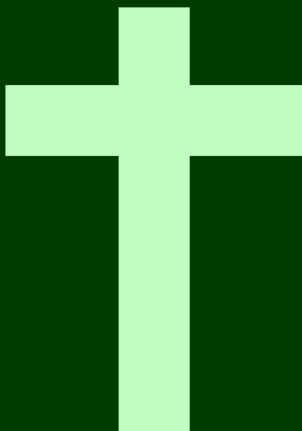

Hmooh hmëë he-
ga-jmee Jesucristo;
Salmos

New Testament and Psalms in Chinantec, Ozumacín
(MX:chz:Chinantec, Ozumacín)

Hmooh hmëë he- ga-jmee Jesucristo; Salmos

New Testament and Psalms in Chinantec, Ozumacín

(MX:chz:Chinantec, Ozumacín)

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Ozumacín

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Ozumacín [chz], Mexico

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Chinantec, Ozumacín

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
77bbb809-d78b-5d8c-9c0b-2363ea7f466b

Contents

San Mateo	1
San Marcos	61
San Lucas	99
San Juan	162
Hechos	209
Romanos	266
1 Corintios	288
2 Corintios	311
Gálatas	326
Efesios	335
Filipenses	343
Colosenses	349
1 Tesalonicenses	355
2 Tesalonicenses	360
1 Timoteo	363
2 Timoteo	370
Tito	375
Filemón	378
Hebreos	380
Santiago	398
1 Pedro	404
2 Pedro	411
1 Juan	415
2 Juan	421
3 Juan	422
Judas	423
Apocalipsis	425

San Mateo Ju'hmëë' kih' Jesús he' ga' sii' Matá'

*Lä'jëë' dsa' ma' gyuh' kyaq' Jesucristo
(Lc. 3:23-38)*

¹ Jee' la' na' sii' jmi' kih' lä'jëë' dsa' ma' gyuh' kyaq' Jesucristo hi' laa' sa'ju' kih' David, hi' ma' laa' sa'ju' kih' Abraham. ² Abraham ma' laa' jmi' Isaac. Isaac he' ma' laa' jmi' Jacob. Jacob ma' laa' jmi' Judá kyaah' lä'jëë' øy'h'. ³ Judá ma' laa' jmi' Fare kyaah' Zara. Choo' hi' he' ga' laa' Tamar. Fare he' ma' laa' jmi' Esrom. Esrom ma' laa' jmi' Aram. ⁴ Aram he' ma' laa' jmi' Aminadab. Aminadab ma' laa' jmi' Naasón. Naasón he' ma' laa' jmi' Salmón. ⁵ Rahab kyaah' Salmón ga' laa' cho' jmi' Booz. Rut kyaah' Booz he' ga' laa' cho' jmi' Obed. Obed he' ma' laa' jmi' Isai. ⁶ Isai ma' laa' jmi' rey David. Më' Uriá kyaah' rey David he' ga' laa' cho' jmi' Salomón. ⁷ Salomón he' ma' laa' jmi' Roboam. Roboam ma' laa' jmi' Abía. Abía ma' laa' jmi' Asa. ⁸ Asa he' ma' laa' jmi' Josafat. Josafat ma' laa' jmi' Joram. Joram ma' laa' jmi' Uzía. ⁹ Uzía he' ma' laa' jmi' Jotam. Jotam ma' laa' jmi' Acáz. Acáz ma' laa' jmi' Ezequía. ¹⁰ Ezequía he' ma' laa' jmi' Manasé. Manasé ma' laa' jmi' Amón. Amón ma' laa' jmi' Josía. ¹¹ Josía ma' laa' jmi' Jeconía kyaah' lä'jëë' øy'h'. Jii' kih' Josía ga' jääy' he' wii' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia. ¹² Ma' ngëë' ma' nää' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia, Jeconía he' ma' laa' jmi' Salatiel. Salatiel ma' laa' jmi' Zorobabel. ¹³ Zorobabel he' ma' laa' jmi' Abiud. Abiud ma' laa' jmi' Eliaquim. Eliaquim ma' laa' jmi' Azor.

¹⁴ Azor he' ma' laa' jmi' Sadoc. Sadoc ma' laa' jmi' Aquím. Aquím ma' laa' jmi' Eliud. ¹⁵ Eliud he' ma' laa' jmi' Eleazar. Eleazar ma' laa' jmi' Matán. Matán ma' laa' jmi' Jacob. ¹⁶ Jacob he' ma' laa' jmi' José, hi' ga' laa' dsa' ñuuh' kyaq' María. María he' ga' laa' choo' Jesús hi' ga' lä' chee' Cristo (he' hnøø' jäh' hi' na' hñaa'). ¹⁷ Lä'jëë' jmi' dsa' he' tē' gya'kyeë' dsa' wa'ra' ga' heen' lä' jaa' lä' jaa' lä' ga' løø' kyaah' Abraham, lä' ga' tē' David. Lä' ja' tē' gya'kyeë' dsa' ka' läh', he' ga' løø' kyaah' David lä' jiih' ma' ga' jääy' he' wii' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia. Lä' ja' tē' gya'kyeë' ka' läh', he' ga' løø' lä' ma' ga' nääy' Babilonia, lä' jiih' ga' lä' chaa' Cristo.

*Lä'la' ga' lä' chaa' Jesús
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Lä'la' ga' la' ma' ga' lä' chaa' Jesucristo. María chooy' ma' na' la' hmooh' kiyh' kyaah' José. Pero jää' ja' ga' kaay' øy'h', ma' kyaq' ba' María gyuu' kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii'. ¹⁹ José, dsa' ñuuh' kyaay', ma' jmeey' he' llu' jmah', hi' sa' ma' hnøøy' ma' mi' kwah' dsa' kih' María, he' ja' ga' llá' dsëy' ma' beey' to' ké' ba'. ²⁰ Ma' ngëë' ma' jmeey' huusë' lä' ja', ga' lä' jnää' kiyh' jaa' ángel kyaq' Dio jee' na' gwüüy', hi' ga' jäh' süyh':

—José, sa'ju' kih' David, ta' wa' gah' kaah' María na', jmääh' dsa' më' kyaah'. Jëéh', kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii' ba' ja', he' kyaay' gyuu'. ²¹ Lä' chaa' jaa' gyuu' kyaay' hi' mi' cheeh' Jesús, jëéh' hi' he' lää' dsa' gooh' hnäh' kih' dso'kye'.

22 Ga⁻lä⁻jē⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻ mah⁻ lä⁻te⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ngēē⁻ juu⁻ kih⁻ Dio llo⁻joo⁻, lä⁻koh⁻ ma⁻ ga⁻jäyh⁻:

23 Jaa⁻ chih⁻mē⁻ kwaa⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻jēē⁻ dsa⁻ñuu⁻h⁻,
kaay⁻ gyuu⁻ mah⁻ lä⁻chaa⁻ jaa⁻ gyuu⁻ ñuu⁻h⁻ kiyh⁻.
Hi⁻ gyuu⁻ he⁻ lä⁻chee⁻ Emanuel.

Juu⁻ la⁻ hnøø⁻ jāh⁻: Dio kyaah⁻ jne⁻.

24 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻ñe⁻ José jee⁻ këy⁻ ja⁻, ga⁻jmeey⁻ lä⁻koo⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻ ängel kyaä⁻ Dio kiyh⁻, ga⁻heeh⁻ bih⁻ ga⁻kaay⁻ María. 25 Pero sa⁻ ga⁻lä⁻kyuuy⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ gyuu⁻ ñuu⁻h⁻ to⁻ ne⁻ kyaay⁻, hi⁻ ga⁻mi⁻cheey⁻ Jesús ma⁻ngēē⁻ ma⁻lä⁻chaa⁻.

2

Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kyuu⁻h⁻ ha⁻ lä⁻ chaa⁻ nuu⁻ gyuu⁻h⁻ ga⁻jmääy⁻ jøøh⁻ gyuu⁻ Jesús

1 Ga⁻lä⁻chaa⁻ Jesús Belén, koo⁻ jwii⁻ mäh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁻ Judea, lä⁻koo⁻ ma⁻ laa⁻ Herode dsa⁻ ta⁻ jee⁻ ja⁻. Hi⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ Jesús, ga⁻lla⁻nää⁻ ta⁻ jwii⁻ Jerusalén dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kyuu⁻h⁻ ha⁻ lä⁻ chaa⁻ nuu⁻ gyuu⁻h⁻. Hi⁻ he⁻ ya⁻nää⁻ ta⁻lä⁻ ga⁻hya⁻ hyoo⁻. 2 Hi⁻ ma⁻ ngiiy⁻ juu⁻:

—¿Na⁻ rey kyaä⁻ dsa⁻ judiu hi⁻ ma⁻lä⁻chaa⁻? Ga⁻jēē⁻ jnääh⁻ ga⁻hñaa⁻ nuu⁻ kyaay⁻ ta⁻lä⁻ ga⁻hya⁻ hyoo⁻. He⁻ja⁻ ma⁻ya⁻nøø⁻ jnääh⁻ mah⁻ jmeey⁻ jnääh⁻ juu⁻h⁻ kiyh⁻.

3 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nuu⁻ rey Herode lä⁻ja⁻, ga⁻heey⁻ ba⁻ dsēy⁻, hi⁻ ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻ kih⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ Jerusalén. 4 He⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁻ rey mada⁻, ga⁻tēeyh⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻kaah⁻ kyaä⁻ jmi⁻ dsa⁻ kyaah⁻ ta⁻ jwoh⁻ kyaä⁻ ley mah⁻ ga⁻ngiiy⁻ juu⁻ kiyh⁻, ha⁻ jee⁻ jwii⁻ la⁻ kwaat⁻ lä⁻chaa⁻ Cristo. 5 Mah⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻ he⁻ siiyh⁻:

—Jee⁻ jwii⁻ mäh⁻ he⁻ chee⁻ Belén he⁻ hla⁻ hwa⁻ Judea ba⁻ lä⁻chaa⁻. Jēeh⁻, lä⁻ja⁻ ga⁻sii⁻ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ngēē⁻ juu⁻ kih⁻ Dio jāä⁻:

6 Hne⁻ Belén, jwii⁻ mäh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁻ Judea, sa⁻ jāh⁻ hne⁻ mäh⁻ ga⁻kih⁻ lä⁻jē⁻ jwii⁻ kaah⁻ he⁻ na⁻heey⁻ hwa⁻ na⁻.

Jēeh⁻, kyah⁻ hne⁻ ya⁻hēē⁻ jaa⁻ hi⁻ ka⁻ nē⁻, hi⁻ hää⁻ dsa⁻ Israel hi⁻ laa⁻ dsa⁻ kyaan⁻.

7 He⁻ja⁻ jee⁻ na⁻hmää⁻ ba⁻ ga⁻tēeh⁻ Herode dsa⁻ hi⁻ ya⁻nää⁻ ta⁻lä⁻ ga⁻hya⁻ hyoo⁻, ga⁻ngiiy⁻ juu⁻ kiyh⁻ joh⁻ jmi⁻ ma⁻hya⁻ he⁻ ga⁻jēey⁻ ga⁻hñaa⁻ nuu⁻ he⁻.

8 Ja⁻ga⁻ ga⁻chee⁻ dsih⁻ ta⁻ Belén, mah⁻ ga⁻jäyh⁻ siiyh⁻:

—Go⁻nää⁻ hnäh⁻ jee⁻ oo⁻, go⁻kii⁻ da⁻ hnäh⁻ juu⁻ kwee⁻ kih⁻ gyuu⁻ he⁻. Wa⁻ra⁻ ga⁻jnääh⁻ hnäh⁻, ja⁻ ya⁻nääh⁻ hnäh⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ juu⁻ kin⁻, mah⁻ jnä⁻ ka⁻läh⁻ niin⁻ na⁻jmeen⁻ juu⁻h⁻ kiyh⁻.

9 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nuuy⁻ juu⁻ kih⁻ rey, ga⁻näay⁻. Hi⁻h⁻ cha⁻nuu⁻ hi⁻ ga⁻jēey⁻ ta⁻lä⁻ ga⁻hya⁻ hyoo⁻, ngooy⁻ ta⁻ cha⁻nē⁻ dsa⁻ he⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻tēey⁻ jee⁻ ma⁻ kyaä⁻ gyuu⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻hēey⁻ koo⁻ hweh⁻. 10 Lä⁻ ma⁻ ga⁻jēey⁻ lä⁻ ma⁻heey⁻ ja⁻ba⁻ cha⁻nuu⁻ he⁻, ga⁻lä⁻chaa⁻ llu⁻ cha⁻miih⁻. 11 Ma⁻ ga⁻taayh⁻ cha⁻neh⁻ jā⁻, ga⁻jēey⁻ gyuu⁻ kyaah⁻ María chooy⁻. Ja⁻ga⁻ ga⁻juuyh⁻ jnēy⁻ ga⁻jmääy⁻ jøøh⁻. Ga⁻näy⁻ jee⁻ ma⁻ tääh⁻ kuu⁻ kiyh⁻ mah⁻ ga⁻kwēeyh⁻ ku⁻nøø⁻, ga⁻kwēeyh⁻ wa⁻chü⁻, hi⁻ koo⁻ ga⁻ he⁻ chee⁻ mirra. 12 Ma⁻ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻mi⁻jnääh⁻ Dio kih⁻ dsa⁻ he⁻ jee⁻ na⁻gwiiy⁻ mah⁻ mo⁻so⁻ ma⁻ dsa⁻jēeyh⁻ ta⁻ jee⁻ ma⁻ gya⁻ Herode. Ga⁻jluuy⁻ jyoh⁻ jwē⁻ mah⁻ ga⁻lla⁻näay⁻ ta⁻ hwa⁻kiyh⁻.

Ga⁻näay⁻ ta⁻ hwa⁻ Egipito

13 Lã'koõ- ma' ga' nãä' dsa- hi- kyuuḥ- ha- lä' cháa' nuu' he', jaä- ángel kyaä' Dio ga' lä' jnãä' kih' José jee' ma' këy- mah' ga' siyh':

—Noo-, jãä- gyuu- kyaah' chooy' mah' go-nãä' hnäh' ta- hwa' Egipto. Jee' oo- jäh' ta'ko' jiih' lloo- jmiḥ' jmeen' juu' kyah'. Jëeh' hnaah- Herode gyuu- mah' jngëeyh'.

14 Lã'koõ- ma' ga' ñe' José jee' ma- na- gwii-, lä' cháh' hwë' ja- ga' jãäy' gyuu- kyaah' María, ga' nãäy' ta- hwa' Egipto. 15 Jee' ja- ga' taayh' lä' jiih' ga' juu' Herode. Mah' lä' ja- lä' te' lä' koõ- ga' jäh' dsa- hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio, lä' ma' ga' jäh': “Ta- hwa' Egipto ga' tëehn' gyuu- kyaan'.”

Ga' jmee' Herode mada' juu' lä' jëe- gyuu- ñuuḥ-

16 Ma' ga' lä' liih' Herode ga' mi' goo- dsa- hi- ma' kyuuḥ- he' kiyh', ga' lä' lleey' jwërte. He- ja- ga' hëy' joh' jmiḥ' ma- lä' hi- lä' ma' to- nê' ga' jëe' dsa- he' nuu'. Mah' ga' jmeey' mada' kih' hløḥ' he- jngëeyh' lä' jëe- gyuu- ñuuḥ- hi- ja- ga' ga' lä' cháa' lä' jiih' hi- ma' hãä' to' ñe- hi- ma' cháa- jwiḥ- Belén, lä' kye- kih' hi- ma' tääh' jäh' lä' ku' lä' jii' kih' jwiḥ' ja-. 17 Lä' ja- ga' lä' te' lä' koõ- ga' jäh' Jeremia hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio jãä', he- lle' lä' la-:

18 Ga' lä' nuuḥ' koõ- juu' jee' jwiḥ- Ramá, peer- ti- meeh- dsë' dsa-, hooḥ- dsa-, høḥ- dsa-.

Sa' ju- kih' Raquel ba' he' hi- hooḥ- kih' gyuu- kyaä'.

Sa' hii- nøḥ' dsëy', kih' he- ga' juu' jwëe' gyuu- kyaay'.

19 Ma- ngëe' ma- juu' Herode, jaä- ángel kyaä' Dio ga' lä' jnãä' kih' José jee' ma' na- gwiiy-, hwa' Egipto. 20 Mah' ga' siyh':

—Noo-, tee' gyuu- kyaah' chooy', mah' gwaah- ta' Israel ka- läh'. Jëeh', ma' juu' ba' hi- ma' hnøḥ' ma' jngëeh' gyuu-.

21 He- ja- ga' nooy- mah' ga' tëey- gyuu- kyaah' chooy', ga' nãäy' ta- hwa' Israel ka- läh'. 22 Pero ma' ga' nuuy' kih' Arquelao hi- ma' jmee' hih' hwa' Judea lä' jmiy- Herode, he- ja- ga' lä' goyh- ma' dsa- nãäy' ta' ja-. Pero ga' mi' jnãä' Dio kiyh' jee' ma' këy- mah' ga' nãäy' ta- hwa' Galilea ba'. 23 Ma' ga' lä' nãäy' ta' ja-, ga' taayh' jwiḥ- he- chee- Nazaret. Mah' lä' ja- lä' te' lä' koõ- ga' jäh' dsa- hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio: “Nazareno ba' jäh- dsa- kih' Jesús.”

3

Ma' kwa' Jwaa' juu' jee' la' hwa' kii'

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Ma' ja- ñee' Jwaa' hi- ma' choo- jmiḥ- ta' hwa' kii' kih' Judea na' kway- juu'.

2 Lä' la- ma' jäh':

—Jeeḥ' hnäh' kih' Dio, jëeh', ma- ya- jäh- he- jãä' Dio dsa- lä' hih- kih'.

3 Kih' Jwaa' ba' ja- hi- ga' hlëeh' Isaia hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio jãä', lä' ma' ga' jäh':

Kii- nuuḥ- koõ- lle' he- hlëeh- hwa' kii- jee' sa- kwa' ni- miih-:

“Mi- llu' hnäh' jwë' kih' Dsa- jøḥ' jnän'.

Mi- lluu' hnäh' hñaah' mah' jây- ko- dsøḥ' jwë”, ga' jäh' Isaia.

4 Hmiḥ- kih' Jwaa' ma' la' kyaah' jñu- camey', ma' na- hñuu- tuyh' kyaah' koõ- loo' jah'. Ma' kuyh- iih- hi- ma' hÿh- tah' he- ma' cha- moh'. 5 He- ja- jwëe' dsa- hi- ma' cháa- Jerusalén ga' lä' nãäy' jee' ma' cheh' Jwaa', hi' lä' ja- ga' lä' nãäy' hi- ma' cháa- lä' kaa- hwa' Judea, lä' kye- hi- ma' cháa- lä' ku'

lä⁺ji⁺ kih⁺ jmi⁻ Jordán. ⁶ Lä⁻jēē⁺ dsa⁻ he⁺ ma⁺ mi⁻jnäy⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁺ hi⁺ ga⁺chaa⁺ Jwaa⁻ dsa⁻ he⁺ jmi⁻, cha⁺jmi⁻ Jordán.

⁷ Ma⁺ ga⁺jēēy⁺ jwēē⁺ dsa⁻ fariseo kyaah⁺ dsa⁻ saduceo hi⁻ na⁻nää⁺ jee⁺ ja⁻ mah⁺ ma⁺ choo⁺ Jwaa⁻ jmi⁻ kiyh⁺, he⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ ga⁺siiyh⁺ dsa⁻ he⁺:

—Ma⁺ra⁺ hi⁻ he⁺ joo⁺siih⁺ mi⁺h⁺ laah⁺ hnäh⁺. ¿Hi⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻siih⁺ hnäh⁺ he⁻ lääh⁺ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ wii⁺ he⁻ ma⁻ngoo⁺ ya⁻jäh⁺? ⁸ Go⁻taah⁺ hnäh⁺ lä⁻koh⁺ lle⁺ kih⁺ mah⁺ mi⁻jnää⁺ hnäh⁺ he⁻ ma⁻jēeh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ Dio. ⁹ Mo⁻to⁻ jmee⁻ hnäh⁺ huu⁺dsē⁻: “Lee⁻ ba⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ he⁻ laa⁺ jnääh⁺ sa⁺ju⁻ kih⁺ Abraham.” Jēeh⁺ jnä⁺ jwahn⁺, lih⁻ ba⁺ Dio jmeey⁺ hwēē⁻ sa⁺ju⁻ kih⁺ Abraham kih⁺ ku⁺u⁺ la⁻. ¹⁰ Hee⁺ ñe⁺läh⁻ ma⁻nallu⁺ mah⁺ dsa⁻tu⁻ chaah⁺ hma⁻. Lä⁻jē⁺ na⁻hma⁻ he⁻ sa⁻llu⁺ mi⁺ kih⁺, he⁻ ja⁻ dsa⁻tu⁻ mah⁺ tooyh⁺ cha⁺je⁻. ¹¹ Ma⁺ra⁺ ju⁻dsoo⁺, jnä⁺ chaa⁺n⁺ hnäh⁺ jmi⁻ kyaah⁺ jmi⁻ ba⁺ lä⁻jēē⁺ hnäh⁺ hi⁻ ma⁻jēeh⁺ kyaah⁺ Dio. Pero hi⁻ jä⁻ kēē⁺ kin⁻ øøh⁺ ga⁺ lä⁻koh⁺ jnä⁺. Ni⁻ sa⁻ tē⁻dsēēn⁺ kan⁺ loo⁻ he⁻ hä⁺ tiy⁺. Hi⁻ he⁺ chaa⁺ hnäh⁺ jmi⁻ kyaah⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺, hi⁺ kyaah⁺ je⁻ ka⁻läh⁺. ¹² Hi⁻ cheh⁺ mi⁻llu⁺ mi⁻trigo, ma⁻chooyh⁻ he⁻ kyaah⁺ jwäy⁻. Kooy⁺ mi⁻trigo kiyh⁺ llay⁺ llu⁺, ja⁻ ga⁺ tooyh⁺ wa⁻hløø⁻ kih⁺ trigo ja⁻ cha⁺je⁻ jee⁺ mo⁻so⁺ huu⁺ jih⁺ koh⁺ —ga⁺jäh⁺ Jwaa⁻.

Ga⁺saq⁻ Jesús jmi⁻

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Ma⁺ja⁻ ya⁺ hēē⁺ Jesús hwa⁺ Galilea, ngooy⁺ ta⁻ cha⁺jmi⁻ Jordán jee⁺ ma⁺ cheh⁺ Jwaa⁻ mah⁺ saay⁺ jmi⁻. ¹⁴ Pero Jwaa⁻ sa⁺ ma⁺ hii⁻ ma⁺ chaa⁺y⁺ jmi⁻. Ma⁺ jäh⁺ siiyh⁺:

—Jnä⁺ ba⁺ jmee⁺ bii⁺ kin⁻ chaa⁺h⁺ jnä⁺ jmi⁻, mah⁺ hne⁻ ba⁺ ngiih⁺ kin⁻ chaa⁺n⁺ hne⁻ jmi⁻.

¹⁵ Mah⁺ ga⁺jēeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺ ga⁺siiyh⁺:

—Tää⁺ ba⁺ kih⁺. Jēeh⁺, lä⁻ja⁻ ba⁺ soqh⁻ jnä⁻n⁺ mi⁻ten⁺ lä⁻jē⁺ mada⁻ he⁻ ga⁺jmeē⁻ Dio.

Ja⁻ga⁺ ga⁺hēeh⁻ Jwaa⁻ ga⁺chaa⁺y⁺ Jesús jmi⁻. ¹⁶ Ma⁻ngēē⁺ ma⁻saa⁻ Jesús jmi⁻, ya⁺hēēy⁺ cha⁺jmi⁻. Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁺na⁺ gyuu⁺h⁺ jmi⁻gyuu⁺ mah⁺ ga⁺jēē⁺ Jesús Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio ga⁺jyoo⁺ nē⁺ kiyh⁺, laa⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ juu⁻. ¹⁷ Ma⁺ja⁻ ga⁻lä⁻n⁺uu⁺h⁺ koo⁻ juu⁺ he⁻ ja⁺ gyuu⁺h⁺ he⁻ ma⁺ jäh⁺:

—Hi⁻ la⁻ he⁺ gyuu⁺ kyaan⁺ hi⁻ hnaan⁺. Peer⁺ chaa⁺n⁺ llu⁺ kyaayh⁺.

4

Ga⁺ka⁺ hi⁻sa⁻llu⁺ dsē⁺ Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺jøø⁺ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Jesús ta⁻ hwa⁺ ki⁺i⁺, mah⁺ ka⁺ hi⁻sa⁻llu⁺ dsēy⁺. ² To⁺loo⁺ jmi⁻ to⁺loo⁺ hwē⁺ sa⁺ ga⁻kuh⁻ ga⁺hiyh⁺. Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ja⁺ kyoyh⁻. ³ Hi⁻ ja⁻ hi⁻ ga⁺ka⁺ dsēy⁺ chuh⁻ kiyh⁺ mah⁺ ga⁺jäh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ dsoo⁺ laah⁺ joo⁺ Dio, jmee⁺ hih⁺ mah⁺ lii⁻ he⁻ñiih⁺ ku⁺u⁺ he⁻ tääh⁺ la⁻.

⁴ Mah⁺ ga⁺jēeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—Ma⁺ na⁻sii⁻ ba⁺: “Ja⁺ ma⁺ la⁺ kyaah⁺ he⁻ kih⁻hihn⁻ jmee⁺ chaa⁻ jne⁺. Kyaah⁺ lä⁻jē⁺ juu⁺ he⁻ hlēeh⁺ Dio ba⁺ jmee⁺ chaa⁻ jne⁺.”

⁵ Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺jøø⁺ hi⁻sa⁻llu⁺ kiyh⁺ ta⁻ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ jwii⁻ na⁻jngii⁺ he⁻ chee⁻ Jerusalén. Ma⁺ ga⁺lla⁻nääy⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁺jääy⁺ lä⁻ ga⁺tē⁺ gyuu⁺h⁺ kih⁺ gwah⁺ juuh⁺, ⁶ ga⁺siiyh⁺:

—Cher'mah⁴ dsoo' laah⁴ Joo' Dio, jwää⁴ hñaa⁴ lä⁴ ga⁴të' hwa⁴, jëeh' na⁻sii⁻ ba⁴ ka⁻läh':

Dio chee' ángele kyaay⁴ koo' kyah⁴
mah⁴ jáäy⁴ hne⁻ kyaah⁴ gooy⁻,
lä⁻ja⁻ mo⁻so⁻ lla⁻ñu⁴ tiih⁴ në⁴ kuu⁴.

⁷ Mah⁴ ga⁻jeeh⁻ Jesús kiyh⁴:

—Ma⁻na⁻ sii⁻ ba⁴ ka⁻läh': "Ta⁻ ka⁻ dsé⁻ Dio hi⁻ laa⁴ Dsa⁻jøøh⁴ kyaah⁴."

⁸ Koo⁻ ka⁻läh' ga⁻jää⁴ hi⁻sa⁻llu⁴ lä⁴ ga⁻të' koo⁻ moh⁴ ñii⁴ mah⁴ ga⁻heeyh⁴
lä⁻kaa⁻ jee⁴ jwii⁴ kaah⁴ kyaah⁴ ga⁻lä⁻jé⁻ ga⁻ he⁻ la⁴ na⁻hñaa⁴ he⁻ cha⁻ kih⁴.

⁹ Mah⁴ ga⁻jäyh⁴:

—Ga⁻lä⁻jé⁻ he⁻ na⁻ kwëehn⁻ hne⁻ cher'mah⁴ ga⁻juuh⁴ jñeh⁴ cha⁻nën⁴, jmääh⁴
jnä⁴ jøøhn⁴.

¹⁰ Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh⁴ Jesús siiyh⁴:

—Wa⁻lä⁻jøøh⁴ hne⁻ kin⁴ Tana⁴, jëeh⁴ ma⁻na⁻ sii⁻ ba⁴ jee⁴ jyoh⁴ ka⁻läh': "Kih⁴
Dsa⁻jøøh⁴ hi⁻ laa⁴ Dio kyaah⁴ ba⁴ jmeeh⁴ juuh⁻. Kih⁴ jaa⁴ hñii⁴ bih⁴ jmeeh⁴
ta⁻he⁴." ¹¹ Ja⁻ga⁻ ga⁻lä⁻jøø⁴ hi⁻sa⁻llu⁴ kiyh⁴. Lä⁻chah⁴ ja⁻ ya⁻nää⁴ ángele,
ga⁻jmeey⁴ ta⁻he⁴ kih⁴ Jesús.

Ga⁻løø⁴ Jesús kway⁴ juu⁴ hwa⁴ Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Ma⁴ ga⁻nuu⁴ Jesús hää⁴ Jwaa⁴ neh⁴ ñe⁴, ngaayh⁴ ta⁻ hwa⁴ Galilea. ¹³ Sa⁻
ga⁻jäy⁴ jwii⁴ Nazaret, ngaayh⁴ na⁻gyay⁴ jwii⁴ Capernaum ba⁴, jwii⁴ he⁻ hla⁻
cha⁻hoo⁴ jmi⁻juuh⁻. Hwa⁴ kih⁴ dsa⁻ kyaä⁴ Zabulón kyaah⁴ Neftalí ba⁴ ja⁻.

¹⁴ Lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻te⁴ juu⁴ he⁻ ga⁻hlëeh⁴ Isaia⁴ hi⁻ ga⁻ngëe⁴ juu⁴ kih⁴ Dio, lä⁻ ma⁻
ga⁻jäyh⁴:

¹⁵ Hwa⁴ kih⁴ Zabulón, kyaah⁴ hwa⁴ kih⁴ Neftalí,
he⁻ kye⁻ hngaah⁴ ko⁻tää⁻ kih⁴ jmi⁻ Jordán, ta⁻ cha⁻hoo⁴ jmi⁻ñeeh⁻,
lä⁻kaa⁻ jee⁴ ja⁻ la⁴ hwa⁴ Galilea jee⁴ tääh⁴ jwëë⁴ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁴ judiu,

¹⁶ dsa⁻ he⁻ hi⁻ ma⁻ ga⁻nää⁴ jee⁴ na⁻hoo⁻ ga⁻jëey⁴ koo⁻ wa⁻je⁻ juuh⁻.

Ga⁻lä⁻jnä⁴ koo⁻ wa⁻je⁻ kih⁴ hi⁻ ma⁻ tääh⁴ jee⁴ ma⁻ hii⁴ goo⁻ juuy⁴.

¹⁷ Lä⁻ ma⁻ja⁻ ga⁻løø⁴ Jesús kwa⁻ juu⁴, ma⁻ jäyh⁴:

—Jëeh⁴ hnäh⁴ kih⁴ Dio, jëeh⁴ ma⁻ya⁻jäh⁴ he⁻ jää⁴ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁴ kih⁴.

Ga⁻tëeh⁴ Jesús kyeë⁴ hi⁻ ma⁻ tääh⁴ jwä⁻ sa⁻hma⁴

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Jee⁴ hää⁴ Jesús jwë⁴ ngoo⁴ ta⁻ cha⁻hoo⁴ jmi⁻juuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁴ Galilea, jee⁴
ja⁻ ga⁻jëey⁴ Simón hi⁻ ma⁻ tëeh⁴ dsa⁻ Pee⁴, kyaah⁴ Andre⁴ øøyh⁻. Lä⁻uu⁴ hi⁻
he⁻ ma⁻ tääh⁴ jwä⁻ sa⁻hma⁴ cha⁻jmi⁻, jëeh⁴ he⁻ ja⁻ ba⁴ ma⁻ la⁴ ta⁻ kiyh⁴. ¹⁹ Mah⁴
ga⁻siiyh⁴:

—Ya⁻nääh⁴ hnäh⁴ kyaah⁴ jnä⁴ mah⁴ mi⁻tëen⁴ hnäh⁴ ha⁻ lä⁻ jmeeh⁴ hnäh⁴ mah⁴
leeh⁴ hnäh⁴ dsa⁻, lla⁻ he⁻ ma⁻ leeh⁴ hnäh⁴ hmooh⁻.

²⁰ Lä⁻chah⁴ ja⁻ ga⁻kyey⁴ sa⁻hma⁴ kiyh⁴ mah⁴ ga⁻nääy⁴ kyaah⁴ Jesús.

²¹ Ma⁻ngëe⁴ gyih⁴ ko⁻ñiih⁻, ga⁻jëey⁴ jñah⁴ ga⁻uu⁴. Jaa⁻ he⁻ Jacobo, joo⁴ Zebedeo,
kyaah⁴ Jwaa⁴ dsa⁻ñuu⁻ øøyh⁻, ma⁻ tääh⁴ neh⁻ na⁻moo⁴ kyaah⁴ Zebedeo
jmiyy⁻, ma⁻ hmiyy⁻ sa⁻hma⁴ kiyh⁴. Mah⁴ ga⁻tëeyh⁴. ²² Lä⁻chah⁴ ja⁻ ga⁻hiyy⁴
na⁻moo⁴ kyaah⁴ jmiyy⁻ mah⁴ ga⁻jmeey⁴ ko⁻jøøh⁴ kyaah⁴ Jesús.

Ga⁻kwa⁴ Jesús ju⁻hmëe⁴

(Lc. 6:17-19)

²³ Ga⁻ngëë⁺ Jesús lä⁻kaa⁻ hwa⁺ Galilea, ma⁺ mi⁻tëëy⁺ dsa⁻ neh⁺ gwah⁺ mäh⁻ he⁻ tōō⁺ lä⁻koō⁻ lä⁻koō⁻ jee⁺ jwii⁻, ma⁺ kway⁺ ju⁺hmëë⁺ ha⁻ lä⁻ jāā⁺ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁺ kih⁺. Ma⁺ mi⁻hläāy⁺ dsa⁻ kih⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ dsoo⁺. ²⁴ Lä⁻ ga⁻të⁺ hwa⁺ Siria ga⁻nuu⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús. He⁻ ja⁻ na⁻nää⁺ dsa⁻ na⁻jääy⁻ jee⁺ ma⁺ cheh⁺ Jesús ga⁻lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁺ jëë⁻ wii⁺ kih⁺ na⁻ku⁺ na⁻ngii⁺ dsoo⁺ hliih⁺, lä⁻kye⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ llé⁺ hliih⁺, kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ dsa⁻juu⁺ ñee⁺, lä⁻ja⁻ hi⁻ mo⁻so⁺ liih⁺ goo⁻ tií⁺. Ga⁻mi⁻hläāy⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ he⁻. ²⁵ Peer⁻ jwëë⁺ dsa⁻ Galilea ga⁻lla⁻lle⁺ kaah⁺ kiyh⁺ kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ chaā⁻ Decápoli, hi⁻ ma⁺ chaā⁻ Jerusalén, hi⁻ ma⁺ chaā⁻ Judea, hi⁻ jñah⁺ ga⁺ hi⁻ ma⁺ chaā⁻ hngaah⁻ jmi⁻ Jordán.

5

Ga⁻kwa⁺ Jesús cha⁻miih⁻ juu⁺ lä⁻ ma⁺ gyay⁺ lle⁻koh⁺

¹ Ma⁺ ga⁻jëë⁺ Jesús jwëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, ga⁻wiiy⁺ mah⁺ ga⁻gyay⁻ lle⁻koh⁺ ja⁻. Ga⁻lä⁻jëë⁻ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺ ga⁻kuh⁺ jnääh⁺ jee⁺ ja⁻. ² Ga⁻lōoy⁺ hlëëyh⁻ dsa⁻, ga⁻jäh⁺:

³ —Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ laā⁺ sa⁺ jmää⁺ ni⁻ miih⁻. Jëéh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ jāā⁺ Dio lä⁻hih⁺ kih⁺. ⁴ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ tääh⁺ ki⁻hooh⁻. Jëéh⁺, jmee⁺ ba⁺ Dio nōh⁺ dsëy⁺. ⁵ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ hwaā⁺. Jëéh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ tēē⁺ hwa⁺ he⁻ ga⁻jäh⁺ Dio le⁺ heey⁺. ⁶ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ kuh⁻ngii⁺ dsë⁺ jmeey⁺ he⁻ llu⁺. Jëéh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ hyoh⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ lla⁻kyaay⁺. ⁷ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ dsa⁻lä⁻ñih⁺ dsë⁺ dsa⁻kyaah⁺. Jëéh⁺, lä⁻ñih⁺ dsë⁺ Dio kiyh⁺ ka⁻läh⁺. ⁸ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻jngii⁺ tuh⁻dsë⁺. Jëéh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ tēē⁺ jëë⁺ Dio. ⁹ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ hnooh⁻ ha⁻ lä⁻jee⁺ hii⁺ tií⁺ kih⁺ dsa⁺. Jëéh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ tēëyh⁺ joo⁺ Dio. ¹⁰ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻nää⁺ jëë⁻ wii⁺ kih⁺ he⁻ jmeey⁺ he⁻ llu⁺. Jëéh⁺, kih⁺ bih⁺ la⁺ jmi⁻ gyuu⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺.

¹¹ Llu⁺ la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ cher⁺ mah⁺ dsoo⁺ kin⁻ ga⁻hlëéh⁻ dsa⁻ wii⁺ kyah⁺ hnäh⁺, hi⁻ cher⁺ mah⁺ ga⁻jmeeh⁻ dsa⁻ hnäh⁺, hi⁻ cher⁺ mah⁺ ga⁻hlëéh⁻ dsa⁻ hnäh⁺ juu⁺ pa⁻jnah⁺ he⁻ la⁺ juu⁺ ta⁻juu⁺. ¹² Lä⁻ ma⁺ chaah⁻ hnäh⁺ lä⁻ja⁻, wa⁺ chaah⁻ hnäh⁺ llu⁺, wa⁺ jëë⁻ hoh⁺ hnäh⁺. Jëéh⁺, hñah⁺ ba⁺ hnäh⁺ koō⁻ he⁻ llu⁺ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺. Ja⁻ ba⁺ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeeyh⁻ hi⁻ ga⁻ngëë⁺ juu⁺ kih⁺ Dio hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jāā⁺ ga⁻ kyah⁺ hnäh⁺.

Ga⁻kwa⁺ Jesús juu⁺ kih⁺ wa⁺ñe⁺ kyaah⁺ wa⁻je⁻ (Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ Hnäh⁺ laah⁺ lä⁻koō⁻ wa⁺ñe⁺ kih⁺ hwa⁺ la⁻. Pero cher⁺ mah⁺ ga⁻jñuu⁺ he⁻ ñii⁺ kih⁺, ha⁻ lä⁻ja⁻ lii⁺ ka⁻läh⁺ lä⁻ ma⁺ la⁻. Mo⁻so⁺ jmää⁺ go⁻te⁻. He⁻ be⁺ ba⁺ dsa⁻ ja⁻ cha⁻jwë⁺, jee⁺ ja⁻ he⁻soh⁺ dsa⁻ nē⁺ kih⁺. ¹⁴ Hnäh⁺ laah⁺ lä⁻koō⁻ wa⁻je⁻ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺. Wa⁺ jmeen⁺ koō⁻ jwii⁻ he⁻ hla⁻ gyuu⁺ nē⁺ moh⁺ sa⁺ le⁺ dsa⁻hmää⁺. ¹⁵ Hi⁻ lä⁻ja⁻ sa⁺ chaā⁻ hi⁻ hih⁻ wa⁻je⁻ mah⁺ chiyh⁺ nēh⁺ wa⁻goo⁺. He⁻ chiyh⁺ jee⁺ ñii⁺ ba⁺ mah⁺ lä⁻jñā⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ lä⁻kaa⁻ cha⁻neh⁻. ¹⁶ He⁻ ja⁻ wa⁺ jñā⁺ wa⁻je⁻ kyah⁺ hnäh⁺ cha⁻nē⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻, mah⁺ wa⁺ ra⁻ ga⁻jëëy⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺, jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ Täā⁺ jñān⁺ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺h⁺.

Ga⁻jmeeh⁺ Jesús juu⁺ ha⁻ lä⁻ la⁺ ley

¹⁷ Ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ huu⁺ dsë⁻ he⁻ ma⁺ jan⁻ mah⁺ mi⁻llaan⁺ ley kih⁺ Moisé. Ni⁻ sa⁺ mi⁻llaan⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻hlëéh⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻ngëë⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Sa⁺ ma⁺ jan⁻ mah⁺ mi⁻llaan⁺ he⁻ ja⁻, he⁻ mi⁻ten⁺ kih⁺ juu⁺ ja⁻ ba⁺ ja⁻ ma⁻jan⁻. ¹⁸ Ma⁺ ra⁻ ju⁻dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnäh⁺, ta⁻ko⁻jiih⁺ cha⁻ gyuu⁺h⁺ hwa⁺ la⁻, sa⁺ heë⁺ ni⁻ koō⁻ hwëh⁺ mäh⁻, ni⁻ koō⁻ mi⁻punto he⁻ na⁻sii⁻ kih⁺ ley ja⁻, jāā⁺ sa⁺ ga⁻ ma⁻lä⁻te⁻

ga⁻lä⁻jē⁻. ¹⁹ He⁻ lä⁻ja⁻, cher⁻mah⁻ chaa⁻ hi⁻ ga⁻hlääh⁻ koo⁻ mada⁻ pih⁻ kih⁻ ley⁻ la⁻, hi⁻ cher⁻mah⁻ lä⁻ja⁻ mi⁻tēy⁻ dsa⁻, leey⁻ jaa⁻ hi⁻ mäh⁻ ba⁻ gyuu⁻ jmi⁻gyuu⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻. Pero cher⁻mah⁻ hi⁻ mi⁻te⁻ kih⁻ ley⁻ hi⁻ mi⁻tēy⁻ dsa⁻ he⁻ mi⁻tey⁻ ka⁻läh⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ lee⁻ jøøh⁻ gyuu⁻ jmi⁻gyuu⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻. ²⁰ He⁻ ja⁻ hlēēhn⁻ hnäh⁻, cher⁻mah⁻ sa⁻ ga⁻jmeeh⁻ hnäh⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ ta⁻llu⁻ lä⁻koh⁻ te⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻ hi⁻ kyuu⁻ ley⁻ hi⁻ lä⁻koh⁻ te⁻ he⁻ jmee⁻ fariseo, sa⁻ le⁻ go⁻taah⁻ hnäh⁻ gyuu⁻ jmi⁻gyuu⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻.

²¹ Ma⁻nūuh⁻ ba⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ jäh⁻ nē⁻ ley⁻ kih⁻ Moisé lä⁻ ma⁻ ga⁻siiyh⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻: “Ta⁻ jngēēh⁻ dsa⁻. Cher⁻mah⁻ hi⁻ ga⁻jngēēh⁻ jaa⁻ dsa⁻ kyaah⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ nøø⁻ ba⁻ ta⁻ kiyh⁻.” ²² Pero jnä⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁻, cher⁻mah⁻ hi⁻ ga⁻lä⁻lleē⁻ kyaah⁻ øøh⁻, ma⁻na⁻bäāy⁻h⁻ dsoo⁻. Hi⁻ cher⁻mah⁻ hi⁻ ga⁻jäh⁻ siih⁻ dsa⁻ kyaah⁻: “Peer⁻ taah⁻ hne⁻”, hi⁻ he⁻ nøø⁻ ta⁻ kih⁻ cha⁻nē⁻ dsa⁻ kaah⁻. Hi⁻ cher⁻mah⁻ hi⁻ ga⁻jwä⁻ dso⁻jwi⁻ kih⁻ øøh⁻, hi⁻ he⁻ lle⁻ kih⁻ dsoo⁻ cha⁻je⁻.

²³ He⁻ ja⁻ cher⁻mah⁻ go⁻kah⁻ kuu⁻ kyah⁻ nē⁻ na⁻hyoo⁻ hi⁻ cher⁻mah⁻ ga⁻lä⁻dsooh⁻ hoh⁻ jee⁻ ja⁻ he⁻ hä⁻ dsē⁻ jaa⁻ øøh⁻ kyaah⁻ hne⁻, ²⁴ jee⁻ ja⁻ ba⁻ kye⁻ kuu⁻ kyah⁻ cha⁻nē⁻ na⁻hyoo⁻ mah⁻ gwa⁻ da⁻ to⁻ nē⁻ go⁻jēē⁻ juu⁻ kyah⁻ kyaah⁻ øøh⁻. Ja⁻ ga⁻ ñeh⁻ ka⁻läh⁻ ya⁻tøøh⁻ kuu⁻ kyah⁻ nē⁻ na⁻hyoo⁻.

²⁵ Cher⁻mah⁻ chaa⁻ hi⁻ hnøø⁻ hnēē⁻ hne⁻ cha⁻nē⁻ dsa⁻ ta⁻, jmee⁻ bi⁻ go⁻taah⁻ hnäh⁻ juu⁻ kwee⁻ kyaayh⁻ na⁻koh⁻ ta⁻ko⁻jiih⁻ cha⁻ jmi⁻, mah⁻ sa⁻ ngēēy⁻ hne⁻ goo⁻ jwēē⁻. Lä⁻ja⁻ mo⁻so⁻ jmee⁻ jwēē⁻ hih⁻ kih⁻ poo⁻ taayh⁻ hne⁻ neh⁻ ñe⁻.

²⁶ Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁻, sa⁻ ya⁻hēēh⁻ jee⁻ ja⁻ ta⁻ko⁻jiih⁻ sa⁻ ma⁻mi⁻hmaah⁻ lä⁻jē⁻ go⁻te⁻ he⁻ ngiiyh⁻ kyah⁻.

²⁷ Ma⁻nūuh⁻ ba⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ jäh⁻ nē⁻ ley⁻ he⁻ siiyh⁻ hnäh⁻: “Hne⁻ hi⁻ na⁻ jēē⁻ goo⁻, ta⁻ kaah⁻ hi⁻ laa⁻ kyaa⁻ jñah⁻.” ²⁸ Pero jnä⁻ jwahn⁻, cher⁻mah⁻ hi⁻ jēē⁻ jaa⁻ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ heē⁻ dsēy⁻ kaayh⁻, kyaah⁻ huu⁻dsē⁻ kiyh⁻ ja⁻, ma⁻jmeey⁻ dso⁻kye⁻. ²⁹ Lä⁻ja⁻, cher⁻mah⁻ mi⁻nēh⁻ ra⁻llu⁻ jmee⁻ täh⁻ kyaah⁻ dso⁻kye⁻, lle⁻ go⁻te⁻ mah⁻ be⁻ hū⁻. Jēēh⁻, llu⁻ ga⁻ kyah⁻ he⁻ heē⁻ miih⁻ jmi⁻ngo⁻ kyah⁻, lä⁻koh⁻ ga⁻ he⁻ goh⁻ na⁻hñaa⁻h⁻ cha⁻je⁻. ³⁰ Hi⁻ cher⁻mah⁻ ma⁻gooh⁻ ra⁻llu⁻ jmee⁻ täh⁻ kyaah⁻ dso⁻kye⁻, hnä⁻ go⁻te⁻ mah⁻ be⁻ hū⁻. Jēēh⁻, llu⁻ ga⁻ kyah⁻ he⁻ heē⁻ miih⁻ jmi⁻ngo⁻ kyah⁻, lä⁻koh⁻ ga⁻ he⁻ goh⁻ na⁻hñaa⁻h⁻ cha⁻je⁻.

³¹ Hi⁻ ma⁻nūuh⁻ hnäh⁻ ka⁻läh⁻ he⁻ jäh⁻: “Ga⁻lä⁻jēē⁻ hi⁻ beē⁻ dsa⁻mē⁻ kyaa⁻, hnøø⁻ chooyh⁻ je⁻ jee⁻ ma⁻beey⁻ dsa⁻kyaayh⁻.” ³² Pero jnä⁻ jwahn⁻ lä⁻la⁻. Hi⁻ beē⁻ dsa⁻mē⁻ kyaa⁻, hi⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ hliih⁻ ma⁻jmeey⁻ kyaah⁻ jñah⁻ dsa⁻ñūuh⁻, he⁻ cheey⁻ ta⁻ jwē⁻ hliih⁻ ba⁻ ja⁻. Hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ hi⁻ kaa⁻ dsa⁻mē⁻ hi⁻ ma⁻beey⁻ he⁻, he⁻ jmeey⁻ dso⁻kye⁻ ba⁻ ja⁻ ka⁻läh⁻.

Ga⁻hlēēh⁻ Jesús kih⁻ hi⁻ täā⁻ gyuu⁻h⁻ hwa⁻

³³ Ma⁻nūuh⁻ ba⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻siiyh⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻: “Ta⁻ jmee⁻ dsoo⁻ he⁻ la⁻ juu⁻ ta⁻juu⁻. Ja⁻ mi⁻teh⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio he⁻ ga⁻tääh⁻ hñaa⁻h⁻ jmeeh⁻.” ³⁴ Pero lä⁻la⁻ jwah⁻ jnä⁻, ta⁻ täā⁻ hñaa⁻h⁻ kih⁻ ni⁻ koo⁻. Ta⁻ täā⁻ hnäh⁻ kih⁻ gyuu⁻h⁻, jēēh⁻ jee⁻ oo⁻ ba⁻ gya⁻ Dio. ³⁵ Ta⁻ täā⁻ hnäh⁻ kih⁻ hwa⁻, jēēh⁻, nē⁻ kih⁻ hwa⁻ chih⁻ ma⁻tñ⁻ Dio. Ta⁻ täā⁻ hnäh⁻ kih⁻ Jerusalén, jēēh⁻, jee⁻ ja⁻ la⁻ jee⁻ jwii⁻ kih⁻ Rey jøøh⁻ jnän⁻. ³⁶ Ta⁻ täā⁻ ka⁻lleh⁻, jēēh⁻, sa⁻ leh⁻ jmeeh⁻ tøø⁻ ni⁻ koo⁻ jñu⁻, ni⁻ sa⁻ leh⁻ jmeeh⁻ läh⁻ ka⁻läh⁻. ³⁷ Cher⁻mah⁻ jwah⁻ hnäh⁻ “Jaah⁻”, koo⁻ “jah⁻ha⁻” ba⁻ jwah⁻ hnäh⁻. Hi⁻ cher⁻mah⁻ jwah⁻ hnäh⁻ “jah⁻ha⁻”, koo⁻ “jah⁻ha⁻” ba⁻ jwah⁻ hnäh⁻. Hi⁻ cher⁻mah⁻ he⁻ ga⁻jyoh⁻ juu⁻ gwa⁻, he⁻ gwa⁻ kih⁻ dsa⁻ hlēēh⁻ ba⁻ ja⁻.

³⁸ Ma⁻nūuh⁻ ba⁻ hnäh⁻ ka⁻läh⁻ he⁻ jäh⁻: “Hi⁻ jmee⁻ dsoo⁻ mi⁻nē⁻ dsa⁻kyaah⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ mi⁻hmaayh⁻. Hi⁻ jlääh⁻ na⁻ja⁻ dsa⁻kyaah⁻, ja⁻ ba⁻

lä'ja- mi-hmaayh'." 39 Pero lä-la- jawah- jnä'. Ta- jiih- hnäh' kih' hi- hñaa- dsë'. Cher'mah' hi- ga-jnoo' koo- jwoo' mo-nëh', kwëëyh' ka-läh' jyoh' jwoo'. 40 Hi- cher'mah' hi- lla- hñii- kyah' mah' jñuuyh' sa'koooh-, kwëëyh' ka-läh' lä'kye- hmih-loo' kyah'. 41 Hi- cher'mah' hi- ga-jmee' he- wii' kah' l00' kih' ko-niih-, kye- ga' jyoh' ko-niih-. 42 Cher'mah' hi- ngii- miih- he- cha- kyah', kwëëyh'. Hi- cher'mah' hi- hn00' lle- miih- he- cha- kyah', ta- jmee- chaah- kyaayh'.

Hn00' hnää- jne' hi- na-h00h' jnän'
(Lc. 6:27-28, 32-36)

43 Ma- nuuh- ba- hnäh' ka-läh' he- jäyh': "Wa- hnaah- ome- kyaah' mah' wa- na-hääh' hi- sa- laa' ome- kyaah'." 44 Pero lä-la- ba- jawah- jnä': Wa- lä- hnaah- hnäh' hi- sa- laa' ome- kyaah' hnäh'. Ngii' hnäh' llu' kih' hi- jwä- dso'jwii' kyah' hnäh'. Jmee' hnäh' llu' kih' hi- na-h00h' kyah' hnäh'. Ngii' hnäh' kih' Dio kih' hi- jmeeh- hnäh'. 45 Mah' lä-ja- leeh' hnäh' joo' Täa- jnän' hi- gya' gyuuu'. Hi- he' jmee- dsa-hya- hyoo- kih' hi- hlëeh' lä-ja- kih' hi- lluu'. Hi- cheey- jma' ka-läh' kih' hi- jmee- he- llu' hi' kih' hi- jmee- he- hñiih'. 46 Jëeh' cher'mah' hnaah- hnäh' ma-la- hi- hnää' hnäh' ba', chee- ba' hñah' hnäh' kih' Dio ja-? ¿Che' sa- jmeey- lä-ja- ka-läh' hi- koo' ku'sih-? 47 Cher'mah' kih' 00h' ba' hnäh' jmeeh- hnäh' Dio, ¿che' laah' hnäh' jmeeh- hnäh' koo- he- llu'? ¿Che' sa- jmee- lä-ja- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio? 48 Wa- laah' hnäh' lluu', lä-koo- laa' Täa- jnän' hi- gya' gyuuu' hi- lluu' go-te'.

6

1 Leeh', ta- hnooh- hnäh' ha- lä- jee' hlëeh' dsa- llu' kyah' hnäh' wa-ra- ga-jmeeh' hnäh' koo- he- llu'. Cher'mah' ko-taa' ga- ga-jmeeh' hnäh' mah' jëe' dsa- kyah' hnäh', sa- hñah- hnäh' ni- miih- kih' Dio hi- gya' gyuuu'. 2 Wa-ra- ga-kwah' hnäh' be' kih' jaa- hi- lla-kyaa', ta- jwii' ni- jaa- hee- na- ma-jmeeh'. Mah' sa- jmeeh' hnäh' kwee- kyaah' hi- jmää- hñii' mi-te' neh- gwah-, hi- lä-ja- jmeey- ka-läh' cha'jwë' he- hnooyh- ha- lä- jee' hlëeh' dsa- llu' kiyh' ba' ja-. Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', ko-ja- ba- hñiih' ma-liyh- jñeey'. 3 Pero hne-, wa-ra- ga-kwëeh' dsa- miih- kuu', ta- jwii' ni- jaa- ma-ke- laa' ome- kyaah'. 4 Heh' lä-ja-, sa- jnä' he- ma-kwëeh' dsa- kuu'. Ma-ja- Täa- kyaah', hi- jëe- lä-jë- he- sa- jnä', mi-hmaayh' kyah' to-lo- në- lä-jëe- dsa-.

Ga-mi-tëë- Jesús dsa- kyaay' ha- lä- chuuy' kyaah' Dio
(Lc. 11:2-4)

5 Wa-ra- ga-të' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, ta- jmee- lä- jmee- hi- jmää- hñii' mi-te'. Tih- dsëy' na-tääy' hlëëyh' kyaah' Dio neh- gwah- mäh- hi- lä-ja- jmeey- cha'jwë' jee' ga-nää' dsa- mah' jëe' dsa- kiyh'. Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', ko-ja- ba- hñiih' ma-liyh- jñeey'. 6 Pero hne-, wa-ra- ga-të' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, go-he' jee' gwiih- mah' jne' haah' kyah'. Ngii' kyah' kih' Täa- hi- sa- jnä'. Ma-ja- Täa- kyaah' hi- jëe- lä-jë- he- sa- jnä', mi-hmaayh' kyah' to-lo- në- lä-jëe- dsa-. 7 Wa-ra- ga-të' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, ta- hlëeh' cha-miih- jiih' koo- nëe' juu' he- sa- jmää' ta, lä-koo- jmee- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio. Kih' he- hlëëyh' cha-miih- jiih' koo- nëe' juu', nuu' Dio kiyh' laay'. 8 Ta- jmee- hnäh' lä- jmee- dsa- he'. Jëeh', Täa- jnän' hi- gya' gyuuu', ma-ñey- ba' hee- na- jmee- bii' jnän' jää' ja-ga- ngiin' kiyh'. 9 Lä-la- ba- hn00' ngiih' hnäh' kyah':

Tää' kyaā' jnääh' hī' gya' ya'jwii', lä'jēē' ba' wa' jmee' dsoo' he' laah' hne' na'jngēē' go'te'.

10 Nā' mah' jmeeh' hih' jee' la'.

Wa' le' lä' hyoh' hoh' hñaa'h' jmi'gyuu' la', ja' ba' lä'koō' la' gyuu'h' ya'jwii'.

11 Kwēēh' jnääh' na' he' kih'hīh' jnääh' he' jmee' bii' kyaā' jnääh'.

12 Jmee' jōh' hoh' kih' he' ma'hlāäh' jnääh', ja' ba' lä'koō' jōh' dsē' jnääh' kyaah' hī' dsa'hlāäh' kyaah' jnääh'.

13 Ta' kwa' jwē' ka' he' hñih' dsē' jnääh', lääh' jnääh' kih' he' ja'.

Jēēh', jaā' hne' ba' jmee' hih' kih' lä'jē', kyah' ba' la' ga'lä'jē' be', hne' ba' laah' jōh' kih' ga'lä'jē' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä'ja'.

14 Cher'mah' jmeeh' jōh' hoh' kyaah' dsa' hī' dsa'hlāäh' kyaah' hnäh', lä'ja' ka'läh' Tää' jnän' hī' gya'gyuu'h' jmeey' jōh' dsēy' kyaah' hnäh'. 15 Pero cher'mah' sa' ga'jmeeh' hnäh' jōh' hoh' kyaah' dsa' hī' dsa'hlāäh' kyaah' hnäh', lä'ja' ka'läh' Tää' jnän' hī' gya'gyuu'h' sa' jmeey' jōh' dsēy' kyaah' hnäh' he' dsa'hlāäh' hnäh' kiyh'.

Ga'hlēēh' Jesús kih' he' sa' kih'hīh' jne'

16 Jmi' ma' sa' kuh'huh' hnäh' jee' hlēēh' hnäh' kyaah' Dio, ta' jmee' hnäh' lii' he' ti'meeh' hoh' hnäh' lä' jmee' dsa' hī' jmää' hñii' mi'tēh'. Hī' he' jmee' lii' mo'nē' mah' jēē' dsa' kiyh' he' sa' kuh'hīyh'. Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', ko'ja' ba' hñih' ma'liyh' jñey'. 17 Pero hne', ma' sa' kuh'huh' jee' hlēēh' kyaah' Dio, ja' jñaa'h' lleh' mah' gyih' mo'nēh'. 18 Mah' lä'ja', sa' lä'leeh' cha'nē' dsa', he' sa' kuh'huh'. Kih' Tää' hī' sa' jnäā' ba' lä'leeh'. Hi' lä'ja', Tää' kyaah' hī' jēē' lä'jē' he' sa' jnä', mi'hmaayh' kyah' to'lo' nē' lä'jēē' dsa'.

Ga'hlēēh' Jesús kih' he' la' hmooh'

(Lc. 12:33-34)

19 Ta' wa' hnooh' hnäh' lla'mah' jmi'gyuu' la' cha'miih' he' la' hmooh' kyah' hnäh'. Jēēh' jee' la' chaā' jah' jwē' cha'miih' hī'hya' tu'juuh' lä'jē' he' llu'. Hi' dsa'taa'h' dsa'hī' mah'hīy'. 20 Hnōøh' hnäh' mah' lla'mah' gyuu'h' ya'jwii' he' la' hmooh' kyah' hnäh'. Jee' ja' sa' chaā' jah' hī' jwē' nī' sa'hya' tu'juuh' ka'läh'. Hi' jee' ja' sa' chaā' dsa'hī' mah'hīy'. 21 Ha' jiih' jee' hla' he' la' hmooh' kyah' hnäh', jee' ja' ba' kyē' hnäh' o'jōh' dsē'.

Wa'je' kih' jmi'ngo' jnän'

(Lc. 11:34-36)

22 Mi'nē' jne' la' lä'koh' wa'je' kih' jmi'ngo' jnän'. Lä'ja', cher'mah' mi'nēh' la' llu', lä'kaa' jmi'ngo' kyah' ngē' jee' wa'je'. 23 Pero cher'mah' la' hñih' mi'nēh', ga'lä'kaa' jmi'ngo' kyah' ngē' jee' na'hoo' ba'. Lä'ja', cher'mah' wa'je' he' cha' kyah' la' na'hoo' ba', ha' koh' sa' na'hoo' jee' ngēh'.

Sa' le' jmee' jne' he' kih' Dio mah' jmee' jne' he' kih' kuu'

(Lc. 16:13)

24 Ni' jaā' sa' lä'kēh' jmi' jmee' he' kih' uu' dsa'kaah'. Jēēh', jmeey' na'häy'h' jaā' mah' lä'hnäy' hī' jñah'. Mi'tey' kih' jaā' mah' mi'kwayh' hī' jñah' he'. Sa' lä'kēh' hnäh' jmi' jmeeh' hnäh' he' kih' Dio mah' jmeeh' hnäh' he' kih' kuu' ka'läh'.

Ga'hää' Dio kwee' go'te' lä'jēē' hī' laā' kyaay'

(Lc. 12:22-31)

25 He-ja- jwëëhn- hnäh': Ta- ka- hnäh' huu'dsë- ha- lä- dsa-ngëë' hnäh', hee- na- kuh'huh' hnäh'. Ta- ka- hnäh' huu'dsë- kih' jmi-ngo' kyah' hnäh', ha- lä- tëëh' hnäh' hmiih- he- këh' hnäh'. ¿Che' sa- kyeë' ga' he- chaq- hnäh' lä-koh' ga' he- kuh'huh' hnäh'? ¿Hi- che' sa- kyeë' ga' jmi-ngo' kyah' hnäh' lä-koh' ga' hmiih- he- këh' hnäh'? 26 Jëë- da' hnäh' lä-koq- la' kih' ta' hi- hëë- jwë- në- llë'. Sa- cha- jngëëy- ni- sa- chooyh- mi', ni- sa- llay- llu' mi' kiyh'. Pero Tää- jnän- hi- gya' gyuu'h', ma-ra- he- ääh- bih'. ¿Che' sa- kyeë' ga' hnäh' lä-koh' ga' ta' he'? 27 ¿Hi- hnäh' leh' jmeeh' saq- ga- koq- lëë-, kih' he- jmeeh- hnäh' cha-miih- huu'dsë-?

28 ¿He-la' jmeeh- hnäh' cha-miih- huu'dsë- kih' hmiih- he- këh' hnäh'? Jëë- da' hnäh' ha- lä- dsa- kwaq- wa'le' jee- nuu-. Sa- cha- ta' jmee-, ni- sa- hwëë- wa'ñe-. 29 Pero jwëëhn- hnäh'. Ma-ke- na'hñaah' la' hmiih- he- ga-këh- rey Salomón, sa- ga-liyh' ma-këyh- hmiih- he- la' na'hñaah' lä-koq- la' wa'le' ja-. 30 Cher'mah' lä-ja- ga' jmee' Dio na'hñaah' wa'le' he- choo' në- nuu- na', mah' hø' jë- dsa- neh' hwi', ha- ga' sa- jmääyh- hnäh' llu', dsa- hi- miih- go-te' ba' dsoo' dsë'. 31 He-ja- mo-to- ka- ga' hnäh' huu'dsë- jwah' hnäh': “¿Hee- na- kih'hij' jnääh', hee- hmiih- kye'h' jnääh'?” 32 Jëëh', lä-jëë- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio hnooyh- lä-jë- he- ja- jmah' ba'. Pero Tää- jnän- hi- gya' gyuu'h' ya-jwii' ma-ñey- ba' he- jmee- bii' jnän' kih' jee- lä-jë- he- ja-. 33 Hnääh' da' hnäh' to- në- Dio hi- laa' dsa- ta' jøøh' jnän' hi- jmee' hnäh' he- llu' jmah' ba' lä-koq- hnøoy' hñiiy'. Lä-ja- ba' hñah' hnäh' lä-jë- he- jmee- bii' kyah' hnäh' ka-läh'. 34 He-ja- ta- ka- hnäh' huu'dsë- kih' hø', jëëh' hø' lä-cha- jyoh' ga' huu'dsë- he- jmeeh' hnäh'. Heëh' ba' hnäh' koq- jmi' koq- jmi' lä-koq- te' he- chaq- hnäh'.

7

Sa- ga-tëë' jne' jëën' kih' jñah'
(Lc. 6:37-38, 41-42)

1 Ta- ka- hnäh' kwaqat- kih' jñah' mah' sa- ka' Dio kwaqat- kyah' hnäh'. 2 Jëëh', Dio ka' kwaqat- kyah' hnäh', ja- ba' lä-koq- kah- hnäh' kwaqat- kih' jñah'. Lä-koq- te' ka- hnäh' kwaqat- kih' jñah', ko- ja- hñih' te' ka' Dio kwaqat- kyah' hnäh'. 3 ¿He-la' jëëh' wa'hløø- he- hä' mi-në' øøh' mah' sa- jëëh' da' wa'hløø- juuh- he- hä' mi-nëh' hñaah'? 4 ¿Ha- lä-ja- jwiih' øøh': “Kwa' da' wa' llen wa'hløø- he- hä' mi-nëh'”, mah' hä' ba' kyah' hñaah' he- juuh- ga'? 5 jHe- ba' che- ta- juuh' hne-! Llé- da' jää' wa'hløø- juuh- he- hä' mi-në' øøh'. 6 Ta- kwëëh' hnäh' dsii- he- la' na- jøø-, wa-ra- ga- jëëyh- mah' gi-hnäy' kyah' hnäh'. Ta- jwä- hnäh' kuq- he- la' hmooh' kyah' hnäh' cha-në' cha'ñe', wa-ra- ga- hee' ga' soyh'.

Hnøø' hnääh' jne' Dio lä-kaq- tuh-dsë' jne'
(Lc. 11:9-13; 6:31)

7 Ngii' hnäh' kih' Dio, mah' hñah- hnäh'. Hnøøh' da' hnäh' mah' jnääh- hnäh'. Tee- hnäh' kiyh' mah' näy' ho'haah'. 8 Jëëh', lä-jëë- hi- ngii', hyoyh- ba'. Hi- hnooh-, jnøoyh- ba'. Hi- tëë- ho'haah', nä- ba' ho'haah' kiyh'. 9 ¿Ha- lä-ja- kwëëh' hnäh' chih- kyaah', koq- mi' kuq- wa-ra- ga- ngiiy' he'ñiih'? 10 Hi- cher'mah' ga- ngiiy' kuyh- jaq- hmooh-, ¿ha- lä-ja- kwëëyh' jaq- miih-? 11 Ma-ke- hlëëh' hnäh', leh' ba' hnäh' kwëëh' chih- kyaah' he- llu'. Joh' ga' he- llu' sa- kwa' Tää- hi- gya' gyuu'h' kih' lä-jëë- hi- ngii' kiyh'. 12 He-ja-, lä-jë- he-

hnooh⁻ hnäh^ʹ jmee⁴ dsa⁻ kyah⁴ hnäh^ʹ, ja⁻ba⁻lä⁻ja⁻ jmee⁴ hnäh^ʹ kiyh⁴ ka⁻läh^ʹ. Juu⁴ la⁻ jeeh⁴ kwee⁻ kyaah⁴ ley he⁻ ga⁻si⁴ Moisé kyaah⁴ lä⁻jé⁻ he⁻ ga⁻si⁴ lä⁻jéé⁻ hi⁻ ma⁻ ngéé⁻ juu⁴ kih⁴ Dio.

Lä⁻to⁴ ho⁴haah⁴
(Lc. 13:24)

13 Go⁻taah⁴ hnäh^ʹ ta⁻ jwé⁻ dsu⁻. Jééh^ʹ, jla⁴ la⁴ ho⁴haah⁴ hi⁻ hu⁴ la⁴ jwé⁻ he⁻ dsoo⁻ jee⁻ dsa⁻ hee⁻ dsa⁻. Jwéé⁻ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻ taah⁴ ta⁻ ja⁻. 14 Dsu⁻ la⁴ ho⁴haah⁴ hi⁻ dsu⁻ jwé⁻ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻. Miih⁻ go⁻te⁻ ba⁻ dsa⁻ taah⁴ ta⁻ ja⁻.

Mii⁴ kih⁴ jmee⁻ lii⁻ ha⁻ lä⁻ la⁴ chaah⁴ hma⁻
(Lc. 6:43-44)

15 Hää⁴ hnäh^ʹ hñah⁴ kih⁴ hi⁻ ga⁻nää⁻ lä⁻koh⁴ hi⁻ ngéé⁻ juu⁴ kih⁴ Dio ba⁴. Ya⁻nää⁻ jee⁻ kyah⁴ hnäh^ʹ jmää⁻ hñii⁴ hwaay⁴ lä⁻koo⁻ jaa⁻ borrego. Pero ta⁻ neh⁻ tuh⁻ dséy⁻, laay⁴ lä⁻koo⁻ jaa⁻ jah⁴ hi⁻ hää⁴. 16 Kyaah⁴ he⁻ jmeey⁻ ja⁻, lä⁻jnä⁴ ha⁻ lä⁻ laay⁴. Ha⁻ lä⁻ja⁻ chooh⁴ dsa⁻ mi⁻jéh⁴ kih⁴ chaah⁴ too⁴. Ni⁻ mi⁻ higo⁴ sa⁻ chooh⁴ dsa⁻ kih⁴ chaah⁴ too⁴. 17 Jééh^ʹ, lä⁻jé⁻ chaah⁴ hma⁻ he⁻ llu⁴, hii⁻ mii⁻ he⁻ llu⁴ ba⁴. Hi⁻ lä⁻jé⁻ chaah⁴ hma⁻ he⁻ hliih⁴, hii⁻ mii⁻ he⁻ hliih⁴. 18 Lä⁻jé⁻ chaah⁴ hma⁻ he⁻ llu⁴, sa⁻ le⁴ hii⁻ mii⁻ he⁻ hliih⁴. Ni⁻ chaah⁴ hma⁻ he⁻ hliih⁴, sa⁻ le⁴ hii⁻ mii⁻ he⁻ llu⁴. 19 Ga⁻lä⁻jé⁻ chaah⁴ hma⁻ he⁻ sa⁻ hii⁻ mii⁻ he⁻ llu⁴, hnä⁴ dsa⁻ mah⁴ tooyh⁴ cha⁻je⁻. 20 He⁻ lä⁻ja⁻, lä⁻jnä⁴ ha⁻ lä⁻ laay⁴ dsa⁻ kyaah⁴ ta⁻ kih⁴.

Ja⁻ lä⁻ jéé⁻ dsa⁻ dsa⁻ taah⁴ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻
(Lc. 13:25-27)

21 Ja⁻ lä⁻ jéé⁻ hi⁻ jäh⁴ kin⁻: “Dsa⁻ jøøh⁴ kyaan⁻, Dsa⁻ jøøh⁴ kyaan⁻”, dsa⁻ taah⁴ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻. Ma⁻ la⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ hyoh⁻ dsé⁻ Tää⁴ kyaan⁻ hi⁻ gya⁴ gyuu⁴, hi⁻ he⁻ ba⁻ dsa⁻ taah⁴. 22 Wa⁻ra⁻ ga⁻ té⁻ jee⁻ llaay⁴ jmi⁻ gyuu⁴, jwéé⁻ dsa⁻ jäh⁴ siiyh⁴ jnä⁴: “Dsa⁻ jøøh⁴ kyaan⁻, Dsa⁻ jøøh⁴ kyaan⁻, ¿ja⁴ kyaah⁴ mada⁻ he⁻ ga⁻ jmeeh⁴ ga⁻ kwa⁴ jnääh⁴ juu⁴ kyah⁴, kyaah⁴ mada⁻ kyah⁴ ga⁻ hwéé⁻ jnääh⁴ hi⁻ sa⁻ llu⁴, hi⁻ kyaah⁴ mada⁻ kyah⁴ ga⁻ jmee⁻ jnääh⁴ he⁻ juh⁴ gaa⁻?” 23 Ma⁻ ja⁻ jeehn⁴ kih⁴ dsa⁻ he⁻: “Jih⁴ koh⁴ sa⁻ ga⁻ lä⁻ kyuu⁻ hnäh^ʹ. Go⁻nää⁻ hnäh^ʹ kyah⁴, hnäh^ʹ hi⁻ téé⁻ jmee⁻ he⁻ hliih⁴.”

Ga⁻ jmeey⁻ hne⁻ kiyh⁴ né⁻ kuu⁴ hloo⁻
(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)

24 He⁻ ja⁻, hi⁻ nuu⁻ juu⁴ kin⁻ mah⁴ jmeey⁻ lä⁻ jwahn⁴, hi⁻ he⁻ laay⁴ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ hñuu⁴ hi⁻ cha⁻ hñuu⁴ dsé⁻ llu⁴ kih⁴. Ga⁻ jmeey⁻ hne⁻ kiyh⁴ né⁻ kuu⁴ hloo⁻. 25 Ja⁴ jma⁴, ga⁻ jñuu⁴ jmi⁻ hi⁻ ja⁴ lle⁻ né⁻ kih⁴ hne⁻. Pero sa⁻ ga⁻ toh⁴, jééh^ʹ ma⁻ chih⁴ né⁻ kih⁴ kuu⁴ hloo⁻. 26 Pero hi⁻ nuu⁻ juu⁴ kin⁻ mah⁴ sa⁻ jmeey⁻ lä⁻ jwahn⁴, hi⁻ he⁻ laay⁴ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ too⁻ hi⁻ ga⁻ jmeey⁻ hne⁻ kih⁴ né⁻ mi⁻ si⁴. 27 Ja⁴ jma⁴, ga⁻ jñuu⁴ jmi⁻, ja⁴ lle⁻ tá⁻ ga⁻ jmeey⁻ wii⁻ kih⁴ hne⁻ ja⁻, mah⁴ ga⁻ toh⁴. Ga⁻ hee⁻ lä⁻ jé⁻ go⁻ te⁻ —ga⁻ jäh⁴ Jesús.

28 Ma⁻ ga⁻ dsaa⁴ ga⁻ hlééh⁴ Jesús juu⁴ la⁻, lä⁻ jéé⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁴ jee⁻ ja⁻, ma⁻ jéé⁻ dsayh⁴ ha⁻ lä⁻ la⁴ juu⁴ he⁻ ma⁻ kway⁴. 29 Jééh^ʹ ma⁻ hlééyh⁴ dsa⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ hih⁴ ba⁴, ja⁻ lä⁻ koh⁴ ma⁻ jmee⁻ ta⁻ jwoh⁴ kya⁴ ley.

8

Ga⁻ mi⁻ hlää⁴ Jesús jaa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁴ hmih⁴ høø⁻
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Lã⁻koõ⁻ ma⁻ ga⁻jñaa⁴ Jesús ñih⁺ lle⁻kõh[✓] ja⁻, jwëë[✓] dsa⁻ ga⁻lla⁻lle⁻ kaah⁻ kiyh¹. ²Jee⁻ ja⁻ ga⁻ya⁻jäh[✓] jaa⁻ dsa⁻ hì⁻ ma⁻ dsaah⁻ hmih⁻ høø⁻. Ga⁻juuyh¹ jñey⁻ cha⁻në⁻ Jesús mah⁴ ga⁻jäh[✓] siiyh⁺:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, cher⁻mah⁻ le⁻, leh⁻ ba⁻ hne⁻ cheh⁻ dsoo⁻ he⁻ mi⁻sah⁻ jnä⁻.

³ He⁻ja⁻ ga⁻hii⁻ Jesús ma⁻goo⁻ mah⁴ ga⁻kyey⁻ në⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻ mah⁻ ga⁻siiyh⁺:

—Le⁻ ba⁻, wa⁻ dsa⁻ che⁻ ba⁻ dsoo⁻ kyah⁻.

Lã⁻chah[✓] ja⁻ ga⁻ääh⁴ go⁻te⁻ hmih⁻ høø⁻ ja⁻. ⁴Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh[✓] Jesús siiyh⁺:

—Jëë⁻ da⁻, ta⁻ jmeeh⁻ juu⁻ kih⁻ ni⁻ jaa⁻. Gwa⁻ go⁻hääh⁻ hñaa⁻h⁻ kih⁻ jmi⁻dsa⁻. Kye⁻ miih⁻ he⁻ kwëeh⁻ hnih⁻ lä⁻hii⁻ he⁻ ga⁻jmee⁻ Moisé. Lã⁻ja⁻ go⁻jmee⁻ mah⁻ lä⁻ñey⁻ ma⁻ jä⁻ kyah⁻—ga⁻jäh[✓] Jesús siiyh⁺.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús moz⁻ kyaa⁻ juu⁻ hløø⁻
(Lc. 7:1-10)

⁵ Lã⁻koõ⁻ ma⁻ ga⁻he⁻ Jesús jwi⁻ Capernaum, ja⁻ jaa⁻ juu⁻ hløø⁻ chuh⁺ kih⁻ Jesús mah⁴ ga⁻chuyy⁻ kyaah⁻:

⁶—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, moz⁻ kyaan⁺ na⁻kyaa⁻ cha⁻neh⁻ kin⁺, ja⁻ jwërte⁻ kiyh¹, mo⁻so⁻ liih⁻ goo⁻ tiy⁻—ga⁻jäh[✓] siiyh⁺.

⁷—Ñii⁻ ba⁻ jnä⁻ mi⁻hlää⁻ jnih⁻—ga⁻jäh[✓] Jesús siiyh⁺.

⁸ Mah⁴ ga⁻jëeh⁻ juu⁻ hløø⁻ he⁻ siiyh⁺:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, sa⁻ cha⁻ he⁻ laa⁻ jnä⁻ mah⁴ go⁻heh⁻ cha⁻neh⁻ kin⁺. Lee⁻ ba⁻ koõ⁻ jäh⁻, mah⁴ jä⁻ ba⁻ kih⁻ moz⁻ kyaan⁺. ⁹Jëeh⁻ jnä⁻ ka⁻läh⁻, chaa⁻ hì⁻ jmee⁻ mada⁻ he⁻ jmeen⁻ kiyh¹, hi⁻ tääh⁻ hløø⁻ hì⁻ jmeen⁻ hih⁻ kih¹. Wa⁻ra⁻ ga⁻jmeen⁻ hih⁻ kih⁻ jaa⁻: “Gwa⁻ jee⁻ oo⁻”, dsooy⁻ ba⁻. Wa⁻ra⁻ ga⁻jwiin⁻ jñah⁻. “Ña⁻ ta⁻ la⁻”, jäh⁻ ba⁻. Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻jwiin⁻ moz⁻ kyaan⁺: “Jmee⁻ he⁻ la⁻”, jmeey⁻ ba⁻.

¹⁰ Peer⁺ ga⁻jëë⁻ dsah⁻ Jesús ma⁻ ga⁻nuuy⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻. Mah⁴ ga⁻siiyh⁺ lä⁻jëë⁻ hì⁻ ma⁻ chaa⁻ kaah⁻ kiyh¹:

—Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁻, lä⁻kaa⁻ hwa⁻ Israel sa⁻ ma⁻jnääh⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ hì⁻ dsoo⁻ dsé⁻ lä⁻koõ⁻ dsoo⁻ dsé⁻ dsa⁻ ñuu⁻h⁻ la⁻. ¹¹Jwëëhn⁻ hnäh⁻, lloo⁻ koõ⁻ jmi⁻ jwëë⁻ dsa⁻ ya⁻ nää⁻ ta⁻ kye⁻ ta⁻ ñii⁻ hì⁻ dsa⁻taah⁻ kuh⁺ ma⁻ñuu⁻ ko⁻jøh⁻ kyaah⁻ Abraham, kyaah⁻ Isaac, hi⁻ kyaah⁻ Jacob gyuu⁻h⁻ ya⁻jwi⁻ kih⁻ Dio. ¹²Pero dsa⁻ Israel hì⁻ ma⁻ laa⁻ kwaat⁻ dsa⁻taah⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁺, hì⁻ he⁻ jwää⁻ dsih⁻ ta⁻ ka⁻hne⁻ jee⁻ na⁻hoo⁻. Jee⁻ ja⁻ ki⁻hooyh⁻ mah⁻ juuy⁻ cha⁻ jäh⁻.

¹³ Ja⁻ ga⁻jäh[✓] Jesús siiyh⁺ juu⁻ hløø⁻ he⁻:

—Gwaa⁻h⁻ ba⁻ hne⁻ kyah⁻, wa⁻ le⁻ kyah⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻koõ⁻ ma⁻ lä⁻ dsoo⁻ hoh⁻.

Lã⁻chah[✓] ja⁻, ga⁻jä⁻ kih⁻ moz⁻ kyaay⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús ma⁻choo⁻ Pee⁻
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Ma⁻ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ñee⁻ Jesús cha⁻neh⁻ kih⁻ Pee⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻jëëy⁻ ma⁻choo⁻ Pee⁻ na⁻ kyaay⁻ dsaayh⁻ kyaah⁻ liii⁻. ¹⁵ Mah⁴ ga⁻søoh⁻ Jesús ma⁻gooy⁻. Lã⁻chah[✓] ja⁻ ya⁻ hii⁻ liii⁻ kiyh¹. Ga⁻nooy⁻ jee⁻ ma⁻ kyaay⁻ mah⁴ ga⁻løøy⁻ jmeey⁻ ta⁻he⁻ kih⁻ lä⁻jëë⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jwëë⁻ dsa⁻dsaah⁻
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Ta⁻ ga⁻ñuu⁻ ja⁻, na⁻jää⁻ dsa⁻ cha⁻në⁻ Jesús jwëë⁻ hì⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻. Kyaah⁻ koõ⁻ ga⁻hlëëyh⁻ ba⁻ ga⁻hwëëy⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ he⁻ hi⁻ ga⁻mi⁻hlääy⁻ lä⁻jëë⁻ ga⁻ dsa⁻ hì⁻ ma⁻ dsaah⁻. ¹⁷ Mah⁴ lä⁻ja⁻ lä⁻te⁻ he⁻ ga⁻jäh[✓] Isaia hì⁻ ma⁻

ngëē juu' kih' Dio lä' ma' ga'jäyh': "Hñiiy' ba' ga'kay' nē' kiyh' lä'jē' dsoo' jnān', hi' ga'kooy' lä'jē' dsoo' jmi'wii' jnān' ka'lāh'."

Dsa' hi' ma' hnøø' ma' jmee' kō'jōh' kyaah' Jesús
(Lc. 9:57-62)

18 Ma' ga'jēe' Jesús jwëë' dsa' ma' tääh' lä'ku' lä'jii' kiyh', ga'jmeey' mada' kyaah' jnääh' discípulo kyaay', he' ga'mi'llu' jnääh' na'moo' mah' haa' jnääh' kō'jōh' kyaayh' ta' hngaah' kō'taa' jmi'jueh'. 19 Ja' ga' ga'lloo' jaa' ta' jwoh' kyaah' ley, ga'siiyh':

—Ta' jwoh', nñn' kyaah' hne' wa' ha' cha' ha' jee' ga'llooh'.

20 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Cha' ba' too' jee' gwii' hyah', cha' ba' sii' kih' ta' hi' hēe' gyueh'. Pero Hi' ga'lēe'ngo' la' sa' cha' jee' jāy'.

21 Jñah' discípulo kyaay' ga'siiyh':

—Dsa'jōoh' kyaan', kwa' jwē' kin' na'haan' to' nē' tää' kyaan', ja' ga' nñn' kyaah' hne'.

22 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Ña' ba' hne' kyaah' jnä'. Wa' haa' ba' dsa' na'juu' hlii' kyaah'.

Ga'jmeey' Jesús hih' kih' lle' mah' hii' tii'
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Lä' ma' ga'he' Jesús neh' na'moo', ga'nøø' jnääh' discípulo kō'jōh' kyaayh'. 24 Ni' juu' ga' sa' cha' ja' kōo' lle' tä', ga'hi' goo' jwēte. Ga'hluh' jmi' lä'jiih' ga'haa' neh' na'moo'. Pero ma' na'gwii' ba' Jesús. 25 He' ja' jnääh' discípulo kyaay' na'chaa' jnääh' jee' ma' na'gwiiy' mah' ga'chiuh' jnääh':

—Dsa'jōoh' kyaan', lää' jne', ma'tøøhn' jee' juu' ba' jne' la'.

26 Mah' ga'siiyh' jnääh':

—¿He' la' gah' hnäh'? Miih' go'te' ba' dsoo' hoh' hnäh'.

Ja' ga' ga'noo' Jesús, ga'jmeey' hih' ga'jä' tii' lle' hi' ga'jmeey' hih' ga'jä' tii' jmi'. Lä' ja' ba' ga'jä' ti'sih' ga'lä'jē'. 27 Peer' ga'jēe' dsah' jnääh', mah' ga'jäh' jnääh':

—¿Hi' ba' dsa' na'? Lä'kye' lle' kyaah' jmi' nueh' kiyh'.

Ga'hwëe' Jesús jwëë' jmi'lle' hliih' hi' ma'jōø' kih' dsa'
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Lä' kōo' ma' ga'lla'nøø' jnääh' ta' hngaah' kō'taa' ja', jee' la' hwa' kih' Gadara, ya'nää' uu' dsa'nueh' hi' ma'jōø' jmi'lle' hliih' kih', ga'mi'jeey' Jesús. Dsa' he' ga'hwëe' jee' la' to'høø' kih' hlii'. Hääy' jwēte, sa' ma' kway' jwē' ma' dsa'ngëe' ni' jaa' dsa' ta' jwē' ja'. 29 Mah' ga'hooyh' ki' gaa', ga'jäyh':

—¿Hee' ba' kih' he' ma'ñeh' jee' tøøh' jnääh' la', hne' Jesús Joø' Dio? ¿Che' ma'ñeh' mah' heeh' jnääh' wii' jāä' sa' ga' ma'lloo' jmi'?

30 Uu' miih' jee' ma' tääyh' ja', ma' tääh' kōo' nää' ñe' ma' kuh' nuu'.

31 Ga'chuu' lle' hliih' he', ga'siiyh' Jesús:

—Cher' mah' ga'hwëeh' jnääh', kwa' jwē' kyaah' jnääh' dsa'tooh' jnääh' kih' ñe' hi' tääh' oo'.

32 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Go'nää' hnäh' ja'.

Mah' ga^hwēēy^h, ga^hnāāy' ga^htaayh' tuh^h-dsē' nē' he'. Lā^hchah' ja^h, lā^hjēē^h nē' he' ga^hkyūū'. Ma' ga^htēēy' koō^h lle' hwa', ko^h-dsoo' jwē' ba' ga^hsaay' cha^hjmii^h jūūh^h. Jee' ja^h ga^hjuūy' neh^h jmii^h. ³³Dsa^h hi^h ma' hāā^h nē', ga^hnāā' ko^h-chih' cha^hhlii^h ta^h jee' jwii^h na^hjmeeyh' juu' ha^h lā^h ga^hla' kih' nē', hi^h ha^h lā^h ga^hla' kih' dsa^h hi^h ma' jøø^h lle' hliih' kih'. ³⁴He^h-ja^h ga^hlā^hjēē^h dsa^h hi^h ma' chāā^h jee' jwii^h ja^h, ga^hhwēēy^h mah' ga^hnāāy' ga^hmi^hjēey' Jesús. Ma' ga^hjēēy', ga^hchūūy' kyaayh' mah' wa^hllaayh' jee' ja^h.

9

Ga^hmi^hhlāā^h Jesús jaa^h hi^h sa^h liih^h goo^h-tī^h
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹Ma^h-ngēē^h he^h-ja^h, ga^hhe' Jesús ka^h-lāh^h neh^h na^hmoō' ngaayh' ta^h hngaah' ko^h-taa^h ta^h jwii^h kiyh'. ²Ma' ga^hllaayh' ja^h, na^hjāā^h dsa^h cha^hnēy' jaa^h hi^h dsaah' hi^h sa^h liih^h goo^h-tī^h na^hkyāā^h nē' jii'. Ma' ga^hjēē^h Jesús dsoo' ba' dsē^h dsa^h-he', he^h-ja^h ga^hjāyh' sūyh^h hi^h sa^h liih^h goo^h-tī^h:

—Wa^h nōh^h hoh^h gyūū^h kyaan^h, ma^h-na^h-che^h ba^h lā^hjē^h dso^hkye^h kyah'.

³Jee' ja^h ma^htāāh^h ko^h-llaā^h ta^h-jwoh^h kyāā^h ley. Hi^h he^h ga^hjmeē^h hūū^hdsē^h he^h ga^hhlēēh^h Jesús lā^h-ja^h he^h ga^hmi^hkwāyh^h Dio ba^h ja^h. ⁴Pero ga^hlā^hliih^h ba^h Jesús he^h hūū^hdsē^h ma^hjmeē^h dsa^h-he', he^h-ja^h ga^hjāyh':

—¿He^h-la' jmeeh^h hnāh^h hūū^hdsē^h hliih^h lā^h-na^h? ⁵¿Hee^h ga^h na^h sa^h jwēēh^h, laāh^h hnāh^h? ¿Che^h he^h chiih^h jne^h jaa^h hi^h dsaah': "Ma^h-na^h-che^h dso^hkye^h kyah'", o he^h chiih^h jnih': "Noo^h, kii' jii' kyah', mah' gwaah^h?" ⁶He^h-ja^h jmeen^h he^h jwēēh^h ga^h mah' lā^hngēēh^h hnāh^h, Hi^h-ga^hlēē^hngo^h la^h ba^h na^hngē^h jwē^h jmi^hgyūū^h mah' chey^h dso^hkye^h kih' dsa^h.

Ja^h ga^h ga^hjāh^h Jesús siih^h hi^h sa^h liih^h goo^h-tī^h:

—Jnā^h jwahn^h noo^h, kii' jii' kyah', gwaah^h cha^hneh^h kyah'.

⁷He^h-ja^h ga^hnoo^h dsa^h-he' ngaayh' cha^hneh^h kiyh'. ⁸Ma' ga^hjēē^h dsa^h-ngaah^h hi^h ma^h dsaah^h he', ga^hlā^hdsaā^h dsēy^h cha^h-miih^h mah' ga^hjmeey^h jūūh^h kih' Dio, ta^hla^h kih^h he^h ga^hkwēēyh^h cha^h-miih^h be^h jaa^h dsa^h-ñūūh^h mah' mi^h-hlāāy^h dsa^h-dsaah^h.

Ga^htēēh^h Jesús Matā^h
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹Lā^h ma^h ya^h-hēē^h Jesús jee' ja^h, ga^hjēēy' jaa^h dsa^h-ñūūh^h hi^h cheē^h Matā^h, hi^h ma^h gya^h nē^hta^h kih' kooy' ku^hsih^h. Mah' ga^hjāyh' sūyh^h:

—Ñā^h wa^h jmeen^h ko^h-jōh^h.

He^h-ja^h ga^hnooy^h, ga^hjmeey^h ko^h-jōh^h kyaah^h Jesús.

¹⁰Pero he^h ga^hla^h. Ma^h gya^h Jesús kuh^h-hih^h cha^hneh^h kih' Matā^h. Jwēē^h dsa^h hi^h ma^h kooy' ku^hsih^h hi^h jñah^h dsa^h wa^h hi^h cha^h hi^h ma^htāāh^h nē^h mes^h kuyh^h ko^h-jōh^h kyaah^h Jesús hi^h kyāā^h jnāāh^h discípulo kyaay^h. ¹¹Ma' ga^hjēē^h dsa^h-fariseo, heh^h ga^hjmeey^h lā^h-ja^h, mah' ga^hjāyh' sūyh^h jnāāh^h:

—¿He^h-la' kuh^h ta^h-jwoh^h kyaah^h hnāh^h ko^h-jōh^h kyaah^h dsa^h hi^h kooy' ku^hsih^h na^h hi^h kyaah^h jñah^h dsa^h wa^h hi^h cha^h hi^h?

¹²Ma' ga^hnuu^h Jesús juu' ja^h mah' ga^hjāyh':

—Sa^h jmeē^h bii^h tē^hmē^h kih' dsa^h hi^h llūū^h, kih' dsa^h-dsaah^h ba^h jmeē^h bii^h.

¹³Go^h-nāā^h hnāh^h mi^h-tēē^h hnāh^h hñāah^h he^h hnøø^h jāh^h juu' la^h: "Hnoon^h wa^h lā^hñih^h hoh^h hnāh^h ba^h, sa^h hnoon^h he^h jēēh^h hnāh^h jah^h nē^h na^hhyoo^h", ga^hjāh^h

Dio. Sa⁺ ma⁻jan⁻ kih⁺ hi⁻ lluu⁺, kih⁺ hi⁻ cha⁻ dso⁺kye⁻ kih⁺ ba⁻ ma⁻jan⁻, mah⁺ wa⁻ dsa⁻ jee⁺yh⁻ kyaah⁺ Dio.

Ga⁺ngii⁺ dsa⁻ juu⁺, he⁻la⁺ sa⁻ tu⁻ discipulo ko⁻ hwēē⁺ he⁻ kuh⁻ hih⁺
(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴Ja⁻ ga⁻ ya⁻ naā⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ ga⁻ naā⁺ kyaah⁺ Jwaā⁻, ga⁻ mi⁻ jee⁻ Jesús mah⁺ ga⁻ ngii⁺ juu⁺ kih⁺:

—¿He⁻la⁺ ma⁻la⁺ jnāāh⁺ ba⁻ kyaah⁺ fariseo, ko⁻lla⁻ jiih⁻ ba⁻ sa⁻ kih⁻ hih⁻ jnāāh⁺ jee⁺ ngii⁺ jnāāh⁺ kih⁺ Dio, mah⁺ sa⁻ jmee⁻ lā⁻ ja⁻ discipulo kyaah⁺?

¹⁵He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Sa⁻ cha⁻ ti⁻ meeh⁻ dsē⁺ hi⁻ tāāh⁺ jee⁺ dsa⁻ jee⁺ goo⁻ dsa⁻ ta⁻ ko⁻ jiih⁻ gya⁻ dsa⁻ nūuh⁻ hi⁻ dsa⁻ jee⁺ goo⁻ jee⁺ ja⁻. Pero lloo⁻ koo⁻ jmi⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻ lleē⁻ dsa⁻ dsa⁻ nūuh⁻ hi⁻ dsa⁻ jee⁺ goo⁻ he⁻. Ma⁻ ja⁻ ga⁻ tu⁻ dsa⁻ kyaay⁺ he⁻ kuh⁻ hih⁻ mah⁺ chuuy⁺ kyaah⁺ Dio. ¹⁶Ni⁻ jaā⁻ dsa⁻ sa⁻ kwa⁻ kih⁺ tōoy⁺ hmi⁺h⁻ hmēē⁺ nē⁻ hmi⁺h⁻ ma⁻ gyuh⁻. Jēēh⁺, hmi⁺h⁻ hmēē⁺ dsa⁻ dsuh⁺ mah⁺ jmee⁻ dsa⁻ gyii⁺ hmi⁺h⁻ ma⁻ gyuh⁻ cha⁻ ga⁻ mi⁺h⁻. ¹⁷Hi⁻ lā⁻ ja⁻, ni⁻ jaā⁻ dsa⁻ sa⁻ kwa⁻ kih⁺ chih⁺ jmi⁺h⁻ mi⁻ jēh⁺ hmēē⁺ neh⁻ loo⁻ ma⁻ gyuh⁻. Cher⁻ mah⁺ ga⁻ chih⁺ dsa⁻ he⁻ hmēē⁺ ja⁻ neh⁻ loo⁻ ma⁻ gyuh⁻, chah⁺ ba⁻ gyii⁺, jēēh⁺ sa⁻ kwa⁻ jwē⁺ āā⁻. Tuū⁻ jmi⁺h⁻ mi⁻ jēh⁺ hmēē⁺ hi⁻ heē⁺ loo⁻ ka⁻ lāh⁺. He⁻ ja⁻ neh⁻ loo⁻ hmēē⁺ ba⁻ dsa⁻ hoo⁻ jmi⁺h⁻ mi⁻ jēh⁺ hmēē⁺. Mah⁺ lā⁻ ja⁻ ba⁻ mi⁻ hee⁻ ko⁻ jōh⁺ lā⁻ tō⁻.

Jo⁻ mi⁻ Jairo kyaah⁺ jaā⁻ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁺
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸Ta⁻ ko⁻ jiih⁻ hlēēh⁺ gyih⁺ lā⁻ ja⁻, ma⁻ ga⁻ lloo⁺ jaā⁻ dsa⁻ jōōh⁺. Ga⁻ juuyh⁺ jnēy⁺ cha⁻ nē⁻ Jesús, mah⁺ ga⁻ jāyh⁻:

—Gyūū⁻ mē⁻ kyaan⁺, koo⁻ ma⁻ juū⁻ ba⁻. Man⁺ mah⁺ go⁻kyeh⁻ gooh⁻ nē⁻ kih⁺ mah⁺ lā⁻ jiiyh⁺ —ga⁻ jāh⁻ dsa⁻ jōōh⁺ he⁻.

¹⁹Mah⁺ ga⁻ noo⁻ Jesús jee⁺ ma⁻ gya⁻, ga⁻lla⁻ lley⁺ kaah⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁻, hi⁻ ga⁻ nōō⁺ jnāāh⁺ ko⁻ jōh⁺ kyaayh⁺. ²⁰Jee⁺ ngooy⁺ ja⁻, jaā⁻ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ ma⁻hya⁻ gya⁻ tō⁻ ji⁻ nē⁻ jēē⁺ dsoo⁺ kih⁺, ga⁻lloo⁺ ta⁻ ka⁻luu⁺ Jesús mah⁺ ga⁻ su⁺ mi⁺h⁻ cha⁻ gooy⁻ cha⁻ hoo⁻ sa⁻ hmi⁺h⁻ kih⁺. ²¹Jēēh⁺ ma⁻ laay⁺: “Wa⁻ra⁻ jāh⁻ kih⁺ koo⁻ tēēn⁺ su⁺ mi⁺h⁻ cha⁻ goon⁻ sa⁻ hmi⁺h⁻ kih⁺, hlāān⁺ go⁻ te⁻.” ²²Ma⁻ ga⁻ jēēh⁻ Jesús hñii⁺, ga⁻ jēēy⁺ dsa⁻ mē⁻ he⁻ mah⁺ ga⁻ siiyh⁻:

—Wa⁻ jēē⁻ hoh⁺ gyūū⁻ kyaan⁺. Kih⁺ he⁻ ma⁻ lā⁻ dsoo⁺ hoh⁺ kin⁺, ma⁻ hlaāh⁺ ba⁻ hne⁻.

Lā⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁻ jā⁻ go⁻ te⁻ kih⁺ dsa⁻ mē⁻ he⁻.

²³Lā⁻ ma⁻ ga⁻ lloo⁺ Jesús kih⁺ dsa⁻ jōōh⁺ he⁻, ga⁻ jēēy⁺ tē⁻ hi⁻ ma⁻ tāāh⁺ juū⁻ luu⁺ hma⁻ ta⁻, hi⁻ ma⁻ tāāh⁺ dsa⁻ ki⁻ hooh⁻. ²⁴Mah⁺ ga⁻ siiyh⁻ lā⁻ jēē⁺ dsa⁻ he⁻:

—Hwēē⁻ da⁻ hnāh⁺ jee⁺ la⁻. Chih⁺ mē⁻ na⁻ sa⁻ na⁻ juū⁺, hi⁻ na⁻ gwii⁻ ba⁻ na⁻.

Mah⁺ ga⁻ mi⁻ kwah⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús, ma⁻ ga⁻ jāyh⁻ lā⁻ ja⁻. ²⁵Ma⁻ ga⁻ hwēē⁻ dsa⁻ he⁻ ta⁻ ka⁻ hne⁻, ga⁻ hey⁺ jee⁺ na⁻ kyaā⁺ chih⁺ mē⁻ he⁻. Ga⁻ sooyh⁺ gooy⁻. Hi⁻ lā⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁻ noo⁻ chih⁺ mē⁻ he⁻. ²⁶Lā⁻ kaā⁻ hwa⁻ ja⁻ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ juu⁺ ja⁻.

Ga⁻ mi⁻ hlāā⁺ Jesús uu⁺ dsa⁻ tuū⁺

²⁷Lā⁻ ma⁻ ya⁻ hēē⁺ Jesús jee⁺ ja⁻, uu⁺ dsa⁻ tuū⁺ ma⁻ chaā⁻ kaah⁺ kih⁺, chuuy⁺ kyaayh⁺:

—¿Wa⁻ lā⁻ nūih⁺ hoh⁺ kyaā⁺ jnāāh⁺, hne⁻ laāh⁺ sa⁻ ju⁺ kih⁺ David!

²⁸Lā⁻ ma⁻ ga⁻ he⁺ Jesús cha⁻ neh⁺, ga⁻ mi⁻ jāh⁻ dsa⁻ tuū⁺ he⁻ kih⁺, mah⁺ ga⁻ jāh⁻ Jesús siiyh⁻:

—¿Che⁺ laāh⁺ hnāh⁺ dsoo⁺ lihn⁻ jmeen⁻ he⁻ na⁻?

—Leh¹ ba¹ hne⁻ Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺ —ga⁻jäh¹ dsa⁻tuu¹ he¹.

²⁹Ja⁻ga¹ ga¹ chuy¹ mi¹né¹ dsa⁻tuu¹ he¹, mah¹ ga¹siiyh⁺:

—Wa¹ le¹ kyah¹ hnäh¹ lä¹koo⁻ ma⁻lä¹dsoo¹ hoh¹ hnäh¹ kin⁺.

³⁰Lä¹chah¹ ja⁻ga¹ na¹ mi¹né¹ lä¹uu¹ dsa⁻tuu¹ he¹.

Pero ga¹taah¹ Jesús juu¹ ga¹chuu¹ cha⁻miih⁻ kyaah¹ dsa⁻tuu¹ he¹, ga¹siiyh⁺:

—Sa¹ wa¹ lä¹ñe⁻ ni¹ jaa⁻ dsa⁻kih¹ he¹ la⁻.

³¹Pero lä¹koo⁻ ga¹hwëë⁻ bih¹ jee¹ ja⁻, ga¹løøy¹ hlëëyh¹ kih¹ Jesús lä¹kaa⁻ hwa¹ja⁻.

Ga¹mi¹hlää¹ Jesús jaa⁻ dsa⁻koo⁻

³²Koo⁻ ma⁻hwëë⁻ ba¹ dsa⁻tuu¹ he¹ jee¹ ja⁻, ma¹ ga¹lla⁻nää¹ dsa⁻hi⁻ jää⁻ jaa⁻ dsa⁻koo⁻ hi⁻ ma¹ kye⁻ jmi¹lle¹ hliih¹. ³³Lä¹koo⁻ ma¹ ga¹lleë⁻ Jesús jmi¹lle¹ hliih¹ he¹, ga¹løø¹ hlëëh¹ dsa⁻hi⁻ ma¹ koo⁻ he¹. Peer⁺ ga¹lä¹dsaa⁻ dsë¹ dsa⁻hi⁻ ma¹ tääh¹ jëë⁻ jee¹ ja⁻.

—Jih¹koh¹ sa¹ ma¹ jëë⁻ jne¹ lä¹na⁻ hwa¹ Israel la⁻ —ma¹ jäyh¹.

³⁴Pero dsa⁻fariseo ma¹ jäh¹:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaa¹ jmi¹lle¹ hliih¹ ba¹ na⁻ kwa⁻ be¹ kiyh¹ mah¹ hwëëy⁻ jmi¹lle¹ hliih¹.

Peer⁺ ga¹lä¹ñih¹ dsë¹ Jesús kih¹ dsa⁻

³⁵Ga¹ngëë¹ Jesús ga¹lä¹kaa⁻ jee¹ hla⁻ jwi⁻ kaah¹ jwi⁻ mäh⁻, ma¹ mi¹tëëy⁻ dsa⁻neh¹ gwah¹ kih¹ jee¹ jwi⁻ ja⁻, ma¹ kway¹ ju¹hmëë¹ lä¹koo⁻ jää⁻ Dio dsa⁻lä¹hih¹ kih¹, hi⁻ ma¹ mi¹hlää¹ dsa⁻dsaah¹ hi⁻ ma¹ jñuuyh⁻ dsoo¹ jmi¹wii¹ kih¹ dsa⁻. ³⁶Lä¹koo⁻ hä¹ ma¹ jëëy⁻ jwëë⁻ dsa⁻hi⁻ dsa⁻nää¹ cha¹nëy¹, ga¹lä¹ñih¹ dsëy¹ kih¹. Jëëh¹, ma¹ na¹ hëëy¹, ga¹nääy¹ na⁻saa⁻ na⁻jñëey¹. Ma¹ laay¹ lä¹koh¹ borrego hi⁻ sa¹ chaa¹ juu¹. ³⁷He⁻ja⁻ ga¹siiyh¹ jnääh¹ discípulo kyaay¹:

—Ma¹ra¹ ju¹dsoo¹, cha⁻miih⁻ he⁻ ma¹le¹ chooh¹ jne¹, pero miih⁻ go⁻te¹ ba¹ dsa⁻hi⁻ tääh¹ jmee¹ ta¹. ³⁸He⁻ja⁻ chuuy¹ hnäh¹ cha⁻miih⁻ kyaah¹ dsa⁻juu¹ ta¹ mah¹ cheey¹ jwëë⁻ hi⁻ chooh¹ ta¹ kiyh¹.

10

Ga¹hñaa¹ Jesús lä¹jëë⁻ gya¹tuu¹ apóstole

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹Ja⁻ga¹ ga¹tëeh¹ Jesús lä¹jëë⁻ gya¹tuu¹ jnääh¹ discípulo kyaay¹, ga¹hñaa¹ jnääh¹ mah¹ jmee¹ jnääh¹ ta¹ kiyh¹. He⁻ja⁻ ga¹hñah¹ jnääh¹ be¹ he⁻ hwëë⁻ jnääh¹ jmi¹lle¹ hliih¹, hi⁻ mi¹hlää¹ jnääh¹ dsa⁻kih¹ na⁻ku¹ na⁻ngii¹ dsoo¹. ²Lä¹jëë⁻ gya¹tuu¹ jnääh¹ apóstole kyaay¹, ma¹ chee⁻ jnääh¹ lä¹la⁻: To¹ nê¹ he¹ Simón hi⁻ ma¹ chee⁻ Pee¹, kyaah¹ Andre¹ øøyh⁻, Jacobo he¹ joø¹ Zebedeo kyaah¹ Jwaa¹ øøyh⁻, ³Felipe he¹, kyaah¹ Bartolomé, Tamá he¹ kyaah¹ Matä¹ hi⁻ ma¹ koo¹ ku¹sih⁻, Jacobo he¹ joø¹ Alfeo, kyaah¹ Lebeo hi⁻ ma¹ tëeh¹ dsa⁻Tadeo, ⁴Simón dsa⁻cananita he¹, kyaah¹ Juda Iscariote hi⁻ ga¹ngëë¹ Jesús.

Ga¹chee¹ Jesús dsa⁻ kyaay¹ mah¹ kway¹ ju¹hmëë¹

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵He⁻ja⁻ ga¹chee¹ Jesús lä¹jëë⁻ gya¹tuu¹ jnääh¹, mah¹ ga¹jmeey¹ mada⁻ kyaay¹ jnääh¹, ga¹jäyh¹:

—Ta¹ go⁻nää¹ hnäh¹ ta¹ jee¹ tääh¹ dsa⁻hi⁻ sa¹ laa¹ judiu, ni¹ ta¹ go⁻taah¹ hnäh¹ jee¹ jwi⁻ he⁻ na⁻hëë⁻ hwa¹ Samária. ⁶Go⁻nää¹ hnäh¹ jee¹ tääh¹ dsa⁻judiu ba¹, hi⁻ laa¹ lä¹koh¹ borrego hi⁻ na⁻hëë⁻. ⁷Go⁻nää¹ hnäh¹ go⁻kwa¹ hnäh¹ juu¹ la⁻: Ma¹ya⁻jäh⁺ he⁻ jää¹ Dio dsa⁻lä¹hih⁺ kih¹. ⁸Ja⁻ mi¹hlää¹

hnäh' hĭ- dsaah', ja- cheh' hnäh' dsoo' hmih' h00', ja- mi- jĭih' hnäh' dsa- hĭ- ma-na- juu', ja- hwēēh' hnäh' jmi- lle' hlih'. La' ma- hñah' ba' hnäh' be' na-, he- ja- ta- koo' hnäh' jñeeh' hnäh' kih' dsa-.

⁹ Ta- ka- hnäh' ku' n00', kuu' t00', ni- koo- ñe' n00'. ¹⁰ Ni- ta- ka- hnäh' sa' tuh- kih' cha' jwē', ni- ta- ka- hnäh' jyoh' lēē' hmih- kyah' hnäh', ni- mi- he- heeh' hnäh', ni- hma- hu- ka- läh'. Jēēh' ja- hĭ- jmee- ta', lle- kih' hyoyh- he- kuyh'.

¹¹ Wa' ha- cha- ha- jee' ga- lla- nāäh' hnäh', jwii- kaah' jwii- mäh-, ja- hnaah- hnäh' ja- dsa- hĭ- llu' dsē' mah' jāh' hnäh' cha'neh- kiyh' lä- jĭih' hwēēh- hnäh' jee' ja-. ¹² Wa' ra- ga- taah' hnäh' cha'neh- kih' dsa-, ja- jmeeh- hnäh' Dio kiyh'. ¹³ Cher' mah' ga- heeh- dsa- he- ma- jmeeh' hnäh' Dio kiyh', jā- na- j00' cha'neh- ja-. Pero cher' mah' sa- ga- heeyh-, sa- lä- jmāā' juu' he- ma- hlēēh' hnäh' ja-. ¹⁴ Cher' mah' sa- ga- heeyh- hnäh' jee' lla- nāäh' hnäh' hĭ- cher' mah' sa- ga- nuuy' juu' he- kyeh' hnäh', ja- hwēēh- hnäh' cha'neh- ja- o jee' jwii- ja-. Ja- glah' wa' hl00- he- na- beh- ma- tiih' hnäh'. ¹⁵ Ma' ra- ju' dsoo' jwēēhn- hnäh', cha- ga- miih- wii' jēē' dsa- kih' jee' jwii- jee' sa- heeyh- hnäh' lä- koh' ga' jwii- Sodoma kyaah' Gomorra wa' ra- ga- tē' jee' jmee' Dio jwiz-.

Ga' jāh' Jesús jēē' dsa- kyaay' cha- miih- he- wii'

¹⁶ Nuu- da' hnäh', jnā' cheen' hnäh' laah' hnäh' lä- koh' borrego hĭ- ga- nāā' jee' kih' jah' hāā'. Hn00' leeh' hnäh' lä- koh' liih' miih-, hĭ' jmee' hnäh' hwaah' lä- koh' ja- juu-. ¹⁷ Leeh' hnäh'. Jēēh', ngēē' dsa- hnäh' kih' dsa- ta'. Jmi' baā' dsa- hnäh' neh- gwah- kiyh'. ¹⁸ Kwaat- kih' juu' kin- ngēē' dsa- hnäh' kih' dsa- ta' kaah' mah' kwah' hnäh' ju' dsoo' kin- cha'ney' hĭ- lä- ja- ka- läh' kih' lä- jēē' hĭ- sa- laā' judiu. ¹⁹ Wa' ra- ga- tē' jee' ngēē' dsa- hnäh' kih' dsa- ta', ta- ka- hnäh' huū' dsē- ha- lä- hlēēh' hnäh' o ha- lä- juu' kwah' hnäh'. Wa' ra- ga- tē' jee' hlēēh' hnäh', Dio ba' kwa' juu' ha- lä- hlēēh' hnäh'. ²⁰ Jēēh', ja- he' hnäh' he- hlēēh' hnäh'. Jmi- lle' kih' Tāā' jnān- ba' ja- kway' juu' he- hlēēh' hnäh'.

²¹ Ngēē' dsa- 00h' kih' dsa- ta' mah' jngēēh' dsih'. Ja- ba' lä- ja- jmee' dsa- kih' joō' ka- läh'. Chih- tee' kyaah' cho' jmi- lä- jĭih' liyh' jngiiyh' kih'. ²² Lä- jēē' dsa- jmee' na- h00h' kyah' hnäh' kwaat- kin-. Pero hĭ- kwēēh' dsē' lä- jĭih' llaā', hĭ- he' ba' läā'. ²³ Wa' ra- ga- jmeeh' dsa- hnäh', go- nāā' hnäh' ta- jyoh' jee' jwii-. Jēēh' ma' ra- ju' dsoo' jwēēhn- hnäh', jāh' Hĭ- ga- lēē' ngo' la- jāā' sa- ga' ma' ngēēh' hnäh' lä- kaa- jwii- kih' hwa' Israel.

²⁴ Sa- j00h' ga' discípulo lä- koh' ga' ta- jwoh' kyaay'. Ni- moz-, sa- j00yh' ga' lä- koh' ga' dsa- juuy'. ²⁵ Lee- ba' kih' discípulo jmeey' lä- koo- jmee- ta- jwoh' kyaay'. Lä- ja- ka- läh' leē- ba' kih' moz- jmeey' lä- koo- jmee- dsa- juuy'. Hĭ- cher' mah' dsa- juu' cha'neh- ga- tēēh' dsa- Beelzebú, joh' ga' sa- jāyh' kih' hĭ- chaā- kiyh'.

Hĭ- kih' jmeen' gah' jne'

(Lc. 12:2-7)

²⁶ He- lä- ja-, ta- wa' gah' hnäh' kih' hĭ- jmeeh- hnäh'. Jēēh', sa- cha- ni- miih- he- na- jlē-, he- sa- lä- jnā'. Hĭ- lä- jē- he- na- hmāā', lloo- koo- jmi- lä- ñe- dsa-. ²⁷ Lä- jē- he- jwēēhn- hnäh' jee' na- hoo-, hlēēh' hnäh' jee' jnā' wa' je-. Hĭ- lä- jē- he- jwēēhn- hnäh' hñaa', wii' hnäh' gyuu' hne' mah' hlēēh' hnäh' kĭ- gaa-. ²⁸ Ta- wa' gah' hnäh' kih' dsa- hĭ- jngiih- jmi- ngo'. Hĭ- he' sa- le' jngiiyh' jmi- lle' kyah' hnäh'. Wa' gah- hnäh' kih' hĭ- lih- taah- hnäh' cha' je-

lä'kye' jmi-llē' kyah' hnäh'. ²⁹ ¿Che' sa' hnēē- dsa- uu' gyuu- ta' kyaah' koo- ñe' nøø'? Pero ni' ja- hi- he' sa' le' täh' hwa' cher'mah' sa' ga' kwa' Täa' jnän' jwē'. ³⁰ Lä'kye- jnu- leh' hnäh' na' he' ga' lä' jē- kih' Dio. ³¹ He' ja- jwahn', ta' wa' gah' hnäh'. Kyeē' ga' hnäh' cha' ga' miih' lä' koh' ga' jwēē' gyuu- ta'.

³² Cher'mah' hi- ga' mi' jnäa- hñii' laay' kyaan' cha' nē' dsa-, ja' ba' lä' ja- mi' jnäa' jnih' cha' nē' Täa' kyaan' hi- gya' ya' jwi'. ³³ Pero cher'mah' hi- hmä' juu' he- laay' kyaan' cha' nē' dsa-, ja' ba' lä' ja- jmeen' kiyh' ka' läh' cha' nē' Täa' kyaan' hi- gya' ya' jwi'.

Teē' dsa- kwaat' kih' Jesús
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Ta' wa' laah' hnäh', ma' jan- mah' jmeen' hñi' ti' kih' dsa- jmi' gyuu-. Sa' ma' jan- mah' hñi' ti'. Ma' jan- mah' llan' hñii- ba'. ³⁵ Ma' jan- llan' hñii- mah' teē' jooy' kyaah' jmiy-. Ja' ba' lä' ja- ka' läh' chih' mē' kyaah' chooy' hi' ma' jooy' kyaah' ma' chooy'. ³⁶ He' ba' hi- chaa- koo- cha' neh', jmeey' na- häayh' dsa- kyaayh'. ³⁷ Hi- hnää' cho' jmi- lä' koh' ga' jnä', sa' høø- kwaat' leey' dsa- kyaan-. Hi- hnää' jo- ñuu- jo- miy' lä' koh' ga' jnä', sa' høø- kwaat' leey' dsa- kyaan-. ³⁸ Hi- sa' jää- cru' kyaa' mah' jmeey' ko' jöh' kyaah' jnä', sa' kwa' kin' leey' dsa- kyaan-. ³⁹ Hi- hnooh' ha' lä' jee' lä' chaay' llu', hi- he' juu' ba'. Pero hi- kwa- hñii' juu' kwaat' kin', hi- he' ba' lää'.

Hyoh' dsa- kya- Dio jñee'
(Mr. 9:41)

⁴⁰ Hi- heeh' hnäh', jnä' ba' he' ma' heeyh-. Hi- hi- heeh' jnä', ma' heeyh- hi- ga' chee' jnä' ba' ja-. ⁴¹ Hi- heeh' ja- dsa- hi- ngēē- juu' kih' Dio, kih' he- na' hñay' kih' Dio, hyoh' lä' koo- te' he- hyoh' hi- ngēē- juu' ja-. Hi- heeh' ja- hi- lluu', kih' he- laay' dsa- lluu', hyoh' lä' koo- te' he- hyoh' hi- lluu' he'. ⁴² Wa' hi- cha- hi-, hi- kwēēh- koo- vas jmi- dsē- gyuh' ja- hi- pih' la-, kih' he- laay' discípulo kyaan-, ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn- hnäh', hyoh' ba' jñey'.

11

Ga' chee' Jwaa' dsa- kyaay' mah' na' ngiiy' juu' kih' Jesús
(Lc. 7:18-35)

¹ La- ngēē- ma' jmeē' Jesús mada- lä' la- kya- jnääh', ya' hēēy' ngooy' na' hlēēy' dsa-, hi- na' kway- juu' lä' kaa- jee' jwi- kih' dsa- goo- jnääh'.

² Jwaa' hi- ma' choo- jmi- ma' hää' neh' ñe'. Ma' ga' nuuy' lä' jē- he- ma' jmeē- Cristo, ga' cheey' uu' discípulo kyaay', ³ mah' na' ngiiy' juu' kih' Jesús:

—¿Che' hne- he' hi- nøø' juu' ja- o che' jää' jnääh' jñah'?

⁴ Mah' ga' jeeh- Jesús juu' kiyh', ga' siyh-:

—Go- nää' hnäh', mah' go- jmeeh' juu' kih' Jwaa' lä' jē- he- nuuh- hnäh' hi- lä' jē- he- jēh' hnäh' la-. ⁵ Hi- tuu' ma' jēēy- ba', hi- jluuh' ma- ga' näay' ba', ma- laa' ba' hi- ma' dsaah' dsoo' hmih' høø, hi- gwii' ma- nuuy- ba', hi- ma- juu- ma' lä' jiiyh' ba', hi- hi- tä- ñee' ma- nuu- bih' ju' hmēē'. ⁶ Llu' la' kih' hi- sa' jmeē- to' dsē' kwaat' kin- —ga' jäh' Jesús siyh'.

⁷ Lä' koo- ma' ga' nää' discípulo kya- Jwaa', ga' løø' Jesús hlēēy- dsa- kih' Jwaa' mah' lä- dsooh- dsēy' ha- lä' ma' laay'. Ga' jäh':

—¿Ha- lä' laa' hi- na' nääh' hnäh' na' jēh' hnäh' jee' oo' hwa' ki-? ¿Che' ma' laay' lä' koh' hma' tah- he' gwa' gya- lle'? ⁸ ¿Cher'mah' sa' laay' lä' ja- hi-

na'jēēh' hnāh', ha' ba' lā' laay' ja' ? ¿Ché' ma' laay' jaā' dsa-ñuuh' hī' ma' kēh' hmīh' llu' ? Ñe' ba' jne', lā'jēē' hī' kēh' hmīh' llu', hī' he' tāāh' cha'neh' kih' rey ba'. ⁹ He' ja', ¿hee' ba' laa' hī' na'jēēh' hnāh' ? ¿Ché' laay' jaā' hī' ngēē' juu' kih' Dio ? Jnā' jwēēhn' hnāh' laay' ba'. Hī' ma' ra' he' laay' jōōh' ga' lā'koh' ga' jñah' hī' ma' ngēē' juu' kih' Dio. ¹⁰ Jēēh', Jwaa' he' hī' na' sīi' kih' lā' la' :

Chēēn' jaā' hī' dsa' kwa' juu' kin'.

Hī' he' dsōo' ta' cha'neh' mah' mi' lluy' jwē' kyah'.

¹¹ Ma' ra' ju' dsōo' jwēēhn' hnāh'. Jee' kih' lā'jēē' hī' ga' lā' chaa' kih' dsa' mē', sa' chaa' hī' jōōh' ga' lā'koh' ga' Jwaa' hī' ma' choo' jmi'. Pero hī' laa' māh' ga' kih' gyuuh' ya' jwi', hī' he' jōōh' ga' lā'koh' ga' Jwaa'. ¹² Lā'koo' ma' ja' Jwaa' hī' ma' choo' jmi', lā'jiih' na', he' wī' ba' dsa' taah' dsa' jee' jmee' Dio hih'. Dsa' hāā' kway' be' dsa' taayh' jee' ja'. ¹³ Jēēh', lā'jēē' hī' ga' ngēē' juu' kih' Dio hī' ma' chaa' llo'joo', kwee' ba' la' juu' kiyh' he' ga' kway', hī' lā' ja' ley ka' lāh' lā'jiih' kih' Jwaa'. ¹⁴ Cher' mah' chaa' hī' hnōō' heēh' juu' la', Jwaa' he' laay' Elia hī' nōō' juu' ja'. ¹⁵ Hī' hnōō' heēh' juu' la', wa' heeyh'.

¹⁶ Jwēēhn' hnāh' ha' lā' koh' laa' dsa' hī' chaa' na'. Chaayh' miih' lā'koh' chih' hī' tāāh' je'hmoooh' hī' ti' choo' juu' kyaah' dsa' kyaayh'.

¹⁷ Jāyh' : "Ma' jua' jnāāh' su' he' jmee' jēē' hoh' hnāh' kyaah' luu' hma' ta' pero sa' ga' hīih' hnāh' ma' jmeeh' hnāh' ja'. Ma' hā' jnāāh' su' he' ti' meeh' dsē', ni' lā' ja' sa' ma' hoooh' hnāh'", jāh' chih' he' sīyh' dsa' kyaayh'.

¹⁸ Lā' ja' ka' lāh' jmee' dsa' hī' chaa' na'. Jēēh', ja' Jwaa' hī' ga' kuh' ga' hīh' miih' go' te' mah' ma' jāh' dsa' kiyh' : "Kyey' jmi' lle' hliih'." ¹⁹ Lā' ja' ka' lāh', ja' Hī' ga' lēē' ngo' la' hī' kuh' hīh' na' tee' kih' mah' jāh' dsa' kiyh' : "Jlaa' ngēē', mah' lla' heeyh'. Jwayh' kyaah' lā'jēē' hī' koo' ku' sih', laay' ome' kyaā' dsa' hī' sa' tooh' ta'", jāh' dsa' hī' chaa' na'. Pero kyaah' he' jmee' Dio, lii' llu' ba' hu' dsē' kiyh'.

Jēē' wī' lā'jēē' hī' chaa'

(Lc. 10:13-15)

²⁰ Ja' ga' ga' lōō' Jesús jua' kih' dsa' hī' ma' tāāh' lā'koo' lā'koo' jwi' juuh' jee' ga' jmeey' cha' miih' he' juh' gaa'. Ni' lā' ja', sa' ga' jeeyh' kyaah' Dio. He' ja' ga' jāyh' sīyh' :

²¹ —¡Peer' jwi' hnāh' dsa' hī' tāāh' jwi' Corazín! ¡Peer' jwi' hnāh' dsa' hī' tāāh' jwi' Betsaida! Wa' ra' jāh' kih' ma' jēē' dsa' hī' tāāh' Tiro kyaah' jwi' Sidón ha' lā' la' he' juh' gaa' he' ma' jmeen' jee' kyah' hnāh', ma' lih' sa' ga' jeeyh' kyaah' Dio, ma' kēyh' hmīh' jwā' hī' ma' suy' hīi'iy' tu'jwa', jmeey' lii' he' ti' meeh' dsēy'. ²² He' ja' jwēēhn' hnāh', wa' ra' ga' tē' jmi' jee' le' jwiz', cha' ga' miih' wī' jēēh' hnāh' lā'koh' ga' dsa' hī' chaa' Tiro kyaah' Sidón. ²³ Hnāh' hī' chaa' Capernaum, jmeeh' hnāh' hu' dsē' he' tēēh' hnāh' gyuuh'. Pero ñi'ih' ga' kih' cha' je' go' nāāh' hnāh'. Jēēh', wa' ra' jāh' kih' jwi' Sodoma ga' jmeen' he' juh' gaa' he' ma' jmeen' jee' kyah' hnāh', lā' ma' hla' ja' ba' lā'jiih' na'. ²⁴ He' ja' jwēēhn' hnāh', wa' ra' ga' tē' jee' le' jwiz', cha' ga' miih' wī' jēēh' hnāh' lā'koh' ga' he' jēē' hī' ma' tāāh' Sodoma.

Ga' jāh' Jesús he' sa' hī' hma' yu' kiyh'

(Lc. 10:21-22)

²⁵ Hor' ja' ga' jāh' Jesús sīyh' Dio:

—Kwan⁺ ti^hmaah⁺ kyah⁺ Tää⁺ kyaan⁺, hne⁻ laah⁺ Dsa⁻jøøh⁺ kih⁺ gyuu^h hwa⁺, jëeh⁺ ga⁻hmäh⁺ lä⁻jë⁺ juu⁺ la⁻ kih⁺ hi⁻ kyuu^h hi⁻ kih⁺ hi⁻ ngëë⁺. Mah⁺ ga⁻mi⁻jnääh⁺ juu⁺ kyah⁺ kih⁺ hi⁻ laa⁺ lä⁻koh⁺ jaa⁻ chih⁻mäh⁺. ²⁶Jëeh⁺, ga⁻tih⁺ ba⁺ hoh⁺ jmeeh⁺ lä⁻ja⁻, Tää⁺.

²⁷Ga⁻lä⁻jë⁺ go⁻te⁻ ba⁺ ga⁻tooh⁻ Tää⁺ kyaan⁺ goon⁺. Ni⁻ jaa⁻ sa⁺ kyuu⁻ Joo⁺ Dio, ma⁻la⁻ Tää⁺ ba⁺ kyuu⁻ jnä⁺. Ni⁻ sa⁺ chaa⁻ hi⁻ kyuu⁻ Tää⁺. Ma⁻la⁻ jnä⁺ hi⁻ laa⁺ Joo⁺ ba⁺ kyuu⁻ jnih⁺, hi⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻kyuu⁻ dsa⁻ hi⁻ hnoon⁺ mi⁻jnään⁺ kih⁺.

²⁸Lä⁻jëë⁺ hnäh⁺ hi⁻ ma⁻hwaä⁺ kih⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ dsa⁻ngëë⁺ hnäh⁺, ya⁻nää⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ mah⁺ jmeen⁺ teeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺. ²⁹Wa⁺ kyen⁺ ko⁻jøøh⁺ hma⁻yu⁻ kin⁺ mah⁺ mi⁻tëë⁺ hnäh⁺ kin⁺. Jëeh⁺, hwaä⁺ ba⁺ jnä⁺, mah⁺ jøø⁻ dsen⁺ ka⁻läh⁺. Lä⁻ja⁻ mo⁻so⁻ kah⁺ ga⁻ hnäh⁺ huü⁺dsë⁻ ha⁻ lä⁻ le⁻ kyah⁺ hnäh⁺. ³⁰Jëeh⁺ sa⁺ hii⁻ hma⁻yu⁻ kin⁺, ni⁻ sa⁺ jwëëh⁺ mada⁻ he⁻ jmeen⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

12

Ga⁻hlëeh⁺ Jesús ha⁻ lä⁻ la⁺ jmi⁺ he⁻ teëh⁻ dsa⁻ dsë⁺
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹Koo⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺, ga⁻ngëë⁺ Jesús jee⁺ ma⁻ na⁻ jnää⁺ chaah⁺ trigo mah⁺ ja⁺ ga⁻lä⁻kyah⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺. He⁻ja⁻ ga⁻løø⁻ jnääh⁺ hnä⁺ jnääh⁺ miuh⁻ sa⁻gwah⁺ trigo mah⁺ ga⁻kih⁺ jnääh⁺. ²Ma⁺ ga⁻jëë⁺ dsa⁻ fariseo lä⁻koo⁻ ma⁺ jmee⁻ jnääh⁺, ga⁻jäyh⁺:

—Jëë⁺ da⁻ ha⁻ lä⁻ jmee⁻ discípulo kyaah⁺ he⁻ sa⁺ ga⁻tëë⁺ jne⁺ jmeen⁺ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺ —ga⁻jäyh⁺ siyh⁺ Jesús.

³Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—¿Che⁺ sa⁺ ma⁻heh⁻ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻jmee⁺ David koo⁻ hä⁻, lä⁻ ma⁺ ja⁺ kyoyh⁺ kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ ga⁻nää⁺ kyaayh⁺? ⁴Ga⁻hey⁺ neh⁻ gwah⁻ mah⁺ ga⁻kuyh⁺ he⁻ñiuh⁺ he⁻ ma⁻ na⁻jøø⁻ he⁻ sa⁺ lle⁻ kih⁺ ma⁺ kuyh⁺ hi⁻ ga⁻kwëëyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁺ kyaayh⁺. Jëeh⁺, ma⁻la⁻ jmi⁻dsa⁻ ba⁺ ma⁻ na⁻ngë⁺ jwë⁺ kuyh⁺ he⁻ñiuh⁺ ja⁻. ⁵¿Che⁺ sa⁺ ma⁻heh⁻ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ në⁻ ley⁺ kih⁺ Moisé? Jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺ ga⁻jmee⁺ ba⁺ jmi⁻dsa⁻ ta⁻ neh⁻ gwah⁺, pero sa⁺ ma⁻ la⁻ dso⁻kye⁻ he⁻ ma⁺ jmeey⁻ lä⁻ja⁻. ⁶Jwëëhn⁻ hnäh⁺, jee⁺ la⁻ cheh⁺ jaa⁻ hi⁻ kyeë⁺ ga⁻lä⁻koh⁺ ga⁻ gwah⁺ ja⁻. ⁷Sa⁺ ñeh⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ hnøø⁺ jäh⁺ juu⁺ la⁻: “Hnoon⁺ wa⁺ lä⁻ñih⁺ hoh⁺ hnäh⁺ ba⁺, sa⁺ hnoon⁺ he⁻ jëëh⁺ hnäh⁺ jah⁺ në⁻ na⁻hyoo⁺.” Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ ma⁻ lä⁻ngëëh⁺ hnäh⁺ juu⁺ na⁻, sa⁺ ma⁻ bääh⁺ hnäh⁺ dsoo⁺, hi⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁺ ni⁻ miuh⁻. ⁸He⁻ lä⁻ja⁻, Hi⁻ ga⁻lëë⁺ngo⁺ la⁻ ba⁺ na⁻ngë⁺ jwë⁺ jmeey⁻ hih⁺, hee⁻ na⁻ he⁻ ga⁻tëë⁺ jmee⁺ dsa⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺.

Ga⁻mi⁻hlää⁺ Jesús jaa⁻ dsa⁻ jmi⁺ he⁻ teëh⁻ dsa⁻ dsë⁺
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹Ya⁺ hëë⁺ Jesús jee⁺ ja⁻, ngooy⁺ mah⁺ ga⁻hey⁺ neh⁻ gwah⁻ mäh⁻ kih⁺ dsa⁻ judiu. ¹⁰Jee⁺ ja⁻ ma⁻ hää⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñuu^h hi⁻ ma⁻ lä⁻ kii⁺ koo⁻ ma⁻goo⁻. Mah⁺ ga⁻ngü⁺ dsa⁻ fariseo juu⁺ kih⁺ Jesús:

—¿Che⁺ na⁻ngë⁺ jne⁺ jwë⁺ mi⁻hlää⁺ jne⁺ jaa⁻ hi⁻ dsaah⁺ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺? —ga⁻jäyh⁺ siyh⁺ Jesús.

He⁻ ma⁺ hnooyh⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁺ ma⁻ hnëëy⁺ ba⁺ ja⁻. ¹¹Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ jaa⁻ hnäh⁺ cheh⁺ jaa⁻ borrego kih⁺ mah⁺ täyh⁺ koo⁻ cha⁻si⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺, ¿che⁺ sa⁺ dsoo⁺ hi⁻ he⁺ mah⁺ dsa⁻lleey⁺? ¹²¿Joh⁺ ga⁻ sa⁺ kyeë⁺ jaa⁻ dsa⁻ lä⁻koh⁺ ga⁻ jaa⁻ borrego? Kih⁺ he⁻ja⁻, na⁻ngë⁺ jne⁺ jwë⁺ jmeen⁺ he⁻llu⁺, jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺ —ga⁻jäyh⁺ siyh⁺.

13 Ja⁻ga⁻ga⁻siiyh⁻ dsa⁻dsaah⁻ he⁻:
—Ni⁻ih⁻ da⁻ ma⁻ gooh⁻.

Mah⁻ ga⁻ni⁻ih⁻ ma⁻ gooy⁻. Lä⁻chah⁻ ja⁻, ga⁻jä⁻ llu⁻ go⁻te⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻ la⁻ jyo⁻h⁻ ma⁻ gooy⁻. 14 Ma⁻ ga⁻hwëë⁻ dsa⁻ fariseo he⁻ ga⁻nää⁻, ga⁻taay⁻h⁻ juu⁻ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ ma⁻ jngëëy⁻h⁻ Jesús.

Ga⁻lä⁻te⁻ koo⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻kwa⁻ Isaia⁻ llo⁻joo⁻

15 Ga⁻lä⁻liih⁻ Jesús he⁻ hu⁻dsë⁻ ma⁻ jmee⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ja⁻ ngooy⁻ ta⁻ jee⁻ jyo⁻h⁻ ba⁻. Peer⁻ jwëë⁻ dsa⁻ ga⁻lla⁻lle⁻ kaah⁻ kiy⁻h⁻. Hi⁻ ma⁻ mi⁻hlää⁻y⁻ ga⁻lä⁻jëë⁻ dsa⁻dsaah⁻. 16 He⁻ja⁻ ga⁻siiyh⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻hlaa⁻ he⁻:

—Ta⁻ koo⁻h⁻ hnäh⁻ juu⁻ kyaah⁻ ni⁻ jaa⁻.

17 Lä⁻ja⁻ ga⁻la⁻ mah⁻ lä⁻te⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻kwa⁻ Isaia⁻ hi⁻ ga⁻ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, lä⁻ ma⁻ ga⁻jäh⁻:

18 Hi⁻ la⁻ hi⁻ ga⁻hñaan⁻ jmee⁻ ta⁻ kin⁻.

Hi⁻ la⁻ hi⁻ hnaan⁻ hi⁻ chaan⁻ llu⁻ kyaah⁻.

Jmeen⁻ jä⁻ jmi⁻lle⁻ kin⁻ nē⁻ kiy⁻h⁻.

Mah⁻ kway⁻ ju⁻dsoo⁻ lä⁻kaa⁻ lä⁻juh⁻ jmi⁻gyuu⁻.

19 Sa⁻ ti⁻chooy⁻ juu⁻ kyaah⁻ ni⁻ jaa⁻, sa⁻ ta⁻hooy⁻h⁻,

ni⁻ sa⁻ hlëëy⁻h⁻ ki⁻ gaa⁻ cha⁻jwë⁻ juu⁻h⁻.

20 Jmee⁻y⁻ jöh⁻ dsëy⁻ kyaah⁻ dsa⁻ hi⁻ laa⁻ lä⁻koo⁻ hma⁻ tah⁻ he⁻ ngoo⁻ dsa⁻jøø⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ kyaah⁻ dsa⁻ hi⁻ laa⁻ lä⁻koo⁻ wa⁻je⁻ he⁻ ma⁻ngoo⁻ dsa⁻uu⁻.

Lä⁻ja⁻ jmee⁻y⁻ lä⁻ji⁻h⁻ lloo⁻ jmi⁻ lä⁻jnä⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻ ma⁻lih⁻.

21 Mah⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁻, ka⁻ o⁻jöh⁻ dsë⁻ kiy⁻h⁻.

Ga⁻jäh⁻ dsa⁻, ma⁻ kye⁻ Jesús jmi⁻lle⁻ hliih⁻

(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Ja⁻ga⁻ na⁻jää⁻ dsa⁻ cha⁻nē Jesús jaa⁻ dsa⁻nūuh⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻. Ma⁻ laay⁻ ja⁻ hi⁻ tuu⁻ hi⁻ ma⁻ kaa⁻y⁻ ka⁻lä⁻h⁻. Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús dsa⁻ he⁻. Lä⁻chah⁻ ja⁻ ga⁻løøy⁻ jëëy⁻ hi⁻ ga⁻løøy⁻ hlëëy⁻h⁻. 23 Ga⁻lä⁻jëë⁻ ba⁻ dsa⁻ ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsë⁻. Mah⁻ ma⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻kyaay⁻h⁻:

—¿Che⁻ sa⁻ laa⁻ sa⁻ju⁻ kih⁻ David dsa⁻ na⁻? —ma⁻ jäh⁻.

24 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nuu⁻ dsa⁻ fariseo he⁻ ma⁻ jmääy⁻ jøø⁻h⁻ Jesús, ga⁻jäh⁻:

—Dsa⁻ na⁻ hwëë⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ Beelzebú, dsa⁻ jøø⁻h⁻ kyaa⁻ lä⁻jëë⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻.

25 Ma⁻ kyuu⁻h⁻ ba⁻ Jesús he⁻ hu⁻dsë⁻ ma⁻ jmee⁻ dsa⁻ he⁻, mah⁻ ga⁻jäh⁻ siiyh⁻:

—Dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ koo⁻ hwa⁻, cher⁻mah⁻ teey⁻ kyaah⁻ he⁻ ba⁻ dsa⁻kyaay⁻h⁻, he⁻ mi⁻llaay⁻ hñiiy⁻ ba⁻ ja⁻. Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁻h⁻ koo⁻ jwi⁻ juu⁻h⁻ o⁻ hi⁻ tääh⁻ koo⁻ cha⁻neh⁻, cher⁻mah⁻ te⁻jëëy⁻, sa⁻ gwëëy⁻. 26 Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁻h⁻ kih⁻ Tana⁻, cher⁻mah⁻ hwëëy⁻ he⁻ ba⁻ hi⁻sa⁻llu⁻, he⁻ jmee⁻ hñii⁻ kih⁻ hñiiy⁻ ba⁻ ja⁻. He⁻ja⁻, ¿ha⁻ lä⁻ja⁻ mi⁻heey⁻ kyaah⁻ ta⁻ kiy⁻h⁻? 27 Wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ jnä⁻ hwëën⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ juu⁻ hi⁻sa⁻llu⁻, ¿ha⁻ ba⁻ kih⁻ dsa⁻kyaah⁻ hnäh⁻, hi⁻ ba⁻ kih⁻ be⁻ hwëëy⁻ hi⁻sa⁻llu⁻? He⁻ ba⁻ dsa⁻kyaah⁻ hnäh⁻ na⁻, mi⁻jnääy⁻ he⁻ na⁻heë⁻ hu⁻dsë⁻ kyah⁻ hnäh⁻. 28 Pero cher⁻mah⁻ jnä⁻ hwëën⁻ hi⁻sa⁻llu⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio, he⁻ ja⁻ jmee⁻ lii⁻ he⁻ ma⁻ngoo⁻ jmee⁻ Dio hih⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ba⁻ ja⁻. 29 ¿Ha⁻ lä⁻ le⁻ dsa⁻he⁻ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻neh⁻ kih⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ beë⁻, mah⁻ hiiy⁻ he⁻ cha⁻ kiy⁻h⁻ cher⁻mah⁻ sa⁻ ga⁻hñuu⁻y⁻ to⁻nē? Jmee⁻ bii⁻ hñuu⁻y⁻, ja⁻ ga⁻ le⁻ hwëëy⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ lla⁻ dsëy⁻. 30 Hi⁻ sa⁻ jwah⁻ kyaah⁻ jnä⁻, he⁻ hneey⁻ kyaah⁻ jnä⁻ ba⁻ ja⁻. Hi⁻ sa⁻ jmee⁻ ko⁻jöh⁻ kyaah⁻ jnä⁻ mah⁻ teëhn⁻ dsa⁻, he⁻ jmee⁻y⁻ dsa⁻lä⁻øø⁻ dsa⁻ kin⁻ ba⁻ ja⁻. 31 He⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁻, jmee⁻ ba⁻ Dio

jòh⁻ dsè⁻ kih⁻ lã⁻jè⁻ dso⁻kye⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻. Hi⁻ jmeey⁻ jòh⁻ dsèy⁻ kih⁻ lã⁻jè⁻ juu⁻ wii⁻ he⁻ hlèèh⁻ dsa⁻. Pero cher⁻mah⁻ ga⁻hlèèh⁻ dsa⁻ wii⁻ kih⁻ Jmì⁻lle⁻ kih⁻ Dio, sa⁻ jmeey⁻ jòh⁻ dsèy⁻. ³² Jmee⁻ ba⁻ Dio jòh⁻ dsè⁻ kih⁻ hì⁻ hlèèh⁻ wii⁻ kih⁻ Hì⁻ ga⁻lèè⁻ngo⁻ la⁻. Pero hì⁻ hlèèh⁻ wii⁻ kih⁻ Jmì⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻, mo⁻so⁻ jmeey⁻ jòh⁻ dsèy⁻ kiyh⁻, ni⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, ni⁻ jmi⁻ gyuu⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ jã⁻.

Mii⁻ kih⁻ jmee⁻ lii⁻ ha⁻ lã⁻ la⁻ chaah⁻ hma⁻

(Lc. 6:43-45)

³³ Cher⁻mah⁻ ga⁻jñee⁻ jne⁻ koq⁻ chaah⁻ hma⁻ llu⁻, kwa⁻ mii⁻ he⁻ llu⁻. Hi⁻ cher⁻mah⁻ ga⁻jñee⁻ jne⁻ koq⁻ chaah⁻ hma⁻ hliih⁻, kwa⁻ mii⁻ he⁻ hliih⁻. Mii⁻ kih⁻ jmee⁻ lii⁻ ha⁻ lã⁻ la⁻ chaah⁻ hma⁻. ³⁴ Ma⁻ra⁻ hì⁻ he⁻ joq⁻siih⁻ miih⁻ laah⁻ hnãh⁻. ¿Ha⁻ lã⁻ le⁻ hlèèh⁻ hnãh⁻ juu⁻ llu⁻ mah⁻ hlèèh⁻ ba⁻ hnãh⁻? Jèèh⁻, he⁻ na⁻mah⁻ neh⁻ tuh⁻dsè⁻ dsa⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ hlèèyh⁻. ³⁵ Dsa⁻ lluu⁻ hlèèyh⁻ he⁻ llu⁻ he⁻ na⁻mah⁻ neh⁻ tuh⁻dsèy⁻. Dsa⁻ hì⁻ hlèèh⁻, hlèèyh⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ na⁻mah⁻ neh⁻ tuh⁻dsèy⁻. ³⁶ He⁻ja⁻ jwèèhn⁻ hnãh⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻tè⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio jwiz⁻, ngiiyh⁻ kwaat⁻ kih⁻ dsa⁻ kih⁻ lã⁻jè⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ jmãä⁻ ta⁻ he⁻ hlèèyh⁻ ta⁻ko⁻jiih⁻ tääyh⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻. ³⁷ Kyaah⁻ ja⁻ba⁻ juu⁻ he⁻ hlèèh⁻, ya⁻hèèh⁻ lluu⁻ o ya⁻hèèh⁻ kyaah⁻ dso⁻jwii⁻.

Dsa⁻ hñaa⁻ dsè⁻ ma⁻ hnøoy⁻ jmee⁻ Jesús koq⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Ja⁻ ga⁻ jãh⁻ ko⁻llaq⁻ ta⁻ jwòh⁻ kyaä⁻ ley kyaah⁻ dsa⁻ fariseo ga⁻siiyh⁻ Jesús:

—Ta⁻jwòh⁻, hnøø⁻ jnãäh⁻ jèè⁻ jnãäh⁻ jmeeh⁻ koq⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻.

³⁹ He⁻ja⁻ ga⁻jãh⁻ Jesús siiyh⁻:

—He⁻ ba⁻ che⁻ hlèèh⁻ hnãh⁻ dsa⁻ hì⁻ chaa⁻ na⁻, sa⁻ mi⁻teh⁻ hnãh⁻ kih⁻ Dio mah⁻ ngiih⁻ hnãh⁻ jmeen⁻ koq⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻. He⁻ juh⁻ gaa⁻ lã⁻koh⁻ ga⁻ la⁻ kih⁻ Joná hì⁻ ga⁻ngèè⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, ma⁻la⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ heehn⁻ hnãh⁻. ⁴⁰ Jèèh⁻, ja⁻ba⁻ lã⁻koq⁻ ga⁻jã⁻ Joná hnè⁻ jmi⁻ hnè⁻ hwè⁻ neh⁻ tuh⁻ hmooh⁻ jòøh⁻ he⁻, lã⁻ja⁻ ka⁻lãh⁻ Hì⁻ ga⁻lèè⁻ngo⁻ la⁻ jã⁻ hnè⁻ jmi⁻ hnè⁻ hwè⁻ na⁻ haa⁻ neh⁻ hwa⁻. ⁴¹ Wa⁻ra⁻ ga⁻tè⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio jwiz⁻ kyah⁻ hnãh⁻ hì⁻ tääh⁻ na⁻, ma⁻ja⁻ noo⁻ dsa⁻ Nínive jee⁻ tääyh⁻ mah⁻ bääyh⁻ hnãh⁻ dsoo⁻. Jèèh⁻, ga⁻jeeyh⁻ kyaah⁻ Dio ma⁻ ga⁻nuuy⁻ juu⁻ he⁻ na⁻kwa⁻ Joná hì⁻ jee⁻ kyah⁻ hnãh⁻ la⁻, chaa⁻ jaa⁻ hì⁻ jòøh⁻ ga⁻ lã⁻koh⁻ ga⁻ Joná. ⁴² Lã⁻ja⁻ ka⁻lãh⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻tè⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio jwiz⁻ kyah⁻ hnãh⁻ hì⁻ tääh⁻ na⁻, jmi⁻ ja⁻ dsa⁻mè⁻ hì⁻ ma⁻ jmee⁻ hih⁻ hwa⁻ ta⁻ kye⁻, nooy⁻ jee⁻ gyay⁻ mah⁻ bääyh⁻ hnãh⁻ dsoo⁻. Jèèh⁻, dsa⁻ mè⁻ he⁻ ja⁻ hii⁻ jwèrte mah⁻ ma⁻ nuuy⁻ ha⁻ lã⁻ la⁻ he⁻ ma⁻ kyuu⁻h Salomón, hì⁻ jee⁻ kyah⁻ hnãh⁻ la⁻, chaa⁻ jaa⁻ hì⁻ jòøh⁻ ga⁻ lã⁻koh⁻ ga⁻ Salomón.

Jaa⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ ga⁻llaayh⁻ jee⁻ ma⁻ gyay⁻

(Lc. 11:24-26)

⁴³ Wa⁻ra⁻ ya⁻hèè⁻ jaa⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ kih⁻ jaa⁻ dsa⁻, dsooy⁻ lã⁻kaa⁻ jee⁻ la⁻ hwa⁻ kii⁻ dsa⁻hnøoyh⁻ ha⁻ jee⁻ teeeyh⁻ dsèy⁻ mah⁻ sa⁻ jnøoyh⁻. ⁴⁴ Ja⁻ ga⁻ jmeey⁻ hu⁻dsè⁻: “Naahn⁻ cha⁻neh⁻ kin⁻ jee⁻ ya⁻hèèn⁻.” Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻llaayh⁻ jee⁻ ja⁻, sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻, na⁻hyah⁻ hì⁻ na⁻lii⁻ llu⁻. ⁴⁵ Ja⁻ ga⁻ dsooy⁻ dsa⁻hnãäyh⁻ jñah⁻ ga⁻gyee⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ hì⁻ hlèèh⁻ ga⁻ lã⁻koh⁻ ga⁻hñiiy⁻ mah⁻ dsa⁻täayh⁻ ko⁻jòh⁻ jee⁻ ja⁻. Hliih⁻ ga⁻ le⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻ lã⁻koh⁻ ga⁻ he⁻ ma⁻ laay⁻ jãä⁻. Lã⁻ja⁻ le⁻ ka⁻lãh⁻ kih⁻ dsa⁻ hì⁻ hlèèh⁻ hì⁻ tääh⁻ na⁻.

Øøh⁻ Jesús kyaah⁻ chooy⁻

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Cheh⁴ ga' Jesús kway⁺ juu' kih⁴ dsa⁻ he', ma' ga' lloo⁴ chooy⁴ kyaah⁴ øøyh⁻, ma' hnøoy⁴ ma' hlëeyh⁴ kyaah⁴ Jesús. Pero ka' hne⁻ ba' ga' jøoy⁴. 47 Jaa⁻ hi⁻ ma' cheh⁴ jee' ja⁻, na' jmeeyh⁴ juu' kih⁴ Jesús:

—Hi⁴ maa' kyaah⁴ kyaah⁴ øøh⁴ tääh⁴ ka' hne⁻, hnøoy⁴ llay⁴ juu' kyaah⁴ hne⁻.

48 Mah⁴ ga' jeeyh⁻ kih⁴ hi⁻ ga' jmeeh⁴ juu' he':

—¿Hi⁴ na⁻, hi⁻ laa⁴ maa' kyaan⁺? ¿Hi⁴ na⁻, hi⁻ laa⁴ øøhn⁺?

49 Mah⁴ ga' jmeey⁴ lii⁴ kyaah⁴ gooy⁻ jee' ma' tääh⁴ discípulo kyaay⁴ mah⁴ ga' jäh⁴:

—Hi⁻ la⁻ ba' he' maa' kyaan⁺, hi⁻ la⁻ ba' he' øøhn⁴. 50 Jëeh⁴, lä⁻ jëë⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ hyoh⁻ dsë⁴ Tää⁴ kyaan⁺ hi⁻ gya⁴ gyuu⁴, hi⁻ he' ba' dsa⁻ më⁻ øøhn⁴, dsa⁻ ñuu⁴ øøhn⁴, hi⁺ maa' kyaan⁺.

13

Juu' na' hmää' lä' koo' la' kih' dsa' hi' jñee' mi' ju'

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Jmii⁴ ja⁻ ya⁻ hëë⁴ Jesús cha' neh⁻, ngooy⁴ na' gyay⁻ cha' hoo' jmi⁻ juu⁴. 2 Peer⁻ jwëë⁴ dsa⁻ ga' kuh⁴ lä' ku' lä' jii⁴ kiyh⁴, he' ja⁻ ga' hey⁴ neh⁻ na' moo' mah⁴ ga' gyay⁻ jee' ja⁻, hi⁻ lä' jëë⁻ dsa⁻ ga' taah⁴ jee' dsoo'. 3 He' ja⁻ ga' løoy⁴ hlëeyh⁻ dsa⁻ cha⁻ miih⁻ nëë⁴ juu' na' hmää'. Ga' jäh⁴:

—Jaa⁻ dsa⁻ ngoo⁴ ga' jñee' mi' ju'. 4 Jee' ngooy⁴ jñee⁻ mi' ju' ja⁻, ga' saa⁴ miih⁻ cha' jwë', he' ja⁻ ya' naä⁴ ta' ga' kuh⁻. 5 Jyoh⁴ ka' läh⁴ mi' ju' ga' saa⁴ né' ku⁴ jee' sa⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ gwaah⁴. He' ja⁻ chah⁴ ba' ga'hya⁻, jëeh⁴, sa⁻ ma' nøø⁴ cha⁻ miih⁻ gwaah⁴. 6 Pero ma' ga' hëh⁴ hyoo⁻ ga' koo'. Jëeh⁴, miih⁻ ba' jmoo⁴ ma' cha⁻, he' ja⁻ ga' lä' kii⁻ chaah⁴. 7 Hi⁻ jyoh⁴ ka' läh⁴ mi' ju' ga' saa⁴ jee' chaah⁴ toø'. Ga' kwa⁴ ga' chaah⁴ toø' ja⁻, he' ja⁻ ga' uu⁻ chaah⁴ kih⁴ jee' na' toø'. 8 Hi⁻ jyoh⁴ mi' ju' ja⁻, ga' saa⁴ jee' la' hwa⁴ jmah⁴. He' ja⁻ ba' ga' hii⁴, ga' kwa⁴ cha⁻ miih⁻ mi'. Cha⁻ he' ga' kwa⁴ hña⁻ loo' mi⁴ lä' koo' chaah⁴, cha⁻ he' ga' kwa⁴ to' lo' gya⁴ dsë⁻ gya⁴ mi⁴ hi⁻ jyoh⁴ ga' kwa⁴ gyii⁴ gya⁴ mi'. 9 Hi⁻ hnøø⁴ hëeh⁴ juu' la⁻, wa' heeyh⁻ —ga' jäh⁴ Jesús siiyh⁻.

Ga' jäh' Jesús he' kih' ja' ga' kway' juu' na' hmää'

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Ma⁻ ngëë⁴ ma' hlëeyh⁴ lä' ja⁻, ja⁻ ga' ga' ya' jäh⁺ jnääh⁴ koo' kiyh⁴ mah⁴ ga' chiih⁴ jnääh⁴:

—¿He⁴ la' hlëëh⁴ dsa⁻, kyaah⁴ juu' na' hmää' jmah'?

11 Mah⁴ ga' jëeh⁻ Jesús juu' kya⁴ jnääh⁴:

—Hnä⁴ ba' na' ngëh⁴ jwë' lä' ngëëh⁴ hnäh⁴ ha⁻ lä' jää⁺ Dio dsa⁻ lä' hih⁴ kih⁴, he' ma' na' hmää' jää⁴. Pero kih⁴ hi⁻ jñah⁴, sa⁻ cha⁻ jwë' cha⁻ lä' ngëëy⁴. 12 Lä' jëë⁻ hi⁻ ngëë⁻ miih⁻, hi⁻ he' hyoh⁻ huu⁴ dsë⁻ llu⁴ mah⁴ lä' ngëëy⁴ cha⁻ ga' miih⁻. Pero hi⁻ jmee⁻ ngëë⁻, lä' kye⁻ he' ja⁻ llaa⁴ ba'. 13 He' ja⁻ ba' na' he' hlëëh⁴ jnih⁴ kyaah⁴ juu' na' hmää'. Jëeh⁴ jnä⁴ ba' mi' nëy⁴ mah⁴ sa' jëëy⁻. Lle⁴ ba' to' gway⁻, pero sa' nuuy⁻ ni⁺ lä' ja⁻ sa' ngëëy⁻. 14 Heh⁴ lä' ja⁻, lä' koo⁻ dsa⁻ ngëë⁻ dsa⁻ na⁻, dsa⁻ lä⁻ te⁴ lä' koo⁻ ga' jäh⁴ Isaia hi⁻ ga' ngëë⁻ juu' kih⁴ Dio: Lä' ñuu⁴ ba' kiyh⁴ pero sa' lä' ngëëy⁻.

Ma⁻ ke⁴ he' ga' jëëy⁻, sa⁻ nä⁺ mi' nëy⁴.

15 Jëeh⁴, hweh⁻ tuh⁻ dsë⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁴ na⁻.

Ma⁻ jlë⁴ mi' nëy⁴, ma⁻ jnë⁴ to' gway⁻.

Mah⁴ lä' ja⁻ mo⁻ so⁻ jëëy⁴, mo⁻ so⁻ nuuy⁴, ni⁺ mo⁻ so⁻ lä' ngëëy⁻.

Kih' he-ja-, sa' dsa-jeeyh~ kyaah' jna' mah' laa' jnih', ga-jah' Dio.

16 Peer' llu' la' kyah' hnäh', jëeh' jna' ba' m'nëh' hnäh', hi' nuuh- ba' hnäh'.
17 Ma-ra' ju'dsoo' jwëehn- hnäh', jwëë' dsa- hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio, hi' jwëë' ga' dsa- hi- lluu' ma' hnøoy' ma' jëey' he- jëeh' hnäh' pero sa' ga-jëey'. Hi' ma' hnøoy' ma' nuuy' he- nuuh- hnäh' pero sa' ga' nuuy'.

Ga'jmeeh' Jesús juu' he- hnøø' jäh' juu' na-hmää' kih' hi- na-jñee' mi'ju-
(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 Nuuh- da' hnäh' ha- lä- hnøø' jäh' juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' hi- na-jñee' mi'ju-. 19 Wa-ra- ga'nuu' jaa- dsa- juu' kih' Dio mah' sa' lä-ngëëy', ma'ja- gwa' hi- hlëeh' jnuuyh- juu' he- ma-na- jnaä' neh- tuh-dsëy'. Hi- he' laa' lä-koo- mi'ju- he- ga-saa' cha'jwë'. 20 Heh' mi'ju- he- ga-saa' në' kuu' jee' sa' cha- cha-miuh- gwaah', lä'ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio, jëë- ba' dsëy' lä- ma' to- në' ga' nuuy'. 21 Pero ko- hwëë' ba' ja-. Laay' lä-koo- chaah' he- ma' cha- miuh- ba' jmuu'. Wa-ra- ga-jëey' wi' o go- naä' dsa- në' kiyh', kwaat- kih' juu' he- ma- nuuy', lä- chah' ja- dsa- täyh'. 22 Heh' mi'ju- he- ga-saa' jee' kih' chaah' too', lä-ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio mah' sa- jmeey' ni- miuh- ta' llu'. Jëeh', kye- gyih' huusdë- kih' jmi- gyuu- la- hi- hnøoy' lä- chay- cha- miuh- kuu' he- ja- ga- hee' dsëy'. Lä- jwë' ja- dsa- juu' kih' Dio neh- tuh-dsëy'. 23 Pero mi'ju- he- ga-saa' hwa' llu', lä-ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio mah' ngëëy' ka-läh'. He-ja- dsa- kwaä' juu' ja- neh- tuh-dsëy'. Hi- he' jmee' cha- miuh- ta' llu', lä-koo- mi'ju- he- kwa- ma' hña-loo', ma- to-lo-gya' dsë' gya', ma' gyii' gya'.

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' trigo kyaah' nuu- hliih'

24 Ga'kwa' ga' Jesús jyoh' juu' na-hmää'. Ga-jäyh':

—He- jaa' Dio dsa- lä-hih' kih', jeeh' kwee- kyaah' lä-koo- ga-jmee' jaa- dsa- hi- ga-jñee' mi'ju- llu' hwa' kih'. 25 Pero ta-ko- jiih' ma' na- gwii- dsa- he', ja' dsa- hi- na-høøh' kiyh'. Mah' ga-jñee' mi'ju- hliih' jee' na-jñee' mi'ju- llu', ja- ga' ngaayh'. 26 Lä-koo- ma' ga-kwaa' chaah' mi'ju- llu' hi- ga-løø' hwëë- wale' kih', jee' ja- ga-hya- ka-läh' wa'nuu- hliih' ja-. 27 Ja- ga- ga-naä' dsa- hi- ma' jmee' ta' jee' ja-, na'chiuyh' dsa- juu' ta' ja-: “Dsa-jøøh', ja' mi'ju- llu' ba' ja- he- ga-jñeeh' hwa' kyah'?” ja- ba' ta' ja' wa'nuu- hliih' he- ga-hya- jee' ja-?” 28 He-ja- ga-jäh' dsa- juu' ta' ja-: “Go- ga-jñee' jaa- hi- na-høøh' kin’.” “ja' che' hnooh- dsa- cheeh' jnaäh'?”, ga-jäh' moz- he- siiyh'. 29 “Ja-ha' ”, ga-jäh' dsa- juu' ta' ja-: “Wa-ra- ga-cheh' hnäh' wa'nuu- hliih' ja-, ha- ga- che- ga-cheh' ka-läh' chaah' mi'ju- llu' ja-. 30 Kwa' jwë' wa' kwaä- ko-jøh' chaah' mi'ju- llu' kyaah' wa'nuu- hliih' ja-, lä-jiih' loo- jmi- sooh' ta'. Ja- ga' jwiih' hi- chooh' ta': Hnä' hnäh' to- në' wa'nuu- hliih' mah' hñuu' hnäh' ma- koo- chooh' mah' tøøh' hnäh' cha'je-. Ja- ga' juuh' hnäh' mi'ju- llu' kin' mah' llah' hnäh' høø' kih'.”

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' mi'ju- mostaza
(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

31 Ga'kway' jyoh' ka-läh' juu' na-hmää', ga-jäyh':

—He- jaa' Dio dsa- lä-hih' kih', jeeh' kwee- lä-koo- la' kih' koo- mi'ju- mostaza he- jngëë- jaa- dsa- hwa' kih'. 32 Mi'ju- ja- pih' ga' lä-koo- jyoh' mi'ju- he- cha- jmi- gyuu- la-. Pero wa-ra- ga-hya-, dsa-kwaa- ñii' ga' lä-koh'

ga' jee' lä'jē' joh'. Kwa' goh' kih'. He' ja' lä'kye' ta' dsa' nää' jmeey' sii' nē' sa'goh'.

Juu' na'hmää' lä'koq- la' kih' levadura
(Lc. 13:20-21)

³³ Ga'kway' jyoh' ka'läh' juu' he' na'hmää', ga'jäyh':

—He' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' lä'koq' jmeey' levadura he' koooh' jaa' dsa'mē'. Llay' cha'miih' harin mah' kah'gwēyh' kyaah' levadura. Kyaah' lä'ja' dsa'kwaä' lä' ga'dsa' tu'ka'.

Ga'jah' Jesús he' kih' ja' ga'kway' juu' na'hmää'
(Mr. 4:33-34)

³⁴ Ga'lä'jē' juu' na' ga'hleēh' Jesús kyaah' juu' na'hmää'. Sa' ga'hleēyh' dsa' juu' jnä'hä'. Kyaah' juu' na'hmää' ba' ga'hleēyh'. ³⁵ Lä'ja' ga'la' mah' lä'te' lä'koq' ga'hleēh' dsa' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio llo'joo': Hleēhn' dsa', kyaah' juu' na'hmää' ba'. Jmeen' lä'kyūyh' he' ma' na'hmää' jää' lä'jih' ma' ga'nøø' jmi'gyūū'.

Juu' na'hmää' lä'koh' la' kih' wa'nuu- hliih'

³⁶ Ja'ga' ga'hih' Jesús juu' kih' dsa' mah' ga'hey' cha'neh'. Jee' ja' ga'mi'jäh' jnääh' koo' kiyh', mah' ga'ngii' jnääh' juu' kiyh':

—Jmeeh' juu' hee' hnøø' jäh' juu' na'hmää' kih' wa'nuu- hliih' he' ga'jnee' dsa' jee' na'jnää' kih' dsa'.

³⁷ Mah' ga'jeeh' Jesús juu' kyaä' jnääh', ga'jäyh':

—Hi' jnee' mi'ju' llu' na', he' ja' hnøø' jäh' Hi' ga'lēē'ngo' la' ba' he'. ³⁸ Jee' jmeey' dsa' ta', he' ja' hnøø' jäh' jmi'gyūū' la' ba' ja'. Mi'ju' llu' ja', he' ja' hnøø' jäh' dsa' hi' na'jnää' kih' ya'jwii' ba' he'. Wa'nuu- hliih' ja', he' ja' hnøø' jäh' dsa' kyaä' dsa' hleēh' ba' he'. ³⁹ Dsa' hñaa' dsē' hi' ga'jnee' wa'nuu- hliih' ja', hi' sa'llu' ba' he'. Jmii' he' chooh' dsa' ta' ja', he' ja' la' kwaat' jee' llaä' jmi'gyūū' ba' ja'. Hi' chooh' ta' ja', la' kwaat' ángele ba' he'. ⁴⁰ Lä'koq' jūūh' dsa' wa'nuu- hliih' mah' jēy' cha'je', he' ja' hnøø' jäh' lä'koq' le'jee' llaä' jmi'gyūū'. ⁴¹ Hi' ga'lēē'ngo' la' cheē' ángele kyaäy' lä'kaa' jee' jmeey' hih' mah' jøøyh' lä'jēē' hi' jmeey' he' hliih' hi' lä'jēē' hi' hñaa' dsē' ka'läh'. ⁴² Ja'ga' jwääy' neh' hwii' jee' hä' je'. Jee' ja' ki'hooyh' mah' jūūy' cha'jay'. ⁴³ Pero lä'jēē' hi' lluu', lä'jnä' jmeē' kiyh' lä'koq' jmeē' kih' hyoo' jee' la' ya'jwii' kih' Tää' jnän'. Hi' hnøø' heeh' juu' la', wa' heeyh'.

Juu' na'hmää' lä'koq- la' kih' kuu' he' na'hoo'

⁴⁴ He' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' kyaah' kuu' he' na'hoo' hwa' kih' dsa'. Wa'ra' ga'jnøøh' jaa' dsa' kuu', ma'ja' hooy' ka'läh'. Peer' chaay' llu' dsaayh' dsa'hniy' lä'jē' he' cha' kiyh' mah' lay' hwa' jee' na'hoo' kuu' ja'.

Juu' na'hmää' lä'koq- la' kih' koq- kuū' he' hmooh'

⁴⁵ Lä'ja' ka'läh', he' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' lä'koq' jmeey' jaa' dsa' hi' hñii' løø', hnooyh' kuū' he' la' na'hñaa'. ⁴⁶ Wa'ra' ga'jnøøyh' koq- kuū' he' hmooh', hñiiy' lä'jē' he' cha' kiyh' mah' lay' kuū' ja'.

Juu' na'hmää' lä'koq- la' kih' sa'hma'

⁴⁷ He' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' kyaah' koq- sa'hma' he' jwä' dsa' cha'jmii', mah' jøøyh' cha'miih' nēē' hmooh'. ⁴⁸ Wa'ra' ga'kah'

sa'hma' ja⁻, seëh' dsa⁻ ta⁻ jee' dsoo'. Jee' ja⁻ dsa⁻ taayh' lleeyh⁺ hmooh⁻ he'. Taayh⁺ hi⁻ lluu' neh⁺ sa'miuh⁻, mah' beey' jah' hi⁻ sa⁻ jmaä' kyehn'. ⁴⁹ Lä' ja⁻ le' wa'ra⁻ ga⁻ tē' jee' llaa⁻ jmi-gyuu⁺. Ya⁻ nää' ángele mah' hwēy' dsa⁻ hi⁻ hlēēh' jee' kih' hi⁻ lluu'. ⁵⁰ Ma' ja⁻ jwääy' neh⁻ hwi⁻ jee' há' je⁻. Jee' ja⁻ kí'hooyh' mah' jūy' cha⁻ jay'.

Ta' jwōh' hi⁻ kyūh' juu' hmēē' hi⁻ juu' ma' gyuh⁻

⁵¹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jāh' Jesús siyh⁻:

—¿Che' ma⁻ lä⁻ ngēēh' hnäh' lä⁻ jē⁻ juu' na⁻?

He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh' lä⁻ jēē⁻:

—Jaah⁻, Dsa⁻ jōh' kyaan⁺.

⁵² Mah' ga⁻ jāh' Jesús ka⁻ läh' siyh⁻:

—Lä⁻ jēē⁻ ta⁻ jwōh' kyaa⁺ ley hi⁻ ma⁻ lä⁻ tēē⁻ lä⁻ koo⁻ jāā⁺ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁻ kih', laay⁺ lä⁻ koo⁻ jāa⁻ juu' hne⁺ hi⁻ hōō⁺ he⁻ la⁻ hmooh⁺ he⁻ ma⁻ gyuh⁻ lä⁻ kye⁻ kih' he⁻ hmēē'. He⁻ ja⁻ ba⁻ liyh⁺ heeyh⁺ dsa⁻ lä⁻ to⁻ nēē⁺ he⁻ la⁻ hmooh⁺ kiyh⁺.

Dsa⁻ goo' Jesús ga⁻ lä⁻ hōōyh' kiyh⁺

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Ma⁻ ngēē⁻ ma⁻ kwa⁻ Jesús lä⁻ jē⁻ juu' na⁻ hmaä', ja⁻ ga⁻ ngaayh'. ⁵⁴ Ma⁻ ga⁻ llaayh' jwii⁻ kiyh⁺, ga⁻ looy' mi⁻ tēēy⁻ dsa⁻ neh⁺ gwah⁻ kih' dsa⁻ judiu. Peer⁻ ga⁻ taah⁻ dsa⁻ he⁻ jēē⁻ dsah⁺, ma⁻ ga⁻ nuuy' ha⁻ lä⁻ hlēēyh⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ hlēēh' dsa⁻ he⁻ kiyh⁺:

—¿Ha⁻ ma⁻ mi⁻ tēē⁻ hi⁻ na⁻, he⁻ hlēēyh⁺ lä⁻ na⁻? ¿Ha⁻ ma⁻ mi⁻ tēēy⁻ he⁻ jmeey⁺ he⁻ juh⁻ gaa⁻ ka⁻ läh'? ⁵⁵ ¿Che' ja⁻ jōō' tē⁻ hma⁺ hi⁻ na⁻? ¿Ja⁻ María chee⁻ chooy'? ¿Che' ja⁻ oōyh⁻ Jacobo, José, Simón, Juda? ⁵⁶ ¿Ja⁻ dsa⁻ mē⁻ oōh⁻ hi⁻ na⁻, tāāh' kyaah' jne⁻ jee' jwii⁻ la⁻? ¿Ha⁻ ta⁻ gwa⁻ kiyh⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeey⁺ lä⁻ na⁻?

⁵⁷ Ga⁻ lä⁻ hōōyh⁺ kih' Jesús. He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh' Jesús siyh⁻:

—Heēh⁻ ba⁻ dsa⁻ kih' hi⁻ ngēē⁻ juu' kih' Dio hi⁻ go⁻ nää' jee' jyoh'. Pero wa'ra⁻ ya⁻ hēē' jāa⁻ hi⁻ ngēē⁻ juu' kih' Dio ja⁻ ba⁻ jee' jwii⁻ gooy', jee' ja⁻ sa⁻ hnāā' dsih', ni⁻ hi⁻ chaa⁻ cha⁻ neh⁺ kiyh⁺, sa⁻ lä⁻ hnāāy'.

⁵⁸ Sa⁻ ga⁻ jmeey' cha⁻ miuh⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ jee' ja⁻, kih' he⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo' dsē⁻ dsa⁻ gooy' kiyh⁺.

14

Jee' la⁻ jāh' ha⁻ lä⁻ ga⁻ juu' Jwaa⁻ hi⁻ ma' choo⁻ jmi⁻

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Jii⁻ ja⁻, Herode hi⁻ ma⁻ jmee⁺ hih⁺ hwa⁺ Galilea, ga⁻ nuuy' kih' Jesús ha⁻ lä⁻ ma⁻ jmeey⁺ jee' ja⁻. ² He⁻ ja⁻ ga⁻ jāyh' siyh⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ ta⁻ he' kiyh⁺:

—Hi⁻ he⁻ oo' Jwaa⁻ hi⁻ ma' choo⁻ jmi⁻ hi⁻ ma⁻ lä⁻ jiih' jee' kih' hi⁻ ma⁻ na⁻ juu'. He⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻, he⁻ kyey⁻ cha⁻ miuh⁻ be⁻ he⁻ kyaah' jmeey⁺ he⁻ juh⁻ gaa⁻.

³ He⁻ ba⁻ Herode ga⁻ jmee⁺ hih⁺ jāā⁺, ga⁻ saah⁺ dsa⁻ Jwaa⁻ mah' ga⁻ hñuuyh⁻ kyaah⁻ caden⁻, ga⁻ taayh⁻ neh⁺ nē⁺ dsoo' kih' Herodía. Herodía ma⁻ laa⁻ mē⁻ Felipe, he⁻ ba⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ oōh⁻ Herode. ⁴ Jēēh', ga⁻ jāh' Jwaa⁻ ga⁻ siyh⁻ Herode: —Sa⁻ lle⁻ kih' he⁻ ma⁻ kyaah' mē⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ oōh⁻.

⁵ Ma⁻ hnōō⁻ Herode ma⁻ jngēēh' Jwaa⁻. Pero sa⁻ ga⁻ tuu⁻ dsēy⁻ ma⁻ jngēēyh⁻, kih' he⁻ ma⁻ gayh⁺ dsa⁻. Jēēh', kih' dsa⁻ hi⁻ Jwaa⁻ he⁻ ma⁻ laay⁺ jāa⁻ hi⁻ ma⁻ ngēē⁻ juu' kih' Dio. ⁶ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ hya⁻ Herode jii⁻ nē⁻, ga⁻ jmeey⁺ koo⁻ jmi⁻ juuh⁻. Jee' ja⁻ ga⁻ he⁻ jō⁻ miuh⁻ Herodía jmee⁺ ja⁻ cha⁻ nē⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tāāh' jee'

jmii' ja-. Peer+ ga'tih' dsé' Herode. ⁷ Kih' he-ja-, ga-tääy- hñiiy' kway' wa' he-cha- he- he- ma' ngii' chih-mé' he'. ⁸ Chih-mé' he' ga'jmeé' lä'koq- te' juu' he- ga-taah- chooy'. He-ja- ga-siiyh' Herode:

—Kwéeh' jnä' jee' la' mi'lle' Jwaa' hi- ma' choo- jmii-, na-hä' neh' koq- wii'.

⁹ He-ja- ga-lä'meeh- dsé' Herode. Pero ma-tääy- hñiiy' kway' cha'né' hi-na-teeh' kyaay', he-ja- ga'jmeey' mada' kih' hløø' mah' kwéeyh' chih-mé' he- ma' ngiiy- ja-. ¹⁰ Ga'jmeey' hih' hløø' he- na'kuy- lle' Jwaa' jee' mah' häay' neh' ñe'. ¹¹ Mah' na'kiyy' mi'lle' Jwaa' na-hä' neh' koq- wii', ga'kwéeyh' chih-mé' he'. Hi- chih-mé' he' ga-ngéey' chooy'. ¹² Ma-ngéé' he- ja-, ga-lla-nää' discípulo kyaay', ga'kooy' hnool' kih' Jwaa' mah' na'hooy-. Ja-ga' na'näay' na'jmeeyh' juu' kih' Jesús.

Ga-ääh- Jesús hñaa' mil dsa-ñññh-
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Ma' ga-nuu' Jesús juu' ja-, ga'hey' neh' na'moo', ngooy' ta' hwa' ki- jee' sa' kwa- ni' miih-. Ma' ga-nuu' dsa-ngooy' ta' ja-, ga'hwéey' jee' jwii- kiyh' mah' ga-näay' jwé' tiy' ta' jee' ngoo' Jesús. ¹⁴ Lä- ma' ya'héey' neh' na'moo' ja-, ga-jéey' jwéé' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-. Ga-lä-ñih' dséy' kih' dsa- he'. Mah' ga-mi-hläay' hi- dsaah'. ¹⁵ Ma' ga'hloo' jmii' ja-, ga-ya-jäh- jnääh' koo' kih' Jesús mah' ga'chiih' jnääh':

—Ma-ngoo' ga'hloo' ba' la-, hwa' ki- jmah' ba' jee' la-. Chiuh' dsa- wa' lla-näay' lä'kaa- jäh' la-, wa' lla-läy- he- kuyh-.

¹⁶ —Sa' jmeé- bii' dsa-näay' dsa-läy-. Hnäh' ba' kwéeh' hnih' he- kuyh- —ga-jäh' Jesús.

¹⁷ —Sa' cha- ga' he- kye' jnääh'. Kye' jnääh' ma-la- hñä' he'ñiih' kyaah' uu' hmoo- ba' —ga'chiuh' jnääh'.

¹⁸ He-ja- ga-jäh' Jesús:

—Ya-ka' ta' la'.

¹⁹ He-ja- ga'jmeé' Jesús mada-, mah' dsa-taah' dsa- né' nuu-. Ga-kay' lä-jé' hñä' he'ñiih' ja- kyaah' lä-uu' hmoo- he'. Ma-ja- ga-jéey' ta' gyuhh', ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ja-ga' ga'llaay' he'ñiih' ja-, ga'kwéeyh' jnääh' discípulo kyaay', mah' ga-ti' ga'llooh' jnääh' kih' lä-jéé' dsa- he'. ²⁰ Ga-lä-jéé- dsa- ga-kuh- lä-jiih' ga-kéey'. Jwi' he'ñiih' he- ga'chaa' ja- kyaah' kih' hmoo-, ga'kah' ga'gya-to' sa'miih-. ²¹ Jee' lä-jéé' hi- ga'kuh- he' tee' koq- hñä' mil dsa-ñññh-. Ni' sa- na-hee' ni' jaa- dsa-mé' ni' chih- ka-läh'.

Ga-ngé' Jesús né' jmii-
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Ma-ngéé' he- ja-, ga-jäh' Jesús siiyh- jnääh':

—Ma-le' go'nääh' hñäh' jää', jyoh' jwoo' jmi-jmiih- kyaah' na'moo' ta'ko-jiih' hihn- juu' kih' dsa- la-. Ja- ga'ñiih' hñiih-.

²³ Ma-la- ma-hiyh' juu' kih' lä-jéé- dsa- hi- ma' tääh' he', ja-ga' ga-wii' Jesús hñii' ta' lle'moh' na'ngiiy' kiyh' kih' Dio. Ma-ngoo- ga-nññ-, lä- ma-gyay' ba' lle'moh' ja-. ²⁴ Ta'ko-jiih' ja-, ma-lloo' to'dsaah' jmii- na'moo' ja- hi- ma' hlüh- jmii- ma' dsa-jnooh' dsöh' na'moo', jéeh', ma' jmeé- koq- lle' tä' he- ma' gwa' ta' jee' ga-näay'. ²⁵ Ta-la- ya'jnä-, ngoo' Jesús ta' jee' ga-näay' ja-, ngéy' jwé' né' jmii-. ²⁶ Lä'koq- ma' ga-jéé' jnääh' ngéy- né' jmii-, ga'jwaa' jnääh' jwérte. Ga-tøøh' jnääh' miih', ga-jäh' jnääh':

—Dsa- lle' ba' na-.

27 Chah' ba' ga' hlëeh' Jesús kyaah' jnääh':

—Ta' wa' gah' hnäh', jnä' ba' la' —ga' jäyh'.

28 Mah' ga' jäh' Pee' siiyh':

—Dsa' jøøh' kyaan', cher'mah' hne' ba' na', jmee' hih' ngën' në' jmi' mah' niin' jee' cheh' na'.

29 Mah' ga' jäh' Jesús siiyh':

—Ña' ja'.

Mah' ga' jnääh' Pee' neh' na'moo' ga' løøy' ngëy' në' jmi' ta' jee' cheh' Jesús. 30 Ma' ga' jëy' tä' jwërte lle', ga' lä' goyh'. Ja' hniih' ga' løø' ga' hmäyh' cha'jmi'. Mah' ga' hooyh' ki' gaa', ga' jäyh':

—Lää' jnä', Dsa' jøøh' kyaan'.

31 Lä' chah' ja' ga' hii' Jesús goo' ga' saayh', mah' ga' siiyh':

—iKø' hi' pih' go' te' ba' ma' lä' dsoo' hoh' hne' dsa' ñuuh' ! ¿He' la' ma' jeh' hoh'?

32 Lä' koo' ma' ga' taayh' lä' uuy' neh' na'moo' ja', ga' hna' go' te' lle' tä' ja'.

33 Ma' la' ya' nøø' jnääh' hi' ma' tääh' neh' na'moo' ja', ga' juuh' jnääh' jnë' jnääh' cha'në' Jesús, mah' ga' chiih' jnääh':

—Ma' ra' ju' dsoo' laah' Joø' Dio.

Ga' mi' hlää' Jesús dsa' dsaah' hi' ma' chaq' hwa' Genesaret

(Mr. 6:53-56)

34 Lä' koo' ma' ga' haay' jmi' juuh' ja', ga' lä' nääy' hwa' Genesaret. 35 Dsa' hi' ma' tääh' hwa' ja' ga' lä' kyuuy' Jesús, he' ja' ga' lä' cha' juu' lä' kaa' hwa' ja'. He' ja' na' jää' dsa' dsa' dsaah' kya' jee' ma' hää' Jesús. 36 Hi' ga' chuuy' kyaah' Jesús mah' kway' jwë' su' cha' goo' dsa' dsaah' he' cha' hee' sa' hmiih' kiyh'. Hi' lä' jëe' hi' ga' tēe' su' sa' hmiih' kiyh' ma' hlaa' bih' ja'.

15

Lä' jë' he' jmee' dsa' lä' sah' dsa'

(Mr. 7:1-23)

1 Ga' lä' nää' ko' läa' fariseo hi' ga' lä' nää' ko' läa' ta' jwöh' kya' ley hi' ma' chaq' Jerusalén ga' ya' jäyh' kih' Jesús, mah' ga' siiyh':

2 —¿He' la' sa' mi' te' discípulo kyaah' lä' jë' he' tēe' jmee' dsa' ma' gyuh' hi' ma' tääh' llo' joo'? Jëeh', sa' gyiyh' gooy' jää' ja' ga' kuh' hiyh'.

3 Mah' ga' jëh' Jesús juu' kiyh' ga' siiyh':

—Hnä' ka' läh' ¿he' la' jmeeh' hnäh' ta' koo' mada' kih' Dio mah' jmeeh' hnäh' lä' koo' te' he' tēeh' hnäh' ba'? 4 Jëeh', ga' jäh' Dio: "Jmee' hnaah' maa' kyaah' tää' kyaah'. Hi' jwä' dso' jwi' kih' cho' jmi', hi' he' wa' juu' go' te'." 5 Pero lä' la' ba' jwah' hnäh': "Jaa' dsa' le' siih' cho' jmi', sa' cha' he' kwëeh' hnäh'. Jëeh', lä' jë' he' cha' kin' he' kyaah' ma' jmeen' be' kyah', ma' kwëeh' Dio ba' ja'." 6 Kih' jaa' hi' jäh' lä' ja', jwah' hnäh' mo' so' jmee' bii' jmeey' be' kih' cho' jmi'. Lä' ja' jmeeh' hnäh' sa' kyee' mada' kih' Dio, kih' he' jmeeh' hnäh' lä' koo' te' he' tēeh' hnäh' jmeeh' ba'. 7 Peer' ta' juuh' hnäh'. Lä' koo' jmeeh' hnäh' na', jëh' kwee' kyaah' he' ga' hlëeh' Isaia llo' joo', lä' koo' ma' ga' jäyh':

8 Dsa' la', koo' jäh' bih' hnäy' jnä'.

Pero ta' jee' jyoh' ba' hä' hu' dsë' kiyh'.

9 Sa' jmää' ni' miih' he' jmeey' hnäy' jnä'.

Lä-jē he mi-tēēy dsa, la mada kih dsa ba, ga-jäh Dio.

10 Ja-ga ga-tēēh Jesús lä-jēē dsa, ga-siiyh:

—Nuu da hnäh kwee mah lä-ngēēh hnäh. 11 Sa mi-sah dsa hñii kyaah lä-jē he tooyh hooy. Lä-jē he hwēē hoo dsa, he ja ba kyaah mi-sayh hñiiy.

12 Ja-ga ga-ya-jäh jnääh koo kih Jesús mah ga-ngii jnääh juu kiyh:

—Che ma lä-leeh he sa ma-tih dsē dsa fariseo lä-koh ma ga-nuuy ma hlēēh lä-ja?

13 Mah ga-jēēh Jesús juu kyaā jnääh, ga-jäyh:

—Lä-jē चाह hma he sa ga-tää Tää kyaan hi gya gyuu, lloo jmi dsa-cheeh lä-kye jmoo kih. 14 Ta jmee hnäh he kih dsa he. Laay lä-koō dsa tuu hi jāā jñah dsa-tuu. Cher mah jaā hi tuu jāā jñah hi tuu, lä-uu täh neh koō too.

15 Mah ga-ngii Pee juu kiyh, ga-jäyh:

—He hnø jā juu na hmää he ma kwah na.

16 He-ja ga-jäh Jesús:

—Che ni hnäh ka-läh sa ma-lä-ngēēh hnäh? 17 Che sa ngēēh hnäh, lä-jē he dsa-tooh hoo jne, dsoo neh tuh ba jne, ja-ga hwēē ka-läh dsoo ta cha-sii? 18 Pero lä-jē he hwēē hoo dsa, gwa neh tuh dséy ba ja. He ja ba na he mi-sah dsa hñii. 19 Jēēh, neh tuh dsē ba dsa hwēē lä-jē hu dsē hñih, hi lä-ja ka-läh he jngēēyh dsa, hi na-jēē goo kaayh hi laā kyaā jñah, hi sa na-jēē goo kaayh wa hi cha hi, jmeey hii, jmeey dsø he la juu ta juu, hi hlēēyh wii kih dsa kyaayh. 20 Lä-jē he na ba he mi-sah dsa. Pero he kuh dsa lä ma soh ja ba gooy, sa mi-sayh hñiiy.

*Jaā dsa-mē' chaā uu ga-heēh kih Jesús
(Mr. 7:24-30)*

21 Ja-ga ya-hēē Jesús jee ja, ngooy jāh kih jee jwii Tiro kyaah Sidón.

22 Lä-chañ ja, ja jāā dsa-mē' cananea ma tooyh miih, ma jāyh:

—Dsa-jøøh kyaan, hne laah sa ju kih David, wa lä nih hoh jnä. Peer cha-miih wii jēē chih-mē kyaan, jmeeh jmi lle hñih.

23 Pero ni koō sa ga-jēēh Jesús kiyh. Mah ga-mi-jäh jnääh discipulo koo kiyh, ga-chuu jnääh cha-miih kyaayh, ga-chiih jnääh:

—Hēē kih dsa-mē na mah wa laayh. Miih tooyh miih kaah kyaā jnääh.

24 He-ja ga-jäh Jesús:

—Ga-cheē Dio jnä mah jmeen be kih dsa israelita ba. Hi he laā lä-koō borrego hi na-hēē.

25 Ja-ga ja dsa-mē he ga-juuyh jñey cha-nē Jesús mah ga-jäyh:

—Kwa be kin, Dsa-jøøh kyaan.

26 Mah ga-jēēh Jesús juu kiyh, ga-siiyh:

—Sa llu he jñuuh he kuh chih mah kwēēhn dsii —ga-jäh Jesús siiyh.

27 He-ja ga-jäh dsa-mē he:

—Dsø ba kyah, Dsa-jøøh kyaan. Pero ma-ra he lih ba dsii jwi he dsa-saq nē na mes kih dsa juuy.

28 He-ja ga-jäh Jesús ka-läh:

—Peer⁺ cha⁻miih⁻ ma⁻lä⁻dsoo⁺ hoh⁺ hne⁻, dsa⁻më⁺. Wa⁺ le⁺ ba⁺ kyah⁺ lä⁻koh⁺ hnooh⁻ —ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻hlaa⁺ chih⁻më⁺ kyaay⁺.

Ga⁻ääh⁻ Jesús kyeē⁺ mil dsa⁻ñuu^h-

²⁹ Ya⁻hëē⁺ Jesús jee⁺ ja⁻, ga⁻llooy⁺ ta⁻ cha⁺hoo⁺ jmi⁻juu^h- he⁻ hla⁻ hwa⁺ Galilea. Hi⁻ ga⁻wiyy⁺ koo⁻ lle⁻koh⁺, mah⁺ ga⁻gyay⁺ jee⁺ ja⁻. ³⁰ Hi⁻ ya⁻nää⁺ koo⁺ kiyh⁺ jwëē⁺ jwërte⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ jää⁺ hi⁻ jluuh⁺, hi⁻ tuu⁺, hi⁻ koo⁺, dsa⁻tuu^hh⁺, hi⁻ jwëē⁺ ga⁻jnah⁺ dsa⁻dsaah⁺, na⁻jääy⁻ huu⁺ ti⁺ Jesús. Hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻mi⁻hlääy⁺ lä⁻jëē⁻ hi⁻ dsaah⁺ he⁺. ³¹ Ma⁺ ga⁻jëē⁻ dsa⁻, hlëeh⁺ dsa⁻ koo⁺, ma⁻lii⁻ ma⁻goo⁻ dsa⁻tuu^hh⁺, ma⁻ga⁻nää⁺ dsa⁻jluuh⁺, ma⁻jëē⁻ dsa⁻tuu⁺, he⁻ja⁻ ga⁻lä⁻dsaä⁻ dsë⁻ dsa⁻, mah⁺ ga⁻jmeey⁺ juu^h- kih⁺ Dio kyaä⁺ dsa⁻ Israel.

³² Ma⁻ngëē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻jøøh⁻ Jesús jnääh⁺ mah⁺ ga⁻siiyh⁺:

—Peer⁺ dsa⁻lä⁻ñih⁺ dsën⁺ kih⁺ lä⁻jëē⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ la⁻. Jëeh⁺ ma⁻hya⁻ hnë⁻ jmi⁺ jmeey⁺ ko⁻joh⁺ kyaah⁺ jnä⁺. Sa⁻ cha⁻ ni⁺ miih⁻ he⁻ kuyh⁺. Sa⁻ hnoon⁺ hëen⁺ kiyh⁺ lä⁻ ma⁻kyoyh⁻ na⁻, le⁺ ga⁻ che⁻ ga⁻hwaäy⁺ cha⁺jwë⁺ jee⁺ dsa⁻näy⁺.

³³ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ jnääh⁺:

—¿Ha⁻ ba⁺ dsa⁻kye⁺ jnääh⁺ he⁻ kuh⁺ jwëē⁺ dsa⁻ heh⁺ hwa⁺ ki⁻ la⁻? Joh⁺ sa⁻ hnøø⁺ mah⁺ këē⁺ lä⁻jëē⁻ dsa⁻ la⁻.

³⁴ He⁻ja⁻ ga⁻ngii⁺ Jesús juu⁺ kyaä⁺ jnääh⁺:

—¿Joh⁺ he⁻ñi⁺h⁺ kye^h hnäh⁺? —ga⁻jäyh⁺.

—Gyii⁺ ba⁺, kyaah⁺ miih⁻ hmooh⁻ pih⁻ —ga⁻chi⁺ih⁺ jnääh⁺.

³⁵ He⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁺ Jesús mada⁻ mah⁺ wa⁺ dsa⁻taah⁺ lä⁻jëē⁻ hwa⁺. ³⁶ Ga⁻kay⁺ lä⁻jë⁻ gyii⁺ he⁻ñi⁺h⁺ ja⁻ kyaah⁺ hmooh⁻ pih⁻ he⁺. Ga⁻kway⁺ t⁺hmaah⁺ kih⁺ Dio. Ja⁺ ga⁻llaay⁺ he⁻ñi⁺h⁺ ja⁻, ga⁻kwëey^h jnääh⁺ mah⁺ ga⁻ti⁺ ga⁻llooh⁺ jnääh⁺ kih⁺ lä⁻jëē⁻ dsa⁻. ³⁷ Ga⁻kuh⁺ dsa⁻llu⁺ lä⁻jii^h ga⁻këey⁺. Ma⁺ ga⁻la⁺ kiyh⁺, ga⁻kah⁺ ga⁻gyii⁺ sa⁻mi⁺ih⁻ jwi⁺ he⁻ ga⁻chaa⁺ ja⁻. ³⁸ Lä⁻jëē⁻ hi⁻ ga⁻kuh⁻ jee⁺ ja⁻ tee⁺ koo⁻ kyeē⁺ mil dsa⁻ñuu^h- . Ni⁻ sa⁻ na⁻hee⁺ ni⁺ jaa⁻ dsa⁻më⁺ ni⁺ chih⁻ ka⁻läh⁺. ³⁹ Ja⁻ga⁻ ga⁻h⁺ih⁺ Jesús juu⁺ kih⁺ dsa⁻, ga⁻hey⁺ neh⁻ na⁻moo⁺, mah⁺ ga⁻haay⁺ jmi⁻juu^h- ngooy⁺ ta⁻ hwa⁺ Magdala.

16

Dsa⁻ fariseo ma⁺ hnøøy⁺ jmee⁺ Jesús koo⁻ he⁻ juh⁺ gaa⁻

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Ma⁺ ga⁻llooy⁺ ta⁻ hwa⁺ ja⁻, ga⁻lla⁻nää⁺ fariseo kyaah⁺ saduceo mah⁺ kay⁺ dsë⁻ Jesús. Ga⁻ngiiy⁺ ma⁺ jmee⁺ Jesús koo⁻ he⁻ juh⁺ gaa⁻ he⁻ ma⁺ jä⁻ gyuu^hh⁺.

² Pero ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺, ga⁻jäyh⁺:

—Wa⁺ra⁻ ga⁻ñuu⁺ jmi⁺, jwah⁺ hnäh⁺: “Llu⁺ ba⁺ la⁺ jii⁻ jä⁻ la⁻, jëeh⁺ gyuu⁺ ba⁺ gyuu^hh⁺”, jwah⁺ hnäh⁺. ³ Mah⁺ ta⁻la⁻ ti⁺ih⁻ jwah⁺ hnäh⁺: “Hi⁻ goo⁻ jä⁻ lle⁻, jëeh⁺ gyuu⁺ gyuu^hh⁺ mah⁺ na⁻hi^hh⁺”, jwah⁺ hnäh⁺. Peer⁺ ta⁻juu^hh⁺ hnäh⁺. Leh⁺ ba⁺ hnäh⁺ lleh⁺ hnäh⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁻ jmee⁺ koo⁻ jmi⁺ koo⁻ jmi⁺ lä⁻koo⁻ la⁺ gyuu^hh⁺. Mah⁺ sa⁻ kye^h hnäh⁺ kwaat⁺ hee⁻ ga⁻ na⁻ dsa⁻ la⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺. ⁴ He⁻ ba⁺ che⁻ hlëeh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ chaa⁻ na⁻, sa⁻ mi⁻teh⁻ hnäh⁺ kih⁺ Dio mah⁺ ngii^h hnäh⁺ jmeen⁻ koo⁻ he⁻ juh⁺ gaa⁻. He⁻ juh⁺ gaa⁻ lä⁻koh⁺ ga⁻la⁺ kih⁺ Joná hi⁻ ga⁻ngëē⁻ juu⁺ kih⁺ Dio, ma⁻la⁻ he⁻ ja⁻ ba⁺ heehn⁻ hnäh⁺.

Ja⁻ hñi^hh⁺ ga⁻beey⁺ dsa⁻ he⁻ mah⁺ ngaayh⁺.

*Levadura kih' dsa- fariseo**(Mr. 8:14-21)*

⁵ Lā'koō ma' ga'haa' jnāäh' ta' hngaah' ko'taa' kih' jmi-juuh' ja-, ja-ga' ga'lā-dsooh' dsē' jnāäh' sa' ma' kye' jnāäh' he'ñiih'. ⁶ He-ja- ga'jäh' Jesús siiyh' jnāäh':

—Leeh' hnäh' kyaah' levadura kih' dsa- fariseo hi' kih' dsa- saduceo ka-läh'.

⁷ He-ja- ga'tooh' jnāäh' discípulo lla' jnāäh' juu' kyaah' dsa-kyaaahn', ma' jäh' jnāäh':

—Ma-hlēeyh' lä-na-, kih' he- sa' ma' kye' jne' he'ñiih'.

⁸ Pero ga'lā-kyuuh' Jesús huudsē' kyaa' jnāäh', mah' ga'siiyh' jnāäh':

—¿He-la' jwah' hnäh' sa' cha- he'ñiih' kye'h' hnäh'? Ko-hi'pih' go-te- dsoo' hoh' hnäh' dsa-ñuuh'. ⁹ ¿Che-lä'jiih' na' sa' hii' lä-ngēeh' hnäh'? ¿Che' mo'so' dsooh' hoh' hnäh' kih' hñā' he'ñiih' he- ga'kuh- hñā' mil dsa-ñuuh- hi' joh' ga' sa'miih- ga'tē' ga'juuh' hnäh' kyaah' jwi' he- ga'chaa' ja'? ¹⁰ ¿Che' mo'so' dsooh' hoh' hnäh' kih' gyii' he'ñiih' he- ga'kuh- kyeē' mil dsa-ñuuh-, hi' joh' ga' sa'miih- ga'tē' ga'juuh' hnäh' kyaah' jwi' he- ga'chaa' ja'? ¹¹ ¿Ha- lä'ja- he- sa' ngēeh' hnäh'? Ja' kih' he'ñiih' na- he- jwēehn' hnäh': “Leeh' hnäh' kyaah' levadura kih' dsa- fariseo hi' kih' dsa- saduceo ka-läh'.” ¹² Ja-ga' ga'lā-ngēē' jnāäh' sa' ma' hlēeyh' kih' levadura he- kaa- dsa- he'ñiih'. Ma' hlēeyh' kih' nuuh' he- ma' kwa- dsa- fariseo kyaah' dsa- saduceo ba' ja-.

*Ga'jäh' Pee', Jesús he' laa' Cristo**(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)*

¹³ Ma' ga'lloo' Jesús hwa' Cesarea kih' Filipino, ga'ngiiy' juu' kyaa' jnāäh', ga'jäh':

—¿Ha- lä'jäh' dsa- kih' Hi-ga'lēē'ngo' la-? ¿Hi- jnä' laay'?

¹⁴ Mah' ga'jäh' jnāäh':

—Ko-llaā' dsa- jäh' jwaa' hi- ma' choo' jmi- ba' hne-. Ko-llaā' jäh', Elia ba' hne-. Hi' jñah' ko-llaā' jäh', hne- laah' Jeremia o jñah' hi- ga'ngēē' juu' kih' Dio llo'joo'.

¹⁵ Mah' ga'ngii' Jesús juu' kyaa' jnāäh' ka-läh':

—¿Ha- ga' hnäh', hee- jwah' hnäh' kin-, hi- ba' jñā' laah' hnäh'?

¹⁶ Mah' ga'jēeh' Simón Pee' juu' kiyh':

—Hne- he' Cristo, Joō' Dio jiih'.

¹⁷ Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Llu' la' kyah' Simón, joō' Joná. Jēeh', ja' he' dsa- hi- ma-mi-jnäā- kyah' lä' ma-jäh' na-. Täā' kyaan' hi- gya' gyuuh', hi- he' ba' ma-mi-jnäā- kyah'.

¹⁸ Jnä' ka-läh' jwēehn' hne-, hne- he' Pee', (he- hnøø' jäh' kuu). Hi' né' mi'kuu' la' choohn' gwah' kin-, hi' ni' miih' sa' lih' juu' cha'je' lla-dsēē' kiyh'. ¹⁹ Jnä' toohn' gooh- hne- mah' kwah' juu' kih' dsa- ha- lä' heyh' ya-jwi'. Cher'mah' kyaah' juu' he- kwah- sa' ga-laa' dsa- hi- tääh' hwa' la-, lä' ma' na' hñuuuh' ja-ba' kyaah' dso'kye- kiyh'. Hi' cher'mah' kyaah' juu' he- kwah- ga-laa' hi- tääh' hwa' la-, na-na' ba' jwē' kiyh' dsa-taayh' ya-jwi' — ga'jäh' Jesús siiyh' Pee'.

²⁰ Ja-ga' ga'taah- Jesús jnāäh' juu' mah' sa' kooh' jnāäh' juu' kyaah' ni' jaa-, he- laay' Cristo.

Ga⁺mi⁺jnää⁺ Jesús juu⁺ he⁺ juuy⁺
(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹Jmii⁺ ja⁻ ga⁻løø⁺ Jesús mi⁺ jnää⁺ juu⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ he⁻ jmee⁺ bii⁺ kiyh⁺ dsooy⁺ ta⁻ Jerusalén. Jee⁺ ja⁻ heeh⁺ dsih⁺ cha⁻ miih⁻ wii⁺, dsa⁻ gyuu^h sa⁻ lä⁻ hnää⁺ dsih⁺, lä⁻ ja⁻ dsa⁻ kaa^h kyaa⁺ jmi⁻ dsa⁻, kyaah⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaa⁺ ley sa⁻ lä⁻ hnää⁺ dsih⁺. Ja⁺ ga⁺ juuy⁺ hi⁺ lä⁺ jiiyh⁺ ka⁻ läh⁺ ga⁺ ma⁺ hya⁻ hnè⁻ jmi⁺.

²²He⁻ ja⁻ ga⁻ jää⁺ Pee⁺ Jesús ta⁻ koo⁺, mah⁺ ga⁻ løøø⁺ juuyh⁺ kiyh⁺, ga⁻ siiyh⁻:
—Wa⁻ lä⁻ ñih⁺ dsëy⁺ hne⁻, Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ le⁻ jä⁻ he⁻ ja⁻ në⁻ kyah⁺.

²³Mah⁺ ga⁻ jeeh⁻ Jesús hñii⁺, ga⁻ jëëy⁺ Pee⁺ ga⁻ siiyh⁻:

—Jñuu^h hne⁻ kin⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁺, he⁻ jmeeh⁻ jwiih⁺ kin⁺ ba⁻ na⁻. Sa⁻ jmeeh⁻ hu^h dsë⁻ lä⁻ koh⁺ jmee⁺ Dio, lä⁻ koh⁺ la⁺ hu^h dsë⁻ kih⁺ dsa⁻ ba⁻ la⁺ hu^h dsë⁻ kyah⁺.

²⁴Ja⁻ ga⁻ ja^h Jesús siiyh⁺ lä⁻ jëë⁺ jnääh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ hi⁻ hnøø⁺ jmee⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, sa⁻ wa⁻ jmääy⁺ hñiiy⁺ kwaat⁺, wa⁻ jääy⁺ cru⁻ kyaay⁺ mah⁺ wa⁻ jmeey⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺. ²⁵Jëëh⁺, lä⁻ jëë⁺ hi⁻ hää⁻ hñii⁺ mah⁺ sa⁻ juuy⁺, hi⁻ he⁻ juu⁺ ba⁻. Pero lä⁻ jëë⁺ hi⁻ kwaa⁻ hñii⁺ juu⁺ kwaat⁺ kin⁺, hi⁻ he⁻ ba⁻ lää⁺. ²⁶¿Hee⁻ ya⁻ jøø⁺ ka⁻ dsa⁻ ma⁻ ke⁻ ga⁻ liyh⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ mah⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ juuy⁺ sa⁻ tëëyh⁺ kih⁺ Dio? ¿Hee⁻ ba⁻ kyaah⁺ le⁻ mi⁻ hmaayh⁺ mah⁺ lääy⁺? ²⁷Jëëh⁺, jäh⁺ Hi⁻ ga⁻ lëë⁺ ngo⁺ la⁻ kyaah⁺ be⁻ kih⁺ Täa⁺ kyaay⁺, kyaah⁺ ángele ka⁻ läh⁺. Ja⁺ ga⁺ mi⁻ hmaayh⁺ kih⁺ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ koo⁻ te⁺ ta⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁺. ²⁸Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺, chaa⁻ ko⁻ llaa⁻ hi⁻ tääh⁺ jee⁻ la⁻ sa⁻ juuy⁺ jää⁺ sa⁻ ga⁻ ma⁻ jëëy⁺ be⁻ kih⁺ Hi⁻ ga⁻ lëë⁺ ngo⁺ jäh⁺ jmeey⁺ hih⁻.

17

Ga⁺mi⁺sëë⁺ Jesús hñii⁺
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹Ma⁻ ngëë⁺ ga⁻ jñii⁺ jmi⁺, ja⁻ ga⁻ ja⁺ Jesús Pee⁺ kyaah⁺ Jacobo kyaah⁺ Jwaa⁻ øøyh⁺. Ga⁻ nääy⁺ kah⁺ ta⁻ moh⁺ ñii⁺. ²Jee⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁻ sëë⁺ Jesús to⁻ lo⁻ në⁻ hi⁻ ma⁻ jääy⁺ he⁻. Mo⁻ nëy⁺ ga⁻ lii⁺ jih⁺ gyeh⁺ lä⁻ koh⁺ jmeë⁺ kih⁺ hyoo⁻. Hmiih⁻ kiyh⁺, ga⁻ tøø⁺ jlëë⁺ ñih⁺. ³Jee⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁻ jnää⁺ Elia kyaah⁺ Moisé, ga⁻ taayh⁺ llay⁺ juu⁺ kyaah⁺ Jesús. ⁴He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Pee⁺ siiyh⁺ Jesús:

—Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺, he⁻ ba⁻ che⁻ llu⁺ he⁻ tøøh⁺ jne⁻ ko⁻ jøh⁺ jee⁻ la⁻. Cher⁺ mah⁺ hnooh⁻, jmee⁺ jnääh⁺ hnè⁻ hne⁻ kyaah⁺ moo⁻, koo⁻ kyah⁺, koo⁻ kih⁺ Moisé, hi⁻ koo⁻ kih⁺ Elia.

⁵Ta⁻ ko⁻ jiih⁺ ma⁻ cheh⁺ Pee⁺ hlëëyh⁺ lä⁻ ja⁻, ga⁻ jyoo⁺ koo⁻ jni⁺ tø⁻ jlëë⁺ ñih⁺ he⁻ ga⁻ lää⁻ lä⁻ jëëy⁺. Jee⁺ jni⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁻ nuuh⁺ ga⁻ hlëëh⁺ koo⁻ juu⁺, he⁻ ma⁻ jäh⁺:

—Hi⁻ la⁻ na⁻ gyuu^h kyaan⁺ hi⁻ hnaan⁻. Peer⁺ chaa⁻ llu⁺ kyaayh⁺. Nuuh⁻ hnäh⁺ kiyh⁺.

⁶Ma⁻ ga⁻ nuu⁻ discípulo he⁻ ga⁻ hlëëh⁺ jee⁻ jni⁺ ja⁻, ga⁻ saay⁺ jee⁻ ma⁻ tääyh⁺, ga⁻ jwaa⁺ jwëerte. ⁷Ja⁻ ga⁻ ya⁻ jäh⁺ Jesús kiyh⁺, ga⁻ kye⁻ goo⁻ në⁻ kiyh⁺ mah⁺ ga⁻ siiyh⁻:

—Noo⁻ hnäh⁺, ta⁻ wa⁻ gah⁺ hnäh⁺.

⁸Ma⁻ ga⁻ chooyh⁺ nëy⁺, mo⁻ so⁻ ga⁻ jëëy⁺ ni⁻ jaa⁻, ma⁻ la⁻ hñii⁺ ba⁻ Jesús cheh⁺ kyaayh⁺. ⁹Ta⁻ ko⁻ jiih⁺ ma⁻ jñaa⁺ moh⁺ ja⁻, ga⁻ taah⁺ Jesús juu⁺ hi⁻ ma⁻ kyaayh⁺ he⁻:

—Ta⁻ jwii⁺ hnäh⁺ ni⁻ jaa⁻, lä⁻ jë⁻ he⁻ ma⁻ jëëh⁺ hnäh⁺ la⁻, ta⁻ ko⁻ jiih⁺ sa⁻ ma⁻ lä⁻ jiih⁺ Hi⁻ ga⁻ lëë⁺ ngo⁺ la⁻ jee⁻ kih⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺.

10 Jā-ga-ga-ngii' jnāäh' discipulo juu' kih' Jesús, ga-chiih' jnāäh':

—¿He-la' jāh' ta-jwoh' kyaā' ley, jmee' bii' jāh' Elía jāā' ga' kih' Cristo?

11 He-ja-ga-jeeh' Jesús juu' kiyh':

—Ja-ba' dsoo' jāh' Elía to' nē', ya-llay-llu' lā-jē' he-cha-jee' la'. 12 Pero jwēēhn' hnāh', ma-jah' ba' Elía, mah' sa' ga-lā-kyuu' dsih'. Ga-jmee' dsa-lā-tē-dsē' kiyh'. Jā-ba' lā-ja-heeh' dsa-he' wii' Hī-ga-lēē'ngo' la'. 13 Jā-ga-ga-lā-ngēē' discipulo kyaay' he-ma' hlēēyh' kih' Jwaā' hī-ga-choo' jmi' ba-ja'.

Ga-mi'hlāā' Jesús jaa' chih' hī-ma' kye' jmi'le' hliih'

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Lā' ma' ga-lla-nāāy' jee' ma' tāāh' jwēē' dsa-, ja' jaa' dsa-nūuh' mah' ga-juuyh' jnēy' cha'nē' Jesús, ga-jāyh':

15—Dsa-jōøh' kyaan', wa-lā-nih' hoh' kih' chih'-nūuh' kyaan', hī-dsa-juu' nēē' hī-jēēy' wii' jwēerte. Cha-miih' jiih' ma-tayh' cha'je' hī-ma-tayh' cha'jmi' ka-lāh'. 16 Ma-ya-jāān' kyaah' discipulo kyaah' pero sa' ma-liyh' ma-mi'hlāāy'.

17 He-ja-ga-jāh' Jesús:

—He-ba' che-hñaa' hoh' hnāh' hī-chaā' na'. Sa' hii' lā-dsoo' hoh' hnāh'. ¿Lih' ba' llaā' he-gyan' kyaah' hnāh'? Mo-so-lā-be' dsēn' gya' ga' jnā' kyaah' hnāh'. Ya-jāā' da' chih' na' ta-la—ga-jāh' Jesús.

18 Jā-ga-ga-jūuh' Jesús kih' jmi'le' hliih', lā-jiih' ya-hēēy' kih' chih' he'. Lā-cha' ja-ga-hlaay'. 19 Ma-ngēē' he-ja-, ga-kuh' jnāāh' kah' kyaah' Jesús, mah' ga-ngii' jnāāh' juu' kiyh':

—¿He-la' sa' ma-lā-kēh' jnāāh' jmi' ma' llee' jnāāh' jmi'le' hliih' he'?

20 He-ja-ga-jāh' Jesús siiyh':

—Kih' he' miih' go-te' ba' ma-dsoo' hoh' hnāh', he-ja-ba' sa' ga-lēh' hnāh'. Pero ju'dsoo' jwēēhn' hnāh', wa-ra-jāh' kih' miih' lā-koo' pih' mi' ju' kih' mostaza ba' dsoo' hoh' hnāh', le' jwiih' hnāh' moh' la': “Jñuuh' jee' na', gwa-ta-jee' jyoh'”, hī-jñuuyh' ba'. Sa' cha-ni' koo' he-jā-jwēēh' kya' hnāh'. 21 Pero jmi'le' hliih' hī-laā' lā-koh' hī-ma-jāā' chih' he' sa-ya-hēē' cher'mah' sa-ga-tu' dsa-kuh'-hīh' mah' chuuy' kyaah' Dio.

Koo' ka-lāh' ga-mi'jnāā' Jesús juu' he-juuy'

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Lā-koo' ma' tāāyh' hwa' Galilea, ga-jāh' Jesús siiyh' jnāāh' discipulo kyaay':

—Hī-ga-lēē'ngo' la' ngēē' dsih' ja'goo' dsa-hñaa' dsē', 23 mah' jngēēh' dsih'. Ga-ma-hya-hnē' jmi' na-juuy', lā-jiiyh' ka-lāh'.

He-ja-cha-miih' ga-lā-meeh' dsē' discipulo kyaay'.

Ga-mi'hmaah' Jesús ku'sih'

24 Ma' ga-lla-nōø' jnāāh' jwi' Capernaum kyaah' Jesús, ya-nāā' hī-ma' koo' ku'sih' kih' gwah' jee' ma' cheh' Pee' mah' ga-ngiiy' juu' kiyh':

—¿Che' sa' mi'hmaah' ta-jwoh' kyaah' ku'sih' kih' gwah' jūuh'?

25—Mi'hmaayh' ba'—ga-jāh' Pee' siiyh'.

Lā-koo' ma' ga-he' Pee' cha'neh', ga-lā-jāā' Jesús ga-hlēēh' Pee':

—¿Ha-lā-la' laāh' Simón, lā-jēē' dsa-ta' kaah' hwa' la', hii' kih' kooy' ku'sih'? ¿Che' kooy' kih' dsa' kyaay' o che' kooy' kih' jñah' dsa'?

26—Kih' dsa' jñah' ba' kooy'—ga-jāh' Pee' siiyh'.

Mah' ga'jäh' Jesús:

—He'ja' sa' jmee' bii' kih' dsa' kyaay' mi'hmaayh'. ²⁷ Pero lä'la' ba' wa' jmeen' mah' sa' jän' hlih' kyaah' ni' jaa'. Gwa' cha'ho'o' jmi'juh', go'jwä' ka'loo' hma'kuu'. To'né' hmoo'h' hi' ka' hma'kuu', ja' lleh' mah' näh' hooy'. Jee' ja' jnääh' koo' kuu' kyaah' he' mi'hmaah' ku'sih' kin' kyaah' kyah' ka'läh'.

18

Hi' na' lee' jøøh' jee' jmee' Dio hih'

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Ja' ba' hor' ja' ga'ya'jäh' jnääh' koo' kih' Jesús mah' ga'ngü' jnääh' juu' kiyh':

—¿Hi' na' hi' jøøh' ga' jee' jmee' Dio hih'?

² Mah' ga'tëeh' Jesús jaa' gyuu', ga'cheeyh' jee' kyaa' jnääh'. ³ Mah' ga'siiyh' jnääh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', cher'mah' sa' ga'lä'sii' hu'dsë' kyah' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' lä'koo' jaa' gyuu', sa' heh' hnäh' jee' jmee' Dio hih'. ⁴ Heh' lä'ja', hi' jmää' hñii' hwaä' lä'koo' gyuu' la', hi' he' ba' lee' jøøh' ya'jwii' kih' Dio. ⁵ Hi' heeh' jaa' gyuu' lä'la' kwaat' kin', he' ma'heeyh' jnä' ba' ja'.

Goo' la' kih' hi' jmee' dsa'tëh' dsa'kyaah'

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Wa' hi' cha' hi', hi' jmee' tëh' jaa' hi' mäh' la' hi' ma'lä'dsoo' dsë' kin', llu' ga' la' kiyh' wa'ra' jäh' kih' hñuu' dsa' luuy' koo' cha'too' kih' molii' he' jee' burr' mah' hmääh' dsih' ñiih' ga' kih' cha'jmi' ñeeh'. ⁷ He' ba' che' jwii' dsa' jmi'gyuu'! Joh' he' sa' jmee' dsa'tëyh'. Pero ko'ja' lle' kih' le' ba'. Peer' jwii' dsa' hi' jmee' dsa'tëh' dsa'kyaah'. ⁸ He'ja' cher'mah' ma'gooh' o ma'tiih' ga'jmeë' täh' kyaah' dso'kye', hnä' go'te' ba', mah' be' uu' kyah'. Jëeh', llu' ga' kyah', gwaah' jee' tääh' hi' na'jiih', tüh' ma'gooh' o tüh' ma'tiih', lä'koh' ga' he' jwääy' hne' jee' mo'so' uu' je' kyaah' lä'to' ma'gooh' ma'tiih'. ⁹ Hi' cher'mah' mi'nëh' ga'jmeë' täh' kyaah' dso'kye', lle' go'te' ba', mah' be' uu' kyah'. Jëeh', llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hi' na'jiih' kyaah' koo' mi' mi'nëh', lä'koh' ga' he' jwääy' hne' jee' mo'so' uu' je' kyaah' lä'to' mi' mi'nëh'.

Juu' na' hmää' lä'koo' la' kih' jaa' borrego hi' na'hëë'

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Ni' jaa' hi' mäh' lä'la' ta' jmää' hnäh' ta'koo'. Jëeh', jwëëhn' hnäh', ángele kyaay' tääh' tää' cha'né' Tää' kyaan' hi' gya' gyuuh'. ¹¹ Jëeh', ja' Hi' ga'lëë'ngo' la' mah' lääy' hi' na'hëë'. ¹² ¿Ha' lä' jëeh' hnäh' he' jwahn' la'? Cher'mah' jaa' dsa' chaä' hñä'laä' borrego kyaä', mah' dsa'hëë' jaa', ¿che' sa' beey' ko'hweë' jee' lä'jëë' jah' he' mah' dsooy' ta' moh' dsa' hnääyh' hi' na'hëë' he'? ¹³ Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh'. Wa'ra' ga'jnääyh' hi' jaa' he', lä'chaay' llu' jwërte kyaayh', lä'koh' ga' kih' lä'jëë' hi' sa' na'hëë'. ¹⁴ Ja' ba' lä'ja' la' kih' Tää' jnän' hi' gya' gyuuh', sa' hnøoy' dsa'hëë' ni' jaa' hi' pih' lä'la'.

Lä'la' jmeen' mah' chaah' jne' øøhn'

(Lc. 17:3)

15 'Cher'mah' jaa' øøh' ma'jmee' koo' he' hlih' kyah', gwa' mah' go'chiiyh' he' ma'hlääh' kyah' hne', pero jee' lä'uu' ba'hnäh'. Cher'mah' ga'jmeey' he' kyah', ma'läh' ma'chaa'h' øøh' he'. 16 Pero cher'mah' sa' ga'jmeey' he' kyah', jää' ga' jaa' uu' mah' go'hleeh' kyaayh' ka'läh'. Jëeh', kyaah' ju'dsoo' he' hleeh' uu' uu' dsa-, lä'ja' jmee' dsoo' lä'jē' juu'. 17 Cher'mah' ni' kih' dsa' he' sa' hii' nuuy', ja' jmeeh' juu' kih' gwah' wa'ra' ga'tē' jee' tääh' lä'jēē'. Hi' cher'mah' ni' kih' lä'jēē' hi' tääh' gwah' sa' ga'nuuy', jmää' lä'koo' jaa' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio o lä'koo' jaa' hi' koo' kú'sih'. 18 Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hnäh', lä'jē' he' hñuuh' hnäh' hwa' la-, lä'ja' na'hñuuh' gyuu'h' ya'jwii'. Hi' lä'jē' he' chiih' hnäh' hwa' la-, lä'ja' dsa'chiih' gyuu'h' ya'jwii' ka'läh'. 19 Koo' ka'läh' jwëehn' hnäh', cher'mah' uu' hnäh' ga'taah' hnäh' juu' kwee' hwa' la' mah' ngiih' hnäh' he' hnooh' hnäh', Tää' kyaan' hi' gya' gyuu'h', kwa' bih' he' hnooh' hnäh'. 20 Jëeh' jee' dsa'ñee' uu' uu' ko'jøh' ngiiy' kiyh', jee' ja' hään' jee' kiyh'.

Juu' na'hmää' lä'koo' la' kih' jaa' dsa' hi' sa' ga'läjöh' dsē'

21 Ja'ga' ga'lloo' Pee' ka'läh' chuh' kih' Jesús mah' ga'ngiiy' juu' kiyh':

—¿Joh' jiih' jmeen' jöh' dsen' kyaah' øøhn' hi' jmee' hlih' kin'? ¿Che' lä'jiih' tē' gyii' jiih'?

22 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Sa' cha' jwahn' lä'jiih' tē' gyii' jiih'. Jwahn', gyii' jiih' to'lo'gya' dsē' gyii'.

23 He' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' lä'koo' ga'jmee' jaa' rey hi' ga'jmeeh' kwaat' kih' lä'jēē' hi' ma'jmee' ta'kiyh'. 24 Lä' ma' ga'løø' jmeeyh' kwaat' kiyh', ya'jäy' jaa' hi' ma'ää' cha'miih' kuu'. 25 Pero dsa' he' sa' cha' he' kyaah' mi'hmaayh' lä'jē' he' ääy'. He'ja' ga'jmee' rey he' hih' wa' dsa'hneey' go'te' kyaah' mëy' kyaah' jooy' hi' kyaah' lä'jē' he' cha' kiyh' mah' lä'hmaah' lä'jē' he' ääy'. 26 He'ja' ga'juuh' dsa' he' jnē' cha'nē' rey mah' ga'chuyy' kyaah', ga'jäyh': "Dsa'jøøh' kyaan', jmee' jöh' hoh' ki' jnä'. Mi'hmaah' ba' jnä' kyah' lä'jē'." 27 Ga'länih' ba' dsē' rey he' kiyh', mo'so' ga'ngiih' gyii' kuu' he' ma'äy' ja', mah' ga'lääy' go'te'.

28 'Pero lä'koo' ya'hēē' ba' dsa' hi' ma'ää' kih' rey, ga'jeey' jaa' dsa'kyaayh' hi' ma'ää' ko'hi'pih' kuu' kiyh'. Ga'saayh' mah' ga'gwiyh' luu' hi' he', ga'siiyh': "Mi'hmaah' kin' he' ääh'".

29 'Pero hi' ma'ää' kuu' kih' dsa'kyaah' he', ga'jwääy' hñiiy' huuh' ti' hi' he' mah' ga'chuyy' kyaah', ga'jäyh': "Jmee' jöh' hoh' ki' jnä'. Mi'hmaah' ba' jnä' kyah' lä'jē'."

30 'Pero hi' jaa' he' sa' ga'heeyh'. Ga'hñiiy' kih' mah' ga'hey' neh'ñe' lä'jiih' ga'mi'hmaayh' lä'jē' he' ma'äy'. 31 Ma' ga'jēē' jee' lä'jēē' dsa'kyaayh' he' lä'koo' ga'jmeey', ga'jii' jwërte kiyh', mah' na'nääy' lä'jmeeyh' juu' kih' rey ha' lä' ma'la'.

32 He'ja' ga'jmee' rey mada' ja' dsa' hñaa' dsē' he', mah' ga'siiyh': "Peer' hñaa' hoh' hne' dsa'ñuuh'. Ga'jmeen' jöh' dsen' kih' lä'jē' he' ma'ääh' kin', kih' he' ma'chuu'h' cha'miih' kyaah' jnä'." 33 ¿Ja' ma'ääh' jmi' ma' lä'ñih' hoh' kih' dsa'kyaah', lä'koo' ga'länih' dsen' kyah' hne'?

34 He'ja' ga'lällee' rey, ga'ngëey' ja'goo' poo' mah' lla'kyaay' jmi' lä'jiih' mi'hmaayh' lä'jē' ääy'.

³⁵Jā ga' ga' jāh' Jesús ka-lāh':

—Lā'jā ka-lāh' jmee' Tāā' kyaan' hī- gya' gyuu' kyaah' hnāh', cher'mah' sa' ga-lā-jōh' hoh' hnāh' kih' he- hlih' he- ma-jmee' øh' hnāh' kyah'.

19

Ga'jāh' Jesús ha-lā' la' he-bee' dsa-øh'
(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹Ma ngēē' ma-kwa' Jesús lā-jē' juu' na-, ya-hēy' hwa' Galilea, ngooy' ta' hwa' Judea, he- hla- ta' hngaah' jmi- Jordán. ²Jwēē' dsa- ga-lla'le' kaah' kiyh' hī- ga-mi-hlāy' lā-jēē' dsa-dsaah'. ³Jee' ja- ga-lla'nāā' koo' kih' Jesús ko-llaā' fariseo he- ma' ka- dsēy', ga-ngiyy' juu' kiyh':

—¿Che' cha- jwē' bee' dsa- dsa- mē' kyaā', kih' wa' he- cha- he-, he- sa' tih' dsēy'?

⁴He-ja- ga-jēh- Jesús juu' kiyh':

—¿Che' sa' ma-heh- hnāh' jee' na-si-: Hī- ga-jmāā' Dio lā- ma' to-nē', hī- mē', hī- űuu' ga-jmāāy'?

⁵Hī- ga-jāyh':

—Kih' he-ja- ba', bee' dsa-űuu' cho'jmi- mah' dsa-gyay' kyaah' mēy'. Mah' lā-ja-, leey' jaā- ba' jee' lā-uyy'. ⁶Ja- hnih' mo-so' laay' uu', ma-laay' jaā- ba'. Heh' lā-ja-, hī- ma-lāā' jaā- kaah- Dio, sa' lle' kih' llaay' —ga-jāh' Jesús.

⁷Mah' ga-jāh' fariseo siyh' Jesús:

—¿He-la' ja- ga-jmee' Moisé mada' chooyh' je- mah' bee' dsa- mē'?

⁸Mah' ga-jāh' Jesús siyh':

—Kih' he- chaāh' hnāh', he-ja- ba' ja- ga-kwa' Moisé jwē' beeh' hnāh' dsa-mē' kyaah' hnāh'. Pero lā- ma' to-nē' sa' ga-la' lā-ja-. ⁹He-ja- jwēēhn- hnāh', hī- bee' dsa-mē' kyaā' hī- sa' cha- he- hlih' ma-jmeey' kyaah' jñah' dsa-űuu-, mah' kaay' jñah' dsa-mē', he- jmeey' dso'kye- ba' ja-. Hī- lā-ja- hī- kaā' dsa-mē' hī- ga-beey' he', he- jmeey' dso'kye- ba' ja- ka-lāh'.

¹⁰Mah' ga-chiuh' jnāāh' discipulo kyaay':

—Cher'mah' lā-ja- la' kih' dsa-űuu' kyaah' dsa-mē', llu' ga-la' he- sa' jee' dsa- goo- go-te'.

¹¹Mah' ga-jāh' Jesús siyh':

—Ja' lā-jēē' lā-kēh' jmi- heeh' juu' la-. Lā-kēh' jmi- hī- lle' kih' heeh' ba'.

¹²Jēēh', chaā- hī- sa' na-hñaa' jmi-ngo' kih' wa'ra- ga-lā-chaay' he-ja- sa' le' jee' gooy-. Hī- chaā- hī- sa' na-hñaa' jmi-ngo' kih', he- ga-jmee' dsa-hñaa- dsē' kih', he-ja- sa' le' jee' gooy-. Hī- chaā- ga-jñah' hī- sa' lla- dsē' jee' gooy- kih' he- hnøøy' jmeey' ta'he' kih' Dio. Hī- lā-kēh' jmi- heeh', wa- heeyh- juu' la-.

Ga-mi-jāā' Jesús gyuu-
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³Ja- ga' na-jāā- dsa- gyuu- kyaā' cha'nē' Jesús mah' kyey' gooy- nē' kih' gyuu- mah' ngiyy' kih' Dio. Pero jnāāh' discipulo kyaay' ga-juuh' jnāāh' kih' dsa- he'. ¹⁴Mah' ga-jāh' Jesús siyh' jnāāh':

—Kwa' jwē' ya-nāā' gyuu- ta' la' kin'. Ta' ha- hnāh' kiyh', jēēh' hī- laā- lā-koō- gyuu-, hī- he' ba' jāā' Dio lā-hih' kih'.

¹⁵Ma-lā- ma-kyey' gooy- nē' kih' gyuu- he', ya-hēy' jee' ja-.

Jaa⁻ dsa⁻ kwaq⁻ hi⁻ cha⁻ kuu⁻ ga⁻ hlëeh⁻ kyaah⁻ Jesús
 (Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Jee' ngooy' ja⁻, ja⁻ jaa⁻ dsa⁻ mah⁻ ga⁻ siiyh⁻:

—Hne⁻ hi⁻ laa⁻ ta⁻ jwoh⁻ lluu⁻, ¿hee⁻ hnøø⁻ jmeen⁻ mah⁻ tēēhn⁻ jee⁻ mo⁻so⁻ juun⁻?

¹⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ Jesús siiyh⁻:

—¿Ché⁻ ñeh⁻ hne⁻ he⁻ laan⁻ lluu⁻? Jēēh⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu⁻ sa⁻ chaa⁻, jaa⁻ Dio ba⁻ hi⁻ lluu⁻. Cher⁻ mah⁻ hnooh⁻ tēēh⁻ jee⁻ mo⁻so⁻ juuh⁻, ja⁻ mi⁻ teh⁻ lā⁻ jē⁻ mada⁻ kih⁻ Dio.

¹⁸ —¿Hee⁻ ga⁻ ja⁻ mi⁻ ten⁻? —ga⁻ jāh⁻ dsa⁻ he⁻.

He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Ta⁻ jngēēh⁻ dsa⁻, ta⁻ kaa⁻ hi⁻ laa⁻ kya⁻ jāh⁻, ta⁻ hii⁻ kih⁻ dsa⁻, ta⁻ jmee⁻ dsoo⁻ kih⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻. ¹⁹ Wa⁻ hnaah⁻ taa⁻ kya⁻ h⁻ maa⁻ kya⁻ h⁻. Wa⁻ hnaah⁻ dsa⁻ kya⁻ h⁻ lā⁻ ko⁻ hnaah⁻ hñaah⁻.

²⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ dsa⁻ he⁻ siiyh⁻:

—Lā⁻ jē⁻ he⁻ na⁻ ma⁻ mi⁻ ten⁻ lā⁻ jiih⁻ ma⁻ māhn⁻. ¿Hee⁻ ga⁻ hnøø⁻ jmeen⁻?

²¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ Jesús siiyh⁻ ka⁻ lāh⁻:

—Cher⁻ mah⁻ hnooh⁻ leeh⁻ lluu⁻ go⁻ te⁻, gwaah⁻ go⁻ hñi⁻ lā⁻ jē⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁻ mah⁻ go⁻ kwēēh⁻ hi⁻ tā⁻ ñee⁻. Lā⁻ ja⁻ ba⁻ lā⁻ cha⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ kyah⁻ gyuu⁻h⁻ jmi⁻ gyuu⁻. Ja⁻ ga⁻ na⁻ ñeh⁻ mah⁻ jmeen⁻ ko⁻ jøh⁻ —ga⁻ jāh⁻ Jesús.

²² Ma⁻ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ he⁻ juu⁻ ja⁻, ngaayh⁻ ti⁻ meeh⁻ dsēy⁻, jēēh⁻, ma⁻ chay⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ kuu⁻. ²³ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jāh⁻ Jesús siiyh⁻ jnāäh⁻:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwēēhn⁻ hnāh⁻, jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁻, jwēēh⁻ la⁻ kiyh⁻ heyh⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻. ²⁴ Ko⁻ ka⁻ lāh⁻ jwēēhn⁻ hnāh⁻, sa⁻ ga⁻ jwēēh⁻ la⁻ kih⁻ jaa⁻ camey⁻, ngēē⁻ to⁻ gwa⁻ ko⁻ hma⁻ kuu⁻ lā⁻ ko⁻h⁻ ga⁻ he⁻ heh⁻ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻.

²⁵ Ma⁻ ga⁻ nuu⁻ jnāäh⁻ hlēēyh⁻ lā⁻ ja⁻, ga⁻ tooh⁻ jnāäh⁻ jēē⁻ dsah⁻ jnāäh⁻, mah⁻ ga⁻ chiih⁻ jnāäh⁻:

—¿Hii⁻ ba⁻ lā⁻ ja⁻?

²⁶ Lā⁻ ma⁻ jēēy⁻ ja⁻ jnāäh⁻, ga⁻ jāyh⁻:

—He⁻ la⁻, sa⁻ lā⁻ kēh⁻ dsa⁻ jmi⁻ jmee⁻, pero Dio ga⁻ lā⁻ jē⁻ ba⁻ liyh⁻ jmeey⁻.

²⁷ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jāh⁻ Pee⁻ siiyh⁻:

—Ma⁻ jā⁻ ba⁻ lā⁻ jē⁻ he⁻ cha⁻ kya⁻ jnāäh⁻ mah⁻ jmee⁻ jnāäh⁻ ko⁻ jøh⁻ kya⁻ h⁻ hne⁻. ¿Hee⁻ ba⁻ na⁻ hñah⁻ jnāäh⁻?

²⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwēēhn⁻ hnāh⁻, wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ le⁻ hmēē⁻ lā⁻ jē⁻ go⁻ te⁻, ma⁻ jā⁻ gya⁻ Hi⁻ ga⁻ lēē⁻ ngo⁻ la⁻ jøøh⁻ jee⁻ jmeey⁻ hih⁻. Hi⁻ lā⁻ jēē⁻ hnāh⁻ hi⁻ jmee⁻ ko⁻ jøh⁻ kya⁻ h⁻ jnā⁻, lā⁻ ja⁻ ka⁻ lāh⁻ nah⁻ hnāh⁻ nē⁻ gya⁻ to⁻ hma⁻ sii⁻ mah⁻ lla⁻h⁻ hnāh⁻ ta⁻ kih⁻ lā⁻ jēē⁻ gya⁻ to⁻ nā⁻ dsa⁻ Israel. ²⁹ Lā⁻ jēē⁻ hi⁻ ma⁻ tuu⁻ dsē⁻ ma⁻ hwēē⁻ cha⁻ neh⁻ kih⁻, ma⁻ beey⁻ dsa⁻ mē⁻ øøyh⁻ dsa⁻ ñuu⁻ øøyh⁻, ma⁻ beey⁻ cho⁻ jmi⁻y⁻, ma⁻ beey⁻ dsa⁻ mē⁻ kya⁻ ay⁻, ma⁻ beey⁻ jooy⁻, ma⁻ bey⁻ hwa⁻ kiyh⁻, cher⁻ mah⁻ ga⁻ bey⁻ lā⁻ jē⁻ he⁻ ja⁻ kwaat⁻ kin⁻, hi⁻ he⁻ hyoh⁻ hña⁻ loo⁻ ga⁻ lā⁻ ko⁻h⁻ he⁻ ga⁻ jā⁻ kiyh⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, hi⁻ lā⁻ ja⁻ tēēyh⁻ jee⁻ mo⁻so⁻ juuy⁻. ³⁰ Pero jwēē⁻ hi⁻ ya⁻ nā⁻ to⁻ nē⁻, hi⁻ he⁻ jā⁻ kēē⁻. Hi⁻ jwēē⁻ hi⁻ ya⁻ nā⁻ kēē⁻, hi⁻ he⁻ leē⁻ to⁻ nē⁻.

1 Heˀ jǎǎ Dio dsaˀ lǎˀhíhˀ kǐhˀ, jeehˀ kweeˀ lǎˀkooˀ gaˀjmeeˀ jaaˀ dsaˀjuuˀ chaˀnehˀ híˀ ñeeˀ tiíhˀ goˀteˀ naˀhnǎähˀ híˀ jmeeˀ taˀ jeeˀ naˀjnǎäˀ chaahˀ wíiˀ jehˀ kiyhˀ. 2 Maˀ gaˀlǎˀeeˀ kiyhˀ kyaahˀ lǎˀjǐēˀ dsaˀ heˀ haˀ lǎˀkooˀ teˀ miˀhmaayhˀ kǐhˀ kooˀ jmiíˀ taˀ, gaˀcheeyˀ jeeˀ naˀjnǎäˀ chaahˀ jehˀ kiyhˀ. 3 Yaˀhēēyˀ kaˀlǎhˀ kóˀhíˀ ñuˀ taˀlǎˀ tiíhˀ, jeeˀ jaˀ gaˀjǐēyˀ dsaˀ híˀ maˀ táähˀ jeˀhmoohˀ híˀ saˀ chaˀ taˀ kǐhˀ. 4 Heˀjaˀ gaˀsiyhˀ: “Hnǎhˀ kaˀlǎhˀ goˀnǎäˀ hnǎhˀ goˀjmeeˀ taˀ jeeˀ naˀjnǎäˀ chaahˀ jehˀ kǐnˀ. Miˀhmaahˀ baˀjnǎˀ naˀteeˀ kyahˀ hnǎhˀ.” Híˀ naˀnǎäˀ baˀ dsaˀ heˀ. 5 Dsaˀjuuˀ heˀ yaˀhēēˀ lǎˀhmēēˀ maˀ gaˀtēˀ llǎˀhyooˀ, híˀ kooˀ kaˀlǎhˀ maˀ gaˀtēˀ kóˀhíˀ hnēˀ taˀ gaˀhlooˀ. Jaˀ baˀ lǎˀjaˀ gaˀhēēyˀ kǐhˀ jñahˀ kaˀlǎhˀ híˀ naˀjmeeˀ taˀ kiyhˀ. 6 Maˀngooˀ gaˀtēˀ kóˀhíˀ hñǎˀ, yaˀhēēyˀ kaˀlǎhˀ mahˀ gaˀjnǎäyˀhˀ jñahˀ gaˀ dsaˀ híˀ saˀ chaˀ taˀ kǐhˀ. Mahˀ gaˀsiyhˀ: “¿Heˀ laˀ táähˀ hnǎhˀ jeeˀ laˀ lǎˀtaäˀ jmiíˀ mahˀ saˀ chaˀ taˀ jmeehˀ hnǎhˀ?” 7 Heˀjaˀ gaˀjǎhˀ dsaˀ heˀ siyhˀ: “Kǐhˀ heˀ saˀ chaäˀ niˀ jaaˀ híˀ maˀkwēēhˀ jnǎähˀ taˀ, heˀjaˀ baˀ naˀ heˀ tóøhˀ jnǎähˀ jeeˀ laˀ.” Heˀjaˀ gaˀjǎhˀ dsaˀjuuˀ chaahˀ jehˀ jaˀ, siyhˀ: “Goˀnǎäˀ hnǎhˀ kaˀlǎhˀ, goˀjmeeˀ hnǎhˀ taˀ jeeˀ chaahˀ jehˀ kǐnˀ. Miˀhmaahˀ baˀjnǎˀ naˀteeˀ jñeehˀ hnǎhˀ.”

8 Maˀ gaˀnūuˀ jmiíˀ jaˀ, gaˀjmeeˀ dsaˀjuuˀ madaˀ kǐhˀ híˀ maˀ jǎǎ mozˀ, gaˀjǎyhˀ siyhˀ: “Teeˀ gaˀlǎˀjǐēˀ dsaˀ híˀ maˀnaˀjmeeˀ taˀ, mahˀ miˀhmaahˀ jñeeˀ naˀteeˀ kǐhˀ kooˀ jmiíˀ taˀ. Løøˀ kyaahˀ híˀ maˀnaˀnǎäˀ kēēˀ goˀteˀ mahˀ miˀllǎäˀ kyaahˀ híˀ maˀnaˀnǎäˀ toˀnēˀ.” 9 Lǎˀjǐēˀ híˀ gaˀtaahˀ jmeeˀ taˀ, maˀngooˀ gaˀtēˀ kóˀhíˀ hñǎˀ, yaˀnǎäyˀ maˀ jaaˀ maˀ jaaˀ gaˀkooˀ jñeeˀ naˀteeˀ kǐhˀ maˀkooˀ jmiíˀ taˀ. 10 Jaˀ gaˀgaˀllaˀnǎäˀ híˀ gaˀtaahˀ toˀnēˀ naˀjmeeˀ taˀ. Maˀ tēēyˀhˀ chaˀgaˀmiíhˀ jñeeˀ maˀllaayˀ. Pero gaˀhyoyhˀ jaˀ baˀ kǐhˀ kooˀ jmiíˀ taˀ baˀ kaˀlǎhˀ. 11 Maˀ gaˀkooyˀ jñeeˀ gaˀløøyˀ chaˀhǎäyˀ dsaˀjuuˀ, 12 gaˀjǎyhˀ: “Híˀ maˀnaˀnǎäˀ kēēˀ goˀteˀ, gaˀjmeeyˀ taˀ kooˀ horˀ baˀ, mahˀ jaˀ baˀ kweeˀ maˀ miˀhmaahˀ kiyhˀ lǎˀkohˀ teˀ heˀ maˀ miˀhmaahˀ kyaäˀ jnǎähˀ híˀ maˀjēēˀ wíiˀ chaˀhyooˀ lǎˀtaäˀ jmiíˀ”, gaˀjǎyhˀ siyhˀ dsaˀjuuˀ chaahˀ jehˀ. 13 Heˀjaˀ gaˀjǎhˀ dsaˀjuuˀ siyhˀ jaaˀ híˀ tiˀchooˀ juuˀ heˀ: “Saˀ chaˀjmeenˀ hñaaˀ dsenˀ kyahˀ hneˀ omeˀ. ¿Jaˀ maˀtoohˀ jneˀ juuˀ kweeˀ heˀ miˀhmaahnˀ kyahˀ naˀteeˀ kǐhˀ kooˀ jmiíˀ taˀ? 14 Kíiˀ baˀ hneˀ jñeehˀ mahˀ gwaahˀ kyahˀ. Jēēhˀ lǎˀnaˀhyohˀ dsenˀ maˀkwēēhnˀ híˀ maˀheˀ kēēˀ goˀteˀ, jaˀ baˀ lǎˀkooˀ teˀ heˀ maˀkwēēhnˀ hneˀ. 15 ¿Cheˀ saˀ naˀngēnˀ jwēˀ jmeenˀ lǎˀhyohˀ dsenˀ kyaahˀ kuuˀ kǐnˀ? ¿O cheˀ wíiˀ hohˀ kǐhˀ heˀ jmeenˀ lluˀ dsenˀ?”, gaˀjǎhˀ dsaˀjuuˀ heˀ. 16 Lǎˀjaˀ leˀ, híˀ yaˀnǎäˀ kēēˀ, híˀ heˀ legˀ toˀnēˀ. Híˀ yaˀnǎäˀ toˀnēˀ, híˀ heˀ jǎˀ kēēˀ. Jēēhˀ, jwēēˀ híˀ naˀteeˀhˀ, pero miíhˀ goˀteˀ baˀ híˀ naˀlleeˀhˀ —gaˀjǎhˀ Jesús.

Ngooˀ hnēˀ jiihˀ jmeehˀ Jesús juuˀ heˀ juuyˀ
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Maˀ hǎäˀ Jesús jwēˀ ngooyˀ taˀ Jerusalén, gaˀtēēyˀhˀ kahˀ lǎˀjǐēˀ gyaˀtuuˀ jnǎähˀ mahˀ gaˀsiyhˀ jnǎähˀ:

18 —Jēēˀ daˀ hnǎhˀ, dsaˀnøøˀ jneˀ taˀ Jerusalén. Jeeˀ ooˀ ngēēˀ dsaˀ Híˀ gaˀlǐēˀngoˀ laˀ jaˀgooˀ jmiˀ dsaˀ kaahˀ kyaahˀ taˀjwohˀ kyaäˀ ley. Híˀ heˀ bǎähˀ jnǎˀ dsooˀ mahˀ jngēēhˀ dsaˀ jnǎˀ. 19 Jaˀ gaˀngēēyˀ jnǎˀ jaˀgooˀ dsaˀ híˀ saˀ laäˀ judiu. Mahˀ miˀkwayhˀ jnǎˀ, jmiˀbaayˀ jnǎˀ, jaˀ gaˀ dsaˀtǎäyˀ jnǎˀ dsohˀ hmaˀcruˀ. Pero lǎˀjiihnˀ kaˀlǎhˀ gaˀmaˀhyaˀ hnēˀ jmiíˀ.

Jacobo kyaahˀ Jwaäˀ gaˀngüyˀ heˀ gyayˀ jwooˀ kǐhˀ Jesús
(Mr. 10:35-45)

²⁰ Ja-ga' ja' me' Zebedeo kyaah' lä-uu' jo-nuuyh', ga'juuyh' jney' cha'ne' Jesús mah' ga'chuuy' kyaah':

²¹ —¿Hee' jwiih' jnä'? —ga'jähh' Jesús süyh'.

—Hih'lä-uu' chih' kyaan', jmee' mada' dsa-taayh' koo' kyah' wa'ra-ga-të' jee' jmeeh' hih', ja-g' jwoo' ra-lluuy' kyah' hi' jñah' jwoo' ra-këh' kyah' —ga'jähh' dsa-më' he' süyh' Jesús.

²² He-ja-ga'jeeh' Jesús juu' kiyh', süyh':

—Sa' neh' hnäh' hee' na- ngiih' hnäh'. ¿Che' tääh' hnäh' jëeh' hnäh' lli'wii' he' na' ga' jëen'? ¿Che' lä' be' hoh' hnäh' dsa-ngëeh' hnäh' he' wii' he' na' ga' dsa-ngëen'?

—Tää' ba' jnääh' —ga'jäyh'.

²³ He-ja-ga'jähh' Jesús süyh':

—Ma'ra' he' jëeh' ba' hnäh' lli'wii' he' na' ga' jëen', hi' dsa-ngëeh' hnäh' he' wii' he' na' ga' dsa-ngëen'. Pero he' nah' hnäh' jwoo' ra-lluuy' o' jwoo' ra-këh' kin', sa' ga'tëen' kwan'. He-ja-hyoh' hi' na-lleeh' kyaa' Täa' kyaan' ba' ja'.

²⁴ Gyaa' discípulo dsa-kyaah' jnääh' ga-lä-lleey' kyaah' lä-uu' hi' he', ma' ga-nuuy' juu' ja'. ²⁵ Ja-ga' ga-tëe' Jesús kih' lä-jëe' jnääh' mah' ga-süyh' jnääh'.

—Neh' ba' hnäh' lä-koq' jmee' dsa-ta' hi' jmee' hih' kih' dsa-gooy', kaayh' lä-lla' dsëy'. Dsa-kaah' he' kaah' lä-të' dsëy' dsa-gooy'. ²⁶ Pero jee' kyah' hnäh' sa' cha' he' kih' jmeeh' hnäh' lä-ja'. Hi' hnøø' lee' jøøh' ga' kih' lä-jëe' hnäh', hi' he' tëe' jmee' ta'he' kih' lä-jëe' ba'. ²⁷ Hi' hnøø' ka' né' kih' jee' lä-jëe', hi' he' tëe' jmeey' ta'he' kih' lä-jëe' ba'. ²⁸ Jëeh', sa' ma' ja' Hi-ga-lëe'ngo' la' mah' jmee' dsa-ta'he' kiyh', ma'jan' mah' jmeen' ta'he' kih' dsa-ba'. Ma'jan' mah' kwaan' hñiin' juun', he-ja-këe' jma' mah' lää' jwëe' dsa'.

Ga'mi'hlää' Jesús uu' dsa-tuu'

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Lä-koq' ma' ga'hwëey' jwii' Jericó, jwëe' jwërte dsa' ma' chaq' kaah' kiyh'. ³⁰ Ma' tääh' uu' dsa-tuu' koo' jwë'. Lä-koq' ma' ga-nuuy' ngoo' Jesús cha'jwë' ja', ga-løøy' hlëeyh' ki-gaa', ma'jäyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', hne' hi' laq' sa'ju' kih' David, wa' lä-nih' hoh' kyaa' jnääh'.

³¹ Hi' ga'juuh' dsa' kiyh', mah' mo'so' ma' tooyh' miih'. Pero dsa-tuu' he' cha-ga'miuh' miih' ma' tooyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', sa'ju' kih' David, wa' lä-nih' hoh' kyaa' jnääh'.

³² Ja-ga' ga'noo' Jesús, mah' ga'tëeyh' ga-süyh':

—¿Hee' hnooh' hnäh' jmeen' kyah' hnäh'?

³³ He-ja-ga'jähh' dsa-tuu' he' süyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', hnøø' jnääh' lä-jnä' mi'në' jnääh'.

³⁴ Ga-lä-nih' dsë' Jesús kiyh', ga-sooyh' mi'në' dsa-tuu' he'. Lä-cha' ja' ga-lä-jnä' mi'nëy'. Hi' ga'jmeey' ko-jøøh' kyaah' Jesús.

21

Ga'he' Jesús na-dsëe' burr' jwii' Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Ja-ga-tëey' Jerusalén ga-näay' chuuh' jwii- Betfagé, koo' kih' moh' Olivo. He-ja-ga-jmee' Jesús mada' kih' uu' dsa-kyaah' jnääh'. 2 Ga-siiyh':

—Go-nää' hnäh' ta' jee' jwii- he- nøø' ta' cha'né. Jee' oo', jnääh' hnäh' jaa- burr- hyaa' hi- na' hñuuh' hi- jää' gyuu-. Ja' cheeh' hnäh' mah' ya-jääh' hnäh' kin'. 3 Cher'mah' chaa- jaa- hi- ga-ngii' juu' kyah' hnäh', ja- jwiih' hnih': "Jmee' bii' kih' Dsa-jøøh' kyaa' jnääh' ba' la-, chah' ba' ya-jää' jnääh' ka-läh'", jwiih' hnih'.

4 Lä-ja- ga-la' mah' lä-te' lä-koo- ga-jäh' jaa- hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio llo'joo', lä- ma' ga-jäyh':

5 Chiih' dsa- hi- tääh' jwii- Sión:

"Jëe' da', hij- Rey kyaah' hnäh' ja' jee' kyah' hnäh'. Hwaay' jwërte, na- dsëey' jaa- burr-, na- dsëey' joo' burr- hyaa' hi- tëe' ka- løø'."

6 Na-nää' ba' hi- he', ga-jmeey' lä-koo- te' mada' he- ga-jmee' Jesús kiyh'. 7 Na-kyaay' jaa- burr- hyaa' hi- jää' gyuu-, ja-ga-ga-kye- dsa- hmiih- kih' ka'luu' burr- mäh' he' mah' ga-wii' Jesús. 8 Jwëe' jwërte dsa- ma' tääh' jee' ngooy' ja-. Ko-llaa' ga-ja' hmiih- kih' cha'jwë' hi- jñah' ga-hnäh' niih' hma- ga-jay' cha'jwë'. 9 Dsa- hi- ma' chaa' kaah', kyaah' hi- ga-nää' jää' ma' tooyh- cha-miih- miih', ma' jäyh':

—iHe- ba' che- lluu' sa'ju- kih' David! iDio kyaah' hi- ja' lä-hih' kiyh'! iHe- ba' che- lluu' hi- jøøh' hi- gya' gyuuh'!

10 Lä-koo- ma' ga-he' Jesús Jerusalén, lä-kaa- jee' jwii- ga-chi' ga-jwaa' dsa-, ma' ngiiy' juu':

—¿Hij- ba' na'?

11 Mah' ma' jäh' dsa-:

—Hi- na- he' Jesús, jaa- hi- ngëe- juu' kih' Dio hi- chaa- Nazaret hwa' Galilea.

Ga-hwëe' Jesús dsa- hi- ma' tääh' hni- jee' chih' gwah-
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Ma-ngëe' he- ja-, ga-lloo' Jesús ho'hne- kih' gwah- juuh-. Ga-hëey' kih' lä-jëe- dsa- hi- ma' lla- hmooh'. Ga-saa' ga-jaay' na'mes- kih' dsa- hi- ma' mi-sii' kuu', hi- ga-saa' ga-jaay' jee' nøø' hmooh' kih' hi- ma' hnëe- juu-.

13 Mah' ga-siiyh':

—Lä-la- lle' juu' kih' Dio: "Hne' kin- lä-chee- hne' jee' ngii' dsa- kih' Dio." Pero ma-jmeeh' hnäh' lä-koo- too- jee' dsa-taah' dsa-hii- ba'.

14 Jee' ma' chih' gwah- juuh- ja-, ya-nää' dsa-tuu' kyaah' dsa-jluuh' cha'né' Jesús mah' ga-mi-hläy'. 15 Pero ga-lä-llee- lä-jëe- jmi- dsa- kaah' kyaah' ta-jwöh' kyaa' ley ma' ga-jëey' lä-jë- he- juh-gaa- he- ga-jmee' Jesús jee' ja-. Hi- ga-lä-llee' ka-läh' lä-koo- ma' ga-jëey' tääh' chih- tooh' miih' koo' gwah- ja-:

—iHe- ba' che- lluu' hi- laa' sa'ju- kih' David! —ma' jäh' chih- he'.

16 He-ja- ga-jäh' dsa-kaah' he' siiyh' Jesús:

—¿Che' nuuh-, hee- na- hlëeh- chih- tääh' na'?

—Nuu' ba' jnä- —ga-jäh' Jesús—. Hnäh' na' che' sa- ma-heh- hnäh' jih'koh' jee' na-sii- lä-la-:

Lä-jëe- chih- pih', lä-kye- hi- tuh',

hne- Dio ma-mi-tëeh' hnih' kwee- ha- lä- jmeey' juuh- kyah'.

17 Mo⁻so⁻ ga⁻jmääy⁻ he⁻ dsa⁻ he⁻. Ya⁻hëë⁻ Jesús jee⁻ jwii⁻ Jerusalén ja⁻, ngaayh⁻ ta⁻ jee⁻ jwii⁻ Betania, jee⁻ ja⁻ ga⁻jäy⁻.

*Ga⁻jwä⁻ Jesús dso⁻jwii⁻ kih⁻ chaah⁻ higo
(Mr. 11:12-14, 20-26)*

18 Tiih⁻ ga⁻ jyoh⁻ jmi⁻, ñee⁻ ka⁻läh⁻ Jesús ta⁻ jwii⁻ Jerusalén. Peer⁻ ja⁻ kyoyh⁻ jee⁻ hääy⁻ jwë⁻. 19 Koo⁻ jwë⁻ jee⁻ ngooy⁻ ja⁻ ga⁻jëëy⁻ koq⁻ chaah⁻ higo. Mah⁻ ngooy⁻ na⁻jëëy⁻ che⁻ hii⁻ mii⁻. Ma⁻ ga⁻jëëy⁻, ni⁻ koq⁻ mii⁻ sa⁻ cha⁻ hii⁻, ma⁻lä⁻ moo⁻ jmah⁻ ba⁻ choo⁻. Mah⁻ ga⁻siiyh⁻ chaah⁻ hma⁻ ja⁻:

—Jih⁻koh⁻ mo⁻so⁻ hii⁻ mii⁻ kyah⁻ hne⁻.

Lä⁻chah⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻kii⁻ chaah⁻ higo ja⁻. 20 Ma⁻ ga⁻jëë⁻ jnääh⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeë⁻ Jesús, ga⁻jëë⁻ dsah⁻ jnääh⁻, mah⁻ ga⁻jäh⁻ jnääh⁻:

—¿Ha⁻ lä⁻ ma⁻lä⁻ kii⁻ chah⁻ go⁻te⁻ chaah⁻ higo na⁻?

21 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siiyh⁻ jnääh⁻:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁻, cher⁻ mah⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ hi⁻ sa⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ to⁻ hu⁻dsë⁻, ja⁻ ma⁻lä⁻ he⁻ la⁻ le⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻. Le⁻ jwiih⁻ hnäh⁻ moh⁻ chih⁻ na⁻: “Jñuuh⁻ jee⁻ na⁻, jwää⁻ hñaa⁻h⁻ cha⁻jmi⁻ñeeh⁻”, hi⁻ lä⁻ ja⁻ le⁻. 22 Lä⁻jë⁻ he⁻ ngiih⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio, cher⁻ mah⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻, hñah⁻ ba⁻ hnäh⁻.

*He⁻ ja⁻ gyuu⁻h⁻ ba⁻ hih⁻ he⁻ jmeë⁻ Jesús
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)*

23 Lä⁻koq⁻ ma⁻ ga⁻lloo⁻ Jesús jee⁻ chih⁻ gwah⁻ juuh⁻ ga⁻llooy⁻ mi⁻tëëy⁻ dsa⁻. Ma⁻ ga⁻lla⁻nää⁻ cha⁻nëy⁻ dsa⁻kaah⁻ kyaa⁻ jmi⁻dsa⁻, kyaa⁻h⁻ dsa⁻gyuu⁻h⁻, ga⁻ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús:

—¿Che⁻ cha⁻ jwë⁻ kyah⁻ he⁻ jmeeh⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻? ¿Hii⁻ kih⁻ hih⁻ he⁻ jmeeh⁻ lä⁻na⁻?

24 He⁻ ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁻ kiyh⁻, ga⁻siiyh⁻:

—Ngii⁻ koq⁻ mi⁻juu⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ka⁻läh⁻. Jëeh⁻ da⁻ hnäh⁻ kin⁻ jää⁻, ja⁻ ga⁻ jwahn⁻ hi⁻ kih⁻ hih⁻ he⁻ jmeen⁻ lä⁻la⁻. 25 ¿Hii⁻ ga⁻jmeë⁻ hih⁻ he⁻ ga⁻chaa⁻ jwaa⁻ dsa⁻ jmi⁻, che⁻ Dio o che⁻ dsa⁻ñuu⁻h⁻?

Jee⁻ tääy⁻ ja⁻ ma⁻ llay⁻ juu⁻ kyaa⁻h⁻ dsa⁻kyaa⁻yh⁻, ma⁻ jäyh⁻:

—Cher⁻ mah⁻ ga⁻jäh⁻ jne⁻, hih⁻ kih⁻ Dio ba⁻ ja⁻, Jesús jäh⁻: “¿He⁻ la⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kiyh⁻ ga⁻ ja⁻?” 26 Hi⁻ cher⁻ mah⁻ ga⁻jäh⁻ jne⁻, ja⁻ hih⁻ sa⁻ dsa⁻ ba⁻ ja⁻, hii⁻ goo⁻ jnän⁻ kyaa⁻h⁻ dsa⁻, jëëh⁻, lä⁻jëë⁻ dsa⁻ ma⁻ jmää⁻ kwaat⁻ jwaa⁻ ma⁻ laa⁻ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio —ma⁻ jäh⁻ dsa⁻kaah⁻ he⁻.

27 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻kaah⁻ he⁻ ga⁻siiyh⁻ Jesús:

—Sa⁻ ñee⁻ jnääh⁻.

Mah⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁻ kiyh⁻ ka⁻läh⁻, ga⁻siiyh⁻:

—Ni⁻ jnä⁻ sa⁻ jmeehn⁻ juu⁻ hi⁻ ga⁻jmeë⁻ hih⁻ he⁻ jmeen⁻ he⁻ la⁻.

Juu⁻ na⁻ hmää⁻ lä⁻koq⁻ la⁻ kih⁻ uu⁻ chih⁻ ñuu⁻h⁻

28 He⁻ ja⁻ ga⁻ ngii⁻ Jesús juu⁻ kiyh⁻ ka⁻läh⁻:

—¿Hee⁻ hu⁻dsë⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ kih⁻ he⁻ jwahn⁻ la⁻? Jaa⁻ dsa⁻ ma⁻ chaa⁻ uu⁻ chih⁻ kyaa⁻. Ga⁻siiyh⁻ jaa⁻ chih⁻ he⁻: “Gyuu⁻ kyaa⁻n⁻, goh⁻ na⁻ go⁻jmeeh⁻ ta⁻ jee⁻ na⁻ jnäa⁻ chaah⁻ wii⁻ jëh⁻ kin⁻.” 29 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ chih⁻ he⁻ siiyh⁻ jmiiy⁻: “Sa⁻ hnoon⁻ ñiin⁻.” Ko⁻ hwëë⁻ ga⁻ ja⁻, ga⁻lä⁻ sii⁻ hu⁻dsë⁻ kiyh⁻ mah⁻ ngooy⁻. 30 Ja⁻ ga⁻ ga⁻tëëy⁻ hi⁻ jaa⁻ he⁻, ga⁻ jmeey⁻ mada⁻ kiyh⁻ lä⁻koq⁻ ga⁻ jmeey⁻ mada⁻ kih⁻ hi⁻ to⁻ në⁻ he⁻. Jooy⁻ he⁻ ga⁻ jäh⁻: “Nee⁻ tää⁻, ni⁻ ba⁻ jnä⁻.” Mah⁻ sa⁻ ñeey⁻. 31 ¿Hii⁻ jaa⁻ jee⁻ lä⁻ uu⁻ ga⁻ jmeë⁻ lä⁻ hnø⁻ jmiiy⁻?

Mah⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻ he⁻:

—Hī tō nē ba'.

Hē jā gā jāh̄ Jesús siyh̄:

—Mā rā jū ds̄oō jwēēhn̄ hnāh̄. Lā̄ jēē̄ hī koō kū sih̄ kyaah̄ hyaā hī gā nāā̄ kyaah̄ wā hī chā hī, dsā taah̄ jeē jmeē Dio hih̄ jāā̄ gā lā̄ koh̄ gā hnāh̄. ³² Jēēh̄ jā Jwaā̄ jeē kyah̄ hnāh̄, mā mī jnāā̄ hā lā̄ mā gō taah̄ hnāh̄ kyaah̄ hē llū̄ mah̄ sā gā lā̄ heeh̄ hnāh̄ kiyh̄. Pero dsā hī koō kū sih̄ kyaah̄ hyaā hlēēh̄ hē gā lā̄ heeȳ kiyh̄. Mā kē gā jēēh̄ hnāh̄ gā lā̄ heē dsā kih̄ Jwaā̄, pero nī lā̄ jā sā gā lā̄ dsaā hoh̄ hnāh̄ miih̄ mah̄ mā lā̄ heeh̄ hnāh̄ kiyh̄.

Juu' nā hmāā̄ lā̄ koō lā kih̄ dsā hī gā h̄ō tā kih̄ jñah̄
(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ Nū dā hnāh̄ jyoh̄ juu' nā hmāā̄. Mā chaā̄ jaā dsā juū hī gā tāā̄ koō nāā̄ chaah̄ w̄ī jēh̄. Gā jneȳ lā̄ kū lā̄ jiī, gā mī lluȳ jeē mā hwēeȳ jmih̄ mī jēh̄ jā. Gā chiyh̄ koō nā hyah̄ hē ŋī jeē gā wī dsā hī gā taah̄ gā h̄ō jeē nā jnāā̄ chaah̄ jēh̄. Mā gā lā̄ hē jā, gā tooyh̄ goō dsā hē h̄ōȳ mā tō dsaāh̄. Jā gā yā hēēȳ ngooȳ ū. ³⁴ Mā gā lloō jiī kih̄ mī jēh̄ jā, gā cheeȳ mōz̄ kyaaȳ jeē mā tāā̄h̄ dsā h̄ō tā kiyh̄ mah̄ mā koōȳ heeȳ hē mā tēeȳ. ³⁵ Mā gā llā nāā̄ mōz̄ hē jeē nā jnāā̄ chaah̄ w̄ī jēh̄ kih̄ dsā juū, dsā hī mā tāā̄h̄ h̄ō hē gā jneȳ jwē̄ kih̄ mōz̄ hē. Kō llaā̄ gā jmī gā baaȳ, jñah̄ gā jngēēyh̄ gō tē, hī jñah̄ kō llaā̄ gā tēȳ kū kih̄. ³⁶ Gā cheeȳ lā̄ hmēē̄ jñah̄ gā mōz̄, jwēē̄ gā lā̄ koh̄ gā hī gā cheeȳ tō nē̄. Jā bā lā̄ jā gā jmeeȳ kih̄ hī hē. ³⁷ Jeē gā dsaā gā cheeȳ joōȳ. Mā jmeeȳ hū dsē̄: “Gō jmeē gā dsā oō hē kih̄ chih̄ kyaan̄ lā”. ³⁸ Mā gā jēē̄ dsā hī mā h̄ō chaah̄ jēh̄ jā, jā chih̄ hē, gā taayh̄ gā llaȳ juu' kyaah̄ dsā kyaayh̄: “Hī oō nā, hī jā̄ kyaah̄ tā jnān̄. Wā jngēēh̄ jnih̄ mah̄ jān̄ kyaah̄ heeȳ hē mā tēeȳ.” ³⁹ Hē jā gā saah̄ dsih̄. Gā lleȳ tā kā hnē jeē mā nā jnāā̄ chaah̄ jēh̄ jā, mah̄ gā jngēēh̄ dsih̄. ⁴⁰ Wā rā gā lloō dsā juū chaah̄ jēh̄ jā, ¿heē bā jmeeȳ kih̄ dsā hī jmeē tā kiyh̄ hē, laah̄ hnāh̄? —gā jāh̄ Jesús.

⁴¹ Mah̄ gā jēeyh̄ kih̄ Jesús:

—Sā lā̄ ŋih̄ dsē̄ jngēēyh̄ dsā hī h̄naā dsē̄ hē, mah̄ tooyh̄ goō jñah̄ hī jmeē tā kiyh̄. Hī hē bā ngēē̄ mī jēh̄ wā rā gā tē̄ jiī hē chooyh̄ —gā jāyh̄ siyh̄ Jesús.

⁴² Mah̄ gā jāh̄ Jesús siyh̄ kā lāh̄:

—¿Chē j̄h̄ koh̄ sā mā heh̄ hnāh̄ juu' kih̄ Dio jeē nā sī lā̄ lā?:

Jā bā kū hē sā gā tih̄ dsē̄ tē̄ hyah̄,
hē jā bā gā jā̄ lā̄ koō mī kū hē kyē dsā tō nē̄ kih̄ koō hnē juū.

Dio bā hē hī gā jmeē lā̄ jā,
hē jā dsaā dsē̄ jnē, gā jāh̄ Jesús.

⁴³ Hē jā jwēēhn̄ hnāh̄, jñuh̄ Dio tā hē mā nā h̄naah̄ hnāh̄ jmeeh̄ mah̄ tooyh̄ goō jñah̄ hī jmeē tā lā̄ llē kih̄. ⁴⁴ Hī tāh̄ nē̄ kū jā, hī hē chū j̄ō jmī ngō kih̄. Hī wā rā gā toh̄ kū jā nē̄ kih̄ dsā, jleeyh̄ gō tē.

⁴⁵ Lā̄ mā gā nuuȳ juu' lā̄ dsoō hē gā hlēēh̄ Jesús, lā̄ jēē̄ jmī dsā kaah̄ hē kyaah̄ dsā fariseo gā tah̄ dsēȳ hē gā hlēēh̄ Jesús kiyh̄ kyaah̄ juu' nā hmāā̄ jā. ⁴⁶ Mā hnooh̄ dsā kaah̄ hē hā lā̄ jeē mā saayh̄ Jesús. Pero mā goyh̄ kyaah̄ dsā, jēēh̄ mā jmāā̄ dsā kwaat̄ Jesús laaȳ jaā hī ngēē̄ juu' kih̄ Dio.

22

Juu' na-hmäá' lä-koo- la' jmi' jee' dsa-jee' goo- dsa-
(Lc. 14:15-24)

¹ Koo- ka-läh' ga-hlëéh' Jesús juu' na-hmäá', ga-jäyh':

² —He jäá- Dio dsa- lä-hih- kih', jeeh' kwee- lä-koo- ga-jmee' jaa- rey hi- ga-jmee' koo- jmi' ma' ga-jee' goo- chih- kyaay'. ³ Ga-cheey' moz- mah' dsa-tëyh- lä-jëe- hi- ma-na-la- juu' ya-nää' jmi' kih' hi- dsa-jee' goo-. Pero ni- jaa- dsa- he' sa- ga-hii' ma' ya-nää'. ⁴ Ga-të' to' jiih- ga-cheey' jñah' ga-moz- mah' ga-siiyh': “Chiih' hi- ma-na-la- juu' ya-nää', ma-na-la- ba' ma' he- kuyh'. Ma-jmeen' mada- ma-jngëeh- dsa- kya' kyaah' jñah' ga-jah' hi- ga-mi-gyan'. Ya-nää' hnäh' ja-, jee' le' jmi' kih' hi- jee' goo-, jëeh', ga-lä-jë- ba' ma-na'llu'.” ⁵ Pero dsa- hi- ma-na-teeh' he' sa- ga-jmee' he'. Ga-näay' jee' jyoh' ba'. Jaa- he' ñee' na-jëe- hwa' kih'. Jñah' he' ñee' jee' nøø' hmooh' kiyh'. ⁶ Hi- jñah' he' ga-saayh' moz- kyaay' rey, ga-jmeeyh' mah' ga-jngëeyh'. ⁷ Lä- ma' ga-llooh' juu' kih' rey, ga-lä-lleey' jwërte. Ga-cheey' hløø' kyaay' mah' ga-mi-laay- lä-jëe- hi- ga-jngëeh' moz- kyaay', lä-jiih' ga-jëy' go-te-jee' jwi- kih' hi- he'. ⁸ Mah' ga-siiyh- lä-jëe- moz- kyaay': “Ga-lä-jë- ba' ma-na'llu' kih' jmi', pero lä-jëe- hi- ma-na-teeh' he' mo-so' heh' ya-näay' jee' la-.” ⁹ Na' go-nää' hnäh' lä-kaa- cha-jwë' juuh-. Lä-jah' hi- jeeh' hnäh' teeh' mah' ya-näay' jee' jmi' la-.” ¹⁰ Lä-chañ' ja- ga-hwëe- lä-jëe- moz- he' lä-kaa- cha-jwë' mah' ga-jøøyh- lä-jah' miih- hi- ga-jnäayh' ba', hi- lluu' hi- hlëéh', lä-jwë' jee' ga-kah' ga-lä-kaa- cha-neh' jee' të- jmi'.

¹¹ Ma' ga-he' rey jee' tääh' lä-jëe- hi- na-teeh' he', ga-jëey' jaa- dsa-ñuuh- hi- sa- ma' kyeh' hmiih- he- la' kih' jmi' ja-. ¹² Mah' ga-siiyh': “Ome-, çha- lä- ma-heh' jee' la- mah' sa' kyeh' hmiih- he- la' kih' jmi' la-?” Pero dsa- he', ga-gyay- ti'sih' ba'. ¹³ Ja-ga' ga-jmee' rey mada- kih' hi- ma-jmee- ta-he' cha-neh' ja-: “Hñuu' hnäh' goo- tüy' mah' jwää' hnäh' ta-ka'hne' jee' na-hoo-. Jee' ja- ki'hooyh' mah' juuy' cha-jay.” ¹⁴ Jëeh' jwëe' hi- na-teeh', pero miih- go-te' ba' hi- na-lleeh'.

Kwaat- kih' ku'sih-

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Ja-ga' ga-nää' dsa- fariseo mah' ga-taayh' juu' kwee-. Lä- taa' ga- ga-jmeey' ha- lä- jee' ma' kaañ' juu' kih' Jesús. ¹⁶ He-ja- ga-cheey' dsa-kyaayh' ko-jøh' kyaah' dsa- kyaay' Herode mah' na-hlëeyh' kyaah' Jesús, ga-siiyh':

—Ta' jwöh', ñe' ba' jnääh', hne- hlëéh' ju'dsoo' jmah' ba', kyaah' ju'dsoo' ba' mi-tëeh' dsa- ha- lä- la' jwë' kih' Dio. Hi- sa- ga-h' kyaah' ni- jaa-, jëeh' sa- kyeh' kwaat- ha- lä- laa' lä-jaa- lä-jaa- dsa-. ¹⁷ Chiih' da' jnääh' ja-, ha- lä- laah' hne-: çChe' lluu' he- mi'hmaah' jne' ku'sih- kih' dsa-ta' César o sa- llu'?

¹⁸ Pero Jesús kyuyh' ba' huud'së- hliih' he- ma' jmee- dsa- he', he-ja- ga-siiyh':

—He- ba' che- ta-juuh' hnäh'. çHe-la' kah- hnäh' dsën-? ¹⁹ Heeh' da' jnä' ha- lä- la' kuu' he- kwah- hnäh' kih' ku'sih-.

Mah' ga-heeyh' koo- kuu'. ²⁰ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—çHi- kih' heeh' too- la-? çHi- kih' jmi- na-si' la-?

²¹ Mah' ga-jäh' dsa- he':

—Kih' César ba' na-.

Jā-ga' ga' jāh' Jesús siyh' ka-lāh':

—He- la' kih' César, kwëeh' ba' César. He- la' kih' Dio, kwëeh' ba' Dio.

²² Ma' ga' nuuy' juu' jā-, ga' taayh' jëe' dsayh'. Mo' so' ga' jmāy' he' Jesús, ga' nāa' bih' kiyh'.

Ga' ngii' dsa- juu' ha- lā- le' wa'ra- ga- tē' jee' lā- jiih' hi- na- juu'

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Jā- ba' jmi' jā- na' nāa' dsa- saduceo na' jëy- Jesús. Dsa- he' na-, sa' ma' heey' he- lā- jiih' dsa- jee' kih' hi- na- juu'. Mah' ga' ngiiy' juu' kiyh', ga' jāyh':

²⁴ —Ta' jwoh', ga' sii' Moisé jnān' kyaah' juu' la-. Wa'ra- ga' juu' jāa- dsa- nūh- hi- sa' chaa- joo', dsa- nūh- ooh' hli' he', lle' kih' tēy- dsa- mē' mah' lā- chaa- joo' siyh' hi- lee' kwaat- kya' hli' ooyh'. ²⁵ Ga- lā- chaa' jee' kya' jnāh' gye' dsa- nūh- jāa- ba' cho' jmiy-. Hi- to- nē' he' ga' kaa' dsa- mē' pero chah' ba' ga' juuy'. Sa' ga- lā- chaa' jooy' he- ja- ga' jā' mēy' kyaah' jee' ga- tē' uu' dsa- nūh- ooyh'. ²⁶ Jā- ba' lā- ja- ga- la' kih' jee' ga- tē' uu' dsa- nūh- he', hi' kih' jee' ga- tē' uu- ka- lāh', lā- jiih' ga' dsa' ga' juu' lā- jëe' gye'. ²⁷ Jee' ga' dsa' go- te' ga' juu' hñi' dsa- mē' ka- lāh'. ²⁸ Wa'ra- ga- tē' jee' lā- jiih' dsa- ja-, ¿hi- kih' jee' lā- jëe' gye' lee' kya' dsa- mē' he'? Jëeh', ga- lā- jëe' gye' ba' ga- lā- kyaayh' —ga' jāh' dsa- saduceo siyh' Jesús.

²⁹ He- ja- ga' jeeh' Jesús juu' kiyh', ga' siyh':

—Na- hee' hoh' ba' hnāh' na-, jëeh', sa' kyuh- hnāh' lā- koo- na- sii- juu' kih' Dio, ni' sa' kyuh- hnāh' ha- lā- la' be' kiyh'. ³⁰ Wa'ra- ga- tē' jee' lā- jiih' hi- ma- na- juu', ni' jāa- dsa- mē' dsa- nūh- mo' so' jee' goo-. Ma' ja- leey' lā- koo- laa' ángele hi- tääh' gyuh'. ³¹ Pero he- lā- jiih' dsa- hi- ma- na- juu', che' sa' ma- heh- hnāh' lā- koo- ga- hlëeh' Dio hnāh', lā- ma' ga' jāyh': ³² "Jnā' laan' Dio kya' Abraham, Dio kya' Isaac, Dio kya' Jacob", ga' jāh' Dio siyh' Moisé. He- ga' jāyh' lā- ja-, sa' na' juu' dsa- ma- gyuh- jnān' he' kih' Dio, jëeh' Dio jnān' laay' Dio kya' hi- na- jiih' ba'.

³³ Lā- ma' ga' nuu' dsa- juu' la-, ga' taayh' jëe' dsayh' ha- lā- la' nūh- he- ma' kwa- Jesús.

Nūh- he- kye' ga' kih' jee' lā- jë'

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Lā- koo- ma' ga' jëe' dsa- fariseo ga' jne' Jesús hoo' dsa- saduceo, he- ja- ga' taayh' juu' kwee-. ³⁵ Lā- ja-, jāa- hi- ma' kyuh- llu' ley ga' ngiiy' juu' kih' Jesús mah' ma' kay' dsëy':

³⁶ —Ta' jwoh', ¿hee- koo- jee' lā- jë- he- lle' nē' ley kye' ga' miih-?

³⁷ Mah' ga' jāh' Jesús siyh':

—Wa' hnaah' Dio kyaah' lā- kaa- tuh- hoh', kyaah' lā- jë- hu' dsë- kyah'.

³⁸ He- la- ba' nūh- he- la' to- nē' kih' jee' lā- jë-. Sa' cha- ga' he- kye' lā- koh' ga' he- la-. ³⁹ Hi' cha- ga' jyoh' he- jeeh' kwee- kyaah' he- la-. Wa' hnaah' dsa- kyaah' lā- koh' hnaah' hñah'. ⁴⁰ Kih' lā- to' nūh- la- ga- hwëe- lā- jë- ley kyaah' he- ga- hlëeh' lā- jëe' hi- ga- ngëe' juu' kih' Dio.

Hi- kih' ja' hi- laa' Cristo

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Ta' ko' jiih' ma' tääh' fariseo ko- joh' jee' ja-, ga' ngii' Jesús juu' kiyh':

⁴² —¿Hee- hu' dsë- jmeeh- hnāh' kih' Cristo? ¿Hi- kih' sa' ju- laay'? —ga' jāh' Jesús.

—Sa' ju- kih' David ba' he' —ga' jāh' dsa- he' siyh'.

43 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—¿Ha- lä'ja- David hi- ma' jøø- Jmi-llē' kih', ma' tēēyh- "Dsa-jøøh' kyaan'?", lä' ma' ga'jäh' lä-la-:

44 Ga'jäh' Dio ga'siiyh' Dsa-jøøh' kyaan':

"Na' jwoō' ra-lluū' kin-la-,

lä'jiih' lloo- jmi' llaan- huū' tiih' lä'jēē' hi- na-høøh' kyah'."

45 ¿Ha- lä'ja- laa' Cristo sa'ju- kih' David ga- ja-, cher'mah' hñii' David ga'jäh' kih' Cristo: "Dsa-jøøh' kyaan'?"

46 Ni- jaa- sa' ga'lih' ma' jēeh' juu' kiyh'. Ja- jiih' mo'-so- ga-tuū- dsēy' ma' ngiiy' jyoh' ga' juu' kih' Jesús.

23

Sa' ga'tooh- Jesús ta' kih' ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Kwee- ba' ga'hlēēh' Jesús jnāäh' kyaah' dsa-, ga'jäh':

2 —Lä'jēē' ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo ga'kooy' nē' kih' Moisé. 3 Ja- jmeeh- hnäh' lä'jē' he- jäh', hi' ja- mi-teh' hnäh' ka-läh'. Pero ta- jmeeh- hnäh' lä'koō- jmeey'. Jēēh', koō- hlēēh- bih' mah' sa- jmeey'. 4 Kyaay- dsa-løø' hii- he- sa- lä'kēh' dsa- jmi' ka', pero hñiiy' ni- kō- hi' pih' sa- kway' be' wa'ra- jäh' kih' kyaah' koō- mi' cha'gooy- ga' kway' be'. 5 Lä'jē' he- jmeey' ja-, jmeey' ha- lä' jee' jēē' dsa- kiyh'. Tih- dsēy' na-gyoh' cha'kyey' kyaah' lu'kyooy' jwi' sa'hmiih- hu' he- na-sii- juu' kih' Dio. Cha'hoo' sa'hmiih- kiyh' jmeey' kyoo- sa'hloh'. 6 Tih- dsēy' dsa-taayh' jee' la' llū' ga' miih- jee' kuh- dsa- hi- tääh' jmi', lä'ja- jmeey' ka-läh' neh' gwah'. 7 Tih- dsēy' jmeē' dsa- Dio kiyh' cha'jwē' juuh-, mah' tēēh' dsih' ta-jwoh'. 8 Pero hnäh', ta' heeh' hnäh' he- tēēh' dsa- hnäh' ta-jwoh', jēēh' jaa- ba' laa' ta-jwoh' kyaah' hnäh'. Hi- koō- ba' laa' lä'jēē' dsa-. 9 Ta' tēēh- hnäh' Tää' ni- jaa- hi- tääh' nē' hwa' la-, jēēh' jaa- ba' hi- laa' Tää' jnän- hi- gya' gyuh' ya' jwi'. 10 Ta' kwa- hnäh' jwē' he- tēēh' dsa- hnäh' ta-jwoh', jēēh' jaa- ba' hi- laa' ta-jwoh' kyaah' hnäh', hi- he' he' Cristo. 11 Hi- jøøh' ga' kyah' hnäh', wa' jmeey' ta' he' kih' lä'jēē' ba'. 12 Jēēh', hi- jmää- hñii' jøøh', hi- he' jä' ta- hwa' go-te-. Hi- jmää- hñii' hwaq', hi- he' ba' leē' jøøh'.

13 Jwi' ba' hnäh' ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo. Hnäh' hi- ta-juu'. Jneh- hnäh' jwē' kih' dsa- mah' sa' dsa-taayh' jee' jmeē' Dio hih-. Ni- hnäh' sa- dsa-taah' hnäh' ni- sa' kwah' hnäh' jwē' dsa-taah' jñah' hi- hnøø'. 14 Jwi' ba' hnäh' ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo. Hnäh' hi- ta-juu'. Jñuuh' hnäh' hne' kih' dsa-mē' hñii'. Mah' kō-taa' ga' jmeeh- hnäh' hlēēh' hnäh' ki-wēē' kyaah' Dio. Kih' he- na- na- cheē' Dio cha-ga'miih- wii' nē' kyah' hnäh'.

15 Jwi' ba' hnäh' ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo. Hnäh' hi- ta-juu'. Ga'nāäh' hnäh' lä'kaa- nē' jmi-ñēeh' lä'kaa- hwa' hnooh' hnäh' ha- lä' jee' leeh- hnäh' dsa- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio. Wa'ra- ga'lēēh- hnäh', jmääh- hnäh' hlēēyh' cha-ga'miih- mah' dsa-nāäy' cha'je- to' juh' ga' lä'koh' ga' hnäh'.

16 Jwi' ba' hnäh', hnooh- hnäh' kah' hnäh' nē' kih' dsa-, pero hi- tuū' ba' hnäh'. Mah' jwah' hnäh': "Hi- tää- hñii' kyaah' gwah-, sa' jmeē' bii' mi-tey' juu' kiyh'. Pero cher'mah' hi- ga-tää- hñii' kyaah' ku'nøø' kih' gwah-, he- ja- ba' la' bii' mi-tey', jwah' hnäh'." 17 He- ba' che- taah- hnäh' dsa-tuū'.

¿Che' kyeē' ga' ku'nøø' lä'koh' ga' gwah' he' mi'jøø' ku'nøø'?¹⁸ Lä'ja' ka-läh' jawah' hnäh': "Cher'mah' hi' ga'tää' hñii' kih' na'hyoo', sa' jmee' bii' mi'tey' juu' kiyh'. Pero cher'mah' hi' ga'tää' hñii' kih' he' tääh' në' na'hyoo', jmee' bii' mi'tey'." ¹⁹ He' ba' che' taah' hnäh' dsa'tuu'! ¿Che' kyeē' ga' he' hla' në' na'hyoo', lä'koh' ga' na'hyoo' he' mi'jøø' he' hla' në' kih'? ²⁰ Hi' tää' hñii' kih' na'hyoo', kih' na'hyoo' ba' ja' tääy' hi' lä'kye' kih' he' hla' në' kih' ja'. ²¹ Hi' tää' hñii' kih' gwah', kih' gwah' ba' ja' tääy' hi' lä'kye' kih' Dio hi' gya' neh' gwah' ja'. ²² Lä'ja' ka-läh', hi' tää' hñii' kih' gyuu' ya'jwii', jee' gya' Dio ba' ja' tääy' hi' lä'kye' kih' hñii' Dio ka-läh'.

²³ Jwii' ba' hnäh' ta'jwoh' kyaä' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi' ta'juu'. Kwëeh' ba' hnäh' Dio miih' lä'koo' jah' ley, lä' la' lä'jē' o'mee' kih' ñe', anís, mi' ki' ma'. Pero sa' mi'teh' hnäh' he' kyeē' ga' kih' ley. Sa' jmeeh' hnäh' he' llu'jmah', sa' dsa-lä'ñih' hoh' hnäh' dsa', ni' sa' mi'teh' hnäh' juu'kyah' hnäh'. He' la' ba' ja' jmee' bii' jmeeh' hnäh' ko'joh' kyaah' he' kwah' hnäh' na'. ²⁴ Hnäh' hi' kye' në', hi' tuu' ba' hnäh'. Laah' hnäh' lä'koo' dsa' hi' ngēē' jmii' he' tääh' lu' mah' sa' ngēēy' jmii' he' tääh' jah' kaah'.

²⁵ Jwii' ba' hnäh' ta'jwoh' kyaä' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi' ta'juu'. Laah' hnäh' lä'koo' jaä' hi' gyih' ma'la' ta' ka'luu' kyah'wii'. Jëeh' kwëeh' ba' hnäh' Dio miih' he' la' heey' mah' neh' tuh' hoh' hnäh' na'kah' ba' huud'sē' hii' hi' lä'jē' he' hliih'jmah'. ²⁶ Hnäh' fariseo hi' tuu'. Gyih' da' hnäh' to' në' ta' neh' kyah'wii', mah' lä'ja' ja' na'jngii' ta' ka'luu' ka-läh'.

²⁷ Jwii' ba' hnäh' ta'jwoh' kyaä' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi' ta'juu'. Laah' hnäh' lä'koo' to'hoo' he' na'su' hee' tøø'. Ta' në' kih' jnä' na'hñaa'h', pero ta' neh' na'kah' moø' hii' kyaah' lä'jē' nëe' he' soh'. (Véase: Nu. 19:16) ²⁸ Lä'ja' hnäh' ka-läh', ma'ra' he' dsoo' go'te', ta' në' jmääh' hnäh' hñaa'h' lluu' mah' jēē' dsa'. Pero ta' neh' tuh'hoh' hnäh' na'kah' juu' ta'juu' kyaah' lä'jē' he' hliih'.

²⁹ Jwii' ba' hnäh' ta'jwoh' kyaä' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi' ta'juu'. Jmeeh' hnäh' hne' në' to'høø' jee' na'haa' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio. Hi' jmeeh' hnäh' na'hñaa'h' në' na'hyah' jee' na'haa' lä'jēē' hi' lluu' he'. ³⁰ Jawah' hnäh', wa'ra' jah' kih' ma' chaä' jne' jii' kih' dsa' ma'gyuh' jñän' sa' ma' kwan' bē' kih' hi' ga'jngēēh' hi' ma'ngēē' juu' kih' Dio. ³¹ He' hlēēh' hnäh' lä'na', mi'jnää' hnäh' hñaa'h' he' laah' hnäh' sa'ju' kih' hi' ga'jngēēh' hi' ma'ngēē' juu' kih' Dio. ³² He' ja' na', ja' mi'hñaa' hnäh' ta'kyah' hnäh', jee' hii' në' ta' kih' dsa' ma'gyuh' jñän'.

³³ He' ba' che' hlēēh' hnäh'. Ma'ra' hi' he' jēē', joø'siih' miih' laah' hnäh'. Ha' ba' lä'ja', lääh' hnäh' kih' cha'je' he' na'bääh' hnäh'. ³⁴ He' ja' cheen' jee' kyah' hnäh' hi' ngēē' juu' kin' kih' dsa', cheen' dsa' hi' kyuu'h', hi' cheen' ta'jwoh' kyaan' ka-läh'. Ko'llaa' hi' he' jngēēh' hnäh' mah' jñah' tääh' hnäh' dsoh' hma'cru', hi' jñah' jmi'baah' hnäh' neh' gwah' mah' kyah' hnäh'. Hi' go'chaah' hnäh' jee' tääyh' lä'koo' lä'koo' jee' jwii' mah' jmeeh' hñii'. ³⁵ Lä'ja', na' bääh' hnäh' jma' kih' lä'jēē' hi' sa' ää' dsoo' he' ga'tuu' hwa' la', he' ga'løø' kih' Abel hi' lluu' he', lä'jiih' kih' Zacaría joø' Berequía hi' ga'jngēēh' dsa' ta' ka'hne' kih' gwah' koo' na'hyoo'. ³⁶ Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', kih' lä'jē' he' ja', ja' dso'jwii' në' kih' lä'jēē' hi' tääh' na'.

*Meeh' dsē' Jesús kih' jwii' Jerusalén
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ Hnäh' dsa- chaa- Jerusalén, hnäh' hi- jngëeh- hi- ngëe- juu' kih' Dio mah' teh' hnäh' kuu' kih' hi- chee- Dio, joh' jiih- sa- ma' hnoon' ma' jøøhn' hnäh' lä-koø- jøøh- chaah' hyaa' gyuu- chaah' kya- taayh- neh- sa'kyooy', pero sa- ga'hiih' hnäh'. ³⁸ Kih' he- ja-, jä' ta'jah' ba' hne' kyah' hnäh'. ³⁹ Jwëëhn- hnäh', na' ta- cha'në' mo-so' jëeh' ga' jnä' ta'ko- jiih' sa- ma' jah' hnäh': "Na-jää- hi- ja' kyaah' hih- kih' Dio."

24

Lloo-koø- jmi- hla' gwah- juuh-
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Ya-hëe' Jesús gwah- ngaayh'. Jee' ja- ga-ya-jäh- jnääh' koo' kiyh' mah' ga-chiih' jnääh':

—Jëe' da' ha- koh' na'hñaah' sa- la' gwah- jnän'.

² Mah' ga-jäh' Jesús siiyh' jnääh':

—Lä-jë' he- jëeh' hnäh' na-, ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', ni- koø- mi- kuu' na-, sa- jä' në' kih' øøh', lä-jë' ba' sa'hla'.

Jää- ja- ga- lla- jmi- gyuu-, joh- nëe' sa- jmee' lii-
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Jee' ma' gyay' në' moh' Olivo, ga-ya-jäh- jnääh' koo' kiyh' mah' na'lla' jnääh' juu' kyaayh' ta'ko- jiih' sa- chaa- dsa-.

—Chiih' jnääh' lih' le' lä-jë' he- ma-jäh', hee- lii- jmee' wa-ra- ga-të' jee' ñeh- hi- wa-ra- ga-të' jee' lla- jmi- gyuu- —ga-chiih' jnääh' Jesús.

⁴ Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kya- jnääh':

—Hnø' leeh- hnäh' mah' ni- jaa- sa- chaa- hi- mi- gaa- hnäh'. ⁵ Jëeh', jwëë' dsa- ya-nää- hi- ka- në' kin-, jäyh': "Jnä' he' laan' Cristo hi- ma- chee' Dio." Hi- jwëë' dsa- mi- gaay'. ⁶ Nuuh' hnäh' kih' hnii- hi- lä-cha- juu' kih' hnii- ta- la- ta- jnø-. Pero ta- wa- jeh' hoh' hnäh'. Lä-ja- lle' kih' le' ba', pero sa- ga- ma-dsëe' jmi-. ⁷ Tee' dsa- hi- chaa- koo- hwa' kyaah' jyoh' hwa'. Hi- tee' dsa- ta' kyaah' jñah' dsa- ta-. Lä-cha- dsoo' he- dsa- kwah', lä-cha- hoo', lä-kaa- ba' jeh' wi' hwa'. ⁸ Kyaah' lä-jë' he- ja-, koø- ma-løø' jëe- dsa- wi' ba'.

⁹ Ja- ga- ngëe' dsa- hnäh' mah' jmeeyh- hnäh' lä- të- dsëy' hi- jngëeyh' hnäh'. Ga-lä-jëe' ba' dsa- jmee' na-høøh' kyah' hnäh' lä-kaa- jmi- gyuu- kwaat- kin-. ¹⁰ Ma-ja- jwëë' dsa- tuy' he- ma-dsoo' dsëy', ngëey' dsa- kyaayh' cha-në' dsa- ta', mah' jmeey' na-häy' øøyh'. ¹¹ Jwëë' dsa- jmee' lä- koh' hi- ngëe- juu' kih' Dio mah' ya-näay' jee' kyah' hnäh' hi- mi- gaay' jwëë' dsa-.

¹² Lä-cha- cha-miih- he- hliih'. Kih' he- ja-, jwëë' dsa- mo-so' lä-hnäy' dsa- kyaayh'. ¹³ Pero hi- kwëeh' dsë' lä- jiih' lla- hi- he' ba' lää'. ¹⁴ Ju-hmëe' la-, he- mi- jnä- lä-koø- jää- Dio dsa- lä-hih' kih', lloo- lä-kaa- lä-juh' jmi- gyuu- mah' lä-kyuh- lä-jëe' dsa- hi- sa- ga- ma-heeh- kih' Dio. Ja- ga- jä' jmi- juuh- jmi- goo- kih' Dio.

¹⁵ Wa-ra- ga-lloo' jmi- jëeh' hnäh' neh- gwah- juuh- cheh' jaa- jah' laa' na-høø' ngëe' jee' na-jngii' ja-, lä-koø- ga-jäh' Daniel hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio, (hi- hë- juu' la-, wa' lä-ngëey'), ¹⁶ ma-ja-, hnäh' hi- tääh' hwa' Judea kyuu' hnäh' ta- moh'. ¹⁷ Hi- tääh' jee' ga-të' to' jwëe' hne', wa' jñay' mah' wa- kyuu' bih'. Sa- wa- kyey' he- cha- cha'neh-. ¹⁸ Hi- tääh' jee' nuu- kih', ta- wa- lla-näay' kiyh' he- dsa- kyey' sa-hmiih-. ¹⁹ Peer- jwi- dsa- më' hi-

kyaa- gyuu- ma'ja-, hi- lä-ja- hi- jää- gyuu- gyuu- ka-läh'. ²⁰ Ngi' hnäh' kih' Dio mah' sa- la' jii- gyuu- ni- sa- la' jmi' he- teeh- dsa- dsé' wa-ra- ga-té' jee' kyuu- hnäh'. ²¹ Ma'ja- jée' dsa- wii' jwérte he- sa- ma-jéé' dsa- lä- ma- ga-nøø' jmi- gyuu- lä- jiih' na'. Ja- jiih' mo-so' jée' gyih' jih'koh'. ²² Wa-ra- jah' kih' ngoo' ba' jée' dsa- wii' ma'ja-, ni- jaa- dsa- jiih' sa- jä'. Pero ta-la- kih' hi- na-lleeh' kyaa' Dio, cha' ba' llaa- jmi' he- jéey' wii'.

²³ Ma'ja- cher'mah' cha- ko- llaa- dsa- jah': "Hii- Cristo cheh' la-", o "hii- Cristo cheh' jee' oo-", ta' wa' heeh' hnäh' kiyh'. ²⁴ Jwéé' dsa- ta- juu' ya-nää', jäh': "Jnä' laan' Cristo, jnä' ngéén' juu' kih' Dio". Ja- he- koo- nëe' he- juh-gaa- jmeey', lä-jwé' jee' mi-gaay' dsa-, lä-jiih' hi- na-lleeh' kyaa' Dio mi-gaay' cher'mah' ga-la'. ²⁵ Ma-néh' ba' hnäh' na', jéeh' ma-jwah' ba' jnä' jää' ha- lä-le'.

²⁶ Lä-ja-, cher'mah' hi- jäh- siih' hnäh': "Hii- gya' jee' oo- hwa' kii- jee' sa- kwa- ni- miih-", ta' go-jéé' hnäh'. Hi- cher'mah' jäh': "Hii- gya' cha'neh' oo-", ta' wa- lä-heeh' hnäh'. ²⁷ Jéeh', lä-koo- jmee' je-nih' he- jmee' dsa-lä-jnä' lä-kaa- jmi- gyuu-, lä-ja- lä-jnä' lä-kaa- jmi- gyuu- wa-ra- jah' Hi- ga-léé'ngo' la-. ²⁸ Jéeh', wa- ha- cha- ha- jee' kyaa' hi- ma-na- juu', jee' ja- kuh' tu-siih'.

Wa-ra- ga-té' jee' jäh' Hi- ga-léé'ngo'

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ Cha' ba' ga- ma-ngéé' ma-jéé' dsa- lä-jé- he- wii' ja-, ja- hniih' mo-so- lä-jnä' jmee' kih' hyoo-, ni- jmee' kih' sih- sa- lä-jnä'. Lä-sii' høø' nuu' hi- hée- gyuu- jmi- gyuu-, hi- lä-jé- he- ga- cha- gyuu- sa-jeh'. ³⁰ Ja- ga- jmee' lii- gyuu- jmi- gyuu- jee' jäh' Hi- ga-léé'ngo' la-. He- ja- ki'hooh' lä-jéé' nëe' dsa- hi- tääh' hwa' jéey' Hi- ga-léé'ngo' la- hi- jäh' gyuu- jee' jni' kyaa- cha- miih- be', laay' jøøh'. ³¹ Mah' cheey' ángele kyaa'. Kyaa- miih' kih' luu' hoo' jøøyh- lä-jéé- hi- na-lleeh' kyaa' hi- tääh' lä-jé- kye' kih' jmi- gyuu-, ta' ko-taa- lä- ga-té' jyoh' ko-taa-.

³² Jéé' da' hnäh' kwee- ha- lä- dsoo- juu' kih' chaah' higo mah' mi-téé' hnäh' hñaa'. Wa-ra- ga-hyo' sih' jñoh' sa-jih' kih', løø- dsa- hyo- moo- kih', ma-néh' ba' hnäh' ngoo' ga-té' jii- jma' ba' ja-. ³³ Lä-ja- hnäh' ka-läh', wa-ra- ga-jéeh' hnäh' dsa- la' lä-jé- he- ma-jwah' la-, wa- lä-néh' hnäh' he- ma-chehn' ho'haah' kyaa- he- jahn' ba' ja-. ³⁴ Ma-ra- ju'dsoo' jwéehn' hnäh', sa- llaa- dsa- hi- tääh' na' ta-ko-jiih' sa- ga- ma-lä-te' lä-jé- he- ma-jwah' la-. ³⁵ Ngéé' ba' lä-jé- he- cha- gyuu- hwa', pero juu' kin- lä- ma-cha- ja-ba'.

³⁶ Pero ni- jaa- sa- ñe- hee- jmi' ja-, hee- hor- ja-, ni- ángele hi- tääh' gyuu- sa- ñe-, ni- Joø' Dio sa- ñe-. Hñii' ba' Täa' kyaan- ñe-. ³⁷ Lä-koo- ga-la' jii- kih' Noé, ja- ba' lä-ja- le' wa-ra- ga-té' jee' jäh' Hi- ga-léé'ngo' la-. ³⁸ Jéeh', jaa' sa- ga- ma-ja- jma' ma' tääh' dsa- kuh- hih-, ma' tääh' dsa- jee- goo- lä-jiih' ga-he' Noé neh' barco. ³⁹ Ni- miih- sa- ga-lä-liih- dsa- lä-jiih' ja' jmi- he- ga-jngiih' kih' lä-jéé'. Lä-ja- ka-läh' ni- sa- liih- ga- dsa- wa-ra- ga-té' jee' jäh' Hi- ga-léé'ngo' la-. ⁴⁰ Ma'ja- tääh' uu' jmee- ta' jee' nuu- kih', jaa- he' sah-, hi- hi- jaa- he' jä'. ⁴¹ Ma'ja- tääh' uu' dsa- mé' dsé-. Jaa- he' sah-, hi- hi- jaa- he' jä'. ⁴² He- ja- mi-jnøø' hnäh' mi-néh', jéeh' sa- ñeh' hnäh' hee- hor- jäh' Dsa-jøøh' kyaa- hnäh'. ⁴³ Wa- lä-ngééh' hnäh' he- la-. Cher'mah' jaa- dsa- juu' cha'neh' ga-lä-ñey- hee- hor- dsa- he' dsa- hii- cha'neh' kiyh', jmeey'

bii' sa' gwiiy' mah' sa' kway' jwë' he' jä' dsa-hii' cha'neh' kiyh'. 44 Ja-ba' lä' ja', hnøø' ma-na'lluuh' hnäh'. Jëeh', ha- ga- che- jmi' he- sa' jøøh' hnäh', jäh' Hi-ga-lëë'ngo' la'.

Dsa-hi-mi-teh', hi' dsa-hi-sa' jmee' ta'he'
(Lc. 12:41-48)

45 Jaa' dsa-hi-mi-teh' hi- cha- huu'dsë- llu' kih', hi- he' ba' na-hñaä' mah' hääy' hi- tääh' cha'neh' kih' dsa-juuy', kwëëyh' kuh- hor- kih'. 46 Llu' la' kih' dsa- hi- jmee' ta'he', cher'mah' mi-teyh' lä-jë- mada- he- nuuyh' wa'ra- jah' juuy'. 47 Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', ga-lä-jë- ba' he- cha- kih' dsa-juuy' tooyh- gooy'. 48 Pero jaa- hi- sa- hnøø' jmee' ta'he', jmeey' huu'dsë-: "Lä-hëë' ga' miih- dsa-jøøh' kyaan'." 49 He-ja- løøy' jmi'baay' dsa-kyaa' mah' kuh'hiy' kyaah' hi- laä' lla'hiih'. 50 Pero dsa- hñaä- dsë' he', jmi' he- sa- jøøy' hi- hor- he- sa- kyey- ni- miih- huu'dsë-, jäh' dsa-juuy'. 51 Sa- lä- niuh' dsëy' kih' dsa- he' heeyh' wii' mah' kwëëyh' hëe- kō-jøh' kyaah' dsa- ta-juu'. Jee' ja- ki'hooyh' mah' juuy' cha- jay'.

25

Juu' na-hmää' lä'koō- la' kih' gyaä' chih-më'

1 He- jaa' Dio dsa- lä-hih' kih', jëeh' kwee- kih' gyaä' chih-më' hi- na'nää' chooh- mi'së' na-hih- je- mah' dsa-heeyh' dsa-nuuh- hi- jee' goo'. 2 Hñaä' chih-më' he' ma' cha- huu'dsë- llu' kih', hñaä' he' sa' cha- he' ma' jmeey'. 3 Lä-jëë- hi- sa- ma' jmee' he' he' ga-nääy' kyey- mi'së' kiyh', mah' sa' ga-kay' ga' miih- naa' he- koo-. 4 Pero lä-jëë- chih-më' hi- ma' cha- huu'dsë- llu' kih' he', ga-kay' mi'së' kiyh' kō-jøh' kyaah' jee' ma' haa' naa' he- koo-. 5 Pero ga-lä-hëë' ga' dsa-nuuh- hi- ma' jee' goo' he'. He-ja- ga-të' gwii' kih' lä-jëë- lä-jiih' ga-gwiiy'. 6 Ma' ga-të' kōō- lla-nuu', ga-tooh' dsa- miih', ma' jäh': "Hii' dsa-nuuh- hi- jee' goo' ja'. Noo- hnäh' mah' go-mi-jëeh- hnih'." 7 Ga-lä-jëë- chih-më' he' ga-nooy- mah' ga-taayh' ga-mi'lluy' mi'së' kiyh'. 8 Lä-jëë- hñaä' chih-më' hi- sa- jmee' he' ga-siiyh' chih-më' hi- ma-na'lluu' he': "Kwëeh' jnääh' miih- naa' kyah' hnäh'. Jëeh' ma-ngoo' ga-uu- mi'së' kyaä' jnääh'." 9 Mah' ga-jëeh- lä-jëë- hi- ma-na'lluu' he' siiyh': "Llu' go-läh' hnäh' jee' hni' dsa-, jëeh' he- kyë' jnääh' sa- lëë- kih' jee' lä-jëë- jne'." 10 Ta-kō-jiih' ga-nääy' ga-läy- naa' he- koo- ja-, ja' dsa-nuuh- hi- jee' goo' he'. Lä-jëë- chih-më' hi- ma-na'lluu' he' ga-taayh' kyaayh' jee' ga-la' jmi'. Ja- hniih' ga-jne' ho'haah'. 11 Kō-hwëë' ja-ba' ma-ya-nää' chih-më' hi- na-lä- naa' he', ma' jäh': "Dsa-jøøh' kyaan', Dsa-jøøh' kyaan', nä' ho'haah' kyaä' jnääh'." 12 Mah' ga-jëeh- dsa- he' juu' kiyh', ga-siiyh': "Ma'ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', sa- kyuuñ- hnäh'." 13 He-ja- mi-jnøø' hnäh' mi-nëh', jëeh' sa- ñeh' hnäh' hee- jmi' ni- hee- hor- jäh' Hi-ga-lëë'ngo' la'.

Juu' na-hmää' lä'koō- la' kih' uu- dsa- hi- ga-hyoh' kuu'
(Lc. 19:11-27)

14 He- jaa' Dio dsa- lä-hih' kih', jëeh' kwee- lä'koō- ga-jmee' jaa- dsa-, jaa' ja-ga-dsooy' kōō- jee' jwi' uu'. Ga-tëëyh' dsa- hi- ma' jmee' ta' kiyh' mah' ga-tooyh- goo- kuu' he- kyaah' jmeey' ta'. 15 Jaa- he' ga-kwëëyh' hña' mil kuu'. Jee' ga-të' uu' he' ga-kwëëyh' tō' mil. Jee' ga-të' uu- he' ga-kwëëyh' kōō- mil ba'. Lä-jaa- lä-jaa- ga-kwëëyh' lä'koō- te-tääy' jmeey' ta'. Ja- ga-na- ngooy' uu'. 16 Hi- ga-hyoh' hña' mil kuu' he', ga-jmeey' ta' kyaah' mah' ga-liyh'

jyoh' ga' hñá' mil na' dsē' lle'. 17 Ja' ba' lä' ja' ga' jmeē' hī' ga' hyoh' to' mil kuu' he', mah' ga' liyh' jyoh' ga' to' mil na' dsē' lle'. 18 Pero hī' ga' hyoh' koo' mil kuu' he', ngooy' na' jmeey' too' hwa' mah' na' hmäy' kuu' kih' dsa' juy'.

19 'Ma' ngēē' cha' miih' jmi', ja' ga' jah' dsa' juy' lä' jēē' uu' dsa' he'. Mah' ga' ngüyh' kwaan' kih' lä' jaa' lä' jaa'. 20 To' nē' ga' lloo' hī' ga' hyoh' hñá' mil kuu', na' kooy' jyoh' ga' hñá' mil na' dsē' lle'. Mah' ga' jäyh' siyh': "Dsa' jøøh' kyaan', ga' kwēēh' jnä' hñá' mil kuu'. Hee' la' kiin' jyoh' ga' hñá' mil he' ga' lihn' na' dsē' lle' kuu' ja'." 21 Mah' ga' jah' dsa' juy' siyh': "Lluu' ba' hne' moz' kyaan' hī' mi' teh' kyaah' jnä'. Kih' he' ma' lä' teh' kyaah' ko' hī' pih' he' ga' hñah', he' ja' kwēēhn' hne' cha' ga' miih'. Ña' kyaah' jnä' mah' wa' dsa' toohn' jee' chaa' jne' llu'."

22 'Ga' lloo' ka' läh' hī' ga' hyoh' to' mil kuu'. Ga' jäyh': "Dsa' jøøh' kyaan', to' mil kuu' ga' kwēēh' jnä'. Hee' la' kiin' jyoh' ga' to' mil he' ga' lihn' na' dsē' lle' kuu' ja'." 23 Mah' ga' jah' dsa' juy' siyh': "Lluu' ba' hne' moz' kyaan' hī' mi' teh' kyaah' jnä'. Kih' he' ma' lä' teh' kyaah' ko' hī' pih' he' ga' hñah', he' ja' kwēēhn' hne' cha' ga' miih'. Ña' kyaah' jnä' mah' dsa' toohn' jee' chaa' jne' llu'."

24 'Jee' ga' dsa', ja' hī' ga' hyoh' koo' mil kuu'. Mah' ga' jäyh': "Dsa' jøøh' kyaan', kyuun' hne' he' häh'. Chooh' ta' jee' sa' ma' jñeeh', juuh' mi' ju' jee' sa' na' jnä' kyah'. 25 Kih' he' ja', ga' lä' gohn' mah' ga' hmän' kuu' kyah' neh' hwa'. Jee' la' kiin' he' la' kyah'." 26 Mah' ga' jah' dsa' juy': "He' ba' che' hlēēh' hne' moz' jwih'. Neh' ba' hne' kwee' he' choohn' jee' sa' ma' jngēēn' mah' juuh' mi' ju' jee' sa' na' jnä' kin'. 27 Kih' he' ja', ma' ää' jmi' ma' mi' häh' dsa' kuu' kin', mah' ma' la' ma' jahn', ma' ngēēh' kin' na' tee' kyaah' sa' joo'. 28 Jñuuh' hnäh' kuu' na' mah' kwēēh' hī' cha' kih' gya' mil. 29 Jēēh', hī' cha' kih', hyoyh' ga' mah' lä' cha' kiyh' cha' ga' miih'. Hī' cha' miih' kih', dsa' jñuh' go' te' he' cha' kiyh'. 30 Moz' jwih' na', jwää' ta' ka' hne' jee' na' hoo'. Jee' ja' kí' hooyh' mah' juy' cha' jay'."

Lä' la' le' kih' dsa' wa' ra' ga' tē' jee' lla' Dio ta'

31 'Wa' ra' ga' tē' jee' jah' Hī' ga' lēē' ngo' la', jee' ba' je' tō' jlēē' ñih' jäyh' ko' jøøh' kyaah' ángele kyaay', ja' ga' gyay' laay' jøøh' jmeey' hih'. 32 Cha' nēn' ja' kuh' lä' jēē' nēē' dsa' hī' chaa' hwa' la' mah' llaa' jnih' ma' kih' kih'. Jmeen' kiyh' lä' koo' jmee' dsa' hī' hää' jah' wa' ra' ga' jmeey' ma' kih' kih' borrego kyaah' chivo. 33 Llaan' borrego jwoo' ra' lluu' kin' mah' chivo llaan' jwoo' ra' kēh'.

34 'Mah' jwah' jnä', hī' laa' Dsa' ta' jøøh', jwih' hī' tääh' jwoo' ra' lluu' kin': "Ya' nää' hnäh' hī' ma' na' jää' kyaa' Tää' kyaan'. Kyah' ba' hnäh' jee' jmee' Dio hih' la' he' ma' na' lluu' kyah' hnäh' lä' ma' huu' jmi' gyuu'. 35 Jēēh', lä' ma' kyohn' ga' kwēēh' ba' jnä' he' ga' kuhn'. Lä' ma' lä' ki' dsēn', ga' kwēēh' ba' jnä' jmi' he' ga' huhn'. Lä' ma' ngēn' cha' jwē' juuh' ga' teeh' ba' jnä' cha' neh' kyah' hnäh'. 36 Ma' sa' cha' he' ma' kēhn', ga' kwēēh' ba' jnä' hmiih' he' ga' kēhn'. Lä' ma' kyaan' dsaahn' na' nääh' hnäh' kin'. Lä' koo' ma' hää' neh' ñe', na' jēēh' hnäh' jnä'."

37 'Ma' ja' jah' lä' jēē' hī' lluu' he' siyh' jnä': "Dsa' jøøh' kyaan', ¿lih' ba' ga' jēē' jnääh' hne' ngēh' kyaah' mah' ga' kwa' jnääh' he' ga' kuh'? ¿Lih' ba' ga' jēē' jnääh' ngēh' na' ki' hoh' mah' ga' kwa' jnääh' jmi' he' ga' hih'?"

38 ¿Lih' ba' ga'jēē' jnāäh' ngēh' cha'jwē' juuh' mah' ga'tee' jnāäh' hne'? ¿Lih' ba' ga'jēē' jnāäh' sa' cha' hmiih' ma' kyeh' mah' ga'kwēēh' jnāäh' hne' hmiih' he' ga'kyeh'?

39 ¿Lih' ba' ga'jēē' jnāäh' dsaah' hne'? ¿Lih' ba' ga'jēē' jnāäh' hne' hāäh' neh' ñe' mah' na'jēē' jnāäh' hne'?", jāyh' siyh' jā'.

40 Jā' ga' na' jwah' jā', hī' laa' Dsa'ta' jōoh', jwii' jnih': "Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnāh', he' ga'jmeeh' hnāh' kih' ooh' hī' tā'ñee' tāäh' la', he' ga'jmeeh' hnāh' kin' ba'jā'."

41 Lā' chah' jā' jwin' hī' tāäh' jwoo' ra'kēh' he': "Jūuh' hnāh' kin' hī' kyaah' dso'jwii', ta' cha'je' ba'kyah' hnāh' jee' sa' uu' jih'koh', jee' ma'na' jāā' kih' hī' sa'llu' kyaah' ángele kyaay'. 42 Jēēh' lā' ma' kyohn' sa' ga'kwēēh' jā' he' ma' kuh'. Lā' ma' lā'ki' dsēn', sa' ga'kwēēh' jā' jmi' ma' huhn'. 43 Lā' ma' ngēn' cha'jwē' juuh', sa' ga'teeh' jā' cha'neh' kyah' hnāh'. Ma' sa' ga'lā'cha' he' ma'kēhn', sa' cha' hmiih' ga'kwēēh' jā'. Lā' ma' kyaan' dsaahn' hī' ma' hāän' neh' ñe', hnāh' sa' na'jēēh' jā'."

44 Ma'jā' ngii' dsa' he' juu' kin', jāyh': "Dsa'jōoh' kyaan', ¿lih' ba' ga'jēē' jnāäh' ngēh' kyaah', ngēh' na'ki' hoh', sa' cha' hmiih' ma' kēh', ma' na'hēēh' cha'jwē' juuh', ma' dsaah' o' ma' hāäh' neh' ñe' mah' sa' ga'jmee' jnāäh' be' kyah'?"

45 Jā' ga' na' jwah' jā', hī' laa' Dsa'ta' jōoh', jwii' jnih': "Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnāh', he' sa' ga'jmāäh' hnāh' he' hī' tā'ñee' tāäh' la', jā' ba' he' sa' ga'jmāäh' hnāh' he'. 46 Lā'jēē' hī' hlēēh' he' dsa'nāāy' jee' sa' laa' jēēy' wii'. Mah' lā'jēē' hī' lluu' he' dsa'nāāy' jee' mo'so' juuy'."

26

Ma' hnooh' dsa' ha' lā' jee' ma' saayh' Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Ma' la' ba' ma' kwa' Jesús lā'jē' juu' jā', ga'jāyh' siyh' jnāäh' discípulo kyaay':

2 —Ma' ñeh' ba' hnāh', na' jee' to' jmi' ma' la' jmi' he' kuh' dsa' borrego mäh'. Jee' jā' ngēē' dsa' Hī' ga'lēē' ngo' la' mah' tāāy' dsoh' hma' cru'.

3 Ma'jā' ga'kuh' jmi' dsa' kaah' kyaah' lā'jēē' ta'jwoh' kyaā' ley kyaah' lā'jēē' dsa' gyuuh' nē'ta' kih' Caifá, jmi' dsa' hī' kye' nē'. 4 Mah' ga'taayh' juu' kwee', ha' lā' jee' saayh' Jesús kyaah' juu' ta' juu' mah' jngēēyh'.

5 —Sa' le' kaah' jnih' jee' jmi' la', mah' sa' chí'jwaa' dsa' jee' jwii' la' — ga'jāyh'.

Jaa' dsa' mē' ga'huu' jmi' mi'jwii' lle' Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Ma' gya' Jesús ka'lāh' jee' jwii' Betania cha'neh' kih' Simón hī' ma' dsaah' dsoo' hmih' hōø'. 7 Jee' jā' gyay' kuh' hīyh', ma' ga'lloo' jaa' dsa' mē' hī' ma' kye' koø' sē' alabastro he' haa' jmi' mi'jwii' he' kyeē' hmooh'. Mah' ga'huuy' lle' Jesús. 8 Ma' ga'jēē' jnāäh' lā'koø' ga'jmee' dsa' mē' he', ga'lā'lleē' jnāäh', mah' ga'jāh' jnāäh':

—¿He' la' ma' hēē' dsa' mē' na' jmi' mi'jwii' kih'? 9 Llu' wa'ra' jāh' kih' ga'hniy' go'te' ba' mah' kuu' jā' ma' kwēēyh' hī' tā'ñee'.

10 Pero ga'lā'kyuuh' Jesús huud'sē' kyaā' jnāäh', he' jā' ga'siyh' jnāäh':

—¿He-la' jmeeh- hnäh' jwiih' kih' dsa-më' la-? Llu' ba' he- ma-jmeey' lä-la- kin'. ¹¹ Jëeh', lä- ma-tääh' na- ba' hi- tä-ñee' kyaah' hnäh'. Pero jnä', mo-so- gyan' ki-wëë' jee' kyah' hnäh'. ¹² Kyaah' he- ma-huuy- jnä' jmi- mi-jwii', he- ma-mi-lluuy' jnä' jää' ba' la-, ja-ga' haa' dsa- jnä'. ¹³ Ma-ra' ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', lä-kaa- jmi-gyuu' jee' kwa' dsa- ju'hmëe' kin', lä-cha- juu' ha- lä-koo- ma-jmee' dsa-më' la-, mah' lä-ja- lä-dsooh- dsë' dsa- kiyh'.

Juda ga-ngëe' Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Ma-ngëe' he- ja-, jaa- dsa-kyaah' jnääh' hi- chee- Juda Iscariote ngooy' kih' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa-. ¹⁵ Mah' ga-jäyh':

—¿Joh' kwëeh' jnä' mah' ngëe' jnih' ja'gooh- hnäh'? —siyh'.

He-ja- ga-jiih' dsa- he' kiyh' gyii' gya' kuu' tøø-. ¹⁶ He-ja- ga-løø' Juda hnooh- ha- lä- jmeey' mah' ngëey' Jesús ja'goo- dsa- he'.

Ga-jmee' Dsa-jøøh' jnä'n ma-nuu' kyaah' ga-hiyh' juu'

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ To-në' jmi- he- ga-løø' dsa-taah' dsa- jmeey' jmi- kuyh- he-niih' he- sa- kyaah' levadura, ga-ya-jäh' jnääh' koo' kih' Jesús mah' ga-ngii' jnääh' juu' kiyh':

—¿Ha- jwah' mi'llu' jnääh' jee' kihn' ma-nuu'?

¹⁸ He-ja- ga-jäyh' siyh' jnääh':

—Go-nää' hnäh' ta- jee' jwii- juuh-. Cha'jwë' ja-, jeeh- hnäh' jaa- dsa-. Ja- jwiih' dsa- he': "Lä-la- jäh' ta-jwöh' kyaa' jnääh': Ma-ngoo' ga-dsëe' jmi- kin'. Cha'neh' kyah' kyeh' jnääh' borrego mah' kyaah' discípulo kyaan'."

¹⁹ He-ja- ga-nøø' jnääh' lä-koo- mada- he- ga-jmee' Jesús kyaa' jnääh' hi- ga-mi'llu' jnääh' jee' ga-kuyh- ma-nuu'.

²⁰ Ma' ga-nuu' jmi- ja-, ga-gya- Jesús në' na'mes- kyaah' lä-jëe- gya-tuu' jnääh'. ²¹ Ta-ko- jiih' ma-tøøh' jnääh' kih-hih- jnääh', ga-jäh' Jesús:

—Ma-ra' ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', jaa- jee' lä-jëe- hi- kuh- kyaah' jnä', ngëey' jnä'.

²² Peer- ja' meeh- dsë- jnääh' ma' ga-nuu' jnääh' juu' ja-, mah' lä-jaa- lä-jaa- jnääh' ga-ngii' jnääh' juu' kiyh':

—¿Che' ja- he' jnä' na- hlëeh'? —ga-jäh' jnääh'.

²³ He-ja- ga-jeeh- Jesús juu' kyaa' jnääh':

—Hi- tä- goo- kyaah' jnä' neh' wii' la-, hi- he' ba' na- hi- ngëe' jnä'.

²⁴ Ma-ra' ju'dsoo', Hi- ga-lëe'ngo' la- le' kiyh' lä-koh' ma-na-sii-. Pero jwii- dsa- hi- ngëe- Hi- ga-lëe'ngo' la-. Llu' ga' la' kih' dsa-niih- he' wa-ra- jäh' kih' sa- ga-lä-chaay- go-te- ba'.

²⁵ Ja- ga-, ga-jeeh- Juda hi- ga-ngëe' Jesús, ga-jäyh':

—O che' jnä' ba' ta-jwöh'.

—Hñaah' ba' hne- ma-jäh' —ga-jäh' Jesús siyh'.

²⁶ Ko-jiih' tääyh' kuyh-, ga-ka' Jesús he-niih' mah' ga-kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma-ngëe' ma-kway' ti'hmaah' kih' Dio, ga-llaay' he-niih- ja-, mah' ga-kwëeyh' jnääh', ga-jäyh':

—Kye- hnäh' mah' kuh' hnäh', he- la- na- jmi-ngo' kin'.

²⁷ Lä-ja- ka-läh' ga-kay' wa'kyaah', ga-kway' ti'hmaah' kih' Dio, ja-ga' ga-kwëeyh' jnääh', ga-jäyh':

—Hjĥ' hnäh' lä'jēē' hnäh'. ²⁸ Jēēh', he' la' na' jma' kin' he' kyaah' jmee' Dio koo' hmooh' hmēē'. He' ja' tūū' jma' kin' kih' jwēē' dsa' mah' dsa' che' dso'kye' kih'. ²⁹ Lä'la' jwēēhn' hnäh', mo'so' huh' ga' jnä' jmih' mi'jēh' ma' ää', lä'jiĥ' lloo' jmiĥ' huhn' ka' läh' lä' hmēē' kyaah' hnäh' jee' jmee' Täā' kyaan' hih' —ga'jah' Jesús sĥyh'.

Ga'hmä' Pee' juu' he' sa' kyuyy' Jesús

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Ma'ngēē' ma'hä' jnääh' kih' Dio, ga'nøø' jnääh' ta' moh' Olivo. ³¹ Ja'ga' ga'jah' Jesús sĥyh' jnääh':

—Lä'jēē' ba' hnäh' beeh' jnä' na' hwē'. Lä'ja' na' sĥi' juu' kih' Dio: “Jmeen' dsoo' kih' hi' hää' lä'jēē' borrego, hi' lä'jēē' borrego kyaay' sa' jñee'.” ³² Pero ga' ma'lä' jiĥn' ka' läh', hiĥ' jnä' nin' na'jään' hnäh' ta' Galilea.

³³ He'ja' ga'jah' Pee':

—Ma'ke' lä'jēē' ga'bee' hne', pero jnä' jih'koh' sa' been' hne'.

³⁴ He'ja' ga'jah' Jesús sĥyh' Pee':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hne', na' hwē', jää' ja'ga' hooĥ' chaah' dsoo', hne' ma'tē' hnē' jiĥ' ma'hmäh' juu' he' sa' kyuyy' jnä'.

³⁵ —Ma'ke' ga'juun' ko'joh' kyaah' hne', sa' jwahn' lä'na' —ga'jah' Pee'.

Lä'ja' kwee' ba'ga'jah' jnääh' lä'jēē' jnääh'.

Nēē' Jesús Getsemani na' chuuy' kyaah' Dio

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Ma'ngēē' he' ja', ga'nøø' jnääh' kyaah' Jesús koo' jee' chee' Getsemani. Ma'ga'lla' nøø' jnääh' jee' ja', ga'sĥyh' lä'jēē' jnääh':

—Jee' la' ba' go'taah' hnäh' ta'ko'jiĥ' na'chuun' kyaah' Dio.

³⁷ Ga'jääy' ma'la' Pee', kyaah' lä'uū' joo' Zebedeo ba'. Chah' ba' ja' meeh' dsēy' hi' chaay' cha'miĥ' huū'dsē'. ³⁸ He'ja' ga'jah' Jesús sĥyh':

—Peer' meeh' dsēn', lä'jiĥ' juun' go'te' la' kin'. Jee' na' ba' jää' jnä'. Kwēēh' hoh' hnäh', ta' gwĥi' hnäh'.

³⁹ Ja'ga' ngoo' Jesús miĥ' ga' ta' cha'nē'. Jee' ja' ga'juuyy' jñey' mah' ga'jluyy' lley' lä' ga'tē' hwa', ga'chuuy' kyaah' Dio:

—Tää' kyaan', cher'mah' le', lää' jnä' kih' he' wiĥ' he' jēēn' na'. Pero sa' wa'le' lä' hnoon' hñiin', wa'le' lä' hnooh' hñaaĥ' ba'.

⁴⁰ Ma'jah' Jesús ka'läh' jee' ma' tääh' discípulo kyaay', ga'jēēy' ma'na' gwĥiy'. He'ja' ga'sĥyh' Pee':

—Ç'che' ni' koo' hor' sa' ma'lä' be' hoh' he' ma'nah' na'nēh' kyaah' jnä'?

⁴¹ Wa' na'nēh' hnäh', ngü' hnäh' kyah' kih' Dio mah' sa' leh' he' hñiĥ' hnäh'. Hnøø' ba' jmi'llē' jñän' kwa' be'. Pero jmi'ngo' jñän' sa' bee' —ga'jäyh'.

⁴² Ngooy' ka'läh' na'chuuy' kyaah' Dio jee' ga'tē' to'jiĥ':

—Tää' kyaan', cher'mah' sa' le' lääh' jnä' kih' he' wiĥ' la', cher'mah' ma'ra' he' huhn' ba' jnä', wa'le' lä' hnooh' hñaaĥ' ba' —ga'jäyh'.

⁴³ Ma'jäh' ka'läh', ga'jēēy' lä'jēē' ba' ma'na' gwĥiy'. Jēēh', lä'gwĥiy' jwēte.

⁴⁴ Ngoo' Jesús ka'läh' lä'hmēē' jee' ga'tē' hnē' jiĥ' na'chuuy' kyaah' Dio, ja' ba' kyaah' juu' he' ma'hlēēy' jää' ja'. ⁴⁵ Ma'jäh' ka'läh' jee' ma'tøøĥ' jnääh' lä'jēē' jnääh', ga'sĥyh' jnääh':

—Gwĥi' ba' hnäh' kyah', teeĥ' hnäh' hoh'. Ma'lloo' hor' jaä' Hi'ga'lēē'ngo' la', ngēē' dsih' goo' dsa' hñaa' dsē'. ⁴⁶ Noo' hnäh', mah' ma'nøøn'. Ma'ngoo' ya'jah' hi' ngēē' jnä' —ga'jäyh'.

Ga⁺saayh⁺ Jesús**(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)**

⁴⁷ Lla⁻ gyih⁺ juu⁺ ja⁻ ma⁺ ja⁺ Juda, ja⁻ jee⁺ lä⁻ jēē⁻ gya⁺ tuu⁺ dsa⁻ kyaah⁺ jnääh⁺. Jay⁺ kyaah⁺ koq⁻ nää⁺ dsa⁻, hi⁻ ma⁺ kye⁻ ñe⁺, hi⁻ ma⁺ kye⁻ hma⁻, lä⁻ hih⁺ kih⁺ ta⁻ jwoh⁺ kya⁺ ley kyaah⁺ dsa⁻ kaah⁺ kya⁺ jmi⁻ dsa⁻, kyaah⁺ dsa⁻ gyuu⁺.
⁴⁸ Juda hi⁻ ga⁻ ngēē⁻ Jesús, jāā⁺ ga⁻ taayh⁻ dsa⁻ he⁺ juu⁺:

—Hi⁻ chuh⁺ kih⁺, hi⁻ he⁺ he⁺. Ja⁻ saah⁺ hnäh⁺ —ga⁻ jāyh⁺.

⁴⁹ He⁻ ja⁻ jay⁺ chuh⁻ kih⁺ Jesús.

—Ha⁻ ma⁻ ñeh⁺ ta⁻ jwoh⁺ —ga⁻ jāyh⁺.

Na⁻ ma⁻ hi⁺ ga⁻ chuyh⁺ kih⁺ Jesús. ⁵⁰ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jāh⁺ Jesús siyh⁻:

—Ome⁺, ¿hee⁻ kih⁺ ma⁻ ñeh⁺ hne⁻?

Lä⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁻ ya⁻ jāh⁺ dsa⁻ he⁺ mah⁺ ga⁻ sooh⁺ kih⁺ Jesús.

⁵¹ Pero ja⁻ dsa⁻ kyaah⁺ jnääh⁺, ga⁻ sēēyh⁺ ñe⁺ ga⁻ jmeey⁺ dsoo⁺ kih⁺ ja⁻ hi⁻ ma⁺ jmee⁻ ta⁻ he⁺ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ jōōh⁺. Ga⁻ kuy⁺ lo⁻ gwa⁻. ⁵² He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁺ Jesús siyh⁻:

—Tōōh⁺ ñe⁺ kyah⁺ neh⁻ loo⁻ kih⁺ ka⁻ läh⁺. Jēēh⁺, lä⁻ jēē⁻ hi⁻ koooh⁻ ñe⁺, kyaah⁺ ñe⁺ juuy⁺. ⁵³ ¿Che⁺ sa⁻ ñeh⁺, le⁺ ba⁺ ngiin⁺ kih⁺ Täā⁺ kyaan⁺, mah⁺ lä⁻ chah⁺ la⁻ cheey⁺ kin⁺ gya⁻ to⁺ nää⁺ ángele? ⁵⁴ Pero cher⁺ mah⁺ lä⁻ ja⁻ ga⁻ la⁺, ¿ha⁻ ba⁺ la⁻ lä⁻ te⁺ lä⁻ kōō⁻ na⁻ si⁻ juu⁺ kih⁺ Dio, jee⁺ lle⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ āā⁻ jmi⁺ le⁺?

⁵⁵ Ja⁻ ba⁺ hor⁺ ja⁻, ga⁻ jāh⁺ Jesús siyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ sooh⁺ kiyh⁺:

—¿Che⁺ dsa⁻ hii⁺ jnä⁺, he⁻ ma⁻ ya⁻ nāäh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ ñe⁺ kyaah⁺ hma⁻, mah⁺ saah⁺ jnä⁺? Lä⁻ jē⁻ jmi⁺ ma⁺ hāän⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺, ma⁺ kwan⁺ juu⁺ koo⁺ gwah⁺ mah⁺ sa⁻ ga⁻ chāah⁺ jnä⁺. ⁵⁶ Pero lä⁻ jē⁻ he⁻ la⁻ lle⁻ kih⁺ le⁺ mah⁺ lä⁻ te⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻ si⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ ga⁻ ngēē⁻ juu⁺ kih⁺ Dio —ga⁻ jāh⁺ Jesús siyh⁻.

Hi⁻ lä⁻ jēē⁻ jnääh⁺ ga⁻ bee⁻ jnääh⁺ Jesús jee⁺ ja⁻, mah⁺ ga⁻ kyuu⁺ jnääh⁺.

Na⁺jāāy⁺ Jesús cha⁻ñe⁺ dsa⁻ ta⁻ kaah⁺ kya⁺ dsa⁻ judiu**(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)**

⁵⁷ Lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ he⁺, lä⁺ ma⁺ ga⁻ saayh⁺ Jesús, na⁺ jāāy⁻ cha⁻ñe⁺ Caifá hi⁻ ma⁺ kye⁻ ñe⁺ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ tāāh⁺ jōō⁻ ko⁻ jōōh⁺ lä⁻ jēē⁻ ta⁻ jwoh⁺ kya⁺ ley kyaah⁺ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ gyuu⁺. ⁵⁸ Pero Pee⁺ ba⁺ ngooy⁺ lleey⁺ kaah⁺ kih⁺ Jesús, lä⁻ ga⁻ tē⁺ ho⁺ hne⁻ ñe⁺ ta⁻ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ jōōh⁺ he⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ he⁺ Pee⁺ ga⁻ jmeey⁺ ko⁻ jōōh⁺ kyaah⁺ poo⁻ hi⁻ ma⁺ tāāh⁺ jee⁺ ja⁻, ma⁺ jēēy⁻ ha⁻ lä⁻ hii⁺ juu⁺ ja⁻.

⁵⁹ Lä⁻ jēē⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺ kyaah⁺ dsa⁻ gyuu⁺, kyaah⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ la⁺ ta⁻, ma⁺ hnaayh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ bāäh⁺ Jesús kyaah⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺, lä⁻ jwē⁺ jee⁺ ma⁺ jngiyh⁺ kih⁺. ⁶⁰ Pero sa⁻ ga⁻ jmää⁺ juu⁺ kiyh⁺, ma⁻ ke⁻ jwēē⁻ dsa⁻ ma⁺ bāäh⁺ dsih⁺ kyaah⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺. Kyaah⁺ jee⁺ ga⁻ dsa⁺ ga⁻, ga⁻ lla⁻ nää⁺ ga⁻ uu⁺ hi⁻ kye⁻ juu⁺ ta⁻ juu⁺,
⁶¹ ga⁻ jāyh⁺:

—Ga⁻ nuu⁺ jnääh⁺ ga⁻ jāh⁺ dsa⁻ nuu⁺ na⁻: “Le⁺ hlan⁺ gwah⁺ juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ kyaah⁺ hnē⁻ jmi⁺ ba⁺ choohn⁺.”

⁶² He⁻ ja⁻ ga⁻ noo⁻ jmi⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ ñe⁺ he⁺, ga⁻ ngiy⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús:

—¿Hee⁻ jwah⁺ hne⁻, heh⁺ lä⁻ kōōh⁺ hni⁻ dsa⁻ la⁻ kyah⁺? ¿He⁻ la⁻ sa⁻ hlēēh⁺ ni⁺ miih⁺?

⁶³ Pero sa⁻ ga⁻ ngii⁺ go⁻ te⁻ Jesús. Koq⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁻ jāh⁺ jmi⁻ dsa⁻ jōōh⁺ he⁺ siyh⁻:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺ Dio juuh⁺, jāh⁺ ¿che⁺ hne⁻ he⁺ Cristo, Joq⁺ Dio?

64 —Hne⁻ ba⁻ ma⁻ jāh¹. Hi⁺ cha⁻ ga⁻ koq⁻ he⁻ jwëehⁿ hnäh¹. Na⁺ ta⁺ cha⁻ nē¹ jëeh¹ hnäh¹ Hi⁻ ga⁻ lëē¹ ngo¹ la⁻ gya⁻ jwoo¹ ra⁻ lluu¹ kih¹ Dio jøøh¹, hi⁺ jëeh¹ hnäh¹ jāyh¹ ka⁻ lāh¹ jee¹ jni¹ hi¹ gyuu¹ —ga⁻ jāh¹ Jesús.

65 He⁻ ja⁻ lā⁻ ma⁻ kye^h ja⁻ jmi⁻ dsa⁻ jøøh¹ he⁻ hmih⁻ kih¹ ga⁻ giy¹, ga⁻ jāyh¹:
—iMa⁻ mi⁻ kwayh¹ Dio jëē¹! ¿Hi⁻ ga⁻ jwaah¹ jne¹ jñah¹ hi⁻ jmee¹ ju¹ dsoo¹? Jee⁻ na⁻ ma⁻ nūh⁻ hnäh¹ he⁻ ma⁻ mi⁻ kwayh¹ Dio. 66 ¿Hee⁻ jwah¹ hnäh¹? —ga⁻ jāh¹ dsa⁻ jøøh¹ kyaa¹ jmi⁻ dsa⁻ he¹.

He⁻ ja⁻ ga⁻ lā⁻ jëē¹ ba⁻ ga⁻ jāh¹:

—Āā⁻ jmi⁺ juuy¹.

67 Lā⁻ चाह¹ ja⁻ ga⁻ ti¹ ga⁻ hñey¹ mo⁻ nē¹ Jesús. Ga⁻ ki¹ ga⁻ jnooy¹ kiyh¹. 68 Mah¹ ma¹ jāyh¹:

—Hne⁻ Cristo, jāh¹ da¹, ¿hi⁻ na⁻ ma⁻ kwa¹ kyah¹?

Ga⁻ hmā¹ Pee¹ juu¹ he⁻ sa⁻ kyuu¹ Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Ho⁻ hne⁻ ja⁻ ma⁻ gya¹ Pee¹, ma⁻ ja¹ jaa⁻ dsa⁻ mē¹ hi⁻ ma⁻ jmee⁺ ta¹ kih¹ jmi⁻ dsa⁻ jøøh¹ he¹, mah¹ ga⁻ jāyh¹ sñyh⁻:

—Hne⁻ ka⁻ lāh¹ ma⁻ ngēh⁻ kyaah¹ Jesús hi⁻ chaa⁻ Galilea.

70 To⁻ lo⁻ nē¹ jee¹ lā⁻ jëē¹ dsa⁻ he⁻ ga⁻ hmā¹ Pee¹ juu¹, ga⁻ jāyh¹:

—Sa⁻ man⁻ hi⁻ kih¹ na⁻ hlëeh¹.

71 Lā⁻ चाह¹ ja⁻ ya⁻ hëē¹ Pee¹ na⁻ nooy⁻ lā⁻ ga⁻ tē¹ ho⁻ haah¹ jee¹ dsa⁻ taah¹ dsa⁻. Jñah¹ dsa⁻ mē¹ ga⁻ jëē¹, mah¹ ga⁻ sñyh⁻ lā⁻ jëē¹ hi⁻ ma⁻ tāah¹ jee¹ ja⁻:

—He¹ ba⁻ dsa⁻ kyaah¹ Jesús hi⁻ chaa⁻ Nazaret na⁻.

72 Koq⁻ ka⁻ lāh¹ ga⁻ juu¹ Pee¹, ga⁻ tāāy⁻ Dio:

—Ni⁻ ko⁻ hi⁻ pih¹ sa⁻ kyuu⁻ dsa⁻ oo⁻ —ga⁻ jāyh¹.

73 Ko⁻ hwëē¹ ga⁻ ja⁻, ga⁻ jāh¹ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tāah¹ jee¹ ja⁻, ga⁻ sñyh⁻ Pee¹ ka⁻ lāh¹:
—Ma⁻ ra⁻ ju¹ dsoo¹, hne⁻ he⁻ laa¹ jaa⁻ dsa⁻ kyaah¹ hi⁻ oo⁻. He⁻ ja⁻ sa⁻ na⁻ hëē⁻ juu¹ lā⁻ hlëeh¹.

74 He⁻ ja⁻ ga⁻ løø¹ Pee¹ hlëeh⁻ kyaah¹ dso⁻ jwñ¹ hi⁻ ga⁻ tāāy⁻ Dio:

—Ma⁻ ra⁻ ju¹ dsoo¹, sa⁻ kyuu⁻ dsa⁻ ñūh⁻ na⁻ —ga⁻ jāyh¹.

Na⁻ ma⁻ hi¹ ga⁻ hoo¹ chaa¹ dsoo¹. 75 Ja⁻ ga⁻ lā⁻ dsooh⁻ dsē¹ Pee¹ juu¹ he⁻ ga⁻ jāh¹ Jesús ga⁻ sñyh⁻ jāā¹: “Jāā¹, ja⁻ ga⁻ hoo¹ chaa¹ dsoo¹, hnē⁻ jñh⁻ ma⁻ hmā¹ juu¹ he⁻ sa⁻ kyuu⁻ jñā¹.”

He⁻ ja⁻ ya⁻ hëē¹ ta¹ ka⁻ hne⁻, ga⁻ hooyh¹ lā⁻ jñh¹ lla⁻ dsëy¹.

27

Ga⁻ jāā¹ dsa⁻ Jesús cha⁻ nē¹ Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Ma¹ ga⁻ jñā¹, ga⁻ kuh¹ lā⁻ jëē¹ dsa⁻ kaah¹ kyaa¹ jmi⁻ dsa⁻, kyaah¹ lā⁻ jëē⁻ dsa⁻ gyuu¹. Ga⁻ taayh¹ juu¹ kwee⁻ ha⁻ lā⁻ jmeey¹ mah¹ jngñh¹ dsa⁻ kih¹ Jesús.

2 He⁻ ja⁻ na⁻ jāā⁻ dsih⁻ na⁻ hñuuy⁻, ga⁻ ngëē¹ goo⁻ Poncio Pilato hi⁻ ma⁻ laa¹ lleh¹ moh¹.

Ga⁻ juu¹ Juda

3 Juda he⁻ hi⁻ ga⁻ ngëē¹ Jesús, ga⁻ kay¹ cha⁻ mi⁻ h⁻ hu⁻ dsē⁻ ma⁻ ga⁻ jëē¹ he⁻ ma⁻ jmee¹ dsa⁻ he⁻ hih⁺ juu¹ Jesús. He⁻ ja⁻ ñey¹ na⁻ ngëē¹ ka⁻ lāh¹ lā⁻ jë⁻ gyii¹ gya⁻ kuu¹ tøø⁻ he⁻ ga⁻ jñh¹ lā⁻ jëē⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah¹ kyaah¹ dsa⁻ gyuu¹ he⁻.

4 Mah¹ ga⁻ jāyh¹:

—Na⁻ bāāhn⁻ dso⁻ kye⁻, ma⁻ ngëen⁻ jaa⁻ hi⁻ juu¹ hi⁻ sa⁻ cha⁻ dsoo⁻ cha⁻ kih¹.

Mah' ga'jäh' dsa-kaah' he' siyh':

—¿Hee' ga'tëë' jnääh' jëë' jnääh' kyah'? Kwaat' kyah' ba' hne' na'.

⁵ He' ja' ga'jwä' Juda kuu' ja' neh' gwah' juuh', mah' ya'hëëy' jee' ja', ngooy' na'täy' che' luuy'. ⁶ Ja'-ga' ga'juuh' jmi'-dsa-kaah' he' kuu' ja' mah' ga'jäh':

—Sa' le' tøøh' jne' kuu' la' ko'-jöh' kyaah' kuu' he' kwëeh' dsa- Dio, jëeh', ma' hlääh' jma- kyaah' kuu' la'.

⁷ He' ja' ga'taayh' juu' kwee'-lay' koqo'-hwa' kyaah' kuu' ja' jee' haay' dsa'-chaä'-uuy'. Hwa' ja' ma' chee'-hwa' kih' të' mi'hya'. ⁸ He' ja' lä' jih' jmi' na', hwa' ja' chee': Hwa' he' ga'këë' jma'. ⁹ Lä' ja' ga'lä'te' lä' koqo'-ga'jäh' Jeremia hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio llo'joo', ma' ga'jäh': "Ga'kay' gyii'gya' kuu' tøø', he' ma' jmee' dsa- Israel kwaat' ko' ja' jih' kyeë' jaa' dsa', ¹⁰ mah' ga'lay' hwa' kih' të' mi'hya', lä' koqo'-mada' he' ga'jmeë' Dio kin'."

Ga'ka' Pilato ju'dsoo' kih' Jesús

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ma' cheh' Jesús cha'në' lle'moh', he' ja' ga'ngii' lle'moh' juu' kiyh':

—¿Che' hne' he' dsa'-jöh' kyaä' dsa' judiu?

He' ja' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh':

—Ma'jäh' ba' hne'.

¹² Lä' jëë' jmi'-dsa-kaah' kyaah' dsa'-gyuuh' ma' bääyh'-dsoo', pero ni' miih' sa' cha' ga'jeeh' Jesús. ¹³ He' ja' ga'jäh' Pilato:

—¿Che' sa' nuuh' joh' juu' sa' hnoo'-dsa' kyah'?

¹⁴ Pero ni' koqo'-mi'juu' sa' ga'jeeh' Jesús kiyh', he' ja' cha'gamiih' ma' jëë'-dsah' Pilato. ¹⁵ Lä' jë' jih' ma'të' jmi' he' kuh'-dsa' judiu borrego mäh' ma' lää' Pilato jaa' jee' lä' jëë' hi' tääh' neh'ne' hi' ma' tih' dsë' dsa' ba'. ¹⁶ Jmi' ja' ma' hää' neh'ne' jaa' hi' ma' chee' Barrabá hi' ma' hii' juu' kih'.

¹⁷ He' ja' ga'ngii' Pilato juu' kih' hi' ga'kuh' jee' ja':

—¿Hi' hnooh' hnäh' lään'? ¿Che' lään' Barrabá o che' lään' Jesús hi' chee' Cristo? —ga'jäh' Pilato.

¹⁸ Jëeh', lä'la' ba' ma'ney' he' na'høøh' ba' dsa' he' kih' Jesús, heh' ga'ngëë' dsih' ja'gooy'. ¹⁹ Ma' gya' Pilato në'ta' kih', ma' ga'lloo' jaa' hi' ma' kye' juu' kih' mëy', ma' jäh':

—Jäh' dsa'më' kyaah': "Ta' bääh' hñaah' kyaah' dsa'ñuuh' lluu' he'. Jëeh', ta' ya'jä' no' ma'këë' jnih' na'høø' jwërte'."

²⁰ Pero jmi'-dsa-kaah' kyaah' dsa'-gyuuh' ma' taayh'-dsa' juu' mah' wa' ngiiy' he' lää' Barrabá mah' wa' juu' Jesús. ²¹ Koqo'-ka'läh' ga'jäh' Pilato:

—¿Hi' jee' lä'uu' hnooh' hnäh' lään'?

Lä' jëë' ba' ga'jäh':

—Lää' Barrabá.

²² Mah' ga'jäh' Pilato siyh':

—¿Hee' na' jmeen' kyaah' Jesús hi' chee' Cristo?

Ma' jäh':

—Wa' dsa'taay' dsöh' hma' cru'.

²³ Koqo'-ka'läh' ga'jäh' lle'moh' he' siyh':

—¿Hee' hlih' ma'jmeë' dsa' la'?

Pero cha'gamiih' miih' ga'tooh' dsa' he', ma' jäh':

—Tääy' dsöh' hma' cru'.

*Ga'jä' juu' juu' Jesús**(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)*

24 Ma' jëë Pilato sa' hii' liyh' kyaah' dsa', cha' ga'miih' ga'chi' ga'jwaa' dsa' he'. He' ja' ga'kay' miih' jmi', ga'gyiyh' gooy' cha'në' lä'jëë' dsa' he', mah' ga'jäyh':

—Sa' bäähn' hñiin' kyaah' jma' kih' dsa' lluu' la'. Na' hñiih' ma'na'la' kwaan' kyah' hnäh'.

25 He' ja' ga'jäh' ga'lä'jëë' dsa' he':

—Wa' na' bääh' jnääh' jma' kiyh', lä'kye' joo'siih' jnääh'.

26 Ja' ga' ga'lää' Pilato Barrabá mah' ga'jmeey' hih' ga'jmi' ga'baa' dsa' Jesús. Ma' ngëë' he' ja', ga'ngëey' Jesús ja'goo' hløø' mah' dsa'täay' dsöh' hma'cru'. 27 He' ja' ga'jää' hløø' kyaa' Pilato Jesús ta' në'ta' kiyh', mah' ga'kuyh' lä'jëë' hløø' lä'ku' lä'jii' kiyh'. 28 Hi' ga'llee' hløø' hmiih' kih' Jesús mah' ga'kyeh' dsih' koo' hmiih' gyuu' läh' lä'koh' he' këh' ley. 29 Ga'kay' wii' too' ga'jmeey' koo' he' lih' mah' ga'tooyh' lle' Jesús la' coron. Ga'tooyh' koo' hma'tah' gooy' ra' lluu', ma'jmää' dsih' lä'koo' jaa' dsa'ta' jøøh'. Ja' ga' ga'juuyh' jney' cha'nëy' mah' ga'mi'kwayh' ma'jäyh':

—Peer' jøøh' dsa'ta' kyaa' dsa' judiu.

30 Ga'ti' ga'hñe' dsih', ga'kay' hma'tah' mah' ga'bay' lley. 31 Ma'ngëë' ma'mi'kwah' dsih', ga'llee' dsa' hmiih' gyuu' he' ga'kyeyh' ja', mah' ga'kyeyh' ka'läh' hmiih' kiyh', ja' ga' ga'jäay' na'täay' dsöh' hma'cru'.

*Ga'täay' Jesús dsöh' hma'cru'**(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)*

32 Lä' ma' ga'hwëy' në'ta' ja', ga'jëy' jaa' dsa' chaa' Cirene hi' ma' chee' Simón. Ga'jmeey' hløø' bii' ga'ka' dsa' he' hma'cru' kih' Jesús.

33 Ga'jäay' Jesús lä' ga'të' jee' chee' Gólgota, he' hnøø' jäh': Moo' Lle' Hlii'.

34 Jee' ja' ga'kwëeh' dsih' jmi' jiih' he' na'kaah' jmi' llih'. Koo' ga'hlayh' miih' ba', sa' ga'hiiy' ma' hiyh' jmi' ja'. 35 Ma'ngëë' ma'tää' dsih' dsöh' hma'cru', ga'ti' ga'llooyh' hmiih' kih' Jesús kooyh' suert. Lä'ja' ga'lä'te' lä'koo' ga'jäh' hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio: "Ga'ti' ga'llooyh' hmiih' kin' kyaah' dsa'kyaayh', ga'kooyh' suert mah' jëy' hi' tëë' hmiih' kin'." 36 Mah' ga'taayh' ga'høøy' jee' ja'.

37 Ga'tøø' dsa' ta' gyuu' lley koo' hwëh' he' jäh' ha' lä'la' dsoo' he' bääh' dsih': "Hi' la' na' Jesús hi' laa' Dsa'jøøh' kyaa' dsa' judiu." 38 Koo' kiyh', ma' tøø' to' hma'cru' jee' ma' na'taa' uu' dsa' hii', jaa' jwoo' ra' lluu' kiyh', jaa' jwoo' ra' këh' kiyh'. 39 Lä'jëë' hi' ma' dsa'ngëë' ta' ja' ma' jiiyh' lley hi' ma' mi'kwayh' kih' Jesús. 40 Ma' jäyh':

—Hne' hi' ma'tu' gwah' juuh' mah' kyaah' hnë' jmi' ma'chooh', lää' hñaa' . Jñaa' në' hma'cru' na', cher'mah' dsoo' laah' joo' Dio.

41 Ja' ba' lä'ja' ga'jmeey' lä'jëë' dsa'kaah' kyaa' jmi' dsa' kyaah' ta'jwoh' kyaa' ley, kyaah' lä'jëë' dsa'gyuu', ma'jäyh':

42 —Ga'läay' ba' jñah' dsa' mah' sa' liyh' läay' hñiiy'. Cher'mah' dsoo' laay' Dsa'jøøh' kyaa' dsa' Israel, wa' jñaa'y' hñiiy' na' dsöh' hma'cru', ja' ga' lä'heeh' jne' kiyh'. 43 Ga'kay' o'joh' dsë' kih' Dio. He' ja' cher'mah' Dio hnääy', hñii' Dio wa' läay' na', jëeh' he' ba' hñiiy' ma'jäyh' laay' joo' Dio.

44 Lä'ja' ka'läh' ga'mi'kwah' hi' hii' hi' ma'taa' jyoh' hma'cru' koo' kiyh'.

Ga^ojuu^o Jesús**(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)**

⁴⁵ Ma' ga'te^o lla^ohyoo^o, lä^okaa^o jmi^ogyuu^o ga^onuu^o lä^ojiih^o ga'te^o ko^ohi^o hnē^o ta^oga^ohloo^o. ⁴⁶ Ja^oba^ohor^o ja^o, ga^ohlēeh^o Jesús ko^oki^ogaa^o, ga^ojäyh^o:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —he^o la^o hnøø^o jāh^o: Dio kyaan^o, Dio kyaan^o, ¿he^o la^o ma^obeeh^o jnä^o?

⁴⁷ Ko^ollaa^o hi^o ma^otāäh^o jee^o ja^o ga^onuuy^o he^o ga^ohlēeyh^o, he^o ja^o ga^ojäyh^o:
—Jēē^o da^o, tēeyh^o Elía.

⁴⁸ Lä^ochah^o ja^o ngoo^o ko^ochih^o jaa^o dsa^okyaayh^o, ga^okay^o ko^owa^ojoo^o, ga^omi^ogyayh^o joo^o kyaah^o jmi^o jiih^o. Ga^olla^olley^o lle^ohma^o mah^o ga^ochooy^o ma^ohih^o Jesús. ⁴⁹ Ko^ollaa^o ma^o jāh^o:

—Ta^o jmääy^o he^o. Wa^o jēē^o da^o jne^o che^o jā^o Elía mah^o lääy^o.

⁵⁰ Ko^oka^oläh^o ga^ohooch^o Jesús ko^oki^ogaa^o, ja^oga^o ga^ongēey^o jmi^olle^o kiyh^o.

⁵¹ Lä^ochah^o ja^o ga^ogi^o hmi^oh^o he^o ma^o na^o jnē^o llah^o gwah^o, ga^oløø^o ta^ogyuu^o lä^oga^otē^o hwa^o. Ga^ojeh^o wi^o jwē^ote hwa^o lä^ojiih^o ga^ollaa^o kuu^o hloo^o. ⁵² Hi^o ga^ona^o to^ohøø^o kih^o jwēē^o hi^o na^o jngēē^o kyaa^o Dio mah^o ga^olä^o jiiyh^o hi^o ma^o na^o juu^o. ⁵³ Lä^ochah^o ja^o ga^ohwēē^o hi^o he^o neh^o to^ohøø^o ma^o ga^olä^o jiih^o Jesús, ja^oga^o ga^onäay^o ta^o jee^o jwi^o na^o jngi^o jee^o ga^omi^o jnäay^o hñiiy^o jee^o kih^o jwēē^o dsa^o. ⁵⁴ Ga^ojwaayh^o jwē^ote juu^o hløø^o kyaah^o dsa^o kyaayh^o hi^o ma^o hää^o Jesús, ma^o ga^ojeh^o wi^o hwa^o hi^o ma^o ga^ojēey^o lä^ojē^o he^o ga^ola^o ja^o. Ga^ojäyh^o:

—Ma^o ra^o ju^odsoo^o, he^o ba^o ju^o Dio na^o.

⁵⁵ Ko^oni^oh^o ga^o ja^o ma^o tāäh^o ka^oläh^o jwēē^o dsa^omē^o hi^o ma^o jēē^o. Dsa^omē^o he^o ya^onää^o kyaah^o Jesús lä^oga^otē^o hwa^o lä^oGalilea. Hi^o he^o ma^o jmee^o ta^ohe^o kiyh^o.

⁵⁶ Jee^o ja^o ma^o hää^o María Magdalena kyaah^o María choo^o Jacobo kyaah^o José, kyaah^o choo^o chih^o kyaa^o Zebedeo.

Ga^ohaay^o Jesús**(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)**

⁵⁷ Ta^o ga^ohloo^o jmi^o ja^o, ja^o jaa^o dsa^o cha^o kuu^o hi^o ma^o chaa^o Arimatea hi^o ma^o chee^o José. Hi^o he^o ka^oläh^o ga^olaa^o discípulo kyaa^o Jesús. ⁵⁸ Nēē^o dsa^o he^o na^ohlēeh^o kyaah^o Pilato mah^o kway^o jwē^o jyooy^o jmi^ongo^o kih^o Jesús dsoh^o hma^o cru^o. Ga^okwa^o bih^o jwē^o mah^o kooy^o jmi^ongo^o kih^o Jesús. ⁵⁹ He^o ja^o ga^ojyoo^o José he^o jmi^ongo^o kih^o Jesús mah^o ga^oläay^o ko^o ta^o jmaah^o na^o jngi^o.

⁶⁰ Mah^o ga^otaayh^o neh^o ko^o to^ohøø^o hmēē^o he^o ma^o na^o hē^o kiyh^o nē^o kuu^o hloo^o. Ma^ongēē^o he^o ja^o, ga^obäy^o ko^o mi^okuu^o juu^o mah^o ga^ojlēy^o ho^oto^o ja^o. Ja^oga^ongaayh^o. ⁶¹ Cha^onē^o kih^o to^ohøø^o ja^o, ma^o gya^o María Magdalena kyaah^o ga^o jñah^o María.

Ma^o tāäh^o hløø^o høø^o to^ohøø^o

⁶² Ma^o ga^o jnä^o jyoh^o jmi^o, ga^olla^o nää^o jmi^o dsa^o kaa^oh^o kyaah^o dsa^o fariseo cha^o nē^o Pilato. Ma^o goh^o jmi^o he^o ma^o mi^ollu^o dsa^o hñii^o kih^o jmi^o he^o tēeyh^o dsēy^o. ⁶³ Mah^o ga^osiyh^o:

—Ma^o lä^o dsooh^o dsē^o jnääh^o he^o ga^ojäh^o hi^o ta^o juu^o he^o. Lä^oko^o ma^o chaa^o ga^ojäyh^o: Ga^o ma^ohya^o hnē^o jmi^o na^o juun^o, lä^o jiihn^o ka^oläh^o. ⁶⁴ He^o ja^o jmee^o mada^o høø^o dsa^o to^ohøø^o lä^o jiih^o tē^o hnē^o jmi^o. Jēēh^o, goo^o la^o wa^ora^o ga^olla^o nää^o discípulo kyaay^o ta^o la^o hwē^o, lleey^o hli^o mah^o mi^o gaay^o dsa^o, jäyh^o: “Ma^o lä^o jiiyh^o ba^o jee^o kih^o hi^o ma^o na^o juu^o”. Lä^o ja^o le^o juuy^o cha^o ga^omi^oh^o lä^o koh^o ga^o he^o ga^o juu^o Jesús lä^o ma^o to^o nē^o.

⁶⁵ He^o ja^o ga^o jāh^o Pilato siyh^o:

—Hijí hløø' tääh' na-. Go-jäáy' mah' høøy' to-høø- ha- koh' jiih' le'.

⁶⁶ He-ja- ga-näáy' kyaah' hløø' jee' la' to-høø- mah' høøy' kwee-. Ga-jmeey' lii- hoo' to-høø- mah' sa' tä' dsa- goo-. Hi- ga-llaay' hløø' høø' ka-läh'.

28

Ga-lä-jiih' Jesús

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Ma-goh' jmií' he- teeh' dsa- dsé', lä-koh' ga-jnä' to-né' jmií' kih' seman-, ngoo' María Magdalena kyaah' jñah' María na-jéey- to-høø-. ² Ni- sa- lii- ga- ma' ga-jeh' wií' jwérte hwa'. Ga-jñaa' gyuu' jaa- ángel kyaá' Dio. Ma' ga-lloo' jee' ma' la' to-høø-, ga-bäy' mi'kuu' he- ma' na-jné- mah' ga-gyay- né' kih'. ³ Ángel he' ma' jnäá' lä-koh' je-nih'. Sa-hmih- kiyh' ma' la' to-jlëé- lä-koø- tøø- tuhmoo-. ⁴ Ma' ga-jéé' hløø' hi- ma-tääh' høø' jee' ja- ga-lä-goyh' jwérte lä-jiih' ga-jläáy', ga-saa' ga-jaay' hwa' lä-koh' hi- na-juu' ba'. ⁵ Mah' ga-jäh' ángel siyh' dsa-mé' he':

—Ta' wa' gah' hnäh'. Ma' ba' jnä', ma-ya-nääh' hnäh' hnaah' hnäh' Jesús hi- ga-tää- dsa- dsøh' hma-cru'. ⁶ Sa' chaá- jee' la-, hijí- ma-lä-jiih' lä-koø- ga-jäyh' jää'. Ya-näá' hnäh' ya-jéé' jee' ga-kyaa- dsih'. ⁷ Mah' go-nää' hnäh' ko-chih' go-jmeeh' hnäh' juu' kih' lä-jéé- discípulo kyaay' he- ma-lä-jiih' jee' kih' hi- na-juu'. Hijí- dsoo' dsa-jää' hnäh' ta' Galilea. Jee' ja- jëéh' hnih'. He-la- na-juu' he- ma-jmeehn' kyah' hnäh'.

⁸ Ma-la- ma-jéé' dsa-mé' he' neh- to-høø- ja-, ga-jwaayh' jwérte hi- ta- ko-taa- ga-jéé' dséy' go-te-. Mah' ga-näáy' cha-hliiy' na-jmeeyh' juu' kyaá' jnääh'. Jee' ga-näáy' ja-, ⁹ ga-mi-jnäá' Jesús hñii' ta' cha-néy, ga-jmeey' Dio kih'. Hi- dsa-mé' he' ga-nää' chuh' mah' ga-iiy' tií' Jesús, ga-jmeey' juu' kiyh'. ¹⁰ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—Ta' wa' gah' hnäh'. Go-nää' hnäh' go-jmeeh' juu' kih' øøhn' mah' wa-lla-näáy' ta' Galilea. Jee' ja- jéey' jnä'.

Ga-juu' dsa-, ga-jäyh' ga-hëé' discípulo hlií' kyaá'

¹¹ Ma-ngéé' ma-näáy' ja-, ko-llaá' hløø' hi- ma-høø' to-høø-, na-nää' ta' jee' jwií- na-jmeeyh' juu' kih' dsa-kaah' kyaá' jmi-dsa- lä-jéé- he- ga-la'. ¹² He-ja- ga-kuh' jmi-dsa- he' kyaah' dsa-gyuu' ga-jwayh' juu', mah' ga-kwëéyh' cha-miuh- kuu' lä-jéé- hløø' he'. ¹³ Mah' ga-taayh- juu':

—Hnäh' ba' na- jwah'. “Ta-ko-jiih' na-gwií- jnääh', ga-lla-nää' discípulo mah' ga-hëéy' hlií' kyaay'”, lä-ja- jwah' hnäh'. ¹⁴ Cher'mah' ga-lä-ñe- lle'moh' lä-jéé- he- ma-la-, ma-ñe' ba' jnääh' ha- lä- chiih' jnih' mah' sa-bäáyh' hnäh'.

¹⁵ Ga-ka' ba' hløø' he' kuu' ja-, mah' ga-jmeey' lä-koø- juu' he- ga-taah- dsih'. He-ja- lä- ma-chooh- ja-ba' dsa- judiu juu' ta-juu' ja-, lä-jiih' na'.

Ga-cheé' Jesús discípulo kyaá' mah' dsa-kay' ju-hmëé' lä-kaq- jmi-gyuu'

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Lä-jéé' gya-kaa' jnääh' ga-nøø' jnääh' ta' Galilea, ta' moh' jee' ga-jmeey' Jesús mada- he- dsa-nøø' jnääh'. ¹⁷ Lä- ma' ga-jéé' jnääh' ga-jmeey' jnääh' juu' kiyh', pero ko-llaá' dsa-kyaa' ma' jmeey' to' dsé'. ¹⁸ He-ja- ja' Jesús chuh' kyaá' jnääh' mah' ga-siiyh' jnääh' lä-la-:

—Ma⁻na⁻ngën¹ jwë⁴ jmeen⁰ hih⁺ kih⁴ lä⁺ jëë⁺ hı⁻ tääh⁴ gyuu^h hwa⁴. ¹⁹ He⁻ ja⁻ jwahn⁺, go⁻ nää⁴ hnäh⁴ go⁻ kwa⁴ hnäh⁴ juu¹ lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ jee⁴ tääh⁴ dsa⁻, mah⁴ lä⁺ jwëë⁺ discipulo kyaan⁺. Ja⁻ chaayh⁰ jmiⁱⁱ lä⁻ koo⁰ mada⁻ he⁻ jmee⁻ Täa⁴, kyaah⁴ Jooy⁴, hi⁻ kyaah⁴ Jmi⁻ lle⁴ Na⁻ jngii⁴. ²⁰ Ja⁻ mi⁻ tēēh⁴ hnäh⁴ he⁻ mi⁻ tey⁴ lä⁺ jē⁺ mada⁻ he⁻ ma⁻ jmeen⁴ kyah⁴ hnäh⁴. Mah⁴ hıı⁻ jnä⁴ hään⁴ jee⁴ kyah⁴ hnäh⁴ ga⁻ lä⁺ jē⁺ jmiⁱⁱ, lä⁺ jııh⁴ llaa⁺ jmi⁻ gyuu⁺. Wa⁴ la⁴ lä⁺ ja⁻.

San Marcos Ju'hmëé' kih' Jesús he- ga' sii' Marcos

*Ma' kwa' Jwaa' juu' jee' la' hwa' kii'
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)*

1 Jee' la- ma-løø' ju'hmëé' kih' Jesucristo Joø' Dio, 2 lä'koo- ga-jäh' Isaia hi- ga-ngëé' juu' kih' Dio:

Cheën' jaa- hi- dsa-kwa- juu' kin-.

Hi- he' dsoo' ta- cha'nëh' mah' mi-lluy' jwë' kyah'.

3 Kii- nuuh' koo- llë' he- hlëéh' hwa' kii' jee' sa' kwa- ni' miih-:

“Mi-llu' hnäh' jwë' kih' Dsa-jøøh' jnän',

mi-llu' hnäh' hñaah' mah' jäy' koo-dsoo' jwë'”, ga-jäyh'.

4 Ma' choo' Jwaa' jmi- koo- hwa' kii' jee' sa' kwa- ni' miih-. Ga'kway' juu' he- saa' dsa' jmi- hi- ga-hlëëyh' dsa- mah' wa' dsa-jëeyh- kyaah' Dio mah' koo- Dio dsë' kih' dso'kye- kiyh'. 5 Jwëé' dsa- ga-lla-nää' jee' ma' cheh' Jwaa'. Ga-lla-nää' hi- chaa- jee' jwi- mäh- he- na-hee' hwa' Judea hi- lä-ja- hi- chaa- Jerusalén ka-läh'. Lä-jëé' dsa- he' ma' mi-jnääh' he- hlih' he- ma' jmeey' hi- ga'chaa' Jwaa' jmi- dsa- he' cha'jmi- Jordán.

6 Hmi- kih' Jwaa' ma' la' kyaah' jnu' camey- hi- ma' hä' loo- tuyh'. Ma' kuyh- jih- hi- ma' hih' jmi- tah' he- ma' cha- moh'. 7 Juu' lä-la- ma' kway', ma' jäyh':

—Këé- ga' jä' jaa- hi- jøøh' ga' lä'koh' ga' jnä'. Hi- ni' sa' tē'dsëen' chihh' mah' llen' loo- he- hä' tiy'. 8 Ma'ra- ju'dsoo' chaa'n' hnäh' jmi- kyaah' jmi- ba', pero hi- jä' këé- ga' ki' jnä', hi- he' chaa' hnäh' jmi- kyaah' Jmi-llë' Na-jngii'.

*Jwaa' ga'chaa' Jesús jmi-
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)*

9 Ga'loo' koo- jmi- ya-hëé' Jesús koo- jwi- he- chee- Nazaret he- na-hee' hwa' Galilea, ngooy' mah' ga'choo' Jwaa' jmi- kiyh' cha'jmi- Jordán. 10 Ma' ya-hëé' Jesús cha'jmi-, lä'chah' ja- ga-jëéy' ga-na' gyuuh', ga'jyoo' Jmi-llë' Na-jngii' në' kiyh' laa' lä'koo- jaa- juu-. 11 Hi- ga-lä-nuuh' koo- juu' he- ja' gyuuh', he- ma' jäh':

—Hne- laah' gyuuh' kyaan- hi- hnaan-. Peer- chaa'n- llu' kyaah' hne-.

*Ga'ka' hi-sa'llu' dsë' Jesús
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)*

12 Lä'chah' ja-, ga-jøø' Jmi-llë' Na-jngii' kih' Jesús ta- hwa' kii'. 13 Jee' ja- ga-jäy' to'loo' jmi- jee' chaa- jah' hää' mah' ga'ka' Tana' dsë' Jesús. Hi- ga-lla-nää' ängele hi- ma' jmee' ta'he' kih' Jesús.

*Ga'løø' Jesús kway' juu' hwa' Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)*

14 Ma' ngëé' ma-taah- dsa- Jwaa' neh-ñe', ngaah' Jesús ta- hwa' Galilea na'kway- ju'hmëé' lä'koo- jaa- Dio dsa- lä'hih- kih'. 15 Ga-jäyh' lä-la-:

—Ma-dsëé' jmi-, he- tøøhn' na' he- jaa- Dio dsa- lä'hih- kih'. Jeeh' hnäh' kih' Dio mah' heeh' hnäh' ju'hmëé' kiyh'.

Ga⁻tëeh¹ Jesús kyeē¹ dsa⁻ hi⁻ ma¹ jwä⁻ hma¹
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Jee¹ hää¹ Jesús jwë¹ ngoo¹ ta⁺ cha¹ hoo¹ jmi⁻ jwäh¹ he⁻ hla⁻ hwa¹ Galilea, jee¹ ja⁻ ga⁻ jëë¹ Simón Pee¹ kyaah¹ Andre¹ øøyh¹, ma¹ tääyh¹ jwäy⁻ hma¹, jëeh¹ he⁻ ja⁻ ba¹ ma¹ la¹ ta¹ kiyh¹. ¹⁷ Mah¹ ga⁻ jāh¹ Jesús siyh¹:

—Ya⁻ nääh¹ hnäh¹ kyaah¹ jnä¹ mah¹ mi¹ tēēn¹ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ jmeeh¹ hnäh¹ mah¹ leeh¹ hnäh¹ dsa⁻, la⁻ he⁻ ma¹ leeh¹ hnäh¹ hmooh⁻.

¹⁸ Lä⁻ chah¹ ja⁻ ga⁻ kyeey⁻ sa¹ hma¹ kiyh¹ mah¹ ga⁻ nääy¹ kyaah¹ Jesús.

¹⁹ Ma¹ ngēē¹ gyih¹ kō⁻ nñih⁻, ga⁻ jëë¹ Jacobo kyaah¹ Jwaa¹ joo¹ Zebedeo ma¹ tääyh¹ neh⁻ na¹ moo¹, ma¹ hmiyy⁻ sa¹ hma¹ kiyh¹. ²⁰ Jesús ga⁻ tēē¹ kiyh¹ hi⁻ chah¹ ba¹ ga⁻ jmeey⁻ kō⁻ jōh¹ kyaayh¹. Ga⁻ jā¹ ba¹ Zebedeo jmiyy⁻ neh⁻ na¹ moo¹ kyaah¹ lä⁻ jëē¹ hi⁻ ma¹ jmee⁻ ta¹ kiyh¹.

Ga⁻lee¹ Jesús jaa⁻ jmi⁻ lle¹ hliih¹ kih¹ jaa⁻ dsa⁻
(Lc. 4:31-37)

²¹ Ga⁻ la⁻ nääy¹ jwii⁻ Capernaum jmi¹ ja⁻. Hi⁻ ma¹ ga⁻ tē¹ jmi¹ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē¹ ga⁻ he¹ Jesús neh⁻ gwah⁻ mäh⁻, hi⁻ ga⁻ lōøy¹ hlēëyh⁻ dsa⁻. ²² Peer⁻ ma¹ dsa⁻ dsēy¹ ma¹ nuuy⁻ nuuh¹ kih¹ Jesús. Jëēh¹ ma¹ hlēëyh⁻ dsa⁻ lä⁻ kōh¹ jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ hih⁻ ba¹, ja⁻ lä⁻ kōh¹ ma¹ jmee⁻ ta⁻ jwoh¹ kya¹ ley. ²³ Neh⁻ gwah⁻ ja⁻, ma¹ hää¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuuh⁻, hi⁻ ma¹ kye⁻ jmi⁻ lle¹ hliih¹. Ga⁻ hlēëyh⁻ kōo⁻ kī⁻ gaa⁻, ²⁴ ga⁻ jāyh¹:

—Ta⁻ kaah¹ jnääh¹, Jesús dsa⁻ Nazaret. ¿Che¹ ma¹ ñeh¹ mah¹ mi¹ llaah¹ jnääh¹? Kyuun⁻ ba¹ hne⁻. Hne⁻ ba¹ he⁻ hi⁻ na⁻ jngēē¹ kya¹ Dio.

²⁵ Ga⁻ jwäh¹ Jesús kih¹ jmi⁻ lle¹ hliih¹ he¹, ga⁻ siyh¹:

—Ta⁻ tooh¹ miih¹, go⁻ hēē¹ jee¹ hääh¹ kih¹ dsa⁻ ñuuh⁻ na⁻.

²⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ gwa¹ ga⁻ gya¹ dsa⁻ ñuuh⁻ he¹ ga⁻ jmee⁻ jmi⁻ lle¹ hliih¹ kiyh¹, ga⁻ hooyh¹ kōo⁻ kī⁻ gaa⁻, ja⁻ ga⁻ ya⁻ hēëy¹. ²⁷ Lä⁻ jëē¹ dsa⁻ ma¹ tääh¹ jëē¹ dsah¹, ga⁻ ngiiy¹ juu¹ kih¹ dsa⁻ kyaayh¹, ga⁻ jāyh¹:

—¿Hee⁻ ba¹ juu¹ na⁻? Hmēē¹ ba¹ la¹ juu¹ na⁻. Peer⁻ beē¹ juu¹ kiyh¹, lä⁻ kye⁻ jmi⁻ lle¹ hliih¹ jmeey⁻ hih⁻ kih⁻ mah¹ nuuh¹ kiyh¹.

²⁸ Chah¹ ba¹ ga⁻ lä⁻ cha¹ juu¹ kih¹ Jesús lä⁻ kaa⁻ hwa¹ Galilea.

Ga⁻mi⁻ hlää¹ Jesús ma⁻ choo¹ Simón Pee¹
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Ma¹ ya⁻ hēē¹ Jesús neh⁻ gwah⁻ mäh⁻, ngooy¹ kyaah¹ Jacobo kyaah¹ Jwaa¹ cha¹ neh⁻ kih¹ Simón kyaah¹ Andre¹ øøyh¹. ³⁰ Ma⁻ choo¹ Simón ma¹ kya¹ dsaah¹ llii¹, he⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁻ juu¹ kih¹ Jesús. ³¹ Ngoo¹ Jesús jee¹ kyaay¹, ga⁻ sooyh¹ goo⁻ dsa⁻ mē¹ he¹ ga⁻ chaayh⁻ hi⁻ lä⁻ chah¹ ja⁻ ya⁻ hi¹ llii¹ kiyh¹ hi⁻ ga⁻ lōøy¹ jmeey⁻ ta¹ he¹ kih¹ lä⁻ jëē¹.

Ga⁻mi⁻ hlää¹ Jesús jwëē¹ hi⁻ dsaah¹
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Ta⁻ ga⁻ hloo¹ ja⁻, lä⁻ ma¹ ga⁻ hmää¹ hyoo⁻, na¹ nää¹ jwëē¹ dsa⁻ na¹ jää⁻ dsa⁻ dsaah¹ cha¹ nē¹ Jesús hi⁻ lä⁻ ja⁻ na¹ jāäy¹ hi⁻ ma¹ kye⁻ jmi⁻ lle¹ hliih¹. ³³ Jwëē¹ dsa⁻ chaa⁻ jee¹ jwii⁻ ja⁻ na¹ nää¹, ga⁻ kayh¹ go⁻ te⁻ ho¹ hne⁻. ³⁴ Ga⁻ mi⁻ hlää¹ Jesús jwëē¹ dsa⁻ hi⁻ ma¹ dsaah¹ kyaah¹ na⁻ ku⁻ na⁻ ngii¹ dsoo¹. Hi⁻ ga⁻ hwëëy¹ jwëē¹ jmi⁻ lle¹ hliih¹ hi⁻ ma¹ jää⁻ dsa⁻. Sa⁻ ga⁻ kwa¹ Jesús jwë¹ ma¹ hlēēh¹ jmi⁻ lle¹ hliih¹, kih¹ he⁻ kyuu⁻ bih¹ Jesús.

Ga⁻kwa¹ Jesús juu¹ neh⁻ gwah⁻ mäh⁻
(Lc. 4:42-44)

³⁵ Tiih' go-te~, hwë' ga' lä-ja-, ya-hëë' Jesús jwii' jee' ma' gyay' ja-, ngooy' koo- moh' jee' sa' chaa- dsa- na'ngiiy' kiyh' kih' Dio. ³⁶ He-ja- ngoo' Simón kyaah' dsa- kyaayh' na'hnääh- Jesús. ³⁷ Ma' ga'jnääh- Jesús, ga'siiyh-:

—Jwëë' dsa- tääh' hnaah- hne' jee' oo'.

³⁸ He-ja- ga'jäh' Jesús:

—Man-ta' jee' jyoh' jwii' lä-kaa- jäh- la-, na'kan' juu' la- ka-läh'. Jëeh', kih' he- la- ba' ja- ma' jan'.

³⁹ Ma'ja- ga'ngëë' Jesús lä-kaa- hwa' Galilea, ma' kway- juu' neh- gwah- kih' dsa- judiu hi- ma' hwëëy' jmi- lle' hiih' kih' dsa'.

Ga-mi-hlää' Jesús jaq- hi- ma' dsaah' hmih' hoo'
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Jaa- dsa-niih- hi- ma' dsaah' hmih' hoo' ga-mi-jeey- Jesús, ga'juuyh' jnëy' cha-në' Jesús, ga'chuyy' kyaah':

—Cher mah' le', leh' ba' hne' cheh' dsoo' he- mi-sah' jnä—ga'jäh'.

⁴¹ Peer' ga'lä-nih' dsë' Jesús kih' dsa- he', ga'kyey- gooy- në' kiyh', mah' ga'jäh':

—Le' ba'. Wa' dsa-che' dsoo' he- mi-sah' hne'.

⁴² Lä'chah' ma' ga'hlëeh' Jesús ja-, ga'ääh' go-te~ hmih' hoo' ja-. ⁴³ Jää' ja-ga'hiyh' juu' kih' dsa- he', ga'taayh' cha-miih- juu'. ⁴⁴ Ga'jäyh' siiyh':

—Jëë' da', ta' jwii' ni' jaa- dsa- he- ma-hlaah'. Gwa- go-hääh' hñaah' kih' jmi-dsa- ba'. Kye- miih- he- kwëeh' hnih' mah' mi-lluuy' hne- lä'koh' lle' ley kih' Moisé. Lä'ja- go' jmeë' mah' lä-nëy- ma'jä' kyah'.

⁴⁵ Hi- ngoo' dsa-niih- he'. Chah' ba' ga'löoy' jmeey- juu' ha- lä' ga'la' kiyh'. Kih' he-ja-, mo'so' ga'la' ma' dsoo' Jesús jnä'hä' jyoh' jwii-, jëeh' ma' dsa-kuh' jwëë' dsa-. Ta' jee' sa' chaa- dsa- ba' ma' ngëy'. Pero ma'ra' he- ga'lla-nää' ba' dsa- chaa- ta' jee' jyoh' ma'hnaayh-.

2

Ga-mi-hlää' Jesús jaq- hi- sa' liih' goo- tü'
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Ga'hya- ga' miih- jmi' ja-ga' ga'llaah' Jesús ka-läh' jwii- Capernaum hi- ga'nuu' dsa- gyay' cha'neh-. ² Lä'chah' ja- ga'kuh' jwëë' jwërte dsa- mah' ga'kayh' cha'neh- lä'jiih' sa' ga'lä-joo' ho'hne' jee' ma' dsa-taayh' hi- ga'löo' Jesús kwa' juu'. ³ Hor- ja- ga'lla-nää' kyeë' dsa- jää' jaa- hi- dsaah' hi- sa' liih' goo- tü'. ⁴ Sa' ga'la' ma' dsa-nääh' chuh' kih' Jesús, kih' he- ma- na-kah' dsa-. He' ja- ga'wii' dsa- he' gyuuh' hne' ja-, mah' ga'jiiyh' miih- ka'luu' hne' jee' gya' Jesús. Ta' jwë' ja-, ga'jñäy' dsa-dsaah' he' lä' ma'kyaay' ja- në' jii' kiyh'. ⁵ Ma' ga'jëë' Jesús ha- lä'koo- dsoo' dsë' lä'jëë' dsa- he', ga'jäh' siiyh- dsa-dsaah':

—Gyuu' kyaan-, ma-na-che' ba' dso'kye- kyah'.

⁶ Jee' ja- ma' tääh' ta'jwoh' kyaah' ley. Hi- he' ga'jmeë' huü'dsë-: ⁷ “¿He-la' hlëeh- lä-na- dsa-niih- na-? He- mi-kwayh' Dio ba' na-. Jaa- Dio ba' lih-che' dso'kye- kih' dsa-.” ⁸ Pero chah' ba' ga'lä-kyuuh- Jesús huü'dsë- he- ma' jmeë' dsa- he', he-ja- ga'jäh':

—¿He-la' jmeeh- hnäh' huü'dsë- lä-na-? ⁹ ¿Hee- ga' na- sa' jwëëh', laah' hnäh'? ¿Che' he- chiih' jne' jaa- hi- dsaah': “Ma-na-che' dso'kye- kyah’”, o he- chiih' jnih': “Noo- kii' jii' kyah', mah' gwaah-”? ¹⁰ He-ja- jmeen' he-

jwëëh' ga' mah' lä'ngëëh' hnäh', Hì-ga' lëë'ngo' la- ba' na'ngë' jwë' jmi-gyuu' la- mah' chey' dso'kye- kih' dsa'.

Ja-ga' ga'jäh' Jesús siih' hì- sa' liih' goo- tü' he':

11—Jnä' jwahn' noo-, kii' jii' kyah', gwaah- cha'neh' kyah'.

12 He-ja- chah' ba' ga'noo- dsa- he' cha'né' lä-jëë' dsa-, ngaayh' kyaah' jii' kiyh'. Peer- ga'lä'dsaa' dsé' dsa- ma' jëëy- ngaah' dsa-dsaah' he'. He-ja- ga'jmeey' juuh- kih' Dio, ga-jäyh':

—Ni- koo- hä' sa' ma-jëë' jne' lä-na-.

Jésus ga-tëëy' kih' Levi

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Ma'ngëë' he- ja-, ngoo' Jesús ka-läh' cha'hoo' jmi-juuh- he- hla- hwa' Galilea. Jee' ja- ga'lla'nää' jwëë' dsa- jee' ma' cheyh', hi' ga'løoy' hlëëyh- dsa- ka-läh'. 14 Jee' ngëy' cha'hoo' jmi-juuh- ja-, ga-jëëy' Levi joo' Alfeo, hì- ma' gya' në'ta' kih' koo'y' ku'sih-. Mah' ga'jäh' Jesús siih'yh':

—Ña- wa'jmeen' ko-jøh'.

He-ja- ga'nooy' ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' Jesús.

15 Ma'ngëë' he- ja-, ma' gya' Jesús cha'neh' kih' Levi, ma' kuyh- kyaah' discípulo kyaay' hi' kyaah' jwëë' dsa- hì- ma' koo' ku'sih- hi' jñah' dsa- wa' hì- cha- hì-. Jëëh' jwëë' hì- he' ma' ga'nää' kyaah' Jesús, he-ja- ba' ma' tääyh' jee' ja-. 16 Hi- ma' jëë- fariseo kyaah' ta-jwoh' kyaah' ley he- ma' kuh- Jesús ko-jøh' kyaah' dsa- he', he-ja- ga'ngiyy' juu' kih' discípulo kyaay':

—¿Ha- lä' la' juu' ja'? ¿He-la' kuh-hih' ta-jwoh' kyaah' hnäh' kyaah' hì- koo' ku'sih- na-, hi' lä-ja- kyaah' jñah' dsa- wa' hì- cha- hì'?

17 Ga'nuu' Jesús he- ga-jäyh', he-ja- ga-jëëh- Jesús juu' kiyh':

—Sa' jmee' bii' të-më- kih' hì- lluu', kih' dsa-dsaah' ba' jmee' bii'. Sa- ma-jan- kih' hì- lluu', ma-jan- kih' hì- cha- dso'kye- kih' ba'.

Ga'ngiyy' dsa- juu', he-la' sa' tu- discípulo ko-hwëë' he- kuh-hiyh'

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Koo- hä' lä' ma' tääh' dsa- kyaah' Jwaa' sa' ma' kuh-hiyh-, ma'ngiyy' kiyh' kih' Dio hi' lä-ja- ma' jmee' dsa- kyaah' fariseo ka-läh'. He-ja- ko-llaah' dsa-na'ngiyy' juu' kih' Jesús:

—¿He-la' ma'la' dsa- kyaah' Jwaa' kyaah' dsa- kyaah' fariseo sa' kuh-hiyh-, pero dsa- kyaah' sa' jmee' lä-ja'? ¿Ha- lä' la' juu' ja'?

19 He-ja- ga'jäh' Jesús siih'yh':

—Dsa- hì- tääh' jee' dsa-jëë' goo- dsa-, sa' cha- he- kih' he- tüy' he- kuh-hiyh' ta-ko-jiih' gya' dsa-ñuuh- hì- dsa-jëë' goo- jee' ja-. Sa' cha-ti-meeh- dsëy' cher'mah' gya' ba' dsa-ñuuh- kyaayh'. 20 Pero lloo- koo- jmi' wa'ra- ga'llëe- dsa- dsa-ñuuh- hì- dsa-jëë' goo- he'. Ma-ja- ga' tü' dsa- kyaay' he- kuh-hih- mah' chuuy' kyaah' Dio. 21 Ni- jaa- dsa- sa' kwa- kih' tøoy' koo- hmiih- hmëë' në' hmiih- ma-gyuh-, jëëh' hmiih- hmëë' dsa-dsuh' mah' jmee' dsa-gyii- hmiih- ma-gyuh- cha-ga'miuh-. 22 Hi- lä-ja-, ni- jaa- dsa- sa' kwa- kih' chiyh' jmih' mi'jeh' hmëë' neh' loo- ma-gyuh-. Cher'mah' ga'chih' dsa- he- hmëë' neh' loo- ma-gyuh-, chah' ba' gyii-, jëëh' sa' kwa' jwë' ää'. Tüü' jmih' mi'jeh' hmëë' hi' heë' loo- ka-läh'. He-ja- neh' loo- hmëë' ba' dsa-hoo' jmih' mi'jeh' hmëë'.

Ga^hhlēeh^h Jesús ha⁻ lä⁻ la^h jmii^h he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē^h
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Koo⁻ jmii^h he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē^h, ga⁻ngēē^h Jesús jee^h ma⁻ na⁻ jnäā^h chaah^h trigo kyaay^h discípulo kyaay^h. Ga⁻lōō^h discípulo hnāy⁻ miih⁻ sa⁻gwah^h trigo mah^h ga⁻kuyh^h. ²⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ngii^h fariseo juu^h kih^h Jesús:

—Jēē^h da⁻, ¿he⁻ la^h jmeē⁻ discípulo kyaah^h he⁻ sa⁻ ga⁻tēēy^h jmeey^h jmii^h he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē^h?

²⁵ Mah^h ga⁻jäh^h Jesús siiyh⁻:

—¿Che⁻ sa⁻ ma⁻ heh⁻ hnäh^h lä⁻ koo⁻ ga⁻jmeē^h David llo^h joo^h? Koo⁻ hä⁻ lä⁻ ma^h ja^h kyooy⁻, ga⁻jmeē^h bii^h kiyh^h kyaah^h dsa⁻ kyaay^h. ²⁶ Jii⁻ ja⁻ Abiatar ma^h laa^h jmi⁻ dsa⁻ jōōh^h hi⁻ ma^h hä⁻ goo⁻ gwah⁻. Jee^h ja⁻ ga⁻he^h David ga⁻kuyh^h he⁻ñiih^h he⁻ ma⁻ na⁻ jōō^h he⁻ sa⁻ lle⁻ kih^h ma^h kuyh^h hi⁻ ga⁻kwēēy^h dsa⁻ hi⁻ ma^h ga⁻nää^h kyaay^h. Jēēh^h ma⁻ la^h jmi⁻ dsa⁻ ba^h ma⁻ na⁻ ngē^h jwē^h kuyh^h he⁻ñiih^h ja⁻.

²⁷ Hi⁻ ga⁻jäh^h Jesús ka⁻ läh^h lä⁻ la⁻:

—Ga⁻jmeē^h Dio jmii^h he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē^h he⁻ llu⁻ kih^h dsa⁻ ba^h. Sa⁻ ga⁻jmää^h Dio dsa⁻ mah^h heeyh^h dsa⁻ wii^h kyaah^h jmii^h ja⁻. ²⁸ Hi⁻ lä⁻ ja⁻ Hi⁻ ga⁻lēē^h ngo^h la⁻ ba^h na⁻ ngē^h jwē^h jmeey^h hih⁻, hee⁻ na⁻ he⁻ ga⁻tēē^h jmeē^h dsa⁻ jmii^h he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē^h.

3

Ga^hmi⁻hlää^h Jesús jaq⁻ dsa⁻ jmii^h he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē^h
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Koo⁻ ka⁻ läh^h ga⁻he^h Jesús neh⁻ gwah⁻ kih^h dsa⁻ judiu. Jee^h ja⁻ ma^h häā^h jaa⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ ma⁻ lä⁻ kii⁻ koo⁻ ma⁻ goo⁻. ² Dsa⁻ hi⁻ ma^h tääh^h neh⁻ gwah⁻ ja⁻, ma^h täāy^h Jesús, jēēy^h che⁻ mi⁻ hlääy^h dsa⁻ jmii^h he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē^h mah^h lä⁻ ja⁻ ma^h le^h ma^h hniiy^h kiyh^h. ³ He⁻ ja⁻ ga⁻jäh^h Jesús siih⁻ dsa⁻ dsaah^h he⁻:

—Noo⁻ da⁻ jee^h tō^h dsaah^h la⁻.

⁴ Hi⁻ ga⁻ngii^h Jesús juu^h kih^h dsa⁻ hi⁻ ma^h tääh^h jee^h ja⁻:

—¿Hee⁻ na⁻ na⁻ ngē^h jne^h jwē^h jmeen^h jmii^h he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē^h, che⁻ he⁻ llu⁻ o che⁻ he⁻ hliih^h? ¿Che⁻ llu⁻ teeh⁻ jne^h dsa⁻ o che⁻ wa^h juu^h ba^h kih^h?

Ti⁻sih^h ba^h ga⁻taah^h lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ he^h. Ni⁻ koo⁻ mo⁻ so⁻ ga⁻ngiiy^h. ⁵ Mah^h ga⁻jēē^h Jesús ta⁻ jee^h ma^h tääh^h dsa⁻. Ga⁻lä⁻ llēey^h kyaay^h hi⁻ ja⁻ meeh⁻ dsēy^h ka⁻ läh^h kih^h he⁻ hwēh⁻ dsē^h dsa⁻ hi⁻ ma^h tääh^h jee^h ja⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻siiyh^h dsa⁻ ñuuh⁻ he⁻:

—Ñiih^h da⁻ gooh⁻ na⁻.

Chah^h ba^h ga⁻ñiih^h dsa⁻ ñuuh⁻ he^h ma⁻ goo⁻, hi⁻ ga⁻jä^h go⁻ te⁻ gooy⁻ ja⁻.

⁶ Pero ma^h ga⁻hwēē^h fariseo jee^h ja⁻, ga⁻taayh^h juu^h kwee⁻ kyaah^h dsa⁻ kyaah^h Herode ha⁻ lä⁻ jee^h ma^h jngēēy^h Jesús.

Peer⁻ jwēē^h dsa⁻ ga⁻kuh^h cha⁻hoo^h jmi⁻ jñuuh⁻

⁷ Ya⁻ hēē^h Jesús ka⁻ läh^h ngooy^h cha⁻hoo^h jmi⁻ jñuuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa^h Galilea kyaay^h discípulo kyaay^h hi⁻ jwēē^h dsa⁻ chaa⁻ jee^h ja⁻ ga⁻nää^h kaah^h kiyh^h. ⁸ Lä⁻ ma^h ga⁻nuu^h dsa⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeē^h Jesús, ga⁻lla⁻ nää^h jwēē^h dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ hwa^h Judea, hi⁻ hi⁻ chaa⁻ Jerusalén, kyaah^h hi⁻ chaa⁻ hwa^h Idumea, hi⁻ lä⁻ ja⁻ hi⁻ chaa⁻ hngaah^h jmi⁻ Jordán ka⁻ läh^h, hi⁻ lä⁻ kye⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁻ jwii⁻ Tiro hi⁻ Sidón. ⁹ Kih^h he⁻ ma^h tääh^h jwēē^h dsa⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻jmeey^h mada⁻ kih^h discípulo kyaay^h, ga⁻siiyh^h:

—Go⁻ jmeē^h jä^h koo⁻ na⁻ moo^h gyan⁻, ngoo^h kya⁻ hlääh⁻ dsa⁻ jnä^h jee^h la⁻.

10 Jëeh', jwëë' hî- dsaah' ma-mi-hlääy' jää', he-ja- ga-lla-nää' jwëë' dsa-dsaah' jee' ma' gyay', ma' jmee' dsa- bii' ma' su' miih- cha'gooy- kih' Jesús. 11 Hi- ma' tääh' ga' jñah' dsa- hî- ma' kye- jmi-llë' hliih'. Ma' ga-jëëy' Jesús, ga-juuyh' jñëy' cha'në' Jesús ma' hooyh- ki- gaa- ma' jäh':

—Hne- laah' Joq' Dio.

12 He-ja- ga-jüäh' Jesús kih' jmi-llë' hliih' mah' sa- mi-jnääy- juu' he- laa' Jesús Joq' Dio.

Ga-hñaa' Jesús lä-jëë- gya-tuu' apóstole
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Ma-ngëë' he- ja-, ga-wii' Jesús lle'koh' hi- ga-tëëyh' ko-llaa' dsa- hî- ga-tih' dsëy' hi- ga-nuu' bih' he- jây' kyaayh'. 14 Ga-hñaa' gya-tuu' mah' jmee' ko-jöh' kyaayh' hi- ga-cheey' mah' dsa-kway' juu' kiyh'. 15 Hi- ga-kway' jwë' mah' mi-hlääy' hî- dsaah' hi- hwëëy' jmi-llë' hliih'. 16 Lä-la-chee- lä-jaa- lä-jaay': Simón (hî- ga-mi-cheey- Pee'), 17 Jacobo joq' Zebedeo hi- Jwaa- øøh' Jacobo. (Lä-uu' dsa- he' ga-mi-cheey- Boanerge. Jmii- na-hnøø' jäh' joq' ñih'.) 18 Andre' he', Felipe, Bartolomé, Matá, Tamá, Jacobo joq' Alfeo, Tadeo, Simón dsa- cananita he', 19 hi- Juda Iscariote hî- ga-ngëë' Jesús këë-. Ma-la- ma-hñaa' lä-jëë- hî- he', ja-ga-ya-näay' kiyh'.

Ga-jäh' dsa-, kye- Jesús jmi-llë' hliih'
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 Ma-ngëë' ma-ya-näay', koq- ka-läh' ga-kah' dsa- cha'neh- jee' ma-tääh' ja-. Ni- mo-so- ga-kwa' jwë' ma' kuyh' kyaah' discípulo kyaay'.

21 Ma' ga-lä-ñë- hî- chaa- kyaa' Jesús ha- lä- dsa-ngëëy', he-ja- ga-näay' mah' ma' teey-. Jëeh' ma' laay', ma-hee- go-te- dsëy'. 22 Pero ta-jwoh' kyaa' ley hî- ya-nää' Jerusalén, ga-jäh':

—Beelzebú ba' na- jää- Jesús. He-ja- hwëëy- jmi-llë' hliih' kyaah' hih- kih' hî- kye- në' kih' jmi-llë' hliih'.

23 He-ja- ga-hlëëh' Jesús juu' na-hmää' lä-la-:

—Nuu- da' hnäh' hî- jäh' kyen' jmi-llë' hliih'. ¿Ha- lä-ja- Tana' hwëë- he' ba' dsa-kyaayh' neh' tuh-dsë' dsa-? 24 Dsa- hî- tääh' koq- hwa', cher'mah' teey- kyaah' he' ba' dsa-kyaayh', sa- gwëëy'. 25 Hi- lä-ja- sa- lä-be' dsë' dsa- hî- tääh' koq- cha'neh-, dsa-taah' ko-jöh', cher'mah' te-jëëy' kyaah' he' ba' hî- chaa- cha'neh- kiyh'. 26 Ja-ba' lä-ja- la' kih' Tana', sa- gwëëy' cher'mah' te-jëë' jmi-llë' hliih' kyaah' he' ba' jmi-llë' hliih' dsa-kyaayh'. Chah' ba' mi-laay- hñiiy'.

27 Ni- jaa- dsa- sa- le' dsa-he' cha'neh- kih' jaa- dsa- beë' mah' hiiy' he- cha- kiyh', cher'mah' sa- ga-hñuuy' to-në'. Jmee- bii' hñuuy', ja- ga-le' hwëëy' he- lla- dsëy'. 28 Ma-ra' ju-dsoo' jwëëhn- hnäh', jmee' ba' Dio jöh- dsë' kih' lä-jë- dso'kye- he- jmee- dsa-. Hi- jmeey' jöh- dsëy' kih' lä-jë- juu' wii' he- hlëëh' dsa-. 29 Pero cher'mah' ga-hlëëh' dsa- wii' kih' jmi-llë' Na-jngii', mo-so- jmeey' jöh- dsëy', lä- ma- na-bääyh' ja- ba' dso'kye- kiyh'.

30 Ga-hlëëh' Jesús lä-ja-, kih' he- ga-jäh' ko-llaa' dsa- he', Jesús ma' kye- jmi-llë' hliih'.

Øøh' Jesús kyaah' chooy'
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Këë⁻ ga⁻ ga⁻lla⁻nää⁻ ʔəh⁻ Jesús kyaah⁻ chooy⁻, pero ka⁻hne⁻ ba⁻ ga⁻jəy⁻, hi⁻ ga⁻siyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻, chiih⁻ Jesús wa⁻ jäy⁻. ³² He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ koo⁻ kih⁻ Jesús:

—Hi⁻ maa⁻ kyaah⁻ kyaah⁻ ʔəh⁻ tääh⁻ ka⁻hne⁻, hnaah⁻ hne⁻.

³³ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús:

—¿Hi⁻ na⁻, hi⁻ laa⁻ maa⁻ kyaan⁻? ¿Hi⁻ na⁻, hi⁻ laa⁻ ʔəhn⁻?

³⁴ Mah⁻ ga⁻jëy⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ lä⁻ku⁻ lä⁻ji⁻ jee⁻ ma⁻ cheyh⁻ ja⁻, ga⁻jäyh⁻: —Hi⁻ la⁻ ba⁻ he⁻, maa⁻ kyaan⁻, hi⁻ la⁻ ba⁻ he⁻ ʔəhn⁻. ³⁵ Lä⁻jëë⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ hyoh⁻ dsë⁻ Dio, hi⁻ he⁻ ba⁻ dsa⁻ më⁻ ʔəhn⁻, dsa⁻ñuuh⁻ ʔəhn⁻, hi⁻ maa⁻ kyaan⁻.

4

Juu⁻ na⁻hmää⁻ lä⁻koq⁻ la⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ jñee⁻ mi⁻ju⁻
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Koq⁻ ka⁻läh⁻ ga⁻ləø⁻ Jesús hlëeyh⁻ dsa⁻ cha⁻hoo⁻ jmi⁻juuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁻ Galilea. Jwëë⁻ dsa⁻ ga⁻lla⁻nää⁻ jee⁻ ja⁻, he⁻ja⁻ ga⁻wii⁻ Jesús neh⁻ na⁻moo⁻. Neh⁻ ja⁻ ga⁻gyay⁻ mah⁻ ga⁻hlëeyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ cha⁻hoo⁻ jmi⁻ ja⁻. ² Ja⁻ he⁻ koq⁻ nëë⁻ ga⁻mi⁻tëey⁻ dsa⁻ kyaah⁻ juu⁻ na⁻hmää⁻. Lä⁻jwë⁻ ja⁻ ga⁻kwëeyh⁻ dsa⁻ nuuh⁻. Ga⁻jäyh⁻:

³—Nuuh⁻ da⁻ hnäh⁻. Jaa⁻ dsa⁻ ngoo⁻ ga⁻jñee⁻ mi⁻ju⁻. ⁴ Jee⁻ ngooy⁻ jñeey⁻ mi⁻ ju⁻ ja⁻, ga⁻saa⁻ miih⁻ cha⁻jwë⁻, he⁻ja⁻ ya⁻nää⁻ ta⁻ ga⁻kuh⁻. ⁵ Jyoh⁻ ka⁻läh⁻ mi⁻ ju⁻ ga⁻saa⁻ né⁻ kuu⁻ jee⁻ sa⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ gwaah⁻. He⁻ja⁻ चाह⁻ ba⁻ ga⁻hya⁻, jëeh⁻, sa⁻ ma⁻ nøø⁻ cha⁻miih⁻ gwaah⁻. ⁶ Pero ma⁻ ga⁻hëh⁻ hyoo⁻ ga⁻koo⁻. Jëeh⁻, miih⁻ ba⁻ jmoo⁻ ma⁻ cha⁻, he⁻ja⁻ ga⁻lä⁻ki⁻ chaah⁻. ⁷ Hi⁻ jyoh⁻ ka⁻läh⁻ mi⁻ju⁻ ga⁻saa⁻ jee⁻ chaah⁻ toq⁻. Ga⁻kwaä⁻ ga⁻ chaah⁻ toq⁻ ja⁻, he⁻ja⁻ ga⁻uu⁻ chaah⁻ kih⁻ jee⁻ na⁻toq⁻, mo⁻ so⁻ ga⁻kwa⁻ mi⁻. ⁸ Hi⁻ jyoh⁻ mi⁻ju⁻ ja⁻, ga⁻saa⁻ jee⁻ la⁻ hwa⁻ jmäh⁻. He⁻ja⁻ ba⁻ ga⁻hii⁻, ga⁻kwa⁻ cha⁻miih⁻ mi⁻. Cha⁻ he⁻ ga⁻kwa⁻ gyi⁻gya⁻ mi⁻ lä⁻koq⁻ chaah⁻, cha⁻ he⁻ ga⁻kwa⁻ to⁻lo⁻gya⁻ dsë⁻ gya⁻ mi⁻ hi⁻ jyoh⁻ ga⁻kwa⁻ hña⁻loo⁻ mi⁻.

⁹ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús:

—Hi⁻ hnøø⁻ heeh⁻ juu⁻ la⁻, wa⁻ heeyh⁻.

¹⁰ Ma⁻ ga⁻jä⁻ miih⁻ go⁻te⁻ dsa⁻ kyaah⁻ gya⁻tuu⁻ discípulo, ga⁻ngüy⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús he⁻ hnøø⁻ jäh⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻kway⁻ ja⁻. ¹¹ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Hnäh⁻ ba⁻ na⁻ngëh⁻ hnäh⁻ jwë⁻ lä⁻ngëeh⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁻ kih⁻, he⁻ ma⁻ na⁻hmää⁻ jää⁻. Pero hi⁻ sa⁻ na⁻jnää⁻ kih⁻ Dio, hlëëhn⁻ kyaah⁻ juu⁻ na⁻hmää⁻ ba⁻. ¹² Lä⁻ja⁻, ma⁻ ke⁻ jëey⁻, sa⁻ jnøøyh⁻, ma⁻ ke⁻ nuuy⁻, sa⁻ lä⁻ngëey⁻. Kih⁻ he⁻ja⁻, sa⁻ dsa⁻jëeyh⁻ kyaah⁻ Dio mah⁻ koq⁻ Dio dsë⁻ kih⁻ dso⁻kye⁻ kih⁻.

Ga⁻jmeeh⁻ Jesús juu⁻ he⁻ hnøø⁻ jäh⁻ juu⁻ na⁻hmää⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻jñee⁻ mi⁻ju⁻
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Koq⁻ ka⁻läh⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús:

—¿Che⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻ngëeh⁻ hnäh⁻ juu⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻jñee⁻ mi⁻ju⁻? ¿Ha⁻ ba⁻ la⁻ lä⁻ngëeh⁻ hnäh⁻ jyoh⁻ juu⁻ na⁻hmää⁻ he⁻ na⁻ ga⁻jwahn⁻ cher⁻mah⁻ sa⁻ ngëeh⁻ hnäh⁻ juu⁻ la⁻? ¹⁴ Hi⁻ hi⁻ jñee⁻ mi⁻ju⁻, hi⁻ he⁻ laa⁻ jaa⁻ hi⁻ kwa⁻ juu⁻ kih⁻ Dio. ¹⁵ Ko⁻llaä⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ nuu⁻ juu⁻, hi⁻ he⁻ laa⁻ lä⁻koh⁻ mi⁻ju⁻ he⁻ ga⁻toh⁻ cha⁻jwë⁻. Ga⁻ ma⁻ nuuy⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, चाह⁻ ba⁻ gwa⁻ Tana⁻ jñuuyh⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ na⁻jnää⁻ neh⁻ tuh⁻ dsëy⁻. ¹⁶ Hi⁻ jñah⁻ ka⁻läh⁻ dsa⁻ hi⁻ nuu⁻ juu⁻, hi⁻ he⁻ laa⁻ lä⁻koh⁻ mi⁻ju⁻ he⁻ ga⁻saa⁻ né⁻ kuu⁻ jee⁻ sa⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ gwaah⁻. Lä⁻chah⁻ ma⁻ nuuy⁻ jëë⁻ ba⁻ dsëy⁻. ¹⁷ Pero ko⁻hwëë⁻ ba⁻ ja⁻. Laay⁻ lä⁻koq⁻ chaah⁻

he- choo' miih- ba' jmoo' kih'. Wa'ra- ga- jëëy' wii' o go- nää' dsa- né' kiyh', kwaat' kih' juu' he- ma- nuuy', lä- chah' ja- tuy' jwë' kih' Dio. ¹⁸ Heh' mi'ju- he- ga- saa' jee' kih' chaah' too', lä- ja- laa' hi- nuu- juu' kih' Dio. ¹⁹ Pero jee' ga- nääy' ja-, ma- miih- lä- ja- dsa- lä- øøy' kih' Dio. Jëeh' kyë- gyih' huu' dsë- kih' jmi- gyuu' la-, hi- hnøøy' lä- chay- cha- miih- kuu', hi- hee' dsëy' lä- jë- he- ga- cha- jmi- gyuu'. He- ja- sa- jmeey' ni- miih- ta' llu'. ²⁰ Pero mi'ju- he- ga- saa' hwa' jmah', lä- ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio mah' heeyh- ka- läh'. Hi- he' jmee' cha- miih- ta' llu', lä- koo- mi'ju- he- kwa- ma- gyii' gya', ma- to' lo- gya' dsë- gya', ma- hña- loo'.

Juu' na- hmää' lä- koo- la' kih' wa' je-

(Lc. 8:16-18)

²¹ Lä- la- ga- jäh' Jesús ka- läh':

—Ni- jaa- sa- hih' je- mah' jlëy' kyaah' koo- kyaah', ni- sa- chiyh' neh' jii'. He- chiyh' jee' nii' ba' mah' lä- jnä' lä- kaa-. ²² Lä- jë- he- na- hmää', lloo- koo- jmi' lä- jnä', hi- lä- jë- he- sa- jnä', la' kwaat- lä- jnä'. ²³ Hi- hnøøy' heeh' juu' la-, wa- heeyh-.

²⁴ Hi- ga- jäh' Jesús ka- läh':

—Jmee' da' hnäh' he' kih' juu' he- nuuh- hnäh'. Jëeh', ja- ba- lä- koo- nuuh- hnäh' ko- ja- ba' jiih' lä- ngëeh' hnäh' o na- dsë- ga' miih- ko- ja-. ²⁵ Lä- jëë- hi- ngëë' miih-, hi- he' lä- ngëë' cha- ga- miih-. Hi- lä- jëë- hi- jmee' ngëë', lä- kye- he- ja- llaa- ba'.

Juu' na- hmää' lä- koo- la' kih' jyoh' mi'ju-

²⁶ Hi- ga- jäh' Jesús ka- läh':

—Lä- koo- jää- Dio dsa- lä- hih' kih', jeeh' kwee- lä- la' kih' jaa- dsa- hi- jngëë- mi'ju-. ²⁷ Sa- cha- kwaat- la' kih' dsa- he' cher' mah' na- gwiiy- o cher' mah' na- néy'. Dsa- hya- mi'ju- ja-, hi- dsa- kwaat- lä- jmi' lä- hwë' ni- sa- ñey- ha- lä- ga- la'. ²⁸ Hwa' ba' jmee- dsa- kwaat- mi'ju-. To- né' dsa- hya- mi'ju-, ja- ga' dsa- kwaat- chaah' kih'. Ma- ngëë' he- ja-, jyoo- le' kih'. Lä- hii' ga' miih-, kah- mi' kih'. ²⁹ Hi- ga- ma- ää- mi', chooyh' ta' kiyh', jëeh' ma- lloo' jii- juyh' mi'ju- mah' llay' llu'.

Juu' na- hmää' lä- koo- la' kih' mi'ju- mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Hi- lä- la- ga- jäh' Jesús ka- läh':

—¿Che' kyuuh- hnäh' ha- lä- la' he- jää- Dio dsa- lä- hih' kih'? Jwëeh'n- hnäh' juu' he- jeeh' kwee- kyaah' he- ja-, mah' lä- ngëeh' hnäh' ha- lä- la'. ³¹ He- jää- Dio dsa- lä- hih' kih', jeeh' kwee- lä- koo- la' kih' koo- mi'ju- mostaza. Heh' mi'ju- ja- pih' ga' miih- lä- koh' ga' jyoh' mi'ju- he- jngëë- dsa- jmi- gyuu' la-. ³² Pero ma- ngëë' ma- jngëëy' mi'ju- ja-, dsa- hya' mah' dsa- kwaat- nii' ga' lä- koh' ga' jee' lä- jë- joh'. Chaah' mostaza kwa- gooh' kih', lä- ja- lä- kye- ta' jmee' sii- né' sa' goh'.

³³ Ga- kwa' Jesús juu' kih' Dio kyaah' cha- miih- juu' na- hmää' he- la' lä- koh' juu' na- hmää' kih' mostaza. Ga- hlëëyh' dsa- ha- koh' jiih' lä- ngëëy' ba'. ³⁴ Ni- koo- sa- ga- hlëeh' Jesús na- hña- lä- jëë-. Juu' na- hmää' jmah' ba' ga- hlëëyh'. Lä- ma' ga- jäh' hñii' ba' lä- jëë- discípulo, ja- ga' ga- mi- jnäy- na- hña- lä- jëë- juu' na- hmää' he- ga- hlëëyh' ja-.

Ga⁺jmee⁺ Jesús hih⁺ kih⁺ lle⁺ mah⁺ hii⁺ tii⁺

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Lã⁻ ma⁻ ga⁻ nuu⁻ jmi⁻ ja⁻, ga⁻ jah⁻ Jesús ga⁻ siiyh⁻ discipulo kyaay⁻:

—Man⁻ ta⁻ jyoh⁻ jwoo⁻ jmi⁻ juuh⁻ ka⁻ läh⁻.

³⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ hih⁻ discipulo juu⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻, hi⁻ ga⁻ jääy⁻ Jesús lä⁻ ma⁻ gyay⁻ ja⁻ neh⁻ na⁻ moo⁻ ga⁻ nääy⁻. Ma⁻ hii⁻ ga⁻ jyoh⁻ na⁻ moo⁻ koo⁻ ja⁻, ga⁻ ka⁻ dsa⁻ he⁻ mah⁻ ga⁻ nääy⁻ ta⁻ jee⁻ ga⁻ nää⁻ discipulo. ³⁷ Jee⁻ ga⁻ nääy⁻ ja⁻, ja⁻ koo⁻ lle⁻ tä⁻, ga⁻ hii⁻ goo⁻ jwërte. Ga⁻ hlüh⁻ jmi⁻ lä⁻ jiih⁻ ga⁻ haa⁻ neh⁻ na⁻ moo⁻. Miih⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻ hmäh⁻ na⁻ moo⁻ ja⁻. ³⁸ Pero ma⁻ na⁻ gwii⁻ Jesús ta⁻ ka⁻ luu⁻ ja⁻, na⁻ dsë⁻ lley⁻ në⁻ tu⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ chaä⁻ discipulo kyaay⁻:

—Ta⁻ jwoh⁻ —ga⁻ jäh⁻— çche⁻ ni⁻ miih⁻ huu⁻ dsë⁻ sa⁻ kye⁻ he⁻ juu⁻ jne⁻ cha⁻ jmi⁻ la⁻?

³⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ noo⁻ Jesús, ga⁻ jmeey⁻ hih⁻ ga⁻ jã⁻ tii⁻ lle⁻, hi⁻ ga⁻ jäh⁻ siiyh⁻ jmi⁻:

—Ta⁻ tooh⁻ miih⁻, jã⁻ tii⁻.

Lã⁻ chah⁻ ja⁻ ga⁻ hna⁻ lle⁻ hi⁻ ga⁻ jã⁻ tii⁻ go⁻ te⁻ jmi⁻. ⁴⁰ Ma⁻ ngëe⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ jah⁻ Jesús siih⁻ dsa⁻ kyaay⁻ he⁻:

—çHe⁻ la⁻ gah⁻ hnäh⁻ cha⁻ miih⁻? çHe⁻ la⁻ ja⁻ sa⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kin⁻?

⁴¹ Peer⁻ ga⁻ lä⁻ goh⁻ discipulo kyaä⁻ Jesús, he⁻ ja⁻ ga⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ kyaayh⁻:

—çHii⁻ ba⁻ na⁻, heh⁻ lä⁻ kye⁻ jmi⁻ hi⁻ lä⁻ kye⁻ lle⁻ nuuh⁻ kiyh⁻?

5

Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ chee⁻ Legión

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Hi⁻ ga⁻ lloo⁻ Jesús jyoh⁻ jwoo⁻ jmi⁻ juuh⁻ ja⁻ kyaah⁻ discipulo kyaay⁻, hwa⁻ kih⁻ dsa⁻ gadareno. ² Lã⁻ ma⁻ ga⁻ jñäy⁻ neh⁻ na⁻ moo⁻ ja⁻, ja⁻ jaä⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻, ga⁻ mi⁻ jeey⁻ Jesús. Hi⁻ he⁻ ma⁻ gya⁻ jee⁻ la⁻ to⁻ hoo⁻ kih⁻ hlii⁻. ³ Jee⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ hooy⁻. Ma⁻ ke⁻ ma⁻ hñuuh⁻ dsih⁻ kyaah⁻ caden⁻, ni⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ jmää⁻. ⁴ Ja⁻ he⁻ koo⁻ hä⁻ ga⁻ hñuuh⁻ dsih⁻ kyaah⁻ caden⁻ hi⁻ ga⁻ gwë⁻ dsa⁻ tiy⁻ kyaah⁻ jwi⁻ hma⁻ he⁻ hë⁻ too⁻, pero ni⁻ koo⁻ sa⁻ ga⁻ jmää⁻. Ga⁻ sa⁻ ga⁻ hnäh⁻ bih⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ kyaah⁻ ma⁻ na⁻ hñuu⁻ goo⁻ tiy⁻. Ni⁻ jaä⁻ dsa⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ bee⁻ kyaayh⁻. ⁵ Lä⁻ jmi⁻ lä⁻ hwë⁻ ma⁻ ngëy⁻ moh⁻ ki⁻ hooyh⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ jee⁻ la⁻ to⁻ hoo⁻. Hi⁻ ma⁻ jmeey⁻ dsoo⁻ kih⁻ hñiiy⁻ kyaah⁻ ku⁻. ⁶ Çu⁻ ga⁻ jëëy⁻ Jesús, he⁻ ja⁻ ngooy⁻ ko⁻ chih⁻ ga⁻ juuyh⁻ jney⁻ cha⁻ në⁻ Jesús. ⁷ Mah⁻ ga⁻ hlëëyh⁻ koo⁻ ki⁻ gaa⁻, ga⁻ jäh⁻:

—Ta⁻ kaah⁻ jnä⁻ Jesús, hne⁻ Joö⁻ Dio Joöh⁻. Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻, ta⁻ jmeeh⁻ jnä⁻.

⁸ Ga⁻ hlëëyh⁻ lä⁻ ja⁻ jëëh⁻ jãä⁻ ba⁻ ga⁻ jah⁻ Jesús:

—Hne⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻, go⁻ hëë⁻ kih⁻ dsa⁻ ñuu⁻ na⁻.

⁹ Hi⁻ ga⁻ ngii⁻ Jesús juu⁻ kiyh⁻:

—çHee⁻ cheeh⁻ hne⁻?

Mah⁻ ga⁻ jäh⁻:

—Legión cheeh⁻, jëëh⁻ jwëë⁻ jnääh⁻.

¹⁰ Peer⁻ ga⁻ chuuy⁻ kyaah⁻ Jesús, mah⁻ sa⁻ hëë⁻ Jesús kiyh⁻ uu⁻ kih⁻ hwa⁻ ja⁻.

¹¹ Jäh⁻ kih⁻ lle⁻ hwa⁻ ja⁻ ma⁻ tääh⁻ koo⁻ nää⁻ ñe⁻ ma⁻ kuh⁻ nuu⁻. ¹² He⁻ ja⁻ ga⁻ ngii⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ he⁻ kih⁻ Jesús, ga⁻ jäh⁻:

—Chee⁻ jnääh⁻ kih⁻ ñe⁻ hi⁻ tääh⁻ oo⁻ mah⁻ dsa⁻ tooh⁻ jnääh⁻ kiyh⁻.

¹³ Ga⁻ kwa⁻ ba⁻ Jesús jwë⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ hwëë⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻, mah⁻ ga⁻ taayh⁻ kih⁻ lä⁻ jëë⁻ to⁻ mil ñe⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻. Lä⁻ jëë⁻ ñe⁻ he⁻ ga⁻ kyuu⁻.

Ma' ga'tëëy' koo- lle' hwa', ko-dsoo' jwë' ba' ga'saay' cha'jmi- juh'. Jee' ja- ga'juuy' neh' jmi-. ¹⁴ Dsa- hi- ma' hää- ñe' he', ga'näy' ko-chih' cha-hlijy' ta- jee' jwi- hi- ta- chuuh' moh', na'jmeeyh' juu'. Hi- lä' jëë- dsa- hi- ga-nuu', na'nää' na'jëe- ha- lä' ga'la'. ¹⁵ Ma' ga'la'näy' jee' cheh' Jesús, ga'jëëy' dsa- hi- ma' jää- jwëë' jmi-llé' hliih' he', ma' gay' kyeyh' hmiih-, ma'nøh' dsëy' go-te', he-ja- ga'jwaah' dsa-. ¹⁶ Hi- ga'jëë' lä' jë- he- ja-, ga'jmeeyh' juu' kih' dsa- ha- lä' ga'laa' hi- ma' jää- jmi-llé' hliih' he' hi- ga'jmeeyh' juu' lä'koh' ga'la' kih' ñe'. ¹⁷ Ja- ga'løø- dsa- he' chuuy' kyaah' Jesús mah' wa' laayh' kiyh' ta- jee' jyoh'.

¹⁸ Lä- ma' ga'he' Jesús neh' na'moo', dsa- hi- ma' kye- jmi-llé' hliih' he' ga'chuuy' kyaah' Jesús, mah' ma' kway' jwë' ma' dsooy' kyaayh'.

¹⁹ Pero sa- ga'heeh- Jesús:

—Gwaah- kyah' go-koo' juu' kih' hi- cha- kyah', ha- lä- la' he- juh- gaa- he- ma'jmeë' Dio kyah' hne-. Go-jmeeh' juu' ha- lä- ma-lä-ñih' dsë' Dio kyah'—ga'jah' Jesús siyh' dsa- he'.

²⁰ He-ja- ngaayh', ga'ngëëy' lä'kaa- jwi- he- jah' dsa- Decápoli ga'jmeeyh' juu' ha- lä' la' he- juh- gaa- he- ga'jmeë' Jesús kiyh'. Hi- lä'jëë- dsa- hi- ga-nuu' ga'taah' jëe- dsah'.

Jo-mi- Jairo kyaah' jaa- dsa-më' hi- ma' dsaah'

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Ngaah' Jesús ka-läh' ta- hngaah' jmi-juh- kyaah' na'moo'. Ma' ga'laayh' jee' ja-, jwëë' dsa- ga'la'nää' ka-läh'. ²² Jee' ja- ga'lloo' jaa- dsa- chee- Jairo hi- laa' ta' kih' gwah- mah' jee' jwi- ja-. Ma' ga'jëëy' Jesús ga'juuyh' jney' cha'nëy', ²³ mah' ga'chuuy' cha-mi- kyaah' Jesús, ga'jäh' siyh'—:

—Dsa-juu' chih-më' kyaan-, ña- mah' go'kyeh- gooh- në' kiyh' mah' hlääy', lä'ja- mo'so' juuy'.

²⁴ He-ja- ngoo' Jesús kyaah' Jairo. Peer- na-lää- na- jlëë- bih' dsa-, kih' he- jwëë' hi- ga'nää' kyaayh'. ²⁵ Jee' ga'ngëë' Jesús ja-, ma' cheh' jaa- dsa-më' hi- ma-hya- koo- gya-to' ji-ñe- he- ma' dsaayh' dsoo' kiyh'. ²⁶ Ma-lä- hii- jëëy' wi-, ja' hi- jaa- të-më- ma'kaayh-. Dsa-më' he' ga'mi-llay- lä'jë- he- cha- kiyh', ga'heey' kyaah' të-më-. Ni- mi- sa- ga'la'më-, cha-ga'mi- ma' ja' kiyh' koo- jmi- koo- jmi-. ²⁷ Ma' ga'nuuy' hlëeh- dsa- kih' Jesús, lä'chah' ja- ga'taayh- hñiy' jee' kih' jwëë' dsa- he' mah' ga'suy' mi- cha'gooy- sa'hmi- kih' Jesús. ²⁸ Jëëh' ma' laay: “Wa'ra- jah' kih' koo- tëën' su' mi- cha'goon- sa'hmi- kiyh', hlään' go-te-.” ²⁹ Lä'chah' ja- ga'hna- dsoo' kiyh' hi- ga-lä-liih- dsa-më' he' he- ga-ääh' go-te- dsoo' kiyh'. ³⁰ Hi- chah' ba' ga-lä-liih- Jesús heh' be' kiyh' ga'mi-hlää' jaa- dsa-, he-ja- ga'jeyh- hñiy' ga'siyh' dsa-:

—¿Hi- na- hi- ma-su' sa'hmi- kin-?

³¹ He-ja- ga'jah' discípulo kyaay':

—Che' sa- jëëh' jee' kih' jwëë' dsa- hääh', mah' jawah': “¿Hi- na- ma-su' jnä'?”

³² Pero cheh' bih' jëëy- lä'ku- lä'ji- jee' tääh' dsa-, hi- na- hi- ma'jmeë' lä'ja-. ³³ Hi- dsa-më' he' ñe- bih' he- ma-hlaay'. Goyh- hi- jlää- gyih' lä'ja-, ngooy' na'juuyh' jney' cha'në' Jesús hi- ga'jmeeyh' juu' lä'koh' ga'la' kiyh'.

³⁴ He-ja- ga'jah' Jesús siyh' dsa-më' he':

—Gyuu⁻ kyaan⁺, kih⁺ he⁻ ma⁻lä⁻dsoo⁺ hoh⁺ kin⁺, ma⁻jä⁺ ba⁺ kyah⁺. Gwaah⁻ ba⁺ hne⁻ llu⁺, wa⁺ jä⁺ go⁻te⁻ dsoo⁺ kyah⁺.

³⁵ Lä⁻ ma⁻ch eh⁺ ba⁺ Jesús hlëeh⁺, ma⁺ ga⁻lla⁻nää⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ kih⁺ Jairo hi⁻ ma⁻ laa⁺ ta⁺ kih⁺ gwah⁺ jee⁺ ja⁻. Hi⁻ he⁻ ma⁺ kye⁺ juu⁺, jäyh⁺ siiyh⁺ Jairo:

—Ma⁻ juu⁺ ba⁺ gyuu⁻ mē⁺ kyaah⁺. Mo⁻to⁺ kwa⁻ ga⁻ ta⁺ kih⁺ ta⁻ jwoh⁻ na⁻.

³⁶ Lä⁻ chah⁺ ma⁺ ga⁻nuu⁺ Jesús juu⁺ ja⁻, ga⁺ jäyh⁺ siiyh⁺ hi⁻ laa⁺ ta⁺ kih⁺ gwah⁺ he⁺:

—Ta⁻ ka⁻ huu⁺ dsē⁻, jmeē⁺ dsoo⁺ hoh⁺ ba⁺.

³⁷ Ja⁻ jiih⁺ mo⁻so⁻ ga⁻kway⁺ jwē⁺ ma⁺ dsa⁻nää⁺ dsa⁻ kyaayh⁺. Ga⁻jäyē⁺ ma⁻lä⁻ Pee⁺ ba⁺, kyaah⁺ Jacobo kyaah⁺ Jwaa⁺ øøyh⁻. ³⁸ Lä⁻ ma⁺ ga⁻llooy⁺ jäh⁻ jee⁺ chih⁺ hne⁺ kih⁺ hi⁻ laa⁺ ta⁺ kih⁺ gwah⁺ he⁺, ga⁻nuuy⁺ tääh⁺ miih⁺ ki⁻hoooh⁻ dsa⁻. ³⁹ Ma⁺ ga⁻hey⁺ cha⁻neh⁻, ga⁺ jäyh⁺:

—¿He⁻ la⁻ tooh⁺ hnäh⁺ miih⁺ he⁻ ki⁻hoooh⁻ hnäh⁺? Sa⁺ na⁻ juu⁺ chih⁻ mē⁺ na⁻, hi⁻ na⁻ gwii⁻ ba⁺ na⁻.

⁴⁰ Ga⁻mi⁻ kwah⁺ ba⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús. He⁻ ja⁻ ga⁻hwēyē⁺ ka⁻hne⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, mah⁺ ga⁻hey⁺ jee⁺ kyaa⁺ chih⁻ mē⁺ he⁺ kyaah⁺ ma⁻lä⁻ cho⁻jmiiy⁻ hi⁻ kyaah⁺ discípulo kyaay⁺ ba⁺. ⁴¹ Hi⁻ ga⁻søoyh⁺ goo⁻ chih⁻ mē⁺ he⁺, ga⁺ jäyh⁺:

—Talita, cumi —juu⁺ la⁻ hnøø⁺ jäh⁻: Chih⁻ mē⁺, jnä⁺ jwēēhn⁻ hne⁻ noo⁻.

⁴² Lä⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁻noo⁻ chih⁻ mē⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻løøy⁺ ngēy⁻. Peer⁻ jēē⁻ dsah⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, kih⁺ he⁻ ga⁻lä⁻ lä⁻ ja⁻. Chih⁻ mē⁺ he⁺ ma⁺ hää⁺ gya⁻ to⁺ ji⁻ ñe⁻. ⁴³ Pero ga⁻taayh⁻ juu⁺ mah⁺ sa⁺ kooyh⁺ juu⁺ kyaah⁺ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻. Hi⁻ ga⁻siiyh⁺ he⁻ kwēyēh⁺ he⁻ kuh⁺ chih⁻ mē⁺ he⁺.

6

Ga⁻llaah⁺ Jesús jwii⁻ Nazaret (Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Ya⁻ hēē⁻ Jesús kih⁺ Jairo, jäyh⁺ ta⁺ jee⁺ jwii⁻ kiyh⁺, hi⁻ discípulo kyaay⁺ ga⁻jmeē⁺ kō⁻ jōh⁺ kyaayh⁺. ² Jmii⁺ he⁻ teēh⁻ dsa⁻ dsē⁻ ga⁻hey⁺ neh⁻ gwah⁺ mäh⁻ hi⁻ ga⁻løøy⁺ kway⁺ juu⁺. Ma⁺ ga⁻nuu⁺ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ hlëyēh⁺, ga⁻taayh⁻ jēē⁻ dsayh⁻, he⁻ ja⁻ ma⁺ jäh⁺ dsa⁻ kiyh⁺:

—¿Ha⁻ ma⁻ mi⁻ tēē⁻ hi⁻ na⁻, he⁻ hlëyēh⁺ lä⁻ na⁻? ¿Hi⁻ kwa⁺ huu⁺ dsē⁻ kiyh⁺? ¿Ha⁻ ba⁺ lä⁻ jmeey⁺ la⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ juh⁺ gaa⁻ he⁻ jmeey⁺ na⁻? ³ ¿Che⁺ jä⁻ he⁻ tē⁻hma⁺ na⁻? ¿Ja⁺ he⁻ joo⁺ María na⁻? Hi⁻ hi⁻ na⁻, ¿ja⁺ he⁻ øøyh⁻ Jacobo, José, Juda, Simón, hi⁻ dsa⁻ mē⁺ øøyh⁻ hi⁻ tääh⁺ kyaah⁺ jne⁺ jee⁺ la⁻?

Lä⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁺, ga⁻toh⁺ wii⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁺. ⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Tih⁻ ba⁺ dsē⁻ dsa⁻ hi⁻ ngēē⁻ juu⁺ kih⁺ Dio hi⁻ go⁻ nää⁺ jee⁺ jyoh⁺. Pero hi⁻ chaa⁻ jee⁺ jwii⁻ kih⁺, hi⁻ hi⁻ chaa⁻ cha⁻neh⁻ kih⁺, sa⁺ hnää⁺ dsih⁺.

⁵ Sa⁺ ga⁻lä⁻ ma⁻ jmeey⁺ cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁺ gaa⁻ jee⁺ ja⁻. Kō⁻llaä⁺ dsa⁻ dsaah⁺ he⁺ ga⁻kyey⁻ gooy⁻ né⁺ kih⁺ mah⁺ ga⁻jä⁺ kiyh⁺. ⁶ Kih⁺ he⁻ sa⁺ ga⁻lä⁻ dsoo⁺ dsē⁻ dsa⁻ gooy⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻ dsaa⁻ dsēy⁻ cha⁻miih⁻. Ma⁺ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ngooy⁺ lä⁻ kaa⁻ jwii⁻ jee⁺ jäh⁺ na⁻ kway⁻ juu⁺.

Ga⁻cheē⁺ Jesús dsa⁻ kyaay⁺ mah⁺ kway⁺ ju⁻hmēē⁻ (Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Ga⁻tēyēh⁺ lä⁻ jēē⁻ gya⁻ tuu⁺ discípulo kyaay⁺ mah⁺ cheey⁺ ma⁻ uu⁺ ma⁻ uu⁺ lä⁻ koo⁻ jee⁺ jwii⁻, hi⁻ ga⁻kwēyēh⁺ be⁺ mah⁺ jmeey⁺ hi⁻ hwēē⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁺ kih⁺ dsa⁻. ⁸ Ga⁻jmeey⁺ mada⁺ kiyh⁺, ga⁺ jäyh⁺ lä⁻ la⁻:

—Ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ ni⁺ miih⁻ kih⁺ cha⁺jwë⁺. Ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ hmih⁻tuh⁻, ni⁺ he⁻ñiuh⁻, ni⁺ kuu⁺. Ma⁻la⁺ hma⁻hu⁻ ba⁺ kah⁺ hnäh⁺. ⁹Ja⁻ heeh⁻ hnäh⁺ loo⁻ he⁻ hä⁺ tiih⁺ hnäh⁺ ba⁺, ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ jyoh⁺ lëë⁺ hmiih⁻ kyah⁺ hnäh⁺. ¹⁰Lä⁻koo⁻ jwii⁻ jee⁺ tēēh⁺ hnäh⁺, jāh⁺ hnäh⁺ koo⁻ cha⁺neh⁺ kih⁺ dsa⁺, lä⁻jiih⁺ hwēēh⁻ hnäh⁺ jee⁺ ja⁻. ¹¹Pero cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁻heeh⁻ dsa⁻ hnäh⁺ jee⁺ lla⁻nāäh⁺ hnäh⁺, hi⁺ cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁻nuuy⁺ juu⁺ he⁻ kyeh⁺ hnäh⁺, ja⁻ hwēēh⁻ hnäh⁺ jee⁺ ja⁻. Ja⁻ hlah⁺ hnäh⁺ wa⁻hlø⁻ he⁻ na⁻beh⁻ tiih⁺ hnäh⁺. He⁻ ja⁻ jmee⁺ lii⁺ he⁻ ma⁻la⁺ kwaat⁺ kih⁺ bih⁺ ja⁻. Ma⁻ra⁺ ju⁻dsoo⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁺, wa⁻ra⁺ ga⁻lloo⁻ jmi⁺ jmee⁺ Dio jwiz⁻, jee⁺ jwii⁻ ja⁻ jēē⁺ cha⁻ga⁺miih⁻ wii⁺ lä⁻koh⁺ ga⁺ he⁻ jēē⁺ jee⁺ jwii⁻ Sodoma kyaah⁺ Gomorra —ga⁻jäh⁺ Jesús siih⁺ discípulo kyaay⁺.

¹²Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻hwēē⁻ discípulo ga⁻nāay⁺ kway⁺ juu⁺ mah⁺ wa⁻ dsa⁻jēeh⁻ dsa⁻ kyaah⁺ Dio. ¹³Ga⁻hwēēy⁺ jmi⁺ lle⁻ hliih⁺ hi⁺ ga⁻su⁺y⁺ miih⁻ aceit dsa⁻dsaah⁺, lä⁻ja⁻ ga⁻mi⁻hläy⁺ jwēē⁺ hi⁻ ma⁻dsaah⁺.

Jee⁺ la⁻ jäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻juu⁺ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁺
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴Ga⁻lä⁻kaa⁻ ma⁻ cha⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús, he⁻ja⁻ ga⁻nuu⁺ rey Herode. Mah⁺ ga⁻jäh⁺:

—Laan⁺ go⁺ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁺ ma⁻lä⁻jiih⁺ jee⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁺, he⁻ja⁻ ma⁻kyey⁻ cha⁻miih⁻ be⁺ he⁻ kyaah⁺ jmeey⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻.

¹⁵Hi⁺ ko⁻lla⁺ jäh⁺ Elia ba⁺ na⁻, hi⁻ lle⁻ kih⁺ jäh⁺. Hi⁺ jñah⁺ ma⁻ jäh⁺, jaa⁻ hi⁻ ngēē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio ba⁺ na⁻, ja⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ laa⁺ hi⁻ ma⁻ngēē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁻joo⁺. ¹⁶Pero lä⁻ma⁻ ga⁻nuu⁺ Herode ja⁻, ga⁻jäh⁺:

—Hi⁻ he⁺ he⁺ Jwaa⁻, hi⁻ ga⁻jmeen⁺ mada⁺ ga⁻ku⁺ lle⁻, hi⁻ he⁺ na⁻ ma⁻lä⁻jiih⁺ jee⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁺.

¹⁷He⁺ ba⁺ Herode ga⁻jmeē⁺ hih⁺ jāā⁺, ga⁻saah⁺ dsa⁻ Jwaa⁻, ga⁻taayh⁻ neh⁻ñe⁺ 'dsoo⁻ kih⁺ Herodia. Herodia he⁺ ma⁻ laa⁺ me⁺ Felipe dsa⁻ñuu⁻ øøh⁺ Herode. Pero ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻tēē⁻ Herode dsa⁻mē⁺ he⁺, ga⁻jmäy⁺ lä⁻koh⁺ dsa⁻mē⁺ kyaay⁺. ¹⁸Sa⁻ ga⁻ma⁻häā⁺ Jwaa⁻ neh⁻ñe⁺ ga⁻siyh⁺ Herode:

—Sa⁻ lle⁻ kih⁺ he⁻ ma⁻kyaah⁺ me⁺ dsa⁻ñuu⁻ øøh⁺.

¹⁹He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻høøh⁺ Herodia kih⁺ Jwaa⁻. Hnøøy⁺ ma⁻ juu⁺ Jwaa⁻, pero sa⁻ ga⁻kwa⁺ Herode jwē⁺. ²⁰Jēēh⁺, Herode ma⁻ gah⁺ Jwaa⁻, ñe⁻ bih⁺ ma⁻ laay⁺ jāā⁺ dsa⁻ñuu⁻ lluu⁺ hi⁻ na⁻jngēē⁺ kyaay⁺ Dio. He⁻ja⁻ ga⁻häā⁺ bih⁺. Lä⁻koo⁻ ma⁻ nuuy⁺ juu⁺ kih⁺ Jwaa⁻, ma⁻nuu⁻ bih⁺ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsēy⁺ pero ma⁻ jmeey⁺ cha⁻miih⁻ hu⁺dsē⁻. ²¹Pero ga⁻na⁻ jwē⁺ kih⁺ Herodia jmeey⁺ he⁻ lla⁻dsēy⁺ lä⁻ ma⁻ ga⁻hya⁺ Herode ji⁻ñe⁻. Ga⁻jmeey⁺ koo⁻ jmi⁺ juuh⁺ ga⁻kway⁺ he⁻ ga⁻kuh⁻ dsa⁻. Ga⁻tēēh⁺ Herode lä⁻jēē⁺ dsa⁻ta⁻kaah⁺, lä⁻jēē⁺ hi⁻ ma⁻kye⁻ nē⁺ kih⁺ hløø⁺ hi⁺ lä⁻jēē⁺ dsa⁻kaah⁺ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Galilea. ²²Ma⁻ja⁻ ga⁻he⁺ jo⁻mi⁺ Herodia jmeey⁺ ja⁻. Ga⁻tih⁺ jwē⁺te dsē⁺ Herode hi⁻ ga⁻tih⁺ dsē⁺ lä⁻jēē⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻tääh⁺ jmi⁺. He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Herode siiyh⁺ chih⁻ mē⁺ he⁺:

—Ngii⁺ he⁻ hnooh⁻ kin⁻. ²³Jnä⁺ bāāhn⁺ hñiin⁺ kwēēhn⁻ hne⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ ngiih⁺ lä⁻jiih⁺ to⁺dsaah⁺ he⁻ cha⁻ kin⁻.

²⁴He⁻ja⁻ ya⁻hēē⁺ chih⁻mē⁺ he⁺ na⁻ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ chooy⁺:

—¿Hee⁻ llu⁻ ngii⁺ laah⁺? —jäyh⁺ siiyh⁺ chooy⁺.

—Ngii⁺ mi⁺lle⁻ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁺ ba⁻ —ga⁻jäh⁺ chooy⁺.

²⁵Chah⁺ ba⁺ ngooy⁺ ga⁻hey⁺ jee⁺ gya⁺ rey:

—Kwēēh⁺ jnä⁺ na⁻ ga⁻juh⁻ mi⁺lle⁻ Jwaa⁻ na⁻hä⁺ neh⁻ koo⁻ wii⁺. He⁻ na⁻ ba⁺ hnoon⁺ —jäh⁺ chih⁻mē⁺ he⁺ ga⁻siyh⁺ rey.

26 He-ja- ga-lä-meeh⁺ dsë⁺ Herode. Pero ga-tääy- hñiiy⁺ kway⁺ he- ga-jäyh⁺ to-lo⁺ nē⁺ jee⁺ lä-jëë⁺ hi- ga-tëeyh⁺ he⁺, he-ja- ga-mi⁺tey⁺ ba⁺ juu⁺ kiyh⁺.
 27 Lä-chah⁺ ja⁺, ga-jmeey⁺ hih⁺ kih⁺ hløø⁺ kyaay⁺ mah⁺ na'kyey⁺ lle⁺ Jwaa⁺.
 28 Ngoo⁺ hløø⁺ neh⁺ ñe⁺ na'kuy⁺ lle⁺ Jwaa⁺, hi⁺ ma⁺ kiiy⁺ lle⁺ Jwaa⁺ na-hä⁺ neh⁺ wii⁺, jayh⁺ ya⁺ kwëeyh⁺ chih⁺ mē⁺ he⁺ mah⁺ ga-ngëe⁺ chih⁺ mē⁺ he⁺ kih⁺ chooy⁺.
 29 Ma⁺ ga-nuu⁺ dsa⁺ kyaah⁺ Jwaa⁺ he- ga-la⁺ lä-ja⁺, na'näy⁺ na⁺ kiiy⁺ hnoo⁺ ja⁺, mah⁺ na⁺ hooy⁺.

Ga-ääh- Jesús hñaa⁺ mil dsa-ñuu⁺

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Ma⁺ ga-lla⁺ nää⁺ apóstol kyaä⁺ Jesús, ga-jmeeyh⁺ juu⁺ lä-jë⁺ he- ga-jmeey⁺ hi⁺ ha⁺ lä- ga-hlëeyh⁺ dsa⁺ jee⁺ na'näy⁺. 31 He-ja- ga-jäh⁺ Jesús:
 —Ya⁺ nääh⁺ hnäh⁺ ma⁺ nøøn⁺ ma⁺ teehn⁺ dsë⁺ jne⁺ ko⁺ hwëë⁺ ta⁺ jee⁺ sa⁺ chaa⁺ dsa⁺.

Jwëë⁺ dsa⁺ ma⁺ dsa⁺ nää⁺ jee⁺ ma⁺ tääyh⁺ ja⁺, ni⁺ he⁺ ma⁺ kuyh⁺ sa⁺ ga⁺ kwa⁺ jwë⁺. Kih⁺ he-ja- ba⁺ ja⁺, ga-jäyh⁺ lä-ja⁺. 32 Ja⁺ ga⁺ taayh⁺ neh⁺ na⁺ moo⁺ ga⁺ näy⁺ koø⁺ hwa⁺ kii⁺ jee⁺ sa⁺ kwa⁺ ni⁺ miih⁺. 33 Jwëë⁺ dsa⁺ hi⁺ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁺, ga-jëë⁺ dsih⁺ hääy⁺ neh⁺ na⁺ moo⁺ hi⁺ ga⁺ lä⁺ kyuy⁺. He-ja- ga-nää⁺ dsa⁺ jwë⁺ ti⁺. Ma⁺ ga-ngëey⁺ lä⁺ koø⁺ lä⁺ koø⁺ jwii⁺, ga⁺ nää⁺ dsa⁺ he⁺ kyaayh⁺ ka⁺ läh⁺. Pero jää⁺ ga⁺ dsa⁺ he⁺ ga⁺ lla⁺ nää⁺ lä⁺ koh⁺ ga⁺ Jesús. 34 Ma⁺ ga-jñaa⁺ Jesús neh⁺ na⁺ moo⁺ ja⁺, ga-jëey⁺ jwëë⁺ jwërte⁺ dsa⁺ hi⁺ ga⁺ lla⁺ nää⁺ jee⁺ ja⁺ hi⁺ ga⁺ lä⁺ ñih⁺ dsëy⁺ kih⁺. Jëeh⁺, dsa⁺ he⁺ laa⁺ lä⁺ koø⁺ borrego⁺ hi⁺ sa⁺ chaa⁺ juu⁺. He-ja- ga-løøy⁺ hlëeyh⁺ dsa⁺ kyaah⁺ cha⁺ miih⁺ juu⁺. 35 Ma⁺ ga⁺ hloo⁺ ja⁺, ga⁺ ya⁺ jäh⁺ discípulo⁺ kih⁺ Jesús mah⁺ ga⁺ jäyh⁺ siiyh⁺:

—Ga⁺ hloo⁺ ba⁺ la⁺, hi⁺ sa⁺ cha⁺ ni⁺ miih⁺ he⁺ kuh⁺ dsa⁺ jee⁺ la⁺. 36 Chihi⁺ dsa⁺ wa⁺ lla⁺ nääy⁺ lä⁺ kaa⁺ jäh⁺ la⁺, wa⁺ lla⁺ läy⁺ he⁺ kuyh⁺ —ga⁺ jäh⁺ discípulo⁺ siiyh⁺ Jesús.

37 —Kwëëh⁺ hnäh⁺ dsa⁺ he⁺ kuyh⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús.

—¿Ni⁺ sa⁺ leë⁺ to⁺ hña⁺ loo⁺ kuu⁺ he⁺ dsa⁺ lä⁺ jnääh⁺ he⁺ kuh⁺ ga⁺ lä⁺ jëë⁺ dsa⁺ na⁺? —ga⁺ jäh⁺ discípulo.

38 —Jëë⁺ da⁺ koø⁺ ¿Joh⁺ he⁺ ñiih⁺ kyeh⁺ hnäh⁺? —ga⁺ jäh⁺ Jesús.

Ma⁺ ga⁺ jëë⁺ discípulo⁺, mah⁺ ga⁺ jmeeyh⁺ juu⁺:

—Hña⁺ ba⁺ he⁺ ñiih⁺ kyë⁺ jnääh⁺ kyaah⁺ uu⁺ hmooh⁺ —ga⁺ jäyh⁺.

39 He-ja- ga⁺ jmeey⁺ Jesús mada⁺ kiyh⁺:

—Chihi⁺ dsa⁺ na⁺ wa⁺ dsa⁺ taah⁺ ma⁺ koø⁺ nää⁺ ma⁺ koø⁺ nää⁺ nē⁺ ya⁺ mooh⁺ na⁺.

40 He-ja- ga⁺ taah⁺ dsa⁺ ma⁺ hña⁺ laa⁺ hi⁺ ma⁺ to⁺ lo⁺ gyaä⁺. 41 Hi⁺ ga⁺ ka⁺ Jesús lä⁺ jë⁺ hña⁺ he⁺ ñiih⁺ ja⁺ kyaah⁺ lä⁺ uu⁺ hmooh⁺ he⁺, ga⁺ jëey⁺ ta⁺ gyuu⁺h⁺ ga⁺ kway⁺ ti⁺ hmaah⁺ kih⁺ Dio. Ja⁺ ga⁺ llaay⁺ he⁺ ñiih⁺ ja⁺, ga⁺ kwëeyh⁺ discípulo⁺ mah⁺ ga⁺ ti⁺ ga⁺ llooyh⁺ kih⁺ lä⁺ jëë⁺ dsa⁺ he⁺. Hi⁺ lä⁺ ja⁺ ga⁺ jmeey⁺ kih⁺ hmooh⁺ he⁺ ka⁺ läh⁺. 42 Lä⁺ jëë⁺ dsa⁺ ga⁺ kuh⁺ lä⁺ jiih⁺ ga⁺ këey⁺. 43 Jwi⁺ he⁺ ñiih⁺ he⁺ ga⁺ chaa⁺ ja⁺, ga⁺ kah⁺ gya⁺ to⁺ sa⁺ miih⁺ kyaah⁺ hmooh⁺ he⁺. 44 Jee⁺ lä⁺ jëë⁺ ma⁺ la⁺ dsa⁺ ñuu⁺ hi⁺ ga⁺ kuh⁺ he⁺ tee⁺ koø⁺ hña⁺ mil dsa⁺.

Ga-ngë Jesús nē⁺ jmii⁺

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Lä⁺ chah⁺ ja⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús siih⁺ discípulo⁺ kyaay⁺:

—Ta⁺ ko⁺ jiih⁺ hiñ⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁺ la⁺, go⁺ nää⁺ hnäh⁺ ga⁺ juh⁺ kyaah⁺ na⁺ moo⁺ ta⁺ hngaah⁺ Betsaida. Ja⁺ ga⁺ ñiin⁺ hñiin⁺.

46 Ma⁻ngēē^ʹ ma⁻hiyh^ʹ juu^ʹ kih^ʹ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma^ʹ tääh^ʹ jee^ʹ ja⁻, ja⁻ga^ʹ ngooy^ʹ ta⁻ lle⁻ko^ʹh^ʹ na⁻ngi^ʹy^ʹ kiyh^ʹ kih^ʹ Dio. 47 Ngoo^ʹ ga⁻n^{uu-} ba⁻ ja⁻, hi⁻ na⁻moo^ʹ to⁻dsaah^ʹ jmi⁻ ba⁻ ma⁻lloo^ʹ. Pero cheh^ʹ ga^ʹ Jesús hwa^ʹ kii⁻. 48 Ga⁻jēē^ʹ he⁻lii^ʹ ba⁻ngē⁻ na⁻moo^ʹ, jēēh^ʹ ma^ʹ gwa^ʹ lle⁻ ta⁻ jee⁻ ngoo^ʹ na⁻moo^ʹ ja⁻. Ta⁻la⁻ya⁻jnā⁻, ga⁻l^{oo} Jesús ngē⁻ nē⁻ jmi⁻. Ma^ʹ hnøoy^ʹ ma⁻ngēē^ʹ jwē⁻ na⁻moo^ʹ ja⁻. 49 Ma⁻ga⁻jēē^ʹ discipulo ngē⁻ nē⁻ jmi⁻, ma⁻laay^ʹ, dsa⁻ lle⁻ ba⁻ na⁻ngē⁻ nē⁻ jmi⁻ he⁻ja⁻ ga⁻hooyh^ʹ ki⁻gaa⁻. 50 Lä⁻jēē⁻ bih^ʹ ga⁻jēē^ʹ, he⁻ja⁻ ga⁻jwaayh^ʹ jwē⁻te. Pero chah^ʹ ba⁻ga⁻hlēēh^ʹ Jesús kyaayh^ʹ:

—Ta⁻wa⁻gah^ʹ hnäh^ʹ, jnā⁻ ba⁻la⁻—ga⁻jāyh^ʹ.

51 Lä⁻ma⁻ga⁻hey^ʹ neh⁻ na⁻moo^ʹ, ga⁻hna⁻ go⁻te⁻ lle⁻. Peer⁻ga⁻lä⁻dsa⁻ dsē⁻ discipulo kyaay^ʹ, mah^ʹ ga⁻taayh^ʹ jēē⁻ dsayh⁻. 52 Jēēh^ʹ, ma⁻na⁻jlē⁻ hu⁻dsē⁻ kiyh^ʹ, he⁻ja⁻ sa⁻ga⁻lä⁻ngēē^ʹ ha⁻ lä⁻ga⁻jmeē⁻ Jesús kih^ʹ he⁻ñi⁻h⁻ ja⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jwēē⁻ dsa⁻dsaah⁻ hi⁻ma⁻chaa⁻ hwa⁻ Genesaret (Mt. 14:34-36)

53 Ma⁻ga⁻lla⁻näy^ʹ ta⁻hngaah^ʹ jee⁻chee⁻ Genesaret, jee⁻ja⁻ga⁻hi⁻y⁻ na⁻moo^ʹ kiyh^ʹ. 54 Ma⁻ga⁻hwēē⁻ neh⁻ na⁻moo^ʹ ja⁻, chah^ʹ ba⁻ga⁻lä⁻kyuu⁻ dsih⁻. 55 Hi⁻ga⁻nää⁻ dsa⁻ he⁻lä⁻kaa⁻ hwa⁻ja⁻. Lä⁻kaa⁻ jee⁻ja⁻ga⁻l^{oo} na⁻jää⁻ dsa⁻dsaah⁻ kyaay^ʹ kyaah^ʹ jii⁻ kiyh^ʹ ta⁻jee⁻ ma⁻ngē⁻ Jesús. 56 Lä⁻kaa⁻ jee⁻ma⁻ngē⁻ Jesús, jwi⁻mäh⁻, ma⁻ke⁻ jwi⁻j^{uu}h⁻, na⁻ma⁻hi⁻ dsa⁻jää⁻ dsa⁻dsaah⁻ kya⁻ cha⁻jwē⁻ jee⁻ma⁻dsa⁻ngēē^ʹ. Ma⁻chu⁻ dsa⁻kyaayh^ʹ mah^ʹ ma⁻kway⁻ su⁻ mi⁻h⁻ cha⁻gooy⁻ cha⁻hee⁻ hmi⁻h⁻ kiyh^ʹ. Hi⁻lä⁻jēē⁻ hi⁻ga⁻tēē⁻ ga⁻su⁻ mi⁻h⁻ mi⁻cha⁻gooy⁻ hmi⁻h⁻ kih^ʹ Jesús ma⁻dsa⁻hlää⁻ go⁻te⁻.

7

Lä⁻jē⁻ he⁻mi⁻sah⁻ dsa⁻ (Mt. 15:1-20)

1 Ga⁻lla⁻nää⁻ fariseo hi⁻ma⁻chaa⁻ Jerusalén hi⁻ga⁻lla⁻nää⁻ ko⁻llaa⁻ ta⁻jwoh^ʹ kya⁻ ley ka⁻lä⁻h⁻ jee⁻ma⁻ngē⁻ Jesús. 2 Ma⁻ga⁻jēē⁻ dsa⁻he⁻, lä⁻ma⁻soh⁻ ja⁻ba⁻goo⁻ discipulo kya⁻ Jesús ma⁻tää⁻y⁻ kuyh⁻, ga⁻hlēē⁻y⁻ wii⁻ kiyh^ʹ. 3 (Jēēh^ʹ, dsa⁻fariseo ma⁻mi⁻teh⁻ he⁻ma⁻tēē⁻ jmeē⁻ dsa⁻ma⁻gyuh⁻ kyaay^ʹ, sa⁻kuh⁻hiyh⁻ cher⁻mah⁻ sa⁻ga⁻gyiyh^ʹ gooy⁻ lä⁻ko⁻ tēē⁻ jmeē⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻judiu. 4 Hi⁻wa⁻ra⁻ya⁻näy⁻ je⁻hmoo⁻, sa⁻kuyh⁻ cher⁻mah⁻ sa⁻ga⁻mi⁻tēy⁻ he⁻tēē⁻ dsa⁻jmeē⁻. Hi⁻cha⁻ga⁻jyoh⁻ he⁻tēē⁻ dsa⁻høø⁻, he⁻gyiyh⁻ lä⁻jē⁻ he⁻jmää⁻y⁻ ta⁻o⁻je⁻, lä⁻kye⁻ jii⁻ jee⁻gwii⁻.) 5 He⁻ja⁻ga⁻ngii⁻ fariseo kyaah^ʹ ta⁻jwoh^ʹ he⁻juu⁻ kih^ʹ Jesús:

—¿He⁻la⁻sa⁻gyih⁻ discipulo kyaah^ʹ goo⁻ jää⁻ ja⁻ga⁻kuyh⁻, lä⁻nøø⁻ kih^ʹ dsa⁻ma⁻gyuh⁻ jnän⁻?

6—Peer⁻ta⁻j^{uu}h⁻ hnäh^ʹ—ga⁻jäh⁻ Jesús—. Lä⁻ko⁻ jmeeh⁻ hnäh^ʹ na⁻, jee⁻h⁻ kwee⁻ kyaah^ʹ he⁻ga⁻hlēē⁻ Isaia llo⁻joo⁻, jee⁻na⁻si⁻ lä⁻la⁻:

Dsa⁻la⁻, ko⁻jäh⁻ bih^ʹ hnää^ʹ jnä⁻.

Pero ta⁻jee⁻ jyoh^ʹ ba⁻hä⁻ hu⁻dsē⁻ kiyh^ʹ.

7 Sa⁻jmää⁻ ni⁻ mi⁻h⁻ he⁻jmeey⁻ hnää^ʹ jnä⁻.

Lä⁻jē⁻ n^{uu}h⁻ he⁻kway⁻, la⁻mada⁻ kih^ʹ dsa⁻jmi⁻gyu⁻ ba⁻, ga⁻jäh⁻ Isaia.

8 Jmeeh⁻ hnäh^ʹ ta⁻ko⁻ n^{uu}h⁻ kih^ʹ Dio mah^ʹ høø⁻ hnäh^ʹ ma⁻la⁻he⁻tēē⁻h⁻ hnäh^ʹ ba⁻. Gyih⁻ hnäh^ʹ kyah⁻wii⁻ jee⁻kuh⁻huh⁻ hnäh^ʹ. Joh⁻nēē⁻ he⁻la⁻lä⁻ja⁻ sa⁻jmeeh⁻ hnäh^ʹ—ga⁻jäh⁻ Jesús siiyh⁻ dsa⁻he⁻—. 9 Peer⁻tēē⁻h⁻ hnäh^ʹ jmeeh⁻ hnäh^ʹ ta⁻ko⁻ n^{uu}h⁻ kih^ʹ Dio mah^ʹ høø⁻ hnäh^ʹ he⁻tēē⁻h⁻ hnäh^ʹ jmeeh⁻ ba⁻.

10 Lā-la- ga-jāh' Moisé llo'joo' lā-hih' ga-jmee' Dio: "Wa' hnaah' maa' kyaah', tää' kyaah'. Hī- hlēeh' wii' kih' cho'jmii-, hī- he' wa' juu' go-te", ga-jāh' Moisé. 11 Pero hnāh' fariseo, lā-la- ba' jmeeh- hnāh'. Kwah- hnāh' jwē' kih' dsa- mah' siiyh' cho'jmii- lā-la-: "Lā-jē- he- cha- kin- he- kyaah' ma' jmeen' be' kyah', he- ja- na- la' Corbán." (He- la- hnøø' jāh': ma-kwēehn- Dio ba' ja-.) 12 He- jmeeh- hnāh' lā-ja-, he- hah- hnāh' kih' hī- jmee- be' kih' cho'jmii- ba' ja-. 13 Kih' he- høøh- hnāh' he- ma-tēē' høø- dsa- ma-gyuh- kyaah' hnāh' na-, he-ja- ma-jmeeh' hnāh' ta' koo' nuuh' kih' Dio. Joh' nēē' he- la' lā-ja- sa' jmeeh- hnāh'.

14 He-ja- ga-hlēeh' Jesús jee' lā-jēē- dsa- he', ga-jāyh':

—Nu- da' hnāh' kwee- mah' lā-ngēeh' hnāh'. 15 Sa- dsa-lā-sah' dsa- kyaah' lā-jē- he- tooyh- hooy'. Lā-jē- he- hwēē- hooy', kyaah' he- ja- ba' dsa-lā-sayh'. 16 Hī- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh- —ga-jāh' Jesús.

17 Ma' ga-hih' Jesús juu' kih' dsa+, ga-hey' koo- cha'neh+. Jee' ja- ga-ngii' discípulo juu' kiyh':

—He- hnøø' jāh' juu' na-hmäā' he- ma-hlēeh' na-.

18 He-ja- ga-jāh' Jesús:

—¿Che' ni- hnāh' sa- ma-lā-ngēeh' hnāh'? ¿Che' sa- ngēeh' hnāh' sa- dsa-lā-sah' dsa- kyaah' lā-jē- he- tooyh- hooy'? 19 Jēēh', ja- neh- tuh-dsē' dsa- dsoo- he- kuh-hiyh-, neh' tu-ja- ba' dsa- dsoo- he- ja-, ja-ga-hwēē- ka-lāh' dsoo- ta- cha'sii- —ga-jāh' Jesús.

Kyaah' he- ga-hlēeyh' lā-ja-, ga-jmeey' na-jngii' lā-jē- he- kih-hih- jne'.

20 Hi- ngoo' bih' jāyh':

—Lā-jē- he- hwēē- hoo' dsa-, he- ja- ba' kyaah' dsa-lā-sayh'. 21 Jēēh', neh- tuh-dsē' ba' dsa- gwa' lā-jē- huu-dsē- hliih', hī- lā-ja- ka-lāh' gwa' he- kaayh- hī- sa- laa' kyaay', kaayh- wa' hī- cha- hī-, hī- jngēeyh' dsa-. 22 Neh- tuh-dsē' bih' gwa' he- jmeey- hii-, hee' dsēy' liyh' lā-jē- he- ga-cha-, jmeey- lā-jē- he- hliih', mi-gaay' dsa-, jmeey- he- la' o-hih-, wii' dsēy', hlēeyh- wii' kih' dsa-, jmāay- hñii' kaah', hī- sa- cha- nuuh' kiyh'. 23 Lā-jē- he- hliih' na- gwa' neh- tuh-dsē' dsa-. Kyaah' he- na- ba', mi-sah' dsa- hñii' —ga-jāh' Jesús.

Ja- dsa-mē' cha- nuuh' ga-heeh- kih' Jesús (Mt. 15:21-28)

24 Ja-ga-ya-hēē' Jesús jee' ja-, ngooy' jāh' kih' jee' jwii- Tiro kyaah' Sidón. Ma' ga-llooy' jee' ja-, ga-hey' cha'neh+. Sa' ma' hnøøy' ma' lā-jnāy' chah', pero sa' ga-la'. 25 Chah' ba' ga-nuu' ja- dsa-mē' he- ga-lloo' Jesús jee' ja-. Dsa-mē' he' ma' cha- ja- jo-miiy' hī- ma' kye- jmi-lle' hliih', he-ja- ngooy' jee' ma' gya' Jesús mah' ga-juuyh' jnēy' cha'nēy'. 26 Dsa-mē' he' sa' ma' laay' judiu, dsa- sirofenicia ba' he'. (Kih' dsa- judiu, lā-koh' dsa- he' laay' lā-koo- sa-dsii- ba'.) Ga-chuyy' kyaah' Jesús he- dsa-lleey' jmi-lle' hliih' hī- ma' hāā' neh- tuh-dsē' jo-miiy'. 27 He-ja- ga-jāh' Jesús siiyh':

—Kwa' jwē' wa' kuh- da' chih-pih' jāā'. Sa' lu' he- jñuuhn' he- kuh- chih- mah' kwēehn' dsii-.

28 He-ja- ga-jāh' dsa-mē' he':

—Dsoo' ba' kyah', Dsa-jøøh' kyaan+. Pero ma-ra+ he- lih' ba' dsii- lā-jē- jwi' he- dsa-saa' kih' chih-pih'.

29 He-ja- ga-jāh' Jesús ka-lāh':

—Kih⁴ he⁻ llu¹ juu¹ kyah⁴, he⁻ ja⁻ ma⁻ ya⁻ hēē⁻ ba¹ jmi⁻ lle⁷ hlih¹ kih⁴ chih⁻ mē⁷ kyaah⁴. Gwaah⁻ ba¹ hne⁻ kyah⁴.

³⁰ Ma¹ ga⁻ llaah⁴ dsa⁻ mē⁷ he⁷ cha⁻ neh⁻ kiyh⁴, ga⁻ jēēy¹ na⁻ kyaa¹ chih⁻ mē⁷ kyaay¹ nē¹ jii¹, ma⁻ ya⁻ hēē⁻ jmi⁻ lle⁷ hlih¹ kih⁴.

Ga⁻ mi⁻ hlāā⁷ Jesús jaā⁻ dsa⁻ koo⁻

³¹ Ja⁻ ga⁻ ya⁻ hēē⁻ Jesús koo⁷ jee⁷ jwi⁻ Tiro, ga⁻ ngēēy¹ ta⁻ jee⁷ jwi⁻ Sidón, hi⁻ ga⁻ ngēēy¹ ta⁻ hwa⁻ Decápoli. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ llaayh¹ ka⁻ lāh⁻ ta⁻ jee⁷ hla⁻ jmi⁻ juuh⁻ kih⁴ Galilea. ³² Jee⁷ ja⁻ na⁻ jāā⁻ dsa⁻ jaā⁻ dsa⁻ koo⁻ cha⁻ nē⁷ Jesús, hi⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ jāā⁻ hi⁻ koo⁻ he⁷ ga⁻ chuuy⁷ kyaah⁴ Jesús mah⁴ kyey⁻ gooy⁻ nē¹ kih⁴ hi⁻ koo⁻ he⁷. ³³ Hi⁻ ga⁻ lleē⁻ Jesús dsa⁻ koo⁻ he⁷ kah⁴ kih⁴, mah⁴ ga⁻ tāy¹ cha⁻ gooy⁻ lā⁻ koo⁻ lā⁻ koo⁻ to⁻ gway, hi⁻ ga⁻ mi⁻ gyuyh⁷ na⁻ siih⁴ dsa⁻ he⁷ kyaah⁴ jmi⁻ tu⁻ heyh⁴. ³⁴ Mah⁴ ga⁻ jēē¹ Jesús ta⁻ gyuu^h, ga⁻ chaah⁴ dsēy¹, hi⁻ ga⁻ jāyh⁷ siiyh⁴ dsa⁻ űuu^h he⁷:

—Efata —juu¹ la⁻ hnø⁷ jāh⁻: Wa⁻ nā⁻ kyah⁴.

³⁵ Lā⁻ chah⁴ ja⁻ ga⁻ na⁻ to⁻ gwa⁻ dsa⁻ he⁷ hi⁻ ga⁻ li⁴ na⁻ siiyh⁴, ga⁻ hlēēyh⁷ jēē⁻.

³⁶ Hi⁻ ga⁻ jmee⁷ Jesús hih⁴ kiyh⁴ sa⁻ wa⁻ jmeeyh⁴ juu¹ kih⁴ ni⁻ jaā⁻ dsa⁻. Ma⁻ ke⁻ ga⁻ jmeey⁷ cha⁻ miih⁻ mada⁻ lā⁻ ja⁻, cha⁻ ga⁻ miih⁻ ma⁻ kooyh⁻ juu¹.

³⁷ Ga⁻ lā⁻ dsaā⁻ jwēte dsē⁻ dsa⁻. Ga⁻ jāyh⁷:

—Peer⁻ ga⁻ lā⁻ jē⁻ ba⁻ lih⁻ Jesús jmee⁻. Jmeey⁻ hlēēh⁻ hi⁻ koo⁻, hi⁻ jmeey⁻ nuu⁻ hi⁻ gwii⁻.

8

Ga⁻ āāh⁻ Jesús kyeē⁻ mil dsa⁻ (Mt. 15:32-39)

¹ Ta⁻ ko⁻ jiih⁴ ga⁻ lā⁻ hēē⁻ Jesús jee⁷ ja⁻, jwēē⁷ dsa⁻ ga⁻ lla⁻ nāā⁻ ka⁻ lāh⁻ hi⁻ ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ kuyh⁴ jee⁷ ja⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ tēēyh⁴ discipulo kyaay¹ mah⁴ ga⁻ siiyh⁴:

² —Peer⁻ dsa⁻ lā⁻ űih⁴ dsēn⁻ dsa⁻ hi⁻ tāāh⁴ kyaah⁴ jne⁷ jee⁷ la⁻. Jēēh⁷, ma⁻ hya⁻ hnē⁻ jmi⁻ tāāyh⁴ hi⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ kuyh⁻. ³ Cher⁻ mah⁴ ga⁻ cheeh⁴ jnih⁴ kiyh⁴ lā⁻ ma⁻ kyoyh⁻ na⁻, hwaay⁷ cha⁻ jwē⁴, jēēh⁷ uu⁷ ga⁻ ya⁻ nāā⁻ ko⁻ llaā⁻.

⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ discipulo kyaay¹:

—¿Ha⁻ ba⁻ jā⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ heh⁴ hwa⁴ kii⁻ la⁻? Ha⁻ koh⁷ sa⁻ hnø⁷ mah⁴ lee⁻ kuh⁻ hi⁻ tāāh⁴ jee⁷ la⁻.

⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ ngii⁷ Jesús juu¹ kiyh⁴:

—¿Joh⁷ he⁻ űiuh⁴ kyeh⁴ hnāh⁷? —ga⁻ jāyh⁷.

—Gyii¹ ba⁻ —ga⁻ jāh⁻ discipulo.

⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁷ Jesús mada⁻ mah⁴ dsa⁻ taah⁴ lā⁻ jēē⁻ dsa⁻ hwa⁴ hi⁻ ga⁻ kay⁴ lā⁻ jē⁻ gyii¹ he⁻ űiuh⁴ ja⁻, ga⁻ kway⁷ ti⁻ hmaah⁴ kih⁴ Dio. Ma⁻ ngēē⁻ ma⁻ kway⁷ ti⁻ hmaah⁴ kih⁴ Dio, ga⁻ llaay⁷ he⁻ űiuh⁴ ja⁻ hi⁻ ga⁻ kwēēyh⁴ discipulo mah⁴ ga⁻ ti⁻ ga⁻ looyh⁴ kih⁴ lā⁻ jēē⁻ dsa⁻. ⁷ Hi⁻ ma⁻ jāāy⁷ miuh⁻ hmooh⁻ ka⁻ lāh⁻ hi⁻ lā⁻ ja⁻ ga⁻ kwa⁷ Jesús ti⁻ hmaah⁴ kih⁴ Dio. Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ jmeey⁷ mada⁻ mah⁴ ti⁻ looyh⁴ kih⁴ lā⁻ jēē⁻ dsa⁻. ⁸ Ga⁻ kuh⁻ dsa⁻ lā⁻ jiih⁴ ga⁻ kēēy⁴. Ma⁻ ga⁻ lā⁻ kiyh⁴, ga⁻ kah⁴ ga⁻ gyii¹ sa⁻ miuh⁻ jwi⁴ he⁻ ga⁻ chaā⁴ ja⁻. ⁹ Tee⁷ koō⁻ kyeē⁻ mil dsa⁻ hi⁻ ga⁻ kuh⁻ jee⁷ ja⁻. Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ hiyh⁴ juu¹ kih⁴ dsa⁻. ¹⁰ Lā⁻ chah⁴ ja⁻ ga⁻ hey⁴ neh⁻ na⁻ moo⁷ kyaayh⁴ discipulo kyaay¹, ngooy⁷ ta⁻ hwa⁴ Dalmanuta.

Dsa⁻ fariseo ma⁻ hnøøy¹ ma⁻ jmee⁷ Jesús koō⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ (Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Ma' ga'lloo' Jesús jee' ja-, ga'lla-nää' fariseo hi- ga'løøy' ti-chooy' juu' kyaah' Jesús. Ma' kay- dsé' Jesús, he- ja- ga-ngiiy' ma' jmee' Jesús koo- he- juh-gaa- he- ma' jä- gyuah'. 12 Ma' ga-nuu' Jesús lä- ja-, ga'jii' lä- ga-té' neh- tuh-dsëy', mah' ga'jäyh':

—¿He-la' ngiih' hnäh' hi- chaa- na' jmeen' koo- he- juh-gaa-? Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', ni' koo- he- juh-gaa- sa' jëé' dsa- hi- chaa- na'.

13 Jee' ja- ga-beey' dsa- he', mah' ga-hey' ka-läh' neh- na'moo', ngooy' ta' jee' jyoh'.

Levadura kih' dsa- fariseo
(Mt. 16:5-12)

14 Ni' sa- ga-lä-dsooh- dsé' discípulo ma' kay' he'ñiih', koo- lä-la- ba' he'ñiih' ma' kyey- neh- na'moo'. 15 He- ja- ga-mi-liih' Jesús dsé' discípulo, ga'jäyh':

—Leëh- hnäh' kyaah' levadura kih' fariseo hi- leëh- hnäh' kyaah' levadura kih' Herode ka-läh'.

16 He- ja- ga-taah' discípulo he' llay- juu' kyaah' dsa- kyaayh', ma' jäyh':

—Ma- hlëëyh' lä- na- kih' he- sa- ma' kye' jne' he'ñiih'.

17 Pero ga-lä-liih' Jesús kiyh' mah' ga'jäyh' siyh':

—¿He-la' jmeeh- hnäh' cha-miih- huü-dsë- kih' he- sa- cha- he'ñiih'? ¿Che' sa- hii- kwa' kwaat' kyah' hnäh'? ¿Che' sa- hii- lä-ngëëh' hnäh'? ¿Che' lä- ma- na- jlë- ba' huü-dsë- kyah' hnäh'? 18 Hä' ba' mi-nëh' hnäh' mah' sa- jëëh' hnäh', hë- ba' to-gwah' hnäh' mah' sa- nuuh- hnäh'. ¿Che' sa- dsooh- hoh' hnäh' ha- lä- ga-la' jää'? 19 Lä- ma' ga-ti' ga'lloohn' hña' he'ñiih' ja-, jee' kih' lä-jëë- hña' mil dsa- he', ¿joh' sa'miih- ga-té' jwi' he- ga'chaa' ja-? —ga'jäh' Jesús siyh'.

—Gya-tó' sa'miih- —ga-jäh' discípulo kyaay'.

20 —¿Ha- ga- ma' ga-ti' ga'lloohn' gyii' he'ñiih' ja-, joh' sa'miih- ga'chaa'? —ga-jäh' Jesús.

—Ga'chaa' ga'gyii' sa'miih- —ga-jäh' discípulo.

21 —¿Che' lä-jiih' na' sa- hii- lä-ngëëh' hnäh'? —ga-jäh' Jesús.

Ga-mi-hlää' Jesús jaq- dsa-tuu'

22 Ga'lla-näay' jee' jwi- Betsaida. Ma-ngëë' he- ja-, ya-jää- dsa- jaa- hi-tuu' cha-në' Jesús mah' ga'chuyy' kyaah' Jesús he- kyey- gooy- në' kiyh'.

23 He- ja- ga-sooh' Jesús goo- dsa- he', ga-jääy' ta- chuuh' jwi-. Ga-mi-gyayh' mi-në' dsa- he' kyaah' jmi- tu-heyh' hi- ga'kyey- lä-to' gooy- në' kih' dsa- he' mah' ga-ngiiy' juu':

—¿Hee- jëëh' miih-? —ga-jäyh'.

24 He- ja- ga-løø' dsa-tuu' he' jëë-, hi- ga-jäyh':

—Jëën- dsa- hi- dsa-ngëë', pero jnääy' lä-koh' chaah' hma- ba'.

25 Mah' ga-kye- Jesús ka-läh' goo- në' kiyh'. Hi- ga-siiyh- he- jëëy' ka-läh'. Lä- chah' ja-, ga-jä' mi-nëy'. Ga-lä-jnä' jëë- go-te-. 26 Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Gwaah- kó-dsoo' ta- kyah' ba' hne-. Mo-to' go-he' ta' jee' jwi- na-. Ni- ta- jwi- ni- jaa-.

Ga-jäh' Pee', Jesús laq' Cristo
(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Ngoo' Jesús ka-läh' kyaah' discípulo kyaay' ta' jyoh' jwi- mäh- he- na-heë- hwa' Cesarea kih' Filipino. Cha'jwë' jee' ga-näay' ja-, ga-ngiiy' juu' kih' discípulo:

—¿Ha- lä⁺ jäh⁺ dsa- kin⁺, hiji- jnä⁺ laay⁺? —ga⁺jäh⁺ Jesús.

²⁸—Kō-lla⁺ jäh⁺, Jwa⁺ hi- ma⁺ choo⁺ jmi⁺- ba⁺ hne⁻. Kō-lla⁺ jäh⁺ Elía ba⁺ hne⁻. Hi⁺ jnah⁺ kō-lla⁺ jäh⁺, hne⁻ laah⁺ jaa⁻ hi- ga⁻ngēē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁺joo⁺ —ga⁺jäh⁺ discipulo kyaay⁺.

²⁹Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús ka⁻lä⁺h⁺:

—¿Ha- ga⁻ hnäh⁺, hee⁻ jwah⁺ hnäh⁺ kin⁺, hiji- ba⁺ jnä⁺ laah⁺ hnäh⁺?

He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Pee⁺ siyh⁺:

—Hne⁻ he⁺ Cristo.

³⁰Pero ga⁺taah⁻ Jesús juu⁺ lä⁺jēē⁺ mah⁺ sa⁺ kooyh⁺ juu⁺ ja⁻ kyaah⁺ ni⁺ jaa⁻.

Ga⁺mi⁺ jnä⁺- Jesús juu⁺ he⁻ juuy⁺

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹Jmi⁺ ja⁻ ga⁻lō⁺ Jesús mi⁻ jnä⁺ juu⁺ kih⁺ discipulo kyaay⁺, ga⁻jäh⁺:

—Jmee⁻ bi⁺ kih⁺ Hi⁻ ga⁻lēē⁺ngo⁺ la⁻ jēē⁺ cha⁻mi⁺h⁻ wii⁺. Dsa⁻gyuuh⁺ sa⁻ lä⁻hnä⁺ dsih⁺, lä⁻ja⁻ dsa⁻kaah⁺ kya⁺ jmi⁻dsa⁻, kyaah⁺ ta⁻jwoh⁺ kya⁺ ley⁺ sa⁻ lä⁻hnä⁺ dsih⁺. Hi⁺ jmee⁻ bi⁺ kih⁺ juuy⁺ mah⁺ lä⁻jii⁺h⁺ ka⁻lä⁺h⁺ jee⁺ ga⁻tē⁺ hnē⁻ jmi⁺ —ga⁺siyh⁺ discipulo kyaay⁺.

³²He⁻ na⁻ ga⁻hlēē⁺h⁺ jēē⁻ go⁻te⁺, he⁻ja⁻ ga⁻jää⁺ Pee⁺ Jesús ta⁻ koo⁺, ga⁻lō⁺oy⁺ juuyh⁺ kiyh⁺. ³³Pero ga⁺jē⁺h⁺ Jesús hñii⁺ ga⁻jēē⁺ jee⁺ ma⁺ tä⁺h⁺ lä⁻jēē⁻ discipulo, mah⁺ ga⁺juuyh⁺ kih⁺ Pee⁺:

—Jñuu⁺ hne⁻ kin⁺ hi⁻sa⁻llu⁺. Sa⁺ jmeeh⁻ hu⁺dsē⁻ lä⁻koh⁺ jmee⁻ Dio. Lä⁻koo⁻ la⁺ hu⁺dsē⁻ kih⁺ dsa⁻ ba⁺ la⁺ hu⁺dsē⁻ kyah⁺.

³⁴Ja⁻ ga⁺ ga⁻tēē⁺h⁺ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ kō⁻jō⁺h⁺ kyaah⁺ discipulo kyaay⁺ ga⁻jäh⁺:

—Cher⁺mah⁺ hi⁻ hnō⁺ jmee⁻ kō⁻jō⁺h⁺ kyaah⁺ jnä⁺, sa⁺ wa⁺ jmäy⁺ hñii⁺ kwaat⁺, wa⁺ jāy⁺ cru⁺ kyaay⁺ mah⁺ wa⁺ jmeey⁻ kō⁻jō⁺h⁺ kyaah⁺ jnä⁺. ³⁵Jēē⁺, lä⁻jēē⁻ hi⁻ hä⁺ hñii⁺ mah⁺ sa⁺ juuy⁺, hi⁻ he⁻ juu⁺ ba⁺. Pero lä⁻jēē⁻ hi⁻ kwa⁺ hñii⁺ juu⁺ kwaat⁺ kin⁺ o kwaat⁺ kih⁺ ju⁺hmēē⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ lä⁺. ³⁶¿Hee⁻ ya⁺jō⁺ kñi⁺ dsa⁻ ma⁺ ke⁺ ga⁻liyh⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuuh⁺ la⁻ mah⁺ wa⁺ra⁻ ga⁺juuy⁺, sa⁺ tēē⁺h⁺ kih⁺ Dio? ³⁷¿Hee⁻ ba⁺ kyaah⁺ le⁺ mi⁻hmaayh⁺ mah⁺ lä⁺ay⁺? ³⁸He⁻ ba⁺ che⁻ hlēē⁺h⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jmi⁺ na⁺, jmeey⁻ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺. Cher⁺mah⁺ hi⁻ jmee⁻ na⁻ hii⁺h⁺ kin⁺, o kyaah⁺ juu⁺ kin⁺ cha⁻nē⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na⁺, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ jmee⁻ Hi⁻ ga⁻lēē⁺ngo⁺ na⁻ hii⁺h⁺ kyaayh⁺, wa⁺ra⁻ ga⁻tē⁺ jee⁺ jāyh⁺ kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Tä⁺ kyaay⁺ kyaah⁺ lä⁻jēē⁻ ángele kyaay⁺.

9

¹Jesús kō⁺ ka⁻lä⁺h⁺ ga⁺siyh⁺:

—Ma⁺ra⁻ ju⁺dsoo⁺ jwēē⁺hn⁺ hnäh⁺, chaa⁻ kō-lla⁺ hi⁻ tä⁺h⁺ jee⁺ la⁻ sa⁺ juuy⁺ jā⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻jēē⁺ ha⁻ lä⁻kō⁺ la⁺ be⁺ kih⁺ Dio hi⁻ jmee⁻ hih⁺.

Ga⁺mi⁺ sēē⁺ Jesús hñii⁺

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

²Ma⁺ ngēē⁺ ga⁺ jñii⁺ jmi⁺, ja⁻ ga⁺ ga⁻jää⁺ Jesús ma⁻la⁺ Pee⁺ kyaah⁺ Jacobo hi⁻ Jwa⁺ ba⁺, ga⁻näy⁺ kah⁺ ta⁺ moh⁺ ñii⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻lä⁻sēē⁺ Jesús to⁻lo⁺ nē⁺ hi⁻ ma⁺ jāy⁺ he⁺. ³Ga⁻li⁺ jih⁺gyeh⁺ hmi⁺h⁻ kiyh⁺, ga⁻tō⁺ jlēē⁻ ñih⁺ lä⁻tō⁺ hmoo⁻. Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁻ hi⁻ lih⁻ gyih⁺ mah⁺ jmeey⁻ tō⁻jlēē⁻ lä⁻ja⁻. ⁴Jee⁺ ja⁻ ga⁻lä⁻ jnä⁺ Elía kyaah⁺ Moisé ga⁺taayh⁺ llay⁺ juu⁺ kyaah⁺ Jesús. ⁵He⁻ ja⁻ ga⁺ jāh⁺ Pee⁺ siyh⁺ Jesús:

—Ta⁻jwoh⁺, he⁻ ba⁺ che⁻ llu⁺ he⁻ tō⁺h⁺ jne⁻ kō⁻jō⁺h⁺ jee⁺ la⁻. Jmee⁻ jnä⁺h⁺ hnē⁻ hne⁻ kyaah⁺ moo⁻, kō⁺ kyah⁺, kō⁺ kih⁺ Moisé, hi⁻ kō⁺ kih⁺ Elía.

6 Lã⁻jëëy⁻ ga⁻jwaayh¹, sa⁻ ñey⁻ he⁻ ma⁻ jäh⁺, he⁻ja⁻ ba⁻ ga⁻hlëeh⁻ Pee⁻ lä⁻ja⁻. 7 Hor⁻ ja⁻ ja⁻ koo⁻ jniü⁻, ga⁻jmeë⁻ hih¹ jee⁻ ma⁻ tääyh⁻ ja⁻. Jee⁻ jniü⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻nüuh⁻ ga⁻hlëeh⁻ koo⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ jäh⁻:

—Hj⁻ la⁻ na⁻ gyaan⁻ hj⁻ hnaan⁻. Nüü⁻ hnäh⁻ kiyh⁻.

8 Ma⁻ ga⁻jëëy⁻ ka⁻läh⁻, mo⁻so⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻, ma⁻lä⁻ hñii⁻ ba⁻ Jesús cheh⁻.

9 Jee⁻ jñaa⁻ Jesús moh⁻ ja⁻ ga⁻taayh⁻ juu⁻ hj⁻ ma⁻ kyaayh⁻ he⁻:

—Ta⁻ jwii⁻ hnäh⁻ ni⁻ jaa⁻, lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻jëeh⁻ hnäh⁻ la⁻ ta⁻ko⁻jiih⁻ sa⁻ ma⁻lä⁻jiih⁻ Hj⁻ ga⁻lëë⁻ngo⁻ la⁻ jee⁻ kih⁻ hj⁻ na⁻juu⁻.

10 Ga⁻høoy⁻ juu⁻ ja⁻ neh⁻ tuh⁻dsëy⁻. Pero ta⁻ jyoh⁻ ko⁻taa⁻, lä⁻uu⁻ hj⁻ he⁻ ma⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ kyaayh⁻ hee⁻ hnøø⁻ jäh⁻ he⁻ lä⁻jiih⁻ dsa⁻ jee⁻ kih⁻ hj⁻ ma⁻na⁻juu⁻. 11 Hi⁻ ga⁻ngiiy⁻ ka⁻läh⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús:

—¿He⁻la⁻ jäh⁻ ta⁻jwoh⁻ kyaa⁻ ley, jmeë⁻ bii⁻ jäh⁻ Elía jää⁻ ga⁻ kih⁻ Cristo?

12 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús:

—Ja⁻ba⁻ dsoo⁻ jäh⁻ Elía to⁻në⁻, ya⁻llay⁻ llu⁻lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻jee⁻la⁻. Hi⁻ hnäh⁻, ¿ha⁻lä⁻ ngëeh⁻ hnäh⁻ he⁻ na⁻sii⁻ lä⁻la⁻: jmeë⁻ bii⁻ jëë⁻ wii⁻ Hj⁻ga⁻lëë⁻ngo⁻ la⁻ hi⁻ sa⁻ lä⁻hnää⁻ dsih⁻ ni⁻ miih⁻? 13 Pero jwëëhn⁻ hnäh⁻, ma⁻jäh⁻ ba⁻ Elía, hi⁻ ga⁻jmeë⁻ dsa⁻ lä⁻të⁻dsë⁻ kiyh⁻, lä⁻koo⁻ ma⁻na⁻sii⁻ kiyh⁻ jää⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jaa⁻ chih⁻ hj⁻ ma⁻kye⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Lã⁻ ma⁻ ga⁻lloo⁻ Jesús jee⁻ tääh⁻ lä⁻jëë⁻ ga⁻ discípulo kyaay⁻, ga⁻jëëy⁻ jwëë⁻ dsa⁻ ma⁻ tääh⁻ lä⁻ku⁻ lä⁻jii⁻ kiyh⁻, hi⁻ ma⁻ tääh⁻ ta⁻jwoh⁻ kyaa⁻ ley ti⁻chooy⁻ juu⁻ kyaay⁻. 15 Ma⁻ ga⁻jëë⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁻ ya⁻jäh⁻ Jesús, ga⁻jëë⁻ dsayh⁻, चाह⁻ ba⁻ ga⁻nääh⁻ na⁻jmeey⁻ Dio kiyh⁻. 16 Mah⁻ ga⁻ngii⁻ Jesús juu⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻:

—He⁻ juu⁻ ti⁻chooh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ hj⁻ tääh⁻ na⁻.

17 Mah⁻ ga⁻hlëeh⁻ jaa⁻ dsa⁻ hj⁻ ma⁻ hää⁻ jee⁻ ja⁻, ga⁻jäh⁻:

—Ta⁻jwoh⁻, jään⁻ jee⁻la⁻ jaa⁻ chih⁻ñüuh⁻ kyaan⁻, hj⁻kye⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ hj⁻ jmeë⁻ kaay⁻. 18 Wa⁻ ha⁻ cha⁻ ha⁻ jee⁻ cheyh⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻hii⁻ dsoo⁻ kiyh⁻ jmeë⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ na⁻, jmiüy⁻ baay⁻ hñiiy⁻ hwa⁻, hwëë⁻ peh⁻ neh⁻ to⁻hooy⁻, jüüy⁻ cha⁻jay⁻ mah⁻ dsa⁻ lä⁻hwääh⁻. Ma⁻jwiin⁻ discípulo kyaah⁻ he⁻ lleey⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ na⁻ pero sa⁻ ma⁻liyh⁻.

19 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús:

—¿He⁻la⁻ sa⁻ hii⁻ lä⁻dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ hj⁻ chaa⁻ na⁻? ¿Lih⁻ ba⁻ llaa⁻ he⁻ gyan⁻ kyaah⁻ hnäh⁻? Mo⁻so⁻ lä⁻be⁻dsën⁻ gya⁻ ga⁻jnä⁻ kyaah⁻ hnäh⁻. Ya⁻jää⁻ da⁻ chih⁻ na⁻ ta⁻la⁻.

20 Mah⁻ na⁻jää⁻ dsa⁻ chih⁻ he⁻ cha⁻në⁻ Jesús. Ma⁻ ga⁻jëë⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ he⁻ Jesús, ga⁻sooyh⁻ kih⁻ chih⁻ he⁻ wii⁻ jwëerte. Ga⁻ki⁻ ga⁻bääh⁻ hwa⁻, lä⁻jiih⁻ ga⁻hwëë⁻ peh⁻ neh⁻ to⁻hooy⁻. 21 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ngii⁻ Jesús juu⁻ kih⁻ jmiü⁻ chih⁻ he⁻:

—¿Ha⁻ koh⁻ jiih⁻ ma⁻lä⁻hi⁻ la⁻lä⁻na⁻ kiyh⁻?

—He⁻ laay⁻ lä⁻ ma⁻piyh⁻ na⁻ —ga⁻jäh⁻ jmiü⁻ chih⁻ —. 22 Ja⁻ he⁻ koo⁻ jiih⁻ ma⁻taayh⁻ cha⁻je⁻ hi⁻ ma⁻taayh⁻ cha⁻jmiü⁻ he⁻ jngiih⁻ kiyh⁻. Cher⁻mah⁻ leh⁻ miü⁻ kwa⁻ be⁻ kin⁻, wa⁻ lä⁻ñih⁻ hoh⁻ jnääh⁻.

23 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús:

—¡Ha⁻ lä⁻ja⁻ jwah⁻ cher⁻mah⁻ leh⁻ miü⁻! Lä⁻jë⁻ ba⁻ le⁻ kih⁻ hj⁻ jmeë⁻ dsoo⁻ dsë⁻!

24 Lã⁻ चाह⁻ ja⁻ ga⁻hlëeh⁻ jmiü⁻ chih⁻ he⁻ kyaah⁻ cha⁻miü⁻ be⁻, ga⁻jäh⁻:

—Laa⁻ ba⁻ jnä⁻ dsoo⁻, kwa⁻ be⁻ kin⁻ mah⁻ lä⁻dsoo⁻ dsën⁻ cha⁻ga⁻miü⁻.

25 Ma' ga'jēē' Jesús ngoo' dsa'kuh' jwēē' dsa', ga'jūuyh' kih' jmi'le' hlih' he', ga'siiyh':

—Hne' jmi'le' koo', jnā' jmeen' hih' go'hēē' kih' chih' na', mo'to' jmee' ga'jwiih' kiyh'.

26 He'ja' na'høø' ga' ga'hoo' jmi'le' hlih' he', mah' koo' ga' koo' hä' ga'sooyh' wii' jwēte' kih' chih' he', ja' ga' ya'hēēy' ngaayh'. Ga'jā' chih' he' lä'koh' he' na'juuy'. Jwēē' dsa' ma'jāh':

—Ma' na'juu' ba' na'.

27 Pero ga'sooh' Jesús gooy', ga'chayh', chah' ba' ga'nooy'. 28 Lä' ma' ga'he' Jesús koo' cha'neh', ga'ngii' discipulo kyaay' juu' kiyh' jee' sa' nuu' dsa':

—¿He'la' sa' ma'lä'kēh' jnāäh' jmi' ma'lee' jnāäh' jmi'le' hlih' he'?

29 He'ja' ga'jāh' Jesús siiyh':

—Hih' jmi'le' hlih' lä'na', sa' hwēē' cher'mah' sa' ga'tu' dsa' kuh'hij' mah' chuuy' kyaah' Dio.

Koo' ka'lāh' ga'mi'jnāā' Jesús juu' he'juuy'

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Ma' ga'hwēēy' jee' ma' tāāyh' ja', ga'nāy' ta' Galilea. Sa' hnøø' Jesús ma'lā'ne' dsa'ha' ta'ngēy'. 31 Jēēh', ma'hlēēyh' discipulo kyaay', ma'jāyh':

—Hij' ga'lēē'ngo' la'ngēē' dsih' ja'goo' dsa' hñaa' dsē' mah' jngēēyh'. Ga'ma'hya' hnē' jmi' na'juuy', lä'jiiyh' ka'lāh'.

32 Pero discipulo kyaay' sa' ga'lā'ngēēy' juu'ja', hi' ma'goyh' ma'ngiiy' juu' kih' Jesús.

Hii' na'lee' jøøh' jee'jmee' Dio hih'

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Ja'ga' ga'lla'nāy' jee' jwii' Capernaum. Lä' ma' ga'taah' discipulo cha'neh' kyaah' Jesús, ga'ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Hee' juu' na' ti'chooh' hnāh' lä'hä' jwē' jee' ma'ya'nøø' jne'?

34 Ti'sih' go'te' ba' ga'taayh', kih' he' ma' ti'chooy' juu' kyaah' dsa'kyaayh' lä'hä' jwē', hij' na'lee' jøøh' kih' jee' lä'jēy'. 35 He'ja' ga'gya' Jesús mah' ga'hlēēyh' lä'jēē' gya'tuu' discipulo he', ga'siiyh':

—Cher'mah' hij' hnøø' lee' jøøh', ta' wa'jmāy' hñiiy' jøøh', wa'jmeey' ta'he' kih' lä'jēē' ba'.

36 Hi' lä'chah' ja' ga'tēēyh' ja' gyuu', ga'cheeyh' jee' kiyh' ja'. Ja'ga' ga'ēy', mah' ga'jāyh':

37—Hij' jmee' he' kih' ja' gyuu' lä'la'kwaat' kin', jnā' he' hij' jmāy' he'. Hi' hij' jmāā' jnā' he', jmeey' he' kih' Dio hij' ga'chee' jnā'.

Hij' sa'na'høøh' jnān' laay' dsa'kyaah' jne'

(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

38 Ga'jmeeh' Jwaa' juu' kih' Jesús:

—Ta'jwoh', ma'jēē' jnāäh' ja' hij' hwēē' jmi'le' hlih' lä'hih' kyah', he'ja' ga'ha' jnāäh' kiyh', jēēh' sa'ngēy' kyaah' jnāäh'.

39 Pero Jesús ga'siiyh' lä'la':

—Ta'ha' hnāh' kiyh'. Jēēh', ni' ja' sa'chaa' hij' jmee' koo' he'juh'gaa' lä'hih' kin', mah'chah' ba'hlēēyh' wii' kin'. 40 Hij' sa'hnee' kyaah' jne', dsa'kyaah' ba' jne' he'. 41 Wa' hij' cha' hij', hij' kwēēh' hnāh' koo' vas

jmí-dsē, kih' he- laah' hnäh' kyaā' Cristo, ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn- hnäh', lä'hmaah' ba' jñeey'.

Goo- la' kih' hi- jmee' tēh' dsa- kyaah'
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Wa' hi- cha- hi-, hi- jmee' tēh' jaa- hi- mäh' la- hi- ma-lä-dsoo' dsē kin-, llu' ga' la' kiyh' wa'ra- jāh' kih' hñuu' dsa- luuy' koo- cha'too' kih' molij' mah' hmäh' dsih' cha'jmi- ñeeh'. ⁴³ He- ja- cher'mah' ma-gooh- ga'jmeē' täh- kyaah' dso'kye-, hnä' go-te' ba'. Llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hi- na'jiih-, tuuh' ma-gooh-, lä'koh' ga' he- goh' cha'je- kyaah' lä'to' ma-gooh- jee' mo'so' uu' jih'koh'. ⁴⁴ Jee' ja- sa- juu' jah' hi- ni- sa- uu' je- jih'koh' jih'lih'. ⁴⁵ Hi- lä-ja- ka-läh' cher'mah' ma'tiih' ga'jmeē' täh- kyaah' dso'kye-, hnä' go-te' ba'. Llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hi- na'jiih-, tuuh' ma-tiih', lä'koh' ga' he- goh' cha'je- kyaah' lä'to' ma-tiih' jee' mo'so' uu' jih'koh'. ⁴⁶ Jee' ja- sa- juu' jah' hi- ni- sa- uu' je- jih'koh' jih'lih'. ⁴⁷ Hi- cher'mah' mi-nēh' ga'jmeē' täh- kyaah' dso'kye-, lle' go-te' ba'. Llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hi- na'jiih- kyaah' koo- mi' mi-nēh' lä'koh' ga' he- goh' kyaah' lä'to' mi' mi-nēh' cha'je-. ⁴⁸ Jee' ja- sa- juu' jah', hi- ni- sa- uu' je- jih'koh' jih'lih'. ⁴⁹ Lä-jēē' dsa- lä-ñee' kyaah' je', hi- lä-jē' he- kwēēh' dsa- Dio nē' na'hyoo', kyaah' ñe' ba' lä-ñii'. ⁵⁰ Llu' ba' ñe' pero wa' ga'dsaā' he- ñii' kih', ha- lä'lii' ka-läh' ñii'. Wa' cha- ba' ñe' kyah' hnäh' mah' go'taah' hnäh' llu' kyaah' dsa-kyaah'.

10

Ga'jäh' Jesús ha- lä' la' he- bee' dsa- ooh'
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Ya'hēē' Jesús jee' jwi- Capernaum ja-, ngooy' ta- hwa' Judea, hi- ñeey' ta- hngaah' jmi- Jordán. Koo- ka-läh' jwēē' dsa- ga'lla-nää' ma' ga'llooy' jee' ja-, hi- lä'chah' ja- ga'llooy' hlēēyh' dsa- lä'koo- tēēy' jmeey' lä-jē' jiih-. ² Jee' ja- ga'lla-nää' koo' kiyh' ko'llaa' fariseo he- ma' kay' dsēy', ga'ngiiy' juu' kiyh': —¿Chē' cha- jwē' bee' dsa- dsa-mē' kyaā'?

³ He-ja- ga'jēh- Jesús juu' kiyh':

—¿Ha- lä' jāh' nuuh' he- ga'kwēēh' Moisé jne'?

⁴ He-ja- ga'jäh' fariseo:

—Ga'kwa' ba' Moisé jwē' he- bee' dsa- ooh- pero chooyh' koo- mo'je- jee' beey' ooyh-.

⁵ He-ja- ga'jēh- Jesús juu' kiyh':

—Kih' he- chaah- hnäh', he-ja- ba' ja- ga'jäh' Moisé lä-ja-. ⁶ Pero lä- ma' to-nē' ma' ga'jmeē' Dio jmi- gyuu' la-, “ga'jmää' Dio hi- mē' hi- nuuh-.”

⁷ “He-ja- ba' bee' dsa-ñuuh' cho'jmi- mah' gyay' kyaah' dsa-mē' kyaay'. ⁸ Jee' lä-uu' laay' jaa- ba'.” Lä-ja- mo'so- laay' uu', jaa- ba' ma-laay'. ⁹ Heh' lä-ja-, hi- ma-laa' jaa- kaah- Dio, sa- lle' kih' llaay' —ga'jäh' Jesús.

¹⁰ Lä'koo- ma' tääh' discípulo kyaay' cha'neh-, koo- ka-läh' ga'ngiiy' juu' kih' Jesús ha- lä' la' he- bee' dsa- mē'. ¹¹ Mah' ga'jēh- Jesús juu' kiyh':

—Cher'mah' hi- ga'bee' dsa-mē' kyaā' mah' kaa'y' jñah', he- ma-jmeey' dso'kye- ba' ja- kih' hi- to-nē'. ¹² Hi- cher'mah' dsa-mē' ga'bi- kih' dsa-ñuuh- kyaay' mah' kaa'y' jñah', he- ma-jmeey' dso'kye- ba' ja- —ga'jäh' Jesús.

Ga⁺mi⁺jää⁺ Jesús gy⁺uu⁻
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Ma⁺ dsa⁻ nää⁺ dsa⁻ dsa⁻ jää⁺ gy⁺uu⁻ kyaa⁺ cha⁻ ne⁺ Jesús mah⁺ kye⁺ gooy⁻ ne⁺ kiyh⁺, pero discípulo ga⁻ juuh⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺. ¹⁴ Ma⁺ ga⁺ jëe⁺ Jesús ha⁻ lä⁻ jmee⁻ discípulo, sa⁻ ga⁻ tih⁺ dsëy⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺:

—Kwa⁺ jwë⁺ ya⁻ nää⁺ gy⁺uu⁻ ta⁻ la⁻ kin⁻. Ta⁻ ha⁻ hnäh⁺ kiyh⁺, jëeh⁺ hi⁻ laa⁺ lä⁻ koo⁻ gy⁺uu⁻, hi⁻ he⁺ ba⁺ jää⁺ Dio lä⁻ hih⁺ kih⁺. ¹⁵ Ma⁺ ra⁺ ju⁻ dsoo⁻ jwë⁺ hn⁻ hnäh⁺, hi⁻ sa⁻ heeh⁻ jää⁺ Dio lä⁻ hih⁺ kih⁺ lä⁻ koo⁻ heeh⁻ jaa⁻ gy⁺uu⁻, sa⁻ heyh⁺ jee⁺ jmee⁻ Dio hih⁺ —ga⁻ jäh⁺ Jesús.

¹⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ eey⁺ ma⁻ jaa⁻ ma⁻ jaa⁻ gy⁺uu⁻, ga⁻ kye⁺ gooy⁻ ne⁺ kih⁺, mah⁺ ga⁻ mi⁺ jäh⁺.

Jaa⁻ dsa⁻ kwa⁻ hi⁻ cha⁻ kuu⁺ ga⁻ hlëeh⁺ kya⁻h Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Ma⁺ ga⁺ he⁺ Jesús jwë⁺ ngoo⁺, ja⁺ jaa⁻ dsa⁻ ko⁻ chih⁺, ga⁻ juuh⁺ jnë⁺ cha⁻ ney⁺ mah⁺ ga⁻ ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús, ga⁻ jäh⁺:

—Hne⁻ hi⁻ laa⁺ Ta⁻ jwoh⁺ lluu⁺, ¿he⁻ hnø⁺ jmeen⁻ mah⁺ të⁺ eh⁺ jee⁺ mo⁻ so⁻ juun⁺?

¹⁸ Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ Jesús ga⁻ siiyh⁻:

—¿Che⁺ ñeh⁺ hne⁻ he⁻ laan⁻ lluu⁺? Jëeh⁺ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu⁺ sa⁻ chaa⁻, jaa⁻ Dio ba⁺ hi⁻ lluu⁺. ¹⁹ Ma⁻ kyuu⁺h ba⁺ hne⁻ lä⁻ jë⁻ mada⁻ kih⁺ Dio: “Ta⁻ kaa⁻ hi⁻ laa⁺ kya⁻ jñah⁺, ta⁻ jngëeh⁻ dsa⁻, ta⁻ hii⁺ kih⁺ dsa⁻, ta⁻ jmee⁻ dsoo⁻ kih⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺, ni⁻ ta⁻ mi⁻ gaa⁺ dsa⁻. Wa⁻ hnaah⁺ maa⁺ kya⁻h tää⁺ kya⁻h.”

²⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ he⁺ siiyh⁻:

—Ta⁻ jwoh⁺, lä⁻ jë⁻ he⁻ na⁻ ma⁻ mi⁻ ten⁻ lä⁻ jiih⁺ ma⁺ mäh⁺n.

²¹ Peer⁺ ga⁻ tih⁺ dsë⁺ Jesús ga⁻ jëe⁺ dsa⁻ he⁺, mah⁺ ga⁻ siiyh⁻ ka⁻ läh⁺:

—Hnø⁺ ga⁻ koo⁻ he⁻ jmee⁻. Gwa⁻h go⁻ hñii⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁺ mah⁺ go⁻ kwëeh⁻ lä⁻ jëe⁻ hi⁻ tä⁻ ñee⁻. Lä⁻ ja⁻ ba⁺ lä⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ kyah⁺ gy⁺uu⁻ jmi⁻ gy⁺uu⁻. Ma⁻ ngëe⁻ he⁻ ja⁻, ja⁻ ga⁻ na⁻ ñee⁻, jäh⁺ cru⁻ kya⁻h mah⁺ jmeen⁻ ko⁻ jøh⁺ —ga⁻ jäh⁺ Jesús.

²² Ma⁺ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ he⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁻ hee⁺ dsëy⁺ go⁻ te⁻. Mah⁺ ngaayh⁺ ti⁻ mee⁻ dsëy⁺ kih⁺ he⁻ ma⁻ chay⁻ cha⁻ miih⁻ kuu⁺. ²³ He⁻ ja⁻ ga⁻ jëe⁺ Jesús dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁺ jee⁺ ma⁻ cheyh⁺ ja⁻, ga⁻ jäh⁺:

—Ha⁻ koh⁺ sa⁻ jwëeh⁻ la⁺ kih⁺ dsa⁻ cha⁻ kuu⁺ heyh⁺ jee⁺ jmee⁻ Dio hih⁺.

²⁴ Ma⁺ ga⁻ nuu⁻ discípulo kya⁻h lä⁻ ja⁻, ga⁻ taayh⁺ jëe⁻ dsayh⁻. Hi⁺ ga⁻ jäh⁺ Jesús ka⁻ läh⁺:

—Gy⁺uu⁻ kya⁻h. Jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ kye⁻ o⁻ jøh⁺ dsë⁻ kih⁺ kuu⁺ kiyh⁺, ha⁻ koh⁺ sa⁻ jwëeh⁻ la⁺ kiyh⁺ heyh⁺ jee⁺ jmee⁻ Dio hih⁺. ²⁵ Sa⁻ ga⁻ jwëeh⁻ la⁺ kih⁺ jaa⁻ camey⁺ ngëe⁻ to⁻ gwa⁻ koo⁻ hma⁻ kuu⁺ lä⁻ koh⁺ ga⁻ he⁺ heh⁺ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁺ jee⁺ jmee⁻ Dio hih⁺.

²⁶ Cha⁻ ga⁻ miih⁻ ga⁻ lä⁻ dsa⁻ dsë⁻ discípulo ma⁺ ga⁻ nuuy⁺ juu⁺ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ hlëeyh⁺ dsa⁻ kya⁻h ga⁻ jäh⁺:

—¿Hii⁻ ba⁺ lä⁻ ja⁻?

²⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jëe⁺ Jesús jee⁺ täayh⁺ ja⁻, mah⁺ ga⁻ jäh⁺:

—He⁻ sa⁻ lä⁻ këh⁺ dsa⁻ jmi⁺ jmee⁻, sa⁻ la⁻ lä⁻ na⁻ kih⁺ Dio. Jëeh⁺ ga⁻ lä⁻ jë⁻ ba⁺ liyh⁻ jmeey⁺.

²⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ løø⁺ Pee⁺ siiyh⁻:

—Ma⁻ jäh⁺ ba⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ kya⁻h jnäh⁺ mah⁺ jmee⁻ jnäh⁺ ko⁻ jøh⁺ kya⁻h hne⁻.

29 Heˉjaˉ gaˉ jeehˉ Jesús juuˉ kiyhˉ:

—Maˉraˉ juˉdsooˉ jwëëhnˉ hnähˉ. Lãˉjëëˉ hiˉ maˉtuuˉ dsëˉ maˉhwëëˉ chaˉnehˉ kihˉ, maˉbeeyˉ dsaˉmëˉ øøyhˉ dsaˉñuuˉhˉ øøyhˉ, maˉbeeyˉ choˉjmiiyˉ, maˉbeeyˉ dsaˉmëˉ kyaayˉ, maˉbeeyˉ chihˉ kyaayˉ, o maˉbeyˉ hwaˉ kiyhˉ kwaanˉ kinˉ hiˉ kihˉ juˉhmëëˉ, 30 hiˉ heˉ hyohˉ hñãˉlooˉ gaˉ lãˉnaˉ lãˉkohˉ gaˉ heˉ gaˉjãˉ kiyhˉ jmiˉgyuuˉ laˉ. Hyoyhˉ hneˉ, jeeˉ dsaˉmëˉ øøyhˉ dsaˉñuuˉhˉ øøyhˉ, jeeˉ chooyˉ, jeeˉ chihˉ kyaayˉ, hyoyhˉ hwaˉ, hiˉ jëëˉ wiiˉ jmiˉgyuuˉ laˉ. Hiˉ jmiˉgyuuˉ heˉ naˉ gaˉ lãˉjnãˉ, tëëyˉ jeeˉ moˉsoˉ juuyˉ. 31 Pero, jwëëˉ hiˉ laaˉ kwaanˉ jeeˉ kyahˉ hnähˉ naˉ, hiˉ heˉ leeˉ mahˉ gaˉ maˉjaˉ. Hiˉ hiˉ saˉ laaˉ kwaanˉ jeeˉ kyahˉ hnähˉ naˉ, hiˉ heˉ leeˉ jøøhˉ.

Ngooˉ hnëˉ jiihˉ jmeehˉ Jesús juuˉ heˉ juuyˉ

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Lãˉ maˉ hããˉ bihˉ jwëˉ ngooyˉ taˉ Jerusalén, hiˉ kaahˉ kiyhˉ gaˉ nããˉ lãˉjëëˉ hiˉ gaˉjmeëˉ koˉjohˉ kyaayhˉ. Pero jëëˉ dsayhˉ hiˉ maˉ goyhˉ maˉ chaayˉ kaahˉ. Jaˉ gaˉ gaˉ tëëˉ Jesús kahˉ lãˉjëëˉ gyaˉtuuˉ discípulo, gaˉ løøyˉ jmeeyhˉ juuˉ haˉ lãˉ dsaˉngëëyˉ taˉ chaˉnëˉ:

33 —Naˉ dsaˉnøøˉ jneˉ taˉ Jerusalén, jeeˉ ooˉ ngëëˉ dsaˉ Hiˉ gaˉ lëëˉ ngoˉ laˉ kihˉ jmiˉdsaˉ kaahˉ, hiˉ ngëëyˉ kihˉ taˉ jwohˉ kyaayˉ ley. Hiˉ heˉ bããhˉ jnãˉ dsooˉ mahˉ jngëëhˉ dsaˉ jnãˉ. Jaˉ gaˉ ngëëyˉ jnãˉ jaˉgooˉ dsaˉ hiˉ saˉ laaˉ judiu. 34 Miˉkwayhˉ jnãˉ, jmiˉbaayˉ jnãˉ, tiˉhñeyˉ jnãˉ, jaˉ gaˉ jngëëyhˉ jnãˉ. Pero lãˉjiihnˉ kaˉlãhˉ gaˉ maˉhyaˉ hnëˉ jmiˉ.

Jacobo kyaahˉ Jwaaˉ gaˉngiiyˉ heˉ gyayˉ jwooˉ kihˉ Jesús

(Mt. 20:20-28)

35 Maˉ ngëëˉ heˉ jaˉ, Jacobo kyaahˉ Jwaaˉ joøˉ Zebedeo gaˉ nããyˉ chuhˉ kihˉ Jesús mahˉ gaˉjãyhˉ:

—Taˉjwohˉ, hnøøˉ jnããhˉ jmeehˉ heˉ ngiiˉ jnããhˉ laˉ.

36 —¿Heeˉ hnøohˉ hnähˉ jmeenˉ kyahˉ hnähˉ? —gaˉjãhˉ Jesús.

37 —Kwaˉ jwëˉ dsaˉtoohˉ jnããhˉ jwooˉ kyahˉ jeeˉ nahˉ jøøhˉ heˉ jmeehˉ hihˉ, jaaˉ jwooˉ raˉlluuyˉ hiˉ jaaˉ jwooˉ raˉkëhˉ kyahˉ —gaˉjãyhˉ siiyhˉ Jesús.

38 Heˉjaˉ gaˉjãhˉ Jesús siiyhˉ:

—Saˉ ñehˉ hnähˉ heˉ naˉ ngiihˉ hnähˉ. ¿Cheˉ tããhˉ hnähˉ jëëhˉ hnähˉ lliˉwiiˉ heˉ naˉ gaˉjëëhˉ? ¿Cheˉ lãˉbeˉ hohˉ hnähˉ dsaˉngëëhˉ hnähˉ heˉ wiiˉ heˉ naˉ gaˉ dsaˉngëëhˉ?

39 Heˉjaˉ gaˉjãyhˉ:

—Tããˉ baˉ jnããhˉ.

Mahˉ gaˉjãhˉ Jesús:

—Maˉraˉ heˉ jëëhˉ baˉ hnähˉ lliˉwiiˉ heˉ naˉ gaˉjëëhˉ, hiˉ dsaˉngëëhˉ hnähˉ heˉ wiiˉ heˉ naˉ gaˉ dsaˉngëëhˉ. 40 Pero heˉ nahˉ hnähˉ jwooˉ raˉlluuyˉ o jwooˉ raˉkëhˉ kinˉ, saˉ gaˉ tëëhˉ kwanˉ. Heˉjaˉ hyohˉ hiˉ naˉ lleeˉhˉ kyaayˉ Tããˉ kyaanˉ baˉ jaˉ.

41 Jeeˉ lãˉjëëˉ gyaayˉ discípulo gaˉ lãˉlleeyˉ maˉ gaˉnuuyˉ hlëëhˉ Jwaaˉ kyaahˉ Jacobo lãˉjaˉ. 42 Heˉjaˉ gaˉ hleeˉhˉ Jesús lãˉjëëˉ discípulo, gaˉjãyhˉ:

—Ñehˉ baˉ hnähˉ lãˉkoøˉ jmeëˉ dsaˉ taˉ hiˉ jmeëˉ hihˉ kihˉ dsaˉ gooyˉ, kaayhˉ lãˉllaˉ dsëyˉ. Dsaˉkaahˉ heˉ lãˉ tëˉ dsëyˉ kaayhˉ dsaˉ gooyˉ. 43 Pero jeeˉ kyahˉ hnähˉ saˉ chaˉ heˉ kihˉ jmeehˉ hnähˉ lãˉjaˉ. Hiˉ hnøøˉ leeˉ jøøhˉ gaˉ kihˉ lãˉjëëˉ hnähˉ, hiˉ heˉ tëëˉ jmeëˉ taˉheˉ kihˉ lãˉjëëˉ baˉ. 44 Hiˉ hnøøˉ kaˉ nëˉ kihˉ jeeˉ lãˉjëëˉ, hiˉ heˉ tëëˉ jmeeyˉ taˉheˉ kihˉ lãˉjëëˉ baˉ. 45 Jëëhˉ, Hiˉ gaˉ lëëˉ ngoˉ laˉ saˉ

ma-jay-mah⁴ jmeed⁴ dsa-ta⁴ he⁴ kiyh⁴, ma-jay-mah⁴ jmeey⁴ ta⁴ he⁴ kih⁴ dsa-ba⁴.
Ma-jay-mah⁴ kwaay⁴ hñii⁴ juuy⁴, he-ja⁴ kēē⁴ mah⁴ lāā⁴ jwēē⁴ dsa⁴.

Ga⁴mi⁴hlāā⁴ Jesús Bartimeo hī⁴-ma⁴ tuu⁴
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Ma-ngēē⁴ he-ja⁴, ga-lla⁴ nāāy⁴ jwii⁴ Jericó. Lā⁴ ma⁴ ya⁴ hēē⁴ Jesús Jericó
kyaayh⁴ discípulo, hī⁴ kyaah⁴ jwēē⁴ dsa⁴, ga-ngēēy⁴ jee⁴ ma⁴ gya⁴ jaa⁴ dsa-tuu⁴
hī⁴ ma⁴ ngii⁴ kuu⁴ kih⁴ dsa⁴. Dsa-tuu⁴ he⁴ ma⁴ chee⁴ Bartimeo, joō⁴ Timeo.
⁴⁷ Ma⁴ ga⁴ nuuy⁴ ngoo⁴ ya⁴ jāh⁴ Jesús dsa⁴ chaā⁴ Nazaret, ga⁴ lōoy⁴ hlēēy⁴
kī⁴ gaa⁴, ma⁴ jāyh⁴:

—Jesús, hne⁴ hī⁴ lāā⁴ sa⁴ ju⁴ kih⁴ David, wa⁴ lā⁴ ñih⁴ hoh⁴ kī⁴ jnā⁴.

⁴⁸ Jwēē⁴ dsa⁴ ga⁴ juuh⁴ kiyh⁴, mah⁴ sa⁴ tooyh⁴ miih⁴. Pero dsa⁴ he⁴
cha⁴ ga⁴ miih⁴ miih⁴ ma⁴ tooyh⁴:

—Hne⁴ hī⁴ lāā⁴ sa⁴ ju⁴ kih⁴ David, wa⁴ lā⁴ ñih⁴ hoh⁴ kī⁴ jnā⁴.

⁴⁹ Ja⁴-ga⁴ ga⁴ noo⁴ Jesús, ga⁴ jmeey⁴ mada⁴ he⁴ dsa⁴ kyaā⁴ dsih⁴. He-ja⁴
na⁴ kyaā⁴ dsih⁴, mah⁴ ga⁴ jāh⁴ dsa⁴ siyh⁴:

—Ta⁴ ka⁴ huu⁴ dsē⁴, noo⁴ tēēy⁴ hne⁴.

⁵⁰ Lā⁴ chah⁴ ja⁴ ga⁴ jñuuy⁴ hmiih⁴ he⁴ ma⁴ na⁴ bāāy⁴, ga⁴ nooy⁴ ko⁴ chih⁴,
ngooy⁴ jee⁴ cheh⁴ Jesús. ⁵¹ Mah⁴ ga⁴ jāh⁴ Jesús siyh⁴:

—¿Hee⁴ hnooh⁴ jmeen⁴ kyah⁴?

He-ja⁴ ga⁴ jāh⁴ dsa⁴ tuu⁴ he⁴:

—Ta⁴ jwoh⁴, hnoon⁴ lā⁴ jnā⁴ mī⁴ nēn⁴.

⁵² Mah⁴ ga⁴ jāh⁴ Jesús siyh⁴:

—Gwaah⁴ ba⁴ hne⁴ kyah⁴. Kyaah⁴ he⁴ ma⁴ dsoo⁴ hoh⁴ na⁴, ma⁴ jā⁴ ba⁴ kyah⁴.

Hī⁴ lā⁴ chah⁴ ja⁴ ga⁴ lā⁴ jnā⁴ mī⁴ nēy⁴ hī⁴ ngooy⁴ kyaah⁴ Jesús.

11

Ga⁴he⁴ Jesús na⁴ dsēē⁴ burr⁴ jwii⁴ Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Ja⁴-ga⁴ tēēy⁴ Jerusalén ga⁴ nāāy⁴ chuuh⁴ jwii⁴ Betfagé kyaah⁴ Betania. Hī⁴
jāh⁴ ba⁴ nōō⁴ jwii⁴ ja⁴ kih⁴ moh⁴ Olivo. Jee⁴ jwii⁴ ja⁴ ga⁴ chee⁴ Jesús uu⁴ discípulo.

² Ga⁴ siyh⁴:

—Go⁴ nāā⁴ hnāh⁴ ta⁴ jee⁴ jwii⁴ he⁴ nōō⁴ ta⁴ cha⁴ nē⁴. Wa⁴ ra⁴ ga⁴ tēēh⁴ hnāh⁴ jee⁴
oo⁴, jnāāh⁴ hnāh⁴ jaa⁴ burr⁴ mäh⁴ hī⁴ na⁴ hñuuh⁴, hī⁴ sa⁴ ga⁴ ma⁴ wii⁴ dsa⁴. Ja⁴
cheeh⁴ hnāh⁴ mah⁴ ya⁴ jāāh⁴ hnāh⁴ ta⁴ la⁴. ³ Cher⁴ mah⁴ chaā⁴ hī⁴ ngii⁴ juu⁴ kyah⁴
hnāh⁴, he⁴ la⁴ jmeeh⁴ hnāh⁴ lā⁴ na⁴, ja⁴ jwiih⁴ hñih⁴: “Jmee⁴ bii⁴ kih⁴ Dsa⁴ jōōh⁴
kyaā⁴ jnāāh⁴ ba⁴ la⁴, chah⁴ ba⁴ ya⁴ jāā⁴ jnāāh⁴ ka⁴ lāh⁴.”

⁴ He⁴ ja⁴ ga⁴ nāāy⁴ hī⁴ ga⁴ jnāāh⁴ bih⁴ burr⁴ he⁴ ma⁴ cheh⁴ cha⁴ jwē⁴, na⁴ hñuuh⁴
chuh⁴ kih⁴ koō⁴ ho⁴ haah⁴, mah⁴ ga⁴ lōoy⁴ cheeyh⁴ burr⁴ he⁴. ⁵ Pero dsa⁴ hī⁴ ma⁴
tāāh⁴ jee⁴ ja⁴, ga⁴ ngiiy⁴ juu⁴:

—¿Hee⁴ jmeeh⁴ hnāh⁴, he⁴ la⁴ cheeh⁴ hnāh⁴ burr⁴ na⁴?

⁶ He⁴ ja⁴ ga⁴ siyh⁴ lā⁴ koō⁴ ga⁴ jāh⁴ Jesús. Ja⁴-ga⁴ ga⁴ kwa⁴ dsa⁴ he⁴ jwē⁴. ⁷ Hī⁴
na⁴ jāāy⁴ jee⁴ cheh⁴ Jesús mah⁴ ga⁴ kye⁴ dsa⁴ hmiih⁴ kih⁴ ka⁴ luu⁴ burr⁴ he⁴.
Ja⁴-ga⁴ ga⁴ wii⁴ Jesús ngoo⁴. ⁸ Jwēē⁴ dsa⁴ ga⁴ ja⁴ hmiih⁴ kih⁴ cha⁴ jwē⁴ jee⁴ ngooy⁴
ja⁴ hī⁴ jñah⁴ ga⁴ hnā⁴ niih⁴ hma⁴ ga⁴ jay⁴ cha⁴ jwē⁴. ⁹ Dsa⁴ hī⁴ chaā⁴ kaah⁴, kyaah⁴
hī⁴ ga⁴ nāā⁴ jāā⁴ ma⁴ tooyh⁴ cha⁴ miih⁴ miih⁴ ma⁴ jāyh⁴:

—¡Hosanna! ¡He⁻ ba⁻ che⁻ jøøh¹ hì⁻ ja⁻ na⁻ lã⁻ hih⁻ kih¹ Dsa⁻ jøøh¹ jnãn¹! ¹⁰ ¡Dio kyaah¹ hì⁻ na⁻ ga⁻ jmee¹ hih⁻ lã⁻ koo⁻ ga⁻ jmee¹ dsa⁻ jøøh¹ jnãn¹ David! ¡Peer⁻ jøøh¹ hì⁻ gya¹ gyuu¹!

¹¹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ he¹ Jesús jee¹ jwii⁻ Jerusalén, ngooy¹ ta⁻ jee¹ chih¹ gwah¹ juuh¹. Ma⁻ ngëë¹ ma⁻ jëë¹ lã⁻ ku¹ lã⁻ jii¹ jee¹ chih¹ gwah¹ ja⁻, ya⁻ hëë¹¹ ngaay¹ ta⁻ Betania kyaay¹ lã⁻ jëë¹¹ gya¹ tuu¹ dsa⁻ kyaay¹. Jëeh¹ ma⁻ ngoo¹ ga⁻ hloo¹ jmi¹ ja⁻.

Ga⁻ jwã¹ Jesús dso¹ jwii⁻ kih¹ chaah¹ higo

(Mt. 21:18-19)

¹² Ma⁻ ga⁻ jnã¹ jyoh¹ jmi¹, ga⁻ hwëë¹⁻ ka⁻ lãh¹ jee¹ jwii⁻ Betania, ja⁻ kyoh¹ Jesús. ¹³ Uu¹ ga⁻ ga⁻ jëë¹ Jesús koo⁻ chaah¹ hma⁻ higo mah¹ ngooy¹ na⁻ jëë¹ che¹ hii⁻ mi¹. Ma⁻ ga⁻ lloo¹ jee¹ chih¹ chaah¹ hma⁻ ja⁻, ma⁻ la⁻ moo⁻ jmah¹ ba⁻ ma⁻ choo¹. Jëeh¹, ja⁻ jii¹ kih¹ ja⁻. ¹⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jãh¹ Jesús siih¹ chaah¹ hma⁻ ja⁻:

—Ni⁻ koo⁻ mi¹ kyah¹ mo⁻ so⁻ kuh¹ dsa⁻ ka⁻ lãh¹ jih¹ koh¹ jih¹ lih¹.

Hi⁻ ga⁻ nuu¹ discípulo kyaay¹.

Ga⁻ hwëë¹ Jesús dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tãäh¹ hni¹ jee¹ chih¹ gwah¹

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Ma⁻ ngëë¹ he⁻ ja⁻, ga⁻ lla⁻ nãay¹ Jerusalén, ja⁻ ga⁻ ga⁻ lloo¹ Jesús ho⁻ hne¹ kih¹ gwah¹ juuh¹, hi⁻ ga⁻ lloøy¹ hëë¹ kih¹ lã⁻ jëë¹ dsa⁻ hì⁻ ma⁻ lla⁻ hmoo¹. Ga⁻ saa¹ ga⁻ jaay¹ na⁻ mes¹ kih¹ dsa⁻ hì⁻ ma⁻ mi⁻ sii¹ kuu¹, hi⁻ ga⁻ saa¹ ga⁻ jaay¹ lã⁻ jë¹ he⁻ la¹ kih¹ hì⁻ ma⁻ hnëë¹ juu¹.

¹⁶ Mo⁻ so⁻ ga⁻ kway¹ jwë¹ ma⁻ ngëë¹ dsa⁻ jee¹ ja⁻ kyaah¹ løø¹ kih¹ mah¹ ma¹ llay¹ hmoo¹.

¹⁷ Hi⁻ ga⁻ hlëë¹¹ dsa⁻ ga⁻ siih¹:

—¿Che¹ sa⁻ na⁻ sii¹ lã⁻ la⁻ juu¹ kih¹ Dio? “Hne¹ kin¹ la⁻ lã⁻ cheë¹ hne¹ jee¹ ngii¹ lã⁻ jëë¹ dsa⁻ jmi⁻ gyuu¹ kiyh¹ kih¹ Dio.” Pero hnãh¹, ma⁻ jmeeh¹ hnãh¹ lã⁻ koo⁻ too¹ jee¹ dsa⁻ tãäh¹ dsa⁻ hii⁻ ba¹.

¹⁸ Ga⁻ nuu¹ ta⁻ jwoh¹ kyaa¹ ley hi⁻ lã⁻ ja⁻ dsa⁻ kaah¹ kyaa¹ jmi⁻ dsa⁻ ka⁻ lãh¹ ha⁻ lã⁻ ga⁻ jmee¹ Jesús. He⁻ ja⁻ ma⁻ hnooyh¹ ha⁻ lã⁻ jwë¹ jee¹ ma⁻ jngëë¹¹, pero ma⁻ gayh¹ Jesús. Jëeh¹ jwëë¹ dsa⁻ ma⁻ tãäh¹ ma⁻ jëë¹ dsa⁻ ha⁻ lã⁻ la¹ nũh¹ kiyh¹. ¹⁹ Ta⁻ ga⁻ hloo¹ ja⁻, ya⁻ hëë¹ Jesús jee¹ jwii⁻ ja⁻, ngaay¹.

Ga⁻ lã⁻ kii¹ chaah¹ hma⁻ higo

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Ta⁻ la⁻ hoo¹ jyoh¹ jmi¹ ja⁻, ga⁻ ngëë¹ ka⁻ lãh¹ jee¹ ma⁻ chih¹ chaah¹ hma⁻ higo. Ga⁻ jëë¹ discípulo kyaa¹ Jesús ma⁻ lã⁻ kii¹ go⁻ te⁻ chaah¹ hma⁻ ja⁻.

²¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ lã⁻ dsooh¹ dsë¹ Pee¹, ga⁻ jãyh¹:

—Jëë¹ da⁻ Ta⁻ jwoh¹, ma⁻ lã⁻ kii¹ hma⁻ higo he⁻ ga⁻ jwãh¹ dso¹ jwii⁻ kih¹ lloo¹.

²² Hi⁻ ga⁻ jëeh¹ Jesús juu¹ kiyh¹, ga⁻ siih¹:

—Wa¹ lã⁻ dsoo¹ hoh¹ hnãh¹ kih¹ Dio. ²³ Ma⁻ ra⁻ ju¹ dsoo¹ jwëëhn¹ hnãh¹, cher¹ mah¹ hì⁻ ga⁻ jãh¹ siih¹ moh¹ la⁻: “Jñuu¹ jee¹ na⁻, jwãã¹ hñaa¹ cha¹ jmi⁻ ñeeh¹”, hi⁻ cher¹ mah¹ lã⁻ kaã¹ tuh¹ dsë¹¹ ga⁻ ngii¹, hi⁻ cher¹ mah¹ ga⁻ jmeey¹ dsoo¹ le¹, ma⁻ ra⁻ he⁻ le¹ ba⁻ he⁻ ma⁻ ngii¹ ja⁻. ²⁴ He⁻ ja⁻ jwëëhn¹ hnãh¹, lã⁻ jë¹ he⁻ ngiih¹ hnãh¹ kih¹ Dio, jmee¹ hnãh¹ dsoo¹ ma⁻ hñah¹ hnãh¹, hi⁻ lã⁻ ja⁻ ba⁻ hñah¹ hnãh¹. ²⁵ Hi⁻ jee¹ tãäh¹ hnãh¹ ngiih¹ hnãh¹ kih¹ Dio, jmee¹ jøh¹ hoh¹ hnãh¹ cher¹ mah¹ hì⁻ kyaah¹ hã¹ hoh¹, mah¹ lã⁻ ja⁻ Tãã¹ jnãn¹ hì⁻ gya¹ gyuu¹ jmee¹ jøh¹ dsë¹ kih¹ lã⁻ jë¹ dso¹ kye¹ kyah¹ hnãh¹. ²⁶ Jëeh¹, cher¹ mah¹ sa⁻ jmeeh¹

hnäh' jøh' hoh' hnäh' kih' dsa', ni' lä' ja' Tää' jnän' hi' gya' gyuu' sa' jmee' jøh' dsé' kih' dso'kye' kyah' hnäh'.

*He' ja' gyuu' ba' hih' he' jmee' Jesús
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)*

²⁷ Ga'lloo' Jesús ka'läh' Jerusalén kyaah' discípulo. Ga'ngëëy' ta' jee' chih' gwah'. Jee' ja' ga'lla'nää' dsa'kaah' kyaa' jmi' dsa', kyaah' ta' jwöh' kyaa' ley, hi' lä'jëë' dsa'gyuu'. ²⁸ Hi' ga'jäh' dsa' he' süih':

—¿Che' cha' jwé' kyah' he' jmeeh' lä'jëë' he' na'? ¿Hi' kih' hih' he' jmeeh' lä' na'?

²⁹ He' ja' ga'jëeh' Jesús juu' kiyh', ga'süih':

—Ngüin' koo' mi' juu' kyah' hnäh' ka'läh'. Jëeh' da' hnäh' kin' jää', ja' ga' jwahn' hi' kih' hih' he' jmeen' lä' la'. ³⁰ ¿Hi' ga' jmee' hih' he' ga' cha' Jwaa' dsa' jmi', che' Dio o che' dsa' nüuh'? Jmeeh' da' hnäh' juu' kin' — ga'jäh' Jesús.

³¹ Jee' tääh' ja' ma' llay' juu' kyaah' dsa'kyaayh', ma' jäh':

—Cher'mah' ga'jäh' jne', hih' kih' Dio ba' ja', Jesús jäh': “¿He' la' sa' ga'lä' dsoo' hoh' hnäh' kiyh' ga' ja'?” ³² Hi' cher'mah' ga'jäh' jne', ja' hih' kih' dsa' ba' ja', lä'llee' dsa'jwü' — ma'jäh' dsa'kaah' he'.

Cha'miuh' ma' gayh' dsa'gooy', jëeh' lä'jëë' dsa' ma' jmää' kwaat' Jwaa' ma'ra' he' ma' laa' jaa' hi' ma' ngëë' juu' kih' Dio.

³³ He' ja' ga'jäh' dsa'kaah' he' ga'süih' Jesús:

—Sa' ne' jnääh'.

Mah' ga'jëeh' Jesús juu' ka'läh', ga'süih':

—Ni' jnä' sa' jmeehn' juu' hi' ga' jmee' hih' he' jmeen' he' la'.

12

*Juu' na' hmää' lä' koo' la' kih' dsa' hi' ga' høø' ta' kih' jñah'
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)*

¹ Jee' ja' ga'løø' Jesús hlëëyh' dsa' he' kyaah' juu' na' hmää', ga'jäh':

—Ga'tää' jaa' dsa' nüuh' koo' nää' chaah' wü' jëh' hi' ga' jney' lä' ku' lä' jii' hi' ga' mi' lluy' jee' ma' hwëëy' jmi' mi' jëh'. Ga' chiyh' koo' na' hyah' he' nüi' jee' ga' wü' dsa' hi' ga' taah' ga' høø' jee' na' jnä' chaah' jëh'. Ma' ga' la' he' ja', ga' tooyh' goo' dsa' he' høøy' ma' to' dsaah'. Ja' ga' ya' hëëy' ngooy' üü'. ² Ma' ga' lloo' jii' kih' mi' jëh' ja', ga' cheey' jaa' moz' kyaay' jee' ma' tääh' dsa' høø' ta' kiyh' mah' ma' kooy' heey' he' ma' tëëy'. ³ Ma' ga' lloo' moz' he' jee' na' jnä' chaah' jëh' kih' dsa' jüüy', dsa' hi' ma' tääh' høø' he' ga' saah' dsih', ga' kway' kih' hi' ga' hëëy' kih' ta' jmah'. ⁴ Ja' ga' ga' cheey' jñah' ka'läh' moz' kyaay' jee' ma' tääh' hi' ma' høø' ta' kiyh'. Lä' ja' ga' tey' kuü' kih' hi' he', lä' jiih' ga' la' dsoo' lley' mah' ga' hëëy' kih' kyaah' o' hih'. ⁵ Koo' ka'läh' ga' chee' dsa' juu' he' jñah' dsa' kyaay'. Hi' he' ga' jngëëyh'. Hi' ngoo' bih' cheey' dsa' lä' ja'. Ko' llaa' hi' he' ga' hi' hi' ko' llaa' hi' he' ga' jngëëyh' go' te'. ⁶ Ma' ga' dsa' lä' jëë' moz' kyaay', ma' cha' ga' jaa' chih' kyaay' hi' hnääy' cha' miuh'. Hi' he' ga' cheey' jee' ga' dsa'. Ma' jmeey' huu' dsé': “Go' jmee' ga' dsa' oo' he' kih' chih' kyaan' la’.” ⁷ Ma' ga' jëë' dsa' hi' ma' høø' chaah' jëh' ja', ja' chih' he', ga' täayh' ga' llay' juu' kyaah' dsa' kyaayh': “Hi' oo' na', hi' jä' kyaah' ta' jnän' la'. Wa' jngëëh' jnih' mah' jän' kyaah' heey' he' ma' tëëy’.” ⁸ He' ja' ga' saayh' chih' he' mah' ga' jngëëyh'. Ja' ga'

na'beey- ta' ka'hne- jee' ma' na-jnaä' chaah' jeh' ja-. ⁹ ¿Ha- lä' jmee' dsa- juu' laah' hnäh'? —ga-jäh' Jesús—. Lloo- dsa- juu' jeh' mah' mi-llaay- hi- jmee' ta' ja- mah' tooyh- goo- jñah' dsa- hi- jmee' ta' kiyh'. ¹⁰ ¿Che' sa- ma-heh- hnäh' juu' kih' Dio jee' na-sii- lä-la'?

Ja-ba' kuu' he- sa' ga-tih' dsē' tē-hyah-,
he- ja- ba' ga-jä' lä-koō- mi'kuu' he- kye- dsa- to-nē' kih' koō- hne' juuh-.

¹¹ He- la- ga-jmee' hñii' Dio,

he- ja- dsaa- dsē- jne', ga-jäh' Jesús.

¹² He- ja- ma hnøø' dsa- kaah' he' ma' saayh' Jesús. Jëeh', ga-tah' dsēy' he- ga-hlēeh' Jesús kiyh' kyaah' juu' he- na-hmäa' ja-. Pero ma' goyh' kyaah' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, he- ja- sa' ga-la' ma' saayh' Jesús, ga-nää' bih'.

Kwaat- kih' ku'sih-

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Ga-taah' dsa- fariseo juu' kwee- kyaah' dsa- kyaä' Herode, mah' ga-cheey' dsa- hi- ko-taa' ga' ga-jmee', ha- lä' jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús.

¹⁴ Ma' ga-lla-näay' jee' ma' cheh' Jesús, ga-jäyh':

—Ta-jwoh', ñe- ba' jnaäh', hne- hlēeh' ju'dsoo' jmah' ba'. Sa- gah' kyaah' ni- jaa'. Jëeh', sa- cha- kwaat- kye'h' ha- lä- laa' lä-jaa- lä-jaa- dsa-, hi- kyaah' ju'dsoo' ba' hlēeh' dsa- ha- lä- la' jwē' kih' Dio. ¿Ha- lä- laah' hne-, che' llu' mi'hmaah' jne' ku'sih- kih' dsa-ta' César o sa- llu'? ¿Che' jmee' bih' mi'hmaah' jne' o sa' jmee' bih'?

¹⁵ Pero ñe- ba' Jesús ha- lä- la' huud'sē- kiyh' he- ta-juuy' ba' ja-, he- ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—¿He- la' kah- hnäh' dsēn'? Kye- da' koō- kuu' mah' jēen-.

¹⁶ He- ja- na-kyey' koō- kuu', mah' ga-jäh' Jesús:

—¿Hi- kih' heeh' too' la-, hi- kih' jmi- na-sii- la'?

He- ja- ga-jäh' dsa- he':

—Kih' César ba' na-.

¹⁷ Mah' ga-jäh' Jesús siyh' ka-läh':

—He- la' kih' César, kwēeh' ba' César. He- la' kih' Dio, kwēeh' ba' Dio he- la' kih'.

He- ja- ga-taayh' jēē- dsayh' kih' Jesús.

Ga-ngü' dsa- juu' ha- lä- le' wa-ra- ga-tē' jee' lä-jiih' hi- na-juu'

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Ja- ga' ga-lla-nää' saduceo ka-läh' jee' ma' cheh' Jesús. Dsa- he' na-, sa- ma' jmeey' dsoo' he- lä- jiih' dsa- hi- ma- na-juu'. Mah' ga-ngüy' juu' kih' Jesús, ga-jäyh':

¹⁹ —Ta-jwoh', ga-sii' Moisé jnän' kyaah' juu' la-. Wa-ra- ga-juu' jaa- dsa- ñuuh- hi- sa- chaa- joō', dsa- ñuuh- øøh' hlii' he', lle' kih' tēy- dsa- më' mah' lä- chaa- joō' siyh' hi- lee' kwaat- kyaä' hlii' øøyh'. ²⁰ Ga-lä- chaa- gyeē' dsa- ñuuh- jaa- ba' cho'jmiy-. Hi- to-nē' he' ga-kaa' dsa- më'. Pero chah' ba' ga-juuy', sa- chaa- jooy' ga-lä- chaa-. ²¹ He- ja- jee' ga-tē' uu' dsa- ñuuh- øøyh' ga-kaa' dsa- më' hñii' he'. Ja- ba' lä- ja- ga-juuy', sa- ga-lä- chaa- jooy'. Jñah' ka-läh' dsa- ñuuh- øøh' hlii' he' ga-tēy' dsa- më' he'. Jee' ja- ga-tē' uu- dsa- ñuuh-. Hi- koō- ka-läh' ga-juu' hi- he', sa- ga-lä- chaa- jooy'. ²² Ja- ba' lä- ja-, lä- jēē- gyeē' dsa- ñuuh- ga-kaa' dsa- më' he' hi- ga-juu' lä- jēē- gyeē' dsa- ñuuh- he'. Ni- jaa- sa- ga-lä- chaa- joō'. Jee' ga-dsaa' ga-juu' hñii' dsa- më'

he'. ²³ Wa'ra- ga-të' jee' lä'jiih' dsa- hi- na-juu', ¿hi- kih' jee' lä'jēē' gyee' lee' kyaa' dsa-mē' he'? Jēeh', ga-lä'jēē' gyee' ba' ga-lä'kyaa'yh'—ga'jah' dsa-saduceo siiyh' Jesús.

²⁴ He-ja- ga-jeeh' Jesús juu' kiyh', ga-siyyh':

—Na-hee' hoh' ba' hnäh' na-, jēeh', sa- kye'h' hnäh' kwaat- ha- lä' jah' juu' kih' Dio, ni- ha- lä' la' be' kiyh'. ²⁵ Wa'ra- ga-të' jee' lä'jiih' hi- ma-na-juu', ni- jaa' dsa-mē' dsa-nūuh' mo-so- jee' goo-. Ma'ja- leey' lä'koo- laa' ángele hi- tääh' gyuu'h' ba'. ²⁶ Pero he- lä'jiih' dsa- hi- ma-na-juu', ¿che' sa-ma-heh'- hnäh' juu' he- ga-sii' Moisé lä'koo- ga-la' kiyh' jee' koo- chaah' too' ja'? Jee' ja- ga-hlëeh' Dio kyaa'yh', ga-siyyh': “Jnä' laan' Dio kyaa' Abraham, laan' Dio kyaa' Isaac, laan' Dio kyaa' Jacob.” ²⁷ He- ga-jäyh' lä'ja-, sa- na-juu' dsa-ma-gyuh' jnän' he' kih' Dio. Jēeh' Dio jnän' laay' Dio kyaa' hi- na'jiih' ba'. He-ja- na-hee' hoh' hnäh' he- laah' hnäh' sa- lä'jiih' dsa-.

Nūuh' he- kye'e' ga' kih' jee' lä'jē'

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Jee' ja- ma' hää' jaa- ta-jwoh' kyaa' ley. Ma' ga-nuuy' ti-choo- dsa- juu' kyaa'h' Jesús, ga-jēy' jeeh- ba' Jesús kwee- juu' kih' dsa-. He-ja- na'ngiyy' juu' kih' Jesús:

—¿Hee- koo- jee' lä'jē- he- lle- né' ley kye'e' ga' miih'?

²⁹ Mah' ga'jah' Jesús:

—He- la- ba' nūuh' he- kye'e' ga' kih' jee' lä'jē-: “Nūuh- hnäh' dsa- Israel. Jaa- ba' Dio chaa- jnän'. ³⁰ Wa' hnaah- Dio kyaa'h' lä'kaa- tuh' hoh', kyaa'h' lä'jē- hūu'dsē- kyah', kyaa'h' lä'jē- be' kyah'.” He- la- ba' ja- nūuh' he- kye'e' ga' kih' jee' lä'jē-. ³¹ Hi- ja- ba' lä'ja- la' jee' ga-të' to' nūuh': “Wa' hnaah- dsa'kyaa'h' lä'koh' hnaah' hñaah'.” Sa- cha- ga' jyoh' nūuh' he- kye'e' ga' lä'koh' ga' he- la- —ga'jah' Jesús.

³² He-ja- ga-jäh' ta-jwoh' kyaa' ley:

—Llu' ba' jwah', Ta-jwoh'. Ju'dsoo' ba' ma-hlëeh', sa- chaa- jñah' Dio, jaa- ba' Dio laa'. ³³ Hi- cher'mah' hnää' jne' Dio lä'kaa- tuh' dsē- jne' kyaa'h' lä'jē- hūu'dsē- jnän', hi- kyaa'h' lä'jē- be' jnän', hi- cher'mah' hnää' jne' dsa-kyaa'h' lä' hnää' jne' hñaan', kye'e' ga' he- na- lä'koh' ga' he- kaa- jah' o he- ga' jyoh' he- jee- jne' né' na'hyoo'.

³⁴ Ma' ga-nuu' Jesús ga-jeeh- bih' kyaa'h' hūu'dsē- llu', mah' ga-jäh' Jesús siyyh':

—Miih- ga' jmee- heeh- he- jää' Dio hne- lä'hih' kih'.

Ja- jiuh' ni- jaa- mo-so- ga-tuu- dsēy' ma' ngi' gyih' jyoh' juu' kih' Jesús.

Hii- kih' ja' hi- laa' Cristo

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Lä- ma-cheh' ba' Jesús koo' gwah' ja-, hlëyeh' dsa-, mah' ga-siyyh' dsa-: —¿Ha- lä' la' he- jah' ta-jwoh' kyaa' ley, Cristo laa' sa'ju- kih' David? ³⁶ He' ba' hñii' David ga-sii' juu' la- lä'koo- ma' jøø' Jmi- lle' kiyh', he- ga-siyy' lä-la-: Ga-jäh' Dio ga-siyyh' Dsa-jøø'h' kyaan-:

“Na' jwoo' ra-llu' kin' la-,

lä'jiuh' lloo- jmi' llaan' hūu' tiih' lä'jēē' hi- na-høø'h' kyah'.”

³⁷ ¿Ha- lä'ja- laa' Cristo sa'ju- kih' David ga- ja-, cher'mah' hñii' David jäh' kih' Cristo: “Dsa-jøø'h' kyaan-?”

Lä'jēē' dsa- hi- ma-tääh' jee' ja- ga-tih' ba' dsē' lä'koo- ga-hlëeh' Jesús.

*Ga^juuh^h Jesús kih^h ta^jwoh^h kyaq^h ley
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)*

³⁸ Hi^h ga^h løøy^h ga^h kway^h juu^h, ga^h mi^h tēēy^h dsa^h:

—Leeh^h hnäh^h kyaah^h ta^jwoh^h kyaq^h ley, tih^h dsēy^h ngēy^h kyeyh^h hmiih^h-kyoo^h-jee^h kih^h dsa^h hi^h hnøøy^h jmee^h dsa^h Dio kiyh^h cha^jwē^h juuh^h. ³⁹ Hi^h tih^h dsēy^h gyay^h to^h-nē^h hma^h-sii^h neh^h gwah^h mäh^h, hi^h lä^h-ja^h-ka^h-läh^h jee^h dsa^h taah^h dsa^h-kuh^h. ⁴⁰ Hwēēy^h dsa^h mē^h hni^h cha^h-neh^h kih^h, kō^h-taq^h ga^h jmeey^h hlēēy^h-cha^h-miih^h-kyaah^h Dio ha^h-jee^h jēē^h dsa^h-kiyh^h. Cha^h-ga^h-miih^h-wi^h heeh^h Dio dsa^h-h^h-j mee^h lä^h-ja^h.

*Na^hka^h-dsa^h-mē^h hni^h kuu^h cha^h-nē^h Dio
(Lc. 21:1-4)*

⁴¹ Ma^h cheh^h Jesús jēē^h ha^h-lä^h ma^h jmee^h dsa^h-tooyh^h-kuu^h neh^h wi^h kih^h gwah^h. Hi^h ma^h jēēy^h jwēē^h dsa^h-cha^h-kuu^h ma^h tooyh^h-cha^h-miih^h-kuu^h jee^h ja^h. ⁴² Ja^h-ga^h ga^h lloo^h jaq^h dsa^h-mē^h hni^h h^h-tä^h-ñee^h go^h-te^h. Ga^h-tooyh^h to^h ñe^h nøø^h he^h-sa^h kyee^h ni^h miih^h. ⁴³ He^h-ja^h ga^h hlēēh^h Jesús kyaah^h discípulo kyaay^h, ga^h-jäh^h:

—Ma^h ra^h ju^h-dsoo^h jwēēhn^h hnäh^h, dsa^h-mē^h hni^h la^h, ma^h-kway^h cha^h-ga^h-miih^h-lä^h-koh^h ga^h jee^h lä^h-jēē^h dsa^h-h^h-ma^h-tooh^h-jä^h. ⁴⁴ Jēēh^h lä^h-jēē^h h^h-cha^h-kuu^h, ma^h-kway^h miih^h he^h-ma^h-chaa^h-kiyh^h ba^h, pero dsa^h-mē^h hni^h la^h, ma^h-ke^h-tä^h-ñeey^h, ma^h-kway^h lä^h-koh^h te^h kuu^h he^h-ma^h cha^h-kiyh^h he^h-kyaah^h ma^h lay^h he^h-j mee^h bi^h kih^h —ga^h-jäh^h Jesús.

13

*Lloo^h-koo^h-jmi^h hla^h gwah^h juuh^h
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Ma^h-ngēē^h he^h-ja^h, ya^h hēē^h Jesús koo^h gwah^h jee^h ma^h gyay^h ja^h, ja^h-ga^h ga^h-jäh^h ja^h-discípulo kyaay^h ga^h-siyh^h:

—Ta^h-jwoh^h, jēē^h da^h, he^h-ba^h che^h-kah^h-gaa^h-kuu^h he^h-kyaah^h ga^h-jä^h na^h-hñaah^h hne^h na^h.

² He^h-ja^h ga^h-jēēh^h Jesús juu^h kiyh^h:

—Lä^h-jē^h hne^h kaah^h he^h-jēēh^h hnäh^h na^h, lloo^h-koo^h-jmi^h ni^h koo^h-mi^h-kuu^h na^h, sa^h-jä^h na^h-chuh^h-nē^h kih^h øøh^h, lä^h-jē^h ba^h soh^h-hla^h.

*Jää^h ja^h ga^h llaa^h jmi^h-gyuu^h, joh^h nēē^h sa^h jmee^h lii^h
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

³ Ma^h-ngēē^h he^h-ja^h, ga^h-näāy^h ta^h nē^h moh^h Olivo ta^h cha^h-nē^h gwah^h ja^h. Jee^h ja^h ga^h gya^h Jesús. Hi^h Pee^h, Jacobo, Jwaa^h, kyaah^h Andre^h ga^h-ngii^h juu^h kih^h ta^h-kō^h-ji^h ma^h täāyh^h kah^h kih^h, ga^h-jäh^h:

⁴ —Chiih^h jnääh^h lih^h le^h lä^h-jē^h he^h-ma^h jäh^h, hee^h lii^h jmee^h wa^h-ra^h ya^h-jäh^h lä^h-te^h juu^h na^h.

⁵ He^h-ja^h ga^h-løø^h Jesús jmeeyh^h juu^h:

—Hnøø^h leeh^h hnäh^h mah^h ni^h jaa^h sa^h mi^h-gaa^h hnäh^h. ⁶ Jēēh^h, jwēē^h dsa^h-ya^h näā^h h^h-kä^h nē^h kin^h, mah^h jäh^h: “Jnä^h he^h laan^h Cristo h^h-ma^h cheē^h Dio.” Jwēē^h dsa^h mi^h-gaa^h.

⁷ Ga^h ma^h-nuuh^h hnäh^h kih^h hni^h-hi^h lä^h-cha^h-juu^h kih^h hni^h-ta^h la^h-ta^h jnø^h, ta^h jøøh^h hnäh^h hñaah^h. Jēēh^h lä^h-ja^h-lle^h kih^h le^h, pero ja^h lä^h-chah^h ja^h-llaa^h jmi^h-gyuu^h.

⁸ Tee^h dsa^h h^h-chaa^h koo^h hwa^h kyaah^h jyoh^h hwa^h, hi^h tee^h dsa^h ta^h kyaah^h jñah^h

dsa-ta'. Ja⁻ he⁻ koq⁻ jee' jwii⁻ jee' jeh' wii' hwa¹, ja⁻ he⁻ koq⁻ jee' jwii⁻ jee' jee⁻ dsa⁻ hoo' hi⁻ chi'jwaa¹ dsa⁻. Heh' la⁻ ja⁻ koq⁻ ma⁻ loo¹ ba' jee⁻ dsa⁻ wii⁻.

⁹ Leeh' hnäh', ngëe' dsa⁻ hnäh' kih' dsa-ta', kwa' dsa⁻ kyah' hnäh' neh⁻ gwah⁻ kih' dsa⁻ judiu, dsa⁻ jääy⁻ hnäh' cha'në' dsa-ta' kaa¹ kwaat⁻ kin⁻. Jee' ja⁻ kwah' hnäh' ju'dsoo' kin⁻. ¹⁰ Jmee' bii' kwa' dsa⁻ ju'hmëe' kih' la⁻ jee⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻, jää' ja⁻ ga' llaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻. ¹¹ Ta⁻ jmee⁻ hnäh' huus⁻ dsë⁻ ha⁻ la⁻ jwah' hnäh' wa'ra⁻ ga⁻ taah⁻ dsa⁻ hnäh' ja'goo⁻ dsa-ta'. Ta⁻ ka⁻ hnäh' huus⁻ dsë⁻ ni⁻ miuh⁻. Hor⁻ ja⁻, Dio ba' kwa' huus⁻ dsë⁻ ha⁻ la⁻ hlëeh' hnäh'. Ja⁻ he' hñaah' hnäh' hlëeh', jmi⁻ lle' Na⁻ jngii' ba' hlëeh'. ¹² Ngëe' dsa⁻ øø⁻ kih' dsa-ta' mah' jngëeh' dsih'. Ja⁻ ba' la⁻ ja⁻ jmee' dsa⁻ kih' joo', hi⁻ la⁻ ja⁻ ka⁻ läh' jmee' dsa⁻ kih' cho'jmi⁻ mah' jngëeh' dsih'. ¹³ La⁻ jee⁻ dsa⁻ jmee' na⁻ hoo¹ kyah' hnäh' kwaat⁻ kin⁻. Pero hi⁻ kwëeh' dsë' la⁻ jiih' llaa⁻, hi⁻ he' ba' llaa⁻.

¹⁴ Wa'ra⁻ ga⁻ lloo⁻ jmi⁻ jëeh' hnäh' cheh' jah' hi⁻ llaa⁻ na⁻ hoo¹ ngëe' jee' sa⁻ ga⁻ tēē⁻ nooy⁻, la⁻ koq⁻ ga⁻ jäh' Daniel hi⁻ ga⁻ ngëe' juu' kih' Dio. (Hi⁻ hē⁻ juu' la⁻, wa' la⁻ ngëe⁻.) Ma'ja⁻, hnäh' hi⁻ tääh' hwa' Judea kyuu⁻ hnäh' ta⁻ moh'. ¹⁵ Hi⁻ tääh' jee' ga⁻ tē⁻ to⁻ jwëe' hne⁻, wa' jñaay' mah' wa' kyuu⁻ bih', sa⁻ wa' kyey' he⁻ cha⁻ cha'neh⁻. ¹⁶ Ja⁻ ba' la⁻ ja⁻ hi⁻ tääh' jee' nuu⁻ kih', ta⁻ wa' lla⁻ nääy' kiyh' he⁻ dsa⁻ kyey' sa⁻ hmi⁻h⁻. ¹⁷ Peer' jwii⁻ dsa⁻ me⁻ hi⁻ kyaa⁻ gyuu⁻ ma'ja⁻, hi⁻ la⁻ ja⁻ dsa⁻ me⁻ hi⁻ jää' gyuu⁻ gyuu⁻ ka⁻ läh'. ¹⁸ Ngii' hnäh' kih' Dio mah' sa⁻ la⁻ jii⁻ gyuu⁻ wa'ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee' kyuu⁻ hnäh'. ¹⁹ Ma'ja⁻ jee⁻ dsa⁻ wii' jwërte he⁻ sa⁻ ma⁻ jee⁻ dsa⁻ la⁻ ma⁻ ga⁻ noo¹ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻ jiih' na⁻. Ja⁻ jiih' mo⁻ so⁻ jee⁻ gyih' jih' koh'. ²⁰ Wa'ra⁻ jäh' kih' joo¹ ga' Dio cha⁻ ga⁻ miuh⁻ jmi⁻ jee⁻ dsa⁻ wii⁻, ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ sa⁻ jäh' jiih⁻. Pero ta⁻ la⁻ kih' hi⁻ na⁻ lleeh' kyaa⁻, chah' ba' mi⁻ llaay⁻ jmi⁻ he⁻ jee⁻ dsa⁻ wii⁻.

²¹ Ma'ja⁻ cher⁻ mah' cha⁻ ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ jäh': "Hi⁻ Cristo cheh' la⁻", o "Hi⁻ Cristo cheh' jee' oo⁻", ta⁻ wa' heeh' hnäh' kiyh'. ²² Jwëe' dsa⁻ hi⁻ ta⁻ juu⁻ na⁻ nääy' jäh': "Jnä' he' laan⁻ Cristo, jnä' ngëen⁻ juu' kih' Dio." Ja⁻ he⁻ koq⁻ yë⁻ he' juh⁻ ga⁻ jmeey', la⁻ jwëe' jee' mi⁻ gaay⁻ dsa⁻, la⁻ jiih' hi⁻ na⁻ lleeh' kyaa⁻ Dio mi⁻ gaay⁻ cher⁻ mah' ga⁻ la⁻. ²³ He⁻ ja⁻ leeh' hnäh'. Ma⁻ jwah' ba' jnä' jää⁻ ha⁻ la⁻ le⁻.

Wa'ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee' jäh' Hi⁻ ga⁻ lëe' ngo⁻
(Mt. 24:29-35, 42, 44; Lc. 21:25-36)

²⁴ Ma⁻ ngëe' ma⁻ jee⁻ dsa⁻ la⁻ jë⁻ he⁻ wii' ja⁻, ja⁻ jiih' mo⁻ so⁻ la⁻ jnä' jmeë⁻ hyoo⁻, ni⁻ jmeë⁻ kih' sih⁻ sa⁻ la⁻ jnä'. ²⁵ La⁻ jee⁻ nuu⁻ hi⁻ hëe⁻ gyuu⁻ la⁻ sii' hoo⁻ hi⁻ la⁻ jë⁻ ga⁻ he⁻ cha⁻ gyuu⁻ sa⁻ jeh'. ²⁶ Ja⁻ ga⁻ jee⁻ dsa⁻ Hi⁻ ga⁻ lëe' ngo⁻ la⁻ hi⁻ jäh' gyuu⁻ jee' jni⁻ kyaa⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ be', laay⁻ joo¹. ²⁷ Ja⁻ ga⁻ cheey' ángele kyaa⁻, joo¹h⁻ la⁻ jee⁻ hi⁻ na⁻ lleeh' kyaa⁻ hi⁻ tääh' la⁻ jë⁻ kye⁻ ki⁻h' jmi⁻ gyuu⁻, ta⁻ ko⁻ ta⁻ la⁻ ga⁻ tē⁻ jyoh' ko⁻ ta⁻ la⁻.

²⁸ Jëe⁻ da⁻ hnäh' ha⁻ la⁻ dsoo⁻ juu' kih' chaah' higo mah' mi⁻ tēe⁻ hnäh' hñaah'. Wa'ra⁻ ga⁻ hyo⁻ sih' jñoh' sa⁻ jih' kih', loo⁻ dsa⁻ hyo⁻ moo⁻ kih', ma⁻ ñeh' ba' hnäh' ma⁻ ngoo⁻ ga⁻ tē⁻ jii⁻ jma⁻ ba' ja⁻. ²⁹ La⁻ ja⁻ hnäh' ka⁻ läh', wa'ra⁻ ga⁻ jëeh' hnäh' dsa⁻ la⁻ la⁻ jë⁻ he⁻ ma⁻ jwahn' la⁻, wa' la⁻ ñeh' hnäh' he⁻ ma⁻ chehn' ho⁻ haah' kyaa⁻h' he⁻ jäh⁻ ba' ja⁻. ³⁰ Ma⁻ ra⁻ ju'dsoo' jwëeh⁻ hnäh', sa⁻ llaa⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh' na⁻ ta⁻ ko⁻ jiih' sa⁻ ga⁻ ma⁻ la⁻ te⁻ la⁻ jë⁻ he⁻ ma⁻ jwahn' la⁻. ³¹ Ngëe' ba' la⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ gyuu⁻ hwa⁻, pero juu' kin⁻ la⁻ ma⁻ cha⁻ ja⁻ ba⁻.

³² Pero ni⁺ jaa⁻ sa⁺ ñe⁻ hee⁻ jmi⁺ ja⁻, hee⁻ hor⁻ ja⁻, ni⁺ ángele hi⁻ tääh⁻ gyuu⁺h⁺ sa⁺ ñe⁻, ni⁺ Jo⁺ Dio sa⁺ ñe⁻. Hñii⁺ ba⁺ Täa⁺ kyaan⁻ ñe⁻.

³³ Hää⁻ hnäh⁺ hñaa⁺h⁺, mi⁻jnø⁺ hnäh⁺ mi⁻ñeh⁺, ngii⁺ hnäh⁺ kyah⁺ kih⁺ Dio, jëeh⁺ sa⁺ ñeh⁺ hnäh⁺ lih⁺ lloo⁻ jmi⁺ ja⁻. ³⁴ Kwee⁻ ba⁺ la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ la⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ya⁻ hëë⁻ ngoo⁺ uu⁺. Ga⁻jää⁺ hne⁺ kiyh⁺, mah⁺ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ ta⁺ kiyh⁺ ga⁻tooyh⁻ goo⁻ dsa⁻ kyaay⁺. Hi⁻ ga⁻siiyh⁻ dsa⁻ hi⁻ høø⁻ ho⁻haah⁺: “Høø⁻ kwee⁻, ta⁺ gwii⁻.” ³⁵ Ja⁻ ba⁺ lä⁻ja⁻ hnäh⁺, ta⁺ gwii⁻ hnäh⁺, jëeh⁺ sa⁺ ñeh⁺ hnäh⁺ lih⁺ jäh⁺ dsa⁻ juu⁺ hne⁺. Sa⁺ ñeh⁺ hnäh⁺ che⁺ ta⁺ ga⁻nuu⁻ jây⁺, o che⁺ lla⁻nuu⁻, o che⁺ koo⁻ hooh⁻ chaah⁺ dsoo⁺, o ta⁻ la⁻ høø⁻. ³⁶ Ni⁻ sa⁺ lii⁻ ga⁻ wa⁻ ra⁻ jây⁺, hnøø⁺ ma⁻ na⁻ lluu⁺h⁺ hnäh⁺ mah⁺ sa⁺ tääh⁻ hnäh⁺ na⁻ gwii⁻h⁻ hnäh⁺ ma⁺ ja⁻. ³⁷ Lä⁻ jë⁻ he⁻ jwahn⁻ la⁻, jwahn⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ ba⁺. Hnøø⁺ ma⁻ na⁻ lluu⁺h⁺ hnäh⁺.

14

Ma⁻ hnooh⁻ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁺ ma⁺ saayh⁺ Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Lä⁻ hyu⁺ ga⁻ tē⁺ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mäh⁺, hi⁺ kuyh⁻ he⁻ ñiih⁻ he⁻ sa⁺ kyaah⁺ levadura, jmi⁺ ja⁻ ma⁻ hnooh⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺ kyaah⁺ lä⁻ jëë⁻ ta⁻ jwoh⁺ kya⁺ ley ha⁻ lä⁻ ma⁻ saayh⁻ Jesús kyaah⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺, mah⁺ jngëëy⁺h⁺.

² Ma⁻ jây⁺:

—Sa⁻ wa⁺ kaah⁺ jnih⁺ jee⁺ jmi⁺ la⁻, mah⁺ sa⁺ dsa⁻ tooh⁻ mi⁺h⁻ jee⁺ jwii⁻.

Jaa⁻ dsa⁻ më⁻ ga⁻ huu⁻ jmi⁻ mi⁻ jwii⁻ lle⁻ Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Ma⁻ gya⁺ Jesús ka⁻ läh⁺ jee⁺ jwii⁻ Betania cha⁻ neh⁺ kih⁺ Simón hi⁻ ma⁻ dsaah⁺ dsoo⁺ hmi⁺h⁺ høø⁻. Jee⁺ ja⁻ gyay⁺ kuh⁻ hiih⁻, ma⁻ ga⁻ lloo⁺ jaa⁻ dsa⁻ më⁻ ma⁻ kyey⁻ koo⁻ së⁺ he⁻ ma⁻ haa⁺ jmi⁻ mi⁻ jwii⁻ he⁻ cheë⁻ nardo, he⁻ kyee⁺ hmooh⁺. Ga⁻ jøoy⁺ luu⁻ së⁺ ja⁻, mah⁺ ga⁻ huuy⁺ lle⁻ Jesús. ⁴ Pero ga⁻ lä⁻ lleë⁻ ko⁻ llaa⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ kyaayh⁺ he⁺, ga⁻ jây⁺:

—¿He⁻ la⁻ ma⁻ heë⁻ dsa⁻ më⁻ na⁻ jmi⁻ mi⁻ jwii⁻ na⁻? ⁵ Llu⁺ ga⁻ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ ga⁻ hñiiy⁺ mah⁺ ma⁻ liyh⁻ lä⁻ koh⁺ lih⁺ dsa⁻ koo⁻ ji⁻ ñe⁻ jmi⁺ ta⁺. Mah⁺ kuu⁺ ja⁻, ma⁻ kwëëy⁺ hi⁻ tä⁻ ñee⁻.

He⁻ ja⁻ ga⁻ hlëëy⁺ wii⁺ kih⁺ dsa⁻ më⁻ he⁺. ⁶ Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ Jesús:

—Ta⁻ hlëëh⁺ hñih⁺. Ta⁻ chuu⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ më⁻ la⁻. Llu⁺ ba⁺ he⁻ ma⁻ jmeey⁺ lä⁻ la⁻ kin⁺. ⁷ Jëeh⁺ lä⁻ ma⁻ tääh⁻ na⁻ ba⁺ hi⁻ tä⁻ ñee⁻ kyaah⁺ hnäh⁺, le⁺ kwah⁺ be⁺ kiyh⁺ jyoh⁺ jiih⁻. Pero jnä⁺, mo⁻ so⁻ jän⁻ ki⁻ wëë⁻ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺. ⁸ Dsa⁻ më⁻ la⁻ ma⁻ jmeey⁺ lä⁻ koo⁻ te⁺ le⁺ ba⁺. Kyaah⁺ he⁻ ma⁻ huuy⁻ jnä⁺ jmi⁻ mi⁻ jwii⁻, he⁻ ma⁻ mi⁻ lluu⁺ jnä⁺ jää⁺ ba⁺ la⁻, ja⁻ ga⁻ haa⁺ dsa⁻ jnä⁺. ⁹ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnäh⁺, lä⁻ kaa⁺ jmi⁻ gyuu⁺ jee⁺ kwa⁺ dsa⁻ ju⁻ hmëë⁺ kin⁺, lä⁻ cha⁻ juu⁺ ha⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ jmeey⁺ dsa⁻ më⁻ la⁻, mah⁺ lä⁻ ja⁻ lä⁻ dsooh⁻ dsë⁺ dsa⁻ kiyh⁺.

Juda ga⁻ ngëë⁻ Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Ma⁻ ngëë⁻ he⁻ ja⁻, jaa⁻ jee⁺ lä⁻ jëë⁻ gya⁻ tuu⁺ discípulo hi⁻ cheë⁻ Juda Iscariote ngooy⁺ kih⁺ dsa⁻ kaah⁺ kya⁺ jmi⁻ dsa⁻ na⁻ hñëëy⁺ Jesús. ¹¹ Ma⁻ ga⁻ nuu⁺ dsa⁻ he⁺, ga⁻ tih⁺ dsëy⁺ jwërte hi⁻ ga⁻ bääy⁻ hñiiy⁺ kway⁺ kuu⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ hnooh⁻ Juda ha⁻ lä⁻ jmeey⁺ mah⁺ ngëëy⁺ Jesús ja⁻ goo⁻ dsa⁻ he⁺.

Ga⁻ jmeey⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnä⁻ ma⁻ nuu⁺ kyaah⁺ ga⁻ hiih⁺ juu⁺

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

12 To⁻ne⁻ jmi⁻ he⁻ ga⁻løø⁻ dsa⁻taah⁻ dsa⁻ jmeey⁻ jmi⁻ kuyh⁻ he⁻ñi⁻h he⁻ sa⁻ kyaah⁻ levadura, ja⁻ba⁻ jmi⁻ ja⁻ ma⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mäh⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ discipulo siyh⁻ Jesús:

—¿Ha⁻ jwah⁻ mi⁻llu⁻ jnääh⁻ jee⁻ kih⁻ ma⁻n⁻uu⁻?

13 He⁻ ja⁻ ga⁻jmeey⁻ mada⁻ kih⁻ uu⁻ discipulo kyaay⁻ mah⁻ ga⁻siyh⁻:

—Go⁻nää⁻ hnäh⁻ ta⁻ jee⁻ jwi⁻ juuh⁻. Cha⁻jwē⁻ ja⁻, jeeh⁻ hnäh⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ kji⁻ koq⁻ mi⁻dsuu⁻ jmi⁻, ja⁻ lla⁻ leh⁻ hnäh⁻ kaah⁻ kiyh⁻. 14 Ha⁻ jee⁻ dsa⁻hey⁻, ja⁻ jwi⁻ dsa⁻ juu⁻ hne⁻: “Lä⁻la⁻ jäh⁻ Ta⁻jwoh⁻ kyaä⁻ jnääh⁻. ¿Na⁻ jee⁻ hne⁻ jee⁻ le⁻ kyeh⁻ jnääh⁻ borrego mäh⁻ kyaah⁻ discipulo kyaan⁻?”, jwi⁻h dsa⁻ he⁻. 15 Hi⁻ he⁻ heeh⁻ hnäh⁻ jee⁻ ga⁻tē⁻ to⁻ jwēē⁻ hne⁻ jee⁻ cha⁻ koq⁻ jee⁻ he⁻ ma⁻na⁻llu⁻. Jee⁻ ja⁻ mi⁻llu⁻ hnäh⁻ ma⁻n⁻uu⁻ jnän⁻.

16 Ga⁻lla⁻nää⁻ ba⁻ discipulo he⁻ ta⁻ jee⁻ jwi⁻ juuh⁻. Hi⁻ ga⁻la⁻ ba⁻ lä⁻koq⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻mi⁻llu⁻ jee⁻ kuyh⁻ ma⁻n⁻uu⁻.

17 Ta⁻ ga⁻n⁻uu⁻ jmi⁻ ja⁻ ngoo⁻ Jesús kyaah⁻ lä⁻jēē⁻ gya⁻tuu⁻ discipulo kyaay⁻.

18 Ma⁻ ga⁻lla⁻näy⁻ jee⁻ ja⁻ ga⁻taayh⁻ kuyh⁻ ma⁻n⁻uu⁻. Ta⁻ko⁻jiih⁻ jmeey⁻ ma⁻n⁻uu⁻, ga⁻jäh⁻ Jesús:

—Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁻, jaa⁻ jee⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ kuh⁻ kyaah⁻ jnä⁻ ngēy⁻ jnä⁻.

19 Ma⁻ ga⁻nuu⁻ discipulo lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻meeh⁻ dsēy⁻, ga⁻ngüy⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús ma⁻ jaa⁻ ma⁻ jaa⁻, ma⁻ jäyh⁻:

—¿Che⁻ jnä⁻ na⁻ ta⁻jwoh⁻?

20 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Laa⁻ jaa⁻ jee⁻ lä⁻jēē⁻ gya⁻tuu⁻ hnäh⁻ hi⁻ tä⁻ goo⁻ kyaah⁻ jnä⁻ neh⁻ wii⁻ la⁻.

21 Ma⁻ ra⁻ ju⁻dsoo⁻, Hi⁻ ga⁻lēē⁻ngo⁻ la⁻ le⁻ kiyh⁻ lä⁻koh⁻ ma⁻ na⁻ sii⁻. Pero jwi⁻ dsa⁻ hi⁻ ngēē⁻ Hi⁻ ga⁻lēē⁻ngo⁻ la⁻. Llu⁻ ga⁻ la⁻ kih⁻ dsa⁻ñuu⁻ he⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻chaay⁻ go⁻te⁻ ba⁻.

22 Ta⁻ko⁻jiih⁻ tääh⁻ discipulo kuh⁻, ga⁻ka⁻ Jesús he⁻ñi⁻h mah⁻ ga⁻kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio. Ma⁻ ngēē⁻ ma⁻kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio ga⁻llaay⁻ he⁻ñi⁻h ja⁻, mah⁻ ga⁻kwēeyh⁻ lä⁻jēē⁻ discipulo kyaay⁻ ga⁻siyh⁻:

—Kye⁻ hnäh⁻, he⁻ la⁻ na⁻ jmi⁻ngo⁻ kin⁻.

23 Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ ga⁻kay⁻ wa⁻kyaah⁻, ga⁻kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio mah⁻ ga⁻kwēeyh⁻ discipulo kyaay⁻, hi⁻ ga⁻hiyh⁻ lä⁻jēēy⁻. 24 Mah⁻ ga⁻jäyh⁻ ka⁻läh⁻:

—He⁻ la⁻ na⁻ jma⁻ kin⁻ he⁻ tuu⁻ kih⁻ jwēē⁻ dsa⁻ hi⁻ kyaah⁻ jma⁻ kin⁻ jmee⁻ Dio koq⁻ hmooh⁻ hmēē⁻. 25 Ma⁻ ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁻, mo⁻so⁻ huhn⁻ ka⁻läh⁻ jmi⁻h mi⁻jēh⁻ ma⁻äa⁻, lä⁻jiih⁻ lloo⁻ jmi⁻ huhn⁻ ka⁻läh⁻ lä⁻hmēē⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻.

Ga⁻hmä⁻ Pee⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ kyuu⁻ Jesús

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Ma⁻ ngēē⁻ ma⁻häy⁻ kih⁻ Dio, ga⁻näy⁻ ta⁻ ne⁻ moh⁻ Olivo. 27 Ja⁻ ga⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús:

—Ga⁻lä⁻jēē⁻ hnäh⁻ beeh⁻ jnä⁻ na⁻ hwē⁻. Lä⁻ja⁻ na⁻si⁻ juu⁻ kih⁻ Dio: “Jmeen⁻ dsoo⁻ kih⁻ hi⁻ hää⁻ lä⁻jēē⁻ borrego, hi⁻ lä⁻jēē⁻ borrego kyaay⁻ sa⁻jñee⁻.” 28 Pero ga⁻ ma⁻lä⁻jiihn⁻ ka⁻läh⁻, hii⁻ jnä⁻ nün⁻ na⁻jään⁻ hnäh⁻ ta⁻ Galilea.

29 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ Pee⁻:

—Ma⁻ke⁻ lä⁻jēē⁻ ga⁻bee⁻ hne⁻, pero jnä⁻ sa⁻ beēn⁻ hne⁻.

30 He⁻ ja⁻ jäh⁻ Jesús siyh⁻ Pee⁻:

—Ma⁻ra⁻ju⁻dsoo⁻ jwë⁻hn⁻ hne⁻, na⁻hwë⁻, jää⁻ja⁻ga⁻të⁻ to⁻ jiih⁻ hooh⁻ chaah⁻ dsoo⁻, hne⁻ ma⁻të⁻ hnë⁻ jiih⁻ ma⁻hmäh⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ kyuu⁻h⁻ jnä⁻.

³¹ Pero ma⁻ kwa⁻ Pee⁻ be⁻ jäh⁻:

—Ma⁻ke⁻ ga⁻juun⁻ kyaah⁻ hne⁻ sa⁻ jwahn⁻ lä⁻na⁻.

Lä⁻ja⁻ kwee⁻ ba⁻ ga⁻jäh⁻ lä⁻jëy⁻.

Nëe⁻ Jesús Getsemani na⁻chuyy⁻ kyaah⁻ Dio

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Ma⁻ngëe⁻ he⁻ ja⁻, ngoo⁻ Jesús koo⁻ jee⁻ chee⁻ Getsemani kyaah⁻ discípulo kyaay⁻. Ma⁻ ga⁻lla⁻näy⁻ jee⁻ ja⁻, ga⁻siiyh⁻ lä⁻jëe⁻:

—Jee⁻ la⁻ ba⁻ go⁻ taah⁻ hnäh⁻ ta⁻ko⁻ jiih⁻ na⁻chuyun⁻ kyaah⁻ Dio.

³³ Ga⁻jääy⁻ ma⁻ la⁻ Pee⁻, Jacobo kyaah⁻ Jwaag⁻ ba⁻. Chah⁻ ba⁻ ja⁻ meeh⁻ dsëy⁻ hi⁻ chaay⁻ cha⁻miih⁻ hu⁻dsë⁻. ³⁴ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Peer⁻ meeh⁻ dsën⁻, lä⁻jiih⁻ juun⁻ go⁻te⁻ la⁻ kin⁻. Jee⁻ la⁻ ba⁻ jää⁻ jnä⁻. Kwëeh⁻ hoh⁻ hnäh⁻, ta⁻ gwii⁻ hnäh⁻.

³⁵ Ja⁻ga⁻ ngoo⁻ Jesús miih⁻ ga⁻ ta⁻ cha⁻në⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻juuyh⁻ jnëy⁻ mah⁻ ga⁻jluyy⁻ lley⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ hwa⁻, ga⁻chuyy⁻ kyaah⁻ Dio, ma⁻ hnøoy⁻ sa⁻ ma⁻ jëey⁻ wii⁻, wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ ma⁻le⁻ ba⁻. ³⁶ Ma⁻ jäh⁻:

—Tää⁻ kyaan⁻, ga⁻lä⁻jë⁻ ba⁻ le⁻ kyah⁻. Lää⁻ jnä⁻ kih⁻ he⁻ wii⁻ he⁻ jëen⁻ na⁻. Pero sa⁻ wa⁻ la⁻ lä⁻ hnoon⁻ hñiin⁻, wa⁻le⁻ lä⁻ hnooh⁻ hñaah⁻ ba⁻.

³⁷ Ma⁻ jäh⁻ Jesús ka⁻ läh⁻, ga⁻jëey⁻ ma⁻na⁻gwii⁻ discípulo. He⁻ja⁻ ga⁻siiyh⁻ Pee⁻:

—Simón, ¿che⁻ na⁻gwiih⁻, che⁻ ni⁻ koo⁻ hor⁻ sa⁻ ma⁻lä⁻be⁻ hoh⁻ he⁻ ma⁻nah⁻ na⁻nëh⁻? ³⁸ Wa⁻ na⁻nëh⁻ hnäh⁻, ngii⁻ hnäh⁻ kyah⁻ kih⁻ Dio mah⁻ sa⁻ leh⁻ he⁻ hliih⁻ hnäh⁻. Jmi⁻lle⁻ jnän⁻ kwa⁻ ba⁻ be⁻. Pero jmi⁻ngo⁻ jnän⁻ sa⁻ bee⁻.

³⁹ Ngooy⁻ ka⁻läh⁻ na⁻chuyy⁻ kyaah⁻ Dio, kyaah⁻ ja⁻ba⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻hlëeyh⁻ to⁻në⁻. ⁴⁰ Ma⁻ jayh⁻ ka⁻läh⁻, ga⁻jëey⁻ lä⁻jëe⁻ ba⁻ ma⁻na⁻gwiiy⁻. Kih⁻ he⁻ lä⁻gwiiy⁻ jwërte, he⁻ja⁻ sa⁻ ñey⁻ hee⁻ na⁻ ma⁻hlëeyh⁻ kyaah⁻ Jesús. ⁴¹ Nëe⁻ Jesús ka⁻läh⁻ jee⁻ ga⁻të⁻ hnë⁻ jiih⁻ hi⁻ ma⁻ jayh⁻ ka⁻läh⁻ ga⁻jäh⁻:

—Gwii⁻ ba⁻ hnäh⁻, teeh⁻ hnäh⁻ hoh⁻, ma⁻lee⁻ ba⁻ ko⁻na⁻. Ma⁻lloo⁻ hor⁻ jaa⁻ Hii⁻ ga⁻lëe⁻ngo⁻ la⁻, ngëe⁻ dsih⁻ goo⁻ dsa⁻ hña⁻ dsë⁻. ⁴² Noo⁻ hnäh⁻ mah⁻ maan⁻. Ma⁻ngoo⁻ ya⁻jäh⁻ hi⁻ ngëe⁻ jnä⁻.

Ga⁻saayh⁻ Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Lla⁻ gyih⁻ juu⁻ ja⁻ ma⁻ ja⁻ Juda, he⁻ ba⁻ jaa⁻ jee⁻ lä⁻jëe⁻ gya⁻tuu⁻ discípulo kyaay⁻. Jay⁻ kyaah⁻ koo⁻ nää⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ ñe⁻, hi⁻ kye⁻ hma⁻, lä⁻hih⁻ kih⁻ ta⁻jwoh⁻ kya⁻ ley⁻ kyaah⁻ dsa⁻kaah⁻ kya⁻ jmi⁻dsa⁻, kyaah⁻ dsa⁻gyuu⁻h⁻.

⁴⁴ Ga⁻taah⁻ Juda dsa⁻ he⁻ juu⁻ jää⁻, ga⁻jäh⁻:

—Hi⁻ chühn⁻ kih⁻, hi⁻ he⁻ he⁻, ja⁻ saah⁻ hnäh⁻, ta⁻ lää⁻.

⁴⁵ Ma⁻ ga⁻llooy⁻, chah⁻ ba⁻ ngooy⁻ koo⁻ kih⁻ Jesús:

—Ta⁻jwoh⁻ —ga⁻jäh⁻.

Na⁻ ma⁻ hii⁻ ga⁻chuyh⁻ kih⁻ Jesús. ⁴⁶ Lä⁻chah⁻ ja⁻ ga⁻saah⁻ dsih⁻.

⁴⁷ Pero jaa⁻ discípulo kya⁻ Jesús, ga⁻sëeyh⁻ ñe⁻, ga⁻kuy⁻ lo⁻gwa⁻ jaa⁻ moz⁻ kya⁻ jmi⁻dsa⁻ jööh⁻. ⁴⁸ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús:

—¿Che⁻ dsa⁻ hii⁻ jnä⁻, he⁻ la⁻ ma⁻ ya⁻ nääh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ hma⁻, kyaah⁻ ñe⁻, mah⁻ saah⁻ jnä⁻? ⁴⁹ Lä⁻jë⁻ jmi⁻ ma⁻ hää⁻n⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ma⁻ kwan⁻ juu⁻ koo⁻ gwah⁻ mah⁻ sa⁻ ga⁻chaah⁻ jnä⁻. Pero ko⁻na⁻ le⁻ ba⁻ mah⁻ lä⁻te⁻ lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻ juu⁻ kih⁻ Dio.

50 Lã-jëë discipulo he' ga-beey' mah' ga-kyuy'. 51 Jaa- chih- ba' ga-lla-lle' kaah' kih' Jesús, na-bääh- koo- ta-jmaah'. Hi' ga-saayh' chih- he'. 52 Ma' ga-saah' dsih' ga-bey' ta-jmaah' kiyh' mah' ga-kyuy' to-lo'kwayh'.

Na-jäy- Jesús cha'në' dsa-ta'kaah' kyaa' dsa-judiu
(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Ga-jäy- Jesús cha'në' jmi-dsa- hi- kye- në'. Ga-kuh' lä-jëë jmi-dsa- kaah' kyaah' ta-jwoh' kyaa' ley, hi' kyaah' dsa-gyuh'. 54 Pero Pee' ba' ngooy' lley' kaah' kih' Jesús, lä- ga-të' ho'hne- në'ta' kih' jmi-dsa- jøøh' he'. Lä-koo- ga-lloo' ba' Pee' jee' ja-, ga-gyay- llooyh- je- kyaah' poo- hi- ma-tääh' llooh- je-.

55 Jee' lä-jëë dsa-kaah' he', ma' hnaayh- dsa- hi- ma' bääh- Jesús dsoo' lä-jwë' jee' ma' jngëëyh', pero sa' ga-jmää' ni- miih- juu' kih' hi- he'. 56 Jëeh', jwëë' dsa- ma' bääh- dsih' kyaah' juu' ta-juu', pero ni' jaa- sa' ga-jä' koo- ba' juu' kih'. 57 Ga-hwëë- ga-jaa- uu' dsa- hi- ga-kwa' juu' ta-juu', ga-jäyh':

58 —Ga-nuuh' jnääh' ga-jäyh': "Jnä' hlan- gwah- chih' la- he- ga-la' kyaah' goo- dsa-, pero jnä' jmeen' jyoh' kyaah' hnë- jmii' hi- ni' sa' tän' goon'."

59 Ni' lä-ja- sa' ga-lä-dsoo' juu' kiyh'.

60 He-ja- ga-noo- jmi-dsa- hi- kye- në' to'dsaah' jee' ja-, mah' ga-ngüy' juu' kih' Jesús:

—¿Hee- jwah' hne-, he- ma-jäh' hi- na- kyah'? ¿He-la' sa' hlëéh' ni- miih-?

61 Pero Jesús ga-noo- ti' go-te-, mo'so' ga-ngüy' ni- miih-. Koo- ka-läh' ga-ngüy' jmi-dsa- jøøh' he' juu' kiyh':

—¿Che' hne- he' Cristo Joo' Dio Jøøh'?

62 He-ja- ga-jäh' Jesús süyh':

—Jnä' he'. Hi' lloo- koo- jmi' jëéh' hnäh' Hi- ga-lëë' ngo' la- gya' jwoo' ra-llu' kih' hi- cha- be' kih', hi' lä-ja- jëéh' hnäh' jäyh' ka-läh' jee' jni' hii' gyuh'.

63 He-ja- lä- ma-kyeh' ja- jmi-dsa- jøøh' he' hmiih- kih' ga-güy', ga-jäyh':

—¿Hi- ga-jwaah' jne' jñah' hi- jmee' ju'dsoo'? 64 Jee' na- ma-nuuh' hnäh' he- ma-mi-kwayh' Dio. ¿Hee- jwah' hnäh'? —ga-jäh' dsa-jøøh' he'.

Ga-lä-jëë- ba' dsa- ga-bääh- dsoo', ga-jäyh':

—Ää- jmi' juuy'.

65 Lä-cha' ja- ga-løø' ko-llaa' ti-hñey- kih' Jesús. Ga-løøy' mo-në' Jesús, ga-kway' kih' mah' ma' süyh':

—Jäh' da', ¿hi- na- ma-kwa' kyah'?

Hi' lä-ja- ga-kwa' poo- kiyh' ka-läh'.

Ga-hmä' Pee' juu' he- sa' kyuy' Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Lä- ma' gya' Pee' ho'hne- ja-, ja' jaa- dsa-më' hi- ma' jmee- ta' kih' jmi-dsa- jøøh' he'. 67 Ma' ga-jëëy' gya' Pee' llooh- je-, ga-jäyh':

—Hne- ka-läh' ma' ngëh- kyaah' Jesús hi- cha- Nazaret.

68 —Jah-ha', sa- man- hi- kih' na- hlëéh', sa- kyuyun- dsa- na- —ga-jäh' Pee'.

Ya-hëëy' na-nooy- lä- ga-të' ho'haah' jee' dsa-taah' dsa-. Hi' ga-hooh' chaah' dsoo'. 69 Ma' ga-jëë' dsa-më' he' ka-läh' cheh' Pee' jee' ja-, ga-süyh' dsa- hi- ma-tääh' jee' ja-:

—Go- he' ba' dsa- kyaah' Jesús na-.

⁷⁰ Koō-ka-lāh' ga-hmä' Pee' juu' he- sa- kyuuy' Jesús. Koō-hwēē' ga-ja'-ga-jāh' dsa- hi- ma-tāäh' jee' ja-, ga-siiyh' Pee' ka-lāh':

—Ma-ra' ju'dsoo', sa- na-hee, hne- he- dsa-kyaa'h' hi- oo-. He' ba' hi-chaa- Galilea hne-. Kwee- ba' hlēeh' kyaayh'.

⁷¹ He-ja- ga-løø' Pee' hlēeh' kyaah' dso'jwii' hi- ga-tāāy- Dio.

—Ma-ra' ju'dsoo', sa- kyuun' dsa-nūuh' hi- hlēeh' kih' na- —ga-jāyh'.

⁷² Hor- ja- ga-tē to' jiih' hooch' chaah' dsoo', jee' ja- ga-lā-dsooh' dsē' Pee' juu' he- ga-jāh' Jesús ga-siiyh' jāā': "Jāā' ja-ga-tē to' jiih' hooch' chaah' dsoo', hne- ma-tē hnē- jiih' ma-hmāh' juu' he- sa- kyuuh' jāā'."

Ma' ga-lā-dsooh' dsē' Pee' ha- lā- ga-jāh' Jesús, ga-hooyh' lā-jiih' lla- dsēy'.

15

Ga-jāy' Jesús cha'nē' Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Tiih' ga- ma' ga-jnā', ga-kuh' dsa-kaah' kyaā' jmi-dsa-, kyaah' dsa-gyūuh', kyaah' ta-jwoh' kyaā' ley, hi- lā-jēē- ga-dsa- hi- laa' ta'. Hi- he' ga-hūūuh' Jesús mah' na-tāāyh' goo- Pilato hi- ma' laa' lle'moh'. ² Ma' ga-lloo' Jesús cha'nē' Pilato, ga-ngii' Pilato juu' kiyh':

—¿Che' hne- he' dsa-jøøh' kyaā' dsa- judiu?

He-ja- ga-jēeh- Jesús juu' kiyh':

—Ma-jāh' ba' hne-.

³ Pero dsa-kaah' he' cha-ga'miih- ga-hniiy' kih' Jesús. ⁴ Koō-ka-lāh' ga-jāh' Pilato:

—¿Che' ni- miih- juu' sa- jiih' kih' dsa-? Jēē- da' joh' he- sa-bāāh- dsa- hne-.

⁵ Pero ni- lā-ja- sa- ga-jiih' Jesús juu', he-ja- ma' jēē- dsa-h' Pilato.

Ga-jā' juu' jngiih' dsa- kih' Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Lā-jē- jiih' ma-tē- jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mäh', ma-lāā- Pilato jaa- jee' lā-jēē- hi- ma-tāäh' neh- nē- hi- ma-tih- dsē' dsa- ba'. ⁷ Ma' hāā' jaa- hi- chee- Barrabá neh- nē' kyaah' jñah' dsa-kyaa'yh' hi- ga-jngēeh' dsa- ma' ga-hnooy' juu' kih' dsa-ta'. ⁸ Ga-lla-nāā' ga-jwēē' dsa- ma' ngiiy' kih' Pilato mah' wa' jmeey' lā-koo- ma' jmeey' jāā'.

⁹ He-ja- ga-jēeh- Pilato juu' kiyh':

—¿Che' hnooh- hnäh' lāān' hi- laa' rey kyaā' dsa- judiu? —ga-jāh' Pilato siiyh' dsa- judiu he'.

¹⁰ Jēēh', lā-la- ba- ma-nēy- he- ma- na-høøh' jmi-dsa- kaah' he' kih' Jesús, he-ja- ba' ja- heh' ga-taah' dsih' gooy'. ¹¹ Pero jmi-dsa- kaah' he' ga-taayh' juu' lā-jēē- dsa- he- ngiiy' he- lāā' Barrabá ba'. ¹² Koō-ka-lāh' ga-jāh' Pilato ga-siiyh' dsa- he':

—¿Hee- hnooh- hnäh' jmeen' kih' hi- jwah' hnäh' laa' rey kyaā' dsa- judiu?

¹³ Lā-jēē- dsa- ga-løø' tooh' miih':

—Tāāy' dsoh' hma-cru'.

¹⁴ He-ja- ga-jāh' Pilato:

—¿Hee- hliih' ma-jmee' dsa- la-?

Pero dsa- he', cha-ga'miih- kij- ga-tooyh' miih':

—Tāāy' dsoh' hma-cru'.

15 Lã˘ja˘ ga˘lã˘hnøø˘ Pilato he˘ ga˘jã˘y˘ llu˘ kyaah˘ dsa˘ he˘, he˘ja˘ ga˘lã˘äy˘ Barrabá ba˘. Mah˘ ga˘jmeey˘ hih˘ ga˘jmi˘ ga˘baa˘ dsa˘ Jesús. Ma˘ngëe˘ he˘ ja˘, ga˘ngëe˘y˘ Jesús ja˘goo˘ hløø˘ mah˘ dsa˘tä˘äy˘ dsøh˘ hma˘cru˘. 16 Mah˘ ga˘tëe˘ hløø˘ ta˘ chá˘neh˘ ga˘ kih˘ n'ëta˘ ja˘. Jee˘ ja˘ ga˘küh˘ lã˘jëe˘ dsa˘kyaayh˘. 17 Ga˘kyeh˘ dsih˘ koo˘ hmiih˘ gyuu˘ lãh˘ (he˘ ma˘ k'ëh˘ rey), ga˘kay˘ wii˘ too˘ ga˘jmeey˘ koo˘ he˘ lih˘ mah˘ ga˘tooyh˘ lle˘ Jesús lla˘ coron. 18 La˘løø˘ hløø˘ he˘ mi˘kwayh˘ Jesús ma˘ jmeey˘ Dio kiyh˘, ma˘ jãyh˘:

—Peer˘ jøøh˘ dsa˘ ta˘ kyaa˘ dsa˘ judiu.

19 Ga˘bay˘ lle˘ Jesús kyaah˘ hma˘. Ga˘ti˘ ga˘hñe˘ dsih˘, ga˘juuyh˘ jnëy˘ cha˘në˘ Jesús ga˘jmä˘y˘ jøøh˘. 20 Ma˘ngëe˘ ma˘ mi˘kwa˘h˘ dsih˘, ga˘lle˘ dsa˘ hmiih˘ gyuu˘ he˘ ga˘kyeyh˘ ja˘, mah˘ ga˘kyeyh˘ ka˘lãh˘ hmiih˘ kiyh˘, ja˘ga˘ ga˘jä˘y˘ na˘tä˘äy˘ dsøh˘ hma˘cru˘.

Ga˘tä˘äy˘ Jesús dsøh˘ hma˘cru˘
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Hor˘ ja˘ ga˘ngëe˘ jaa˘ dsa˘ cháa˘ Cirene hi˘ jah˘ jee˘ nuu˘ kih˘. Dsa˘ he˘ ma˘ chee˘ Simón, jmi˘ Leja˘ kyaah˘ Rufo. Ga˘jmeey˘ hløø˘ bii˘ ga˘jä˘ dsa˘ he˘ hma˘cru˘ kyaa˘ Jesús. 22 Ga˘jä˘y˘ Jesús lã˘ ga˘të˘ jee˘ chee˘ Gólgota, he˘ hnøø˘ jãh˘: Moo˘ Lle˘ Hii˘. 23 Jee˘ ja˘ ga˘kwëeh˘ dsih˘ jmi˘ jiih˘ he˘ na˘kaah˘ më˘ chee˘ mirra, pero sa˘ ga˘hÿh˘. 24 Ma˘tä˘y˘ dsøh˘ hma˘cru˘, ga˘ti˘ ga˘llooyh˘ hmiih˘ he˘ ma˘ kyeh˘ Jesús. Ga˘kooyh˘ suert, ma˘ jëe˘y˘ hi˘ jaa˘ jee˘ lã˘jëe˘y˘ tëe˘y˘ hmiih˘ nãa˘ he˘ llu˘ ga˘.

25 Ko˘hi˘ ñu˘ ta˘lã˘ høø˘ ga˘tä˘äy˘ Jesús dsøh˘ hma˘cru˘. 26 Jee˘ tä˘y˘ ja˘ ga˘tøø˘ dsa˘ koo˘ hwëh˘ he˘ jãh˘ ha˘ lã˘ la˘ dsoo˘ he˘ bããh˘ dsih˘: “Hi˘ la˘ na˘ rey kyaa˘ dsa˘ judiu.” 27 Ga˘tä˘äy˘ dsa˘ ka˘lãh˘ n'ë hma˘cru˘ jñah˘ ga˘ uu˘ dsa˘hii˘, jaa˘ jwoo˘ ra˘lluu˘, hi˘ jaa˘ jwoo˘ ra˘k'ëh˘ kiyh˘. 28 Jee˘ ja˘ ga˘lã˘te˘ lã˘koo˘ na˘sii˘ kiyh˘: “Ga˘jmeey˘ dsa˘ kwa˘at˘ la˘y˘ lã˘koo˘ hi˘ ää˘ dsoo˘.”

29 Lã˘jëe˘ hi˘ ma˘ dsa˘ngëe˘ ta˘ ja˘, ma˘ jiiyh˘ lley˘ hi˘ ma˘ mi˘kwayh˘ kih˘ Jesús, ma˘ jãyh˘:

—Hne˘ na˘ hi˘ ma˘ hla˘ gwah˘ kih˘ Dio mah˘ ma˘ jmeeh˘ kyaah˘ hnë˘ jmi˘,

30 lã˘ã˘ hñaa˘h˘ jee˘ tä˘h˘ na˘ mah˘ jñaa˘ dsøh˘ hma˘cru˘ na˘ —ga˘jãyh˘.

31 Ja˘ba˘ lã˘ja˘ ga˘mi˘kwa˘h˘ jmi˘ dsa˘ kaah˘ ka˘lãh˘ llay˘ juu˘ kyaah˘ dsa˘kyaayh˘ hi˘ kyaah˘ ta˘jwoh˘ kyaa˘ ley, ma˘ jãyh˘:

—Ga˘lih˘ bil˘ ga˘lä˘äy˘ dsa˘, mah˘ na˘ sa˘ liyh˘ lä˘äy˘ hñiiy˘. 32 Hi˘ laa˘ Cristo, rey jnã˘ jne˘ judiu, wa˘ jñaa˘y˘ jee˘ tä˘y˘ dsøh˘ hma˘cru˘ na˘, mah˘ jëen˘ koo˘, ja˘ ga˘ lã˘he˘h˘ jne˘ kiyh˘ —ga˘jãyh˘.

Ja˘ba˘ lã˘ja˘ ga˘mi˘kwa˘h˘ hi˘ ma˘ tä˘ jyoh˘ hma˘cru˘ koo˘ kiyh˘.

Ga˘juu˘ Jesús
(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Ma˘ ga˘të˘ llã˘hyoo˘, lã˘kaa˘ jmi˘gyuu˘ ga˘nuu˘ lã˘jiih˘ ga˘të˘ ko˘ hi˘ hnë˘ ta˘ ga˘hloo˘. 34 Ma˘ngoo˘ ga˘të˘ ko˘ hi˘ hnë˘ ja˘, ga˘hlëeh˘ Jesús koo˘ ki˘gaa˘, ga˘jãyh˘:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —he˘ la˘ hnøø˘ jãh˘: Dio kyaan˘, Dio kyaan˘, ¿he˘ la˘ ma˘be˘h˘ jnã˘?

35 Ko˘llaa˘ dsa˘ hi˘ ma˘ tä˘ãh˘ jãh˘ ga˘nuu˘ he˘ ga˘hlëe˘y˘, he˘ja˘ ga˘jãyh˘:

—Jëe˘ da˘, tëe˘y˘ Elia.

³⁶ He-ja- ngoo⁴ jaa⁻ dsa⁻ ko⁻ chih⁴, ga⁻ kay⁴ koo⁻ wa⁴ joo⁻, ga⁻ mi⁻ gyayh⁴ joo⁻ kyaah⁴ jmi⁻ jiih⁻, ga⁻ lla⁻ lley⁴ lle⁴ hma⁻ mah⁴ ga⁻ chooy⁴ ma⁴ hih⁴ Jesús, hi⁻ ga⁻ siiyh⁴ dsa⁻ kyaayh⁴:

—Tää⁴ ba⁴ kih⁴. Wa⁴ jee⁴ da⁴ jne⁴ che⁴ ja⁻ Elia mah⁴ jñaay⁴.

³⁷ Lä⁻ chah⁴ ja⁻ ga⁻ hoo⁴ Jesús koo⁻ ki⁻ gaa⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ juuy⁴. ³⁸ Hor⁻ ja⁻ ga⁻ gi⁻ hmiih⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ jné⁻ llah⁴ gwah⁴, ga⁻ llo⁴ ta⁻ gyuh⁴ lä⁻ ga⁻ tē⁴ hwa⁴. ³⁹ Ma⁴ cheh⁴ jmi⁻ hløø⁴ romano cha⁻ né⁻ Jesús jee⁴ taay⁻ dsoh⁴ hma⁻ cru⁻ ja⁻. Ma⁴ ga⁻ jēy⁴ he⁻ ga⁻ hoo⁴ Jesús hi⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ juuy⁴, he⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁴:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁴, dsa⁻ ñuu⁻ na⁻ ma⁻ laa⁴ Joo⁴ Dio.

⁴⁰ Hū⁴ ga⁻ miih⁻ ma⁻ tääh⁻ ko⁻ llaa⁴ dsa⁻ mē⁻ jēē⁻ he⁻ jmeē⁻ dsa⁻ kih⁴ Jesús. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ hää⁴ María Magdalena, kyaah⁴ María choo⁴ José, ja⁻ ba⁻ chooy⁴ kyaah⁴ Jacobo mah⁴, kyaah⁴ jñah⁴ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ chee⁻ Salomé. ⁴¹ Dsa⁻ mē⁻ he⁻ ma⁻ jmeē⁻ ko⁻ jøh⁴ kyaah⁴ Jesús hi⁻ ma⁻ jmeey⁻ be⁴ kiyh⁴ lä⁻ koo⁻ ma⁻ täayh⁴ hwa⁴ Galilea hi⁻ ma⁻ chaa⁻ ga⁻ jñah⁴ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ ga⁻ jmeē⁻ ko⁻ jøh⁴ kyaayh⁴ lä⁻ koo⁻ ma⁻ näay⁴ ta⁻ Jerusalén.

Ga⁻ haay⁴ Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Ta⁻ ga⁻ hloo⁴ jmi⁻ he⁻ mi⁻ lluu⁴ dsa⁻ hñii⁻, ga⁻ haay⁴ Jesús ja⁻ ga⁻ dsa⁻ taayh⁴ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē⁻. ⁴³ José, hi⁻ chaa⁻ Arimatea, ma⁻ laa⁴ jaa⁻ dsa⁻ kyaah⁴ dsa⁻ ta⁻ kaah⁴, hi⁻ he⁻ ka⁻ läh⁴ ma⁻ jøø⁴ ma⁻ jēē⁻ jñäh⁴ he⁻ jmeē⁻ Dio hi⁻ kih⁴ dsa⁻. Jää⁴ ja⁻ ga⁻ dsa⁻ taayh⁴ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē⁻, ga⁻ tuu⁻ dsē⁻ José ga⁻ hey⁴ né⁻ ta⁻ kih⁴ Pilato na⁻ ngiiy⁴ jyooy⁴ jmi⁻ ngo⁴ kih⁴ Jesús dsoh⁴ hma⁻ cru⁻. ⁴⁴ Peer⁻ ga⁻ jēē⁻ dsa⁻ Pilato ma⁻ ga⁻ nuuy⁴ ga⁻ juu⁴ Jesús. He⁻ ja⁻ ga⁻ tēy⁴ jmi⁻ hløø⁴, mah⁴ ga⁻ ngiiy⁴ juu⁴ kiyh⁴ che⁴ dsoo⁴ ma⁻ juu⁴ Jesús. ⁴⁵ Ma⁻ ga⁻ tēy⁴ juu⁴, ja⁻ ga⁻ ga⁻ kway⁴ jwē⁻ na⁻ jyooy⁴ José jmi⁻ ngo⁴ kih⁴ Jesús. ⁴⁶ Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ la⁻ José koo⁻ ta⁻ jmaah⁴ wiih⁻, he⁻ ja⁻ chee⁻ lino. Ga⁻ jñaay⁴ Jesús, ga⁻ lääy⁴ kyaah⁴ ta⁻ jmaah⁴ ja⁻ mah⁴ na⁻ täayh⁻ neh⁴ koo⁻ to⁻ høø⁴ he⁻ ma⁻ na⁻ hē⁻ né⁻ kuu⁴ hloo⁻. Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ bäy⁴ koo⁻ mi⁻ kuu⁴ jmi⁻ mah⁴ ga⁻ jlēy⁴ ho⁻ too⁻ ja⁻. ⁴⁷ Hi⁻ ma⁻ jēē⁻ María Magdalena kyaah⁴ María choo⁴ José, ha⁻ jee⁻ ga⁻ kyaa⁻ dsa⁻ he⁴ Jesús.

16

Ga⁻ lä⁻ jiih⁴ Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ goh⁴ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē⁻, María Magdalena hi⁻ María choo⁴ Jacobo kyaah⁴ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ chee⁻ Salomé ga⁻ lay⁴ jmi⁻ mi⁻ jwii⁻ he⁻ ma⁻ dsa⁻ huuy⁴ Jesús. ² Tiih⁻ go⁻ te⁻ to⁻ né⁻ jmi⁻ kih⁴ seman⁴ ga⁻ näay⁴ ta⁻ jee⁻ ga⁻ kyaa⁻ dsa⁻ Jesús. Koo⁻ ma⁻ hya⁻ ba⁻ hyoo⁻ ga⁻ lla⁻ nää⁴ dsa⁻ mē⁻ he⁻ jee⁻ ja⁻. ³ Ma⁴ llay⁴ juu⁴ kyaah⁴ dsa⁻ kyaayh⁴:

—¿Hij⁴ kwa⁴ be⁴ jñän⁴ mah⁴ bän⁴ kuu⁴ he⁻ na⁻ jlē⁻ ho⁻ too⁻ ja⁻?

⁴ Pero ma⁻ ga⁻ jēy⁴ hoo⁴ to⁻ høø⁴, mo⁻ so⁻ cha⁻ na⁻ jlē⁻ kyaah⁴ kuu⁴ jmi⁻ ja⁻. ⁵ Ma⁻ ga⁻ taayh⁴ neh⁻ to⁻ høø⁴ ja⁻, ga⁻ jēy⁴ ta⁻ jee⁻ ma⁻ kyaa⁴ Jesús. Jwooy⁴ ra⁻ lluu⁴ kiyh⁴ ja⁻, ga⁻ jēy⁴ ma⁻ gya⁻ jaa⁻ chih⁻ kwa⁻ hi⁻ ma⁻ kyeh⁻ koo⁻ hmiih⁻ tøø⁻ kyoo⁻. Peer⁻ ga⁻ jwaah⁴ jwē⁻ dsa⁻ mē⁻ he⁻ ma⁻ ga⁻ jēy⁴ hi⁻ he⁻. ⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁴ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ gya⁻ he⁻:

—Ta⁻ wa⁻ gah⁴ hnäh⁴. Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret hi⁻ ga⁻ tää⁻ dsa⁻ dsoh⁴ hma⁻ cru⁻ hi⁻ hnaah⁴ hnäh⁴ mo⁻ so⁻ chaa⁻ jee⁻ la⁻. Hij⁴ ma⁻ lä⁻ jiih⁴. Jēē⁻ da⁻

hnäh' jee' ga'kyaā' dsih'. ⁷ Go-nāā' hnäh' go-jmeeh' juu' kih' Pee' kyaāh' lä-jëë' discípulo kyaay', dsoo' Jesús dsa-jää' hnäh' ta' Galilea. Jee' oo' jëëh' hnih' lä-koō' ga-jāyh' jāā' —ga-jāh' dsa' he'.

⁸ Ko-chih' ga-hwëë' dsa' më' he' hoo' to-høø' ja-, jlääy' ga-lä-ja- ga-nāay', ga-jwaa'yh' jwërte. Sa' cha- juu' ga-jmeeyh' kih' ni' jaa- kih' he' goyh'.

Ga'mi'jnää' Jesús hñii' kih' María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Tiuh' to-në' jmii' kih' seman' ga-lä-jiih' Jesús. Hi' ga-mi'jnääy- hñiiy' to-në' kih' María Magdalena. Kih' dsa-më' he' ga-hwëë' Jesús gyee' hi'-sa'llu' jāā'. ¹⁰ Nee' dsa-më' he' na'jmeeyh' juu' kih' lä-jëë' discípulo kyaā' Jesús jee' täāyh' ki-hooyh- meeh- dsëy'. ¹¹ Ga-jāyh':

—Chaa' ba' Jesús, ma-jëë' jnih'.

Ma' ga-nuu' discípulo juu' kih' María, sa' ga-jmeey' dsoo' juu' ja-.

Ga'mi'jnää' Jesús hñii' kih' uu' discípulo kyaay'

(Lc. 24:13-35)

¹² Jyoh' jmii' ja-, ga-mi'jnää- Jesús hñii' kih' uu' discípulo cha'jwë' jee' ga-nāay' ja-, pero kah' ba' laay'. ¹³ Hi' ga-nāā' discípulo he', na'jmeeyh' juu' kih' jee' lä-jëë' ga-dsa-kyaayh'. Ni' kih' hi- he' sa' ga-jmeey' dsoo' ka-läh'.

Ga'jmeë' Jesús mada' kih' apóstole kyaay'

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Jee' ga-dsaa', ga-mi'jnää- Jesús hñii' jee' ma' tääh' gya'kaa' discípulo në' mes- kuh-hih'. Jee' ja- ga-juyh' kih' discípulo kyaay', kih' he- sa' ma' dsoo' dsëy'. Ma' hweh- dsëy', he-ja- sa' ma' jmeey' dsoo' juu' kih' hi- ga-jāh' ga-jëë' Jesús ma-ngëë' ma-lä-jiiyh'. ¹⁵ Hi' ga-jāh' Jesús süyh':

—Go-nāā' hnäh' lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu' go-kwa' hnäh' ju'hmëë' kin' kih' lä-jëë' dsa-. ¹⁶ Lä-jëë' hi- lä-dsoo' dsë' hi' ga-heeyh- saay' jmii-, hi- he' ba' läā'. Pero hi- sa' lä-dsoo' dsë' kin-, hi- he' jā' kyaāh' dso'jwii'. ¹⁷ Hi- jmeë' dsoo' dsë' kin-, cha-miih- he-juh-gaa- jmeey'. Kyaāh' hih' kin' hwëëy' hi'-sa'llu' kih' dsa-, hlëëyh' ma' lih' koh' jyoh' juu'. ¹⁸ Cher'mah' he- ga-jmeë' miih- kiyh', sa' cha- he- le' kiyh' ni' miih-, hi' cher'mah' ga-heeh- dsih' venen, sa' hnoo' dsoo' kiyh'. Hi' mi-hläāy' dsa-dsaa'h', wa'ra- ga-kyey- gooy- në' kiyh'.

Ngaah' Jesús gyuuh'

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Ma-ngëë' ma-hlëëh' Jesús lä-ja- kyaāh' discípulo kyaay', ja- ga' ngaayh' ta-gyuuh', ga-gyay- jwoo' ra'lluu' kih' Dio. ²⁰ Ja- ga' ga-nāā' discípulo lä-kaa- lä-juh' kyaāh' be' kih' Dio na'kay- ju'hmëë' kih' dsa-. Hi' ga-mi'jnää- Dio la' dsoo' juu' he- kyey-, kyaāh' lä-jë' he- juh-gaa- he- ga-jmeey'. Wa' la' lä-ja-.

San Lucas Ju'hmëë' kih' Jesús he' ga' si' Luca

¹ Jwëë' dsa- ga'taah' ga'si' lã'jê- ha- lã' ga'la' jee' kyaa' jnãäh' llo'joo'.
² Ga'si' ja' ba' lã'koõ- la' juu' he' ga'ngëë' lã'jêë' hi- ga'jêë' ha- lã' ga'la' lã' ma'to-në'. Dsa- hi- ga'jêë' he' ga'ngëëy' juu' kyaa' jnãäh' jêëh' ma-na-hñaay' ba' mah' kway' juu' ja'.
³ Jnã' ka-lãh' ga'koõn' kwaat' kwee- lã'jê- ha- lã' ga'la' lã' ma'to-në', he' ja' laan' llu' siin' kwee- lã' ngoo' juu' la- kyah' hne- dsa-jõõh' kyaan' Teófilo.
⁴ Wa'ra- ga'heh' juu' la- lã'ñeh' kwee-, la' dsoo' lã'jê- he' ma-hlëëh' dsa- hne-.

Ga'jmeeh' ángel juu' he- lã'chaa' Jwaa'

⁵ Lã' ma' laa' Herode rey kih' hwa' Judea ja-, ma' chaa' jaa- jmi-dsa- hi- ma' chee- Zacaría. Hi- he' ma' na'jnãä' koõ- nãä' jmi-dsa- hi- ma'tëëyh- Abía. Hi- mëy' Elizabet ma' laa' sa' ju- kih' Aarón ka-lãh'.
⁶ Zacaría kyaah' Elizabet ma' laa' lluu' cha'në' Dio. Ma' mi'tey' ba' lã'jê- mada' kih' Dsa-jõõh' jnãh'. Ni' miih- sa' cha- he' ma' dsa-hlãäyh'.
⁷ Pero sa' ma' chaa' ni' jaa- chih- kyaay'. Sa' ma' kaa- Elizabet gyuu-, hi' kwee- ba' ma' gyuh- lã'uu'.

⁸ Ma' tääh' jmi-dsa- dsa-kyaah' Zacaría jmee' ta' he' neh' gwah-. Koõ- jmi' kih' jee' lã'jê- ga'tëë' Zacaría he' jmee' ta' he' kih' Dio.
⁹ Jêëh', ga'kooyh' suert lã'koõ- ma' tēëy' jmeey'. Zacaría ba' ga'tēë' suert ja-, he' dsa' jey' wa'chu- neh' gwah' juuh- kih' Dsa-jõõh' jnãh'.
¹⁰ Ta'ko' jiih' ma' cheh' Zacaría jē- wa'chu- ja-, ka'hne- ba' ma' tääh' lã'jêë- dsa- hi- ga'kuh' jee' ja- ngiiy' kiyh' kih' Dio.
¹¹ Lã'chah' ja- ga'lã'jnãä' jaa- ángel kyaa' Dsa-jõõh' jnãh' cha'në' Zacaría. Ángel he' ma' cheh' jwoo' ra-lluu' kih' na'hyoo' jee' ma' jē- jmi-dsa- wa'chu-.
¹² Peer' ga'heë' dsë' Zacaría ma' ga'jēëy'. Ga'jwaayh' jwërte.
¹³ He-ja- ga'jãh' ángel siiyh':

—Ta' wa' gah' Zacaría, jêëh' ma-nuu' ba' Dio kyah'. Kih' Elizabet, dsa-më' kyaah' lã'chaa' jaa- gyuu- ñuuh- mah' mi'cheeh' hnih' Jwaa'.
¹⁴ Ha- koh' sa- lã'chaa' llu'. Hi- lã'ja- jwëë' dsa- lã'chaa' llu' wa'ra- ga'lã'chaa'y'.
¹⁵ Jêëh', leey' jõõh' cha'në' Dio. Sa' le' hiyh' vin ni' he- ga' jyoh' jmi- llii'. Hi- tēëy' jmi-llë' Na-jngii' kih' Dio jãä' ja- ga'lã'chaa'y'.
¹⁶ Jmeey' dsa-jêëh' jwëë' dsa- Israe' kyaah' Dsa-jõõh' jnãh', he' ba' Dio kyaay'.
¹⁷ Hi- he' dsoo' ta' cha'në' kih' Dsa-jõõh' jnãh'. Tēëy' ja- ba' jmi-llë' hi' ja' ba' be' he' ma' kyē- Elia mah' hlëëyh' dsa- juu' kih' Dio. Lã'jwë' ja- jiih' juu' kih' dsa- ma'kaah' kyaah' joo'. Hi- lã'ja- lã'sii' huud'së- kih' hi- chaa' mah' kay' koõ- nëë' ba' huud'së- lã'koõ- la' kih' hi- lluu'. Lã'jwë' ja-, mi-lluu'y' lã'jêë- dsa-gooy' mah' heeyh- Dsa-jõõh' jnãh'—ga'jãh' ángel.

¹⁸ He-ja- ga'jãh' Zacaría siih' ángel:

—¿Ha- lã'ja- jmeen' dsoo' he- la'? Jêëh', ma-gyuh- ba' jnã' hi- lã'ja- ka-lãh' dsa-më' kyaan'.

¹⁹ Mah' ga'jãh' ángel siiyh':

—Jnã' he' Gabriel, hi- na-hñaä' cheh' cha'në' Dio. Ma-cheey' jnã' he- ma-ya-kan' ju'hmëë' la- kyah'.
²⁰ Na'ta' cha'në' leeh' jaa- hi- koo'. Mo'so' le' hlëëh' lã'jiih' lã'te' juu' la-, kih' he- sa' ma'jmeeh' dsoo' juu' he- ma-jwëëhn' hne-. Juu' la- lã'te' wa'ra- ga'dsëë' jmi' kih'—ga'jãh' ángel he'.

21 Dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' jää⁻ Zacaría ta⁺ ka'hne⁻, ma' dsaa⁻ dsëy⁺. He⁻ la⁺ ngoo⁺ ga⁻ lä⁻ hëë⁻ Zacaría neh⁺ gwah⁺ ma' laay⁺. 22 Lä⁻ koo⁻ ma' ya⁺ hëëy⁺ mo⁻ so⁻ ga⁻ la⁺ ma' hlëëyh⁺ kyaah⁺ dsa⁻. Ga⁻ lä⁻ liih⁻ dsa⁻, he⁻ ga⁻ jëë⁺ Zacaría miih⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻ jnä⁻ Dio kiyh⁺ neh⁺ gwah⁺. Hi⁻ ga⁻ l00y⁺ jmeey⁺ lii⁻ kyaah⁺ gooy⁻ ba⁻. Lä⁻ ga⁻ jây⁺ ja⁻ ba⁻ kaay⁺.

23 Ma⁻ la⁻ ma⁻ dsëë⁺ jmi⁺ he⁻ ma' jmeey⁻ ta⁺ he⁺ neh⁺ gwah⁺ ja⁻, ngaayh⁺ cha⁻ neh⁻ kiyh⁺. 24 Miih⁻ jmi⁺ ja⁻ ba⁻, ma' ga⁻ hlääh⁻ Elizabet mëy⁺. Mah⁺ ga⁻ jây⁺ cha⁻ neh⁻ hñaa⁺ sih⁻, ma' jmeey⁻ huu⁺ dsë⁻: 25 "He⁻ ba⁻ che⁻ llu⁺ dsë⁺ Dio he⁻ ga⁻ jmeey⁺ lä⁻ la⁻ kin⁺ mah⁺ mo⁻ so⁻ mi⁻ kwah⁺ dsa⁻ jnä⁻."

Ga⁻ jmeeh⁺ ángel juu⁺ he⁻ lä⁻ chaa⁻ Jesús

26 Ma⁺ ga⁻ hya⁻ jñee⁺ sih⁻, ga⁻ chee⁻ Dio ángel Gabriel he⁺ ta⁺ jee⁺ jwi⁻ Nazaret he⁻ n00⁺ hwa⁺ Galilea. 27 Ga⁻ cheey⁺ kih⁺ jaa⁻ chih⁻ më⁺ hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ jëë⁻ dsa⁻ ñuu⁺. Hi⁻ he⁺ ma⁻ chee⁻ María. Ma⁺ laay⁺ hmooh⁺ kyaah⁺ José, jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁺ hi⁻ ma⁻ laa⁺ sa⁻ ju⁻ kih⁺ David. 28 Ma⁺ ga⁻ he⁻ ángel jee⁺ ma⁻ gyay⁺ ja⁻, ga⁻ jây⁺:

—Jmeen⁻ Dio kyah⁺, hne⁻ hi⁻ na⁻ jää⁻ kya⁺ Dio. Dio kyaah⁺ hne⁻ hi⁻ na⁻ jää⁻ jee⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ më⁺.

29 Pero ma⁺ ga⁻ nuu⁺ María he⁻ ga⁻ hlëéh⁺ ángel he⁺, ga⁻ hee⁺ ba⁺ dsëy⁺. Ma⁺ jmeey⁻ huu⁺ dsë⁻, hee⁻ na⁻ hn00⁺ jäh⁺ he⁻ ma⁻ hlëéh⁺ ángel lä⁻ na⁻. 30 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ ángel siyh⁺:

—Ta⁺ wa⁺ gah⁺, María. Ma⁻ hñah⁻ koo⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ ma⁻ kwa⁺ Dio. 31 Na⁺ kaah⁺ jaa⁻ gyuu⁺ ñuu⁺ hi⁻ lä⁻ chaa⁻ kyah⁺ hi⁻ mi⁻ cheeh⁺ Jesús. 32 Hi⁻ he⁺ lee⁺ j00h⁺. Jäh⁺ dsa⁻ kiyh⁺, laay⁺ joo⁺ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺. Hi⁻ Dio laay⁺ he⁻ leey⁺ rey lla⁺ David dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaay⁺. 33 Hñii⁺ bih⁺ gyay⁺ jmeey⁺ hih⁺ tää⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ Israel. Sa⁻ llaa⁺ jih⁺ koh⁺ he⁻ jmeey⁺ hih⁺ —ga⁻ jäh⁺ ángel.

34 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh⁺ María siih⁺ ángel he⁺:

—¿Ha⁻ lä⁻ le⁺ he⁻ la⁻, jëéh⁺ sa⁻ ga⁻ ma⁻ jëën⁺ dsa⁻ ñuu⁺?

35 Mah⁺ ga⁻ jeeh⁻ ángel juu⁺ kiyh⁺:

—Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ jäh⁺ né⁺ kyah⁺. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ be⁺ kih⁺ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺, jäh⁺ né⁺ kyah⁺ mah⁺ lää⁺ hne⁻ kyaah⁺ hih⁺ kiyh⁺. He⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻, gyuu⁺ hi⁻ lä⁻ chaa⁻ kyah⁺ leey⁺ na⁻ jngëë⁺ go⁻ te⁻ hi⁻ tée⁺h⁺ dsih⁺ joo⁺ Dio. 36 Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁻ Elizabet hi⁻ te⁻ ju⁻ kyah⁺ kyaah⁺, ga⁻ hlääh⁻, ma⁻ ke⁻ ma⁻ gyuyh⁻. Hi⁻ ma⁻ jäh⁺ dsa⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁻ kaa⁺ gyuu⁺, ma⁻ hya⁻ jñee⁺ sih⁻ dsaayh⁺. 37 Jëéh⁺, ni⁻ koo⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ jwëéh⁺ kih⁺ Dio —ga⁻ jäh⁺ ángel.

38 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ María:

—Hi⁻ jnä⁺ la⁻ hi⁻ nuuh⁺ kih⁺ Dsa⁻ j00h⁺ jnän⁺. Wa⁺ jmeey⁺ kin⁺ lä⁻ koo⁻ ma⁻ jäh⁺ na⁻.

Ja⁻ ga⁻ ngaah⁺ ángel kih⁺.

Ñee⁺ María na⁻ jëëy⁻ Elizabet

39 Jmi⁺ ja⁻, ga⁻ he⁻ María jwë⁺ ngoo⁺ ko⁻ chih⁻ ta⁺ koo⁻ jee⁺ jwi⁻ he⁻ hla⁻ jee⁺ moh⁺ he⁻ na⁻ hee⁻ hwa⁺ Judea. 40 Ma⁺ ga⁻ llooy⁺, ga⁻ hey⁺ cha⁻ neh⁺ kih⁺ Zacaría mah⁺ ga⁻ jmeey⁺ Dio kih⁺ Elizabet. 41 Lä⁻ koo⁻ ma⁺ ga⁻ nuu⁺ Elizabethe⁻ ga⁻ jmeey⁺ María Dio kiyh⁺, koo⁻ ba⁻ ga⁻ jeh⁺ gyuu⁺. Lä⁻ chah⁺ ja⁻, ja⁻ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ né⁺ kih⁺ Elizabet. 42 Mah⁺ ga⁻ hlëëyh⁺ ki⁻ gaa⁻, ga⁻ jây⁺:

—Na⁻ jää⁻ laa⁺ hne⁻ jee⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ më⁺. Hi⁻ na⁻ jää⁻ laa⁺ gyuu⁺ hi⁻ kyaah⁺. 43 ¿Hi⁻ laa⁺ jnä⁺ mah⁺ jäh⁺ choo⁺ Dsa⁻ j00h⁺ kyaan⁺ ya⁻ jëë⁻ jnä⁺? 44 Jëéh⁺,

lä'chah' ba' ma' ga'nuun' ma'jmeeh' Dio kin', ma'jeh' gyuu' kyaan' hi' kyaan' la', kih' he' chaay' llu'. 45 Llu' la' kyah' hne-, jëeh' ga'jmeeh' dsoo' lä'te' lä'koq' ga'jah' Dio jmeey' kyaah' hne'.

Ga'hä' María kway' ti'hmaah' kih' Dio

46 Mah' ga'jah' María:

Lä'kaa' tuh'dsën' jmeen' juuh' kih' Dsa'jööh' kyaan'.

47 Peer' chaan' llu' kyaah' Dio hi' lää' jnä'.

48 Jëeh', ga'jëe' bih' kih' jaa' hi' hwaä' hi' mi'teh' kiyh'.

Na'ta' cha'në', lä'jëe' dsa' jah' llu' la' kin'.

49 Jëeh' cha'miuh' he' juh' gaa' ga'jmeey' kin' hi' cha' ga'lä'jëe' be' kih'.

Na'jngëe' go'te' ba'laay'.

50 Lä'niuh' dsëy' kih' lä'jëe' hi' gayh', kih' hi' chaä' na', hi' lä'ja' kih' lä'jëe' hi' na' ga'ya'nää' ta' cha'në'.

51 Ga'mi'jnäy' be' he'lla'dsëe' kih' lä'jëe'.

Ga'jmeey' ta'koo' huud'sëe' kih' hi' jmää' hñii' kaah'.

52 Ga'hëey' kih' hi' cha' be' kih' jmi'gyuu' la' jee' ma'täayh' jmeey' kih'.

Höø' hi' he', ga'llaay' lä'jëe' hi' hwaä' ba'.

53 Lä'jëe' hi' sa' cha' he' kuh', ga'kwëeyh' lä'jëe' he' jmee' bii' kiyh'.

Kih' hi' cha' kuu' ga'hëey' kih' ta'jmah'.

54 Ga'kway' be' kih' dsa' Israel hi' nuuh' kiyh'.

Ma'ra' he' ga'lä'niuh' dsëy',

55 lä'koq' ga'bäayh' hñiiy' kih' lä'jëe' dsa' ma'gyuh' jnän',

he' ga'löø' kih' Abraham kyaah' lä'jëe' sa'ju' kiyh' lä'juuh' joh' jmi' cha', ga'jah' María.

56 Jee' ja' ga'jä' María kyaah' Elizabet koq' uu' sih'. Ja'ga' ngaayh' ta' kiyh'.

Ga'lä'chaä' Jwaa'

57 Ma' ga'dsëe' jmi' he' lä'chaä' gyuu' kyaä' Elizabet, ga'lä'chaä' jaa' gyuu' nuuh' kiyh'. 58 Lä'jëe' hi' ma'tääh' jah' kiyh' hi' lä'kye' hi' te'ju' kyaayh' ga'nuuy' ha' lä'koh' sa' juh'gaa' he' ga'jmeey' Dio kih' Elizabet. He'ja' ga'lä'jëe' ba'dsa' he' ga'lä'chaä' llu' kyaayh'. 59 Lä'koq' ga'hya' ba' jñaä' jmi', ya'nää' dsa' mah' ga'tuy' jmi' ngo' kih' gyuu' lä'koq' tēe' jmee' dsa' judiu kih' gyuu' nuuh' kyaä'. Ma'hnoø' dsa' ma' mi'cheey' Zacaria lä'chee' jmiy'.

60 —Sa'lä'cheey' lä'na'. Jwaa' ba'lä'cheey' —ga'jah' chooy'.

61 Mah' ga'jah' dsa' süyh':

—¿He'la' mi'cheeh' hñih' Jwaa'? Ni' jaa' hi' te'ju' kih' kyaayh', sa' chaä' hi' chee' lä'na'.

62 He'ja' ga'jmeey' dsa' lii' kyaah' jmiy' ha' lä' ma'hnoøy' mi'cheey' gyuu'. 63 He'ja' ga'ngii' jmi' gyuu' koq' jwi' hma', jee' ga'süy' lä'la': "Jwaa' ba'lä'cheey'." Peer' ga'lä'dsaa' dsëe' lä'jëe' dsa' hi' ma'tääh' jee' ja'.

64 Lä'chah' ja' ga'löø' hi'ëeh' Zacaria ka'läh', ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio.

65 Lä'jëe' dsa' hi' ma'tääh' koo' kiyh' ga'lä'goo' dsëe'. Hi' lä'kaa' jwi' he'tääh' jee' moh' he' na'heey' hwa' Judea, ga'lä'nuuh' ha'lä'ga'la'. 66 Ga'lä'jëe' dsa' hi' ga'nuu' juu' ja', ma'kyey' huud'sëe', ma'laay':

—¿Hi' ba'lee' gyuu' na'? Jëeh', Dio cheh' kyaayh'.

Su^o kih^o Zacaría

⁶⁷ Jmi^o lle^o Na^o jngii^o ja^o né kih^o Zacaría, he^o ja^o na^o ga^o hyoyh^o juu^o he^o ngëey^o jnän^o, ga^o jäh^o:

⁶⁸ He^o ba^o che^o llu^o Dsa^o jøøh^o jnän^o, hi^o laa^o Dio kya^o jnääh^o dsa^o Israel, jëéh^o, ma^o jay^o mah^o lääy^o dsa^o kyaay^o.

⁶⁹ Ga^o kwaay^o jaa^o hi^o cha^o be^o kih^o mah^o lääy^o jne^o.

⁶⁹ Ga^o hñaa^o jaa^o kih^o jee^o lä^o jëë^o sa^o ju^o kih^o David hi^o ma^o jmee^o ta^o he^o kih^o.

⁷⁰ Ga^o jmee^o Dio ja^o ba^o lä^o koh^o ga^o jäh^o lä^o ma^o to^o né^o ta^o la^o kih^o dsa^o hi^o na^o jngëë^o kyaay^o hi^o ga^o ngëë^o juu^o kih^o llo^o joo^o.

⁷¹ Ga^o jäh^o, lääy^o jne^o kih^o lä^o jëë^o hi^o na^o høøh^o jnän^o.

Hi^o lä^o ja^o lääy^o jne^o kih^o lä^o jëë^o hi^o sa^o hnää^o jne^o.

⁷² Lä^o ñih^o dsëy^o kih^o dsa^o ma^o gyuh^o jnän^o hi^o ma^o cha^o llo^o joo^o.

Ma^o ra^o he^o mi^o te^o bih^o hmooh^o na^o jngii^o he^o ga^o jmeey^o ja^o.

⁷³ Mi^o tey^o hmooh^o he^o ga^o tääy^o hñiiy^o jmeey^o kyaah^o Abraham dsa^o ma^o gyuh^o jnän^o mah^o lee^o jne^o kwaat^o kih^o Dio.

⁷⁴ Hi^o he^o lää^o jne^o kih^o lä^o jëë^o hi^o na^o høøh^o jnän^o,

mah^o sa^o hii^o goo^o jnän^o ni^o miih^o jee^o hnäähn^o Dio.

⁷⁵ Lä^o ja^o dsa^o tooh^o jne^o na^o jngëën^o hi^o llu^o jne^o cha^o nëy^o lä^o jiih^o jmi^o cha^o jne^o.

⁷⁶ Hne^o gyuu^o kyaan^o, lloo^o koo^o jmi^o jäh^o dsa^o kyah^o laah^o jaa^o hi^o ngëë^o juu^o kih^o Dio.

Jëéh^o, hne^o goh^o ta^o cha^o nëy^o kih^o Dsa^o jøøh^o jnän^o mah^o mi^o lluu^o jwë^o kih^o.

⁷⁷ Lä^o ja^o lä^o ñe^o dsa^o gooh^o ha^o lä^o jee^o lääy^o kih^o dso^o kye^o,

jëéh^o Dio koo^o dsë^o kih^o.

⁷⁸ Jëéh^o, lä^o jnä^o ba^o he^o lä^o ñih^o dsë^o Dio kyaah^o jne^o.

He^o jmeey^o jee^o jnän^o, la^o lä^o koh^o jmëë^o kih^o hyoo^o he^o choo^o né^o jnän^o lä^o ga^o të^o gyuu^o.

⁷⁹ Chooy^o wa^o jee^o kih^o hi^o tääh^o jee^o na^o hoo^o jee^o hii^o goo^o juuy^o.

Lä^o ja^o mi^o jnäy^o ha^o lä^o jee^o hii^o ti^o jnän^o, ga^o jäh^o Zacaría.

⁸⁰ Ga^o løø^o dsa^o kwa^o gyuu^o, lä^o ja^o ka^o läh^o hu^o dsë^o llu^o kih^o ma^o dsa^o kwa^o kyaay^o. Ma^o ga^o kwaay^o, ngooy^o ta^o hwa^o kii^o, jee^o sa^o kwa^o ni^o miih^o, lä^o jiih^o ga^o lloo^o jmi^o he^o ga^o mi^o jnäy^o hñiiy^o kih^o dsa^o Israel.

2*Ga^o lä^o cha^o Jesús
(Mt. 1:18-25)*

¹ Ji^o ñe^o ja^o, ga^o jmeey^o Augusto rey to^o né^o mada^o lla^o lleey^o lä^o jëë^o dsa^o je^o, lä^o kaa^o jee^o ma^o jmeey^o hih^o. ² He^o ja^o la^o to^o né^o je^o he^o ga^o chooyh^o kih^o dsa^o, lä^o koo^o ma^o laa^o Cirenio lle^o moh^o hwa^o Siria. ³ He^o ja^o ga^o lä^o jëë^o ba^o dsa^o ga^o nääy^o ta^o jwii^o jee^o tëëy^o lla^o lleey^o je^o.

⁴ He^o ja^o ya^o hëë^o José jee^o jwii^o Nazaret he^o nøø^o hwa^o Galilea ngooy^o ta^o hwa^o Judea jee^o jwii^o kih^o David he^o chee^o Belén. Jëéh^o, José ma^o laa^o sa^o ju^o kih^o David. ⁵ Neey^o ga^o lla^o lleey^o hñiiy^o je^o ko^o jøøh^o kyaah^o María hi^o kyaah^o ma^o laay^o hmooh^o jee^o gooy^o. Hi^o María he^o ma^o kyaay^o gyuu^o. ⁶ Ta^o ko^o jiih^o ma^o tääh^o jee^o jwii^o ja^o, ga^o dsëë^o jmi^o lä^o cha^o gyuu^o kya^o María. ⁷ Jee^o jwii^o ja^o ga^o lä^o cha^o gyuu^o ñuu^o to^o né^o kyaay^o. Mah^o ga^o bääh^o gyuu^o wa^o sñih^o. Ga^o kyaay^o neh^o na^o moo^o jee^o ma^o kuh^o jah^o, kih^o he^o sa^o ma^o joo^o cha^o neh^o jee^o tääh^o dsa^o.

Gaˊlãˊjnããˊ ángele kihˊ dsaˊ hiˊ maˊ hããˊ jahˊ

⁸ Kooˊ jeeˊ jwiiˊ jaˊ, maˊ tããhˊ dsaˊ hiˊ maˊ hããˊ jahˊ kyaãˊ taˊlaˊ hwëˊ.
⁹ Niˊ saˊ gaˊlãˊliihˊ gyihˊ, gaˊlãˊjnããˊ kiyhˊ jaãˊ ángel kyaãˊ Dsaˊjõøhˊ jnãñˊ.
 Gaˊlãˊjnããˊ jëëˊ ñihˊ waˊjeˊ kihˊ Dio laˊkuˊ laˊjiˊ kiyhˊ. Peerˊ gaˊjwaãhˊ dsaˊ
 heˊ. ¹⁰ Pero ángel gaˊjahˊ siiyhˊ:

—Taˊ waˊ gahˊ hnãhˊ. Jëëhˊ, maˊjanˊ kyenˊ juuˊ heˊ jmeeˊ jëëˊ jwërte dsëˊ
 lãˊjëëˊ dsaˊ. ¹¹ Naˊ maˊlãˊchããˊ kyahˊ hnãhˊ jeeˊ jwiiˊ kihˊ David jaãˊ hiˊ lããˊ
 hnãhˊ. Hiˊ heˊ heˊ Cristo, Dsaˊjõøhˊ jnãñˊ. ¹² Lãˊlaˊ jmeeˊ liiˊ kyahˊ hnãhˊ kihˊ
 gyuuˊ heˊ. Naˊbããyhˊ waˊsiihˊ naˊkyaayˊ nehˊ naˊmooˊ jeeˊ kuhˊ jahˊ—gaˊjahˊ
 ángel.

¹³ Lãˊchãhˊ jaˊ gaˊlãˊjnããˊ kooˊ kihˊ ángel heˊ, jwëëˊ gaˊ ángele hiˊ chããˊ
 gyuuhˊ hiˊ maˊ hãˊ kihˊ Dio, maˊ jãyhˊ:

¹⁴ jHeˊ baˊ cheˊ jøhˊgããˊ Dio hiˊ gyaˊ gyuuhˊ!

Waˊ hiˊ tiˊ kihˊ dsaˊ jmiˊ gyuuˊ hiˊ jmeeˊ lãˊ hnøøˊ Dio.

¹⁵ Lãˊkoõˊ maˊ gaˊnããˊ lãˊjëëˊ ángele heˊ gyuuhˊ, dsaˊ hiˊ maˊ hããˊ jahˊ kyaãˊ
 heˊ gaˊjãyhˊ siiyhˊ dsaˊkyaayhˊ:

—Maˊ jneˊ jaˊ taˊ Belén, maˊjëëˊ jneˊ koõˊ haˊ laˊ maˊlaˊ, lãˊkohˊ juuˊ heˊ
 maˊnũũˊ jneˊ kihˊ Dsaˊjõøhˊ jnãñˊ.

¹⁶ Heˊ jaˊ gaˊnããyˊ koˊ chihˊ, gaˊjnããyhˊ María kyaahˊ José. Jeeˊ jaˊ gaˊjëëyˊ
 naˊkyaãˊ gyuuˊ nehˊ naˊmooˊ jeeˊ maˊ kuhˊ jahˊ. ¹⁷ Lãˊkoõˊ maˊ gaˊjëëyˊ gyuuˊ,
 gaˊtaayhˊ jmeeyhˊ juuˊ haˊ lãˊ gaˊjahˊ ángel kihˊ gyuuˊ. ¹⁸ Peerˊ gaˊlãˊdsããˊ dsëˊ
 lãˊjëëˊ dsaˊ hiˊ gaˊnuuˊ juuˊ kihˊ hiˊ maˊ hããˊ jahˊ kyaãˊ heˊ. ¹⁹ Pero María
 ngooˊ baˊdsoohˊ dsëyˊ hiˊ kyeeyˊ huũˊdsëˊ kihˊ lãˊjëˊ heˊ gaˊnuuyˊ jaˊ. ²⁰ Dsaˊ
 hiˊ maˊ hããˊ jahˊ heˊ gaˊnããyˊ jmeeyˊ juuuhˊ kihˊ Dio, hiˊ maˊlãˊhãyˊ kiyhˊ, kihˊ
 lãˊjëˊ heˊ gaˊnuuyˊ hiˊ lãˊjëˊ heˊ gaˊjëëyˊ. Jëëhˊ, maˊraˊ heˊ gaˊlaˊ baˊ lãˊkoõˊ
 teˊ heˊ gaˊjahˊ ángel siiyhˊ.

Gaˊjããyˊ Jesús jeeˊ maˊ chihˊ gwahˊ juuuhˊ

²¹ Maˊ gaˊtëˊ jñaãˊ jmiˊ, gaˊtayˊ jmiˊ ngoˊ kihˊ gyuuˊ mahˊ gaˊmiˊ cheeyˊ Jesús,
 jaˊbaˊ jmiˊ heˊ gaˊjahˊ ángel lãˊcheeyˊ, jããˊ jaˊ gaˊlãˊdsaahˊ María.

²² Maˊ gaˊdsëëˊ jmiˊ heˊ gaˊmiˊlluũˊ choˊjmiiyˊ hñiiyˊ lãˊhihˊ kihˊ ley kihˊ
 Moisé, gaˊjããyˊ gyuuˊ taˊ Jerusalén mahˊ taayhˊ gooˊ Dio. ²³ (Gaˊjmeeyˊ lãˊjaˊ,
 jëëhˊ nëˊ ley kihˊ Dsaˊjõøhˊ jnãñˊ jãhˊ lãˊlaˊ: “Lãˊjëëˊ gyuuˊ ñuuuhˊ hiˊ toˊnëˊ laˊ
 kwaatˊ laãˊ kyaãˊ Dio baˊ.”) ²⁴ Heˊ jaˊ naˊnããyˊ naˊjmeeyˊ lãˊkoõˊ lleˊ ley kihˊ
 Dio heˊ jahˊ: kwaahˊ koõˊ gyaãhˊ chaˊbëˊ o koõˊ gyaãhˊ chaˊjuuˊ.

²⁵ Jiˊñëˊ jaˊ, maˊ gyaˊ jwiiˊ Jerusalén jaãˊ dsaˊ hiˊ maˊ cheeyˊ Simeón. Dsaˊ
 heˊ maˊ laãˊ jaãˊ hiˊ lluuˊ, maˊ hnaayhˊ Dio, maˊ kyeeyˊ oˊjøhˊ dsëˊ llooˊ koõˊ
 jmiˊ lããˊ dsaˊ Israel. Hiˊ maˊ kyaayhˊ jmiˊ lleˊ Naˊjngiiˊ. ²⁶ Jmiˊ lleˊ Naˊjngiiˊ
 gaˊmiˊjnããˊ kiyhˊ heˊ saˊ juuyˊ taˊkoˊ jiihˊ saˊ maˊjëëyˊ hiˊ naˊhñaãˊ kyaãˊ Dio.
²⁷ Gaˊjõøˊ jmiˊ lleˊ Naˊjngiiˊ kihˊ Simeón heˊ ngooyˊ taˊ jeeˊ chihˊ gwahˊ. Jaˊbaˊ
 horˊ jaˊ gaˊllooˊ choˊjmiˊ Jesús naˊjããyˊ gyuuˊ kyaayˊ gwahˊ mahˊ leˊ kiyhˊ
 lãˊkoõˊ tëëˊ dsaˊ jmeeˊ lãˊkoõˊ jahˊ ley. ²⁸ Jeeˊ jaˊ gaˊëëˊ Simeón heˊ gyuuˊ,
 mahˊ gaˊkwayˊ tiˊhmaahˊ kihˊ Dio, gaˊjãyhˊ:

²⁹ Dsaˊjõøhˊ kyaãñˊ, naˊ maˊdsëëˊ jmiˊ kiˊ jnãˊ hiˊ jmeeˊ taˊheˊ kyahˊ yaˊhëëñˊ
 jmiˊ gyuuˊ laˊ, lãˊkoõˊ gaˊchiuhˊ jnãˊ.

³⁰ Jëëhˊ, maˊtëëñˊ maˊjëëñˊ hiˊ maˊcheehˊ mahˊ lããyˊ dsaˊ.

³¹ Hiˊ heˊ gaˊmiˊlluuhˊ toˊloˊ nëˊ gaˊlãˊjëëˊ dsaˊ hiˊ chããˊ hwaˊ laˊ.

32 Laay' lä' koo' wa' je' he' lä' jnä' kih' hi' sa' laa' judiu.

Hi' kih' wa' je' ja' jä' jøøh' dsa' Israel hi' laa' kyaah', ga' jäh' Simeón.

33 Peer' ga' lä' dsaä' dsé' José kyaah' María ma' ga' nuuy' lä' jé' he' ma' hlééh' Simeón kih' gyuu'. 34 Mah' ga' mi' jää' Simeón cho' jmi' gyuu', ga' jäh' siyh' María:

—Jéé' da', gyuu' la' ma' na' hñaa' jmeey' tēh' jwēē' dsa' Israel, hi' lä' ja' jmeey' dsa' jēh' jwēē' ka' läh'. Ma' na' hñaa' jmeey' lii' laay' kyaah' Dio, pero sa' lä' hñää' dsih'. 35 Hi' kyah' le' lä' koh' he' dsa' hiih' ñe' tuuh' neh' tuh' hoh'. Hi' mi' jnäy' ha' lä' la' huu' dsé' kih' jwēē' dsa' —ga' jäh' Simeón.

36 Ja' ba' jee' ja' ma' hää' ka' läh' jaä' dsa' mē' hi' ma' chee' Ana jo' mi' Fanuel. Dsa' mē' he' ma' ngēē' juu' kih' Dio. Ma' laay' sa' ju' kih' Aser jo' Jacob. Ma' gyuh' jwēte' dsa' mē' he'. Gyii' ji' ñe' ba' ga' gyay' kyaah' dsa' ñuu' kyaay'. 37 Ma' hya' to' lo' gya' na' dsé' gyii' gya' kyé' ji' ñe' he' ga' jäh' hnēy'. Sa' ma' dsa' hlääy' ma' dsooy' jee' chih' gwah', lä' jmi' lä' hwé' ma' hnaayh' Dio. Joh' jiih' sa' ga' tui' kuh' hiih' ma' chuuy' kyaah' Dio. 38 Ja' ba' hor' ja' ja' dsa' mē' he' chuh' kih' cho' jmi' gyuu', mah' ga' looy' kway' ti' hmaah' kih' Dio. Hi' ma' hlēy' kih' gyuu' Jesús, cha' nē' lä' jēē' hi' ma' tääh' jøø' lih' ba' lää' Dio dsa' hi' chaä' Jerusalén.

39 Ma' la' ma' mi' teh' cho' jmi' gyuu' lä' koh' lle' ley kih' Dio, ga' näy' ta' jwi' Nazaret he' nøø' hwa' Galilea. 40 Koo' jmi' koo' jmi' ma' dsa' kwaä' gyuu', hi' cha' ga' miih' be' ma' dsa' lä' cha' kiyh', hi' lä' ja' huu' dsé' llu' kih' ma' dsa' kwaä' kyaayh'. Ha' koh' sa' ga' mi' jää' Dio gyuu' kyaä'.

Lä' mäh' Jesús ga' jäh' jee' kih' ta' jwoh' kyaä' ley

41 Ga' lä' jé' ji' ñe' ba' ma' dsoo' cho' jmi' Jesús ta' Jerusalén ma' tē' jmi' he' kuh' dsa' judiu borrego mäh'. 42 Ma' ga' hya' Jesús gya' to' ji' ñe', ga' näy' ka' läh' jmi' lä' koo' tēē' dsa' jmeē'. 43 Ma' la' ma' goh' jmi' ga' nää' cho' jmiy' ta' kih', ni' sa' liih' gyih' ga' jäh' Jesús jwi' Jerusalén. 44 Ma' jmeey' huu' dsé', hää' Jesús jee' kih' dsa' hi' ga' nää' cha' jwé' ja'. Lä' taa' jmi' ga' taayh' jwé', ja' ga' ga' hnaayh' jee' kih' dsa' hi' chaä' kyaay', hi' lä' ja' jee' kih' dsa' hi' kyuy' ka' läh'. 45 Ma' sa' ga' jnäy' h', ga' kēy' ka' läh' ta' Jerusalén na' hñayh'.

46 Ga' tē' hnē' jmi', ja' ga' ga' jnäy' h' Jesús jee' chih' gwah' na' gyay' jee' kih' ta' jwoh' kyaä' ley, ma' nuuy' ha' lä' hlééh' dsa' he' hi' Jesús ma' ngü' juu' kih' ka' läh'. 47 Lä' jēē' hi' ma' tääh' nuu' kih' ma' dsaä' dséy' ha' koo' sa' ma' kyuu' Jesús hi' lä' ja' kih' juu' he' ma' jēy' ja'. 48 Ma' ga' jēē' cho' jmiy', ga' lä' dsaä' dséy', mah' ga' jäh' María siyh':

—Gyuu' kyaan', ¿he' la' ma' jmeeh' lä' na' kyaä' jnääh'? Ha' koh' sa' lle' dsen' kyaah' Tää' kyaah' jee' ga' nøø' jnääh' hnääh' jnääh' hne'.

49 He' ja' ga' jēh' Jesús juu' kih':

—¿He' la' ga' nää' hnäh' hnaah' jnä'? ¿Che' sa' ñeh' hnäh' he' ga' tēē' mi'ten' kin' kyaah' Tää' kyaan'?

50 Pero sa' ga' lä' ngēē' cho' jmiy' he' ga' hlēy' lä' ja'. 51 Ja' ga' ya' hēy' mah' ga' näy' ko' jøh' kyaayh' ta' Nazaret. Jee' ja' ga' mi' tēy' ga' lä' jé' ba' he' ma' jäh' cho' jmiy'. Hi' María ngoo' ba' dsooh' dséy' lä' jé' juu' he' ga' nuuy'. 52 Hi' Jesús koo' jmi' koo' jmi' dsa' lä' jøøh' gyih'. Lä' ja' cha' ga' miih' dsa' lä' kyuy' h' koo' hä' koo' hä'. Ma' tih' dsé' Dio lä' jé' he' ma' jmeey', hi' lä' kye' dsa' ka' läh' ma' tih' dsé'.

3

Ga⁻løø⁻ Jwaa⁻ kwa⁻ juu⁻
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Ma⁻hya⁻ gya⁻hña⁻ ji⁻ñe⁻ laa⁻ Tiberio rey to⁻në. Ji⁻ñe⁻ ja⁻ ma⁻ laa⁻ Poncio Pilato lle⁻moh⁻ hwa⁻ Judea. Herode ma⁻ laa⁻ ta⁻ hwa⁻ Galilea, Felipe øøyh⁻ ma⁻ laa⁻ ta⁻ hwa⁻ Iturea kyaah⁻ hwa⁻ Traconite. Lisania ma⁻ laa⁻ ta⁻ hwa⁻ Abilinia. 2 Ja⁻ba⁻ ji⁻ñe⁻ ja⁻, Aná kyaah⁻ Caifá ma⁻ laa⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah⁻. Lã ma⁻ja⁻ ga⁻hlëeh⁻ Dio kyaah⁻ Jwaa⁻ joo⁻ Zacaría lã⁻koo⁻ ma⁻ gyay⁻ hwa⁻ kii⁻ jee⁻ sa⁻ kwa⁻ ni⁻ miih⁻. 3 He⁻ja⁻ ma⁻ dsooy⁻ lã⁻kaa⁻ jee⁻ la⁻ cha⁻hoo⁻ jmi⁻ Jordán ma⁻ dsa⁻kway⁻ juu⁻ he⁻ saa⁻ dsa⁻ jmi⁻ hi⁻ ga⁻hlëeyh⁻ dsa⁻ mah⁻ wa⁻ dsa⁻ jeeyh⁻ kyaah⁻ Dio mah⁻ koo⁻ Dio dsë⁻ kih⁻ dso⁻kye⁻ kiyh⁻. 4 Lã⁻ja⁻ ga⁻lã⁻te⁻ lã⁻koo⁻ na⁻ sii⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻hlëeh⁻ Isaía hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu⁻ kih⁻ Dio llo⁻joo⁻, ga⁻jäyh⁻: Kii⁻ nuuh⁻ koo⁻ lle⁻ he⁻ hlëeh⁻ hwa⁻ kii⁻ jee⁻ sa⁻ kwa⁻ ni⁻ miih⁻:

“Mi⁻llu⁻ hnäh⁻ jwë⁻ kih⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻,
mi⁻llu⁻ hnäh⁻ hñaah⁻ mah⁻ heeh⁻ hnih⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ jäy⁻.

5 Lã⁻kaa⁻ jee⁻ la⁻ cha⁻gwa⁻ hnøø⁻ kah⁻ gwaah⁻,
hnøø⁻ lii⁻ koo⁻ mëe⁻ moh⁻ jee⁻ la⁻ cha⁻sii⁻.

Jwë⁻ jlu⁻gyeh⁻ hnøø⁻ lii⁻ ko⁻dsoo⁻.

Jwë⁻ he⁻ la⁻ ta⁻ juh⁻, hnøø⁻ lii⁻ koo⁻ mëe⁻ ba⁻.

6 Ma⁻ja⁻ ga⁻jëe⁻ lã⁻jëe⁻ dsa⁻, ha⁻ lã⁻lää⁻ Dio jne⁻ ta⁻la⁻ kih⁻ hi⁻ jä⁻”, ga⁻jäh⁻ Isaía.

7 He⁻ja⁻ lã⁻la⁻ ga⁻jäh⁻ Jwaa⁻ siih⁻ ga⁻lã⁻jëe⁻ hi⁻ na⁻nää⁻ ma⁻ saa⁻ jmi⁻:

—Hnäh⁻ laah⁻ lã⁻koñ⁻ miih⁻ hi⁻ kyuu⁻. ¿Hi⁻ ma⁻ siih⁻ hnäh⁻ he⁻ lääh⁻ hnäh⁻ hñaah⁻ kih⁻ he⁻ wii⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ jä⁻? 8 To⁻në⁻ da⁻ mi⁻jnää⁻ hnäh⁻ he⁻ ma⁻ tuh⁻ hnäh⁻ jwë⁻ hlih⁻ mah⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻, ja⁻ ga⁻ la⁻ dsoo⁻ he⁻ ma⁻ jeeh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ Dio. Mo⁻to⁻ jmee⁻ hnäh⁻ huusë⁻ lääh⁻ hnäh⁻ lã⁻llu⁻ he⁻ jwah⁻ hnäh⁻: “Abraham ba⁻ laa⁻ tää⁻ jnän⁻.” Jëeh⁻ jnä⁻ jwah⁻, lih⁻ ba⁻ Dio jmee⁻ hwëe⁻ sa⁻ju⁻ kih⁻ Abraham lã⁻kye⁻ kih⁻ kuu⁻ la⁻. 9 Hee⁻ ñe⁻läh⁻ ma⁻ kye⁻ ma⁻ na⁻llu⁻ huusë⁻ hma⁻. Lã⁻jë⁻ chaah⁻ hma⁻ he⁻ sa⁻llu⁻ mi⁻ kih⁻, he⁻ ja⁻ dsa⁻tu⁻ mah⁻ dsoo⁻ cha⁻je⁻ —ga⁻jäh⁻ Jwaa⁻.

10 Lã⁻jëe⁻ ba⁻ dsa⁻ ma⁻ ngii⁻ juu⁻ kiyh⁻, ma⁻ jäyh⁻:

—¿Ha⁻ lã⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ja⁻?

11 Mah⁻ ga⁻jeeyh⁻ kih⁻ dsa⁻, ga⁻siiyh⁻:

—Hnäh⁻ hi⁻ cha⁻ to⁻lëe⁻ hmiih⁻ kih⁻, kwëeh⁻ koo⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ kih⁻. Hi⁻ hnäh⁻ hi⁻ kuh⁻ hi⁻ llu⁻, kwëeh⁻ miih⁻ hi⁻ jmee⁻ bi⁻ kih⁻.

12 Hi⁻ na⁻nää⁻ ka⁻läh⁻ hi⁻ koo⁻ ku⁻sih⁻ mah⁻ saay⁻ jmi⁻. Mah⁻ ga⁻siiyh⁻ Jwaa⁻:

—Ta⁻ jwoh⁻, hi⁻ jnääh⁻, ¿ha⁻ lã⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ka⁻läh⁻?

13 Mah⁻ ga⁻jäh⁻ Jwaa⁻ siiyh⁻:

—Lã⁻koo⁻ te⁻ lle⁻ kih⁻ ba⁻ kooñ⁻ hnäh⁻ kih⁻ dsa⁻.

14 Hløø⁻ ka⁻läh⁻ ga⁻ngii⁻ juu⁻ kiyh⁻:

—¿Ha⁻ ga⁻ jnääh⁻ na⁻, ha⁻ lã⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ja⁻?

Mah⁻ ga⁻jäyh⁻:

—Ta⁻ jøøh⁻ hnäh⁻ dsa⁻ mah⁻ jñuu⁻ hnäh⁻ he⁻ cha⁻ kih⁻, ni⁻ ta⁻ hnëe⁻ hnäh⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ää⁻ dsoo⁻ kyaah⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻. Heeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ lã⁻koo⁻ te⁻ he⁻ lëñ⁻ hnäh⁻.

15 Peer⁻ lã⁻jëe⁻ dsa⁻ judiu ma⁻ hnøø⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ ma⁻lloo⁻ ba⁻ jmi⁻ he⁻ lääy⁻, he⁻ja⁻ ma⁻ jmeey⁻ huusë⁻ che⁻ he⁻ ba⁻ Jwaa⁻ na⁻ hi⁻ laa⁻ Cristo hi⁻ na⁻ hñaä⁻ kyaä⁻ Dio. 16 Ga⁻jäh⁻ Jwaa⁻ ga⁻siih⁻ lã⁻jëe⁻ dsa⁻ he⁻:

—Ma^{ra} ja^u dsoo^o jwë^hn^h hnäh^h, jnä^h chaan^h dsa^h jmi^h kyaah^h jmi^h ba^h. Pero ja^u ja^u hi^h jøø^h ga^h lä^h koh^h ga^h jnä^h. Hi^h ni^h sa^h tē^h dsëen^h chiihn^h mah^h llen^h loo^h he^h hä^h tiy^h. Hi^h he^h cha^h hnäh^h jmi^h kyaah^h jmi^h lle^h Na^h jngii^h, hi^h kyaah^h je^h ka^h lä^h. ¹⁷Hi^h cheh^h mi^h llu^h mi^h trigo, ma^h chooyh^h he^h kyaah^h jwäy^h. Ma^h lä^h ma^h kooy^h mi^h trigo kiyh^h, llay^h llu^h, ja^h ga^h jëy^h wa^h hløø^h kih^h kyaah^h je^h he^h mo^h so^h hu^h jih^h koh^h.

¹⁸Hi^h ga^h hlëëy^h dsa^h kyaah^h cha^h ga^h mi^h jnäy^h ha^h lä^h la^h ju^h hmë^h he^h ma^h kway^h. ¹⁹Hi^h ga^h juuyh^h kih^h Herode hi^h ma^h laa^h ta^h, kih^h he^h ma^h kyaayh^h Herodia^h mē^h Felipe, he^h ba^h dsa^h ñuu^h øøy^h. Hi^h ga^h juuyh^h kih^h Herode, kih^h ga^h lä^h jë^h he^h hli^h he^h ma^h jmeey^h. ²⁰Hi^h këë^h ga^h ga^h bää^h Herode jyoh^h dsoo^h, heh^h he^h ga^h taayh^h Jwaa^h neh^h ñe^h.

Ga^h saa^h Jesús jmi^h
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹Koo^h jmi^h lä^h ma^h cheh^h Jwaa^h cha^h dsa^h jmi^h, Jesús ka^h lä^h ga^h saa^h jmi^h. Ta^h ko^h jii^h ma^h ngii^h Jesús kiyh^h kih^h Dio ga^h na^h gyuu^h jmi^h gyuu^h. ²²Hi^h ga^h jyoo^h nē^h kiyh^h jmi^h lle^h Na^h jngii^h, ga^h lä^h jnäy^h, laay^h lä^h koh^h ja^u juu^h. Lä^h chah^h ja^h ga^h lä^h nuu^h koo^h juu^h he^h ja^h gyuu^h he^h ma^h jäh^h:

—Hne^h laah^h gyuu^h kyaan^h hi^h hnaan^h. Peer^h chaan^h llu^h kyaah^h hne^h.

Jee^h la^h na^h sii^h jmi^h kih^h dsa^h ma^h gyuh^h kya^h Jesús
(Mt. 1:1-17)

²³Ma^h hää^h Jesús koo^h gyii^h gya^h ji^h ñe^h ma^h ga^h løøy^h kway^h juu^h. Ma^h jmää^h dsih^h laay^h joo^h José. José he^h ma^h laa^h joo^h Elí. ²⁴Elí he^h ma^h laa^h joo^h Matat. Matat he^h ma^h laa^h joo^h Leví. Leví he^h ma^h laa^h joo^h Melqui. Melqui he^h ma^h laa^h joo^h Jana. Jana he^h ma^h laa^h joo^h José. ²⁵José he^h ma^h laa^h joo^h Matatía. Matatía he^h ma^h laa^h joo^h Amó. Amó he^h ma^h laa^h joo^h Nahum. Nahum he^h ma^h laa^h joo^h Esli. Esli he^h ma^h laa^h joo^h Nagai. ²⁶Nagai he^h ma^h laa^h joo^h Maat. Maat he^h ma^h laa^h joo^h Matatía. Matatía he^h ma^h laa^h joo^h Semei. Semei he^h ma^h laa^h joo^h José. José he^h ma^h laa^h joo^h Judá. ²⁷Judá he^h ma^h laa^h joo^h Joana. Joana he^h ma^h laa^h joo^h Resa. Resa he^h ma^h laa^h joo^h Zorobabel. Zorobabel he^h ma^h laa^h joo^h Salatiel. Salatiel he^h ma^h laa^h joo^h Neri. ²⁸Neri he^h ma^h laa^h joo^h Melqui. Melqui he^h ma^h laa^h joo^h Adi. Adi he^h ma^h laa^h joo^h Cosam. Cosam he^h ma^h laa^h joo^h Elmodam. Elmodam he^h ma^h laa^h joo^h Er. ²⁹Er he^h ma^h laa^h joo^h Josué. Josué he^h ma^h laa^h joo^h Eliezer. Eliezer he^h ma^h laa^h joo^h Jorim. Jorim he^h ma^h laa^h joo^h Matat. ³⁰Matat he^h ma^h laa^h joo^h Leví. Leví he^h ma^h laa^h joo^h Simeón. Simeón he^h ma^h laa^h joo^h Judá. Judá he^h ma^h laa^h joo^h José. José he^h ma^h laa^h joo^h Jonán. Jonán he^h ma^h laa^h joo^h Eliaquim. ³¹Eliaquim he^h ma^h laa^h joo^h Melea. Melea he^h ma^h laa^h joo^h Mainán. Mainán he^h ma^h laa^h joo^h Matata. Matata he^h ma^h laa^h joo^h Natán. ³²Natán he^h ma^h laa^h joo^h David. David he^h ma^h laa^h joo^h Isái. Isái he^h ma^h laa^h joo^h Obed. Obed he^h ma^h laa^h joo^h Booz. Booz he^h ma^h laa^h joo^h Salmón. Salmón he^h ma^h laa^h joo^h Naasón. ³³Naasón he^h ma^h laa^h joo^h Aminadab. Aminadab he^h ma^h laa^h joo^h Aram. Aram he^h ma^h laa^h joo^h Esrom. Esrom he^h ma^h laa^h joo^h Fare. Fare he^h ma^h laa^h joo^h Judá. ³⁴Judá he^h ma^h laa^h joo^h Jacob. Jacob he^h ma^h laa^h joo^h Isaac. Isaac he^h ma^h laa^h joo^h Abraham. Abraham he^h ma^h laa^h joo^h Taré. Taré he^h ma^h laa^h joo^h Nacor. ³⁵Nacor he^h ma^h laa^h joo^h Serug. Serug he^h ma^h laa^h joo^h Ragau. Ragau he^h ma^h laa^h joo^h Peleg. Peleg he^h ma^h laa^h joo^h Heber. Heber he^h ma^h laa^h joo^h Sala. ³⁶Sala he^h ma^h laa^h joo^h Cainán. Cainán he^h ma^h laa^h joo^h Arfaxad. Arfaxad he^h ma^h laa^h joo^h Sem. Sem he^h ma^h laa^h joo^h Noé. Noé he^h

ma' laa' joo' Lamec. ³⁷ Lamec he' ma' laa' joo' Matusalén. Matusalén he' ma' laa' joo' Enoc. Enoc he' ma' laa' joo' Jared. Jared he' ma' laa' joo' Mahalaleel. Mahalaleel he' ma' laa' joo' Cainán. ³⁸ Cainán he' ma' laa' joo' Enó. Enó he' ma' laa' joo' Set. Set he' ma' laa' joo' Adán. Adán he' ma' laa' joo' Dio.

4

Ga'ka'hi-sa'llu' dsé' Jesús

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Cha-miih- be' kih' Jmi-llé' Na-jngii' ma-kye- Jesús. He-ja- ma-la- ma-saay- jmi- cha-jmii- Jordan, lá-chah' ja- ga-jøø' Jmi-llé' kiyh' ngooy' ta- jee' la' hwa' kii'. ² Jee' ja- ga-jäy' to'loo' jmi- jee' ga-ka' hi-sa'llu' dséy'. Sa- cha- ga-kuyh- ni- miih- ta-ko-jiih' ma' gyay' jee' ja-. Ma-ngéé' he- ja-, ja- kyoyh'. ³ He-ja- ga-jäh' hi-sa'llu' siiyh':

—Cher'mah' dsoo' laah' Joo' Dio, jmee' hih' mah' lii' he' ñiih' kuu' la-.

⁴ Mah' ga-jeeh- Jesús juu' kiyh', ga-jäyh':

—Ma-na-sii- ba': "Ja- ma-la- kyaah' he- kih-hih- jmee' cha- jne'. Kyaah' lä-jé- juu' kih' Dio ba' jmee' cha- jne'."

⁵ He-ja- ga-jøø' hi-sa'llu' kiyh' lä- ga-té' koo- moh' ñii' mah' kyaah' ko-hwéé' pih' ba' ga-heeyh' lä-kaa- jee' jwi- kaah' he- cha- jmi-gyuu'. ⁶ Mah' ga-jäyh':

—Kwan' jwé' mah' jmeeh' hih' lä-kaa- jee' jwi- na-, hi- kwééh- hne- lä-jé- ga- he- la' na'hñaah' he- cha- kih'. Jééh', jnä' ga-hyohn' lä-jé- he- na- hi- le' kwééh- hi- lla- dsén'. ⁷ Lä-jé- he- na- kwééh- hne- cher'mah' ga-juuh' jneh' cha-nén', jmäh' jnä' jøøhn'.

⁸ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Gwaah' ki- jnä' Tana', jééh' ma-na-sii- ba' jee' jyoh' ka-läh': "Kih' Dsa-jøøh' hi- laa' Dio kyaah' ba' jmeeh' juuh-. Kih' jaa- hñii' bih' jmeeh' ta-he'."

⁹ Ma-ngéé' he- ja-, ga-jøø' hi-sa'llu' kiyh' ta- jee' chih' gwah- jwi- Jerusalén. Ma' ga-lla-näy' jee' ja-, ga-jäy' lä- ga-té' gyuuh' kih' gwah- juuh-, ga-siiyh':

—Cher'mah' dsoo' laah' Joo' Dio, jwää- hñaah' lä- ga-té' hwa'. ¹⁰ Jééh' na-sii- ba' ka-läh':

Dio chee' ángele kyaay' koo' kyah' mah' häy' hne-.

¹¹ Lä-ja- jäy' hne- lä- häy- gooh-, mah' sa- lla-ñu' tih' kyaah' kuu'.

¹² Mah' ga-jeeh- Jesús juu' kiyh', ga-jäyh':

—Ma-na-sii- ba' ka-läh': "Ta- ka- dsé' Dio hi- laa' Dsa-jøøh' kyaah'."

¹³ Ma-la- ma-ka' hi-sa'llu' dsé' Jesús, ga-lä-øøy' kiyh' miih- jmi-.

Ga-løø' Jesús kway' juu' hwa' Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Ma-ngéé' he- ja-, ngaah' Jesús ta- hwa' Galilea kyey- cha-miih- be' kih' Jmi-llé' Na-jngii'. Ma' hii' juu' kiyh' lä-kaa- jee' jwi- he- tääh' lä-ku' lä-jii' hwa' ja-. ¹⁵ Ma' mi-téy- dsa- hi- tääh' lä-koo- lä-koo- gwah- mäh- hi- ga-lä-jéé- dsa- ga-jmee' juuh- kiyh'. ¹⁶ Ga-llaayh' jee' jwi- Nazaret jee' ga-kwaay'. Ga-hey' neh' gwah- mäh- lä-koo- ma-téy' jmeey' jmi- he- tee- dsa- dsé'. Jee' ja- ga-nooy- mah' ga-héy' juu' kih' Dio he- ma-na-sii- jää'.

17 Ga⁻kwëeh⁺ dsih⁺ je⁻ he⁻ ga⁻sii⁺ Isaia⁺ hi⁻ ma⁻ ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. Ga⁻jiiy⁺ mo⁻je⁻ mah⁺ ga⁻jnøyh⁺ jee⁻ na⁻sii⁻ lä⁻la⁻:

18 Kyen⁺ Jmi⁻lle⁻ kih⁺ Dio në⁻ kin⁺.

Ma⁻ hñaa⁺y⁺ jnä⁺ mah⁺ kwan⁺ ju⁻hmëe⁺ kih⁺ hi⁻ tä⁻ñee⁻.

Ga⁻cheey⁺ jnä⁺ mah⁺ hlëeh⁺n⁺ hi⁻ sa⁻ cha⁻ o⁻jəh⁺ dsë⁻ kih⁺.

Jmeen⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁻ lää⁺ hi⁻ tääh⁺ neh⁻ñe⁻.

Jmeen⁺ jëe⁻ hi⁻ tuu⁻.

Lään⁺ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻ ngëe⁻ lli⁺ wii⁺.

19 Jmeen⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ tøhn⁺ ji⁻ñe⁻ he⁻ mi⁻ jää⁺ Dio dsa⁻.

20 Ma⁻ ngëe⁻ ma⁻ hë⁻ Jesús juu⁺ ja⁻, ga⁻bääy⁺ mo⁻je⁻ mah⁺ ga⁻ngëey⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻ hä⁻ goo⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻gyay⁻. Lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ jee⁻ ja⁻ ma⁻ jëey⁻ ko⁻ hweh⁻. 21 Mah⁺ ga⁻løøy⁺ hlëeyh⁻ dsa⁻ he⁻:

—Na⁺ ma⁻ lä⁻te⁻ juu⁺ kih⁺ Dio he⁻ ma⁻ hën⁺ cha⁻nëh⁺ hnäh⁺.

22 Ga⁻lä⁻jëe⁻ ba⁻ dsa⁻ ma⁻ hlëeh⁺ llu⁺ kih⁺ Jesús, hi⁻ ma⁻ dsa⁻ dsëy⁺ kih⁺ jnaah⁺ la⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ hlëeh⁺ Jesús. Mah⁺ ma⁻ jäh⁺:

—¿Che⁺ ja⁻ he⁺ jo⁻ñuu⁺ José hi⁻ na⁻?

23 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁻ dsa⁻ he⁻:

—Ma⁻ ba⁻ jnä⁺ he⁻ jwii⁺ jnä⁺ juu⁺ he⁻ tēeh⁺ hnäh⁺ hlëeh⁺, he⁻ jäh⁺ lä⁻la⁻: “Jmee⁻ më⁻ kyah⁺ hñaa⁺, cher⁺ mah⁺ dsoo⁺ laah⁺ tē⁻mē⁻. Jmee⁻ ka⁻läh⁺ jee⁻ la⁺ jwii⁺ kyah⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ ma⁻ nuu⁻ jnääh⁺ ga⁻jmeeh⁺ jwii⁻ Capernaum, ja⁻ga⁻ la⁺ dsoo⁺.”

24 Hi⁻ ga⁻hlëeh⁺ gyih⁺ jyoh⁺ juu⁺, ga⁻jäh⁺:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻dsoo⁺ jwëeh⁺ hnäh⁺. Ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio sa⁻ heeh⁺ dsih⁺ jee⁻ jwii⁻ gooy⁻. 25 Ju⁻dsoo⁺ jwëeh⁺ hnäh⁺. Lä⁻ko⁻ ma⁻ gya⁺ Elia⁺ hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio ga⁻hna⁺ jma⁺ hnē⁻ ji⁻ñe⁻ na⁻ dsë⁻ jñee⁻ sih⁻ hi⁻ ha⁻ koh⁺ hoo⁺ sa⁻ ga⁻lä⁻cha⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁺ ja⁻. Jmii⁺ ja⁻, ma⁻ chaa⁻ jwëe⁻ dsa⁻mē⁻ hni⁺ hwa⁺ Israel. 26 Pero sa⁻ ga⁻chee⁺ Dio Elia⁺ kih⁺ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻mē⁻ hni⁺ he⁻. Ga⁻cheey⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻mē⁻ hni⁺ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Sarepta ko⁺ kih⁺ Sidón ba⁻. 27 Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ jmi⁺ kih⁺ Eliseo hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio lo⁻joo⁺. Ma⁻ chaa⁻ jwëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁺ hmih⁺ høø⁺ hwa⁺ Israel. Pero ni⁻ jaa⁻ hi⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻hlaa⁺. Ma⁻lä⁻ Naamán hi⁻ ma⁻ chaa⁻ hwa⁺ Siria ba⁻ ga⁻jä⁻ kih⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús.

28 Lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ neh⁻ gwah⁺ ja⁻, ga⁻lä⁻lley⁺ jwërte lä⁻ ma⁻ ga⁻nuuy⁺ juu⁺ ja⁻. 29 Ga⁻noo⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ he⁻ mah⁺ ga⁻sëeh⁺ dsih⁺ ta⁻ chuuh⁺ jwii⁻. Ga⁻jääy⁺ lä⁻ ga⁻tē⁻ gyuu⁺ moh⁺ jee⁻ la⁺ jee⁻ jwii⁻ ja⁻, mah⁺ ma⁻ jwääy⁺ ta⁻ cha⁻sii⁻ ñiih⁺. 30 Pero he⁻ ga⁻la⁻, ga⁻ko⁻ Jesús jwë⁺ kiyh⁺ ga⁻ngëey⁺ to⁻dsaah⁺ jee⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁻, ngooy⁺ ta⁻ jee⁻ jyoh⁺.

Ga⁻llee⁻ Jesús jmi⁻lle⁻ hliih⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻

(Mr. 1:21-28)

31 Ngoo⁺ Jesús ta⁻ Capernaum, ko⁻ jwii⁻ he⁻ nøø⁺ hwa⁺ Galilea. Ga⁻kway⁺ juu⁺ jmi⁺ he⁻ tēeh⁺ dsa⁻ dsë⁻. 32 Lä⁻jëe⁻ dsa⁻ ma⁻ dsa⁻ dsë⁻ kih⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ kway⁺ ja⁻. Jëeh⁺, ma⁻ hlëeyh⁺ kyaah⁺ cha⁻miih⁻ be⁻.

33 Ma⁻ hää⁺ neh⁻ gwah⁺, jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁺ mah⁺ ga⁻hlëeyh⁺ ko⁻ ki⁻ gaa⁻. 34 Ga⁻jäh⁺:

—Ta⁻ kaah⁺ jnääh⁺, Jesús dsa⁻ Nazaret. ¿Che⁺ ma⁻ñeh⁺ mah⁺ mi⁻llaah⁺ jnääh⁺ ? Kyuu⁺ jnääh⁺ hne⁻. Hne⁻ ba⁻ he⁺ hi⁻ na⁻ jngëe⁻ kyaa⁺ Dio.

35 Mah⁺ ga⁻juu⁺ Jesús kih⁺ jmi⁻lle⁻ hliih⁺ he⁻, ga⁻siiyh⁻:

—Ta⁺ tooh[✓] miih[✓]. Go⁻hëë[!] kih[!] dsa⁻ na⁻ —ga⁺jäh[✓].

Lä⁻jiih[!] ga⁺ta^h dsa⁻ he[✓] hwa[!] to⁺lo⁺ nē[✓] dsa⁻ ga⁺jmeē[✓] jmi⁻lle[✓] hliih[!] he[✓] mah[!] ya⁺hëë[!] bih[!]. Pero ni⁻ miih⁻ dsoo⁺ sa⁺ ga⁺jmeey[✓] kih[!] dsa⁻ he[✓]. ³⁶Peer⁻ ga⁺jwaah[!] dsa⁻ kyaah[!] juu[!] he⁻ ga⁻hlëëyh[!] ja⁻, ma⁺ hlëëyh[!] dsa⁻kyaay^h, ma⁺ jäh[✓]:

—¿Hee⁻ ba[!] juu[!] na⁻? He⁻ ba[!] che⁻ beë[✓] juu[!] kiyh[!]. Ha⁻ lä⁺ liyh⁻ jmeey[!] mada⁻ kih[!] jmi⁻lle[✓] hliih[!] mah[!] hwëëy⁺.

³⁷ Ga⁻lä⁻cha⁻ juu[!] kih[!] Jesús lä⁻kqa⁻ jee[!] jwii⁻ he⁻ tääh⁻ lä⁻ku⁻ lä⁻jii⁻ kih[!] hwa[!] ja⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús ma⁻choo[!] Simón
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Ma⁺ ya⁺hëë[!] Jesús neh⁻ gwah⁻ ja⁻, ngooy[!] ta⁻ kih[!] Simón. Jee[!] ja⁻ ma⁺ kya⁺ ma⁻choo[!] Simón dsaah[!] kyaah[!] lii[!]. He⁻ ja⁻ ga⁺chu⁺ dsa⁻ kyaah[!] Jesús mah[!] mi⁻hlääy[✓]. ³⁹ He⁻ ja⁻ ga⁺tøh[!] Jesús lle[!] jee[!] kyaay[!], ga⁺jmeey[✓] hih⁻ kih[!] lii[!] ja⁻. Mah[!] ya⁺ hi[!] lii[!]. Lä⁻chah[!] ja⁻ ga⁻noo⁻ ma⁻choo[!] Simón he[✓], ga⁺jmeey[✓] he⁻ ga⁻kuh⁻ ga⁻hih[!] hi⁻ ma⁺ tääh⁻ jee[!] ja⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jwëë[!] hi⁻ dsaah[!]
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Ma⁺ ga⁺nua⁺ jmi[!] ja⁻, lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ dsa⁻ dsaah[!] kya⁺ na⁻nääy[!] na⁻jääy[!] cha[!] nē[✓] Jesús. Na⁻ku⁻ na⁻ngii⁻ dsoo⁺ ma⁺ laa⁺ dsa⁻ dsaah[!] he[✓]. He⁻ ja⁻ ga⁻kye⁻ Jesús goo⁻ nē[✓] kih[!] lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ mah[!] ga⁻mi⁻hlääy[✓]. ⁴¹ Kih[!] jwëë[!] dsa⁻ dsaah[!] he[✓] ga⁺hwëë⁻ jmi⁻lle[✓] hliih[!], hi⁻ ma⁺ tooyh⁻ miih[!] ma⁺ jäh[✓]:

—Hne⁻ laah[!] Jo⁺ Dio.

Pero ma⁺ juuh[!] Jesús kiyh[!]. Sa⁺ ma⁺ kway⁺ jwë[!] ma⁺ hlëëyh[!], jëeh[!] ma⁻ñe⁻ ba[!] jmi⁻lle[✓] hliih[!] he⁻ laay[!] Cristo.

Ga⁻kwa⁻ Jesús juu[!] neh⁻ gwah⁻ mäh⁻ kih[!] dsa⁻gooy[!]
(Mr. 1:35-39)

⁴² Ma⁺ ga⁺jnä[!] ja⁻, ya⁺hëë[!] Jesús ngoo[!] ta⁻ jee[!] sa⁺ chaa⁻ dsa⁻. Lä⁻chah[!] ja⁻ ga⁺taah[!] dsa⁻ ga⁺hnaayh⁻ lä⁻jiih[!] ga⁺jnääyh⁻. Hi[!] ga⁺ha[!] dsa⁻ kiyh[!], sa⁺ ma⁺ kway⁻ jwë[!] ma⁺ dsooy[!] ta⁻ jee[!] jyoh[!]. ⁴³ Pero Jesús ga⁺jäh[!] siiyh[!]:

—Jmee⁻ bii[!] kin⁻ niin⁻ ta⁻ jee[!] jyoh[!] na⁻kan⁻ ju[!] hmëë[!] he⁻ mi⁻jnää⁻ ha⁻ lä⁻jä⁻ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁻ kih[!]. Kih[!] he⁻ la⁻ ba[!] na⁻hñaan⁻ jan[!].

⁴⁴ He⁻ ja⁻ ngooy[!] na⁻kway⁻ juu[!] lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ gwah⁻ kih[!] dsa⁻ judiu⁻ he⁻ tøø[!] hwa[!] Galilea.

5

Jwëë[!] hmooh⁻ ga⁻taah⁻ neh⁻ sa⁻hma[!]
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Koo⁻ hä[!] ma⁺ cheh[!] Jesús cha[!] ho[!] jmi⁻juuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa[!] Genesaret. Jee[!] ja⁻ ga⁺kuh[!] jwëë[!] jwërte⁻ dsa⁻ lä⁻ku⁻ lä⁻jii⁻ kiyh[!] hi⁻ hnøø⁻ ma⁺ nuu[!] juu[!] kih[!] Dio.

² Ga⁺jëë[!] Jesús tq[!] na⁻moo[!] he⁻ ma⁺ na⁻hi[!] cha[!] ho[!] jmi⁻ja⁻. Jëeh[!], ma⁺ ngëë[!] sa⁻hma⁻ hwëë⁻ hi⁻ ma⁺ kqaah⁻ hmooh⁻, ga⁺taayh[!] ga⁺gyiyh[!] ma[!] kiyh[!]. ³ He⁻ ja⁻ ga⁺he[!] Jesús neh⁻ na⁻moo[!] he⁻ ma[!] la[!] kih[!] Simón. Ga⁺jmeey[✓] mada⁻ kih[!] Simón mah[!] hläyh[!] ga⁺miih⁻ na⁻moo[!] ja⁻ ta⁻ jee[!] juuh[!] jmi⁻. Mah[!] ga⁺gyay⁻ neh⁻ na⁻moo[!] ja⁻, ga⁺løøy[!] hlëëyh⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻. ⁴ Ma⁺ ga⁺dsaa[!] juu[!] kiyh[!], ga⁺siiyh[!] Simón:

—Ma⁻nøøn[!] ta⁻ jee[!] juuh[!] ga⁺ mah[!] hiih[!] hnäh[!] sa⁻hma[!] kyah[!] hnäh[!].

⁵ Mah' ga' jeeh' Simón juu' kiyh':

—Ta' jwoh' kyaan'. Lä'taa' hwë' ma' kooh' jnääh' sa'hma'. Sa' chaa' ma' leeh' jnääh' ni' miih'. Pero cher'mah' lä'ja' jwah', hi' ba' jnä' sa'hma'.

⁶ Ma' ngëë' ma' hiyy' sa'hma' ja', lä' chah' ja' ga' sëeyh'. Peer' jwëë' jwërte hmooh' ga' taah' neh' hma' ja', lä' jiih' ga' lөө' dsa' gyii'. ⁷ He' ja' ga' jmeey' lii' kih' dsa' kyaayh' hi' ma' tääh' jyoh' na'moo' mah' ya' nääy' kway' be'. He' ja' ya' nääy', hi' ga' kayh' lä' to' na'moo' kiyh' ja'. He' ja' miih' ga' sa' ga' hmäh' neh' jmi'. ⁸ Ma' ga' jëë' Simón Pee' he' ja', ga' juuyh' jnëy' cha'në' Jesús, mah' ga' siiyh':

—Sa' hөө' kwaat' nooh' koo' kin' Dsa' jөөh' kyaan'. Jëeh' cha' cha' miih' dso' kye' kin'.

⁹ Jëeh', ga' jwaah' jwërte Pee' lä' kye' hi' ma' tääh' ko' jөh' kyaayh', ma' ga' jëëy' ha' lä' koo' jwëë' hmooh' hi' ga' saayh'. ¹⁰ Ja' ba' lä' ja' ga' la' kih' Jacobo kyaah' Jwaä' jo' nuaah' Zebedeo hi' ma' jmee' ta' ko' jөh' kyaah' Simón. Pero ga' jäh' Jesús siyh' Simón:

—Ta' wa' gah'. Na' ta' cha'në' dsa' ba' leeh' na', lä' he' ma' leeh' hmooh'.

¹¹ Ja' ga' ga' lä' nääy' cha' hoo' jmi' kyaah' na'moo'. Jee' ja' ba' ga' llay' lä' jë' he' ma' kooyh' ja', mah' ga' jmeey' ko' jөh' kyaah' Jesús.

Ga' mi' hlää' Jesús jaa' hi' ma' dsaah' hmih' hөө'
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Koo' jmi' ja' ma' hää' Jesús koo' jee' jwi'. Ga' lloo' jaa' dsa' hi' ma' dsaah' hmih' hөө'. Ma' ga' jëëy' Jesús ga' juuyh' jnëy' mah' ga' jluuy' lley' lä' ga' tē' hwa' cha'në' Jesús. Ga' chuuy' kyaah', ga' jäh':

—Dsa' jөөh' kyaan', cher'mah' le', leh' ba' hne' cheh' dsoo' he' mi' sah' jnä'.

¹³ He' ja' ga' hi' Jesús ma' goo' mah' ga' kyey' në' kih' dsa' he', mah' ga' jäh':

—Le' ba'. Wa' dsa' che' dsoo' he' mi' sah' hne'.

Lä' chah' ja' ga' ääh' go' te' hmih' hөө' ja'. ¹⁴ Ma' ngëë' he' ja', ga' taah' Jesús juu' mah' sa' kooyh' juu' kyaah' ni' jaa', ga' jäh':

—Gwa' go' hääh' hñaa' kih' jmi' dsa' lä' koh' jäh' ley' kih' Moisé. Kye' miih' he' kwëëy' lä' llu' he' ma' na' lluyh'. Lä' ja' go' jmee' mah' lä' ñe' dsa' he' ma' jä' kyah'.

¹⁵ Pero koo' jmi' koo' jmi' cha' ga' miih' ma' hi' juu' kiyh'. Jwëë' dsa' ma' dsa' kuh' nuu' juu' he' kway', hi' lä' ja' ka' läh' ma' dsa' kuh' jwëë' hi' dsaah' hi' hnөө' jä' kiyh'. ¹⁶ Pero Jesús ma' dsooy' ma' dsa' nguy' kiyh' kih' Dio jee' sa' chaa' ni' jaa' dsa'.

Ga' mi' hlää' Jesús jaa' hi' sa' liih' goo' tii'
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Koo' jmi' ma' gya' Jesús kway' juu'. Jee' ja' ma' tääh' ko' llaa' fariseo kyaah' ta' jwoh' kya' ley. Dsa' kaa' he' ya' nää' lä' jë' jwi' mäh' he' na' hëe' hwa' Galilea, hi' lä' ja' hi' ma' chaa' hwa' Judea ka' läh', lä' kye' hi' ma' chaa' Jerusalén. Ma' kye' Jesús cha' miih' be' kih' Dio kyaah' he' ma' mi' hlääy' hi' dsaah'. ¹⁸ Jmi' ja' ga' lä' nää' dsa' hi' ma' jää' jaa' hi' dsaah' hi' sa' liih' goo' tii' na' kya' në' jii'. Ma' hnөөy' ma' dsa' taayh' cha' neh' mah' dsa' kyaay' cha'në' Jesús. ¹⁹ Kih' he' ma' tääh' jwëë' dsa', sa' ga' la' ma' taayh' cha' neh'. He' ja' ga' wiiy' ta' gyua' hne' mah' ga' jñiyh' miih' ka' luu' hne'. Ta'

Ƶwë' jā, gā ǰǰaay' dsā dsaah' he' lã' kyē ǰǰi' kiyh' to' lo' nê' dsā cha' nê' Jesús.
 20 Ma' gā ǰǰë' Jesús ha- lã' koq̄- dsoo' dsë' lã' ǰǰë' dsā he', he' jā- gā ǰǰäyh' siyh' dsā dsaah':

—Dsā ñuuḥ̄, ma- na- che' ba' dso' kye- kyah'.

21 He' jā- lã' ǰǰë' ta' jwoh' kyaā' ley kyaah' dsā fariseo gā løoy' jmeey' huḥ̄ dsë': “ǰHee- laā' dsā ñuuḥ̄ na- he' mi- kwayh' Dio? ǰaā- Dio ba' lih' che' dso' kye- kih' dsā.”

22 Pero gā lã' liih' ba' Jesús he- huḥ̄ dsë' ma' jmeë' dsā he', he' jā- gā siyh':

—ǰHe- la' jmeeh- hnäh' huḥ̄ dsë' lã' na-? 23 ǰHee- ga' na- sa' ǰwëḥ̄, laāh' hnäh'? ǰChe' he- chiih' jne' ǰaā- h̄i- dsaah': “Ma- na- che' ba' dso' kye- kyah'”, o he- chiih' jnih': “Noo-, kii' ǰǰi' kyah', mah' gwaah-”? 24 He' jā- jmeen' he' ǰwëḥ̄ ga' mah' lã' ngëḥ̄ hnäh', H̄i- ga' lëë' ngo' la' ba' na- ngë' ǰwë' jmi' gyuu' mah' chey' dso' kye- kih' dsā.

ǰa- ga' ga' ǰäh' Jesús siih' h̄i- sa' liih' goo- tü' he':

—ǰñä' jwahn- noo-, kii' ǰǰi' kyah', gwaah- cha' neh- kyah'.

25 Lã' chah' jā- ga' noo' dsā he' cha' nê' lã' ǰǰë' dsā h̄i- ma' tääh' jee' jā-, ga' kooy' ǰǰi' kiyh' jee' ma' kyaay', ngaayh' cha' neh' kiyh', jmeey' juuh- kih' Dio. 26 Ga' lã' ǰǰë' ba' ga' lã' dsaā- ǰwërte dsë' ma' ga' ǰǰëy' he' jā-, mah' ga' jmeey' juuh- kih' Dio. Ga' lã' goyh' ǰwërte, ma' ǰäyh':

—Na' ba' ra' si- ma- jëen' koq̄- he' jah- gaa- he' jmeë' dsaā- dsë' jne'.

Ga' tëḥ' Jesús Levi

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Ma- ngëë' he' jā-, ngoo' Jesús ta' jee' jyoh'. Jee' ngooy' jā-, ga' ǰǰëy' ǰaā- h̄i- koq̄' ku'sih- h̄i- ma' cheë- Levi, ma' gya' nê'ta' kih' kooy' ku'sih-. Mah' ga' ǰäh' Jesús siyh':

—Ña- wa' jmeen' ko' jøh'.

28 Ga' ǰäh' ba' ta' kiyh' he' ma' jmeey' jā-, mah' ga' jmeey' ko' jøh' kyaah' Jesús. 29 Levi h̄i- ma' koq̄' ku'sih- he' ga' jmeey' koq̄- jmi' juuh- kih' Jesús cha' neh' kiyh'. ǰwëë' dsā h̄i- ma' koq̄' ku'sih- kyaah' ǰñah' ga' dsā ma' tääh' nê' mes- ko' jøh' kyaayh'. 30 Pero dsā fariseo kyaah' ta' jwoh' kyaā' ley ga' täayh' ga' ti- ga' chooy' juu' kyaah' discípulo kyaā' Jesús, ga' ǰäyh':

—ǰHe- la' kuh- huh' hnäh' ko' jøh' kyaah' dsā h̄i- koq̄' ku'sih- na-, hi- lã' ja- kyaah' dsā wa' h̄i- cha- h̄i-?

31 He' jā- ga' ǰëḥ- Jesús juu' kiyh', ga' siyh':

—Sa' jmeë' bii' të' më' kih' dsā h̄i- lluy', kih' dsā dsaah' ba' jmeë' bii'.

32 Sa' ma- jan- kih' h̄i- lluy', ma' jan- kih' h̄i- cha- dso' kye- kih' ba' mah' wa' dsā ǰëyh' kyaah' Dio.

Ga' ngë' dsā juu' he' la' sa' tü' discípulo ko' hwëë' he' kuh- h̄iyh'

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 ǰa- ga' ga' ǰäh' dsā h̄i- ma' ti- choo' juu' he', siyh' Jesús:

—Dsā kyaā' ǰwaa' ko' lla- ǰiih- ba' sa' kuh- h̄iyh- ma' ngiiy- kiyh' kih' Dio, hi- lã' ja- jmeë' dsā fariseo ka' läh'. ǰHe- la' sa' jmeë' lã' ja- discípulo kyaah'?

34 He' jā- ga' ǰäh' Jesús siyh':

—Dsā h̄i- tääh' jee' dsa' ǰëë' goo- dsa-, sa' cha- he- kih' he- tuy' he- kuh- h̄iyh- ta' ko' ǰiih- gya' dsā ñuuḥ̄ h̄i- dsa' ǰëë' goo- jee' jā-. 35 Pero lloo- koq̄- jmi' wa' ra- ga' llëey- dsā ñuuḥ̄ h̄i- dsa' ǰëë' goo- he'. Ma' jā- ga' tü' dsā kyaay' he- kuh- h̄ih- mah' chuuy' kyaah' Dio.

³⁶ Hi⁺ ga⁺ jāyh⁺ s̄iyh⁺ juu¹ na⁻ hmää⁺ la⁻ :

—Ni⁺ ja⁺ dsa⁻ sa⁺ kwa⁻ kih¹, ka⁺ ko⁺ jwi⁺ hmiih⁻ hmēē⁺ mah¹ tōoy¹ nē kih¹ hmiih⁻ ma⁻gyuh⁻. Cher⁺mah¹ lā⁻ja⁻ la¹, ko⁺ heey¹ hmiih⁻ hmēē⁺ ba⁺ ja⁻. Hi⁻ ni⁻ sa⁻ jēeh⁻ kwee⁻ hmiih⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaah⁺ jwi⁺ hmiih⁻ hmēē⁺ ja⁻.

³⁷ Hi⁻ lā⁻ja⁻, ni⁻ ja⁺ dsa⁻ sa⁺ kwa⁻ kih¹ chiyh¹ vin hmēē⁺ neh⁺ loo⁻ ma⁻gyuh⁻. Cher⁺mah¹ ga⁺ chih¹ dsa⁻ vin hmēē⁺ neh⁺ loo⁻ ma⁻gyuh⁻, chah⁺ ba⁺ gyii⁻, jēeh⁺ sa⁻ kwa⁻ jwē¹ āā⁻. Tūū⁺ vin hmēē⁺ hi⁻ hee⁺ loo⁻ ka⁻lāh⁺. ³⁸ He⁻ ja⁻ neh⁺ loo⁻ hmēē⁺ ba⁻ dsa⁻ hoo⁻ vin hmēē⁺. Mah¹ lā⁻ja⁻ ba⁻ mi⁻hee⁻ vin hmēē⁺ ja⁻, kyaah⁺ loo⁻ hmēē⁺ ka⁻lāh⁺. ³⁹ Ni⁻ ja⁺ hi⁻ tēē¹ hih⁻ jmih¹ mi⁻jēh¹ ma⁻āā⁻, sa⁻ tih¹ dsēy¹ he⁻ hmēē⁺ lā⁻chah⁺ ja⁻. Jēeh⁺ jāyh⁺: “Llu¹ ga⁻ he⁻ ma⁻gyuh⁻.” —ga⁻jāh⁺ Jesús.

6

Ga⁻hlēeh⁺ Jesús ha⁻ lā⁻ la¹ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē¹

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Ko⁺ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē¹, ga⁻ngēē⁺ Jesús jee⁺ ma⁻ na⁻jnāā⁺ chaah⁺ trigo. Ga⁻hnā¹ discipulo kyaay¹ miih⁻ sa⁻gwah⁺ trigo, ga⁻gyey¹ kyaah⁺ gooy⁻ mah⁺ ga⁻kuyh⁻. ² He⁻ ja⁻ ko⁻llaa⁺ fariseo ga⁻jāyh⁺ s̄iyh⁻ discipulo he⁺:

—¿He⁻ la¹ jmeeh⁻ hnāh⁺ he⁻ sa⁻ lle⁻ kih¹ jmeeh⁻ hnāh⁺ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē¹?

³ He⁻ ja⁻ ga⁻jāh⁺ Jesús s̄iyh⁺:

—¿Che⁻ sa⁻ ma⁻ heh⁻ hnāh⁺ jee⁻ na⁻s̄ii⁻ lā⁻ko⁺ ga⁻jmeē⁺ David ko⁺ hā⁻, lā⁻ ma⁻ ja¹ kyoyh⁻ kyaah⁺ hi⁻ ma⁻ ga⁻nāā⁺ kyaayh⁺? ⁴ Ga⁻hey¹ neh⁻ gwah⁻ mah⁺ ga⁻kuyh⁻ he⁻ñiih⁺ he⁻ ma⁻ na⁻jōō⁻ he⁻ sa⁻ lle⁻ kih¹ ma⁻ kuyh⁺ hi⁻ ga⁻kwēēyh⁺ dsa⁻ kyaay¹ ka⁻lāh⁺. Jēeh⁺, ma⁻ la⁻ jmi⁻ dsa⁻ ba⁻ ma⁻ na⁻ngē¹ jwē¹ kuyh⁺ he⁻ñiih⁺ ja⁻.

⁵ Hi⁻ ga⁻jāyh⁺ ka⁻lāh⁺:

—Hi⁻ ga⁻ lēē¹ ngo¹ la⁻ ba⁻ na⁻ngē¹ jwē¹ jmeey¹ hih⁺, hee⁻ na⁻ he⁻ ga⁻tēē⁺ jmee¹ dsa⁻ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē¹.

Ga⁻mi⁻hlāā⁺ Jesús ja⁺ dsa⁻ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē¹

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Jyoh⁺ ka⁻lāh⁺ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē¹ ga⁻he¹ Jesús neh⁺ gwah⁺ māh⁻ mah⁺ ga⁻lōoy¹ kway⁺ juu¹. Jee⁺ ja⁻ ma⁻ hāā⁺ ja⁺ dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ ma⁻ lā⁻ kii⁺ ma⁻goo⁻ ra⁻llu¹. ⁷ Hi⁻ ma⁻ tāāh⁺ ta⁻jwoh¹ kyaā¹ ley kyaah⁺ dsa⁻ fariseo tāāy⁺ Jesús, ma⁻ jēēy⁻ che⁻ mi⁻hlāāy⁺ dsa⁻ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē¹ mah¹ lā⁻ja⁻ ma⁻ le⁻ ma⁻ hniiy¹ kiyh¹. ⁸ Pero ma⁻ ñe⁻ ba⁻ Jesús he⁻ huū⁺ dsē⁻ ma⁻ jmee⁺ dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻s̄iyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ lā⁻ kii⁺ ma⁻goo⁻ he⁻:

—Noo⁻, mah¹ ña⁻ jee⁺ to¹ dsaah⁺ la⁻.

Mah¹ ga⁻ noo⁻ dsa⁻ he⁻ jee⁺ to¹ dsaah⁺ ja⁻. ⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻jāh⁺ Jesús s̄iyh⁺ dsa⁻kaah⁺ he⁻:

—Ngii⁻n⁺ ko⁺ mi⁻juu¹ kyah⁺ hnāh⁺. ¿Hee⁻ na⁻ na⁻ngē¹ jne⁺ jwē¹ jmeen⁺ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē¹, che⁻ he⁻ llu¹ o che⁻ he⁻ hliih⁺? ¿Che⁻ lāā⁺ jne⁺ ja⁺ hi⁻ ma⁻ngoo¹ ga⁻juu¹ o kwan⁺ jwē¹ juuy⁺?

¹⁰ Ga⁻jēē¹ Jesús ko⁻hwēē⁺ lā⁻ja⁻ kih¹ lā⁻jēē⁺ hi⁻ ma⁻ tāāh⁺ lā⁻ku¹ lā⁻jii¹ kiyh¹ ja⁻, mah¹ ga⁻s̄iyh⁺ hi⁻ ma⁻ dsaah⁺ he⁺:

—Niih⁺ ma⁻ gooh⁺.

Mah¹ ga⁻niih⁺ dsa⁻ he⁻ ma⁻goo⁻. Lā⁻chah⁺ ja⁻, ga⁻jā¹ go⁻te⁻ ma⁻gooy⁻.

¹¹ Peer⁺ ga⁻ lā⁻lleē⁺ dsa⁻kaah⁺ he⁻, mah¹ ga⁻s̄iyh⁺ dsa⁻kyaayh⁺:

—¿Ha⁻ lā⁻ jmeen⁺ kih¹ Jesús?

Ga⁻h̄n̄aa' Jesús lã⁻jëë⁻ gya⁻tuu' apóstole
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Jmii' ja⁻ ñee' Jesús ta⁻ koo⁻ moh' na⁻ngiiy' kiyh' kih' Dio lã⁻jiih' ga⁻jnäh' hwë' ja⁻. ¹³ Ma' ga⁻jnã' ja⁻, ga⁻tëeyh' lã⁻jëë⁻ discípulo kyaay', mah' ga⁻lleeyh⁻ gya⁻tuu' ba'. Hî⁻ he' ga⁻tëeyh' apóstole. ¹⁴ Ga⁻lleeyh⁻ Simón hî⁻ ma' tëeyh⁻ Pee', Andre' øøh⁻ Simón, Jacobo kyaah' Jwaa', Felipe kyaah' Bartolomé, ¹⁵ Matã', Tamã', Jacobo jo⁻ñuuh⁻ Alfeo, Simón hî⁻ ma' tëeyh⁻ Zelote, ¹⁶ Juda øøh⁻ Jacobo, kyaah' Juda Iscariote hî⁻ ga⁻ngëë' Jesús.

Ga⁻kwa' Jesús juu' kih' jwëë' dsa⁻
(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Ga⁻jña' Jesús ta⁻ hwa' mii' ko⁻jøh' kyaah' discípulo kyaay'. Peer⁻ jwëë' dsa⁻ ga⁻lla⁻nã' jee' ja⁻, dsa⁻ chaa⁻ lã⁻kã⁻ hwa' Judea, kyaah' dsa⁻ chaa⁻ Jerusalén, dsa⁻ chaa⁻ Tiro kyaah' Sidón jwii⁻ he⁻ tääh' cha⁻hoo' jmi⁻ñeeh'. Lã⁻jëë⁻ dsa⁻ he' ga⁻lla⁻nã' he⁻ hnøoy' nuuy' juu' kih' Jesús hi⁻ ga⁻lla⁻nã' hî⁻ dsaah' mah' jã' kiyh'. ¹⁸ Lã⁻jëë⁻ hî⁻ ma' jëë⁻ wii' he⁻ ma' jmee⁻ jmi⁻lle⁻ hliih' kiyh', lã⁻ja⁻ ka⁻lãh' ga⁻jã' kiyh'. ¹⁹ He⁻ja⁻ ma' jmee⁻ dsa⁻ bii' ha⁻ lã⁻jee' tëey' suy' miih⁻ sa⁻hmiih⁻ kih' Jesús, kih' he⁻ ma' hwëë⁻ be' kiyh' he⁻ kyaah' ma' mi⁻hlãäy' lã⁻jëë⁻ dsa⁻.

Llu' la' kih' dsa⁻ hî⁻ hnaah⁻ Dio
(Mt. 5:1-12)

²⁰ Ga⁻jëë' Jesús jee' ma' tääh' lã⁻jëë⁻ discípulo kyaay' mah' ga⁻jäh'y':

—Llu' la' kyah' hnäh' hî⁻ tä⁻ñee', jëeh' jãä' ba' Dio hnäh' lã⁻hiih' kih'. ²¹ Llu' la' kyah' hnäh' hî⁻ kyoh' na', jëeh' lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ mo⁻so⁻ lã⁻kyah' hnäh'. Llu' la' kyah' hnäh' hî⁻ ki⁻hooch' na', jëeh' ja⁻ ba' lã⁻ja⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ lã⁻chaa⁻ hnäh' llu'.

²² Llu' la' kyah' hnäh' wa⁻ra⁻ ga⁻lã⁻høøh' dsa⁻ kyah' hnäh', o wa⁻ra⁻ ga⁻hwëë' dsa⁻ hnäh' jee' kiyh', wa⁻ra⁻ ga⁻hlëeh' dsa⁻ wii' kyah' hnäh', o wa⁻ra⁻ ga⁻jmäy' hnäh' lã⁻koh' ja⁻ dsa⁻ hlëeh' kwaan' kih' Hî⁻ ga⁻lëë' ngo' la⁻. ²³ Lã⁻ ma' dsa⁻ngëë' hnäh' lã⁻ja⁻, wa' jëë⁻ hoh' hnäh', wa' chaa⁻ hnäh' llu', jëeh' cha⁻ koo⁻ he⁻ llu' jwërte he⁻ hñah' hnäh' gyuu⁻ ya⁻jwii'. Ma⁻ra⁻ he⁻ jmeeh' ba' dsa⁻ hnäh', jëeh' lã⁻ja⁻ ma' jmee⁻ dsa⁻ ma' gyuh⁻ kyaay' kih' lã⁻jëë⁻ hî⁻ ga⁻ngëë' juu' kih' Dio.

²⁴ Peer⁻ jwii' hnäh' dsa⁻ cha⁻ kuu'. Jëeh', ja⁻ ba' jiih' kyeh' hnäh' o⁻jøh⁻ dsë⁻. ²⁵ Peer⁻ jwii' hnäh' hî⁻ na⁻kë⁻ na', jëeh' lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ lã⁻kyah' hnäh'. Peer⁻ jwii' hnäh' hî⁻ tääh' ngii⁻ na'. Jëeh', ja⁻ ba' lã⁻ja⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ ki⁻hooch' hnäh'. ²⁶ Peer⁻ jwii' hnäh' wa⁻ra⁻ ga⁻hlëeh' lã⁻jëë⁻ dsa⁻ llu' kyah' hnäh'. Jëeh' lã⁻ja⁻ ma' jmee⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaay' kih' hî⁻ ma' ngëë⁻ juu' ta⁻juu' kih' dsa⁻.

Hnøø' hnãä' jne' hî⁻ na⁻høøh' jnãn'
(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ Pero jnä' jwëëhn⁻ hnäh' lã⁻jëë⁻ hnäh' hî⁻ tääh' nuu⁻ jee' la⁻. Wa' hnaah⁻ hnäh' lã⁻jëë⁻ hî⁻ na⁻høøh' kyah' hnäh'. Jmee' llu' kih' hî⁻ sa⁻ hnãä' hnäh'. ²⁸ Ngii' hnäh' llu' kih' hî⁻ jwã⁻ dso⁻jwii' kyah' hnäh'. Ngii' hnäh' kih' Dio kih' hî⁻ jnaah⁻ hnäh' juu' wii'. ²⁹ Cher⁻ mah' hî⁻ ga⁻jnoo⁻ koo⁻ jwoo⁻ mo⁻nëh', kwëeyh' ka⁻lãh' jyoh' jwoo'. Hi⁻ cher⁻ mah' hî⁻ ga⁻jñuu⁻ hmiih⁻ lloo⁻ kyah', kwëeyh' ka⁻lãh' sa⁻køqh⁻. ³⁰ Cher⁻ mah' hî⁻ ga⁻ngii' miih⁻ he⁻ cha⁻ kyah', ja⁻ kwëeyh'

ba'. Hi⁺ cher'mah⁺ hi⁻ ga⁻jñuu^h he⁻ la⁺ kyah⁺, mo⁻ to⁺ ngü^h he⁻ ja⁻. ³¹ Lã⁻ koo⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ jmee⁺ dsa⁻ kyah⁺ hnäh⁺, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁺ hnäh⁺ kiyh⁺ ka⁻ läh⁺.

³² Pero, cher'mah⁺ hnaah⁻ hnäh⁺ ma⁻ la⁻ hi⁻ hnää⁺ hnäh⁺ ba⁺, ¿ha⁻ jmää⁺ he⁻ na⁻ kyah⁺ hnäh⁺? Jëeh⁺, lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁺ hi⁻ hñaa⁻ dsë⁻, hnäy⁺ ma⁻ la⁻ hi⁻ hnää⁺ hñiy⁺ ba⁺. ³³ Hi⁻ cher'mah⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ llu⁺ kih⁺ hi⁻ jmee⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺, ¿ha⁻ jmää⁺ he⁻ na⁻ kyah⁺ hnäh⁺? Jëeh⁺, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁺ hi⁻ hñaa⁻ dsë⁻ ka⁻ läh⁺. ³⁴ Hi⁻ cher'mah⁺ ga⁻ mi⁻ hääh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ hi⁻ laah⁺ hnäh⁺ ngëey⁺ ba⁺, ¿ha⁻ jmää⁺ he⁻ na⁻ kyah⁺ hnäh⁺? Jëeh⁺, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁺ hi⁻ hñaa⁻ dsë⁻, mi⁻ häy⁺ dsa⁻ hi⁻ laay⁺ ngëe⁺ ba⁺. ³⁵ He⁻ ja⁻ wa⁻ lä⁻ hnaah⁻ hnäh⁺ hi⁻ na⁻ hoo^h kyah⁺ hnäh⁺, jmee⁺ hnäh⁺ he⁻ llu⁺ ba⁺, mi⁻ hääh⁺ hnäh⁺ he⁻ cha⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Ta⁻ joo^h he⁻ ngëey⁺ ka⁻ läh⁺. Lä⁻ ja⁻ ba⁻ hñah⁻ hnäh⁺ he⁻ llu⁺ jwërte. Hi⁻ leeh⁺ hnäh⁺ joo^h Dio hi⁻ gya⁺ gyuu^h ya⁻ jwi⁺. Jëeh⁺, llu⁺ dsëy⁺ kyaah⁺ hi⁻ sa⁻ kwa⁻ ti⁻ hmaah⁺ hi⁻ lä⁻ kye⁻ kyaah⁺ hi⁻ hñaa⁻ dsë⁻ ka⁻ läh⁺. ³⁶ Wa⁻ lä⁻ ñih⁺ hoh⁺ hnäh⁺ ja⁻ ba⁻ lä⁻ koh⁺ dsa⁻ lä⁻ ñih⁺ dsë⁻ Täa⁺ jñan⁻.

Sa⁻ ga⁻ tēg⁺ jne⁺ kye⁺ kwaat⁻ kih⁺ jñah⁺

(Mt. 7:1-5)

³⁷ Ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ kwaat⁻ kih⁺ jñah⁺, mah⁺ sa⁻ ka⁻ Dio kwaat⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Ta⁻ jwä⁺ hnäh⁺ dso⁺ jwi⁺ kih⁺ dsa⁻ mah⁺ sa⁻ jwä⁺ Dio dso⁺ jwi⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Jmee⁺ hnäh⁺ joh⁻ hoh⁺ mah⁺ jmee⁺ Dio joh⁻ dsë⁻ kih⁺ dso⁺ kye⁻ kyah⁺ hnäh⁺. ³⁸ Kwëeh⁻ hnäh⁺ dsa⁻, mah⁺ kwëeh⁺ Dio hnäh⁺. Kwa⁺ ba⁻ Dio he⁻ sa⁻ kyaah⁺ hih⁺, jmeey⁺ na⁻ hlaah⁺ llu⁺, na⁻ kah⁺ lä⁻ jii^h ga⁻ sa⁻ go⁻ te⁻. Jëeh⁺, kyaah⁺ ja⁻ ba⁻ he⁻ llah⁻ hnäh⁺ hih⁺, laa⁺ Dio hnäh⁺ hih⁺.

³⁹ Hi⁻ ¿ga⁻ hlëeh⁺ Jesús dsa⁻ kyaah⁺ juu⁺ na⁻ hmää⁺ la⁻:

—¿Hee⁻ jmää⁺ kih⁺ jaa⁻ hi⁻ tuu⁺ mah⁺ lla⁻ lley⁺ kaah⁺ kih⁺ jñah⁺ hi⁻ tuu⁺? ¿Che⁻ sa⁻ tä^h lä⁻ uu⁻ neh⁻ koo⁻ too⁻? ⁴⁰ Sa⁻ joo^h ga⁻ discipulo lä⁻ koh⁺ ga⁻ ta⁻ jwoh⁺ kyaay⁺. Pero ma⁻ la⁻ ma⁻ hñaa⁻ tēey⁻, ja⁻ ga⁻ leey⁺ kwee⁻ ba⁻ kyaah⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaay⁺.

⁴¹ ¿He⁻ la⁺ jëeh⁺ wa⁻ hløø⁻ he⁻ hä⁻ mi⁻ nē⁻ øø^h mah⁺ sa⁻ jëeh⁺ da⁻ wa⁻ hløø⁻ juu^h he⁻ hä⁻ mi⁻ nē⁻ hñaa^h? ⁴² ¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ jwi^h øø^h: “Kwa⁻ da⁻ wa⁻ llen⁻ wa⁻ hløø⁻ he⁻ hä⁻ mi⁻ nē⁻”, mah⁺ sa⁻ jëeh⁺ hä⁻ ga⁻ he⁻ juu^h ga⁻ kyah⁺ hñaa^h? ¿He⁻ ba⁻ che⁻ ta⁻ juu^h hne⁻! Lle⁻ da⁻ jã⁺ wa⁻ hløø⁻ juu^h he⁻ hä⁻ mi⁻ nē⁻ hñaa^h. Ja⁻ ga⁻ na⁻ jëeh⁺ kwee⁻ mah⁺ lleh⁺ wa⁻ hløø⁻ he⁻ hä⁻ mi⁻ nē⁻ øø^h.

Mii⁺ kih⁺ jmee⁻ lii⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺ chaah⁺ hma⁻

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Chaah⁺ hma⁻ llu⁺ sa⁻ hii⁻ mii⁺ he⁻ hliih⁺. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ chaah⁺ hma⁻ hliih⁺ sa⁻ hii⁻ mii⁺ he⁻ llu⁺. ⁴⁴ Mii⁺ kih⁺ jmee⁻ lii⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺ chaah⁺ hma⁻. Jëeh⁺, sa⁻ chooh⁻ dsa⁻ mi⁻ higo⁺ kih⁺ chaah⁺ too⁺, ni⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ chooh⁻ dsa⁻ mi⁻ jëh⁺ kih⁺ chaah⁺ too⁺ ka⁻ läh⁺. ⁴⁵ Dsa⁻ lluu⁺ hlëey^h juu⁺ llu⁺ jmah⁺, jëeh⁺ he⁻ na⁻ ba⁻ tääh⁺ tuh⁻ dsëy⁺. Dsa⁻ hi⁻ hlëeh⁺, hlëey^h juu⁺ hliih⁺ jmah⁺, jëeh⁺ he⁻ na⁻ ba⁻ tääh⁺ tuh⁻ dsëy⁺. Jëeh⁺ he⁻ na⁻ mah⁺ neh⁺ tuh⁻ dsë⁻ dsa⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ hlëey^h.

Juu⁺ na⁻ hmää⁺ kih⁺ hne⁻

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ ¿He⁻ la⁺ tēeh⁺ hnäh⁺ kin⁻, “Dsa⁻ joo^h kyaan⁻, Dsa⁻ joo^h kyaan⁻” mah⁺ sa⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ jwahn⁺? ⁴⁷ Jwëeh^h hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ laa⁻ hi⁻ gwa⁻ go⁻ nuu⁺ juu⁺ kin⁻ mah⁺ jmeey⁻ lä⁻ jwahn⁺. ⁴⁸ Laay⁺ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ jmee⁺ koo⁻ hne⁻. Ga⁻ gyuy⁺ ñii^h nē⁻ kuu⁺ hloo⁻, mah⁺ ga⁻ chiyh⁺ ma⁻ tii⁻ kih⁺ nē⁻ kuu⁺ ja⁻. Ma⁺ ga⁻ juu^h jmi⁺, ga⁻ hläh⁺ hne⁻ ja⁻. Pero ni⁻ miuh⁻ sa⁻ ga⁻ jeh⁺, jëeh⁺ ma⁺

chih' hweh- nē' kuu' hloo-. ⁴⁹ Pero hi- nuu- juu' kin+ mah' sa+ ga'jmeey' he', laay' lä' koo- jaa- dsa- hi- ga'jmeey' hne' kih' nē' gwaah' jmah'. Ni+ sa- cha- ga'chih' ma-tii' kih'. Ma' ga'juuh' jmi-, ga'hlah' hne' ja- kyaah' be' mah' ga-toh', lä' jiih' ga'hee' go-te- —ga'jah' Jesús.

7

Ga'mi'hlää' Jesús moz' kyaä' juu' hløø' (Mt. 8:5-13)

¹ Ma' ga'dsaa' ga'hleeh' Jesús lä' jëe- dsa-, ngooy' ta+ Capernaum. ² Jee' ja- ma' gya' jaa- juu' hløø' hi- ma' chaa- jaa- moz' kyaä' hi- ma' hnäy' jwërte. Moz' he' ma' ngoo' ga'juu' ma' ja+ kiyh'. ³ Ma' ga'nuu' juu' hløø' he' hleeh- dsa- kih' Jesús, ga'cheey' ko' llaä' dsa- gyuu' kyaä' dsa- judiu mah' na' chuuy' kyaah' Jesús he- dsooy' mi-hlääy' moz' kyaäy'. ⁴ Ma' ga'lla-nää' dsa- he' jee' ma' gya' Jesús, cha-miih- ga' chuuy' kyaah', ma' jäyh':

—Ma'ra- he- ga'tëe' ba' hne- kwah' be' kih' juu' hløø'. ⁵ Jëeh', hnäy' ba' lä' jëe- dsa- goo- jne' hi- ga'jmeey' koo- gwah- mäh- kyaä' jnääh'.

⁶ He' ja- ngoo' ba' Jesús kyaah' dsa- he'. Ma' ngoo' ya' jäyh' jee' gya' juu' hløø' he', lä' चाह' ja- ga'chee' juu' hløø' he' ome- kyaä' mah' na' chiiyh' Jesús lä' la-:

—Dsa-jøøh' kyaan+, ma' jan- mada- kih' juu' hløø', jäyh', ta+ jmeey- bii' goh' lä' ga'te' oo-. Ni+ miih- sa- cha- he- laä' jnä' mah' go' heh' cha'neh+ kin+. ⁷ He' ja- sa- ga'tuu- dsen+ ma' niin' hñiin' ma' na' jëen' hne-. Lee' ba' koo- hleeh' ba' hne-, jä' kih' moz' kyaan+. ⁸ Jëeh' jnä' ka-läh', chaa- hi- jmeey- mada- kin+, hi' tääh' hløø' hi- jmeen+ hih+ kih'. Wa'ra- ga'jmeen+ hih+ kih' jaa-: “Gwa- jee' oo-”, dsooy' ba'. Wa'ra- ga'jwiiin' jñah': “Na- ta+ la-”, jäy' ba'. Hi' wa'ra- ga'jwiiin' moz' kyaan+: “Jmeey' he- la-”, jmeey' ba'.

⁹ Ma' ga'nuu' Jesús juu' ja-, ga'lä-dsaa- dsëy' kih' juu' hløø'. Mah' ga'siiyh- lä' jëe- hi- ma' chaa' kaah' kiyh' jee' ja-:

—Ma'ra- ju'dsoo' jwëehñ- hnäh', lä' kaa- hwa' Israel sa+ ma' jëen' ni+ jaa- dsa- hi- dsoo' dsë' lä' koo- dsoo' dsë' juu' hløø' oo-.

¹⁰ Ma' ga'lla-nää' dsa- he' cha'neh+ kih' juu' hløø', ga'jëey' ma-jä' go-te- kih' moz' kyaäy' hi- ma' dsaah' he'.

Ga'mi'jiih' Jesús jaa- jo-ñiih' dsa-më' hni'

¹¹ Ma'ngëe' he' ja-, ga'he' Jesús jwë' ngoo' ta+ jee' jwii- he- chee- Naïn, kyaayh' discipulo kyaay' hi' jwëe' jwërte dsa- ga'jmeey' ko-jøh' kyaayh'. ¹² Lä' ma' ga'tëey' chuuh' jwii- ja-, ga'jeey' dsa- hi- ga'nää' ga'haa' jaa- hlii' hi- ma' laa' jaa- gyuu- koo- mëe' kyaä' jaa- dsa-më' hni'. Hi' jwëe' jwërte dsa- hi- chaa- jee' ja- ma' jmeey' ko-jøh' kyaayh'. ¹³ Ma' ga'jëe' Dsa-jøøh' jñan' dsa-më' he', ga'lä-ñiih' dsëy' kiyh' mah' ga'siiyh':

—Ta' hoo'h'.

¹⁴ Lä' चाह' ja- ngoo' Jesús chuuh- kih' dsa- hi- ma' kye- goo' mah' ga'sooyh'. He' ja- ga'noo- dsa- hi- ma' jää- hlii' he'. Ja-ga' ga'jah' Jesús siih+ hlii' he':

—Chih' mäh', jnä' hleehñ- hne-. Noo-.

¹⁵ Lä' चाह' ja-, ga'gya- chih- hi- ma' na' juu' he' mah' ga'løøy' hleeyh+. Ja-ga' ga'jah' Jesús siih+ chooy':

—Hii- la- chih- kyaah'.

¹⁶ Lä' jëe- ba' ga'lä' goh+. Ga-løøy' jmeey' juuh- kih' Dio, ma' jäyh':

—He⁻ ba⁻ che⁻ jøøh¹ hĭ⁻ ngēē⁻ juu¹ kih¹ Dio hĭ⁻ ma⁻ ya⁻ hĕē⁻ jee¹ jnān⁻ la⁻.
 Hĭ⁻ ma⁻ jāyh¹ lā⁻ la⁻ ka⁻ lāh⁻:

—Ma⁻ ja⁻ Dio kway¹ be¹ kih¹ dsa⁻ kyaay¹.

¹⁷ Ga⁻ hĭ⁻ jwē¹ te juu¹ kih¹ Jesús lā⁻ kaa⁻ hwa¹ Judea kyaah¹ jwĭ⁻ he⁻ tääh¹ lā⁻ ku⁻ lā⁻ jĭ¹ jee¹ ja⁻.

Ga⁻ chee¹ Jwaa⁻ dsa⁻ kyaay¹ na⁻ hlēēyh¹ kyaah¹ Jesús
 (Mt. 11:2-19)

¹⁸ Lā⁻ jē⁻ juu¹ la⁻ ga⁻ nuu¹ Jwaa⁻ ga⁻ jmeeh¹ discípulo kyaay¹. He⁻ ja⁻ ga⁻ tēēyh¹ uu¹ discípulo. ¹⁹ Ga⁻ cheey¹ kih¹ Jesús mah¹ na⁻ ngĭy¹ juu¹ kiyh¹:

—¿Che⁻ hne⁻ he⁻ hĭ⁻ nøø¹ juu¹ jā⁻ o che⁻ jāā¹ jnāāh¹ jñah¹?

²⁰ Lā⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ lla⁻ nāā⁻ dsa⁻ he⁻ jee¹ ma⁻ gya¹ Jesús, ga⁻ siyh⁻:

—Jwaa⁻ hĭ⁻ ma⁻ choo⁻ jmĭ⁻ ma⁻ cheey¹ jnāāh¹ mah¹ ngĭ¹ jnāāh¹ juu¹ kyah¹:
 “¿Che⁻ hne⁻ he⁻ hĭ⁻ nøø¹ juu¹ jā⁻ o che⁻ jāā¹ jnāāh¹ jñah¹?”

²¹ Ja⁻ ba⁻ hor⁻ ja⁻ ga⁻ mi⁻ hlāā¹ Jesús jwēē¹ dsa⁻ dsaah¹, dsa⁻ hĭ⁻ ma⁻ jēē⁻ wĭ¹ kih¹ na⁻ ku⁻ na⁻ ngĭ¹ dsoo⁻, dsa⁻ hĭ⁻ ma⁻ kye⁻ jmĭ⁻ lle⁻ hĭih¹. Hĭ⁻ ga⁻ nāy¹ mi⁻ 'nē⁻ jwēē¹ dsa⁻ taa⁻. ²² Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jeeh⁻ Jesús juu¹ kih¹ hĭ⁻ ga⁻ chee¹ Jwaa⁻ he⁻, ga⁻ siyh⁻:

—Go⁻ nāā⁻ hnāh¹, mah¹ go⁻ jmeeh¹ juu¹ kih¹ Jwaa⁻ lā⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ nuuh⁻ hnāh¹ hĭ⁻ lā⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ jēēh⁻ hnāh¹ la⁻. Hĭ⁻ taa⁻ ma⁻ jēēy⁻ ba⁻, hĭ⁻ jluuh¹ ma⁻ ga⁻ nāāy¹ ba⁻, ma⁻ hlāā¹ ba⁻ hĭ⁻ ma⁻ dsaah¹ dsoo⁻ hmĭh¹ høø⁻, hĭ⁻ gwĭ¹ ma⁻ nuuy⁻ ba⁻, hĭ⁻ ma⁻ juu¹ ma⁻ lā⁻ jĭiyh¹ ba⁻, hĭ⁻ hĭ⁻ tā⁻ űee⁻ ma⁻ nuu⁻ bih¹ ju⁻ hmēē⁻. ²³ Llu¹ la⁻ kih¹ hĭ⁻ sa⁻ jmee⁻ to⁻ dsē⁻ kwaat⁻ kin⁻ —ga⁻ jāh¹ Jesús siyh⁻.

²⁴ Lā⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ nāā⁻ discípulo kyaā¹ Jwaa⁻ he⁻, ga⁻ løø¹ Jesús hlēēh⁻ dsa⁻ kih¹ Jwaa⁻ mah¹ lā⁻ dsooh⁻ dsēy⁻ ha⁻ lā⁻ ma⁻ laay¹, ga⁻ jāyh¹:

—¿Ha⁻ lā⁻ laā¹ hĭ⁻ na⁻ jēēh⁻ hnāh¹ ma⁻ na⁻ nāāh¹ hnāh¹ jee¹ oo⁻ hwa¹ kĭi⁻? ¿Che⁻ ma⁻ laay¹ lā⁻ koh¹ hma⁻ tah⁻ he⁻ gwa⁻ gyaā⁻ lle⁻? ²⁵ ¿Che⁻ mah¹ sa⁻ laay¹ lā⁻ ja⁻ hĭ⁻ na⁻ jēēh⁻ hnāh¹, ha⁻ ba⁻ lā⁻ laay¹ ja⁻? ¿Che⁻ ma⁻ laā¹ jaa⁻ dsa⁻ űuu⁻ hĭ⁻ ma⁻ kēh⁻ hmĭh⁻ llu¹? Né⁻ ba⁻ jne⁻, lā⁻ jēē⁻ hĭ⁻ kēh⁻ hmĭh⁻ llu¹, hĭ⁻ tāāh¹ llu¹, hĭ⁻ he⁻ tāāh¹ cha⁻ neh⁻ kih¹ rey¹ ba⁻. ²⁶ He⁻ ja⁻, ¿hee⁻ ba⁻ laā¹ hĭ⁻ na⁻ jēēh⁻ hnāh¹? ¿Che⁻ laā¹ jaa⁻ hĭ⁻ ngēē⁻ juu¹ kih¹ Dio? Jnā¹ jwēēhn⁻ hnāh¹ laay¹ ba⁻. Hĭ⁻ ma⁻ ra⁻ he⁻ laay¹ jøøh¹ ga⁻ lā⁻ koh¹ ga⁻ jñah¹ hĭ⁻ ma⁻ ngēē⁻ juu¹ kih¹ Dio. ²⁷ Jēēh¹, Jwaa⁻ he⁻ hĭ⁻ na⁻ sĭi⁻ kih¹ lā⁻ la⁻:
 Cheen⁻ jaa⁻ hĭ⁻ dsa⁻ kwa⁻ juu¹ kin⁻.

Hĭ⁻ he⁻ dsoo⁻ ta⁻ cha⁻ nēh¹ mah¹ mi⁻ lluy¹ jwē¹ kyah¹.

²⁸ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwēēhn⁻ hnāh¹. Jee¹ kih¹ lā⁻ jēē⁻ hĭ⁻ ga⁻ lā⁻ chaa⁻ kih¹ dsa⁻ mē⁻, sa⁻ chaa⁻ hĭ⁻ ngēē⁻ juu¹ kih¹ Dio hĭ⁻ jøøh¹ ga⁻ lā⁻ koh¹ ga⁻ Jwaa⁻ hĭ⁻ ma⁻ choo⁻ jmĭ⁻. Pero hĭ⁻ laā¹ mah¹ ga⁻ kih¹ gyuu¹ ya⁻ jwĭ⁻, hĭ⁻ he⁻ jøøh¹ ga⁻ lā⁻ koh¹ ga⁻ Jwaa⁻.

²⁹ Lā⁻ jēē⁻ dsa⁻ hĭ⁻ ga⁻ nuu¹ kih¹ Jwaa⁻ lā⁻ kye⁻ hĭ⁻ ma⁻ koo⁻ ku⁻ sĭh⁻ ga⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsē⁻ kih¹ Dio, ga⁻ heeyh⁻ saay⁻ jmĭ⁻ lā⁻ koo⁻ ga⁻ jāh¹ Jwaa⁻. ³⁰ Pero dsa⁻ fariseo kyaah¹ dsa⁻ hĭ⁻ kyuu¹ ley¹ ga⁻ jmeey⁻ ta⁻ koo⁻ ba⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁻ Dio kiyh¹. Sa⁻ ga⁻ lā⁻ hnøøy⁻ ma⁻ saay⁻ jmĭ⁻.

³¹ Mah¹ ga⁻ jāh¹ Dsa⁻ jøøh¹ jnān⁻:

—Jee¹ la⁻ jwēēhn⁻ hnāh¹ ha⁻ lā⁻ laā¹ dsa⁻ hĭ⁻ chaa⁻ na⁻. Lā⁻ la⁻ ba⁻ laay¹.
³² Dsa⁻ hĭ⁻ chaa⁻ na⁻ chaa⁻ y⁻ mĭih⁻ lā⁻ koh¹ chih⁻ hĭ⁻ tāāh¹ je⁻ hmooh¹ hĭ⁻ tooh⁻ mĭih¹ kyaah¹ dsa⁻ kyaayh¹. Jāyh¹: “Ma⁻ juu¹ jnāāh¹ sū⁻ he⁻ jmee⁻ jēē⁻ hoh¹ hnāh¹ kyaah¹ luu¹ hma⁻ ta⁻ pero sa⁻ ga⁻ hĭih¹ hnāh¹ ma⁻ jmeeh¹ hnāh¹ ja⁻.”

Ma-hā jnāäh' su' he- ti-meeh- dsē', ni- lä-ja- sa- ma-hooh' hnäh'", jäh' chih-
siyh' dsa-kyaa'yh'.

³³ "Lä-ja- ka-läh' jmee- dsa- hi- chaa- na'. Jëéh', ja' Jwaa- hi- ga-kuh-
ga-hih' miih- go-te' mah' ga-jäh' dsa- kiyh': "Kyey- jmi- lle' hliih'." ³⁴ Lä-ja-
ka-läh', ja' Hī- ga-lëe' ngo' la- hi- kuh-hih- na'tee' kih' mah' jäh' dsa- kiyh':
"Jlaay' ngëe', mah' lla' heeyh' ka-läh'. Jwayh' kyaah' lä-jëe- hi- koo' ku'sih',
hi- laay' ome- kyaah' dsa- wa- hi- cha- hi-", jäh' dsa- hi- chaa- na'. ³⁵ Pero
kyaah' he- jmee- Dio, lii- llu' ba' huu' dsē- kiyh'—ga-jäh' Jesús.

Ga'kuh- ga'hih' Jesús cha'neh- kih' Simón, jaa- dsa- fariseo

³⁶ Ga- chuü' jaa- fariseo kyaah' Jesús mah' dsooy' cha'neh- kiyh', dsa- kuh-
dsa- hih' kyaayh'. Lä- ma' ga-hey' cha'neh- kih' fariseo he', ga-gyay- në-
mes-. ³⁷ Hi- ja- ba- jee' jwi- ja-, ma' chaa- jaa- dsa- më- hi- ma' kaa' wa- hi-
cha- hi-. Pero lä- koo- ma' ga- nuuy' he- gya' Jesús kuh- hih' kyaah' fariseo
he', he- ja- ngooy' jee' ja-, ma' kyey- koo- së- jmi- mi- jwi-. ³⁸ Ga- llooy'
hooyh' huu' ti' Jesús, lä- jiih' ga- lä- gyah' ti' Jesús kyaah' jmi- he- ga- tuu- mi
'nëy'. Ga- mi- kiyh' kyaah' jñu- lley'. Ja- ga- ga- chuyh' ti' Jesús mah' ga- huuy'
jmi- mi- jwi-. ³⁹ Ma' ga- jëe' fariseo lä- koo- jmee- dsa- më- he', ma' jmeey'
huu' dsē-: "Wa- ra- jäh' kih' Jesús laa' jaa- hi- ngëe- juu' kih' Dio, lä- liiyh- ha-
lä- laa' dsa- më- hi- gya' chu- bë- tiy'. Che' sa- nëy-, he- hliih' jmah' ba' jmee-
dsa- më- na-", ma' laay'. ⁴⁰ Ja- ga- ga- jäh' Jesús siyh':

—Cha- koo- mi- juu' he- jwë'ehn- hne-, Simón.

—Chiih' jnä', Ta- jwoh'—ga-jäh' Simón.

⁴¹ Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Uu' dsa- ma' ää- kih' hi- cha- kuu'. Jaa- hi- he', ma' ää- hña' hña- loo'
kuu'. Hī- jñah' he' ma' ää- to- lo- gya'. ⁴² Sa- ma' cha- he- kyaah' ma'
mi- hmaah' dsa- he'. Hih' dsa- cha- kuu' he' ga- jney' lä- ja- ba- kwaat- kih'
lä- uu'. Jäh' da' koo-. ¿Hī- jaa- jee' lä- uu-, hnäy' cha- ga- miih- dsa- cha- kuu'
he'?

⁴³ Ga-jäh' Simón:

—Go- laan- hi- ma' ää- cha- ga- miih- kuu' kiyh'.

—He- dsoo' na- kyah'—ga-jäh' Jesús.

⁴⁴ Ja- ga- ga- jëeh- Jesús hñii', ga- jëey' dsa- më- he', mah' ga- siyh- Simón:

—Jiih' da- neh' mah' jëe' dsa- më- la-. Lä- koo- ma- hen- cha'neh- kyah', sa-
ma- kwëeh' jnä' jmi- he- ma' jñii' tiin-. Pero dsa- më- la-, ma- huuy' jmi- he-
haa' mi- nëy' mah' ma- chey' kyaah' jñu- lley'. ⁴⁵ Hne- sa- ma- chuyh' kin-. Pero
dsa- më- la-, lä- jiih' ma' ga- hey' cha'neh- la-, sa- ma' tuy- chuyh' tiin-. ⁴⁶ Sa-
ma- huuh- aceit ka- llen-. Pero dsa- më- la-, ma- huuy' jmi- mi- jwi- ma- tiin-.
⁴⁷ He- ja- jwë'ehn- hne-. Ma- ke- ma- jmeey' cha- miih- dso'kye-, ma- na- che'
ba', jëéh' cha- miih- ma- lä- hnäy' jnä'. Pero jaa- hi- ma' ää- miih-, miih-
go- te- ba' hnäy' hi- ma- jmee' jöh- dsē' kiyh'.

⁴⁸ He- ja- ga- jäh' Jesús siih- dsa- më- he':

—Ma- na- che' ba- dso'kye- kyah'.

⁴⁹ Jñah' hi- ma' na- teeh' kyaay', ga- llooy' ngiiy- juu' kih' dsa- kyaayh':

—¿Hee- laa' dsa- na-, che' lä- kye- dso'kye- kih' dsa- chey'?

⁵⁰ Pero ga-jäh' Jesús siih- dsa- më- he':

—Kih' he- ma- lä- dsoo' hoh', ma- laah' hne- kih' dso'kye-. Gwaa' ba-
hne- llu'.

8

Ma' chaa' dsa-më' hi- ma' jmeë' ta'he' kih' Jesús

¹ Ma-ngëë' he- ja-, ngoo' Jesús lä'kaa- jwii- kaah' jwii- mäh- na'kway- ju'hmëë', ga-hlëëyh' dsa- lä'koo- jää- Dio dsa- lä'hih' kih'. Hi- lä-jëë' gya-tuu' apóstole ma' jmeë' kō-jøh' kyaayh'. ² Hi- ma' jmeë' kō-jøh' kyaah' Jesús kō-llaq' dsa-më' hi- ga-hwëëy- jmi-llë' hlih' kih', kyaah' hi- ma' dsaah' ka-läh'. Jee' kih' dsa-më' he' ma' hää' María hi- ma' tëëyh- Magdalena, hi- ma' jää- gyeë' jmi-llë' hlih'. ³ Ma' hää' Juana ka-läh', hi- ma' hää' më' Chusa. Chusa he' ma' kye- miih- ta' kih' Herode. Hi- ma' hää' Susana, kyaah' jwëë' ga' dsa-më' hi- ma' jmeë' ta'he' kih' Jesús.

Juu' na-hmää' lä'koo- la' kih' dsa- hi- jñee- mi'ju-
(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Jwëë' jwërte dsa- hi- ya-nää' lä'kaa- jee' jwii- kih', hi- ga-kuh' jee' ma' cheh' Jesús. He- ja- ga-siiyh' kyaah' juu' na-hmää' la':

⁵ —Jaa' dsa- ngoo' ga-jñee' mi'ju-. Jee' ngooy' jñee- mi'ju- ja-, ga-saa' miih- cha'jwë'. Ma' ga-ngëë' dsa-, ga-hee' ga-soyh' kih' mi'ju- ja-, hi- ga-jñaa' ta' hi- hëë' gyuah' ga-kuyh-. ⁶ Jyoh' mi'ju- ga-saa' në' gwaah' he- nøø' miih- në' kuu'. Ga-hya- ba' mi'ju- ja-, pero chah' ba' ga-lä'kii' kih' he- sa- gyah' gwaah' ja-. ⁷ Hi- jyoh' ka-läh' mi'ju- ga-saa' jee' chaah' too'. Ga-kwaa' ga' chaah' too' ja-, he-ja- ga-uu- chaah' kih' jee' na'too'. ⁸ Hi- jyoh' mi'ju- ja-, ga-saa' jee' la' hwa' jmah', he- ja- ba' ga-hii', ga-kwa' hña-loo' mi' lä'koo- chaah'.

Ma' ga-dsaa' juu' he- ma' kway- ja-, ga-hlëëyh' koo- ki-gaa-, ga-jäyh':

—Hi- hnøø' hehë- juu' la-, wa' heeyh-.

⁹ He-ja- ga-ngii' discípulo juu' kiyh' ga-siiyh':

—¿Hee- hnøø' jäh' juu' na-hmää' he- ma' kwah' na'?

¹⁰ He-ja- ga-jäyh':

—Hnäh' ba' na-ngëh' hnäh' jwë' lä'kyuu- hnäh' ha- lä- jää' Dio hnäh' lä'hih' kih', he- sa- ma' kyuah- dsa- jää'. Pero hi- jñah', hlëëhn' kyaah' juu' na-hmää' ba'. Lä'ja-, ma-ke' he- ga-jëëy-, sa- lä-jnä' kiyh'. Hi- ma-ke' nuuy-, ni- lä-ja- sa- lä-ngëëy'.

Ga'jmeeh' Jesús juu' he- hnøø' jäh' juu' na-hmää' kih' hi- na-jñee' mi'ju-
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Lä-la- hnøø' jäh' juu' na-hmää' ja-. Mi'ju- ja- la' kwaat- juu' kih' Dio. ¹² Hi- mi'ju- he- ga-saa' cha'jwë', la' kwaat- dsa- hi- ga-nuu' juu' kih' Dio. Mah' chah' ba' gwa' hi- sa-llu' jñuuyh- juu' he- ma- na-jnää' neh- tuh-dsëy'. Mah' sa- lä-heey' juu' kih' Dio hi- lä-ja- sa- lääy' kih' dso'kye-. ¹³ Heh' mi'ju- he- ga-saa' në' gwaah' he- nøø' miih- në' kuu'. Lä-ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio. Jëë- ba' dsëy' lä- ma' to- në' ga-nuuy'. Hi- he' laa' lä'koo- he- sa- cha- jmoo' kih'. Heeyh- kō-hwëë' juu' kih' Dio. Pero wa'ra- ja' he- wi' në' kiyh', bëey' Dio. ¹⁴ Heh' mi'ju- he- ga-saa' jee' kih' chaah' too' ja-, lä-ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio. Pero ma' miih- lä-ja- ba' dsa-lä'øøy' kih' Dio. Kih' he- kye' gyih' huu-dsë- lä-chay' kuu', hi- tih- dsëy' lä-jë- he- cha- jmi- gyuu- la-. He-ja- ni- miih- sa- ga-jmää' kiyh' heh' juu' he- ga-nuuy' ja-. ¹⁵ Pero mi'ju- he- ga-saa' hwa' llü', lä-ja- laa' dsa- hi- nuu- lä'kaa- tuh-dsë', ngoo' bih' chooyh- koo- hweh- juu' he- ga-nuuy' ja-. He-ja- ba' ja- jmeey' cha-miih- ta' llü' kih' he- kwëëh- dsëy'.

Juu' na-hmää' lä'koq- la' kih' wa'je'

(Mt. 4:21-25)

¹⁶ Ni' jaä' sa' hih' je' mah' jlëy' kyaah' koq- kyaah', ni' sa' chiyh' neh' jii'. He' chiyh' jee' nii' ba' mah' lä' jnä' kih' lä' jëë' hi' dsa- taah' cha'neh'. ¹⁷ Lä' jë' he' na-hmää', lloo' koq- jmi' lä' jnä'. Hi' lä' jë' he' sa' jnä', la' kwaat' lä' jnä'. ¹⁸ Kye' da' hnäh' kwaat' kih' juu' he' nuuh' hnäh'. Jëeh', lä' jëë' hi' ngëë' miih', hi' he' lä' ngëë' cha' ga' miih'. Lä' jëë' hi' jmee' ngëë', lä' kye' he' ja- llaä' ba'.

Øøh' Jesús kyaah' chooy'

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Ga' lla' nää' øøh' Jesús kyaah' chooy' jee' ma' kway' juu'. Pero sa' ga' la' ma' lla' nääy' chuh' kiyh', kih' he' ma' tääh' jwëë' dsa'. ²⁰ Ga' he' jaä' hi' na' jmeeh' juu' kiyh', ga' jäh':

—Hii' maa' kyaah' kyaah' øøh' tääh' ka' hne', hnøøy' jëëy' hne'.

²¹ He' ja' ga' jëëy' kih' dsa' he', ga' siyh':

—Hi' nuu' juu' kih' Dio mah' jmeey' he', hi' he' ba' llaä' maa' kyaan', hi' he' ba' llaä' øøhn'.

Ga' jmee' Jesús hih' kih' lle' mah' hii' tii'

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Koq- jmi' ja', ga' he' Jesús neh' koq- na' mooy' kyaah' discípulo kyaay' mah' ga' siyh':

—Wa' haan' ta' hngaah' ko- taä' jmi- jmuh' la'.

Mah' ga' nääy'. ²³ Ta' ko' jiih' ga' nääy' në' jmi' ja', ga' gwii' Jesús. Ni' juu' ga' sa' hii' ma' ja' koq- lle' tä' në' jmi' ja'. Ga' hii' goo' jwërte kiyh' he' ma' hmääh' cha' jmi' ja'. ²⁴ He' ja' ga' chaay' Jesús jee' ma' na' gwiiy', ga' jäh':

—Ta' jwoh', ta' jwoh'. Ngoo' ga' juu' jne' jee' la'.

Ma' ga' nooy', ga' jmeey' hih' ga' jäh' tii' lle', hi' ga' jmeey' hih' kih' jmi' ka' läh'. Lä' chah' ja' ga' jäh' tii' go' te'.

²⁵ —Miuh' go' te' ma' lä' dsooy' hoh' hnäh' —ga' jäh' Jesús siyh' discípulo kyaay'.

Peer' ga' lä' goyh' hi' ga' jëë' dsayh'. Mah' ma' jäh' siyh' dsa- kyaayh':

—¿Hee' llaä' dsa' na' he' liyh' jmeey' hih' kih' lle' hi' jmeey' hih' kih' jmi', hi' lä' ja' nuuh' kiyh' ka' läh'?

Dsa' hi' ma' kye' jmi- lle' hliih' chee' Legión

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Ja' ga' lla' nääy' jee' tääh' dsa' hi' chee' gadareno. Hwa' kih' hi' he' jäh' ta' hngaah' jmi' kih' hwa' Galilea. ²⁷ Ma' ya' hëë' Jesús neh' na' mooy' jee' la' cha' hoo' jmi' ja', ja' jaä' dsa' hi' ma' chaa' jee' jwii' ja' ga' mi' jëëy'. Ma' lä' hii' jøø' jmi- lle' hliih' kiyh'. Sa' cha' hmiih' ma' këyh'. Sa' ma' gay' cha'neh'. Ma' gay' jee' la' to' høø' kih' hlii' ba'. ²⁸ Lä' koq- ma' ga' jëëy' Jesús, ga' hooyh' kii' mah' ga' jwäy' hñiiy' cha' në' Jesús, ga' hlëëy' ki' gaa':

—¿Hee' hnooh' jmeeh' kin', Jesús, Jooy' Dio hi' gya' gyuuh'? Ta' jmee' hñaa' hoh', ta' jmeeh' jnä' —ga' jäh' jmi- lle' hliih' he'.

²⁹ (Jëeh', ma' ngëë' ma' jmee' Jesús hih' kih' jmi- lle' hliih' he' jäh', he' ya' hëëy' kih' dsa' he'. Ma' lä' hii' heeh' jmi- lle' hliih' he' wii'. Ma' ke' ma' hñuu' dsa' gooy' kyaah' caden' hi' ma' gwëy' tiy' kyaah' jwi' hma' he' hë' too', he' ma' hnäy' ba' ja'. Hi' ma' jøø' jmi- lle' hliih' kiyh' ta' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miuh'. ³⁰ He' ja' ga' ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Hee⁻ cheeh⁻ hne⁻?

—Jwëë⁻ chee⁻ jnääh¹ —ga⁻jäh⁷ jmi⁻lle⁷ hlih¹ he⁷.

Ga⁻jäh⁷ lä⁻ja⁻ kih¹ he⁻ ma⁻ laa¹ jwëë⁷ jwërte dsa⁻ hlëëh⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ tuh⁻dsë¹ dsa⁻ he⁷. ³¹ Ga⁻chuyy⁷ kyaah⁷ Jesús mah¹ sa⁻ ma⁻ cheey¹ cha⁻je⁻. ³² Moh⁷ ja⁻ ma⁻ tääh⁷ koo⁻ nää¹ ñe¹ ma⁻ kuh⁻ nuu⁻. He⁻ja⁻ ga⁻chuyy⁷ jmi⁻lle⁷ hlih¹ he⁷ kyaah⁷ Jesús mah¹ kway¹ jwë¹ dsa⁻taayh⁷ kih¹ ñe¹ he⁷. Ga⁻kwa⁷ ba⁷ Jesús jwë¹. ³³ Ga⁻hwëë⁻ jmi⁻lle⁷ hlih¹ he⁷ ga⁻näay¹ ga⁻taayh⁷ tuh⁻dsë¹ ñe¹. Lä⁻chah⁷ ja⁻ lä⁻jëë⁻ ñe¹ he⁷ ga⁻kyuu⁷. Ma⁻ ga⁻tëëy⁷ koo⁻ lle⁷ hwa⁷, koo⁻ dsoo⁷ jwë¹ ba⁷ ga⁻saay¹ lä⁻ ga⁻të⁷ cha⁻jmi⁻ juu⁷. Jee⁷ ja⁻ ga⁻juuy¹ neh¹ jmi⁻.

³⁴ Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁷ hää⁻ ñe¹ he⁷, ma⁻ ga⁻jëëy¹ ga⁻la¹ lä⁻ja⁻, ga⁻näay¹ ko⁻chih⁻ cha⁻hliiy⁷ na⁻jmeeyh⁷ juu¹ ta⁻ jee⁷ jwii⁻ hi⁻ lä⁻kaa⁻ kih¹ hi⁻ ma⁻ tääh⁷ jee⁷ nuu⁻ kih¹. ³⁵ He⁻ja⁻ ga⁻hwëë⁻ dsa⁻ na⁻nää¹ na⁻jëëy⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻la¹. Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻tëë⁷ dsa⁻ chuh¹ kih¹ Jesús ga⁻jëëy¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻hwëë⁻ jmi⁻lle⁷ hlih¹ kih¹ he⁷. Ma⁻ gya¹ huu⁷ ti⁷ Jesús, ma⁻kyeyh⁷ hmi⁷, hi⁻ ma⁻jä¹ kiyh¹. He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻goh¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻. ³⁶ Dsa⁻ hi⁻ ga⁻jëë⁻, ga⁻jmeeyh⁷ juu¹ ha⁻ lä⁻ ga⁻la¹ he⁻ ga⁻hlaa⁷ hi⁻ ma⁻ kye⁷ jmi⁻lle⁷ hlih¹ he⁷. ³⁷ He⁻ja⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ gadareno ga⁻chuyy⁷ kyaah⁷ Jesús mah¹ wa⁷ laayh⁷ kih¹ ta⁻ jee⁷ jyoh⁷, jëeh⁷ ma⁻ goyh⁷ jwërte. He⁻ja⁻ ga⁻he⁷ Jesús neh¹ na⁻moo⁷ ngaah¹ bih¹. ³⁸ Dsa⁻ hi⁻ ga⁻hwëë⁻ jmi⁻lle⁷ hlih¹ kih¹ he⁷, ga⁻chuyy⁷ kyaah⁷ Jesús mah¹ ma⁻ kway¹ jwë¹ ma⁻ dsooy⁷ kyaayh⁷. Pero Jesús ga⁻jmeë⁷ mada⁷ kiyh¹, he⁻ jäy⁷ ba⁷. Ga⁻jäh⁷:

³⁹ —Gwaah⁻ cha⁻neh¹ kyah¹. Go⁻jmeeh⁷ juu¹ kih¹ dsa⁻, ha⁻ koo⁻ sa⁻ juu⁷ he⁻ ma⁻jmeë⁷ Dio kyaah⁷ hne⁻.

He⁻ja⁻ ngaayh¹, ga⁻løoy⁷ jmeeyh⁷ juu¹ lä⁻kaa⁻ jee⁷ jwii⁻ ha⁻ koh⁷ sa⁻ juu⁷ he⁻ ga⁻jmeë⁷ Jesús kiyh¹.

Jo⁻mii⁷ Jairo kyaah⁷ jaa⁻ dsa⁻ më⁷ hi⁻ ma⁻ dsaah⁷

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Ma⁻ ga⁻lloo¹ Jesús ta⁻ hngaah⁷ koo⁻taa⁻, peer⁷ jwëë⁷ dsa⁻ ma⁻ tääh⁷ jāay⁻ he⁻ja⁻ ga⁻heeh⁻ dsih⁷ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsë¹. ⁴¹ Jee⁷ ja⁻ ga⁻lloo¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁷ hi⁻ chee⁷ Jairo hi⁻ ma⁻ laa¹ ta⁻ kih¹ gwah¹. Dsa⁻ he⁷ ga⁻juu⁷ jñey⁷ cha⁻ñe⁷ Jesús, ga⁻chuyy⁷ kyaah⁷ mah¹ dsooy⁷ cha⁻neh¹ kiyh¹. ⁴² Ma⁻ chaa⁻ jaa⁻ jo⁻miiy⁷ hi⁻ ma⁻ laa¹ gyuu⁷ koo⁻ mëë⁷ kyaay⁷. Chih⁻më⁷ he⁷ ma⁻ hää⁷ koo⁻ gya⁻to⁷ ji⁻ñe⁻. Hi⁻ he⁷ na⁻ kyaa⁷ ngoo⁷ ga⁻juu¹.

Jee⁷ hää⁷ Jesús jwë¹ ngoo⁷ kyaah⁷ Jairo, peer⁷ na⁻lää⁻ na⁻jlëë⁻ bih¹ dsa⁻, jëeh⁷ jwëë⁷ jwërte dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁷ kyaayh⁷. ⁴³ Jee⁷ kih¹ dsa⁻ he⁷ ma⁻ hää⁷ jaa⁻ dsa⁻ më⁷ hi⁻ ma⁻hya⁻ gya⁻to⁷ ji⁻ñe⁻ dsaah⁷ dsoo⁷ kih¹. Dsa⁻ më⁷ he⁷ ga⁻mi⁻lla⁻ lä⁻jëë⁻ go⁻te⁷ he⁻ ma⁻ cha⁻ kiyh¹, ga⁻heey⁷ kyaah⁷ të⁻më⁻. Pero ni⁻ jaa⁻ të⁻më⁻ sa⁻ ga⁻lih¹ ma⁻ jmeë⁷ më⁷ kiyh¹. ⁴⁴ Ga⁻llooy⁷ ta⁻ ka⁻luu⁷ Jesús mah¹ ga⁻su⁻y⁷ miih⁻ cha⁻gooy⁷ cha⁻hoo⁷ sa⁻hmiih⁻ kiyh¹. Lä⁻chah⁷ ja⁻ ga⁻hna⁷ he⁻ ma⁻ jëëy⁷ dsoo⁷ kiyh¹. ⁴⁵ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁷ Jesús:

—¿Hii⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻su⁻ cha⁻hoo⁷ sa⁻hmiih⁻ kin⁻?

Pero ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻bääh⁻ hñii⁻. He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁷ Pee⁷ kyaah⁷ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ kyaayh⁷:

—Ta⁻jwoh¹, jwëë⁷ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻kya⁻ dsa⁻jnaah¹ hne⁻ mah¹ jawh⁷: “¿Hii⁻ na⁻ ma⁻su⁻ cha⁻hoo⁷ sa⁻hmiih⁻ kin⁻?”

⁴⁶ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁷ Jesús:

—Chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ ma⁻su⁻ sa⁻hmiih⁻ kin⁻. Jëeh⁷ ma⁻lä⁻liihn⁻ heh⁷ be⁷ kin⁻ ma⁻mi⁻hlää⁷ jaa⁻ dsa⁻.

47 Ma' ga⁻lä⁻jnäá⁻ dsa⁻mé⁻ he⁻, goh⁻ bih⁻ ngooy⁻ na⁻juuyh⁻ jnéy⁻ cha⁻né⁻ Jesús. Ga⁻jmeeyh⁻ juu⁻ cha⁻né⁻ lä⁻jëé⁻ dsa⁻, he⁻ kih⁻ ja⁻ he⁻ ga⁻tëéy⁻ cha⁻hoo⁻ hmäh⁻ kih⁻ Jesús. Hi⁻ ga⁻jmeeyh⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻jä⁻ kiyh⁻ lä⁻chäh⁻ ja⁻. 48 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús süyh⁻:

—Ma⁻hlaäh⁻ ba⁻hne⁻ he⁻ ma⁻dsaäh⁻, lä⁻llu⁻ he⁻ ma⁻lä⁻ dsoo⁻ hoh⁻. Gwaäh⁻ ba⁻hne⁻ kyah⁻ lä⁻kää⁻ tuh⁻hoh⁻.

49 Lä⁻ ma⁻ cheh⁻ ba⁻ Jesús hlëéh⁻, ma⁻ ga⁻lloo⁻ jaä⁻ moz⁻ kyaa⁻ hi⁻ ma⁻lää⁻ ta⁻ kih⁻ gwah⁻, mah⁻ ga⁻jmeeyh⁻ juu⁻ kih⁻ Jairo, ga⁻süyh⁻:

—Ma⁻juu⁻ ba⁻gyüü⁻ mé⁻ kyaäh⁻. Mo⁻to⁻ kwa⁻ ga⁻ ta⁻ kih⁻ Ta⁻jwoh⁻ na⁻.

50 Ma⁻ ga⁻nuu⁻ Jesús juu⁻ he⁻ ma⁻kye⁻ dsa⁻ he⁻, ga⁻süyh⁻ Jairo:

—Ta⁻ ká⁻ huu⁻dsë⁻. Jmee⁻ dsoo⁻ hoh⁻ ba⁻. Mah⁻ jëéh⁻ lä⁻jüih⁻ ba⁻ chih⁻më⁻ kyaäh⁻.

51 Ma⁻ ga⁻ he⁻ Jesús cha⁻neh⁻ kih⁻ Jairo, sa⁻ ga⁻kway⁻ jwë⁻ ma⁻ dsa⁻taäh⁻ jñäh⁻ dsa⁻. Ma⁻lä⁻ Peé⁻ kyaäh⁻ Jacobo kyaäh⁻ Jwaa⁻ hi⁻ kyaäh⁻ cho⁻jmi⁻ chih⁻më⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻ he⁻ ba⁻ ga⁻taäh⁻. 52 Ga⁻lä⁻jëé⁻ ba⁻ hi⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻ ma⁻ki⁻ hooch⁻ kih⁻ chih⁻më⁻ he⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús süyh⁻:

—Ta⁻ hooch⁻ hnäh⁻. Chih⁻ më⁻ na⁻ sa⁻ na⁻juuy⁻, he⁻ na⁻gwüü⁻ ba⁻ na⁻.

53 Ga⁻mi⁻kwah⁻ ba⁻ dsa⁻ kih⁻ Jesús ma⁻ ga⁻nuuy⁻ juu⁻ ja⁻. Jëéh⁻, ñe⁻ bih⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻ go⁻te⁻ ba⁻ chih⁻më⁻ he⁻. 54 Mah⁻ ga⁻sooh⁻ Jesús goo⁻ chih⁻më⁻ he⁻, ga⁻hlëéyh⁻ kī⁻gaa⁻, ga⁻jäh⁻:

—Chih⁻ më⁻, noo⁻.

55 He⁻ja⁻ joh⁻ ka⁻läh⁻ jmi⁻lle⁻ kiyh⁻. Lä⁻chäh⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻jüih⁻, mah⁻ ga⁻nooy⁻. Ja⁻ga⁻ ga⁻jmeé⁻ Jesús mada⁻ kwëéyh⁻ he⁻ kuyh⁻. 56 Peer⁻ ga⁻jëé⁻ dsäh⁻ cho⁻jmi⁻ chih⁻më⁻ he⁻. Hi⁻ ga⁻jmeé⁻ Jesús mada⁻ mah⁻ sa⁻ kooyh⁻ juu⁻ kyaäh⁻ ni⁻ jaä⁻ he⁻ ga⁻lä⁻lä⁻ja⁻.

9

Ga⁻cheé⁻ Jesús lä⁻jëé⁻ gya⁻tuu⁻ na⁻kwa⁻ juu⁻

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1 Ga⁻jøøh⁻ Jesús lä⁻jëé⁻ discípulo kyaay⁻, ga⁻kwëéyh⁻ be⁻ mah⁻ jmeey⁻ hih⁻ hwëé⁻ hi⁻sa⁻llu⁻ hi⁻ jmeeh⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻kwëéyh⁻ be⁻ mah⁻ mi⁻hläáy⁻ dsa⁻dsaah⁻. 2 Ga⁻cheey⁻ mah⁻ dsa⁻kway⁻ juu⁻ ha⁻ lä⁻jää⁻ Dio dsa⁻lä⁻hih⁻ kih⁻, hi⁻lä⁻kye⁻ he⁻ mi⁻hläáy⁻ dsa⁻dsaah⁻. 3 Ga⁻jäh⁻ Jesús siih⁻ lä⁻jëé⁻:

—Ta⁻ ká⁻ hnäh⁻ ni⁻ miih⁻ kih⁻ cha⁻jwë⁻. Ta⁻ ká⁻ hnäh⁻ hma⁻hu⁻, ta⁻ ká⁻ hnäh⁻ hmäh⁻tuh⁻, ta⁻ ká⁻ hnäh⁻ he⁻ñi⁻ih⁻, ni⁻ kuu⁻, ni⁻ ta⁻ ká⁻ hnäh⁻ jyoh⁻ lëé⁻ hmäh⁻ kyah⁻ hnäh⁻. 4 Wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ hne⁻ jee⁻ lla⁻nää⁻ hnäh⁻, ja⁻ go⁻taäh⁻ hnäh⁻ ha⁻ koo⁻ jüih⁻ lä⁻hëéh⁻ hnäh⁻ jee⁻ ja⁻. 5 Cher⁻ mah⁻ cha⁻ koo⁻ jee⁻ jwii⁻ jee⁻ sa⁻ heeyh⁻ hnäh⁻, ja⁻ hwëéh⁻ hnäh⁻ go⁻te⁻ jee⁻ ja⁻. Ja⁻ hlah⁻ hnäh⁻ wa⁻hløø⁻ he⁻ na⁻ beh⁻ tüh⁻ hnäh⁻ mah⁻ jmeé⁻ lii⁻ he⁻ ma⁻lä⁻ kwaät⁻ kih⁻ bih⁻ ja⁻ —ga⁻jäh⁻ Jesús süyh⁻ discípulo kyaay⁻.

6 Ja⁻ ga⁻ ga⁻taayh⁻ jwë⁻, ga⁻näáy⁻ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ jwii⁻ kway⁻ ju⁻hmëé⁻ kih⁻ Dio, ma⁻lä⁻ mi⁻hläáy⁻ dsa⁻dsaah⁻ lä⁻kää⁻ jee⁻ ga⁻näáy⁻.

Herode ga⁻jmeé⁻ huu⁻dsë⁻ he⁻ ma⁻lä⁻jüih⁻ Jwaa⁻

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Herode hi⁻ ma⁻lää⁻ lle⁻moh⁻, ga⁻nuu⁻ lä⁻jëé⁻ he⁻ ma⁻ jmeé⁻ Jesús. Sa⁻ ñey⁻ he⁻ huu⁻dsë⁻ ma⁻ jmeey⁻, jëéh⁻ ko⁻llaa⁻ ma⁻ jäh⁻ Jwaa⁻ ba⁻ he⁻ hi⁻ ma⁻lä⁻jüih⁻.

8 Hi⁻ jñäh⁻ koo⁻ nää⁻ ma⁻ jäh⁻: “Elía ba⁻ oo⁻ hi⁻ ma⁻hñaa⁻.” Hi⁻ jñäh⁻ ga⁻ ma⁻

jäh': "Go' laa' jaä' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio llo'joo' ba' na' hi' ma'lä'jiih'." ⁹ He'ja' ga'jmee' Herode huu'dsë':

—¿Ha' lä'ja' ? ¿Ja' jnä' ga'jmeen' mada' he' ga'ku' dsa' lle' Jwaa' ? ¿Hi' ba' na', hi' nuun' kih' jmeey' ja' koo' në' he' juh'gaa' ?

Hi' ma' hnøøy' ma' dsa'jëey'.

Ga'ääh' Jesús hña' mil dsa' ñuu'h'

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Ma' ga'lla'nää' lä'jëe' apóstole he', ga'jmeeyh' juu' kih' Jesús lä'jé' he' ga'jmeey'. Ja' ga' ga'jäay' kah' apóstole, ga'näay' ta' hwa' kii' jäh' jee' jwii' he' chee' Betsaida. ¹¹ Pero ma' ga'lä'liih' dsa', ga'näay' chaay' kaah' kiyh'. Ga'heeh' bih' dsa' he'. Mah' ga'løøy' hlëeyh' ha' lä' jää' Dio dsa' lä'hih' kih'. Hi' ga'mi'hläay' lä'jëe' hi' ma' dsaah'. ¹² Lä'koo' ma' ngoo' ga'hloo' jmiif' ja', lä'jëe' gya'tuu' discípulo ga'ya'jäh' kih' Jesús mah' ga'siiyh':

—Chiih' dsa' na' wa'lla'näay' lä'kaa' jee' jwii' mäh' hi' lä'kaa' jee' nuu' jee' tääh' dsa' lä'ku' lä'jii' la'. Wa'lla'hnøøy' he' kuyh' hi' lä'kye' jee' jay'. Jëeh', hwa' kii' jmah' ba' la' jee' tøøhn' la'.

¹³ Mah' ga'jäyh' siiyh' discípulo kyaay':

—Hnä' ba' kwëeyh' he' kuyh'.

Mah' ga'jäyh' siiyh' Jesús:

—Kye' jnääh' ma'lä' hña' he'ñiih' ba' kyaah' uu' hmooh'. ¿Che' dsa'nøø' jnääh' dsa'lä' jnääh' he' kuh' dsa' na' ?

¹⁴ Koo' hña' mil ma' tee' dsa' ñuu'h' hi' ma' tääh' jee' ja'. He'ja' ga'siiyh' lä'jëe' discípulo kyaay':

—Jmee' hnäh' mada' mah' dsa'taah' dsa' ma' kih'kih', ma' to'lo'gyaa' lä'koo' nää'.

¹⁵ Lä'ja' ga'jmee' discípulo. Ga'jmeey' mada' ga'taah' dsa' hwa'. ¹⁶ Ja'ga' ga'ka' Jesús lä'jé' hña' he'ñiih' ja', kyaah' lä'uu' hmooh' he', ga'jëey' ta' gyuu' mah' ga'kway' tíhmaah' kih' Dio. Ja'ga' ga'llaay' mah' ga'kwëeyh' discípulo kyaay' na'llay' cha'né' lä'jëe' dsa'. ¹⁷ Ga'lä'jëe' ba' dsa' ga'kuh' lä'jiih' ga'këe'. Ma'lä'ma'kuh' lä'jëe' dsa', ga'kah' gya'to' sa'miih' jwi' he' ga'chaa' ja'.

Ga'jäh' Pee' Jesús he' laa' Cristo

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Koo' hä' ma' gya' Jesús ngüy' kiyh' kih' Dio jee' sa' chaa' dsa'. Ma'lä' discípulo ba' ma' tääh' kyaayh' jee' ja'. He'ja' ga'ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Ha' lä'jäh' dsa' kin', hi' jnä' laay' ?

¹⁹ —Ko'llaa' dsa' jäh', Jwaa' hi' ma' choo' jmiif' ba' hne'. Jñah' jäh', Elía ba' hne'. Jñah' ko'llaa' jäh', hne' laah' jaä' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio llo'joo' hi' ma'lä'jiih' —ga'jäh' discípulo kyaay'.

²⁰ Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—¿Ha' ga' hnäh' na', hee' jwah' hnäh' kin', hi' ba' jnä' laah' hnäh' ?

He'ja' ga'jäh' Pee' siiyh':

—Hne' he' Cristo hi' ga'chee' Dio.

Ga'mi'jnää' Jesús juu' he' juuy'

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Pero ga'taah' Jesús juu' discípulo kyaay' mah' sa' kooyh' juu' ja' kyaah' ni' jaa'. ²² Hi' ga'jäh' Jesús siiyh' discípulo kyaay':

—Jmee⁺ bii⁺ kih⁺ Hĭ⁻ ga⁻ lĕē⁺ ngo⁺ la⁻ jĕē⁺ cha⁻ miih⁻ wii⁺. Hi⁺ dsa⁻ gyuu⁺ sa⁻ lā⁻ hnāā⁺ dsih⁺, lā⁻ ja⁻ dsa⁻ kaa⁺h⁺ kyaā⁺ jmi⁻ dsa⁻, kyaā⁺h⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaā⁺ ley sa⁻ lā⁻ hnāā⁺ dsih⁺. Hi⁺ jmee⁺ bii⁺ kiyh⁺ juuy⁺ mah⁺ lā⁻ jiiyh⁺ ka⁻ lāh⁺ ga⁻ ma⁻ hya⁻ hnē⁻ jmi⁺.

²³ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ siiyh⁺ lā⁻ jĕē⁺ dsa⁻:

—Cher⁺ mah⁺ hĭ⁻ hnø⁺ jā⁻ kyaā⁺h⁺ jnā⁺, sa⁺ wa⁺ jmāāy⁺ hñiiy⁺ kwaat⁺, wa⁺ jāāy⁺ cru⁺ kyaay⁺ koō⁻ jmi⁺ koō⁻ jmi⁺ mah⁺ wa⁺ jmeey⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaā⁺h⁺ jnā⁺. ²⁴ Jĕēh⁺, lā⁻ jĕē⁺ hĭ⁻ hāā⁻ hñii⁺ mah⁺ sa⁺ juuy⁺, hĭ⁻ he⁺ juu⁺ ba⁺. Pero lā⁻ jĕē⁺ hĭ⁻ kwaā⁺ hñii⁺ juu⁺ kwaat⁺ kin⁺, hĭ⁻ he⁺ ba⁺ lāā⁺. ²⁵ ĴHee⁻ ya⁺ jøø⁺ kq⁺ dsa⁻ ma⁻ ke⁻ ga⁻ liyh⁺ lā⁻ jĕ⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ mah⁺ wa⁺ ra⁻ ga⁻ juuy⁺, sa⁺ tĕēyh⁺ kih⁺ Dio? ĴHee⁻ jmāā⁺ kiyh⁺ cher⁺ mah⁺ ga⁻ heey⁺ hñiiy⁺? ²⁶ Cher⁺ mah⁺ hĭ⁻ jmee⁺ na⁻ hiih⁺ kin⁻ o kyaā⁺h⁺ juu⁺ kin⁻, ja⁻ ba⁻ lā⁻ ja⁻ jmee⁺ na⁻ hiih⁺ Hĭ⁻ ga⁻ lĕē⁺ ngo⁺ la⁻ kyaay⁺h⁺, wa⁺ ra⁻ jayh⁺ ka⁻ lāh⁺ jee⁺ je⁻ jih⁺ gyeh⁺ kiyh⁺, ja⁻ ba⁻ kyaā⁺h⁺ je⁻ kih⁺ Tāā⁺, hi⁻ kih⁺ lā⁻ jĕē⁺ ángele hĭ⁻ na⁻ jngĕē⁺ kyaay⁺. ²⁷ Pero ju⁺ dsoo⁺ jwahn⁺, chaā⁻ ko⁻ llaā⁻ dsa⁻ hĭ⁻ tāā⁺h⁺ jee⁺ la⁻, sa⁺ juuy⁺ jāā⁺ sa⁺ ga⁻ ma⁻ jĕēy⁺ ha⁻ lā⁻ la⁻ be⁺ kih⁺ Dio hĭ⁻ jmee⁺ hih⁻.

Ga⁻ lā⁻ sĕē⁺ Jesús to⁻ lo⁻ nĕ⁻ ko⁻ llaq⁻ discípulo

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Ma⁻ ngĕē⁺ ga⁻ koō⁻ jñāā⁺ jmi⁺ he⁻ ga⁻ hlĕēyh⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁻ wii⁺ Jesús koō⁻ moh⁺ na⁻ ngiiy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio ko⁻ jøh⁺ kyaā⁺h⁺ Pee⁺ kyaā⁺h⁺ Jwaa⁻ kyaā⁺h⁺ Jacobo. ²⁹ Ta⁻ ko⁻ jiih⁺ ma⁻ ngiiy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio, ga⁻ lā⁻ sii⁺ mo⁻ nĕy⁺. Hmiih⁻ kiyh⁺ ga⁻ lā⁻ tō⁻ jlĕē⁺ ñih⁺. ³⁰ Ga⁻ lā⁻ jnāā⁺ uu⁺ dsa⁻ ñuu⁺ hĭ⁻ ma⁻ lla⁻ juu⁺ kyaay⁺h⁺. Jaa⁻ he⁻ Moisé, hĭ⁻ jaa⁻ he⁻ Elía, ³¹ hĭ⁻ ga⁻ lā⁻ jnāā⁺ jee⁺ jnā⁺ jih⁺ gyeh⁺ ja⁻. Ma⁻ hlĕēyh⁺ ha⁻ lā⁻ ya⁻ hĕē⁺ Jesús jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, he⁻ lā⁻ te⁺ jee⁺ jwii⁺ Jerusalén ba⁺ ja⁻. ³² Pee⁺ kyaā⁺h⁺ hĭ⁻ ma⁻ jmee⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaay⁺h⁺ jee⁺ ja⁻, ma⁻ ke⁻ lā⁻ gwiiy⁺ ma⁻ kway⁻ be⁻. Ga⁻ jĕē⁺ bih⁺ ha⁻ koō⁻ sa⁺ jøøh⁺ Jesús hāā⁻ jee⁺ kih⁺ lā⁻ uu⁺ dsa⁻ he⁻. ³³ Lā⁻ koō⁻ ma⁻ ngoo⁺ ga⁻ lā⁻ øø⁺ dsa⁻ he⁻, ga⁻ jāh⁺ Pee⁺ siiyh⁺ Jesús:

—Ta⁻ jwoh⁺, he⁻ ba⁻ che⁻ llu⁺ he⁻ tøøh⁺ jne⁻ ko⁻ jøh⁺ jee⁺ la⁻. Jmee⁺ jnāā⁺ hnē⁻ hne⁺ kyaā⁺h⁺ moo⁻, koō⁻ kyah⁺, koō⁻ kih⁺ Moisé, hĭ⁻ koō⁻ kih⁺ Elía.

Pero sa⁺ ma⁻ ñe⁻ Pee⁺ he⁻ ja⁻ ma⁻ hlĕēh⁺. ³⁴ Hlĕēh⁺ gyih⁺ lā⁻ ja⁻, ma⁻ ga⁻ jyoo⁺ koō⁻ jni⁺ he⁻ ga⁻ lāāy⁻ lā⁻ jĕēy⁺. Ma⁻ ga⁻ jĕē⁺ Pee⁺ kyaā⁺h⁺ dsa⁻ kyaay⁺h⁺ na⁻ lāāy⁻ jni⁺ ja⁻, ja⁺ ga⁻ lā⁻ goyh⁺. ³⁵ Jee⁺ jni⁺ ja⁻ ga⁻ hlĕēh⁺ koō⁻ juu⁺ he⁻ jāh⁺ lā⁻ la⁻:

—Hĭ⁻ la⁻ na⁻ gyuu⁺ kyaān⁺ hĭ⁻ hnaan⁺. Nuu⁺ hnāh⁺ kiyh⁺.

³⁶ Ma⁻ ngĕē⁺ ma⁻ hlĕēyh⁺ lā⁻ ja⁻, ga⁻ jā⁺ hñii⁺ Jesús. Pero discípulo kyaay⁺ sa⁻ ga⁻ kooh⁺ ni⁻ miih⁻ juu⁺ kyaā⁺h⁺ ni⁻ jaa⁻, ga⁻ lā⁻ hii⁺ miih⁻ ga⁻ hmāy⁻ lā⁻ jĕ⁻ he⁻ ga⁻ jĕēy⁺ ja⁻.

Ga⁻ mi⁻ hlāā⁻ Jesús jaa⁻ chih⁻ hĭ⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁺

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Ma⁻ ga⁻ jnā⁺ jyoh⁺ jmi⁺, ga⁻ jñāay⁺ moh⁺ jee⁺ ma⁻ tāāy⁺ ja⁻. Jwĕē⁺ jwĕrte dsa⁻ ya⁻ nāā⁺ ga⁻ mi⁻ jĕey⁺ Jesús. ³⁸ Jee⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁻ ma⁻ hāā⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁺ hĭ⁻ ga⁻ hlĕēh⁺ kĭ⁻ gaa⁻, ma⁻ jāy⁺h⁺:

—Ta⁻ jwoh⁺, chuun⁺ kyaā⁺h⁺ hne⁻. Jĕē⁺ da⁺ chih⁻ ñuu⁺ kyaān⁺ la⁻, hĭ⁻ lāā⁺ gyuu⁺ koō⁻ meē⁺ kyaān⁺. ³⁹ Lā⁻ la⁻ jmee⁺ jmi⁻ lle⁻ hliih⁺ kiyh⁺. Sooyh⁻ kiyh⁺ mah⁺ jmeey⁺ hooyh⁻ jee⁺ ki⁻ bāāy⁻. Jmeey⁺ hwĕē⁻ peh⁺ hooy⁺. Ma⁻ hwaay⁺ go⁻ te⁺, ja⁻ ga⁻ tu⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁺ he⁺ kiyh⁺. ⁴⁰ Ma⁻ chuun⁺ kyaā⁺h⁺ discípulo kyaā⁺h⁺ mah⁺ ma⁻ lĕēy⁺ jmi⁻ lle⁻ hliih⁺ he⁺ pero sa⁺ ma⁻ liyh⁻ —ga⁻ jāh⁺ jmi⁻ chih⁻ he⁻.

⁴¹ Mah⁺ ga⁻ jĕēh⁺ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—He⁻ ba⁻ che⁻ hweh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ dsa⁻ chaä⁻ na[!] Sa⁺ hii⁻ lä⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kwee⁻. ¿Lih⁻ ba⁻ llaa⁻ he⁻ gyan⁻ kyaah⁻ hnäh⁻? Mo⁻ so⁻ lä⁻ be⁻ dsen⁻ gya⁻ ga⁻ jnä⁻ kyaah⁻ hnäh⁻. Ya⁻ jää⁻ da⁻ chih⁻ na⁻ ta⁻ la⁻.

⁴² Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ngoo⁻ ya⁻ jäh⁻ chih⁻ he⁻ kih⁻ Jesús, jmi⁻ lle⁻ hlih⁻ he⁻ ga⁻ jwääy⁻ hwa⁻ mah⁻ ga⁻ ki⁻ ga⁻ bääy⁻ wi⁻ jwërte. Pero ga⁻ juuh⁻ Jesús kih⁻ jmi⁻ lle⁻ hlih⁻ mah⁻ ga⁻ mi⁻ hlääy⁻ chih⁻ he⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ ngëëy⁻ chih⁻ he⁻ kih⁻ jmi⁻ y⁻.
⁴³ Ga⁻ lä⁻ jëë⁻ ba⁻ ga⁻ lä⁻ dsaa⁻ dsë⁻ ha⁻ koh⁻ sa⁻ jøøh⁻ laä⁻ Dio.

Ga⁻ mi⁻ jnää⁻ Jesús juu⁻ jee⁻ ga⁻ tē⁻ to⁻ jiih⁻ he⁻ juuy⁻
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ta⁻ ko⁻ jiih⁻ tääh⁻ jëë⁻ dsayh⁻ kih⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ Jesús ja⁻, ga⁻ jäh⁻ siiyh⁻ discípulo kyaay⁻:

⁴⁴ —Wa⁻ lä⁻ ngëëh⁻ hnäh⁻ kwee⁻ juu⁻ la⁻. Hi⁻ ga⁻ lëë⁻ ngo⁻ la⁻, lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ ngëë⁻ dsih⁻ goo⁻ jñah⁻ dsa⁻.

⁴⁵ Pero discípulo kyaay⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ ngëë⁻ juu⁻ ja⁻. Ma⁻ na⁻ jlë⁻ hu⁻ dsë⁻ kiyh⁻ he⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ ngëëy⁻. Hi⁻ ma⁻ goyh⁻ ma⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús he⁻ hnøø⁻ jäh⁻ juu⁻ ja⁻.

Hii⁻ na⁻ lee⁻ jøøh⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Discípulo kyaay⁻ ga⁻ taah⁻ ga⁻ ti⁻ ga⁻ choo⁻ juu⁻ hij⁻ jaa⁻ jee⁻ lä⁻ jëë⁻ leey⁻ jøøh⁻ kih⁻ dsa⁻ kyaayh⁻. ⁴⁷ Pero ga⁻ lä⁻ kyuu⁻ Jesús hu⁻ dsë⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ tëëyh⁻ jaa⁻ gyuu⁻ mah⁻ ga⁻ cheeyh⁻ koo⁻ kiyh⁻. ⁴⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ siiyh⁻:

—Hi⁻ jmee⁻ he⁻ kih⁻ gyuu⁻ la⁻ kwaan⁻ kin⁻, jnä⁻ he⁻ hi⁻ jmääy⁻ he⁻. Hi⁻ hi⁻ jmää⁻ jnä⁻ he⁻, jmeey⁻ he⁻ kih⁻ hi⁻ ga⁻ chee⁻ jnä⁻. Jëëh⁻, hi⁻ mah⁻ ga⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ hi⁻ jøøh⁻.

⁴⁹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh⁻ Jwaa⁻:

—Ta⁻ jwoh⁻, ma⁻ jëë⁻ jnääh⁻ jaa⁻ hi⁻ hwëë⁻ jmi⁻ lle⁻ hlih⁻ lä⁻ hih⁻ kyah⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ ha⁻ jnääh⁻ kiyh⁻, jëëh⁻ sa⁻ ngëy⁻ kyaah⁻ jnääh⁻.

⁵⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Ta⁻ ha⁻ hnäh⁻ kiyh⁻. Jëëh⁻, lä⁻ jëë⁻ hi⁻ sa⁻ na⁻ høøh⁻ jnän⁻, dsa⁻ kyaah⁻ ba⁻ jne⁻ he⁻.

Ga⁻ juuh⁻ Jesús kih⁻ Jacobo kyaah⁻ Jwaa⁻

⁵¹ Ma⁻ ngoo⁻ ya⁻ jäh⁻ jmi⁻ dsaah⁻ Jesús gyuu⁻, he⁻ ja⁻ koo⁻ hä⁻ ba⁻ ma⁻ lla⁻ dsëy⁻ ngooy⁻ ta⁻ Jerusalén. ⁵² Ga⁻ cheey⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ nää⁻ jää⁻ kiyh⁻ ta⁻ hwa⁻ kih⁻ dsa⁻ samaritano. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ taayh⁻ koo⁻ jee⁻ jwi⁻ ngiiy⁻ ha⁻ jee⁻ ma⁻ jäy⁻.
⁵³ Pero sa⁻ ga⁻ hii⁻ dsa⁻ samaritano ma⁻ heeyh⁻. Jëëh⁻, ma⁻ jmeey⁻ kwaan⁻ he⁻ dsoo⁻ Jesús ta⁻ Jerusalén ba⁻. ⁵⁴ Ma⁻ ga⁻ nuu⁻ Jacobo kyaah⁻ Jwaa⁻ juu⁻ ja⁻, ga⁻ jäh⁻:

—Dsa⁻ jøøh⁻ kyaan⁻, ¿ché⁻ hnooh⁻ ngii⁻ jnääh⁻ he⁻ jyoo⁻ je⁻ gyuu⁻ mah⁻ mi⁻ llaa⁻ dsa⁻ hi⁻ chaä⁻ jwi⁻ oo⁻, lä⁻ koo⁻ ga⁻ jmee⁻ Elia?

⁵⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ jëeh⁻ Jesús hñii⁻ mah⁻ ga⁻ juuyh⁻ kih⁻ lä⁻ uu⁻ discípulo he⁻ ga⁻ siiyh⁻:

—Sa⁻ ñeh⁻ hnäh⁻ he⁻ jmi⁻ lle⁻ na⁻ jøø⁻ kyah⁻ hnäh⁻. ⁵⁶ Jëëh⁻, sa⁻ ja⁻ Hi⁻ ga⁻ lëë⁻ ngo⁻ la⁻ mah⁻ jngëëyh⁻ dsa⁻. Jay⁻ mah⁻ lääy⁻ dsa⁻ ba⁻ —ga⁻ jäh⁻ Jesús. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ nääy⁻ ta⁻ jyoh⁻ jwi⁻ mah⁻.

Ma⁻ hnøø⁻ dsa⁻ ma⁻ jmeey⁻ ko⁻ jøøh⁻ kyaah⁻ Jesús
(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ taayh⁻ jwë⁻ ga⁻ nääy⁻, jaa⁻ dsa⁻ ga⁻ siih⁻ Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaan⁺, hnoon⁺ jmee⁺ kō-jøh' kyaah' hne⁻ wa' ha⁻ cha⁻ ha⁻ jee' goh'.

⁵⁸ He-ja⁻ ga-jäh' Jesús siiyh⁺:

—Cha⁻ ba' too⁻ jee' gwii⁻ hyah⁻. Cha⁻ ba' sii⁻ kih' ta'. Pero Hi-ga-lëë'ngo⁺ la⁻ sa' cha⁻ jee' jây'.

⁵⁹ Mah' jñah' ga-siiyh⁺:

—Jmee' kō-jøh' kyaah' jnä'.

Mah' ga-jäh' dsa⁻ he':

—Dsa-jøøh' kyaan⁺, kwa' jwë' kin⁻ na'haan⁺ to-në' Tää' kyaan⁺, ja-ga' niin⁻ kyaah' hne⁻.

⁶⁰ He-ja⁻ ga-jäh' Jesús siiyh⁺:

—Wa' haa' ba' dsa⁻ na' juu' hii' kyaa'. Hi⁺ hne⁻, gwa⁻ go-kwa' juu' ha⁻ lä' jää' Dio dsa⁻ lä'hih⁺ kih'.

⁶¹ Jñah' ka-läh' ga-jäh' siiyh⁺ Jesús:

—Jmee' ba' jnä' kō-jøh' kyaah' hne⁻, Dsa-jøøh' kyaan⁺. Pero kwa' jwë' kin⁻ niin⁻ to-në' na'hihn' juu' hi⁻ tääh' cha'neh⁻ kin⁻.

⁶² Mah' ga-jäh' Jesús siiyh⁺:

—Ni⁻ jaa' hi⁻ jëë' ta⁺ ka'luu' ma-la⁻ ma-løøy' kyayh⁻ hwa', sa⁺ jmäy' dsa-hey' jee' jmee⁺ Dio hih⁺.

10

Ga'chee' Jesús to'lo'gyaa' na-dsë'gyee' dsa-hi-ga'kwa'juu'

¹ Ma-ngëë' he⁻ ja⁻, ga'hñaa' Dsa-jøøh' jñah' jñah' ga' to'lo'gyaa' na-dsë'gyee' dsa⁻. Hi⁻ he' ga'cheey' lä'kaa⁻ jwii⁻ kaah' hi⁻ lä'kaa⁻ ga' jee' jyoh' ha⁻ jee' dsooy'. Ga'cheey' ma⁻ uu' ma⁻ uu'. ² Ga'jäyh' siiyh⁺:

—Dsoo' ba' cha⁻ cha⁻ miih⁻ ta' he⁻ hnøø' sooh' pero miih⁻ go-te' ba' dsa⁻ hi⁻ jmee' ta'. He-ja⁻ chuu⁻ hnäh' kyaah' dsa⁻ juu' ta' mah' cheey' jñah' ga' hi⁻ dsa-chooh' ta' kiyh'. ³ Go-nää' hnäh' ja⁻. Pero leeh' hnäh'. Jnä' cheen' hnäh' lä'koo⁻ borrego hi⁻ ga'nää' jee' kih' jah' hää'. ⁴ Ta⁺ ka⁻ hnäh' hmih-tuh⁻, ta⁺ ka⁻ hnäh' sa'tuh⁻ kih' kuu', ni⁻ loo⁻ he⁻ dsa-he' tiih' hnäh'. Ni⁻ ta⁺ lla⁻ hnäh' juu' kyaah' dsa⁻ cha'jwë'. ⁵ Wa' he⁻ cha⁻ he⁻ hne' jee' go'taah' hnäh', to-në' jwiih' hnäh' dsa⁻: “Wa' hii' tii' cha'neh' kyah' hnäh’.” ⁶ Cher'mah' chaa⁻ hi⁻ hii' tii' dsë' jee' ja⁻, lä'ja⁻ hii' tii' kiyh'. Hi⁻ cher'mah' sa' chaa⁻ hi⁻ hii' tii' dsë', sa⁺ lä'jmää' kiyh' juu' he⁻ ma'hlēēh' hnih'. ⁷ Pero jee' heeyh' hnäh', ja⁻ jäh⁻ hnäh' ja⁻ ba' cha'neh' ja⁻. Ja⁻ kuh-huh' ba' hnäh' lä'jē⁻ he⁻ lla' dsa⁻ cha'nēh' hnäh'. Jēēh', jaa⁻ hi⁻ jmee' ta', lle' kih' hyoyh' jñeey'. Ta⁺ mi⁻ sii' hnäh' øøh' hnäh' mah' go'nääh' hnäh' lä'joh' hne' chih'. ⁸ Wa' he⁻ cha⁻ he⁻ jwii⁻ jee' ga'lla'nääh' hnäh', jee' heeh' dsa⁻ hnäh', ja⁻ kuh-huh' ba' hnäh' lä'jē⁻ he⁻ lla' dsa⁻ cha'nēh' hnäh'. ⁹ Ja⁻ mi-hlääh' hnäh' hi⁻ dsaah' hi⁻ tääh' jee' ja⁻. Ja⁻ jwiih' hnäh' dsa⁻: “Kyē' ba' jnääh' juu' ha⁻ lä' jää' Dio dsa⁻ lä'hih⁺ kih'.” ¹⁰ Pero cher'mah' ga'lla'nääh' hnäh' koo⁻ jwii⁻ jee' sa' heeyh' hnäh', ja⁻ hwēēh⁻ hnäh' ta' cha'jwë' mah' jah' hnäh': ¹¹ “Wa'hløø⁻ he⁻ cha⁻ jee' jwii⁻ kyah' hnäh' la⁻, he⁻ ma'beh' ma⁻ tii' jnääh', jee' la⁻ ma'kyah' jnääh' ma⁻ tii' jnääh' mah' la⁻ lii⁻ ma⁻ jä⁻ nē' kyah' hnäh' lä'jē⁻ dsoo' he⁻ na⁻ bääh' hnäh'. Pero ma⁻ nēh' ba' hnäh', ma⁻ ja⁻ ba' juu' ha⁻ lä' jää' Dio dsa⁻ lä'hih⁺ kih'”, jwiih' hnih'. ¹² He-ja⁻ jwēēh⁻ hnäh'. Miih⁻ ga' wii' jee' dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' jee' jwii⁻

Sodoma kyaah' Gomorra wa'ra- ga-tē' jee' jmeel' Dio jwiz~, lä'koh' he- jēē' dsa- hī- chaa- jee' jwii- ja-.

Jēē' wii- lä'jēē' hī- sa- nuuh'
(Mt. 11:20-24)

¹³ j'Peer- jwii- hnäh' dsa- hī- tääh' jwii- Corazin! j'Peer- jwii- hnäh' dsa- hī- tääh' jwii- Betsaida! Wa'ra- jäh' kih' dsa- hī- tääh' jwii- Tiro kyaah' jwii- Sidón, ma- jēē- ha- lä- la' he- juh- gaa- he- ma- jmeen' jee' kyah' hnäh', ma- lih' sa- ga- jeeyh- kyaah' Dio, ma- këyh- hmiih- jwä' hi- ma- suy' hñiiy' ta'jwa-, he- ma- jmeey' lii- he- ti- meeh- dsēy'. ¹⁴ He- ja- jwēēhn- hnäh' wa'ra- ga-tē' jee' jmeel' Dio jwiz~, cha- ga- miih- wii- jēēh' hnäh', lä'koh' ga- hī- chaa- Tiro kyaah' Sidón. ¹⁵ Hnäh' hī- chaa- Capernaum, jmeeh- hnäh' huud'sē- he- tēēh' hnäh' gyuuh'. Pero ñiih' ga- kih' cha'je- go'nāäh' hnäh'.

¹⁶ Hī- nuu' juu' he- kwah' hnäh', kin- ja- nuuy'. Hī- sa- heeh- hnäh', jnä' he' sa- heeyh-. Hī- sa- heeh- jnä', sa- heeyh- hī- ga- chee' jnä'.

Ya-nää' ka-läh' lä'jēē' hī- ga-chee' Jesús

¹⁷ Peer- jēē- dsē' lä'jēē- to- lo- gyaä- dsē- gyeē' he' ma' ga- lla- nääy' jee' ma' gya' Jesús. Ga- jäh':

—Dsa- jøøh' kyaan-, lä'kye- jmi- lle' hñiih' ga- lēh' jnääh' ga- hwēē' jnääh' kyaah' hih- kyah'.

¹⁸ Mah' ga- jäh' Jesús siyh-:

—Jnä' ga- jēēn' ga- tah' Tana' jee' ma' gyay', lä'koh' je- ñiih' ga- tayh' lä- ga- tēē' hwa'. ¹⁹ Ma- kwēēhn' ba' hnäh' be' mah' he- soh' hnäh' nē' kih' miih-, nē' kih' cha'ne', hi- lla- dsēē- hnäh' lä- jē- be' kih' hī- sa- llū'. Ni- koo- dsoo' sa- le' kyah' hnäh'. ²⁰ Pero ta- wa' jēē- hoh' hnäh' kih' he- nuuh' jmi- lle' hñiih' kyah' hnäh'. Wa' jēē- hoh' hnäh' kih' he- ma- na- sii- jmi- kyah' hnäh' gyuuh' jmi- gyuu- ba'.

²¹ Ja- ba- hor- ja-, ga- jēē' dsē' Jesús ga- jmeel' jmi- lle' Na- jngii'. Mah' ga- jäh':

—Kwan- ti'hmaah' kyah', Tää' kyaan-, hne- laah' Dsa- jøøh' kih' gyuuh' hwa', jēēh' ga- hmäh' lä- jē- juu' la- kih' hī- kyuuh- hi- lä- ja- kih' hī- ngēē'. Mah' ga- mi- jnääh' juu' kyah' kih' hī- laä- lä- koh' jaä- gyuu- ba'. Jēēh', lä- ja- ga- tih' hoh' hne- jmeeh' Tää'.

²² Ga- lä- jē- go- te- ba' ga- tooh- Tää' kyaan- goon-. Ni- jaa- sa- kyuu- Joø' Dio, ma- la- Tää' ba' kyuu- jnä'. Ni- sa- chaa- hī- kyuu- Tää'. Ma- la- jnä' hī- laä- jooy' ba' kyuu- jnih', hi- lä- ja- lä- kyuu- hī- hnoon' mi' jnään' kih'.

²³ Ja- ga- ga- jeeyh- hñiiy' mah' ga- siyh- ma- la- discipulo kyaay' ba':

—Llu' la' kih' hī- jēē- he- jēēh' hnäh' na-. ²⁴ Jēēh' jwēēhn- hnäh', jwēē' hī- ga- ngēē' juu' kih' Dio hi- jwēē' dsa- ta- kaah' ma- hnøøy' ma' jēēy' he- jēēh' hnäh' na-. Pero sa- ga- tēēy' ma' jēēy'. Ma' hnøøy' ma' nuuy' he- nuuh- hnäh' na-, pero sa- ga- nuuy'.

Juu' na- hmää' kih' samaritano hī- llu' dsē'

²⁵ Jee' ja- ga- noo- jaä- ta- jwöh' kyaä' ley, he- ma' kay- dsē' Jesús ga- siyh-:

—Ta- jwöh', ¿he- hnøø' jmeen' mah' tēēhn' jee' mo- so- juun'?

²⁶ He- ja- ga- jäh' Jesús siyh-:

—¿Hee- jäh' jee' na- sii- nē' ley, lä'koh' ma' hēh-?

²⁷ Mah' ga- jēēh- ta- jwöh' he' juu' kiyh':

—“Wa’ hnaah⁺ Dio lä⁺kaa⁻ tuh⁻hoh⁺, kyaah⁺ lä⁺jē⁻ be⁺ kyah⁺, kyaah⁺ lä⁺jē⁻ huu⁺dsē⁻ kyah⁺. Hi⁺ wa⁺ lä⁻hnaah⁺ dsa⁻kyaah⁺ lä⁻koo⁻ hnaah⁺ hñaah⁺.”

²⁸ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁻:

—Llu⁺ ba⁺ ma⁻jäh⁺. Jmee⁺ lä⁻na⁻ mah⁺ mo⁻so⁻ juuh⁺.

²⁹ Pero ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺ ley he⁺, hnøoy⁺ ma⁺ jāy⁺ llu⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻jäyh⁺ ja⁻, he⁻ja⁻ ga⁻ngüy⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús:

—¿Hi⁺ he⁺ dsa⁻kyaa⁺hn?

³⁰ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁻:

—Jaa⁻ dsa⁻ ya⁺ hēē⁺ Jerusalén ngooy⁺ ta⁻ Jericó. Cha⁺jwē⁺ ja⁻ ga⁻jēy⁺ dsa⁻hi⁺ hi⁻ ga⁻sooh⁺ kiyh⁺. Ga⁻lley⁻ ga⁻lä⁻jē⁻ he⁻ ma⁺ kyey⁻. Ga⁻kway⁺ jwē⁻te kiyh⁺. Ja⁻ga⁻ ga⁻näy⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻jä⁻ dsa⁻ he⁺ miih⁻ ga⁺ liiyh⁻. ³¹ Pero he⁻ ga⁻la⁻. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ngēē⁻ jaa⁻ jmi⁻dsa⁻. Ma⁺ ga⁻jēy⁺ kya⁺ dsa⁻ hi⁻ la⁺ dsoo⁺ kih⁺, ta⁻ koo⁺ ba⁺ ga⁺ jluy⁺. ³² Ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeē⁺ jaa⁻ levita, dsa⁻ hi⁻ ma⁺ laa⁺ ta⁻ gwah⁻. Ma⁺ ga⁻jēy⁺ dsa⁻ he⁺, ga⁺ jluy⁺ ta⁻ koo⁺ ka⁻läh⁻. ³³ Pero jaa⁻ samaritano hi⁻ ngoo⁺ ja⁻ba⁻ ta⁻ jwē⁻ ja⁻, ma⁺ ga⁻jēy⁺ kya⁺ hi⁻ la⁺ dsoo⁺ kih⁺, ngooy⁺ chuh⁻ kih⁺ hi⁻ he⁺. Ma⁺ ga⁻jēy⁺, ga⁻lä⁻nih⁻ dsēy⁺ kih⁺. ³⁴ Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻jmeey⁺ mē⁻ nē⁻ dsoo⁺ kyaah⁺ aceit hi⁻ kyaah⁺ vin, mah⁺ ga⁻løoy⁺ kyaah⁺ hmiih⁻. Ja⁻ga⁻ ga⁻kyaa⁺ ka⁻luu⁺ jah⁺ kyaay⁺, na⁺jäy⁺ jee⁺ chih⁺ hne⁺ jee⁺ jä⁻ dsa⁻. Jee⁺ ja⁻ ga⁻gyay⁻ ga⁻häy⁺. ³⁵ Jyoh⁺ jmi⁺ ma⁺ ngaah⁺ dsa⁻ he⁺, ga⁻lley⁻ to⁺ kuu⁺ ga⁻kwēy⁺h⁺ juu⁺ hne⁺ he⁺. Mah⁺ ga⁻siyh⁻: “Hää⁺ kwee⁻ dsa⁻ na⁻. Cher⁺ mah⁺ ga⁻ää⁺ gyih⁺ kyah⁺, jnä⁺ mi⁺hmaahn⁺ kyah⁺ wa⁺ra⁻ jahn⁺.” ³⁶ He⁻ja⁻ jäh⁺ da⁻. ¿Hi⁺ jaa⁻ jee⁺ lä⁻jēē⁻ uu⁻ laah⁺ hne⁻, laa⁺ dsa⁻kyaah⁺ hi⁻ ga⁻jmeē⁺ llu⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻ta⁺h⁺ ja⁻goo⁻ dsa⁻hi⁺ he⁺? —ga⁻jäh⁺ Jesús sih⁺ ta⁻jwoh⁺ kya⁺ ley.

³⁷ —Hi⁻ ga⁻lä⁻nih⁻ dsē⁺ kiyh⁺ he⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ laa⁺ dsa⁻kyaa⁺h⁺ —ga⁻jäh⁺ ta⁻jwoh⁺ he⁺.

Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁻:

—Na⁺ ta⁻ cha⁻nē⁻, ja⁻ jmeeh⁻, ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jmeē⁺ dsa⁻ he⁺.

Nēe⁺ Jesús na⁻jēy⁻ Marta kyaah⁺ María

³⁸ Ga⁺ he⁺ Jesús jwē⁻ ngoo⁺ kyaah⁺ discípulo kyaay⁺, ga⁻tēy⁺ koo⁻ jwii⁻ mäh⁻. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ gya⁺ jaa⁻ dsa⁻mē⁻ hi⁻ ma⁺ chee⁻ Marta hi⁻ ga⁻heeh⁻ Jesús cha⁻neh⁻ kih⁺. ³⁹ Marta he⁺ ma⁺ cha⁻ jaa⁻ dsa⁻mē⁻ øøh⁻ hi⁻ ma⁺ chee⁻ María. Hi⁻ he⁺ ga⁻gya⁻ huu⁺ ti⁺ Jesús ma⁺ nuuy⁻ juu⁺ he⁻ hlēy⁻h⁻. ⁴⁰ Pero Marta tää⁺ sa⁻ jäy⁺, ma⁺ cha⁻ cha⁻ miih⁻ ta⁻ he⁻ ma⁺ jmeey⁺ cha⁻neh⁻ kiyh⁺. He⁻ja⁻ jay⁺ jee⁺ gya⁺ Jesús mah⁺ ga⁻siyh⁻:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, ¿Che⁺ sa⁺ kye⁺h⁺ miih⁻ huu⁺dsē⁻ kin⁺ he⁻ ma⁻kyaa⁻ dsa⁻mē⁻ øøhn⁺ jnä⁺ lä⁻jē⁻ ta⁻? Chiyy⁺ wa⁺ lääy⁺ jnä⁺.

⁴¹ —Marta, Marta. Tää⁺ sa⁺ hii⁺ ti⁺ tuh⁻hoh⁺ he⁻ kye⁺h⁺ cha⁻miih⁻ huu⁺dsē⁻ kih⁺ lä⁻jē⁻ ta⁻ he⁻ jmeeh⁻ na⁻. ⁴² Koo⁻ ba⁺ he⁻ jmeē⁺ bii⁺ kih⁺ dsa⁻. María ma⁻jnøoy⁻ he⁻ llu⁺ ga⁺ he⁻ sa⁺ le⁺ jñuuh⁺ kiyh⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús.

11

Jesús ga⁻mi⁻tēē⁻ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ ngüy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Koo⁻ hä⁺ ma⁺ gya⁺ Jesús ngii⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio. Ma⁻la⁻ ma⁻ngüy⁺ kiyh⁺, jaa⁻ discípulo kyaay⁺ ga⁻jäh⁺ siyh⁻:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, mi⁻tēē⁻ jnääh⁺ ha⁻ lä⁻ ngü⁺ jnääh⁺ kih⁺ Dio, lä⁻koo⁻ ga⁻mi⁻tēē⁻ Jwaa⁻ discípulo kya⁺.

2 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Wa'ra- ga'tē' jee' ngiih' hnäh' kyah', jwah' hnäh' lä'la-:

Tää' kyaä' jnääh' hi' gya' ya'jwii', lä'jēē' ba' wa' jmee' dsoo' he' laah' hne' na' jngēē' go-te'.

Nā-mah' jmeeh' hih' jee' la-.

Wa' le' lä' hyoh' hoh' hñaa'h' jmi-gyuu' la-, ja-ba' lä'koo- jmeeh' gyuu'h' ya'jwii'.

3 Kwēēh' jnääh' na' he' kih'hij' jnääh' he' jmee' bii' kyaä' jnääh'.

4 Jmee' jøh' hoh' kih' he' ma'hlääh' jnääh', jēēh' lä'ja- jøh' dsē- jnääh' kyaah' hi' dsa'hlääh' kyaah' jnääh'.

Ta' kwa- jwē' ka' he' hliih' dsē- jnääh', lää' jnääh' kih' he' ja-.

5 Ga'jäyh' ka-läh' siiyh':

—Wa' jmeen', jaä- hnäh' chaä- ome' kyaä' mah' goh' kiyh' koo- lä'nuu' go-chiih' hnih': "Lle' hnē- he'ñiih' kyah' kin', ome'. 6 Jēēh', ma-ja- jaä- ome' kyaan- hi- hää' jwē' ngoo', hi' sa' cha- ni' miih- he' llan' cha'nēy'."

7 Pero hi- hää' cha'neh' kih' he' jäh': "Ta' chuü- kyaah' jnä'. Ma-na-jnē- ba' haah' kin', lä'jēē- gyuu- pih' kyaan- ma' na' gwii-. Sa' le' noon mah' kwēēhn' hne-."

8 Jnä' jwēēhn' hnäh', cher'mah' ngoo' ba' chuü' hi- cheh' ka'hne' he', ma'ra- he- noo' bih' mah' dsa'kwēēyh'. Ja' ta'la' kih' he' laä' ome' kyaay', kih' he- chuüy' ba' ja- he- kwēēyh' he' jmee' bii' kiyh' mah' mo'so- chuüy' cha-ga'miih'.

9 He-ja- jwēēhn' hnäh'. Ngii' hnäh' kih' Dio, mah' hñah' hnäh'. Hnøøh' hnäh' mah' jnääh' hnäh'. Tee- hnäh' kiyh' mah' näy' ho'haah'.

10 Jēēh', lä'jēē- hi- ngii', hyoyh' ba'. Hi- hnooh', jnøøyh' ba'. Hi- tēē- ho'haah', nä' ba' ho'haah' kiyh'.

11 'Ha- lä'ja- kwēēh' hnäh' chih- kyaah', koo- mi'kuu' wa'ra- ga'ngiiy' he'ñiih'? Hi' cher'mah' ga'ngiiy' kuyh' jaä- hmooh-, çha- lä'ja- kwēēyh' jaä- miih'?

12 Hi' cher'mah' ga'ngiiy' koo- mi'jlii-, çha- lä'ja- kwēēyh' jaä- cha'hne'?

13 Ma'ke- hlēēh' hnäh', leh' ba' hnäh' kwēēh' chih- kyaah' he' llu'. Pero Tää' hi- gya' gyuu'h', kway' jmi-llē' Na-jngii' he' sa' kyaah' hih', kwēēyh' lä'jēē- hi- ngii' kiyh'—ga'jäh' Jesús.

Ga'jäh' dsa-, kye- Jesús jmi-llē' hliih'

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

14 Ma' cheh' Jesús llēē- jmi-llē' hliih' hi- ga'jmeē' kaä' jaä- dsa-. Ma' ya'hēē' jmi-llē' hliih' he', dsa- hi- ma' kaä' he' ga'løø' hlēēyh'. Lä'jēē- dsa- ga'lä' dsaä- dsē' ma' ga'jēēy' he' ja-. 15 Pero ko-llaä' hi- ma'tääh' jee' ja- ma'jäh':

—Kyaah' be' kih' Beelzebú hi- kye- nē' kih' jmi-llē' hliih' ba' na-, hwēēy' jmi-llē' hliih'.

16 Hi- jñah' ma' ka- dsē' Jesús, ma' ngiiy- he' ma' jmee' Jesús koo- he- juh-gaä- gyuu'h' jmi-gyuu'. 17 Pero ma' kyuu'h' bih' huü'dsē- kih' dsa- he', mah' ga'siiyh':

—Dsa- hi- tääh' koo- hwa', cher'mah' teey' kyaah' he' ba' dsa-kyaayh', he' mi'llaay- hñiiy' ba' ja-. Lä'ja- ka-läh' hi- tääh' koo- cha'neh', cher'mah' te-jēēy', sa' lä'wēēy'. 18 Lä'ja- ka-läh' Tana', cher'mah' teey' kyaah' he' ba' dsa-kyaayh', çha- lä'ja- mi-heey' kyaah' ta' kiyh'? Mah' jwah' hnäh' kyaah' be' kih' Beelzebú he- hwēē' jnä' jmi-llē' hliih'. 19 Cher'mah' jnä' hwēēn' jmi-llē' hliih' kyaah' be' kih' Beelzebú, çha- ba' kih' dsa-kyaah' hnäh', hiji-

ba' kih' be' ga'hwëë' dsa'kyaah' hnäh' jmi'le' hlih'? He' ba' dsa'kyaah' hnäh' na', mi'jnäy' he' na'hee' huu'dsë' kyah' hnäh'. ²⁰ Pero cher'mah' jnä' hwëën' jmi'le' hlih' kyaah' be' kih' Dio, he' ja' jmee' dsoo' he' ma'løø' Dio jmee' hih' jee' kyah' hnäh'.

²¹ Jaa' dsa' beë' hi' ma'naluu', høoy' kwee' cha'neh' kiyh', he' ja' sa' cha' hii' goo' he' dsa'hëë' he' tääh' cha'neh' kiyh' ja'. ²² Pero wa'ra' ja' jaa' hi' beë' ga' lä'koh' ga' hñiiy', kway' kiyh' mah' jñuuuh' lä'jë' he' kyaah' ma' lääy' hñiiy'. Hi' hwëë' hi' ga'lloo' he' lä'jë' he' cha' cha'neh', ja' ga'tillooyh' lä'jë' he' ja'.

²³ Hi' sa' jawah' kyaah' jnä', he' hneey' kyaah' jnä' ba' ja'. Hi' sa' jmee' ko'joh' kyaah' jnä' mah' teehn' dsa', he' jmeey' dsa'lä'øø' dsa' kin' ba' ja'.

Jaa' jmi'le' hlih' jayh' ka'läh' høoy'
(Mt. 12:43-45)

²⁴ Wa'ra' ya'hëë' jaa' jmi'le' hlih' kih' jaa' dsa', dsooy' lä'kaa' jee' la' hwa' ki' dsa'hnøoyh' ha' jee' teeyh' dsëy'. Wa'ra' sa' ga'jnøoyh', jmeey' huu'dsë': "Naahn' ka'läh' cha'neh' kin' jee' ya'hëën'." ²⁵ Wa'ra' ga'läayh' tuh'dsë' dsa', la' lä'koh' hne' he' ma'naluu' hi' na'ti' na'hyah' ka'läh'.

²⁶ Ja' ga' na' dsooy' dsa'kyaay' jñah' ga' gyeë' jmi'le' hlih' hi' hlëëh' ga' lä'koh' ga' hñiiy' mah' dsa'taayh' ko'joh' jee' ja'. Hlih' ga' le' kih' dsa' he' lä'koh' ga' he' ma'läay' jää'.

Llu' la' kih' hi' mi'te' kih' Dio

²⁷ Ta'ko' jñih' ma' cheh' Jesús hlëëh' juu' la', jaa' dsa'më' ga'hlëëh' ki'gaa' jee' ma'tääh' dsa' he', ga'siiyh' Jesús:

—Llu' la' kih' hi' ga'kaa' hne' hi' ga'mi'kwaay' hne'.

²⁸ Mah' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh', ga'jäh':

—Llu' ga' la' kih' hi' nuu' juu' kih' Dio mah' mi'tey'.

Dsa' hñaa' dsë' ma'hnøoy' ma'jmeë' Jesús koø' he' juh'gaa'
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Cha' ga'miih' jwëë' dsa' ya'nää' koo' kih' Jesús mah' ga'løø' Jesús siiyh':

—He' ba' che' hlëëh' hnäh' dsa' hi' chaa' na', ngüh' hnäh' jmeen' koø' he' juh'gaa'. He' juh'gaa' lä'koh' ga'la' kih' Joná llo'joo', ma'la' he' ja' ba' heehn' hnäh'. ³⁰ Jëéh', dsa' hi' ma' chaa' jee' jwih' Ninive ga'jëë' koø' he' juh'gaa' he' ga'la' kih' Joná. Ja' ba' lä'ja' jëë' dsa' hi' chaa' na' koø' he' juh'gaa' he' le' kih' Hi' ga'lëë'ngo' la'.

³¹ Hi' wa'ra' ga'të' jee' jmeë' Dio jwiz' kyah' hnäh' hi' tääh' na', ma'ja' dsa'më' hi' ma' jmeë' hih' hwa' ta' kye', nooy' jee' gyay' mah' bäayh' hnäh' dsoo', kih' he' sa' jmeeh' hnäh' he' kih' Dio. Jëéh', dsa' më' he' ja' hñ jwërte mah' ya'nuy' lä'jë' he' ma' kyuhh' Salomón, hi' jee' kyah' hnäh' chaa' jaa' hi' jøøh' ga' lä'koh' ga' Salomón.

³² Hi' wa'ra' ga'të' jee' jmeë' Dio jwiz' kyah' hnäh' hi' tääh' na', ma'ja' noo' dsa' Ninive jee' täayh' mah' bäayh' hnäh' dsoo', kih' he' sa' jmeeh' hnäh' he' kih' Dio. Jëéh', dsa' he' ga'jeeyh' kyaah' Dio ma' ga'nuuy' juu' he' na'kwa' Joná, hi' jee' kyah' hnäh' chaa' jaa' hi' jøøh' ga' lä'koh' ga' Joná.

Wa'je' kih' jmi'ngo' jñän'
(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Ni' jaa' sa' chih' jee' na'hmää' mi'së' na'hüh' je', ni' sa' tooyh' neh' koø' wa'goo'. He' chiyh' jee' ñii' ba' mah' lä'jnäh' kih' lä'jëë' hi' dsa'taah'

cha'neh⁴. ³⁴ Mi'né jne' la' lá'koo' wa'je' kih' jmi'ngo' jnän'. Lá'ja', cher'mah' mi'néh' la' llu', ngoo' ba' la' llu' kih' lá'kaa' jmi'ngo' kyah'. Pero cher'mah' la' hlih' mi'néh', lá'ja' la' hlih' kih' lá'kaa' jmi'ngo' kyah'. ³⁵ Leeh' ja', heh' wa'je' he' na' hih' kyah' ta' wa' uu'. ³⁶ Jëéh', cher'mah' lá'kaa' tuh'hoh' ma'heeh' ju'dsoo' he' la' lá'koo' wa'je', hi' sa' cha' ni' koo' he' hlih' né' kyah', ja' ga' na' jnä' lii' hääh' jee' wa'je'. La' lá'koo' he' na' hih' je' he' choo' né' kyah'.

Ga'juuh' Jesús kih' hi' ma' laq' mi'tey' jwërte

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Lá'koo' ma' ga'dsaa' ga'hleéh' Jesús lá'ja', jaa' fariseo ga'tëeyh' cha'neh' kiyh' mah' kuh'hüh'. He' ja' ga'he' Jesús cha'neh' mah' ga'gyay' né' mes'. ³⁸ Peer' ga'lá'dsaa' dsé' fariseo he', ma' ga'jëey' sa' ga'gyih' Jesús goo' jää' ja' ga' kuh'hüh'. ³⁹ Mah' ga'jäh' Dsa-jøøh' jnän' süyh':

—Hnäh' dsa' fariseo, laah' hnäh' lá'koo' jaa' hi' gyih' ma'la' ta' ka'luu' kyah'wii' ba'. Jëéh' gyih' ba' hnäh' gooh' mah' neh' tuh'hoh' hnäh' na'kah' ba' huud'se' hii' hi' lá'jé' he' hlih' jmah'. ⁴⁰ He' ba' che' taah' hnäh'. ¿Che' sa' ñeh' hnäh', he' ba' hi' ga'jmeé' goo' jne' ga'jmeey' tuh'dsë' jne' ka'läh'? ⁴¹ Kwëéh' hnäh' dsa' hi' lla' kyaa', miih' he' cha' kyah' hnäh', mah' lá'ja' ba' ja' na' jngii' neh' tuh'hoh' hnäh'.

⁴² Jwii' ba' hnäh' dsa' fariseo. Kwah' ba' hnäh' o'mee', nuu' ruda, kyaah' lá'jé' joh' he' kih' jne', kwëéh' ba' hnäh' Dio lá'jé' he' la' heey'. Pero sa' jmeeh' hnäh' he' llu' jmah' ni' sa' hnaah' hnäh' Dio. He' la' ba' ja' jmeé' bii' jmeeh' hnäh' kō-jøøh' kyaah' lá'jé' he' kwah' hnäh' na'.

⁴³ Peer' jwii' ba' hnäh' dsa' fariseo. Hnooh' hnäh' nah' hnäh' né' hma'sii' jee' gya' dsa'kaah' neh' gwah' mäh'. Tih' hoh' hnäh' jmeé' dsa' Dio kyah' hnäh' cha'jwé' juuh'.

⁴⁴ Jwii' ba' hnäh' ta' jwöh' kyaa' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi' ta' juu'. Laah' hnäh' lá'koo' to'høø' he' sa' jnä'. He' ja' lá'jëé' hi' ga'nää' né' kih' sa' ñey' ha' koh' na'høø' sa' la' jee' ga'nääy' ja'. (Véase: Nu. 19:16)

⁴⁵ Mah' ga'jëeh' jaa' ta' jwöh' kyaa' ley, ga'süyh':

—Ta' jwöh', he' hlëéh' lá'na', lá'kye' kyaa' jnääh' toh' wii' ka'läh'.

⁴⁶ Mah' ga'jäh' Jesús süyh':

—Peer' jwii' ba' hnäh' ka'läh' ta' jwöh' kyaa' ley. Jëéh', kyaah' hnäh' dsa' lөө' hii' he' sa' øøh' dsa' ka'. Mah' ni' miih' be' sa' kwah' hnäh'.

⁴⁷ Jwii' ba' hnäh', jmeeh' hnäh' na'hyah' né' to'høø' jee' na' haa' hi' ga'ngëé' juu' kih' Dio, he' ba' hi' ga'jngëéh' dsa' ma'gyuh' kyaah' hnäh'.

⁴⁸ Kyaah' he' jmeeh' hnäh' lá'ja', mi'jnääh' hnäh' hñaah' hnäh' he' tääh' hnäh' juu' kwee' lá'koo' ga'jmeé' dsa' ma'gyuh' kyaah' hnäh'. Jëéh', dsa' ma'gyuh' kyaah' hnäh' ga'jngëeyh' mah' hnäh' jmeeh' hnäh' na'hyah' né' to'høø' kih' hi' he'.

⁴⁹ He' ja' Dio hi' kyuuh' cha'miuh', ga'jäyh' ka'läh': “Cheen' kyaay' dsa' hi' ngëé' juu' kin'. Hi' cheen' kyaay' apóstole ka'läh'. Kō'llaa' hi' he' jngëeyh', hi' kō'llaa' jmeeh' dsih'.” ⁵⁰ Lá'ja', hnäh' hi' tääh' na' na' bääh' jma' kih' lá'jëé' hi' ga'ngëé' juu' kih' Dio lá'jiuh' ma' ga'nøø' jmi'gyuu'. ⁵¹ Lá' ga'té' jma' kih' Abel na' bääh' hnäh' lá'jiuh' jma' kih' Zacaría hi' ga'jngëeyh' ta' ka'hne' jee' kih' gwah' kyaah' na'hyoo'. He' ja' jwëéh' hnäh', lá'jé' he' ja' ma'jä' né' kih' lá'jëé' hi' tääh' na'.

⁵² Peer⁺ jwii⁻ hnäh⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaa⁺ ley. Sa⁺ kwah⁻ hnäh⁺ jwé⁺ lä⁻ kyuu^h dsa⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. Ja⁻ ba⁺ hñaah⁺ hnäh⁺ sa⁺ heeh⁺ hnäh⁺, mah⁺ hah⁻ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ hnøø⁺ lä⁻ kyuu^h —ga⁺ jäh⁺ Jesús.

⁵³ Ma⁺ ya⁺ hēē⁺ Jesús jee⁺ ja⁻, ta⁻ jwoh⁺ kyaa⁺ ley kyaah⁺ dsa⁻ fariseo ga⁻ lä⁻ hneey⁻ jwē⁺ te kyaah⁺ Jesús. Hi⁺ ga⁻ löøy⁺ ngiiy⁻ cha⁻ miih⁻ juu⁺ kiyh⁺,

⁵⁴ ma⁺ jēēy⁻ che⁺ ma⁺ kaah⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús mah⁺ lä⁻ ja⁻ ma⁺ le⁺ ma⁺ hñiiy⁺ kiyh⁺.

12

Ga⁻ hlēēh⁺ Jesús kih⁺ hi⁻ ta⁻ juu⁺

¹ Ta⁻ ko⁻ jiih⁺ dsa⁻ kuh⁺ jwēē⁺ jwē⁺ te dsa⁻, lä⁻ jiih⁺ ma⁺ kya⁻ hläāyh⁻ øøyh⁻, ga⁻ löø⁺ Jesús siih⁺ to⁻ nē⁻ discípulo kyaay⁺:

—Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁺ lä⁻ koh⁺ jmee⁻ dsa⁻ fariseo he⁻ jäh⁺ hnaayh⁻ Dio pero ta⁻ juu⁺ bih⁺ ja⁻. ² Jēēh⁺ sa⁺ cha⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ na⁻ jlē⁻, he⁻ sa⁺ lä⁻ jnä⁺. Hi⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ na⁻ hmää⁺, lloo⁻ koø⁻ jmi⁺ lä⁻ ñe⁻ dsa⁻. ³ He⁻ ja⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ma⁺ hlēēh⁺ hnäh⁺ jee⁺ na⁻ hoø⁻, nuu⁺ dsa⁻ jmi⁺ hi⁺ hyoo⁻. Lä⁻ jē⁻ he⁻ ma⁺ hlēēh⁺ hnäh⁺ jee⁺ na⁻ hmää⁺, lä⁻ ñuu^h kih⁺ dsa⁻.

Hää⁺ ba⁺ Dio hi⁻ laa⁺ kyaa⁺

(Mt. 10:26-31)

⁴ Hnoon⁺ jwēēhn⁻ hnäh⁺ ome⁻ kyaan⁻. Ta⁻ wa⁺ gah⁺ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ jngiih⁺ kih⁺ jmi⁻ ngo⁺. Ga⁺ ma⁻ na⁻ juu⁺ jmi⁻ ngo⁺, hee⁻ ga⁺ ja⁻ mo⁺ le⁺ jmeey⁺.

⁵ Jwēēhn⁻ hnäh⁺ ome⁻ kyaan⁻. Wa⁺ gah⁺ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻ ngē⁻ jwē⁺ cheey⁺ jmi⁻ lle⁺ kih⁺ dsa⁻ cha⁻ je⁻ ma⁻ ngēē⁻ ma⁻ jngēēy⁺. Kih⁺ hi⁻ he⁺ ba⁺ wa⁺ gah⁺ hnäh⁺. ⁶ Ñeh⁺ ba⁺ hnäh⁺, to⁺ ñe⁻ nøø⁺ ba⁺ kēē⁻ hña⁺ gyuu⁺ ta⁺. Pero ni⁻ jaa⁻ gyuu⁺ ta⁺ he⁺, sa⁻ dsa⁻ hēē⁺ kih⁺ Dio. ⁷ Lä⁻ kye⁻ jñu⁻ lleh⁺ hnäh⁺ na⁻ he⁺ ga⁻ lä⁻ jē⁻ kih⁺ Dio. He⁻ ja⁻, ta⁻ wa⁺ gah⁺ hnäh⁺. Jēēh⁺, kyeē⁺ ga⁺ hnäh⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ koh⁺ ga⁺ jwēē⁺ gyuu⁺ ta⁺.

Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ kwa⁻ be⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ hnēē⁻ dsa⁻ jne⁺

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Jwēēhn⁻ hnäh⁺. Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ mi⁻ jnä⁻ hñii⁺ he⁻ laay⁺ dsa⁻ kyaan⁻ cha⁻ né⁻ dsa⁻, ja⁻ ba⁺ lä⁻ ja⁻ jäh⁻ Hi⁻ ga⁻ lēē⁻ ngo⁺ la⁻ kiyh⁺ cha⁻ né⁻ lä⁻ jēē⁻ ángele kya⁺ Dio. ⁹ Pero hi⁻ jäh⁻ sa⁺ kyuu⁺ jnä⁻ cha⁻ né⁻ dsa⁻, lä⁻ ja⁻ jwahn⁻ sa⁺ kyuu⁺ jnih⁺ cha⁻ né⁻ lä⁻ jēē⁻ ángele kya⁺ Dio. ¹⁰ Jmee⁺ ba⁺ Dio jøh⁻ dsē⁻ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ hlēēh⁺ wii⁺ kih⁺ Hi⁻ ga⁻ lēē⁻ ngo⁺ la⁻. Pero cher⁺ mah⁺ ga⁻ hlēēh⁺ dsa⁻ wii⁺ kih⁺ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺, sa⁺ jmeey⁺ jøh⁻ dsēy⁻ kih⁺ he⁻ ja⁻. ¹¹ Wa⁻ ra⁻ ga⁻ hnēē⁻ dsa⁻ hnäh⁺ neh⁻ gwah⁺ mäh⁻ o cha⁻ né⁻ dsa⁻ ta⁻, o cha⁻ né⁻ jwēē⁻, ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ hu⁺ dsē⁻ ha⁻ lä⁻ läāh⁺ hnäh⁺ hñaah⁺ o ha⁻ lä⁻ jwah⁺ hnäh⁺. ¹² Jēēh⁺, lä⁻ चाह⁺ ja⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ kwēēh⁺ hnäh⁺ hu⁺ dsē⁻ llu⁺ ha⁻ lä⁻ jwah⁺ hnäh⁺.

Koø⁻ juu⁺ na⁻ hmää⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁺

¹³ Jaa⁻ hi⁻ ma⁺ hää⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁻ siiyh⁻ Jesús:

—Ta⁻ jwoh⁺, chiih⁺ dsa⁻ ñuu^h øøhn⁺ kwēēy⁺ jnä⁻ heen⁻ he⁻ ga⁻ tēēn⁺.

¹⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁻:

—Ja⁻ he⁺ jwēē⁻ jnä⁻, sa⁺ ga⁻ tēēn⁺ tílloohn⁻ heē⁻ dsa⁻.

¹⁵ Ga⁻ jäh⁺ ka⁻ läh⁺ Jesús siiyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻:

—Lēēh⁺ hnäh⁺, ta⁻ wa⁺ heē⁺ hoh⁺ hnäh⁺ ni⁻ koø⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Jēēh⁺, ja⁻ kih⁺ he⁻ cha⁻ jnä⁻ cha⁻ miih⁻, he⁻ ja⁻ jmee⁻ cha⁺ jne⁺.

¹⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ hlēēy⁺ juu⁺ na⁻ hmää⁺, ga⁻ jäh⁺:

—Ma' chaā jaa dsa cha kuu' hi ma' cha cha miih he na jnää hwa' kiyh' he ma' chooyh'. ¹⁷ He ja ma' jmeey' huu dsē, ma' jäyh': "¿Hee ba' jmeen? Sa' cha jee llan' lä jē he choohn'." ¹⁸ Mah' ga jäyh': "Lä la ba' jmeen'. Hlan hne' kih' kwii kin mah' jmeen' juuh ga nē jee ma' chih'. Jee ja ba' llan' lä jē ta kin' he choohn'. ¹⁹ Mah' jawahn' ki hñiin': Ma' cha ba' kyah' cha miih. Lee kyah' cha miih ji ñe. Teeh' hoh', ja kuh huh' ba hne kyah'. Wa' chaā ba hne llu'." ²⁰ Pero Dio ga jāh' sñyh' lä la: "He ba' che taah hne. Na' hwē ba' juuh'. Kih' jñah' ba' jā lä jē he ma juuh' ma lääh', ga jāh' Dio. ²¹ Lä ja la' kih' dsa hi lla' cha miih kuu' nē hwa' la, mah' cha nē Dio laay' dsa tā ñee' ba'.

Dio lih' hää' hi laa' kyaay'
(Mt. 6:25-34)

²² Ja ga ga jāh' Jesús sñyh' discípulo kyaay':

—Kih' he ja na jwēēhn' hnäh'. Ta ka hnäh' huu dsē ha lä dsa ngēēh' hnäh' koō jmi' koō jmi', hee na kuh huh' hnäh' ni ta ka hnäh' huu dsē kih' hmih' he kēh' hnäh'. ²³ Kyeē ga he chaā hnäh' lä koh' ga he kuh huh' hnäh'. Hi kyeē ga jmi ngo' kyah' hnäh' lä koh' ga hmih' he kēh' hnäh'. ²⁴ Jē da hnäh' lä koō la kih' tā. Sa' cha jngēēy' ni sa' chooyh' ni koō, ni he hnø jee llay'. Pero Tää jñan' hi gya' gyuuh', ma' ra he ääh' bih'. ¿Che sa' kyeē ga hnäh' lä koh' ga tā he? ²⁵ ¿Hi hnäh' leh' jmeeh' saā ga koō lēē, kih' he jmeeh' hnäh' cha miih huu dsē? ²⁶ Cher mah' sa tāā hnäh' jmeeh' he la' koō he pih', ¿he la' kye' hnäh' huu dsē kih' lä jē he jwēēh' kyah' hnäh'?

²⁷ Jē da hnäh' ha lä dsa kwaā wa le'. Sa' cha ta' jmee', ni sa' hwēē wa ñe. Pero jwēēhn' hnäh'. Ma ke' na hñaa' la' hmih' he ga kēh' rey Salomón, pero sa' ga lloo' he la' na hñaa' lä koō la' wa le'. ²⁸ Cher mah' lä ja jmee' Dio na hñaa' wa le' he choo' nē nuu' na, mah' hō jē' dsa neh' hwii, ha lä ja sa' kway' he kēh' hnäh', dsa hi miih' go te ba' dsoo' dsē. ²⁹ He ja mo' to' ka hnäh' huu dsē hee na kuh huh' hnäh'. Ta' jmee' hnäh' cha miih ngēē huu dsē kih' lä jē he na. ³⁰ Jēēh', lä jēē hi sa' ma heēh' kih' Dio, hnooyh' lä jē he na jmah' ba'. Pero Tää jñan' ma ñey' ba lä jē he jmee' bii jñan'. ³¹ Hnäh' da hnäh' to nē Dio hi laa' dsa ta' jōh' jñan'. Lä ja ba' hñah' hnäh' lä jē he jmee' bii kyah' hnäh' ka läh'.

Llu' ga he cha he la' hmooh' jñan' gyuuh'
(Mt. 6:19-21)

³² Ta wa' gah' hnäh' borrego kyaan', ma ke' sa' jwēē hnäh', jēēh' Tää jñan' hyoh' dsēy' tooyh' gooh' hnäh' he jmeeh' hnäh' hih' ko jōh' kyaayh'. ³³ Hñii hnäh' he cha kyah' hnäh' mah' kwēēh' hi jmee' bii' kih'. Hnøh' hnäh' he sa' heē go te. Hnøh' hnäh' he la' hmooh' he cha gyuuh' he sa' heē jih' koh'. Jee ja sa' lloo' dsa hñi ni sa' chaā jah' hi jwē' ka läh'. ³⁴ Jee hla' he la' hmooh' kyah' hnäh', jee ja ba' kye' hnäh' o jōh' dsē.

Llu' la' kih' hi jōh' wa'ra jah' Jesús

³⁵ Hnøh' ma' na lluu' hnäh', hi na nēh' hnäh' ka läh'. ³⁶ Hnøh' jmeeh' hnäh' lä koō jmee' moz' hi tāäh' jāā dsa juu hi jāh' jee ma jee' goo' dsa. Wa'ra jah' dsa juuy' he tēy', na ma hii' nā moz' he ho haah'. ³⁷ Llu' la' kih' moz' he, cher mah' na nēy' wa'ra jāyh'. Ma' ra ju' dsoo' jwēēhn' hnäh',

dsa-jũuy' mi-lluuy' hñii' jãä', ja-ga' llaay' moz~ he' nẽ mes~ mah' jmeey' ta he' kiyh'. ³⁸ Ma-ke' jayh' koo' lla-nũũ' o ja-ga' jnã, peer-llu' la' kih' moz~ he', cher'mah' na-nẽy' ma'ja-. ³⁹ Hnøø' lä'ngëeh' hnäh' he' la-. Wa'ra- jäh' kih' jaa' dsa-jũũ' cha'neh' ñey- hee- hor' jã' jaa' dsa-hũũ' dsa-he' cha'neh' kiyh', jmeey' bi' sa' gwũy' høøy' hne' kiyh' mah' sa' dsa-he' dsa-hũũ' he' cha'neh' kiyh'. ⁴⁰ Lä'ja- hnäh', hnøø' ma-na'lluuh' hnäh' ka-läh'. Jëeh', hor- he- sa' jmeeh- hnäh' hũũ'dsẽ-, jäh' Hĩ-ga-lëë'ngo' la-.

Dsa- hi- mi- teh', hi- dsa- hi- sa- jmee' ta he'

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Ja-ga' ga-jäh' Pee' siyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿che' ma-hlëeh' juu' na-hmää' lä'na- kyaä' jnãäh' o ma-hlëeh' ka-läh' kih' lä'jøh'?

⁴² He-ja- ga-jäh' Dsa-jøøh' jnãn' siyh':

—Jaa' dsa- hi- mi- teh' hi- cha- hũũ'dsẽ- llu' kih', hi- he' ba' na-hñaa' mah' hãay' hi- tääh' cha'neh' kih' dsa-jũuy', kwëeyh' he- kuyh- hor' kih'. ⁴³ Llu' la' kih' moz~ he', cher'mah' mi-teyh' lä'jẽ mada' he- nuuyh' wa'ra- jäh' jũuy'. ⁴⁴ Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', ga-lã'jẽ- ba' he- cha- kih' dsa-jũuy' tooyh' goo- moz~ he'. ⁴⁵ Pero cher'mah' hi- na-hñaa' he' ga-jmeey' hũũ'dsẽ-: “Lã'hëë' ga' miih- dsa-jøøh' kyaan’”, he-ja- ta'ko- jiih' ja-, løøy' jmi'baay' hi- mẽ' hi- ñũũh- dsa- kyaayh', hi- kuh'híyh' llu' lä' jiih' lä' hëey'. ⁴⁶ Lä-la- le' kih' moz' he'. Jmii' he- sa' jøøy', hi- hor- he- sa' kyey- ni- miih- hũũ'dsẽ-, jäh' dsa-jũuy'. Peer- cha-miih- jmeeyh' moz~ he', ja-ga' cheey' ko-jøh' kyaah' lä'jëë- hi- sa' ga-mi-teh'.

⁴⁷ Jaa- moz- hi- ma-ñe- kwee- he- mada- nuuyh- kih' dsa-jũuy' mah' sa- ma-na'lluuy', ni- sa- mi-tey' mada' kih' dsa-jũuy', hi- he' sa- lä'ñih' dsëy' kway' kih'. ⁴⁸ Pero jaa- moz- hi- ma' jmee' he- hñh' he- sa- ñey-, hi- he' hii' miih- ba'. Jëeh' hi- ma-hyoh- cha-miih-, lä'ja- ngiih' dsa-jũuy' cha-miih-. Dsa-jũũ' hi- ga-tooh- gooy- cha-miih-, lä'ja- ngiiyh' cha-ga-miih-.

Kwaat- kih' Jesús he- tee- dsa-

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Ma-jan- mah' chaahn' je- hwa' la-. Hnoon' wa'ra- jäh' kih' koo- ga-juh-.

⁵⁰ Ma-ra- he- jmee' bi' jëen' koo- he- wii' ngëë'. Peer-ku' jii' kin'. Wa'ra- jäh' kih' na' ga-juh- ba' ma-dsëë' jmi'. ⁵¹ ¿Che' laah' hnäh' ma-jan- mah' jmeen' hii' ti' kih' dsa- jmi-gyũũ' ? Jwëehn- hnäh', ja' kih' he-ja- ma-jan-. Ma-jan-, mah' jmeen' te'jëë' dsa- ba'. ⁵² Jëeh', na' ta- cha'nẽ' jee' tääh' hñaa' dsa- koo- cha'neh-, jmeey' to' nãä'. Uu- hi- he' tee' kyaah' uu' hi' uu' dsa-taah' teey' kyaah' uu-. ⁵³ Tee' jmi' kyaah' jo-ñũũh-, hi- jo-ñũũyh' tee' kyaayh' ka-läh'. Chooy' tee' kyaah' jo-mii', hi- jo-miiy' tee' kyaah' chooy'. Ma-chooy' tee' kyaah' ma'jooy', ma'jooy' tee' kyaah' ma-chooy'.

Ko-llaa' sa- kye- kwaat- ha- lä- la- he- jmee' Dio jee' kiyh'

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Hi- ga-jäh' ka-läh' siyh' lä'jëë- dsa-:

—Wa'ra- ga-jëeh' hnäh' soo- jni' ta-la' ga-dsa' hyoo-, chah' ba' jawh' hnäh': “Jma' ba' na- jã.” Hi- lä'ja- la'. ⁵⁵ Hi- wa'ra- ja' lle' ta' kye', jawh' hnäh': “Jmee' hyoo- ba' na-.” Hi- lä'ja- jmee-. ⁵⁶ He- ba' che- ta-juuh' hnäh'. Leh' ba' hnäh' lleh' hnäh' juu' kwee- ha- lä' jmee' koo- jmi' koo- jmi' lä'koo-

la⁴ gyuu^h hwa⁴. Mah⁴ sa⁴ kyeh⁴ hnäh⁴ kwaat⁴ hee⁴ ga⁴ na⁴ dsa⁴ la⁴ jee⁴ kyah⁴ hnäh⁴.

Hnøø⁴ mi⁴ een⁴ juu⁴ he⁴ cha⁴ jnän⁴ kyaah⁴ dsa⁴
(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ ¿He⁴ la⁴ sa⁴ leh⁴ hnäh⁴ kah⁴ hnäh⁴ kwaat⁴ hñaah⁴ hnäh⁴ hee⁴ na⁴ he⁴ llu⁴?
⁵⁸ Cher⁴ mah⁴ cha⁴ hi⁴ hnøø⁴ hnë⁴ hne⁴ cha⁴ nê⁴ dsa⁴ ta⁴, jmee⁴ bii⁴ go⁴ taah⁴ hnäh⁴ juu⁴ kwee⁴ kyaay⁴ na⁴ ga⁴ juh⁴ ta⁴ ko⁴ jiih⁴ cha⁴ jmi⁴, mah⁴ sa⁴ ngëey⁴ hne⁴ ja⁴ goo⁴ jwë⁴. Lä⁴ ja⁴ mo⁴ so⁴ jmee⁴ jwë⁴ hih⁴ kih⁴ poo⁴, taayh⁴ hne⁴ neh⁴ nê⁴. ⁵⁹ Ma⁴ ra⁴ ju⁴ dsoo⁴ jwë⁴ hn⁴ hne⁴, sa⁴ ya⁴ hë⁴ eh⁴ jee⁴ ja⁴ ta⁴ ko⁴ jiih⁴ sa⁴ ma⁴ mi⁴ hmaah⁴ lä⁴ koh⁴ te⁴ he⁴ lle⁴ dsa⁴ ta⁴ kyah⁴.

13

Ga⁴ hlëeh⁴ Jesús kih⁴ he⁴ dsa⁴ jëeh⁴ dsa⁴ kyaah⁴ Dio

¹ Ja⁴ ba⁴ jmi⁴ ja⁴ na⁴ nää⁴ ko⁴ llaa⁴ dsa⁴ na⁴ jmeey⁴ juu⁴ kih⁴ Jesús he⁴ ga⁴ jmee⁴ Pilato mada⁴ kih⁴ hløø⁴ he⁴ na⁴ jngëey⁴ dsa⁴ cha⁴ Galilea jee⁴ ma⁴ täayh⁴ jngëey⁴ jah⁴ he⁴ ma⁴ mi⁴ tey⁴ kiyh⁴ kyaah⁴ Dio.

² Mah⁴ ga⁴ jëeh⁴ Jesús juu⁴ kiyh⁴, ga⁴ jäyh⁴:

—¿Che⁴ kih⁴ he⁴ ga⁴ juu⁴ lä⁴ ja⁴ dsa⁴ galilea he⁴, he⁴ ja⁴ laah⁴ hnäh⁴ he⁴ ääy⁴ cha⁴ ga⁴ mi⁴h dso⁴ kye⁴ lä⁴ koh⁴ ga⁴ jee⁴ lä⁴ jë⁴ dsa⁴ gooy⁴? ³ Jnä⁴ jwë⁴ eh⁴ hnäh⁴, ni⁴ mi⁴h sa⁴ la⁴ lä⁴ ja⁴. Jëeh⁴ cher⁴ mah⁴ sa⁴ ga⁴ jëeh⁴ hnäh⁴ kyaah⁴ Dio, ja⁴ ba⁴ lä⁴ ja⁴ juu⁴ lä⁴ jë⁴ hnäh⁴ ka⁴ läh⁴. ⁴ He⁴ ga⁴ toh⁴ hne⁴ ni⁴ kih⁴ Siloé nê⁴ kih⁴ lä⁴ jë⁴ gya⁴ jña⁴ dsa⁴ mah⁴ ga⁴ juuy⁴, ¿che⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴ hñ⁴ dsë⁴ he⁴ ääy⁴ cha⁴ ga⁴ mi⁴h dso⁴ kye⁴ lä⁴ koh⁴ ga⁴ jee⁴ lä⁴ jë⁴ dsa⁴ hi⁴ tääh⁴ Jerusalén? ⁵ Jnä⁴ jwë⁴ eh⁴ hnäh⁴, ni⁴ mi⁴h sa⁴ la⁴ lä⁴ ja⁴. Jëeh⁴ cher⁴ mah⁴ sa⁴ ga⁴ jëeh⁴ hnäh⁴ kyaah⁴ Dio, ja⁴ ba⁴ lä⁴ ja⁴ juu⁴ lä⁴ jë⁴ hnäh⁴ ka⁴ läh⁴.

Juu⁴ na⁴ hmää⁴ lä⁴ la⁴ kih⁴ koø⁴ chaah⁴ higo he⁴ sa⁴ kwa⁴ mi⁴

⁶ Hi⁴ ga⁴ jäyh⁴ ka⁴ läh⁴ juu⁴ na⁴ hmää⁴ lä⁴ la⁴:

—Jaa⁴ dsa⁴ ma⁴ na⁴ jnä⁴ koø⁴ chaah⁴ higo jee⁴ kih⁴ chaah⁴ wii⁴ jëh⁴ kiyh⁴. Mah⁴ na⁴ jëy⁴ che⁴ na⁴ hii⁴ mi⁴ higo. Pero ni⁴ koø⁴ mi⁴ sa⁴ ma⁴ hii⁴. ⁷ Mah⁴ ga⁴ siyh⁴ hi⁴ ma⁴ høø⁴ chaah⁴ wii⁴ jëh⁴ ja⁴: “Jee⁴ la⁴ ma⁴ tē⁴ hnē⁴ ji⁴ nē⁴ ma⁴ jan⁴ jëen⁴ chaah⁴ higo la⁴, che⁴ hii⁴ mi⁴. Sa⁴ cha⁴ jnøøhn⁴ ni⁴ mi⁴h lä⁴ koh⁴ hä⁴ gwan⁴. He⁴ ja⁴ tu⁴ go⁴ te⁴. ¿He⁴ la⁴ ja⁴ koø⁴ na⁴ ha⁴ hwa⁴ jee⁴ chih⁴?” ⁸ Pero hi⁴ ma⁴ høø⁴ jee⁴ ja⁴ ga⁴ jäyh⁴: “Dsa⁴ jøøh⁴ kyaan⁴, kwa⁴ jwë⁴ kih⁴ koø⁴ ga⁴ ji⁴ nē⁴ na⁴. Gyun⁴ mi⁴h ta⁴ hmi⁴ mah⁴ toohn⁴ ta⁴ hoh⁴. ⁹ Cher⁴ mah⁴ ga⁴ hii⁴ mi⁴, llu⁴ ba⁴. Pero cher⁴ mah⁴ sa⁴ ga⁴ hii⁴, ja⁴ ga⁴ na⁴ dsa⁴ tu⁴.”

Ga⁴ mi⁴ hlää⁴ Jesús jaa⁴ dsa⁴ më⁴ hi⁴ ma⁴ na⁴ jluu⁴ cha⁴ kah⁴

¹⁰ Koø⁴ jmi⁴ he⁴ teeh⁴ dsa⁴ dsë⁴ ma⁴ kwa⁴ Jesús juu⁴ neh⁴ gwah⁴ mäh⁴. ¹¹ Jee⁴ ja⁴ ma⁴ hä⁴ jaa⁴ dsa⁴ më⁴ hi⁴ ma⁴ hya⁴ gya⁴ jña⁴ ji⁴ nē⁴ dsaah⁴. Ga⁴ jmee⁴ jmi⁴ lle⁴ hii⁴ ga⁴ jluu⁴ ka⁴ luuy⁴. Ni⁴ mi⁴h sa⁴ le⁴ ma⁴ ngëy⁴ ko⁴ dsoo⁴. ¹² Ma⁴ ga⁴ jë⁴ Jesús dsa⁴ më⁴ he⁴, ga⁴ tëeyh⁴ mah⁴ ga⁴ siyh⁴:

—Dsa⁴ më⁴, ma⁴ jä⁴ ba⁴ kyah⁴ kih⁴ dsoo⁴ he⁴ ma⁴ laah⁴.

¹³ Ga⁴ kyey⁴ gooy⁴ nê⁴ kih⁴ dsa⁴ më⁴ he⁴. Lä⁴ चाह⁴ ja⁴ ga⁴ ni⁴h ka⁴ luuy⁴, mah⁴ ga⁴ løøy⁴ kway⁴ ti⁴ hmaah⁴ kih⁴ Dio. ¹⁴ Pero hi⁴ ma⁴ jmee⁴ hih⁴ gwah⁴ ja⁴, ga⁴ lä⁴ lle⁴ jwërte⁴ kih⁴ he⁴ ga⁴ mi⁴ hlää⁴ Jesús dsa⁴ jmi⁴ he⁴ teeh⁴ dsa⁴ dsë⁴. Mah⁴ ga⁴ siyh⁴ lä⁴ jë⁴ hi⁴ ma⁴ tääh⁴ jee⁴ ja⁴:

—Jñii' jmií' ba' cha' jwé' jmeen' ta'. Ta'ko' jiih' jñii' jmií' ja', ya' naá' hnäh' mah' já' kyah' hnäh', ja' jmií' he' teeh' dsa' dsé'.

¹⁵ Ja' ga' ga' jáh' Dsa' jøøh' jnän' ga' siyh':

—Hee' ba' che' ta' juuh' hne' dsa' ñuuh'. ¿Ja' lá' jéé' hnäh' cheeh' hnäh' kya' kyaah' hnäh', burr' kyaah' hnäh' jee' na' hñuuyh' mah' go' jáäh' hnäh' hiyh' jmií' jmií' he' teeh' dsa' dsé'? ¿Che' sa' jmeeh' hnäh' lá' ja'? ¹⁶ Pero hi' dsa' mé' la', hi' laa' sa' ju' kih' Abraham, ma' hya' gya' jñaä' jñe' ma' na' hñuuyh' kaah' Tana'. ¿Che' sa' ää' jmií' cheeyh' jmií' he' teeh' dsa' dsé'?

¹⁷ Lá' ma' ga' hlëéh' Jesús juu' ja', ga' já' o' hih' lá' jéé' hi' ga' lá' høøh' kiyh'. Pero jee' lá' jéé' dsa' ma' chaay' llu' ba', ma' ga' jéey' lá' jé' he' juh' gaa' he' ma' jmee' Jesús.

Juu' na' hmää' lá' koo' la' kih' mi' ju' mostaza
(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Hi' ga' jáh' Jesús ka' läh':

—Jwëéh' hnäh' juu' he' jeeh' kwee' lá' koh' jáä' Dio dsa' lá' hih' kih'. ¹⁹ He' jáä' Dio dsa' lá' hih' kih', jeeh' kwee' lá' koo' la' kih' koo' mi' ju' mostaza he' ga' jngëé' jaä' dsa' jee' na' jnäá' cha' joh' kiyh'. Heh' mi' ju' ja', ga' hya' mah' ga' kwaä', lá' jiih' ga' té' koo' chaah' hma'. He' ja' ga' lla' naá' ta' jmeey' sii' né' sa' goh' kih'.

Juu' na' hmää' lá' koo' la' kih' levadura
(Mt. 13:33)

²⁰ Koo' ka' läh' ga' jáh' Jesús siyh':

—Jee' la' jwëéh' hnäh' juu' he' jeeh' kwee' lá' koh' jáä' Dio dsa' lá' hih' kih'. ²¹ Jeeh' kwee' lá' koo' jmee' levadura he' kooch' jaä' dsa' mé'. Llay' cha' miih' harin mah' kah' gwëyh' kyaah' levadura. Kyaah' lá' ja' dsa' kwaä' lá' ga' dsa' tu' ka'.

Dsu' la' ho' haah' jee' dsa' taah' dsa' kyaah' Dio
(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Lá' koo' ma' háä' Jesús jwé' ngoo' ta' Jerusalén ma' kway' juu' lá' kaa' jwií' kaah' hi' lá' kaa' jwií' mäh' jee' ma' dsa' ngëéy'. ²³ Jaä' dsa' ga' ngä' juu' kiyh', ga' siyh':

—Dsa' jøøh' kyaan', ¿che' miih' go' te' dsa' hi' dsa' láä'?

He' ja' ga' jáh' Jesús siyh':

²⁴ —Jmee' hnäh' bií' go' taah' hnäh' ta' ho' haah' dsu'. Jëéh', jwëé' dsa' hi' hñøø' dsa' taah' mah' sa' jmäy' dsa' taayh'. ²⁵ Wa' jmeen' jaä' dsa' juu' cha' neh' ma' ngëé' ma' jney' ho' haah' kiyh'. Hi' cher' mah' ga' naäh' hnäh' tëéh' hnäh' kiyh' ta' ka' hne': "Dsa' jøøh' kyaan', Dsa' jøøh' kyaan', ná' ho' haah' mah' dsa' tooh' jnääh'." Pero jeeh' dsa' juu' he' kyah' hnäh', jáyh': "Sa' man' hií' hnäh'." ²⁶ Ja' ga' løøh' hnäh' jawah' hnäh': "Ma' kih' ma' hi' jñääh' ko' joh' kyaah' hne'. Jñääh' he' hi' ga' hlëéh' jee' la' cha' jwé' juuh'." ²⁷ Pero jáh' dsa' juu' cha' neh' he', siyh' hnäh': "Sa' man' hií' hnäh'. Go' naä' hnäh' kyah', hnäh' hi' jmee' he' hliih' jmah'." ²⁸ Jee' ja' ki' hooch' hnäh' mah' juuh' hnäh' cha' jah' hnäh' wa' ra' ga' jëéh' hnäh' Abraham kyaah' Isaac kyaah' Jacob kyaah' lá' jéé' hi' ga' ngëé' juu' kih' Dio táäh' ya' jwií' kiyh', mah' hnäh' dsa' hëéh' ta' ka' hne'. ²⁹ Jwëé' dsa' chaä' hu' ya' naá' ta' kyé' ta' ñii' mah' dsa' taah' kuh' hi' ko' joh' kyaah' jnä' jee' oo' ya' jwií' kih' Dio. ³⁰ Jëéh',

jwëë' hì- sa' laa' kwaat' jee' kyah' hnäh', hì- he' lee' jøøh' ma'ja'. Hi' hì- laa' kwaat' jee' kyah' hnäh', hì- he' lee' mäh' ga'.

Ga'lä'meeh' dsë' Jesús kih' jwü- Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

³¹ Ja' ba' jmiü' ja-, ga'lä'nää' ko'llaa' fariseo na'chiüh' Jesús:

—Go'hëë' jee' la-, gwaah- ta' jee' jyoh', jëëh' hnøø' Herode jngëëh' hne-.

³² He'ja- ga'jäyh' süyh- dsa- fariseo he':

—Go'nää' hnäh' mah' go'chiüh' hì- kyuuh- may' hliih' he' juu' la-: “Na' hi' hø' lä- ma'jmeen' la- ba' ta' he- hwëën' jmi' lle' hliih' kih' dsa- hi' mi'hlään' dsa- ka' läh'. Ga' ma'hya- hnë- jmiü', ja- hniih' ma'hüaa- ta' kin-.” ³³ Jmee' biü' lä- ma'hään' la- ba' jwë', na', hø', hi' hyu' lä'jiüh' lloon- Jerusalén. Jëëh', jmee' biü' he- juu' hì- ngëë- juu' kih' Dio ta' Jerusalén, sa' lle' kih' juuy' ta' jee' jyoh'.

³⁴ Hnäh' dsa- cha- Jerusalén, hì- jngëëh- hì- ngëë- juu' kih' Dio hi' teh' hnäh' kuü' kih' hì- chee- Dio, joh' jiüh' sa' ga'lä'hnoon' ma' jøøhn' hnäh' lä'ko- jøøh- chaah' hyaa' gyuu- chaah' kyaä', taayh- neh' sa'kyooy', pero sa' ga'hiüh' hnäh'. ³⁵ He'ja- ma'bee' Dio hnäh' go-te-, jä' ta'jmah' ba' hne' kyah' hnäh'. Jwëëh- hnäh', na' ta' cha'në- mo'so- jëëh' hnäh' jnä' ta'ko- jiüh' sa' ma-jäh' hnäh': “He- ba' che- jøh'gaa- hì- ja', lä' hih' kih' Dio.”

14

Ga'mi'hlää' Jesús jaa- hì- dsaah' jmiü' he- teeh- dsa- dsë'

¹ Koo- jmiü' he- teeh- dsa- dsë', ngoo' Jesús ga'kuh- ga'hüh' cha'neh- kih' jaa- fariseo hì- ma' laa' jaa- dsa- jøøh'. Jee' ja- ma' tääh' dsa- hì- ma' tää- Jesús. ² Hi' ta' cha'nëy' ja' ma' cheh' jaa- dsa- hì- ma' dsaah' dsoo' gyoo-.

³ He'ja- ga'ngü' Jesús juu' kih' ta-jwoh' kyaä' ley kyaah' dsa- fariseo he':

—¿Che' cha- jwë' mi'hlää' jne' jaa- hì- dsaah' jmiü' he- teeh- dsa- dsë'?

⁴ Ti'sih' ba' ga'taah' dsa- he'. Ja' ga' ga'soqh' Jesús goo- hì- ma' dsaah' he' mah' ga' mi'hlääy'. Hi' ga'hüh' juu', ga' süyh-:

—Ma-le' gwaah' kyah'.

⁵ Mah' ga'hleëyh' dsa- hì- ma' tääh' he', ga' süyh-:

—Cher'mah' jaa- dsa-kyaah' hnäh' ga'tah' jaa- burr- o jaa- kya' kyaay' jee' hë' koo- too-, ¿che' sa' dsooy' lä'chah' ja- dsa-lleey' jah' kyaay' ma'ke' la' jmiü' he- teeh- dsa- dsë'?

⁶ Ni' jaa- sa' ga'lih' ma' jëyüh' juu' kih' Jesús.

Juu' na-hmää' kih' hì- ga'taah' to-në' hma-sii' jee' cha- ma'nüü'

⁷ Ma' gya' Jesús jëë- ha- lä- ma' jmee' lä-jëë- hì- ma' na-teeh' kyaä' fariseo he', ga'hnooyh- ma' dsa'taayh' høø' hì- kaah' në' mes-. He'ja- ga'hleëyh' juu' na-hmää' kyaah' dsa- hì- ma' na-teeh' he', ma' jäyh':

⁸ —Wa-ra- ga'tëeh' jaa- dsa- hne- koo- jee' dsa-jee' goo- dsa-, sa' nah' høø' hì- kaah', le' ga' che- lloo- ja- hì- jøøh' ga' lä'koh' hne-. ⁹ Cher'mah' ga'nah' jee' ja-, ha' ga' che- ga'lloo' hì- ga'tëeh' lä'üü' hnäh', mah' süyh- hne-: “Kwa' jwë' gya' hì- la- jee' na-.” Ja' ga' kyaah' o'hüh' nah' jee' ga'dsaa' go-te- hma-sii-. ¹⁰ Lä-la- ba' jmeeh' wa-ra- ga'tëeh' jaa- dsa- hne- jee' jmeey' jmiü'. Goh' ba' hne-, ja- nah' lä' ga'të' huu' küi' ba'. Mah' wa-ra- ja' hì- ga'tëeh' hne-, süyh- hne-: “Na- ya-na' jee' llü' ga'miüh' la-, ome- kyaan-.” Ja' ga'leëh'

jøøh' cha'né' lá-jëé' hì- tàäh' kò-jøh' kyaah' hne' né' mes' ja-. ¹¹ Jëéh', hì- jmää- hñii' jøøh', hì- he' já' ta' hwa' go-te-. Hì- jmää- hñii' hwaä', hì- he' ba' lee' jøøh'.

¹² Hì- ga' hlëeyh' dsa- fariseo hì- ga'tëé' kiyh', ga'siiyh':

—Wa'ra- ga'teeh' dsa- kuh'hìyh' koo- llá'hyoo' o ta' ga'nuu-, ta' tëéh' ome' kyaah', ni' øøh', ni' jñah' ga' hì- chaä- kyah', ni' dsa- cha- kuu' hì- tàäh' koo' kyah'. Jëéh', lá-jëé' hì- he' tëéh' hne- ka-läh' mah' jëeyh' kyah'. ¹³ Lá-la- ba' jmeeh' wa'ra- ga'jmeeh' koo- jmii'. Ja- tëéh' hì- tá' ñee' kyaah' dsa-tuuh', dsa-jluuh', hì' dsa-tuu'. ¹⁴ Lá'ja- ba' le' llu' kyah'. Jëéh', dsa- he' sa' cha- he' kyaah' mi-hmaayh' kyah' ka-läh'. Pero wa'ra- ga'té' jee' lá'jiuh' lá-jëé' hì- lluu', lá'hmaah' kyah'.

Juu' na'hmää' lá'koo- la' koo- jmii' juuh-
(Mt. 22:1-10)

¹⁵ Jaa- hì- ma' gya' né' mes' kyaah' Jesús, ma' ga'nuuy' ga'hlëéh' Jesús lá'ja-, ga'jäyh':

—Llu' la' kih' hì- dsa-taah' kuh'hìh' jee' la' ya'jwii' kih' Dio.

¹⁶ He'ja- ga'jäh' Jesús siiyh':

—Jaa- dsa- ga'jmeé' koo- jmii' juuh- mah' ga'tëeyh' jwëé' jwërte dsa-.

¹⁷ Ma' ga'té' hor- kuh' dsa- ma'nuu-, ga'cheey' jaa- moz' kyaay' mah' dsa-chiih' hì- ma' na-teeh' kyaay': “Ya-nää' hnäh' ga-juh-. Jëéh', ma-nallu' ba' lá'jé-.” ¹⁸ Ga-lá-jëé- ba' ga'jäh' sa' jää'. Hì- to-né' ga'jäh': “Ma-lan' koo- jwí' hwa', he'ja- hnoon' na'jëen' koo-. Jmeé' jøh' hoh' sa' jään' nün.”

¹⁹ Hì- jñah' ga'jäh': “Ma-laan' hñaa' gyaah' kya' hì- jmeé' ta'. Hì- he' na-, na' ga' na'jëen' che' lluyy'. He'ja- chuun' kyaah' hne- jmeé' jøh' hoh', sa' jään' nün.” ²⁰ Hì- jñah' ka-läh' ga'jäh': “Koo- ma-jee' ba' goon-. He'ja- sa' le' nün.” ²¹ Ngaah' go-te' ba' moz' he', na'jmeeyh' juu' kih' dsa-jmuy. Ma' ga'nuu' juu' jmii' he' ga'jäyh' lá'ja-, ga'lá'leey' jwërte. Ja-ga' ga'siiyh' moz' he': “Gwa- kò-chih' je'hmooh' hì- lá'kaa- cha'jwé' kih' jee' jwii' juuh-, go'kyaä' hì- tá' ñee' kyaah' dsa-tuuh', dsa-jluuh' hì- dsa-tuu’.”

²² Ma' jah' moz' he', ga'siiyh': “Dsa-jøøh' kyaan-, ma-la' ba' lá'jé- mada- he- ma'jmeeh'. Pero já' ga'jee' dsa-taah' dsa-.” ²³ He'ja- ga'jäh' dsa-jmii' he' siiyh' moz' kyaay': “Gwa- lá' há' jwé', hì- lá'kaa- jee' jeeh' dsa-, jmeé' bii' ya-nääy', mah' kah' cha'neh' kin' la-.” ²⁴ Jëéh', jwëéhn- hnäh', ni' jaa- dsa- hì- ga'tëehn' he', mo'so' tëéy' kuyh- ma'nuu' kin'.”

Hweh- müh- la' he' jmeé' jne' kò-jøh' kyaah' Cristo
(Mt. 10:37-38)

²⁵ Jwëé' jwërte dsa- hì- ga'nää' kò-jøh' kyaah' Jesús. He'ja- ga'jeyh' hñiiy' ta' jee' ya'nää' dsa-, mah' ga'siiyh':

²⁶ —Jaa- hì- hnøø' jmeé' kò-jøh' kyaah' jnä', cher'mah' sa' hnääy' jnä' cha-ga'miih- lá'koh' ga' he- hnääy' cho'jmiiy-, lá'koh' ga' he- hnääy' méy', he- hnääy' jooy', he- hnääy' dsa-ñuuh' øøyh', he- hnääy' mé' øøyh', hì- lá'koh' ga' he- hnääy' hñiiy', sa' jmääy' leey' discípulo kyaan-. ²⁷ Hì- sa' jaa- cru' kyaä' mah' sa' jmeey' kò-jøh' kyaah' jnä' sa' jmääy' leey' discípulo kyaan-.

²⁸ Wa'ra- ga'té' jee' hnooh- hnäh' jmeeh' hnäh' koo- hne' ñii', ¿che' sa' jëéh' ' hnäh' to-né' joh' këé' hì- che' lee' kuu' kyah' hnäh' lá'jiuh' hñaa' hne' ja-? ²⁹ Jëéh' cher'mah' ga'chih' hnäh' ma-tii' kih' hne' ja- mah' sa' hñaa' ta' ja-,

lä jēē dsa hi jēē ta ja, mi-kwayh kyah hnäh. ³⁰ Mah jāyh: “Dsa-ñuuh la-ga-løøy chooy hne la mah sa ga-liyh ma mi-hñaay.” ³¹ O wa jmeen jaa rey, hi dsou dsa teē kyaah jñah rey, ja gyay to-nē, jēey che jmää gya mil hløø kyaay mah dsa teey kyaah jñah rey hi jāā gyeē mil hløø? ³² Wa ra ga jēey sa liyh, he ja cheey jaa hi dsa hlēeh llay ha la jee hii ti juu ja, ta ko jñih sa ma ya jah jñah rey he. ³³ He ja cher mah chaa jaa hnäh hi sa tuu dsē be lä jē he cha kih, sa jmääy leey discipulo kyaan.

³⁴ Llu ba ñe pero wa ra ga dsaa he ñii kih, ha lä lii ka läh ñii. ³⁵ Sa jmää kih hwa, ni he kaayh kyaah jyoh tuhoh sa jmää. He be ba dsa ja. Hi hnø heh juu la, wa heeyh.

15

Juu na hmää lä koq la kih jaa borrego hi na hēē

(Mt. 18:10-14)

¹ Jwēē dsa hi ma koq ku'sih hi jñah dsa wa hi cha hi ga lla nää koo kih Jesús mah nuuy juu he ma kway. ² He ja sa ga tih dsē dsa fariseo ni saduceo ka läh, ma jāyh:

—Dsa-ñuuh la heh lä jēē hi jmee wa la cha la hi kuyh ko jøh kyaayh ka läh.

³ He ja ga hlēeyh dsa he juu na hmää lä la, ga jāyh:

⁴—Cher mah jaa hnäh chaa hña laa borrego kya, mah dsa hēē jaa, che sa beey ko hwēē jee lä jēē jah he mah dsouy ta moh dsa hnäy hi na hēē he lä jñih jnäy? ⁵ Peer jēē dsēy wa ra ga jñäy jah kyaay, mah tēy jwē ka kyooy. ⁶ Hi wa ra ga llaayh kih, tēyh lä jēē ome kyaay hi lä jēē hi tääh koo kih mah siyh: “Wa chaa jne llu, jēeh ma jñähn borrego kyaan hi ma na hēē.” ⁷ Jwēhn hnäh, lä ja ka läh cha ga miih chaa llu hi tääh gyuh kyaah jaa hi dsa jeeh kih Dio lä koh ga kyaah lä jēē to lo gya dsē to laa ñu hi sa jmee bii kih dsa jeeh kih Dio.

Juu na hmää lä la kih kuu he na hii

⁸ Lä ja ka läh jaa dsa mē hi ma cha gya kuu kih. Cher mah ga hii koq kuu kih, che sa hih je mah hyayh cha neh kih, hnooyh kwee lä jñih jñøyh? ⁹ Hi wa ra ga jñøyh kuu he ma na hii ja, tēyh lä jēē ome kyaay hi lä jēē hi tääh koo kih mah jāyh: “Wa chaa jne llu, jēeh ma jñøhn ba kuu kin he ma na hii.” ¹⁰ Lä ja jwēhn hnäh, ha koh sa chaa llu angele kya Dio wa ra ga tu jaa dsa jwē hñih mah dsa jeeh kyaah Dio —ga jah Jesús.

Juu na hmää lä koq la kih chih hi na hēē

¹¹ Hi ga jāh Jesús ka läh juu la:

—Jaa dsa ma chaa uu jo ñuuh. ¹² Nää hi mäh ga siyh jmiy: “Tää, kwēh jnä heen he ga teēn hyohn.” Mah ga kwēy. ¹³ Mihi jmi ba ma hya, ga ka hi mäh he heey he ga tēy ja, ngooy ta jee jwi uu. Jee ja, ga jmeey wa la cha la, ga heey lä jē go te heey ja. ¹⁴ Ma ngēē ma mi llay lä jē kuu kih, ma ga lä cha hoo lä kaa hwa ja. Ja jñih ga løø lla kyaay lä jē. ¹⁵ He ja ñey na ngiyy ta kih jaa hi ma chaa

hwa' ja-. Dsa- he' ga-cheey' ta' moh' kiyh' mah' dsa-häy' ñe'. ¹⁶ Ma' hnø' chih- he' ma' kayh' tuyh' kyaah' he- ma' kuh- ñe' he'. Pero jee' ja- sa' chaa- hi- ma' kwa' he- ma' kuyh-. ¹⁷ Ja- ga' ga-lä-liiyh- mah' ga' jmeey' hu' dsë: "Jah' moz- sa' chaa- kyaa' täa' kyaan-, cha- he- kuyh-, lä- jiih' dsa- chaa' ga' kiyh', mah' jnä' dsa- juun' hoo' jee' la-. ¹⁸ Hii' jnä' ngaahn' go-te' kih' täa' kyaan-, na' chiih' jnih': Täa' kyaan-, ma- jmeen' he- hlih' cha' né' Dio hi- ma- hläähn- cha' neh' ka- läh'. ¹⁹ Mo' so' ga- tee' jnä' leen' lä- koo- jooH-. Jmäa' jnä' lä- koo- jaa- moz- kyaah' ba'." ²⁰ He- ja- ga- hey' jwë' ngaayh' kih' täa' kyaay'.

'Ja- ga' llaayh- kiyh', hu' ga' lä- ja- ga- jee' jmiiy- jayh'. Peer- ga' lä- ñih' dsëy' kiyh' ma' ga- jëy', mah' ngooy' ko- chih' na' eey' chih- he', hi- ga' chuyh' kiyh'. ²¹ He- ja- ga- jah' chih- he' siyh' jmiiy-: "Täa' kyaan-, ma- jmeen' he- hlih' cha' né' Dio hi- ma- hläähn- cha' neh' hne- ka- läh'. Mo' so' ga- tee' jnä' leen' lä- koo- jooH-." ²² Pero jmi- chih- he' ga' siyh- moz- kyaay': "Go- kye- hmi- he- llu' ga' mi- mah' kye- chih- kyaan- la-. Tøh' aniy- cha' gooy- hi- tøh' mi- tiiy'. ²³ Hnääh' kya' hi- baah' ga' mi- mah' hah' häh' häh' kye- h'. Wa' jmeen' jmi- kiyh'. ²⁴ Jëh', gy- kyaan- la- hi- ma' na- juu' ba' la- kin-, ma- lä- jiih' ka- läh'. Hi- ma' na- hëe' ba' la-, na' ga' ma- hñay'." Ja- ga' ga- løy' jmeey' jmi-.

²⁵ 'Pero chih- näa- hi- jooH' he' ma' häa' jee' nuu-. Lä- koo- ma' ga- llaayh' jah' kiyh', ga' nuuy' hi- luu', hi- ma' tääh' dsa- jme- ja'. ²⁶ Ga- teeyh' jaa- moz- mah' ga- ngiy' juu' kih' hee- ja- ma' jme- dsa- jee' ja-. ²⁷ Mah' ga- jah' moz- he' siyh-: "Chih- øh' ba' na- ma- jah-. He- ja- ma- jngëh- täa' kyaah' kya' hi- baah' ga' mi- mah', kih' he- na- lluu' bih' ma- jayh-." ²⁸ Ga- lä- lee' jwërte chih- he', sa' ma' hnøy' ma' dsa- hey' cha' neh-. He- ja- ya- hëe' jmi- ga- chuy' kyaayh' mah' dsa- hey' cha' neh-. ²⁹ He- ja- ga- jah' chih- he' siyh' jmi-: "Joh' ji- ñe- sa' ma- hya- jmeen- ta' kyaah' hne-. Ni- mi- sa- cha- he- ma- hläähn- kyaah' hne-. Pero ni- koo- hä' sa' ma- kwëh' jnä' jaa- jah' mah' mah' jmeen' jmi- kyaah' ome' kyaan-. ³⁰ Pero na' ma- jah- chih- kyaah' na- hi- ma- mi- lla- he- cha- kyah' kyaah' wa' hi- cha- hi- hyaa', mah' ma- jngëh- kya' hi- baah' ga' mi- mah' kiyh'."

³¹ He- ja- ga- jah' jmi- siyh-: "Gy- kyaan-, hne- ñeh' täa' kyaah' jnä'. Ga- lä- jë- he- cha- kin-, la' kyah'. ³² Ha- lä- ja- sa- jme- jne' jmi- mah' lä- chaa- jne' llu'. Jëh' dsa- ñu- øh' na- hi- ma' na- juu' ba' na-, na' ma- lä- jiih'. Hi- ma' na- hëe' ba' na-, na' ga' ma- hñay'."

16

Juu' na- hmää' lä- koo- la' kih' hi- ma' hä' goo- ta'

¹ Ga- jah' Jesús ka- läh' siyh' discípulo kyaay':

—Ma' chaa- jaa- dsa- cha- kuu'. Kih' hi- cha- kuu' he' ma' chaa- jaa- hi- ma' hä' goo- ta' kiyh'. Pero ga- bääh- dsih' dsoo', kih' he- ma' heey' kuu' kih' dsa- juuy'. ² Mah' ga- teeyh' dsa- he' ga- siyh-: "Ma- nuun- ha- lä- la' he- ma- lso' jmeeh-. ¿He- la' jmeeh- lä- na-? Ngëe' kwaat' kih' ta' kyah'. Jëh', mo' so' le' dsa- he' ga' gooh- ta' he- ga- kwëh- hne-." ³ Dsa- hi- ma' hä' goo- ta' ja-, ga' jme- hu' dsë: "¿Ha- lä' jmeen' na'? Dsa- juu' ta' ma- lley' jnä' ma' jmeen- ta' kiyh'. Sa- lihn- jmeen- ta' jee' nuu-. Peer- na- hiihn' ngiin' kuu' kih' dsa-. ⁴ Ma- man- ha- lä' jmeen- mah' lä- chaa- hi- heh' jnä' cha' neh-

kih' wa'ra- ya' hii' ta' he- jmeen' la-." ⁵ He- ja- ga' tēeyh' ma' jaa- ma' jaa- hi- ma' ää- kih' dsa- juu' ta' he'. Hi- to- nē he' ga' siiyh': "Joh' ääh- kih' patrón kyaan'." ⁶ "Ään- hña- loo' mi' kwaah- aceit", ga' jäh'. Mah' ga' jäh' hi- ma' hä' goo- ta' he', siiyh': "Hee' la- kwaat' kyah'. Na' jee' na- ga' juh-, sii' to' lo' gya' ba' he- ääh-." ⁷ Ja- ga' ga' siiyh' hi- jñah' he': "¿Hne- na', joh' ääh-?" "Hña- loo' hih' trigo", ga' jäh' hi- he'. Mah' ga' jäh' siiyh': "Hee' la- kwaat' kyah'. Sii' kye' gyii' ba' he- ääh- hne-." ⁸ Pero dsa- juuy he' ga' hlēeh' llu' kih' dsa- hii- hi- ma' hä' goo- ta' ja-, kih' he- ga' lä' may- ga' liyh' ya' hii' llu' ta' kiyh'. Dsoo' ba', dsa- hi- sa- ma' heeh-, may- cha- ga' miih- ha' jee' leeyh' dsa- kyaayh', lä' koh' ga' he- jmee' dsa- hi- tääh' jee' wa' je-.

⁹ He- ja- jwēehñ- hnäh', kyaah' lä' jē- he- cha- kyah' hnäh' jmi- gyuu- hliih' la-, hnøøh' hnäh' ha- lä' jee' lä' jawah' hnäh' kyaah' dsa-. Lä' ja- wa'ra- ga' dsa' he- cha- kyah' hnäh' chaa- hi- heeh- hnäh' cha' neh' jee' go' taah' hnäh' tää'.

¹⁰ Jaa- hi- mi- te' koo- ta' pih', lä' ja- mi- tey' ka- läh' ta' he- juuh- ga'. Hi' jaa- hi- sa' mi- teh' koo- ta' pih', lä' ja- sa- mi- teyh' kyaah' ta' he- juuh- ga'.

¹¹ Cher' mah' sa' ga' jmaä' hnäh' koooh' hnäh' kuu' he- cha- jmi- gyuu- hliih' la-, ¿ha- lä' ka' dsa- o' jøh- dsē- kyah' hnäh' he- tooyh' gooh- hnäh' he- kyeē' ga'?

¹² Hi- cher' mah' sa' jmeeh- hnäh' lä' lle- kih' kyaah' kuu' kih' jñah', ¿ha- lä' kwēeh' dsa- hnäh' ma' ra- he- la' kyah' hnäh'?

¹³ Ni' jaa- dsa- sa' lä' kēh' jmi' jmee' ta' he' kih' uu' dsa- juu'. Jēeh' jmeey' na- hääyh' jaa- mah' lä' hnäy' hi- jñah' ba'. Mi- tey' kih' jaa- mah' mi' kwayh' hi- jñah' he'. Lä' ja- sa' lä' kēh' hnäh' jmi' kyaah' koo- hä' ba' kah' hnäh' huu' dsē- kih' kuu' hi- kah' hnäh' huu' dsē- kih' Dio ka- läh'.

¹⁴ Ga' nuu' dsa- fariseo ka' läh' lä' jē- he- ma' hlēeh' Jesús discipulo kyaay'. Dsa- fariseo he' ma' tu- dsēy' kuu' he- ja- ga' mi' kwayh' kih' Jesús. ¹⁵ He- ja- ga' jäh' Jesús siiyh':

—Jmääh' hnäh' hñaah' lluu' cha' nē hi- tääh' jmi- gyuu- la-. Pero ñe- ba' Dio ha- lä' la' neh- tuh- hoh' hnäh'. Hi- kih' lä' jē- he- jmee' dsa- juuh- nē hwa' la-, he- ja- sa- lä' jēē' Dio go- te-.

¹⁶ Jää' ba' ma' cha- ley kih' Moisé hi- ma' cha- juu' kih' lä' jēē- hi- ga' ngēē' juu' kih' Dio lä' jiih' jii- kih' Jwaa- hi- ma' choo- jmi-. Lä' ma' ja- ga' løø' nuu- dsa- ju' hmēē' lä' koo- jää' Dio dsa- lä' hih' kih'. He- ja- lä' jēē' ba' jmee' lä' bii' lä' jaa' mah' dsa- taayh' jee' jmee' Dio hih'.

¹⁷ Pero ma' ra- he- lä' te' ba' ley. Miih- ga' jwēeh' he- heē' gyuu' hwa' lä' koh' ga' he- jä' ta' koo' koo- mi' juu' kih' ley.

Ga' jäh' Jesús ha- lä' la' he- beē- dsa- øøh'
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Lä' jēē- hi- beē- dsa- mē' kyaä' mah' kaay' jñah' dsa- mē', he- ma- jmeey' dso' kye- ba' ja-. Hi- lä' ja- hi- kaa' dsa- mē' hi- ga' beey' he', he- ma- jmeey' dso' kye- ba' ja- ka- läh'.

Dsa- cha- kuu' kyaah' Lázaro

¹⁹ Ma' chaa- jaa- dsa- cha- kuu' hi- ma' kēh- hmiih- gyuu- läh-. Hmiih- hmoooh' jmah' ba' ma' kēyh-. Hi- koo- kyoo- ba' ma' cha- lä' jē- nēē' he- ma' kuh- hih'. ²⁰ Hi- ma' chaa- jaa- hi- tä- nēē' hi- cheē- Lázaro. Hi- he' ma' gya- ho' haah' kih' dsa- cha- kuu' he'. Tuu' ba' cha' hmih' ma' laay'. ²¹ Ma' heē' dsēy' ma' kuyh- lä' jē- he- ma' dsa- saa' nē' mes- kih' dsa- cha- kuu' he'. Lä' kye- dsii- ma' dsa- nää' dsa- hlāyh- nē' dsoo' kiyh' ja-. ²² Ga' lloo' koo- jmi' ga' juu'

hi- tä-ñee' he'. Ya-nää' ángele mah' ga-tëey- lä- ga-të' koo' kih' Abraham. Lá-ja- ga-juu' dsa- cha- kuu' he' mah' ga-haa' dsih'.

²³ Jee' háäy' cha-je- jëey- wii', ga-chooyh' mo-nëy', hi- uu' ga- ga-jëey' Abraham kyaah' Lázaro táäyh' ko-jòh'. ²⁴ He-ja- ga-hléeyh' ki-gaa', ga-jäyh': "Tää' Abraham, wa-lä-ñih' hoh' ki-jnä'. Wa-mi-gyuh' Lázaro mi'lle' cha-gooy' kyaah' jmi- mah' cheey- jee' la- mi-gyuyh' ko-hi'pih' na-siñh'. Jëeh', jëen- wii' jwërte cha-je- la-." ²⁵ Pero ga-jäh' Abraham siyh': "Gyuu- kyaan-, mi-dsooh' hoh' he- ga-ngëeh' llu' jwërte ta-ko-jiuh' ma-chaah'. Mah' Lázaro ga-ngëe' hliih'. He-ja- chaay- llu' jee' la-, mah' hne- jëeh' wii'. ²⁶ Ma-la- ba- ma-hñah' hnäh' hòø' hnäh'. Ta- jyoh' ko-taa- cha- koo- ta-juh- ñiuh' jee' jnän'. Hi- hnòø' hwëë- jee' la- mah' dsa-näay' jee' na- sa- le'. Ni- sa- le' ya-nää' hi- tääh' jee' na- jee' tòøh' jnäh' la-."

²⁷ Pero dsa- hi- ma- cha- kuu' he' ga-jäh': "Chuun' kyaah' hne-, tää' Abraham, chee- Lázaro cha-neh- kih' tää' kyaan-. ²⁸ Jëeh' cha- hñaa' øøhn'. Hi- he' hnoon' dsa-hléeyh' mah' lá-ja- mo-so- ya-näay' jëey' wii' lá- jëen- la-." ²⁹ Mah' ga-jäh' Abraham siyh': "Cha- ba- nuuh' kih' Moisé hi- cha- ba- juu' he- ga-hléeh' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio jee' táäyh' oo'. Wa- jmeey' he' kih' juu' ja-." ³⁰ Ja-ga- ga-jäyh': "Ja- lá-ja-, tää' Abraham. Wa-ra- jäh' kih' llaah- jaa- hi- ma-na- juu' jee' kiyh', dsa-jëeyh' kyaah' Dio." ³¹ Pero ga-jäh' Abraham siyh': "Cher'mah' sa- ga-jmeey' he' nuuh' kih' Moisé hi- lá-ja- sa- ga-jmeey' he' juu' he- ga-hléeh' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio, ni- lá-ja- sa- lá-heey' wa-ra- ga-jëey' ma-lä-jiuh' jaa- hi- ma-na- juu'."

17

Goo-la' kih' hi- jmee- tëh' dsa- kyaah'
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Mah' ga-siuh' Jesús discípulo kyaay':

—Ma-ra- he- gwa- ba- he- jää' jne' jwë' hliih'. Peer- jwii- dsa- hi- jmee- dsa-tëh' dsa- kyaah'. ² Peer- jwii- ba- hi- jmee- dsa-tëh' jaa- hi- mah' la- kyaah' he- hliih'. Llu' ga- la- kiyh' wa-ra- jäh' kih' hñuu' dsa- luuy' koo- cha-too' kih' molij' mah' jwää' dsih' cha-jmi-ñeeh'. ³ He-ja- jwëëhn- hnäh', leeh' hnäh' kyaah' he- ja-.

'Cher'mah' jaa- øøh' ga-hlääh- kyaah' hne-, hlëeh' hnih'. Hi- cher'mah' ga-heeh- bih', jmee' jòh- hoh' kiyh'. ⁴ Cher'mah' gyii' jiuh' ga-hlääh- kyaah' hne- koo- jmi-, hi- cher'mah' gyii' jiuh' jäy- ya-chiiyh' hne-: "Mo-so- jmeen' ka-läh'." Ja- jmeeh- jòh- hoh' kiyh'.

⁵ He-ja- ga-jäh' apóstole siyh' Dsa-jòøh' jnän':

—Jmee' wa-lä-dsoo' dsë- jnäh' cha-ga-miuh'.

⁶ He-ja- ga-jëeh' Dsa-jòøh' jnän' juu' kiyh', ga-siuh':

—Wa-ra- jäh' kih' dsoo' hoh' hnäh' ko-hi'pih' lá-koo- te- mi-ju- mostaza, le- ba- jwiih' hnäh' chaah' hma- sicómoro la-: "Cheh' hñaa' jee' la- mah' gwa- ta- cha-jmi-ñeeh'." Jmeey' ba- lá- jwiih' hnih'.

Hnøø' jmee' jne' ta-he' kih' øøh' jne'

⁷ Wa- jmeen', jaa- hnäh' cha- jaa- moz- kya- hi- kyah- hwa- o- hi- háä- jah'. Wa-ra- jäh', ¿che' jwa- jwiih' hnih': "Ngëe', ña- ya-na- né- mes- mah' kuh'huh'?" ⁸ Lá-la- ba- jwiih' hnih': "Jmee' ma-nuu- kuhn'. Jmääh' hñaa' mah' jmee' ta-he' kin- ta-ko-jiuh' kuh'huhn'. Ja-ga- kuh'huh' hne-." ⁹ ¿Che'

jwa' jwiih' hnih' ti'hmaah', kih' he' ma-mi-tey' la-jë' mada' kyah'? Go' laan' kin' sa' jmeeh' hnäh' lä' ja'. ¹⁰ Lä' ja' ka-läh' hnäh', wa'ra- ga-mi-teh' hnäh' lä-jë' mada' he' jmee' Dio kyah' hnäh', jwah' hnäh': "Sa' cha- jmää' jnääh' ni' miih' kyah'. Jëéh', lä' koh' te' he' ää' jmi' jmee' jnääh', ko- ja' ba' ma' jmee' jnääh'."

Ga' mi' hlää' Jesús gyaa' hi' ma' dsaah' dsoo' hmih' øø'

¹¹ Lä' koo' ma' hää' Jesús jwë' ngooy' ta' Jerusalén, ga' ngëey' ya' jwii' kih' hwa' Samária kyaah' kih' hwa' Galilea. ¹² Lä' koo' ma' ga' hey' koo' jwii' mah-, gyaa' dsa- ñuuh' hi' ma' dsaah' dsoo' hmih' høø', ya' nää' ga' mi' jëey' Jesús. Pero uu' ba' ga' taayh'. ¹³ Ga' hlëeyh' ki' gaa-, ma' jäh':

—Jesús, hne- hi' laah' ta' jwoh', wa' lä' ñih' hoh' kyaä' jnääh'.

¹⁴ Ma' ga' jëé' Jesús lä' jëé' dsa- dsaah' he', ga' siyh':

—Go- nää' hnäh', go- hääh' hnäh' hñaah' jmi- dsa- mah' jëey' he- ma- jä' kyah' hnäh'.

Ta' ko- jiih' jee' ga' nääy' ja-, ga' ääh' go- te- hmih' øø' ja-. ¹⁵ Jaa- jee' lä' jëé' kih' gyaa' dsa- he', ma' ga' jëey' ma' jä' go- te- kiyh', ga' jëeyh' ka- läh', kway' ti'hmaah' kih' Dio hlëeyh' ki' gaa-. ¹⁶ Ga' juuyh' jney' ga' jluuy' hñiyy' lä' ga' tē' hwa' huü' ti' Jesús, ga' kwëeyh' ti'hmaah'. Dsa- he' ma' chaa- Samária. ¹⁷ Mah' ga' jäh' Jesús siyh':

—¿Ja', gyaa' dsa- hi' ma- jä' kih'? ¿Ha- ba' tääh' jñah' ga' ñu'? ¹⁸ Dsa- chaa- uu' la-, ma' la- hi- la- ba' ma- këh' kwa' ti'hmaah' kih' Dio.

¹⁹ Mah' ga' siyh' dsa- hi' ma' dsaah' he':

—Noo-, gwaah' ba' hne- kyah'. Ma- hlaä' ba' hne- kih' he- ma- lä- dsoo' hoh'.

Ga' jäh' Jesús ha- lä' le' wa'ra- ga' tē' jee' jäh'

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Ga' ngii' dsa- fariseo juu' kih' Jesús:

—¿Lih' ba' lloo- jmi' jmee' Dio hih'?

He- ja- ga' jäh' Jesús siyh':

—Sa' la' jnä' hä' wa'ra- ga- løø' jää- Dio dsa- lä- hih' kih'. ²¹ Ni' jaa- sa' jäh': "Jee' la- jmee- Dio hih' o jee' oo' ba' jmeey' hih'." Jëéh', lä' koo- jää' Dio dsa- lä- hih' kih' ma- cha- ba' jee' jnan'.

²² Hi- ga' jäh' siyh' discipulo kyaay':

—Lloo- koo- jmi' lä' hnooh' hnäh' wa' jäh' na' ga- juh- Hi- ga- lëé' ngo' la-, pero sa' jähñ' jmi' he' hnooh' hnäh'. ²³ Ma' ja- ko- llaa' jäh': "Hi- Jesús ma- jah-, hii' cheh' na- o hii' cheh' jee' oo' go- jëé' hnäh'." Pero ta' go- nää' hnäh', ta' lla- lle- hnäh' kaah' kiyh'. ²⁴ Jëéh', lä' koo- jmee' je- ñih' wa'ra- ga' hih', dsa- lä' jnä' lä' ga' dsa' jmi- gyuu-, ja- ba' lä' ja- le' wa'ra- jah' Hi- ga- lëé' ngo' la-. ²⁵ Pero to- nē' jmee' bii' jëén' wi', dsa- chaa- na' jmääy' jnä' ta' koo'. ²⁶ Lä' koo- ga- la' jmi' kih' Noé, lä' ja- ka- läh' le' wa'ra- ga' tē' jee' jäh' Hi- ga- lëé' ngo' la-. ²⁷ Ma' kuh- ma' hih' dsa-, ma' dsa- jee' goo- dsa- lä' jiih' ga' lloo' jmi' ga' he' Noé neh' barco. Jmi' ja- ja' jmi- juuh- mah' ga' jngiih' kih' lä' jëé'. ²⁸ Ja- ba' lä' ja- ga' la' jmi' kih' Lot. Ma' kuh- ma' hih' dsa-, ma' tääh' hi- la-, ma' tääh' hi- hñi-, ma' tääh' hi- jngëé- mi' hma- hi- ma' tääh' hi- jmee- hne'. ²⁹ Pero jmi' ma' ya' hëé' Lot jwii' Sodoma, ga' hla' gyuu' si' je- kyaah' azufre he- ga' jngiih' kih' lä' jëé'. ³⁰ Lä' ja- le' ka- läh' jmi' wa'ra- ga' lä' jnääh' Hi- ga- lëé' ngo' la-.

31 Jmii' ja-, hi- taa'h' jee' ga'te' to' jwee' hne' wa' jnaay' mah' wa' kyuu' bih'. Sa' wa' kyey' he- taa'h' cha'neh' kiyh'. Hi- taa'h' jee' nuu- kih' la' ja- sa' wa' lla' naay' cha'neh' kiyh'. 32 Ja- mi-dsooh- hoh' hnah' la' koo- ga-la' kih' me' Lot. 33 La' jee' hi- hnooh- ha- la' jee' laay' hni', juuy' ba'. Pero la' jee' hi- kwaa- hni' juu', hi- he' ba' laa'.

34 He-ja- jweehn- hnah', hw'e' he- jahn' ja-, na-saa' uu' ne' jii'. Jaa- he' teey', hi- hi- jaa- he' ja'. 35 Uu' dsa-me' taa'h' ds'e- hor- ja-. Jaa- he' teey' hi- hi- jaa- he' ja'. 36 Ma'ja- uu' dsa- taa'h' jee' nuu- kih' jmee- ta'. Jaa- he' teey' hi- hi- jaa- he' ja'.

37 He-ja- ga'jah' discipulo he' siiyh':
—¿Ha- ba' ja-, Dsa-joo'h' kyaan'?
Mah' ga'jah' Jesús siiyh':
—Jee' kyaa' hi- ma-na-juu', jee' ja- kuh' tu-siih'.

18

Juu' na-hmaa' la' koo- la' kih' jwee- kyaa'h' dsa-me' hni'

1 Ga-hleeh' ka-lah' Jesús juu' na-hmaa' mah' mi-teey' discipulo kyaa'y' he- jmee- bii' ngiiy' kiyh' la' je' jmi' kyaa'h' Dio hi- sa- hnøø' hwaay' he- chuuy' kyaa'h' Dio. 2 Ga'jäh' siiyh':

—Koo- jwii- jua'h- ma' chaa- jaa- jwee- hi- sa- ma' gah- Dio ni- sa- ma' jmeey' he' kih' dsa'. 3 Jee' jwii- ja-, ma' chaa- jaa- dsa- me' hni' hi- ma' dsoo- ne'ta' kih' jwee' he', ma' jäh' siiyh': “Lla' ta' kin' kyaa'h' dsa- hi- jmeeh' jna'.”

4 Ga-la' hii' cha-miih- jmi' sa- ga-hii' jwee' he' ma' lla' ta' kih' dsa-me' he'. Ke'e- ga' ga'jmeey' huu'ds'e-: “Ma-ke- sa- gahn' Dio, ni- sa- jmeen- he' kih' dsa', 5 pero ma' ra- he' jmeen- ba' he' kih' dsa- me' hni' hi- chuuy' kyaa'h' jna'. Jeeh', cher'mah' la- ma' ngoo' la- ba' gway' ne'ta' kin', la' ds'e'h- dsen' kyaa'h' jnih'.”

6 Hi- ga-hleeh' ga' Dsa-joo'h' jnan':

—Kye- da' hnah' kwaan' kwee- ha- la- ga'jmeey' jwee- hi- hnaa- ds'e' he'.

7 ¿Che' jwa- sa' jmee' Dio he' kih' dsa- hi- na-lleeh' kyaa'y' hi- taa'h' ngii' kiyh' la' jmi' la' hw'e'? ¿Che' la' hii' jee'yh' kiyh', laah' hnah'? 8 Jweehn- hnah', chah' ba' jeeh' Dio kiyh'. Pero wa' ra- jah' Hi-ga-lee' ngo' la-, ¿che' la- ma' chaa- ja- ba' dsa- hi- jmee- dsoo' ds'e' kiyh'?

Juu' na-hmaa' la' koo- la' kih' fariseo kyaa'h' hi- ma' koo' ku'sih'

9 Hi- ga-hleeh' Jesús ka-lah' jyoh' juu' na-hmaa'. Ga-hleeyh' dsa- hi- ma' jmee- kwaan' laa' jaa- hi- lluu' mah' ma' na-haayh' dsa-. 10 Uu' dsa- ga-wii' jee' chih' gwah- na'ngiiy' kiyh' kih' Dio. Jaa- he' fariseo, hi- jaa- he' hi- koo' ku'sih-. 11 Dsa- fariseo he' na-cheyh' ma' hleeyh' la' la' kyaa'h' Dio: “Dio kyaan', kwan' ti'hmaah' kyah'. Jeeh' sa' laan' la' koo- laa' jee' la' jee' dsa-, dsa- hi- hii-, hi- sa- mi-teh', hi- ng'e- kyaa'h' wa' hi- cha- hi- hyaa', ni- sa' laan' la' koo- laa' hi- koo' ku'sih- hi- cheh' oo'. 12 To' jiih- koo- seman- sa- kuh- huhn- mah' ngii' men' kin' kyah' hne-. Kih' la' je- he- lihn', kwa- ba' jna' gya' kih' la' koo- hna-loo'.” 13 Pero hi- koo' ku'sih- he', uu' ga' miih- ma' cheyh'. Ni- miih- sa- ga-tuu- ds'e'y' ma' chooy' ney' ta' gyua'h'. Ma' cheyh' kiiy' mo-ds'e'y', ma' jäh': “Hne- Dio kyaan', wa' la-nih' hoh' ki' jna', cha-miih- he- hlih' ma' jmeen'.” 14 He-ja- jweehn- hnah', ma' ga-hweey-

gwah⁺ ga⁻näay⁺ kiyh⁺, hi⁻ koo⁻ ku⁻sih⁻ he⁻ ga⁻jäy⁺ llu⁺ cha⁻nē⁺ Dio. Pero dsa⁻ fariseo he⁻ sa⁻ ga⁻jäy⁺ llu⁺. Jëeh⁺, lä⁻jëē⁻ hi⁻ jmää⁻ hñii⁺ kaah⁺, hi⁻ he⁻ jä⁺ ta⁻ hwa⁺ go⁻te⁻. Pero hi⁻ jmää⁻ hñii⁺ hwaä⁺, hi⁻ he⁻ ba⁻ lee⁻ jøðh⁺.

Ga⁻mi⁻jää⁻ Jesús gyuu⁻
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵Ma⁻ dsa⁻nää⁻ dsa⁻ dsa⁻jää⁻ gyuu⁻ kyaa⁺ cha⁻nē⁺ Jesús mah⁺ kyey⁻ gooy⁻ nē⁺ kiyh⁺. Pero ma⁻ ga⁻jëē⁻ discípulo kyaa⁺, ga⁻juu⁺h⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ jää⁻ gyuu⁻ he⁻. ¹⁶He⁻ ja⁻ ga⁻tëeh⁻ Jesús discípulo kyaa⁺, ga⁻siiyh⁻:

—Kwa⁺ jwē⁺ ya⁻nää⁻ gyuu⁻ ta⁻ la⁻ kin⁻. Ta⁻ ha⁻ hnäh⁺ kiyh⁺, jëeh⁺ hi⁻ laa⁺ lä⁻koo⁻ gyuu⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ jää⁻ Dio lä⁻hih⁻ kih⁺. ¹⁷Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwëēhn⁻ hnäh⁺, hi⁻ sa⁻ heeh⁻ jää⁻ Dio lä⁻hih⁻ kih⁺ lä⁻koo⁻ heeh⁻ jaa⁻ gyuu⁻, sa⁻ heyh⁺ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻.

Jaa⁻ dsa⁻ kwaa⁻ hi⁻ cha⁻ kuu⁻ ga⁻hlëeh⁻ kyaa⁺ Jesús
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸Jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ nē⁺ ga⁻ngii⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús, ga⁻jäyh⁺:

—Hne⁻ hi⁻ laa⁺ Ta⁻jwoh⁻ lluu⁺, ¿heeh⁻ hnøø⁻ jmeen⁻ mah⁺ tëēhn⁺ jee⁻ mo⁻so⁻ juun⁺?

¹⁹He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁻:

—¿Che⁺ ñeh⁺ hne⁻ he⁻ laan⁺ lluu⁺? Jëeh⁺ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu⁺ sa⁻ chaä⁻, jaa⁻ Dio ba⁻ hi⁻ lluu⁺. ²⁰Ma⁻kyuu⁺h⁺ ba⁻ hne⁻ lä⁻jë⁻ mada⁻ kih⁺ Dio: “Ta⁻ kaah⁺ hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ jñah⁺, ta⁻ jngëēh⁻ dsa⁻, ta⁻ hii⁺ kih⁺ dsa⁻, ta⁻ jmee⁻ dsoo⁻ kih⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺. Wa⁻ hnaah⁻ maa⁻ kyaa⁺h⁺, tää⁻ kyaa⁺h⁺.”

²¹He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁻ siiyh⁻:

—Lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻ ma⁻ mi⁻ten⁻ lä⁻jiih⁺ ma⁻ mahn⁻.

²²Ma⁻ ga⁻nuu⁻ Jesús he⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁻ lä⁻ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻siiyh⁻ ka⁻läh⁻:

—Hnøø⁺ ga⁻ koo⁻ he⁻ jmeeh⁺. Gwaa⁺h⁺ go⁻hnii⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁺ mah⁺ go⁻kwëeh⁻ hi⁻ tä⁻ñee⁻. Lä⁻ja⁻ ba⁻ lä⁻cha⁻ cha⁻ miih⁻ kyah⁺ gyua⁺h⁺ jmi⁻gyua⁻. Ja⁻ ga⁻ na⁻ ñeeh⁻ mah⁺ jmeen⁻ ko⁻jøh⁻—ga⁻jäh⁺ Jesús.

²³Ma⁻ ga⁻nuu⁻ dsa⁻ he⁻ juu⁺ ja⁻, ga⁻lä⁻meeh⁻ dsëy⁺ jwërte⁺ kih⁺ he⁻ ma⁻ chay⁻ cha⁻ miih⁻ kuu⁻. ²⁴Ma⁻ ga⁻jëē⁻ Jesús ga⁻lä⁻meeh⁻ dsëy⁺ cha⁻ miih⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻jäyh⁺:

—Ha⁻ koh⁺ sa⁻ jwëēh⁻ la⁻ kih⁺ dsa⁻ cha⁻ kuu⁻ heyh⁺ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻. ²⁵Sa⁻ ga⁻ jwëēh⁻ la⁻ kih⁺ jaa⁻ camey⁻, ngëē⁻ to⁻ gwa⁻ koo⁻ hma⁻ kuu⁻ lä⁻koh⁺ ga⁻ he⁻ heh⁺ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻.

²⁶Lä⁻jëē⁻ hi⁻ ga⁻nuu⁻ juu⁺ la⁻, ga⁻jäyh⁺:

—¿Hii⁺ ba⁻ lää⁻ ja⁻?

²⁷He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁻:

—He⁻ sa⁻ lä⁻këh⁻ dsa⁻ jmi⁺ jmee⁺, Dio ba⁻ lih⁻ jmee⁺.

²⁸Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Pee⁻ siiyh⁻:

—Ma⁻ jä⁺ ba⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻ kyaa⁺ jnääh⁺ mah⁺ ma⁻ya⁻ nøø⁺ jnääh⁺ kyaa⁺h⁺ hne⁻.

²⁹He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁻:

—Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwëēhn⁻ hnäh⁺. Lä⁻jëē⁻ hi⁻ ma⁻tuu⁻ dsë⁻ ma⁻hwëē⁻ cha⁻neh⁻ kih⁺, hi⁻ ma⁻beey⁺ cho⁻jmiiy⁻, øøyh⁻, mëy⁻, chih⁻ kyaa⁺ kih⁺ he⁻ hnøøy⁺ jmeey⁺ lä⁻koo⁻ la⁻ mada⁻ kih⁺ Dio, ³⁰hi⁻ he⁻ hyoh⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ jmi⁻gyua⁻ la⁻. Hi⁻ jmi⁻gyua⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ jä⁺, tëēy⁺ jee⁻ mo⁻so⁻ juuy⁺.

Ngoo' hnē-jiih-jmeeh- Jesús juu' he-juuy'
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Ga-tēeh' Jesús kah' lā-jēē' gya-tuū' discipulo kyaay' mah' ga-siiyh':

—Na' maan' ta' Jerusalén mah' lā-te' lā-jē' he- ga-sii' lā-jēē' hi- ga-ngēē' juu' kih' Dio llo'joo' lā-koō' ga-siiy' kih' Hi-ga-lēē'ngo' la'. ³² Jee' ja- taayh' jnā' ja'goo' dsa- hi- sa-lā' judiu mah' mi-kwayh' jnā', ta-haayh' jnā', mah' ti'hney' jnā'. ³³ Ma-ngēē' ma-jmí' ma-baay' jnā', ja-ga' jngēēyh' jnā'. Pero lā-jiihn' ka-lāh' ga-ma-hya- hnē- jmii'.

³⁴ Pero ni' jaa- discipulo kyaay' he' sa- ga-lā-ngēē' he- juu' ja- ma' hlēēyh'. Kih' discipulo he' ma' la' lā-koh' juu' na-hmāā' ba'. He-ja- sa- ga-lā-ngēēy' hee- ma'hnoø' jah' juu' ja'.

Ga-mi-hlää- Jesús jaa- dsa-tuu'
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Ma-ngoo' ya-jāh' Jesús chuuh' jwii- Jericó, koo' jwē' ja- ma' gya' jaa- dsa-tuu' hi- ma' chuū' kyaah' dsa- hi- ma' dsa-ngēē' jee' ja'. ³⁶ Ma' ga-nuu' dsa-tuu' he' dsa-ngēē' jwēē' dsa- mah' ga-ngiiy' juu':

—¿Hee- na- jmee' dsa- hi- ga-nāā' na'?

³⁷ Mah' ga-jmeeh' dsa- juu' kiyh':

—Jesús dsa- chaā- Nazaret ba' na- hi- dsa-ngēē' cha'jwē' la'.

³⁸ Ja-ga' ga-hlēēyh' ki-gaa-, ga-jāyh':

—Jesús, hne- hi- laa' sa'ju- kih' David, wa' lā-nih' hoh' ki' jnā'.

³⁹ Lā-jēē' dsa- hi- ga-nāā' ta' cha'nē' Jesús, ga-juu' kih' dsa-tuu' he' mah' mo-so' ma' tooyh' miih'. Pero dsa-tuu' he' cha-ga-miih- ma' tooyh- miih':

—Hne- hi- laa' sa'ju- kih' David, wa' lā-nih' hoh' ki' jnā'.

⁴⁰ Ja-ga' ga-noo' Jesús. Ga-jmeey' mada' na'kyaay' hi- tuu' he' chuh' kiyh'. Ma' ga-llooy' chuh', ga-ngii' Jesús juu' kiyh'. ⁴¹ Ga-jāyh' siiyh':

—¿Hee- hnooh- jmeen' kyah'?

Mah' ga-jāh' dsa-tuu' he':

—Dsa-jøøh' kyaan-, hnoon' lā-jnā' mi'nēn'.

⁴² —Wa' lā-jnā' ba' mi'nēh'. Ma-hlaā' ba' hne- kih' he- ma-lā-dsoo' hoh' —ga-jāh' Jesús siiyh'.

⁴³ Lā-chaah' ja- ga-lā-jnā' mi'nēy'. Mah' ngooy' kyaah' Jesús, kway' ti'hmaah' kih' Dio. Hi- lā-jēē' dsa- hi- ma' tāāh' jee' ja- ma' kway' ti'hmaah' kih' Dio ka-lāh'.

19

Juu' kih' Zaqueo

¹ Ma' ga-he' Jesús jee' jwii- Jericó, ngoo' bih' hääy' jwē'. ² Jee' ja- ma' gya' jaa- dsa- cha- kuu' hi- ma' chee- Zaqueo, dsa-jøøh' kyaā' lā-jēē' hi- ma' koō' kú'sih'. ³ Ma' hnoøy' ma' jēēy' Jesús. Pero sa- ga-tēēy' ma' jēēy' jee' kih' jwēē' dsa-, jēēh' ma' laay' jaa- dsa- bēēh' pih'. ⁴ He-ja- ngooy' ko-chih' ta' cha'nē'. Ga-wiiy' gyuuh' hma- sicómoro mah' jēēy' Jesús. Jēēh' ta' ja- ma' dsa-ngēēy'. ⁵ Ma' ya-jāh' Jesús jee' ja-, ga-jēēy' ta' gyuuh', ga-jēēy' Zaqueo lleē' gyuuh' hma-. Mah' ga-siiyh':

—Zaqueo, jñāā' na'koh' jee' na-. Jēēh', na' jmee' bi' na'jān' cha'neh' kyah'.

⁶ Ja-ga' ga-jñāay' ko-chih'. Peer- jēē- dsēy' ga-tēēy- cha'neh' kiyh'. ⁷ Ma' ga-jēē' lā-jēē' dsa- he', ga-løøy' hlēēyh' wii' kih' Jesús, kih' he- ga-jāy'

cha'neh⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻. ⁸ Mah⁺ ga⁻noo⁻ Zaqueo jee⁺ ma⁻gya⁺, ga⁻jäh⁺ siiyh⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, kwan⁺ to⁺dsaah⁺ he⁻ cha⁻ kin⁺ kwëehn⁻ dsa⁻ hi⁻ tä⁻ñee⁺. Lä⁻jëë⁺ hi⁻ ma⁻hün⁺ kuu⁺ kih⁺, ngëen⁺ kiyh⁺ kye⁺ juh⁺.

⁹ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Na⁺ ma⁻laa⁺ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ cha'neh⁻ la⁻. Jëeh⁺, dsa⁻ñuu^h la⁻, laa⁺ ja⁻ ba⁻ sa⁻ju⁻ kih⁺ Abraham ka⁻läh⁺. ¹⁰ Jëeh⁺, Hi⁻ ga⁻lëë⁺ngo⁺ la⁻, ma⁻jay⁻ hnaayh⁻ hi⁻ na⁻hëë⁺ mah⁺ lääy⁺.

*Juu⁺ na⁻hmää⁻ lä⁻koo⁻ la⁻ kih⁺ uu⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻jmeë⁺ ta⁻ kyaah⁺ kuu⁺
(Mt. 25:14-30)*

¹¹ Ma⁻tääh⁺ dsa⁻ ma⁻nuu⁻ kih⁺ Jesús, he⁻ ja⁻ ga⁻hlëëyh⁺ juu⁺ na⁻hmää⁻ lä⁻la⁻. Jëeh⁺ ma⁻ngoo⁺ ya⁻jäh⁺ kih⁺ Jerusalén hi⁺ ma⁻jmeë⁺ dsa⁻ huu⁺dsë⁻, lä⁻chah⁺ ja⁻ ma⁻leë⁺ Jesús dsa⁻ta⁻ mah⁺ jmeey⁺ hih⁺ kih⁺ dsa⁻gooy⁺. ¹² He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Ma⁻chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻jøøh⁺ hi⁻ ngoo⁺ jee⁺ jwii⁻ uu⁺ jee⁺ hña⁺ dsih⁺ leey⁺ dsa⁻ta⁻ jøøh⁺, ja⁻ga⁻ jäh⁺ gooy⁺. ¹³ Jää⁺ ja⁻ga⁻ ya⁻hëëy⁺, ga⁻tëëyh⁺ gya⁺ moz⁻ kyaay⁺. Ga⁻kwëëyh⁺ ma⁻ koo⁻ chooh⁺ kuu⁺ lä⁻jaay⁺. Mah⁺ ga⁻siiyh⁺: “Jmeë⁺ hnäh⁺ ta⁻ kyaah⁺ kuu⁺ la⁻, ta⁻ko⁻ jiih⁺ lä⁻hëën⁺.” ¹⁴ Pero dsa⁻ hi⁻ ma⁻tääh⁺ jee⁺ jwii⁻ ja⁻, ma⁻na⁻høøh⁺ kih⁺ dsa⁻jøøh⁺ he⁻. He⁻ja⁻ ga⁻cheey⁺ dsa⁻ kaah⁺ kiyh⁺ hi⁻ dsa⁻jäh⁺ jee⁺ ja⁻: “Sa⁻ hnøø⁻ jnääh⁺ leë⁺ dsa⁻ na⁻ dsa⁻ta⁻ kya⁺ jnääh⁺.”

¹⁵ Lä⁻koo⁻ ma⁻ jah⁺ dsa⁻jøøh⁺ he⁻, ma⁻ngëë⁺ ma⁻hñaay⁺ ta⁻, ga⁻jmeey⁺ mada⁻ dsa⁻tëëyh⁺ moz⁻ hi⁻ ga⁻kwëëyh⁺ kuu⁺ mah⁺ jëëy⁺ ha⁻ koo⁻ te⁺ kuu⁺ ma⁻lih⁻ moz⁻ he⁻. ¹⁶ Ja⁺ hi⁻ to⁻në⁺ he⁻, ga⁻jäh⁺ siiyh⁺: “Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, kyaah⁺ kuu⁺ kyah⁺ ma⁻lihn⁻ koo⁻ ga⁻ gya⁺ lä⁻koo⁻ te⁺ he⁻ ga⁻kwëëh⁺ jnä⁻.” ¹⁷ Dsa⁻ta⁻ jøøh⁺ he⁻ ga⁻jäh⁺ siiyh⁺: “Llu⁺ ba⁻ ta⁻ kyah⁺, hne⁻ moz⁻ lluu⁺ kyaan⁺. Kih⁺ he⁻ ma⁻mi⁻teh⁺ kyaah⁺ miih⁺ he⁻ ga⁻toohn⁺ gooh⁺, leëh⁺ dsa⁻ta⁻ kih⁺ gya⁺ jwii⁻.” ¹⁸ Ja⁺ hi⁻ jñah⁺ he⁻ hi⁻ ga⁻jäh⁺: “Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, kuu⁺ kyah⁺ ma⁻lih⁻ hña⁺ juh⁺ lä⁻koh⁺ te⁺ kuu⁺ he⁻ ga⁻kwëëh⁺ jnä⁻.” ¹⁹ Hi⁻ ga⁻siiyh⁺ ka⁻läh⁺ hi⁻ he⁻: “Hne⁻ ka⁻läh⁺ leëh⁺ dsa⁻ta⁻ kih⁺ hña⁺ jwii⁻.”

²⁰ Hi⁻ ja⁻ jñah⁺ ka⁻läh⁺ hi⁻ ga⁻jäh⁺: “Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, hee⁻ kuu⁺ kyah⁺ la⁻, ga⁻løøn⁺ lluu⁺ kyaah⁺ hmiih⁺ dsa⁻luu⁻. ²¹ Jëeh⁺, ga⁻lä⁻gohn⁺ kyaah⁺ hne⁻ kih⁺ he⁻ hääh⁺ kyaah⁺ ta⁻ kyah⁺. Jmeeh⁻ kyah⁺ he⁻ la⁻ kih⁺ jñah⁺ hi⁻ chooh⁺ ta⁻ jee⁺ sa⁻ jngëeh⁻.” ²² Mah⁺ ga⁻jäh⁺ siiyh⁺: “He⁻ ba⁻ che⁻ hlëëh⁺ hne⁻ moz⁻. Kyaah⁺ ja⁻ ba⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻hlëëh⁺ llan⁺ ta⁻ kyah⁺. Ma⁻ñeh⁺ ba⁻ hne⁻ he⁻ hään⁺, mah⁺ jmeen⁻ kin⁺ he⁻ la⁻ kih⁺ jñah⁺ hi⁻ choohn⁺ ta⁻ jee⁺ sa⁻ ma⁻jngëën⁺. ²³ ¿He⁻ la⁻ sa⁻ ga⁻tøøh⁺ kuu⁺ kin⁺ banco mah⁺ ma⁻ la⁻ ma⁻ jahn⁺ ma⁻ngëëh⁺ kin⁺ lä⁻kye⁻ sa⁻joo⁺ kih⁺?” ²⁴ Mah⁺ ga⁻siiyh⁺ lä⁻jëë⁺ hi⁻ ma⁻tääh⁺ jee⁺ ja⁻: “Jñuu^h hnäh⁺ kuu⁺ he⁻ chooyh⁻ na⁻ mah⁺ kwëëh⁺ hnäh⁺ hi⁻ cha⁻ kih⁺ gya⁺ koo⁻ na⁻.” ²⁵ Dsa⁻ he⁻ ga⁻jäh⁺ siiyh⁺: “Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, pero dsa⁻ na⁻ cha⁻ ba⁻ kiyh⁺ gya⁺ koo⁻ na⁻.” ²⁶ Pero jwëëhn⁺ hnäh⁺: “Hi⁻ cha⁻ kih⁺, hyoyh⁺ cha⁻ ga⁻miih⁻. Mah⁺ hi⁻ cha⁻ miih⁻ kih⁺, dsa⁻jñuh⁺ go⁻ te⁻ ba⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁺. ²⁷ Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ lä⁻jëë⁺ hi⁻ na⁻høøh⁺ kin⁺, hi⁻ sa⁻ ma⁻ hnøø⁻ ma⁻ jmeen⁻ hih⁺ kih⁺, go⁻ kya⁺ kyaan⁺ ta⁻ la⁻ mah⁺ kuh⁺ luuy⁺ cha⁻nën⁻ la⁻.”

*Ga⁻he⁻ Jesús na⁻dsëë⁻ burr⁻ jwii⁻ Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)*

28 Ma⁻ngëë^h ma⁻hlëëh^h Jesús juu¹ ja⁻, ga⁻hey¹ jwë¹ ngooy¹ ta⁻ Jerusalén.
29 Ma⁻ngooy¹ ya⁻chuyh^h jwii⁻ Betfagé kyaah^h Betania, jäh⁻ kih⁻ moh⁻ he⁻ chee⁻
Olivo, ga⁻cheey¹ uu¹ discípulo kyaay¹. 30 Ga⁻siiyh⁻:

—Go⁻nää^h hnäh^h ta⁻ jee¹ jwii⁻ mäh⁻ he⁻ nөө^h ta⁻ cha⁻në^h. Wa⁻ra⁻ ga⁻tëëh^h
hnäh^h jee¹ oo⁻, jnääh⁻ hnäh^h jaa⁻ burr⁻ mäh^h hi⁻ na⁻hñuuh^h, hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻wii⁻
dsa⁻. Ja⁻ cheeh^h hnäh^h mah^h ya⁻jääh⁻ hnäh^h ta⁻ la⁻. 31 Cher⁻mah^h chaa⁻ hi⁻
ga⁻ngii^h juu¹ kyah^h hnäh^h he⁻ la⁻ cheeh^h hnäh^h burr⁻ na⁻, ja⁻ jwiih⁻ hnih^h lä⁻ la⁻:
“Jmee⁻ bii⁻ kih⁻ Dsa⁻ jөөh^h kyaa⁻ jnääh⁻ ba⁻ la⁻.”

32 He⁻ ja⁻ ga⁻nää^h ba⁻ hi⁻ ga⁻cheey¹ he⁻. Hi⁻ ga⁻jnääh⁻ ba⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻jäyh⁻.
33 Lä⁻ koo⁻ ma⁻ tääh^h cheeyh⁻ burr⁻ he⁻, ga⁻jäh⁻ dsa⁻ juu⁻ burr⁻ siiyh⁻:

—He⁻ la⁻ cheeh^h hnäh^h burr⁻ na⁻?

34 Mah^h ga⁻jäh⁻ discípulo he⁻ siiyh⁻:

—He⁻ jmee⁻ bii⁻ kih⁻ Dsa⁻ jөөh^h jnän⁻ ba⁻ la⁻.

35 He⁻ ja⁻ na⁻jääy⁻ burr⁻ he⁻ jee¹ cheh^h Jesús mah^h ga⁻kye⁻ dsa⁻ hmiih⁻ kih⁻
ka⁻luu⁻ burr⁻. Ja⁻ ga⁻ ma⁻wii⁻ Jesús burr⁻ he⁻. 36 Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ngoo⁻ Jesús, lä⁻ jëë⁻
dsa⁻ ma⁻ ja⁻ hmiih⁻ kih⁻ lä⁻ hä⁻ jwë⁻. 37 Ma⁻ ngooy¹ ya⁻jäyh⁻ jyoo⁻ kih⁻ moh⁻
Olivo, peer⁻ ma⁻ chaa⁻ llu⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ kyaay¹ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ kaah^h kiyh^h. Ma⁻
tooyh⁻ miih^h, kway⁻ ti⁻hmaah^h kih^h Dio kih^h lä⁻ jë⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁻jëëy⁻.
38 Ma⁻ jäyh⁻:

—iDio kyaah^h Dsa⁻ jөөh^h jnän⁻ hi⁻ ja⁻ na⁻ lä⁻ hih⁻ kiyh^h! Wa⁻ hii⁻ ti⁻ gyuu^h
jmi⁻ gyuu^h. iHe⁻ ba⁻ che⁻ jөөh^h laa⁻ hi⁻ gya⁻ gyuu^h!

39 Ja⁻ ga⁻ ko⁻ llaa⁻ fariseo hi⁻ ma⁻ tääh^h jee¹ kih⁻ dsa⁻ he⁻ ga⁻jäyh⁻:

—Ta⁻ jwoh⁻, ta⁻ kwa⁻ jwë⁻ hlëëh⁻ discípulo kyaah^h lä⁻ na⁻.

40 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Jwëëhn⁻ hnäh^h, cher⁻mah^h dsa⁻ la⁻ ga⁻tu⁻ hlëëh⁻ lä⁻ na⁻, ku⁻u⁻ he⁻ tääh^h la⁻
hlëëh^h llay⁻.

41 Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻tëë^h Jesús chuh⁻ kih⁻ Jerusalén, ga⁻jëëy⁻ ta⁻ jee¹ jwii⁻ ja⁻.
Peer⁻ ga⁻ki⁻ ga⁻hooyh^h kih⁻ dsa⁻ chaa⁻ jee¹ ja⁻. 42 Hi⁻ ga⁻jäyh⁻:

—He⁻ ba⁻ che⁻ llu⁻ kyah^h hnäh^h, wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ lä⁻ngëëh⁻ hnäh^h jmi⁻ na⁻,
hii⁻ na⁻ hi⁻ le⁻ jmee⁻ hii⁻ ti⁻ kyah^h hnäh^h. Pero sa⁻ jnä⁻ he⁻ ja⁻ kyah^h hnäh^h na⁻
ga⁻juh⁻. 43 Jëëh⁻, jä⁻ jmi⁻ hliih^h kyah^h hnäh^h. Dsa⁻ hi⁻ na⁻hөөh^h kyah^h hnäh^h
dsa⁻taayh⁻ lä⁻ku⁻ lä⁻ jii⁻ jee¹ jwii⁻ kyah^h hnäh^h mah^h saayh^h hnäh^h lä⁻hii⁻ në⁻
go⁻te⁻. Ni⁻ ko⁻taa⁻ mo⁻so⁻ cha⁻ jee¹ lääh⁻ hnäh^h. 44 Soh⁻hlay⁻ go⁻te⁻ na⁻hyah⁻
he⁻ na⁻ jné⁻ jwii⁻ kyah^h hnäh^h. Ja⁻ jiih⁻ ma⁻ jaa⁻ hnäh^h kih⁻ dsa⁻ he⁻. Soh⁻hla⁻
mi⁻ku⁻u⁻ he⁻ la⁻ na⁻hyah⁻, kih⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻jmeeh^h hnäh^h he⁻ he⁻ ja⁻ hi⁻ ma⁻ lääh^h
hnäh^h.

*Ga⁻hwëë^h Jesús dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh^h hni⁻ jee¹ chih^h gwah⁻
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)*

45 Ma⁻ ga⁻he⁻ Jesús jee¹ chih^h gwah⁻ juu⁻, ga⁻lөөy^h hëëy⁻ kih⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻
ma⁻ lla⁻ hmoo^h jee¹ ja⁻. 46 Mah^h ga⁻siiyh⁻:

—Lä⁻ la⁻ na⁻ sii⁻ juu¹ kih⁻ Dio: “Hne⁻ kin⁻ lä⁻ chee⁻ hne⁻ jee¹ ngii⁻ dsa⁻ kih⁻
Dio.” Pero ma⁻ jmeeh^h hnäh^h lä⁻ koo⁻ too⁻ jee¹ dsa⁻ taah⁻ dsa⁻ hii⁻ ba⁻.

47 Koo⁻ jmi⁻ koo⁻ jmi⁻ ma⁻ hlëëh⁻ Jesús dsa⁻ jee¹ chih^h gwah⁻. Pero lä⁻ jëë⁻
dsa⁻ kaah^h kyaa⁻ jmi⁻ dsa⁻ kyaah^h ta⁻ jwoh⁻ kyaa⁻ ley⁻ kyaah^h dsa⁻ kaah^h kih⁻ jee¹
jwii⁻ ja⁻, ma⁻ hnөөy⁻ ma⁻ jngëëyh^h Jesús. 48 Sa⁻ ga⁻ jnөөy^h ha⁻ lä⁻ ma⁻ jmeey⁻
mah^h ma⁻ jngëëyh^h Jesús, jëëh⁻ jwëë⁻ dsa⁻ ma⁻ tääh^h jëë⁻ koo⁻ hwëh⁻, nuuy⁻
juu¹ he⁻ kwa⁻ Jesús.

20

He-ja' gyuuuh' ba' hih' he- jmee' Jesús
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Koo- jmi' ma' cheh' Jesús hlëëyh- dsa- ju'hmëë' jee' chih' gwah- ma' ya- nää' dsa- kaah' kyaa' jmi- dsa- kyaah' ta- jwoh' kyaa' ley ko- jòh' kyaah' dsa- gyuuuh'. ² Mah' ga- jäh' sïyh- Jesús:

—Chiih' jnääh'. ¿Che' cha- jwë' kyah' he- jmeeh- lä- jë- he- na-? ¿Hij- kih' hih- he- jmeeh- lä- na-?

³ He- ja- ga- jëeh- Jesús juu' kiyh', ga- sïyh-:

—Ngün' koo- mi' juu' kyah' hnäh' ka- läh'. Jëeh' da' hnäh' kin' jää', ja- ga- jwahn' hi- kih' hih- he- jmeen- lä- la-. ⁴ ¿Hij- ga- jmeë' hih- he- ga- chaa' Jwaa- dsa- jmi', che' Dio o che' dsa- ñuuuh'?

⁵ Jee' tääh' ja- ma' llay' juu' kyaah' dsa- kyaayh', ma' jäh':

—Cher' mah' ga- jäh' jne', hih' kih' Dio ba' ja-, Jesús jäh': “¿He- la' sa- ga- lä- dsoo' hoh' hnäh' kiyh' ga- ja-?” ⁶ Hi- cher' mah' ga- jäh' jne', ja' hih' kih' dsa- ba' ja-, lä- jëë- dsa- te' kuü' jnän', jëeh', lä- jëë- hi- he- jmeey- dsoo' Jwaa- ma' laa' jaa- hi- ma' ngëë- juu' kih' Dio.

⁷ He- ja- ga- jäh' ga- sïyh- Jesús:

—Sa- ñe' jnääh' hi- kih' hih- ja' Jwaa- he- ga- chaa' dsa- jmi'.

⁸ Mah' ga- jëeh- Jesús juu' kiyh' ka- läh', ga- sïyh':

—Ni- jnä' sa- jmeehn' juu' hi- ga- jmeë' hih- he- jmeen- lä- la-.

Juu' na- hmää' lä- koo- la' kih' dsa- hi- ga- hoo' ta' kih' jñah'
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Hi- ga- looy' hlëëyh- dsa- juu' na- hmää' lä- la-:

—Jaa- dsa- ga- tää' koo- nää' chaah' wii- jëh'. Mah' ga- tooyh- goo- dsa- he- hoo' ma' to' dsaah'. Ja- ga' ya- hëëy' ngooy', jee' ga- lä- hëëy' cha- miih- jmi'. ¹⁰ Ma' ga- lloo' jii- kih' mi' jëh' ja-, ga- cheey' jaa- moz- kyaay' jee' ma' tääh' dsa- hoo' ta' kiyh' mah' ma' kooy- heey- he- ma' tëëy-. Pero dsa- hi- ma' hoo' chaah' jëh' ja-, ga- kway' kih' moz- he' mah' ga- hëëy' kih' ta- jmah'.

¹¹ Ga- cheey' jñah' ka- läh' moz- kyaay'. Hi- he' ka- läh' ga- jmi' ga- baa' dsih', ga- lley- o' hih' kih' mah' ga- cheeyh- ta- jmah'. ¹² Ga- të' hnë- jiih- ga- cheey' jñah' moz- kyaay'. Pero dsa- hi- ma' tääh' jmeë' ta' jee' ja-, lä- ja- ka- läh' ga- jmeeyh- dsoo' mah' ga- hëëy' kih' go- te-.

¹³ Hi- dsa- juu' chaah' jëh' ja-, ma' jmeey- huusë-: “¿Ha- lä- jmeen? Go- cheen' jaa- chih- kyaan- nää' ga' hi- hnaan-, ha- ga- che- wa- ra- ga- llooy', jmeey' he' kih'.” ¹⁴ Pero dsa- hi- ma' hoo' chaah' jëh' ja-, ma' ga- jëëy' ja' chih- he', ga- tääh' ga- llay' juu', ga- jäh': “Hi- oo- na- jä' kyaah' ta' la-. Wa' jngëeh' jnih' mah' jän' kyaah' heey- he- ma' tëëy-.” ¹⁵ He- ja- ga- lley- ta' ka- hne- jee' ma' na- jnääh' chaah' jëh' ja- mah' na- jngëëyh-.

¿Hee- ba' jmeë' dsa- juu' chaah' jëh' kih' hi- hoo' ta' kiyh', laah' hnäh'? ¹⁶ Lloo- dsa- juu' jëh' mah' mi- llaay- hi- jmeë' ta' ja- mah' tooyh- goo- jñah' hi- jmeë' ta' kiyh'—ga- jäh' Jesús.

Ma' ga- nuu' lä- jëë- dsa- he' juu' ja-, ga- jäh':

—¿Sa- wa' kwa' Dio jwë' jmeen- lä- ja'!

¹⁷ Ma' cheh' Jesús jëë- lä- jëë- dsa- he' mah' ga- sïyh-:

—¿Hee- hnoo' jäh- he- na- sii- lä- la-?:

Ja- ba' kuü' he- sa- ga- tih' dsë' të- hyah',

he- ja- ba- ga- ja' lä- koo- mi- kuu' he- kye- dsa- to- ne- kih' koo- hne- juuh- .

¹⁸ Lä- jee- hi- täh- ne- kuu' ja- , hi- he- chu- jøø' jmi- ngo' kih'. Hi- wa- ra- ga- toh' kuu' ja- ne- kih' dsa- , jleeyh' go- te- .

¹⁹ Lä- jee- jmi- dsa- kaah' he' kyaah' ta- jwoh' kyaa' ley- hnøøy' ma' saayh' Jesús hor- ja- , jeeh' ga- tah' dsëy' he- ga- hlëeh' Jesús kiyh' kyaah' juu' na- hmää' ja- . Pero ma' gayh- dsa- .

Kwaat- kih' ku'sih-

(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

²⁰ He- ja- ga- chee' dsa- kaah' he' ko- llaa' dsa- hi- na- kii' juu'. Hi- he' ma' jmaa- hñii' lä- koo- hi- lluu'. Lä- taa' ga- ga- jmeey' ha- lä- jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús mah' ma' hñiiy' kiyh' kyaah' dsa- ta'. ²¹ Lä- ja- , ga- ngiiy' juu' kiyh':

—Ta- jwoh', ñe- jnääh' hne- hlëeh' kwee- ma' kwah- juu'. Sa- cha- kwaat- kye' ha- lä- laa' lä- jaa- lä- jaa- dsa- . Hne- jwiih' dsa- kyaah' ju- dsoo' jmah' ba' ha- lä- la' jwë' kih' Dio. ²² ¿Ha- lä- jwah' hne- , che' llu' mi- hmaah' jne' ku'sih- kih' dsa- ta' César o sa- llu'?

²³ Pero kyuu' ba' Jesús may- kih' dsa- he', he- ja- ga- siiyh- :

—¿He- la' kah- hnäh' dsën'? ²⁴ Heeh' da' jnä' koo- kuu'. ¿Hi- kih' heeh- toq- la- ? ¿Hi- kih' jmi- na- sii- la- ?

Mah' ga- jäh' dsa- he' siiyh- Jesús:

—Kih' César ba' na- .

²⁵ He- ja- ga- jäh' Jesús siiyh- :

—He- la' kih' César, kwëeh' ba' César. He- la' kih' Dio, kwëeh' ba' Dio he- la' kih'.

²⁶ Ni- miih- sa- ga- jnøøyh' ha- lä- jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús to- lo- ne- lä- jee- dsa- . Koo- ga- taayh' jee- dsayh' ba' kyaah' juu' he- ga- jeeh- Jesús kiyh' mah' ga- jäh' ti- sih' go- te- .

Ga- ngii' dsa- juu' ha- lä- le' wa- ra- ga- tē- jee- lä- jiih' hi- na- juu'

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Lä- ja- ga- lla- nää' ko- llaa' dsa- saduceo jee' ma' cheh' Jesús. Dsa- he', sa- ma' jmeey- dsoo' he- lä- jiih' dsa- hi- ma- na- juu'. Mah' ga- ngii' dsa- he' juu' kih' Jesús. ²⁸ Ga- jäh' :

—Ta- jwoh', Moisé ga- sii' jnän' kyaah' juu' la- . Wa- ra- ga- juu' jaa- dsa- ñuu' hi- sa- chaa- joo', dsa- ñuu' øøh' hñii' he', lle' kih' teëy' dsa- më' mah' lä- chaa- jooy' hi- lee' kwaat- kyaa' hñii' øøyh'. ²⁹ Ma' laa' gyeë' dsa- ñuu' jaa- ba' cho' jmiy- . Hi- to- ne' he' ga- kaa' dsa- më' pero chah' ba' ga- juuy'. Sa- ga- lä- chaa- jooy'. ³⁰ He- ja- jee- ga- tē' uu' dsa- ñuu' øøyh', ga- kaa' dsa- më' he'. Ja- ba- lä- ja- ga- juuy', sa- ga- lä- chaa- jooy'. ³¹ Jee- ga- tē' uu' dsa- ñuu' øøyh', ga- kaa' dsa- më' he'. Ja- ba- lä- ja- lä- jee- gyeë' dsa- ñuu' ga- kaa' dsa- më' he' hi' ga- juu' lä- jee- gyeë' dsa- ñuu' he'. Ni- jaa- sa- ga- lä- chaa- joo'. ³² Jee- ga- dsaa' go- te- , ga- juu' hñii' dsa- më' ka- läh'. ³³ Wa- ra- ga- tē' jee- lä- jiih' hi- ma- na- juu', ¿hi- jaa- kih' jee- lä- jee- gyeë' lee' kyaa' dsa- më' he'? Jëeh', ga- lä- jee- gyeë' ba' ga- lä- kyaayh' —ga- jäh' dsa- saduceo siiyh' Jesús.

³⁴ He- ja- ga- jeeh- Jesús juu' kiyh', ga- siiyh- :

—Dsa- më' dsa- ñuu' jeey- gooy- ta- ko- jiih' chaa- jmi- gyuu' la- ba'.

³⁵ Pero lä- jee- dsa- hi- laa' kwaat- lä- jiih' jee- kih' hi- na- juu' mah' dsa- taayh' jmi- gyuu' hmëë', jee- ja- ni- jaa- dsa- më' dsa- ñuu' mo- so- jee' gooy- . ³⁶ Ni-

mo^oso^o juuy^o ka^oläh^o, leey^o kwee^o lä^okoo^o ángele. Lä^ollu^o he^o lä^ojiiyh^o he^oja^o leey^o joo^o Dio ba^o. ³⁷ Hi^o lä^okye^o Moisé ga^omi^ojnää^o jnän^o he^o lä^ojiih^o dsa^o jee^o kih^o hi^o na^o juu^o. Jëeh^o, lä^o ma^o ga^osii^o Moisé lä^okoo^o ga^ola^o kiyh^o jee^o ma^o chih^o chaah^o too^o ja^o, ga^otëeyh^o Dio lä^ola^o: “Dio kyaa^o Abraham, Dio kyaa^o Isaac, Dio kyaa^o Jacob.” ³⁸ He^o ga^ojäyh^o lä^oja^o, sa^o na^o juu^o dsa^o ma^ogyuh^o jnän^o he^o kih^o Dio. Jëeh^o Dio jnän^o laay^o Dio kyaa^o hi^o na^ojiih^o ba^o.

³⁹ Ko^ollaq^o ta^ojwoh^o kyaa^o ley^o ga^ojäh^o siiyh^o:

—Llu^o ba^o he^o ma^ojäh^o na^o, Ta^ojwoh^o.

⁴⁰ Ja^o jiih^o mo^oso^o ga^otuu^o dsëy^o ma^o ngii^o gyih^o juu^o kih^o Jesús.

Hi^o kih^o ja^o hi^o laq^o Cristo

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Mah^o ga^ojäh^o Jesús siiyh^o:

—¿Ha^o lä^ola^o he^o jäh^o dsa^o, Cristo laq^o sa^oju^o kih^o David? ⁴² He^o ba^o hñii^o David ga^osii^o juu^o la^o ne^o je^o kih^o Salmo:

Ga^ojäh^o Dio ga^osiiyh^o Dsa^ojòøh^o kyaan^o:

“Na^o jwoo^o ra^ollu^o kin^o la^o,

⁴³ lä^ojiih^o loo^o jmi^o llaan^o hii^o tiih^o lä^ojëe^o hi^o na^ohòøh^o kyah^o.”

⁴⁴ ¿Ha^o lä^oja^o laq^o Cristo sa^oju^o kih^o David ga^oja^o, cher^omah^o hñii^o David ga^ojäh^o kih^o Cristo: “Dsa^ojòøh^o kyaan^o?”

Ga^ojiih^o Jesús kih^o ta^ojwoh^o kyaa^o ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Lä^o ma^onuu^o ja^o lä^ojëe^o hi^o tääh^o jee^o ja^o, ga^ojäh^o Jesús siih^o discípulo kyaay^o:

⁴⁶ —Leeh^o hnäh^o kyaah^o ta^ojwoh^o kyaa^o ley. Peer^o tih^o dsëy^o ngëy^o jee^o kih^o dsa^o kyeyh^o hmiih^o kyoo^o, hnòøy^o jmee^o dsa^o Dio kiyh^o cha^ojwë^o jiih^o. Hi^o tih^o dsëy^o gyay^o to^o ne^o hma^osii^o neh^o gwah^o mäh^o hi^o lä^oja^o ka^oläh^o jee^o dsa^otaah^o dsa^o kuh^o hih^o. ⁴⁷ Hwëëy^o dsa^omë^o hñii^o cha^oneh^o kih^o, ki^owëe^o dsa^otaayh^o ngiiy^o kiyh^o kih^o Dio ha^o jee^o jëe^o dsa^o kiyh^o. Pero cha^o ga^omiih^o wii^o heeh^o Dio dsa^o hi^o jmee^o lä^oja^o.

21

Na^oka^o dsa^omë^o hñii^o kuu^o cha^one^o Dio

(Mt. 12:41-44)

¹ Ma^o cheh^o Jesús jëe^o ha^o lä^o ma^o jmee^o dsa^o cha^o kuu^o, tooyh^o kuu^o neh^o wii^o kih^o gwah^o. ² Ga^ojëëy^o ka^oläh^o jaa^o dsa^omë^o hñii^o hi^o tä^oñee^o go^ote^o, ga^otooyh^o to^o ñe^o nòø^o he^o sa^o kyee^o ni^o miih^o. ³ He^o ja^o ga^ojäyh^o:

—Ma^ora^o ju^odsoo^o jwëëhn^o hnäh^o, dsa^omë^o hñii^o la^o tä^oñee^o, ma^okway^o cha^oga^omiih^o lä^okoh^o ga^o jee^o lä^ojëe^o hi^o cha^o kuu^o. ⁴ Jëeh^o lä^ojëe^o hi^o oo^o ma^okweëh^o Dio miih^o he^o dsa^ochaa^o kiyh^o, pero dsa^omë^o hñii^o la^o, ma^oke^o tä^oñeey^o, ma^okway^o lä^okoh^o te^o kuu^o he^o cha^o kiyh^o he^o kyaah^o ma^o lay^o he^o jmee^o bii^o kiyh^o —ga^ojäh^o Jesús.

Lloo^o koo^o jmi^o hla^o gwah^o jiih^o

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Ma^o tääh^o ko^ollaq^o ma^olla^o juu^o kih^o gwah^o ha^o lä^okoo^o na^ohñaa^o ma^ola^o kuu^o he^o ma^o na^ochuh^o hi^o ma^o na^oli^o kyaah^o lä^ojë^o he^o ma^o dsa^oka^o dsa^o kih^o Dio. He^oja^o ga^ojäh^o Jesús siiyh^o:

6 —Lä'jē⁺ he⁻ jēēh' hnäh' na⁻, lloo⁻ koo⁻ jmi⁺ ni⁻ koo⁻ mi⁺kuu⁺ sa⁺ jā⁺ na⁻chuh⁺ nē⁻ kih' øøh⁻. Lä'jē⁻ ba⁺ soh'hla⁺.

Joh' nēē' sa⁺ jmee' lii⁻ jāā' ja⁻ ga' llaā' jmi⁺ gyuu⁺
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 He⁻ ja⁻ ga⁻ ngii⁺ dsa⁻ he⁻ juu⁺ kiyh⁺, ga⁻ jāyh⁺ siiyh⁺:

—Ta⁻ jwoh⁺, ¿lih⁺ ba⁺ le⁻ he⁻ hlēēh⁺ na⁻? ¿Hee⁻ lii⁻ jmee⁺ wa⁻ra⁻ ya⁻ jāh⁻ lä⁻te⁻ juu⁺ na⁻?

8 He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Hnøø⁺ leēh⁻ hnäh⁺ mah⁺ ni⁻ jāā⁻ sa⁺ mi⁻gaa⁻ hnäh⁺. Jwēē⁺ dsa⁻ ya⁻ nää⁺ hi⁻ ka⁺ nē⁻ kin⁺, jāyh⁺ siiyh⁺ hnäh⁺: “Jnä⁺ he⁻ laān⁺ Cristo hi⁻ ma⁻cheē⁺ Dio.” Hi⁻ jāyh⁺: “Ma⁺ ngoo⁺ ga⁻tē⁻ jmi⁺.” Pero ta⁻ go⁻nää⁺ hnäh⁺ kaah⁺ kiyh⁺. 9 Ga⁻ ma⁻nūh⁻ hnäh⁺ cha⁻ hnii⁻ ta⁻ la⁻ ta⁻ jnø⁺, ta⁻ jøøh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺. Jēēh⁺, jmee⁺ bi⁺ le⁻ lä⁻ jā⁻ to⁻ nē⁻. Pero jā⁻ lä⁻ चाह⁺ ja⁻ llaā⁻ jmi⁺ gyuu⁺.

10 Ngoo⁺ bih⁺ hlēēyh⁺:

—Teē⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ koo⁻ hwa⁺ kyaah⁺ jyoh⁺ hwa⁺, hi⁺ teē⁺ dsa⁻ ta⁻ kyaah⁺ jñah⁺ dsa⁻ ta⁻. 11 Jeh⁺ wii⁺ jwēte⁺ hwa⁺, jā⁻ he⁻ koo⁻ jee⁻ jwi⁻ jēē⁻ dsa⁻ hoo⁻ hi⁻ lä⁻ cha⁻ dsoo⁻ he⁻ dsa⁻ kwah⁺. Jmee⁺ goo⁻ jwēte⁺, hi⁺ ha⁻ koh⁺ lii⁻ sa⁺ jmee⁺ gyuu⁺ jmi⁺ gyuu⁺.

12 Jāā⁺ ja⁻ ga⁻ le⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ hlēēhn⁺ la⁻, saah⁺ dsa⁻ hnäh⁺, jmeeyh⁺ hnäh⁺. Jāāy⁺ hnäh⁺ neh⁻ gwah⁻ kiyh⁺, taayh⁺ hnäh⁺ neh⁻ nē⁻, dsa⁻ jāāy⁺ hnäh⁺ cha⁻ nē⁻ dsa⁻ ta⁻ kaah⁺ kwaat⁺ kin⁺. 13 Jee⁻ tāāh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ ngēēh⁺ hnäh⁺ lä⁻ jā⁻, ma⁻ jā⁻ la⁻ jmi⁺ kyah⁺ hnäh⁺ he⁻ kwah⁺ hnäh⁺ ju⁻ dsoo⁻ kin⁺. 14 Koo⁻ hä⁻ ba⁺ lla⁻ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ sa⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ hū⁻ dsē⁻ ha⁻ lä⁻ hlēēh⁺ hnäh⁺ he⁻ kyaah⁺ läāh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺, ga⁻ ma⁻ tāāh⁺ hnäh⁺ cha⁻ nē⁻ dsa⁻ ta⁻. 15 Jēēh⁺, jnä⁺ ba⁺ kwan⁺ juu⁺ he⁻ hlēēh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ cha⁻ miih⁻ hū⁻ dsē⁻ llu⁻. Lä⁻ jā⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ na⁻ høøh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ sa⁺ leeyh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ ma⁻ la⁻ juu⁺ he⁻ hlēēyh⁺. 16 He⁻ ba⁺ maa⁺ tāā⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ hnūy⁺ kyah⁺ hnäh⁺, lä⁻ jā⁻ ka⁻ läh⁻ øøh⁺ hnäh⁺, hi⁻ chaa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺, ome⁻ kyaah⁺ hnäh⁺. Lä⁻ jiih⁺ jngēēyh⁺ ko⁻ llaā⁻ hnäh⁺. 17 Ga⁻ lä⁻ jēē⁻ ba⁺ jmee⁺ na⁻ høøh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kwaat⁺ kin⁺. 18 Pero ni⁻ koo⁻ jñu⁻ lleh⁺ hnäh⁺ sa⁺ dsa⁻ hū⁺. 19 Wa⁻ kwēēh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ mah⁺ lä⁻ jā⁻ läāh⁺ hnäh⁺.

20 Wa⁻ra⁻ ga⁻ jēēh⁺ hnäh⁺ ma⁻ tāāh⁺ hløø⁺ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁺ kih⁺ Jerusalén, ma⁻ jā⁻ lä⁻ nēh⁺ hnäh⁺ ma⁻ lloo⁻ jmi⁺ jee⁻ heē⁻ go⁻ te⁻ jee⁻ jwi⁻ jā⁻. 21 Jmi⁺ jā⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ tāāh⁺ hwa⁺ Judea wa⁺ kyūy⁺ ta⁻ moh⁺. Hi⁻ tāāh⁺ jee⁻ jwi⁻, wa⁺ kyūy⁺. Hi⁻ hi⁻ tāāh⁺ jee⁻ nuu⁻ kih⁺, ta⁻ wa⁺ lla⁻ nāāy⁺ cha⁻ neh⁺ kiyh⁺. 22 Jēēh⁺, ma⁻ jā⁻ dsēē⁻ jmi⁺ teēh⁺ Dio jwi⁻ kih⁺ dsa⁻, mah⁺ lä⁻ te⁻ lä⁻ jē⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ sii⁻. 23 Peer⁺ jwi⁻ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ kyaa⁻ gyūy⁻ jmi⁺ jā⁻ hi⁻ lä⁻ jā⁻ hi⁻ jāā⁻ gyūy⁻ sēh⁺ ka⁻ läh⁺. Ha⁻ koh⁺ wii⁺ sa⁺ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ Judea, heeh⁺ Dio wii⁺ jwēte⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ Jerusalén. 24 Ko⁻ llaā⁻ jngēēh⁺ dsih⁺ kyaah⁺ nē⁻. Hi⁻ jñah⁺ ko⁻ llaā⁻ jāā⁻ dsih⁺ na⁻ hñūy⁻ ta⁻ jee⁻ jyoh⁺ jwi⁻. Lä⁻ tē⁻ dsē⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ llaā⁻ judiu jmeey⁺ kih⁺ dsa⁻ chaa⁻ Jerusalén lä⁻ jiih⁺ dsēē⁻ jmi⁺ he⁻ lle⁻ kiyh⁺.

Wa⁻ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jāh⁺ Hi⁻ ga⁻ lēē⁻ ngo⁺
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 Jā⁻ ga⁻ jmee⁺ lii⁻ nē⁻ hyoo⁻ nē⁻ sih⁻ jee⁻ hēē⁻ nūh⁺, mah⁺ nē⁻ hwa⁺ la⁻ sa⁻ nē⁻ dsa⁻ he⁻ jmee⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻ nuuy⁺ tooh⁻ miih⁺ jmi⁺ ñeeh⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ hluh⁺ wii⁺ jwēte⁺. 26 Lä⁻ jiih⁺ sa⁻ hlaā⁻ dsa⁻ hwa⁺ lä⁻ goyh⁺. Jmeey⁺ hū⁻ dsē⁻ he⁻ ba⁺ le⁻ kiyh⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻ jēēy⁺ sa⁻ jeh⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ cha⁻ gyūh⁺. 27 Jā⁻ ga⁻ jēēy⁺ Hi⁻ ga⁻ lēē⁻ ngo⁺ la⁻ hi⁻ jāh⁺ gyūh⁺ jee⁻ jni⁺ kyaah⁺ cha⁻ miih⁻ be⁻, laāy⁺ jøøh⁺ go⁻ te⁻. 28 Wa⁻ra⁻

ga⁻l^oo^o dsa⁻la⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ la⁻, ja⁻ kwah⁻ hnäh⁻ be⁻, chaah⁻ hnäh⁻ hñaa⁻h. Jēeh⁻, miih⁻ ga⁻ hn^oo^o lääh⁻ hnäh⁻ ma⁻ja⁻.

Juu' na⁻hmää⁻ kih' chaah' higo

²⁹ Hi⁻ ga⁻ jāyh⁻ sūyh⁻ juu' na⁻hmää⁻ lä⁻la⁻:

—Jēē⁻ da⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ kih' chaah' higo kyaah⁻ jyoh⁻ chaah' hma⁻.

³⁰ Wa⁻ra⁻ ga⁻l^oo^o dsa⁻hyo⁻ sa⁻jih⁻ kih⁻, ma⁻ñeh⁻ hnäh⁻ he⁻ ma⁻ngoo⁻ ga⁻tē⁻ jii⁻ jma⁻ ba⁻ ja⁻. ³¹ Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ hnäh⁻ ka⁻lä⁻h⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻jēeh⁻ hnäh⁻ dsa⁻la⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ ma⁻jwahn⁻ la⁻, wa⁻ lä⁻ngēeh⁻ hnäh⁻ he⁻ ma⁻ya⁻jäh⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻ jnä⁻hä⁻.

³² Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁻, sa⁻lla⁻ dsa⁻ cha⁻ na⁻ ta⁻ko⁻ jiih⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻lä⁻ te⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ jāh⁻ juu' la⁻. ³³ Ngēē⁻ ba⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ cha⁻ gyuu⁻h hwa⁻, pero juu' kin⁻, lä⁻ ma⁻ cha⁻ ja⁻ ba⁻.

³⁴ Hn^oo^o hāäh⁻ hnäh⁻ hñaa⁻h. Ta⁻ kwa⁻ hnäh⁻ jwē⁻ lä⁻ hweh⁻ tuh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ j^oo⁻ kyah⁻ hnäh⁻, he⁻ lla⁻ heeh⁻ hnäh⁻, he⁻ kye⁻h hnäh⁻ cha⁻ miih⁻ hu⁻dsē⁻ he⁻ ga⁻ hn^oo^o kyah⁻ hnäh⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻. Le⁻ ga⁻ che⁻ ni⁻ sa⁻ leeh⁻ hnäh⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lä⁻ te⁻ jmi⁻ ja⁻. ³⁵ Jmi⁻ ja⁻ le⁻ lä⁻ko⁻ sa⁻lä⁻ he⁻ jlē⁻ ga⁻lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁻. ³⁶ Ta⁻ gwii⁻ hnäh⁻ ja⁻, ngii⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio ko⁻lla⁻ jiih⁻ mah⁻ lä⁻ ja⁻ lääh⁻ hnäh⁻ kih⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ wi⁻ he⁻ jä⁻ ja⁻, hi⁻ tēēh⁻ hnäh⁻ go⁻taah⁻ hnäh⁻ cha⁻nē⁻ Hi⁻ ga⁻lēē⁻ ngo⁻ la⁻ —ga⁻jäh⁻ Jesús.

³⁷ Ta⁻lä⁻ jmi⁻ ma⁻ kway⁻ juu' jee⁻ chih⁻ gwah⁻. Hi⁻ ta⁻lä⁻ hwē⁻ ma⁻ go⁻hēēy⁻ ma⁻ dsa⁻yah⁻ ta⁻ moh⁻ he⁻ chee⁻ Olivo. ³⁸ Ta⁻lä⁻ tiih⁻ ma⁻ dsa⁻nää⁻ jwēē⁻ dsa⁻ jee⁻ chih⁻ gwah⁻ ma⁻ dsa⁻n^uu⁻ juu' he⁻ kway⁻.

22

Ma⁻hnooh⁻ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ ma⁻ saayh⁻ Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Ma⁻ngoo⁻ ga⁻tē⁻ jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu he⁻ñiih⁻ he⁻ sa⁻ kyaah⁻ levadura, ja⁻ ba⁻ jmi⁻ ja⁻ kuh⁻ dsa⁻ he⁻ borrego mäh⁻. ² Lä⁻jēē⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁻ kyaah⁻ ta⁻ jwoh⁻ kya⁻ ley, ma⁻hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ ma⁻ jngēēy⁻ Jesús jee⁻ sa⁻ jēē⁻ dsa⁻, jēēh⁻ ma⁻ gayh⁻ dsa⁻.

³ Mah⁻ ga⁻ he⁻ Tana⁻ neh⁻ tuh⁻ dsē⁻ Juda hi⁻ ma⁻ tēēyh⁻ Iscariote. Hi⁻ he⁻ ma⁻ laa⁻ ja⁻ jee⁻ lä⁻jēē⁻ gya⁻tuu⁻ apóstole kya⁻ Jesús. ⁴ He⁻ ja⁻ ñeey⁻ na⁻hlēēy⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁻ kyaah⁻ juu⁻ hl^oo⁻ hi⁻ ma⁻ h^oo⁻ gwah⁻ ja⁻. Ga⁻llay⁻ juu⁻ kyaayh⁻ ha⁻ lä⁻ ngēēy⁻ Jesús. ⁵ Peer⁻ ga⁻lä⁻ cha⁻ llu⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ jiiyh⁻ kuu⁻ kih⁻ Juda. ⁶ Ga⁻ heeh⁻ ba⁻ Juda juu⁻ ja⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jmeey⁻ mah⁻ ngēēy⁻ Jesús jee⁻ sa⁻ jēē⁻ dsa⁻.

Ga⁻jmeē⁻ Dsa⁻ j^ooh⁻ jnän⁻ ma⁻ n^uu⁻ kyaah⁻ ga⁻ h^oyh⁻ juu'

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Ma⁻ tääh⁻ dsa⁻ judiu jmi⁻ kuyh⁻ he⁻ñiih⁻ he⁻ sa⁻ kyaah⁻ levadura, ma⁻ ga⁻tē⁻ jmi⁻ he⁻ jngēēy⁻ borrego mäh⁻ hi⁻ kuyh⁻ hwē⁻ ma⁻ tē⁻ jmi⁻ ja⁻. ⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻jmeē⁻ Jesús mada⁻ kih⁻ Pee⁻ kyaah⁻ kih⁻ Jwaa⁻, ga⁻jāyh⁻ sūyh⁻:

—Go⁻nää⁻ hnäh⁻ go⁻ mi⁻llu⁻ hnäh⁻ jee⁻ kye⁻hn borrego mäh⁻.

⁹ —¿Ha⁻ jwah⁻ mi⁻llu⁻ jnää⁻h ma⁻n^uu⁻? —ga⁻jäh⁻ discipulo he⁻ sūyh⁻.

¹⁰ —Wa⁻ra⁻ ga⁻ taah⁻ hnäh⁻ jee⁻ jwii⁻ juu⁻ oo⁻, jee⁻h hnäh⁻ ja⁻ dsa⁻ hi⁻ ki⁻ ko⁻ mi⁻dsuu⁻ na⁻ kah⁻ jmi⁻. Ja⁻ lla⁻ lleh⁻ hnäh⁻ kaah⁻ kiyh⁻ lä⁻ jiih⁻ dsa⁻ hey⁻ cha⁻neh⁻. ¹¹ Jee⁻ dsa⁻ hey⁻ ja⁻, jwii⁻ hnäh⁻ dsa⁻ juu⁻ hne⁻: “Lä⁻lä⁻ jāh⁻ Ta⁻ jwoh⁻

siiyh⁺ hne⁻. ¿Na⁻ jee⁺ hne⁺ jee⁺ le⁺ kyeh⁺ jnääh⁺ borrego mäh⁺ kyaah⁺ discípulo kyaan⁺?¹² Hi⁻ he⁺ heeh⁺ hnäh⁺ jee⁺ ga⁺ tē⁺ tō⁺ jwēē⁺ hne⁺ jee⁺ cha⁻ koo⁻ jee⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ llu⁻. Jee⁺ ja⁻ mi⁻ lluh⁺ hnäh⁺ ma⁻ nuu⁻ jnän⁻ —ga⁺ jāh⁺ Jesús siiyh⁻.

¹³ Ga⁻lla⁻ nää⁺ ba⁻ discípulo he⁺ jee⁺ ja⁻ hi⁻ ga⁻la⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ ga⁺ jāh⁺ Jesús siiyh⁻. Mah⁺ ga⁻ mi⁻ lluy⁺ ma⁻ nuu⁻ he⁻ kuyh⁻.

¹⁴ Ma⁺ ga⁻ lloo⁺ hor⁻ kuyh⁻, ga⁻ gya⁻ Jesús nē⁻ mes⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ apóstole kyaay⁺. ¹⁵ Mah⁺ ga⁺ jāh⁺ Jesús siiyh⁻:

—iHa⁻ koh⁺ sa⁻ hee⁺ dsen⁻ kuhn⁻ ma⁻ nuu⁻ la⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, jāā⁺ ja⁻ ga⁻ jēēn⁻ wii⁺! ¹⁶ Ma⁻ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁺, mo⁻ so⁻ kuhn⁻ ka⁻ läh⁻ ma⁻ nuu⁻ la⁻ lä⁻ jiih⁺ lloo⁻ jmii⁺ he⁻ kuhn⁻ ka⁻ läh⁻ jee⁺ jmee⁻ Dio hih⁻.

¹⁷ Mah⁺ ga⁻ kay⁺ kyaah⁺ he⁻ ma⁻ haa⁻ jmii⁺ mi⁻ jēh⁺, ga⁻ kway⁻ ti⁻ hmaah⁺ kih⁻ Dio mah⁺ ga⁻ jāyh⁺:

—Kye⁻ kyaah⁺ la⁻ mah⁺ hii⁺ hnäh⁺ ma⁻ miih⁻ ga⁻ lä⁻ jēē⁻ hnäh⁺. ¹⁸ Jēēh⁻, mo⁻ so⁻ huhn⁻ ka⁻ läh⁻ jmii⁺ mi⁻ jēh⁺ ma⁻ āā⁻, lä⁻ jiih⁺ løø⁻ Dio jmee⁺ hih⁻ jnä⁻ hä⁻.

¹⁹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ kay⁺ he⁻ ñiih⁻, ga⁻ kway⁻ ti⁻ hmaah⁺ kih⁻ Dio mah⁺ ga⁻ ti⁻ ga⁻ llooyh⁺, ga⁻ jāyh⁺:

—He⁻ la⁻ na⁻ jmi⁻ ngo⁺ kin⁻. He⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kwan⁻ hñiin⁻ juun⁻. Kuh⁺ hnäh⁺ hi⁻ ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻ na⁻ mah⁺ lä⁻ dsooh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kin⁻.

²⁰ Ma⁻ la⁻ ma⁻ goh⁻ ma⁻ nuu⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁻ ka⁻ läh⁻, ga⁻ kay⁺ wa⁻ kyaah⁺ mah⁺ ga⁻ jāyh⁺:

—He⁻ la⁻ na⁻ jma⁻ kin⁻ he⁻ tuu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ kyaah⁺ jma⁻ kin⁻ la⁻ jmee⁺ Dio koo⁻ hmooh⁻ hmēē⁻. ²¹ Pero hi⁻ ngēē⁻ jnä⁻ ja⁻ goo⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsē⁻, hii⁺ ma⁻ kye⁻ ma⁻ goo⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ kin⁻ nē⁻ mes⁻ la⁻. ²² Ma⁻ra⁻ ju⁻ dsoo⁻, Hi⁻ ga⁻ lēē⁻ ngo⁺ la⁻ le⁻ kiyh⁺ lä⁻ koo⁻ lle⁻ kih⁺ ba⁻, pero jwii⁻ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ngēē⁻ jnä⁻ kih⁺ dsa⁻.

²³ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ taayh⁻ ngiiy⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaayh⁺, hii⁻ na⁻ hi⁻ jmee⁺ lä⁻ ja⁻.

Ha⁻ lä⁻ hnøø⁻ kih⁺ hi⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁺ øøh⁺ jne⁻

²⁴ Hi⁻ ga⁻ ti⁻ ga⁻ chooy⁻ juu⁺ ka⁻ läh⁻, ma⁻ jāyh⁻:

—¿Hii⁻ jāā⁻ jee⁺ lä⁻ jēē⁻ ka⁺ nē⁻ kih⁺ dsa⁻ kyaah⁺ jne⁻?

²⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁺ Jesús siiyh⁻:

—Lä⁻ jēē⁻ rey hi⁻ na⁻ hñaa⁻ kyaa⁺ dsa⁻ jmeey⁻ hih⁻ lä⁻ tē⁻ dsēy⁻ kih⁺ dsa⁻ kyaay⁺. Hi⁻ jāh⁺ dsa⁻ kiyh⁺, he⁻ jmee⁻ bih⁺ llu⁻. ²⁶ Pero hnäh⁺ sa⁻ ga⁻ tēēh⁻ hnäh⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻ ja⁻. Lla⁻ he⁻ ja⁻, hi⁻ jøøh⁺ ga⁻ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hnøø⁻ jmääy⁺ hñiiy⁻ jāā⁻ hi⁻ hwaā⁻ ba⁻. Hi⁻ kye⁻ nē⁻ kyah⁺ hnäh⁺ hnøø⁻ jmeey⁻ lä⁻ koo⁻ jāā⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ ba⁻. ²⁷ ¿Hii⁻ laa⁻ jøøh⁺, laah⁺ hnäh⁺? ¿Che⁻ hi⁻ gya⁻ nē⁻ mes⁻, o hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻? ¿Ja⁻ hi⁻ gya⁻ nē⁻ mes⁻ ba⁻ jøøh⁺? Pero jnä⁻ laan⁻ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ jāā⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ ba⁻.

²⁸ Hi⁻ hnäh⁺ laah⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kwēēh⁻ dsē⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁻ jee⁺ ma⁻ jēēn⁻ wii⁺. ²⁹ He⁻ ja⁻ kwan⁻ jee⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ hih⁺, lä⁻ koo⁻ ga⁻ kwēēh⁻ Täā⁻ jnä⁻ jmeen⁻ hih⁻. ³⁰ Lä⁻ ja⁻ kuh⁺ huh⁺ hnäh⁺ nē⁻ mes⁻ kin⁻ jee⁺ jmeen⁻ hih⁻. Hi⁻ kwan⁻ jee⁺ go⁻ taah⁺ hnäh⁺ jee⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ hih⁺ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ gya⁻ tō⁺ nää⁺ dsa⁻ Israel.

Ga⁻ jāh⁺ Jesús he⁻ hmä⁺ Pee⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ kyuyy⁺

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Hi⁻ ga⁻ jāh⁺ ka⁻ läh⁻ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻:

—Simón, Simón. Ga⁻ ngēē⁻ Tana⁻ hnäh⁺ mah⁺ kaayh⁺ hnäh⁺. Jmeey⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ dsa⁻ hi⁻ jwä⁻ mi⁻ trigo jwē⁻ nē⁻ lle⁻ mah⁺ lleē⁻ kyah⁺ kih⁻.

32 Pero ma⁻ngiⁿ kyah¹ kih⁴ Dio mah¹ sa⁺ jah⁴ hoh⁷. Hi⁻ hne⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻jeeh⁻ kyaah¹ jnä⁷, lle⁻ kih⁴ kwah¹ be⁷ kih⁴ lä⁻jëë⁺ øøh⁴ mah¹ wa⁻lla⁻nää⁷ bih⁴ ta⁻cha⁻ñe⁻.

33 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁷ Simón:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, ma⁻lla⁺ dsen⁺ he⁻ niin⁻ neh⁻ñe⁻. Hi⁺ ja⁺ ma⁻la⁺ koq⁻ niin⁻ neh⁻ñe⁻, lä⁻kye⁻ he⁻ juun⁻ ko⁻jøh⁷ kyaah¹ hne⁻ ma⁻lla⁺ dsen⁺.

34 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁷ Jesús siyh⁺ Pee⁻:

—Jwëehn⁻ hne⁻, ja⁻ba⁻ na¹, jää⁴ ja⁻ga⁻ hooch¹ chaah¹ dsoo¹, hne⁻ ma⁻të⁻ hnë⁻ jiih⁻ ma⁻hmäh¹ juu⁻ he⁻ sa⁺ kyuu^h jnä⁷.

Lloo⁻ koq⁻ jmü⁻ jëë⁻ dsa⁻ wü⁻

35 Mah⁴ ga⁻siyh⁺ lä⁻jëë⁺:

—Lä⁻ ma⁻ga⁻cheen⁺ hnäh⁷ na⁻kwah¹ hnäh⁷ juu¹, sa⁺ kye^h hnäh⁷ hmih⁻tuh⁻, ni⁻ sa⁺ kye^h hnäh⁷ kuu¹, ni⁻ loo⁻ he⁻ tooh¹ hnäh⁷ tiih¹ hnäh⁷, ¿che⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻lä⁻hnøø⁴ kyah¹ hnäh⁷ ma⁻ja⁻?

—Ni⁻ koq⁻ —ga⁻jäh⁷ lä⁻jëë⁺.

36 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁷ siyh⁺:

—Pero na¹, hi⁻ cha⁻ hmih⁻tuh⁻ kih⁴, wa⁻kyey⁷ ba¹. Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁻h⁷ kuu¹. Hi⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ ñe⁻tuuh⁻ kih⁴, wa⁻ hniy⁻ hmih⁻lloo⁻ kiyh⁴ mah¹ wa⁻läy⁻ koq⁻.

37 Jwëehn⁻ hnäh⁷, jmee⁻ bi¹ lä⁻te¹ kin⁻ he⁻ na⁻si⁻ lä⁻la⁻: “Jmää⁺ dsa⁻ jnä⁻ kwaat⁻ he⁻ laan¹ lä⁻koq⁻ jaä⁻ hi⁻ ää⁻ dsoo⁻.” Jëeh⁻, he⁻ ma⁻na⁻si⁻ kin⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ lä⁻te¹ ba¹.

38 Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh⁷ lä⁻jëëy⁺:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺. Cha⁻ ba⁻ to⁴ ñe⁻tuuh⁻.

Mah⁴ ga⁻jäh⁷ Jesús siyh⁺:

—Lee⁻ ba⁻ ma⁻la⁻ he⁻ na⁻.

Ñee⁻ Jesús Getsemani na⁻chuyy⁻ kyaah¹ Dio

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Lä⁻chah¹ ja⁻ ya⁻hëë⁻ Jesús. Hi⁻ lä⁻koq⁻ ma⁻ tëëy⁻ jmeey⁻, ngooy⁻ ta⁻ moh⁻ he⁻ chee⁻ Olivo. Hi⁻ ga⁻nää⁻ discípulo kyaay¹ chaä⁻ kaah¹ kiyh⁴ ta⁻ ja⁻.

40 Lä⁻koq⁻ ma⁻ ga⁻tëëy⁻ moh⁻ ja⁻, ga⁻siyh⁺ discípulo kyaay¹:

—Ngii⁻ hnäh⁷ kyah¹ hnäh⁷ kih⁴ Dio mah¹ sa⁻ kaah¹ hi⁻sa⁻llu⁻ hnäh⁷ lä⁻hyoh⁻ dsë⁻.

41 Ga⁻lä⁻øøy⁻ lä⁻koq⁻ üü⁻ jwä⁻ dsa⁻ koq⁻ mi⁻kuy⁻. Mah⁴ ga⁻juuyh⁻ jney⁻, ga⁻løøy⁻ ngiiy⁻ kiyh⁴. 42 Ga⁻jäh⁷:

—Cher⁻mah¹ hnooh⁻ Tää⁻, lää⁻ jnä⁷ kih⁴ he⁻ wii⁻ he⁻ jëen⁻ na¹. Pero sa⁻ wa⁻ le⁻ lä⁻hnoon⁻ hñiin⁻. Wa⁻ le⁻ lä⁻hnooh⁻ hñaa⁻h¹ ba¹.

43 Ga⁻lla⁻sëeh⁻ jaä⁻ ángel hi⁻ ja⁻ gyuu^h cha⁻ñey⁻ hi⁻ ga⁻kwa⁻ be⁻ kiyh⁴.

44 Lä⁻koq⁻ ma⁻ gyay¹ jëëy⁻ wii⁻, cha⁻ga⁻miih⁻ ma⁻ ngiiy⁻ kiyh⁴. Peer⁻ kah⁻gaä⁻ tooh⁻ jmi⁻lloo⁻ kiyh⁴ he⁻ ma⁻tuu⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ hwa⁻ he⁻ la⁻lä⁻koh⁻ jee⁻ tuu⁻ jma⁻.

45 Ma⁻ ga⁻nooy⁻ jee⁻ ma⁻ gyay¹ ngiiy⁻ kiyh⁴, ngooy⁻ jee⁻ ma⁻ tääh⁻ discípulo kyaay¹. Ga⁻jëëy⁻ na⁻saa⁻ na⁻gwiiy⁻, jëeh⁻ ga⁻hwaay⁻ he⁻ ti⁻meeh⁻ dsëy⁻.

46 Mah⁴ ga⁻siyh⁺:

—¿He⁻la⁻ na⁻gwiih⁻ hnäh⁷? Noo⁻ hnäh⁷, ngii⁻ hnäh⁷ kyah¹ hnäh⁷ mah⁴ sa⁻ leh⁻ he⁻ hñih¹ hnäh⁷.

Ga⁻saayh¹ Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Cheh¹ ga' Jesús hlëeh⁺ ma' ga'lla⁻nää⁴ jwëë⁷ dsa⁻. Hi⁺ ga'lloo⁴ hi⁻ ma' chee⁻ Juda, jaä⁻ jee⁻ lä'jëë⁻ gya⁺tuu⁷ discípulo, hi⁻ ma' jää⁻ dsa⁻ he⁻. Ngooy¹ chuh⁺ kih¹ Jesús mah¹ ga'chuyh⁷ kiyh¹. 48 He⁻ja⁻ ga'jäh⁷ Jesús siyh⁺:

—Juda, ¿che⁻ he⁻ hnaah⁺ jnä⁷ la⁻ he⁻ ma' chuh⁺ kin⁻ mah¹ ngëeh⁺ jnä⁷ he⁻ juun⁷?

49 Lä'jëë⁻ hi⁻ ma' tääh⁷ kyaah¹ Jesús, ma' ga'jëëy⁴ he⁻ kih¹ ja⁻ he⁻ ya⁻nää⁴ dsa⁻, he⁻ja⁻ ga'jäyh⁷ siyh⁺:

—Dsa⁻jøøh¹, ¿che⁻ ta' jnääh¹ kiyh¹ kyaah¹ ñe⁷?

50 Jaä⁻ discípulo he⁻, ga'jmeey⁷ dsoo⁷ kih¹ jaä⁻ moz⁻ kyaä⁴ dsa⁻jøøh¹ kyaä⁴ jmi⁻dsa⁻, ga'kuy⁷ lo' gway⁷ ra'lluu¹. 51 Mah¹ ga'jäh⁷ Jesús siyh⁺:

—Ma⁻lee⁻ kō⁻na⁻. Mo⁻to⁻ kaah⁻.

Ga⁻sooyh⁷ lo' gwa⁻moz⁻ he⁻, mah¹ ga⁻mi⁻hläy⁷. 52 Ja⁻ga⁻ ga'jäh⁷ Jesús siih⁻ lä'jëë⁻ hi⁻ ya⁻nää⁴ ya⁻chaayh⁺, lä'jëë⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah¹, lä'jëë⁻ hløø⁻ hi⁻ ma' høø⁻ gwah⁺, hi⁻ lä'jëë⁻ dsa⁻gyuuh⁺:

—¿Che⁻ dsa⁻hi⁻ jnä⁷, mah¹ ma⁻ya⁻nääh¹ hnäh⁷ kyaah¹ ñe⁷ kyaah¹ hma⁻?

53 Lä'jē⁻ jmi⁻ hään⁷ jee⁻ kyah¹ hnäh⁷ jee⁻ chih⁷ gwah⁺ mah¹ sa⁻ ga'chaah¹ hnäh⁷ jnä⁷. Pero na¹ ma⁻cha⁻ jwē⁻ kyah¹ hnäh⁷ jmeeh⁷ hnäh⁷ hih⁺, jëeh⁷ ma⁻tē⁻ hor⁻ jmee⁴ hih⁺ hi⁻ hää⁷ jee⁻ na⁻hōq⁻.

Ga⁻hmä⁷ Pee⁷ juu¹ he⁻ sa⁻ kyuyy⁷ Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 He⁻ja⁻ ga⁻saayh¹ Jesús, ga⁻tëëy⁻ lä⁻ ga⁻tē⁻ cha⁻neh⁺ kih¹ dsa⁻jøøh¹ kyaä⁴ jmi⁻dsa⁻. Uu⁷ ba⁷ ma' lleë⁻ Pee⁷ kaah¹ kiyh¹. 55 To⁻dsaah⁷ ho⁻hne⁻ kiyh¹ ja⁻, ga⁻jëeh⁷ dsa⁻je⁻, mah¹ ga⁻taayh⁷ lä⁻ku⁻ lä⁻jii⁷ llooyh⁻je⁻. Ja⁻ba⁻jee⁻ja⁻ ga⁻gya⁻Pee⁷ka⁻läh⁷ llooyh⁻je⁻. 56 Jee⁻ja⁻ ma⁻hää⁷ jaä⁻ dsa⁻mē⁻ hi⁻ ma⁻jmeē⁻ ta⁻jee⁻ja⁻. Ma⁻ga⁻jëëy⁻Pee⁷gya⁻llooyh⁻je⁻, ni⁻miuh⁻ sa⁻ga⁻kooy⁻nēy⁻ ma⁻jëëy⁻Pee⁷ma⁻ga⁻jäyh⁷:

—Hi⁻na⁻ka⁻läh⁷ ma⁻ngē⁻ kyaah¹ Jesús.

57 Pero ga⁻hmä⁷ Pee⁷ juu¹, ga⁻jäyh⁷:

—Dsa⁻mē⁻, sa⁻kyuun⁺ dsa⁻na⁻.

58 Kō⁻hwëë⁻ ja⁻ga⁻, jñah⁷ dsa⁻ga⁻jëëy⁻Pee⁷. Mah¹ ga⁻siyh⁺:

—Hne⁻ka⁻läh⁷ laä⁴ dsa⁻kyaay¹.

Mah¹ ga⁻jäh⁷ Pee⁷:

—Jah⁷ ha⁷, ja⁷ he⁻ jnä⁷ dso¹.

59 Ga⁻hya⁻ ga⁻kōq⁻ hor⁻, jñah⁷ ka⁻läh⁷ ma⁻jmeē⁻ dsoo⁷ juu¹ ja⁻, ma⁻jäyh⁷:

—Sa⁻na⁻heë⁻ go⁻te⁻, laay⁷ jaä⁻ hi⁻ ma⁻jmeē⁻ kō⁻jøh⁷ kyaah¹ Jesús. Jëeh⁷, dsa⁻chaa⁻ Galilea ba⁻na⁻.

60 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁷ Pee⁷:

—Dsa⁻ñuuh⁻, sa⁻man⁻ he⁻na⁻ hlëëh⁷.

Pero hlëëh⁷ gyih⁷ lä⁻ja⁻, lä⁻chah⁷ ja⁻ ga⁻hoo⁴ chaah⁷ dsoo¹. 61 He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁷ Dsa⁻jøøh¹ jñän⁷ hñii⁷, ga⁻jëëy⁻ Pee⁷. Ja⁻ga⁻ ga⁻lä⁻dsooh⁻ dsē⁴ Pee⁷ juu¹ kih¹ Dsa⁻jøøh¹ jñän⁷, lä⁻koh⁷ ga⁻siyh⁺: “Jää⁴ ja⁻ga⁻ hoo⁴ chaah⁷ dsoo¹, hne⁻ma⁻tē⁻ hnē⁻ jiih⁻ ma⁻hmäh⁷ juu¹ he⁻ sa⁻kyuuh⁻ jnä⁷.” 62 Ja⁻ga⁻ ya⁻hëë⁴ Pee⁷ ta⁻ka⁻hne⁻, ga⁻hooyh⁷ lä⁻jiih⁷ lla⁻ dsēy⁷.

63 Dsa⁻ hi⁻ ma⁻hää⁷ Jesús ma⁻mi⁻kwayh⁴, ma⁻ki⁻jnaay⁷. 64 Ga⁻løø⁻ dsa⁻mo⁻nēy⁻ hi⁻ ma⁻jnoo⁻ dsa⁻kiyh¹, mah¹ ma⁻ngiiy⁻ juu¹ kiyh¹:

—Jäh⁷ da⁻ hiji⁻ ma⁻jnoo⁻ kyah¹.

65 Joh⁷ juu¹ sa⁻ ma⁻ba⁻ ma⁻jnaayh⁻.

Na jāāȳ Jesús cha'nē' dsa-ta' kaah' kyaa' dsa- judiu
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Ma' ga' jnā' ja', ga' kuh' lā' jēē' dsa' gyuu'h', kyaah' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa-, kyaah' ta' jwoh' kyaa' ley, na jāāȳ Jesús jee' dsa-ñee' lā' jēē' dsa-ta' kyaa' dsa- judiu he'. Jee' ja' ga' ngii' dsa- he' juu' kiyh', ga' siiyh'˚:

⁶⁷—Chiih' jnāäh', ¿che' hne- he' hi- laa' Cristo?

Mah' ga' siiyh'˚:

—Cher'mah' ga' jwēehn' hnäh' sa' lā' heeh' hnäh' kin'˚. ⁶⁸ Hi' cher'mah' hee' juu' ngiih' kyah' hnäh' ka-läh', sa' jeeh' hnäh' kin'˚ ni' sa' lāäh' hnäh' jnā'. ⁶⁹ Pero na' ta' cha'nē', Hi-ga' lēē' ngo' la' gya' jwoo' ra-lluū' kih' Dio hi-cha' ga-lā-jē' be' kih'.

⁷⁰ He-ja' ga' jāh' ga-lā-jēē' dsa- he':

—¿Che' laah' hne' Joō' Dio ja'?

Mah' ga' jāh' Jesús siiyh'˚:

—Hnäh' ba' ma' jāh' hnäh' jnā' he'.

⁷¹ Ja' ga' ga' jāh' dsa- he':

—¿He' la' hnāäh' ga' jne' hi- jmee' ju'dsoo'? ¿Ja' ma-nuu' ba' jne' juu' kiyh'?

23

Ga' jāā' dsa- Jesús cha'nē' Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Lā' jēē' dsa- he' ga' noo' jee' ma' tāāȳh' mah' na jāāȳ Jesús cha'nē' Pilato.

² Ga-lōoy' hniy' kiyh', ma' jāyh'˚:

—Ma' jēē' jnāäh' kwee- ha' lā' jmee' dsa- la-, mi-gaay' dsa-goo- jnāäh'. Jāyh' sa' le' mi'hmaahn' ku'sih- kih' rey to-nē', hi' jāyh' laay' Cristo hi- laa' Rey.

³ He-ja' ga' ngii' Pilato juu' kiyh', ga' jāyh'˚:

—¿Che' hne- he' dsa-jōh' kyaa' dsa- judiu?

—Ma' jāh' ba' hne- —ga' jāh' Jesús siiyh'˚.

⁴ He-ja' ga' jāh' Pilato siih' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- hi' lā' jēē' ga' dsa-:

—Ni' miih- he' hliih' sa' ma' jnōh' kih' dsa-ñuuh- la-.

⁵ Pero dsa-kaah' he' cha' ga' miih- juu' ma' hnooy' kih' Jesús, ma' jāyh'˚:

—Hi'h' hi- na', peer' ma' llay' hni' kih' dsa-goo- jnāäh' lā' kaa' hwa' Judea jee' ma' ngēy' kway' juu'. Ga-lōoy' hwa' Galilea tāayh- dsa- miih' lā' jiih' ma' jay' lā' ga-tē' jee' jwii- la-.

Ga' jāā' dsa- Jesús cha'nē' Herode

⁶ Ma' ga' nuu' Pilato lā' ja-, ga' ngiiy' juu' kih' dsa-kaah', ga' jāyh'˚:

—¿Che' ja-ba' hi- chaa- Galilea dsa- na'?

⁷ Ma' ga-lā' ñe- Pilato, dsa- chaa- Galilea ba' he', ga' cheey' kyaah' Herode hi- ma' laa' lle'moh' hwa' Galilea. Jēēh', ja' ba' jmi' ja' ma' gya' Herode jwii- Jerusalén.

⁸ Herode, ma' ga' jēēy' Jesús ga-nōh' dsēy'. Jēēh', ma-lā' hii' hnōoy' jēēy', kih' he- ma' nuuy- lā' jē' he- ma' jmee' Jesús kih' dsa-, hi' hnōoy' ma' jēēy' he- jmee' Jesús kōō' he- juh-gaa-. ⁹ Ja' he- kōō' juu' ga' ngii' Herode kiyh', pero ni' miih- sa' ga' jeeh- Jesús kiyh'. ¹⁰ Jee' ja' ma' tāäh' ka-läh' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- kyaah' ta' jwoh' kyaa' ley. Hi- he' ma' tāäh' kōō' hweh- hniy' kih' Jesús. ¹¹ He-ja- Herode kyaah' hlōō' kyaay' ga' kaayh' lēē'. Hi' ga-kyeyh- Jesús kōō' hmiih- na'hñaa'h' he- mi-kwayh' kiyh' ba' ja-. Mah'

ga⁺cheey⁺ ka⁻läh⁺ cha⁻në⁺ Pilato. ¹² Jmii⁺ ja⁻ ga⁻lä⁻jwah⁺ Pilato kyaah⁺ Herode, jëeh⁺ hi⁻ he⁺ ma⁻ na⁻hääh⁺ øøyh⁺ jää⁺.

Ga⁻jä⁺ juu⁺ jngëeh⁺ dsa⁻ Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Ja⁻ga⁻ ga⁻tëeh⁺ Pilato lä⁻jëë⁻ dsa⁻kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻dsa⁻ hi⁻ lä⁻jëë⁻ ga⁻ dsa⁻ta⁻, lä⁻kye⁻ dsa⁻jwii⁻. ¹⁴ Mah⁺ ga⁻siyh⁻:

—Hnäh⁺ ma⁻ya⁻ jääh⁻ dsa⁻ñuuh⁻ la⁻ hi⁻ jwah⁺ hnäh⁺ llay⁻ hni⁻ kih⁺ dsa⁻gooh⁺ hnäh⁺. Hi⁺ ja⁻ba⁻ cha⁻nëh⁺ hnäh⁺ ma⁻kan⁺ ju⁻dsoo⁺ kiyh⁺. Pero ni⁻ miih⁻ he⁻ hlih⁺ sa⁻ ma⁻jnøøhn⁺ kih⁺ dsa⁻ñuuh⁻ la⁻ he⁻ kyaah⁺ bääh⁺ hni⁻. ¹⁵ Lä⁻ja⁻ Herode, sa⁻ ma⁻jnøøyh⁺ ni⁻ koo⁻ he⁻ na⁻bääyh⁺, he⁻ja⁻ ma⁻cheey⁺ ka⁻läh⁺ ta⁻ la⁻. Jee⁺ na⁻ ma⁻jëeh⁺ hnäh⁺, sa⁻ cha⁻ he⁻ hlih⁺ ma⁻jmee⁺ dsa⁻ñuuh⁻ la⁻ he⁻ kyaah⁺ ää⁻ jmi⁺ juuy⁺. ¹⁶ Heeh⁺ jnih⁺ wii⁺ jää⁺, ja⁻ga⁻ lää⁻ jnih⁺.

¹⁷ Ma⁻lle⁺ kih⁺ Pilato⁻ he⁻ lääy⁺ jaa⁻ hi⁻ hää⁺ neh⁺ ñe⁺ ma⁻ të⁻ jmi⁺.

¹⁸ Pero lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁻, koo⁻ hä⁻ ba⁻ ga⁻løoy⁺ tooyh⁻ miih⁻, ma⁻ jäh⁺:

—Jngëeh⁺ go⁻te⁻ dsa⁻ na⁻. Lää⁻ Barrabá⁺ ba⁻.

¹⁹ Hi⁻ he⁻ ñe⁻ neh⁺ ñe⁺ kwaat⁺ kih⁺ he⁻ ga⁻jngëeyh⁺ jaa⁻ dsa⁻ jee⁺ ma⁻ tee⁻ koo⁻ nää⁺ dsa⁻ kyaah⁺ dsa⁻ta⁻. ²⁰ Ma⁻hnøø⁺ Pilato ma⁻ lääy⁺ Jesús, he⁻ja⁻ ga⁻hlëeyh⁺ ka⁻läh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ hni⁺ he⁻. ²¹ Pero dsa⁻ he⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ miih⁺ ma⁻ tooyh⁻, ma⁻ jäh⁺:

—Tääy⁺ dsoh⁺ hma⁻cru⁻. Tääy⁺ dsoh⁺ hma⁻cru⁻.

²² Ga⁻të⁻ hnë⁻ jiih⁻ ga⁻jäh⁺ Pilato siyh⁻:

—¿Hee⁻ ba⁻ dsoo⁺ ma⁻jmee⁺ dsa⁻ñuuh⁻ la⁻? Sa⁻ hii⁻ jnøøhn⁺ ni⁻ miih⁻ he⁻ kyaah⁺ ää⁻ jmi⁺ juuy⁺. Heeh⁺ jnih⁺ wii⁺, ja⁻ga⁻ lää⁻ jnih⁺.

²³ Pero cha⁻ga⁻miih⁻ miih⁺ ma⁻ tooyh⁻, ma⁻ ngiiy⁺ he⁻ tää⁻ dsih⁺ dsoh⁺ hma⁻cru⁻. Kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻hlëeh⁺ dsa⁻, hi⁻ kyaah⁺ he⁻ ma⁻hlëeh⁺ jmi⁻dsa⁻ kaah⁺ he⁻ ga⁻liyh⁺ he⁻ ma⁻ngiiy⁺ ja⁻. ²⁴ Ga⁻heeh⁻ ba⁻ Pilato jmeey⁺ lä⁻koh⁺ ma⁻ ngii⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁻. ²⁵ He⁻ja⁻ ga⁻lääy⁺ hi⁻ ma⁻hää⁺ neh⁺ ñe⁺ he⁻, hi⁻ ga⁻jngëeh⁺ dsa⁻ jee⁺ ma⁻ tee⁻ kyaah⁺ dsa⁻ta⁻. Ga⁻lääy⁺ hi⁻ he⁻ mada⁻ kih⁺ dsa⁻jwii⁻ mah⁺ ga⁻ngëey⁺ Jesús goo⁻ hløø⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻ngii⁻ hi⁻ ma⁻ hni⁺ he⁻.

Ga⁻tää⁻ dsa⁻ Jesús dsoh⁺ hma⁻cru⁻

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻jääy⁺ Jesús na⁻tääy⁺ dsoh⁺ hma⁻cru⁻, ga⁻jëey⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ chee⁻ Simón hi⁻ ma⁻ chaä⁺ Cirene. Dsa⁻ he⁻ jah⁺ jee⁻ nuu⁻ kih⁺. Hi⁻ he⁻ ga⁻kyaay⁺ hma⁻cru⁻ kih⁺ Jesús, ngooy⁺ kyey⁻ hma⁻cru⁻ kaah⁺ kiyh⁺.

²⁷ Hi⁻ jwëë⁺ jwërte⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁺ kaah⁺ kiyh⁺. Jee⁺ kiyh⁺ ja⁻ ma⁻ tääh⁺ jwëë⁺ dsa⁻më⁻ hi⁻ ma⁻ ki⁻hooch⁻ cha⁻miih⁻ kih⁺ Jesús. ²⁸ He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús hñii⁺ ta⁻ jee⁺ ma⁻ tääh⁺ dsa⁻më⁻ he⁻ mah⁺ ga⁻siyh⁻:

—Dsa⁻më⁻ hi⁻ chaä⁺ Jerusalén, ta⁻ hooch⁺ hnäh⁺ kin⁻. Hooch⁺ hnäh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ba⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ kih⁺ gyuu⁻ kyaah⁺ hnäh⁺. ²⁹ Jëeh⁺, ja⁻ koo⁻ jmi⁺ ma⁻ jäh⁻ dsa⁻: “Llu⁺ la⁺ kih⁺ dsa⁻më⁻ hi⁻ sa⁻ kaa⁺ gyuu⁻. Lä⁻ja⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻kaa⁺ gyuu⁻, hi⁻ lä⁻kye⁻ hi⁻ sa⁻ jää⁺ gyuu⁻ gyuu⁻.” ³⁰ Jmii⁺ ja⁻ løø⁻ dsa⁻ jäh⁻: “Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ jlëë⁺ ba⁻ jne⁺ kyaah⁺ moh⁺ la⁻.” ³¹ Jëeh⁺, cher⁺ mah⁺ lä⁻na⁻ jmeeh⁺ dsa⁻ jnä⁺ hi⁻ laä⁻ lä⁻koh⁺ chaah⁺ hma⁻ eeh⁻, ha⁻ ga⁻koh⁺ sa⁻ jmeeyh⁺ hnäh⁺ hi⁻ laä⁻ lä⁻koh⁺ chaah⁺ hma⁻ kii⁻.

³² Hi⁻ ma⁻ jääy⁺ ka⁻läh⁺ uu⁺ dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁻ hi⁻ ma⁻ dsa⁻jngëeyh⁺. ³³ Ma⁻ga⁻lla⁻nääy⁺ jee⁻ chee⁻ Moo⁺ Lle⁺ Hlii⁺, jee⁻ ja⁻ ga⁻tääy⁺ Jesús dsoh⁺ hma⁻cru⁻,

hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ lä⁻uu⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsé⁻ he⁻, jaa⁻ jwoo⁻ ra⁻llu⁻ kiyh⁻ hi⁻ jaa⁻ jwoo⁻ ra⁻këh⁻. ³⁴ Ga⁻jäh⁻ Jesús:

—Tää⁻ kyaan⁻, jmeé⁻ jòh⁻ hoh⁻ kiyh⁻. Jëéh⁻, sa⁻ ñey⁻ hee⁻ na⁻ jmeey⁻.

Hi⁻ hløø⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻ ga⁻ ti⁻ ga⁻llooyh⁻ hmiih⁻ kih⁻ Jesús, kyaah⁻ he⁻ ma⁻ kooyh⁻ suert. ³⁵ Jee⁻ ja⁻ ma⁻ tääh⁻ dsa⁻ jëé⁻. Lä⁻kye⁻ dsa⁻ ta⁻ ma⁻ mi⁻kwah⁻ kih⁻ Jesús. Ma⁻ jäh⁻:

—Ga⁻liyh⁻ ba⁻ ga⁻lääy⁻ dsa⁻. Wa⁻lääy⁻ hñiiy⁻ na⁻, cher⁻mah⁻ dsoo⁻ laay⁻ Cristo hi⁻ na⁻lleeh⁻ kyaa⁻ Dio.

³⁶ Lä⁻kye⁻ hløø⁻ ka⁻läh⁻ ma⁻ mi⁻kwah⁻ kih⁻ Jesús, lä⁻koø⁻ ma⁻ ñeey⁻ chuh⁻ na⁻heeyh⁻ jmi⁻jiih⁻. ³⁷ Ma⁻ jäh⁻:

—Cher⁻mah⁻ hne⁻ laah⁻ Rey kyaa⁻ dsa⁻ judiu, lää⁻ hñaa⁻h.

³⁸ Ma⁻ na⁻ sii⁻ ka⁻läh⁻ gyuu⁻h⁻ lley⁻ kyaah⁻ hwëh⁻ griego kyaah⁻ hwëh⁻ latin hi⁻ kyaah⁻ hwëh⁻ hebreo ka⁻läh⁻, he⁻ ma⁻ jäh⁻: “Hi⁻ la⁻ he⁻ Rey kyaa⁻ dsa⁻ judiu.”

³⁹ Jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ hñaa⁻ dsé⁻ he⁻ hi⁻ ma⁻ taä⁻ jyoh⁻ hma⁻cru⁻, ga⁻mi⁻kwayh⁻ kih⁻ Jesús, ga⁻jäh⁻:

—Cher⁻mah⁻ hne⁻ laah⁻ Cristo, lää⁻ hñaa⁻h hi⁻ lää⁻ jnääh⁻.

⁴⁰ Pero hi⁻ jaa⁻ he⁻ ga⁻juu⁻h⁻ kih⁻ dsa⁻kyaayh⁻, ga⁻jäh⁻ siiyh⁻:

—¿Che⁻ lä⁻kye⁻ hne⁻ sa⁻ gah⁻ Dio, ma⁻ke⁻ ma⁻tøøh⁻ jne⁻ jee⁻ juu⁻ jne⁻?

⁴¹ Lä⁻na⁻ lle⁻ le⁻ jnän⁻. Jëéh⁻, jee⁻ la⁻ mi⁻hmaahn⁻ lä⁻ hnøø⁻ jnän⁻ kih⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ ma⁻jmeen⁻. Pero dsa⁻ la⁻ ni⁻ koø⁻ he⁻ hliih⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻jmeey⁻.

⁴² Mah⁻ ga⁻jäh⁻ siiyh⁻ Jesús:

—Ja⁻ mi⁻dsooh⁻ hoh⁻ jnä⁻ ga⁻ ma⁻ ñeh⁻ jee⁻ jmeeh⁻ hih⁻.

⁴³ Ja⁻ ga⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwëéh⁻ hne⁻, ja⁻ba⁻ na⁻ gwaah⁻ kyaah⁻ jnä⁻ ya⁻jwii⁻ kih⁻ Dio.

Ga⁻juu⁻ Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Ma⁻ ga⁻té⁻ koø⁻ lä⁻hyoo⁻ ga⁻nuu⁻ go⁻te⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁻ ja⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻té⁻ ko⁻ hi⁻ hnè⁻ ta⁻ ga⁻hloo⁻. ⁴⁵ Ga⁻nuu⁻ jmi⁻gyuu⁻. Hi⁻ hmiih⁻ he⁻ ma⁻ hii⁻ llah⁻ gwah⁻ ga⁻chee⁻ go⁻te⁻ to⁻dsaah⁻. ⁴⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻hlëéh⁻ Jesús koø⁻ ki⁻gaa⁻, ga⁻jäh⁻:

—Tää⁻ kyaan⁻. Ngëen⁻ jmi⁻lle⁻ kin⁻ ja⁻gooh⁻.

Ma⁻ la⁻ ma⁻ hlëëyh⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻juuy⁻.

⁴⁷ Ma⁻ ga⁻jëé⁻ juu⁻ hløø⁻ he⁻ ga⁻la⁻ lä⁻ja⁻, ga⁻kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio. Ga⁻jäh⁻:

—Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻, dsa⁻ñuu⁻h⁻ na⁻ ma⁻ laa⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu⁻ go⁻te⁻.

⁴⁸ Lä⁻jëé⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻, ma⁻ ga⁻jëëy⁻ he⁻ ga⁻la⁻ lä⁻ja⁻, ga⁻näay⁻ ki⁻jnooy⁻ mo⁻dsëy⁻. ⁴⁹ Ga⁻lä⁻jëé⁻ hi⁻ ma⁻ kyuu⁻ Jesús, lä⁻kye⁻ dsa⁻ më⁻ hi⁻ ya⁻nää⁻ kyaayh⁻ lä⁻ ga⁻té⁻ Galilea, uu⁻ ba⁻ ma⁻ tääy⁻ jëëy⁻ lä⁻jé⁻ he⁻ ga⁻la⁻ ja⁻.

Ga⁻haay⁻ Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Ma⁻ chaä⁻ jaa⁻ dsa⁻ lluu⁻ hi⁻ ma⁻ mi⁻teh⁻ kih⁻ Dio, ma⁻ chee⁻ José. Dsa⁻ he⁻ ga⁻lä⁻chaä⁻ jwii⁻ Arimatea he⁻ na⁻ hee⁻ hwa⁻ Judea. Ma⁻ laa⁻ jaa⁻ dsa⁻ ta⁻ kyaa⁻ dsa⁻ judiu. ⁵¹ Dsa⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻taayh⁻ hñiiy⁻ jee⁻, kyaah⁻ juu⁻ ja⁻ ma⁻ ga⁻taah⁻ lä⁻jëé⁻ dsa⁻ kyaayh⁻ juu⁻ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jmeey⁻ kih⁻ Jesús. Hi⁻ ma⁻ jøøy⁻ ma⁻ jëëy⁻ jnä⁻hä⁻ he⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁻ kih⁻. ⁵² José he⁻ ñeey⁻ nē⁻ta⁻ kih⁻ Pilato na⁻ngiiy⁻ jmi⁻ngo⁻ kih⁻ Jesús. ⁵³ Ma⁻ la⁻ ma⁻jyooy⁻ jmi⁻ngo⁻ kiyh⁻, ga⁻lääy⁻

koq̄ hm̄ih ta-jmaah̄. Mah' ga'taayh- neh' koq̄ to-hoq̄ he- ma' na-hē-
nē kuū hloo-, jee' sa' ga' ma'taayh- ni' jaa- hlii'. ⁵⁴ Jm̄i' ja- ma' mi-lluū'
dsa- judiu h̄ni' kih' he- jnā- jyoh' jm̄i' he- ma' hooy', jēeh' ta- ga'hloo' ja-
ma- hāā' jm̄i' he- teeh- dsa- dsē'.

⁵⁵ Lā-jēē- dsa-mē' hī- ya-nāā' kyaah' Jesús lā- ga-tē' Galilea, ga-jmeey'
ko-joh' kyaah' José na-jēēy- ha- jee' ga'kyaay- Jesús. ⁵⁶ Ja-ga' ga-nāāy' kiyh'
ga-mi-lluū' nuu- mi-jw̄i- kyaah' naa' mi-jw̄i-. Hi- ga'taayh' ga-hooy' jm̄i'
he- teeh- dsa- dsē' lā-koq̄- la' mada' kih' ley.

24

Ga-lā-jiih' Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Tiih- go-te- to-nē- jm̄i' kih' seman-, ga'lla-nāā- dsa-mē' he' jee' ma' la'
to-hoq̄- ja-, ma' kyey- lā-jē- he- hii- mi-jw̄i- he- ga-mi-lluū' ja- hi- jñah' ga'
dsa-mē' ga-jmeey' ko-joh' kyaayh'. ² Ma' ga-tēēy' jee' ja-, kuū he- ma' na-jnē-
hoo' to-hoq̄- ma-na-bā- ta-koo'. ³ Ma' ga'taayh' neh' to-hoq̄- ga-jēēy' mo-so-
kye- jmi' ngo' kih' Jesús Dsa-jøøh' jnān-. ⁴ Jee' tāāyh' jmeey- cha-miuh-
hūūdsē-, lā-chah' ja- ga'lla-sēēh' chuh' kiyh' uu' dsa-nūūh- hī- ma' kye' h'
hm̄ih- tō-jlēē- ñih'. ⁵ Ga-jwaah' jwēte dsa-mē' he', ga-jyooy' mo-nēy' ta-
hwa'. Mah' ga-jāh' lā-uu' dsa-nūūh- he' s̄iyh'.

—¿He-la' hnaah- hnāh' jaa- hī- na-jiih- jee' kih' hī- ma-na-juu'? ⁶ Mo-so-
chaa- jee' la-. Hii' ma-lā-jiih'. Mi-dsooh- hoh' hnāh' he- ga-jāyh' s̄iyh'
hnāh' lā-koq̄- ma' gya' gyih' hwa' Galilea, ⁷ lā-koh' ma' ga-jāyh' lā-la-: "La-
bii' kih' Hī- ga-lēē-ngo' la- ngēē' dsih' ja-goo- dsa-hñā- dsē', mah' tāāy- dsoh'
hma-cru'. Hi- ga' ma-hya- hnē- jm̄i' lā-jiiyh' ka-lāh'."

⁸ Ja-ga' ga-lā-dsooh- dsē' dsa-mē' he' juu' ja-. ⁹ Ma' ga-hwēēy- jee' ja-,
na-nāāy' na-jmeeyh' juu' kih' lā-jēē' gya-kaa- apóstole kyaah' kih' jee' lā-jēē-
dsa-kyaayh'. ¹⁰ Dsa-mē' hī- na-koq̄- juu' kih' apóstole he' ma' chee- María
Magdalena, Juana, María choo' Jacobo hi- jñah' ga' dsa-mē'. ¹¹ Pero lā-jēē-
hī- ga-nuu' juu' kih' dsa-mē' he' sa- ga-lā-heey' kiyh'. Ma' laay', juu' ngaa'
ba' ja- ma' hlēēyh'.

¹² He-ja- ga-noo- Pee', ngooy' ko-chih' jee' ma' la' to-hoq̄- ja-. Ma' ga-jēēy'
neh', ma-la' ta-jmaah' ba' ma' kye-. Peer- dsaa- dsēy' ngaayh', ma' jmeey-
hūūdsē- ha- ba-lā- ga-la'.

Ga-mi-jnāā- Jesús h̄ni' kih' uu' discípulo

(Mr. 16:12-13)

¹³ Ja-ba' jm̄i' ja- na-nāā' uu' discípulo koq̄- jee' jw̄i- he- chee- Emaú, uu'
koq̄- gya-koq̄- kilómetro kih' Jerusalén. ¹⁴ Jee' tāāyh' jwē' ga-nāāy' ja-, ma-
llay- juu' kih' lā-jē- he- ga-la'. ¹⁵ Pero hee- ga-la'. Jee' ga-nāāy' llay- juu' ja-
kyaah' dsa-kyaayh', ni' sa-liih- gyih', he' ba-h̄ni' Jesús ngoo' ko-joh' kyaayh'.
¹⁶ Pero sa- ga-lā-kyuuy-, kih' ma-na-jlē- hūūdsē- kiyh'. ¹⁷ Mah' ga-jāh' Jesús
s̄iyh'.

—¿Hee- ba' juu' na- llah- hnāh' cha-jwē' la-? ¿He-la' meeh- hoh' hnāh'?

¹⁸ Mah' jaa- hī- ma' chee- Cleofa, ga-jāyh' s̄iyh'.

—¿Ha- lā- la' juu'? Jee' kih' lā-jēē- hī- na-nāā' jm̄i', ¿che' jaa- hne- ba' sa-
ñeh' lā-jē- he- ga-la' jee' jw̄i- Jerusalén ma' jm̄i' la'?

¹⁹ Ja-ga' jāh' Jesús s̄iyh'.

—¿Hee- ba' ga-la'?

Mah' ga-jäh' dsa- he' siiyh':

—Lla- jnääh' juu' kih' Jesús dsa- ma' chaa- Nazaret. Ma' laay' jaa- hi- ga-ngeé' juu' kih' Dio. Jëéh', cha'né' Dio hi- cha'né' lä-jëé- dsa- ga-mi-jnääy- he- beey' kyaah' ta' kiyh' hi- lä-ja- kyaah' juu' he- ga-hlëeyh' ka-läh'. ²⁰ Hi- lla- jnääh' juu' ha- lä- ga-jmee' dsa-kaah' kyaah' jmi- dsa- kyaah' dsa-ta' kyaah' jnääh' ga-taayh- goo- lle'moh' mah' jmeey' hih' he- juuy', ja- ga- ga-täay- dsöh' hma- cru-. ²¹ Pero jnääh' ma' kye' jnääh' o-jöh' dsé- hi- he' noø' juu' ma' lää' jnääh' dsa- Israel. Pero na' ma-hya- hné- jmi' he- ga-la' lä-ja-. ²² ¿Che' kyuuh- ha- lä- ma-la'? Ko-llaä' dsa-mé' hi- jmee' ko-jöh' kyaah' jnääh', ma-jöoyh' jnääh', kyaah' juu' he- ma' kiyy' ja-. Jëéh' tiih- ga-ma-naäy' jee' la- to-høø-. ²³ Ma' ya-näay', jäyh' mo-so- cha- jmi-ngo' kiyh' kye- neh- to-høø- ja-, hi- jäyh' ma-jëey' ángele hi- ma-jäh' siiyh' he- na-jiih' ba' Jesús. ²⁴ Lä-ja- ma-naäy' ko-llaä' dsa- kyaah' jnääh' jee' la- to-høø- ja-. Pero ma' ya-näay', koø- ba' juu' jmeeyh- lä-koh' jäh' dsa-mé' he', he- mo-so' kye- jmi-ngo' kih' Jesús.

²⁵ Ja- ga- ga-jäh' Jesús siiyh':

—He- ba' che- taah- hnäh'. He-lii' ba' ga-lä-dsoo' hoh' hnäh' lä-jé- he- ga-jäh' hi- ga-ngeé' juu' kih' Dio llo'joo'. ²⁶ ¿Che' sa- ma' la' bi' kih' hi- laa' Cristo ma' dsa-ngeéy' lä-jé- he- wi', jää' ja- ga-lee'y' jøøh'?

²⁷ Lä-chah' ja- ga-løoy' hlëeyh- lä-koø- ma-na-sii- kiyh' jää'. Ga-løoy' kyaah' he- ga-sii' Moisé hi- ngoo' bih' mi-jnäay- lä- hii' né- ha- lä- hlëeh' kiyh' jee' ga-sii' hi- ga-ngeé' juu' kih' Dio.

²⁸ Ma' ga-teéy' jwi' jee' ga-näay' ja-, ga-jmee' Jesús lä-koø- he- ngoo' bih' ta- cha'né'. ²⁹ Pero discípulo he' ga-chuu' kyaayh' mah' jay' hwé' ja-, ga-jäyh' siiyh':

—Jä' kyaah' jnääh', jëéh' ma-hloo' ba' la-, ma-ngoo' ga-nuu-.

Ga-jä' bih' kyaah' discípulo he'. ³⁰ Lä-koø- ma' gyay' né' mes-, ga-kay' he-ñiih'. Ma- ngéé' ma-kway' ti'hmaah' kih' Dio, ga-llaay' he-ñiih' ja- mah' ga-kwëeyh' discípulo he'. ³¹ Lä-chah' ja- ga-na' mi-néy' hi- ga-lä-kyuuy' Jesús. Lä- ma-jëey- ja- ga-ääh' Jesús. ³² Mah' ma' jäh' dsa-kyaa'yh':

—Ha- koh' sa- ma-nøh' dsé- jne' lä-koh' juu' he- ma-hlëeyh' jne' cha'jwé'. Hi- lä-ja- ka-läh' kih' he- ma-mi-jnäay- ha- lä- hnøø' jäh' jee' na-sii- juu' kih' Dio.

³³ Lä-chah' hor- ja- ga-nooy- ga-näay' ta- Jerusalén. Ga-lla-näay' jee' ma-tääh' ko-jöh' lä-jëé- gya-kaa- apóstole kyaah' jñah' dsa-kyaa'yh'. ³⁴ He- ja- ga-jäh' dsa- hi- ma-tääh' he':

—Ma' ra' ju'dsoo' ma-lä-jiih' Dsa-jøøh' jñan', hi- ma-mi-jnäay- hñiiy' kih' Simón.

³⁵ Ja- ga- ga-jmeeh' lä-uuy' discípulo he' juu', ha- lä- ga-la' kiyh' cha'jwé', hi- ha- lä- ga-lä-kyuuy' Jesús ma' ga-llaay' he-ñiih'.

*Ga-mi-jnää- Jesús hñii' kih' discípulo kyagy'
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)*

³⁶ Ta-ko-jiih' ma' täayh' llay- juu' ja-, ga-lla-sëeh' Jesús to-dsaah' jee' kiyh' mah' ga-siiyh':

—Wa' hii' ti' kyah' hnäh'.

37 He-ja- ga-jwaah' jwërte lä-jëë- hi- ma' tääh' he' mah' ga-lä-goyh'. Jmi-llë' ba' ja- ma' jëëy', laay'. 38 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—¿He-la' gah' hnäh'? ¿He-la' jmeeh- hnäh' to' hoh' hnäh'? 39 Jëë da' hnäh' ma-goon-. Jëë da' hnäh' ma-tiin-. Ja-ba' jnä' la-. Chooh' da' hnäh' mah' jëë. Jëeh', jmi-llë' sa- kye- jmi-ngo' lä-koö- jëeh' hnäh' laan'.

40 Jee' cheyh' hlëëyh' lä-ja-, ga-heeyh' dsa- ma-gooy- ma-tiyy'. 41 Pero sa- ga-ma-heey' llu', kih' he- jëë- dsëy' cha-miuh- hi- ma' dsaq- dsëy' ka-läh'. He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—¿Hee- cha- miuh- kihn' jee' la-?

42 He-ja- ga-kwëëyh' koö- jwi' kih' hmooh- na-dsëë- në' je- hi- koö- jwi' tah' sër-. 43 He-ja- ga-sooyh' mah' ga-kuyh- lä- ma-jëë- ja- lä-jëë-. 44 Mah' ga-jäh' Jesús siih' lä-jëë- dsa- he':

—He- la- na- juu' he- ga-hlëëhn' hnäh' lä- ma' gya' ga' jnä' jee' kyah' hnäh'. He- ga-jmee' bii' ga-lä-te' lä-jë- he- na-sii- kin- në' ley kih' Moisé, hi- jee' na-sii- juu' kih' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio, hi' kih' salmo ka-läh'.

45 Ja- ga- ga-jmeey' ga-na' huud-së- kih' dsa- he' mah' ga-lä-ngëëy' lä-koö- na-sii- juu' kih' Dio. 46 Mah' ga-siyyh' lä-jëë- dsa- he':

—He- la- na- ma-na-sii- kin- jää'. Ga-jmee' bii' ki- jnä' hi- laa' Cristo he- ga-jëen' wii' mah' ga-lä-jiuhn' jee' kih' hi- na-juu' ma' ga-hya- hnë- jmi'. 47 Hi- kwaat- kin-, dsa-nää' dsa- dsa-kwa- juu' kin- ga-lä-kaa- hwa'. Løøy' ta' Jerusalén hlëëyh' dsa- ha- lä- dsa-jeeyh- kyaah' Dio mah' koö- Dio dsë' kih' dso'kye- kiyh'. 48 Hnäh' he' hi- jmee' ju'dsoo' kih' lä-jë- he- la-. 49 Hii- jnä' cheen' kyah' hnäh' he- ga-bääh- Tää' kyaan- hñii' kwëëyh' hnäh'. He-ja- jää' hnäh' Jerusalén la-, lä-jiuh' tēēh' hnäh' be' he- jyoo' gyuhh'.

Ngaah' Jesús gyuhh'
(Mr. 16:19-20)

50 Ga-jää' Jesús lä-jëë- dsa- he' lä- ga-të' jäh- kih' jwi- Betania. Jee' ja- ga-chooy' gooy- gyuhh' mah' ga-mi-jäây' lä-jëë-. 51 Jee' cheyh' mi-jäây' lä-jëë- dsa- he' ngaayh' ta' gyuhh'. 52 Ma-ngëë' ma-jmäây' jøøh' Jesús, peer- jëë- dsëy' ga-näây' ta' Jerusalén. 53 Hi- ma' tääh' täây' jee' ma' chih' gwah-, kway- ti'hmaah' kih' Dio hi- ma' jmeey- juuh- kiyh'. Wa' la- lä-ja-.

San Juan

Juu'hmëe' kih' Jesús he- ga'sii' Jwaa'

Juu' kih' Dio ga'lëey' dsa-

¹ Lã- ma' to-në' ma' chaay- ba, laay' Juu'. Juu' ja- ma' laa' kyaah' Dio. Ja-ba' Juu' ja- ma' laa' hñii' Dio. ² Hi- na- ma' laa' lã- ma' to-në' kyaah' Dio. ³ Hñiiy' ga'jmeey' lã-jë- he- cha-, ni- miih- sa- cha- he- ma-na-la' kih' hñii' he- sa- ga'jmeey' hñiiy'. ⁴ Kih' hñii' bih' na'jiih-. Heh' he- na'jiih- ja-, la' lã' koo- wa'je- he- choo' kih' lã-jëe- dsa-. ⁵ Ga-lã-jnä' wa'je- ja- jee' ma' tãäh' hi- jmee' he- hñih'. Pero dsa- hi- ma' tãäh' jmee' he- hñih', sa- ga'liy' kyaah'.

⁶ Hi- ma' chaä- jaa- dsa-ñuuh- ma' chee- Jwaa' hi- ga'chee' Dio. ⁷ Hi- he' ja' kye- ju'dsoo', mah' kway' ju'dsoo' kih' wa'je-, mah' lã-ja- lã-jëe- dsa- lã-dsoo' dsë' kih' wa'je- ja- kyaah' juu' he- ga'kway'. ⁸ Ja- hi- he' ma' laa' lã' koo- wa'je- ja-, jay' mah' kway' ju'dsoo' kih' hi- laa' lã' koo- wa'je- ja-ba'. ⁹ Ma-ngoo' ya-jäh- jä- hi- laa' lã' koo- wa'je- he- la' ju'dsoo', he- choo' kih' lã-jëe- dsa-.

¹⁰ Ja-ba' jmi-gyuu- la- ma-chaay-, hi- ga'jmeey' Dio jmi-gyuu- la- ta-la' kih'. Pero dsa- chaä- jmi-gyuu- la- sa- ga-lã-kyuuy-. ¹¹ Jay' ja-ba' jmi-gyuu- kih', pero hi- chaä- kyaay' sa- ga'heeyh-. ¹² Pero lã-jëe- hi- ga'heeyh-, hi- jmee' dsoo' dsë' kih', ga'kway' jwë' leey' joo' Dio. ¹³ He- laay' joo' Dio, ja- kih' he- ga-lã-chaay- lã' koo- lle' kih' dsa-lã-chaä- dsa- jmi-gyuu-, ni- ja- kih' he- ga-lã-hyoh- dsë' cho'jmiiy- he- ga-lã-chaay- he- laay' joo' Dio, ni- ja- kih' he- ga'jmeey' cho'jmiiy- huu-dsë- he- ga-lã-chaay-. He- ga-lã-chaay- lã- hnøø' hñii' Dio ba' ja-.

¹⁴ Hih' hi- laa' Juu' ja-, ga'lëey' dsa- mah' ga'gyay- jee' jnän', hi- jnääh' discípulo kyaay' ga-jëe' jnih' he- laay' jøøyh'. Laay' jøøyh' kih' he- laay' gyuu- koo- mëe' kyaä' Tää'. Ha- koh' sa- llu' dsëy' hi- kye- ju'dsoo' jmah' ba'. ¹⁵ Ga-kwa' Jwaa' ju'dsoo' kih', ma' jäh':

—Hi- la- he' hi- ma' jwahn' kih': “Hi- jä- këe- ga' kin-, hi- la- jøøh' ga- lã' koo- jnä', jëeh' ko-ja- ma-chaä- bih' jää' ki- jnä'.”

¹⁶ Ha- koh' sa- cha-miuh- he- cha- kih', hi- jee' ga-lã-jëe- jne' joh' he- sa- ma- hñah' jne'. Ja- koo- hä- ma-mi-jäay' jne'. ¹⁷ Heh' ley, ta-la' kih' Moisé ba' ja'. Pero lã-jë- he- la' kwa' Dio, kyaah' lã-jë- ju'dsoo', ta-la' kih' Jesucristo ba' ga-hñah' jne'. ¹⁸ Jih'koh' jih'lih-, ni- jaa- sa- ma-jëe- Dio. Jooy' hi- laa' gyuu- koo- mëe' ba', hi- gya' ko-jøh' kyaah' Tää', hi- he' ba' ma-mi-jnäay- jnän' ha- lã- laay'.

Ga'jmeey' Jwaa' ju'dsoo' kih' Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Dsa-ta' judiiu hi- chaä- Jerusalén ga'cheey' jmi-dsa- kyaah' dsa- levita kih' Jwaa' mah' na'ngiiy' juu' kih' hi- laa' Jwaa'. ²⁰ He-ja- ga'heeh- ba' Jwaa' he- jmeeyh' juu', sa- ga'hmäy':

—Ja- he' jnä' laan' Cristo —ga-jäh' Jwaa' siiyh'.

²¹ —¿Hi- ba' laah' hne- ja-? ¿Che' hne- he' Elía? —ga'siiyh' Jwaa'.

—Ja- he' jnä' —ga-jäh'.

—¿O che' hne' he' laah' dsa' hi' ngëe' juu' kih' Dio hi' nøø' juu' jä' jmi' gyuu' la'—ga'jäh' dsa' he'.

Koo' ka-läh' ga'jeeh' Jwaa' juu' kiyh':

—Jah'hä'.

22—¿Hi' ba' laah' hne' ja'? Mah' ngëe' jnääh' juu' kwee' kih' hi' ma' chee' jnääh'. ¿Ha' lä' jawah' hñaa'h'? —ga'jäh' dsa' he' siiyh' Jwaa'.

23 He' ja' ga'jäh' Jwaa' siiyh':

—Jnä' laan' hi' kwa' juu' jee' la' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih': "Mi'lluu' hnäh' hñaa'h' mah' jä' Dsa-jøøh' jnän' ko'-dsoo' jwë'" —lä'koo' ga'jäh' Isaia hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio.

24 Lä' jëe' dsa' hi' ga'chee' dsa' judiu he' ma' laa' fariseo. 25 Ga'ngi'y' juu' kiyh' ka-läh' ga'siyyh':

—¿He-la' ja' chaah' dsa' jmi'—, cher'mah' sa' laah' Cristo, ni' sa' laah' Elia, ni' hii' ga' jñah' dsa' hi' ma' ngëe' juu' kih' Dio? —ga'jäh' dsa' he' siiyh'.

26—Jnä' chaan' dsa' jmi' kyaah' jmi' ba', pero jee' kyah' hnäh' chaa' jaa' hi' sa' kyuu' hnäh'. 27 Hi' he' jä' këe' ga'ki' jnä'. Hi' ni' sa' tē'dsëen' chiihn' mah' llen' loo' he' hä' tiiy' —ga'jäh' Jwaa' siiyh'.

28 Lä' jë' he' la' ga'la' jee' jwi' he' chee' Betania, ta' hngaah' ko'-taa' kih' jmi' Jordán, ta' jee' ma' choo' Jwaa' jmi'.

Jesús laa' Borrego mäh' kyaq' Dio

29 Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', ga'jëe' Jwaa' Jesús ja' ta' jee' ma' cheyh', mah' ga'jäyh':

—Jëe' da', hi' na' he' Borrego mäh' kyaq' Dio hi' jñuu' dso'kye' kih' dsa' jmi' gyuu'. 30 Hi' na' na' hi' ma' jawahn' kih': "Këe' ga'kin', jä' jaa' dsa' ñuu' hi' jøøh' ga'lä'koo' jnä', jëeh' ko'ja' ma' chaa' bih' jää' ki' jnä'."

31 Jnä' sa' ma' kyuu' jnih'. Ma' jan' mah' chaan' dsa' jmi' ba' mah' lä'ja', lä'jnääy' kih' dsa' Israel.

32 Ga'mi'jnää' ga' Jwaa' juu', ga'jäyh':

—Ga'jëen' jmi'lle' Na' jngii' kih' Dio ga'jyoo' gyuu' jmi' gyuu', laay' lä'koo' jaa' juu', hi' ga'jä' ko'hwëe' nē' kiyh'. 33 Jnä' sa' ma' man' hii' he'. Pero hi' ga'chee' jnä' he' chaan' dsa' jmi' kyaah' jmi', ga'siyyh' jnä': "Hi' jëeh' jyoo' jmi'lle' mah' jä' ko'hwëe' nē' kiyh', hi' he' he' hi' chaa' dsa' jmi' kyaah' jmi'lle' Na' jngii' kih' Dio." 34 Lä'ja' ga'jëen' hi' jmeen' ju'dsoo' kiyh', hi' he' he' Joø' Dio —ga'jäh' Jwaa'.

To' nē' discípulo kyaq' Jesús

35 Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', koo' ka-läh' ma' cheh' Jwaa' kyaah' uu' hi' ma' jmee' ko'jøh' kyaah'. 36 Ma' ga'jëe' Jesús ma' ngëe' jee' ja', mah' ga'jäyh':

—Jëe' da', hi' na' he' Borrego mäh' kyaq' Dio.

37 Ma' ga'nuu' lä'uu' hi' ma' ga'nää' ko'jøh' kyaah' Jwaa' he' ga'hleeyh' lä'ja', ga'nääy' kyaah' Jesús ba'. 38 Ma' ga'jeeh' Jesús hñii', ga'jëe' cha' hi' he' kaah' kiyh', mah' ga'siyyh':

—¿Hee' na' hnooh' hnäh'?

Mah' ga'jäh' dsa' he':

—¿Ha' ñeh' hne' Rabí, he' la' hnøø' jäh' Ta'jwoh'?

39—Ya'nää' hnäh' ja' mah' ya'jëe' —ga'jäh' Jesús siiyh'.

Ga⁺naäy⁴ mah⁴ na'jääy⁻ ha⁻ ma'gyay'. Jee' ja⁻ ga⁻jäy' kyaayh' jmi⁺ ja⁻. Hor⁻ ja⁻, ma⁻të' ko⁻hi' gya'.

⁴⁰ Jaa⁻ jee' lä⁻uu', hi⁻ ga⁻nuu' kih⁴ Jwaa⁻ hi⁴ ga⁻jmee' ko⁻jøh' kyaah' Jesús, chee⁻ Andre' øøh⁻ Simón Pee'. ⁴¹ He⁻ ga⁻jmeey' to⁻në', na⁻hnääyh⁻ øøyh⁻ Simón mah⁴ ga⁻siih⁺:

—Ma⁻jee' jnääh⁺ Mesía —he⁻ hnøø⁴ jäh⁺ Cristo.

⁴² Lä⁻chah⁺ ja⁻ na'jääy⁻ Simón cha⁻në' Jesús. Ma' ga⁻jëe' Jesús hi⁻ he', ga⁻jäyh⁺:

—Hne⁻ he' Simón, joø⁺ Joná. Hne⁻ lä⁻cheh⁻ Cefa —he⁻ hnøø⁴ jäh⁺ Pee'.

Jesús ga⁻tëeh⁺ Felipe kyaah⁺ Natanael

⁴³ Ma' ga⁻jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁺, ngaah⁴ Jesús ta⁻ Galilea. Jee' ja⁻ ga⁻jëey⁺ Felipe mah⁴ ga⁻siih⁺:

—Ña⁻ kyaah⁺ jnä⁺.

⁴⁴ Felipe he' ma' chaa⁻ Betsaida, dsa⁻goo' Andre' kyaah⁺ Pee' ka⁻läh⁺. ⁴⁵ Ma' ga⁻jee' Felipe Natanael mah⁴ ga⁻siih⁺:

—Ma⁻jee' jnääh⁺ hi⁴ dsa⁻ hi⁻ ga⁻sii' Moisé kih⁴ në' ley, hi⁺ lä⁻jëe⁺ hi⁻ ga⁻ngëe' juu' kih⁴ Dio ga⁻sii' kiyh⁴ ka⁻läh⁺. Hi⁻ he' he' Jesús, joø⁺ José hi⁻ chaa⁻ Nazaret.

⁴⁶ Mah⁴ ga⁻jäh⁺ Natanael:

—¿Ha⁻ lä⁺ la⁺ juu' he⁻ ya⁻hëe' jaa⁻ hi⁻ lluu⁺ jee' jwi⁻ Nazaret?

—Ña⁻ mah⁴ jëe' da⁻ —ga⁻jäh⁺ Felipe siih⁺.

⁴⁷ Ma' ga⁻jëe' Jesús ngoo⁺ ya⁻jäh⁺ Natanael, ga⁻hlëeyh⁺ kiyh⁴:

—Hi⁻ ja⁺ na⁺, hi⁻ na⁺ ba⁺ he' dsa⁻ Israel, hi⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ juu' ta⁻juu' tuh⁻dsë'.

⁴⁸ —¿Ha⁻ lä⁺ na⁺ he⁻ ma⁻lä⁻kyuuh⁺ jnä⁺? —ga⁻jäh⁺ Natanael siih⁺.

—Jää⁺ ja⁺ ga⁺ hlëh⁺ Felipe hne⁻, ga⁻jëen⁻ hne⁻ ma⁻chah⁺ koo⁺ kih⁴ chaah⁺ higo —ga⁻jäh⁺ Jesús siih⁺.

⁴⁹ —Ta⁻jwoh⁺, hne⁻ he' laah⁺ Joø⁺ Dio, hne⁻ laah⁺ Rey kyaä⁺ dsa⁻goo⁻ jne⁻ —ga⁻jäh⁺ Natanael siih⁺.

⁵⁰ Mah⁴ ga⁻jäh⁺ Jesús ka⁻läh⁺:

—Ma⁻lä⁻dsoo⁺ hoh⁺ jnä⁺, kih⁴ he⁻ ma⁻jwëehn⁺ hne⁻ ga⁻jëen⁻ hne⁻ koo⁺ chaah⁺ higo. Pero cha⁻ga⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ jëeh⁺ na⁺ ta⁺ cha⁻në'.

⁵¹ Hi⁺ ga⁻jäyh⁺ ka⁻läh⁺:

—Ma⁻ra⁺ ju⁻dsoo⁺ jwëehn⁺ hnäh⁺, na⁺ ta⁺ cha⁻në' jëeh⁺ hnäh⁺ gyuu⁺h⁺ jmi⁻gyuu⁺ na⁻na⁺, jëeh⁺ hnäh⁺ ángele kyaä⁺ Dio hi⁻ wii⁻ hi⁻ jñaä⁺ në' kih⁴ Hi⁻ga⁻lëe⁺ngo⁺ la⁻ —ga⁻jäh⁺ Jesús siih⁺.

2

Lä⁻la⁻ ga⁻la⁺ lä⁻ ma⁻ ga⁻jee' goo⁻ jaa⁻ dsa⁻ jee' jwi⁻ Caná

¹ Jee' ga⁻të' hnë⁻ jmi⁺, ga⁻jee' goo⁻ jaa⁻ dsa⁻ jee' jwi⁻ Caná, he⁻ na⁻hëe⁻ hwa⁺ Galilea. Jee' ja⁻ ma⁻hää⁺ choo⁺ Jesús. ² Jesús hi⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺ ga⁻tëeyh⁺ jnääh⁺ jee' të⁻ jmi⁺ ka⁻läh⁺. ³ Ma' sa⁻ ga⁻lëe⁺ jmi⁺ mi⁺jeh⁺ ma⁻ää⁻ he⁻ ma⁻ hi⁴ dsa⁻, ga⁻jäh⁺ choo⁺ Jesús siih⁺:

—Ma⁻dsa⁺ go⁻te⁻ jmi⁺ mi⁺jeh⁺ kih⁴ dsa⁺.

⁴ Mah⁴ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu' kiyh⁴:

—¿He⁻la⁺ jwi⁺h⁺ jnä⁺ lä⁺na⁻? Sa⁻ ga⁻ma⁻të' hor⁻ kin⁺.

⁵ Mah⁴ ga⁻jäh⁺ chooy⁺ siih⁺ hi⁻ ma⁻tääh⁺ kwa⁻ be⁻ jee' ja⁻:

—Jmee' hnäh' lä'jē' he' siyh' hnäh'.

⁶ Ma' tōō' jee' ja', jñii' mi'hya' kaah' he' ma' la' kyaah' kuū' jee' ma' chih' dsa' judiu jmi' he' ma' jmee' jāy' na' jngēēy' cha'nē' Dio. Lā'koō' mi'hya' ja', ma' hiih' koō' hña' loo' hih' jmi'. ⁷ Mah' ga' jāh' Jesús siih' dsa' hī' ma' tāäh' kwa' be' jee' ja':

—Kaah' jmi' neh' lä'jē' mi'hya' na'.

Mah' ga' jmeey' na' kah' na' dsēh' lä'jē' mi'hya' ja'. ⁸ Ja' ga' ga' jāh' Jesús siih' dsa' he':

—Na' na', kye' miih' mah' go' kwēēh' dsa' juū' jmi'.

Hi' lä'ja' ga' jmeey'. ⁹ Hih' dsa' juū' jmi' he', ga' jēēy' che' llu' jmi' he' ma' la' jmi' mi' jēh'. Ni' sa' ñey' ha' ta' ja' he' ja', ma' la' hī' ma' kwa' be' hī' ga' hwēē' jmi' ja' ba' ñe'. Mah' ga' tēē' juū' jmi' kih' hī' dsa' jee' goo', ¹⁰ mah' ga' siyh':

—Ga' lä'jēē' dsa' kwēēh' to' nē' jmi' mi' jēh' llu'. Ma' la' ma' hiyh' cha' miih', ja' ga' kwēēy' jmi' mi' jēh' he' hwaā' ga' miih'. Pero hne' ma' na' hōōh' jmi' mi' jēh' llu' mah' kwēēy' jee' llaā' ga'.

¹¹ Jee' jwii' Caná he' na' hēē' hwa' Galilea ba' ga' jmeey' Jesús to' nē' he' juh' gaa' ja'. Jee' lä'ja' ga' mi' jñäy' hñiiy' ha' koō' jōōh' laay', hi' lä'jēē' jñääh' discípulo kyaay', cha' ga' miih' ga' lä' dsoo' dsē' jñääh' kiyh'.

¹² Ma' ngēē' he' ja', ngaayh' ta' Capernaum, kyaah' chooy' kyaah' oōyh' hī' jñääh' discípulo kyaay'. Jee' ja' ga' tooh' jñääh' cha' miih' jmi'.

Jesús ga' hwēē' dsa' hī' ma' tāäh' hñii' jee' ma' chih' gwah'
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Ma' ngoo' ma' ya' jāh' jmi' he' kuh' dsa' judiu borrego mäh', he' ja' ngoo' Jesús ta' Jerusalén. ¹⁴ Jee' chih' gwah' juūh', jee' ja' ga' jēēy' dsa' hī' ma' hnēē' kya', hī' ma' hnēē' borrego, hī' ma' hnēē' juu', kyaah' hī' ma' tāäh' mi' sii' kuu' kih' dsa'. ¹⁵ Ga' jmeey' koō' si' hñii'. Kyaah' he' ja', ga' hēēy' kih' lä'jēē' hī' ma' tāäh' jee' chih' gwah' ja', hī' ga' borrego, hī' ga' kya', hī' ga' hī' mi' sii' kuu'. Ga' kēyh' ga' lä'jē' na' mes', ga' saa' ga' jaay' kuu' kih' hī' he'. ¹⁶ Hī' ma' tāäh' hnēē' juu' he' ga' siyh':

—Hwēē' lä'jē' he' na' jee' la'. Ta' jmee' hnäh' je' hmooh' hne' kih' Tää' kyaan'.

¹⁷ Ja' ga' ga' lä' dsooh' dsē' jñääh' discípulo kyaay' lä' koō' na' sii' juu' kih' Dio: "Ngoo' dsa' llaan' kih' he' kyeñ' cha' miih' huū' dsē' kih' hne' kyah'."

¹⁸ Dsa' hī' tāäh' nē' kih' judiu ga' ngii' juu' kih' Jesús:

—¿Hee' koō' lii' jmeeh', mah' jēē' jñääh' he' na' ngēh' jwē' he' jmeeh' lä'jē' he' na' ? —ga' jāyh' siyh' Jesús.

¹⁹ —Hla' hnäh' gwah' la' mah' kyaah' hnē' jmi' ba' choohn' —ga' jāh' Jesús siyh'.

²⁰ Lā' chah' ja' ga' jāh' dsa' hī' tāäh' nē' he' siyh':

—Kyaah' to' loo' jñii' jī' ñe' ga' jmee' dsa' gwah' la'. ¿Ha' lä'ja' jwah' hne', kyaah' hnē' jmi' ba' choohn'?

²¹ Pero ja' kih' gwah' he' ga' hlēēyh' lä'ja', he' ma' hlēēyh' kih' jmi' ngoo' kiyh' ba' ja'. ²² He' ja' ma' ngēē' ma' lä' jiih' Jesús, ga' lä' dsooh' dsē' jñääh' 'discípulo kyaay' he' ga' hlēēyh' ja', hi' cha' ga' miih' ga' lä' dsoo' dsē' jñääh' lä' koō' na' sii' juu' kih' Dio, hi' ga' lä' dsoo' dsē' jñääh' lä' koō' ga' hlēēh' Jesús ka' läh'.

Lä'jē' huu' dsē' he' ma' jmeē' dsa' ma' kyuu'h' ba' Jesús

²³ Ta'ko' jiih' ma' tē' jmi' he' kuh' dsa' borrego mäh' jee' jwii' Jerusalén, jwēē' dsa' ga' heeh' juu' kih' Jesús ma' ga' jēē' lä'jē' he' juh' gaa' he' ma' jmeey'. ²⁴ Pero hñii' Jesús, sa' ga' lä' cha' o' joh' dsē' kiyh' kyaah' dsa' he', jēēh' ma' kyuu' bih' ga' lä' jēē' dsa'. ²⁵ Sa' ma' jmeē' bii' kiyh', he' ma' jmeeh' dsa' juu' ha' lä' la' kih' dsa' kyaayh', jēēh' ñey' ba' ha' lä' la' tuh' dsē' lä' jaa' lä' jaa' dsa'.

3

Ta'la' hwē' ba' ñee' Nicodemo na' jēē' Jesús

¹ Ma' chaa' jaa' dsa' ñuu'h' jee' kih' fariseo hi' ma' chee' Nicodemo, ma' laa' jaa' dsa' hi' kye' nē' kih' dsa' judiu. ² Ta'la' hwē' ba' ñee' dsa' ñuu'h' he' na' jēē' Jesús mah' ga' süyh'.

—Ta' jwoh', ñe' jnääh', ga' chee' Dio hne', laah' jaa' ta' jwoh'. Jēēh' ni' jaa' sa' lih' jmeē' lä'jē' he' juh' gaa' he' jmeeh' hne' wa'ra' jah' kih' sa' kyaah' Dio hne' —ga' jah' Nicodemo süyh'.

³ —Ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn' hne', hi' sa' lä' chaa' ka' läh' lä' hmēē', sa' tēēy' jēēy' jee' jmeē' Dio hih' —ga' jah' Jesús süyh'.

⁴ —¿Ha' lä' ja' lä' chaa' ka' läh' jaa' dsa' ga' ma' gyuh'? ¿Che' le' dsa' heey' jee' ma' häay' mah' lä' chaay' lä' hmēē'? —ga' jah' Nicodemo süyh'.

⁵ Koo' ka' läh' ga' jah' Jesús:

—Ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn' hne', hi' sa' lä' chaa' kyaah' jmi' hi' kyaah' jmi' lle', sa' tēēy' dsa' hey' jee' jmeē' Dio hih'. ⁶ Hih' dsa' lä' chaa' kih' ngo', ngo' ba' laay'. Hi' hih' dsa' lä' chaa' kyaah' jmi' lle', laay' jmi' lle' ba'. ⁷ Ta' jmeē' dsa' hoh' he' ma' jwēēhn' hne', jmeē' bii' lä' chaah' hnäh' ka' läh' lä' hmēē'. ⁸ Lle' gwa' hi' dsoo' ha' jee' hnøø'. Ma' ke' nuuh' hij' lle', sa' ñeh' ha' ta' gwa' ni' ha' ta' dsoo'. Lä' ja' la' kih' lä' jēē' hi' dsa' lä' chaa' kyaah' jmi' lle' kih' Dio —ga' jah' Jesús süyh'.

⁹ —¿Ha' lä' la' juu' na'? —ga' jah' Nicodemo süyh'.

¹⁰ Mah' ga' jeeh' Jesús juu' kiyh', ga' süyh'.

—¿Ja' ta' jwoh' kya' dsa' Israel laah' mah' sa' kyuu'h' he' la'? ¹¹ Ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn' hne', he' ma' kyuu'h' jnääh', he' ja' ba' hlēēh' jnääh'. Hi' he' ma' jēē' jnääh', he' ja' ba' jmeē' jnääh' dsoo'. Pero hnäh' sa' heeh' hnäh' he' hlēēh' jnääh'. ¹² Wa'ra' ga' hlēēhn' hnäh' lä' koo' la' he' cha' hwa' la', sa' jmeeh' hnäh' dsoo'. Ha' ba' lä' jmeeh' hnäh' dsoo' cher' mah' ga' hlēēhn' hnäh' lä' koo' la' he' cha' gyuu'h' jmi' gyuu'.

¹³ Sa' chaa' ga' jñah' hi' ga' wii' gyuu'h' jmi' gyuu', ma' la' hi' ga' jñaa' gyuu'h' ba'. Hi' he' he' Hi' ga' lēē' ngo' la' hi' gya' gyuu'h' jmi' gyuu'. ¹⁴ Ja' ba' lä' koo' ga' chaa' Moisé miih' ta' gyuu'h' jee' ma' la' hwa' kii' ja', ja' ba' lä' ja' jmeē' bii' chaa' dsa' gyuu'h' Hi' ga' lēē' ngo' la'. ¹⁵ Mah' lä' ja' lä' jēē' hi' jmeē' dsoo' dsē' kiyh' sa' heey', lä' chaay' tää' ga' lä' jē' joh' jmi' cha' ba'.

Cha' miih' hnää' Dio lä' jēē' dsa' jmi' gyuu'

¹⁶ Jēēh' cha' miih' hnää' Dio lä' jēē' dsa' jmi' gyuu', he' ja' ga' kwaay' gyuu' koo' mēē' kyaay', mah' lä' ja' lä' jēē' hi' jmeē' dsoo' dsē' kiyh' sa' heey', lä' chaay' ga' lä' jē' joh' jmi' cha' ba'. ¹⁷ Jēēh' sa' ga' chee' Dio joo' jmi' gyuu' la' mah' taayh' dsa' dso' jwii'. Ga' cheey' mah' ta' la' kiyh' läay' dsa' jmi' gyuu' ba'.

18 Hì- jmee⁺ dsoo⁺ dsé⁺ kiyh⁺ sa⁺ cha⁻ ni⁺ miih⁻ dso⁺jwii⁺ né⁺ kiyh⁺. Pero hì- sa⁺ jmee⁺ dsoo⁺ dsé⁺ kiyh⁺ ma⁻ cha⁻ dso⁺jwii⁺ né⁺ kiyh⁺, jëéh⁺ sa⁺ dsoo⁺ dséy⁺ kih⁺ gyy⁺ koo⁻ mēē⁺ kyaa⁺ Dio. 19 Lā⁻ la⁻ ba⁻ la⁻ he⁻ ja⁻ dso⁺jwii⁺ né⁺ kih⁺ dsa⁻. Ja⁻ ba⁻ wa⁻ je⁻ hwa⁻ la⁻ pero ga⁻ lā⁻ hnøø⁺ gyih⁺ jee⁻ na⁻ hoo⁻ lā⁻ koh⁺ ga⁻ wa⁻ je⁻, jëéh⁺ lā⁻ jē⁻ he⁻ jmeey⁺, he⁻ hliih⁺ jmah⁺ ba⁻. 20 Jëéh⁺ lā⁻ jēē⁺ hì- jmee⁺ he⁻ hliih⁺ na⁻ høøyh⁺ kih⁺ wa⁻ je⁻, sa⁻ hnøøy⁺ ya⁻ nāy⁺ jee⁺ jnā⁻ wa⁻ je⁻ mah⁺ sa⁻ lā⁻ jnā⁻ he⁻ jmeey⁺. 21 Pero hì- tāāh⁺ jmee⁺ lā⁻ hnøø⁺ ju⁺ dsoo⁺, hì- he⁻ ba⁻ go⁻ nāy⁺ jee⁺ jnā⁻ wa⁻ je⁻ mah⁺ lā⁻ ja⁻ lā⁻ jnā⁻ la⁻ kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Dio lā⁻ jē⁻ he⁻ jmeey⁺ —ga⁻ jāh⁺ Jesús siyh⁺ Nicodemo.

Koo⁻ ka⁻ lāh⁺ ga⁻ lōø⁺ Jwaa⁺ hì- ma⁻ choo⁻ jmii⁻ hlēēh⁺ kih⁺ Jesús

22 Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ngoo⁺ Jesús ta⁺ hwa⁺ Judea, hì- jnāāh⁺ discipulo ga⁻ nøø⁺ jnāāh⁺ kyaayh⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ jā⁻ jnāāh⁺ kyaayh⁺ miih⁻ jmii⁺ hì- ma⁻ chaay⁺ dsa⁻ jmii⁺. 23 Jwaa⁺ ka⁻ lāh⁺ ma⁻ chaay⁺ dsa⁻ jmii⁺ jee⁺ jwii⁺ Enón, koo⁺ Salim, jëéh⁺ jee⁺ ja⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ jmii⁻. Jee⁺ ja⁻ ma⁻ dsa⁻ nāā⁺ dsa⁻ mah⁺ ma⁻ saay⁺ jmii⁻. 24 Jmii⁺ ja⁻, sa⁺ ga⁻ ma⁻ tāāh⁻ dsa⁻ Jwaa⁺ neh⁺ nē⁺.

25 He⁻ ja⁻ ko⁻ llāa⁺ discipulo kyaa⁺ Jwaa⁺ ga⁻ taayh⁺ ti⁻ chooy⁺ juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ judiu ha⁻ lā⁻ jmee⁺ dsa⁻ mah⁺ jāy⁺ na⁻ jngēēy⁺ cha⁻ nē⁺ Dio. 26 Mah⁺ na⁻ nāy⁺ jee⁺ cheh⁺ Jwaa⁺ na⁻ chiyyh⁺:

—Ta⁻ jwoh⁺, hì- ma⁻ gya⁺ kyaah⁺ hne⁻ ta⁻ hngaah⁺ ko⁻ tāā⁻ kih⁺ jmii⁻ Jordán, hì- ga⁻ kwah⁺ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺ he⁺, na⁻ chaay⁺ dsa⁻ jmii⁻. Ga⁻ lā⁻ jēē⁺ ba⁻ dsa⁻ dsa⁻ nāā⁺ kyaayh⁺.

27 Mah⁺ ga⁻ jāh⁺ Jwaa⁺ siyh⁺:

—Sa⁻ le⁺ hyoh⁻ dsa⁻ ni⁺ miih⁻, wa⁻ ra⁻ jāh⁺ kih⁺ sa⁻ ga⁻ hyoyh⁺ kih⁺ Dio. 28 JJa⁻ he⁻ ba⁻ hnāh⁺ ga⁻ nuuh⁻ hnāh⁺ kin⁻ he⁻ ga⁻ jawahn⁺?: “Ja⁻ he⁻ jnā⁺ laan⁺ Cristo. Laan⁺ jāa⁻ hì- ga⁻ chee⁺ Dio jāā⁺ mah⁺ hlēēhn⁺ kiyh⁺.” 29 Dsa⁻ mē⁺ hì- dsa⁻ jee⁺ goo⁻ laay⁺ kyaa⁺ dsa⁻ nuuh⁻ hì- jee⁺ goo⁻ kyaayh⁺. Pero ome⁺ kyaa⁺ dsa⁻ nuuh⁻ he⁻ hì- cheh⁺ koo⁺ kiyh⁺ chaay⁺ llu⁺ kyaah⁺ koo⁻ nuuy⁺ hlēēh⁺ dsa⁻ nuuh⁻ he⁺. Lā⁻ ja⁻ la⁻ ki⁻ jnā⁺ ka⁻ lāh⁺, ma⁻ jēē⁺ dsēn⁺ go⁻ te⁻ na⁻ he⁻ ma⁻ ja⁻ Cristo. 30 Jmee⁺ bi⁺ juuh⁺ ta⁻ kiyh⁺ mah⁺ lā⁻ ja⁻ lā⁻ hwaā⁺ ta⁻ kin⁺.

Hì- ja⁻ gyyuh⁺ jmi⁺ gyyuh⁺ kye⁻ né⁺ kih⁺ jee⁺ lā⁻ jēē⁺

31 Hì- ja⁻ gyyuh⁺ kye⁻ né⁺ kih⁺ jee⁺ lā⁻ jēē⁺. Pero hì- chaay⁻ hwa⁺ la⁻, hwa⁺ la⁻ ba⁻ na⁻ jnāy⁺, hì- hlēēyh⁺ kih⁺ he⁻ cha⁻ hwa⁺ la⁻ ba⁻. Hì- ja⁻ gyyuh⁺ jmi⁺ gyyuh⁺ kye⁻ né⁺ kih⁺ jee⁺ lā⁻ jēē⁺. 32 He⁻ ma⁻ jēēy⁺ he⁻ ma⁻ nuuy⁺, he⁻ ja⁻ ba⁻ hlēēyh⁺, pero ni⁺ jāa⁻ sa⁻ heeh⁻ juu⁺ he⁻ kway⁺. 33 Hì- heeh⁻ juu⁺ he⁻ kway⁺, hì- he⁺ jmee⁺ bih⁺ dsoo⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. 34 Jëéh⁺ hì- ga⁻ chee⁺ Dio, hlēēyh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio ba⁻. Hì- ja⁻ kyaah⁺ hih⁺ kwa⁻ Dio jmi⁻ lle⁺ kih⁺. 35 Jëéh⁺, Tāā⁻ hnāy⁺ ba⁻ Jooy⁺. Hì- ga⁻ tooyh⁺ goo⁻ Jooy⁺ lā⁻ jē⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻. 36 Hì- jmee⁺ dsoo⁺ dsé⁺ kih⁺ Joō⁺ Dio lā⁻ ma⁻ chaay⁺ ja⁻ ba⁻. Pero hì- sa⁻ jmee⁺ dsoo⁺ dsé⁺ kih⁺ Joō⁺ Dio sa⁻ jēēy⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺. He⁻ wii⁺ he⁻ na⁻ ga⁻ chee⁺ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁻ jā⁻ né⁺ kiyh⁺.

4

Jaa⁻ dsa⁻ mē⁺ hì- chaay⁻ hwa⁺ Samária ga⁻ hlēēh⁺ kyaah⁺ Jesús

1 Ga⁻ nuu⁺ dsa⁻ fariseo hlēēh⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús, ma⁻ jāyh⁺ jwēē⁺ ga⁻ dsa⁻ jāā⁺ Jesús hì- jwēē⁺ ga⁻ dsa⁻ chaay⁺ jmii⁺ lā⁻ koh⁺ ga⁻ Jwaa⁻. Hì- ga⁻ lā⁻ nē⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnān⁺ he⁻ ga⁻ nuu⁺ dsa⁻ fariseo juu⁺ ja⁻. 2 (Ma⁻ ke⁺ jā⁺ he⁻ hñii⁺ Jesús hì- ma⁻

choo⁻ jmi⁻. Jnääh' discípulo ba' hi⁻ ma' choo⁻ jmi⁻.) ³ He⁻ ja⁻ ya⁻ hëë' Jesús hwa' Judea ja⁻ mah' ngaayh' ta' Galilea ka⁻ läh'.

⁴ Ga⁻ jmeë' bii' kiyh' ngooy' ta' hwa' kih' Samária. ⁵ Ga⁻ tëëy' koo⁻ jee' jwi⁻ kih' Samária he⁻ ma' cheë⁻ Sicar, jäh' kih' hwa' he⁻ ga⁻ kwëëh' Jacob jooj' José. ⁶ Jee' ja⁻ ma' chih' koo⁻ jmi⁻ too⁻ he⁻ ga⁻ jmeë' Jacob. Ga⁻ hwaq' Jesús jee' hääy' jwë' mah' ga⁻ gyay⁻ ga⁻ tëëy' dsëy' koo' jmi⁻ too⁻ ja⁻. Hor⁻ ja⁻ ma⁻ ngoo' ga⁻ të' lla⁻ hyoo⁻. ⁷ Ja' jaa⁻ dsa⁻ më' hi⁻ chaa⁻ Samária, ya⁻ kye' jmi⁻. Mah' ga⁻ jäh' Jesús siyh⁻:

—Kwëëh' jnä' mi⁻h⁻ jmi⁻ kyah' huhn'.

⁸ (Jnääh' discípulo kyaay' na' nøø' jnääh' ta' jee' jwi⁻ na⁻ lälä' jnääh' he⁻ ga⁻ kih' jnääh'.)

⁹ Hi⁻ dsa⁻ më' hi⁻ ma' chaa⁻ Samária he' ga⁻ siyh' Jesús:

—¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ hne⁻ hi⁻ lla⁻ dsa⁻ judiu ngüih' jmi⁻ kin⁻ mah' huh', jnä' hi⁻ lla⁻ dsa⁻ chaa⁻ Samária?

(Jëëh', dsa⁻ judiu sa⁻ jwayh' kyaah' dsa⁻ samaritano.)

¹⁰ Mah' ga⁻ jäh' Jesús siyh⁻:

—Wa⁻ ra⁻ jäh' kih' ñeh' hee⁻ na⁻ he⁻ la' kwa⁻ Dio, hi⁻ hji⁻ na⁻ hi⁻ ngü⁻ jmi⁻ kyah' mah' hiyh', hne⁻ ba' ngüih' kiyh' jmi⁻ he⁻ huh' hi⁻ hñiiy' kwëëyh' hne⁻ jmi⁻ jiih⁻.

¹¹ Mah' ga⁻ jäh' dsa⁻ më' he' ka⁻ läh':

—¿Ha⁻ lä⁻ jmeeh' Dsa⁻ jøøh' kyaan'? Sa⁻ cha⁻ ni⁻ mi⁻h⁻ he⁻ kye⁻h' he⁻ kyaah' chooh' jmi⁻, hi⁻ juuh' jwërte jmi⁻ too⁻ la⁻. ¿Ha⁻ ba' ta⁻ haa' jmi⁻ jiih⁻ ja⁻ he⁻ kwa⁻h'? ¹² ¿Che' jøøh' ga' hne⁻ lä⁻ koh' ga' Jacob dsa⁻ ma⁻ gyuh' kya⁻ jnääh', hi⁻ ga⁻ kwëëh' jnääh' jmi⁻ too⁻ la⁻? Jee' la⁻ ga⁻ hiyh' kyaah' jooj' hi⁻ kyaah' lä⁻ jëë' jah' kyaay' ka⁻ läh'.

¹³ Mah' ga⁻ jëeh' Jesús juu' kih' dsa⁻ më' he':

—Wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ hih' jmi⁻ he⁻ haa' la⁻, koo⁻ ka⁻ läh' ja⁻ lä⁻ kii⁻ dsëy'.

¹⁴ Pero hi⁻ hih' jmi⁻ he⁻ kwa⁻ jnä', jiih' koh' jiih' lih' sa⁻ ja⁻ lä⁻ kii⁻ dsëy'. Jmi⁻ he⁻ kwa⁻ jnä', he⁻ ja⁻ hya⁻ lä⁻ ma⁻ hya⁻ ja⁻ ba' neh⁻ tuh⁻ dsëy' he⁻ jmee⁻ chaay⁻ tää'.

¹⁵ Mah' ga⁻ jäh' dsa⁻ më' he' siyh⁻:

—Kwëëh' jnä' jmi⁻ ja⁻, Dsa⁻ jøøh' kyaan⁻, mah' sa⁻ ja⁻ lä⁻ kii⁻ dsën⁻. Lä⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ jän⁻ jee' la⁻ ya⁻ kyen' jmi⁻ —ga⁻ jäh' dsa⁻ më' he'.

¹⁶ Mah' ga⁻ jäh' Jesús siyh⁻:

—Gwaah' mah' go⁻ kya⁻ dsa⁻ ñuu⁻h⁻ kyaah' ta⁻ la⁻.

¹⁷ —Sa⁻ chaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻h⁻ kyaan⁻ —ga⁻ jäh' dsa⁻ më' he' siyh⁻.

—Ja⁻ ba' dsoo' he⁻ ma⁻ jäh', sa⁻ chaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻h⁻ kyaah'. ¹⁸ Jëëh' hñaa' dsa⁻ ñuu⁻h⁻ hi⁻ ma⁻ lä⁻ kyaah', hih' hi⁻ kyaah' na', ja⁻ he' dsa⁻ ñuu⁻h⁻ kyaah' he'. He⁻ dsoo' na⁻ ma⁻ jäh' —ga⁻ jäh' Jesús siyh⁻.

¹⁹ —Dsa⁻ jøøh' kyaan⁻, go⁻ hi⁻ ngëë' juu' kih' Dio ba' hne⁻ laan⁻. ²⁰ Lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ ma⁻ gyuh' kya⁻ jnääh' dsa⁻ samaritano ga⁻ hnaayh⁻ Dio jee' chih' moh' la⁻, mah' hnäh' dsa⁻ judiu jwah' hnäh', jwi⁻ Jerusalén ba' jee' hnääh' Dio —ga⁻ jäh' dsa⁻ më' he' siyh⁻.

²¹ —Dsa⁻ më', jmee' dsoo' he⁻ jwahn⁻ la⁻. Lloo⁻ koo⁻ jmi⁻, ni⁻ moh' la⁻ ni⁻ jwi⁻ Jerusalén sa⁻ hnaah' hnäh' Tää'. ²² Sa⁻ kyuu⁻h⁻ hnäh' hji⁻ na⁻ hnaah' hnäh'. Pero jnääh' dsa⁻ judiu, kyuu⁻ ba' jnääh', hji⁻ na⁻ hi⁻ hnääh' jnääh', jëëh' ta⁻ la⁻ kih' dsa⁻ judiu ba' ja⁻ he⁻ dsa⁻ lää⁻ dsa⁻. ²³ Ja⁻ koo⁻ hor⁻, hi⁻ hor⁻ ja⁻

la' na' ga' juh'. Hi' dsoo' hnaah' Täa', hnaayh' lä' hnøø' Jmi' lle' Na' jngii' hi' kyaah' ju' dsoo' ka' läh'. Jëeh' Täa' hnäy' dsa' hi' hnaayh' lä' ja'. ²⁴ Jmi' lle' ba' laa' Dio. Lä' jëë' hi' hnaayh', jmee' bii' kiyh' hnaayh' kyaah' jmi' lle' hi' kyaah' ju' dsoo' —ga' jah' Jesús siyh'.

²⁵ —Jnä' man' he' ja' hi' jäyh' Mesía kih', hi' jah' dsa' chee' Cristo. Wa' ra' jay', hi' he' mi' jnäa' ha' lä' la' lä' jë' juu' la' —ga' jah' dsa' më' he' siyh'.

²⁶ Mah' ga' jah' Jesús:

—Hi' he' he' jnä' hi' hlëeh' kyaah' hne'.

²⁷ Hor' ja' ya' nøø' jnääh' discipulo kyaay'. Peer' ga' lä' dsa' dsë' jnääh' ma' ga' jëë' jnääh' lla' Jesús juu' kyaah' ja' dsa' më'. Pero ni' ja' sa' ga' tuu' dsë' ma' ngii' juu' hee' juu' ja' ma' llay', hi' he' la' ma' hlëeyh' kyaah' dsa' më' he'. ²⁸ Jee' ja' ga' chih' dsa' më' mi' dsuu' kiyh' mah' ngaayh' ta' jee' jwii', na' chiiyh' lä' jëë' dsa':

²⁹ —Ma' nøøn' ma' jëen' ja' dsa' ñuu' hi' ma' siih' jnä' lä' jë' go' te' he' ma' jmeen'. ¿Che' ja' hi' he' oo' Cristo hi' hii' juu' kih'?

³⁰ Lä' chah' ja' ga' hwëë' dsa' hi' ma' chaa' jee' jwii' ja', na' näy' na' jëëy'.

³¹ Ta' ko' jiih' ja' ma' chuuy' jnääh' kyaayh':

—Ta' jwoh', kuh' hih'.

³² Mah' ga' siyh' jnääh':

—Cha' ba' he' kuh' he' sa' kyuu' hnäh'.

³³ He' ja' ga' ngii' jnääh' juu' kih' dsa' kyaah' jnääh':

—¿Che' chaa' ja' hi' ma' ja' hi' ma' ya' ka' he' kuyh'?

³⁴ Mah' ga' jah' Jesús siyh' ka' läh':

—He' jmeen' lä' hnøø' hi' ga' chee' jnä' mah' mi' hñaan' ta' kiyh', he' ja' ba' ma' he' jmee' dsa' këen'. ³⁵ ¿Ja' jwah' hnäh', hnøø' ga' kyé' sih' mah' chooh' dsa' ta' kih'? Pero jnä' jwahn', chooh' hnäh' nëh' mah' jëë' da' hnäh' lä' kaa' jee' tääh' dsa' hi' laa' lä' koo' mi' ju' he' ma' ää' he' ma' le' chooh' dsa'. ³⁶ Hi' chaa' dsa' liyh' ba' jñeey'. He' chaa' dsa' mah' chaa' tää', la' lä' koo' he' chooyh' mi' ju' mah' sa' hee' jih' koh'. Kyaah' lä' ja', ko' jøh' ba' lä' chaa' llu' hi' ga' jngëë' kyaah' hi' ga' chooh' ta'. ³⁷ Heh' lä' jah' juu' la', la' ju' dsoo': “Jñah' ba' hi' jngëë', hi' jñah' ba' hi' chooh' ta'.” ³⁸ Jnä' ga' cheen' hnäh' mah' chooh' hnäh' ta' he' sa' ga' jñeeh' hnäh'. Jñah' ba' ga' këë' ta' kih', mah' hnäh' ga' taah' hnäh' jee' la' ta' kiyh' mah' koo' chooh' ba' hnäh' ta' ja' —ga' jah' Jesús siyh'.

³⁹ He' ja' jwëë' samaritano, hi' chaa' jee' jwii' ja' ga' lä' dsoo' dsë' kih' Jesús, lä' koo' ma' ga' nuuy' juu' kih' dsa' më' hi' ga' jah': “Lä' jëë' ba' he' ma' jmeen' ma' siyh' jnä'.” ⁴⁰ He' ja' ya' nää' samaritano he' ya' jëëy' Jesús mah' ga' chuuy' kyaayh', ga' siyh':

—Jä' kyaah' jnääh' jee' la'.

He' ja' ga' jay' to' jmi' jee' ja'. ⁴¹ Jwëë' ga' dsa' ga' lä' dsoo' dsë' ma' ga' nuuy' he' ma' hlëeyh' ja'. ⁴² Lä' jëë' hi' he' ma' siih' dsa' më' he':

—Ja' ma' la' juu' kyah' hne' jmee' jnääh' dsoo', hñaa' jnääh' ma' ñuu' jnääh' juu' kiyh'. Na' ba' ra' si' ma' ñë' jnääh' ma' ra' ju' dsoo', hi' he' he' Cristo, hi' lä' dsa' jmi' gyuu'.

Ga' mi' hiä' Jesús chih' kya' ja' dsa' jøøh' kya' rey

⁴³ Ma' ngëë' to' jmi' ja', ya' hëë' Jesús jee' ja', ngaayh' ta' Galilea. ⁴⁴ (Hñii' Jesús ga' jah', ja' hi' ngëë' juu' kih' Dio jee' jwii' gooy' sa' hnää' dsih'.) ⁴⁵ Ma'

ga⁻llaayh¹ hwa¹ Galilea, dsa⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ jee⁻ ja⁻ ga⁻ heeyh⁻ bih¹ llu¹, kih¹ he⁻ ga⁻ jëey¹ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁻ jmeey¹ Jesús ma⁻ ga⁻ tē¹ jmii¹ kuyh⁻ borrego mah¹ jwii⁻ Jerusalén. Jëeh¹ na⁻ nää¹ dsa⁻ he⁻ ka⁻ läh¹ ma⁻ ga⁻ tē¹ jmii¹ ja⁻.

⁴⁶ Koo⁻ ka⁻ läh¹ ga⁻ llooy¹ jwii⁻ Caná he⁻ na⁻ hee⁻ hwa¹ Galilea, jee⁻ ga⁻ jmeey¹ jmii⁻ dsē⁻ ba⁻ ga⁻ lii¹ jmii¹ mi⁻ jēh¹. Jee⁻ jwii⁻ Capernaum ja⁻, ma⁻ chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻ jøøh¹ kyaa¹ rey hi⁻ ma⁻ dsaah¹ jaa⁻ chih⁻ kyaa¹. ⁴⁷ Lā⁻ ma⁻ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ jøøh¹ he⁻ ya⁻ hēē¹ Jesús hwa¹ Judea jayh¹ ta⁻ hwa¹ Galilea, he⁻ ja⁻ ñeey⁻ ga⁻ mi⁻ jëey¹ mah¹ ga⁻ chuuy¹ kyaah¹, ga⁻ siiyh⁻:

—Man⁻ mah¹ mi⁻ hlāäh¹ chih⁻ kyaan⁻ hi⁻ ma⁻ kyaa¹ dsa⁻ juu⁻.

⁴⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh¹ Jesús siiyh⁻:

—Sa⁻ heeh¹ hnäh¹ wa⁻ ra⁻ jāh¹ kih¹ sa⁻ jmeen⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ jëeh¹ hnäh¹.

⁴⁹ —Dsa⁻ jøøh¹ kyaan⁻, ma⁻ nøøn¹ ga⁻ juh⁻, jāā¹ sa⁻ ga⁻ ma⁻ juu⁻ chih⁻ kyaan⁻ —ga⁻ jāh¹ dsa⁻ jøøh¹ he⁻ siiyh⁻.

⁵⁰ Mah¹ ga⁻ jāh¹ Jesús siiyh⁻:

—Gwaa⁻ ba⁻ hne⁻ kyah¹, chaa⁻ ba⁻ chih⁻ kyaah¹.

Dsa⁻ jøøh¹ he⁻ ga⁻ jmeey¹ ba⁻ dsoo⁻ dsēy⁻ ma⁻ ga⁻ jāh¹ Jesús lā⁻ ja⁻, mah¹ ngaayh¹. ⁵¹ Ni⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ llaayh¹ kiyh¹, ya⁻ nää¹ dsa⁻ kyaay¹ ga⁻ mi⁻ jëey¹, mah¹ ga⁻ jmeeyh¹ juu⁻, ga⁻ jāyh¹:

—Ma⁻ jā¹ ba⁻ kih¹ chih⁻ kyaah¹.

⁵² Mah¹ ga⁻ ngii⁻ dsa⁻ jøøh¹ he⁻ juu⁻ kih¹ dsa⁻ kyaay¹:

—¿Hee⁻ hor⁻ ga⁻ løø⁻ chaay⁻ llu¹?

Mah¹ ga⁻ jāh¹ dsa⁻ kyaay¹:

—Lloo⁻, ko⁻ hi⁻ gyii⁻, ya⁻ hii⁻ llii⁻ kiyh¹.

⁵³ Mah¹ ga⁻ lā⁻ dsooh⁻ dsē⁻ jmii⁻ chih⁻ he⁻, ja⁻ ba⁻ hor⁻ ja⁻ ga⁻ jāh¹ Jesús: “Chaa⁻ ba⁻ chih⁻ kyaah¹.” He⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ga⁻ lā⁻ dsoo⁻ dsēy⁻ lā⁻ kye⁻ hi⁻ chaa⁻ cha⁻ neh⁻ kiyh¹.

⁵⁴ Jee⁻ la⁻ ga⁻ tē¹ to¹ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁻ jmeey¹ Jesús, ma⁻ ya⁻ hēēy¹ hwa¹ Judea ngaayh¹ ta⁻ hwa¹ Galilea.

5

Ga⁻ mi⁻ hlāäh¹ Jesús jaa⁻ hi⁻ sa⁻ liih⁻ goo⁻ tii⁻

¹ Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ngoo⁻ Jesús ta⁻ Jerusalén. Ma⁻ ja⁻ ma⁻ tāāh¹ dsa⁻ judiu jmii⁻. ² Jee⁻ jwii⁻ Jerusalén chih⁻ koo⁻ na⁻ hyah⁻ jee⁻ dsa⁻ ha⁻ jmii⁻, jāh¹ Ho⁻ haah¹ kih¹ Oveja. Jee⁻ ja⁻ chee⁻ Betesda kyaah¹ juu⁻ hebreo. Ma⁻ cha⁻ lā⁻ ku⁻ lā⁻ jii¹ kih¹ jmii⁻ too⁻ ja⁻ hñā¹ jee⁻ kih¹ hoo⁻ na⁻ hii⁻. ³ Jee⁻ ja⁻ ma⁻ saa⁻ jwēē⁻ hi⁻ dsaah¹, hi⁻ tuu⁻, hi⁻ jluuh⁻, kyaah¹ hi⁻ sa⁻ le⁻ ngē⁻, ma⁻ jøøy⁻ he⁻ hor⁻ jeh¹ jmii⁻. ⁴ Jëeh¹ ma⁻ lih¹ koh¹ ba⁻ ma⁻ jñaa⁻ jaa⁻ ángel jee⁻ haa⁻ jmii⁻ ja⁻, mah¹ ma⁻ kah⁻ ma⁻ gwēyh⁻. Ma⁻ la⁻ ma⁻ kah¹ ma⁻ gwēh¹ jmii⁻ ja⁻, hi⁻ ga⁻ tēē¹ to⁻ nē⁻ dsa⁻ he⁻ neh⁻ jmii⁻ ja⁻, dsa⁻ jā¹ go⁻ te⁻ kiyh¹ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ dsoo⁻ he⁻ laay¹. ⁵ Jee⁻ ja⁻ ma⁻ hāā⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ma⁻ hya⁻ gyii⁻ gya⁻ jñā⁻ ji⁻ ñe⁻ dsaah¹. ⁶ Ma⁻ ga⁻ jëē¹ Jesús dsa⁻ he⁻ na⁻ kyaay¹ jee⁻ ja⁻, ñe⁻ bih¹ he⁻ ma⁻ lā⁻ hii⁻ dsaah¹ dsa⁻ he⁻, mah¹ ga⁻ siiyh⁻:

—¿Che⁻ hnooh⁻ jā¹ kyah¹? —ga⁻ jāh¹ Jesús siiyh⁻.

⁷ —Sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ taah⁻ jñā⁻ cha⁻ jmii⁻ na⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ kah¹ ga⁻ gwēh¹. Jāā¹ ga⁻ jñah¹ taah⁻ hñii⁻, ja⁻ ga⁻ lloo⁻ jñā⁻ —ga⁻ jāh¹ dsa⁻ dsaah¹ he⁻ siiyh⁻.

⁸ —Noo⁻ jee⁻ kyaah¹ na⁻, kii¹ jii¹ kyah¹ mah¹ ngē⁻ —ga⁻ jāh¹ Jesús siiyh⁻.

⁹ Lã⁺ chãh⁺ ja⁻ ga⁻ jã⁺ kih⁺ mah⁺ ga⁻ koo⁺ jii⁺ kih⁺, ngaayh⁺. Jmii⁺ ja⁻ ma⁺ la⁺ jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺. ¹⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jãh⁺ dsa⁻ ta⁺ judiu⁺ siiyh⁺ hi⁻ ga⁻ jã⁺ kih⁺ he⁺:

—Jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺ ba⁺ na⁺, sa⁺ cha⁻ jwë⁺ koo⁺ jii⁺ kyah⁺ —ga⁻ jãyh⁺.

¹¹ —Hi⁻ ma⁻ mi⁻ hlãä⁺ jnä⁺, hi⁻ he⁺ ma⁻ siih⁺ jnä⁺: “Kii⁺ jii⁺ kyah⁺ mah⁺ ngë⁺” —ga⁻ jãh⁺ hi⁻ ma⁺ dsaah⁺ he⁺.

¹² —Hi⁻ na⁻, hi⁻ ma⁻ siih⁺ hne⁻: “Kii⁺ jii⁺ kyah⁺ mah⁺ ngë⁺”? —ga⁻ jãh⁺ dsa⁻ ta⁺ he⁺.

¹³ Pero dsa⁻ ñuuh⁻ he⁺, sa⁺ ga⁻ lã⁺ kyuy⁺ hi⁻ he⁺ hi⁻ ga⁻ mi⁻ hlãä⁺, jëeh⁺ Jesús ga⁻ ääh⁺ go⁻ te⁺ jee⁺ kih⁺ jwë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻. ¹⁴ Ma⁻ ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ jee⁺ Jesús dsa⁻ he⁺ ka⁻ lãh⁺ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ ja⁻ mah⁺ ga⁻ siiyh⁺:

—Jëë da⁺, na⁺ he⁻ ma⁻ jã⁺ kyah⁺, mo⁺ to⁺ jmee⁺ ga⁻ dso⁺ kye⁻, mah⁺ sa⁺ jã⁻ he⁻ hliih⁺ ga⁻ në⁺ kyah⁺ —ga⁻ jãh⁺ Jesús siiyh⁺.

¹⁵ Ja⁻ ga⁻ ngooy⁺ na⁺ jmeeyh⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ ta⁺ judiu⁺, na⁺ chiiyh⁺:

—Jesús ba⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻ mi⁻ hlãä⁺ jnä⁺ —ga⁻ jãyh⁺.

¹⁶ Kih⁺ he⁻ ja⁻ ba⁺ ja⁻, ma⁺ hnooh⁻ dsa⁻ ta⁺ he⁺ ha⁻ lã⁺ jwë⁺ jee⁺ ma⁺ jngëëyh⁺ Jesús, jëeh⁺ ma⁺ mi⁻ hlãä⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻ jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺. ¹⁷ Mah⁺ ga⁻ jãh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Tãä⁺ kyaan⁺, jmee⁺ ta⁺ lã⁺ jiih⁺ na⁺, hi⁻ ja⁻ ba⁺ lã⁺ ja⁻ jmee⁺ jnä⁺ ka⁻ lãh⁺.

¹⁸ He⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ma⁺ hnooh⁻ dsa⁻ ta⁺ he⁺ ha⁻ lã⁺ jee⁺ ma⁺ jngëëyh⁺ Jesús. Ja⁻ ma⁺ lã⁺ kih⁺ he⁻ sa⁺ ma⁺ hoo⁺ y⁺ jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺, lã⁺ kye⁻ kih⁺ he⁻ ma⁺ jãyh⁺: “Dio lãä⁺ Tãä⁺ kyaan⁺,” ma⁺ jmãäy⁻ hñiiy⁺ kwee⁻ kyaah⁺ Dio.

Jesús jmee⁺ chãä⁻ dsa⁻ tää⁺

¹⁹ Koo⁻ ka⁻ lãh⁺ ga⁻ jeeh⁻ Jesús juu⁺ kih⁺, ga⁻ siiyh⁺:

—Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnãh⁺. Jo⁺ Dio sa⁺ le⁺ jmee⁺ ni⁺ miih⁻ jee⁺ tëëy⁻ hñiiy⁺. He⁻ jëëy⁺ jmee⁺ Jmiiy⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ jmeey⁺. Lã⁺ jë⁺ he⁻ jmee⁺ Tãä⁺, ja⁻ ba⁺ lã⁺ ja⁻ kwee⁻ go⁻ te⁺ jmee⁺ Jooy⁺ ka⁻ lãh⁺. ²⁰ Hnãä⁺ ba⁺ Tãä⁺ Jo⁺, hi⁻ mi⁻ jnääy⁻ kih⁺ lã⁺ jë⁺ he⁻ jmeey⁺. Pero cha⁻ ga⁻ miih⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ lã⁺ koh⁺ ga⁻ he⁻ jmeey⁺ la⁻, mi⁻ jnääy⁻ kih⁺ Jooy⁺ ta⁺ cha⁻ në⁺, lã⁺ jiih⁺ lã⁺ dsaä⁻ hoh⁺ hnãh⁺. ²¹ Ja⁻ ba⁺ lã⁺ koo⁻ mi⁻ jiih⁺ Tãä⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺, mah⁺ jmeey⁺ chãäy⁻ ka⁻ lãh⁺, ja⁻ ba⁺ lã⁺ ja⁻ Jooy⁺ jmeey⁺ chãä⁻ lã⁺ jãh⁺ hi⁻ hnãäy⁺. ²² Sa⁻ lla⁺ Tãä⁺ ta⁺ kih⁺ ni⁺ jãä⁻, ga⁻ tooyh⁻ goo⁻ Jooy⁺ ba⁺ mah⁺ llay⁺ ta⁺ kih⁺ lã⁺ jëë⁺. ²³ Mah⁺ lã⁺ ja⁻ lã⁺ jëë⁺ dsa⁻ jmee⁺ juh⁻ kih⁺ Jo⁺ Dio lã⁺ koo⁻ jmeey⁺ juh⁻ kih⁺ Tãä⁺. Hi⁻ sa⁺ jmee⁺ juh⁻ kih⁺ Jooy⁺, sa⁺ jmeey⁺ juh⁻ kih⁺ Tãä⁺ hi⁻ ga⁻ cheey⁺.

²⁴ Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnãh⁺, hi⁻ nuu⁻ juu⁺ kin⁻ hi⁻ jmeey⁺ dsoo⁺ dsëy⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺, chãäy⁻ tää⁺ ba⁺. Sa⁺ jã⁻ dso⁺ jwii⁺ në⁺ kih⁺. Lla⁻ he⁻ ma⁻ juuy⁻, ma⁻ tëëyh⁺ jee⁺ chãäy⁻ tää⁺. ²⁵ Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnãh⁺. Jã⁻ koo⁻ hor⁻, hi⁻ hor⁻ ja⁻ la⁺ na⁺. Ma⁻ tē⁺ jee⁺ nuu⁺ lã⁺ jëë⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺ juu⁺ kih⁺ Jo⁺ Dio. Hi⁻ lã⁺ jëë⁺ hi⁻ nuu⁺ kih⁺, mo⁺ so⁺ juuy⁺. ²⁶ Jëeh⁺, Tãä⁺, kih⁺ hñii⁺ bih⁺ na⁺ jiih⁺. Ja⁻ ba⁺ lã⁺ ja⁻ ga⁻ kway⁺ jwë⁺ he⁻ na⁺ jiih⁺ kih⁺ hñii⁺ Jooy⁺ ka⁻ lãh⁺. ²⁷ Hi⁻ ga⁻ hñaa⁺ llay⁺ ta⁺ kih⁺ dsa⁻, lã⁺ llu⁺ he⁻ lãäy⁺ Hi⁻ ga⁻ lëë⁺ ngo⁺. ²⁸ Ta⁺ jmee⁺ dsaä⁻ hoh⁺ hnãh⁺ he⁻ jwahn⁻ la⁻. Jã⁻ koo⁻ hor⁻ nuu⁺ lã⁺ jëë⁺ hi⁻ tääh⁺ to⁻ hoo⁻ tēen⁻ kih⁺. ²⁹ Hi⁻ lã⁺ jëë⁺ hi⁻ ga⁻ jmee⁺ he⁻ llu⁺, lã⁺ jiiyh⁺ mah⁺ tëëy⁺ jee⁺ chãäy⁻ tää⁺. Hi⁻ lã⁺ jëë⁺ hi⁻ ga⁻ jmee⁺ he⁻ hliih⁺, lã⁺ jiiyh⁺ mah⁺ dsa⁻ nãäy⁺ kyaah⁺ dso⁺ jwii⁺ ba⁺.

Cha⁻ ba⁺ he⁻ jmee⁺ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺ Jo⁺ Dio

30 Ni⁺ miih⁻ sa⁺ le⁺ jmeen⁻ jee⁺ tēen⁻ hñiin⁺. Lã⁻koo⁻ te⁺ man⁺ kih⁺ Tãã⁻ kyaan⁺, ko⁻ja⁻ ba⁺ te⁺ llan⁺ ta⁺ kih⁺ dsa⁺. Hi⁺ kyaah⁺ ju'dsoo⁺ jmah⁺ ba⁺ llan⁺ ta⁺, jēeh⁺ sa⁺ hnoohn⁻ he⁻ hnoon⁺ hñiin⁺. Hnoohn⁻ he⁻ hnøø⁺ Tãã⁻ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnã⁺ ba⁺. 31 Cher⁺ mah⁺ hñiin⁻ ba⁺ jmeen⁻ ju'dsoo⁺ kin⁺, sa⁺ jmaa⁺ ju'dsoo⁺ kin⁺ lã⁻ja⁻. 32 Chaa⁻ ga⁻ jñah⁺ hi⁻ jmee⁺ ju'dsoo⁺ kin⁺. Jnã⁺ man⁺, ju'dsoo⁺ he⁻ jmeey⁺ kin⁺, la⁺ dsoo⁺. 33 Ga⁻cheeh⁺ hnãh⁺ dsa⁻ hi⁻ na⁻ngii⁺ juu⁺ kih⁺ Jwaa⁺, hi⁻ lã⁻jē⁻ he⁻ ga⁻jãyh⁺ ja⁻, la⁺ ju'dsoo⁺. 34 Sa⁻ jmee⁺ bii⁺ ki⁻ jnã⁺ ju'dsoo⁺ kih⁺ dsa⁺. He⁻ llu⁺ kyah⁺ hnãh⁺ ba⁺ ja⁻, he⁻ ga⁻jmeey⁺ Jwaa⁺ ju'dsoo⁺ kin⁺, mah⁺ lã⁻ja⁻ lããh⁺ hnãh⁺. 35 Hi⁻ he⁻ ma⁺ laa⁺ lã⁻koo⁻ wa⁻je⁻ he⁻ na⁻hij⁻ mah⁺ ma⁺ kwa⁺ jmēē⁺. Hi⁺ ga⁻lã⁻chaa⁻ hnãh⁺ llu⁺ miih⁻ jmi⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻kway⁺ ja⁻. 36 Pero cha⁻ ga⁻ jyoh⁺ he⁻ jmee⁺ ju'dsoo⁺ kin⁺ he⁻ jmah⁻ ga⁻ lã⁻koh⁺ ga⁻ ju'dsoo⁺ he⁻ ga⁻jmeey⁺ Jwaa⁺. Lã⁻jē⁻ ta⁺ he⁻ ga⁻kwēeh⁺ Dio jnã⁺ mah⁺ mi⁺ten⁺, ja⁻ ba⁺ ta⁺ he⁻ jmeen⁻ la⁻, jmee⁺ ju'dsoo⁺ kin⁺, Tãã⁻ ba⁺ he⁻ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnã⁺. 37 Hi⁺ Tãã⁻ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnã⁺, ga⁻jmeey⁺ ju'dsoo⁺ kin⁺ ka⁻lãh⁺. Ni⁺ koo⁻ hã⁺ sa⁺ ga⁻nueh⁻ hnãh⁺ lã⁻ ma⁺ ga⁻hlēeyh⁺, ni⁺ lã⁻ja⁻ sa⁺ ga⁻jēeh⁺ hñih⁺. 38 Hi⁺ ni⁺ sa⁺ ga⁻jã⁺ juu⁺ kiyh⁺ neh⁻ tuh⁻hoh⁺ hnãh⁺, kih⁺ he⁻ sa⁺ heeh⁺ hnãh⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻cheey⁺. 39 Ja⁻ hēh⁻ da⁺ hnãh⁺ kwee⁻ lã⁻koo⁻ na⁻sii⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Jēeh⁺, laah⁺ hnãh⁺ kyaah⁺ juu⁺ na⁻ chaa⁻ hnãh⁺ tãã⁺. Ja⁻ ba⁺ juu⁺ na⁻ jmee⁺ ju'dsoo⁺ kin⁺ ka⁻lãh⁺. 40 Ni⁺ lã⁻ja⁻ sa⁺ hnooh⁻ hnãh⁺ juu⁺ kin⁺ mah⁺ jmeen⁻ chaa⁻ hnãh⁺ tãã⁺.

41 Ja⁻ he⁻ hnoon⁺ mah⁺ leen⁺ jøøh⁺ cha⁻nē⁺ dsa⁻. 42 Jnã⁺ kyuun⁻ hnãh⁺, man⁺ kwee⁻ sa⁺ hnaah⁻ hnãh⁺ Dio. 43 Jnã⁺ ma⁺ jan⁺ kyaah⁺ mada⁻ kih⁺ Tãã⁻, mah⁺ hnãh⁺ sa⁺ heeh⁺ jnã⁺. Pero wa⁻ra⁻ ja⁻ jñah⁺ lã⁻ hyoh⁺ dsēy⁺ hñiyy⁺, tãã⁻ sa⁺ tããh⁺ hnãh⁺ jmeeh⁻ he⁻ kih⁺ hi⁻ he⁻. 44 Ha⁻ lã⁻ja⁻ lã⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnãh⁺, jēeh⁺ hnooh⁺ hnãh⁺ ha⁻ lã⁻ jee⁺ leeh⁺ knãh⁺ kaah⁺ cha⁻nē⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hnãh⁺ hi⁻ sa⁺ hnooh⁺ hnãh⁺ mah⁺ leeh⁺ hnãh⁺ kaah⁺ cha⁻nē⁺ Dio. 45 Ta⁺ jmee⁺ hnãh⁺ hñi⁺dsē⁻ jnã⁺ hñēen⁻ hnãh⁺ cha⁻nē⁺ Tãã⁻ kyaan⁺. Moisé, hi⁻ kyeh⁺ hnãh⁺ o⁻joh⁺ dsē⁻ kih⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ hnēē⁻ hnãh⁺. 46 Wa⁻ra⁻ jãh⁺ kih⁺ jmeeh⁻ hnãh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ he⁻ ga⁻jãh⁺ Moisé, lã⁻ja⁻ jmeeh⁻ hnãh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ juu⁺ kin⁺ ka⁻lãh⁺. Jēeh⁺, he⁻ ga⁻siiy⁺ ja⁻, hlēeh⁺ kin⁺ ba⁺ ja⁻. 47 Pero cher⁺ mah⁺ sa⁺ jmeeh⁻ hnãh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ he⁻ ga⁻siiy⁺ ja⁻, ha⁻ ba⁺ lã⁻ja⁻ lã⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnãh⁺ juu⁺ kin⁺.

6

Ga⁻ããh⁻ Jesús hñã⁻ mil dsa⁻ ñueh⁻

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

1 Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ngoo⁺ Jesús ta⁺ hngaah⁺ ko⁻tãã⁻ jmi⁺-jueh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁺ Galilea, ja⁻ ba⁺ he⁻ jãyh⁺ kih⁺ Tiberia. 2 Jwēē⁺ dsa⁻ ma⁺ chaa⁻ kaah⁺ kiyh⁺, kih⁺ he⁻ ma⁺ jēēy⁺ lã⁻jē⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ma⁺ jmeey⁺ lã⁻koo⁻ hã⁺ ma⁺ mi⁺-hlãyy⁺ hi⁻ dsaah⁺. 3 Ja⁻ ga⁻ ga⁻wii⁺ Jesús ta⁺ jee⁺ chih⁺ koo⁻ lle⁻koh⁺ mah⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁻tooh⁺ jnããh⁺ discípulo kyaayh⁺. 4 Jmi⁺ ja⁻ ma⁻ya⁻ jãh⁺ tē⁺ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mãh⁺. 5 Ma⁺ ga⁻jēē⁺ Jesús jwēē⁺ jwēte⁺ dsa⁻ hi⁻ ya⁻nãã⁺ mah⁺ ga⁻siiyh⁺ Felipe:

—¿Ha⁻ ba⁺ dsa⁻nøøn⁺ dsa⁻lãn⁺ miih⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ la⁻?

6 Pero he⁻ ga⁻jãyh⁺ lã⁻ja⁻, he⁻ ma⁺ hnøøy⁺ ma⁺ jēēy⁺ hee⁻ ja⁻ ma⁺ jãh⁺ Felipe. Jēeh⁺ kyueh⁺ bih⁺ ha⁻ lã⁻ jmeey⁺. 7 Mah⁺ ga⁻jãh⁺ Felipe:

—Sa⁺ leē⁺ to⁺ hñã⁻ loo⁺ jmi⁺ ta⁺ he⁻ kyaah⁺ lãn⁺ he⁻ñi⁺ mah⁺ tēē⁺ lã⁻jēē⁻ dsa⁻ ma⁻ miih⁻.

8 Mah⁺ ga⁻jãh⁺ jaa⁻ discípulo kyaay⁺, Andre⁺ øøh⁺ Simón Pee⁺:

9—Jee' la- hää' jaa- chih- hi- kye- hña' he'ñiih' he- na-la- kyaah' cebada, kyaah' uu' hmooh- mäh'. Pero ha- lee' he- oo' kih' lä'jée' dsa- hi- tääh' na- —ga'jäyh'.

10—Chiih' lä'jée' dsa- na-, wa' dsa-taayh' wa' gyay- hwa' —ga'jah' Jesús.

Jee' ga'taayh' ja-, ma' cha- cha-miih- nuu-. Kih' lä'jée' dsa- hi- ga'taah' jee' ja-, ma-la' dsa-ñuuh- ma' tee' koo- hña' mil. 11 Ga'ka' Jesús he'ñiih' ja-, ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma-la- ma-kway' ti'hmaah', ga'jmeey' jwi' he'ñiih' ja- mah' ga'kwëeyh' discípulo. Hi- ja-ba' lä'ja- ga'jmeey' discípulo kyaah' hi- ma' tääh' hwa'. Hi- ja-ba' lä'ja- ga'jmeey' kih' hmooh- mäh' he', ga'kwëeyh' dsa- ha- koo- jiih' ma' hnøø' lä'jaa- lä'jaay-. 12 Ma-la- ma-këe' lä'jée' dsa-, ga'jmeey' Jesús mada- kyaa' jnääh' discípulo:

—Juuh' hnäh' lä'jé' jwi' he- ma' chaa- na- mah' sa' hee'.

13 Ma-la- ma-juuh' lä'jé' jwi' he- ga'chaa' ja-, ga'kah' gya'to' sa'miih- jwi' kih' hña' he'ñiih' he- ma' na-la- kyaah' cebada. 14 Ma' ga'jée' dsa- he', he- juh-gaa- he- ga'jmeey' Jesús jee' ja-, ga'jäyh':

—Ma-ra' ju'dsoo', hi- na- he' hih' dsa- hi- ngëe- juu' kih' Dio hi- ga'jah' dsa- kih' ja' jmi' gyuu' la-.

15 Pero ma-liih' ba' Jesús, he- hnøø' dsa- lä'bi' lä'jaa' ma' tëey' mah' ma' jmääy' rey kyaay', he- ja- koo- ka-läh' ga'wiiy' ta' lle'koh' ja- mah' ga'jäy' hñiiy'.

Ga'ngë' Jesús në' jmi'

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Ma' ga'nuu' jmi' ja-, ma-la' jnääh' discípulo ba' ga'jñaa' jnääh' ta' cha'ho' jmi-juuh' ja-. 17 Ga'tooh' jnääh' neh' na'moo' mah' ga'nøø' jnääh' haa' jnääh' jmi-juuh' ja-, ta' hngaah' jee' chee- Capernaum. Ma-na' hoo- go-te' hor- ja- ni' sa' ga'ma-jah' Jesús. 18 Pero ja' koo- lle' tä', lä'jiih' ga'løø' hluh' jmi'. 19 Ma-la' øoy' koo- hña' jñii' kilómetro në' jmi', ma' ga'jée' jnääh' Jesús ja' ya'jäyh' kih' na'moo', ngëy- në' jmi', mah' ga'lä'gah' jnääh'. 20 Pero ga'jah' Jesús siiyh' jnääh':

—Jnä' ba' la-, ta' wa' gah' hnäh'.

21 Ja-ga' ga'heeh' jnääh' lä'kaa- tuh-dsë- jnääh' neh' na'moo' ja-, hi' chah' ba' ga'tëe' jnääh' hwa' jee' ga'nøø' jnääh' ja-.

Jwëe' dsa- ga'hnaah- Jesús

22 Ma' ga'jä' jyoh' jmi', dsa- hi- ma' tääh' ta' hngaah' jee' ga'hwëe- jnääh' ja-, ga'lä'liih', ma-la' jnääh' discípulo ba' ga'tooh' jnääh' neh' koo- ba' na'moo' he- ma' hi' jee' ja-. 23 Ta'ko-jiih' ja- ga'lloo' jyoh' ga' na'moo' he- ga'hwëe- ta' jee' jwi- Tiberia, ja-ba' koo' jee' ga'taah' hña' mil dsa- hi- ga'kuh- jee' ja-, jee' ga'kwa' Jesús ti'hmaah' kih' Dio. 24 Ma' ga'jée' dsa-, mo'so' chaa- Jesús ni' discípulo kyaay' jee' ja-, ga'taayh' neh' na'moo' he- ma' hii' jee' ja-, ga'näy' ga'hnäy' Jesús ta' jee' jwi- Capernaum.

Hñii' Jesús laq' he'ñiih' he- jmee- chaq- dsa'

25 Ma' ga'lla'näy' ta' hngaah' ja-, ga'jñäy' Jesús mah' ga'siiyh':

—Ta-jwoh', chee- ba' hor- ma-ñeh' hne'?

26 Mah' ga'jah' Jesús siiyh':

—Ma-ra' ju'dsoo' jwëeh' hnäh', ma-ya-nääh' hnäh' hnaah' jnä', ja- kih' he- ga'jëh' hnäh' he- juh-gaa- he- ga'jmeen'. Hnaah' hnäh' jnä' kih' he-

ga⁻kuh⁴ hnäh⁴ lä⁴ jiih⁴ ga⁻keë⁴ hnäh⁴ ba⁴ ja⁻. ²⁷ Ta⁺ wa⁺ hee⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ ma⁺ he⁻ dsa⁻lla⁺. Wa⁺ hee⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ ma⁺ he⁻ sa⁺lla⁺, he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻ tää⁺. He⁻ la⁻ na⁻ ma⁺ he⁻ kwa⁻ Hi⁻ ga⁻lëë⁻ngo⁻ la⁻. Jëeh⁺, Tää⁺ hi⁻ laa⁺ Dio, ga⁻hñaay⁺ jnä⁺ kih⁺ he⁻ la⁻.

²⁸ Mah⁺ ga⁻ngii⁺ dsa⁻ he⁻ juu⁺ kiyh⁺:

—¿Hee⁻ na⁻ ga⁻tëë⁺ jnääh⁺ jmeen⁺ mah⁺ jmee⁺ jnääh⁺ lä⁻ hnøø⁺ Dio? —ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁻.

²⁹ —He⁻ la⁻ ba⁺ hnøø⁺ Dio jmeeh⁺ hnäh⁺, he⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻cheey⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

³⁰ —¿Hee⁻ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ heeh⁺ jnääh⁺, mah⁺ jëë⁺ jnääh⁺, ja⁻ ga⁻ jmee⁺ jnääh⁺ dsoo⁺ dsë⁻ jnääh⁺ kyah⁺? ¿Ha⁻ lä⁻ la⁺ he⁻ jmeeh⁺ mah⁺ jëë⁺ jnääh⁺? ³¹ Dsa⁻ ma⁺ gyuh⁺ kyaä⁺ jnääh⁺ ga⁻kuyh⁻ maná jee⁺ la⁺ hwa⁺ kii⁺ ja⁻, lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “He⁻ ñiih⁻ he⁻ ja⁺ gyuu⁺h ba⁺ ja⁻, ga⁻kwëeh⁺ dsih⁺ mah⁺ ga⁻kuyh⁻” —ga⁻jäh⁺ dsa⁻ siiyh⁺.

³² —Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn⁺ hnäh⁺, ja⁺ he⁻ Moisé hi⁻ ga⁻kwa⁻ he⁻ ñiih⁻ he⁻ ja⁺ gyuu⁺h. Tää⁺ kyaan⁺ ba⁺ he⁻ hi⁻ kwëeh⁺ hnäh⁺ ma⁺ ra⁺ he⁻ ñiih⁻ he⁻ gwa⁺ gyuu⁺h.

³³ Jëeh⁺ he⁻ ñiih⁻ he⁻ kwa⁻ Dio, hi⁻ he⁻ he⁻ hi⁻ ga⁻jñaä⁺ gyuu⁺h, hi⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ —ga⁻jäh⁺ Jesús ga⁻siiyh⁺.

³⁴ —Kwëeh⁺ jnääh⁺ tää⁺ he⁻ ñiih⁻ ja⁻, Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺ —ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁻ siiyh⁺.

³⁵ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Jnä⁺ he⁻ laan⁺ he⁻ ñiih⁻ he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻. Hi⁻ jmee⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, jiih⁺ koh⁺ sa⁺ jä⁻ lä⁻ kyoyh⁺. Lä⁻ ja⁻, hi⁻ jmee⁺ dsoo⁺ dsë⁻ kin⁺, sa⁺ jä⁻ lä⁻ kii⁻ dsëy⁺ jiih⁺ koh⁺ jiih⁺ lih⁺. ³⁶ Pero jwëëhn⁺ hnäh⁺ ka⁻ läh⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ jwëëhn⁺ hnäh⁺ jää⁺, ma⁺ ke⁺ ma⁻ jëëh⁺ hnäh⁺ jnä⁺, sa⁺ ma⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kin⁺.

³⁷ Ga⁻lä⁻ jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ taah⁺ Tää⁺ goon⁺, hi⁻ he⁻ go⁻ nää⁺ kin⁺. Hi⁻ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ go⁻ nää⁺ kin⁺, sa⁺ bee⁺ jnih⁺. ³⁸ Jëeh⁺, sa⁺ ga⁻ jñaan⁺ gyuu⁺h mah⁺ jmeen⁺ lä⁻ hnoon⁺ hñiin⁺. Ga⁻ jñaan⁺ mah⁺ jmeen⁺ lä⁻ hnøø⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺ ba⁺. ³⁹ Tää⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺ hyoh⁻ dsëy⁺ lä⁻ la⁻ ba⁺. Sa⁺ hnøøy⁺ dsa⁻ hëë⁺ ki⁺ jnä⁺ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ ga⁻ taayh⁻ goon⁺ mah⁺ ga⁻lä⁻ jëë⁺ ba⁺ hi⁻ he⁻ mi⁺ jiihn⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁺ jee⁺ llaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻. ⁴⁰ Hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺ hyoh⁻ dsëy⁺ lä⁻ la⁻. Lä⁻ jëë⁺ hi⁻ go⁻ nää⁺ kih⁺ jooj⁺ mah⁺ jmee⁺ dsoo⁺ dsë⁻ kiyh⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ jmeey⁺ chaa⁻ tää⁺. Mah⁺ jnä⁺ ba⁺ mi⁺ jiih⁺ jnih⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁺ jee⁺ llaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ —ga⁻ jäh⁺ Jesús siih⁺ dsa⁻ he⁻.

⁴¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ løø⁺ dsa⁻ judiu he⁻ cha⁻ hääy⁺ hlëëyh⁺ wi⁺ kih⁺ Jesús, kih⁺ he⁻ ma⁺ jäh⁺, laay⁺ he⁻ ñiih⁻ he⁻ ga⁻ jyooy⁺ gyuu⁺h. ⁴² Lä⁻ la⁻ ga⁻ jäh⁺:

—¿Ja⁺ he⁻ hi⁻ na⁻ joo⁺ José? Kyuu⁺ ba⁺ jne⁺ cho⁻ jmiiy⁻. ¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ he⁻ jäh⁺, ga⁻ jñaay⁺ gyuu⁺h?

⁴³ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺ ka⁻ läh⁺:

—Tu⁺ hnäh⁺ he⁻ cha⁻ hääh⁺ jnä⁺. ⁴⁴ Ni⁻ jaa⁻ sa⁺ le⁺ jä⁻ kih⁺ hñii⁺ kyaah⁺ jnä⁺ cher⁺ mah⁺ Tää⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺ sa⁺ ga⁻ taayh⁻ goon⁺. Mah⁺ jnä⁺ ba⁺ mi⁺ jiih⁺ jnih⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁺ jee⁺ llaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻. ⁴⁵ Lä⁻ la⁻ na⁻ sii⁻ kooh⁺ ko⁻ llaa⁻ hi⁻ ma⁻ ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁺ joo⁺: “Dio ba⁺ mi⁻ tēë⁺ lä⁻ jëë⁺ dsa⁻.” Lä⁻ ja⁻, lä⁻ jëë⁺ hi⁻ ga⁻ nuu⁺ hi⁻ ga⁻ lä⁻ tēëy⁺ kih⁺ Tää⁺, ya⁺ nääy⁺ kyaah⁺ jnä⁺.

⁴⁶ Sa⁺ chaa⁻ hi⁻ ma⁻ jëë⁺ Tää⁺. Ma⁺ la⁺ hi⁻ ja⁺ jee⁺ gya⁺ Dio ba⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ ma⁻ jëë⁺ Tää⁺. ⁴⁷ Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn⁺ hnäh⁺, hi⁻ jmee⁺ dsoo⁺ dsë⁻ kin⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ chaa⁻ tää⁺. ⁴⁸ Jnä⁺ he⁻ laan⁺ he⁻ ñiih⁻ he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻. ⁴⁹ Dsa⁻ ma⁺ gyuh⁺ jnä⁺ ga⁻ kuyh⁻ maná jee⁺ la⁺ hwa⁺ kii⁺ ja⁻, pero ga⁻ juuy⁺. ⁵⁰ Pero

hi- la- he' he'ñiih' he- ga'jyoo' gyuuah' mah' lä'jöö' hi- ga'kuh' kiyh' mo'so' juuy'. ⁵¹ Jnä' he' laan' he'ñiih' jiih' he- ga'jyoo' gyuuah'. Hi- kuh' kih' he'ñiih' la-, chaay- tää' ba'. He'ñiih' he- kwa' jnä', la' ngo' kin'. He- ja- kwan' mah' lä'ja' jmee' chaa- lä'jöö' dsa- jmi-gyuu- —ga'jah' Jesús siiyh'.

⁵² He- ja- dsa- judiu he' ga-ti- ga'chooy' juu' kyaah' øøyh':

—¿Ha- lä'ja- kwa' dsa- na- ngo' kih' mah' kihn'? —ga'jäh'.

⁵³ Mah' ga'jah' Jesús siiyh':

—Ma'ra- ju'dsoo' jwëehn' hnäh', cher'mah' sa' ga'kuh' hnäh' ngo' kih' Hi-ga'lëe'ngo' la-, hi' sa- huh' hnäh' jma- kiyh' ka-läh', sa' tëeh' hnäh' jee' jmee' chaaah- hnäh' tää'. ⁵⁴ Hi- kuh' ngo' kin' mah' hiih' jma- kin' ka-läh', chaay- tää' ba'. Hi- jnä' mi'jiih' njih' wa'ra- ga'të' jee' llaa- jmi-gyuu'. ⁵⁵ Jëeh' ngo' kin', koq- he- la- ba' ma' he- jmee' chaa- dsa-, lä'ja- ka-läh' kih' hi- hih' jma- kin', koq- he- la- ba' jmee' chaay-. ⁵⁶ Hi- kuh' ngo' kin' mah' hiih' jma- kin' jäy' koq- hweh- kyaah' jnä' hi' jnä' jan' kyaayh' ka-läh'. ⁵⁷ Täa' hi- na'jiih' ga'chee' jnä', hi' jnä' chaan- ta-la' kih' Täa'. Ja-ba' lä'ja-, hi- kuh' ki- jnä', ta-la' ki- jnä' ba' chaay-. ⁵⁸ He- la- ja-, he'ñiih' he- ga'jyoo' gyuuah'. Sa- la' lä' la' maná he- ga'kuh' dsa- ma-gyuh' jnän' hi' ma'ra- he- ga'juu' bih'. Pero hi- kuh' he'ñiih' la-, chaay- tää' ga-lä'jöö' joh' jmi' cha- ba' —ga'jah' Jesús siih' dsa- he'.

⁵⁹ Lä'jöö' juu' la- ga'kwa' Jesús neh' gwah- mäh- kih' dsa- judiu jee' jwii- Capernaum.

Kyaah' juu' la' jmee' chaa- dsa- tää'

⁶⁰ Lä' ma' ga'nuuy' juu' ja-, jwëë' discípulo kyaay' ga'jah':

—Jwëëh' la' juu' na-. ¿Hi- ga' mo' tih' dsë' nuu' juu' na-?

⁶¹ Né' ba' Jesús he- ma' tääyh' ma' cha- ma' hääy- kwaat' kih' juu' he- ga'hleëyh' ja-, he- ja- ga'jah' Jesús siiyh':

—¿Che' ma'toh' wii' kyah' hnäh' juu' kin'? ⁶² Ha- ba' lä' jmeeh' hnäh' ja-, wa'ra- jah' kih' jëeh' hnäh' Hi-ga'lëe'ngo' la- wii' ka-läh' jee' ma' gyay' jää'. ⁶³ Jmi-llë' ba' he- jmee' chaa- dsa-, pero jmi-ngo' sa' cha- he- le' jmee' ni- miih-. Lä'jöö' juu' he- ma-jwëëhn' hnäh', gwa' kih' jmi-llë' ba' na-, hi' lä'ja- jmee- chaa- dsa-. ⁶⁴ Pero chaa- ko-llaa' hnäh' hi- sa- ma'jmee' dsoo' dsë' kin' —ga'jah' Jesús.

Jëeh' ma-kyuu' bih' jää' hi- na- hi- sa- lä'dsoo' dsë' kiyh', hi' kyuy' hi- na- hi- ngëëy' kih' dsa'. ⁶⁵ Mah' ga'jäh' ka-läh':

—He- ja- ba- na- ma'jwëëhn' hnäh': “Ni' jaa- sa- le' ja' kih' hñii' ki' jnä' cher'mah' sa' ga'taah- Täa' goon'.”

⁶⁶ Ma-ngëë' ma'jäh' lä'ja-, jwëë' discípulo kyaay' ga'biy' kih', mo'so' ga'jmeey' ko-jøh' kyaayh'. ⁶⁷ Ja-ga' ga'siiyh' lä'jöö' gya-tuu' jnääh' discípulo kyaay':

—¿Che' hnooh- hnäh' go'nääh' hnäh' ka-läh' lä'na-?

⁶⁸ He- ja- ga'jah' Simón Pee':

—Dsa-jøøh' kyaan', hi- ga' na- kih' dsa'nøø' jnääh'. Jaa- hne- ba' kyeh' juu' he- jmee- chaa- dsa- tää' ga-lä'jöö' joh' jmi' cha-. ⁶⁹ Ma-dsoo' ba' dsë- jnääh' kyah', ma-ñe' ba' jnääh' hne- he' Cristo, Joø' Dio jiih' —ga'jah' Pee' siiyh'.

⁷⁰ Mah' ga'jëeh' Jesús juu' kiyh':

—¿Ja' ga'lleehn' lä'jöö' gya-tuu' hnäh' mah' jaa- jee' lä'jöö' hnäh' laa' dsa- kya' hi-sa-llu'? —ga'jah' Jesús siiyh'.

⁷¹ He⁻ ma' hlēēyh⁺ kih⁺ Juda Iscariote, joo⁺ Simón ba' ja⁻. Jēēh⁺ Juda he', hī⁻ ga⁻ngēēy⁺ kēē⁻ ga', ma' laa⁺ jaa⁻ kih⁺ jee' lā⁻jēē⁺ gya⁻tuu⁺ jnāäh⁺.

7

Øøh⁻ Jesús sa⁻ ma' hēēh⁺ kiyh⁺

¹ Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ma' ngē⁻ Jesús hwa⁺ Galilea. Mo⁻so⁻ ma' hnøoy⁺ ma⁻ngēēy⁺ ta⁻ Judea, jēēh⁺ dsa⁻ judiu ma' hnooyh⁻ ha⁻ lā⁻ jee' ma' jngēēyh⁺.

² Ma⁻ya⁻jāh⁺ tē⁺ jmi⁺ kih⁺ dsa⁻ judiu, he⁻ ma' hiiy⁻ hmiih⁻ jee' dsa⁻taayh⁺ ma⁻tē⁻ jmi⁺. ³ He⁻ja⁻ ga⁻jāh⁺ Øøyh⁻ siiyh⁺:

—Gwa⁻ hne⁻ ka⁻lāh⁺ ta⁻ Judea, mah⁺ jēē⁺ discípulo kyaah⁺ hī⁻ tāäh⁺ jee' oo⁻ ha⁻ lā⁻ la⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ jmeeh⁻. ⁴ Jēēh⁺, jaa⁻ hī⁻ hnøø⁺ mi⁻jnāā⁺ hñii⁺, sa⁻ jmeey⁺ ta⁻ kiyh⁺ jee' na⁻hmāā⁺. Hne⁻ ma⁻løøh⁻ jmeeh⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ na⁻, mi⁻jnāā⁺ hñaa⁺ cha⁻nē⁻ lā⁻jēē⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻ —ga⁻jāh⁺ Øøyh⁻ siiyh⁺ Jesús.

⁵ Jēēh⁺, ni⁻ ga⁻Øøyh⁻ sa⁻ ma' hēēh⁺ kiyh⁺. ⁶ Ja⁻ ga⁻ja⁻h⁺ Jesús siiyh⁺:

—Sa⁺ ga⁺ ma⁻ja⁻ jmi⁺ kin⁺, pero kyah⁺ hnāh⁺, wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ jmi⁺ ba⁺ llu⁺ kyah⁺ hnāh⁺. ⁷ Dsa⁻ hī⁻ chaa⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ sa⁻ le⁺ jmeey⁺ na⁻høøyh⁺ kyah⁺ hnāh⁺. Pero jnā⁺ na⁻hāāyh⁺, kih⁺ he⁻ mi⁻jnāān⁺ he⁻ jmeey⁺ he⁻ hñih⁺. ⁸ Go⁻nāā⁺ ba⁺ hnāh⁺ jee' tē⁻ jmi⁺ ja⁻. Pero jnā⁺ sa⁻ nñn⁻, jēēh⁺ sa⁻ ga⁻ma⁻dsēē⁺ jmi⁺ kin⁺.

⁹ Ma⁻ngēē⁺ ma⁻jāyh⁺ lā⁻ja⁻, ga⁻jāy⁺ ta⁻ Galilea ba⁺.

Ma' ga⁻tē⁻ jmi⁺ jwii⁻ Jerusalén ñee⁺ Jesús

¹⁰ Ma⁻ngēē⁺ ma⁻nāā⁺ Øøyh⁻, ngoo⁺ ba⁺ Jesús jee' tē⁻ jmi⁺ ja⁻. Pero sa⁻ngooy⁺ jnā⁺hā⁺ mah⁺ sa⁻ jēē⁺ dsih⁺. ¹¹ Pero dsa⁻ judiu ma' hnaayh⁻ Jesús jee' tē⁻ jmi⁺ ja⁻, ma⁻jāyh⁺:

—¿Na⁻ hī⁻ he[?]?

¹² Dsa⁻ hī⁻ ma⁻tāäh⁺ jee' jmi⁺ ja⁻ ma' hlēēyh⁺ juu⁺ hii⁻, ma' cha⁻ ma⁻hāāy⁺ Jesús. Ma⁻jāh⁺ jwēē⁺ dsa⁻:

—Dsa⁻ lluu⁺ ba⁺ he⁺.

Pero jñah⁺ ma⁻jāh⁺:

—Jah⁺ ha⁺, koo⁻ mi⁻gaay⁺ dsa⁻ ba⁺.

¹³ Pero ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ sa⁻ ma' hlēēh⁺ jnā⁺hā⁺ kih⁺ Jesús, kih⁺ he⁻ ma' gayh⁺ dsa⁻ ta⁻.

¹⁴ Ma⁻tē⁻ tō⁺dsaah⁺ jmi⁺, ja⁻ ga⁻ngoo⁺ Jesús jee' ma' chih⁺ gwah⁺ mah⁺ ga⁻løøy⁺ hlēēyh⁺ dsa⁻. ¹⁵ Peer⁺ ga⁻lā⁻dsaa⁻ dsē⁻ dsa⁻ judiu, mah⁺ ma⁻jāyh⁺:

—Ha⁻ lā⁻ja⁻ he⁻ kyuu^h dsa⁻ na⁻ cha⁻miih⁻ hī⁻ sa⁻ cha⁻ jee' ñeey⁺ ga⁻mi⁻tēēy⁺ hñiiy⁺.

¹⁶ Mah⁺ ga⁻jēēh⁻ Jesús juu⁺ kih⁺ dsa⁻ he[?]:

—Ja⁻ he⁻ la⁺ kin⁺ nuuh⁺ he⁻ kwan⁺ la⁻, la⁺ kih⁺ hī⁻ ga⁻cheē⁺ jnā⁺ ba⁺. ¹⁷ Hī⁻ llā⁻ dsē⁺ jmeē⁺ lā⁻ hnøø⁺ Dio, lā⁻kyuu^{yh} ha⁻ lā⁻ la⁺ nuuh⁺ he⁻ kwan⁺ la⁻, che⁻ he⁻ gwa⁻ kih⁺ Dio, o che⁻ he⁻ hlēēhn⁺ kwaat⁺ kin⁺ ba⁺. ¹⁸ Hī⁻ hlēēh⁺ kwaat⁺ kih⁺ hñii⁺, he⁻ hnooyh⁻ ha⁻ lā⁻ jee' jmāāy⁺ hñiiy⁺ jøøh⁺ ba⁺ ja⁻. Pero hī⁻ hnooh⁻ ha⁻ lā⁻ jee' jmāāy⁺ jøøh⁺ hī⁻ ga⁻cheē⁺ jnā⁺, hī⁻ he⁻ ba⁺ hī⁻ hlēēh⁺ ju⁻dsoo⁻. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ hlāāyh⁻ kyaah⁺ juu⁺ kiyh⁺.

¹⁹ ¿Ja⁻ ga⁻kwēēh⁺ ba⁺ Moisé hnāh⁺ ley mah⁺ ni⁻ jaa⁻ hnāh⁺ sa⁻ ga⁻mi⁻teh⁺ hnāh⁺? ¿He⁻ la⁻ hnooh⁻ hnāh⁺ jngēēh⁺ jnā[?]?

²⁰ He⁻ja⁻ ga⁻hlēēh⁻ jwēē⁺ dsa⁻ he[?]:

—Sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hī⁻ jngēēh⁻ hne⁻. Hī⁻ sa⁻llu⁺ ba⁺ na⁻ hāā⁺ tuh⁻ hoh⁺.

21 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Ga⁻lä⁻jëë⁺ ba⁺ hnäh⁺ ga⁻lä⁻dsaa⁻ hoh⁺ kih⁺ ga⁻jëëh⁺ hnäh⁺ ga⁻jmeen⁺ koo⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻. 22 Dsoo⁺ ba⁺ jäh⁺ jne⁺ Moisé ga⁻lla⁺ nuuh⁺ he⁻ uu⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän⁺. (Pero ja⁻ he⁻ Moisé hi⁻ ga⁻lla⁺ nuuh⁺ ja⁻, ko⁻ja⁻ ma⁻nøø⁺ kih⁺ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁺ hi⁻ ma⁻chaa⁻ jää⁺ ga⁻kih⁺ Moisé.) Mah⁺ tuh⁻ hnäh⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ dsa⁻ñuu⁺ lä⁻kye⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé⁺. 23 Heeh⁺ ba⁺ hnäh⁺ he⁻ uu⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ gyuu⁺ ñuu⁺ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé⁺ mah⁺ mi⁻teh⁻ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻ ley⁺ kih⁺ Moisé. ¿He⁻la⁻ja⁻ hnee⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, kih⁺ he⁻ ga⁻mi⁻hlään⁺ jaa⁻ dsa⁻ñuu⁺ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé⁺? 24 Ta⁻ka⁻ hnäh⁺ kwaan⁺ kih⁺ dsa⁻ lä⁻koo⁻ la⁻ hu⁺dsé⁻ kyah⁺ hnäh⁺, kye⁻ hnäh⁺ kwaan⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ ju⁻dsoo⁺ ba⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús.

Ga⁻jmeeh⁺ Jesús juu⁺ ha⁻ ta⁺ jay⁺

25 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ ko⁻lla⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻chaa⁻ Jerusalén:

—¿Ja⁻ hi⁻ na⁻ na⁻ hi⁻ hnaah⁻ dsa⁻ mah⁺ jngëëyh⁺? 26 ¿Ja⁻ hi⁻ he⁻ na⁻ cheh⁺ hlëeh⁺ to⁻lo⁻ né⁻ lä⁻jëë⁺ dsa⁻, hi⁻ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ hlëëyh⁺ ni⁻ miih⁺? ¿Che⁺ jäh⁺ dsoo⁺ ma⁻heeh⁻ dsa⁻ta⁺ he⁻ laay⁺ Cristo? 27 Pero dsa⁻ la⁻, ñe⁻ ba⁺ jne⁺ ha⁻ chaa⁻y⁻. Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁺ jä⁺ Cristo, ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ñe⁻ ha⁻ ta⁺ jay⁺.

28 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nuu⁻ Jesús lä⁻ja⁻, lä⁻ ma⁻ cheyh⁺ ja⁻ hlëëyh⁺ dsa⁻ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ ja⁻, ga⁻hlëëyh⁺ koo⁻ ki⁻gaa⁻:

—Jwah⁺ hnäh⁺ kyuu⁺ jnä⁺, hi⁻ ñeh⁺ hnäh⁺ ha⁻ chaa⁻n⁻. Pero sa⁻ ma⁻ jan⁻ jee⁺ tēēn⁻ hñiin⁻. Hih⁺ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnä⁺ jmee⁺ ju⁻dsoo⁺ jmah⁺. Hi⁻ he⁻ sa⁻ kyuu⁺ hnäh⁺. 29 Pero jnä⁺ kyuu⁺ jnih⁺, jëeh⁺ kih⁺ bih⁺ ya⁻hëēn⁻. Hi⁻ he⁻ ba⁺ ga⁻chee⁺ jnä⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús.

30 He⁻ja⁻ hnøø⁺ dsa⁻ ma⁻ saayh⁺, pero ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻tuu⁻ dsé⁺ ma⁻ choo⁺ goo⁻, jëeh⁺ sa⁻ ga⁻ ma⁻ tē⁻ hor⁻ kiyh⁺. 31 Jwëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁺ dsé⁺ kiyh⁺.

—Wa⁻ra⁻ ja⁻ Cristo, ¿che⁺ hi⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁺ cha⁻ ga⁻miih⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻ lä⁻koh⁺ ga⁻ dsa⁻ la⁻? —ga⁻jäh⁺ ko⁻lla⁺.

Ga⁻lä⁻hnøø⁺ dsa⁻ fariseo ma⁻ saah⁺ Jesús

32 Lä⁻ ma⁻ ga⁻nuu⁻ dsa⁻ fariseo he⁻, he⁻ hlëeh⁺ dsa⁻ lä⁻ja⁻ kiyh⁺, he⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁺ mada⁻ ko⁻joh⁺ kyaah⁺ dsa⁻kaah⁺ kya⁺ jmi⁻dsa⁻ mah⁺ sooh⁺ poo⁻ kya⁺ gwah⁺ kiyh⁺. 33 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Miih⁺ jmi⁺ ga⁻ gyan⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, naah⁺ ba⁺ jnä⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnä⁺.

34 Ja⁻ ga⁻ hnaah⁺ hnäh⁺ jnä⁺, pero mo⁻so⁻ jnääh⁺ jnä⁺. Mo⁻so⁻ le⁻ go⁻nääh⁺ hnäh⁺ ha⁻ jee⁺ naahn⁻ —ga⁻jäh⁺ Jesús.

35 Dsa⁻ fariseo he⁻ ga⁻løø⁺ ngiiy⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻kyaa⁺yh⁺:

—¿Ha⁻ ta⁺ dsaa⁺ hi⁻ na⁻ mah⁺ mo⁻so⁻ jnääh⁺ jnih⁺? ¿Che⁺ dsaa⁺yh⁺ lä⁻kaa⁻ jee⁺ tääh⁺ dsa⁻goo⁻ jne⁺ hi⁻ na⁻saa⁻ na⁻jñee⁺ jee⁺ kih⁺ dsa⁻ griego mah⁺ dsa⁻hlëëyh⁺ lä⁻kye⁻ dsa⁻ griego? 36 ¿Hee⁻ ba⁺ hnøø⁺ jäh⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻hlëëyh⁺ na⁻: “Ja⁻ ga⁻ hnaah⁺ hnäh⁺ jnä⁺, pero mo⁻so⁻ jnääh⁺ hnäh⁺ jnä⁺, mo⁻so⁻ le⁻ go⁻nääh⁺ hnäh⁺ jee⁺ naahn⁻”?

Jesús kwa⁺ jmi⁺ he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻ tää⁺

37 Hih⁺ ga⁻ ma⁻ja⁻, la⁻ jmi⁺ juuh⁺ kyaah⁺ jee⁺ ga⁻dsaa⁺ jmi⁺ ja⁻. Ga⁻noo⁻ Jesús mah⁺ ga⁻hlëëyh⁺ kyaah⁺ cha⁻miih⁻ be⁺:

—Cher'mah' chaa' hi' lä'ki' dsé', wa' jäy' kyaah' jnä' mah' wa' hih' jmi' he' kwan'. ³⁸ Le' kiyh', lä'koq' na'sii' juu' kih' Dio, hi' jmee' dsoo' dsé' kin', lä'koq' jmi' juuh' he' na'jiuh' hya' neh' tuh' dséy' —ga'jäh' Jesús.

³⁹ He' ga'jäyh' lä'ja' ga'hleëyh' kih' Jmi' lle' Na'jngü' he' hyoh' dsa' hi' jmee' dsoo' dsé' kiyh'. Jmi' ja' sa' ga' ma'ja' Jmi' lle' Na'jngü', jëeh' sa' ga' ma'saah' Jesús gyuh' mah' leey' jøh'.

Ga'tee' ga'jöö' dsa' kwaat' kih' Jesús

⁴⁰ Ma' ga'nuu' dsa' hi' ma'tääh' jee' ja' juu' kih' Jesús, ko'llaa' dsa' he' ma' jäh':

—Ma'ra' ju'dsoo', hi' la' he' hi' ngëe' juu' kih' Dio hi' hii' juu' kih'.

⁴¹ Hi' jaa' ma' jäh':

—Hi' he' he' Cristo.

Pero jñah' ma' jäh':

—¿Ha' lä' la' juu' ja', heh' ya'hëe' jaa' dsa' Galilea leey' Cristo? ⁴² ¿Ja' jäh' juu' kih' Dio, sa'ju' kih' David ba' ya'hëe' hi' laa' Cristo? Hi' ja' ba' jwii' mah' he' chee' Belén jee' ma' chaa' David, jee' ja' ba' ya'hëe' Cristo.

⁴³ He'ja' ga'laa' to' naä' dsa' kwaat' kih' Jesús. ⁴⁴ Ko'llaa' dsa' he' hnøø' ma'saayh' pero ni' jaa' sa' ga'tuu' dsé' ma' choo' goo'.

Sa' ga'heeh' dsa'ta' juu' kih' Jesús

⁴⁵ Ja'ga' ga'nää' poo' he' jee' ma'tääh' dsa'kaah' kyaa' jmi'dsa' kyaah' dsa' fariseo. Mah' ga'jäh' dsa'kaah' he' siiyh':

—¿He'la' sa' ma'teeyh' ta' la'?

⁴⁶ He'ja' ga'jäh' poo' he' siiyh':

—Ni' koq' hä' sa' ma'hleëh' ni' jaa' dsa'ñuuh' lä'koq' hleëh' dsa' he'.

⁴⁷ He'ja' ga'jäh' fariseo he' siiyh':

—¿Che' lä'kye' hnäh' ma'lä'gah' hnäh' juu' kih'? ⁴⁸ Ni' jaa' jnääh' dsa'ta' ni' dsa' fariseo ma'heeh' jnääh' juu' kih'. ⁴⁹ Lä'jöö' dsa' hi' tääh' na', hi' sa' kyuh' ley, kyaayh' dso'jwii' —ga'jäh' dsa'ta' he'.

⁵⁰ Nicodemo, hi' ma'laa' dsa'kyaayh', hi' ñee' koq' hä' ta'la' hwé' jee' ma' gya' Jesús, ga'jäyh' siiyh':

⁵¹ —Lä'koq' jäh' ley jnän' sa' le' cheen' dso'jwii' né' kih' dsa', cher'mah' jää' sa' ga' ma'nüuh' kwee' juu' kih' mah' lä'ngëe' jne' hee' na' he' ma'jmeey'.

⁵² Mah' ga'jeeh' dsa' he' juu' kih', ga'siiyh':

—¿Che' laah' hne' dsa' galileo ka'läh'? Hnøøh' da' kwee' jee' na'sii' juu' kih' Dio mah' jëe' da', jih'koh' sa' ma'ya'hëe' ni' jaa' hwa' Galilea hi' ngëe' juu' kih' Dio.

⁵³ Ma'ngëe' he' ja', ga'lä'jöö' ba' ga'nää' ta' kih'.

8

Dsa'më' hi' ga'jaa' kyaah' dsa'ñuuh'

¹ Pero Jesús ngoo' ta' lle'koh' he' chee' Olivo. ² Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', ngoo' ta' jee' chih' gwah'. Hi' jwëe' dsa' na'nää' jee' ma' cheyh' ja'. Jee' ja' ga'gyay' ga'hleëyh' dsa'. ³ Hor' ja' ya'nää' ta'jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo, ya'jäay' jaa' dsa'më' hi' ga'jaa' kyaah' dsa'ñuuh', mah' ga'cheeyh' jee' to'dsaah' ja'. ⁴ Mah' ga'siiyh' Jesús:

—Ta jwoh¹, dsa-mē⁹ na⁻ ma⁻jaa⁷ kyaah⁴ dsa⁻ñuu^h. ⁵Lä⁺ko^o-lle⁺ ley jnän⁺, ga⁺jme^e Moisé hih⁺ jngëehn⁺ kyaah⁴ ku^u dsa⁻mē⁹ hi⁻ jme^e lä⁺na⁻. Ha⁻ gah⁻ hne⁻, ha⁻ lä⁺ jwah¹.

⁶He⁻ ma⁺ kay⁺ dsē⁺ Jesús ba⁺ ja⁻, hnø^oy¹ ha⁻ lä⁺ jee⁺ ma⁺ hñiy¹ kiyh¹. Pero Jesús ga⁺gyay⁻ na⁻ juyh⁺ mah⁺ ga⁻løø¹ sñiy⁺ hwa⁺ kyaah⁴ cha⁺gooy⁻. ⁷Pero na⁻ ba⁺ tääyh⁺ chuuy⁺ kyaah⁴ Jesús, ja⁻ ga⁺ ga⁻nooy⁻ ka⁻ läh⁺ mah⁺ ga⁻sñiyh⁺:

—Hih⁺ hnäh⁺ hi⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ mi^hh⁻ dso⁺kye⁻ kih¹, hi⁻ he⁺ to⁻ nē⁺ wa⁺ te⁺ ku^u kiyh¹.

⁸Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁺gyay⁻ na⁻ juyh⁺ mah⁺ ga⁻sñiy⁺ hwa⁺ lä⁺hmē⁹. ⁹Ma⁺ ga⁻nuuy⁺ lä⁺ja⁻, ma⁺ jaa⁻ ma⁺ jaa⁻ ba⁺ ga⁻løø¹ ga⁻nää⁺ ma⁺ ga⁻lä⁺liiyh⁻ hñi⁻ hñu⁺dsē⁺ kiyh¹. Ga⁻løø¹ hi⁻ kaah⁺ lä⁺kye⁻ hi⁻ mäh⁺ ga⁻nää⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻jä⁺ ma⁺ la⁺ Jesús kyaah⁴ dsa⁻mē⁹ hi⁻ ga⁻cheeyh⁻ cha⁺nēy⁺. ¹⁰Ja⁻ ga⁺ ga⁻noo⁻ Jesús jee⁺ ma⁺ gya⁺, mah⁺ ga⁻sñiyh⁺:

—Dsa⁻mē⁹, ¿na⁺ hi⁻ ma⁺ hñi⁻ kyah⁺? ¿Che⁺ ni⁺ jaa⁻ sa⁻ ma⁻taah⁻ hne⁻ dso⁺jwñ⁺? —ga⁺jäh⁺ Jesús sñiyh⁺.

¹¹—Ni⁺ jaa⁻ Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺ —ga⁺jäh⁺ dsa⁻mē⁹ he⁺ sñiyh⁺.

—Ni⁺ jnä⁺ sa⁻ taahn⁻ hne⁻ dso⁺jwñ⁺. Gwaah⁻ ba⁺ hne⁻ kyah¹, mo⁺to⁺ jme^e- dso⁺kye⁻ —ga⁺jäh⁺ Jesús sñiyh⁺.

Jesús laa⁺ wa⁺je⁺ kih¹ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺

¹²Ga⁻løø¹ ka⁻ läh⁺ Jesús hlëeh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻:

—Jnä⁺ he⁺ laan⁺ wa⁺je⁺ kih¹ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺. Hi⁻ nuu⁺ kin⁺, mo⁺so⁺ ngëy⁺ jwë⁺ hñi^h. Lä⁺ cha⁻ wa⁺je⁺ kiyh¹, he⁻ jme^e chaay⁻.

¹³He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ fariseo sñiyh⁺:

—Ju⁺dsoo⁺ he⁻ jmeeh⁻ na⁻, la⁺ kyah¹ hñaa^h ba⁺ hne⁻. He⁻ ja⁻ sa⁻ la⁺ dsoo⁺ juu⁺ kyah¹.

¹⁴Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús sñiyh⁺:

—Ma⁺ke⁺ jmeen⁺ ju⁺dsoo⁺ ki⁻ hñiin⁺, pero ma⁺ra⁺ he⁻ la⁺ dsoo⁺ juu⁺ he⁻ jwahn⁺, jëeh⁺ jnä⁺ ba⁺ man⁺ ha⁻ na⁻ jan⁺ hi⁻ ha⁻ na⁻ naahn⁻. Pero hnäh⁺, sa⁻ ñeh⁺ hnäh⁺ ha⁻ na⁻ jan⁺ hi⁻ ha⁻ ta⁺ naahn⁻. ¹⁵Hnäh⁺ kah⁻ kwaat⁻ lä⁺ko^o-la⁺ hñu⁺dsē⁺ kyah¹ hnäh⁺. Pero jnä⁺ sa⁻ kan⁻ kwaat⁻ kih¹ ni⁻ jaa⁻. ¹⁶Hi⁻ ma⁺ kan⁻ kwaat⁻ kih¹ dsa⁺, jmeen⁺ lä⁺ hnø^o ju⁺dsoo⁺ ba⁺. Jëeh⁺ sa⁻ jmeen⁺ hñiin⁺, jmeen⁺ kyaah⁴ Täa⁺ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnä⁺. ¹⁷Hi⁺ nē⁺ ley jnän⁺ na⁻ sñi⁻, kyaah⁴ uu⁺ dsa⁻ hi⁻ hlëeh⁻ ko^o-ba⁺ juu⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ la⁺ ju⁺dsoo⁺. ¹⁸Jnä⁺ jmeen⁺ ju⁺dsoo⁺ kin⁺ hi⁻ Täa⁺ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnä⁺, jmeey⁺ ju⁺dsoo⁺ kin⁺ ka⁻ läh⁺ —ga⁺jäh⁺ Jesús.

¹⁹—¿Na⁺ ba⁺ Täa⁺ kyaah⁴? —ga⁺jäh⁺ dsa⁻ he⁺ sñiyh⁺.

Mah⁺ ga⁻jeeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh¹:

—Hnäh⁺ sa⁻ kyuu^h jnä⁺, ni⁻ Täa⁺ kyaan⁺ sa⁻ kyuu^h. Wa⁺ra⁺ jäh⁺ kih¹ kyuu^h jnä⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻ kyuu^h hnäh⁺ Täa⁺ kyaan⁺.

²⁰Juu⁺ la⁺ ma⁺ kwa⁺ Jesús lä⁺ko^o-ma⁺ hlëeyh⁻ dsa⁻ jee⁺ ma⁺ chih⁺ gwah⁺, ko^o jee⁺ ma⁺ tooh⁻ dsa⁻ kuu⁺. Ni⁺ jaa⁻ sa⁻ ga⁻saayh⁺ jee⁺ ja⁻, jëeh⁺ sa⁻ ga⁻ma⁻lloo⁺ hor⁻ kiyh¹.

Ga⁺jäh⁺ Jesús: “Sa⁻ le⁺ go⁻nää^h hnäh⁺ ha⁻ jee⁺ naahn⁻”

²¹Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús sñiyh⁺:

—Hi⁺ jnä⁺ naahn⁻. Ha⁻ jee⁺ naahn⁻ sa⁻ le⁺ go⁻nää^h hnäh⁺. Hi⁺ hnäh⁺ hnaah⁺ ga⁺ jnä⁺, pero juu^h ba⁺ hnäh⁺, lä⁺ ma⁻kyaah⁴ na⁻ ba⁺ hnäh⁺ dso⁺kye⁻ kyah¹ hnäh⁺.

22 He-ja- ga-jäh' dsa- judiu:

—¿Che' jngëëyh' hñiyy' he-ja- jäh' lä-na-: "Ha- jee' naahn' sa- le' go'nääh' hnäh'?"

23 Mah' ga-jäh' Jesús siyh-:

—Dsa- cha- hwa' la- ba' hnäh', jnä' laan' kih' gyuah' jmi-gyuu-. Laah' hnäh' hi- cha- jmi-gyuu- la-, pero jnä' sa- laan' kih' jmi-gyuu- la-. 24 He-ja- ba' na- he- ma' jwëëhn' hnäh', juuh' hnäh' lä- ma' kyaah' na- ba' hnäh' dso'kye- kyah' hnäh'. Jëeh' cher' mah' sa- heeh- hnäh' kin-, he- laan' lä' koq- ma- jwëëhn' hnäh', juuh' hnäh' kyaah' dso'kye- kyah' hnäh' —ga-jäh' Jesús siyh-.

25 —¿Hee- ba' laah' hne-, hii- ba' hne- ja-? —ga-jäh' dsa- he'.

He-ja- ga-jäh' Jesús:

—Lä- ma' to-në- ga-jwëëhn' hnäh' hii- laan'. 26 Cha- cha-miuh- he- jwëëhn- hnäh' hi- lä-ja- he- kan- kwaat' kyah' hnäh'. Hih' hi- ga-chee' jnä', hlëëyh' ju'dsoo'. Hi- lä-jë- he- ga-nuun' kiyh', he- ja- ba' hlëëhn' dsa- jmi-gyuu-.

27 Kih' Täa' ba' ja- ma' hlëëh- Jesús, pero sa- ga-lä-ngëë' dsa- he'. 28 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh-:

—Wa-ra- ga-chaah' hnäh' gyuah' Hi- ga-lëë' ngo' la-, ja- ga-lä-neh' hnäh' hii- jnä' hi- lä-neh' hnäh' sa- cha- ni- koq- he- jmeen- jee' tëen- hñiin-. Jwëëhn- hnäh' lä-koq- te' he- ga-mi-tëë- Täa' jnä', ko-ja- ba' te' he- hlëëhn-. 29 Jëeh' ma-ra- he- kyaah' ba' jnä' hi- ga-chee' jnä'. Sa- ga-beey' jnä' mah' jän' hñiin-, jëeh' jnä' lä- ma' jmeen- ja- ba' lä-jë- he- tih- dsëy' —ga-jäh' Jesús siyh-.

30 Lä-koq- ma' ga-hlëëyh' lä-ja-, jwëë' dsa- ga-lä-dsoo' dsë' kiyh'.

Hii- laa' joq' Dio hi- hii- na- hnëë' kyaah' dso'kye-

31 He-ja- ga-siuh' Jesús lä-jëë' dsa- judiu hi- ga-lä-dsoo' dsë' kiyh':

—Cher' mah' ga-høøh' hnäh' juu' kin-, leeh' hnäh' ma-ra- discípulo kyaan-.

32 Hi- lä-kyuuh- hnäh' ju'dsoo', hi- kyaah' ju'dsoo' kin- lääh' hnäh'.

33 Mah' ga-jëeh- dsa- he' juu' kiyh':

—Sa'ju- kih' Abraham, laa' jnääh'. Jih'koh' sa- ma-jä' jnääh' lä-koq- jaa- hi- na- hnëë'. Ha- lä-ja- he- jawah' hne-, lääh' jnääh'.

34 Mah' ga-jäh' Jesús siyh- ka-läh':

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', lä-jëë- hi- jmee- dso'kye-, na-hnëëy' kyaah' ja- ba' dso'kye- ja-. 35 Dsa- hi- na-hnëë' jmee- ta', lä- ma' na-hnëëy' ja- ba' kih' dsa-juuy, jih'koh' sa- leey' jooy'. Pero hi- laa' jooy', lä- ma' laa' ja- ba' kyaay'. 36 He-ja- cher' mah' jooy' ga-läay' hnäh' jee' na-hnëëh' hnäh', ma-ra- ju'dsoo' ma-laah' ba' hnäh'. 37 Ma- ba' jnä', laah' hnäh' sa'ju- kih' Abraham. Pero jmeeh- hnäh' bii' jngëëh' jnä', kih' he- sa- hiih' hnäh' heeh' juu' kin-. 38 Jnä' hlëëhn' he- ma- jëen' kih' Täa' kyaan- ba', mah' hnäh' jmeeh- he- ma-nuuh- hnäh' kih' täa' kyaah' —ga-jäh' Jesús siyh-.

39 He-ja- ga-jäh' dsa- he':

—Täa' kyaa' jnääh' laa' Abraham ba'.

Mah' ga-jäh' Jesús ka-läh':

—Wa-ra- jäh' kih' he' ba' joq' Abraham laah' hnäh', jmeeh- hnäh' lä-koq- ga-jmeey'. 40 Ma-hlëëh- ba' jnä' ju'dsoo' lä-koq- ga-nuun' kih' Dio. Pero na' hnooh' hnäh' ha- lä- jee' jngëëh' jnä'. ¿Che' ga-jmee' Abraham lä-ja-? 41 Jmeeh- hnäh' lä-koq- jmee- täa' kyaah' ba' hnäh' na- —ga-jäh' Jesús siyh-.

—Sa⁺ laa⁺ jnaäh⁺ joo⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Chaa⁻ ba⁺ jaa⁻ Tää⁺ kyaa⁺ jnaäh⁺. Hi⁻ he⁺ hñii⁺ Dio —ga⁺ jah⁺ dsa⁻ he⁺ siiyh⁺ Jesús.

⁴² He⁻ ja⁻ ga⁺ jah⁺ Jesús ka⁻ läh⁺:

—Wa⁺ ra⁻ jah⁺ kih⁺ Dio laa⁺ Tää⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, ma⁺ lä⁺ hnaah⁺ jnä⁺. Jëeh⁺ jnä⁺, ya⁺ hëen⁺ jee⁺ gya⁺ Dio mah⁺ jan⁺. Ja⁻ he⁻ jan⁺ jee⁺ tëen⁺ hñiin⁺. Hñiiy⁺ ga⁺ cheey⁺ jnä⁺, he⁻ ja⁻ jan⁺. ⁴³ Kih⁺ he⁻ sa⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ nuuh⁺ juu⁺ kin⁺, he⁻ ja⁻ sa⁻ hii⁻ lä⁻ ngëeh⁺ hnäh⁺ juu⁺ he⁻ hlëehn⁺ la⁻. ⁴⁴ Jëeh⁺, hi⁻ sa⁻ llu⁺ laa⁺ tää⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ he⁻ ja⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ hnøoy⁺. Jëeh⁺, hi⁻ he⁺ ga⁺ løø⁺ jngëeh⁺ dsa⁻ lä⁻ ma⁺ to⁻ nē⁺. Sa⁺ ga⁺ jāy⁺ kyaah⁺ ju⁺ dsoo⁺, kih⁺ he⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ ju⁺ dsoo⁺ kiyh⁺. Wa⁺ ra⁻ ga⁺ juuy⁺, juu⁺ kih⁺ hñii⁺ bih⁺ hlëeyh⁺, jëeh⁺ laay⁺ ta⁻ juu⁺ dso⁺, hi⁻ laay⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺. ⁴⁵ Kih⁺ he⁻ hlëehn⁺ he⁻ la⁻ ju⁺ dsoo⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ na⁻ sa⁻ heeh⁺ hnäh⁺ kin⁺. ⁴⁶ Sa⁺ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ le⁺ bääh⁻ jnä⁺ kyaah⁺ dso⁺ kye⁻. Lä⁻ ja⁻, cher⁺ mah⁺ hlëehn⁺ ba⁺ jnä⁺ ju⁺ dsoo⁺, ¿he⁻ la⁻ sa⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kin⁺? ⁴⁷ Hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ Dio, juu⁺ kih⁺ Dio ba⁺ nuuy⁻. Pero sa⁻ laah⁺ hnäh⁺ kyaa⁺ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁺ na⁻ sa⁻ nuuh⁻ hnäh⁺ juu⁺ kiyh⁺ —ga⁺ jah⁺ Jesús siiyh⁺.

Ma⁺ chaa⁻ ba⁺ Jesús jāā⁺ lä⁻ koh⁺ ga⁺ Abraham

⁴⁸ Mah⁺ ga⁺ jah⁺ dsa⁻ judiu he⁺ siiyh⁺:

—Të⁻ ba⁺ juu⁺ kyaa⁺ jnaäh⁺, hne⁻ laah⁺ jaa⁻ samaritano hi⁻ kyaah⁺ jmi⁻ lle⁺ hliih⁺.

⁴⁹ Mah⁺ ga⁺ jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—Sa⁺ kyaahn⁺ jmi⁻ lle⁺ hliih⁺. Jee⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ jmeen⁺, jmeen⁺ he⁺ kih⁺ Tää⁺ kyaan⁺ ba⁺. Mah⁺ hnäh⁺, sa⁻ taah⁺ jnä⁺ ta⁺. ⁵⁰ Sa⁻ hnoohn⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁺ leen⁺ jøøhn⁺, pero chaa⁻ ba⁺ jaa⁻ hi⁻ hnooh⁻ kin⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁺ leen⁺ jøøhn⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ lla⁺ ta⁺. ⁵¹ Ma⁺ ra⁻ ju⁺ dsoo⁺ jwëehn⁻ hnäh⁺, hi⁻ høø⁺ juu⁺ kin⁺ mo⁻ so⁺ juuy⁺ jih⁺ koh⁺.

⁵² Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁺ jah⁺ dsa⁻ judiu he⁺ siiyh⁺:

—Na⁺ ba⁺ ra⁻ si⁻, ñe⁻ jnaäh⁺, jāā⁺ hne⁻ jmi⁻ lle⁺ hliih⁺. Ga⁺ juu⁺ ba⁺ Abraham, hi⁻ ga⁺ juu⁺ ba⁺ lä⁻ jë⁻ hi⁻ ma⁺ ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁺ joo⁺. Mah⁺ hne⁻ jwah⁺: “Hi⁻ høø⁺ juu⁺ kin⁺ sa⁻ juuy⁺ jih⁺ koh⁺.” ⁵³ ¿Che⁺ jøøh⁺ ga⁺ hne⁻, lä⁻ koh⁺ ga⁺ Abraham, dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺, hi⁻ ga⁺ juu⁺? Hi⁻ ga⁺ juu⁺ ba⁺ lä⁻ jë⁻ hi⁻ ma⁺ ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. ¿Hi⁻ na⁻ jmää⁺ hñaa⁺? —ga⁺ jah⁺ dsa⁻ judiu he⁺ siiyh⁺.

⁵⁴ —Wa⁺ ra⁻ jah⁺ kih⁺ jnä⁺ jmää⁺ hñiin⁺ jøøh⁺, sa⁺ jmää⁺ ni⁻ miih⁻ lä⁻ ja⁻. Tää⁺ kyaan⁺ ba⁺ he⁺, hi⁻ jmää⁺ jnä⁺ jøøhn⁺, hi⁻ jwah⁺ hnäh⁺ laa⁺ Dio kyaah⁺ hnäh⁺. ⁵⁵ Pero sa⁻ kyuu⁺ hnäh⁺ hi⁻ he⁺, jnä⁺ ba⁺ kyuu⁺ jnih⁺. Cher⁺ mah⁺ ga⁺ jwahn⁺ sa⁻ kyuu⁺ jnih⁺, jmää⁺ hñiin⁺ jaa⁻ hi⁻ ta⁻ juu⁺, lä⁻ koo⁻ laah⁺ hnäh⁺ ta⁻ juu⁺ dso⁺. Pero jnä⁺ kyuu⁺ jnih⁺, hi⁻ høø⁺ juu⁺ kiyh⁺. ⁵⁶ Abraham, dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺, ma⁺ jë⁻ dsëy⁺ lä⁻ koo⁻ ma⁺ jøøy⁺ he⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ jë⁻ jnä⁺, hi⁻ ga⁺ jë⁻ ba⁺, he⁻ ja⁻ ga⁺ lä⁻ chaay⁺ llu⁺ —ga⁺ jah⁺ Jesús siiyh⁺.

⁵⁷ —Ni⁻ to⁺ lo⁺ gya⁺ ji⁻ ñe⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻ hää⁺ hne⁻ mah⁺ jwah⁺ ma⁻ jë⁻ Abraham —ga⁺ jah⁺ dsa⁻ judiu he⁺ siiyh⁺.

⁵⁸ —Ma⁺ ra⁻ ju⁺ dsoo⁺ jwëehn⁻ hnäh⁺, jāā⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻ chaa⁻ Abraham, ko⁻ ja⁻ ma⁻ chaa⁻ ba⁺ jnä⁺ —ga⁺ jah⁺ Jesús siiyh⁺.

⁵⁹ He⁻ ja⁻ ga⁺ ka⁺ dsa⁻ he⁺ kuuy⁺ mah⁺ ma⁺ tey⁺ kiyh⁺. Pero ga⁻ hmää⁺ Jesús jee⁺ kih⁺ dsa⁺, ya⁺ hëey⁺ jee⁺ ma⁺ chih⁺ gwah⁺ ja⁻. Ga⁻ ngëey⁺ jee⁺ tääh⁺ dsa⁻, ngaayh⁺.

9

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jaa⁻ dsa⁻tuu⁻

¹Jee⁻ ngē⁻ Jesús ja⁻, ga⁻jēy⁻ jaa⁻ dsa⁻tuu⁻ hī⁻ tuu⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻lä⁻ chaä⁻. ²Mah⁻ ga⁻ngi⁻ jnääh⁻ juu⁻ kiyh⁻:

—Ta⁻ jwoh⁻, ¿hī⁻ kih⁻ dsoo⁻ he⁻ laay⁻ lä⁻ na⁻, che⁻ kih⁻ hñiiy⁻ o che⁻ kih⁻ cho⁻jmiiy⁻ heh⁻ ga⁻lä⁻ chaay⁻ tuu⁻?

³He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús süyh⁻ jnääh⁻:

—Ja⁻ hñiiy⁻ dsēy⁻ dsoo⁻ ni⁻ cho⁻jmiiy⁻, he⁻ laay⁻ lä⁻ na⁻. Laay⁻ lä⁻ na⁻ mah⁻ lä⁻ jnä⁻ ta⁻ kih⁻ Dio nē⁻ kiyh⁻ ba⁻. ⁴Ta⁻ko⁻ jiih⁻ la⁻ jmi⁻, jmee⁻ bi⁻ kin⁻ jmeen⁻ ta⁻ kih⁻ hī⁻ ga⁻chee⁻ jnä⁻. Wa⁻ra⁻ ngoo⁻ ga⁻nuu⁻, ni⁻ jaa⁻ mo⁻so⁻ le⁻ jmee⁻ ta⁻.

⁵Ta⁻ko⁻ jiih⁻ gyan⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, laan⁻ wa⁻je⁻ kih⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻.

⁶Ma⁻ la⁻ ma⁻ hlēy⁻ lä⁻ ja⁻, ga⁻ hñey⁻ hwa⁻ mah⁻ ga⁻jmeey⁻ tu⁻jii⁻ kyaah⁻ jmi⁻ tu⁻heyh⁻. Ja⁻ ba⁻ kyaah⁻ tu⁻jii⁻ ja⁻, ga⁻su⁻y⁻ mi⁻nē⁻ dsa⁻tuu⁻ he⁻. ⁷Mah⁻ ga⁻süyh⁻:

—Gwa⁻ mah⁻ go⁻gyih⁻ mi⁻nēh⁻ jee⁻ chih⁻ he⁻ haa⁻ jmi⁻ he⁻ chee⁻ Siloé—juu⁻ la⁻ hnø⁻ jäh⁻: he⁻ ga⁻chee⁻ dsa⁻.

Lä⁻ ja⁻ ga⁻jmeey⁻ dsa⁻ he⁻, na⁻gyiyh⁻ mi⁻nēy⁻. Ma⁻ jayh⁻ ma⁻ jnä⁻ mi⁻nēy⁻, ma⁻ jēy⁻. ⁸Dsa⁻ hī⁻ ma⁻ tääh⁻ koo⁻ jee⁻ ma⁻ chih⁻ hne⁻ kiyh⁻, kyaah⁻ ga⁻ jñah⁻ hī⁻ ma⁻ jēe⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ tuu⁻, ma⁻ jäh⁻:

—¿Ja⁻ hī⁻ na⁻ he⁻ hī⁻ ma⁻ gya⁻ chu⁻ ma⁻ ngiiy⁻ kuu⁻? —ga⁻jäh⁻ dsa⁻ he⁻.

⁹Hī⁻ he⁻ na⁻ —ma⁻ jäh⁻ ko⁻llaä⁻.

—Lä⁻ ja⁻ laay⁻ —ma⁻ jäh⁻ jñah⁻.

—Jnä⁻ he⁻ —ma⁻ jäh⁻ hñiiy⁻.

¹⁰—¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ mi⁻nēh⁻? —ga⁻jäh⁻ dsa⁻ he⁻ süyh⁻.

¹¹—Dsa⁻ hī⁻ chee⁻ Jesús, ga⁻jmeey⁻ tu⁻jii⁻ mah⁻ ga⁻su⁻y⁻ mi⁻nēn⁻. Ja⁻ ga⁻süyh⁻ jnä⁻: “Gwa⁻ jee⁻ chih⁻ Siloé mah⁻ go⁻gyih⁻ mi⁻nēh⁻.” Mah⁻ ñeen⁻ na⁻gyih⁻ mi⁻nēn⁻, lä⁻ ja⁻ ba⁻ ga⁻løø⁻ jēen⁻ —ga⁻jäh⁻ dsa⁻ hī⁻ ma⁻ tuu⁻ he⁻.

¹²—¿Na⁻ ba⁻ dsa⁻ he⁻? —ga⁻jäh⁻ hī⁻ ma⁻ tääh⁻ ngii⁻ juu⁻ kiyh⁻.

Mah⁻ ga⁻jäh⁻:

—Sa⁻ man⁻.

Ga⁻lla⁻kyaa⁻ dsa⁻ fariseo jmi⁻ dsa⁻ hī⁻ ma⁻ tuu⁻ he⁻

¹³He⁻ ja⁻ ga⁻jäy⁻ hī⁻ ma⁻ tuu⁻ he⁻ cha⁻nē⁻ dsa⁻ fariseo. ¹⁴Ma⁻ ja⁻, la⁻ jmi⁻ he⁻ tee⁻ dsa⁻ dsē⁻, ma⁻ ga⁻jmeey⁻ Jesús tu⁻jii⁻ he⁻ kyaah⁻ ga⁻näy⁻ mi⁻nē⁻ dsa⁻ he⁻.

¹⁵Koo⁻ ka⁻ läh⁻ ga⁻ngii⁻ dsa⁻ fariseo juu⁻ kih⁻ hī⁻ ma⁻ tuu⁻ he⁻, ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeey⁻ he⁻ ga⁻løøy⁻ jēy⁻.

—Ga⁻su⁻y⁻ tu⁻jii⁻ mi⁻nēn⁻, mah⁻ ga⁻gyih⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻løø⁻ jēen⁻ —ga⁻jäh⁻ süyh⁻.

¹⁶Ko⁻llaä⁻ dsa⁻ fariseo he⁻ ma⁻ jäh⁻:

—Sa⁻ laä⁻ kyaä⁻ Dio dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ sa⁻ høøy⁻ jmi⁻ he⁻ tee⁻ dsa⁻ dsē⁻.

Jñah⁻ ma⁻ jäh⁻:

—¿Ha⁻ lä⁻ la⁻ juu⁻, he⁻ jmee⁻ wa⁻ hī⁻ cha⁻ hī⁻ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ lä⁻ na⁻?

Sa⁻ ga⁻hii⁻ kwee⁻ juu⁻ kiyh⁻. ¹⁷Koo⁻ ka⁻ läh⁻ ga⁻süyh⁻ dsa⁻ hī⁻ ma⁻ tuu⁻ he⁻:

—¿Hee⁻ jwah⁻ hñaa⁻ kih⁻ hī⁻ ga⁻nä⁻ mi⁻nēh⁻?

Mah⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻ hī⁻ ma⁻ tuu⁻ he⁻:

—Jnä⁻ jwahn⁻ laay⁻ jaa⁻ hī⁻ ngēē⁻ juu⁻ kih⁻ Dio.

18 Pero dsa⁻ fariseo he^ʔ, sa⁺ ma^ʔ laay^ʔ dsoo^ʔ he⁻ ma^ʔ tuu^ʔ dsa⁻ he^ʔ mah^ʔ ga⁻lä⁻jnä^ʔ mi⁻nëy^ʔ. He⁻ja⁻ lä⁻jih^ʔ ga⁻tëy^h cho⁻jmii⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻lä⁻jnä^ʔ mi⁻në^ʔ he^ʔ. 19 Mah^ʔ ga⁻ngii^ʔ juu^ʔ kiyh^ʔ:

—¿Che⁻ja⁻ba⁻joo⁻ hnäh^ʔ hi⁻ la⁻, hi⁻ jawah^ʔ hnäh^ʔ ga⁻lä⁻chaa⁻ tuu^ʔ? ¿Ha⁻lä⁻ja⁻he⁻ ma⁻jëy⁻ na^ʔ?

20 He⁻ja⁻ ga⁻jäh^ʔ cho⁻jmii⁻ dsa⁻ he^ʔ:

—Dsoo^ʔ ba^ʔ hi⁻ he^ʔ la⁻ chih⁻ kyaa^ʔ jnääh^ʔ la⁻, hi⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ tuu^ʔ. 21 Pero sa⁻ñe⁻jnääh^ʔ ni⁻ miih⁻ ha⁻ lä⁻ja⁻ he⁻ ma⁻jëy⁻ na^ʔ, ni⁻ sa⁻ñe⁻jnääh^ʔ hi⁻ na⁻ hi⁻ ga⁻nä^ʔ mi⁻nëy^ʔ. Ma⁻cha⁻ ba⁻ ji⁻ñe⁻ kiyh^ʔ, ngii^ʔ hnäh^ʔ juu^ʔ kiyh^ʔ, hñii^ʔ bih^ʔ jmeeyh^ʔ juu^ʔ kyah^ʔ hnäh^ʔ.

22 Lä⁻ja⁻ ba^ʔ ga⁻jäh^ʔ cho⁻jmii⁻ dsa⁻ he^ʔ, jëeh^ʔ ma^ʔ gayh⁺ dsa⁻ fariseo hi⁻ ma⁻tääh^ʔ juu^ʔ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jmeey^ʔ cher⁻mah^ʔ jaa⁻ jäh^ʔ Jesús he^ʔ laa⁻ Mesía. Mo⁻so⁻ cha⁻ jwè⁻ kiyh^ʔ dsooy^ʔ gwah⁺. 23 He⁻ja⁻ ba^ʔ ja⁻ ga⁻jäh^ʔ cho⁻jmii⁻ y⁻: “Ma⁻cha⁻ ba⁻ ji⁻ñe⁻ kiyh^ʔ, ngii^ʔ hnäh^ʔ juu^ʔ kiyh^ʔ.”

24 Koo⁻ ka⁻läh^ʔ ga⁻tëy^h dsa⁻ñuu^h hi⁻ ma^ʔ tuu^ʔ he^ʔ mah^ʔ ga⁻siiyh⁺:

—Kwa⁻ti⁻hmaah^ʔ kih^ʔ Dio ba^ʔ, ja⁻ kih^ʔ Jesús. Jëeh^ʔ ñe⁻jnääh^ʔ dsa⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻ ba⁻ he^ʔ.

25 He⁻ja⁻ ga⁻jëy^h juu^ʔ kih^ʔ dsa⁻ fariseo:

—Sa⁻man⁻ che⁻ laay^ʔ dsa⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Koo⁻ he⁻ la⁻ ba⁻ man⁻. He⁻ ma⁻ laan^ʔ tuu^ʔ mah^ʔ na⁻ ma⁻jëen⁻.

26 Koo⁻ ka⁻läh^ʔ ga⁻ngii^ʔ dsa⁻ fariseo juu^ʔ kiyh^ʔ, ga⁻siiyh⁺:

—¿Hee⁻ ga⁻jmeey^ʔ kyah^ʔ? ¿Ha⁻lä⁻ ga⁻näy^ʔ mi⁻nëh^ʔ?

27 Mah^ʔ ga⁻jäh^ʔ hi⁻ ma^ʔ tuu^ʔ he^ʔ:

—Ma⁻jwah^ʔ ba⁻ jnä^ʔ jää^ʔ mah^ʔ sa⁻ ga⁻lä⁻hnooh⁻ hnäh^ʔ ma⁻ nuuh^ʔ. ¿He⁻la⁻ hnooh⁻ hnäh^ʔ nuuh^ʔ ka⁻läh^ʔ? ¿Che⁻lä⁻kye⁻ hnäh^ʔ hnooh⁻ lee⁻ hnäh^ʔ discípulo kyaay^ʔ?

28 Mah^ʔ dsa⁻ fariseo he^ʔ ga⁻ta⁻ ga⁻haayh⁻, ga⁻siiyh⁺:

—Hne⁻ ba⁻ he^ʔ, laah^ʔ discípulo kyaay^ʔ. Pero jnääh^ʔ, laa⁻ jnääh^ʔ discípulo kyaay^ʔ Moisé ba^ʔ. 29 Ñe⁻ jnääh^ʔ ga⁻hlëeh^ʔ Dio kyaah^ʔ Moisé. Pero kih^ʔ dsa⁻ he^ʔ, ni⁻ miih⁻ sa⁻ ñe⁻ jnääh^ʔ ha⁻ ta⁻ jay^ʔ.

30 Mah^ʔ ga⁻jäh^ʔ hi⁻ ma^ʔ tuu^ʔ he^ʔ siiyh⁺:

—Ha⁻ lä⁻ la⁻ juu^ʔ he⁻ sa⁻ ñeh⁻ hnäh^ʔ ha⁻ ta⁻ ja⁻ dsa⁻ he^ʔ mah^ʔ jnä^ʔ ga⁻jmeey^ʔ jëen⁻. 31 Ñe⁻ ba⁻ jne⁻, sa⁻ nuu⁻ Dio kih^ʔ hi⁻ jmeey^ʔ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻. Pero kih^ʔ hi⁻ gah⁺ Dio mah^ʔ jmeey^ʔ lä⁻ hnøø^ʔ Dio, hi⁻ he⁻ ba⁻ nuuy⁻ kih^ʔ. 32 Pero jih⁻koh⁻ sa⁻ ma⁻ñuu⁻ jne⁻ kih^ʔ jaa⁻ hi⁻ lih⁻ nä⁻ mi⁻në⁻ dsa⁻ hih^ʔ dsa⁻lä⁻chaa⁻ tuu^ʔ. 33 Wa⁻ra⁻ jäh^ʔ kih^ʔ sa⁻ laa⁻ kyaay^ʔ Dio dsa⁻ñuu^h he^ʔ, sa⁻ cha⁻ he⁻ le⁻ jmeey^ʔ ni⁻ miih⁻.

34 Mah^ʔ ga⁻siiyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma^ʔ tuu^ʔ he^ʔ:

—Kyaah^ʔ ga⁻lä⁻jë⁻ dso⁻kye⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ hne⁻, mah^ʔ hnooh⁻ hlëeh^ʔ jnääh^ʔ. He⁻ja⁻ ga⁻llee⁻ dsih^ʔ ka⁻hne⁻, ga⁻hëy^ʔ kih^ʔ go⁻te⁻.

Lä⁻koo⁻ he⁻ tuu^ʔ ba⁻ laa⁻ dsa⁻ fariseo he⁻

35 Ma⁻ ga⁻nuuh^ʔ Jesús juu^ʔ he⁻ ga⁻llee⁻ dsih^ʔ ka⁻hne⁻, na⁻hnäayh⁻ mah^ʔ ga⁻siiyh⁺:

—¿Che⁻ jmeeh⁻ hne⁻ dsoo^ʔ hoh^ʔ kih^ʔ Hi⁻ ga⁻lëe⁻ngo^ʔ?

36 —Chiih^ʔ jnä^ʔ hi⁻ he^ʔ, Dsa⁻jøøh^ʔ kyaan^ʔ, mah^ʔ jmeen⁻ dsoo^ʔ dsën⁻ kiyh^ʔ — ga⁻jäh^ʔ dsa⁻ he⁻ siiyh⁺.

37 —Ma⁻jëeh^ʔ ba⁻ hne⁻, jnä^ʔ he^ʔ, hi⁻ kyaah^ʔ cheh^ʔ hlëeh^ʔ — ga⁻jäh^ʔ Jesús siiyh⁺.

38 Mah^ʔ ga⁻jäh^ʔ:

—Dsoo' ba' dsen' kyah' hne', Dsa-jøøh' kyaan'.

Mah' ga' juuyh' jney', ga' jmaay' jøøh'.

³⁹ Mah' ga' jah' Jesús:

—Jan' jmi' gyuu' la' mah' wa' kye' dsa' kwaat' ha' la' la' ju'dsoo' kin'. Lã' jëë' hi' sa' jëë', jëëy'. Hi' lã' jëë' hi' jëë', mo' so' lã' jnä' mi'nëy'.

⁴⁰ Ko' llaa' fariseo hi' ma' tääh' kyaayh' jee' ja', ma' ga' nuuy' lã' ja', ga' ngüy' juu' kih' Jesús:

—¿Che' jwa' lã' kye' jnääh' ka-läh' mo' so' jnä' mi'në' jnääh'?

⁴¹ Mah' ga' jah' Jesús siyh':

—Wa' ra' jah' kih' tuuh' hnäh', ni' koo' dso' kye' sa' cha' kyah' hnäh'. Pero kih' he' jwah' hnäh', jnä' ba' mi'nëh' hnäh', he' ja' ba' na', lã' ma' kyeh' ja' ba' hnäh' dso' kye'.

10

Dsa' hi' hää' borrego kyaa'

¹ Ma' ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', hi' sa' dsa' he' ta' ho' haah' jee' tääh' borrego, mah' hnooyh' ta' jee' jyoh' dsa' hey', dsa' hii' ba' he' hi' dsa' kyaa' jah'. ² Pero hi' dsa' he' ta' ho' haah', hi' he' ba' ma' ra' hi' hää' borrego. ³ Hi' cheh' høø' jee' ja', näy' ho' haah' wa' ra' ja' hi' hää' borrego he'. Hi' lã' jëë' borrego he' ma' nuuh' kiyh'. Lã' cheey' ba' tëëyh' lã' jaa' lã' jaa' mah' hwëëy' jee' ja'. ⁴ Ma' la' ma' hwëëy' lã' jëë' hi' laa' kyaay', mah' ja' ga' dsooy' jääy'. Lã' jëë' ba' dsa' nää' kaah' kiyh', jëëh' ma' kyuu' bih' lle' kiyh'. ⁵ Pero jaa' hi' sa' kyuu', sa' lla' lley' kaah' kiyh'. Kyuu' kih' hi' he', jëëh' sa' kyuu' lle' kih' hi' jñah' he'.

⁶ Juu' na' hmää' lã' ja' ga' hlëëh' Jesús, he' ja' sa' ga' lã' ngëë' dsa' he' hee' ja' ma' jäh'.

Pastor lluu' laa' Jesús

⁷ Ngoo' ba' Jesús hlëëyh' dsa' he':

—Ma' ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', jnä' he' laan' ho' haah' kih' borrego.

⁸ Lã' jëë' hi' ya' nää' jää' ga' kin', ma' laa' dsa' hii' hi' ma' hii' kih' dsa'. Pero ni' jaa' dsa' hi' laa' lã' koo' borrego sa' ga' nuu' kiyh'. ⁹ Jnä' he' laan' ho' haah'. Hi' dsa' taah' ta' ho' haah' ja', hi' he' ba' lãä'. Mo' so' hii' goo' kiyh', le' dsa' taayh' mah' hwëëy' hi' jnøøyh' ba' he' kuyh'. ¹⁰ Wa' ra' ja' hi' hii', hëëy', jngëëyh' hi' heey' go' te'. Koo' he' ja' ba' jmeey'. Pero jnä' ma' jan' mah' jmeen' chaa' dsa' hi' mi' jää' jnih' cha' miih'.

¹¹ Jnä' he', laan' lã' koo' jaa' hi' hää' lluu' jah' kyaa'. Hi' lluu' he', kwaay' hñiiy' juuy' kih' borrego kyaa'. ¹² Pero jaa' hi' hlääh' mah' hääy' jah' kyaa' jñah', kih' he' sa' laa' kyaa' hi' hlääh' he', he' ja' wa' ra' ga' jëëy' ja' lobo, bëey' borrego, mah' kyuu'. He' ja' gwa' lobo mah' dsa' chaa' borrego. Jee' ja' dsa' saa' dsa' jñeey' wa' ha' cha' ha'. ¹³ Lã' ja' jmee' hi' hlääh', kyuu' bih'. Jëëh', he' hlääyh' ba' ja'. Sa' cha' he' ga' tëë' jëëy' kih' borrego he'.

¹⁴ Jnä' he' laan' lã' koo' jaa' hi' hää' kwee' juy' kyaa'. Kyuu' ba' jnä' borrego kyaan'. Hi' lã' jëë' hi' laa' kyaan', kyuu' jnä'. ¹⁵ Ja' ba' lã' ja', kyuu' Tää' kyaan' jnä', hi' jnä' kyuu' jnih'. Hi' kwaan' hñiin' juun' kih' dsa' kyaan' hi' laa' lã' koo' borrego. ¹⁶ Hi' chaa' ga' jñah' dsa' kyaan' hi' laa' lã' koo' borrego hi' sa' ga' ma' taah' cha' neh'. Hi' he' ka' läh' jmee' bi' kin'

na'teen` mah' lä`nuuyh' kin`. Hi` lä`ja` , lä`jēē` lee' koo` nää`ba', hi` jaa` ba` juuy'. ¹⁷ Hnää` Täa` jnä', kih' he` kwaan` hñiin` juun'. Hi` ma`ngēē` ma`juun` lä`jiin` ka`läh'. ¹⁸ Ni` jaa` sa` jngēēh' jnä', ta` la` jngēēyh' jnä` lä`na`. He` kwaan` hñiin` ba` ja` he` jngēēyh' jnä`. Na`ngēn` jwē` kwaan` hñiin` hi` lä`ja` na`ngēn` jwē` lä`jiin` ka`läh'. He` la` ja` mada` he` ga`hyohn` kih' Täa` kyaan`.

¹⁹ Koo` ka`läh' sa` ga`hih' kwee` juu' kih' dsa` fariseo kyaah' juu' he` ma`hlēēh' Jesús ja`. ²⁰ Jwēē' dsa` he` ma`jäh`:

—Kyey` jmi`lle' hñih', dsa` ngaah' ba` na`. ¿He`la' nuuh` hnäh' kiyh'?

²¹ Pero jñah' ma`jäh`:

—Sa` hlēēh` lä`na` , jaa` hi` kye` jmi`lle' hñih'. ¿Ha` lä`ja` nä` jmi`lle' hñih' mi`nē` jaa` hi` tuu`?

Sa` ga`hih' dsa` judiu ma`heh` Jesús

²² Jwih` Jerusalén ma`jmee` dsa` jmih' kih' gwah`. Jii` gyuu` ma`toh` jmih' ja`. ²³ Ma`ngē` Jesús jee` ma`chih' gwah` ja` , jee` la` hoo` na`hih' kih' Salomón.

²⁴ Mah' ga`kuh' ga`lih` dsa` judiu kiyh', ga`siyh`:

—¿Lih' ba` mi`jnääh' juu' kyaa` jnääh'? Chiuh' jnääh' jēē` go`te` , cher`mah' hne` he` laah' Cristo.

²⁵ He`ja` ga`jēēh` Jesús juu' kiyh`:

—Ga`jwēēh` ba` hnäh' jää', mah' sa` ga`lä`dsoo' hoh' hnäh'. Lä`jē` he` jmeen` kyaah' mada` kih' Täa` kyaan` , he` ja` na` jmee` ju`dsoo` kin`. ²⁶ Pero hnäh' sa` ma`dsoo' hoh' hnäh' kin` , jēēh' sa` laah' hnäh' borrego kyaan`.

²⁷ Lä`jēē` borrego kyaan` nuuh' kin`. Jnä` kyuu` jnih', hi` dsa`näy` kyaah' jnä'. ²⁸ Jnä` kwēēh` jnih' he` kyaah' chaay` tää'. Jih`koh' mo`so` juuy'. Ni` jaa` sa` lih' hwēēy' ja`goon`.

²⁹ Täa` kyaan` hi` ga`kwēēh` jnä` , jøøh' gyih' lä`koh' ga` kih' jee` lä`jēē`. Ni` jaa` sa` lih' hwēēy' ja`goo` Täa` kyaan`. ³⁰ Koo` ba` laa` jnä` kyaah' Täa`.

³¹ Koo` ka`läh' ga`ka` dsa` judiu kuuy` mah' ma` tey' kiyh'. ³² He`ja` ga`jäh' Jesús siyh`:

—Cha` miuh` he` llu' he` ma`mi`jnään' cha`nēh' hnäh' kyaah' be' kih' Täa` kyaan`. ¿Hee` koo` kih' jee` lä`jē` he` ja` , he` hnooh` hnäh' teh' hnäh' kuuy` kin`?

³³ Mah' ga`jäh' dsa` judiu he` siyh`:

—Sa` te` jnääh' kuuy` kyah', kih' ta` llu' he` ma`jmeeh'. Te` jnääh' kuuy` kyah' kih' he` mi`kwah` Dio. Jēēh' dsa`ñuuh` ba`hne` , mah' jmäh` hñaa'h' Dio.

³⁴ He`ja` ga`jäh' Jesús siyh` dsa` he`:

—¿Che' sa` na`sih` nē` ley jnän` lä`la` : “Jnä` ga`jwahn', dio laah' hnäh'”?

³⁵ Kyah' hnäh' hi` ga`hyoh' juu' kiyh', ga`jäyh' “dio”. Hi` juu' kiyh' ja` , sa` le' hee'. ³⁶ Cher`mah' Täa` kyaan` ga`hñaa' jnä` mah' ga`cheey' jnä` jmi`gyuu` la` , ¿he`la' jwah' hnäh' kin` , mi`kwahn' Dio, kih' he` ma`jwahn', jnä` he' laan' Joø` Dio? ³⁷ He`ja` sa` cha` he` kih' lä`heh' hnäh' kin` , wa`ra` jäh' kih' jnä` sa` jmeen` ta` he` jmee` Täa` kyaan`. ³⁸ Pero cher`mah' jmee` ba` jnä` , ma`ke` sa` dsoo' hoh' hnäh' kin` , jmee' hnäh' dsoo' kih' ta` he` jmeen` ba` , mah' kyaah' koo` hä` ja`ba` lä`ngēēh' hnäh', Täa` he' kyaah' jnä` , hi` jnä` he' kyaahn' Täa`.

³⁹ Koo` ka`läh' ma`hnøøy' ma`saayh' Jesús, pero ga`laa' bih' kih' dsa` he'.

⁴⁰ Mah⁴ ngooy⁴ ka⁻ läh⁷ ta⁺ hngaah⁷ jmii⁻ Jordán, ja⁻ ba⁺ ta⁺ jee⁺ ga⁺ chaa⁴ Jwaa⁻ dsa⁻ jmii⁻ lä⁺ ma⁺ to⁻ né⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁺ jäh⁷. ⁴¹ Jwëë⁷ dsa⁻ na⁻ nää⁺ jee⁺ ma⁺ gyay⁺, mah⁴ ma⁺ jäh⁷:

—Ma⁻ ra⁺ ju⁻ dsoo⁺, ni⁺ koq⁻ he⁻ jah⁻ gaa⁻ sa⁻ ga⁺ jmee⁺ Jwaa⁻. Pero lä⁻ jë⁻ he⁻ ga⁺ jäh⁷ kih⁺ hi⁻ la⁻, ma⁺ la⁺ ju⁻ dsoo⁺.

⁴² Hi⁺ jwëë⁷ dsa⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁺ dsë⁺ kiyh⁺ jee⁺ ja⁻.

11

Ga⁻ juu⁺ Lázaró

¹ Ma⁻ dsaah⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñuu^h hi⁻ chee⁻ Lázaró, dsa⁻ chaa⁻ Betania, ja⁻ ba⁺ jwii⁻ mäh⁻ jee⁺ ma⁺ chaa⁻ María kyaah⁺ Marta dsa⁻ më⁺ øøyh⁻. ² María he⁻ hi⁻ ga⁻ huu⁺ naa⁺ mi⁻ jwii⁻ ti⁺ Jesús mah⁴ ga⁻ mi⁻ kiyh⁺ kyaah⁺ jñu⁻ lley⁺, ma⁺ laay⁺ dsa⁻ më⁺ øøh⁻ Lázaró hi⁻ ma⁺ dsaah⁺ he⁺. ³ He⁻ ja⁻ lä⁻ uu⁺ dsa⁻ më⁺ he⁺ ga⁺ chee⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús:

—Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺, dsaah⁺ dsa⁻ ñuu^h hi⁻ hnaah⁺ —ga⁺ syyh⁺ Jesús.

⁴ Ma⁺ ga⁺ nuu⁺ Jesús lä⁻ ja⁻, mah⁴ ga⁺ jäh⁷:

—Sa⁻ juuy⁺ kyaah⁺ dsoo⁺ ja⁻. He⁻ ja⁻ mi⁻ jnäa⁻ jaa⁻ Dio ba⁺ hi⁻ jøøh⁺, hi⁻ mi⁻ jnäa⁻ laa⁺ jøøh⁺ Jo⁺ Dio ka⁻ läh⁷.

⁵ Peer⁻ ma⁺ hnää⁺ Jesús Marta kyaah⁺ María, kyaah⁺ Lázaró. ⁶ Lä⁻ ma⁺ ga⁻ nuu⁺ Jesús kih⁺ hi⁻ ma⁺ dsaah⁺ he⁺, ga⁺ jäh⁷ ga⁺ to⁺ jmi⁻ jee⁺ ma⁺ gyay⁺ ja⁻. ⁷ Ma⁻ ngëë⁷ he⁻ ja⁻, ja⁻ ga⁺ jäh⁷ syyh⁺ jnääh⁺ discípulo:

—Ma⁻ jne⁺ ka⁻ läh⁷ ta⁺ hwa⁺ Judea.

⁸ Mah⁴ ga⁺ chiih⁺ jnääh⁺:

—Ta⁻ jwöh⁺, hnøø⁺ dsa⁻ kaa^h he⁺ ma⁺ te⁺ kuu⁺ kyah⁺, mah⁴ jwah⁺ ga⁺ hne⁻ goh⁺ ka⁻ läh⁷ jee⁺ oo⁺.

⁹ Mah⁴ ga⁺ jäh⁷ Jesús syyh⁺ jnääh⁺:

—Ja⁺ gya⁺ to⁺ hor⁻ kye⁻ koq⁻ jmii⁻? Hih⁺ hi⁻ ga⁻ nää⁺ ta⁻ la⁺ jmii⁻, sa⁺ tēyh⁺. Jëéh⁺, jëëy⁺ wa⁻ je⁻ kih⁺ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻. ¹⁰ Pero hi⁻ ga⁻ nää⁺ ta⁻ la⁺ hwë⁺, dsa⁻ tēyh⁺. Jëéh⁺, mö⁻ so⁻ jnä⁺ wa⁻ je⁻ kih⁺ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻.

¹¹ Ma⁻ ngëë⁷ ma⁺ jäh⁷ lä⁻ ja⁻, ja⁻ ga⁺ jäh⁷ ka⁻ läh⁷:

—Ma⁻ gwii⁻ Lázaró ome⁻ jnän⁻, niin⁺ mah⁴ na⁻ chaa⁺ jnih⁷.

¹² He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁷ jnääh⁺:

—Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺, cher⁺ mah⁴ na⁻ gwii⁻, jäh⁷ kiyh⁺.

¹³ He⁻ la⁻ ma⁺ jäh⁷ Jesús, kih⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ juuy⁺ ba⁺ ja⁻. Pero ma⁺ lii⁺ jnääh⁺, na⁻ gwii⁻ he⁻ teeyh⁻ dsëy⁺ ba⁺ ja⁻, he⁻ ma⁺ hlëéh⁺ Jesús lä⁻ ja⁻. ¹⁴ Ja⁻ ga⁺ jäh⁷ Jesús jëë⁻ go⁻ te⁻:

—Ma⁻ na⁻ juu⁺ ba⁺ Lázaró. ¹⁵ Jëë⁻ ba⁺ dsën⁺ he⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻ gyan⁺ jee⁺ oo⁺, jëéh⁺ lä⁻ ja⁻ la⁺ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁴ lä⁻ ja⁻ lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺. Ma⁻ jne⁺ ma⁻ jëë⁻ jnih⁷.

¹⁶ Ja⁻ ga⁺ jäh⁷ Tamá, hi⁻ ma⁺ tēeyh⁻ Dsa⁻ suu⁻, ga⁺ syyh⁺ jnääh⁺:

—Ma⁻ jne⁺ ka⁻ läh⁷, mah⁴ juu⁺ jne⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaayh⁺.

Ga⁻ kwa⁺ Jesús be⁺ kih⁺ dsa⁻ më⁺ øøh⁻ Lázaró

¹⁷ Ma⁻ hya⁻ kye⁺ jmii⁻ na⁻ haa⁺ Lázaró ma⁺ ga⁻ lloo⁺ Jesús jee⁺ ja⁻. ¹⁸ Jee⁺ jwii⁻ Betania ja⁻, ma⁺ jäh⁷ kih⁺ Jerusalén, koq⁻ hnë⁻ kilómetro ba⁺. ¹⁹ Jwëë⁷ dsa⁻ judiu⁻ na⁻ nää⁺ na⁻ jëëy⁻ Marta kyaah⁺ María, na⁻ kway⁻ be⁺ kiyh⁺ mah⁴ sa⁺ wa⁻ meeh⁻ dsëy⁺ he⁻ ga⁻ juu⁺ Lázaró øøyh⁻. ²⁰ Ma⁺ ga⁻ nuu⁺ Marta ja⁺ Jesús, ya⁻ hëëy⁺

mah' ngooy' ga' mi' jee'y'. Pero ga' jäh' ba' María cha'neh'. ²¹ Ma' ga' jee' Marta Jesús mah' ga' siyh':

—Dsa' jøøh' kyaan', wa'ra- jäh' kih' ma' ñeh' jee' la', sa' ma' juu' dsa' ñuuh' øøhn'. ²² Jnä' man', ga' lä' jē' he' ngüih' kih' Dio, kway' ba' —ga' jäh' Marta.

²³ —Lä' jiih' ba' øøh' —ga' jäh' Jesús siyh'.

²⁴ —Jnä' man' lä' jiih' wa'ra- ga' tē' jee' lä' jiih' dsa' jee' llaa' jmi' —ga' jäh' Marta siyh'.

²⁵ Mah' ga' jäh' Jesús siyh':

—Jnä' he' hi' mi' jiih' dsa', hi' jmeen' chaay'. Hi' jmee' dsoo' dsē' kin', ma' ke' ga' juuy', lä' jiih' ka' läh'. ²⁶ Ga' lä' jēē' hi' chaay' mah' jmeey' dsoo' dsēy' kin', ma' ke' ga' juuy', sa' jäh' lä' ja'. ¿Che' heeh' juu' la'? —ga' jäh' Jesús siyh'.

²⁷ —Jaah', Dsa' jøøh' kyaan', hee' ba' jnä', hne' he' Cristo, Joq' Dio hi' hii' juu' kih' jä' jmi' gyuu' la' —ga' jäh' Marta.

²⁸ Ma' ngēē' ma' jäh' lä' ja', ñeey' na'teeyh' María øøyh' mah' na'hlēyeh' kyaah' juu' hii' mah' sa' nuu' dsa' kiyh', ga' siyh':

—Hii' ta' jwoh' ma' ja', tēyeh' hne'.

²⁹ Ma' ga' nuu' María lä' ja', lä' chah' ja' ga' nooy' ngooy' ga' mi' jee'y' Jesús.

³⁰ Sa' ga' ma' he' Jesús ta' jee' jwii' mäh' ja'. Lä' ma' cheyh' ja' ba' jee' ga' jee'y' Marta. ³¹ Ma' tääh' dsa' judiu cha'neh' kih' María ma' kway' be'. Ma' ga' jēy' ga' noo' María mah' ngooy' ko' chih', he' ja' ga' nää' dsa' he' kaah' kiyh', ma' jäh':

—Ngooy' ta' jee' la' to' høø' mah' ga' hooyh' jee' oo'.

³² Ma' ga' lloo' María jee' ma' cheh' Jesús, ga' juuyh' jñey' cha'ney' mah' ga' siyh':

—Dsa' jøøh' kyaan', wa'ra- jäh' kih' ma' ñeh' jee' la', sa' ma' juu' dsa' ñuuh' øøhn'.

³³ Ma' ga' jēē' Jesús hooyh', hi' ga' jēy' hooch' dsa' kaah' kyaay' hi' ma' jmee' ko' jøh' kyaayh', he' ja' ga' lä' meeh' dsēy' jwēte, lä' jiih' ga' jii' neh' tuh' dsēy'. ³⁴ Mah' ga' siyh':

—¿Ha' ga' kyaah' hnih'?

Mah' ga' jäh':

—Dsa' jøøh' kyaan', ña' mah' go' jēēh'.

³⁵ Peer' ga' hooch' Jesús. ³⁶ Mah' ga' jäh' dsa' judiu he':

—Jēē' da', he' ba' che' ma' hnäy'.

³⁷ Mah' ga' jäh' ko' llaa' dsa' he':

—Dsa' na', ga' jmeey' ga' lä' jnä' mi' nē' jaä' dsa' tuu'. ¿Che' sa' le' ma' jmeey' mah' sa' ma' juu' dsa' oo'?

Ga' lä' jiih' Lázaro

³⁸ Koo' ka' läh' ga' lä' meeh' dsē' Jesús, mah' ngooy' chuh' jee' la' to' høø'. Heh' to' høø' ja', ma' na' jñē' kyaah' koo' mi' kuu'. ³⁹ Mah' ga' jäh' Jesús:

—Jñuuh' hnäh' kuu' na'.

Mah' ga' jäh' Marta dsa' mē' øøh' hii' he' siyh' Jesús:

—Dsa' jøøh' kyaan', ma' hēy' mi' juu', jēēh' ma' hya' kye' jmi' na' juuy'.

⁴⁰ Mah' ga' jäh' Jesús siyh':

—¿Ja' ma' jwēēhn' hne', cher' mah' ga' jmeeh' dsoo' hoh', jēēh' he' juh' gaa' he' jmee' Dio?

41 Jā-ga' ga' j̄ñuuyh̄ mi'kuu' he' ma' na' j̄nē- hoo' to' h̄øø- jā, jee' ma' h̄ää' h̄ih̄ he'. Jā-ga' ga' j̄ēē' Jesús ta' gyuūh̄, ga' j̄äyh̄:

—Tää' kyaan̄, kwan̄ ti'hmaah' kyah', j̄ēēh̄ ma' nuuh̄ ba' kin̄. 42 Ma' ba' j̄nä', nuuh̄ ba' hne' kin̄ t̄ää'. He' jwahn̄ lä' la', la' llu' kih' h̄i- t̄ääh̄ nuu' lä'ku' lä' j̄ii' kin̄ jee' la', mah' lä' jā- lä' dsoo' ds̄ey', hne' ba' ga' ch̄eēh̄ j̄nä'.

43 Ma' la' ma' j̄äyh̄ lä' jā, ga' hl̄ēȳh̄ koo- k̄i- gaa':

—¿Lázaro, go' h̄ēē' jee' na'!

44 He' jā- ya' h̄ēē' h̄i- ma' na' juu' he' lä' ma' na' gyoh̄ jā- goo' t̄iyy', kyaah̄ hm̄ih̄ he' ga' gyaah̄- dsih̄ ma' ga' juuȳ, hi' lä' ma' na' l̄øø- jā- mo' n̄ey' kyaah̄ hm̄ih̄- sa' luu'. Mah' ga' j̄äh' Jesús:

—Jeey' sa' hm̄ih̄, mah' wa' nḡēy'.

Ma' hnooh- dsa- ha- lä' jee' ma' saayh' Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Jwēē' dsa' judiu h̄i- na' n̄ää' kyaah̄ María ga' lä' dsoo' ds̄ey' kih' Jesús, ma' ga' j̄ēēy' he' ga' j̄meey' lä' jā. 46 Pero ko' llaa' dsa- he' na' n̄äy' na' j̄ēēy- dsa- fariseo na' j̄meeyh̄ juu' ha' lä' ga' j̄mee' Jesús. 47 He' jā- j̄mi- dsa' kaah̄ kyaah̄ dsa- fariseo ga' kuyh̄ lä' j̄ēē- dsa' ta' dsa' gyuūh̄ kyaaȳ, ma' j̄äyh̄:

—¿Ha' lä' j̄meen? Peer' cha' miuh̄ he' jah̄ gaa' j̄mee' dsa' n̄uuh̄ he'.

48 Cher' mah' ga' kwan̄ jwē' j̄ä' lä' na' ba', lä' j̄ēē' ba' dsa- lä' h̄eē' kiyh'. He' jā- ya' n̄ää' dsa- roma ya' h̄eey- jee' jw̄i- j̄nän' hi' lä' kaq̄- hwa' j̄nän' ka' läh'.

49 Caifá, jā- dsa' kyaah̄ dsa- judiu he', ma' laq̄' dsa- j̄øøh' kyaä' lä' j̄ēē- j̄mi- dsa- j̄i- n̄e- jā. Ga' j̄äyh̄:

—Ni' miuh̄- sa' n̄eh' hnäh'. 50 Che' sa' laq̄h' hnäh' llu' ga' he' juu' jaa- dsa' n̄uuh̄ kih' dsa- goo' j̄ne', lä' koh̄' ga' he' h̄eē' lä' kaq̄- hwa' la' —ga' j̄äh' Caifá.

51 Ja' he' ga' hl̄ēȳh̄ jee' t̄ēȳ- h̄ñiyy' jā. Kih' he' ma' laay' dsa- j̄øøh' kyaä' j̄mi- dsa- j̄i- n̄e- jā, he' jā- ba' jā- ga' j̄mee' Dio ga' hl̄ēȳh̄ lä' jā, ga' nḡēēy' juu' he' juu' Jesús kih' lä' j̄ēē' dsa- judiu. 52 Hi' jā- ma' la' kih' dsa- judiu jā- juuȳ, he' hn̄øøy' j̄mäȳ' koo- n̄ää' dsa- ba' jee' lä' j̄ēē- h̄i- laq̄' joo' Dio h̄i- na' saa- na' j̄ñee' wa' ha' cha' ha'. 53 Jm̄i' jā- ga' taayh̄ ko' j̄øh' juu' kwee' mah' j̄nḡēēy' Jesús.

54 He' jā- mo' so' ga' nḡē' Jesús j̄nä' h̄ä' jee' kih' dsa- judiu. Ya' h̄ēēy' hwa' Judea, ngooy' koo- jee' jw̄i- he' ch̄eē- Efraín he' hla- j̄äh' kih' hwa' k̄ii'. Jee' jā- ga' j̄ä' j̄nāäh' ko' j̄øh' kyaayh̄.

55 Ma' ngoo' ya' j̄äh' tē' j̄mi' he' kuh̄- dsa- judiu borrego mah'. Jwēē' dsa- h̄i- chaa- jee' jā- na' n̄äy' ta' Jerusalén mah' mi' lluyy' h̄ñiyy' lä' koo- t̄ēē' dsa- j̄mee' j̄ää' jā- ga' tē' j̄mi'. 56 Ma' hnaah̄- dsa- he' Jesús, ma' hl̄ēȳh̄ kyaah̄ dsa- kyaayh̄ jee' ma' chih' gwah̄, ma' j̄äyh̄:

—¿Ha' lä' j̄ēēh' hnäh'? ¿Che' sa' j̄äy' jee' j̄mi' la'?

57 Dsa' kaah̄ kyaä' j̄mi- dsa- he' kyaah̄ fariseo ga' j̄mee' mada':

—Cher' mah' h̄i- hnäh' ga' j̄ēēh' hnäh' ha' ta' nḡēy', jā- ya' j̄meeh' hnäh' juu' chah̄' mah' dsa- n̄ää' dsa- dsa- ch̄ayh̄.

12

Ga' huu' María naa' mi' jw̄i- t̄i' Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Jñii' jmiif, jãã' ja-ga' të' jmiif he- kuh- dsa- borrego mäh', ñee' Jesús ta- Betania jee' ma' gya' Lázaro hī- ga- jmeey' Jesús ga-lã' jiih' ma-ngëë' ma-na-juu'.
² Jee' ja- ga- jmeey' ma-nuu' kyaah' Jesús. Marta ma'llooh' ma-nuu', hī- Lázaro he', ma' laa' jaa- hī- ma' gya' ko-joh' kyaah' Jesús në' mes- ja-.
³ Ja' ga' ga' ka' María koo- së' jmiif mi-jwiif he- chee- nardo, he- hmooh' jwërte. Ga-huuy' tii' Jesús. Mah' ga-mi' kiyh' kyaah' jñu- lley'. Ga-hii' mi-jwiif- lã-kaa- cha'neh' ja-.
⁴ Mah' ga-jäh' jaa- dsa- kyaah' jnääh', hī- ma' chee- Juda Iscariote, joo' Simón hī- ga-hnii' kih' Jesús këë-:

⁵ —¿He-la' sa' ma-hnii' jmiif mi-jwiif na-, lã-koo- kye' hnë- hña-loo' jmiif ta' mah' ma' kwëehn' hī- tä- ñee'?

⁶ He- ga-jäyh' lã-ja-, ja' kih' he- ma' jmeey' be' kih' hī- tä- ñee' ja-, kih' he- ma' hëëy- ba' ja-. Jëéh' ma' høoy- sa-tuh- jee' ma' tääh' kuu' mah' ma' hwëëy- jee' na-hmää'.
⁷ Mah' ga-jäh' Jesús:

—Ta' ha- kiyh'. Jëéh', jmiif mi-jwiif na- he- ma' høoy- mah' ma' huuy- jnä' wa-ra- ga-të' jee' haan'.
⁸ Hih' hī- tä- ñee', lã- ma-tääh' na- ba' kyaah' hnäh'. Pero jnä', mo-so' gyan' ki-wëë' jee' kyah' hnäh' —ga-jäh' Jesús.

Ma' hnøø' dsa-kaah' ma' jngëëyh' kih' Lázaro ka-läh'

⁹ Ga-lã- ñe- jwëë' dsa- judiu he- ma' gya' Jesús jwiif Betania mah' na-nääh' jee' ja-. Pero ja' ma-la' kwaat' kih' Jesús ja- na-nääh', he- na-jëëy- Lázaro, hī- ga-lã' jiih' ma-ngëë' ma-na-juu' ba' ja-.
¹⁰ He-ja- ga-taah' dsa-kaah' kyaah' jmi-dsa- he' juu' kwee- mah' ma' jngëëyh' Lázaro ka-läh'.
¹¹ Jëéh', kwaat' kih' Lázaro ja-, jwëë' dsa- judiu ga-beey' dsa-kaah' kyaah' mah' ga-hëëyh' kih' Jesús ba'.

*Ga-he' Jesús na-dsëë- jaa- burr- jee' jwiif- Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)*

¹² Ma' ga-jnä' jyoh' jmiif, jwëë' jwërte dsa- ma' tääh' jee' të- jmiif ja-. Ma' ga-nuuy' ja' Jesús ta- jwiif- Jerusalén,
¹³ ga-kay' gooh' hma-su' mah' ga-nääh' ga-mi' jee' Jesús. Mah' ma' jäyh':

—¡He- ba' che- lluu' Dio! ¡Dio kyaah' hī- ja' na- lã-hih' kiyh'! Laay' Rey jnän' —ga-jäh' dsa- Israel he'.

¹⁴ Ga-hñah' Jesús jaa- burr- mäh', mah' ga-wiiy' ka'luu', lã-koo- na-sii- juu' kih' Dio:

¹⁵ Ta' wa' gah' hnäh' dsa- chaq- jwiif- Sión.

Hii- Rey kyaah' hnäh' ja' na-, dsëëy- jaa- burr- mäh'.

¹⁶ He- ga-la' lã-ja-, sa' ga-lã-ngëë' jnääh' discípulo kyaah' lã- ma' to-në'. Pero ma' ngaah' Jesús gyuuh', ja-ga' ga-lã-ngëë' jnääh' kih' Jesús ba' ja- ma' hlëeh- lã-koo- ma-na-sii- jãã', he- ga-jmeey' dsa- juuh- kiyh'.

¹⁷ Dsa- hī- ma' tääh' kyaah' Jesús lã-koo- ma' ga-tëëyh' Lázaro neh' to-høø- lã-koo- ma' ga-mi' jiiyh', ma' jmeeyh- juu' lã-koo- ga-jëëy' jee' ja-.
¹⁸ He-ja- jwëë' dsa- na-nääh' ga-mi' jee' Jesús, lã-koo- ma' ga-nuuy' kih' he- juh' gaa- he- ga-jmeey'.
¹⁹ Pero dsa- fariseo ma' jäyh' siiyh' dsa-kyaahy':

—Jëë- da'. Ni' miif- sa' cha- he- le' jmeen'. Lã-jëë- ba' dsa- ga-nääh' chaq- kaah' kiyh'.

Ko-llaq' dsa- griego ga-hnaayh- Jesús

²⁰ Jee' kih' dsa- hi- na'nää' na'hnaäh- Dio jee' të- jmi', ma' tääh' ko-llaä' dsa- griego. ²¹ Dsa- griego he', ya'nää' koo' kih' Felipe, dsa- ma' chaa- Betsaida he- na-hee' hwa' Galilea. Ga-chuuy' kyaah', ga'siiyh':

—Hne- dsa- ñuuh', hnøø- jnaäh' la- jnaäh' juu' kyaah' Jesús.

²² He- ja- ngoo' Felipe mah' na'chiyh' Andre'. Hi- Andre' he' kyaah' Felipe na'hlëeyh' Jesús. ²³ He- ja- ga- jeeh- Jesús juu' kiyh', ga- jäh'y':

—Ma- të' hor' jee' lee' jøøh' Hi- ga- lëe' ngo' la-. ²⁴ Ma- ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', cher'mah' sa- ga-toh' koo- mi'trigo jee' gwaah' hi- sa- ga-hya-, ma- jä' lä- ma-la' ja-ba'. Pero cher'mah' ga-hya- mii' ja-, cha-miih- mii' kwa'.

²⁵ Lä- ja-, hi- sa- kwaä' hñii' juu', hi- he' hee' go-te-. Pero hi- kwaä' hñii' juu' jmi-gyuu' la-, he- hääy' hñiiy' ba- ja- mah' chaay- tää' ga-lä-jë' joh' jmi' cha-.

²⁶ Hi- mi-te' kin+, wa' jmeey' ko-jøh' kyaah' jnä'. Ja-ba' jee' naahn- na'gyan', jee' ja- dsa- taayh' ka-läh' hi- mi-te' kin+. Hiñ' mi-te' kin+, Tää' kyaan- jmäy' jøøh'.

Ga'jmee' Jesús juu' he- juuy'

²⁷ Peer- chaañ- cha-miih- huu'dsë-. ¿Hee- na- jwahn- na'? ¿Che' jwahn-: “Tää, lää' jnä' kih' he- dsa-ngëen' la-”? Sa- le' jwahn- lä- na-. Jëeh', kih' he- ja- ba' jan'. ²⁸ Tää, mi-jnää' he- laah' jøøh' —ga-jäh' Jesús.

Hor- ja- ga-lä- nuuh', ga-hlëeh' gyuu'h':

—Ma- mi-jnää' ba' jnä' he- laan' jøøhn', hi- mi-jnään' ka-läh' he- laan' jøøh'.

²⁹ Jwëe' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ga-nuuy' he- ga-hlëeh' gyuu'h', he- ja- ga- jäh'y':

—Go- ñih' ba' na- ma- hii'.

Jñah' ma' jäh':

—Jaä- ángel ba' na- ma-hlëeh' kyaayh'.

³⁰ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Sa- ma- ja- juu' na- kwaat- ki- jnä'. Kyah' hnäh' ba' na- ma- ja- juu' na-.

³¹ Na- ma- të' jmi' jee' ka' Dio ju'dsoo' kih' jmi-gyuu' la-. Hi- ma- të' hor' jä' o-hih' hi- sa- llu' hi- jmee' hih' jmi-gyuu' la-. ³² Wa- ra- ga- chaa' dsa- jnä' gyuu'h', tëen' lä- jëe' hi- ya- nää' kyaah' jnä' —ga-jäh' Jesús.

³³ He- ga-hlëeyh' lä- ja-, ga-mi-jnääy- ha- lä- kyaah' ma' juuy' ba' ja-.

³⁴ He- ja- ga- jäh' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-:

—Ma- nuu' jnaäh' lä- koo- na- sii- juu' kih' Dio. Cristo chaa- tää' ba'. ¿He- la' jwah' hne-, jmee' bii' kih' Hi- ga- lëe' ngo' chaa' dsa- gyuu'h'? ¿Hi- ba' he' hi- jwah' hne- Hi- ga- lëe' ngo'?

³⁵ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Ko- hwëe' ga- jnä' wa-je- jee' kyah' hnäh'. Ngë' hnäh', ta-ko- jiih' jnä' wa-je- jee' kyah' hnäh' mah' sa- leh' jee' na- hoo- hnäh'. Jëeh', hi- ga- nää' jee' na- hoo-, sa- ñey- ha- ta- dsa- nääy'. ³⁶ Ta-ko- jiih' jnä' wa-je- kyah' hnäh', heeh' hnäh' kih' wa-je- mah' lä- jnää' hnäh' jee' jnä' wa-je-.

Ma- la- ma- hlëeh' Jesús lä- ja-, mah' ga- hmäy' kih' dsa- he'.

Sa- ga-heeh' dsa- judiu juu' kih' Jesús

³⁷ Ga- jëe' ba' dsa- judiu lä- jë- he- juh- gaä- he- ga-jmee' Jesús to-lo- nëy', pero ni- lä- ja- sa- ga-lä- heey' kiyh'. ³⁸ Mah' lä- ja-, ga-lä-te' lä- koo- ga-jäh' Isaia hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio llo' joo':

Tää' kyaan⁺, sa⁺ chaa⁻ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ juu' jnän⁻.

Sa⁺ chaa⁻ hi⁻ ga⁻ lä⁻ ngëë⁺ lä⁻ koo⁻ te⁺ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁺ Dio kyaah⁺ goo⁻, ga⁻ jäh⁺ Isaia.

39 Kih⁺ he⁻ ja⁻, sa⁺ ga⁻ la⁺ ma⁻ lä⁻ heey⁺. Hi⁻ ja⁻ ba⁺ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁻ jäh⁺ Isaia kiyh⁺:

40 Ga⁻ jmeey⁺ Dio ga⁻ jne⁺ mi⁻ nēy⁺, ga⁻ jle⁺ huu⁻ dsē⁻ kiyh⁺, mah⁺ sa⁻ le⁺ jëey⁺, ni⁻ sa⁻ lä⁻ ngëëy⁺.

Ni⁻ sa⁻ dsa⁻ jëeyh⁻ kyaah⁺ jnä⁺ mah⁺ mi⁻ hlää⁺ jnih⁺.

41 Lä⁻ jē⁺ he⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Isaia, lä⁻ ma⁺ ga⁻ jëey⁺ he⁻ laa⁺ jøøh⁺ Jesús mah⁺ ga⁻ hlëëyh⁺ kiyh⁺.

42 Pero ma⁻ ra⁺ he⁻ ga⁻ heeh⁻ ba⁺ jwëë⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús, lä⁻ kye⁻ dsa⁻ kaaah⁺ kyaay⁺. Hi⁻ kih⁺ he⁻ ma⁺ gayh⁻ dsa⁻ fariseo, he⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ mi⁻ jnäay⁺ hñiiy⁺, mah⁺ sa⁻ ma⁺ hwëë⁺ dsih⁻ neh⁻ gwah⁺ mäh⁻. 43 Ma⁺ hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁺ ma⁺ leey⁺ kaaah⁺ cha⁻ nē⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺, lä⁻ he⁻ ma⁺ hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁺ ma⁺ leey⁺ kaaah⁺ cha⁻ nē⁻ Dio.

Juu' he⁻ ga⁻ hlëëh⁺ Jesús, lä⁻ ta⁺ kih⁺ dsa⁻

44 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ hlëëh⁺ Jesús koo⁻ ki⁻ gaa⁻, ga⁻ jäh⁺:

—Hi⁻ heeh⁻ jnä⁺, ja⁻ ma⁻ la⁺ jnä⁺ he⁻ heeyh⁻, heeyh⁻ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺ ba⁺.

45 Hih⁺ hi⁻ ma⁻ jëë⁺ jnä⁺, ma⁻ jëëy⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺ ba⁺ ja⁻. 46 Jnä⁺ he⁻ laan⁺ lä⁻ koo⁻ wa⁻ je⁻ he⁻ ja⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, mah⁺ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ heeh⁻ jnä⁺, sa⁻ jäy⁺ jee⁻ na⁻ hoo⁻. 47 Hi⁻ nuu⁻ juu⁺ kin⁺ mah⁺ sa⁻ heeyh⁻, ja⁻ jnä⁺ ngiihn⁻ kwaan⁻ kiyh⁺. Jëëh⁺ sa⁻ ma⁻ jan⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ mah⁺ ngiihn⁻ kwaan⁻ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺. Ma⁻ jan⁻ mah⁺ lään⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ ba⁺. 48 Hi⁻ sa⁻ hnää⁺ jnä⁺ mah⁺ sa⁻ heeyh⁻ juu⁺ kin⁺, cha⁻ ba⁺ he⁻ ngiih⁻ kwaan⁻ kiyh⁺. Ja⁻ ba⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ hlëëhn⁻ la⁻, ngiih⁻ kwaan⁻ kiyh⁺ wa⁻ ra⁺ ga⁻ tē⁺ jee⁺ läa⁺ jmi⁺. 49 Jëëh⁺, sa⁻ ma⁻ hlëëhn⁻ jee⁻ tēēn⁻ hñiin⁻. Täa⁺ kyaan⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺, hi⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁺ mada⁺ kin⁺ ha⁻ lä⁻ jwahn⁻, hi⁻ ha⁻ lä⁻ hlëëhn⁻. 50 Jnä⁺ man⁺, mada⁺ he⁻ ga⁻ jmeey⁺ kin⁺ jøø⁻ kih⁺ dsa⁻ mah⁺ wa⁻ chaa⁻ ga⁻ lä⁻ jē⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻. Kih⁺ he⁻ ja⁻, hlëëhn⁻ ja⁻ ba⁺ lä⁻ koo⁻ te⁺ he⁻ ga⁻ siih⁻ Täa⁺ jnä⁺ ba⁺.

13

Ga⁻ gyih⁺ Jesús tü' discípulo kyaay⁺

1 Ma⁻ ngoo⁺ ya⁻ jäh⁺ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh⁺, ma⁻ ñe⁻ ba⁺ Jesús ma⁻ tē⁺ hor⁻ he⁻ ya⁻ hëëy⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ mah⁺ dsaayh⁺ jee⁺ gya⁺ Jmiiy⁻. Ga⁻ lä⁻ hnäay⁺ hi⁻ ma⁻ laa⁺ kyaay⁺ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, pero hwë⁺ ja⁻ ga⁻ mi⁻ jnäay⁺ he⁻ ga⁻ lä⁻ hnäay⁺ cha⁻ miih⁻ hi⁻ laa⁺ kyaay⁺.

2 Ja⁻ ga⁻ dsa⁻ taayh⁻ kuyh⁻ ma⁻ nuu⁺ ma⁻ hä⁺ ba⁺ huu⁻ dsē⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁺ neh⁻ tuh⁻ dsē⁻ Juda Iscariote joo⁺ Simón ha⁻ lä⁻ jmeey⁺ mah⁺ ngëëy⁺ Jesús. 3 Pero Jesús ma⁻ ñe⁻ bih⁺ he⁻ ga⁻ tooh⁻ Täa⁺ gooy⁻ hñii⁺ lä⁻ jē⁺ go⁻ te⁺ he⁻ na⁻ hñaa⁺ jmeey⁺ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ñey⁻ he⁻ ya⁻ hëëy⁺ kih⁺ Dio, hi⁻ ja⁻ ba⁺ kih⁺ Dio dsaayh⁺ ka⁻ läh⁺. 4 He⁻ ja⁻ ga⁻ nooy⁻ jee⁺ täayh⁻ kuyh⁻ ma⁻ nuu⁺ ja⁻, ga⁻ jñuuyh⁻ hmiih⁻ he⁻ ma⁺ kyeyh⁻ nē⁻, ga⁻ kay⁺ hmiih⁻ tu⁻ jlä⁺ mah⁺ ga⁻ bäayh⁻ hñiiy⁺. 5 Hi⁻ ga⁻ kay⁺ koo⁻ jee⁺ ga⁻ chiyh⁺ jmi⁺ mah⁺ ga⁻ løoy⁺ gyiyh⁻ ma⁻ tü' jnääh⁺ discípulo. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ mi⁻ kiyh⁺ kyaah⁺ hmiih⁻ tu⁻ jlä⁺ he⁻ ma⁺ na⁻ bäayh⁻ ja⁻. 6 Ma⁺ ga⁻ tēëy⁺ jee⁻ ma⁺ gya⁺ Simón Pee⁺, mah⁺ ga⁻ jäh⁺ Pee⁺:

—Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺, ¿che⁺ hne⁻ ba⁺ gyih⁺ ma⁻ tüin⁻?

7 Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁻:

—He⁻ jmeen⁺ la⁻, sa⁺ lä⁻ngëeh⁺ hne⁻ na⁺ ga⁻juh⁻. Këë⁻ ba⁺ lä⁻ngëeh⁺.

8—Sa⁻ gyih⁺ hne⁻ ma⁻tiin⁺ jih⁺koh⁻ —ga⁺jäh⁺ Pee⁺ süyh⁺.

Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús süyh⁺:

—Cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁺gyihn⁺ ma⁻tiih⁺, sa⁺ le⁻ jmeeh⁺ ko⁻joh⁺ kyaah⁺ jnä⁻.

9 Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Simón Pee⁺ süyh⁺:

—Dsa⁻jöøh⁺ kyaan⁺, ja⁺ ma⁻la⁻ ma⁻tiin⁺ hnøø⁺ jñii⁺, lä⁻ja⁻ ma⁻goon⁺ kyaah⁺ ka⁻llen⁺ hnøø⁺ jñii⁺ ka⁻läh⁺.

10 Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús ka⁻läh⁺:

—Hi⁻ ma⁻na⁻jngëe⁺, sa⁺ jmee⁺ bii⁺ jñii⁺ lä⁻kaa⁻ kiyh⁺. Ma⁻la⁻ ma⁻tiy⁺ ba⁺ hnøø⁺ jñii⁺, jëeh⁺ lä⁻kaa⁻ ba⁺ kiyh⁺ ma⁻na⁻jngüi⁺. Hi⁻ ma⁻na⁻jngëe⁺ ba⁺ hnäh⁺, ma⁻ke⁻ ja⁻ lä⁻jëe⁻ hnäh⁺.

11 Jëeh⁺ ma⁻ñe⁻ bih⁺ hii⁻ na⁻ ma⁻ngëey⁺, he⁻ja⁻ ba⁺ ja⁻ ma⁻jäyh⁺: “Ma⁻ke⁻ ja⁻ lä⁻jëe⁻ hnäh⁺ na⁻jngëe⁺.”

12 Ma⁻la⁻ ma⁻gyiyh⁺ ma⁻ti⁺ lä⁻jëe⁻, ga⁻këyh⁻ hmüih⁻ kiyh⁺ mah⁺ ngaayh⁺ na⁻gyay⁻ në⁻ mes⁻ ka⁻läh⁺. Mah⁺ ga⁺jäyh⁺:

—¿Che⁻ ma⁻lä⁻ngëeh⁺ hnäh⁺, hee⁻ na⁻ ma⁻jmeen⁺ kyah⁺ hnäh⁺? 13 Tëeh⁻ jnä⁻ Ta⁻jwoh⁺ hi⁻ jwah⁺ hnäh⁺ Dsa⁻jöøh⁺ kyaan⁺. Llu⁺ ba⁺ jwah⁺ hnäh⁺, jëeh⁺ he⁻ ja⁻ laan⁺. 14 Jnä⁻ he⁻ laan⁺ ta⁻jwoh⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, hi⁻ laan⁺ Dsa⁻jöøh⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, mah⁺ ma⁻gyihn⁺ ma⁻tiih⁺ hnäh⁺. Lä⁻na⁻ hnøø⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺, gyih⁺ hnäh⁺ ma⁻ti⁺ dsa⁻kyaah⁺ hnäh⁺. 15 Jee⁻ la⁻ ma⁻heehn⁻ hnäh⁺ mah⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁻koø⁻ ma⁻jmeen⁺ kyah⁺ hnäh⁺. 16 Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwëehn⁻ hnäh⁺, ja⁺ hi⁻ nuuh⁺ kih⁺ jñah⁺, sa⁺ jöøyh⁺ ga⁺lä⁻koh⁺ ga⁺dsa⁻juu⁺. Hi⁻ hi⁻ dsoo⁻ mada⁻, sa⁺ jöøyh⁺ ga⁺lä⁻koh⁺ ga⁺hi⁻ cheey⁻. 17 Na⁺ he⁻ ma⁻lä⁻ngëeh⁺ hnäh⁺ he⁻ ma⁻jmeen⁺ la⁻, llu⁺ la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ cher⁺mah⁺ ga⁺jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁻ja⁻.

18 Ja⁻ he⁻ hlëehn⁻ kih⁺ lä⁻jëe⁻ hnäh⁺ la⁻. Kyuu⁻ ba⁺ jnä⁻ hii⁻ na⁻ ma⁻lleehn⁻. Mah⁺ lä⁻ja⁻ lä⁻te⁻ lä⁻koø⁻ na⁻ süi⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Hi⁻ ma⁻kuh⁻ ko⁻joh⁺ kyaah⁺ jnä⁻, ma⁻jeyh⁻ ma⁻na⁻høøyh⁺ kin⁻.” 19 To⁻na⁻ ga⁻jüh⁻ jwahn⁻ jää⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻ngëey⁺ jnä⁻. Mah⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻la⁻ he⁻ ja⁻, lä⁻heeh⁺ hnäh⁺, jnä⁻ he⁻ laan⁺ he⁻ jwahn⁻ laan⁺. 20 Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwëehn⁻ hnäh⁺, hi⁻ heeh⁺ ja⁻ hi⁻ cheen⁻, he⁻ heeyh⁻ jnä⁻ ba⁺ ja⁻. Hi⁻ hi⁻ heeh⁺ jnä⁻, heeyh⁻ hi⁻ ga⁺chee⁺ jnä⁻ ba⁺ ja⁻.

Ga⁺jmeeh⁺ Jesús juu⁺, hñii⁺ jaa⁻ dsa⁻ kyaay⁺ kiyh⁺

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Ma⁻la⁻ ma⁻jäh⁺ Jesús lä⁻ja⁻, pero ga⁺lä⁻meeh⁺ dsëy⁺ mah⁺ ga⁺mi⁻jnääy⁻ jëe⁻ juu⁺ ja⁻:

—Jaa⁻ jee⁻ lä⁻jëe⁻ hnäh⁺ hnëeh⁺ jnä⁻.

22 Ja⁻ ga⁺ ga⁺tooh⁺ jnääh⁺ jëe⁻ jnääh⁺ në⁻ dsa⁻kyaahn⁻, sa⁺ ñe⁻ jnääh⁺ hii⁻ kih⁺ na⁻ ma⁻hlëeyh⁻. 23 Kih⁺ jee⁻ lä⁻jëe⁻ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺, jaa⁻ ba⁺ ga⁺lä⁻hnää⁺ Jesús cha⁻müih⁻. Hi⁻ he⁻ ma⁻gya⁺ koo⁺ kih⁺ Jesús. 24 Kih⁺ hi⁻ he⁻, ga⁺jmee⁺ Simón Pee⁺ lii⁻ mah⁺ ngüy⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús, hii⁻ kih⁺ ja⁻ ma⁻hlëeyh⁻. 25 Hii⁻ hi⁻ ma⁻gya⁺ koo⁺ kih⁺ Jesús he⁻, ga⁺ngüy⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—Dsa⁻jöøh⁺ kyaan⁺, ¿hii⁻ he⁻ hi⁻ jwah⁺ na⁻?

26 Mah⁺ ga⁺jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—Hi⁻ kwëehn⁻ kuh⁻ koø⁻ jwi⁺ he⁻ñiih⁺ gyah⁺, hi⁻ he⁻ he⁻.

Mah⁺ ga⁺mi⁻gyayh⁺ koø⁻ jwi⁺ he⁻ñiih⁺, ga⁺kwëeyh⁻ Juda scariote, joo⁺ Simón.

27 Lä⁻koø⁻ ngooy⁺ kuyh⁻ he⁻ñiih⁺ ja⁻, ga⁺he⁺ Tana⁺ neh⁻ tuh⁻dsëy⁺. Ja⁻ ga⁺ ja⁻ jäh⁺ Jesús süyh⁺:

—He⁻ hnooh⁻ jmeeh⁺, jmee⁺ ga⁻jüh⁻ to⁻na⁻.

²⁸ Pero ni' jaa' hi' ma' tääh' nē' mes' ja', sa' ga'lä'ngēēy' he-la' ga'siiyh' hi' he' lä'ja'. ²⁹ Kih' he' ma' høø' Juda sa'tuh' jee' ma' tääh' kuu', he-ja' ko-lla' ga'jmeē' haa'dsē, he' ga'jä'h' Jesús siiyh': "Go-läh' miih' he' hnøø' jnän' kih' jmi'" o jäyh': "Go'kwēeh' hi' tä'ñee' miih' kuu'". ³⁰ Ma' ga'la' kih' Juda, ma'kuyh' he'ñiuh', चाह' ba' ya'hēēy'. Ma-na'hoø' ba' hor' ja'.

Koo' nuuh' hmēē

³¹ Ma-la' ma-ya'hēē' Juda jee' ja', ga'jä'h' Jesús:

—Na' lä'jnä' he' laa' jøøh' Hi' ga'lēē'ngo' la', hi' ta-la' kih' hi' he' lä'jnä' he' laa' jøøh' Dio. ³² Hi' cher'mah' jooy' mi-jnää' he' laa' jøøh' Dio, ja' ba' lä'ja' Dio mi-jnää' he' laa' jøøh' jooy', hi' चाह' ba' jmeey'. ³³ Gyuu' mäh' kyaan', ko-hwēē' ga' gyan' kyaah' hnäh'. Hnaah' hnäh' jnä'. Pero ja'-ba' lä'koo' ma'jwiih' dsa' judiu, jee' naahn' sa' le' go'nääh' hnäh', ja'-ba' lä'ja' jwēēhn' hnäh' ka-läh' na'. ³⁴ Jmeen' koo' mada' hmēē' kyah' hnäh'. Wa' hnaah' hnäh' øøh' hnäh'. Wa' hnaah' hnäh' lä'jaa' lä'jaa' dsa'kyaah' hnäh', ja'-ba' lä'koo' ma-lä'hnaan' hnäh'. ³⁵ Cher'mah' ga'lä'hnaah' hnäh' dsa'kyaah' hnäh', lä'jēē' ba' dsa' lä'ñe' laah' hnäh' discípulo kyaan'.

Ga'jä'h' Jesús he' hmä' Pee' juu' he' sa' kyuyy' (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ He' ja' ga'ngii' Simón Pee' juu':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿ha- ta' goh' hne'?

Mah' ga'jä'h' Jesús siiyh':

—Ha' jee' niin', sa' le' goh' kyaah' jnä' na'. Kēē- ga' goh' kyaah' jnä'.

³⁷ He' ja' ga'jä'h' Pee' siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿he-la' ja' mo'so' le' niin' kyaah' hne' na'? Ma-lla' ba' dsen' juun' llah' hne'.

³⁸ He' ja' ga'jä'h' Jesús siiyh':

—¿Che' ju'dsoo' ma-lla' hoh' juuh' llan'? Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hne', jää' ja'-ga' hoo'h' chaah' dsoo', hne' ma-tē' hnē- jiih' ma-hmäh' juu' he' sa' kyuyh' jnä'.

14

Jesús laa' jwē' he' dsa'toohn' jee' gya' Dio

¹ Ta' jeh' hoh' hnäh'. Jmeē' hnäh' dsoo' hoh' kih' Dio ba', hi' jmeē' hnäh' dsoo' hoh' kin' ka-läh'. ² Cha'neh' kih' Tää' kyaan' cha- cha-miih' jee' dsa'toohn'. Wa'ra' jä'h' kih' sa' la' lä'ja', ma'jwēēhn' ba' hnäh' jää'. He-ja' niin' mi'llun' jee' go'taah' hnäh'. ³ Wa'ra' ngaahn' mah' na'jmeen' llu' jee' go'taah' hnäh', ja'-ga' jähn' ka-läh' mah' go'nääh' hnäh' kyaah' jnä'. Mah' lä'ja' jee' naahn' na'gyan', jee' ja' go'taah' hnäh' ko-jøh' kyaah' jnä'. ⁴ Ma'neh' ba' hnäh' ha' jee' naahn', hi' ma-kyuyh' ba' hnäh' jwē' ka-läh'.

⁵ Mah' ga'jä'h' Tamá siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', sa' ñe' jnääh' ha- na' gwaah'. ¿Ha- lä'ja' lä'kyuyh' jnääh' jwē' ka-läh'?

⁶ He' ja' ga'jä'h' Jesús siiyh':

—Jnä' he' laan' jwē', jnä' he' laan' ju'dsoo', jnä' he' jmeen' chaa' dsa'. Ni' jaa' sa' lla-nää' jee' gya' Tää' wa'ra' jä'h' kih' sa' ya'näy' ta-la' ki' jnä'. ⁷ Cher'mah' kyuyh' jnä', ja'-ba' lä'ja' kyuyh' hnäh' Tää' kyaan'. Na' ma-kyuyh' ba' hnäh', hi' ma-jēēh' hnäh' ka-läh'.

⁸ Mah' ga'jäh' Felipe:

—Dsa-jøøh' kyaan', hääh' jnääh' Tää', mah' kō-ja- ba' ma-lee' kyaä' jnääh'

⁹ Mah' ga'jäh' Jesús siyh' Felipe:

—¿Joh' jmi' sa' ma-hya' gyan' kyaah' hnäh' jee' la- mah' sa' ma-lä' kyuuh' jnä'? Hih' ma-jëë' jnä', he' ma-jëëy' Tää' ba' ja-. ¿Ha- lä-ja- jwah' hne': "Hääh' jnääh' Tää'"? ¹⁰ ¿Che' sa' laah' dsoo', jnä' he' laan' koo' kyaah' Tää', hi' Tää' he' laa' koo' kyaah' jnä'? Lä-jë' juu' he' hlëéh' jnä', ja' he' hlëëhn' jee' tēēn- hñiin' na-. Tää' hi- laa' kyaah' jnä', hi- he' ba' jmee' he' jmeen' la-. ¹¹ Wa' lä-dsoo' hoh' hnäh', jnä' he' laan' koo' kyaah' Tää' hi' Tää' he' laa' koo' kyaah' jnä'. Pero cher' mah' sa' laah' hnäh' dsoo' lä-ja- la' kin' kyaah' Tää', jmee' hnäh' dsoo' kih' he' ma-jëëh' hnäh' ha- lä' la' ta' he' jmeen'. ¹² Ma' ra' ju'dsoo' na- jwëëhn' hnäh', hi- jmee' dsoo' dsë' kin', hi- he' jmee' ka-läh' ja- ba' ta' he' jmeen'. Hi' juuh' ga' ta' jmeey', jëéh' naah' ba' jnä' kyaah' Tää'. ¹³ Lä-jë' he' ngih' hnäh' kih' Tää' lä-hih' kin', jmeen' he- ja-, mah' lä-ja- lä' jnä' he' laa' jøøh' Tää' ta-la' kih' jooy'. ¹⁴ Jmee' ba' jnä' wa' he' cha' he' he' ngih' hnäh' lä-hih' kin'.

Ga'jäh' Jesús cheey' Jmi-llë' Na-jngii'

¹⁵ Cher' mah' hnaah' hnäh' jnä', høø' hnäh' mada' he' jmeen' kyah' hnäh'.

¹⁶ Mah' jnä' chuun' kyaah' Tää' cheey' jñah' hi- kwa' be' kyah' hnäh'. Mah' jäy' kyaah' hnäh' ga-lä-jë' joh' jmi' cha-. ¹⁷ Hi- he' laa' Jmi-llë' hi- jmee' ju'dsoo'. Dsa- hi- chaa' jmi-gyuu' la-, sa' le' heeyh-, jëéh' sa' jëëy-, ni' sa' kyuuy'. Pero hnäh', kyuuh' hnih', jëéh' hääy' jee' kyah' hnäh', hi' dsa' hey' neh' tuh-hoh' hnäh'.

¹⁸ Wa'ra- ngaahn', sa' jäh' hnäh' hnëë'. Jahn' ka-läh' kyah' hnäh'. ¹⁹ Miih- jmi' ga' mo-so' jëë' dsa- jnä'. Pero hnäh', jëëh' jnä'. Hi' kih' he' chaa- jnä', he-ja- ba' ja- jmee' chaa- hnäh'. ²⁰ Ma'ja' ga' lä-ngëéh' hnäh', jnä' gyan' kyaah' Tää' kyaan', hi' hnäh' kyaah' jnä', hi' jnä' kyaah' hnäh'. ²¹ Hi- ma-heeh- mada' kin' mah' høøy', hi- he' hnää' jnä'. Hi' hi- hnää' jnä', Tää' kyaan' lä-hnäy' hi- he'. Hi' jnä' ka-läh' lä-hnaa' jnih' mah' mi'jnään' hñiin' kiyh'.

²² Mah' ga'jäh' Juda (pero ja' he' Iscariote):

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿he-la' ma-la' kyaä' jnääh' ba' mi'jnääh' hñaa'h', mah' sa' mi'jnääh' hñaa'h' kih' lä-jëë' dsa- jmi-gyuu'?

²³ He-ja- ga'jäh' Jesús siyh':

—Hi- hnää' jnä', høøy' juu' kin', hi' Tää' kyaan' lä-hnäy' hi- he'. Mah' kō-jøh' kyaah' Tää' dsa'tooh' jnääh' kyaayh'. ²⁴ Hi- sa' hnää' jnä', sa' høøy' juu' kin'. Hi' juu' he' ma-nuuh- hnäh', ja- juu' ki' hñiin' ja-, juu' kih' Tää' hi- ga'cheë' jnä' ba' ja-.

²⁵ Hlëëhn' hnäh' lä-jë' juu' la-, ta' kō-jiih' gyan' kyaah' hnäh'. ²⁶ Pero wa'ra- ngaahn', kwaat' ki' jnä', cheë' Tää' jaa- hi- kwa' be' kyah' hnäh'. Hi- he' he' Jmi-llë' Na-jngii' hi- heeh' hnäh' ga-lä-jë' ba', hi' jmeey' lä-dsooh' hoh' hnäh' lä-jë' juu' he' ma-hlëëhn' hnäh'.

²⁷ Jnä' kwan' mah' jmeen' hi' ti' kyah' hnäh' lä-koo- hi' ti' kin'. Ja' lä-koo- kwa' dsa- jmi-gyuu' he- kwëëhn' hnäh'. Ta' jeh- hoh' hnäh', ni' ta' wa' gah' hnäh'. ²⁸ Ma-nuuh- ba' hnäh' lä-koo- ma-jwëëhn' hnäh'. Naahn' hi' jahn' jee' kyah' hnäh' ka-läh'. Cher' mah' dsoo' hnaah' hnäh' jnä', jëë-

hoh' hnäh' ki' jnä' kih' he- naahn' jee' gya' Tää', jëeh' jøøh' gyih' lä'koh' jnä'.
 29 Ma' jwëëhn' hnäh' juu' la-, jää' sa' ga' ma-la'. Mah' wa'ra- ga-la', ja-ga'
 lä' dsoo' hoh' hnäh'.

30 Mo' so' hlëëhn' ga' cha- miih- kyaah' hnäh', jëeh' jä- hi- sa-llu' hi- jmee-
 hih' jmi- gyuu' la-. Pero kyaah' jnä' sa' cha- kiyh' ni' miih-. 31 He- jmeen-
 lä'koo- mada' he- ga'jmeë' Tää' kin' ba', mah' lä'ja- lä'ne- dsa- hi- chaa-
 jmi- gyuu' la-, jnä' hnaan- Tää'.

'Noo- hnäh', man'.

15

Chaah' wii- jëh' kyaah' sa'goh' kih'

1 Jnä' he' laan' lä'koo- chaah' wii- jëh' he- llu' go-te-. Tää' kyaan', hi- he'
 mi-llu' chaah' wii- jëh' ja-. 2 Hnäh' lä'jë- sa'goh' he- choo' kin-, he- sa' hii-
 mi'. Hi' lä'jë- sa'goh' he- hii- mi', mi- lluy' mah' jä' na- jngüi'. Mah' lä'ja- hii'
 cha- ga' miih- mi'. 3 Hi' lä'ja- ma- na- jngëë' hnäh' lä'llu' he- ma- heeh' hnäh'
 juu' he- ma- hlëëhn' hnäh'. 4 Jä' hnäh' koo- hweh- kyaah' jnä', hi' jnä' jän-
 koo- hweh- kyaah' hnäh'. Lä'koo- sa'goh' kih' chaah' wii- jëh', sa' le' hii' mi'
 kih' hñii', cher' mah' sa' na- choo' hñii' chaah' kih'. Ja- ba' lä'ja- la' kyah' hnäh'
 cher' mah' sa' tääh' hnäh' koo- hweh- kyaah' jnä'.

5 Jnä' he' laan' chaah' wii- jëh'. Hnäh' he' laah' sa'goh' kih'. Dsa- hi- tääh'
 koo- hweh- kyaah' jnä' hi- jnä' chehn' koo- hweh- kyaayh', he- lä'ja- ba'
 hii- cha- miih- mi'. Jëeh', cher' mah' sa' laah' hnäh' ko- jøh' kyaah' jnä', ni'
 miih- sa' cha- he- le' jmeeh' hnäh'. 6 Hi- sa- jä' ko- jøh' kyaah' jnä', hi- he' jä'
 ta' ka' hne-. Le' kiyh' lä'koo- la' kih' sa'goh' chaah' wii- jëh' he- ma- na- hna'.
 Mah' wa'ra- ga- lä'ki-, juu' dsa- mah' jëy' kyaah' je-.

7 Cher' mah' tääh' hnäh' koo- hweh- kyaah' jnä' hi- jä' juu' kin' kyah' hnäh',
 ngii' lä'jë- he- hnooh- hnäh'. Hñah' ba' hnäh'. 8 Dsa- lä' jnä' he- laa' jøøh' Tää'
 kyaan' jee' jmeeh- hnäh' cha- miih- ta' llu', hi' lä'jwë' ja- jmeeh- hnäh' lii-
 laah' hnäh' discípulo kyaan'. 9 Lä'koo- ma- lä- hnää' Tää' jnä', ja- ba' lä'ja-
 ma- lä- hnaan' hnäh'. Lä- ma- dsoo' ja- ba' hoh' hnäh' he- hnaan' hnäh'.
 10 Cher' mah' høøh- hnäh' lä'jë- mada' he- jmeen' kyah' hnäh', lä- ma- dsoo'
 ja- ba' hoh' hnäh' he- hnaan' hnäh'. Jëeh' ja- ba' lä' na- ma- jmeen'. Ma- høøn'
 lä'jë- mada' he- ga'jmeë' Tää' kin', hi' lä- ma- choøhn' ja- ba' koo- hweh- he-
 hnääy' jnä'.

11 Lä'jë- he- la- ma- hlëëhn' mah' wa' jëë- hoh' hnäh' lä'koo- jëë- dsën-,
 heh' lä'ja- wa' na- hñaa' he- jëë- hoh' hnäh'. 12 He- la- ja- mada' he-
 jmeen' kyah' hnäh'. Wa' lä- hnaah' hnäh' dsa- kyaah' hnäh', ja- ba' lä'koo-
 ma- lä- hnaan' hnäh'. 13 Ni' ja- sa' chaa- hi- hnää' dsa- cha- ga' miih-
 lä'koh' ja- hi- kwaä' hñii' he- juuy' kih' ome- kyaä'. 14 Ome' kyaan-
 laah' hnäh', cher' mah' jmeeh' hnäh' lä'jë- mada' he- jmeen' kyah' hnäh'.
 15 Sa' tëëhn' hnäh' moz-. Jëeh' moz- sa' ñe- he- huüdsë- jmeë' dsa- juuy'.
 Tëëhn' hnäh' ome- kyaan' ba', jëeh' lä'jë- he- ma- nuun' kih' Tää' kyaan',
 ma- mi- jnään' kyah' hnäh'. 16 Ja- he' hnäh' ga' lleeh' hnäh' jnä'. Jnä' ba'
 ga' lleëhn' hnäh' hi' ga' hñaan' hnäh' mah' go' jmeeh' hnäh' ta' kin'. Hi' ya- hii'
 'kwee- ta' kyah' hnäh', lä'ja- jä' koo- hweh- ka- läh'. Mah' lä'ja-, lä'jë- he-
 ngiih' hnäh' kih' Tää' lä- hih' kin', kway' ba'. 17 He- la- ba' ja- mada' he-
 jmeen' kyah' hnäh': Wa' hnaah' hnäh' dsa- kyaah' hnäh'.

Na-høøh' dsa- kih' Jesús, lä-ja- kih' dsa- kyaay'

18 'Cher'mah' dsa- jmi-gyuu' la- na-høøh' kyah' hnäh', ma-ñeh' ba' hnäh', jää' ga' jnä' ga-lä-høøyh' kin'. 19 Wa'ra- jäh' kih' laah' hnäh' hi- kyaay' jmi-gyuu' la-, dsa- chaa- jmi-gyuu' la- lä-hnää' hnäh' lä-koo- hnäy' hi- laa' kyaay'. Pero ga-lleeh'n' hnäh' jee' kih' hi- tääh' jmi-gyuu' la-, he-ja- hi- tääh' jmi-gyuu' la- na-høøh' kyah' hnäh', jëeh' mo'so' laah' hnäh' dsa- kyaay'. 20 Mi-dsooh' hoh' hnäh' juu' he- ma-jwëeh'n' hnäh'. Jaa- moz-, sa- jøøyh' ga' lä-koh' dsa-juu'. Cher'mah' dsa- ga-jmeeh- jnä', ja- ba' lä-ja- jmeeh- dsa- hnäh' ka-läh'. Hi- cher'mah' ga-høøy' juu' kin', ja- ba' lä-ja- høøy' juu' kyah' hnäh' ka-läh'. 21 Lä-ja- jmeey', jmeeyh- hnäh' kwaat- kin', jëeh' sa- kyuyy' Dio hi- ga-chee' jnä'.

22 'Wa'ra- jäh' kih' sa- ma-jan- hi- ni- sa- ga-hlëeh' jnih', sa- ma- lä-ney- kih' dso'kye-. Pero na', ma- na-bäy'h', mo'so' le' jäyh' sa- ñey-. 23 Hi- na-høøh' kin', ja- ba' lä-ja- na-høøyh' kih' Täa- kyaan- ka-läh'. 24 Wa'ra- jäh' kih' sa- ga-jmeen' he- juh-gaa- jee' kiyh', he- sa- ma-jmee' ni- jaa-, sa- ma- lä-ney- kih' dso'kye-. Pero na' he- ma-jëey- lä-ja-, mah' na-høøyh' kin', hi- na-høøyh' kih' Täa- kyaan- ka-läh'. 25 Lä-ja- dsa- lä-te- lä-koo- na-si- në' ley: Ni- miih- sa- cha- he- kih' he- ga-lä-häy'h' jnä'.

26 'Pero wa'ra- ja' hi- noo- në' kyah' hnäh', hi- he' jmee' ju'dsoo' kin'. Hi- he' ya-hëe' kih' Täa- mah' cheen- jee' kyah' hnäh'. Hi- he' he' Jmi-ll'e' Na-jngüi'. 27 Hi- hnäh' ka-läh', jmeeh' hnäh' ju'dsoo' kin', kih' he- ga-jmeeh' hnäh' ko-joh' kyaah' jnä' lä- ma' to-në'.

16

Jëe' wii' discipulo kyaay' Dio

1 'Lä-jë- he- la- ma-hlëeh'n' hnäh' mah' sa- cha- he- kih' jeh' hoh' hnäh'. 2 Hwëë' dsa- hnäh' gwah- mäh- jee' dsa-kuh' hnäh' hi- lloo- jmi' wa'ra- ga-jngüih' wa- hi- cha- hi- kyah' hnäh', lä-koo- he- jmeey' ta' kih' Dio ba' ja- laay'. 3 Lä-ja- jmeey' kyah' hnäh', jëeh' sa- kyuyy' Täa-, ni- sa- kyuyy' jnä'. 4 Ma-jwëeh'n' hnäh' lä-jë- he- la- mah' wa'ra- ga-të' jee' dsa-ngëeh' hnäh' lä-ja-, ja-ga- lä-dsooh- hoh' hnäh' lä-koo- jwëeh'n' hnäh' la-. Sa- ga-jwëeh'n' hnäh' lä-la- lä- ma' to-në', jëeh' gyan' kyaah' hnäh'.

He- la- na- jmee' Jmi-ll'e' Na-jngüi'

5 'Pero na', naahn- jee' gya- hi- ga-chee' jnä' hi- ni- jaa- hnäh' sa- ngüih' hnäh' juu' kin': "¿Ha- na- gwaah'?" 6 Pero meeh- hoh' hnäh' cha-miuh- kih' he- ma-jwëeh'n' hnäh' lä-la-. 7 Ma-ra- ju'dsoo' he- jwëeh'n' hnäh'. He- llu' kyah' hnäh' ba' ja- he- naahn-. Jëeh', cher'mah' sa- ngaahn', sa- jä- hi- noo- në' kyah' hnäh'. Pero cher'mah' ngaahn', cheen- hi- he' kyah' hnäh'. 8 Hi- wa'ra- ja' hi- he', jmeey' lä-ngëe- dsa- jmi-gyuu' he- täy'h' kyaah' dso'kye-, hi- mi-jnäy- he- chaa- jaa- hi- lluu' go-te-, hi- lä-ja- he- lla' Dio ta'. 9 Mi-jnäy- he- tääh' dsa- kyaah' dso'kye-, kih' he- sa- heeyh- jnä'. 10 Lä-ja- mi-jnäy-, jnä' he' hi- lluu-, jëeh' naahn- kih' Täa- kyaan- hi- mo'so- jëeh' jnä'. 11 Hi- mi-jnäy- he- lla' Dio ta' kih' dsa-, jëeh' hi- sa- lluu' hi- jmee- hih' jmi-gyuu' la- ma- na-bäy'h' kyaah' dso'jwi'.

12 'Cha- ga- he- hnoon' jwëeh'n' hnäh', pero sa- lä-ngëeh' hnäh' na' ga-juh-. 13 Pero wa'ra- ja' Jmi-ll'e' hi- laa' ju'dsoo', hi- he' jää' hnäh' mah' lä-ngëeh'

hnäh' na-hñaal lä-jëe- ha- lä- la' ju'dsoo'. Jëeh' sa- hlëeyh' jee' tëey- hñiiy'. Hlëeyh' he- nuuy- ba' hi' jmeey' lä-ngëe' dsa- lä-jë- he- na' ga' jä'. ¹⁴ Jmeey' lä-ngëeh' hnäh' lä-koq- laa' jnä', lä-ja- mi-jnääy- he- laan' jøøh'. ¹⁵ Laan' ja- ba' lä-koq- laa' Tää'. He-ja- ba' na- ma-jwahn', jmeey' lä-ngëeh' hnäh' lä-koq- laa' jnä'.

¹⁶ Ko-hwëe' ga', mo-so- jëeh' jnä'. Hi- koq- ga' ko-hwëe', jëeh' jnä' ka-läh', ja-ga' naahn' jee' gya' Tää'.

Hì meeh dsë lä chaa llu

¹⁷ Ja-ga' ga-ngii' jnääh' juu' kih' dsa-kyaa'h' jnääh':

—¿Hee- na- he- hlëeyh- jne' he- jäyh' lä-na-: “Ko-hwëe' ga', mo-so- jëeh' jnä', hi- koq- ga' ko-hwëe', jëeh' jnä' ka-läh', ja-ga' naahn' jee' gya' Tää'”?

¹⁸ Ma' chiih' ga' jnääh' dsa-kyaa'h' jnääh':

—¿Hee- na- he- jäyh': “Ko-hwëe' ga'”? Sa- ngëe' jne' hee- na- hlëeyh'.

¹⁹ Ñe' ba' Jesús he- ma' hnøø- jnääh' ma' ngii' jnääh' juu' kiyh'. He-ja- ga-siiyh' jnääh':

—Ma-jwëehn' hnäh' ko-hwëe' ga', mo-so- jëeh' jnä' hi- koq- ga' ko-hwëe', jëeh' jnä' ka-läh'. ¿Che' he- la- na- he- ngiih' hnäh' juu' kih' dsa-kyaa'h' hnäh'? ²⁰ Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', jä- kí'hooh' hnäh' jwërte pero dsa-jmi-gyuu- la- lä-chaay- llu'. Ko-hwëe' ba' ja-, jä- ti-meeh- hoh' hnäh', ja-ga' jëe' hoh' hnäh' go-te'. ²¹ Wa-ra- ga-të' jee' lä-chaa- gyuu- kyaa' jaa- dsa-më', jëey- wi', jëeh' ma-të' jee' lä-chaa- gyuu- kyaa'y'. Pero ma-ngëe' ma-lä-chaa- gyuu- kyaa'y', mo-so- dsooh- dsëy' wi' he- ma-jëey' ja-, kih' he- chaay- llu' he- ma-lä-chaa' jaa- gyuu- kyaa'y'. ²² Ja-ba' lä-ja- ti-meeh- hoh' hnäh' na'. Pero koq- ka-läh' jëen- hnäh', ja-ga' jëe' hoh' hnäh', hi- ni- jaa- sa- le' jñuuh' lä-koq- te' he- jëe- hoh' hnäh'.

²³ Jmi' ja-, mo-so- ngiih' hnäh' juu' kin- ni- miih-. Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', lä-jë- go-te' he- ngiih' kih' Tää' lä-hih- kin-, kway' ba'. ²⁴ Lä-jiih' ma-ya-nøø' jne', ni- miih- sa- cha- he- ma-ngiih' hnäh' lä-hih- kin-. Ngii' hnäh' mah' hñah- hnäh' hi- lä-ja-, jëe' hoh' hnäh' go-te'.

Ga'lih' Jesús ga'lla dsëey he' hlih' he' cha' jmi gyuu

²⁵ Ma-hlëehn' hnäh' lä-jë- he- la- kyaa'h' juu' na-hmää'. Ma-ngoo' ga-të' hor- jee' mo-so- hlëehn' hnäh' juu' na-hmää'. Na-hñaal lä-jëe- ba' jmeehn- juu' kyah' hnäh' ha- lä- la' kih' Tää'. ²⁶ Ma-ja- ngiih' hnäh' kih' Dio lä-hih- kin-. Sa- jwëehn- hnäh' ngiih' kyah' hnäh' kih' Tää'. ²⁷ Hnää' Tää' hnäh', jëeh' ma-lä-hnaah' jnä' hi- ma-lä-dsoo' ba' hoh' hnäh' he- jan' kih' Tää'. ²⁸ Kih' Tää' ba' ya-hëen' mah' jan' jmi-gyuu- la-. Na' ya-hëen' jmi-gyuu- la- mah' naahn' ka-läh' jee' gya' Tää'—ga-jäh' Jesús siiyh' jnääh'.

²⁹ Mah' ga-jäh' jnääh':

—Na' ga' hlëeh' jëe- go-te', mo-so- hlëeh' juu' na-hmää'. ³⁰ Na' ga' ma-lä-ngëe' jnääh', kyuuh- ba' hne- ga-lä-jë- go-te'. Kyah' hne- sa- jmee- bi', ngii' dsa- juu', jëeh' ma-ñeh' ba' hne- he- huusdsë- jmeey-. He-ja- ba' na- ma-lä-dsoo' dsë- jnääh' ya-hëeh' kih' Dio.

³¹ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh-:

—¿Che' na' ga' ma-lä-dsoo' hoh' hnäh'? ³² Ma-ngoo' ga-të' hor- hi- hor- ja- ma-tøøhn' na' ga-juh- he- sa-jñee' hnäh' mah' beeh' jnä'. Pero sa- jän- hñiin- go-te-, Tää' kyaan- kyaa'h' jnä'. ³³ Lä-jë- he- la- ma-hlëehn' hnäh' mah' ta-la-

ki⁺ jnā⁺ hū⁺ tii⁺ kyah⁺ hnāh⁺. Jmī⁻gyū⁺ la⁻ jēeh⁺ hnāh⁺ he⁻ wii⁺. Pero wa⁺ cha⁻ o⁻jōh⁺ dsē⁻ kyah⁺ hnāh⁺, jēeh⁺ ma⁻lih⁻n⁻ ma⁻lla⁻ dsēen⁻ kih⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ cha⁻ jmī⁻gyū⁺ la⁻ —ga⁻jāh⁺ Jesús siiyh⁻ dsa⁻ kyaay⁺.

17

Ga⁻ngū⁺ Jesús kih⁺ discipulo kyaay⁺ kih⁺ Dio

¹Ma⁻ngēē⁺ ma⁻hlēeh⁺ Jesús lā⁻jē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻jēy⁺ ta⁻ gyū⁺ mah⁺ ga⁻jāy⁺: —Tāā⁺ kyaan⁺, ma⁻ dsēē⁻ hor⁻. Mi⁻jnāā⁺ jōoh⁻ he⁻ laay⁺ jōoh⁺ mah⁺ lā⁻ja⁻, jōoh⁻ mi⁻jnāāy⁺ hne⁻ he⁻ laah⁺ jōoh⁺ ka⁻lāh⁺. ²Hne⁻ ga⁻hñāah⁺ jnā⁺ mah⁺ jmeen⁺ hih⁺ kih⁺ ga⁻lā⁻jēē⁻ dsa⁻. He⁻ja⁻ na⁻ na⁻ jwē⁺ kin⁺ jmeen⁺ chaa⁻ tāā⁺ ga⁻lā⁻jēē⁻ dsa⁻ hī⁻ ga⁻kwēēh⁺ jnā⁺. ³He⁻ kyū⁺ dsa⁻ hne⁻, ma⁻lā⁻ jāā⁻ hne⁻ ba⁺ laah⁺ Dio jōoh⁺, hi⁻ he⁻ kyūy⁺ Jesucristo hī⁻ ga⁻cheeh⁺, he⁻ la⁻ ba⁺ ja⁻, he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻ tāā⁺.

⁴Ma⁻mi⁻jnāān⁺ hne⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁻ laah⁺ jōoh⁺. Ma⁻hñāā⁻ ba⁺ ta⁻ he⁻ ga⁻kwēēh⁺ jnā⁺ jmeen⁺. ⁵Na⁻ na⁻ Tāā⁺, mi⁻jnāā⁺ he⁻ laan⁺ jōoh⁺ na⁻ jwii⁺ kyah⁺, ja⁻ ba⁺ lā⁻koo⁻ jōoh⁺ na⁻ laan⁺ kyaah⁺ hne⁻, jāā⁺ ja⁻ ga⁻ nōo⁻ jmī⁻gyū⁺ la⁻.

⁶Ma⁻mi⁻jnāān⁺ hne⁻ kih⁺ lā⁻jēē⁻ dsa⁻ hī⁻ ga⁻kwēēh⁺ jnā⁺. Hī⁻ he⁻ ma⁻lāā⁺ kyaah⁺ mah⁺ ga⁻kwēēh⁺ jnā⁺, hi⁻ ga⁻hōo⁺ juu⁺ kyah⁺. ⁷Na⁻ ma⁻ lā⁻kyūy⁺, he⁻ ja⁺ kyah⁺ ba⁺ ja⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ ga⁻tōoh⁺ goon⁻. ⁸Jēeh⁺, lā⁻jē⁻ juu⁺ he⁻ ga⁻chiuh⁺ jnā⁺, ma⁻hlēeh⁺ jnih⁺ hi⁻ ga⁻heeyh⁻ ba⁺. Ma⁻lā⁻heē⁻ bih⁺ he⁻ ya⁻hēēn⁺ kyah⁺. Hi⁻ ma⁻lā⁻ dsoo⁻ ba⁺ dsēy⁺, hne⁻ he⁻ ga⁻cheeh⁺ jnā⁺.

⁹He⁻ ja⁻ ngiin⁺ kiyh⁺, ja⁻ kih⁺ lā⁻jēē⁻ dsa⁻ jmī⁻gyū⁺. Ngii⁺ kih⁺ hī⁻ ga⁻kwēēh⁺ jnā⁺ ba⁺, jēeh⁺ hī⁻ he⁻ ba⁺ laa⁺ dsa⁻ kyaah⁺. ¹⁰Lā⁻jēē⁻ dsa⁻ hī⁻ laa⁺ kyaan⁺, he⁻ ba⁺ hī⁻ he⁻ laa⁺ kyaah⁺. Hi⁻ lā⁻jēē⁻ hī⁻ laa⁺ kyaah⁺, hī⁻ he⁻ ba⁺ laa⁺ kyaan⁺ ka⁻lāh⁺. Ta⁻lā⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁻ ga⁻lā⁻ jnā⁺ he⁻ laan⁺ jōoh⁺.

¹¹Mo⁻so⁻ gya⁻ ga⁻ jnā⁺ jmī⁻gyū⁺ la⁻. Pero dsa⁻ kyaan⁺, jā⁺ gyih⁺ jmī⁻gyū⁺ la⁻. Hi⁻ jnā⁺ naahn⁺ kyah⁺. Tāā⁺ kyaan⁺, hne⁻ hī⁻ na⁻ jngēē⁺, hāā⁺ kyaah⁺ be⁺ kyah⁺ lā⁻jēē⁻ hī⁻ ga⁻kwēēh⁺ jnā⁺, mah⁺ ja⁻ leey⁺ koo⁻ ba⁺, ja⁻ ba⁺ lā⁻koo⁻ laa⁺ jne⁺ koo⁻ ba⁺. ¹²Ta⁻ko⁻ jiih⁺ ma⁻ gyan⁺ kyaay⁺ jmī⁻gyū⁺ la⁻, ma⁻ hāā⁺ jnih⁺ kyaah⁺ be⁺ kyah⁺. Ga⁻hāān⁻ hī⁻ ga⁻kwēēh⁺ jnā⁺. Ni⁻ jāā⁻ sa⁻ ga⁻hēē⁻. Ma⁻lā⁻ jāā⁻ hī⁻ nōo⁻ juu⁺ dsa⁻ hēē⁻, hī⁻ he⁻ ba⁺ ga⁻hēē⁻ go⁻ te⁻, mah⁺ lā⁻ ja⁻ lā⁻ te⁻ lā⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu⁺ kyah⁺.

¹³Na⁻ naahn⁻ jee⁺ ñeh⁺ hne⁻. Ta⁻ko⁻ jiih⁺ gyan⁺ ko⁻ hwēē⁺ ga⁻ jmī⁻gyū⁺ la⁻, ma⁻ hlēeh⁺ ba⁺ jnih⁺ lā⁻ jē⁻ he⁻ la⁻, mah⁺ jēē⁻ dsēy⁺ lā⁻ koo⁻ jiih⁺ jēē⁻ dsēn⁻. ¹⁴Ma⁻ ngēēn⁺ lā⁻ jē⁻ juu⁺ kyah⁺ kih⁺ hī⁻ he⁻. Hi⁻ ga⁻ lā⁻ hōoh⁺ dsa⁻ chaa⁻ jmī⁻gyū⁺ la⁻ kiyh⁺, kih⁺ he⁻ mo⁻ so⁻ laay⁺ kih⁺ jmī⁻gyū⁺ la⁻, ja⁻ ba⁺ lā⁻ koo⁻ sa⁻ laa⁺ jnā⁺ kih⁺ jmī⁻gyū⁺ la⁻. ¹⁵Sa⁻ ngiin⁺ kyah⁺ mah⁺ hwēēy⁺ jmī⁻gyū⁺ la⁻. Ngii⁺ kyah⁺ mah⁺ hāā⁺ hnih⁺ kih⁺ he⁻ hliih⁺ ba⁺. ¹⁶Sa⁻ laay⁺ kih⁺ jmī⁻gyū⁺ la⁻, ja⁻ ba⁺ lā⁻ koo⁻ sa⁻ laa⁺ jnā⁺ kih⁺ jmī⁻gyū⁺ la⁻. ¹⁷Jmāāy⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ na⁻ jngēēy⁺ kyaah⁺ ju⁻ dsoo⁻ kyah⁺. Jēeh⁺ juu⁺ kyah⁺, la⁻ ju⁻ dsoo⁻ jmah⁺ ba⁺. ¹⁸Lā⁻ koo⁻ ga⁻ cheeh⁺ jnā⁺ jee⁺ tāāh⁺ dsa⁻ jmī⁻gyū⁺ la⁻, ja⁻ ba⁺ lā⁻ ja⁻ ga⁻ chee⁻ jnih⁺ jee⁺ kih⁺ dsa⁻ hī⁻ tāāh⁺ jmī⁻gyū⁺ la⁻. ¹⁹Kwaat⁺ kih⁺ hī⁻ he⁻ ba⁺ na⁻ he⁻ ngēēn⁺ hñiin⁺ kyah⁺. Mah⁺ lā⁻ ja⁻ hī⁻ he⁻ lee⁻ na⁻ jngēē⁺ go⁻ te⁻.

²⁰Ja⁻ ma⁻ lā⁻ kih⁺ hī⁻ la⁻ ngiin⁺. Lā⁻ ja⁻ ngiin⁺ ka⁻ lāh⁺ kih⁺ hī⁻ na⁻ ga⁻ heeh⁺ jnā⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ nuuy⁺ juu⁺ kih⁺ hī⁻ he⁻. ²¹Mah⁺ lee⁻ koo⁻ ba⁺ jee⁺ lā⁻ jēē⁻, lā⁻ koo⁻ laah⁺ hne⁻ kyaah⁺ jnā⁺ Tāā⁺, hī⁻ jnā⁺ kyaah⁺ hne⁻. Lā⁻ ja⁻ lee⁻ koo⁻ ba⁺ jee⁺ lā⁻ jēē⁻ hī⁻ he⁻ kyaah⁺ jne⁺. Mah⁺ lā⁻ ja⁻, hī⁻ chaa⁻ jmī⁻gyū⁺ la⁻ lā⁻ dsoo⁻ dsē⁺, hne⁻ he⁻

ga⁻cheeh⁺ jnä⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. ²² Lä⁻koo⁻ ma⁻mi⁻jnääh⁺ jnä⁺ kih⁺ dsa⁻, lä⁻ja⁻ ma⁻mi⁻jnään⁺ hñiin⁺ kiyh⁺, mah⁺ lä⁻ja⁻ leey⁺ koo⁻ ba⁻, lä⁻koo⁻ laa⁺ jne⁺. ²³ Jnä⁺ laan⁺ kyaah⁺ jnih⁺, hi⁺ hne⁻ laah⁺ kyaah⁺ jnä⁺, mah⁺ lä⁻ja⁻ dsa⁻ taayh⁺ kwee⁻ go⁻te⁻ leey⁺ koo⁻ ba⁻. Lä⁻ja⁻ lä⁻ngëe⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, hne⁻ ba⁻ ga⁻cheeh⁺ jnä⁺, hi⁺ lä⁻ja⁻ lä⁻ney⁺ ga⁻lä⁻hnaah⁺ hnih⁺, ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ hnaah⁺ jnä⁺.

²⁴ Täa⁺ kyaan⁺, lä⁻jëe⁺ hi⁻ ga⁻kwëeh⁺ jnä⁺ he⁺, hnoon⁺ dsa⁻ taayh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ ha⁻ jee⁺ naahn⁺ na⁻gyan⁺. Mah⁺ jëey⁺ he⁻ ma⁻llaah⁺ jnä⁺ jøøh⁺, kih⁺ he⁻ ga⁻lä⁻hnaah⁺ jnä⁺ jää⁺ ja⁻ ga⁻nøø⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. ²⁵ Lluu⁺ laah⁺ hne⁻ Täa⁺. Dsa⁻ chaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, sa⁻ ma⁻ lä⁻kyuuy⁺ hne⁻. Pero jnä⁺, kyuuy⁺ hne⁻. Ma⁻ñe⁻ ba⁻ dsa⁻ kyaan⁺, hne⁻ ga⁻cheeh⁺ jnä⁺. ²⁶ Ma⁻mi⁻jnään⁺ kiyh⁺, ha⁻ lä⁻ laah⁺ hne⁻, hi⁺ jmeen⁺ lä⁻kyuuy⁺ hne⁻ cha⁻ga⁻miih⁻. Mah⁺ jnä⁺ he⁺ hään⁺ jee⁺ kiyh⁺ hi⁺ ja⁻ba⁻ lä⁻koh⁺ hnaah⁺ jnä⁺, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻hnäay⁺ dsa⁻ kyaayh⁺.

18

Ga⁻saayh⁺ Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Ma⁻ngëe⁺ ma⁻hlëeh⁺ Jesús lä⁻ja⁻, jnääh⁺ discípulo ga⁻nøø⁺ jnääh⁺ kyaayh⁺ ta⁻hngaah⁺ ko⁻taa⁻ kih⁺ koo⁻ jmi⁻he⁻ chee⁻ Cedrón. Jee⁺ ja⁻ ga⁻tooh⁺ jnääh⁺ kyaayh⁺ jee⁺ na⁻jnää⁺ chaah⁺ hma⁻ kih⁺ dsa⁻. ² Juda ka⁻läh⁺, hi⁻ ga⁻hnëe⁺ Jesús, ma⁻kyuuy⁺ lä⁻kaa⁺ jee⁺ ja⁻, jëeh⁺ cha⁻miih⁺ jiih⁺ na⁻nøø⁺ jnääh⁺ discípulo kyaah⁺ Jesús ta⁻ja⁻. ³ Jee⁺ ja⁻ ga⁻lloo⁺ Juda, ma⁻jää⁺ koo⁻ nää⁺ hløø⁺, kyaah⁺ ko⁻llaa⁺ poo⁻ hi⁻ ga⁻chee⁺ jmi⁻dsa⁻ kaa⁺ hi⁻ hi⁻ ga⁻chee⁺ fariseo. Ga⁻lla⁻näay⁺ jee⁺ ja⁻, chooy⁺ je⁻, kyey⁻ hma⁻ lle⁻ je⁻. Kye⁻ hi⁻ kye⁻ ñe⁻, kye⁻ hi⁻ kye⁻ hma⁻. ⁴ Pero ma⁻ñe⁻ ba⁻ Jesús lä⁻jë⁻ go⁻te⁻, hee⁻ na⁻ jä⁻ nê⁻ kiyh⁺. Mah⁺ ya⁻hëey⁺ ta⁻ cha⁻nê⁻ hi⁻ ga⁻ngüy⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺:

—¿Hij⁺ na⁻ hnaah⁺ hnäh⁺?

⁵ —Ma⁻ya⁻nøø⁺ jnääh⁺, hnääh⁺ jnääh⁺ Jesús, dsa⁻ chaa⁻ Nazaret —ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁺.

—Jnä⁺ he⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

Jee⁺ ja⁻ ma⁻hää⁺ Juda ka⁻läh⁺, hi⁻ ga⁻ngëe⁺ Jesús kih⁺ dsa⁻ he⁺. ⁶ Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús “jnä⁺ he⁺”, ga⁻tëe⁻ dsa⁻ he⁺ hñii⁺ ta⁻ ka⁻luu⁺ lä⁻jiih⁺ ga⁻saay⁺ hwa⁺.

⁷ Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻ngii⁺ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—¿Hij⁺ ba⁻ na⁻ hnaah⁺ hnäh⁺? —ga⁻jäh⁺.

—Jesús, dsa⁻ chaa⁻ Nazaret —ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁺.

⁸ —¿Ja⁻ ma⁻jwëeh⁺ ba⁻ hnäh⁺, jnä⁺ he⁺? Cher⁺ mah⁺ jnä⁺ hnaah⁺ hnäh⁺, kwa⁺ jwë⁺ wa⁻lla⁻nää⁺ hi⁻ tääh⁺ la⁻ —ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

⁹ He⁻ la⁻ ga⁻la⁻ mah⁺ lä⁻te⁻ he⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús: “Täa⁺, lä⁻jëe⁺ hi⁻ ga⁻kwëeh⁺ jnä⁺, ni⁻ jaa⁺ hi⁻ he⁻ sa⁻ dsa⁻ hëe⁺.” ¹⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻lle⁻ Pee⁻ ñe⁻ kih⁺ mah⁺ ga⁻kuy⁺ lo⁻gwa⁺ jwoo⁺ ra⁻lluuy⁺ kih⁺ Malco, hi⁻ ma⁻ laa⁺ jaa⁺ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ ta⁻he⁺ kih⁺ jmi⁻dsa⁻ jøøh⁺. ¹¹ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺ Pee⁻:

—Tøøh⁺ ñe⁻ kyah⁺ neh⁻ loo⁻ kih⁺. ¿Ja⁻ jmee⁻ bii⁺ kin⁻ jëen⁻ he⁻ wi⁺ la⁻ lä⁻koo⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻jmee⁺ Täa⁺ kin⁻?

Na⁻jäay⁻ Jesús cha⁻nê⁻ Aná

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Ja⁻ ga⁻ngoo⁺ juu⁺ hløø⁺ kyaah⁺ hløø⁺ kyaay⁺ hi⁻ kyaah⁺ poo⁻ kyaa⁺ dsa⁻ judiu he⁺, mah⁺ ga⁻saayh⁺ Jesús ga⁻hñuuy⁺. ¹³ To⁻nê⁻ na⁻jäay⁻ cha⁻nê⁻ Aná, hi⁻ ma⁻ laa⁺ dso⁺ jmi⁻ Caifá. Caifá he⁺ ma⁻ kye⁻ nê⁻ kih⁺ lä⁻jëe⁺ jmi⁻dsa⁻ jii⁻ ja⁻. ¹⁴ Hij⁺

he' na⁻, hi⁻ ga⁻taah⁻ dsa⁻ judiu juu' jaa⁺, ga⁻siiyh⁺ he⁻ jmee⁺ bii' juu' jaa⁻ dsa⁻ñuu⁻ kih⁺ jwii⁻ goo⁻ jne⁻.

Ga⁻hmä⁺ Pee⁺ juu' he⁻ sa⁻ kyuyy⁻ Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ma' lleē⁻ Pee⁺ kaah⁺ kih⁺ Jesús kyaah⁺ jñah⁺ ga⁻ discípulo. Discípulo he⁻ ma' kyuyy⁻ ba⁻ dsa⁻jòoh⁺ kyaah⁺ jmi⁻ dsa⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻hey⁺ kyaah⁺ Jesús jee⁺ la⁻ ho'hne⁻ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ jòoh⁺ he⁻. ¹⁶ Pero ta⁻ ka'hne⁻ kih⁺ ho'haah⁺ ja⁻ ba⁻ ma' cheh⁺ Pee⁺. Ja⁻ ga⁻ ya⁻ hēē⁺ hi⁻ jñah⁺ discípulo he⁻, hi⁻ ma' kyuyy⁻ jmi⁻ dsa⁻ jòoh⁺ ma⁺ ga⁻hlēēy⁻ kyaah⁺ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ ma' hòø⁻ ho'haah⁺ ja⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻taayh⁻ Pee⁺ ta⁻ cha⁻neh⁻. ¹⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jah⁺ dsa⁻ mē⁻ he⁻ siiyh⁺ Pee⁺:

—¿Ja⁻ hne⁻ ka⁻läh⁺ laah⁺ discípulo kyaah⁺ dsa⁻ñuu⁻ oo⁻?

—Ja⁻ he⁻ jnä⁻ —ga⁻ jah⁺ Pee⁺.

¹⁸ Jmii⁺ ja⁻ ma' jmee⁺ gyuu⁺. Hi⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ ma' tääh⁺ jmee⁺ ta⁻he⁺ jee⁺ ja⁻ kyaah⁺ poo⁻, ga⁻jēeyh⁺ je⁻ mah⁺ ga⁻taayh⁻ llooyh⁻. Jee⁺ ja⁻ ma' cheh⁺ Pee⁺ ka⁻läh⁺, llooh⁻ je⁻ kò⁻jòh⁺ kyaayh⁻.

Na⁻jääy⁻ Jesús cha⁻nē⁻ dsa⁻ ta⁻ kyaah⁺ dsa⁻ judiu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Ga⁻lòø⁻ jmi⁻ dsa⁻ jòoh⁺ ngii⁺ juu' kih⁺ Jesús, hi⁻ ga⁻ he⁻ hi⁻ ma' laa⁺ discípulo kyaay⁺, hi⁻ ha⁻ na⁻ ma' tääh⁺. Hi⁻ ma' ngiiy⁻ juu' kiyh⁺ ha⁻ lä⁻ la⁻ juu' he⁻ ma' kway⁻. ²⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jēeh⁻ Jesús juu' kiyh⁺:

—Jnä⁻ hä⁻ go⁻te⁻ ga⁻hlēēhn⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺. Ma' hlēēh⁺ jnih⁺ tää⁺ neh⁺ gwah⁺ mäh⁻ hi⁻ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ juuh⁻ jee⁺ dsa⁻kuh⁺ dsa⁻goo⁻ jne⁻. Ni⁻ koo⁻ sa⁻ ga⁻hlēēhn⁻ jee⁺ na⁻hmää⁻. ²¹ ¿He⁻ la⁻ ngiih⁺ juu' kin⁻? Ngii⁺ juu' kih⁺ hi⁻ ga⁻ nuu⁻ ba⁻, mah⁺ jäh⁺ he⁻ na⁻ ga⁻jwahn⁻. Hi⁻ he⁻ ba⁻ ñe⁻ lä⁻jē⁻ hee⁻ na⁻ ga⁻hlēēhn⁻.

²² Lä⁻koo⁻ ma' ga⁻ jah⁺ Jesús lä⁻ja⁻, ja⁻ poo⁻ kyaah⁺ dsa⁻ he⁻ hi⁻ ma' cheh⁺ koo⁻ jee⁺ ja⁻, ga⁻jnooy⁻ mo⁻nē⁻ Jesús.

—¿Che⁻ lä⁻na⁻ ba⁻ jiih⁺ juu' kih⁺ dsa⁻jòoh⁺ kyaah⁺ jmi⁻ dsa⁻? —ga⁻ jah⁺ poo⁻ he⁻ siiyh⁺.

²³ —Cher⁺ mah⁺ ma⁻ hlēēhn⁻ hliih⁺, chiih⁺ jnä⁻ hee⁻ na⁻ he⁻ hliih⁺ ma⁻ya⁻hii⁻ hoon⁻. Hi⁻ cher⁺ mah⁺ ma⁻ hlēēhn⁻ ba⁻ jnä⁻ ju⁻dsoo⁻, ¿he⁻ la⁻ jnooh⁺ kin⁻? —ga⁻ jah⁺ Jesús siiyh⁻.

²⁴ He⁻ ja⁻ na⁻hñuu⁻ Jesús ga⁻cheē⁻ Aná cha⁻nē⁻ Caifá, dsa⁻jòoh⁺ kyaah⁺ jmi⁻ dsa⁻.

Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻hmä⁺ Pee⁺ juu' he⁻ sa⁻ kyuyy⁻ Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Lä⁻ ma⁻ cheh⁺ ja⁻ ba⁻ Pee⁺ llooh⁻ je⁻, mah⁺ ga⁻ jah⁺ dsa⁻ siiyh⁺:

—¿Ja⁻ hne⁻ laah⁺ ja⁻ discípulo kyaay⁺?

—Jah⁺ ha⁺, ja⁻ he⁻ jnä⁻ —ga⁻ jah⁺ Pee⁺.

²⁶ Mah⁺ ga⁻ hlēēh⁺ ja⁻ hi⁻ ma' jmee⁺ ta⁻he⁺ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ jòoh⁺, hi⁻ laa⁺ miuh⁻ jòoh⁺ hi⁻ ga⁻ ku⁻ Pee⁺ lo⁻ gwa⁻ he⁻, ga⁻ngiiy⁻ juu' kih⁺ Pee⁺:

—¿Ja⁻ ga⁻ jēēn⁻ hne⁻ kyaayh⁻, jee⁺ na⁻ jnä⁻ chaah⁺ hma⁻? —ga⁻ jäh⁺ siiyh⁺ Pee⁺.

²⁷ Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻ juu⁺ Pee⁺, hi⁻ lä⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁻ hoo⁺ chaah⁺ dsoo⁻.

Ga⁻jää⁻ dsa⁻ Jesús cha⁻nē⁻ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lleē⁻ dsa⁻ Jesús kih⁺ Caifá mah⁺ ga⁻ jääy⁻ ta⁻ nē⁻ ta⁻ kih⁺ Pilato. Hor⁻ ja⁻ ma⁻ ngoo⁻ ga⁻ jnä⁻. Sa⁻ ga⁻ taah⁻ dsa⁻ judiu cha⁻neh⁻ nē⁻ ta⁻ ja⁻ mah⁺

sa⁺ mi⁻sayh⁺ hñiyy⁺. Jëeh⁺, sa⁺ ma⁺ le⁺ ma⁺ høøy⁺ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh⁺, wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ ga⁺täayh⁺ jee⁺ ja⁻. ²⁹ He⁻ja⁻ ya⁻hëë⁺ Pilato ka⁻hne⁻ ta⁻ jee⁺ ma⁺ tääyh⁺ ja⁻ mah⁺ ga⁻jäh⁺:

—¿Hee⁻ dsoo⁺ bääh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ la⁻? —ga⁻jäh⁺ Pilato.

³⁰ —Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ hlëëh⁺ dsa⁻ na⁻, sa⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺ ma⁻ngëë⁺ jnääh⁺ ja⁻gooh⁻ —ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁻ ssiyh⁺ Pilato.

³¹ —Tee⁺ ba⁺ hnäh⁺ kyah⁺, lla⁻ hnäh⁺ ta⁺ kiyh⁺, lä⁻koo⁻ lle⁻ ley kyah⁺ hnäh⁺ —ga⁻jäh⁺ Pilato ssiyh⁺.

—Pero sa⁺ na⁻ ngë⁺ jnääh⁺ jwë⁺, jngëëh⁺ jnääh⁺ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ —ga⁻jäh⁺ dsa⁻ judiu he⁺.

³² Lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻te⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús lä⁻koo⁻ ma⁺ ga⁻jäh⁺ ha⁻ lä⁻ kyaah⁺ ma⁺ juuy⁺. ³³ Ja⁻ga⁻ ga⁻he⁻ Pilato ta⁺ cha⁻neh⁻ në⁻ta⁺ kih⁺ mah⁺ ga⁻tëëyh⁺ Jesús, ga⁻ngiyy⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—¿Che⁺ hne⁻ he⁻ dsa⁻ jøøh⁺ kyaa⁺ dsa⁻ judiu? —ga⁻jäh⁺.

³⁴ —¿Che⁺ he⁻ hlëëh⁺ kyah⁺ hñaa⁺ he⁻ jwah⁺ lä⁻na⁻, o che⁺ he⁻ ma⁻hlëëh⁺ jñah⁺ ki⁺ jnä⁺? —ga⁻jäh⁺ Jesús ssiyh⁺.

³⁵ —Ja⁻ he⁻ dsa⁻ judiu jnä⁺. Dsa⁻ gooh⁺ kyaah⁺ dsa⁻kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻ dsa⁻, hi⁻ he⁻ ba⁺ na⁻ ma⁻ngëë⁺ hne⁻ ta⁺ kin⁻. ¿Hee⁻ ma⁻jmeeh⁺? —ga⁻jäh⁺ Pilato siih⁺ Jesús.

³⁶ —Ja⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ jmee⁺ jnä⁺ hih⁺. Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ jmee⁺ jnä⁺ hih⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, hi⁻ chaa⁺ kaah⁺ kin⁻ sa⁺ kway⁺ jwë⁺ ngëë⁺ dsa⁻ jnä⁺ kih⁺ dsa⁻goon⁻ hi⁻ laa⁺ ta⁺. Pero sa⁺ jmee⁺ jnä⁺ hih⁺ jee⁺ la⁻ —ga⁻jäh⁺ Jesús ssiyh⁺.

³⁷ —¿Che⁺ ma⁻ra⁻ he⁻ laah⁺ hne⁻ rey ja⁻? —ga⁻jäh⁺ Pilato.

—Hne⁻ ba⁺ jwah⁺, jnä⁺ laan⁺ rey. Kih⁺ he⁻ la⁻ ba⁺ ga⁻lä⁻chaan⁺, hi⁺ jan⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ mah⁺ jmeen⁺ ju⁻dsoo⁺ ba⁺. Hi⁺ lä⁻jëë⁺ hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ ju⁻dsoo⁺, nuuy⁻ juu⁺ kin⁻ —ga⁻jäh⁺ Jesús ssiyh⁺.

³⁸ —¿Hee⁻ ja⁻, he⁻ la⁻ ju⁻dsoo⁺? —ga⁻jäh⁺ Pilato.

Ga⁻jäh⁺ juu⁺ jngi⁺h⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Lä⁻koo⁻ ma⁺ ga⁻jäh⁺ lä⁻ja⁻, ya⁻hëëy⁺ ngooy⁺ ta⁺ jee⁺ ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ judiu, mah⁺ ga⁻ssiyh⁺:

—Ni⁻ koo⁻ he⁻ hliih⁺ sa⁺ ma⁻ jnøøhn⁻ kiyh⁺. ³⁹ Lä⁻jë⁺ jiih⁻ ma⁺ tē⁻ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh⁺, tēh⁺ hnäh⁺ lään⁺ jaa⁻ hi⁻ tih⁻ hoh⁺ hnäh⁺ hi⁻ hää⁺ neh⁺ ñe⁺. Hnäh⁺ dsa⁻ judiu, ¿che⁺ hnooh⁻ hnäh⁺ mah⁺ lään⁺ rey kyaah⁺ hnäh⁺?

⁴⁰ Ga⁻lä⁻jëë⁺ ga⁻tooh⁺ miih⁺, ga⁻jäh⁺:

—Ta⁺ lää⁺ dsa⁻ na⁻. Lää⁺ Barrabá ba⁺.

Barrabá he⁺ ma⁺ laa⁺ jaa⁻ dsa⁻ hii⁻.

19

¹ He⁻ja⁻ ga⁻jmeeh⁺ Pilato hih⁺ mah⁺ jmi⁻ba⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús. ² Ga⁻ka⁺ hløø⁺ wii⁻ too⁺, ga⁻jmeey⁺ koo⁻ coron mah⁺ ga⁻tooyh⁻ lle⁻ Jesús. Hi⁺ ga⁻kyeh⁻ dsih⁺ koo⁻ hmiih⁻ gyuu⁺ läh⁻ lä⁻koh⁺ hmiih⁻ he⁻ këh⁻ rey.

³ —iPeer⁻ jøøh⁺ dsa⁻ ta⁺ kyaa⁺ dsa⁻ judiu! —ma⁺ jäh⁺.

Mah⁺ ma⁺ jnoo⁻ hløø⁺ mo⁻nëy⁺.

⁴ Ja⁻ga⁻ ya⁻hëë⁺ ka⁻läh⁺ Pilato ta⁺ ka⁻hne⁻ mah⁺ ga⁻ssiyh⁺ dsa⁻ he⁻:

—Hii⁻ ja⁻ la⁻ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ jëëh⁺ hnäh⁺ ni⁻ koo⁻ he⁻ hliih⁺ sa⁺ hii⁻ jnøøhn⁻ kiyh⁺.

5 Ja-ga' ya-hëë' Jesús, na-hä' lley' coron he- na-la' kyaah' wii- too', hi na-kyeyh' koo- hmiih- gyuu' läh-. Mah' ga-jäh' Pilato siiyh- lä-jëë- dsa- he': —Hii- la- dsa- ñuuh- na-.

6 Ma' ga-jëë' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- kyaah' poo- kyaa' gwah-, ga-tooyh' miih', ma' jäh':

—Tääy' dsöh' hma-cru-, tääy' dsöh' hma-cru-.

Pero ga-jäh' Pilato ka-läh':

—Tee' hnäh' mah' tää' hnäh' hñaa' dsöh' hma-cru-. Jëeh', ni' koo- he- hliih' sa- ma-jnøhn- kiyh'.

7 Mah' ga-jäh' dsa- judiu he':

—Cha- ba' ley kyaa' jnääh'. Lä-koo- jäh' ley kyaa' jnääh' ää- jmi' juuy'. Jëeh' ga-jmääy' hñiiy' Joq' Dio.

8 Ma' ga-nuu' Pilato lä-ja-, cha-ga'miih- ga-lä-goyh-. 9 Koo- ka-läh' ngaayh' kyaah' Jesús në'ta' kiyh', mah' ga-siiyh':

—¿Ha- chaah- hne'?

Pero sa- ga-ngii' Jesús go-te' kiyh'.

10 —¿He-la' sa-ngiih' kin-? ¿Che' sa- ñeh' na-ngen' jwë' jmeen' hih- mah' tää- dsa- hne- dsöh' hma-cru'? Hi- lä-ja- jmeen' hih-, mah' lään- hne- —ga-jäh' Pilato siiyh-.

11 —Ni' miih- sa- na-ngëh' jwë' he- jmeeh' lä-ja- kin- wa-ra- jäh' kih' sa- ga-kwa' Dio jwë'. He-ja- juuh- ga-la' dso'kye- kih' hi- ga-ngëë' jnä' kyah', lä-koh' ga' kyah' hñaa' —ga-jäh' Jesús siiyh-.

12 He-ja- cha-ga'miih- ma-hnøø' Pilato ma-lääy' Jesús. Pero dsa- judiu he', ma' tooyh- cha-miih- miih', ma' jäh':

—Cher'mah' hne- ga-lääh' hñih', sa- laah' ome' kyaa' rey to-në' hi- gya' Roma. Wa- hi- cha- hi- hi- jmää- hñii' rey, la-dsëy' rey to-në' ba- ja-.

13 Ma' ga-nuu' Pilato lä-ja-, ga-jääy' Jesús ta- ka'hne-, mah' ga-gyay- jee' jmeey' hih-. Jee' ja- ma' chee- Gabata kyaah' juu' hebreo. Juu' na- hnøø' jäh-: jee' ma- na- joo' kuuy'. 14 Ma' ja-, hlooh- jmi' he- kuh- dsa- borrego mah', ma-të' lä-hyoo-. Mah' ga-jäh' Pilato siih' dsa- judiu he':

—Hii- la- rey kyaah' hnäh'.

15 —iWa' juuy', wa' juuy'! iTääy' dsöh' hma-cru-! —ga-jäh' dsa- he'.

—¿Ha- lä-ja- he- tää' jnä' rey kyaah' hnäh' dsöh' hma-cru'? —ga-jäh' Pilato siiyh-.

—Sa' chaä- ga-jñah' rey kyaa' jnääh', ma-la' César ba- —ga-jäh' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- he'.

16 Ja-ga' ga-ngëë' Pilato ja'goo- hløø' mah' tää- dsih' dsöh' hma-cru-. He-ja- ga-tëë- hløø' Jesús.

Ga-tää- dsa- Jesús dsöh' hma-cru'

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Ya-hëë' Jesús jee' ja- ma' kyey' hma-cru-, ngooy' jee' chee- Moo' Lle' Hlii'. Kyaah' juu' hebreo jäh: Gólgota. 18 Jee' ja- ga-tää- dsih' dsöh' hma-cru-, koo-jöh' kyaah' uu' dsa-, ma- jaä- lä-koo- jwoo' kiyh'. 19 Ga-jmeey' Pilato ma-da- he- ga-la' koo- hwëh' he- ga-tøøy' në' hma-cru- he- jäh': "Jesús dsa- chaä- Nazaret, Rey kyaa' dsa- judiu." 20 Jwëë' dsa- judiu ga-hëy' hwëh' ja-, jëeh' ma' jäh- kih' jee' jwii- ja- jee' ga-tää- dsa- Jesús dsöh' hma-cru-, hi- hwëh' he- ma- na-sii- ja- ma' la' kyaah' juu' hebreo, kyaah' juu' griego hi-

kyaaḥ' latín ka-läh'. ²¹ He-ja- lä-jëë dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- kyaa' dsa- judiu na'nää' na'chiih' Pilato:

—Ta- sii- “Rey kyaa' dsa- judiu.” Sii- lä-koq- ga-jäyh' hñiiy' “Jnä' he' laan' Rey kyaa' dsa- judiu.”

²² Pero Pilato ga-jeeh- juu' kiyh':

—He- ma-siin', sa- cha- he- kih' mi'siin'.

²³ Ma-ngëë' ma-tää- hløø' Jesús dsoḥ' hma-cru- mah' ga-kay' sa'hmiih- kiyh', ga-jmeey' kye' jwi', ma- koq- jwi' kih' lä-jaa- hløø'. Hi- ga-ka' hløø' sa'hmiih- he- ma' na-läay- he- ma' la' koq- ta-jmaah' koq- dsaa'. ²⁴ Mah' ga-siiyh- dsa-kyaaḥ':

—Sa- wa' gyiin'. Wa' koohn' suert ba', wa' jëen' hi- tëë'.

Kyaaḥ' lä-ja- ga-lä-te' lä-koq- na-sii- juu' kih' Dio, he- jäh': “Ga-ti' ga-llooh' dsa- hmiih- kin', mah' ga-kooyh' suert kih' hmiih- kyoo- kin' he- ma' na-lään'.” Lä-ja- ga-jmee' hløø' he'.

²⁵ Ma' cheh' choo' Jesús koq- hma-cru- kiyh', kyaaḥ' dsa- më' øøḥ' chooy', kyaaḥ' María më' Cleofa, hi- kyaaḥ' María Magdalena ka-läh'. ²⁶ Ma' ga-jëë' Jesús choo', kyaaḥ' discípulo hi- ga-lä-hnäy' cha-miih-, mah' ga-siiyh- chooy':

—Dsa- më', hii- jøoh- cheh' na-.

²⁷ Ja- ga- ga-hlëëyh' discípulo he':

—Hii- maa' kyaaḥ' cheh' na-.

Lä-chaḥ' ja- ga-tëë- discípulo he' choo' Jesús cha'neh- kih'.

Ga'juu' Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Ma' ga-ngëë' he- ja-, ma- ñe- ba' Jesús ga-hñaa- ba' lä-jë- he- ma' lle' kiyh'. Hi- mah' lä-te' lä-koq- na-sii- juu' kih' Dio, ga-jäyh':

—Lä- kii- dsën-.

²⁹ Jee' ja- ma' chih' koq- mi'dsuu' he- ma' haa' jmi- jiih-. Mah' ga-mi-gyah' dsa- koq- mi'joo- kyaaḥ' jmi- jiih- ja-. Mah' ga-lla-lley' lle' koq- sa'goh' hma- hisopo, ga-choo' dsa- lä- ga-të' hoo' Jesús. ³⁰ Ma' ga-hih' Jesús jmi- jiih- ja-, ga-jäyh':

—Ma- hñaa- ba' lä-jë-.

Lä-chaḥ' ja- ga-tøyh' lley', ga-juuy'.

Jaa- hløø' ga-jmee' dsoo' dsoḥ' mo-miih- kih' Jesús

³¹ Ma'ja- hlooh' jmi' he- kuḥ- dsa- borrego mäh'. Sa- ma' hnøø' dsa- judiu ma' jä' dsa- dsoḥ' hma-cru- wa'ra- ga-taayḥ' teeyh- dsëy'. Jëeh' jmi' ja- ma' la' juuh- ga' kih' jee' lä-jë- jmi' he- teeh- dsa- dsë'. He-ja- ga-ngiiy' kih' Pilato mah' ma' jmeey' hih- he- ma' jøoy' kyey' hi- ma' jñaaḥ' hi- ma' chaa- dsoḥ' hma-cru- mah' tëëy- ga-juh-. ³² He-ja- na'nää' hløø' mah' ga-jøoy' to- nē' kye- hi- ma' taa- dsoḥ' hma-cru- koq' kih' Jesús. Ja- ba' lä-ja- ga-jmeey' kih' hi- ma' taa- jyoh' ko-jwoo' kiyh' ja-. ³³ Ma' ga-lla-näy' jee' ma' taa- Jesús, ga-jëëy' ma-na-juuy', he-ja- mo-so- ga-jøoy' kye' Jesús.

³⁴ Ma-ke- ma-na-juuy', jaa- hløø' ga-ka' hma- lle- ñe- chuuḥ- kih', ga-jmeey' dsoo' mo-miih- kih' Jesús. Lä-chaḥ' ja- ga-tuu- jma- kyaaḥ' jmi-. ³⁵ Hi- ga-jëë' ha- lä- ga-la', hi- he' jmee- ju'dsoo'. Hi- juu' kiyh' la' dsoo'. Hi- he' ñe- kwee- he- jäyh' ju'dsoo'. Hi- ga-jmeey' ju'dsoo' mah' lä-ja- ka-läh' lä-dsoo' hoh' hnäh' kih' Jesús. ³⁶ Lä-ja- ga-la', mah' lä-te' lä-koq- na-sii- juu'

kih⁴ Dio: “Ni⁺ koo⁻ moo¹ kiyh⁴ sa⁺ joo⁴ dsa⁻.” ³⁷ Hi⁺ lä⁻ ja⁻ jee¹ jyoh¹ na⁻ sii⁻ juu¹ kih⁴ Dio: “Dsa⁻ hi⁻ ga⁻ jmee¹ dsoo¹ kiyh⁴ jëëy⁴ ka⁻ läh¹.”

Ga⁻ haay⁴ Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Ma⁻ ngëë⁻ he⁻ ja⁻, José dsa⁻ chaa⁻ Arimatea ga⁻ ngiiy¹ kih⁴ Pilato mah¹ kway¹ jwë¹ kooy⁺ jmi⁻ ngo¹ kih⁴ Jesús. José ma¹ laa¹ jaa⁻ discípulo kyaa¹ Jesús jee¹ na⁻ hmää¹, jëéh¹ ma¹ gayh⁻ dsa⁻ judiu. Ga⁻ kwa¹ ba¹ Pilato jwë¹. He⁻ ja⁻ ngooy¹ na⁻ kiiy¹ jmi⁻ ngo¹ kih⁴ Jesús. ³⁹ Ngoo¹ ka⁻ läh¹ Nicodemo hi⁻ ñee¹ ta⁻ la⁻ hwë¹ na⁻ hnää⁻ Jesús. Ma¹ kyey⁻ koo⁻ gyii¹ gya¹ kil naa¹ mi⁻ jwii⁻, he⁻ ma¹ la¹ mirra na⁻ kaah⁻ na⁻ gwëëh⁻ kyaa¹ áloes. ⁴⁰ He⁻ ja⁻ lä⁻ uu¹ dsa⁻ he⁻, ga⁻ jñaay¹ Jesús mah⁴ ga⁻ gyaayh⁻ koo⁻ hmiih⁻ gyah¹ kyaah¹ naa¹ mi⁻ jwii⁻ ja⁻, lä⁻ koo⁻ tëë¹ jmee⁻ dsa⁻ judiu ma¹ haay⁻ hlii¹ kyaa¹. ⁴¹ Jee¹ ga⁻ tää⁻ dsa⁻ Jesús dsoh¹ hma⁻ cru¹, ma¹ na⁻ jnää¹ chaah¹ hma⁻. Hi⁻ jee¹ chaah¹ hma⁻ ja⁻, ma¹ la¹ koo⁻ to⁻ hoo⁻ hmëë⁻, jee¹ sa⁺ ga⁻ ma⁻ taayh⁻ ni⁻ jaa⁻ hlii¹. ⁴² Jee¹ ja⁻ ga⁻ kye⁻ dsa⁻ jmi⁻ ngo¹ kih⁴ Jesús, kih⁴ he⁻ hlooh⁻ jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mah¹, hi⁻ jäh⁻ ba¹ la¹ to⁻ hoo⁻ ja⁻ ka⁻ läh¹.

20

Ga⁻ lä⁻ jiih¹ Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ To⁻ në⁻ jmi⁻ kih⁴ seman⁻, tiih⁻ na⁻ hoo⁻ ga⁻, ñee¹ María Magdalena jee¹ ma¹ la¹ to⁻ hoo⁻ ja⁻. Mah⁴ ga⁻ jëëy⁴ ma¹ kye⁻ ta⁻ koo¹ mi⁻ kuu¹ he⁻ ma¹ na⁻ jnë⁻ hoo¹ to⁻ hoo⁻ ja⁻. ² Ja⁻ ga⁻ ngooy¹ ko⁻ chih⁴ kih⁴ Simón Pee¹ kyaah¹ kih⁴ jñah¹ discípulo hi⁻ ga⁻ lä⁻ hnää¹ Jesús, mah⁴ ga⁻ siiyh⁻:

—Ma⁻ lleë⁻ dsa⁻ neh⁻ to⁻ hoo⁻ Dsa⁻ joo⁴h¹ jnän⁻. Sa⁻ ñe¹ jne¹ ha⁻ ta⁻ ma⁻ jääy¹.

³ Mah⁴ ngoo¹ Pee¹ kyaah¹ jñah¹ discípulo he⁻ na⁻ jëëy⁻ jee¹ ma¹ la¹ to⁻ hoo⁻ ja⁻. ⁴ Lä⁻ uu¹ ga⁻ nää¹ cha⁻ hlii¹. Pero jñah¹ discípulo he⁻ ga⁻ hlii¹ cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ koh¹ ga⁻ Pee¹. Hi⁻ he⁻ ga⁻ lloo¹ to⁻ në⁻ jee¹ ma¹ la¹ to⁻ hoo⁻ ja⁻. ⁵ Ga⁻ jluuy¹ hñiiy¹ mah⁴ ga⁻ jëëy⁴. Ma¹ la¹ hmiih⁻ he⁻ ma¹ na⁻ lää⁻ Jesús ja⁻ ba¹ ga⁻ jëëy⁴ neh⁻ too⁻ ja⁻. Ja⁻ jiih¹ mo⁻ so⁻ ga⁻ hey¹ neh⁻ to⁻ hoo⁻ ja⁻. ⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lloo¹ Pee¹. Hi⁻ he⁻ ba¹ ga⁻ he⁻ ga⁻ tē⁻ neh⁻ to⁻ hoo⁻ ja⁻. Ma¹ la¹ sa⁻ hmiih⁻ he⁻ ma¹ na⁻ lää⁻ Jesús ba¹ ga⁻ jëëy⁴ ma¹ kye⁻ neh⁻ jee¹ ja⁻. ⁷ Hi⁻ ga⁻ jëëy⁴ hmiih⁻ sa⁻ luu⁻ he⁻ ma¹ na⁻ gyoh¹ lle¹ Jesús, mo⁻ so⁻ kye⁻ ko⁻ jöh¹ kyaah¹ hmiih⁻ he⁻ ma¹ na⁻ lääy⁻ ja⁻. Ma¹ kye⁻ ma¹ na⁻ gyoh¹ ta⁻ koo¹ ba¹. ⁸ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ he⁻ ka⁻ läh¹ hi⁻ jñah¹ discípulo, hi⁻ ga⁻ lloo¹ to⁻ në⁻ he⁻, neh⁻ to⁻ hoo⁻ ja⁻. Ga⁻ jëëy⁴ kwee⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo¹ dsëy¹. ⁹ Jëéh¹, sa⁺ ga⁻ ma⁻ lä⁻ ngëëy⁻ lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu¹ kih⁴ Dio he⁻ ga⁻ la¹ bii¹ he⁻ ga⁻ lä⁻ jiiyh¹ jee¹ kih⁴ hi⁻ na⁻ juu¹. ¹⁰ Hi⁻ lä⁻ uu¹ discípulo he⁻ ga⁻ nääy⁻ ta⁺ kih⁴.

Ga⁻ lä⁻ jnää¹ Jesús cha⁻ në⁻ María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Pero María ga⁻ jã¹ ta⁺ ka⁻ hne⁻ kih⁴ to⁻ hoo⁻ ja⁻, hooyh⁻. Jee¹ cheyh¹ hooyh⁻ ja⁻ ga⁻ jluuy¹ hñiiy¹ mah⁴ ga⁻ jëëy⁴ ta⁺ neh⁻ to⁻ hoo⁻ ja⁻. ¹² Mah⁴ ga⁻ jëëy⁴ uu¹ ángele, hi⁻ kyeh¹ hmiih⁻ too⁻. Jaa⁻ ma¹ gya¹ jee¹ ma¹ la¹ ta⁻ gyuah¹ lley¹ hi⁻ jaa⁻ ma¹ gya¹ jee¹ ma¹ la¹ ta⁻ huu¹ tiy¹, ja⁻ ba¹ jee¹ ga⁻ kye⁻ dsa⁻ jmi⁻ ngo¹ kih⁴ Jesús. ¹³ Mah⁴ ga⁻ jäh¹ ángele he⁻ siiyh⁻:

—Dsa⁻ më¹, ¿he⁻ la¹ hoo¹ hne⁻?

—Hoo¹ jnä¹ kih⁴ he⁻ ma⁻ lleey⁻ Dsa⁻ joo⁴h¹ kyaan⁻. Sa⁺ man⁺ ha⁻ ta⁻ ma⁻ kyaay⁻ —ga⁻ jäh¹ María siiyh⁻.

14 Ma⁴ ngëë⁷ ma⁴ hlëëyh⁷ lä⁴ ja⁴ , ga⁴ jeeyh⁴ hñiyy⁷ ta⁴ ka⁴ luuy⁷. Ga⁴ jëëy⁴ cheh⁴ Jesús, pero mo⁴ so⁴ ga⁴ lä⁴ kyuyy⁴. 15 Mah⁴ ga⁴ jäh⁴ Jesús siiyh⁴:

—Dsa⁴ mē⁷, ¿he⁴ la⁴ hoo⁴ hne⁴? ¿Hij⁴ na⁴ hnaah⁴?

Pero María ma⁴ laay⁷, dsa⁴ h⁴ ma⁴ høø⁴ chaah⁴ le⁴ ba⁴ he⁴. He⁴ ja⁴ ga⁴ siiyh⁴:

—Hne⁴ dsa⁴, cher⁴ mah⁴ hne⁴ ma⁴ lleeh⁴ hñi⁷ kyaan⁴, chiih⁴ jnä⁴ ha⁴ ta⁴ ma⁴ kyaah⁴, mah⁴ niin⁴ na⁴ teen⁴ —ga⁴ jäh⁴ María siiyh⁴.

16 —María —ga⁴ jäh⁴ Jesús siiyh⁴.

Mah⁴ ga⁴ jeeh⁴ ka⁴ läh⁴ María, ga⁴ siiyh⁴:

—¡Raboni! —he⁴ la⁴ hnøø⁴ jäh⁴ Ta⁴ jwoh⁴.

17 Mah⁴ ga⁴ jäh⁴ Jesús siiyh⁴:

—Ta⁴ ee⁴ jnä⁴. Jëeh⁷, sa⁴ ga⁴ ma⁴ wññ⁴ jee⁴ gya⁴ Täa⁴ kyaan⁴. Gwa⁴ jee⁴ tääh⁴ øøhn⁴ mah⁴ go⁴ chiiyh⁴: “Naahn⁴ na⁴ gyan⁴ kyaah⁴ h⁴ laa⁴ Täa⁴ kyaan⁴, ja⁴ ba⁴ h⁴ laa⁴ Täa⁴ kyaah⁴ hnäh⁴ ka⁴ läh⁴. Naahn⁴ na⁴ gyan⁴ kyaah⁴ h⁴ laa⁴ Dio kyaan⁴, ja⁴ ba⁴ h⁴ laa⁴ Dio kyaah⁴ hnäh⁴.”

18 He⁴ ja⁴ ñee⁴ María Magdalena na⁴ jmeeh⁴ juu⁴ kih⁴ lä⁴ jëë⁴ jnääh⁴ discípulo he⁴ ga⁴ jëëy⁴ Jesús, hi⁴ ga⁴ jmeeyh⁴ juu⁴ lä⁴ jë⁴ he⁴ ga⁴ siiyh⁴ María.

Ga⁴ lä⁴ jnääh⁴ Jesús jee⁴ kih⁴ discípulo kyaay⁴

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Ma⁴ ga⁴ nñu⁴ ja⁴ ba⁴ jmi⁴ ja⁴, to⁴ nē⁴ jmi⁴ kih⁴ seman⁴, na⁴ jñē⁴ haah⁴ ma⁴ tøøh⁴ jnääh⁴ ko⁴ jøh⁴ lä⁴ jëë⁴ jnääh⁴, kih⁴ he⁴ ma⁴ ga⁴ jnääh⁴ dsa⁴ ta⁴. Ga⁴ he⁴ Jesús, mah⁴ ga⁴ lla⁴ sēëy⁴ to⁴ dsaah⁴ jee⁴ ma⁴ tøøh⁴ jnääh⁴ ja⁴. Mah⁴ ga⁴ jäh⁴ siiyh⁴ jnääh⁴:

—Wa⁴ hii⁷ ti⁴ kyah⁴ hnäh⁴.

20 Lä⁴ koø⁴ ma⁴ ga⁴ jäh⁴ lä⁴ ja⁴, ga⁴ heeyh⁴ jnääh⁴ discípulo kyaay⁴ ma⁴ gooy⁴ kyaah⁴ jwoo⁴ mo⁴ mi⁴h⁴ kiyh⁴. Peer⁴ ga⁴ jëë⁴ dsē⁴ jnääh⁴ ma⁴ ga⁴ jëë⁴ jnääh⁴ Dsa⁴ jøøh⁴ jñän⁴. 21 Mah⁴ ga⁴ jäh⁴ Jesús siiyh⁴ jnääh⁴ ka⁴ läh⁴:

—Wa⁴ hii⁷ ti⁴ kyah⁴ hnäh⁴. Lä⁴ koø⁴ ga⁴ chee⁴ Täa⁴ jnä⁴, ja⁴ ba⁴ lä⁴ ja⁴ cheen⁴ hnäh⁴.

22 Lä⁴ koø⁴ ma⁴ ga⁴ jäh⁴ lä⁴ ja⁴, ga⁴ jñuy⁴ nē⁴ kya⁴ jnääh⁴, mah⁴ ga⁴ siiyh⁴ jnääh⁴:

—Heeh⁴ hnäh⁴ Jmi⁴ lle⁴ Na⁴ jngii⁴. 23 Cher⁴ mah⁴ ga⁴ ki⁴h⁴ hnäh⁴ hoh⁴ kih⁴ dso⁴ kye⁴ he⁴ jmee⁴ dsa⁴, dsa⁴ che⁴ ba⁴ dso⁴ kye⁴ kiyh⁴. Pero cher⁴ mah⁴ sa⁴ ga⁴ ki⁴h⁴ hnäh⁴ hoh⁴ kiyh⁴, lä⁴ ma⁴ kyaay⁴ ja⁴ ba⁴ dso⁴ kye⁴ kiyh⁴.

Sa⁴ ga⁴ lä⁴ hee⁴ Tamá he⁴ ma⁴ lä⁴ jñih⁴ Dsa⁴ jøøh⁴ jñän⁴

24 Pero Tamá, h⁴ tēëyh⁴ dsa⁴ suu⁴ he⁴, jaa⁴ jee⁴ lä⁴ jëë⁴ gya⁴ tuu⁴ jnääh⁴, sa⁴ ma⁴ hää⁴ jee⁴ kya⁴ jnääh⁴ ma⁴ jäh⁴ Jesús to⁴ nē⁴. 25 Ga⁴ jmeeh⁴ ba⁴ jñah⁴ discípulo juu⁴ kih⁴ Tamá, ga⁴ siiyh⁴:

—Ma⁴ jëë⁴ jnääh⁴ Dsa⁴ jøøh⁴ jñän⁴.

Mah⁴ ga⁴ jäh⁴ Tamá:

—Cher⁴ mah⁴ sa⁴ ga⁴ jëen⁴, la⁴ lii⁴ gooy⁴ jee⁴ ga⁴ hoo⁴ jo⁴ ñē⁴, hi⁴ tñän⁴ cha⁴ goon⁴ jee⁴ ga⁴ hoo⁴ jo⁴ ñē⁴ hi⁴ tñän⁴ goon⁴ jwoo⁴ mo⁴ mi⁴h⁴ kiyh⁴, sa⁴ heen⁴.

26 Ma⁴ hya⁴ ga⁴ jñaa⁴ jmi⁴, ma⁴ tøøh⁴ jnääh⁴ ka⁴ läh⁴ cha⁴ neh⁴, hi⁴ ma⁴ hää⁴ Tamá jee⁴ kya⁴ jnääh⁴. Pero na⁴ jñē⁴ ba⁴ haah⁴ ga⁴ mi⁴ jñää⁴ Jesús hñi⁴ jee⁴ tøøh⁴ jnääh⁴ ja⁴, mah⁴ ga⁴ jäh⁴:

—Wa⁴ hii⁷ ti⁴ kyah⁴ hnäh⁴.

27 Chah⁴ ba⁴ ga⁴ jäh⁴ Jesús siiyh⁴ Tamá:

—Tøøh' da' cha'gooh' jee' la', mah' jëè' ma'goon'. Hii' ma'gooh', mah' tä' neh' jwoo' mo'miih' kin' la'. Ta' wa' hweh' hoh', wa' lä'dsoo' hoh' kin'.

²⁸ Ja' ga' ga'jäh' Tamá siyh':

—iDsa'jøøh' kyaan', hi' Dio kyaan'!

²⁹ Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Tamá, kih' he' ma'jëèh' jnä', he'ja' ba' na' ma'lä'dsoo' hoh'. Pero llu' ga' kih' hi' lä'dsoo' dsé', ma'ke' sa' ga'jëéy' jnä'.

He'la' he' ma'na'sii' juu' la'

³⁰ Cha'miih' he' juh' gaa' ga'jmeé' Jesús cha'né' jnääh' discípulo kyaay' he' sa' cha' na'sii' né' mo'je' la'. ³¹ Pero siin' lä'la' mah' lä'dsoo' hoh' hnäh', Jesús he', hi' he' he' Cristo, Joq' Dio. Hi' kih' he' lä'dsoo' hoh' hnäh' kiyh', he' ja' jmeé' chaq' hnäh'.

21

Ga'mi'jnää' Jesús hñii' kih' gyee' discípulo kyaay'

¹ Këé' ga' ja', ga'mi'jnää' Jesús hñiiy' cha'hoo' jmi'juuh' he' hla' hwa' Tiberia. Lä'la' ga'mi'jnääy' hñiiy'. ² Ma' cheh' Simón Pee' kyaah' Tamá, hi' tëéyh' dsa' suu' he', kyaah' Natanael dsa' chaq' jee' jwii' Caná hwa' Galilea, kyaah' lä'uu' joq' Zebedeo hi' kyaah' ga' uu' discípulo kyaay' Jesús. ³ Ga'jäh' Simón Pee' siyh':

—Hii' jnä' ngoon' na'chaahn' miih' jah' chaq' cha'jmii'.

Mah' ga'jäh' jee' lä'jëé':

—Dsa'nøø' jnääh' kyaah' hne'.

Mah' ga'näay', ga'tayh' neh' koq' na'moo'. Hwé' ja' sa' ga'lëéyh' ni' miih' hmooh'. ⁴ Ma' ngoo' ga'jnä' ba' ja', ma' ga'lä'jnää' Jesús cha'hoo' jmi'juuh' ja'. Pero sa' ga'lä'kyuu' jnääh' che' he' ba' Jesús hi' ma' cheh' jee' ja'. ⁵ Mah' ga'ngii' Jesús juu' kyaay' jnääh':

—Gyuu' kyaan', ¿che' cha' miih' he' kihn'? —ga'jäh' Jesús siyh'.

Ga'lä'jëé' jnääh' ga'chiih' jnääh':

—Jah' ha'.

⁶ He'ja' ga'jäh' Jesús siyh' jnääh':

—Tøøh' hnäh' sa'hma' kyah' hnäh' ta' jwoo' ra'lluu' kih' na'moo' kyah' hnäh' na', mah' leeh' hnäh'.

Hi' ga'jmeé' jnääh' lä'koq' ga'jäh'. Ja' ga' na' ga'cheeh' jnääh' sa'hma' ja' hi' mo'so' ga'täq' jnääh' ma' lle' jnääh', kih' he' jwëé' jah' ma' tääh'. ⁷ Ja' ga' ga'jäh' discípulo hi' ga'lä'hnää' Jesús cha'miih' ga'siiyh' Pee':

—iDsa'jøøh' jnä'n' ba' oo'!

Ma' ga'nuu' Simón Pee', laa' Dsa'jøøh' kyaay', ga'këyh' hmiih' kiyh' he' ga'lëéy' ta'ko'jiih' ma' jmeey' ta' koooh' hma'. Mah' ga'jwäy' hñiiy' cha'jmii'. ⁸ Hi' jee' lä'jëé' jnääh' ya'nøø' jnääh' ta' jee' dsoo' kyaah' na'moo' ja', na'cheeh' jnääh' sa'hma' na'kah' hmooh'. Jëéh', koq' hña'loo' metro ba' uu' tëèh' jnääh' jee' la' hwa' jee' ma'tøøh' jnääh' ja'. ⁹ Ma' ga'hwëé' jnääh' neh' na'moo' ja', ga'jëé' jnääh' na'jëeh' je', na'kyaay' jaq' hmooh' né' kyaah' he'ñiih'. ¹⁰ Mah' ga'jäh' Jesús siyh' jnääh':

—Go'tee' hnäh' ta' la' miih' hmooh' hi' ja' ga'ma'lëèh' hnäh'.

¹¹ Mah' ga'wii' Simón Pee' neh' na'moo' mah' ga'sëéyh' sa'hma' ja' ta' hwa' kii'. Na'kah' go'te' jah' kaah'. Ga'té' koq' hña'laa' na'dsé' to'lo'gyaa' dsé'

uuˉ jahˉ jeeˉ läˉ jëëˉ. Maˉ keˉ jwëëˉ maˉ laaˉ jahˉ heˉ, niˉ läˉ jaˉ saˉ gaˉ giˉ saˉ hmaˉ.

¹² Jaˉ gaˉ gaˉ jähˉ Jesús:

—Yaˉ nääˉ hnähˉ yaˉ kuhˉ hnähˉ.

Hiˉ niˉ jaˉ jnäähˉ saˉ gaˉ tuuˉ dsëˉ jnäähˉ maˉ ngiiˉ jnäähˉ juuˉ kiyhˉ: “¿Hiˉ hneˉ?”

Jëehˉ ñeˉ baˉ jnäähˉ, heˉ baˉ Dsaˉ jøøhˉ kyaaˉ jnäähˉ baˉ heˉ. ¹³ Heˉ jaˉ gaˉ kaˉ Jesús heˉ ñiihˉ jaˉ, gaˉ kwëëyhˉ jnäähˉ. Jaˉ baˉ läˉ jaˉ gaˉ kwëëyhˉ jnäähˉ hmoohˉ kaˉ lähˉ. ¹⁴ Jeeˉ laˉ gaˉ tēˉ hnëˉ jiihˉ heˉ gaˉ miˉ jnäaˉ Jesús hñiiˉ kyaaˉ jnäähˉ discipulo kyaayˉ, maˉ ngëëˉ maˉ läˉ jiiyhˉ.

Gaˉ hlëëhˉ Jesús kyaahˉ Simón Peeˉ

¹⁵ Maˉ laˉ kiyhˉ maˉ kuyhˉ, jaˉ gaˉ gaˉ jähˉ Jesús siihˉ Simón Peeˉ:

—Simón, jooˉ Joná, ¿cheˉ hnaahˉ gaˉ jnäˉ läˉ kohˉ gaˉ läˉ jëëˉ hiˉ täähˉ laˉ?

Mahˉ gaˉ jähˉ:

—Jaahˉ, Dsaˉ jøøhˉ kyaanˉ. Ñehˉ baˉ hneˉ heˉ hnaanˉ hneˉ —gaˉ jähˉ Peeˉ.

—Jaˉ häähˉ lluˉ dsaˉ kyaanˉ —gaˉ jähˉ Jesús siyhˉ.

¹⁶ Kooˉ kaˉ lähˉ gaˉ jähˉ, jeeˉ gaˉ tēˉ toˉ jiihˉ:

—Simón, jooˉ Joná, ¿cheˉ hnaahˉ jnäˉ?

—Jaahˉ, Dsaˉ jøøhˉ kyaanˉ. Ñehˉ baˉ hneˉ heˉ hnaanˉ hneˉ —gaˉ jähˉ Peeˉ.

—Jaˉ häähˉ lluˉ dsaˉ kyaanˉ —gaˉ jähˉ Jesús siyhˉ.

¹⁷ Gaˉ tēˉ hnëˉ jiihˉ gaˉ jähˉ Jesús:

—Simón, jooˉ Joná, ¿cheˉ hnaahˉ jnäˉ? —gaˉ jähˉ.

Jaˉ meehˉ dsëˉ Peeˉ, kihˉ heˉ maˉ tēˉ hnëˉ jiihˉ gaˉ jähˉ: “¿Cheˉ hnaahˉ jnäˉ?” Mahˉ gaˉ siyhˉ Jesús:

—Gaˉ läˉ jēˉ baˉ ñehˉ hneˉ, Dsaˉ jøøhˉ kyaanˉ. Ñehˉ kweeˉ heˉ hnaanˉ hneˉ.

Mahˉ gaˉ jähˉ Jesús:

—Hääˉ lluˉ dsaˉ kyaanˉ jaˉ. ¹⁸ Maˉ raˉ juˉ dsooˉ jwëëhnˉ hneˉ. Läˉ maˉ kwaaˉ gaˉ hneˉ miihˉ, maˉ jmäähˉ hñaahˉ, maˉ gohˉ waˉ haˉ chaˉ haˉ, haˉ jeeˉ maˉ hnoohˉ hñaahˉ. Pero waˉ raˉ gaˉ gyuhˉ, ñiihˉ maˉ goohˉ mahˉ jñahˉ dsaˉ kyehˉ hneˉ hmiihˉ kyahˉ. Hiˉ haˉ jeeˉ saˉ hnoohˉ gohˉ, jeeˉ jaˉ baˉ dsaˉ jääyˉ hneˉ.

¹⁹ Läˉ jaˉ gaˉ jähˉ mahˉ läˉ ngëëˉ Peeˉ haˉ läˉ maˉ juuyˉ läˉ jwëˉ jaˉ läˉ jnäˉ haˉ kohˉ jøøhˉ saˉ laaˉ Dio. Jaˉ gaˉ gaˉ jähˉ:

—Jmeeˉ koˉ jøhˉ kyaahˉ jnäˉ.

Discipulo hiˉ gaˉ läˉ hnääˉ Jesús

²⁰ Maˉ gaˉ jeehˉ Peeˉ hñiiˉ taˉ kaˉ luuˉ, gaˉ jëëyˉ jaˉ discipulo hiˉ gaˉ läˉ hnääˉ Jesús heˉ. Heˉ baˉ hiˉ heˉ maˉ gyaˉ kooˉ kihˉ Jesús läˉ maˉ gaˉ kuyhˉ maˉ nuuˉ jaˉ, hiˉ gaˉ ngiiˉ juuˉ kihˉ Jesús: “Dsaˉ jøøhˉ kyaanˉ, ¿hiˉ naˉ hiˉ ngëëˉ hneˉ?”

²¹ Heˉ jaˉ, maˉ gaˉ jëëˉ Peeˉ discipulo heˉ, gaˉ jähˉ siyhˉ Jesús:

—Dsaˉ jøøhˉ kyaanˉ, ¿haˉ gaˉ hiˉ jaˉ ooˉ? ¿Heeˉ baˉ leˉ kiyhˉ? —gaˉ jähˉ Peeˉ.

²² —Waˉ raˉ jähˉ kihˉ hnoonˉ chaayˉ läˉ jiihˉ tēˉ jmiˉ jähñˉ, saˉ gaˉ tēëhˉ hneˉ jëehˉ kiyhˉ. Hneˉ, jmeeˉ koˉ jøhˉ kyaahˉ jnäˉ —gaˉ jähˉ Jesús siyhˉ.

²³ Jeeˉ kihˉ øøhˉ jneˉ laˉ, yaˉ hñiiˉ kooˉ juuˉ kihˉ discipulo heˉ, gaˉ jähˉ saˉ juuyˉ. Pero jaˉ heˉ gaˉ jähˉ Jesús heˉ moˉ soˉ juuyˉ jaˉ. Gaˉ jähˉ läˉ laˉ baˉ: “Waˉ raˉ jähˉ kihˉ hnoonˉ chaayˉ läˉ jiihˉ tēˉ jmiˉ jähñˉ, saˉ gaˉ tēëhˉ hneˉ jëehˉ kiyhˉ.”

²⁴ Hiˉ laˉ heˉ discipulo hiˉ jähˉ juˉ dsooˉ kihˉ gaˉ läˉ jēˉ juuˉ laˉ. Hiˉ gaˉ siyhˉ läˉ jēˉ heˉ laˉ. Hiˉ ñeˉ jneˉ, juˉ dsooˉ heˉ jmeeyˉ, laˉ juˉ dsooˉ jmahˉ baˉ.

25 Hi⁺ cha⁻ ga' cha⁻ miih⁻ he⁻ ga⁺ jmeé⁺ Jesús. Wa'ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sii' jne' ma⁺ koo⁻ ma⁺ koo⁻ lä⁺ hii⁺ né', sa⁻ hiih⁺ lä⁺ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ laan⁺, cher'mah⁺ hi⁻ sii⁺ lä⁺ ga⁺ dsa⁺ he⁻ hnøø⁺ ga' dsa⁻ sii⁺. Wa' la' lä⁺ ja⁻.

Hechos Lä`la` ga`jmeey` ko`llaä` apóstole

Ma`na`la` juu' chee' Dio Jmi`lle' kih' nē' kih' dsa`

1 Teófilo, jee' la` jmeen` ka`läh' juu' kyah'. Lä`koqo` ma' ga`sün` to`nē', ga`jmeen' juu' lä`jē` he` ga`jmeey' Jesús lä` ma' huu' ga`løøy' jmeey' ta', lä`ja` ka`läh' lä`jē` juu' he` ga`kway', 2 lä`jiih' ga`lloo' jmi' ga`sayh' ta' gyuu'h'. Pero jää' ja`ga' sayh', ga`jmeey' juu' kih' lä`jēē` apóstole hi` ga`lleeyh`. Kyaah' be' kih' Jmi`lle' Na`jngii', ga`jmeey' mada` kih' apóstole ha` lä`jmeey'. 3 Hi` ma`ngēē` ma`juuy', ga`mi`jnäy` hñiiy' na`hñaa' na`dsay` cha`nē' apóstole kyaay'. Ja` he` koqo` nēē' ga`jmeey' lä` ma' ga`mi`jnäy` hñiiy' mah' lii` la' dsoo' juu' he` na`jiiyh'. Lä`ja` ga`jmeey' lä`jiih' ga`tē' to`loo' jmi' hi` ga`hlēeyh' kih' ha` lä`jää` Dio dsa` lä`hiih' kih'.

4 Koqo` hä', lä` ma' gyay' kyaah' lä`jēē` apóstole kyaay', ga`jmeey' mada` kiyh', ga`siyh`:

—Ta`la` hwēē` da`hnäh' Jerusalén la`. Jøø' da' lä`jiih' jä` he` ga`bääh` Dio hñii' kwa', ja`ba`lä`koqo` ga`jwēēhn' hnäh' jää'. 5 Ma`ra`ju`dsoo', kyaah' jmi' ba`ga`chaa' Jwaa` dsa` jmi', pero sa`lä`hii' cha`miih' jmi' saah' hnäh' jmi' kyaah' Jmi`lle' Na`jngii'.

Ngaah' Jesús ta' gyuu'h'

6 Apóstole hi` ma`tääh' kyaah' Jesús, ga`ngiiy' juu' kih':

—¿Hne` Dsa`jøøh' kyaan', che`na' na`kwah' jwē' jmeey' dsa` Israel hiih' kih' hñii' lä`koqo` ma' nøø' kih' dsa` ma`gyuh` jnän' jää'?

7 He`ja` ga`jäh' Jesús siiyh`:

—Sa`cha` he` kih' lä`ñeh' hnäh' he` jmi', he` ji`ñe` jmeey' Dio he` jawh' hnäh' na`, hñii' ba` Täa` na`ngē' jwē' tøøy' hiih' lih' jmi' jmeey' lä`ja`. 8 Pero wa`ra`ja` Jmi`lle' Na`jngii' neh' tuh`hoh' hnäh', ja`ga`na` hñah' hnäh' be' mah' leeh' hnäh' hi` jmeey' ju`dsoo' kin` jee' jwii' Jerusalén la`, hi` lä`kaa` Judea kyaah' Samária hi` lä`kaa` lä`juh' jmi`gyuu' ka`läh'.

9 Ma`ngēē` ma`jäyh' lä`ja`, lä` ma`jēē` ja` dsa` kyaay', ga`sah' Jesús ngaayh' ta' gyuu'h'. Ga`hey'jee' jni', ja`jiih' mo`so`ga`jēē' gyih'. 10 Jee' tääyh' jēēy` ta' gyuu'h' ha`lä`ngaah' Jesús, lä`chah' ja`ga`lla`sēēh' uu' dsa` hi`kyeh' hmiih' tō`jlēē` cha`nēy'. 11 Mah' ga`jäh' dsa` he' siiyh`:

—¿He`la`tääh' hnäh' jēēh' hnäh' ta' gyuu'h', dsa` galileo? He' ba' Jesús hi` ma`tēē` Dio ta' gyuu'h' na', ja`ba`lä`koqo` jēēh' hnäh' ma`ngaayh', ja`ba`lä`na`jēēh' hnäh' jäyh' ka`läh'.

Ga`lleeyh` Matía le' apóstol lä` Juda

12 Jäh` kih' Jerusalén chih' moh' Olivo jee' ma`tääh' apóstol he'. Jee' ja` ga`täayh' jwē' ga`näy` ta` Jerusalén, ko`ja`ba`jiih' uu' le' ma`ngē' dsa` jmi' he` teeh' dsa` dsē'. 13 Lä` ma' ga`lla`näy` Jerusalén, ga`wiiy' jee' ga`tē' to' jwēē' hne', ja`ba`jee' ma`tääyh' jää'. Jee' ja`ga`lla`näa`lä`jēē` hi` he', Pee' kyaah' Jacobo, Jwaa', Andre', Felipe, Tamá, Bartolomé, Matá, Jacobo joo' Alfeo, Simón Zelote, hi` Juda øøh' Jacobo. 14 Lä`jēē` hi` he' ma`tääh' tää'

ngüy⁴ kiyh⁴ kih⁴ Dio lä⁴kaa⁴ tuh⁴ dsëy⁴, hi⁴ ma⁴ tääh⁴ dsa⁴ mē⁴, kyaah⁴ øøh⁴ Jesús hi⁴ María chooy⁴.

¹⁵ Jee⁴ lä⁴jëë⁴ dsa⁴ he⁴ tee⁴ hñä⁴laa⁴ dsë⁴ gyeë⁴. Koo⁴ hä⁴ kih⁴ jee⁴ lä⁴jë⁴ jmi⁴ ja⁴, ga⁴noo⁴ Pee⁴ to⁴dsaah⁴ jee⁴ kih⁴ dsa⁴ kyaayh⁴ mah⁴ ga⁴siiyh⁴:

¹⁶—Hnäh⁴ øøhn⁴, ga⁴jmeë⁴ bi⁴ ga⁴lä⁴te⁴ lä⁴koh⁴ jah⁴ juu⁴ kih⁴ Dio he⁴ ga⁴si⁴ David lä⁴koo⁴ ga⁴mi⁴jnää⁴ Jmi⁴lle⁴ Na⁴jngü⁴ kiyh⁴ jää⁴. Juu⁴ ja⁴ ga⁴hlëéh⁴ kih⁴ Juda hi⁴ ma⁴ jää⁴ dsa⁴ hi⁴ ga⁴sooh⁴ kih⁴ Jesús. ¹⁷Hi⁴ he⁴ ma⁴ laa⁴ kwaat⁴ dsa⁴ kyaah⁴ jnääh⁴, koo⁴ ba⁴ ma⁴ la⁴ ta⁴ kyaa⁴ jnääh⁴ kyaayh⁴. ¹⁸(Hi⁴ he⁴ ga⁴lä⁴ koo⁴ jwi⁴ hwa⁴ kyaah⁴ jñeey⁴ he⁴ ga⁴liyh⁴ kwaat⁴ kih⁴ he⁴ hliih⁴ he⁴ ga⁴jmeey⁴. Hwa⁴ jee⁴ ga⁴lay⁴ ja⁴, ga⁴tayh⁴ ta⁴ cha⁴jëë⁴ mah⁴ ga⁴ni⁴ tuyh⁴, hi⁴ ga⁴hwëë⁴ lä⁴jë⁴ he⁴ ma⁴ tääh⁴ neh⁴ tuyh⁴. ¹⁹Lä⁴jëë⁴ dsa⁴ Jerusalén ga⁴nuuy⁴ ha⁴ lä⁴ ga⁴lä⁴ kih⁴ Juda, he⁴ ja⁴ ga⁴mi⁴cheey⁴ hwa⁴ ja⁴ Acéldama. Juu⁴ la⁴ hnøø⁴ jah⁴ hwa⁴ kih⁴ jma⁴.) ²⁰Kye⁴ da⁴ hnäh⁴ kwaat⁴ lä⁴koh⁴ na⁴si⁴ nē⁴ Salmo:

Hne⁴ kiyh⁴ wa⁴ jā⁴ ta⁴jmah⁴,
ni⁴ jaa⁴ sa⁴ wa⁴ dsa⁴taah⁴ jee⁴ ja⁴.

Hi⁴ na⁴si⁴ ka⁴läh⁴ lä⁴la⁴:

Wa⁴ jā⁴ goo⁴ jñah⁴ ta⁴ kiyh⁴.

²¹Ngoo⁴ ba⁴ Pee⁴ hlëéh⁴ lä⁴ja⁴, ga⁴jäyh⁴:

—He⁴ ja⁴ jmeë⁴ bi⁴ hñaan⁴ jaa⁴ øøh⁴ jne⁴ hi⁴ hää⁴ tää⁴ kyaah⁴ jne⁴ lä⁴jiih⁴ ma⁴ gya⁴ Jesús. ²²Hñaan⁴ jaa⁴ hi⁴ hää⁴ jee⁴ jnän⁴ lä⁴ ma⁴ ga⁴choo⁴ Jwaa⁴ jmi⁴ kih⁴ Jesús, lä⁴jiih⁴ ga⁴të⁴ jmi⁴ ya⁴ hëë⁴ Jesús jee⁴ jnän⁴ ngaayh⁴ ta⁴ gyuu⁴. Hi⁴ he⁴ leë⁴ jaa⁴ hi⁴ jmeë⁴ ju⁴dsoo⁴ kō⁴jøh⁴ kyaah⁴ jne⁴, he⁴ ga⁴lä⁴jiih⁴ Jesús —ga⁴jäh⁴ Pee⁴.

²³He⁴ ja⁴ ga⁴mi⁴jnää⁴ uu⁴ dsa⁴ñuu⁴, ga⁴mi⁴jnää⁴ José hi⁴ ma⁴ cheë⁴ Barsabá (hi⁴ he⁴ ma⁴ tēëyh⁴ Justo) hi⁴ ga⁴mi⁴jnää⁴ Matía. ²⁴Mah⁴ ga⁴taayh⁴ ngüy⁴ kih⁴ Dio, ga⁴jäyh⁴:

—Hne⁴ Dio, hi⁴ kyuu⁴ ha⁴ lä⁴ la⁴ tuh⁴ dsë⁴ lä⁴jëë⁴ dsa⁴, hääh⁴ jnääh⁴ hi⁴ jaa⁴ jee⁴ lä⁴uu⁴ hi⁴ ma⁴lleh⁴, ²⁵mah⁴ dsa⁴ he⁴ gooy⁴ ta⁴ la⁴, leey⁴ apóstol, kooy⁴ nē⁴ ta⁴ he⁴ ga⁴be⁴ Juda, Juda hi⁴ ga⁴tah⁴ jwë⁴ hliih⁴ hi⁴ ngoo⁴ jee⁴ lle⁴ kih⁴ tēëy⁴.

²⁶He⁴ ja⁴ ga⁴kooyh⁴ suert hi⁴ Matía ba⁴ ga⁴tëë⁴ he⁴ ja⁴. Hi⁴ he⁴ ga⁴jmääy⁴ kwaat⁴ kyaah⁴ gya⁴kaa⁴ apóstol he⁴.

2

Ga⁴jyoo⁴ Jmi⁴lle⁴ Na⁴jngü⁴ kih⁴ Dio nē⁴ kih⁴ dsa⁴

¹Lä⁴ ma⁴ ga⁴të⁴ jmi⁴ Pentecosté, ma⁴ tääh⁴ lä⁴jëë⁴ dsa⁴ he⁴ kō⁴jøh⁴ koo⁴ ba⁴ cha⁴neh⁴. ²Ni⁴ juu⁴ ga⁴ sa⁴ cha⁴, ga⁴hii⁴ goo⁴ gyuu⁴ lä⁴ hii⁴ lle⁴ tä⁴ he⁴ ga⁴ngëë⁴ lä⁴ ga⁴dsa⁴ cha⁴neh⁴ jee⁴ ma⁴ tääyh⁴ ja⁴. ³Jee⁴ ja⁴ ga⁴lä⁴jnä⁴ nē⁴ kih⁴ lä⁴jaa⁴ lä⁴jaay⁴ he⁴ la⁴ lä⁴koh⁴ mi⁴je⁴ he⁴ hëë⁴. ⁴Hi⁴ ga⁴lä⁴jëë⁴ hi⁴ ma⁴ tääh⁴ jee⁴ ja⁴, ga⁴jyoo⁴ Jmi⁴lle⁴ Na⁴jngü⁴ neh⁴ tuh⁴ dsëy⁴, hi⁴ ga⁴løøy⁴ hlëëyh⁴ jyoh⁴ juu⁴ lä⁴koo⁴ ga⁴kwa⁴ Jmi⁴lle⁴ Na⁴jngü⁴ he⁴ hlëëyh⁴.

⁵Lä⁴ ma⁴ jmeë⁴ dsa⁴ judiu jmi⁴ juuh⁴ jwi⁴ Jerusalén, chaa⁴ jwëë⁴ dsa⁴ñuu⁴ hi⁴ mi⁴teh⁴ kyaah⁴ Dio hi⁴ go⁴nää⁴ lä⁴kaa⁴ lä⁴juh⁴ jmi⁴gyuu⁴. ⁶Hi⁴ ma⁴ ga⁴nuuy⁴ hii⁴ goo⁴, ga⁴lla⁴nää⁴ jwëë⁴ dsa⁴ he⁴, ga⁴kah⁴ ga⁴gwëh⁴ hu⁴dsë⁴ kiyh⁴, jëéh⁴ ga⁴nuuy⁴ hlëéh⁴ dsa⁴ hi⁴ ma⁴ tääh⁴ cha⁴neh⁴ ja⁴, juu⁴ kiyh⁴ lä⁴jaa⁴ lä⁴jaay⁴. ⁷Ga⁴lä⁴dsaa⁴ dsë⁴ lä⁴jëë⁴ dsa⁴ he⁴ mah⁴ ma⁴ jëë⁴ dsayh⁴, ma⁴ jāyh⁴:

—¿Che⁴ ja⁴ dsa⁴ galileo lä⁴jëë⁴ hi⁴ tääh⁴ hlëéh⁴ na⁴? ⁸¿Ha⁴ lä⁴ ja⁴ he⁴ hlëëyh⁴ juu⁴ jnän⁴ he⁴ hlëéh⁴ jne⁴ he⁴ kyaah⁴ ga⁴lä⁴chaa⁴ lä⁴jaa⁴ lä⁴jaa⁴ jne⁴? ⁹Hwa⁴ jee⁴ ga⁴lä⁴chaa⁴ lä⁴jaa⁴ lä⁴jaa⁴ jne⁴ cheë⁴: Partia, Media, Elam, Mesopotamia,

Judea, Capadocia, Ponto hi⁺ Asia, ¹⁰ Frigia, Panfilia, Egipto, hi⁺ cha⁻ ga⁻ jyoh⁻ jwii⁻ he⁻ na⁻ hee⁻ hwa⁻ Africa he⁻ kye⁻ ta⁻ cha⁻ ne⁻ ga⁻ kih⁻ hwa⁻ he⁻ chee⁻ Cirene. Hi⁻ chaa⁻ hi⁻ ma⁻ ya⁻ naa⁻ Roma. Ko⁻ llaa⁻ hi⁻ he⁻ laa⁻ judiu, hi⁻ ko⁻ llaa⁻ hi⁻ ja⁻ ga⁻ ga⁻ taah⁻ kyaah⁻ judiu. ¹¹ Hi⁻ chaa⁻ hi⁻ ma⁻ ya⁻ naa⁻ Creta, hi⁻ ma⁻ ya⁻ naa⁻ Arabia ka⁻ lah⁻ hi⁻ la⁻ jee⁻ ba⁻ jne⁻ nuu⁻ jne⁻ hlee⁻h⁻ dsa⁻ na⁻ juu⁻ jnan⁻, kway⁻ juu⁻ ha⁻ la⁻ la⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ jmee⁻ Dio.

¹² Ga⁻ la⁻ dsa⁻ dsē⁻ la⁻ jee⁻ dsa⁻ he⁻, mah⁻ ga⁻ kah⁻ ga⁻ gwēh⁻ huu⁻ dsē⁻ kiyh⁻, ma⁻ llay⁻ juu⁻ kyaah⁻ dsa⁻ kyaayh⁻:

—¿Hee⁻ hnø⁻ jāh⁻ he⁻ tāāyh⁻ jmeey⁻ lā⁻ na⁻?

¹³ Pero hi⁻ jñah⁻ ma⁻ mi⁻ kwayh⁻:

—Hi⁻ hee⁻ ba⁻ na⁻ —ma⁻ jāyh⁻.

Ga⁻ kwa⁻ Pee⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús

¹⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ noo⁻ Pee⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁻ la⁻ jee⁻ gya⁻ kaa⁻ dsa⁻ kyaayh⁻, mah⁻ ga⁻ hlee⁻yh⁻ ki⁻ gaa⁻ ga⁻ jāyh⁻:

—Lā⁻ jee⁻ hnāh⁻ judiu hi⁻ ma⁻ ya⁻ naa⁻ jee⁻ jmi⁻ hi⁻ hnāh⁻ hi⁻ chaa⁻ jee⁻ jwii⁻ Jerusalēn la⁻, nuu⁻ da⁻ hnāh⁻ juu⁻ kin⁻ mah⁻ lā⁻ ngēēh⁻ hnāh⁻ ha⁻ lā⁻ la⁻ he⁻ jmee⁻ Dio jee⁻ kya⁻ jnāh⁻. ¹⁵ Sa⁻ hee⁻ hi⁻ tāāh⁻ la⁻ lā⁻ koo⁻ jmeeh⁻ hnāh⁻ huu⁻ dsē⁻, na⁻ ga⁻ ma⁻ tē⁻ ba⁻ ko⁻ hi⁻ űu⁻. ¹⁶ He⁻ ma⁻ taah⁻ hnāh⁻ ma⁻ nuuh⁻ hnāh⁻ nā⁻, kih⁻ he⁻ la⁻ na⁻ ga⁻ hlee⁻h⁻ Joel hi⁻ ga⁻ ngēē⁻ juu⁻ kih⁻ Dio llo⁻ joo⁻:

¹⁷ Lā⁻ la⁻ ga⁻ jāh⁻ Dio:

“Jee⁻ llaa⁻ jmi⁻ cheen⁻ jmi⁻ lle⁻ kin⁻ neh⁻ tuh⁻ dsē⁻ lā⁻ jee⁻ dsa⁻, chih⁻ mē⁻ chih⁻ űuu⁻ kyaah⁻ hnāh⁻ hlee⁻h⁻ juu⁻ he⁻ kwan⁻.

Chih⁻ kwa⁻ kyaah⁻ hnāh⁻ jēē⁻ he⁻ mi⁻ jnān⁻ kiyh⁻,

hi⁻ jmeen⁻ kē⁻ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaah⁻ hnāh⁻.

¹⁸ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ cheen⁻ jmi⁻ lle⁻ kin⁻ neh⁻ tuh⁻ dsē⁻ hi⁻ mē⁻ hi⁻ űuu⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ kin⁻,

mah⁻ ngēēy⁻ juu⁻ kin⁻ kih⁻ dsa⁻ jmi⁻ ja⁻.

¹⁹ Gyuu⁻h⁻ jmi⁻ gyuu⁻ jmeen⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻ dsē⁻ dsa⁻ hi⁻ jmeen⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ ne⁻ hwa⁻ la⁻, kyaah⁻ jma⁻, kyaah⁻ je⁻, kyaah⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ ñē⁻.

²⁰ Lā⁻ lah⁻ nē⁻ hyoo⁻, lā⁻ gyuu⁻ sih⁻, jāā⁻ ja⁻ ga⁻ jā⁻ jmi⁻ juuh⁻ jmi⁻ goo⁻ kih⁻ Dio.

²¹ Hi⁻ lā⁻ jee⁻ hi⁻ ngii⁻ kih⁻ kih⁻ Dio, hi⁻ he⁻ ba⁻ lāā⁻.”

²² Hnāh⁻ hi⁻ laa⁻ israelita dsa⁻ goon⁻, nuu⁻ da⁻ hnāh⁻ juu⁻ la⁻. Lā⁻ koo⁻ ma⁻ ja⁻ Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret jee⁻ kyah⁻ hnāh⁻, Dio ga⁻ mi⁻ jnāā⁻ he⁻ laay⁻ hi⁻ na⁻ hñaa⁻ kyaay⁻. Jēēh⁻, ma⁻ ñeh⁻ ba⁻ hnāh⁻, ja⁻ he⁻ koo⁻ neē⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ ga⁻ jmeey⁻ jee⁻ kyah⁻ hnāh⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ dsa⁻ hoh⁻ hnāh⁻. ²³ Pero ma⁻ na⁻ la⁻ ba⁻ huu⁻ dsē⁻ kih⁻ Dio ha⁻ lā⁻ le⁻ kiyh⁻. Ñē⁻ bih⁻ ha⁻ lā⁻ jmeeh⁻ hnāh⁻ kih⁻ Jesús. Lā⁻ ma⁻ ga⁻ hey⁻ gooh⁻ hnāh⁻ ga⁻ chaah⁻ hnāh⁻ hi⁻ ga⁻ ngēēh⁻ hnāh⁻ goo⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsē⁻, mah⁻ ga⁻ tāā⁻ dsih⁻ dsoh⁻ hma⁻ cru⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ juuy⁻.

²⁴ Pero ga⁻ tuh⁻ kiyh⁻ jee⁻ ma⁻ jii⁻ lā⁻ koh⁻ ma⁻ ga⁻ juuy⁻. Ni⁻ koo⁻ sa⁻ ga⁻ lih⁻ ma⁻ lla⁻ dsēē⁻ kiyh⁻, ma⁻ ra⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻ jiih⁻ ba⁻ Dio ka⁻ lah⁻. ²⁵ Nuuh⁻ da⁻ hnāh⁻ lā⁻ koo⁻ ga⁻ hlee⁻h⁻ David kih⁻ Jesús:

Lā⁻ jē⁻ jmi⁻ ba⁻ cheh⁻ Dio kyaah⁻ jnā⁻ kih⁻ he⁻ gyay⁻ jwoo⁻ ra⁻ lluu⁻ kin⁻, he⁻ ja⁻ sa⁻ jeh⁻ dsēn⁻.

²⁶ He⁻ ja⁻ chaa⁻ ba⁻ jnā⁻ llu⁻, jēē⁻ ba⁻ dsēn⁻ hān⁻ kiyh⁻, cha⁻ ba⁻ o⁻ jøh⁻ dsē⁻ kin⁻ kyaayh⁻.

²⁷ Jēēh⁻, sa⁻ kwah⁻ jwē⁻ jān⁻ neh⁻ to⁻ høø⁻,

ni⁻ sa⁻ kwah⁻ jwē⁻ jyah⁻ jmi⁻ ngo⁻ kin⁻, jnā⁻ hi⁻ na⁻ jngēē⁻ kyaah⁻.

28 Ga⁻mi⁻jnāäh⁻ kin⁻ jwë⁻ he⁻ jmee⁻ chaän⁻.

Hne⁻ ba⁻ jmeeh⁻ jëë⁻ dsën⁻ cha⁻miih⁻ kih⁻ he⁻ cheh⁻ kyaäh⁻ jnä⁻, ga⁻jäh⁻ David.

29 Hnäh⁻ dsa⁻goon⁻, sa⁻ na⁻ hee⁻ he⁻ jwahn⁻ la⁻ kih⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻ David. Ga⁻juuy⁻ hi⁻ ga⁻haay⁻. Ja⁻ ba⁻ hwa⁻ jnän⁻ la⁻ na⁻ haay⁻ lä⁻ jiih⁻ na⁻. 30 Pero ga⁻ngëë⁻ bih⁻ juu⁻ kih⁻ Dio hi⁻ ma⁻ ñey⁻ lä⁻ koq⁻ ga⁻ bääh⁻ Dio hñii⁻ jmee⁻ kiyh⁻. Ga⁻tää⁻ Dio hñii⁻, ga⁻siyh⁻: “Jaa⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jëë⁻ sa⁻ju⁻ kyah⁻ ya⁻ hëë⁻ hi⁻ lee⁻ Cristo mah⁻ kooy⁻ në⁻ kyah⁻, lee⁻ rey.” 31 Ma⁻ ñe⁻ ba⁻ David ha⁻ lä⁻ le⁻ ta⁻ cha⁻ñë⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ hlëëyh⁻ kih⁻ he⁻ lä⁻ jiih⁻ Cristo, ga⁻jäyh⁻: “Sa⁻ jäy⁻ neh⁻ to⁻ høø⁻ hi⁻ ni⁻ sa⁻ hee⁻ jmi⁻ ngo⁻ kiyh⁻.” 32 Dio ga⁻ mi⁻ jiih⁻ Jesús hi⁻ hlëëhn⁻ kih⁻ la⁻. Lä⁻ jëë⁻ jnääh⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ju⁻ dsoo⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ jiih⁻ Jesús. 33 Mah⁻ ngaayh⁻ na⁻ gyay⁻ jøøyh⁻ jwoo⁻ ra⁻ lluu⁻ kih⁻ Dio. Hi⁻ ga⁻ hyoyh⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁻ lä⁻ koh⁻ hmooh⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ Tää⁻ kyaayh⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ cheey⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁻ ja⁻ kyaä⁻ jnääh⁻. He⁻ ja⁻ na⁻ he⁻ jëëh⁻ hnäh⁻ na⁻ hi⁻ he⁻ nuuh⁻ hnäh⁻ ka⁻ läh⁻.

34 Jëë⁻ da⁻, ja⁻ he⁻ David hi⁻ ga⁻ sah⁻ gyuah⁻. He⁻ ba⁻ hñiiy⁻ ga⁻ jäyh⁻ lä⁻ la⁻:

Ga⁻jäh⁻ Dio siyh⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ kyaän⁻:

“Na⁻ jwoo⁻ ra⁻ lluu⁻ kin⁻ la⁻,

35 lä⁻ jiih⁻ lloo⁻ jmi⁻ toohn⁻ gooh⁻ he⁻ jmeeh⁻ hih⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ høøh⁻ kyah⁻”, ga⁻jäh⁻ David.

36 Lä⁻ jëë⁻ jne⁻ dsa⁻ Israel, hnøø⁻ lä⁻ ngëë⁻ jne⁻, juu⁻ la⁻ la⁻ ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻. He⁻ ba⁻ Jesús hi⁻ ga⁻ tääh⁻ hnäh⁻ dsoh⁻ hma⁻ cru⁻, he⁻ ba⁻ hi⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ jmää⁻ Dio laay⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ hi⁻ ga⁻ hñaa⁻ laay⁻ Cristo —ga⁻ jäh⁻ Pee⁻.

37 Peer⁻ ga⁻ saah⁻ dsa⁻ he⁻ llii⁻ ma⁻ ga⁻ nuuy⁻ juu⁻ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ Pee⁻ kyaäh⁻ jñah⁻ apóstol, ga⁻ jäyh⁻:

—Dsa⁻ goon⁻, ðhee⁻ na⁻ jmee⁻ jnääh⁻ na⁻?

38 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh⁻ Pee⁻ siyh⁻:

—Jëeh⁻ hnäh⁻ kyaäh⁻ Dio, chaä⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ jmi⁻ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ hnäh⁻ lä⁻ hih⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ Jesucristo mah⁻ dsa⁻ che⁻ dso⁻ kye⁻ kyah⁻ hnäh⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ hñah⁻ hnäh⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁻ he⁻ kwa⁻ Dio. 39 He⁻ jnä⁻ ba⁻ jne⁻ la⁻ he⁻ ga⁻ jäh⁻ Dio kwa⁻, he⁻ kih⁻ gyuu⁻ jnän⁻, he⁻ kih⁻ hi⁻ tääh⁻ uu⁻. La⁻ kih⁻ lä⁻ hii⁻ në⁻ hi⁻ tëëh⁻ Dio —ga⁻ jäh⁻ Pee⁻.

40 Ga⁻ kwëëh⁻ Pee⁻ nuuh⁻ hi⁻ ga⁻ hlëëyh⁻ kyaäh⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ juu⁻, ga⁻ jäyh⁻:

—Lää⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ kih⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻.

41 Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio he⁻ ga⁻ kwa⁻ Pee⁻ jmi⁻ ja⁻, tee⁻ hnë⁻ mil hi⁻ ga⁻ saa⁻ jmi⁻. Lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaäh⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jää⁻, lä⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ jwëë⁻ gyih⁻. 42 Lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ he⁻ ga⁻ taah⁻ nuuy⁻ lä⁻ jë⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻ kwa⁻ apóstole. Ga⁻ jmeey⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaäh⁻ koq⁻ ba⁻ huud⁻ dsë⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ ma⁻ kuyh⁻ he⁻ ñiih⁻ lä⁻ hih⁻ kih⁻ Jesús, hi⁻ ko⁻ jøh⁻ ba⁻ ma⁻ ngiiy⁻ kiyh⁻ kih⁻ Dio.

Lä⁻ la⁻ ga⁻ jmee⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ kih⁻ Jesús ma⁻ to⁻ në⁻

43 Peer⁻ ga⁻ lä⁻ goo⁻ dsë⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ ma⁻ ga⁻ jëëy⁻ cha⁻ miih⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ apóstole. 44 Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio ga⁻ taayh⁻ ko⁻ jøh⁻. Ga⁻ jmee⁻ bih⁻ llu⁻ dsëy⁻, ga⁻ jmeey⁻ kwaat⁻ la⁻ kih⁻ lä⁻ jëë⁻ ba⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁻.

45 Ga⁻ hñiiy⁻ hwa⁻ kiyh⁻, ga⁻ hñiiy⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁻. Lä⁻ jë⁻ kuu⁻ he⁻ ga⁻ liyh⁻ ja⁻, ga⁻ ti⁻ ga⁻ llooyh⁻ kih⁻ hi⁻ la⁻ kyaä⁻. 46 Lä⁻ jë⁻ jmi⁻ ba⁻ ma⁻ dsa⁻ ñeey⁻ ko⁻ jøh⁻ koo⁻ gwah⁻ juuh⁻ ja⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ ma⁻ dsa⁻ ñeey⁻ cha⁻ neh⁻ kih⁻ dsa⁻ kyaayh⁻ ma⁻ kuyh⁻ ma⁻ nuu⁻ kih⁻ Jesús. Lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsëy⁻ ma⁻ kuyh⁻ ko⁻ jøh⁻. Sa⁻ cha⁻ huud⁻ dsë⁻ ma⁻ kyey⁻ ni⁻ miih⁻. 47 Ma⁻ häy⁻ kih⁻ Dio hi⁻ dsa⁻ gooy⁻ ma⁻ tih⁻ ba⁻ dsëy⁻ lä⁻ koq⁻

ma' jmeey⁺. Koo⁻ jmi⁺ koo⁻ jmi⁺ ga' jmeey⁺ Dsa-jøøh' jnän' ga' lä' jwëë' ga' dsa-
h⁻i lle' kih' lää'.

3

Ga'hlaa' jaa' dsa'jluuh'

¹ Koo⁻ hä' ngoo' Pee' kyaah' Jwaa' ta' gwah⁺. Hor⁻ ja⁻ ma' dsa-nää' dsa-
ngiiy⁻ kiyh' kih' Dio ko-h⁻i hnë- ta' ga'hloo'. ² Jee' ja⁻ ma' gya' jaa' dsa'jluuh'
tii, h⁻i ma' jluuh' ga' lä' chaa⁻. Jee' ja⁻ ma' dsa-llaa' dsih' lä' jë- jmi⁺ ho'haah'
kih' sa'jnë' kih' gwah⁻. Ho'haah' ja' chee⁻ Na'hñaah'. Jee' ja⁻ ma' gya' ngiiy⁻
kuu' kih' dsa- h⁻i dsa-nää' gwah⁻. ³ Ma' ga' jëë' dsa-dsaah' he' ja' Pee' kyaah'
Jwaa' dsa-taayh' ta' jee' chih' gwah⁺ ja⁻, ga' chuuy' kyaah', ga' ngiiy⁻ kuu'.
⁴ He' ja⁻ ga' noo- Pee' kyaah' Jwaa', ga' jëëy' dsa' jluuh' he' koo⁻ hweh⁻, mah'
ga' jäh' Pee' siiyh⁻:

—Jëë' da' jnääh'.

⁵ Peer⁺ ga' nøh' dsëy⁺ ma' ga' jëëy⁺ apóstol he', ma' hyoyh⁺ miih⁻ kuu' ma'
laay⁺.

⁶ Pero lä' la⁻ ba' ga' jäh' Pee':

—Sa' cha⁻ kuu' tøø' ku'nøø' he' kwëëhn⁻ hne⁻. He⁻ la⁻ ba' kwëëhn⁻ hne⁻.
Kyaah' hih⁻ kih' Jesucristo dsa- chaa⁻ Nazaret, noo- mah' ngë'.

⁷ Hi⁻ ga' sooh' Pee' gooy⁻ ra-lluuy⁺, ga' chaayh⁻. Lä' chah' ja⁻ ga' lä' beë'
ma'tiyy'. ⁸ Ga' nooy⁻ ko' chih' ga' løøy' ngëy⁺. Ga' hey' ta' neh⁻ sa'jnë' kih'
gwah⁺ kyaah' lä' uu' apóstol he', ma' hëë' dsay⁺ häy' kih' Dio. ⁹ Lä' jëë' h⁻i ma'
tääh' jee' ja⁻, ga' jëëy' ngë' dsa- h⁻i ma' jluuh' he', häy' kih' Dio. ¹⁰ Ma' kyuu⁻
ba' dsih', he' ja⁻ ma' jäh':

—H⁻i he' na' h⁻i ma' gya' ngii⁺ kuu' ho'haah' he' chee⁻ Na'hñaah'.

Peer⁺ ga' jwaa'h' dsa⁻, ga' taayh' jëë' dsayh⁺, ha⁻ lä' ga' la' kih' dsa'jluuh'
he'.

Ga'kwa' Pee' juu' hoo' na'hii' kih' Salomón

¹¹ Ga' nää' apóstole ta' hoo' na'hii' kih' Salomón hi' dsa'jluuh' h⁻i ga' hlaa'
he' sa' ga' tuy' jmeey⁻ ko-jøh' kyaah' apóstole. Ha⁻ koh' sa' ma' dsaa' dsë'
lä' jëë' h⁻i ga' kuh' jee' ja⁻. ¹² Ma' ga' jëë' Pee' ga' kuh' dsa- he', he' ja⁻ ga' jäh':

—¿He' la' dsaa' hoh' hnäh' dsa- Israel he' jëëh' jnääh' lä' na' ? ¿Che' laah'
hnäh' he' mi-te' jnääh' cha-ga' miih- he' ja⁻ ma' mi-hlää' jnääh' dsa-ñuuh-
la- o che' laah' hnäh' cha- cha' miih- be' kyaä' jnääh' ? ¹³ Dio kyaä' Abraham,
Dio kyaä' Isaac, Dio kyaä' Jacob, Dio kyaä' dsa- ma' gyuh' jnän' ga' jmääy'
jøøh' jooy' Jesús h⁻i ga' ngëëh' hnäh' goo' Pilato. Hi' lä' koo' ma' ga' jäh' Pilato
ma' lääy', sa' ga' heeh' hnäh' kiyh'. ¹⁴ H⁻i lluu' he', h⁻i sa' ää- ni' miih- dsoo',
sa' ga' tih' hoh' hnäh' he' ma' lääy'. Ga' tih' ga' hoh' hnäh' he' ga' ngiih' hnäh'
kih' Pilato he' ga' laa' jaa' h⁻i ää- dsoo'. ¹⁵ Ga' jngëëh' hnäh' h⁻i ga' jmää'
jne', pero Dio ga' mi' jiiyh' jee' kih' h⁻i na' juu'. Ja' ba' jnääh', jmeey' jnääh'
ju'dsoo' he' ga' lä' jiiyh'. ¹⁶ Kih' he' ma' dsoo' dsë- jnääh' kih' Jesús, he' ja-
ba' ma' hlaa' h⁻i la- h⁻i jëëh' hnäh' hi' kyuuh' hnih'. He' ma' dsoo' dsë- jne'
gwa' kih' Jesús, he' ja' ba' ma' jäh' kiyh' go-te' h⁻i jëëh' hnäh' cheh' la'.

¹⁷ 'Hnäh' dsa' goon⁻, ma' ba' jnä' he' sa' ga' lä' ngëëh' hnäh', he' ja⁻ ba'
ga' jmeeh' hnäh' lä' ja⁻ kih' Jesús, hi' lä' ja⁻ ga' jmeey' dsa-ta' ka' läh'. ¹⁸ Pero
Dio ga' mi-te' lä' koo- ga' jäh' jää'. Lä' jëë' h⁻i ga' ngëë' juu' kiyh', ga' jmeeyh'
juu' ma-ra' he' jëë' ba' wii' Cristo kyaay'. ¹⁹ He' ja⁻ jwahn⁺, wa' lä' dsaa⁻

hoh' hnäh' miih' , jeeh' hnäh' kyaah' Dio mah' dsa' che' dso'kye' kyah' hnäh' .
 Ja' ga' na' kwa' Dio jwë' dsa'toohn' llu' , ²⁰ hi' cheey' Jesucristo ka'lah' , he'
 ba' hi' ma' nuuh' hnäh' kih' jää' . ²¹ Pero na' , lä' ma' gya' ja' ba' Jesús gyuh'
 ya' jwii' lä' jiih' lloo' jmi' jmeeyh' lä' hmëë' lä' jë' he' cha' jmi' gyuh' la' .
 Ga' jmeë' ba' Dio juu' ha' lä' le' jmi' ja' , jëeh' ga' cheë' bih' hi' na' jngëë'
 kyaay' hi' ga' ngëë' juu' kiyh' llo' joo' . ²² Jëeh' , Moisé ga' ngëë' juu' kih' dsa'
 ma' gyuh' jnän' , ga' jäh' : "Jee' jnän' la' jmeë' Dio ya' hëë' jaa' hi' ngëë' juu'
 kiyh' lä' koo' jmeen' la' . Ja' jmeeh' hnäh' he' lä' jë' he' jäh' hi' he' . ²³ Lä' jëë'
 hi' sa' jmeë' he' juu' kih' hi' he' , mo' so' leey' kwaat' dsa' kyaä' Dio" , ga' jäh'
 Moisé .

²⁴ Hi' ngoo' ba' Pee' kway' juu' , ga' jäh' :

—Lä' jëë' hi' ga' ngëë' juu' kih' Dio jää' , ga' jmeeyh' juu' ha' lä' jmeë' Dio
 jmi' na' . Lä' ja' juu' ga' kwa' Samuel to' në' hi' ja' ba' lä' ja' la' juu' he'
 ga' kwa' hi' ya' nää' këë' . ²⁵ Dsa' goo' ba' jne' hi' ga' ngëë' juu' kih' Dio , hi'
 ja' ba' he' jnä' jne' hmooh' he' ga' jmeë' Dio kyaah' dsa' ma' gyuh' jnän' .
 Mi' dsooh' da' hoh' hnäh' ha' lä' ga' jäh' Dio siyh' Abraham' : "Ta' la' kih'
 sa' ju' kyah' , mi' jään' ga' lä' jëë' dsa' jmi' gyuh' ."
²⁶ He' ja' jwëëhn' hnäh' ,
 lä' ma' ga' mi' jiih' Dio joo' , ga' cheey' jnä' jne' to' në' mah' mi' jääy' jne' . He'
 hnöoy' dsa' jeeh' lä' jaa' lä' jaa' jne' mah' mo' so' jmeë' ga' jne' he' hlih' .

4

Ga' jääy' Pee' kyaah' Jwaa' cha' në' dsa' ta' Judi

¹ Cheh' ga' Pee' kyaah' Jwaa' , hlëëyh' dsa' ma' ga' lä' nää' jmi' dsa' , ga' lloo'
 dsa' jööh' kyaä' poo' hi' ma' hoo' gwah' hi' ga' lä' nää' saduceo ka'lah' .
² Lä' jëë' dsa' he' sa' ga' tih' dsëy' juu' he' ma' kwa' apóstol , jëeh' ma' hlëëyh'
 he' lä' jiih' dsa' jee' kih' hi' na' juu' , kih' he' ga' lä' jiih' Jesús . ³ He' ja'
 ga' saayh' Pee' kyaah' Jwaa' . Koo' ga' taayh' neh' ñe' ba' , kih' he' ga' hloo' .
 Ga' jnäyh' neh' ñe' ja' jyoh' jmi' . ⁴ Peer' jwëë' dsa' ga' lä' dsoo' dsë' ma'
 ga' nuuy' juu' kih' Dio . Hña' mil ga' të' ma' la' dsa' nuuh' jmah' .

⁵ Ma' ga' jnä' jyoh' jmi' , ga' kuh' dsa' ta' në' ta' kih' , jee' jwii' Jerusalén ja' ,
 kyaah' dsa' gyuh' , hi' kyaah' ta' jwoh' kyaä' ley . ⁶ Jee' ja' ma' hää' Aná hi' ma'
 laä' jmi' dsa' jööh' , kyaah' Caifä kyaah' Jwaa' kyaah' Alejandro kyaah' lä' jëë'
 ga' hi' laä' dsa' kyaä' jmi' dsa' jööh' he' . ⁷ Hi' he' ga' jmeë' mada' ga' hwëë'
 hi' ma' tääh' neh' ñe' , mah' ga' cheeyh' to' dsaah' jee' ma' tääyh' ja' , ga' ngiiy'
 juu' kiyh' :

—¿Hi' kih' hih' he' jmeeh' hnäh' lä' na' , hi' kwa' be' kyah' hnäh' ?

⁸ He' ja' ga' hlëëh' Pee' kyaah' cha' miih' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii' ,
 ga' siyh' :

—Hnäh' hi' laä' dsa' ta' dsa' gyuh' kyaä' dsa' Israel , ⁹ ma' teeh' hnäh'
 jnääh' kih' he' ma' jäh' kih' jaa' hi' ma' dsaah' , lä' kyaah' jnääh' jmi' ha' lä'
 ma' hlaay' . ¹⁰ Hnöö' lä' ngëëh' hnäh' kyaah' lä' jëë' ga' dsa' chaä' hwa' Israel
 la' , kyaah' hih' kih' Jesucristo ta' chaä' Nazaret ba' ma' hlaä' dsa' hi' ma'
 jluuh' la' . He' ba' Jesús hi' ga' jngëëh' hnäh' dsoh' hma' cru' , Dio ga' mi' jiiyh'
 jee' kih' hi' na' juu' . Kyaah' be' kih' Jesús , cheh' hi' ma' jluuh' la' cha' nëh'
 hnäh' . ¹¹ Jesús hi' hlëëhn' kih' la' , laä' lä' koh' mi' kuuy' he' sa' ga' tih' hoh'
 hnäh' , hnäh' hi' laä' lä' koo' të' hyah' kyaä' Dio . Hi' he' ga' jäh' lä' koh' mi' kuuy'

he- kye- dsa- to- nē- kih' koō- hne- juuh-. ¹² Sa- chaa- ga' jñah' jmi- gyuu- la- hi- lää' jne', jëeh' jaa- ba' he' hi- ga- kwaä- Dio hi- na- ngē' jwē' lää' jne'.

¹³ Ma' ga- jëe' lä- jëe- dsa- ta' he' ni- miih- sa- goh- Pee' kyaah' Jwaa-, he- ja- ga- taayh' jëe- dsayh-. Jëeh', ñe- bih' apóstole he' ma' laay' dsa- wa- hi- cha- hi-, ni- sa- kyuyh- hwēh' ka- läh'. Hi- ga- lä- kyuyh- he' ba' hi- he' ma' ga- näay' kyaah' Jesús. ¹⁴ Hi- ga- jëey' he- ma' cheh' dsa- ñuuh- hi- ma' jluuh' he' jee' kiyh' ja-, he- ja- sa- ga- la' ma' jäh' sa- llu' he- ma- la- lä- ja-. ¹⁵ Mah' ga- jmee' dsa- ta' mada- he- ga- hwēe- apóstole he', ta- ko- jiih' ga- taayh' ga- llay' juu' kyaah' dsa- kyaayh'. ¹⁶ Ma' jäh':

—¿Ha- lä- llu' jmeen' kyaah' dsa- ñuuh- na-? Ma- ra- ju' dsoo' ga- jmeey' koō- he- juh- gaa- hi- lä- jëe- dsa- hi- chaa- Jerusalén la- ma- ñey-, he- ja- sa- le' jäh' jne' sa- dsoo'. ¹⁷ Lä- la- ba' wa' jmeen' mah' mo- so- lä- nuuh' ga' juu' la- jee' jwii- jnän'. Wa' juuhn' kiyh' mah' mo- so- hlëeh' gyih' ni- jaa' kih' Jesús.

¹⁸ He- ja- ga- tēeyh' Pee' ka- läh' kyaah' Jwaa- ta- nē- ta' mah' ga- siyh':

—Mo- so- hlëeh' ga' hnäh' kih' Jesús, ni- mo- so- mi- tēeh' ga' hnäh' dsa- juu' kiyh'.

¹⁹ He- ja- ga- jëeh- Pee' kyaah' Jwaa- juu' kiyh':

—Jmee' da' hnäh' huusdē- ha- lä- sooh' kyaä' jnääh' cha- nē- Dio, ¿che' llu' ga' he- mi- te' jnääh' kyah' hnäh' la- he- mi- te' jnääh' kih' Dio? ²⁰ Pero sa- le' ta' jnääh' he- kwa- jnääh' juu' la-, lä- jē- he- ga- jëe' jnääh' kyaah' he- ga- nuu' jnääh' —ga- jäh'.

²¹ He- ja- ga- jäh' dsa- ta':

—Ma- ñeh' ba' hnäh' cher' mah' ga- nääh' ga' hnäh' kwah- juu' na-.

Ja- ga- ga- lääy'. Sa- ga- jnøøyh' ha- lä- jee' ma' jmeeh- dsih', jëeh' lä- jëe- ba' dsa- ma' jmee' juuh- kih' Dio kih' he- ga- la' lä- ja-. ²² Jëeh', ga- la' koō- he- juh- gaa- kih' dsa- hi- ga- hlaä- he' hi- ma' hää- la- ga- to' loo' ji- ñe-.

Ga- ngii' øøh' jne' kih' Dio mah' hyoyh- be'

²³ Lä- ma' ga- laä' apóstol he', ga- lla- näay' ka- läh' jee' ma' tääh' dsa- kyaayh', ja- ga' ga- jmeeyh' juu' ha- lä- ga- jäh' jmi- dsa- kaaah' kyaah' dsa- gyuuh' he'. ²⁴ Hi- ma' ga- nuu' lä- jëe- dsa- kyaayh', ga- taayh' ko- jøh' lä- jëey' ga- chuuy' kyaah' Dio, ga- jäh':

—Jaa- hne- ba' jmeeh- hih-, hne- he' Dio hi- ga- jmeeh' gyuuh' hwa', ga- jmeeh' jmi- ñeeh-, hi- ga- jmeeh' lä- jē- he- ga- cha-. ²⁵ Hi- hne- ga- kwah' juu' lä- koō- ga- hlëeh' David hi- ga- jmee' ta- he' kyah' lä- ma' ga- hlëeyh' lä- la- : ¿Hee- ba' la' chi- jwaa- dsa- lä- kaa- lä- juh' jmi- gyuu-?

Lä- kaa- jee' jwii-, dsa- taayh' juu' kwee- kyaah' huusdē- he- sa- jmää' ta'.

²⁶ Dsa- kuh' lä- jëe- dsa- ta' kaaah', mah' jmeey' ko- jøh' kyaah' dsa- kyaayh', hnooyh- ha- lä- jee' lla- dsëey' Dio kyaah' Cristo hi- na- lleeh' kyaay', ga- jäh' David.

²⁷ Hi- ma- ra- he- ga- la' ba' he- ja- jee' jwii- la-, ga- kuh' Herode kyaah' Poncio Pilato kyaah' dsa- hi- sa- laä' judiu hi- kyaah' dsa- judiu. Ga- hnooy' juu' kih' Jesús, gyuu- hi- na- jngëe' kyaah' hi- ga- hñaah'. ²⁸ Kyaah' be' kyah' hi- kyaah' huusdē- kyah' ma- na- la- juu' jää' ha- lä- le' kih' Jesús hi- ja- ba' lä- ja- ga- jmee' dsa- he' kiyh'. ²⁹ Jëe- da' Dsa- jøøh' kyaan- ha- lä- jøøh' dsa- jnääh' na'. Kwa- be' kyaä' jnääh' hi- jmee- ta- he' kyah' mah' sa- lä- gah' jnääh' hlëeh' jnääh' dsa- kyaah' juu' kyah'. ³⁰ Hi- gooh- nē- kih' hi- dsaah' mah'

hlääy' hi' kwa' be' kyaä' jnääh' mah' jmeé' jnääh' cha-miih' he' juh-gaa' kyaah' be' kih' Jesús gyuu' kyaah' hi' na-jngëé' —ga-jäh' apóstol he'.

³¹ Ma' ga-dsaa' ga-hlëëyh' kyaah' Dio ga-jeh' hwa' jee' ma' tääyh' ja-, lä'chah' ja' ga-taayh' na' kah' bih' Jmi-lle' Na-jngii', hi' ga-nää' bih' kway' juu' kih' Dio, ni' miih' sa' goyh'.

Ga'kwa' øøh' jne' be' kih' hi' lla-kyaa'

³² Lä-jëé' dsa- hi' ga-lä-dsoo' dsë' kih' Dio, koo- nëé' ba' ma' la' huu-dsë- kiyh', ni' jaa- sa' ma' jmeé' kih' lä-jë- he- ma' cha- kiyh', ga-jmeey' kwaat- la' kih' lä-jëé' ba'. ³³ Kyaah' cha-miih' be', ga-lä-jëé' apóstole ga-jmeey' ju'dsoo' he- ga-lä-jiih' Jesús Dsa-jøøh' jnän'. Hi' Dio ga-mi-jøø' cha-miih' kih' lä-jëé' dsa' he'. ³⁴ Jee' kih' dsa' he' ni' jaa- sa' ma' jmeé' wëé' kih'. Jëéh' ma' chaa- øøh' jne' hi' ma' høø' hwa', hi' ma' høø' hne', ga-hniy' he- ja- mah' ma' dsa-kay' kuu' he- ma' liyh' ja-, ³⁵ ma' dsa-kwëëyh' apóstole. Hi' apóstole he' ma' ti- ma' llooh- kuu' ja- kih' lä-jaa- lä-jaa- hi' lla-kyaa'.

³⁶ Lä-ja- ga-jmeé' José. Pero apóstole he' ga-mi-cheë- dsih' Bernabé. Jmi- kiyh' hnøø' jäh': hi' kwa' be' kih' dsa-. Ma' laay' sa'ju- kih' Levi. Jee' ga-lä-chaa- Bernabé cheë- Chipre, hwa' he- hä' jee' jmi-ñeeh'. ³⁷ Hi- he' ma' høø' koo- jwi' hwa' hi' ga-hniy'. Kuu' he- ga-liyh' ja-, na'kay- kih' apóstole.

5

Ga'juu' Ananía kyaah' mëy' Safira

¹ Che' kyuuh' ha- lä- ga-jmeé' jaa- hi- ma' cheë- Ananía kyaah' mëy' hi- cheë- Safira. Dsa- he', ga-hniy' koo- jwi' hwa' kih' ka-läh'. ² Ga-taayh' juu' kwee- kyaah' mëy' ha- lä- juuy' mah' hmäy' to'dsaah' kuu' he- ga-hniy' hwa' ja-. He' ja- na'kay' to'dsaah' ba' kuu' ja- kih' apóstole. (Ga-jmeey' lä-koh' he- ga-kwëëyh' lä-jë- ba'.) ³ He' ja- ga-jäh' Pee' siyh':

—Ananía, ¿ha- lä- ma-he- Tana' neh' tuh-hoh' ma-juuh' kih' Jmi-lle' Na-jngii', he- ma-hmäy' to'dsaah' kuu' he- ma-hniih' hwa' kyah'? ⁴ ¿Ja' he- kyah' ba' hne- ma' la' hwa' ja- ta'ko-jiih' sa' ma-hniy'? Hi' ma' ga-hniih' hwa' ja-, ¿ja' he- kyah' ba' hne- kuu' he- ga-lëh' kih' hwa' ja'? ¿He' la' ma-ja- huu-dsë- hliih' he- ma-jmeeh' lä-na'? Ja' he' dsa- na- hi- ma-juuh' kih', kih' Dio ba' na- ma-juuh'.

⁵ Ma' ga-nuu' Ananía juu' ja-, ga-tayh' hwa', ga-juuy' go-te-. Peer' ga-lä-goo' dsë' lä-jëé' dsa- ma' ga-nuuy' he- ga-la-lä-ja-. ⁶ Chih- hi- ma-tääh' jee' ja-, ga-bääyh- Ananía koo- hmiih', mah' ga-jääy' na'haay'.

⁷ Ga-lä-hii' koo- hnë- hor-, ja-ga' ma' ga-lloo' mëy' jee' ma-tääh' apóstole, ni' sa- ñey- he- na- ma-la-. ⁸ He' ja- ga-jäh' Pee':

—Chiih' jnä', ¿che' ko-ja- jiih' ga-këé' hwa' kyah' hnäh' he- ga-hniih' hnäh'? He-ja- ga-jäh' dsa-më' he':

—Ja-ba' ko-ja- ga-këé'.

⁹ Mah' ga-jäh' Pee' siih' dsa-më' he':

—¿Ha- lä- ma-taah' hnäh' juu' kwee- ma-juuh' hnäh' kih' Jmi-lle' kih' Dsa-jøøh' jnän', laah' hnäh' sa- cha- he- le'? Jëé' da' hi- tääh' ho'haah' na-, hi- ma-ya-nää' ma-na'haa' dsa-ñuuh' kyaah'. Ja-ba-lä-na- dsa-nääy' dsa-jääy' hne- ka-läh'.

¹⁰ Hi- lä'chah' ja- ga-tah' dsa-më' he' cha-në' Pee', ga-juuy'. Hi- chah' ba' ga-lla-nää' chih-ñuuh- he' jee' ma' kyaä' dsa-më' he' hi' ga-jëéy'

ma-na-juu'. He-ja- ga-jääy' na-haay' ja-ba' koo' kih' dsa-nuuh- kyaay'.
 11 He-ja- ga-lä-goo' jwërte dsé' lä-jëë' hi- ga-heeh- juu' kih' Dio hi- lä-jëë'
 ga'jnäh' hi- ga-nuu' juu'ja-, ga-lä-goo' dséy' ka-läh'.

12 Peer- cha-miih- he- juh' gaa- ma' jmee' apóstol jee' jwii- ja-. Hi- lä-jëë'
 hi- ga-heeh- juu' kih' Dio ga'jmee' ko-jøh' kyaayh' jee' la' hoo' na'hi' kih'
 Salomón. 13 Ga-tih' ba' dsé' dsa- ha- lä- ma' jmee' hi- ga-heeh- juu' kih'
 Dio, pero sa- ga-tuu- dséy' ma' jmeey- ko-jøh' kyaayh'. 14 Ma-ke- lä-ja-
 ga-la', ma-ra- he- ga-lä-jwëë' ga' dsa- hi- ga-lä-dsoo' dsé' kih' Dio, jwëë'
 dsa-nuuh- hi- lä-ja- dsa-më' ka-läh'. 15 He-ja- ma' dsa-jääy' dsa-dsaah'
 kyaay' na-kyaay' në' jii' cha-hoo' jwë' jee' ma' dsa-ngëë' Pee', ma' laay' ha-
 ga-che- tëëy' miih- hih' kih' Pee' wa-ra- ga-ngëëy' jee' ja-. 16 Hi- ma' go-nää'
 hi- chaa- jwii- he- tääh' jäh' kih' Jerusalén jääy' dsa-dsaah' kyaay', hi- ma'
 jääy' dsa- hi- kye- jmi-lle' hlih'. Lä-jëë' hi- he' ma' dsa-jä' kih'.

Koo-ka-läh' ga-saqyh' apóstole he'

17 Peer- ga-lä-lleë' jmi-dsa- jøøh' hi- lä-ja- dsa- saduceo hi- laa'
 dsa-kyaayh'. 18 He-ja- ga-saayh' apóstole he', ga-taayh- neh-ñe'. 19 Pero
 hwë' ja-, ga-lloo' jaa- ángel kyaä' Dio, ga-näy' hoo' neh-ñe' mah' ga-hwëëy'
 apóstol he', ga-siyh-:

20 —Go-nää' hnäh' ka-läh', hi- na-cheh' ba' hnäh' hoo' na'hi' kih' gwah-
 oo', ja- kwah- hnäh' juu' na-hña' lä-jëë' ha- lä- jmee' Dio chaa- dsa-ta-la-
 kih' Jesús.

21 Ga-mi-te' bih' lä-koh' ga-nuuy'. Tiuh- ga' ma' ga-jnä', ga-näay' ta- hoo'
 na'hi' kih' gwah' ja-, ga-taayh' mi-tëëy' dsa-.

Ta-ko-jiih' ja-, jmi-dsa- jøøh' kyaah' dsa-kyaayh' ga-lla-näay' në'ta' kiyh',
 mah' ga-jøøyh- lä-jëë' dsa-ta' hi- lä-jëë' dsa-gyuuh' hi- na-hña' kyaä' dsa-
 Israel hi- ga'jmeey' mada- he- dsa-kyaay' hi- tääh' neh-ñe'. 22 Ma' ga-lla-nää'
 poo- neh-ñe' sa- chaa- apóstol he' mo- tääh'. He-ja- ga-näay' na'jmeeyh' juu'
 kih' dsa-ta', 23 ma' jäyh':

—Ma-ra- ju-dsoo', ma' ga-lla-nøø' jnääh' jee' chih' neh-ñe', na-jnë- ba' llu',
 tääh' ba' hi- høø' neh-ñe'. Pero ma' ga-nä' jnääh' hoo' neh-ñe' ja-, sa- chaa-
 ni- jaa- —ga-jäyh'.

24 Ma' ga-nuu' jmi-dsa- jøøh' kyaah' juu' poo-, kyaah' lä-jëë' ga' jmi-dsa-
 kaah', he-ja- ga-taayh' jmeey' to' dséy' ha- jiih' la-nää' apóstole he' kyaah'
 juu' ja-. 25 Hor- ja- ga-lloo' jaa- dsa- hi- kye- juu':

—Hi- ga-tääh' hnäh' neh-ñe', hi- tääh' ka-läh' hoo' na'hi' kih' gwah-
 hlëëyh- dsa- —ga-jäyh'.

26 He-ja- ngoo' juu' poo- kyaah' dsa- kyaay' na'teey- ka-läh' apóstol he',
 kyaah' juu' llu' ba'. Sa- ga-kaayh', kih' he- goyh- te' dsa- kuu' kiyh'.

27 Ma' ga-lla-näay' në'ta', na-jää- dsih' cha-në' dsa-ta', he-ja- ga-jäh'
 jmi-dsa- jøøh' siyh' apóstole he':

28 —Ja' ga-chiih' jnääh' hnäh' ma'ja-, mo-to- hlëëh' ga' hnäh' dsa- juu'
 kih' Jesús? Pero he- ma-jmeeh' hnäh', lä- ga-dsa' jee' jwii- Jerusalén la-,
 ma- mi-tëëh' hnäh' dsa-, nuuh' kyah' hnäh', hnooh- hnäh' bääh' jnääh' he-
 ga-juu' dsa-nuuh- he'.

29 He-ja- ga-jeeh- Pee' juu' kih' dsa- he' ko-jøh' kyaah' jñah' apóstole,
 ga-jäyh':

—Jmee⁺ bi⁺ he⁻ mi⁺te⁻ jne⁺ kih⁺ Dio ba⁺, lä⁻koh⁺ ga⁺ he⁻ mi⁺te⁻ jne⁺ kih⁺ dsa⁻ jmi⁺ gyuu⁺. ³⁰ Dio kya⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺ ga⁺ mi⁺ jiiyh⁺ Jesús hi⁻ ga⁺ jngëeh⁺ hnäh⁺ na⁻ taa⁺ dsoh⁺ hma⁻ cru⁻. ³¹ Hi⁻ he⁺ na⁻ ga⁺ llaa⁺ Dio jøøh⁺ jwoo⁺ ra⁻ lluu⁺ kiyh⁺, ga⁺ jmääy⁺ dsa⁻ ta⁺ hi⁻ ga⁺ hñaay⁺ lääy⁺ dsa⁻. Lä⁻ ja⁻ ga⁺ näy⁺ jwë⁺ kih⁺ dsa⁻ Israel, mah⁺ dsa⁻ jeeyh⁺ kyaah⁺ Dio hi⁻ lä⁻ ja⁻ dsa⁻ che⁻ dso⁺ kye⁻ kiyh⁺. ³² He⁻ ja⁻ jmee⁺ jnääh⁺ dsoo⁺ kih⁺ juu⁺ la⁻. Hi⁻ lä⁻ kye⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngü⁺ jmee⁺ dsoo⁺ ka⁻ läh⁺, ja⁻ ba⁻ he⁻ ga⁺ kwëeh⁺ Dio lä⁻ jëë⁺ hi⁻ nuuh⁺ kiyh⁺.

³³ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ ta⁺ he⁺, ga⁺ ya⁺ jëë⁺ dsëy⁺ cha⁻ miih⁻, hnøøy⁺ ma⁻ jngëeyh⁺ apóstol he⁺. ³⁴ Pero jee⁺ kih⁺ dsa⁻ ta⁺ he⁺ ma⁻ hää⁺ jaa⁻ fariseo hi⁻ ma⁻ chee⁻ Gamaliel. Hi⁻ he⁺ ma⁻ laa⁺ jaa⁻ ta⁺ jwoh⁺ kya⁺ ley hi⁻ lä⁻ jëë⁺ ba⁻ dsa⁻ ma⁻ jmääy⁺ jøøh⁺. Ga⁻ noo⁻ ta⁺ jwoh⁺ he⁺ mah⁺ ga⁻ jmeey⁺ mada⁻ he⁻ ga⁻ hwëë⁻ apóstole ko⁻ hwëë⁻. ³⁵ Mah⁺ ga⁺ jäh⁺:

—Jëë⁺ da⁻ hnäh⁺ dsa⁻ ta⁺, dsa⁻ goon⁻ hi⁻ chaa⁻ Israel la⁻. Leeh⁺ hnäh⁺ hee⁻ na⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻ na⁻. ³⁶ Mi⁻ dsooh⁻ da⁻ hoh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻ la⁻ jee⁺ jnän⁺ jää⁺. Ya⁻ hëë⁺ jaa⁻ dsa⁻ goo⁻ jne⁺ hi⁻ ma⁻ chee⁻ Teuda. Ga⁻ jmääy⁺ hñii⁺ jøøh⁺. Koo⁻ kye⁻ hña⁻ laa⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ kuh⁺ kyaayh⁺. Pero ga⁻ juu⁺ dsa⁻ he⁺, hi⁻ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ ma⁻ nuuh⁺ kiyh⁺ ga⁺ sa⁻ ga⁻ jñee⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ dsaa⁺ juu⁺ kiyh⁺. ³⁷ Ma⁻ ngëë⁺ he⁻ ja⁻, jii⁻ he⁻ ga⁻ sooh⁺ censo, ya⁻ hëë⁺ Juda dsa⁻ galileo. Lä⁻ ja⁻ jwëë⁺ dsa⁻ ga⁻ jøøh⁻ hi⁻ he⁺ hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ juuy⁺ hi⁻ lä⁻ jëë⁺ dsa⁻ kyaay⁺ ga⁻ sa⁻ ga⁻ jñee⁺ ka⁻ läh⁺. ³⁸ He⁻ ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺ tøø⁻ dsa⁻ na⁻, wa⁻ lla⁻ nääy⁺ kiyh⁺. Cher⁺ mah⁺ nuuh⁺ he⁻ kyey⁻ na⁻, la⁻ hu⁻ dsë⁻ kih⁺ dsa⁻ ta⁺ jmah⁺, o cher⁺ mah⁺ hñii⁺ bih⁺ jmeey⁺ lä⁻ na⁻, llaa⁺ ba⁻ juu⁺ na⁻. ³⁹ Pero cher⁺ mah⁺ la⁻ kih⁺ Dio juu⁺ he⁻ kway⁻ na⁻, sa⁻ lä⁻ këh⁺ hnäh⁺ jmi⁺ heeh⁺ hnäh⁺. Leeh⁺ hnäh⁺, le⁻ ga⁻ che⁻ lla⁻ dsëeh⁻ hnäh⁺ kih⁺ Dio —ga⁻ jäh⁻ Gamaliel siyh⁺ dsa⁻ ta⁺ he⁺.

⁴⁰ Ga⁻ heeh⁻ ba⁻ dsa⁻ ta⁺ he⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻ hlëeh⁺ Gamaliel ja⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ tëëy⁻ ka⁻ läh⁺ apóstole he⁺, ga⁻ kway⁻ kih⁺ hi⁻ ga⁻ juuyh⁺ kih⁺ mah⁺ mo⁻ so⁻ hlëeh⁺ gyih⁺ kih⁺ Jesús. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ tøøy⁺. ⁴¹ Ma⁻ ga⁻ hwëë⁻ apóstole cha⁻ né⁺ dsa⁻ ta⁺ he⁺, ma⁻ chaa⁻ bih⁺ lluu⁺. Jëë⁺ ba⁻ dsëy⁺ kih⁺ he⁻ ga⁻ kwa⁻ Dio jwë⁺ he⁻ ga⁻ jëëy⁺ wi⁺ kwaat⁻ kih⁺ Jesús. ⁴² Lä⁻ jë⁻ jmi⁺ ba⁻ sa⁻ ma⁻ tuy⁻ mi⁻ tëëy⁻ dsa⁻ hi⁻ kway⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús hi⁻ jäh⁺ laa⁺ Cristo. Lä⁻ ja⁻ ma⁻ jmeey⁺ hoo⁻ na⁻ hii⁺ kih⁺ gwah⁻ hi⁻ cha⁻ neh⁺ kih⁺ dsa⁻ ka⁻ läh⁺.

6

Ga⁻ hñaay⁺ gyeë⁺ dsa⁻ hi⁻ jmee⁺ be⁺ kih⁺ apóstole

¹ Jmi⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁻ jwëë⁺ ga⁻ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ kih⁺ Jesús. Ma⁻ ja⁻ ga⁻ soo⁻ juu⁺ jee⁺ ti⁻ llooyh⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ koo⁻ jmi⁺ koo⁻ jmi⁺. Ga⁻ lä⁻ hnee⁻ hi⁻ ma⁻ hlëeh⁻ griego kyaah⁺ hi⁻ ma⁻ hlëeh⁻ hebreo, kih⁺ he⁻ sa⁻ na⁻ kah⁺ kwee⁻ wi⁺ he⁻ ga⁻ hyoh⁺ dsa⁻ më⁺ hñii⁺ hi⁻ hlëeh⁻ griego lä⁻ koh⁺ te⁺ he⁻ ga⁻ hyoh⁺ hi⁻ ma⁻ hlëeh⁻ hebreo. ² He⁻ ja⁻ lä⁻ jëë⁺ gya⁻ tuu⁻ apóstole he⁺ ga⁻ jøøyh⁻ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ ga⁻ taayh⁺ juu⁺, ga⁻ jäh⁺:

—Sa⁻ sooh⁻ kya⁺ jnääh⁺ he⁻ tu⁻ jnääh⁺ kwa⁻ jnääh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ ti⁻ llooh⁻ jnääh⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻. ³ He⁻ ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺ øøhn⁻, lleë⁻ hnäh⁺ gyeë⁺ dsa⁻ hi⁻ hii⁺ juu⁺ kih⁺ jmee⁺ he⁻ lluu⁺ jmah⁺, dsa⁻ hi⁻ ngëë⁺ hi⁻ ma⁻ hyoh⁻ cha⁻ miih⁻ be⁺ kih⁺ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngü⁺. Hi⁻ he⁺ ba⁻ dsa⁻ he⁻ goo⁻ ta⁺ la⁻. ⁴ Jnääh⁺ ga⁻ nøø⁻ ba⁻ jnääh⁺ ngü⁻ jnääh⁺ kih⁺ Dio hi⁻ kwa⁻ jnääh⁺ juu⁺ kiyh⁺ ka⁻ läh⁺.

⁵ Ga⁻ jäh⁻ ba⁻ kwee⁻ juu⁺ kih⁺ ga⁻ lä⁻ jëë⁺ dsa⁻ he⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ hñaay⁺ Esteban hi⁻ ma⁻ dsoo⁺ dsë⁻ cha⁻ miih⁻ kih⁺ Dio hi⁻ ma⁻ kyey⁻ cha⁻ miih⁻ be⁺ kih⁺ Jmi⁻ lle⁻

Na⁻ jngii[!]. Hi⁻ ga⁻ hñaa[!] Felipe kyaah[!] Prócoro, kyaah[!] Nicanor, kyaah[!] Timón, kyaah[!] Parmeno, kyaayh[!] Nicolás dsa⁻ chaa⁻ Antioquia. Nicolás he⁻ sa⁻ ma⁻ laay[!] judiu pero ga⁻ ngéey[!] hñiiy[!] mah[!] leey[!] koo⁻ ba⁻ kyaayh[!]. ⁶ Lã⁻ jëë⁻ hi⁻ he⁻, na⁻ jãay⁻ cha⁻ nê⁻ apóstole. Hi⁻ lã⁻ chah⁻ ja⁻ ga⁻ kye⁻ apóstole goo⁻ nê⁻ kiyh⁻, ga⁻ ngiiy⁻ kih⁻ Dio mah⁻ hãay⁻.

⁷ Lã⁻ ja⁻ ga⁻ na⁻ jwê⁻ kiyh⁻ he⁻ kway⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ juu⁻ kih⁻ Dio. Hi⁻ ga⁻ lã⁻ jwêë⁻ ga⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ jee⁻ jwii⁻ Jerusalén hi⁻ jwêë⁻ hi⁻ ma⁻ laa⁻ jmi⁻ dsa⁻ ga⁻ lã⁻ dsoo⁻ dsëy⁻ juu⁻ kih⁻ Dio.

Ga⁻ saayh[!] Esteban

⁸ Peer⁻ jnaah⁻ llu⁻ dsë⁻ Esteban hi⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ Dio ga⁻ jmeey⁻ cha⁻ miih⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻. ⁹ Koo⁻ gwah⁻ mäh⁻ jee⁻ dsa⁻ ñee⁻ judiu, jee⁻ ja⁻ ma⁻ tääh⁻ koo⁻ nää⁻ dsa⁻ hi⁻ chee⁻ Libertados. Hi⁻ ma⁻ tääh⁻ hi⁻ ya⁻ nää⁻ jwii⁻ Cirene kyaah⁻ jwii⁻ Alejandria hi⁻ lã⁻ kye⁻ hi⁻ chaa⁻ hwa⁻ Cilicia hi⁻ Asia. Hi⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ lã⁻ hnee⁻ kyaah⁻ Esteban. ¹⁰ Pero sa⁻ ga⁻ liyh⁻ kyaah⁻ Esteban, kih⁻ he⁻ ma⁻ hlëeyh⁻ kyaah⁻ cha⁻ miih⁻ huu⁻ dsë⁻ llu⁻ hi⁻ ma⁻ hlëeyh⁻ lã⁻ koo⁻ kwa⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii[!]. ¹¹ Ma⁻ sa⁻ ga⁻ lih⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ laay⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ jmeey⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻:

—Ma⁻ ñuu⁻ jnääh⁻ ma⁻ mi⁻ kwah⁻ Esteban Moisé hi⁻ ma⁻ mi⁻ kwayh⁻ Dio ka⁻ läh⁻.

¹² Lã⁻ jwê⁻ ja⁻, ga⁻ tooyh⁻ je⁻ dsë⁻ hi⁻ chaa⁻ Jerusalén ja⁻, lã⁻ kye⁻ kih⁻ dsa⁻ gyuu⁻ kyaah⁻ ta⁻ jwoh⁻ kya⁻ ley. He⁻ ja⁻, lã⁻ chah⁻ ja⁻ ga⁻ nääy⁻ na⁻ chaa⁻ Esteban mah⁻ na⁻ jãay⁻ nê⁻ ta⁻. ¹³ Hi⁻ ga⁻ kwaay⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ jmeey⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻ nê⁻ ta⁻ ja⁻. Hi⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ jäh⁻:

—Dsa⁻ ñuu⁻ la⁻ sa⁻ tay⁻ mi⁻ kwayh⁻ gwah⁻ na⁻ jngii[!] na⁻ hi⁻ mi⁻ kwayh⁻ ley ka⁻ läh⁻. ¹⁴ Ma⁻ ñuu⁻ jnääh⁻ ma⁻ jãyh⁻, Jesús dsa⁻ Nazaret heey⁻ jee⁻ la⁻ jnän⁻, hi⁻ mi⁻ siiy⁻ lã⁻ jê⁻ lã⁻ nøø⁻ jnän⁻ he⁻ ga⁻ lla⁻ Moisé.

¹⁵ Ma⁻ ga⁻ jëë⁻ lã⁻ jëë⁻ dsa⁻ ta⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ nê⁻ ta⁻ ja⁻, jee⁻ cheh⁻ Esteban, ga⁻ jëey⁻ nëy⁻, la⁻ lã⁻ koh⁻ nê⁻ jaa⁻ ángel.

7

Ga⁻ kwa⁻ Esteban ju⁻ dsoo⁻ kih⁻

¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ jmi⁻ dsa⁻ jøøh⁻ he⁻ siyh⁻:

—¿Che⁻ dsoo⁻ juu⁻ he⁻ hñii⁻ dsa⁻ kyah⁻?

² Hi⁻ ga⁻ jäh⁻ Esteban:

—Dsa⁻ ñuu⁻ øøhn⁻, dsa⁻ ma⁻ kaa⁻ kyaan⁻, ñuu⁻ da⁻ hnäh⁻. Dio hi⁻ gya⁻ gyuu⁻ ga⁻ mi⁻ jnäay⁻ hñiiy⁻ kih⁻ täa⁻ jnän⁻ Abraham lã⁻ ma⁻ ga⁻ gyay⁻ hwa⁻ Mesopotamia, ja⁻ ga⁻ dsooy⁻ ta⁻ Haran. ³ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Dio siih⁻ Abraham: “Ya⁻ hëë⁻ gooh⁻, wa⁻ jã⁻ ba⁻ hi⁻ chaa⁻ kyah⁻ mah⁻ gwa⁻ ta⁻ hwa⁻ he⁻ kwëehn⁻ hne⁻.” ⁴ Ja⁻ ga⁻ ya⁻ hëë⁻ Abraham hwa⁻ jee⁻ ma⁻ tääh⁻ dsa⁻ caldeo, ngooy⁻ na⁻ gyay⁻ hwa⁻ Haran. Ma⁻ ngëë⁻ ma⁻ juu⁻ jmi⁻ Abraham, ja⁻ ga⁻ ga⁻ chee⁻ Dio Abraham ta⁻ hwa⁻ la⁻, jee⁻ tøøh⁻ jne⁻ na⁻. ⁵ Pero sa⁻ ga⁻ kwa⁻ Dio he⁻ la⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ hyoh⁻ Abraham, ni⁻ jee⁻ ma⁻ jmeey⁻ hne⁻ kiyh⁻ sa⁻ ga⁻ hyoyh⁻. Hwa⁻ la⁻ ga⁻ bãäh⁻ Dio hñii⁻ ma⁻ kwëeyh⁻ Abraham kyaah⁻ lã⁻ jëë⁻ dsa⁻ kyaay⁻ hi⁻ ja⁻ ga⁻ lã⁻ chaa⁻. Pero sa⁻ ga⁻ ma⁻ chaa⁻ jjooy⁻ ma⁻ ja⁻. ⁶ Ga⁻ jäh⁻ Dio siih⁻ Abraham: “Dsa⁻ kyaah⁻ hi⁻ ja⁻ ga⁻ lã⁻ chaa⁻, dsa⁻ nääy⁻ dsa⁻ taayh⁻ jyoh⁻ hwa⁻ goo⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ uu⁻. Jee⁻ ja⁻ jmääh⁻ dsih⁻ ta⁻ lã⁻ tē⁻ dsë⁻ hi⁻ jmeeh⁻ dsih⁻ lã⁻ jiih⁻ tē⁻ kye⁻ hña⁻ loo⁻ ji⁻ ñe⁻. ⁷ Pero ma⁻ ra⁻ he⁻ lla⁻ ba⁻ jnä⁻ ta⁻ kih⁻ hi⁻ jmeeh⁻ dsa⁻

kyaah'. Ma-ngëë' he- ja-, hwëë' dsa- kyaah' hwa' Egipto, ya-hnääh- jnä' jee' la-." ⁸ Ja-ga' ga'jmeë' Dio hmooh' kyaah' Abraham, ga'jmeey' mada' he- uuh' jmi-ngo' kiyh'. Ma-ngëë' he- ja-, ga-lä'chaa' Isaac joo' Abraham. Ma' ga'hya- Isaac jña' jmi', ga'wih' jmi-ngo' kiyh'. Hi' lä' ja- ga'jmeë' Isaac kih' joo' Jacob, hi' ja-ba' lä' ja- ga'jmeë' Jacob kih' lä'jëë' gya'tuu' joo' dsa- ma-gyuh- jnän'.

⁹ Hi' lä'jëë' joo' Jacob he' ga-lä'wii' dsëy' kyaah' José øøyh'. Ga-hnääh' José kih' dsa- hi- ga-nää' ta' Egipto, mah' dsa-jmeey' ta' lä'jmi' lä'je-. Pero Dio sa' ga-tu' kiyh', ¹⁰ ga-lääh' José kih' lä'jëë' nëë' he- wii' he- ma' jëëy-, hi' ga-kwëëyh' cha-miih- hu' dsë- llu' hi' ga'jmeey' ga'jäy' llu' cha'në' Faraón, rey kya' dsa- Egipto. He-ja- ga'tih' dsë' rey he', ga'tooyh- goo- José he- ga'jmeey' hih' kih' lä'jëë' dsa- Egipto hi' lä'kye- ta' he- cha- cha'neh' kih' rey he', ga-he' gooy-.

¹¹ Pero ma-ngëë' he- ja-, ga-jëë' dsa- hoo' lä'kaa- hwa' Egipto hi' lä'ja- lä' ga-të' Canaán la- ka-läh'. Cha-miih- wii' ga-jëëy', kih' he- sa' ga-jnä' he- ma' kuh' dsa- ma-gyuh- jnän'. ¹² Lä' ma' ga-nuu' Jacob he' ma' hni' dsa- trigo hwa' Egipto, ga'cheey' joo' ta' Egipto ja-. He-ja- la' to-në' he- na'nää' dsa- ma-gyuh- jnän' jee' ja-. ¹³ Lä' ma' ga-të' to' jiih' he- na'nääy' ta' Egipto ja-, ja-ga' ga-mi-jnääh- José hni' he- laay' øøyh' dsa- he'. Lä'jwë' ja- ga-lä'kyuu' Faraón lä'jëë' dsa- kya' José. ¹⁴ Hi' ga-chee' José juu' he- dsa-nää' lä'jëë' hi- chaa' kiyh' kyaah' jmiy- Jacob ta' Egipto. Koo- nää' dsa- he' tee' to' lo' gya' dsë- gyii' hñaa'. ¹⁵ He-ja- ngoo' Jacob ta' Egipto. Jee' ja- ga'lloo' jmi' ga'juuy' hi' lä'ja- ga'juu' lä'jëë' joo'. ¹⁶ Jee' lä'jëë' hi- he' na'haay' ta' hwa' Siquem, koo' jwi' hwa' jee' ga-la' Abraham kih' joo' Hemor lä' kyee' mah' haay' hii' kyaay'.

¹⁷ Lä' ma' ngoo' ga-dsëë' jmi' he- ga-bääh- Dio hni' kyaah' Abraham, ga-lä'jwëë' jwërte dsa- kyaay' hwa' Egipto ja-. ¹⁸ Jmi' ja- ya'hëë' jñah' rey hwa' Egipto hi- sa' dsooh- dsë' kih' José. ¹⁹ Rey he' ma' kyuyh- ha- lä' ma' jmeey' kih' dsa- ma-gyuh- jnän', ga'jmeeyh- dsa- jnän' cha-miih-. Lä'jiih' ga'jmeey' hih' he- juu' lä'jëë' gyuh- ñuuh' kyaay' mah' mo' so' lä'jwëë' gyih'. ²⁰ Jmi' ja- ga-lä'chaa' Moisé. Cha-miih- ga'tih' dsë' Dio gyuh- Moisé he'. Uu- sih- ba' ga-lih' cho'jmiy- ga-hmäy' gyuh- he' cha'neh' kiyh'. ²¹ Ja-ga' ga-lleey' ka'hne' jee' ma' hii' goo- juuy'. Pero ma' ga-jëë' jo-mii' rey gyuh- he', ga-tëy- hi' ga-mi'kwaay- lä'koo' joo' ba'. ²² Jee' ja- ga-lä'tëë' Moisé lä'jëë' he- ma' kyuh' dsa- Egipto. Lä'jëë' juu' kiyh' ma' la' kyaah' be' hi- lä'jëë' ta' kiyh' ma' go-hii' llu'.

²³ Ma' ga'hya- Moisé to'loo' ji-ñe-, ja' dsëy' dsa-jëëy' dsa- Israel dsa-gooy'. ²⁴ Ma' ga'llooy' jee' tääh' dsa- Israel he', ga-jëëy' dsa- Egipto ma' kway- kih' jaa- dsa- Israel. Lä'chah' ja- ga-lääh' øøyh- he' mah' ga'jngiyh' kih' dsa- Egipto. ²⁵ "Na' ba' lä'ngëë' dsa- goon-, Dio lääh' ta-la' ki' jnä' ba'", laa' Moisé. Pero sa' ga-tah' dsë' øøyh- he- ja-. ²⁶ Ma' ga-jnä' jyoh' jmi', ga-jee' Moisé uu' dsa-gooy' hi- ma' tääh' tee-. Ma' hnoö' Moisé ma' laa' hni-, he-ja- ga-jäyh': "¿He-la' jmeeh- hnäh' lä'na? ¿Ja' øøh' ba' hnäh' na-, mah' tääh' hnäh' tee'h?" ²⁷ Dsa- hi- ma' kwa- kih' dsa'kyaayh' he' ga-hlööyh' kih' Moisé mah' ga-siiyh-: "Sa' chaa- hi- ma'hñaa' hne- mah' jmääh' hñaa' dsa-ta', jmääh' hñaa' jwëë' he- llah' ta' kya' jnääh'. ²⁸ ¿Che' hnooh- jngëeh' jnä' lä- ga-jngëeh- dsa- Egipto lloo?" ²⁹ Ma' ga-nuu' Moisé juu' ja- ga'kyuy',

na'gyay- ta' hwa' Madián, laay' jaa- dsa- chaa- uu' ba'. Jee' ja- ga-lä- chaa- uu' jooy'.

³⁰ Ma-ngëë' to'loo' ji-ñe- gya' Moisé hwa' kii' ja-, ma' ga-lä-jnäá' jaa- ángel ta- chá'néy' jee' ma' koo- koo- chaah' too' né' moh' Sinái. ³¹ Peer- ga-lä-dsaá- dsé' Moisé ma' ga-jëéy' he- ja- mah' ngooy' na'jëéy- chuh-. Já-ga' llooy- chuh-, ga-nuuy' ga-hlëéh' Dio kyaayh': ³² "Jnä' laan' Dio kyaá' dsa- ma-gyuh- kyaah'. Laan' Dio kyaá' Abraham, laan' Dio kyaá' Isaac, hi- Dio kyaá' Jacob." Peer- ga-jläá' Moisé kih' he- goyh-, mo'so- ga-tuu- dséy' ma-jëéy'. ³³ He-ja- ga-jäh' Dio siyh-: "Jñuuh' loo- he- há' tiih' na-. Jëéh', jee' cheh' na-, la' na-jngii-'. ³⁴ Man- kwee- jëe- wii' dsa- kyaan- hi- tääh' hwa' Egipto. Ma-nuun' ki-hooyh-, he-ja- ma-jñaan' mah' läá' jnih-. Na' na-, ña- kyaah' jnä' mah' cheen- hne- ta' Egipto", ga-jäh' Dio.

³⁵ Hlëéh- ga' Esteban kyaayh':

—Dsooh- ba' hoh' hnäh' ha- lä- ga-jäh' dsa-goo- jne' hi- ga-jmee' hñaa- dsé- kih' Moisé jää', hi- ga-jäh': "Sa- chaa- hi- ma-hñaa' hne- mah' jmäh' hñaa' dsa-ta', jmäh' hñaa' jwëe- he- llah' ta' kyaá' jnääh'." He' ba' Moisé hi- sa- ga-taah- dsa- goo- jne' ta', ga-chee' Dio laay' jaa- dsa-ta' hi- laay' jaa- hi- läá- dsa-. Juu' la- ga-ngëe' ángel kih' Moisé, lä- ma' ga-lä-jnäáy' jee' ma' koo- chaah' too' ja-. ³⁶ Moisé he' ga-hwëéy' dsa- ma-gyuh- jnän' hi- ma-tääh' Egipto, ga-jmeey' cha-miih- he- juh-gaa- jee' ja- hi- lä-ja- ga-jmeey' jee' jmi- ñeeh' gyuu', hi- lä-kaa- hwa' kii' jee' ga-ngëéy' ka-läh', lä-jiih' ga-té- to'loo' ji-ñe-. ³⁷ Moisé he' ga-jäh' siyh' dsa- Israel: "Dio jmee' ya-hëé' jee' kyah' hnäh' jaa- hi- ngëe' juu' lä-koo- jmee- jnä'. Kih' hi- he' ba' nuuh' hnäh'", ga-jäh'. ³⁸ Moisé hi- ma- häá' jee' kih' dsa- ma-gyuh- jnän' hwa' kii- ja-, he' ba' hi- ga-hlëéh' kyaah' ángel moh' Sinái, hi- he' na- ga-hyoh' juu' mah' ngëéy' jnän' he- jmee- chaa- jne' kih' Dio.

³⁹ Pero dsa- ma-gyuh- jnän' sa- ga-hii' ma' nuuy' kih' Moisé, ni- lä-ja- sa- ga-taayh- ta', ma' hnøoy' ma' dsa-näáy' ka-läh' ta' Egipto. ⁴⁰ He-ja- ga-jäh' dsa- he' siih- Aarón: "Jmää' jaa- dio hi- noo- né' jnän', jëéh' sa- ñe' jne' hee- na- ma-la- kih' Moisé hi- ga-hwëé' jne' hwa' Egipto." ⁴¹ He-ja- ga-jmäá' dsa- jaa- gyuu' kya'. Ma' ga-laá' kya' he', ga-jngëéyh' jah' mah' ga-llay' chá'né' kya' hi- ga-jmäáy' dio. Peer- ga-lä- chaa- llu' lä-jëe- dsa- he' kih' ta' he- ga-jmeey' kyaah' gooy'. ⁴² He-ja- ga-lä-øø' Dio kih' dsa- he', ga-kway' jwë' mah' jmeey' juuh- kih' nuu' hi- hëé' gyuuh'. Lä-ja- na-sii- jee' lle' juu' he- ga-hlëéh' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio. Lä-la- ga-jäh' Dio: Hnäh' dsa- Israel, ja- he' jnä' ga-kwëéh' jah', ni- ja- ki- jnä' he- ga-jëeh' hnäh' jah' ta-ko-jiih' ga-taah' hnäh' to'loo' ji-ñe- hwa' kii- ja-.

⁴³ Lla- he- ma' jmeeh' hnäh' lä-ja- kin-, ga-kyeh- hnäh' na'hyoo' kih' Moloc lä-kaa- jee' ya-nääh' hnäh', hi- lä-ja- ga-jmeeh' hnäh' kih' nuu' kyaá' dio Refán. Ga-jmeeh' hnäh' juuh- kih' dio hi- na-laá' kaaah- hnäh' ba'. He-ja- hwëën' hnäh' jee' na-, mah' cheen- hnäh' ta- oo- ga' miih- kih' Babilonia, ga-jäh' Dio.

⁴⁴ Pero ma' cha- ba' gwah' kih' dsa- ma-gyuh- jnän', jee' ma' tääyh' hwa' kii- ja-. Gwah' ja- ma' la- lä-koo- ga-mi-jnäá- Dio kih' Moisé gyuuh' moh'. He-ja- ba' ja- ga-jmee' dsa- ma-gyuh- jnän' koo- gwah' kyaah' loo' jah' he-

ma' chee- tabernáculo. Neh+ ja- ma' tääh' kuu' he- ma' na-sii- hmooh' kih' Dio. ⁴⁵ Lä+ ma- kye- ba' dsa- tabernáculo ja-, ma' ga-løø' Josué ga-noo- në' lla- Moisé. Jmii' ja- ga-hwëë' Dio dsa- hi- chaah- hi- ma' tääh' hwa' jee' tøøhn' la- mah' ga-taah' dsa- ma-gyuh' jnan' kyaah' Josué. Hi' lä+ ma-høøy' ja' ba' tabernáculo ja-, lä+jiih' ga-gya- David. ⁴⁶ Dio ga-mi'jää' David cha-miih-, he-ja- ga-chuu' David kyaayh' mah' kway' jwë' le' koo- hne' jee' gya- Dio, he' ba' hi- laa' Dio kyaa' Jacob. ⁴⁷ Pero Salomón jo-nuuh' bih' hi- ga-jmee' hne' ja-.

⁴⁸ Pero Dio Jøøh' jnan' sa' gyay' gwah- he- na-la' kyaah' goo- dsa-. Ja' ba' lä'ja- ga-jäh' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio:

⁴⁹ Gyuu' ba' la' høøn' jee' jmeen+ hih+, hwa' la-, la' jee' chihn+ tiin+ ba'.

¿Ha' lä'ja- he' jmeeh' hnäh' hne' kin'? ga-jäh' Dsa-jøøh' jnan'.

¿Che' laah' hnäh' hnøø' jee' teehn' dsën'?

⁵⁰ ¿Ja' kyaah' goon+ ga-jmeen' lä'jë- he- la-? ga-jäh' Dio.

⁵¹ He- ba' che- chaah- hnäh' —ga-jäh' Esteban—. ¿He-la' sa' hii- lä-ngëëh' hnäh'? Lä'jë- jiih- kwah- hnäh' jmi' kyaah' Jmi-llë' Na-jngii'. Jmeeh- hnäh' ja' ba' lä-koo- ga-jmee' dsa- ma-gyuh' jnan'. ⁵² Dsa- ma-gyuh- jnan', lä-hii' në' ba' ga-jmeeyh+ dsa- hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio. Hi' ga-jngëëyh' ko-llaa' hi- ga-hlëëh' he- ja' ga-jaa- hi- lluu' go-te-. Hi' ma' ja' hi- lluu' he', ga-jmeeh' hnäh' hi- ga-jngëëh' hnäh' ka-läh'. ⁵³ Ma-nuuh- ba' hnäh' ha- lä' la' ley kih' Dio, he- ga-ngëë' ángel kih' Moisé, mah' sa' ga-mi'teh' hnäh'.

Ga-jngëëyh' Esteban

⁵⁴ Lä+ ma' ga-nuu' dsa- he' he- ga-hlëëh' Esteban lä'ja-, ga-lä-llëey' ngaayh', lä+jiih' ga-juuy' cha-jay', kih' he- ga-ya-jëë' dsëy' kyaayh'. ⁵⁵ Pero Esteban ma' kye- cha-miih- be' kih' Jmi-llë' Na-jngii'. Ga-chooyh' nëy' ta- gyuu', ga-jëëy' ga-tah' jmëë' jee' gya' Dio hi- ga-jëëy' Jesús cheh' jwoo' ra-lluu' kih' Dio. ⁵⁶ He-ja- ga-jäh':

—Jëë' da' hnäh', hii' jnä' jëën- gyuu' na-hña' lä-jëë-, jëën- Hi-ga-lëë' ngo' cheyh' jwoo' ra-lluu' kih' Dio.

⁵⁷ Ma' ga-nuu' dsa- he' juu' ja-, ga-jney' to-gway', ga-ta' ga-hooyh' ki-gaa-, koo- mii' ba' ga-jmeey' ga-saayh' Esteban. ⁵⁸ Ga-sëëyh' lä' ga-të' chuuh' jwi- ja-. Hi' lä-jëë- hi- ga-hnii' kiyh' ga-llëey' hmiih- he- ma' na-lääy- mah' ga-høø' jaa- chih- hi- ma' chee- Saulo. Mah' ga-løøy' tey' kuu' kih' Esteban.

⁵⁹ Ta'ko- jiih' te- dsa- kuu' kiyh', ga-hlëëh' Esteban kyaah' Dio, ga-jäh':

—Jesús Dsa-jøøh' kyaan+, heeh' jmi-llë' kin+.

⁶⁰ Ga-juuyh' jney' mah' ga-hlëëyh' koo- ki-gaa-:

—Dio kyaan+, ta' jmee- kwaat- kih' he- hiih' he- jmee' dsa- kin+.

Ma-la' ma-hlëëyh' lä'ja-, ga-juuy'.

8

¹ Ga-hiih- ba' dsë' Saulo he- ga-juu' Esteban.

Ja' ba' jmi' ja-, ga-lä' cha' koo- hni- juuh- kyaah' lä-jëë- dsa- hi- ga-heeh- juu' kih' Jesús jwi- Jerusalén. Lä-jëë- dsa- he' ga-sa' ga-jñëe', ga-näay' ta' Judea hi' ta' Samária ka-läh'. Ma-la' apóstole ba' ga-jä' Jerusalén ja-.

Ga-jmeeh+ Saulo dsa- hi- ga-heeh- juu' kih' Jesús

² Kō-llaq̄ dsa- hī- mi-te' kyaah' Dio, ga-jāāy' Esteban mah' na-haay' hi- ga-hooh' jwërte dsa- he' kiyh'. ³ Ga-løø' Saulo jmeeyh' lā-jēē' hī- ma-heeh' kih' Jesús. Ma' dsa-hey' lā-koo- lā-koo- hne' kih' dsa-. He- wii' ba' ma' dsa-hwëëy' dsa- mē' dsa-ñuuh- ma' dsa-jāāy' neh' ñe'.

Dsa- hī- ma' chaq̄- Samária ga-heeh' ju'hmëë' kih' Jesús

⁴ Lā-jēē' dsa- hih' ga-sa' ga-jnee' he', ga-nāā' bih' hlëëyh' dsa- ju'hmëë' kih' Jesús lā-kaa' jee' ga-nāāy'. ⁵ Ngoo' Felipe ta' jwii' Samária na'kway' juu' kih' Jesucristo jee' ja-. ⁶ Jwëë' dsa- ga-taah' nuu- lā-kaa- tuh-dsē' juu' he' ma' kwa' Felipe, lā- ma' ga-jëëy' cha-miih- he- juh' gaa- he' ma' jmeey'. ⁷ Lā-jēē' jmi-llē' hliih' hī- ma-tāāh' tuh-dsē' dsa- ga-hwëë- hooyh' kī-gaa-. Hi' jwëë' dsa- hī- sa' liih' goo- ti' ga-hlaa' hi' lā-jēē' hī- jluuh' ga-jā' kih'. ⁸ Peer- ga-lā-chaq̄-llu', dsa- hī- ma' chaq̄- jee' jwii' ja-.

⁹ Jā-ba'jee' jwii' ja-, ma' gya'jāā- dsa- chee- Simón hī- ma'tëē- jī-nah'. Ma' mi' gaay' dsa- hī- chaq̄- jee' ja- hī- ma' jmāāy' hñiiy' jøøh'. ¹⁰ Lā-jøh' lā-māh' ma' tih' dsē' lā-koh' ma' nuuy' juu' kih' dsa- he', ma' jāyh':

—Dsa-ñuuh- la- ba' kye- cha-miih- be' kih' Dio.

¹¹ Ma' jmee' dsa- he' kiyh', jëeh' ma-lā-hii' mi-gaay' dsa- kyaah' jī-nah' he' ma' jmeey' ja-. ¹² Pero ma' ga-kwa' Felipe ju'hmëë' lā-koo- jāā- Dio dsa- lā-hih' kih' hī- hā- lā- la' kih' Jesucristo, kō-llaq̄' dsa- he' ga-lā-dsoo' dsē' mah' ga-saa' jmi- dsa-mē' dsa-ñuuh-. ¹³ Hi' lā-kye' hñii' Simón hī- ma'tëē- he', ga-lā-dsoo' dsëy' hī- ga-saay' jmi- mah' ga-løøy' jmeey' kō-jøh' kyaah' Felipe. Ma' dsaa' jwërte dsëy' ma' jëëy' lā-jē' he- juh-gaa- he- ma' jmee' Felipe.

¹⁴ Hi' ga-nuu' apóstole hī- ga-jā' Jerusalén he- ma-heeh- dsa- chaq̄- Samária juu' kih' Dio. Ma' ga-nuuy' ja-, ga-cheey' Pee' kyaah' Jwaa' ta' ja-. ¹⁵ Lā- ma' ga-lla-nāāy' jee' ja-, ga-ngiiy' kih' lā-jēē' dsa- hī- ma-heeh- juu' kih' Dio mah' hyoyh' jmi-llē' Na-jngii'. ¹⁶ Jëeh', ni' jāā- hī- he' sa' ga' ma-hyoyh' jmi-llē' Na-jngii', koo- ma' na-saay' jmi- lā-hih' kih' Jesús ba'. ¹⁷ He- ja- ga-kye- Pee' kyaah' Jwaa' goo- nē' kih' øøh' jne' he'. Lā-chah' ja- ga-tëëy' jmi-llē' Na-jngii'.

¹⁸ Ma' ga-jëē' Simón koo- ga-kye- ba' apóstole goo- nē' kih' øøh' jne', he- ga-tëëy' jmi-llē' Na-jngii', he- ja- ga-jih' Simón hī- ma'tëē- he' kuu' kih' apóstol, ¹⁹ ga-jāyh' siiyh':

—Hñi' kin' heh' be' na- mah' lā-jëē' dsa- hī- kyen' goon' nē' kih', tēē' jmi-llē' Na-jngii'.

²⁰ He- ja- ga-jāh' Pee' siiyh' Simón:

—Wa' hee' hne' kyaah' kuu' kyah' na-, lā-llu' he- ma-jmeeh' huusdsē- lah' he- la' kwa' Dio. ²¹ Ni' miih- sa- ga-tëeh' taah' hñaa' kyaah' ta' la-. Jëeh', sa- hii' koo- ba' huusdsē- kyah' kyaah' Dio. ²² Wa' lā-dsaa' hoh' kih' he- hliih' kyah' na- hī- ngii' kyah' kih' Dio ha- ga- che- che' ba' Dio huusdsē- hliih' he- ma-jmeeh' na-. ²³ Man' kyah'. Ma' ra- mi' dsiih' lliih' laah' hne-, na-hñuuh' ga' hne- kyaah' he- hliih' na- —ga-jāh' Pee'.

²⁴ He- ja- ga-jāh' Simón hī- ma'tëē- he' siiyh' Pee' kyaah' Jwaa':

—Ngii' hnāh' kih' Dio mah' mo'so' jā- he- hliih' he- ma-jāh' na- nē' kin'.

²⁵ Ma-ngëë' ma' jmee' apóstole he' ju'dsoo' hī- ma' kway' juu' kih' Dio, ga-nāāy' ta' Jerusalén. Lā-jē' jwii' mäh- he- na-hee' hwa' Samária, he- nøø' cha'jwē' jee' ga-nāāy' ja-, ga-hlëëyh' dsa- ju'hmëë' kih' Jesús.

Ga⁻hlëéh⁺ Felipe jaa⁻ dsa-jòòh⁺ hì⁻ ma⁻ chaa⁻ Etiopía

²⁶ Jaa⁻ ángel kyaá⁺ Dio ga⁻hlëéh⁺ kyaah⁺ Felipe, ga⁻jáyh⁺:

—Gwa⁻ ta⁻ kye⁺, jwë⁺ he⁻ go⁻hii⁺ Jerusalén he⁻ dsoo⁻ ta⁻ Gaza, ja⁻ba⁻ jwë⁺ he⁻ dsa⁻ ngëé⁺ ta⁻ hwa⁻ ki⁺.

²⁷ He⁻ja⁻ ya⁻hëé⁺ Felipe ngoo⁺. Cha⁻jwë⁺ jee⁻ ngooy⁺ ja⁻, ga⁻jëey⁺ jaa⁻ dsa⁻ gyuh⁺ hì⁻ ma⁻ chaa⁻ Etiopía. Hì⁻ he⁻ laa⁻ ta⁻ juuh⁻, hoo⁻y⁻ kuu⁻ kih⁻ nē⁻ta⁻ kih⁻ reina Candace hì⁻ chaa⁻ Etiopía. Dsa⁻ he⁻ hää⁻ jwë⁺ ngaah⁺ he⁻ ñëey⁻ Jerusalén na⁻jmeey⁺ juuh⁻ kih⁻ Dio. ²⁸ Jee⁻ gyay⁺ neh⁻ carret kiyh⁺, ma⁻ hëy⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻sii⁺ Isaia hì⁻ ga⁻ngëé⁺ juu⁻ kih⁻ Dio llo⁻joo⁺. ²⁹ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio siiyh⁺ Felipe:

—Gwa⁻, chuh⁺ koo⁺ carret kiyh⁺.

³⁰ He⁻ja⁻ ngoo⁺ Felipe ko⁻chih⁺ ta⁻ koo⁺ carret ja⁻. Ma⁻ ga⁻nuuy⁺ hë⁻ dsa⁻ he⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻sii⁺ Isaia hì⁻ ga⁻ngëé⁺ juu⁻ kih⁻ Dio, he⁻ja⁻ ga⁻ngiiy⁺ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻:

—¿Che⁻ ngëéh⁺ he⁻ hëh⁻ na⁻? —ga⁻jäh⁺ Felipe.

³¹ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁻:

—¿Ha⁻ lä⁻ lä⁻ ngëen⁺ cher⁻mah⁺ sa⁻ chaa⁻ jaa⁻ hì⁻ jii⁻ juu⁻ la⁻?

He⁻ja⁻ ga⁻tëeyh⁺ Felipe, ga⁻llaay⁺ koo⁺ kiyh⁺ neh⁻ carret ja⁻.

³² Ma⁻ hë⁻ dsa⁻ he⁻ jee⁻ na⁻sii⁺ lä⁻la⁻:

Na⁻jää⁻ dsih⁺ lä⁻koh⁺ dsa⁻jää⁻ dsa⁻ jaa⁻ borrego jee⁻ jngëeyh⁺, lä⁻koo⁻ jaa⁻ borrego hì⁻ sa⁻ hooh⁻ ma⁻ jää⁻ dsih⁺ jee⁻ tuy⁻ jñu⁻, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻näy⁺ hooy⁺ ni⁻ miih⁻.

³³ Lä⁻ tē⁻ dsë⁺ dsa⁻ ga⁻jmeeh⁺ dsih⁺, sa⁻ ga⁻nøø⁺ ta⁻ kiyh⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁻.

Ga⁻jngëéh⁺ dsih⁺, sa⁻ ga⁻lä⁻ chaa⁻ joo⁻siiyh⁺.

¿Ha⁻ ta⁻ jä⁻ joo⁻siiyh⁺ mah⁺ hlëéh⁺ dsa⁻ kiyh⁺?

³⁴ He⁻ja⁻ ga⁻ngii⁺ dsa⁻ he⁻ juu⁻ kih⁻ Felipe:

—Ta⁻ jmee⁻ hñaa⁻ hoh⁺, chiih⁺ jnä⁺, ¿hii⁻ kih⁻ hlëéh⁺ hì⁻ ga⁻ngëé⁺ juu⁻ kih⁻ Dio la⁻, che⁻ kiyh⁺ hñiiy⁺ o che⁻ kih⁻ hì⁻ jñah⁺?

³⁵ He⁻ja⁻ ga⁻løø⁺ Felipe mi⁻ jnää⁺ he⁻ hnøø⁺ jäh⁺ juu⁻ ja⁻, ga⁻hlëeyh⁺ ju⁻hmëé⁺ kih⁻ Jesús. ³⁶ Jee⁻ ga⁻näy⁺ cha⁻jwë⁺ ja⁻, ga⁻tëey⁺ jee⁻ hla⁻ jmi⁻, he⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁻:

—Hee⁻ jmi⁻ hla⁻ la⁻, ¿che⁻ sa⁻ le⁻ saan⁺ jmi⁻ jee⁻ la⁻?

³⁷ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Felipe:

—Cher⁻mah⁺ jmeeh⁻ dsoo⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh⁺, le⁻ ba⁻.

Hi⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁻:

—Jmee⁻ ba⁻ jnä⁺ dsoo⁻, Jesucristo laa⁺ joo⁻ Dio.

³⁸ Hi⁻ ga⁻jmeé⁺ dsa⁻ he⁻ mada⁻ dsa⁻siih⁻ carret ja⁻. Ga⁻jñaa⁺ neh⁻ carret mah⁺ ga⁻näy⁺ lä⁻uuy⁺ cha⁻jmi⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ chaa⁻ Felipe jmi⁻ dsa⁻ he⁻. ³⁹ Lä⁻ ma⁻ ga⁻hwëey⁻ cha⁻jmi⁻ ja⁻, ni⁻ sa⁻ liih⁻ gyih⁺ ga⁻jøø⁺ Jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio kih⁻ Felipe ta⁻ jee⁻ jyoh⁺. Mo⁻so⁻ ga⁻lä⁻jnää⁺ gyih⁺ cha⁻në⁻ dsa⁻ he⁻. Ngaah⁺ bih⁻ kiyh⁺ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsëy⁺. ⁴⁰ Ja⁻ ga⁻ ga⁻lä⁻jnää⁺ Felipe jee⁻ jwi⁻ Azoto. Hi⁻ ngoo⁺ bih⁻ kway⁺ ju⁻hmëé⁺ kih⁻ Jesús lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ jwi⁻ lä⁻jiih⁺ ga⁻tëey⁺ jwi⁻ Cesarea.

9

Ga⁻hëgh⁻ Saulo juu⁻ kih⁻ Jesús
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Lã`jiih' ma' ga`juu' Esteban, sa' ga`tu' Saulo ma' jmeeyh' dsa-, jäh' ma' jngëeyh' lä`jëë` hi- ma`heeh- kih' Jesús. He` ja- ñee' Saulo kih' jmi-dsa- jøøh',
² na'ngiiy' je- kih' dsa-ta' mah' cha- jwë' dsooy' gwah' kih' dsa- judiu he- chih' jwi- Damasco. Ma' dsa-hnääh' dsa-më' dsa-ñuuh- hi- ma-tääh' jwë' hmëë' kih' Jesús, mah' ma'tëëy' dsa-tääh' neh-ñe' jwi- Jerusalén. ³ Mi-ih- ga' hnøø'llooy- Damasco ja-, ni' sa' ga-lã`liih' gyih' ma' ga`jyoo' koø- je- tø- jläë- ñih' në' kiyh' jee' ngooy' ja-. ⁴ Hi- ga'tayh' hwa'. Jee' ja- ga`nuuy' ga`hlëeh' jaa- dsa- hi- ga`jah':

—Saulo, Saulo, ¿he-la' hñaa- hoh' kyaah' jnä'?

⁵ He` ja- ga`ngiiy' Saulo juu' kih' hi- ga`hlëeh' he':

—¿Hi- hne- dsa-ñuuh-? —ga`siyh'.

He` ja- ga`jah' hi- he':

—Jnä' he' Jesús hi- ga`llooh' hñaa- hoh' kyaah'. He- jmeeh' hñaa'h' ba' hne- na-, he- hah- kin- jwë' he- täahn- hne-.

⁶ Peer- goyh' hi- jlääh', ga`jäyh':

—Dsa-jøøh' kyaan-, ¿hee- na- hnooh- jmeen'?

He` ja- ga`jah' Jesús siyh':

—Noo-, go-he' ta' jee' jwi- na-. Jee' na- jmee' dsa- juu' hee- na- ga`tëeh' jmeeh'.

⁷ Dsa- hi- ga`näa' kyaah' Saulo he' ga`tääh' jëë- dsayh-. Ga`nuu' bih' ga`hlëeh' pero sa' ga`jëëy' ni- jaa-. ⁸ Ma' ga`noo- Saulo jee' ma' kyaay' ja-, hnøøy' ma' jëëy', pero mo' so' ga`lä`jnã' mi'nëy'. He` ja- dsa- ba' na`häa- goo- Saulo na`jääh' ta' Damasco. ⁹ Jee' ja- ga`jäy' tuu' lä`jiih' ga`të' hnë- jmi-, sa' cha- he- ga`kuh- ga`hiyh' ni- mi-ih-.

¹⁰ Damasco ja- ma' gya' jaa- discípulo kyaa' Jesús, hi- chee- Ananía. Dio ga`mi`jnää- kih' Ananía mah' ga`siyh':

—Ananía.

He` ja- ga`ngiiy' kiyh':

—Hi- jnä' la- Dsa-jøøh' kyaan-.

¹¹ He` ja- ga`jah' Dio siyh':

—Go`hëë', gwa- ta' jwë' he- chee- Ko-dsoo'. Gwa- cha'neh' kih' Juda. Ja- jwi-yh': “Ma- jan- hlëeh' kyaah' Saulo, dsa-ñuuh- hi- chaa- Tarso.” Hi- he' gya' ngii' kih' jee' ja-. ¹² Ma- mi`jnään' hne- kih' Saulo he- goh' go'kyeh- gooh- në' kiyh' mah' lä`jnã' mi'nëy' —ga`jah' Dio.

¹³ He` ja- ga`jah' Ananía:

—Dsa-jøøh' kyaan-, joh' jiih- sa' ma-nuun' cha- juu' hñaa- dsë' dsa-ñuuh- he'. Joh' he- hliih' sa' ma-jmeey' jwi- Jerusalén, ma-jmeeyh' dsa- hi- na`jngëë' kyaah'. ¹⁴ Hi- na' na- ma-jay- jee' la- kyaah' hih- kih' jmi-dsa- kaa'h', tëëy' lä`jëë- hi- hnaah- hne-.

¹⁵ He` ja- ga`jah' Dio siih- Ananía:

—Gwa-, jëeh' hi- he' na`llëeh' kyaan- mah' dsa-kay' juu' kin- kih' dsa- hi- sa' laa' judiu hi- kih' dsa-ta' kaa'h' hi- kih' lä`jëë- judiu ka-läh'. ¹⁶ Jnä' mi`jnään' kiyh', jmee' bi- dsa-ngëëy' cha-mi-ih- wii- kwaat- kin- —ga`jah' Dio siih- Ananía.

¹⁷ Ja-ga' ngoo' Ananía jee' gya' Saulo. Ma' ga`llooy' ga`hey' cha'neh', ga`kyey- gooy- në' kiyh'. Mah' ga`jäyh' lä`la-:

—Saulo ɔɔhn⁴, Jesús hī⁻ ga⁻lā⁻jnāā⁴ kyah⁴ cha⁻jwē⁴ jee⁻ ya⁻ñeh⁴, hī⁻ he⁻ na⁻ ma⁻chee⁴ jnā⁴ ta⁻ la⁻ mah⁴ lā⁻jnā⁴ mi⁻nēh⁴ hi⁻ mah⁴ hñah⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ kih⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁴.

¹⁸ Lā⁻chah⁴ ja⁻ ga⁻sa⁴ ga⁻hla⁴ he⁻ ma⁻ na⁻jlē⁻ mi⁻nē⁻ Saulo, he⁻ la⁴ lā⁻koo⁻ sa⁻hñ⁴ hmoo⁻. Hi⁻ lā⁻chah⁴ ja⁻ ga⁻lā⁻jnā⁴ mi⁻nēy⁴. Hi⁻ ga⁻nooy⁻ ngooy⁴ mah⁴ ga⁻saay⁻ jmi⁻. ¹⁹ Ja⁻ga⁻ ga⁻kuh⁻ ga⁻hiyh⁴ mah⁴ ga⁻tēēyh⁴ be⁻ ka⁻lāh⁻. Ga⁻jā⁻ Saulo miih⁻ jmi⁻ kyaah⁴ ɔɔh⁴ jne⁻ hī⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁻ Jesús hī⁻ ma⁻tāāh⁻ Damasco ja⁻.

Ga⁻kwa⁴ Saulo juu⁴ kih⁴ Jesús jwii⁻ Damasco

²⁰ Neh⁻ gwah⁻ kih⁴ dsa⁻ judiu he⁻ chih⁴ jwii⁻ Damasco ja⁻, ga⁻lōoy⁴ kway⁻ juu⁴ kih⁴ Cristo, ga⁻jāyh⁴, he⁻ ba⁻ hī⁻ he⁻ laā⁴ Joō⁴ Dio. ²¹ Lā⁻jēē⁻ dsa⁻ hī⁻ ga⁻nuu⁻ ga⁻taayh⁻ jēē⁻ dsayh⁻, ma⁻ jāyh⁻:

—Jā⁴ hī⁻ na⁻ na⁻ ma⁻ ngē⁻ jmee⁻ hñaa⁻ dsē⁻ kih⁴ dsa⁻ kyaā⁴ Jesús jwii⁻ Jerusalén ma⁻ja⁻? Jā⁴ hī⁻ na⁻ na⁻ ja⁻ hī⁻ hnøø⁴ ma⁻saah⁴ dsa⁻ kyaā⁴ Jesús mah⁴ ma⁻dsa⁻ jāāy⁻ cha⁻nē⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah⁴?

²² Pero Saulo ma⁻ hlēēyh⁻ kyaah⁴ cha⁻ga⁻miih⁻ be⁻ koo⁻ hā⁻ koo⁻ hā⁻. Ga⁻mi⁻jnāāy⁻ na⁻ hñaa⁻ lā⁻jēē⁻ ja⁻ ba⁻ dsoo⁴ Jesús he⁻ laā⁴ Cristo, lā⁻jiih⁴ ga⁻ka⁻h⁴ ga⁻gwēh⁴ hñaa⁻ dsē⁻ kih⁴ judiu hī⁻ ma⁻tāāh⁻ Damasco ja⁻.

Ga⁻kyuu⁴ Saulo kih⁴ dsa⁻ judiu

²³ Ma⁻hya⁻ cha⁻miih⁻ jmi⁻ gya⁴ Saulo jwii⁻ Damasco ja⁻, mah⁴ ga⁻taah⁻ judiu juu⁴ kwee⁻ he⁻ ma⁻ jngiiyh⁴ kih⁴ Saulo. ²⁴ Pero chah⁴ ba⁻ ga⁻lā⁻ñē⁻ Saulo hee⁻ na⁻ ma⁻ hnøø⁴ dsa⁻ ma⁻ jmee⁻ kiyh⁴. Lā⁻jmi⁻ lā⁻hwē⁻ ga⁻taah⁻ dsa⁻ tāāy⁻ ho⁻haah⁴ kih⁴ chuuh⁴ jwii⁻ jā⁻, hnøøy⁴ ma⁻ jngiiyh⁴ kih⁴ Saulo. ²⁵ Pero ɔɔh⁴ jne⁻ ga⁻taayh⁻ neh⁻ hma⁻ ta⁻ mah⁴ ga⁻jñāay⁻ ta⁻ la⁻ hwē⁻, ta⁻ dsoh⁻ na⁻hyah⁻ he⁻ na⁻ jñē⁻ chuuh⁴ jwii⁻. Lā⁻jā⁻ ba⁻ ga⁻laā⁴ Saulo.

Ñēe⁴ Saulo jee⁴ jwii⁻ Jerusalén ga⁻mi⁻jēey⁻ apóstole

²⁶ Ma⁻ ga⁻lloo⁴ Saulo jwii⁻ Jerusalén, hnøøy⁴ ma⁻ jmeey⁻ ko⁻ jōh⁴ kyaah⁴ ɔɔh⁴ jne⁻ jee⁻ ja⁻. Pero lā⁻jēē⁻ dsa⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ hñaa⁻ dsih⁻, sa⁻ ga⁻ jmeey⁻ dsoo⁻ he⁻ ma⁻ heeyh⁻ kih⁴ Jesús. ²⁷ He⁻ jā⁻ ga⁻ jōø⁴ Bernabé kih⁴ Saulo na⁻ jāāy⁻ cha⁻nē⁻ apóstole. Jee⁻ jā⁻ ga⁻ jmeeh⁻ Bernabé juu⁴ he⁻ ga⁻ jēē⁻ Saulo Jesús cha⁻jwē⁴ hī⁻ ga⁻ hlēēh⁴ kyaayh⁴ hi⁻ ga⁻ jmeeyh⁴ juu⁴ he⁻ sa⁻ goh⁻ Saulo ga⁻ kway⁻ juu⁴ kih⁴ Jesús lā⁻kaa⁻ tuh⁻ dsēy⁻ jee⁻ jwii⁻ Damasco. ²⁸ He⁻ jā⁻ ga⁻ jā⁻ Saulo mah⁴ ga⁻ lōoy⁴ jmeey⁻ ko⁻ jōh⁴ kyaah⁴ ɔɔh⁴ jne⁻ hī⁻ chaa⁻ Jerusalén. ²⁹ Ni⁻ miih⁻ sa⁻ goyh⁻ ma⁻ hlēēyh⁻ kih⁴ Jesús, ma⁻ ti⁻ chooy⁻ juu⁴ kyaah⁴ judiu hī⁻ ma⁻ hlēēh⁻ griego. Pero dsa⁻ he⁻ hnøøy⁴ ma⁻ jngēēyh⁴ Saulo. ³⁰ Ma⁻ ga⁻ lā⁻ñē⁻ ɔɔh⁴ jne⁻, hii⁻ goo⁻ ma⁻ jngēēh⁻ dsih⁻, he⁻ jā⁻ ga⁻ jāāy⁻ Saulo ga⁻ nāāy⁻ kyaah⁴ ta⁻ Cesarea, jā⁻ jiih⁴ ga⁻ cheey⁻ ta⁻ jwii⁻ Tarso.

³¹ Jā⁻ jiih⁴ mo⁻ so⁻ ga⁻ hii⁻ goo⁻ kih⁴ lā⁻ jēē⁻ ɔɔh⁴ jne⁻ he⁻. Ma⁻ hii⁻ tii⁻ kiyh⁴ lā⁻ kaa⁻ Judea, lā⁻ kaa⁻ Galilea hi⁻ lā⁻ kaa⁻ Samária ka⁻ lāh⁻. Kih⁴ he⁻ gayh⁻ Dsa⁻ jōøh⁴ jnān⁻ he⁻ jā⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ma⁻ hnaayh⁻ Dio hi⁻ ga⁻ lā⁻ jwēē⁻ ga⁻ ɔɔh⁴ jne⁻ kyaah⁴ be⁻ kih⁴ Jmi⁻lle⁻ Na⁻ jngii⁴.

Ga⁻ jā⁴ kih⁴ Enea

³² Ga⁻ lloo⁴ koo⁻ jmi⁻ ngoo⁴ Pee⁻ na⁻ jēēy⁻ ɔɔh⁴ jne⁻ lā⁻ koo⁻ lā⁻ koo⁻ jwii⁻ lā⁻ jiih⁴ ga⁻ lloo⁴ na⁻ jēēy⁻ hī⁻ ma⁻ tāāh⁻ Lida. ³³ Jee⁻ jā⁻ ga⁻ jēēy⁻ jaa⁻ dsa⁻ hñaa⁻ hī⁻ chee⁻ Enea. Ma⁻hya⁻ jñā⁻ jī⁻ ñē⁻ kyaay⁻ nē⁻ jii⁻ dsaayh⁻, sa⁻ liih⁻ goo⁻ tiiy⁻. ³⁴ He⁻ jā⁻ ga⁻ jāh⁻ Pee⁻ siiyh⁻:

—Enea, Jesucristo ma mi-hlää' hne, noo chooh jii kyah'.

Hi lä-chaḥ' ja- ga-noo- Enea. ³⁵ Hi lä-jëë' dsa- chaä- jee' jwii- Lida hi- jee' jwii- Sarón ga-jëëy' dsa- hi- ga-hlää' he', he-ja- ga-ngëë' dsa- he' hñii' kih' Dsa-jøḥ' jñän'.

Ga-lä-jiih' Dorca

³⁶ Jmii' ja- ma' chaä- jaa- dsa-më' hi- ma' laa' øḥ' jne' jee' jwii- Jope. Dsa-më' he' ma' cheë- Tabita, kyaah' griego hnøḥ' jäh' Dorca. Ta-ko-jiih' ga-gya- dsa-më' he' jmi-gyuu', ga-jmeey' he- llu' jmah' ba' hi- ga-jmeey' be' kih' hi- tä-ñee'. ³⁷ Ga-lloo' koo- jmii' ga-lä-dsaah' Dorca hi- ga-juuy'. He-ja- ga-gyeeh- dsih' mah' na-kyaa- jee' ga-të' to' jwëë' hne'. ³⁸ Jäh- ba' kih' jwii- Lida ja-, ma' jä- jwii- Jope. He-ja- ma' ga-nuu' øḥ' jne' hi- ma' tääh' Jope gya' Pee' jwii- Lida, ga-cheey' uu' dsa-ñuuh- na-jmee' juu' kiyh' mah' wa' jäy- na-koh' ta- Jope.

³⁹ Ma' ga-nuu' Pee' juu' ja-, ngooy' kyaah' dsa- he'. Hi- ma' ga-llooy' cha'neh- ja-, ga-jää' dsih' jee' kyaa' hñii' Dorca. Jwëë' dsa-më' hñii' ma' tääh' hooḥ- kiyh' jee' ja-. Hi- ma' ga-lloo' Pee' ga-kuyh' lä-ku' lä-jii' kiyh' hooyh-, heeyh- Pee' lä-jë- hmiih- he- ga-hme' Dorca lä- ma' jiiyh'. ⁴⁰ Ja- ga- ga-hwëë' Pee' lä-jëë' dsa- më' he', hi- ga-juuyh' jney' ga-løy' ngiiy' kih' Dio. Ja- ga- ga-jiiyh' nëy' ta- jee' ma' kye- jmi- ngo' kih' Dorca mah' ga-siiyh':

—Tabita, noo-.

Mah' ga-nä' Tabita mi'né. Ma' ga-jëëy' Pee', ga-gyay-. ⁴¹ He-ja- ga-soḥ' Pee' gooy- mah' ga-chaayh-. Hi- ja- ga- ga-tëëyh' lä-jëë' øḥ' jne' hi- ga-tëëyh' dsa- më' hñii' he' ka-läh', mah' ga-siiyh':

—Hii' ma-lä-jiih' la-.

⁴² Ga-lä-jëë- dsa- chaä- jwii- Jope ga-nuu' juu' ja-, he-ja- jwëë' dsa- ga-ngëë' hñii' kih' Dio. ⁴³ Cha-miih- jmii' ga-jä- Pee' jee' jwii- Jope ja-, cha'neh- kih' dsa- hi- cheë- Simón hi- ma' mi-llu' loo' jah'.

10

Ga-jmee' Cornelio mada- he- jä- Pee'

¹ Jwii- Cesarea ma' gya' jaa- dsa-ñuuh- hi- ma' cheë- Cornelio. Ma' laay' dsa-jøḥ' kyaa' hñä-laä' hløḥ' hi- cheë- Italiana. ² Dsa-ñuuh- he' ma' hnaayh- Dio kyaah' lä-jëë' hi- ma' chaä- kyaay'. Hi- ma' gayh' Dio, ma' ngiiy' kiyh' kih' Dio lä-jë- jmii', hi- ma' jmeey' cha-miih- be' kih' hi- tä-ñee'. ³ Jee' gyay' ngiiy' kiyh' kih' Dio, ko- hi- hnë- ta- ga-hloo', ga-hëë' mi'nëy' ga-jëëy' na- hñaa' na-dsa' jaa- ángel kyaa' Dio hi- ga- he' ta- jee' gyay', hi- ga-jäh':

—Cornelio.

⁴ Mah' ga-jëëy' koo- hweh-, Peer- goyh- ga-ngiiy' juu' kih' ángel, ga-jäyh':

—¿Hee- na' jwah' hne' Dsa-jøḥ' kyaan'?

Hi- ga-jäh' ángel siiyh-:

—Ma-tih' ba' dsé' Dio lä-jë- he- ngiih' hi- lä-jë- he- kwëeh' hi- tä-ñee'.

⁵ Cheë- dsa- ta' Jope. Wa-lla-chiiyh' Simón, ja-ba' hi- tëëyh' Pee', mah' wa' jäy-. ⁶ Hi- he' gya' cha'neh- kih' jñah' hi- cheë- Simón hi- mi-llu' loo' jah' cha-hoo' jmi-ñeeh-. Hi- he', jäh- hee- na- jmeeh'.

⁷ Ma' ngaah' ángel hi- ga-hlëeh' kyaayh', ga-tëeh' Cornelio uu' dsa- hi- ma' jmee- ta' kiyh' kyaah' jaa- hløḥ' hi- jwah' kyaayh' hi- ma' mi-te' kih' Dio.

⁸ Ma-la- ma-jmeeh' Cornelio lä-jë- juu' kih' dsa- he', ja- ga- ga-cheey' ta' Jope.

⁹ Ma' ga'jnä' jyoh' jmiü', ma' ngoo' ga'të' llä'hyoo' hi' ngoo' ya'jääh' dsa' he' ta' Jope. Hor' ja' ga'wii' Pee' gyuu' jee' ga'të' to' jwëë' hne', jee' na'ngiiy' kiyh' kih' Dio. ¹⁰ Ja' kyoyh' jee' ma' gyay', hnøøy' ma' kuyh'. Ta'ko' jiih' jøøy' jmee' dsa' ma', ga'hëë' mi'nëy' koo' he' ga'mi'jnää' Dio kiyh', jee' gyay' chuuy' kyaah'. ¹¹ Ga'jëëy' gyuu' jmi'gyuu' na'hñaa' lä'jëë' koo' he' la' lä'koh' ta'jmaah', na'hñuu' lä'jë' kyë' kiih' he' ga'jyoo' lä' ga'të' hwa'. ¹² Neh' ja' ma' tääh' lä'jëë' nëë' jah', ma' tääh' jah' hi' choo' goo' tüü', ma' tääh' jah' hi' sëëh' hñii' hwa', hi' ma' tääh' ta'jah' hi' hëë' gyuu' h'. ¹³ Jee' ja' ja' koo' juu', he' jäh'.

—Noo' Pee', jngëëh' jah' na' mah' kuh' —ga'jäyh'.

¹⁴ He'ja' ga'jääh' Pee':

—Jah' ha' Dsa'jøøh' kyaan'. Jëëh', ni' jaa' hi' laa' wa' hi' cha' hi' hi' ni' jaa' hi' sah' sa' ma'kuhn' jih'koh'.

¹⁵ Koo' ka'läh' ja' juu' jee' ga'të' to' jiih':

—Kih' hi' ga'jmää' Dio na'jngëë', ta' jwah' laay' wa' hi' cha' hi'.

¹⁶ Hnë' jiih' ga'la' lä'ja', ja'ga' ga'sooh' ta'jmaah' ja', ngoo' ka'läh' ta' gyuu' h'.

¹⁷ Ta'ko' jiih' ma' gya' Pee' jmee' cha'miih' huü'dsë' he' hnøø' jääh' he' ga'jëëy' ja', ga'lla'nää' dsa' hi' ga'cheë' Cornelio he', ngiiy' juu' ha' chih' hne' kih' Simón hi' mi'llu' loo' jah', lä'jiih' ga'lla'nääy' jee' ja'. ¹⁸ Ma' ga'lla'nää' dsa' he', ga'ngiiy' juu':

—¿Che' jee' la' gya' Simón, hi' tëëyh' Pee'? —ga'jäyh'.

¹⁹ Gya' ga' Pee' gyuu' jmeey' huü'dsë' ha' lä' la' he' ga'jëëy' ja', mah' ga'jah' Jmi'le' kih' Dio siiyh':

—Jëë' da' Pee', uu' dsa' ma'ya'nää' hnaah' hne'. ²⁰ Jñaa' mah' go'jëë'. Ta' jmee' to' hoh', gwa' kyaayh'. Jnä' ba' ma'cheen' dsa' na'.

²¹ He'ja' ga'jñaa' Pee' ta' jee' ma' tääh' dsa' hi' ga'cheë' Cornelio he' mah' ga'siiyh':

—Hi' jnä' la' hi' hnaah' hnäh'. ¿He' la' ma'ya'nääh' hnäh'? —ga'jääh' Pee'.

²² He'ja' ga'jääh' dsa' he':

—Ma'ya'nøø' jnääh' mada' kih' Cornelio dsa'jøøh' kyaah' jnääh'. Laay' jaa' juu' hløø' hi' lluu' hi' gah' Dio, hi' lä'jëë' judiu jwah' kyaayh'. Cornelio he' tëëyh' hne' gooh' cha'neh' kiyh' mah' nuuy' juu' he' kwah', lä'koo' mada' nuuyh' kih' ängel hi' na'jngëë'.

²³ Ja'ga' ga'taah' Pee' dsa' he' cha'neh'. Jee' ja' ga'jä' dsa' he' hwë' ja'.

Ga'lloo' Pee' kih' Cornelio

Ma' ga'jnä' jyoh' jmiü' ga'noo' Pee', ngooy' kyaah' dsa' he' hi' ga'nää' ko'llaa' øøh' jne' hi' chaa' Jope kyaayh'. ²⁴ Jyoh' jmiü' ga' ga'lla'nääy' jwi' Cesarea. Ma' gya' Corneliojøø' kyaah' lä'jëë' ga' hi' chaa' kyaay', hi' kyaah' ome' hi' jwayh' kyaah'. ²⁵ Ma' ga'lloo' Pee' ho'hne' kiyh', ya'hëë' Cornelio mah' ga'heeyh'. Lä'chah' ja' ga'juuh' Cornelio jne' cha'në' Pee', ga'jmääy' jøøh'. ²⁶ Pero Pee' ga'chaa' Cornelio ga'siiyh':

—Noo', ta' jmee' lä'na'. Dsa' ba' hne', dsa' ba' jnä' ka'läh'.

²⁷ Lä' ma'llay' ja' ba' juu' ga'taayh' cha'neh' lä'jiih' ga'tëëy' jee' tääh' jwëë' dsa' hi' ga'kuh' jee' ja'. ²⁸ Mah' ga'jääh' Pee' siiyh':

—Ma'neh' ba' hnäh' kwee', na'høø' jwërte la' kyaah' jnääh' dsa' judiu he' dsa'tooh' jnääh' ko'jøøh' kyaah' hi' sa' laa' judiu hi' ni' he' dsa'tooh' jnääh'

cha'neh⁺ kiyh⁺ sa⁺ le'. Pero Dio ma⁻mi⁻jnää⁻ kin⁺ he⁻ sa⁺ sah⁺ ni⁺ jaä⁻ dsa⁻ ni⁺ sa⁺ laay⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻. He⁻ja⁻ mo⁻so⁻ jmee⁺ ga⁺ jnä⁺ kwaat⁺ he⁻ sah⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laä⁺ judiu. ²⁹ He⁻ja⁻ sa⁺ ga⁺choon⁺ juu⁺ ni⁺ miih⁻, lä⁺ ma⁺ ga⁺lloo⁺ juu⁺ kin⁺, चाह⁺ ba⁺ ma⁻jan⁻. He⁻ja⁻ ngiin⁺ juu⁺ kyah⁺. ¿He⁻la⁻ ma⁻teeh⁺ jnä⁺?

³⁰ He⁻ja⁻ ga⁺ jāh⁺ Cornelio:

—Na⁺ ma⁻hya⁻ kye⁺ jmi⁺ sa⁺ ma⁺ kuh⁺ ma⁺ huhn⁺, ja⁻ba⁻ hor⁻ la⁻ ko⁻hi⁻ hnē⁻ ta⁺ ga⁺ hloo⁺ gyan⁺ ngiin⁺ kin⁺ kih⁺ Dio cha'neh⁺ la⁻. Koo⁻ ma⁺ ga⁺ jēēn⁺ jaä⁻ dsa⁻ ŋuuh⁻ kye⁺ hmi⁺h⁺ jih'gyeh⁺ cha'nēn⁻. ³¹ Hi⁻ he⁻ na⁻ ga⁺ jāh⁺: “Cornelio, ma⁻nuu⁻ ba⁺ Dio lä⁺ jē⁻ he⁻ ma⁻ hlēēh⁺ kyaay⁺, hi⁻ kye⁻ bih⁺ kwaat⁺ kih⁺ lä⁺ jē⁻ he⁻ ma⁻kwēēh⁺ hi⁻ tā⁻ñee⁻. ³² Chee⁻ dsa⁻ ta⁺ Jope mah⁺ wa⁺ jā⁻ Simón hi⁻ tēēyh⁻ Pee'. Hi⁻ he⁻ gya⁺ cha'neh⁺ kih⁺ he⁻ ba⁺ Simón hi⁻ mi⁻llu⁻ loo⁻ jah⁺, cha'hoo⁺ jmi⁻ñeeh⁻. Wa⁻ra⁻ ja⁺ hi⁻ he⁻, hlēēh⁺ hne⁻”, ga⁺ sūyh⁺ jnä⁺. ³³ He⁻ja⁻ चाह⁺ ba⁺ ga⁺ cheen⁺ dsa⁻ na⁺kyaa⁺ hne⁻. Hi⁻ lu⁺ ba⁺ ma⁻ jmeeh⁺ ma⁻ ñeh⁻. Na⁺ na⁻ lä⁺ jēē⁻ jnääh⁺ tøø⁺ jnääh⁺ jee⁺ la⁻ cha'nē⁻ Dio, mah⁺ nuu⁺ jnääh⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻hñah⁻ kih⁺ Dio.

Ga⁺ kwa⁺ Pee⁺ juu⁺ cha'neh⁺ kih⁺ Cornelio

³⁴ He⁻ja⁻ ga⁺ løø⁺ Pee⁺ hlēēh⁺ lä⁻ la⁻:

—Na⁺ ga⁺ ma⁻lä⁻ ngēēn⁻ kwee⁻, ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁺ koø⁻ ba⁺ laä⁺ dsa⁻ cha'nē⁻ Dio. ³⁵ Tih⁺ ba⁺ dsē⁺ Dio kih⁺ ga⁺ lä⁺ jēē⁻ hi⁻ gayh⁺ hi⁻ kih⁺ hi⁻ jmee⁺ he⁻ llu⁺. ³⁶ He⁻ la⁻ na⁻ juu⁺ he⁻ ga⁺ chee⁺ Dio kih⁺ dsa⁻ Israel. Hi⁻ hmēē⁻ la⁻ he⁻ jmee⁺ hi⁻ ti⁺ kih⁺ dsa⁻ ta⁺ la⁺ kih⁺ Jesucristo hi⁻ laä⁺ Dsa⁻ jøø⁺ kyaa⁺ lä⁺ jēē⁻ dsa⁻. ³⁷ Ñeh⁺ ba⁺ hnäh⁺ kwee⁻ ha⁻ lä⁺ ga⁺ la⁺ lä⁺ kaä⁻ hwa⁺ Judea, he⁻ ga⁺ løø⁺ ta⁺ Galilea, ma⁻ngēē⁻ he⁻ ga⁺ hlēēh⁺ Jwaa⁺ kih⁺ he⁻ saa⁺ dsa⁻ jmi⁺. ³⁸ Ma⁻nuuh⁻ ba⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ ga⁺ jmee⁺ Dio kyaah⁺ Jesús dsa⁻ chaä⁻ Nazaret. Ga⁺ kwēēyh⁺ Jmi⁻lle⁻ Na⁻ jngii⁺, hi⁻ ga⁺ kwēēyh⁺ cha⁺ miih⁺ be⁻. Hi⁻ lä⁺ kaä⁻ jee⁺ ga⁺ ngēēy⁺ ga⁺ jmeey⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ hi⁻ ga⁺ lääy⁺ lä⁺ jēē⁻ hi⁻ ma⁻ jēē⁻ wii⁺ kaah⁻ hi⁻ sa⁺ llu⁺, jēēh⁺ Dio cheh⁺ kyaay⁺.

³⁹ Jmee⁺ jnääh⁺ ju⁻dsoo⁺ kih⁺ lä⁺ jē⁻ he⁻ ga⁺ jmee⁺ Jesús hwa⁺ Judea hi⁻ jee⁺ jwii⁻ Jerusalén. Hi⁻ he⁻ ga⁺ jngii⁺ dsa⁻ kih⁺, na⁻ taay⁺ dsoh⁺ hma⁻ cru⁻. ⁴⁰ Pero Dio ga⁺ mi⁻jiyih⁺ ma⁺ ga⁺hya⁻ hnē⁻ jmi⁺ hi⁻ ga⁺ mi⁻jnääy⁻ mah⁺ jēē⁻ dsih⁺ he⁻ ma⁻lä⁺ jiiyh⁺. ⁴¹ Pero sa⁺ ga⁺ mi⁻jnääy⁻ kih⁺ lä⁺ jēē⁻ dsa⁻. Ma⁻la⁻ kyaa⁺ jnääh⁺ hi⁻ ga⁺ lleeh⁻ Dio jāä⁺ ba⁺ ga⁺ mi⁻jnääy⁻ mah⁺ jmee⁺ jnääh⁺ ju⁻dsoo⁺ kiyh⁺, jnääh⁺ hi⁻ ga⁺ kuh⁻ ga⁺ hih⁺ kyaay⁺ ma⁻ngēē⁻ ma⁻lä⁺ jiiyh⁺ jee⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺. ⁴² Ja⁻ ga⁺ ga⁺ cheey⁺ jnääh⁺ kwa⁺ jnääh⁺ juu⁺ kih⁺ lä⁺ jēē⁻ dsa⁻. Mah⁺ jmee⁺ jnääh⁺ dsoo⁺, Jesús he⁻ hi⁻ na⁻ hñaa⁺ kih⁺ Dio, laay⁺ jwēē⁺ kih⁺ lä⁺ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ jiih⁺ hi⁻ lä⁺ ja⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺. ⁴³ Ga⁺ lä⁺ jēē⁻ hi⁻ ga⁺ ngēē⁻ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁺ joo⁺ ga⁺ jmee⁺ dsoo⁺ kih⁺ Jesús, ga⁺ jāyh⁺, ta⁺ la⁺ kih⁺ bih⁺ dsa⁻ che⁺ dso⁺ kye⁻ kih⁺ lä⁺ jēē⁻ hi⁻ heeh⁺ juu⁺ kih⁺.

Ga⁺ hyoh⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laä⁺ judiu Jmi⁻lle⁻ kih⁺ Dio

⁴⁴ Hlēēh⁺ ga⁺ Pee⁺ lä⁺ ja⁻ ma⁺ ga⁺ jyoo⁺ Jmi⁻lle⁻ Na⁻ jngii⁺ nē⁺ kih⁺ lä⁺ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tāäh⁺ nuu⁻ jee⁺ ja⁻. ⁴⁵ Lä⁺ jēē⁻ øø⁺ jne⁺ hi⁻ laä⁺ judiu hi⁻ ga⁺ lla⁺ nää⁺ kyaah⁺ Pee⁺ ga⁺ taay⁺ jēē⁻ dsayh⁺ ma⁺ ga⁺ jēēy⁺ ga⁺ hyoh⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laä⁺ judiu Jmi⁻lle⁻ Na⁻ jngii⁺. ⁴⁶ Ga⁺ nuuy⁺ hlēēh⁺ dsa⁻ he⁻ jyoh⁺ juu⁺ hi⁻ ma⁻ jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ Dio. ⁴⁷ He⁻ja⁻ ga⁺ jāh⁺ Pee⁺:

—¿Hi⁻ le⁺ ha⁺ kih⁺ dsa⁻ la⁻ he⁻ saay⁺ jmi⁺, na⁺ he⁻ ma⁻hyoyh⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻ jngii⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁺ koø⁻ ma⁻hñah⁻ jne⁺?

48 He-ja- ga-jmee' Pee' mada- ga-saay- jmi- la-hih- kih' Jesús Dsa-jøøh' jnän. Ja-ga-ga-chuu' dsa- he' kyaah' Pee' mah' jäy' miil- jmi- kyaayh'.

11

Ga-jmeeh' Pee' juu' kih' øøh' jne' hi- ma' tääh' Jerusalén

1 Ga-nuu' apóstole, hi- ga-nuu' øøh' jne' hi- ma' tääh' Judea he- ga-heeh- lä-kye- hi- sa- laa' judiu juu' kih' Dio. 2 Ma' jah' Pee' ta- Jerusalén, ko-llaa' øøh' jne' ga-løø' ti choo' juu' kyaayh', kih' he- ma' laay' he- jmee' bi- uu- jmi- ngo' kih' dsa- ñuu- . 3 Ga-jäyh' :

—¿He-la' ñeeh' na-jëeh' dsa- hi- sa- ga-wih' jmi- ngo' kih' hi- na' kuh' kyaayh' ko-jøh'?

4 He-ja- ga-jmeeh' Pee' juu' lä- ma' hu- ha- lä- ga-la' kiyh' ta- jee' ñee', ga-jäyh' :

5 —Jnä' ma' gyan' jwi- Jope ngün' kin- kih' Dio ma' ga-hëe' mi-nën- ko- he- ga-mi-jnä- Dio kin- . Ga-jëen' ko- he- la' lä-koh' ta-jmaah' na-huu- lä-jë- kye' sakiih' ga-yyoo' gyuu' lä- ga-të' jee' ma' gyan' . 6 Ga-jëen' kwee' , hi- ga-mi-kyuun' hi- jah' ma' tääh' neh' . Ga-jëen' jah' hi- choo' goo- ti- , ga-jëen' jah' hää' kyaah' jah' hi- sëeh- hñii' hwa' hi- ga-jëen' ta-jah' hi- hëe' gyuu' . 7 Jee' ja- ga-nuun' ko- lle' he- ga-hlëeh' gyuu' , ga-jäh' : “Noo- Pee' , jngëeh' jah' na- mah' kuh' .” 8 He-ja- ga-ngün' kiyh' : “Jah' ha' Dsa-jøøh' kyaan- . Jëeh' , ni- jaa- hi- laa' wa' hi- cha- hi- hi- ni- jaa- hi- sah' sa- ma' kuh- jih'koh' .”

9 Ko- ka-läh' ga-hlëeh' gyuu' jee' ga-të' to' jiih- : “Kih' hi- ga-jmää' Dio na-jngëe' , ta- jawah' laay' wa' hi- cha- hi- .” 10 Hnë- jiih' ga-la' lä-ja- , ja- ga' sooh' ka-läh' ta-jmaah' ja- , ngoo' ta- gyuu' . 11 Lä-cha' ja- ga-lla-nää' uu- dsa- ñuu- hi- ya-nää' Cesarea, hnaayh- jnä' jee' ma' gyan' . 12 Hi- Jmi- lle' kih' Dio ga-siih' jnä' jee' ja- : “Gwa- ba- hne- , ta- jmee' to' hoh'” , ga-jäyh' . Hi- jñee' øøh' jne' hi- cha- jee' ja- ga-jmee' ko-jøh' kyaah' jnä' lä- ga-të' cha'neh' kih' dsa- ñuu- hi- ga-tëeh' jnä' . 13 Dsa- ñuu- he' , ga-jmeeyh' juu' he- ga-jëe' ja- ángel hi- ga-noo- cha'ney' cha'neh' kiyh' . Hi- ga-jmeeyh' juu' ha- lä- ga-jäh' ángel siih' : “Chee' dsa- ta- Jope mah' wa' ja- Simón, hi- tëe'yh' Pee' . 14 Hi- he' kwa' juu' ha- lä- jee' lääh' kyaah' lä-jëe' hi- cha- kya'” , ga-jäh' ángel siih' . 15 Lä- ma' ga-løøn' hlëeh' dsa- he' , ga-yyoo' Jmi- lle' Na-jngii' né' kih' lä-jaa- lä-jaa- , lä-koh' ga-yyoo' né' jnän' lä- ma' to- né' . 16 Ja- ga' ga-lä-dsooh- dsën- lä-ko- ga-jäh' Jesús jää' : “Ma' ra' ju-dsoo' , Jwaa' ga-chaay' dsa- jmi- kyaah' jmi- ba' , pero hnäh' saah' hnäh' jmi- kyaah' Jmi- lle' Na-jngii' .” 17 Cher'mah' Dio ga-kwëeh' dsa- he' , ja- ba' he- ga-kwëe'yh' jne' lä- ma' ga-heeh' jne' Jesús Dsa-jøøh' jnän' , ¿hee- laa' jnä' mah' jwiin' Dio: “Ta- kwëeh' hi- na-”?

18 Ma' ga-nuu' dsa- he' juu' kih' Pee' ga-taayh' ti' ba' , ga-jmeey' juu- kih' Dio, ga-jäyh' :

—Na' ga' ma- na' jwë' kih' hi- sa- laa' judiu mah' dsa-jëe'yh' kyaah' Dio hi- jmee' cha- dsa- .

Ga-lä-jwëe' øøh' jne' jee' jwi- Antioquia

19 Lä- ma' ga-jngiih' dsa- kih' Esteban, ga-løø' dsa- jmeeh' øøh' jne' . He-ja- ga-hwëe' jee' jwi- Jerusalén, ga-sa' ga-jñee' ga-näy' ta- jee' jyoh' . Ga-näy' ta- Fenicia, ta- Chipre, ta- Antioquia. Dsa- judiu he' ga-näy' kway- juu' kih' Dio lä-kaa- jee' tääh' ma-la- dsa- goo' bih' . 20 Pero jee' kih' hi- ga-hwëe-

he', ma' tääh' ko-llaa' hi- chaä- Chipre hi- ma' tääh' hi- chaä- Cirene. Ma' ga-lla-nää' hi- he' jwii- Antioquia ga-kway' ju'hmee' kih' Jesús lä'kye- kih' hi- sa- laa' judiu. ²¹Peer- cha-miih- be' ga-kwa' Dio kiyh', he-ja- jwëë' dsa- ga-ngëë' hñii' kih' Jesús jwii- Antioquia.

²²Ga-tëeh' ooh' jne' hi- ma' tääh' Jerusalén juu' ja-. He-ja- ga-cheey' Bernabé, ngooy' ta- jwii- Antioquia. ²³Ma' ga-loo' Bernabé jee' ja-, ga-jëë' he- ga-mi-jää' Dio cha-miih- dsa- he', he-ja- ga-tih' dsëy'. Hi- ga-kwëëyh' nuuh- mah' dsa-taayh' mi-teyh' lä-kaa- tuh-dsëy' kih' Dsa-jöoh' jnän'. ²⁴Bernabé he' ma' llu' dsëy' hi- ma' dsoo' dsëy' cha-miih- ka-läh' hi- ma' kyey- cha-miih- be' kih' Jmi-lle' Na-jngii'. Ma' ga-jëë' dsa- ha- lä- jmeey', he-ja- jwëë' dsa- ga-heeh- juu' kih' Dsa-jöoh' jnän'.

²⁵Ma- ngëë' he- ja-, ya-hëë' Bernabé ngoo' ta- Tarso na'hnaäyh- Saulo. Ma' ga-jnääh' Saulo, ga-jääy' ta- Antioquia. ²⁶Jee' ja- ga-taayh' koo- ñe- jmi' kyaah' ooh' jne' he' mah' ga-mi-tëëy- jwëë' dsa-. Jee' jwii- Antioquia ja-, jee' ja- to-né' ga-mi-cheey- ooh' jne' cristiano, he- hnøø' jäh- Cristo mah'.

²⁷Jmii' ja- ga-hwëë- ko-llaa' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio hi- ma' tääh' Jerusalén, na'nääy' ta' jee' jwii- Antioquia. ²⁸Jaa- dsa- he' hi- chee- Agabo, ga-nooy- ga-hlëëyh' lä-koo- jäh' Jmi-lle' kih' Dio, ga-jäyh' jä- koo- hoo' lä-kaa- jmi-gyuu-. Hi- ga-lä-te' ba' lä-koo- ga-jäh' Agabo, lä- ma' laa' Claudio rey to-né'. ²⁹He-ja- ga-taah' ooh' jne' hi- tääh' Antioquia juu' kwee- he- cheey' miih- kuu' kih' ooh' jne' hi- tääh' ta' Judea, ha- koo- te' tää- kwa' lä-jaa- lä-jaa-. ³⁰Lä-ja- ga-jmeey' hi- ga-tooyh- goo- Bernabé kuu' ja- kyaah' Saulo mah' na-ngëëy' kih' hi- ma' laa' dsa-gyuu' kyaah' gwah' hwa' Judea ja-.

12

Ga-jngëëyh' Jacobo hi- ga-taayh- Pee' neh-ñe'

¹Ja-ba' jii- ja-, ga-jmeey' rey Herode mada- he- ga-jmeeyh' ko-llaa' ooh' jne'. ²Ga-jngëëyh' Jacobo ooh' Jwaa- kyaah' ñe'tuuh-. ³Ma' ga-nuu' rey he' he- ga-tih' dsë' dsa- judiu he- ga-juu' Jacobo, he-ja- ga-jmeey' mada- wa' jaa' Pee' ka-läh'. He-ja- ga-la' ma' tē- jmi' he- kuh- dsa- he'ñiih- he- sa- kyaah' levadura. ⁴Ma' ga-jaa' Pee', ga-taah- dsih' neh-ñe'. Ga-taayh- ja-goo- kye' nää' hløø' hi- ma' jää- ma' kyeë' lä-koo- nää' hi- ga-hää' Pee'. Herode ma' jmeë- huudse- ma' mi-jnääh' kih' dsa- ga- ma-goh- jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mah'. ⁵Ga-jä' ba' Pee' neh-ñe' pero ta'ko-jiih' ma' hääh' neh-ñe' ni- jaa- ooh' jne' sa- ga-tuy' he- ma' chuuy' kyaah' Dio kwaat' kih' Pee'.

Dio ga-lee- Pee' neh-ñe'

⁶La' kwaat' ma' mi-jnääh- Herode kih' dsa- wa-ra- ga-jnä'. Pero ja-ba' hwë' ja-, ma' na-kyaah' Pee' na-hñuu' kyaah' to' caden- ja- ba' jee' kih' uu' hløø' hi- ma' na-hñuu' kyaayh'. Hi- ma' tääh' ga-jñah' hløø' hi- ma' høø- hoo' neh-ñe' ja-. ⁷Ni- sa- ga-lä-liih' ga- hløø' he', ma' ga-lloo' jaa- ángel kyaah' Dio, hi- lä- ga-dsa' neh-ñe' ga-lä-jnä' je-. Lä-cha' ja- ga-chaay' Pee', ga-siiyh'.

—Noo- na'koh'.

Lä-cha' ja- ga-sa' ga-hla' caden- he- ma' na-hñuu' gooy-. ⁸Hi- ga-jäh' ángel:

—Kye' hmiih- kyah', hee' loo- kyah'.

Lä-ja- ga-jmeey' Pee', mah' ga-siiyh' ka-läh':

—Bää' hmiih- kyah' mah' man' ga-juh-.

⁹ Hi⁻ ya⁻ hēē¹ ángel, kaah⁻ lleē⁻ Pee⁻. Sa⁻ űey⁻ che⁻ dsoo⁻ he⁻ jmee⁻ ángel, he⁻ kē⁻ bih⁻ laay⁻. ¹⁰ Ga⁻ ngēēy⁻ jee⁻ ma⁻ tāāh⁻ koo⁻ nāā⁻ hløø⁻, hi⁻ lā⁻ ja⁻ jee⁻ ga⁻ tē⁻ to⁻ nāā⁻ hløø⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ tēēy⁻ ho⁻ haah⁻ he⁻ la⁻ kyaah⁻ űe⁻ jee⁻ hwēē⁻ dsa⁻ ta⁻ cha⁻ jwē⁻. Hñii⁻ ba⁻ haah⁻ ja⁻ ga⁻ na⁻. Ga⁻ hwēēy⁻, hi⁻ ga⁻ kwayh⁻ koo⁻ jwē⁻, jee⁻ ja⁻ ga⁻ bi⁻ ángel kih⁻ Pee⁻. ¹¹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lā⁻ liih⁻ Pee⁻, ga⁻ jmeey⁻ hññ⁻ dsē⁻:

—Dsoo⁻ ba⁻ ma⁻ cheē⁻ Dio ángel kyaā⁻ hi⁻ ma⁻ lāā⁻ jnā⁻ kih⁻ Herode hi⁻ ma⁻ lāāy⁻ jnā⁻ kih⁻ lā⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ hnøø⁻ dsa⁻ goon⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁻ kin⁻.

¹² Ma⁻ ga⁻ lā⁻ liiyh⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ laay⁻, lā⁻ chah⁻ ja⁻ ngaayh⁻ ta⁻ kih⁻ María choo⁻ Jwaa⁻, he⁻ ba⁻ hi⁻ tēēyh⁻ Marcos, jee⁻ ma⁻ tāāh⁻ jwēē⁻ hi⁻ ngñ⁻ kih⁻ Dio. ¹³ Ma⁻ ga⁻ lloo⁻ Pee⁻ ho⁻ haah⁻ jee⁻ dsa⁻ taah⁻ dsa⁻, ga⁻ tēēy⁻. Lā⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ nuu⁻ jaā⁻ chih⁻ mē⁻ hi⁻ cheē⁻ Rode tēēy⁻, mah⁻ ngooy⁻ na⁻ jēēy⁻. ¹⁴ Lā⁻ chah⁻ ja⁻ ga⁻ lā⁻ kyayh⁻ lle⁻ kih⁻ Pee⁻ hi⁻ ma⁻ tēē⁻. Peer⁻ ga⁻ nøh⁻ dsēy⁻. Ni⁻ sa⁻ ga⁻ nāy⁻ ho⁻ haah⁻ ja⁻, ngaayh⁻ ko⁻ chih⁻ na⁻ jmeeyh⁻ juu⁻ kih⁻ hi⁻ ma⁻ tāāh⁻ cha⁻ neh⁻ ja⁻, ga⁻ jāyh⁻:

—Hi⁻ Pee⁻ cheh⁻ ho⁻ haah⁻.

¹⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ hi⁻ ma⁻ tāāh⁻ jee⁻ ja⁻, siiyh⁻ chih⁻ mē⁻ he⁻:

—He⁻ ngaah⁻ ba⁻ hne⁻ na⁻.

Pero chih⁻ mē⁻ he⁻ sa⁻ tāā⁻ sa⁻ jaay⁻, ma⁻ jāyh⁻:

—Hi⁻ he⁻ na⁻.

He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ dsa⁻ he⁻:

—Ángel kyaā⁻ Pee⁻ ba⁻ na⁻.

¹⁶ Lā⁻ ma⁻ cheh⁻ ja⁻ ba⁻ Pee⁻ ho⁻ haah⁻ ja⁻, tēēy⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ nāy⁻ ho⁻ haah⁻ ja⁻, ga⁻ jēēy⁻ Pee⁻. Ga⁻ taayh⁻ jēē⁻ dsayh⁻. ¹⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁻ Pee⁻ lii⁻ kyaah⁻ gooy⁻, mah⁻ sa⁻ tooyh⁻ miih⁻. Ga⁻ jmeeyh⁻ juu⁻ ha⁻ lā⁻ ga⁻ jmee⁻ Dio he⁻ ya⁻ hēēy⁻ neh⁻ űe⁻, hi⁻ ga⁻ jāyh⁻:

—Go⁻ jmeeh⁻ juu⁻ la⁻ kih⁻ Jacobo hi⁻ kih⁻ lā⁻ jēē⁻ øøh⁻ jne⁻.

Ja⁻ ga⁻ ya⁻ hēēy⁻ ngooy⁻ ta⁻ jee⁻ jyoh⁻.

¹⁸ Ma⁻ ga⁻ jnā⁻ jyoh⁻ jmi⁻, Peer⁻ ga⁻ tēē⁻ ga⁻ jēē⁻ hløø⁻ he⁻ kyaah⁻ dsa⁻ kyaayh⁻, kih⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻ jēēy⁻ ha⁻ lā⁻ ya⁻ hēē⁻ Pee⁻ jee⁻ ja⁻. ¹⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁻ Herode mada⁻ he⁻ na⁻ hnāāyh⁻ Pee⁻ ka⁻ lāh⁻. Ma⁻ sa⁻ ga⁻ jnāāyh⁻, ga⁻ lla⁻ kyaay⁻ hløø⁻ he⁻ jmi⁻. Lā⁻ jiih⁻ ga⁻ jmeey⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻ jngēēyh⁻ hløø⁻ he⁻. Ja⁻ ga⁻ ya⁻ hēēy⁻ hwa⁻ Judea, ngooy⁻ na⁻ gyay⁻ ta⁻ Cesarea.

Ga⁻ juu⁻ Herode

²⁰ Pero ma⁻ cha⁻ hñii⁻ kih⁻ Herode kyaah⁻ dsa⁻ chaa⁻ Tiro hi⁻ kyaah⁻ hi⁻ chaa⁻ Sidón ka⁻ lāh⁻. Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ jee⁻ ja⁻ sa⁻ ma⁻ hnøø⁻ hñii⁻. Jēēh⁻ ma⁻ ga⁻ nāāy⁻ lay⁻ løø⁻ ta⁻ jwi⁻ kih⁻ Herode. He⁻ ja⁻ na⁻ nāāy⁻ na⁻ llay⁻ juu⁻ kyaah⁻ Herode. Pero to⁻ nē⁻ da⁻, ga⁻ taayh⁻ juu⁻ kwee⁻ kyaah⁻ Blasto, hi⁻ kye⁻ ta⁻ juih⁻ kyaah⁻ rey Herode, mah⁻ hñii⁻ bih⁻ llay⁻ juu⁻ kyaah⁻ Herode. ²¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ tøø⁻ rey he⁻ jmi⁻ he⁻ ya⁻ nāā⁻ dsa⁻. Ma⁻ ga⁻ lloo⁻ jmi⁻ ja⁻, ga⁻ lla⁻ nāā⁻ dsa⁻ he⁻ hi⁻ ga⁻ kēh⁻ rey hñiih⁻ he⁻ kēyh⁻ ma⁻ llay⁻ ta⁻ mah⁻ na⁻ gyay⁻ nē⁻ ta⁻ kiyh⁻, ga⁻ kway⁻ juu⁻. ²² Ma⁻ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ he⁻ juu⁻ kiyh⁻ ja⁻, ga⁻ tooyh⁻ cha⁻ miih⁻ miih⁻, ga⁻ jāyh⁻:

—Ja⁻ he⁻ dsa⁻ ñuih⁻ na⁻ hlēēh⁻, Dio ba⁻ na⁻ hlēēh⁻.

²³ Lā⁻ chah⁻ ja⁻, ja⁻ jaā⁻ ángel kyaā⁻ Dio, ga⁻ jmeey⁻ dsoo⁻ kih⁻ rey Herode, kih⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻ jmeey⁻ juih⁻ kih⁻ Dio. He⁻ ja⁻ ga⁻ kaay⁻ jah⁻ lā⁻ jiih⁻ ga⁻ juuy⁻.

²⁴ Pero ga⁻ nāā⁻ ba⁻ øøh⁻ jne⁻ kway⁻ juu⁻ kih⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnān⁻ hi⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ngoo⁻ dsa⁻ lā⁻ jwēē⁻ hi⁻ heh⁻ juu⁻ ja⁻.

25 Ma' ga⁻hñaa⁻ ta' he⁻ na⁻hñaa' Bernabé kyaah' Saulo, ga⁻hwëëy⁻ Jerusalén, ga⁻lla⁻näy⁻ ka⁻läh' Antioquia jääy⁻ Jwaa⁻ hi⁻ tëëyh⁻ Marcos.

13

Ga⁻hñaaqy' Bernabé kyaah' Saulo mah' dsa⁻näy⁻ dsa⁻kway⁻ ju'hmëë'

1 Jee' kih' øøh' jne' hi⁻ ma' tääh' Antioquia ja⁻, ma' tääh' hi⁻ ma' ngëë⁻ juu' kih' Dio hi⁻ ma' tääh' ta⁻jwoh'. Hi⁻ he' Bernabé, hi⁻ Simón hi⁻ ma' tëëyh⁻ Läh⁻, Lucio hi⁻ ma' chaa⁻ Cirene, Manaén hi⁻ ga⁻kwaä' kwee⁻ kyaah' Herode hi⁻ ma' laa' lle'moh' hwa' Galilea, hi⁻ Saulo ka⁻läh'. 2 Ta'ko⁻jiih' ma' tääh' øøh' jne' he' sa⁻kuh⁻hiyh⁻, hnaayh⁻ Dio lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsëy', ga⁻hlëéh' Jmi⁻lle' Na⁻jngii' kyaayh', ga⁻siyh⁻:

—Hñaa⁻ Bernabé kyaah' Saulo mah' jmeey' ta' he⁻ kwëéh⁻ jnih'.

3 Ma⁻ngëë⁻ ma⁻ngiiy' kih' Dio sa⁻ga⁻kuh⁻ ga⁻hiyh', ja⁻ga⁻ga⁻kyey⁻ gooy⁻ në' kih' Bernabé kyaah' Saulo. Hi⁻ ma⁻dsaa⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻hiyh' juu' kyaah' dsa⁻kyaayh'.

Ngoo' Bernabé kyaah' Saulo ta⁻ Chipre

4 Ngoo' Bernabé kyaah' Saulo ta⁻ hwa' Seleucia lä⁻hih⁻ kih' Jmi⁻lle' Na⁻jngii'. Ma⁻ga⁻lla⁻näy⁻ Seleucia, ga⁻täayh⁻ neh⁻ barco, ga⁻näy⁻ ta⁻ hwa⁻ he⁻ cheë⁻ Chipre. 5 Ma⁻ga⁻tëëy⁻ jwii⁻ Salamina, ga⁻täayh⁻ neh⁻ gwah⁻ kih' judiu he⁻ tøø⁻ jee' jwii⁻ ja⁻, mah' ga⁻kway⁻ juu' kih' Dio. Hi⁻ ma⁻jääy⁻ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻kwa⁻ be' kiyh'.

6 Ga⁻ngëëy⁻ lä⁻ ga⁻dsa⁻ hwa⁻ Chipre he⁻ hä' jee' jmi⁻ñeeh⁻, lä⁻jiih' ga⁻lla⁻näy⁻ jee' jwii⁻ Pafos. Jee' ja⁻ ga⁻jëey⁻ jaa⁻ judiu hi⁻ tëë⁻ ji⁻nah', hi⁻ ma⁻ cheë⁻ Barjesús. Ma' jmääy⁻ hñiiy⁻ lä⁻koh' jaa⁻ hi⁻ ngëë⁻ juu' kih' Dio. 7 Dsa⁻tëë⁻ he' ma' jwayh⁻ kyaah' lle'moh' hi⁻ ma' cheë⁻ Sergio Paulo, hi⁻ kyuah⁻ cha⁻miih⁻. He⁻ ja⁻ lle'moh' he' ga⁻jmeey' mada' he⁻ na⁻kyaay⁻ Bernabé kyaah' Saulo, kih' he⁻ ga⁻lä⁻hyoh⁻ dsëy' nuuy' juu' kih' Dio. 8 Pero dsa⁻tëë⁻ he', hi⁻ tëëyh⁻ Elima kyaah' juu' griego, hi⁻ he' na⁻, ma' ha⁻ kih' Bernabé kyaah' Saulo. Jëéh', sa⁻ ma' hnøøy' he' ma' heeh⁻ lle'moh' he' juu' kih' Dio. 9 He⁻ ja⁻ ga⁻hlëéh' Saulo, he' ba' hi⁻ cheë⁻ Paa'. Ga⁻hlëëyh' kyaah' cha⁻miih⁻ be' kih' Jmi⁻lle' Na⁻jngii' hi⁻ ga⁻jëey' koø⁻ hweh⁻ në' dsa⁻tëë⁻ he'. 10 Mah' ga⁻jäyh⁻:

—He⁻ ba' che⁻ ta⁻juuh' hne⁻, Peer⁻ hlëéh' hne⁻, joo⁻ hi⁻sa⁻llu'. ¿He⁻la' hnooh⁻ la⁻dsëéh⁻ kih' lä⁻jë⁻ he⁻llu'? ¿Lih' ba' laa⁻ he⁻ hah⁻ kih' jwë⁻llu' kih' Dsa⁻jøøh' jnän'? 11 Na⁻ heeh' Dio hne⁻ wi'. Jä⁻tuu' mi⁻nëh'. Mo⁻so⁻ jëéh' jmëë⁻ hyoo⁻ miih⁻ jmi⁻ —ga⁻jäh' Paa'.

Lä⁻chah' ja⁻ ga⁻løø⁻ mi⁻nëy' mah' ga⁻jäy⁻ tuu'. Lä⁻ku' lä⁻jii' kiyh' ma' hnaayh⁻ jaa⁻ hi⁻ ma' jääy', kih' he⁻ mo⁻so⁻ ga⁻lä⁻jna⁻ mi⁻nëy'. 12 Ma' ga⁻jëë⁻ lle'moh' he' he⁻ ga⁻la⁻lä⁻ja⁻, ga⁻heeyh⁻ kih' Jesús. Peer⁻ ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsëy' ma' ga⁻nuuy' juu' kih' Jesús.

Nëe' Paa' kyaah' Bernabé Antioquia he⁻ na⁻heë⁻ hwa' Pisidia

13 Ja⁻ga⁻ya⁻hëë⁻ Paa' jwii⁻ Pafos ga⁻kyaayh' dsa⁻kyaayh', ga⁻näy⁻ ta⁻ Perge, jwii⁻ he⁻ na⁻heë⁻ Panfilia. Pero Jwaa⁻ ga⁻bee⁻ dsa⁻kyaayh' mah' ngaayh' ta⁻ Jerusalén. 14 Ga⁻ngëë⁻ Paa' kyaah' Bernabé jwii⁻ Perge, ga⁻lla⁻näy⁻ ta⁻ jyoh⁻ Antioquia he⁻ nøø⁻ hwa⁻ Pisidia. Ma' ga⁻të⁻ jmi⁻ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻dsë⁻, ngoo⁻ Paa' kyaah' Bernabé gwah⁻ kih' dsa⁻ judiu mah' ga⁻täayh' jee' ja⁻. 15 Ma⁻ngëë⁻

ma-hē' jaa' dsa- miih- he- na-sii- nē' ley kih' Moisé hi' ga-hēy' miih- he- ga-sii' hi- ga-ngēē' juu' kih' Dio, ja-ga' ga-jāh' dsa-kaah' hi- ma' hā' goo-gwah' ja-:

—Cher'mah' cha- miih- he- jawah' hnāh' dsa-nūuh- øøhn', hlēēh' jnāäh' miih- he- jmee' llu' kyaa' jnāäh' —ga-jāyh'.

¹⁶ He-ja- ga-noo- Paa', ga-jmee' lii- kyaa' gooy' mah' wa' dsa-taayh' ti'. Ga-jāyh':

—Nūh- da' hnāh' dsa- Israel hi- lä-jēē- ga' hnāh' hi- gah' Dio. ¹⁷ Dio kyaa' jnāäh' dsa- Israel, ga-lleeh- dsa- ma-gyuh- kyaa' jnāäh' mah' leey' dsa- kyaa' hi- ngoo' ba' mi-jāy' lä-jiih' ga-tē' koo- jwii- juuh- lä- ma' täāyh' hwa' Egipto ma-ke- laay' dsa- jñah' kih' hwa' ja-. Ma-ngēē' he- ja-, kyaa' cha- miih- be' ga-hwēē' Dio dsa- he' hwa' ja-, mah' ga-lla-nāay' hwa' kiyh'. ¹⁸ Ta'ko-jiih' ga-taah' dsa- he' to'loo' ji-ñe- jee' la' hwa' ki-, ga-lä-be' dsē' Dio kyaa' kih' lä-jē- he- hliih' he- ma' jmee'. ¹⁹ Ma-ngēē' he- ja-, ga-heē' Dio gyii' nää' dsa- hi- ma' täāh' hwa' he- cheē- Canaan. Hwa' kih' dsa- he' ga-jmee' Dio heē' dsa- ma-gyuh- kyaa' jnāäh'.

²⁰ Ma' ga-lla-nāay' hwa' Canaan ja-, ga-hñaa' Dio hi- ga-ka' nē' kih' dsa- he', lä-jiih' ga-lloo' jmi- ga-hñaa' Samuel hi- ga-ngēē' juu' kiyh'. Lä-ja- ga-jmee' Dio kyaa' lä-jiih' ga-tē' kye' hñaa-loo' na-dsē- to'lo-gya' ji-ñe-.

²¹ Jii- kih' Samuel, dsa- Israel ga-ngēēy' jaa- hi- leē' rey kyaa'. He-ja- ga-hñaa' Dio Saül, hi- ga-laa' rey to'loo' ji-ñe-. Jmi- Saül he' ma' cheē- Cis, hi- ma' laa' sa'ju- kih' Benjamín. ²² Ma-ngēē' he- ja-, Dio ga-lleē- Saül mah' ga-llaay' David hi- ga-koo' nē' kiyh'. Ga-jmee' Dio ju'dsoo' kih' David, ga-jāyh': "Ma-jēēn- David joo' Isai. Kih' hi- he' ba' ma-tih' dsēn, jēēh' hi- he' jmee' lä-jē- he- hnoon'." ²³ Hi- jee' kih' jaa- jee' lä-jēē- sa'ju- kih' David he', ga-lä-chaa' Jesús, hi- ga-cheē' Dio mah' läay' dsa- Israel lä-koo' ga-jāyh' jaa'.

²⁴ Jää' ja-ga-ja- Jesús, ma' kwa- Jwaa- juu' kih' lä-jēē- dsa- Israel. Ga-hlēēyh' dsa- mah' dsa-jeeyh' kyaa' Dio hi- he- saay' jmi-. ²⁵ Hi- lä-koh' ma' jēē- Jwaa- ngoo' dsa-hñaa- ta' kiyh', ga-jāyh': "¿Hi- jnā- laah' hnāh'? Ja- he' jnā- hi- noø' juu' ja- lä-koo- jmeeh- hnāh' hūh' dsē-. Hi- ja- kēē- kin', sa- tē-dsēēn' chiihn' mah' llen' loo- he- hā' tüy", ga-jāh' Jwaa'.

²⁶ Ngoo' ba' Paa' hlēēh', ma' jāyh':

—Hnāh' dsa-goon- hi- laa' sa'ju- kih' Abraham, kyaa' lä-jēē- ga' hnāh' hi- gah' Dio, jnā' jne' ba' ga-cheē' Dio juu' la- mah' läā' jne'. ²⁷ Pero dsa- hi- ma' täāh' Jerusalén, kyaa' dsa- ta' kyaa' sa' ga-lä-kyuuy' Jesús. Ni- kih' hi- ga-ngēē' juu' kih' Dio llo'joo' sa' ga-lä-ngēēy', ma-ke- ma' hē- dsa- he' juu' ja- lä-jē- jmi- he- teeh- dsa- dsē'. Heh' lä-koh' ma' jāyh' he- jmee' bii' juu' Jesús, ga-lä-te' lä-jē- juu' he- ma' hēy- ja-. ²⁸ Pero sa' ga-jnøy' he- kyaa' ma' bāayh- Jesús mah' lä-jwē- ja- ma' jngiiyh' kih', he- ja- ga-ngiiy' kih' Pilato mah' wa' jmee' hih' he- juuy'. ²⁹ Ma' ga-lä-te' lä-jē- go-te' lä-koo- na-sii- kiyh' jää', ja-ga- ja-jñaa' dsih' dsoh' hma-cru- mah' na'haay'. ³⁰ Pero Dio ga-mi-jiiyh' jee' kih' hi- na-juu'. ³¹ Hi- cha- miih- jiih- ga-lä-jnāay' jee' kih' hi- na'nää' kyaa' Jerusalén, lä- ma' täāyh' Galilea. Hi- he' na- hi- jmee- ju'dsoo' kih' lä-jēē- dsa- jmi- na'.

³² Ja-ba- lä-ja- kwa- jnāäh' ju'hmēē' la-, ja-ba' juu' he- ga-bāāh- Dio hñii' kyaa' dsa- ma-gyuh- kyaa' jnāäh'. ³³ He- ga-mi-jiiyh' Jesús, ga-mi-te' Dio juu' kih' jee' kyaa' jnāäh', hi- laa' sa'ju- kih' Abraham. Lä-ja- ga-lä-te' lä-koo-

na⁻si⁻ salmo hwëh' tɔ': "Hne⁻ laah⁺ gyuu⁻ kyaan⁺, na⁺ ma⁻ laan⁺ Tää kyaah⁺", ga⁻jäh' Dio. ³⁴ Kyaah' he⁻ ga⁻mi⁻jiiyh' Jesús jee' kih' hi⁻ ma⁻na⁻juu' mah' mo⁻so⁻ juu' gyih' jih⁻koh', lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻te' juu' he⁻ ma⁻na⁻si⁻ lä⁻la⁻: "Mi⁻te' ba' jnä' lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻jwii⁻n David", ga⁻jäh' Dio. ³⁵ Hi⁻ ja⁻ ba' lä⁻ja⁻ lle⁻ka⁻ läh' në' salmo: "Sa⁻ kwah' jwë' jyah⁺ jmi⁻ngo⁺ kih' hi⁻ na⁻jngëë' kyaah⁺", ga⁻jäh' David.

³⁶ Ga⁻mi⁻te' ba' David lä⁻koh' ga⁻lä⁻hyoh⁺ dsë' Dio lä⁻ ma⁻ kyey⁻ në' kih' dsa⁻ kyaay⁺. Hi⁻ ma⁻ ga⁻juuy⁺ na⁻haa⁻ dsih' koo⁺ jee' na⁻haa⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaay⁺. Hi⁻ ga⁻jngaah⁻ ba' jmi⁻ngo⁺ kiyh⁺. ³⁷ Pero hih' hi⁻ ga⁻lä⁻jiih' he', sa⁻ ga⁻jngaah⁻ jmi⁻ngo⁺ kiyh⁺.

³⁸ He⁻ja⁻ hnø⁻ lä⁻ngëëh' hnäh' øøhn', ta⁻la⁻ kih' Jesús hi⁻ hlëëhn' kih' la⁻ dsa⁻ che⁻ dso⁻kye⁻ jnän'. ³⁹ Lä⁻jëë⁻ hi⁻ dsoo⁻ dsë' kih' Jesús, hi⁻ he' ba' hwëë⁻ lluu⁺, lääy⁺ kih' lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻ hlääyh⁻ cha⁻në' ley⁻kih' Moisé. Jëëh' sa⁻ hwëë⁻ jne' lluu⁺ cha⁻në' Dio kyaah' he⁻ høø⁻ jne' ley⁻ja⁻. ⁴⁰ Leëh' hnäh', mah' sa⁻ jä⁻ në' kyah' hnäh' lä⁻koø⁻ ga⁻jäh' hi⁻ ga⁻ngëë' juu' kih' Dio:

⁴¹ Jëë' da' hnäh', dsa⁻ hi⁻ mi⁻kwah⁺ juu' kin⁺, wa⁻ lä⁻dsaa⁻ hoh' hnäh', wa⁻ heëh' hnäh' go⁻te⁻.

Jëëh' jee' kyah' hnäh' jmeen' koø⁻ he⁻ jmee' dsaa⁻ hoh' hnäh'.

Ni⁻ lä⁻ja⁻ sa⁻ jmeeh' hnäh' dsoo⁻ ma⁻ke⁻ hi⁻ ga⁻ ga⁻jmeeh' juu' kyah' hnäh', ga⁻jäh' Dio.

⁴² Lä⁻ ma⁻ ya⁻hëë' Paa' kyaah' Bernabé neh⁺ gwah⁺ kih' dsa⁻ judiu, ga⁻chuy⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu kyaayh⁺:

—Ja⁻ ya⁻nääh' hnäh' ka⁻läh' jyoh' jmi⁻ he⁻ teëh⁻ dsa⁻ dsë' mah' kwah' hnäh' ka⁻läh' juu' na⁻ kyaa⁺ jnääh'.

⁴³ Ma⁻ ga⁻hwëëy⁻ neh⁺ gwah⁺ ja⁻, jwëë' dsa⁻ judiu hi⁻ lä⁻kye⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu hi⁻ ma⁻ hnaah⁻ Dio, ga⁻jmeey' ko⁻joh' kyaah' Paa' kyaah' Bernabé. He⁻ja⁻ ngoo⁺ ba' Paa' hlëëyh⁻ mah' wa⁻lla⁻nää' bih' ta⁻ cha⁻në' kyaah' he⁻ mi⁻jää⁺ Dio.

⁴⁴ Ma⁻ ga⁻të' jmi⁻ he⁻ teëh⁻ dsa⁻ dsë', miih⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻dsaa⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ chaa⁻ jee' jwii⁻ ja⁻, na⁻nääy⁺ na⁻nuy⁺ ha⁻ lä⁻ la⁻ juu' kih' Dio. ⁴⁵ Pero ma⁻ ga⁻jëë' dsa⁻ judiu, he⁻ ga⁻kuh⁺ jwëë' dsa⁻, he⁻ja⁻ ga⁻lä⁻lleey⁺ jwërte, ga⁻løøy⁺ lä⁻dsëëy⁺ kih' juu' he⁻ ma⁻ kwa⁻ Paa' hi⁻ ma⁻ hlëëyh⁻ wii⁺ kiyh⁺.

⁴⁶ Pero Paa' kyaah' Bernabé sa⁻ ga⁻lä⁻goyh⁺ ga⁻hlëëyh⁺ dsa⁻ he', ga⁻jäh⁺:

—Kyah' hnäh' to⁻në' dsa⁻ goon⁻ jmee' bii⁻ he⁻ nuuh⁻ hnäh' juu' kih' Dio he⁻ ma⁻kwa⁻ jnääh' la⁻. Pero he⁻ beh' hnäh' juu' la⁻, mi⁻jnääh' hnäh' hñaah' sa⁻ hnooh⁻ hnäh' ha⁻ lä⁻ jee' jmee' chaa⁻ hnäh' tää⁺. Na⁺ na⁻ hwëë⁻ jnääh' jee' kyah' hnäh' mah' dsa⁻kwa⁻ jnääh' juu' kih' dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu ba'. ⁴⁷ Jëëh' Dio ga⁻jmeey' mada⁺ lä⁻ la⁻ kyaa⁺ jnääh', ga⁻jäh⁺:

Ma⁻ hñaan⁻ hne⁻, laah⁺ wa⁻je⁻ kih' dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu,

mah' hne⁻ ba⁻ kah⁺ juu' ha⁻ lä⁻ lää⁺ dsa⁻ lä⁻kaa⁺ lä⁻jeh⁺ jmi⁻gyuu⁺.

⁴⁸ Ma⁻ ga⁻nuu⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu juu' kih' Dsa⁻jøøh' jnän', ga⁻jmeey' juuh⁺ kih' juu' ja⁻ hi⁻ ga⁻lä⁻chaa⁺ lluu⁺. Ga⁻heëh⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ laa⁺ kwaat⁺ teëh⁺ jee' ka⁻ juu'. ⁴⁹ Lä⁻ ga⁻dsa⁻ hwa⁺ ja⁻ ga⁻lloo⁺ juu' kih' Dsa⁻jøøh' jnän'.

⁵⁰ Pero ko⁻llaa⁺ judiu ga⁻taayh⁻ juu' dsa⁻më' hi⁻ ma⁻ hnaah⁻ Dio, lä⁻kye⁻ dsa⁻më' hi⁻ kaa⁺ kih' jee' jwii⁻ ja⁻. Hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻taayh⁻ juu' hi⁻ laa⁺ ta⁻. Ga⁻tooyh⁻ je⁻ dsë' dsa⁻kaah⁺ he⁻ mah' lä⁻lleey⁺ kyaah' Paa' kyaah' Bernabé mah' hëëy⁺ kiyh⁺ ta⁻ jee' uu⁺ ga⁻ kih' hwa⁺ ja⁻. ⁵¹ Kyaah' ya⁻hëë' Paa' ngaah⁺

kyaaḥ' Bernabé ga'hlay' hløø' he' ma' na' beh' tiiy' he' jmeey' lii' kih' dsa' he', he' lä' ma' kyaayh' ja' ba' dso' kye' kiyh'. Hi' ga' hwëëy' jee' ja', mah' ga' naäy' ta' jwii' Iconio. ⁵² Lä' jëë' hi' ga' heeh' juu' kih' Dio cha' miih' ma' jëë' dsëy', hi' ma' kyey' cha' miih' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii'.

14

Ngoo' Paa' kyaah' Bernabé ta' jwii' Iconio

¹ Lä' ma' gya' Paa' kyaah' Bernabé jwii' Iconio ja', ma' dsa' taayh' ko' jøḥ' lä' uuy' neh' gwah' mäh' kih' dsa' judiu. Ha' koh' sa' llu' juu' he' ga' kway', he' ja' jwëë' hi' laa' judiu hi' lä' kye' hi' sa' laa' judiu ga' heeh'. ² Pero ko' llaa' judiu hi' sa' ga' heeh', ga' tooyh' je' dsë' dsa' hi' sa' laa' judiu mah' ga' lä' hneey' kyaah' øøḥ' jne' hi' ga' heeh' kih' Dio. ³ He' ja' ga' ja' Paa' kyaah' Bernabé cha' miih' jmi' jee' ja'. Ni' miih' sa' ma' goyh' ma' kway' juu' kih' Dio hi' ma' kyey' cha' miih' o' jøḥ' dsë' kih' Dsa' jøøḥ' jnän'. Hi' ga' jmeey' cha' miih' he' juh' gaa'. Lä' ja' ga' jmeey' Dio ju' dsoo' kih' juu' he' ma' kway'. ⁴ Pero dsa' hi' ma' chaa' jee' jwii' ja', ga' laa' to' naä'. Ko' llaa' ga' taah' jwoo' kih' judiu, hi' ko' llaa' ga' taah' jwoo' kih' apóstole. ⁵ Ga' taah' dsa' judiu juu' kwee' kyaah' dsa' hi' sa' laa' judiu, ko' jøḥ' kyaah' dsa' ta' kyaay' mah' kway' kih' apóstole he' hi' tey' kuu' kiyh'. ⁶ Pero ma' ga' lä' ne' Paa' kyaah' Bernabé he' hnøø' dsa' ma' jmeey' kiyh' lä' ja', lä' चाह' ja' ga' hwëëy' ga' naäy' ta' Lистра hi' Derbe, jwii' he' hla' hwa' Licaonia. Hi' na' naäy' gyih' jyoh' jwii' he' hla' lä' kaa' jee' jäh' ja', ⁷ mah' na' kway' ju' hmëë' kih' Jesús lä' kaa' ja'.

Ga' te' dsa' kuu' kih' Paa' jee' jwii' Lистра

⁸ Lистра ja' ma' gya' jaä' dsa' jluuh' hi' jluuh' ga' lä' chaa', jih' koh' sa' ma' ngëy'. ⁹ Dsa' he' ma' gya' nuu' lä' jë' he' ma' hlëeh' Paa'. Ma' ga' jëë' Paa' m' néy' ga' lä' liiyh' kih' dsa' he', he' ma' dsoo' dsëy' hlääy'. ¹⁰ He' ja' ga' hlëeh' Paa' ki' gaa' ga' siyh'.

—Noo' da', chih' tiih' na' ko' dsoo'.

Lä' चाह' ja' koo' ba' ga' hliiy' ta' gyuuḥ' hi' ga' løøy' ngëy'. ¹¹ Ma' ga' jëë' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja' he' ga' jmeey' Paa' lä' ja', ga' løøy' hlëëyh' koo' ki' gaa' kyaah' juu' kiyh', ma' jäh'.

—Lä' laa' dsa' ñuuḥ' laa' uu' dio hi' ma' jñaä' jee' jnän' la'.

¹² Ga' mi' cheey' Bernabé Júpiter hi' Paa' ga' mi' cheey' Mercurio kih' he' ma' kwa' Paa' juu'. ¹³ Chuuh' jwii' ja' ma' chih' gwah' kih' dio Júpiter. Jee' ja' ga' lloo' jmi' dsa' hi' ma' jmeey' ta' neh' gwah' ja', ma' jääy' kya' dso' hi' ma' kyey' he' na' lii' kyaah' le'. Ma' hnøøy' ma' jngëëyh' kya' he' mah' ko' jøḥ' kyaah' dsa' gooy' ma' jmeey' juuh' kih' apóstole he'. ¹⁴ Lä' ma' ga' nuu' Bernabé kyaah' Paa' he' ja', ga' giuy' hmiih' kiyh', mah' ga' taayh' jee' kih' dsa' he' ma' hlëëyh' ki' gaa', ¹⁵ ma' jäh'.

—Hnäḥ' dsa' ñuuḥ' ¿he' la' jmeeh' hnäh' lä' na'? ¿Ja' dsa' jmi' gyuuḥ' ba' jnääh' lä' koh' laah' hnäh'? Ma' ya' nøø' jnääh' mah' kwa' jnääh' ju' hmëë' kih' Jesús. Tu' hnäh' he' na', ta' jmeey' hnäh' he' sa' jmää' ta'. Jëḥ' hnäh' hñaah' kih' Dio jiiḥ' ba', hi' ga' jmeey' gyuuḥ' hwa', hi' ga' jmeey' jmi' ñeeh' hi' ga' jmeey' lä' jë' he' ga' cha' né' kih'. ¹⁶ Jää' ma' tääh' dsa' jmeey' lä' hyoh' dsë' hi' sa' cha' he' ma' jmeey' Dio kiyh' ni' miih'. ¹⁷ Pero ja' he' ga' hmääyh' go' te'. Ma' ra' he' ga' mi' jnääy' ha' lä' laay' hñiyy' kyaah' lä' jë' he' llu' he'

jmeey⁺. Cheey⁺ jma⁺, hi⁺ jmeey⁺ kwa⁺ lä⁺ jë⁺ he⁻ jngëë⁻ dsa⁻ mah⁺ lä⁺ cha⁻ cha⁻ miih⁻ he⁻ kih⁺ hi⁺ jne⁺ hi⁺ lä⁺ ja⁻ jmeey⁻ jëë⁻ dsë⁻ jne⁺.

18 Ma⁺ ke⁻ ga⁻ hlëeh⁺ apóstole he⁻ lä⁺ ja⁻, he⁻ lii⁺ ba⁺ ga⁻ liyh⁺ ga⁻ jney⁺ jwë⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁻ he⁻ ma⁺ jngëëyh⁺ kya⁺ mah⁺ ma⁺ jmeey⁺ juuh⁺ kih⁺ apóstole.

19 Ma⁻ ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ lla⁻ nää⁺ judiu hi⁻ chaa⁻ Antioquia, lä⁻ kye⁻ hi⁻ chaa⁻ Iconio. Ga⁻ taayh⁻ juu⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Lистра. He⁻ ja⁻ ga⁻ tey⁺ kuü⁺ kih⁺ Paa⁺. Ma⁻ ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ sëëyh⁻ Paa⁺ lä⁻ ga⁻ tē⁺ chuu⁺ jwi⁺, jëëh⁺ ma⁺ jmeey⁻ hu⁺ dsë⁻ ma⁺ juuy⁻ ba⁺. 20 Lä⁻ jëë⁻ øøh⁺ jne⁺ ga⁻ taayh⁻ lä⁻ ku⁺ lä⁻ jii⁺ kih⁺ Paa⁺. Ko⁻ hwëë⁺ ga⁻ ja⁻ ma⁺ ga⁻ noo⁻ Paa⁺ jee⁺ ma⁺ kyaay⁺ ja⁻ hi⁻ koq⁻ ka⁻ läh⁻ ga⁻ hey⁺ ta⁻ jee⁺ jwi⁺ ja⁻. Ma⁺ ga⁻ jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁺, ngooy⁺ kyaah⁺ Bernabé ta⁻ Derbe.

21 Ma⁺ ga⁻ lla⁻ nääy⁺ jwi⁺ Derbe, ga⁻ kway⁺ ju⁺ hmëë⁺. Hi⁺ jwëë⁺ dsa⁻ ga⁻ heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ nääy⁺ ka⁻ läh⁻ ta⁻ Lистра, ta⁻ Iconio, hi⁻ ta⁻ Antioquia. 22 Lä⁻ koq⁻ lä⁻ koq⁻ jwi⁺ ja⁻, ga⁻ kway⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ be⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺. Ga⁻ hlëeh⁺ gyih⁺ mah⁺ sa⁺ tøy⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsëy⁺, ma⁺ jäh⁺:

—Jmee⁺ bii⁺ jëë⁺ jne⁺ cha⁻ miih⁻ wü⁺, ja⁻ ga⁻ heh⁺ jne⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺.

23 Lä⁻ koq⁻ lä⁻ koq⁻ jwi⁺ jee⁺ ma⁺ tääh⁺ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio, ga⁻ hñaay⁻ dsa⁻ gyuu⁺ hi⁻ ka⁺ nē⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaayh⁺. Ma⁻ ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ taayh⁻ ngüy⁻ kih⁺ Dio ta⁻ ko⁻ jiih⁺ sa⁺ kuh⁺ hiyh⁺. Lä⁻ ja⁻ ga⁻ taayh⁻ goo⁻ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺ dsa⁻ gyuu⁺ hi⁻ na⁻ hñaay⁺ kyaay⁺.

Ga⁻ llaqah⁺ Paa⁺ ka⁻ läh⁻ kyaah⁺ Bernabé jee⁺ jwi⁺ Antioquia he⁻ na⁻ hee⁻ hwa⁺ Siria

24 Ma⁺ ga⁻ hwëëy⁻ jee⁺ ja⁻, ga⁻ ngëë⁺ bih⁺ ko⁻ dsoo⁻ hwa⁺ Pisidia ga⁻ nääy⁺ ta⁻ Perge, jwi⁺ he⁻ nøø⁻ hwa⁺ Panfilia. 25 Ma⁻ ngëë⁺ ma⁻ kway⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Perge, ga⁻ nääy⁺ ta⁻ jwi⁺ Atalia.

26 Jee⁺ ja⁻ ga⁻ taayh⁻ neh⁻ barco, ga⁻ nääy⁺ ka⁻ läh⁻ ta⁻ Antioquia, ja⁻ ba⁺ jwi⁺ jee⁺ ga⁻ taah⁻ dsih⁺ goo⁻ Dio ma⁺ ga⁻ mi⁺ jääy⁺ kyaah⁺ ta⁻ kiyh⁺ he⁻ na⁺ ga⁻ ma⁺ hñaay⁻. 27 Ma⁺ ga⁻ lla⁻ nääy⁺ Antioquia ja⁻, ga⁻ tëëyh⁺ lä⁻ jëë⁻ øøyh⁺ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ jee⁺ ja⁻. Mah⁺ ga⁻ jmeeyh⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁻ la⁺ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁺ Dio lä⁻ kaa⁻ jee⁺ na⁻ nääy⁺ hi⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ kwa⁺ Dio jwë⁺ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsë⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu. 28 Jee⁺ ja⁻ ga⁻ jää⁺ Paa⁺ kyaah⁺ Bernabé cha⁻ miih⁻ jmi⁺ kyaah⁺ øøh⁺ jne⁺.

15

Ga⁻ taah⁺ apóstole juu⁺ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ siyh⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu

1 Ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Judea ga⁻ lla⁻ nääy⁺ jwi⁺ Antioquia na⁻ kway⁻ juu⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, ma⁺ jäh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁻ wiñ⁺ jmi⁻ ngo⁺ kyah⁺ hnän⁺ lä⁻ koq⁻ nøø⁻ kih⁺ Moisé, sa⁻ lääh⁺ hnän⁺.

2 Peer⁺ ga⁻ ti⁻ ga⁻ choo⁺ Paa⁺ juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁺ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ma⁺ jmee⁺ Bernabé ka⁻ läh⁻. Ha⁻ koh⁺ juu⁺ sa⁺ ga⁻ ti⁻ ga⁻ chooy⁺. He⁻ ja⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ Antioquia, ga⁻ hñaay⁻ Paa⁺ kyaah⁺ Bernabé kyaah⁺ jñah⁺ ga⁻ øøh⁺ jne⁺. Ga⁻ cheey⁺ ta⁻ Jerusalén mah⁺ mi⁻ eey⁺ juu⁺ ja⁻ kyaah⁺ apóstole hi⁻ kyaah⁺ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ gyuu⁺.

3 Øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ Antioquia ga⁻ chee⁺ dsih⁺ kyaah⁺ juu⁺ llu⁺. Jee⁺ ga⁻ nääy⁺ ja⁻, ga⁻ ngëëy⁺ hwa⁺ Fenicia hi⁻ ga⁻ ngëëy⁺ hwa⁺ Samária. Lä⁻ jë⁻ jwi⁺ jee⁺ ga⁻ ngëëy⁺ ja⁻, ga⁻ jmeeyh⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻ la⁺ he⁻ ga⁻ jeeh⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu kyaah⁺ Dio. Peer⁺ ga⁻ ti⁻ dsë⁻ lä⁻ jëë⁻ øøh⁺ jne⁺ ma⁺ ga⁻ nuuy⁺ juu⁺ ja⁻.

4 Ma' ga'loo' Paa' kyaah' Bernabé ta' Jerusalén, øøh' jne' hi- tääh' jee' ja- ga'heeh- bih' llu'. Hi- lä'ja- ga'jmeé' apóstole kyaah' lä'jéé' dsa-gyuu' ka-läh'. Hi- ga'jmeeh' Paa' kyaah' Bernabé juu' lä'jé- he- ga'jmeé' Dio kyaayh' lä'kaa' jee' na'näy'. 5 Pero ko' laa' fariseo hi- ma'heeh- juu' kih' Dio ga'nooy- mah' ga'jäyh':

—Jmeé' bih' jmi-ngo' kih' dsa-nuu' hi- sa' laa' judiu hi' jmeen' mada' kiyh' mah' høøy' lä'jé- nuu' kih' Moisé.

6 He-ja- ga'kuh' apóstole kyaah' dsa-gyuu' mah' mi-eeý- juu' ja-. 7 Ma' lä'hi- tääh' ti-chooy- juu' jee' lä'jééy-, ja-ga' ga'noo- Pee' mah' ga'jäyh':

—Nuu- da' hnäh' dsa-nuu' øøhn'. Neh' ba' hnäh', jää' ga'lleeh- Dio jnä' jee' kyah' hnäh' mah' kwan' ju'hméé' kih' hi- sa' laa' judiu, mah' lä'dsoo' dséy' kih' Jesús. 8 Dio hi- kyuu' ha- lä' la' tuh-dsé' dsa-, ga'mi-jnäy- dsa- he', ma'ra' he- laay' dsa- kyaay' lä'llu' he- ga'kwéeyh' jmi-lle' Na'jngii', ja-ba' lä'koh' ga'hñah' jne'. 9 Ja-ba' lä'koh' ga'jmeé' Dio jnä' jne', ja-ba' lä'ja- ga'jmeey' kyaah' dsa- he' ka-läh'. Jééh', kyaah' he- ma-lä'dsoo' dséy' kih' Jesús, lä'ja- ba'ma-jäy' na'jngéy'. 10 ¿He-la' kah- hnäh' dsé' Dio, he- jmeeh- hnäh' bih' kih' øøh' jne' he- høøy' ley he- sa-täy- høøy', hi- ni' jne' sa-tä- jne' høø'n, hi- ni' dsa-ma-gyuh- jnän' sa- ga-täy- ma' høøy'? 11 Pero na' ma-né' jne', he- la' ma-lää' ba' Jesús jne', kwee- ba' kyaah' dsa- he- —ga-jäh' Pee'.

12 Ma' ga'løø' Bernabé kyaah' Paa' jmeeh- juu', lä'jéé' dsa- he' ga-taah' ti' nuuy- ha- lä' cha-miih- juh-gaa- he- ga'jmeé' Dio kyaayh' jee' na'näy' 'na'kway' ju'hméé' kih' dsa- hi- sa' laa' judiu. 13 Hi- ma' ga'dsaa' juu' kih' Paa' kyaah' Bernabé, ga'hléeh' Jacobo, ga'jäyh':

—Dsa-nuu' øøhn', nuu- da' hnäh'. 14 Ma-nuu' jne' lä'koq- ma-jmeeh' Simón juu' ha- lä' ga'jmeé' Dio to-né' jee' kih' dsa- hi- sa' laa' judiu, ga-téey- dsa- he', ga'jmäy' kyaay'. 15 He- la- na-jeeh' kwee- kyaah' he- ga'hléeh' hi- ga-ngéé' juu' kih' Dio, jee' na-sii- lä'la-:

16 Ma-ngééy' he- la-, niin' na'choohn' hne' kih' David he- na-hla'.

Na'jmeeh' ka-läh' lä'kaa- jee' na-hee-, mah' choohn' ka-läh' lä'hmééy',

17 mah' lä'ja- hi- jñah' nää' dsa- he' wa' hnääh' Dio,

lä'jéé' dsa- hi- sa' laa' judiu hi- ma-mi-jään' laay' kyaan'.

18 Lä'ja- ga-jäh' Dio, hi- ga'mi-jnäa- juu' la-llo'joo' go-te'.

19 He-ja' jwahn-, ta' wa' han' kih' hi- sa' laa' judiu hi- dsa-jeeh' kyaah' Dio. 20 Ma-leé' ba'koq- siin' kiyh' mah' sa' wa' kuyh- ma' he- jmeé' mi'sayh' hñiiy' he- lla' dsa- cha-né' dio hi- na-laa' kaa' dsa-, hi' dsa-mé' dsa-nuu' sa' wa' kaayh' wa' hi- cha- hi-, hi' ni' sa' wa' kuyh- jah' hi- dsa-juu' kyaah' he- wii', ni' sa' wa' kuyh- jma-. 21 Jééh' llo'joo' ga'løø' dsa- judiu kwa- nuu' kih' Moisé neh' gwah' he- tøø' lä'koq- lä'koq' jwii-. Jee' ja- hëy- he- ga-sii' Moisé, lä'jé- jmi- he- tee- dsa- dsé- —ga-jäh' Jacobo.

Ga'cheey' koq-je- kih' lä'jéé- øøh' jne' hi- sa' laa' judiu

22 Lä'jéé- øøh' jne' he', kyaah' apóstole hi' kyaah' dsa-gyuu' ga-taayh' juu' kwee- ga'hñay' ko' laa' øøh' jne' hi- ma-tääh' jee' ja- mah' dsa-näy' jwii- Antioquia kyaah' Paa' hi' kyaah' Bernabé. Ga'hñay' Juda, he' ba' hi- téeyh- Barsabá, hi' ga'hñay' Sila. Hi- he' ma' laa' ta' jee' kih' dsa-kyaayh'. 23 Kyaah' hi- he' ga'cheey' je- he- na-sii- lä'la-:

“Jnāäh' apóstole, jnāäh' dsa-^ggyaah' kyaah' ooh' jne', jmee- jnāäh' juu' kyah' hnäh' ooh' hi- sa-^llaa' judiu hi-^{ch}aa- Antioquia, hi-^{ch}aa- hwa' Siria hi-^lCilicia ka-läh'. Wa' ^{ch}aa- hnäh' llu'. ²⁴ Ma-ⁿna jnāäh' kih' ko-^llaa' hi-^gahwēē- jee' la-^ganāy' ta' na'. Sa-ⁿe jnāäh' he-^ganāy' mi-^gaa' hnäh' kyaah' juu' kiyh', heey-^hdsē- kyah' hnäh' hi-^jmee' hih' he-^hmi-^{ng}o' kyah' hnäh' hi-^hooh' hnäh' ley. ²⁵ He-^ja-^ma-tooh' jnāäh' juu' kwee-,^ma-jēē jnāäh' llu' ba' he-^mhnaa' jnāäh' ooh' jne' hi-^tāäh' jee' la-^mah' dsa-nāy' dsa-jēē' hnäh' ko-^joh' kyaah' Paa' hi-^kyaah' Bernabé hi-^hnaā-^jne' cha-miih'. ²⁶ Dsa-ⁿna-ⁿ na-, sa-^gajmee' he' che' ^{ch}aa- juuy' jee' ^ganāy' kway' juu' kih' Jesucristo. ²⁷ He-^ja-^{ch}ee' jnāäh' Juda kyaah' Sila mah' dsa-nāy' dsa-kway' juu' he-ⁿasi-^la-. ²⁸ Llu' ba' la' kih' Jmi-^lle' Na-^jngi' hi-^lā-^ja-^kyaah' jnāäh' ka-läh', he-^sa-^hnooh' jnāäh' he-^hooh' hnäh' he-^sa-^tāā-^hhnäh' hoooh'. Ma-^la-^he-^la-^ba-^hnooh' nuuh' hnäh'. ²⁹ Sa-^kuh' hnäh' he-^mlla' dsa-^{ch}anē' dio hi-ⁿala-^kkaah' dsa-, ni-^sa-^le' kuh' hnäh' jma-, ni-^sa-^le' kuh' hnäh' jah' hi-^dsa-^juu' kyaah' he-^wi'. Hnäh' dsa-mē' dsa-ⁿna-ⁿ, ta-^kkaah' hnäh' wa' hi-^{ch}a-^hi-. Cher'mah' ga-^lēh' hnäh' hoooh' he-^ja-, jmeeh-^ba-^hhnäh' llu'. Wa' dsa-^{ng}ēēh' ba' hnäh' llu'.”

³⁰ Lā-jēē-^hi-ⁿa-^hnaa' he', ^ganāy' ta' Antioquia. Ma' ^galla-nāy' jee' ^ja-, ^gajōy-^hooh' jne' mah' ^gangēē' je-^he-^ma-^kye-^ja-, to-^lo-ⁿe' jee' lā-jēē'. ³¹ Peer-^ganoh' dsē' ooh' jne' he' ma' ^gahēy' je-^ja-, he-^ja-^galā-^{ch}aa' llu' ^jwerte. ³² Juda kyaah' Sila hi-^ma-^{ng}ēē-^juu' kih' Dio ma' kway-^{ch}a-^gamiih-^juu'. Heh' lā-^ja-, ^ganoh' dsē' ooh' jne' hi-^gatēēy' cha-miih-^be'. ³³ Ga-lā-^hi-^gamiih' jmi', ^ja-^ga-^gahih' ooh' jne' juu' kyaayh' mah' dsa-nāy' llu' ta' Jerusalem jee' tāäh' hi-^gachēey'. ³⁴ Pero ^gajmee' Sila ^hdsē-: “Go' llu' ^ga-^he-^jān-^jee' la-.” ³⁵ Hi-^ga-^jā' ba' Paa' kyaah' Bernabé Antioquia ^ja-, ma' mi-^tēēy' dsa-^juu' kih' Dsa-^jooh' jnān. Hi-^{ko}-^joh' kyaah' jnah' dsa-^kyaayh' ma' kway-^juhmēē'.

Ngoo' Paa' jee' ga-tē' to' jiih' na'kway-juu'

³⁶ Ga-lā-^hi-^gamiih' jmi', ma' ^gajāh' Paa' ^siyh-^bernabé:

—Man' ka-läh' ma-^jēēn' lā-jēē-^ooh' jne' hi-^tāäh' lā-^kaa-^jwii-^jee' na'kan' juu' kih' Dio ^jāā', ma-^jēēn' ha-^lā-^tāy-^h.

³⁷ Ma' ^hnooh' Bernabé ma' ^jāy' ^jwa-^hi-^tēēy-^marcos. ³⁸ Pero sa-^gatih' dsē' Paa' he-^ma-^jāy' ka-läh' hi-^gakēh' jiih' hwa' Panfilia, jēēh' mo-^so-ⁿe' ^giyh' na'kway-^juu' kih' Dio kyaah' Paa'. ³⁹ Ni-^miilh-^sa-^gahii' kwee-^juu' kih' Paa' kyaah' Bernabé, lā-^jiih' ^ga-^bee' ^ooyh-, ^ganāy' ma' kih-^kih'. He-^ja-^bernabé ^gajāy' Marcos, ^ga-^tayh' neh' barco ^ganāy' ta' Chipre. ⁴⁰ Hi-^ga-^jāy' Sila. Lā-^koo-^ma-^gahwēēy-^jee' ^ja-, ^gajāh' ooh' jne' hi-^ma-^tāäh' Antioquia ^siyh-:

—Dio kyaah' hnäh'.

⁴¹ Ga-^{ng}ēēy' ta' hwa' Siria kyaah' hwa' Cilicia ma' kway-^be' kih' ooh' jne' hi-^ma-^tāäh' lā-^koo-^lā-^koo-^jwii-.

16

Ngoo' Timotā kyaah' Sila ko-joh' kyaah' Paa'

¹ Ma-^{ng}ēē-^he-^ja-, ^ganāy' ta' Derbe, ^ja-^ga-^ganāy' ta' Lистра. Jee' ^ja-^ma-^gya-^jaa-^ooh' jne' hi-^{ch}ee-^timotā. Chooy' ma' ^laa' judiu hi-^ma-^lay-^ooh' jne' ka-läh'. Pero ^jmii-^timotā ma' ^laa' griego. ² Lā-jēē-^ooh' jne' hi-^ma-^tāäh'

Listra hi⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ Iconio ma⁺ hlëeyh⁺ llu⁺ kih⁺ Timotä. ³ Ga⁺ lä⁺ hnøø⁺ Paa⁺ jääy⁺ Timotä lä⁺ kaa⁻ jee⁺ dsooy⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁺ mada⁻ ga⁻ wih⁺ jmi⁻ ngo⁺ kih⁺ Timotä mah⁺ sa⁺ choo⁺ judiu hi⁻ chaa⁻ jee⁺ ja⁻ juu⁺ kyaayh⁺, jëeh⁺ ga⁻ lä⁺ jëë⁻ dsa⁻ chaa⁻ jee⁺ ja⁻ ma⁺ ñey⁻ laa⁺ griego jmi⁻ Timotä. ⁴ Ga⁺ lä⁺ kaa⁻ jwi⁻ jee⁺ ga⁻ nääy⁺, ga⁻ jmeeyh⁺ juu⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ juu⁺ ee⁻ he⁻ ga⁻ taah⁺ apóstole kyaah⁺ dsa⁻ gyuu⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ Jerusalén mah⁺ høøy⁺ ma⁺ la⁻ he⁻ na⁻ ba⁺. ⁵ Ma⁺ ga⁻ nuu⁺ øøh⁺ jne⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁻ tëeyh⁺ cha⁻ miih⁻ be⁺ hi⁻ jwëë⁺ ga⁻ dsa⁻ ga⁻ heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio koo⁻ jmi⁺ koo⁻ jmi⁺.

Ga⁺ mi⁻ jnääh⁻ Dio kih⁺ Paa⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ hwa⁺ Macedonia

⁶ Pero Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ sa⁺ ga⁻ kwa⁺ jwë⁺ kih⁺ Paa⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kyaayh⁺ mah⁺ ma⁺ kway⁺ juu⁺ kih⁺ Dio hwa⁺ Asia, he⁻ ja⁻ ga⁻ ngëë⁺ bih⁺ lä⁺ ga⁻ dsa⁻ hwa⁺ Frigia, kyaah⁺ hwa⁺ Galacia. ⁷ Lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁻ lä⁺ nääy⁺ ta⁺ hwa⁺ Misia, ma⁺ hnøøy⁺ ma⁺ dsa⁻ nääy⁺ ta⁺ Bitinia pero sa⁺ ga⁻ kwa⁺ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ jwë⁺. ⁸ He⁻ ja⁻ koo⁻ ga⁻ ngëëy⁺ ta⁺ koo⁺ hwa⁺ Misia ba⁺, lä⁺ jiih⁺ ga⁻ lä⁺ nääy⁺ jwi⁻ Troa. ⁹ Hwë⁺ he⁻ ma⁺ gya⁺ Paa⁺ Troa, ga⁻ hëë⁺ mi⁻ nëy⁺ ma⁺ cheh⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁺ hi⁻ chaa⁻ Macedonia ma⁺ chuuy⁺ kyaayh⁺, ma⁺ jäh⁺: “Ña⁻ ta⁺ hwa⁺ Macedonia mah⁺ kwah⁺ be⁺ kyaa⁺ jnääh⁻.” ¹⁰ Ma⁺ ga⁻ jëë⁺ Paa⁺ he⁻ ja⁻, lä⁺ chah⁺ ja⁻ ga⁻ mi⁻ llu⁻ jnääh⁻ løø⁺ kyaa⁺ jnääh⁻, mah⁺ ga⁻ nøø⁺ jnääh⁻ kyaayh⁺ ta⁺ Macedonia. Ga⁻ jmeë⁺ jnääh⁻ dsoo⁻ he⁻ tëeh⁻ Dio jnääh⁻ mah⁺ dsa⁻ kwa⁺ jnääh⁻ ju⁻ hmëë⁺ kih⁺ Jesús jee⁺ ja⁻.

Ngoo⁺ Paa⁺ kyaah⁺ Sila jee⁺ jwi⁻ Filipo

¹¹ Jee⁺ jwi⁻ Troa ja⁻ ga⁻ tooh⁺ jnääh⁻ neh⁻ barco, ga⁻ nøø⁺ jnääh⁻ ko⁻ dsoo⁻ ta⁺ Samotracia, hwa⁺ he⁻ hä⁺ jee⁺ jmi⁻ ñeeh⁻. Ma⁺ ga⁻ jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁻, ga⁻ nøø⁺ jnääh⁻ ta⁺ jwi⁻ Neópolis.

¹² Jee⁺ ja⁻ ga⁻ hwii⁻ jnääh⁻ mah⁺ ga⁻ nøø⁺ jnääh⁻ ta⁺ jwi⁻ Filipo he⁻ ga⁻ lä⁺ dsa⁻ chaa⁻ Roma hi⁻ ma⁺ la⁺ jwi⁻ to⁺ në⁺ kih⁺ hwa⁺ Macedonia. Jee⁺ jwi⁻ ja⁻ ga⁻ tooh⁺ jnääh⁻ miih⁻ jmi⁺. ¹³ Koo⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺ ga⁻ hwëë⁺ jnääh⁻ jee⁺ jwi⁻ ja⁻, ga⁻ nøø⁺ jnääh⁻ ta⁺ cha⁺ hoo⁺ jmi⁻. Jëeh⁺, ma⁻ ñë⁺ jnääh⁻ he⁻ dsa⁻ nää⁺ dsa⁻ jee⁺ ja⁻, jee⁺ dsa⁻ ngiiy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio. He⁻ ja⁻ ga⁻ tooh⁺ jnääh⁻ ga⁻ hlëeh⁺ jnääh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio dsa⁻ më⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻. ¹⁴ Jaa⁻ dsa⁻ më⁺ he⁻ ma⁺ chee⁻ Lidia, hi⁻ ma⁺ chaa⁻ jwi⁻ juu⁺ he⁻ chee⁻ Tiatira. Ma⁺ hniiy⁺ hmiih⁻ gyuu⁺ he⁻ hmooh⁺ hi⁻ ma⁺ hnaayh⁻ Dio. He⁻ ja⁻ ga⁻ chee⁻ Dio dsëy⁺ mah⁺ wa⁺ jmeey⁺ he⁻ juu⁺ he⁻ ma⁺ hlëeh⁺ Paa⁺. ¹⁵ Lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁻ saay⁻ jmi⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ lä⁺ jëë⁻ hi⁻ chaa⁻ kyaay⁺, ga⁻ chuuy⁺ kyaa⁺ jnääh⁻, ga⁻ jäh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ laah⁺ hnäh⁺ mi⁻ te⁺ ba⁺ jnä⁺ kih⁺ Dio, jäh⁺ hnäh⁺ kin⁺ na⁺.

He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeë⁺ dsa⁻ më⁺ he⁻ bii⁺ he⁻ ga⁻ jäh⁺ jnääh⁻ cha⁻ neh⁻ kiyh⁺.

Ga⁻ taayh⁻ Paa⁺ kyaah⁺ Sila neh⁻ ñë⁺

¹⁶ Koo⁻ hä⁺ lä⁺ ma⁺ na⁻ nøø⁺ jnääh⁻ ka⁻ läh⁺ jee⁺ ma⁺ ngii⁺ dsa⁻ kiyh⁺ kih⁺ Dio, jee⁺ ja⁻ ga⁻ jee⁺ jnääh⁻ jaa⁻ chih⁻ më⁺ hi⁻ ma⁺ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁺ hi⁻ ma⁺ lle⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻. Kyaah⁺ chih⁻ më⁺ he⁻ ma⁺ lih⁺ dsa⁻ juuy⁺ cha⁻ miih⁻ kuu⁺. ¹⁷ Peer⁺ kji⁻ hooch⁺ chih⁻ më⁺ he⁻ ma⁺ lleey⁺ kaah⁺ kyaa⁺ jnääh⁻, ma⁺ hlëeyh⁺:

—Dsa⁻ ñuu⁺ hi⁻ ga⁻ nää⁺ na⁻, ga⁻ nää⁺ mada⁻ kih⁺ Dio Jøøh⁺. Hi⁻ na⁻ na⁻ kwa⁺ juu⁺ kih⁺ Dio he⁻ jmeë⁺ dsa⁻ lää⁺ dsa⁻.

¹⁸ Ma⁺ lä⁺ hii⁺ cha⁻ miih⁻ jmi⁺ jmeë⁺ chih⁻ më⁺ he⁻ lä⁺ ja⁻, lä⁺ jiih⁺ ga⁻ lä⁺ dsëh⁺ dsë⁺ Paa⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ jëeyh⁺ hñiiy⁺ ga⁻ siiyh⁺ jmi⁻ lle⁻ hliih⁺:

—Kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Jesucristo jmeen⁻ hih⁻ kyah⁺, go⁻ hëë⁺ kih⁺ chih⁻ më⁺ na⁻.

Lä`chah' ja` ya`hëë' jmi`lle' hlih' kih' chih`më' he'.

19 Ma' ga`lä`liih` dsa` juu' chih`më' he' mo`so` cha` he` kyaah' liyh' kuu', ga`lä`hneey' kyaah' Paa'. Ga`saayh' Paa' kyaah' Sila na`jääy` cha`në' dsa`ta`.

20 Ga`taayh` goo` jwëë', ga`siyh`:

—Judiu ba` laa' dsa`ñuuh` la`, ha` koh' hñii` sa` ma' jay` llay` jee' jwi`jnän'. 21 Mi`tëëy` jne' he` tëëy` jmeey' he` sa` cha` jwë' jnän` heëhn` ni` he`jmeen' he` tëëy` jmeey`, jne' hi` laa' dsa` romano.

22 Hi` lä`jëë' dsa`jwii` ga`kwa' be' kih' dsa` hi` ga`hñii' he'. He`ja` ga`jmeey' dsa`ta` mada' ga`lleey' hñiih` kih' Paa' kyaah' Sila mah' ga`kwa' dsa` kiyh' kyaah' sihma`. 23 Ma`ngëë' ma`kwa' dsa` kiyh' cha`miih`, ga`taah` dsih' neh`ñe'. Ja`ga`ga`jmeey' mada` kih' poo` kyaay' mah' hääy' llu'. 24 Ma`ngëë' ma`hyoh` poo` jwë' ha` lä`jmeey', ga`taayh` Paa' kyaah' Sila ga`të' neh' ga` kih' neh`ñe'. Jee' ja` ga`gwëy' ti' Paa' kyaah' Sila neh' jwi' hma` he` hë` too', he` chee` cepo.

25 Pero ma' ga`të' koq` lla`ñuu' ma` ngii` Paa' kyaah' Sila kiyh' kih' Dio, hi` ma` häy` su' kih' Dio, hi` jñah' ga` dsa` hi` ma` tääh' neh`ñe' ja` ma` nuuy`.

26 Ni` sa` liih` ga` dsa` he' ma' ga`jeh' wii' jwërte hwa', lä`jiih` ga`sa' ga`hlüh' ti' na`hyah` he` la' neh`ñe' ja`. Lä`chah' ja` ga`na' lä`jë` ho`haah' kih', hi` ga`saa' ga`jaa' caden` he` ma' na`hñuu' lä`jëë' hi` ma` tääh' neh`ñe' ja`.

27 He`ja` ga`ñe' poo` hi` ma` hoo' jee' ja`. Ma' ga`jëëy' na`na` hoo' neh`ñe', ga`lley` ñe'tuuh' kiyh' mah' ma` jngëëy' hñiiy', kih' he` laay' ma`kyuu' dsa` hi` ma` tääh' neh`ñe'. 28 He`ja` ga`hlëëh' Paa' ki`gaa` ga`jäyh`:

—Ta`jmeeh' hñaa'h, tøøh' ba' jnääh' lä`jëë` jnääh' jee' la`.

29 He`ja` ga`ngii' poo` he' wa`je`, mah' ga`hey' ko`chih' cha`neh`. Jlääy' ga`lä`ja`, ga`jwääy' hñiiy' huu' ti' Paa' kyaah' Sila. 30 Hi'h' poo` he' ga`hwëëy' øøh' jne' neh`ñe', mah' ga`siyh`:

—Dsa`ñuuh`, he` na`jmeen` mah' lään'.

31 He`ja` ga`jäh' øøh' jne' he':

—Jmee' dsoo' hoh' kih' Jesucristo mah' lä`ja` ba' lääh' kyaah' lä`jëë` hi` chaa` kyah'.

32 Ja`ga`ga`hlëëy' poo` he' juu' kih' Dio, kyaah' lä`jëë` hi` chaa` cha`neh` kiyh'. 33 Lä`hwë' ja` ga`jøø' poo` he' kih' Paa' kyaah' Sila na`gyiyh` jee' ga`la' dsoo' kiyh'. Lä`chah' ja` ga`saa` poo` he' jmi' kyaah' lä`jëë` hi` chaa` kyaay'. 34 Ma`ngëë' ma`saay` jmi', ga`tëëy` øøh' jne' he' cha`neh` kiyh', ga`kwëëy' he` ga`kuyh`. Peer` ga`lä`chaay' llu' kyaah' lä`jëë` hi` chaa` kyaay', lä`llu' he` ga`heeyh` juu' kih' Dio.

35 Ma' ga`jnä' jyoh' jmi' ja`, ga`chee' dsa`ta` jñah' poo` hi` na`jmeey' juu' kih' hi` ma` hoo' neh`ñe' mah' lääy' Paa' kyaah' Sila. 36 He`ja` ga`jmeeh' poo` juu' kih' Paa' kyaah' Sila, ga`jäyh`:

—Ma`jmeey' dsa`ta` mada` he` lään' hnäh'. He`ja` jwahn`, hwëë` hnäh', go`nää' hnäh' kyaah' juu' llu' ba'.

37 He`ja` ga`jäh' Paa' siyh' lä`la`:

—¿He`la' ja` ga`kway' kyaay' jnääh' cha`në' lä`jëë` dsa`, ni` sa` ga`ngiiy' juu' che' ää` jnääh' dsoo'? He' ba' dsa` romano jnääh' ka`läh' mah' ga`taayh` jnääh' neh`ñe'. Na' laay', lääy' jnääh' jee' na`hmää'. Ni` miih` sa` heeh' jnääh' lä`na`. Wa' ya`nää' hñii' dsa`ta` mah' hwëëy' jnääh'.

³⁸ He-ja- na'jmeeh' poo- he' juu' kih' dsa-ta'. Peer' ga-la'goo' dsé' dsa-ta' he' ma' ga-nuuy' laa' Paa' dsa- romano kyaah' Sila. ³⁹ He-ja- na'näy' na'jéëy-, mah' ga-siiyh' Paa' kyaah' Sila:

—Jmee' hnäh' jøh' hoh'.

Ma-la' ma-hwëëy' neh' ñe', ga-siiyh':

—Go-nää' ba' hnäh' ta' jee' jyoh'.

⁴⁰ Ma' ya-hëë' Paa' neh' ñe' kyaah' Sila, ga-näy' ta' kih' Lidia, jee' ga-jeey' miih- øøh' jne'. Ga-kwa' Paa' kyaah' Sila be' kiyh', ja-ga' ga-hwëëy- jee' jwii- ja-, ga-näy' ta' jee' jyoh'.

17

Ga-la'hnee' dsa- kyaah' Paa' jee' jwii- Tesalónica

¹ Ga-ngëë' Paa' kyaah' Sila ta' jee' jwii- Anfípoli hi' ga-ngëëy' jee' jwii- Apolonia lá-jiih' ga-lla-näy' jwii- Tesalónica, jee' ma' chih' koo- gwah' kih' dsa- judiu. ² Hi' lá-koo- tée' Paa' jmee', jmi' he- teeh- dsa- dsé' ma' dsooy- neh' gwah' dsa-hléëyh' dsa-. Ga-té' hnë- jiih' ma' dsooy- gwah' jmi' he- teeh- dsa- dsé' ma' dsa-kway- juu' na-hña' lá-jéë-. ³ Ma' mi-jnäy' jéë- go-te' lá-koo- na-sii- juu' kih' Dio he- jäh', jmee' bi' jéë' Cristo wii' hi' lá-jiiyh' ka-läh' jee' kih' hi- na-juu'. Hi' ga-jäyh':

—Jesús hi- hlëhn' kih' la-, hi- he' he' Cristo.

⁴ Ko-llaa' judiu ga-lá-dsoo' dséy', he-ja- ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' Paa' hi' kyaah' Sila. Jwëë' griego hi- ma' hnaah' Dio ga-hëeh-. Hi' lá-ja- jwëë' dsa-mé' hi- hii' juu' kih' jee' jwii- ja- ga-hëeyh- kih' Jesús. ⁵ Pero ko-llaa' judiu hi- sa- ma' dsoo' dsé' kih' Jesús, ga-lá-lleey'. He-ja- na'kyaay' ko-llaa' dsa-ñuuh- hi- hña' dsé' hi- la' ga-nää' jee' jwii- ja-. Kyaah' dsa-ñuuh- he' ga-liyh' ga-tooyh- je- dsé' dsa- chaa- jee' jwii- ja-. He-ja- ga-näy' cha'neh' kih' Jasón he- hnøøy' ma' jääy' Paa' kyaah' Sila mah' ma' taayh' goo- dsa- jwii-. ⁶ Pero sa' ga-jnäy'h', he-ja- ga-saayh' Jasón kyaah' jñah' ga' øøh' jne', na-jääy- kih' dsa-ta', ta' hooyh' ki-gaa- ma' jäh':

—Dsa- na' ga-nää' mi-gaa' dsa- lá-kaa- jmi-gyuu' hi' na' ma-ya-näy' jee' la- jnän'. ⁷ Jasón la- na- ma-taayh- dsa- he' cha'neh' kih'. Lá-jéë' hi- la- na- mi-kwayh' ley kih' dsa-ta' jøøh' jnän' hi- gya' roma. Jäyh' chaa- jñah' rey hi- cheë- Jesús.

⁸ Ma' ga-nuu' dsa-ta' kyaah' dsa-jwii- juu' ja-, ga-hëë' dséy' go-te-. ⁹ He-ja- ga-jmee' dsa-ta' mada' ga-mi-hmaah' Jasón dsoo' kih' kyaah' lá-jéë- øøh' jne' hi- ga-saayh' he'. Ja-ga' ga-lääy'.

Ngoo' Paa' kyaah' Sila ta' jwii- Berea

¹⁰ Øøh' jne' hi- ma' chaa- jee' ja-, lá-cha' hwé' ja-, ga-cheey' Paa' kyaah' Sila ta' jwii- Berea. Ma' ga-lla-näy' Berea na'näy' neh' gwah' kih' judiu. ¹¹ Judiu hi- ma' chaa- Berea ja-, llu' cha-ga-miuh- huu' dsé- kih' lá-koh' ga' hi- chaa- Tesalónica. Ga-lá-hnøø' gyih' nuuy' ha- lá-la' juu' ja-, hi' lá-jéë- jmi' ma' hëy- jee' na-sii- juu' kih' Dio mah' ma' jéëy' che' ma-ra' ju'dsoo' he' ma' jäh' Paa'. ¹² Jwëë' dsa- judiu he' ga-hëeh- juu' kih' Dio hi' lá-ja- jwëë' dsa-mé' griega hi- hii' juu' kih' jee' jwii- ja- hi- jwëë' dsa-ñuuh- ka-läh'. ¹³ Ma' ga-nuu' judiu hi- chaa- Tesalónica he- háä' Paa' ta' Berea kway- juu' kih' Dio, he-ja- na'näy' jee' ja- ka-läh' na'llay- hnii- kih' dsa-. ¹⁴ Lá-cha' ja- øøh' jne' hi-

chaā jee' jā ga'cheey' Paa' ta' cha'ho'o' jmi-ñeeh'. Ga'jä' ba' Sila kyaah' Timotä jwii' Berea. ¹⁵ He' ba' øøh' jne' hi' ma' kyaah' Paa' ga'jme'e' be' ga'jøø' kiyh' lä' ga'te' jwii' Atena. Hi' ma' ga'hwëë- øøh' jne' jwii' Atena jā, ga'chee' Paa' juu' wa' jä- Sila kyaah' Timotä ta' la', na'koh' lä'jiih' jee' le'.

Ga'kwa' Paa' juu' jee' jwii' Atena

¹⁶ Ta'ko' jiuh' ma' gya' Paa' jøøy' lloo' Sila kyaah' Timotä jwii' Atena, ga'lä'meeh' dsëy' kih' ga'lä'kaa' ba' tääh' dio hi' na'laa' kaa' dsa'. ¹⁷ He' ja' neh' gwah' ma' mi'jnää' Paa' juu' na'hñaa' lä'jëë' kih' judiu hi' ma' chaā jee' jā, hi' kih' jñah' ga' dsa' hi' hnaah' Dio. Hi' lä'jë' jmi' ma' dsa-ngëë' Paa' lä'kaa' je'hmooh' jā, hlëëyh' dsa' hi' dsa'kuh' jee' ja' ka'läh'. ¹⁸ Jee' ja' ga'jee'y' dsa' hi' jäh' kyuu'. Koo' nää' dsa' he' tëëyh' epicúreo hi' jñah' ka'läh' tëëyh' estoico. Dsa' he' na' ga'løø' ti'choo' juu' kyaah' Paa'. He' ja' ga'jäyh' syyh' dsa'kyaayh':

—Hee' ba' juu' he' kwa' dsa' na', heh' he' hlëëyh' cha'miuh' ngëë'.

Jñah' ka'läh' ga'jäh':

—Lä'koo' he' hlëëyh' kih' jñah' dio hi' sa' kyuu' jne'.

Lä'ja' ga'jäyh' kih' Paa' kih' he' ma' mi'jnää' Paa' ju'hmëë' kih' Jesús hi' juu' he' lä'jiuh' dsa'. ¹⁹ He' ja' ga'jäay' Paa' koo' jee' ma' dsa'ñëey', jee' chee' Areópago. Jee' ja' ga'ngii'y' juu' kiyh':

—¿Che' le' nuu' jnääh' miuh' ha' lä' la' ju'hmëë' he' kyeh' na'? ²⁰ Kyeh' juu' he' sa' ma' nuu' jnääh' go'te'. Hnøø' jnääh' lä'ñe' jnääh' he' hnøø' jäh' juu' na'.

²¹ (Jëeh', jwëë' dsa' chaā jee' jwii' Atena hi' dsa' hi' ya'nää' hwa' uu', ga'taayh' tää' jee' ja'. Sa' cha' he' ga'jyoh' he' ma' tih' dsëy', ma'la' ju'hmëë' he' ma' nuuy' kyaah' he' ma' kway', he' ja' ba' ma' tih' dsëy'.)

²² He' ja' ga'noo' Paa' to'dsaah' jee' kih' hi' ma' tääh' Areópago jā, mah' ga'jäyh':

—Kyuu' hnäh' dsa' chaā Atena. Peer' mi'teh' hnäh' kyaah' lä'jëë' dio kyaah' hnäh'. ²³ Jëeh' lä' ma' ñeen' na'ngën' lä'kaa' jee' jwii' la', ga'jëen' lä'kaa' ba' tääh' hi' na'laa' kaa' hnäh'. Jee' ja' ga'jëen' koo' na'hyoo' jee' na' sii' lä'la': "Hi' la' Dio hi' sa' kyuu' jne'." Jëë' da' hnäh', he' ba' Dio hi' hnaah' hnäh', ni' sa' kyuu' hnäh', kih' hi' he' na' hlëëhn' na'.

²⁴ Dio hi' ga'jme'e' lä'kaa' jmi-gyuu', hi' ga'jme'e' lä'jë' he' ga' cha' në' kih', hi' he' laa' juu' gyuu' hwa', he' ja' sa' jme'e' bii' jme'e' dsa' jmi-gyuu' koo' gwah' jee' gyay'. ²⁵ Sa' cha' he' jme'e' bii' kiyh' ni' miuh', ni' hi' jme'e' ta'he' kiyh'. Hñii' bih' jmeey' chaā lä'jëë' jne', jmeey' kii' jne' lle' hi' kway' lä'jë' he' jme'e' bii' jnän'.

²⁶ Kih' jaa' dsa'ñuu' ba' ga'jmääy' lä'jëë' nää' dsa' jmi-gyuu' mah' dsa'taayh' lä'kaa' hwa'. Hi' ga'tøøy' hih' ha' koh' jmi' dsa'taa' dsa' hi' ha' hñii' dsa'taayh'. ²⁷ Ga'jmääy' jne' mah' hnääh' jnih'. Lä'ja' koo' sa' su' sa' jne' ba' jne' Dio. Jëeh', ma'ra' ju'dsoo' sa' cheyh' uu' kih' lä'jaa' lä'jaa' jne'. ²⁸ Jëeh', ta'la' kiyh' ba' chaā jne' hi' ga'nøø' jne' hi' na'jiuh' jne'. He' la' jëh' kwee' lä'koh' ga' sii' ko'llaa' dsa' gooh' hnäh' hi' ma' kyuu', hi' ga'jäh': "Laa' jne' sa'ju' kih' Dio."

²⁹ Lä'llu' he' laa' jne' sa'ju' kih' Dio, he' ja' sa' cha' he' kih' jmeen' hu' dsë' laay' lä'koo' dio hi' jmää' dsa' kyaah' ñe' nøø' o ñe' tøø' o kyaah' kuu'. Jëeh' heh' he' jme'e' dsa' jā, la' lä'koo' gwa' hu' dsë' kih' dsa' ba'.

³⁰ Jää', sa' ga'jmee' Dio he' kih' lä'jē' he' ma'jmee' dsa'. Jēē' dsa', sa' ma' ñe' hee' ja' ma'jmeey'. Pero jmi' na', Dio jmee' mada' kih' lä'jēē' dsa' hī' tāäh' lä'kaa' jmi'gyuu' wa' lä'dsaa' dsēy' lä'jē' he' jmeey'. ³¹ Jēēh', ga'tøø' Dio hih' loo' koo' jmi' llay' ta' kih' lä'jēē' dsa' kyaah' ju'dsoo'. Ma'na' lleeh' ba'jaa' dsa'ñuuh' hī' lla' ta' hi' kih' lä'jēē' dsa' ga'jmee' Dio dsoo' juu' ja', lä'llu' he' ga'mi'jiyh' Jesús jee' kih' hī' na' juu' —ga'jäh' Paa'.

³² Ma' ga'nuu' dsa' he' juu' he' lä'jiyh' dsa' hī' ma'na'juu', ko'llaa' dsa' he' ga'mi'kwayh' hi' ko'llaa' ga'jäh' lä'la':

—Jyoh' jiih' ba'nuu' jnääh' ka'läh' juu' na'.

³³ He'ja' ya'hēē' Paa' jee' kih' dsa' he'. ³⁴ Ko'llaa' hī' ga'lä'dsoo' dsē', ga'jmeey' ko'jöh' kyaah' Paa'. Jee' ja' ma' hää' Dionisio hī' ma' dsoo' ta' Areópago. Hi' lä'ja' ga'heeh' jaa' dsa'mē' hī' ma' chee' Dámari hi' chaa' ga'ñah' hī' ga'heeh'.

18

Ngoo' Paa' ta' jwii' Corinto

¹ Ma'ngēē' he' ja', ya'hēē' Paa' jwii' Atena ngooy' ta' jwii' Corinto. ² Jee' ja' ga'jee' jaa' judiu chee' Aquila hī' ga'lä'chaa' jee' jwii' Ponto, hī' hmēē' ya'hēē' hwa' Italia kyaah' mēy' Priscila lä'hih' kih' Claudio rey to'nē'. Hih' rey he', sa'hnoøy' ma' dsa'taah' dsa' hī' laa' judiu jee' jwii' Roma he' noø' hwa' Italia. He'ja' ñeē' Paa' na'jēē' dsa'gooy' he'. ³ Aquila he' ma'jmee' ta'hme' hmi'loo', he' ja' ma'la' ta'kiyh'. Ja'ba'lih' Paa' ma'jmeey' ta'ja' ka'läh', he'ja' ga'jäh' jmeey' ta'ja' ko'jöh' kyaayh'. ⁴ Lä'jē' jmi' he' teeh' dsa' dsē' ma' dsoo' Paa' neh' gwah' mäh' ma' dsa'hlēēyh' dsa' judiu kyaah' hī' sa' laa' judiu, ma' kway' juu' na'hñaa' lä'jēē' ha' lä' jee' ma' heeh' dsa' juu' kih' Dio.

⁵ Ma' ga'loo' Sila kyaah' Timotä hī' ma' tääh' Macedonia, ja'ga' ga'tu' Paa' ta'jmee' hmi'loo' mah' ga'kway' juu' kih' Dio ba'. Ga'hlēēyh' judiu dsa'gooy', ga'jmeey' ju'dsoo' kih' Jesús. Ga'jäyh' hī' he' he' Cristo. ⁶ Pero dsa' he' ga'løø' jiiyh' juu' kyaah' Paa', hi' ga'mi'kwayh' ka'läh'. He'ja' ga'kyah' Paa' hmi' hī' kih', ga'jäyh'.

—Dsoo' kyah' hñaa' ba' hnäh' na', he' juu' hnäh' lä' ma'na'bääh' ja'ba' hnäh' kyaah' dso'kye'. Sa' cha' dsoo' dsēēn' ni' miih'. Na' ta' cha'nē' na'kan' juu' la' kih' dsa' hī' sa' laa' judiu ba'.

⁷ Ya'hēēy' neh' gwah' ja', ngooy' cha'neh' kih' jaa' dsa'ñuuh' hī' chee' Justo hī' ma' gya'jäh' jee' chih' gwah'. Hī' he' ma' gah' Dio. ⁸ Jaa' dsa' hī' hä' goo' gwah' hī' chee' Crispo, ga'heeh' juu' kih' Jesús kyaah' lä'jēē' hī' chaa' kyaay'. Hi' jwēē' dsa' hī' chaa' ja'ba' Corinto ja', ga'heeyh' juu' kih' Dio ma' ga'nuuy' juu' he' ma' kwa' Paa'. Lä'jēē' hī' he' ga'saa' jmi'. ⁹ Koo' hwē' he' ma' gya' Paa' jwii' Corinto ja', ga'hēē' mi'nēy' Dsa'jøøh' jnän' hī' ga'jäh' siyh'.

—Ta' wa' gah', hlēēh' ba' hne' juu' kin', ta' tu' he' kwah' juu'. ¹⁰ Ni' jaa' sa' chaa' hī' kaah' hne' mah'jmeeyh' hne'. Jēēh' jnä' chehn' kyaah' hne'. Hi' ta' jyoh' ko'taa', tääh' jwēē' dsa' jee' jwii' la' hī' na' ga'heeh' juu' kin'.

¹¹ He'ja' ga'jä' Paa' koo' jī'ñe' na'dsē' jñee' sih' jee' jwii' Corinto ja', kway' juu' kih' Dio.

¹² Lā⁺ kōh⁺ ma' laa⁺ Galión lle'moh' kih' lā⁺ kaa⁻ hwa⁺ Acaya, lā⁺ jēē⁻ judiu hī⁻ chaa⁻ Corinto ga⁺ taayh' juu' kwee⁻ kyaah' dsa⁻ kyaayh' ga⁺ teey' kyaah' Paa' he⁻ ja⁻ na' jāāy⁻ nē'ta', ¹³ ma' jāyh⁻:

—Dsa⁻ űūūh⁻ la⁻ mi⁻ tēēy⁻ dsa⁻ ha⁻ lā⁻ jee' hnaayh⁻ Dio mah' lla⁻ dsēēy' kih' ley jnān⁻ kyaah' juu' ja⁻.

¹⁴ Ma⁻ cheh⁺ Paa' ma' hlēēh⁻, ma' ga⁻ jāh⁺ Galión sūyh⁺ dsa⁻ judiu he⁻:

—Cher'mah' dsoo' la' hliih⁻ he⁻ jmeey⁻, o cher'mah' na⁻ bāāyh⁻ koo⁻ dsoo' juūh⁻, ja⁻ ga⁺ na⁻ hōō' kwaat⁻ llan⁻ ta' kyah' hnāh⁻ dsa⁻ judiu. ¹⁵ Pero juu' ta' jmah' ba' na⁻ hlēēh⁻ hnāh⁻. Dsa⁻ ba' na⁻ hāāh⁻ hnāh⁻, kih' ley kyah' hnāh⁻ ba' na⁻ hlēēh⁻ hnāh⁻. He⁻ ja⁻ jēē⁻ ba' hnāh⁻ ha⁻ lā⁻ lā⁻ ee⁻ juu' na⁻. Sa⁻ hnoon⁻ taahn⁻ hūiin⁻ kyaah' he⁻ na⁻ —ga⁻ jāyh⁻.

¹⁶ He⁻ ja⁻ ga⁺ hwēēy⁻ dsa⁻ he⁻ nē'ta' ja⁻. ¹⁷ He⁻ ja⁻ ga⁺ saah⁺ dsa⁻ he⁻ Sóstene hī⁻ ma' hā⁻ goo⁻ gwah⁺ kiyh⁺. Ga⁻ kway⁺ kih⁺ ta⁻ ka'hne⁻ kih⁺ nē'ta' ja⁻. Pero lle'moh' he⁻ ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁺ jmeey⁻ he⁻ kiyh⁺.

¹⁸ Pero ga⁺ gya⁻ ga⁺ Paa' cha⁻ miih⁻ jmiū⁻ Corinto ja⁻. Ja⁻ ga⁺ ga⁺ hiyh⁺ juu' kih' lā⁺ jēē⁻ oōh⁻ jne', ngooy⁺ ta⁻ hwa⁺ Siria, kyaah⁺ Aquila kyaah⁺ Priscila. Jāā⁻ ja⁻ ga⁺ dsa⁻ taayh⁻ neh⁻ barco jwū⁻ Cencrea, ga⁺ ttiū⁻ Paa' lle', ga⁺ jmeey⁻ kwaah⁻ go⁻ te'. Lā⁺ ja⁻ ga⁺ lā⁺ jnā⁺ ga⁺ jmeey⁻ koo⁻ hmooh⁻ kyaah⁺ Dio. ¹⁹ Ma' ga⁺ lla⁻ nāāy⁺ Éfeso, ja⁻ jūih⁺ ga⁺ jā⁺ dsa⁻ kyaayh⁻. Ngooy⁺ ba' Paa' ta⁻ gwah⁻ na⁻ hlēēyh⁻ judiu. ²⁰ He⁻ ja⁻ ga⁺ ngū⁺ judiu he⁻ ma' jā⁺ ga⁺ Paa' miih⁻ jmiū⁻, pero sa⁻ ga⁺ hēēyh⁻. ²¹ Ga⁺ hiyh⁺ juu' kih⁺ lā⁺ jēē⁻ hī⁻ he⁻, ga⁺ sūyh⁻:

—Jmee⁻ bii⁻ naahn⁻ jmiū⁻ he⁻ tē⁻ Jerusalén. Pero koo⁻ ka⁻ lāh⁻ jān⁻ ya⁻ jēēn⁻ hnāh⁻, cher'mah' lā⁺ ja⁻ hnōō⁻ Dio.

Éfeso ja⁻ ga⁺ he⁻ Paa' neh⁻ barco, ngaayh⁺ ta⁻ Jerusalén. ²² Ma' ga⁻ llooy⁺ Cesarea, ngaah⁺ bih⁺ ta⁻ Jerusalén na⁻ jmeey⁻ Dio kih⁺ oōh⁻ jne' hī⁻ ma' tāāh⁻ jee' ja⁻. Ja⁻ ga⁺ ngooy⁺ ta⁻ jwū⁻ Antioquía ka⁻ lāh⁻. ²³ Ga⁻ gyay⁻ miih⁻ jmiū⁻ Antioquía, ja⁻ ga⁺ ya⁻ hēēy⁻ ka⁻ lāh⁻, ngooy⁺ lā⁻ koo⁻ lā⁻ koo⁻ jwū⁻ he⁻ nōō⁻ hwa⁺ Galacia, hī⁻ lā⁺ ja⁻ jwū⁻ he⁻ nōō⁻ hwa⁺ Frigia, na⁻ kway⁻ be⁻ kih⁺ lā⁺ jēē⁻ oōh⁻ jne' hī⁻ ma' tāāh⁻ lā⁻ kaa⁻ jee' ja⁻.

Ga⁻ kwa⁻ Apolo juu' jee' jwū⁻ Éfeso

²⁴ Ta⁻ ko⁻ jūih⁺ ja⁻, ga⁻ lloo⁺ ta⁻ jwū⁻ Éfeso jaa⁻ judiu hī⁻ cheē⁻ Apolo, hī⁻ ga⁻ lā⁻ chaa⁻ jee' jwū⁻ Alejandría. Peer⁻ liyh⁻ kway⁺ juu' kih⁺ Dio na⁻ hūāa⁺ lā⁺ jēē⁻ hī⁻ ma' kyūūyh⁻ ra⁻ kēh⁻ ra⁻ llūū⁻ jee' na⁻ sūi⁻ juu' kih⁺ Dio. ²⁵ Ga⁻ lā⁻ tēē⁻ bih⁺ ha⁻ lā⁻ la⁺ jwē⁻ kih⁺ Jesús hī⁻ ma' hlēēyh⁻ lā⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsēy⁻. Ma' mi⁻ tēēy⁻ dsa⁻ na⁻ hūāa⁺ lā⁺ jēē⁻ ha⁻ lā⁻ la⁺ juu' kih⁺ Jesús. Pero he⁻ saā⁻ dsa⁻ jmiū⁻, ma⁻ la⁻ he⁻ ma' jmee⁻ Jwaa⁻ ba' ma' kyūūyh⁻. ²⁶ Sa⁻ goyh⁻, ga⁻ lōōy⁻ hlēēyh⁻ dsa⁻ neh⁻ gwah⁺ kih⁺ judiu he⁻ chih⁺ Éfeso ja⁻. Pero lā⁻ ma' ga⁻ nuu⁻ Aquila kyaah⁺ Priscila ha⁻ lā⁻ la⁺ juu' he⁻ ma' kwa⁻ Apolo ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁺ tēēy⁻ ta⁻ kiyh⁺ mah⁺ na⁻ heeh⁻ gyih⁻ ha⁻ lā⁻ la⁺ juu' kih⁺ Dsa⁻ jōōh⁻ jnān⁻ jee' sa⁻ ma' kyūūyh⁻. ²⁷ Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ lā⁻ hnōō⁻ Apolo dsoo⁻ ta⁻ hwa⁺ Acaya. Hī⁻ lā⁺ jēē⁻ oōh⁻ jne' hī⁻ ma' tāāh⁻ kyaayh⁻ jee' ja⁻, ga⁺ kway⁺ be⁻ kih⁺ hī⁻ ga⁺ sūy⁻ koo⁻ je⁻ kih⁺ oōh⁻ jne' hī⁻ ma' tāāh⁻ Corinto he⁻ nōō⁻ hwa⁺ Acaya mah⁺ wa⁻ hēēyh⁻ Apolo lā⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsēy⁻. Hī⁻ ma' ga⁻ llooy⁺ jee' ja⁻, ga⁻ la⁻ llū⁻ cha⁻ miih⁻ kih⁺ lā⁺ jēē⁻ oōh⁻ jne' hī⁻ ga⁺ hēēh⁻ kih⁺ Dio, kih⁺ he⁻ llū⁻ dsē⁻ Dio kyaayh⁻. ²⁸ Lā⁺ jūih⁺ jee' le⁻, ga⁻ ti⁻ ga⁺ choo⁻ Apolo juu' kyaah⁺ judiu dsa⁻ kyaayh⁻. Ga⁻ mi⁻ jnāāy⁻ na⁻ hūāa⁺ lā⁺ jēē⁻ lā⁻ koo⁻ jāh⁻ juu' kih⁺ Dio mah⁺ lā⁻ ngēēy⁻, Jesús he⁻ hī⁻ laa⁻ Cristo.

19

Ngoo' Paa' ta' jwii' Éfeso

¹ Ta'ko' jiih' ma' gya' Apolo jwii' Corinto, ngoo' Paa' jwé' hwa' ba' la' jiih' ga' looy' jwii' Éfeso. Ma' ga' looy' jee' ja' ga' jey' ko' llaa' øøh' jne'. ² He' ja' ga' ngii' Paa' juu' kiyh':

—¿Che' ga' tēēh' hnäh' Jmi' lle' Na' jngii' lä' ma' ga' heeh' hnäh' juu' kih' Dsa' jøøh' jnän'?

He' ja' ga' jäh' dsa' he':

—Ni' sa' ñe' jnääh' hee' ja' Jmi' lle' Na' jngii'.

³ He' ja' ga' jäh' Paa':

—¿Hee' juu' ga' jmeeh' hnäh' dsoo' he' ga' saah' hnäh' jmi'?

Mah' ga' jäh' dsa' he':

—Ga' saä' jnääh' jmi' lä' hih' ga' jmee' Jwaa' ba'.

⁴ Mah' ga' jäh' Paa' siiyh':

—Jwaa' ga' choo' jmi' kih' dsa' hi' ga' lä' dsaä' dsé' he' ma' jmeey' he' hlih'. Ga' siiyh' dsa' he': “Wa' lä' dsoo' hoh' hnäh' kih' hi' jä' kēē' ga' ki' jnä'.” Jwaa' he' ma' hlēēh' kih' Jesús hi' laa' Cristo.

⁵ Ma' ga' nuu' dsa' he' juu' ja', ga' saay' jmi' lä' hih' kih' Jesús. ⁶ Lä' ma' ga' kye' Paa' goo' né' kiyh', ga' jyoo' Jmi' lle' Na' jngii' né' kih' dsa' he'. Lä' चाह' ja' ga' hlēēyh' jyoh' juu' hi' ga' løoy' ngēēy' juu' he' ma' mi' jnää' Dio kiyh'. ⁷ Jee' lä' jēē' dsa' ñuuh' he' ma' teē' gya' tuu'.

⁸ Uu' sih' he' ga' gya' Paa' jee' ja', ma' dsooy' gwah' kih' dsa' judiu he' chih' jee' ja'. Sa' goyh' ma' hlēēyh' dsa' hi' ga' mi' jnääy' na' hñaa' lä' jēē' ha' lä' jää' Dio dsa' lä' hih' kih'. ⁹ Pero ko' llaa' dsa' he' ma' hweh' dséy', sa' ga' jmeey' dsoo' dséy' kih' Jesús. Wii' ba' ga' hlēēyh' kih' Jesús to' lo' né' dsa' kyaayh'. He' ja' ya' hēē' Paa' jee' kih' dsa' he', ga' jäy' øøh' jne' ga' nääy' jee' chih' sa' kwel' kih' hi' cheē' Tiranno. Jee' ja' ga' hlēēh' Paa' øøh' jne' juu' kih' Jesús lä' jē' jmi'. ¹⁰ Lä' ja' ga' jmeey' lä' jiih' ga' tē' to' ji' ñe'. Lä' jwé' ja' lä' jēē' judiu hi' ma' chaa' hwa' Asia, hi' lä' kye' dsa' hi' sa' laa' judiu, ga' nuuy' juu' kih' Jesús Dsa' jøøh' jnän'. ¹¹ He' ba' che' juh' gaa' he' ga' jmeey' Dio jee' ja' ta' la' kih' Paa'. ¹² Ma' dsa' nää' dsa' kyaah' hmiih' kih' jee' ma' cheh' Paa'. Koo' ma' dsa' jnooh' miih' né' kih' Paa' hmiih' sa' luu' hi' hmiih' hii' cha' né'. Hmiih' ja' ma' dsa' suy' dsa' dsaah' kyaay'. Lä' ja' ma' dsa' jäh' kiyh' hi' lä' kye' jmi' lle' hlih' ma' hwēē'.

¹³ Hi' ma' chaa' ko' llaa' judiu hi' ma' ga' nää' ta' kye' ta' ñii' ma' hwēēy' jmi' lle' hlih' kih' dsa'. Pero koo' hä, ja' huudse' kiyh' ma' hwēēy' jmi' lle' hlih' kyaah' be' kih' Jesús, ga' jäh':

—Kyaah' hih' kih' Jesús hi' hlēēh' Paa' kih', jmeen' hih' hwēēh' hnäh'.

¹⁴ He' la' ma' jmeey' lä' jēē' gyeē' joo' dsa' judiu hi' ma' cheē' Esceva, hi' ma' laa' jaa' jmi' dsa' hi' kye' né'. ¹⁵ Pero ga' jiih' jmi' lle' hlih' juu' kyaah' dsa' he', ga' jäh':

—Kyuu' ba' jnä' Jesús, hi' ma' ba' jnä' hii' he' Paa', pero hnäh', sa' kyuu' ni' miih'.

¹⁶ Dsa' hi' ma' kye' jmi' lle' hlih' he', ni' juu' ga' sa' ga' hiiy', ga' sooyh' kih' lä' jēē' gyeē' dsa' he'. Peer' ga' kway' kih', lä' jiih' ga' jmääh' dsoo', ga' kyuu' to' lo' kwayh'. ¹⁷ Lä' jēē' dsa' judiu hi' kyaah' dsa' hi' sa' laa' judiu hi' ma'

tāäh' Éfeso ga-lä' goyh' jwërte ma' ga-nuuy' ha-lä' ga-la' kih' dsa-he'. He-ja-ga-jmeey' juuh' kih' Jesús.

18 Hi-jwëë' dsa-hi-ga-hëh' juu' kih' Dio ga-mi-jnäy- to-lo' né' øøyh-lä-jë' he-hlih' he-ma' jmeey'. 19 Hi-ja-ba-lä-ja-jwëë' hi-ma'tëë' ji-nah' ma-dsa-kay' je-hlih' ja', mah' ma-dsa-jey' cha-në' jee-lä-jëë'. Hi-ma-ga-jmeeh' dsa-kwaat' joh' kyëë' jee-lä-jë' mo'je-ja-, ya-hii' kwaat' to-lo' gya' milkuu' tøø'. 20 Lä-ja-ga-lä-jwëë' cha-ga-miih' dsa-hi-ga-nuu' juu' kih' Dio hi-ga-jëëy' ha-koh' be-sa-cha-kih' Dio.

21 Ma-ngëë' he-ja-, ga-jmeey' Paa' huüdsë- dsooy' ka-läh' ta-hwa' Macedonia hi-ta-hwa' Acaya. Ja-ga-dsaa'yh' ta-Jerusalén. Hi-ga-jäyh':

—Ma-lä-hii' miih' jmiü' gyan' Jerusalén, ma-ra' he-jmee' bii' niin' ta-Roma.

22 Uu' hi-ma' jmee' ko-jøh' kyaayh' ga-cheey' ta-hwa' Macedonia, ga-cheey' Timotä' kyaah' Erasto. Pero ga-jä' ga-Paa' miih' jmiü' hwa' Asia ja-.

Ga-lä'hnee' dsa-hi-ma' chaq- jwiü' Éfeso kyaah' Paa'

23 Jmiü' ja-ga-lä-cha' koq- hniü' juuh' jee' jwiü' Éfeso, kwaat' kih' ju'hmëë'.

24 Jee' ja-ma' gya' jaa- dsa-cheë' Demetrio hi-ma' kwa' ta-he-jmee' dsa-gwah' pih' kyaah' ñe' tøø' jmah' he-la'hëh' gwah' kih' Diana he-ma' chih' jee' jwiü' ja'. Kyaah' ta-ja-ma' liyh' cha-miih' kuu' kyaah' dsa-kyaayh'.

25 He-ja-ga-jøøyh-lä-jëë' dsa-hi-ma' jmee' ta' kiyh' hi-jñah' ga-dsa-hi-ma' jmee' ja-ba' ta' ja-, mah' ga-siiyh':

—Dsa-ñuuh', ñeh' ba' hnäh' kwee- lëh' jne' cha-miih' kuu' kyaah' ta-la'.

26 Pero na-ma-jëë' jne' hi-ma-nuu' jne' ngë' Paa' Éfeso la-mi-gaay' jwëë' dsa-. Hi-ja-ma-la' jee-la-jmeey' lä-na-. Lä-ga-dsa' hwa' Asia ma-mi-gaay' jwëë' dsa-, jäyh': “Ja' Dio he', hih' dio hi-jmää- dsa- kyaah' goo’.” 27 He-ja-hii' goo-wa-ra-ga-hëey' ta-jnän-la-, hi-mo-so' tooh' dsa-ta-gwah' kih' dio Diana jnän' hi-lä-ja-mo-so' jmeey' juuh' kih' Diana, hi-hnaah-lä-jëë' dsa-chaq- hwa' Asia hi-lä-kaa' jmi- gyuu' ka-läh'.

28 Ma' ga-nuu' dsa-he' juu' ja-, ga-lä-lleey' jwërte hi-ga-løøy' tooyh-cha-miih' miü'h', ma-jäyh':

—iHe' ba' che-jøøh' Diana hi-cheh' Éfeso la'!

29 He-ja-ga-kah' ga-gwëh' huüdsë- kih' lä-jëë' dsa-hi-ma' chaq- jee' jwiü- ja-. Koq- miü' ba-ga-jmeey' ga-saa'yh' Gayo kyaah' Aristarco na-jääy- jee' dsa-ñee' dsa-kyaayh'. Lä-uu' dsa-ñuuh' he-chaq- Macedonia hi-ma' jmeey' ko-jøh' kyaah' Paa'. 30 Hnøø' Paa' ma-dsa-hlëëh' kyaah' dsa-he' pero sa-ga-kwa' øøh' jne' jwë' ma-dsooy'. 31 Hi-lä-ja-ko-llaa' hi-ma' laa' ta-hwa' Asia ja-, ma-jwayh' kyaah' Paa'. He-ja-ga-cheey' juu' kih', ga-chuuy' kyaah' Paa' mah' sa-dsooy' jee' tääh' dsa-he'. 32 Ga-kah' ga-gwëh' go-te- huüdsë- kih' lä-jëë' dsa-hi-ma' tääh' jee' ja-. Kah' ba-ma' hlëëh' lä-jaa- lä-jaa-. Hi-jwëë' ga-hi-sa-ma-ñe- hee' kih' ja-he-ma' tääyh' jee' ja-. 33 He-ja-dsa-judiu' ga-hñaay' na'koh' Alejandro jee' kih' lä-jëë' dsa-he' mah' na-jääy- ta-cha-në'. He-ja-ga-jmee' Alejandro lii' kyaah' gooy-, hnøøy' ma-hlëëyh' jwoo' kih' judiu. 34 Pero ma' ga-lä-kyuu- dsih' laay' judiu, koq- hä' ba-ga-tooh' lä-jëë' miü'h'. Miih' ga-sa-ga-të' to' hor' ga-jmeey' lä-ja-, ma-jäyh':

—iHe' ba' che-jøøh' Diana hi-cheh' Éfeso la'!

³⁵ Lã⁺ jiih⁺ jaã⁻ tẽ⁻ je⁻ kyaa⁺ jee⁻ jwii⁻ ja⁻, ga⁺ jmeey⁺ hih⁺ he⁻ tu⁻ dsa⁻ he⁻ tooh⁻ miih⁺, ga⁺ jãyh⁺:

—Nuu⁻ da⁺ hnãh⁺ hi⁻ chaã⁻ Êfeso la⁻. Ga⁻ lã⁻ jẽẽ⁺ ba⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ ñe⁻, koõ⁻ jee⁻ la⁻ ba⁺ la⁺ to⁻ nẽ⁻ jee⁻ jmee⁺ dsa⁻ juuh⁻ kih⁺ gwah⁺ kih⁺ Diana he⁻ chih⁺ jee⁻ la⁻ jnãh⁺ hi⁻ lã⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁺ heeh⁻ kiyh⁺ he⁻ ja⁺ kih⁺ Júpiter. ³⁶ Ni⁻ jaã⁻ sa⁻ le⁻ jãh⁻ sa⁻ dsoo⁺. He⁻ ja⁻ jwahn⁺, tu⁺ hnãh⁺, ta⁺ jmee⁻ hnãh⁺ na⁺ kòh⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺. ³⁷ Hih⁺ uu⁺ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ma⁻ ya⁻ jããh⁺ hnãh⁺ la⁻, sa⁻ ma⁻ mi⁻ kwayh⁺ gwah⁺ jnãh⁺, ni⁻ sa⁻ ma⁻ hlẽeyh⁺ hliih⁺ kih⁺ dio jnãh⁺. ³⁸ Cher⁺ mah⁺ cha⁻ hni⁻ kih⁺ dsa⁻ kyaãh⁺ Demetrio kyaãh⁺ jñah⁺ dsa⁻, cha⁻ ba⁺ nẽ⁻ ta⁺ jee⁻ le⁻ mi⁻ eey⁻ juu⁺ na⁻. Jee⁻ ja⁻ ba⁺ lle⁻ kih⁺ hni⁻ y⁺ kih⁺ dsa⁻. ³⁹ Cher⁺ mah⁺ cha⁻ ga⁺ he⁻ sa⁻ hii⁻ lã⁻ ee⁻ kyah⁺ hnãh⁺, le⁻ mi⁻ ee⁻ jne⁻ lã⁻ ma⁻ dsa⁻ ñee⁻ dsa⁻ mada⁻ kih⁺ dsa⁻ ta⁺. ⁴⁰ Pero he⁻ jmee⁻ jne⁻ la⁻, hii⁻ goo⁻ dsa⁻ bããh⁺ jne⁻ he⁻ tøøh⁻ jne⁻ cha⁻ miih⁻ miih⁺. Hee⁻ juu⁺ dsa⁻ kwan⁺ cher⁺ mah⁺ ga⁺ tẽeh⁺ dsa⁻ ta⁺ jne⁻ kih⁺ he⁻ tøøh⁻ jne⁻ miih⁺ jee⁻ la⁻.

⁴¹ Ko⁻ ja⁻ ba⁺ te⁺ ga⁻ hlẽeh⁺ tẽ⁻ je⁻ he⁺, mah⁺ ga⁺ hih⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ jwii⁻.

20

Ngoo⁺ Paa⁺ ta⁺ hwa⁺ Macedonia hi⁻ ta⁺ hwa⁺ Grecia

¹ Ma⁻ ngẽẽ⁻ ma⁻ dsaã⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁺ tẽeh⁺ Paa⁺ øøh⁺ jne⁻, ga⁺ kwẽeyh⁺ nuuh⁻ mah⁺ ga⁺ eey⁺, ja⁻ ga⁺ hih⁺ juu⁺, ngooy⁺ ta⁺ Macedonia. ² Ga⁻ ngẽey⁻ lã⁻ jẽ⁻ jwii⁻ mãh⁻ jee⁻ ma⁺ tããh⁺ øøh⁺ jne⁻, ga⁻ hlẽeh⁺ gyih⁺ mah⁺ tẽey⁺ cha⁻ ga⁺ miih⁻ be⁻. Lã⁻ ja⁻ ga⁺ jmeey⁺ lã⁻ jiih⁺ ga⁺ looy⁺ hwa⁺ Grecia (ja⁻ ba⁺ jee⁻ chee⁻ Acaya). ³ Jee⁻ ja⁻ ga⁺ gyay⁻ uu⁻ sih⁻. Ma⁺ ga⁺ tẽ⁻ jmi⁺ he⁻ dsa⁻ hey⁻ barco he⁻ dsooy⁺ ta⁺ hwa⁺ Siria, ga⁻ lã⁻ ñey⁻ ma⁻ la⁺ juu⁺ kih⁺ judiu he⁻ saãh⁺ dsih⁺. He⁻ ja⁻ ga⁺ mi⁻ siiy⁺ huus⁺ dsẽ⁻ kiyh⁺. Ga⁺ jeyeh⁺ ka⁻ läh⁺ ta⁺ Macedonia, ngooy⁺ jwẽ⁻ hwa⁺ ba⁺. ⁴ Hi⁻ ko⁻ llaã⁺ øøh⁺ jne⁻ ga⁺ jmee⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaãy⁺ lã⁻ ga⁺ tẽ⁻ hwa⁺ Asia. Jaã⁻ hi⁻ he⁻, chee⁻ Sópater hi⁻ chaã⁻ Berea. Hi⁻ jñah⁺ chee⁻ Aristarco kyaãh⁺ Segundo hi⁻ chaã⁻ Tesalónica. Hi⁻ jñah⁺ chee⁻ Gayo hi⁻ chaã⁻ Derbe hi⁻ Timotã. Jñah⁺ chee⁻ Tíquico hi⁻ Tróximo hi⁻ chaã⁻ hwa⁺ Asia. ⁵ Ga⁻ lã⁻ jẽẽ⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻ lã⁻ jãã⁺ na⁺ jããy⁺ jnããh⁺ lã⁻ ga⁺ tẽ⁻ Troa. ⁶ Hi⁻ jnããh⁺, ma⁻ la⁻ ma⁻ goh⁻ jmi⁺ kih⁺ he⁻ ñiih⁻ he⁻ sa⁻ kyaãh⁺ levadura, ga⁺ tooh⁻ jnããh⁺ neh⁺ barco jwii⁻ Filipino. Ga⁺ hya⁻ ga⁺ hña⁺ jmi⁺, ja⁻ ga⁺ jee⁻ jnããh⁺ dsa⁻ kyaãhn⁺ hi⁻ ma⁺ tããh⁺ jøø⁻ Troa. Jee⁻ ja⁻ ga⁺ jã⁻ jnããh⁺ gyii⁺ jmi⁺.

Ga⁺ gwii⁻ Eutico jee⁻ gyay⁺ nuuy⁻ juu⁺ kih⁺ Paa⁺

⁷ To⁻ nẽ⁻ jmi⁺ kih⁺ seman⁺, ga⁺ tooh⁻ jnããh⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaãh⁺ øøh⁺ jne⁻ jee⁻ ma⁺ kih⁺ jnããh⁺ ma⁻ nuu⁻ kih⁺ Jesús. He⁻ ja⁻ ga⁻ løø⁻ Paa⁺ kwa⁻ juu⁺. Juu⁺ ja⁻ ga⁺ kyoo⁺ lã⁻ jiih⁺ ga⁺ tẽ⁻ koõ⁻ lla⁻ nuu⁻, kih⁺ he⁻ ga⁺ jmeey⁺ huus⁺ dsẽ⁻ dsooy⁺ ta⁺ jee⁻ jyoh⁺ wa⁺ ga⁺ jnã⁺ jyoh⁺ jmi⁺. ⁸ Hi⁻ ma⁺ tøø⁻ cha⁻ miih⁻ mi⁻ sẽ⁻ he⁻ na⁻ hih⁻ je⁻ cha⁻ neh⁻ jee⁻ ga⁺ tẽ⁻ hnẽ⁻ jwẽẽ⁻ hne⁺ jee⁻ ma⁺ tøøh⁻ jnããh⁺ ja⁻. ⁹ Jaã⁻ chih⁻ hi⁻ chee⁻ Eutico ma⁺ gyay⁺ hoo⁻ ventan jee⁻ ma⁺ tøøh⁻ jnããh⁺. Jee⁻ gyay⁺ ja⁻, ga⁺ gwiiy⁻ ñiih⁺ kih⁺ he⁻ ga⁺ kyoo⁺ juu⁺ he⁻ ma⁺ kwa⁻ Paa⁺. Jee⁻ na⁻ gwiiy⁻ ja⁻, ga⁺ tayh⁺ lã⁻ ga⁺ tẽ⁻ hwa⁺. Ma⁻ na⁻ juuy⁺ ma⁺ ga⁺ chaãh⁻ dsih⁺. ¹⁰ He⁻ ja⁻ ga⁺ jñãã⁺ Paa⁺, ngooy⁺ na⁻ eey⁻ chih⁺ he⁺. Mah⁺ ga⁺ jãyh⁺:

—Ta⁺ jwaãh⁺ hnãh⁺, jiih⁺ ba⁺ chih⁻ la⁻.

¹¹ He⁻ ja⁻ ga⁺ wii⁺ Paa⁺ ka⁻ läh⁺ jee⁻ ma⁺ tøøh⁻ jnããh⁺, ja⁻ ga⁺ ga⁺ tooh⁻ jnããh⁺ ga⁺ kih⁺ ga⁺ hih⁺ jnããh⁺ ma⁻ nuu⁻ kih⁺ Jesús. Ma⁻ ngẽẽ⁻ he⁻ ja⁻, ngoo⁺ bih⁺ hlẽeyh⁺

lä`jiih' ga`jnä'. Ja`ga`ngooy' ta`jee`jyoh'. ¹²Peer`ga`nøh`dsä`he`kih`he`jiih`ba`chih`kyaay', hi`ga`tëey`ga`näay`kiyh'.

Ya`hëë`Paa`jee`jwii`Troa`ngooy`lä`ga`të`jee`jwii`Mileto

¹³Ga`tooh`jnääh`neh`barco, mah`lla`nøø`jnääh`jää`lä`ga`të`jwii`Asón. Jee`ja`, ga`jää`jnääh`Paa`lä`koø`la`mada`nuuh`jnääh', jëeh`jwë`hwa`ba`ngooy'ta`jä`. ¹⁴Ma`ga`lloo`Paa`jee`tøøh`jnääh`jwii`Asón`ja`, ga`tooh`jnääh`neh`barco`kyaayh', ga`lla`nøø`jnääh`jwii`Mitilene. ¹⁵Jee`ga`të`to`jmiü', ga`ngëë`jnääh`jäh`jwii`he`chee`Quío. Jee`ga`të`hnë`jmiü', ga`lla`nøø`jnääh`jwii`Samo`jee`hwëe`barco. Jee`ga`të`kye`jmiü', ja`ga`ga`tëë`jnääh`jwii`Mileto. ¹⁶Sa`ma`hnøø`Paa`ma`jä`ki`wëë`hwa`Asia, he`ja`koø`ga`ngëë`bih`kih`jwii`Éfeso. Ga`jmeey`biü`he`llaayh`lä`ga`të`Jerusalén`mah`tëëy`jmiü`Pentecosté`cher`mah`ga`la'.

Ga`hlëeh`Paa`kyaah`hi`kye`në`kih`gwah`jwii`Éfeso

¹⁷Lä`ma`gya`Paa`jwii`Mileto, ga`cheey`juu`he`ya`nää`dsa`gyuuh`hi`kye`në`kih`øøh`jne`jwii`Éfeso. ¹⁸Ma`ga`lla`nää`hi`he`jee`gya`Paa', ga`jäh`Paa`siyh`:

—Ma`neh`ba`hnäh`ha`lä`ga`jmeen`jee`kyah`hnäh`lä`ma`to`në`jan`ta`hwa`Asia`la`lä`jiih`na'. ¹⁹Ni`miih`sa`ga`jmään`hñiin`jøøh`lä`ma`ga`gyan`kyaah`hnäh`kwan`juu`kih`Dio. Ja`he`koø`jiih`ga`tuyü`jmiü`haa`mi`nën`kyah`hnäh'. Joh`jiih`sa`ga`jëen`wiü`kih`lä`jë`he`ma`hnøø`dsa`judiu`ma`jmeë`kin`. ²⁰Sa`cha`ga`jmeen`kwaat`che`hiü`goo`kin`jee`ga`jmeen`he`llu`kyah`hnäh'. Ga`hlëeh`hnäh`jee`jä`dsa`hi`lä`ja`cha`neh`kyah`hnäh`ka`läh'. ²¹Hnäh`judiu`hi`hnäh`hi`sa`laa`judiu, ga`jwëeh`hnäh`jëeh`hnäh`kih`Dio`hi`wa`lä`dsoo`hoh`hnäh`kih`Jesusristo`Dsa`jøøh`jnän'. ²²Hi`na`ma`hään`jwë`ngaahn`ta`Jerusalén`lä`jøø`Jmi`lle`Na`jngii`kin`. Ni`sa`man`he`dsa`ngëen`jee`ja`. ²³Koo`he`la`ba`man`. Lä`kaa`jwii`jee`niin`dsa`ngëen`wiü', taah`dsa`jä`neh`ñe', jäh`Jmi`lle`Na`jngii'. ²⁴Pero`ni`miih`sa`jmeen`he`ché`chaan`o`he`juun'. Jëë`ba`dsën`ngoon`ta`cha`në`kyaah`ta`he`na`hñaan', lä`jiih`mi`ten`ta`he`ga`tooh`Jesús`goon`mah`kwan`ju`hmëë`he`mi`jnää`ha`lä`koø`hnäa`Dio`jne'.

²⁵Man`kwee`ni`jaa`jee`lä`jëë`hnäh`mo`so`jëeh`hnäh`jä', lä`jëë`hnäh`hi`ma`nuu`juu`he`kwan`ha`lä`jää`Dio`dsa`lä`hii`kih'. ²⁶He`ja`jwëeh`hnäh`jmiü`na', ni`jaa`dsa`mo`so`na`bäähñ, sa`cha`dsoo`dsëen`ni`miih`. ²⁷Jëeh', ni`miih`sa`ga`lä`gohn`, ga`mi`jnään`na`hñaa`lä`jëë`juu`kih`Dio`kyah`hnäh'. ²⁸He`ja`jwëeh`hnäh', hää`hnäh`hñaa'h`hi`hää`lä`jëë`dsa`kyaah`hnäh'. Ma`na`hñaa'h`hnäh`kih`Jmi`lle`Na`jngii`mah`jëeh`hnäh`dsa`kyaah`hnäh'. He`ja`hää`hnäh`kwee`lä`jëë`hi`laa`kyaah`Dsa`jøøh`jnän`hi`ga`laa`jne`kyaah`jma`kih'. ²⁹Jëeh', man`kwee`ha`lä`le`wa`ra`ngaahn'. Ya`nää`jee`kyah`hnäh`hi`laa`lä`koø`jah`hää'. Ni`miih`sa`jä`lä`niü`dsëy`kih`dsa`kyaah`Dio. ³⁰Hi`ja`ba`jee`kyah`hnäh`hwëë`hi`jmeë`ra`këh`ju`dsoo`mah`jääy`øøh`jne`lä`hyoh`dsëy'. ³¹Go`taah`hnäh`leeh`hnäh'. Mi`dsooh`da`hoh`hnäh`ha`lä`ga`jmeen`ta`ko`jiih`hnë`ji`ñe`he`ga`gyan`kyaah`hnäh'. Lä`jmiü`lä`hwë', sa`ga`tun`ma`kwëeh`hnäh`nuuh', lä`jiih`ga`tuyü`jmiü`he`haa`mi`nën`kih`lä`jaa`lä`jaa`hnäh'.

³² Na' na' øøhn', taahn' hnäh' goo' Dio. Jä' hnäh' kyaah' juu' kiyh' he' mi-jää' jne'. Juu' na' kye' be' he' jmee' dsa'nøon' ta' cha'ne' hnään' Dio cha' ga'miih' mah' hñah' jne' heen' ko' jøh' kyaah' lä'jöö' hi' na' jngöö'. ³³ Sa' ga'lä' hee' dsen' ku'nøø' kuu' tøø' ni' hmiih' he' cha' kih' dsa'. ³⁴ Ma' ñeh' ba' hnäh', ga'jme'e' ba' jnä' ta' ha' jee' ga' jnä' he' ga'jme'e' bii' kin' hi' lä'kye' kih' dsa' kyaahn'. ³⁵ Ma' ra' he' ga'jme'e' ba' jnä' ta' kyaah' goon' mah' lä'tööh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä'koh' jme'e' jnä' hi' lä'ja' jmeeh' hnäh' be' kih' hi' tä' ñee'. Mi' dsooh' da' hoh' hnäh' juu' kih' Jesús Dsa' jøøh' jnän', hi' ga'jäh': "Llu' ga' la' kih' hi' kwa' lä'koh' ga' hi' hyoh'."

³⁶ Ma' ngöö' ma' jäh' Paa' lä'ja', ga'juuyh' jney' kyaah' lä'jöö' øøh' jne' he', ga'ngüy' kiyh' kih' Dio. ³⁷ Lä'jöö' øøhn' jne' he' ga'ki' ga'hoo' cha'miih'. Ga'eyy' Paa' mah' ga'chuyh' kih'. ³⁸ Ga'lä'meeh' dsé' jwérte dsa'gyuuh' he' kih' he' ga'jäh' Paa': "Mo'so' jööh' ga' jnä' ka'läh'." Ja' ga' ga'näay' na'jäay' Paa' ta' jee' ma' hii' barco.

21

Ngaah' Paa' ta' Jerusalén

¹ Ja' jiih' ga'jä' øøh' jne' he'. Hi' ga'tooh' ba' jnääh' neh' barco. Ko'dsoo' ba' ngoo' barco ja' ta' Cos. Ma' ga' jnä' jyoh' jmi', ga'lla'nøø' jnääh' jwii' Roda. Ma' ngöö' ja' ga'nøø' jnääh' ta' jwii' Pátara. ² Pátara ja' ga'jöö' jnääh' koø' barco he' ngoo' ta' Fenicia. Neh' ja' ga'tooh' jnääh' ga'nøø' jnääh' ta' ja'. ³ Jee' ga'nøø' jnääh' ja', ga'jöö' jnääh' hwa' Chipre he' hä' jee' jmi' ñeeh'. Hwa' ja' ga'jä' jwoo' ra' këh' ta' jee' ga'ngöö' jnääh' ta' hwa' Siria. Ga'ngöö' ba' jnääh' lä'jiih' ga'töö' jnääh' Tiro he' nøø' hwa' kih' Siria, jööh' jee' ja' hwöö' dsa' løø' he' kye' barco. ⁴ Ma' ga'tooh' jnääh' jee' jwii' Tiro ga'jee' jnääh' øøh' jne' hi' ma' tääh' jee' ja'. Hi' ga'jä' jnääh' kiyh' gyii' jmi'. Øøh' jne' he' ga'hleëyh' Paa' lä'koh' ga'mi' jnääh' jmi' llé' Na' jngü' kiyh' he' sa' ma' dsaayh' ta' Jerusalén. ⁵ Ma' ga'dsöö' jmi' ja', lä'jöö' øøh' jne' hi' chaa' jee' ja', hi' më' hi' ñuuh' lä'kye' chih' pih', ga'jmeey' ko' jøh' kyaah' jnääh' lä' ga'té' chuuh' jwii', jee' la' cha'hoo' jmi' ñeeh'. Jee' ja' ga'juuh' jnääh' jnën' ga'ngü' jnääh' kih' Dio. ⁶ Ga'ee' jnääh' øøh' jne' he' lä'jaa' lä'jaa' jnääh', ja' ga' ga'tooh' jnääh' neh' barco, hi' ga'nääh' ba' øøh' jne' he' cha'neh' kih'.

⁷ Ga'hwii' jnääh' Tiro, ga'nøø' jnääh' ta' Tolemaida. Ma' ga'lla'nøø' jnääh' Tolemaida ja', na'jöö' jnääh' øøh' jne' hi' chaa' jee' ja'. Ga'jä' jnääh' koø' jmi' kyaayh'. ⁸ Ma' ga' jnä' jyoh' jmi', ga'hwii' jnääh' Tolemaida, ga'nøø' jnääh' ta' Cesarea. Ma' ga'töö' jnääh' Cesarea ja', ga'nøø' jnääh' kih' Felipe hi' ma' kwa' ju'hmöö' hi' ma' laay' ja' kih' jee' lä'jöö' gyee' hi' ma' kwa' be' kih' apóstole jää'. Jee' ja' ga'jä' jnääh' kih' Felipe he'. ⁹ Felipe he' ma' chaa' kyee' jo' müy' hi' ma' tääh' hñii', hi' ma' ngöö' juu' kih' Dio. ¹⁰ Ma'hya' cha'miih' jmi' tøøh' jnääh' jee' ja', ma' ga'lloo' ja' dsa' chaa' Judea hi' chee' Agabo hi' ma' ngöö' juu' kih' Dio. ¹¹ Ma' ga'llooy' jee' tøøh' jnääh', ga'lley' loo' he' hä' tuh' Paa', mah' ga'hñuuy' goo' tüy' hñiiy', ga'jäyh':

—Jäh' jmi' llé' Na' jngü', ja'ba' lä'koh' na'hñuun' la', ja'ba' lä'la' hñuu' dsa' judiu' juu' loo' la' jee' jwii' Jerusalén mah' ngööy' goo' dsa' hi' sa' laa' judiu'.

12 Ma' ga⁻nuu' jnaäh' juu' kiyh', ga⁻chuu' jnaäh' cha⁻miih⁻ kyaah' Paa'. Sa⁻ ma' kwa⁻ jnaäh' jwe' ma' dsaayh' ta⁻ Jerusalén, hi⁻ ja⁻ ba⁻ la⁻ ja⁻ ma' jah' ooh' jne' hi⁻ ma' chaa⁻ jee' ja⁻. 13 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh' :

—¿He⁻ la⁻ hoo' hnäh' kin⁻, he⁻ la⁻ jmeeh⁻ hnäh' meeh⁻ dsen'? Heeh' ba⁻ jnä⁻ cher mah' ga⁻ hñuu' dsa⁻ jnä⁻. Ma⁻ ke⁻ ga⁻ jngëeh' dsa⁻ jnä⁻ ta⁻ Jerusalén, lä⁻ jë⁻ ba⁻ heehn' kwaat' kih' Jesús.

14 Ma' sa⁻ ga⁻ leh' jnaäh' ma' hløøh' jnaäh' kih' Paa', ga⁻ tu' jnaäh' go⁻ te⁻, ga⁻ chiih' jnaäh' :

—Wa' le' lä⁻ hyoh⁻ dsë' Dio ba'.

15 Ma' ga⁻ tē' jmi' he⁻ hwi' jnaäh' jee' ja⁻, ga⁻ jmee' jnaäh' løø' kyaah' jnaäh', ga⁻ nøø' jnaäh' ta⁻ Jerusalén kyaah' Paa'. 16 Ko⁻ llaa' ooh' jne' hi⁻ chaa⁻ Cesarea ga⁻ jmeey' ko⁻ jøh' kyaah' jnaäh', ga⁻ jääy' jnaäh' lä⁻ ga⁻ tē' cha⁻ neh' kih' dsa⁻ chaa⁻ Chipre hi⁻ chee⁻ Mnasón, hi⁻ ga⁻ heeh⁻ kih' Jesús lä⁻ ma' to⁻ nē'. Jee' ja⁻ ga⁻ jē' jnaäh'.

Ngoo' Paa' na jēē' Jacobo

17 Ma' ga⁻ lla⁻ nøø' jnaäh' Jerusalén, lä⁻ jēē⁻ ooh' jne' hi⁻ ma' tääh' jee' ja⁻ ga⁻ heeyh⁻ jnaäh' lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsëy'. 18 Ma' ga⁻ jnä⁻ jyoh' jmi', ga⁻ nøø' jnaäh' kyaah' Paa' na jēē' jnaäh' Jacobo. Hi⁻ ma' tääh' dsa⁻ gyuu' kyaah' gwah' kyaayh'. 19 Ma⁻ la⁻ ma⁻ jmee' Paa' Dio kih' hi⁻ he', ga⁻ jmeeyh' juu' lä⁻ hii' nē⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ jmee' Dio kyaah' dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu, lä⁻ kaa⁻ jee' ñeey' na⁻ kway⁻ juu'. 20 Lä⁻ ma' ga⁻ nuuy' juu' ja⁻, ga⁻ kway' cha⁻ miih⁻ ti⁻ hmaah' kih' Dio. He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh' siyh' Paa' :

—Ma⁻ jēeh' jah' mil dsa⁻ judiu sa⁻ ma⁻ heeh⁻ juu' kih' Dio, hi⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ he' lä⁻ ma⁻ hnøø' bih' høøy' ley kih' Moisé. 21 Hi⁻ ma⁻ nuuy' hii' juu' kyah', hne⁻ hlëh' dsa⁻ judiu hi⁻ tääh' ta⁻ jee' jyoh', jwiih' hnih' : “Ta⁻ jmee⁻ he' kih' ley kih' Moisé.” Hi⁻ jwiih' hnih' : “Sa⁻ le' uu' jmi⁻ ngo' kih' gyuu' ñuu' jnän' ni⁻ mo⁻ so⁻ le' jmee' jne' lä⁻ koo⁻ tēē' jne'.” 22 ¿Ha⁻ lä⁻ jmee' jne' na? Ku⁻ h' jwëē' dsa⁻ ma⁻ la⁻ ma⁻ nuuy' he⁻ ma⁻ ñeh' ka⁻ läh'. 23 Jmee' lä⁻ koh' jah⁻ jnaäh' la⁻ : Chaa⁻ kyeē' ooh' jne' jee' la⁻ hi⁻ ga⁻ tēē' mi⁻ te⁻ he⁻ ga⁻ bääy⁻ hñiiy' kyaah' Dio. 24 Jää⁻ hi⁻ he', go⁻ jmää' hñaa⁻ na⁻ jngëē' kyaayh' lä⁻ koh' jah' ley jnän'. Ja⁻ mi⁻ hmaah' jñii' he⁻ dsa⁻ ti⁻ kwaah⁻ lley mah' hñaa⁻ hmooh' kih' ooh' jne' he'. Ja⁻ ga⁻ na⁻ lä⁻ ñe⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻, sa⁻ la⁻ dsoo' juu' he⁻ ga⁻ nuuy' kyah'. Wa⁻ ra⁻ ga⁻ jmeeh' lä⁻ ja⁻, lä⁻ jnä⁻ lä⁻ ma⁻ høøh⁻ ba⁻ hne⁻ ley. 25 Pero kih' hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu hi⁻ ma⁻ heeh⁻ juu' kih' Dio, ga⁻ sii' jnaäh' kiyh' jää', ga⁻ jmee' jnaäh' juu' kiyh', ma⁻ la⁻ he⁻ la⁻ ba⁻ hnøø' høøy'. Sa⁻ le' kuyh' he⁻ ma⁻ lla⁻ dsa⁻ cha⁻ nē' dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaa⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ le' kuyh' jma⁻ ni⁻ ngo' jah' hi⁻ dsa⁻ juu' kyaah' he⁻ wi', hi⁻ dsa⁻ mē' dsa⁻ ñuu', sa⁻ le' kaa⁻ yh' wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻.

26 Ga⁻ heeh' ba⁻ Paa' juu' ja⁻, ga⁻ jmeey' ko⁻ jøh' kyaah' lä⁻ jēē⁻ kyeē' ooh' jne' he'. Ma' ga⁻ jnä⁻ jyoh' jmi', ga⁻ jmääy' hñiiy' na⁻ jngëēy' kyaayh'. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ hey' jee' chih' gwah' juu' na⁻ jmeey' juu' lih' dsëē' jmi' he⁻ ma⁻ hääy' hñiiy'. Jēeh', wa⁻ ra⁻ ga⁻ dsëē' jmi' ja⁻, dsa⁻ kay⁻ he⁻ tēēy⁻ kwëēy⁻ Dio lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaay⁻.

Ga⁻ saayh' Paa' jee' chih' gwah' juu'

27 Ma' ngoo' ga⁻ dsëē' gyii' jmi' he⁻ ma⁻ hääy' hñiiy', ma' ga⁻ jēē' judiu hää' Paa' ta⁻ neh' jee' chih' gwah'. Judiu he' ma' chaa⁻ hwa⁻ Asia. Hi⁻ he' na⁻ ga⁻ taah⁻ dsa⁻ judiu hi⁻ chaa⁻ Jerusalén juu' mah' wa⁻ lä⁻ hneey' kyaah' Paa'. Hi⁻ lä⁻ चाह' ja⁻ ga⁻ saah' dsih', 28 ga⁻ ta⁻ ga⁻ hooyh' ki⁻ gaa⁻, ma⁻ jäh' :

—Hnäh' judiu dsa' goon~, jmee' be' jnän'. Hī- la- na- dsa-ñuuh- hī- ngē' lä'kaa- jmi-gyuu- kway' juu' he- lla-dsēē' jnän' hi' lä'ja- lla-dsēē' kih' ley jnän' hi' kih' gwah' jnän'. Hī- ja- ma' la- he- ja-. Lä'kye- dsa- hī- sa' laa' judiu ma' taayh- neh' gwah' jnän', ma' mi' kwayh' jee' na' jngii' jnän' la'.

²⁹ (Jēeh', jāā' ba' ga' jēēy' Paa' ta' jee' jwii- ma' ngēy' ko' jōh' kyaah' Trófimo, hī- chaa- Éfeso. He- ja- na-, dsa- judiu he' ma' jmee' huuh' dsē- he- ma' jāā' Paa' jāā- hī- sa' laa' judiu jee' chih' gwah'.)

³⁰ Lä'jēē- dsa- hī- chaa- jee' jwii- ja- ga' hēē' dsēy' go-te- ma' ga' nuuy' juu' he- ma' mi' kwah' Paa' gwah' kiyh'. He- ja- ga' lla' nää' dsa- he' jee' ja- ko- chih'. Ga' saayh' Paa' ga' sēēyh- lä' ga' tē' ka' hne- kih' gwah', hi' lä' chah' ja- ga' jney' ho' haah' kih' ho' hne' ja-. ³¹ Ma- tääh' gyih' jngēēyh' Paa' ma' ga' jmeeh' dsa- juu' kih' hī- kye- nē' kih' hløø' romano, ga' jāyh': "Lä- ga' dsa' ba' Jerusalén cha- hni-." ³² Lä' chah' ja-, ga' jōøh- hī- ma' kye- nē' kih' hløø' he' hløø' kyaā' kyaah' juu' hløø', ga' nāāy' ko- chih' lä' ga' tē' jee' ma' tääh' dsa- he'. Ma' ga' jēē- dsa- he', ja' hī- kye- nē' kyaah' hløø' kyaā', chah' ba' ga' tūy' ma' kway' kih' Paa'. ³³ Ma' ga' lloo' hī- ma' kye- nē' kih' hløø' he', ga' jmeey' mada' kih' hløø' he- hñuuy' Paa' kyaah' to' caden-. Mah' ga' ngiiy' juu' kih' judiu, ga' jāyh':

—¿Hī- dsa- la-? ¿Hee- na- ma' jmeey'?

³⁴ Jyoh' ma' hlēēh' bih' lä' jāā- lä' jāay-. Pero sa- ga' lä' ngēē' hī- ma' kye- nē' he' ha- lä' la' juu' ja-, kih' he- ma' tooyh- cha- miih- miih'. He- ja- ga' jmee' dsa' jōøh' he' mada- he- ga' tēēy- Paa' ta' jee' chih' hne' kih' hløø'. ³⁵ Ma' ga' lloo' Paa' sa' jōø' ta- kih' hne' ja-, hää' dsa- jwēte. Jmee' gyih' bii' kway' kih' Paa' jee' ja-. He- ja- ga' chaa' hløø' he' Paa' ta' gyuuh' mah' sa' kwa' dsa- kiyh'. ³⁶ Lä' jēē- dsa- he' ya- nää' tooh- miih' ma' ngiiy' he- ma' juu' Paa'.

Ga' hlēēh' Paa' cha' nē' judiu dsa' gooy'

³⁷ Ma- tääh' gyih' taayh' Paa' cha' neh', ma' ga' ngii' Paa' juu' kih' hī- ma' kye- nē' kih' hløø' he':

—¿Che' le' hlēēhn' koø- mi' juu' kyaah' hne'?

He- ja- ga' jāh' hī- ma' kye- nē' he':

—¿Che' leh' hlēēh' griego? ³⁸ ¿Che' ja' he' hne- dsa- egipto hī- ga' jmee' hni- kyaah' hwa' la- ma- ko- hna- la-? ¿Che' ja' he' hne- hī- ga' jōøh- kyeē' mil dsa- mah' ga' tēēh' kyaah' lle' moh', ja- ga' ga' jāāh' hnih' ta' hwa' kii'?

³⁹ He- ja- ga' jāh' Paa':

—Jnä' laan' ma' ra' judiu. Ga' lä' chaañ- koø- jwii- juuh' he- cheē- Tarso, he- na- hēē' hwa' Cilicia. Ta' jmee' hñaa- hoh', kwa' da' jwē' hlēēhn' kyaah' dsa- la-.

⁴⁰ He- ja- ga' kwa' hī- ma' kye- nē' he' jwē' hlēēyh'. Mah' ga' noo- Paa' nē' sa' jōø' ta- kih' hne' ja-. Ga' jmeey' lii' kyaah' gooy- mah' dsa- taayh' ti'. Ma' ga' tu' dsa- he' he- tooyh- miih', ja- ga' ga' hlēēh' Paa' kyaah' juu' hebreo, ga' jāyh':

22

¹—Dsa- ñuuh- øøhn', dsa- ma- kaañ' kyaañ, nuu- da' hnäh', wa' kwa' da' jnä' juu' kin'.

²Ma' ga' nuu' dsa- he', he- hlēēh' Paa' juu' hebreo, ga' taayh' ti' sñih' go-te-. Ngoo' bih' hlēēyh':

³—Laa¹ jnã¹ judiu. Ga⁻lä⁺ chaan⁺ jwii⁻ Tarso he⁻ nõø^ø hwa¹ Cilicia. Jerusalén la⁻ ba⁻ ga⁻ kwaan¹. Gamaliel ga⁻mi⁻tëë⁻ jnä¹ llu¹ lä⁻koh¹ la¹ ley kih¹ dsa⁻ma⁻gyuh⁻ jnãn. Ha⁻ koh¹ sa⁺ heë⁻ dsen⁺ hnaahn⁺ Dio ja⁻ba⁻lä⁻koh¹ jmeeh⁻ hnãh¹ na¹. ⁴ Ñeen¹ lä⁻kaa⁻ lä⁻juuh⁻ jee⁻ jwii⁻ na⁻jmeen⁺ hña⁻ dsen⁺ kih¹ dsa⁻më⁻ dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ ju⁻hmëë⁻ la⁻ mah¹ ma⁻ jngëeh⁺ jnih¹, he⁻ ja⁻ ga⁻tëë⁻ jnih¹ mah¹ ga⁻taah⁺ jnih¹ neh⁻ ñe¹. ⁵ Ñe⁻ ba⁻ jmi⁻dsa⁻ jøøh¹ kyaah¹ dsa⁻gyuuh⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeen¹. Hi⁻ he⁻ ga⁻kwa⁻ je⁻ he⁻ ma⁻kyen¹ kih¹ dsa⁻goo⁻ jne⁻ hi⁻ cha⁻ Damasco. Ñeen¹ jee⁻ ja⁻ na⁻hnãahn⁻ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ ju⁻hmëë⁻ kih¹ Jesús mah¹ ma⁻ tēen⁺ ta⁻ Jerusalén la⁻ mah¹ ma⁻ heeh⁻ dsih¹ wi¹.

Ga⁻jmeeh¹ Paa¹ juu¹ ha⁻ lä⁻ ga⁻heeyh⁻ kih¹ Dio

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Pero jee⁻ ngoon¹ cha⁻jwë⁻ ja⁻, ya⁻jäh⁺ lloon⁻ ta⁺ Damasco ma⁻të⁻ koo⁻lla⁻hyoo⁻, ni⁻ sa⁻ liih⁻ ga⁻ jnä¹ ga⁻jyoo⁻ gyuuh¹ koo⁻ je⁻ he⁻ beë⁻ jwërte lä⁻ku⁻ lä⁻ji⁻ jee⁻ ngoon¹ ja⁻, ⁷ lä⁻jiih⁻ ga⁻tahn⁺ hwa¹. Hi⁻ lä⁻chah¹ ja⁻ ga⁻nuun¹ ga⁻hlëeh⁺: “Saulo, Saulo, ¿he⁻la⁻ hña⁻ hoh¹ kyaah¹ jnä¹?” ⁸ He⁻ja⁻ ga⁻ngiin¹ juu¹ kih¹: “¿Hi⁻ hne⁻ dsa⁻ñuuh⁻?” ga⁻jwii⁻ jnih¹. Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh¹: “Jnä¹ he⁻ Jesús dsa⁻ cha⁻ Nazaret, hi⁻ jmeeh⁻ hña⁻ hoh¹ kih¹.” ⁹ Lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻nää¹ kyaah¹ jnä¹ ta⁺ ja⁻, ga⁻jëëy⁺ wa⁻je⁻ ja⁻, he⁻ja⁻ ga⁻jwaayh¹ jwërte pero sa⁻ ga⁻lä⁻ngëëy⁻ he⁻ juu¹ ma⁻ hlëeh⁺ kyaah¹ jnä¹. ¹⁰ He⁻ja⁻ ga⁻ngiin¹ juu¹ kih¹ hi⁻ ga⁻hlëeh¹ jnä¹: “¿Hee⁻ hnooh⁻ jmeen⁻ dsa⁻ñuuh⁻?” He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ dsa⁻ñuuh⁻ he⁻: “Noo⁻, mah¹ gwa⁻ ba⁻ hne⁻ ta⁺ Damasco. Jee⁻ oo⁻ jmee⁻ dsa⁻ juu¹ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻tëeh⁻ jmeeh¹.” ¹¹ Kyaah¹ wa⁻je⁻ he⁻ ga⁻jëen¹ ja⁻, ga⁻heë⁻ mi⁻nën⁻. Dsa⁻kyaahn¹ he⁻ ba⁻ ga⁻jää¹ jnä¹ na⁻hääy⁻ goon⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻lloon¹ Damasco.

¹² Jee⁻ ja⁻ ma⁻ gya⁻ jaa⁻ dsa⁻ñuuh⁻ cheë⁻ Ananía hi⁻ ma⁻ mi⁻te⁻ ley jnãn. Hi⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ judiu hi⁻ ma⁻ tääh⁺ Damasco, ma⁻ hlëëyh⁻ llu¹ kih¹. ¹³ Ananía he⁻, ñeey⁻ na⁻jëëy⁻ jnä¹. Ma⁻ ga⁻llooy¹ chuh⁺ kin⁺ ga⁻siiyh⁻ jnä¹: “Øøhn¹ Saulo, wa⁻lä⁻ jnä¹ ka⁻läh⁻ mi⁻nëh⁻.” Lä⁻chah¹ ja⁻, ga⁻lä⁻ jnä¹ mi⁻nën⁻ hi⁻ ga⁻jëë⁻ jnih¹. ¹⁴ He⁻ja⁻ ga⁻siiyh⁻ jnä¹: “Dio kya¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnãn ma⁻lleeyh⁻ hne⁻ mah¹ lä⁻kyuuh⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ hyoh⁻ dsëy⁻ jmeeh¹ hi⁻ jëeh¹ hi⁻ lluy¹ go⁻te⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ nuuh¹ he⁻ jäh¹. ¹⁵ Jëeh¹, hne⁻ jmeeh¹ ju⁻dsoo⁻ kih¹ lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻ jëeh¹ hi⁻ kih¹ he⁻ ma⁻ñuuh⁻. ¹⁶ Na⁻ na⁻ mo⁻to⁻ jøø⁻, noo⁻ mah¹ saah⁺ jmii⁻, ngii¹ kyah¹ lä⁻hih⁻ kih¹ Jesús mah¹ jñii¹ lä⁻jë⁻ dso⁻kye⁻ kyah¹”, ga⁻jäh¹ Ananía.

Ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻jä⁻ ba⁻ Paa¹ goo⁻ hløø⁻

¹⁷ Hi⁻ ma⁻ jahn¹ Jerusalén la⁻, ñeen¹ jee⁻ chih¹ gwah⁻ na⁻ngiin⁺ kin⁺. Jee⁻ ja⁻ ga⁻heë⁻ mi⁻nën⁻ Dsa⁻jøøh¹ jnãn. ¹⁸ Ga⁻jëen⁻ hi⁻ ga⁻hlëeh¹ jnä¹, ga⁻jäh¹: “Go⁻heë⁻ na⁻koh¹ Jerusalén la⁻. Jëeh¹, sa⁻ heeh⁻ dsa⁻ nuu¹ juu¹ kin⁺ he⁻ hlëeh¹ hne⁻.” ¹⁹ He⁻ja⁻ ga⁻jwii⁻ jnih¹: “Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, ñe⁻ ba⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh¹ jee⁻ la⁻, he⁻ ñeen¹ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ gwah⁻ na⁻hwëen⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻heeh⁻ juu¹ kyah¹ hi⁻ ga⁻jmeen¹ mada⁻ ga⁻kwa⁻ dsa⁻ kih¹ hi⁻ ga⁻taah⁺ dsih¹ neh⁻ ñe¹. ²⁰ Hi⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻jngëëyh¹ Esteban, hi⁻ ma⁻ jmee⁻ ju⁻dsoo⁻ kyah¹, ma⁻ cheh¹ jnä¹ jee⁻ ja⁻ ka⁻läh⁻. Koo⁻ ba⁻ ga⁻hii⁻ huus⁻dsë⁻ kya¹ jnãäh¹ he⁻ ga⁻juu¹ Esteban hi⁻ jnä¹ ga⁻høøn¹ hmiih⁻ kih¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻jngiih¹ kih¹.” ²¹ Pero Dsa⁻jøøh¹ jnãn ga⁻siih⁻ jnä¹: “Goh¹ jee⁻ cheen⁻ hne⁻ jee⁻ tääh⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu ba⁻.”

Ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻jä⁻ ba⁻ Paa¹ goo⁻ hløø⁻

22 Ja⁻ jiih¹ mo⁺ so⁺ ga⁻ lä⁻ hnøøy¹ ma⁻ nuuy¹ juu¹ kih¹ Paa¹ mah¹ ga⁻ løøy¹ tooyh⁻ miih¹, ma⁻ jäh¹:

—Wa⁻ juu¹ dsa⁻ ñuu^h- na⁻, sa⁻ høø⁺ kwaat⁻ chaa⁻ gyih¹.

23 Tääh¹ gyih¹ lä⁻ ja⁻ tooyh⁻ miih¹, ga⁻ ka¹ dsa⁻ he⁻ hmiih⁻ kiyh¹ ga⁻ jwäy¹ ta⁻ gyuu^h, ga⁻ huuy¹ hløø⁻ jwë⁻ në⁻ lle⁻. 24 He⁻ ja⁻ hi⁻ kye⁻ në⁻ kih¹ hløø⁻ ga⁻ jmeë⁻ mada⁻ kih¹ dsa⁻ kyaay¹ mah¹ ga⁻ tëëy⁻ Paa¹ ta⁻ cha⁻ neh⁻ jee⁻ ma⁻ tääh¹ lä⁻ jëë⁻ hløø⁻. Hi⁻ ga⁻ jmeey¹ mada⁻ he⁻ ma⁻ kway¹ kiyh¹ mah¹ jmeeyh¹ juu¹ he⁻ la⁻ tooh⁻ dsa⁻ miih¹ kyaayh¹. 25 Ma⁻ cheh¹ Paa¹ na⁻ hñuu⁻ jee⁻ ma⁻ kwa¹ hløø⁻ kiyh¹, he⁻ ja⁻ ga⁻ ngiiy¹ juu¹ kih¹ juu¹ hløø⁻ hi⁻ ma⁻ cheh¹ jee⁻ ja⁻:

—¿Che⁻ cha⁻ jwë⁻ kyah¹ hnäh¹ kwah¹ kih¹ jaa⁻ dsa⁻ romano, cher⁻ mah¹ sa⁻ ma⁻ kyeh⁻ ju⁻ dsoo⁻ kiyh¹?

26 Ma⁻ ga⁻ nuu¹ juu¹ hløø⁻ lä⁻ ja⁻, ngaayh¹ na⁻ jmeey¹ juu¹ kih¹ hi⁻ kye⁻ në⁻, ga⁻ jäh¹:

—¿Ha⁻ lä⁻ jmeeh¹ na⁻? Dsa⁻ ñuu^h- oo⁻ laa⁻ dsa⁻ romano.

27 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lloo⁻ hi⁻ kye⁻ në⁻ he⁻ chuh⁻ kih¹ Paa¹ mah¹ ga⁻ ngiiy¹ juu¹:

—¿Che⁻ ju⁻ dsoo⁻ laah⁻ hne⁻ dsa⁻ romano?

He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ Paa¹:

—Ju⁻ dsoo⁻, hi⁻ he⁻ jnä⁻.

28 Hi⁻ ga⁻ jäh¹ hi⁻ kye⁻ në⁻ he⁻:

—Ya⁻ hii¹ hmoo^h kin⁻, lä⁻ llu¹ he⁻ ga⁻ laan¹ dsa⁻ romano.

He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ Paa¹:

—Pero jnä⁻ laan¹ dsa⁻ romano lä⁻ jiih¹ ma⁻ ga⁻ lä⁻ chaan¹.

29 Chah¹ ba⁻ ga⁻ jmeë⁻ ta⁻ koo⁻ hløø⁻ hi⁻ ma⁻ kwa¹ kih¹ Paa¹. Lä⁻ kye⁻ hi⁻ kye⁻ në⁻ he⁻ ma⁻ ga⁻ nuuy¹ laa⁻ Paa¹ dsa⁻ romano, ga⁻ lä⁻ goyh¹ kih¹ he⁻ ga⁻ jmeey¹ mada⁻ he⁻ ga⁻ hñuu¹ Paa¹ kyaah⁻ caden⁻.

Ga⁻ jääy¹ Paa¹ cha⁻ në⁻ dsa⁻ kaah⁻ kyaq¹ judiu

30 Ma⁻ ga⁻ jnä⁻ jyoh¹ jmi¹, hnøø⁻ hi⁻ kye⁻ në⁻ kih¹ hløø⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻ ñe⁻ kwee⁻ he⁻ kih¹ ja⁻ he⁻ ma⁻ hñii⁻ judiu kih¹ Paa¹. He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey¹ mada⁻ kih¹ hløø⁻ wa⁻ cheeyh⁻ Paa¹ jee⁻ hääy⁻ neh⁻ ñe⁻ hi⁻ ga⁻ jmeey¹ mada⁻ wa⁻ ya⁻ nää⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁻ hi⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ ta⁻ judiu. Ma⁻ ga⁻ lla⁻ nää⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ ta⁻ he⁻, ga⁻ jmeey¹ mada⁻ he⁻ ngëë⁻ Paa¹ cha⁻ në⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ ta⁻ he⁻.

23

1 He⁻ ja⁻ ga⁻ jëë⁻ Paa¹ koo⁻ hwëh⁻ dsa⁻ ta⁻ he⁻ mah¹ ga⁻ jäh¹:

—Øøhn¹, ni⁻ miih⁻ sa⁻ hñii⁻ huu⁻ dsë⁻ kin⁻, jëëh⁻ lä⁻ ma⁻ jmeë⁻ ba⁻ jnä⁻ lä⁻ jiih¹ na⁻ lä⁻ hnøø¹ Dio.

2 Ananía hi⁻ laa⁻ jmi⁻ dsa⁻ jøøh¹ ga⁻ jmeey¹ mada⁻ kih¹ hi⁻ ma⁻ tääh¹ jäh⁻ kih¹ Paa¹ wa⁻ jnooy¹ hooy¹. 3 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ Paa¹:

—Kyah¹ hne⁻ wa⁻ jnoo¹ Dio, hne⁻ hi⁻ na⁻ jngii⁻ mo⁻ në⁻. Hne⁻ hi⁻ gya⁻ ka⁻ ju⁻ dsoo⁻ kin⁻ lä⁻ koo⁻ hlëëh⁻ ley, ¿he⁻ la⁻ lla⁻ dsëëh⁻ ley he⁻ jmeeh⁻ mada⁻ jnoo¹ dsa⁻ kin⁻?

4 Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ma⁻ tääh¹ koo⁻ kih¹ Paa¹ he⁻ ga⁻ jäh¹:

—¿He⁻ la⁻ jiih¹ juu¹ wi¹ kyaah¹ jmi⁻ dsa⁻ jøøh¹ kyaq¹ Dio?

5 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ Paa¹:

—Sa⁻ ma⁻ man⁻ øøhn⁻ he⁻ laay¹ jmi⁻ dsa⁻ jøøh¹, jëëh⁻ na⁻ sii⁻ ba⁻ juu¹ kih¹ Dio he⁻ jäh⁻: “Ta⁻ hlëëh⁻ hñii⁻ kih¹ hi⁻ kye⁻ në⁻ kyah¹ hnäh⁻.”

⁶ Ma' ga' lā'lih' Paa' kih' lā'jēē' dsa-ta' he' tāāh' hī' lāa' saduceo hi' tāāh' hī' lāa' fariseo, he' ja' ga' hlēēyh' koo' kī' gaa', ga'jāyh':

—Øøhn', laan' fariseo, he' ba' joo' fariseo jnā'. Kah' hnāh' kwaat' kin' kih' he' kyen' o' jōh' dsē' he' lā'jiih' hī' ma' na' juu'.

⁷ Ma' ga' hlēēyh' lā'ja', ga' jnā' hniī' kih' fariseo kyaah' saduceo, lā'jiih' ga' laay' to' nāā'. ⁸ Jēēh', hī' lāa' saduceo sa' heey' he' lā'jiih' hī' ma' na' juu', ni' he' chaā' āngele, hī' ni' he' cha' jmi' lle' ka' lāh'. Pero dsa' hī' lāa' fariseo jmeey' dsoo' ba' kih' lā'jē' he' ja'. ⁹ Ha' koh' miīh' sa' ma' tooh' dsa' he'. Ja' ga' ga' noo' ko' llāa' ta' jwōh' kyaa' ley, hī' ma' lāa' fariseo, ga' ti' ga' chooy' juu' ga' jāyh':

—Ni' miīh' dsoo' sa' na' bāāh' dsa' űūūh' na'. Ta' ha' hnāh' kih' Dio, ha' ga' che' jmi' lle' o' jaa' āngel' ga' hlēēh' kyaayh'.

¹⁰ Pero cha' ga' miīh' ga' lā' hnee' dsa' he'. Ga' lā' goh' hī' kye' nē' kih' hlōō', g'īhnā' dsa' kih' Paa' ma' laay'. He' ja' ga' tēēyh' hlōō' mah' wa' lley' Paa' jee' ja' wa' lla' jāāy' ka' lāh' jee' tāāh' lā'jēē' hlōō'.

Ga'taah' dsa' juu' kwee' he' ma' jngēēyh' Paa'

¹¹ Jee' ga' te' to' hwē' ga' lā' jnāā' Dsa' jōøh' jnān' cha' nē' Paa', ga' jāyh':

—Kwa' be' Paa'. Lā' koo' ma' jmeeh' ju' dsoo' kin' Jerusalén la', ja' ba' lā' na' jmee' bii' go' jmeeh' ka' lāh' jwiī' Roma.

¹² Ma' ga' jnā' jyoh' jmiī' ko' llāa' judiu' ga' taayh' juu' kwee', ga' jāyh':

—Wa' jā' dso' jwiī' nē' kyaa' jnāāh' cher' mah' kih' hih' jnāāh' jāā' sa' ga' ma' jngēēh' jnāāh' Paa'.

¹³ Lāa' ga' to' lāa' dsa' űūūh' hī' ga' jmee' hmooh' lā' ja'. ¹⁴ Dsa' he' na' nāāy' ' na' jēēy' jmi' dsa' kaah' kyaah' dsa' gyūūh', na' chiīyh':

—Jnāāh' ma' heeh' jnāāh', he' jā' dso' jwiī' nē' kyaa' jnāāh' cher' mah' kih' hih' jnāāh' jāā' sa' ga' ma' jngēēh' jnāāh' Paa'. ¹⁵ Na' na' chuū' hnāh' ko' jōh' kyaah' lā'jēē' dsa' ta' jnān' kih' hī' kye' nē' kih' hlōō' oo' mah' wa' ya' jāāy' Paa' ta' nē' ta' la'. Chiīyh': “Hnōōy' jnāāh' kye' jnāāh' kwaat' kiyh' cha' ga' miīh'.” Hi' jnāāh' cha' jwē' ba' jōø' jnāāh' mah' jngēēh' jnāāh' wa' ra' ga' ngēēy' jee' ja', ga' jāh' dsa' he'.

¹⁶ Pero chih' kyaa' dsa' mē' øøh' Paa' ga' nuu' ha' lā' juu' he' ga' taah' dsa' he'. He' ja' űēey' jee' ma' tāāh' hlōō' na' jmeeyh' juu' kih' Paa'. ¹⁷ He' ja' ga' tēēh' Paa' jāa' juū' hlōō', mah' ga' siīyh':

—Jāā' chih' la' kih' hī' kye' nē' kih' hlōō'. Hnōōy' llay' miīh' juu' kyaayh'.

¹⁸ He' ja' ga' jōø' juū' hlōō' he' kih' chih' jee' ma' gya' hī' kye' nē' kih' hlōō', mah' ga' siīyh':

—Paa' hī' hāā' neh' űē' ma' chee' chih' la' kyah'. Cha' koo' juu' he' siīyh' hne'.

¹⁹ He' ja' hī' kye' nē' kih' hlōō' ga' hāāy' goo' chih' he' ga' jāāy' kah' kih' mah' ga' ngūy' juu' kiyh', ga' jāyh':

—¿Hee' na' jwiīh' jnā'?

²⁰ He' ja' ga' jāh' chih' he':

—Dsa' judiu' ma' taah' juu' kwee' ngūy' kyah' he' cheeh' Paa' hō' jee' dsa' űēe' dsa' ta' kyaay', jāyh' lla' kyaay' cha' ga' miīh' jmiī'. ²¹ Pero ta' jmee' dsoo'. Lāa' ga' to' lāa' dsa' kyaay' hī' tāāh' na' hmāāh' jōø' mah' jngēēyh' Paa'. Ma' jāyh': “Wa' jā' dso' jwiī' nē' kyaa' jnāāh' cher' mah' kih' hih' jnāāh' jāā' sa' ga' ma' jngēēh' jnāāh' Paa'.” Hi' na' ma' tāāyh' jōøy' he' na' jwah' hne'.

²² He-ja- ga-hih' hi- kye- ne' kih' hløø' juu' kih' chih- he', mah' ga-siiyh':
—Gwaah- ba' hne- kyah', ta' lla- juu' kyaah' ni' jaa- dsa- lä-jë- juu' he-
ma-chiih' jnä'.

Hi- kye- ne' kih' hløø' ga-cheey' Paa' cha-në' lle'moh' Félix

²³ He-ja- ga-tëeh' hi- kye- ne' he' uu' juu' hløø' mah' ga-siiyh':
—Jmee' juu' kih' to' hñä-laa' hløø' wa' mi-lluuy' hñiiy' dsa-näay' ta' Ce-
sarea na' ko' hi' ñu' ta' la' hwë'. Hi' jmee' juu' kih' jñah' ka' läh' to' lo' gyaä' dsë-
gyeë' hi- jää' kya'juh' hi' jñah' ga' to' hñä-laa' hløø' hi- ka' hma- lle' ñe' chuuh'.
²⁴ Hi' mi-lluuy' kya'juh' hi- jää' Paa' mah' go'jääh- hnäh' cha-në' lle'moh' Félix,
mah' wa' looy- na'lluuy'.

²⁵ Hi- kye- ne' kih' hløø' he' ga-chee' koo- je- he- na-sii- lä-la':

²⁶ “Jnä' Claudio Lisias siin+ kyah' hne- Félix lle'moh' lluy'. Wa' chaah- ba'
hne- llu'. ²⁷ Dsa-ñuuh- hi- ngoo' na- ga-sooh' dsa- judiu kiyh' koo' gwah+,
miih- ga' sa- ga-jngiih' dsa- kiyh'. Ma' ga-lä-man+ laay' dsa- romano, he- ja-
ñeen' kyaah' hløø' kyaan+ na'lää' jnih'. ²⁸ Ma' hnoon' lä-man+ he- kih' he- ma'
hnëe- dsih', he- ja- ga-jää' jnih' cha-në' dsa-kaah' kyaä' dsa- judiu. ²⁹ Ja- ga'
ga-lä-jnä' he- ti-chooy- juu' kih' ley kih' bih' ja-. Sa' cha- he- kih' he- juuy',
ni' he- dsa-hey' neh- ñe'. ³⁰ Pero jnä' ga-tëehn' juu', jwëë' judiu ma-tääh' juu'
kwee- he' ma' jngiih' kiyh'. He- ja- lä'chah' ja- ma-chee' jnih' ta' kyah' hne-.
Hi' ma-jwiin' lä-jëë- hi- hñii- mah' dsa-kway' ju'dsoo' cha-nëh' hne- he- kih'
ja- he- hñiiy' kih' Paa'. Wa' dsa-ngëeh' ba' hne- llu'”, ga-jäh' hi- kye- ne' kih'
hløø' he'.

³¹ He-ja- ga-jøø' hløø' kih' Paa' lä-hih+ he- ga-jmee' hi- kye- ne' he',
ga-jääy' lä' hwë' ja- ta' Antüpatri. ³² Ma' ga-jnä' ja-, ga-këh' hløø' hi- na-nää'
jwë' ti' he', ga-näay' ta' në'ta kiyh'. Hi- dsëë- jah' he' ba' ga-nää' kyaah'
Paa'. ³³ Ma' ga-lla-nää' hløø' he' Cesarea, ga-kwëëyh' lle'moh' he' je- he- ma'
kyey- ja- hi' ga-ngëëy' Paa' goo' lle'moh'. ³⁴ Ma' ngëë' ma'hë' lle'moh' je-
ja-, ga-ngiiy' juu' kih' Paa' ha- chaay-. Ma' ga-lä-ñe' lle'moh' laa' Paa' dsa-
chaa- Cilicia, ³⁵ he-ja- ga-jäyh':

—Wa' ya-nää' da' hi- hñii-, ja-ga'llan' ta' kyah'.

Hi' ga-jmeey' mada' kih' hløø', he- hääy' Paa' neh+ hne' juu' hñii- kih' Herode.

24

Ga-kwa' Paa' ju'dsoo' kih' cha-në' Félix

¹ Ma-hya- hñä' jmi' gya' Paa' Cesarea, ja-ga' ga'lloo' jmi-dsa- jøøh' hi-
chee- Ananía, kyaah' ko'llaa' dsa-gyuu' hi' kyaah' jaa- hi- cheh' ne' hi-
chee- Tértulo. Ga-lla-näay' hñiiy' kih' Paa' cha-në' lle'moh'. ² Hi' ma' ga'lloo'
Paa' cha-në' Félix, ga-løø' Tértulo hñii- kiyh'.

—Ti'hmaah' hne- lle'moh' Félix—jäyh'—. Peer- chaa- jnääh' llu' he- hii' ti'
kyaä' jnääh' hi' cha- cha- miih- huu' dsë- llu' kyah' he- ja- dsa-la' cha- miih-
ta' llu' hwa' kyaä' jnääh'. ³ He- ba' che- lluyh' hne- Félix. He-ja- sa' hwaä'
jnääh' kwa- jnääh' ti'hmaah' kyah' wa' ha- cha- ha- jee' tøøh' jnääh'. ⁴ Sa-
hnoon' heen- cha-miih- jmi' kyah', he-ja- chuun' kyaah' hne-, ta' jmee-
hñaa- hoh' nuuh' miih- juu' he' kye' jnääh' la'.

⁵ Dsa-ñuuh- na- hee- huu' dsë- kih' dsa- lä'kaa- jee' ngëy+, llay- hñii- kih'
dsa- judiu hi- tääh' lä-kaa- jmi-gyuu+. Hi- na- na- hi- kye- ne' kih' dsa-
hi- chee- nazareno hi- kwa' jyoh' juu'. ⁶ Hnøøy' ma' mi-kwayh' gwah+

kyaa' jnaäh', he-ja- ga' chaah' jnaäh'. He- ma' hnøø- jnaäh' ma' lla' jnaäh' ta' kiyh' lä' koo- jah' ley kyaa' jnaäh'. ⁷ Pero ga' lloo' hi- kye- né' kih' hløø' hi- chee- Liasias jee' tøøh' jnaäh'. He- wi' ba' ga' lleey- dsa- ñuuh- na- goo- jnaäh'. ⁸ Ga' jäh' wa' lla' naä' lä' jëe' hi- hñi' kiyh' cha' né' lle' moh'. Wa' ra- ga' lla' kyaah' hñih' jmi', lä' ñeh' la' dsoo' lä' jë- he- jah- jnaäh' la- .

⁹ Lä' jëe' judiu ga' hñi' koo- ba' juu' kiyh', ga' jäh':

—Ja- ba' lä' na- jah- jnaäh' ka- läh'.

¹⁰ He- ja- ga' jmee' lle' moh' lii- kih' Paa' mah' kway' ju' dsoo' kiyh'. Ja- ga' ga' jäh' Paa':

—Man- ma' hya- cha- miih- ji- ñe- laah' hne- lle' moh' Cesarea la-, he- ja- jëe- ba' dsen- kwan- juu' kin- lä' koh' te' la' ba'. ¹¹ Le' koo' kwaat-, na' ma- hya- gya- to' jmi' ñeen- ta' jee' chih' gwah- juuh- jee' jwi- Jerusalén na' kwan' ti' hmaah' kih' Dio. ¹² Sa- ma' teen- kyaah' ni' jaa- dsa-, ni' ja- he' jnä' ga' jmeen' he- ga' tooh- dsa- miih- jee' chih' gwah- juuh- ja-, lä' koo- ma' jëey' jnä'. Ni' sa- ga' llan' hñii- kih' dsa- jee' tøø' gwah- mäh-, ni' jee' jwi- ja- sa- ga' llaan- dsa- hñii-. ¹³ He- ja- sa- cha- he- kyaah' jmee' dsa- na- dsoo' lä' jë- he- bääh- jnä' na-. ¹⁴ He- la- ba' jmeen- dsoo', he' ba' Dio hi- ga' hnaah- dsa- ma' gyuh- jnan-, he' ba' hi- he' hi- hnaahn- lä' koh' la' juu' hmëe'. Dsa- na- jäh' la' ra- keh' ba' jwë- he- hään'. Pero hee' ba' jnä' lä' jë- ley he- ga' si' Moisé hi' lä' jë- he- ga' si' ga' jñah' hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio. ¹⁵ Hi- kyen' o' joh' dsë- kih' Dio, ja- ba' lä' koo- kye- hi- na-, he- lä' jiih' lä' jëe' hi- na' juu', lä' jiih' hi- lluu' hi' lä' kye- hi- hlëeh'. ¹⁶ Kih' he- ja- ba' na-, kwan' be' jmeen- he' llu' jmah' mah' sa' hñi' hu' dsë- kin- cha' né' Dio, hi- ni' cha' né' dsa- ka- läh'.

¹⁷ Ga' lä' hëen- miih- ji- ñe- ñeen' jyoh' hwa', ja- ga' ga' llaahn' Jerusalén ma' kiin' kuu' he- la' kwaat- kih' hi- tä- ñee' hi- tääh' jee' ja-, hi' ma' kiin' he- ga' teen- kwëehn- Dio. ¹⁸ He- ja- na- ma' jmeen- lä' ma' ga' lla- naä' miih- judiu hi- ya- naä' ta' hwa' Asia. Ga' jëey' jnä' jee' chih' gwah- Jerusalén, ma' na' jngëe' ba' jnä' lä' hih' kih' ley. Pero sa- ma' tääh' jwëe' dsa-, ni- miih' sa- ma' tääh'. ¹⁹ Wa' ya- naä' hi- he' ba' jee' la- mah' kway' ju' dsoo' kiyh' cher' mah' he- cha- kiyh' kyaah' jnä'. ²⁰ O wa' jäh' hi- tääh' na- che' ga' lä' jnä' he- ga' hlääh- kyaayh' lä' ma' ga' kay' ju' dsoo' kin- jee' jwi- Jerusalén. ²¹ Koo- he- la- ba' sa- ga' tih' dsëy' ma' ga' hlëehn' lä' koo- ma' hään' jee' kiyh', ga' jwi' jñih' lä' la- ki' gaa': “Llah- hnäh' ta' kin-, kih' he' jmeen- dsoo' he- lä' jiih' ka- läh' hi- ma' na- juu'”, ga' jäh' Paa'.

²² Ma- ñe- ba' Félix ha- lä' la' juu' hmëe' kih' Jesús. He- ja- ma' ga' nuuy' ga' jäh' Paa' lä' ja-, ga' hñy' lä' ja- ba' né' juu' ja-. Ga' siyh' hi- ma' tääh' he':

—Wa' ja- da' hi- kye- né' kih' hløø' hi- chee- Liasias, ja- ga' jëen- ha- lä' ja' juu' kyah' hnäh' na- .

²³ Ja- ga' ga' jmee' lle' moh' Félix mada- kih' hløø' kyaay' mah' hääy' Paa' hi- ga' kwa' bih' jwë- he- na' naä' ome- kyaay' na' jëey- hi- na' kay- he- ma' jmee' bi' kiyh'.

²⁴ Ga' lä' hñi' ga' miih- jmi' ma' jah' lle' moh' Félix né' ta' kiyh' ka- läh' kyaah' Drusila mëy', hi- laa' dsa- judiu. He- ja- ga' jmee' Félix mada- he- ga' tëeyh' Paa' mah' nuuy' ha- lä' la' juu' he- jmee' dsoo' dsë' dsa- kih' Jesucristo. ²⁵ He- ja- ga' hlëeh' Paa' ha- lä' ja' dsa- lluu' cha' né' Dio, hi- ha- lä' hää' dsa- hñii', hi- ga' hlëeyh' he- ka' Dio ju' dsoo' kih' dsa- .

Peer⁺ ga⁺ jwaah^h Félix ma⁺ ga⁺ nuuy⁺ juu⁺ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ jäh^h:

—Ma⁻ le⁻ gwaah^h da⁺, la⁻ ba⁻ teehn⁻ hne⁻ ka⁻ läh^h lä⁺ ma⁺ jään^h.

²⁶ Kuu⁺ ba⁺ ja⁻ ma⁺ jøø⁻ Félix ma⁺ jiih^h Paa⁺, ja⁻ ga⁻ ma⁺ lääy^h. He⁻ ja⁻ ma⁺ teeyh⁻ Paa⁺ ko⁻ lla⁻ jiih⁻ ma⁺ llay⁺ juu⁺ kyaayh^h.

²⁷ Ga⁻hya⁻ to⁺ ji⁻ ñe⁻ jmeey⁺ lä⁺ ja⁻ lä⁺ jiih^h ya⁻ hëë^h Félix lle⁻ moh^h. Nē⁺ kiyh^h ga⁻ he⁺ Porcio Festo. Ma⁺ hnøø⁻ Félix ma⁺ jä⁺ llu⁺ kyaah^h dsa⁻ judiu, he⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ kway⁺ jwë⁺ ma⁺ lää⁺ Paa⁺.

25

Ga⁻hlëeh^h Paa⁺ cha⁻ nē⁺ Festo

¹ Ma⁺ ga⁻ lloo⁺ Festo jwi⁻ Cesarea, ga⁻ lä⁻ hëëy⁻ hnē⁻ jmi⁻ jee⁺ ja⁻, ja⁻ ga⁻ ngooy⁺ ta⁻ Jerusalén. ² Lä⁻ jëë⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah^h kyaah^h lä⁻ jëë⁻ hi⁻ kye⁻ nē⁺ kih^h judiu, ga⁻ lla⁻ nääy⁺ hniy⁻ kih^h Paa⁺ ka⁻ läh^h kih^h lle⁻ moh^h Festo, lä⁻ bi⁻ lä⁻ jaä⁺ ma⁺ chuuy⁺ kyaah^h:

³ —Ta⁻ jmeē⁻ hñaa⁻ hoh^h, jmeē⁻ mada⁻ he⁻ jäh^h Paa⁺ ta⁻ Jerusalén —ga⁻ jäh^h siyh⁻ Festo.

Jëeh^h ga⁻ jmeey⁺ hu⁻ dsē⁻ he⁻ ma⁺ jngëëyh^h Paa⁺ cha⁻ jwë⁺ ba⁺. ⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh^h Festo:

—Jee⁺ oo⁺ ba⁺ hää⁺ Paa⁺ na⁻ jnëëy⁺ jwi⁻ Cesarea. Ja⁻ ba⁺ jee⁺ naahn⁻ चाह^h.

⁵ Lä⁻ jëë⁻ hnäh^h hi⁻ jää⁺, ma⁻ nøøn⁻ ko⁻ jøh^h mah⁺ jee⁺ oo⁺ ba⁺ hni⁻ hnäh^h kiyh^h cher⁻ mah⁺ cha⁻ koø⁻ dsoo⁻ juuh⁻ he⁻ na⁻ bääh⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ he⁻.

⁶ Ga⁻ gya⁻ ga⁻ Festo jwi⁻ Jerusalén koø⁻ jña⁺ o gya⁺ jmi⁻, ja⁻ ga⁻ ngaayh⁺ ta⁻ Cesarea. He⁻ ga⁻ jnä⁺ jyoh^h jmi⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ gyay⁻ nē⁺ ta⁻ kiyh^h. Mah⁺ ga⁻ jmeey⁺ mada⁻ he⁻ na⁻ kyaay⁺ Paa⁺. ⁷ Ma⁺ ga⁻ he⁺ Paa⁺ nē⁺ ta⁻ kih^h lle⁻ moh^h, lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ ta⁻ judiu hi⁻ ya⁻ nää⁺ Jerusalén ga⁻ kuyh^h lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁺ kih^h Paa⁺. Ja⁺ he⁻ koø⁻ nēë⁻ dsoo⁻ juuh⁻ ma⁺ bääh⁻ dsih^h pero ni⁻ mi⁻ sa⁻ ga⁻ jmää⁺ juu⁺ kih^h dsa⁻ he⁻.

⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ løø⁻ Paa⁺ kwa⁻ ju⁻ dsoo⁻ kih^h, ga⁻ jäh^h:

—Ni⁻ koø⁻ he⁻ hli⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ jmeen⁺, sa⁻ ma⁻ hlëeh⁻ wi⁻ kih^h ley kyaä⁺ jnääh^h dsa⁻ judiu. Ni⁻ sa⁻ ma⁻ mi⁻ kwahn⁻ kih^h gwah^h juuh⁻ hi⁻ ni⁻ sa⁻ ma⁻ hläähn⁻ kyaah^h rey to⁻ nē⁺ hi⁻ gya⁺ Roma.

⁹ Pero lle⁻ moh^h he⁺, hnøøy⁻ ma⁺ jäy⁺ llu⁺ kyaah^h dsa⁻ judiu, he⁻ ja⁻ ga⁻ ngiiy⁻ juu⁺ kih^h Paa⁺:

—¿Che⁻ hnooh⁻ gwaah^h ta⁻ Jerusalén mah⁺ mi⁻ een⁺ juu⁺ na⁻ jee⁺ oo⁺?

¹⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh^h Paa⁺:

—He⁻ ma⁻ chehn⁺ jee⁺ la⁻, lä⁻ koø⁻ he⁻ chehn⁺ nē⁺ ta⁻ kih^h rey to⁻ nē⁺ ba⁺ ja⁻. Jee⁺ la⁻ ba⁺ ga⁻ tēë⁻ lä⁻ ee⁻ juu⁺ kin⁺. Ñeh^h ba⁺ hne⁻ kwee⁻, ni⁻ mi⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ hläähn⁻ kyaah^h dsa⁻ judiu. ¹¹ Lle⁻ kih^h juun⁻ cher⁻ mah⁺ ga⁻ jmeen⁺ koø⁻ dsoo⁻ juuh⁻. Sa⁻ gohn⁺ juun⁻. Pero cher⁻ mah⁺ sa⁻ la⁻ ju⁻ dsoo⁻ he⁻ bääh⁻ dsa⁻ jnä⁺ la⁻, ni⁻ jaä⁺ dsa⁻ ta⁻ sa⁻ cha⁻ jwë⁺ ngëë⁺ jnä⁺ goo⁻ dsa⁻ judiu na⁻. Hñii⁻ rey to⁻ nē⁺ hnoon⁺ mi⁻ eey⁻ juu⁺ kin⁺.

¹² He⁻ ja⁻ ga⁻ lla⁻ Festo juu⁺ kyaah^h dsa⁻ kyaayh^h ha⁻ lä⁻ jmeey⁺. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh^h Festo siyh⁻ Paa⁺:

—Hñaa⁺ ba⁺ hne⁻ ma⁻ ngiih⁻ he⁻ mi⁻ ee⁻ hñii⁻ rey to⁻ nē⁺ juu⁺ kyah^h. He⁻ ja⁻ cha⁻ nē⁺ hi⁻ he⁻ ba⁺ gooh⁺ na⁺.

Ga⁻hlëeh^h Paa⁺ cha⁻ nē⁺ rey Agripa

¹³ Ga⁻hya⁻ ga⁻ mi⁻ jmi⁻, ga⁻ lloo⁺ rey Agripa jwi⁻ Cesarea ja⁻ kyaayh^h Bernice, ga⁻ lla⁻ nääy⁺ na⁻ jëëy⁻ Festo. ¹⁴ Ma⁻hya⁻ cha⁻ mi⁻ jmi⁻ tääy^h jee⁺

ja⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻jmeeh⁴ Festo juu⁴ kih⁴ rey Agripa ha⁻ lä⁻ la⁻ juu⁴ kih⁴ Paa⁻, ga⁻jäh⁴:

—Jee⁻ la⁻ hää⁻ jaa⁻ dsa⁻n̄uuh⁻ neh⁻ñe⁻ hi⁻ ga⁻taah⁻ Félix lä⁻ ma⁻ laay⁻ ta⁻.
 15 Lä⁻ ma⁻ ñeen⁻ Jerusalén lä⁻ jēē⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁻ hi⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻gyuuh⁻ kyaä⁻ judiu ga⁻ngiiy⁻ kin⁻ he⁻ ma⁻ jmeen⁻ mada⁻ he⁻ juu⁻ Paa⁻.

16 He⁻ ja⁻ ga⁻ jwii⁻ jnih⁻, sa⁻ lle⁻ ley kyaä⁻ jnääh⁻ dsa⁻ romano he⁻ jmee⁻ jnääh⁻ mada⁻ he⁻ juu⁻ dsa⁻ cher⁻ mah⁻ sa⁻ cheh⁻ hi⁻ na⁻ bääh⁻ dsoo⁻ cha⁻ nē⁻ hi⁻ hñii⁻ kiyh⁻. Lä⁻ ja⁻ ba⁻ cha⁻ jwē⁻ lääy⁻ hñiiy⁻ kih⁻ he⁻ hñii⁻ dsa⁻ kiyh⁻. 17 Hi⁻ ma⁻ ya⁻ nää⁻ dsa⁻ he⁻ jee⁻ la⁻, chah⁻ ba⁻ ngaahn⁻ ta⁻ nē⁻ ta⁻ kin⁻ ma⁻ ga⁻ jnä⁻ jyoh⁻ jmi⁻. Hi⁻ ga⁻ jmeen⁻ mada⁻ na⁻ kyaay⁻ Paa⁻. 18 He⁻ ja⁻ ga⁻ løø⁻ dsa⁻ he⁻ hñii⁻ kiyh⁻. Pero ni⁻ koo⁻ dsoo⁻ juuh⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ jnä⁻ kiyh⁻ lä⁻ koo⁻ huus⁻ dsē⁻ he⁻ ma⁻ jmeen⁻. 19 Ga⁻ lä⁻ høøh⁻ dsa⁻ he⁻ kih⁻ Paa⁻ kih⁻ he⁻ sa⁻ ma⁻ hnaayh⁻ Dio lä⁻ tēē⁻ jmeey⁻. Hi⁻ ga⁻ hñiiy⁻ kiyh⁻ kwaat⁻ kih⁻ Jesús, hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻, hi⁻ jmee⁻ Paa⁻ dsoo⁻ chaa⁻ bih⁻. 20 He⁻ ja⁻ sa⁻ man⁻ he⁻ ma⁻ jmeen⁻ kyaah⁻ juu⁻ la⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ ngiin⁻ juu⁻ kih⁻ Paa⁻ cher⁻ mah⁻ hnøøy⁻ ma⁻ dsaayh⁻ ta⁻ Jerusalén mah⁻ ma⁻ lä⁻ ee⁻ juu⁻ kiyh⁻ jee⁻ oo⁻. 21 Pero Paa⁻ ga⁻ ngiiy⁻ he⁻ dsooy⁻ cha⁻ nē⁻ rey to⁻ nē⁻ hi⁻ chee⁻ Augusto mah⁻ hi⁻ he⁻ mi⁻ ee⁻ juu⁻ kiyh⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeen⁻ mada⁻ wa⁻ hää⁻ bih⁻ kiyh⁻ neh⁻ ñe⁻ ta⁻ ko⁻ jiih⁻ lloo⁻ jmi⁻ chee⁻ jnih⁻ cha⁻ nē⁻ rey he⁻.

22 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ rey Agripa siiyh⁻ lle⁻ moh⁻ Festo:

—Hnoo⁻ jnä⁻ ka⁻ läh⁻ nuun⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ n̄uuh⁻ na⁻.

He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Festo:

—Hø⁻ ba⁻ nuuh⁻ ha⁻ lä⁻ jäh⁻.

23 Ma⁻ ga⁻ jnä⁻ jyoh⁻ jmi⁻ ga⁻ he⁻ rey Agripa nē⁻ ta⁻ kyaah⁻ Bernice. Ha⁻ koh⁻ juuh⁻ sa⁻ ga⁻ jmee⁻ dsa⁻ kiyh⁻. Ga⁻ taayh⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁻ hi⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁻ hløø⁻ hi⁻ kyaayh⁻ dsa⁻ kaah⁻ kyaah⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁻ lle⁻ moh⁻ Festo mada⁻ na⁻ kyaay⁻ Paa⁻. 24 Ma⁻ ja⁻ Paa⁻, ga⁻ jäh⁻ Festo:

—Hne⁻ rey Agripa, kyaah⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ tääh⁻ kyaah⁻ jne⁻ jee⁻ la⁻, hii⁻ dsa⁻ n̄uuh⁻ he⁻ cheh⁻ la⁻. Lä⁻ jēē⁻ judiu ya⁻ nää⁻ cha⁻ nē⁻ n̄ bääy⁻ dsa⁻ n̄uuh⁻ la⁻ dsoo⁻. Ga⁻ ngiiy⁻ kin⁻ ma⁻ lä⁻ ee⁻ juu⁻ la⁻ ta⁻ Jerusalén hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁻ ma⁻ ya⁻ nääy⁻ Cesarea la⁻. Peer⁻ ga⁻ tooyh⁻ miuh⁻ kyaah⁻ jnä⁻, ga⁻ lä⁻ hnøøy⁻ he⁻ ma⁻ juu⁻ Paa⁻. 25 Pero jnä⁻ laan⁻ sa⁻ cha⁻ dsoo⁻ juuh⁻ ääy⁻ ni⁻ miih⁻ mah⁻ juuy⁻. Hñii⁻ Paa⁻ ga⁻ ngii⁻ kiyh⁻ dsooy⁻ cha⁻ nē⁻ rey to⁻ nē⁻ mah⁻ lä⁻ ee⁻ juu⁻ kiyh⁻ jee⁻ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ lla⁻ dsēn⁻ chee⁻ jnih⁻ ta⁻ Roma. 26 Pero sa⁻ cha⁻ he⁻ siin⁻ kih⁻ rey he⁻ ni⁻ miih⁻, he⁻ ja⁻ ma⁻ kwaä⁻ jnih⁻ cha⁻ nēh⁻ hne⁻ rey Agripa hi⁻ cha⁻ nē⁻ jee⁻ lä⁻ jēē⁻ hnäh⁻ hi⁻ tääh⁻ la⁻. Wa⁻ jēēn⁻ ha⁻ lä⁻ jäh⁻ juu⁻ la⁻, ja⁻ ga⁻ cha⁻ he⁻ siin⁻ kih⁻ rey to⁻ nē⁻ he⁻. 27 Sa⁻ jnä⁻ llu⁻ laan⁻ cheen⁻ jaa⁻ hi⁻ hää⁻ neh⁻ ñe⁻ ta⁻ Roma cher⁻ mah⁻ sa⁻ cha⁻ hee⁻ na⁻ siin⁻ kih⁻ rey to⁻ nē⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ dsoo⁻ he⁻ bääh⁻ dsih⁻.

26

Ga⁻ kwa⁻ Paa⁻ ju⁻ dsoo⁻ kiyh⁻ cha⁻ nē⁻ rey Agripa

1 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ rey Agripa siiyh⁻ Paa⁻:

—Cha⁻ jwē⁻ kyah⁻ he⁻ kwah⁻ ju⁻ dsoo⁻ he⁻ kyaah⁻ le⁻ lääh⁻ hñaa⁻h.

He⁻ ja⁻ ga⁻ hii⁻ Paa⁻ goo⁻ ga⁻ løøy⁻ hlēēy⁻ lä⁻ la⁻ lä⁻ jwē⁻ jee⁻ ma⁻ lääy⁻ hñiiy⁻:

2 —Chaan⁻ llu⁻ kyaah⁻ hne⁻ rey Agripa, lluu⁻ hne⁻ kwah⁻ jwē⁻ kwan⁻ ju⁻ dsoo⁻ he⁻ kyaah⁻ lään⁻ hñiin⁻ kih⁻ lä⁻ jēē⁻ he⁻ bääh⁻ dsa⁻ judiu jnä⁻. 3 Llu⁻ la⁻ kin⁻ kih⁻ he⁻ kyuu⁻ hne⁻ lä⁻ jēē⁻ he⁻ tēē⁻ jmee⁻ jnääh⁻ dsa⁻ judiu, kyuu⁻ h

lā'jē⁺ juu' he⁻ ti⁻ choo⁻ jnāäh'. He⁻ ja⁻ chuun⁺ kyaah⁺ hne⁻ mah⁺ wa' jøh⁻ hoh⁻ nuuh⁺ juu' la⁻.

Lä⁻la⁻ ma' jmee⁺ Paa' jää⁺

⁴ Lā'jēē⁺ judiu kyuū⁺ jnä⁺ ha⁻ lä⁻ ma⁻ jan⁻ lä⁻ jiih⁺ ma' mähñ'. Ñe⁻ bih⁺ ha⁻ lä⁻ ma' gyan⁺ jwi⁺ kin⁺ hi⁻ lä⁻ ja⁻ jwi⁺ Jerusalén ka⁻ läh'. ⁵ Lā'ja⁻ ñey⁻ kwee⁻ laa⁺ jnä⁺ fariseo. Jnääh⁺ fariseo mi⁻ te⁻ ba' jnääh⁺ lä⁻ nøø⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ lä⁻ koh⁺ ga' jee⁺ lä⁻ jēē⁺ judiu. Le⁺ ba' mi⁻ jnääy⁺ la⁺ dsoo⁺ cher⁺ mah⁺ hnøøy⁺. ⁶ Na' chehn⁺ nē⁺ ta⁺ la⁻, lla⁻h⁻ hnäh⁺ ta⁺ kin⁺, kih⁺ he⁻ kyen⁺ o⁻ jøh⁻ dsē⁻ he⁻ hñah⁺ jne⁺ he⁻ ga⁻ bääh⁻ Dio hñii⁺ kyaah⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän'. ⁷ Lā'jiih⁺ na' jøø⁺ lä⁻ jēē⁺ gya⁺ to⁺ nää⁺ dsa⁻ judiu lä⁻ te⁺ juu' ja⁻. Lā'jmii⁺ lä⁻ hwē⁺ hnaayh⁻ Dio jøøy⁺ dsēē⁺ juu' ja⁻. Hne⁻ rey Agripa, kih⁺ he⁻ kyen⁺ o⁻ jøh⁻ dsē⁻ kih⁺ juu' ja⁻, he⁻ ja⁻ ba' na⁻ hñii⁻ dsa⁻ kin⁺. ⁸ ¿Ha⁻ lä⁻ jēēh⁺ hnäh⁺, che⁺ jwēēh⁺ he⁻ lä⁻ heēh⁺ hnäh⁺ he⁻ mi⁻ jiih⁺ Dio hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺?

Lä⁻la⁻ ga' jmee⁺ Paa' jää⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaa⁺ Jesús

⁹ Ma⁻ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ ma' jmeen⁻ kwaat⁻, he⁻ ma' lle⁺ kih⁺ jmeen⁻ hñaa⁻ dsēn⁻ cha⁻ miih⁺ kih⁺ Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret. ¹⁰ Lā'ja⁻ ga' jmeen⁻ Jerusalén. Jwēē⁺ dsa⁻ kyaa⁺ Jesús ga⁻ taahn⁻ neh⁻ ñe⁺ lä⁻ hih⁺ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺. Hi⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻ jngēēyh⁺ dsa⁻ he⁻, lä⁻ kyē⁻ jnä⁺ ga⁻ hiih⁻ dsēn⁻. ¹¹ Cha⁻ miih⁺ jiih⁺ ñeen⁺ lä⁻ koo⁻ lä⁻ koo⁻ gwah⁺ mäh⁻, ga⁻ saahn⁻ dsa⁻, ga⁻ heeh⁺ jnih⁺ wii⁺ mah⁺ wa' hlēēyh⁺ hliih⁺ kih⁺ Jesús. Ma⁻ ya⁻ jēē⁺ dsēn⁻ jwēte⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ ñeen⁺ lä⁻ kaa⁻ jwi⁺ kih⁺ dsa⁻ jñah⁺ mah⁺ na⁻ jmeeh⁻ jnih⁺.

Lä⁻la⁻ ga⁻ la⁻ ma' ga⁻ heeh⁻ Paa' kih⁺ Dio

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² Lā⁻ ma' jmeen⁻ ja⁻ ba', ngoon⁺ ta⁻ Damasco lä⁻ hih⁺ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺ hi⁻ ga⁻ cheē⁺ jnä⁺. ¹³ Hne⁻ rey, jee⁺ la⁻ jwēēhn⁻ hne⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ la⁻ kin⁺ jee⁺ ngoon⁺ cha⁻ jwē⁺ ja⁻. Ma⁻ tē⁺ koo⁻ lla⁻ hyoo⁻ ga⁻ jēēn⁺ koo⁻ je⁻ ja⁻ gyuuh⁺, beē⁺ ga⁻ lä⁻ koo⁻ jmēē⁺ kih⁺ hyoo⁻, he⁻ ga⁻ lä⁻ jnä⁺ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁺ jee⁺ ga⁻ nøø⁺ jnääh⁺ ja⁻. ¹⁴ Lā'jēē⁺ jnääh⁺ ga⁻ saa⁻ jnääh⁺ hwa⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ nuun⁺ ga⁻ hlēēh⁺ jaa⁻ dsa⁻ kyaah⁺ juu' hebreo: "Saulo, Saulo", ga⁻ jäh⁺. "He⁻ jmeeh⁻ hñaa⁻ ba' hne⁻ na⁻, he⁻ hah⁻ kin⁺ jwē⁺ he⁻ taahn⁻ hne⁻." ¹⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ jwi⁺ jnih⁺: "¿Hi⁻ hne⁻ dsa⁻ ñuu⁺?" He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ hi⁻ he⁻: "Jnä⁺ he⁻ Jesús hi⁻ jmeeh⁻ hñaa⁻ hoh⁺ kih⁺. ¹⁶ Noo⁻, chih⁺ tiih⁺. Ma⁻ mi⁻ jnään⁺ hñii⁻ kyah⁺ mah⁺ hñaa⁻ hne⁻ jmeeh⁻ ta⁺ kin⁺ hi⁻ jmeeh⁻ dsoo⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ jēēh⁺ kin⁺ hi⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ mi⁻ jnään⁺ kyah⁺. ¹⁷ Lää⁻ñ⁻ hne⁻ kih⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ jmee⁺ dsa⁻ gooh⁺ kyah⁺ hi⁻ lään⁺ hne⁻ kih⁺ dsa⁻ jñah⁺. Jēēh⁺ kih⁺ dsa⁻ jñah⁺ ba' cheen⁻ hne⁻ na⁻. ¹⁸ Mah⁺ näh⁺ mi⁻ nēy⁺, lä⁻ ja⁻ dsa⁻ jēēh⁺ hi⁻ tääh⁺ jee⁺ na⁻ hoo⁻ ta⁺ jee⁺ jnä⁺ wa⁻ jē⁻. Hi⁻ dsa⁻ jēēh⁺ hi⁻ tääh⁺ lä⁻ hih⁺ kih⁺ Tana⁺ mah⁺ jmeey⁺ lä⁻ hnøø⁺ Dio. Hi⁻ lä⁻ jēē⁺ hi⁻ lä⁻ dsoo⁺ dsē⁻ kin⁺ dsa⁻ che⁻ dso⁻ kye⁻ kiyh⁺ hi⁻ hyoyh⁺ heey⁺ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁺ lä⁻ jēē⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ jngēē⁺", ga⁻ jäh⁺ Jesús siih⁺ jnä⁺.

¹⁹ He⁻ ja⁻ jwēēhn⁻ hne⁻ rey Agripa, ga⁻ heeh⁻ ba' jnä⁺ jmeen⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ga⁻ nuun⁺ lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ lä⁻ jnä⁺ kin⁺ he⁻ ja⁻ gyuuh⁺. ²⁰ To⁻ nē⁺ ga⁻ jmeen⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ Damasco. Ja⁻ ga⁻ na⁻ ga⁻ kwan⁺ juu⁺ jee⁺ jwi⁺ Jerusalén hi⁻ lä⁻ kaa⁻ hwa⁺ Judea. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ kwan⁺ juu⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu ka⁻ läh⁺, ga⁻ jwi⁺ jnih⁺ wa⁻ lä⁻ dsaa⁻ dsēy⁺ kih⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeey⁺ mah⁺ wa⁻ dsa⁻ jēēyh⁻ kyaah⁺ Dio. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ jwi⁺ jnih⁺ hnøø⁺ jmeey⁺ lä⁻ koo⁻ lle⁺ kih⁺ jaa⁻ hi⁻

ma⁻jeeh⁻ kyaah⁺ Dio. ²¹ Kwaat⁻ kih⁺ juu⁺ la⁻ ga⁻saah⁺ judiu jnā⁺ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ Jerusalén hnøøy⁺ ma⁺ jngëëyh⁺ jnā⁺.

²² Pero kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Dio ma⁻kwëeh⁺ ba⁺ dsën⁻ lä⁻jiih⁺ na⁺, kwan⁺ juu⁺ kih⁺ Dio kih⁺ lä⁻jöh⁺ lä⁻mäh⁺. Sa⁺ ga⁻lla⁻dsëen⁻ he⁻ ga⁻hlëéh⁺ hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁻joo⁺ hi⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ ga⁻hlëéh⁺ Moisé. Lä⁻koø⁻ te⁺ he⁻ ga⁻jäyh⁺ le⁺, ko⁻ja⁻ ba⁺ jiih⁺ ga⁻jwahn⁺. ²³ Hi⁻ he⁻ ga⁻jäh⁺, ma⁻ra⁻ he⁻ dsa⁻ngëe⁺ ba⁺ Cristo wii⁺ hi⁺ leey⁺ to⁻në⁻ hi⁻ lä⁻jiih⁺ jee⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁺, mah⁺ kway⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻, he⁻ mi⁻jnää⁻ ju⁻dsoo⁺ kih⁺ dsa⁻ judiu hi⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu hi⁻ tääh⁺ jee⁺ na⁻hoø⁻.

Ma⁺ hnøø⁺ Paa⁺ ma⁺ heeh⁻ rey Agripa juu⁺ kih⁺ Jesús

²⁴ Hlëéh⁺ ga⁺ Paa⁺ lä⁻ja⁻, ha⁻ lä⁻ jee⁺ ma⁺ lääy⁻ hñiiy⁺, ma⁺ ga⁻hlëéh⁺ Festo ki⁻gaa⁻, ga⁻jäyh⁺:

—He⁻ ngaah⁺ ba⁺ hne⁻ na⁻ Paa⁺. Kyaah⁺ he⁻ ma⁻mi⁻tëéh⁺ hñaaah⁺ cha⁻miih⁻, he⁻ ja⁻ ngoo⁺ ga⁻lä⁻ngaah⁻.

²⁵ Pero Paa⁺ ga⁻jäh⁺:

—Sa⁺ ngaah⁺ jnā⁺ Festo kyaan⁺. Ju⁻dsoo⁺ na⁻ hlëëhn⁺ hi⁺ la⁺ juu⁺ kyaah⁺ hih⁺ ba⁺. ²⁶ Ñe⁻ ba⁺ rey Agripa juu⁺ la⁻, he⁻ ja⁻ hlëëhn⁺ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsën⁻ cha⁻nëy⁻. Laan⁺ ma⁻nuu⁺ ba⁺ rey juu⁺ la⁻, jëéh⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ la⁻ sa⁻ ga⁻la⁺ jee⁺ na⁻hmää⁻ he⁻ sa⁻lä⁻ñe⁻ dsa⁻. ²⁷ Hne⁻ rey Agripa, ¿che⁺ jmeeh⁻ dsoo⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ ga⁻hlëéh⁺ hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio? Jnā⁺ laan⁺ jmeeh⁻ ba⁺ hne⁻ dsoo⁺.

²⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁺ Agripa siiyh⁺ Paa⁺:

—¿Che⁺ laah⁺ kyah⁺, kyaah⁺ ma⁻la⁻ miih⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻hlëéh⁺ na⁻ leeh⁺ jnā⁺ mah⁺ leen⁺ dsa⁻ kyaa⁺ Jesús?

²⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁺ Paa⁺:

—Kwee⁻ ba⁺ la⁺ kin⁺ che⁺ ma⁻lee⁺ kyah⁺ o cher⁺mah⁺ hnooh⁻ nuuh⁺ cha⁻ga⁻miih⁻. Hi⁺ ja⁻ ma⁻la⁻ hne⁻, lä⁻kye⁻ hi⁻ tääh⁺ nuu⁻ lä⁻ hlëëhn⁺ la⁻, Dio hnøø⁺ wa⁺ leey⁺ dsa⁻ kyaa⁺ Cristo ja⁻ ba⁺ lä⁻koø⁻ laa⁻ jnā⁺ pero ja⁻ lä⁻koh⁺ na⁻ hñuuhn⁺ kyaah⁺ caden⁻.

³⁰ Ma⁺ ga⁻nuu⁺ rey he⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁻nooy⁻ jee⁺ ma⁺ tääyh⁺ kyaah⁺ lle⁻moh⁺ kyaah⁺ Bernice hi⁺ lä⁻jëe⁺ ga⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ kyaayh⁺. ³¹ Ma⁺ ga⁻hwëëy⁻ në⁻ta⁺ ja⁻, ga⁻nääy⁺ kah⁺ hlëëyh⁻ kyaah⁺ dsa⁻ kyaayh⁺, ma⁺ jäyh⁺:

—Ni⁺ koø⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻jmee⁺ dsa⁻ñuuh⁻ na⁻ mah⁺ juuy⁺ o he⁻ dsooy⁺ neh⁺ ñe⁺.

³² He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁺ rey Agripa siiyh⁺ Festo:

—Le⁺ ma⁺ lää⁻ ba⁺ dsa⁻ñuuh⁻ na⁻ jee⁺ la⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ ga⁻ngiiy⁺ dsooy⁺ cha⁻në⁻ rey to⁻në⁻.

27

Ga⁺ cheey⁺ Paa⁺ ta⁺ Roma

¹ Ga⁻lla⁻ dsëy⁺ cheey⁺ jnääh⁺ ta⁺ hwa⁺ Italia kyaah⁺ barco, he⁻ ja⁻ ga⁻taayh⁻ Paa⁺ kyaah⁺ jñah⁺ ga⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ neh⁻ñe⁻ goo⁻ juu⁺ hløø⁺ hi⁻ chee⁻ Julio. Hi⁻ he⁻ ma⁺ na⁻ hää⁻ koø⁻ nää⁺ hløø⁺ kyaa⁺ rey to⁻në⁻. ² Ga⁻tooh⁺ jnääh⁺ koø⁻ barco he⁻ ja⁻ ta⁺ Adramitio, ja⁻ ba⁺ he⁻ dsa⁻ngëe⁺ lä⁻koø⁻ lä⁻koø⁻ jwii⁻ ta⁺ hwa⁺ Asia. Hi⁻ Aristarco hi⁻ chaä⁻ Tesalónica he⁻ nøø⁺ hwa⁺ Macedonia ga⁻jmee⁺ ko⁻jöh⁺ kyaah⁺ jnääh⁺.

³ Jyoh⁺ jmi⁺ ga⁻lla⁻nøø⁺ jnääh⁺ Sidón. Julio he⁺ ga⁻lä⁻jwayh⁺ kyaah⁺ Paa⁺, ga⁻kway⁺ jwë⁺ na⁻jëëy⁻ ome⁻ kyaay⁺ mah⁺ na⁻ngiiy⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ ma⁺ jmee⁺ bii⁺

kiyh'. ⁴ Ga⁺hwēē⁻ jnāäh' Sidón ja⁻, ga⁺nøø' ba' jnāäh'. Pero ma' gwa' lle' ta' jee' ga⁺nøø' jnāäh' ja⁻, he' ja⁻ ga⁻jluu' jnāäh' jäh⁻ koo' hwa' Chipre he' hä' jee' jmi⁻ñeeh', mah' sa⁻ hläh' lle' kih' barco. ⁵ Ga⁺ngēē' jnāäh' jäh⁻ hwa' Cilicia kyaah' Panfilia, ga⁻lla⁻nøø' jnāäh' jwii⁻ Mira he⁻ nøø' hwa' Licia jee' ga⁻ja' barco. ⁶ Mira ja⁻ ga⁻jēē' jluu' hløø' jyoh' barco he⁻ ja⁻ ta' Alejandria, ja⁻ ba' he⁻ ngoo' ta' hwa' Italia. He' ja⁻ ga⁻tooh' jnāäh' ga⁺nøø' jnāäh' ta' ja⁻. ⁷ Cha⁻miih⁻ jmi⁻ ga⁻tooh' jnāäh' nē' jmi⁻, ta' hwa' lä⁻ja⁻ ba' ngoo' barco. Ga⁻kēē' jwēte ta', ja⁻ ga⁻lla⁻nøø' jnāäh' jäh⁻ jee' jwii⁻ Gnido. Sa⁻ ga⁻kwa' jwē' ma' dsoo' ko⁻chih' barco ko⁻dsoo' ta' Italia, kih' he⁻ tä' lle'. He' ja⁻ ga⁺nøø' jnāäh' jäh⁻ koo' jee' jwii⁻ Salmón he⁻ nøø' Creta, hwa' he⁻ hä' jee' jmi⁻ñeeh'. ⁸ He⁻ wii' lä⁻ja⁻ ga⁺nøø' jnāäh' lä⁻ hä' hwa' ja⁻, lä⁻jiih' ga⁻lla⁻nøø' jnāäh' koo⁻ jee' chee⁻ Ho⁻haah' Llu'. Jäh⁻ ja⁻ ba' hla⁻ jwii⁻ Lasea.

⁹ Ga⁻lä⁻hēē' jnāäh' cha⁻miih⁻ jmi⁻ nē' jmi⁻, hi⁻ ma⁻hii' goo⁻ mo⁻so' le' ngē' jnāäh' nē' jmi⁻. Jēēh' ma⁻goh⁻ jmi⁻ he⁻ sa⁻ kuh⁻ hiiyh' hi⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ ma⁻hii' goo⁻ kiyh' nē' jmi⁻ ja⁻. He' ja⁻ ga⁻kwēēh' Paa' nuuh⁻ hi⁻ ma⁻tāäh' neh⁻ barco ja⁻. ¹⁰ Ga⁻jäh'y:

—Jēē da' hnäh', jnä' man⁻ hii' goo⁻ jwēte jwē' he⁻ ga⁺nøø'n⁻ la⁻. Goo⁻ hēē' barco hi⁻ lä⁻kye⁻ løø', hi⁻ lä⁻jiih' jnän⁻ hii' goo⁻ juu' jne' cher'mah' ha⁻ lä⁻ ga⁻la'.

¹¹ Pero juu' hløø' he' sa⁻ ga⁻jmeey' kyeē' juu' kih' Paa'. He⁻ ma' hlēēh' juu' barco kyaah' hi⁻ ma' koooh' barco ba' ga⁻jmeey' he' kih'. ¹² Jee' ga⁻hii' barco ja⁻ sa⁻ ma' llu' ma' ja' jnāäh' jii⁻ gyuu', he' ja⁻ lä⁻jēē' dsa⁻ he' ga⁻jäh' llu' ga' cher'mah' jmeen' be' dsa'jää' jne' jwii⁻ Fenice he⁻ nøø' hwa' Creta jee' hii⁻ barco, ta' ko⁻jiih' ngēē' jii⁻ gyuu'. He⁻ tøøh' jne' jee' ja⁻, jnä' cha⁻hoo' jmi⁻ñeeh' ta' ñii' hi⁻ ta' kye' jee' dsaä' hyoo⁻.

Ja' koo⁻ lle' tä' nē' jmi⁻ñeeh'

¹³ Lä⁻ ma' ga⁻jēēy' gwa' lle' hwa' ta⁻ kye', ga⁻jmeey' huu⁻dsē⁻ ma' le' dsa⁻nää' gyih' ta' cha⁻nē'. He' ja⁻ ga⁻hwii⁻ jnāäh' jee' ja⁻, ga⁺nøø' jnāäh' jäh⁻ lä⁻ hä' hwa' Creta. ¹⁴ Ni⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻hii' ga⁻ ma' ga⁻hwii⁻ jnāäh' jee' ja⁻, ma' ja' koo⁻ lle' tä' ta' jee' ga⁺nøø' jnāäh'. ¹⁵ Ta⁻ jee' jyoh' ba' ma' hläh' lle', sa⁻ ga⁻tää⁻ barco ma' dsoo' ta' cha⁻nē', he' ja⁻ ga⁻kwa' dsa⁻ jwē' ngoo' barco lä⁻ ngoo' lle' ba'. ¹⁶ Ja⁻ ga⁻ ngēē' jnāäh' ta' koo' koo' hwa' pih' he⁻ hä' jee' jmi⁻ñeeh' he⁻ chee⁻ Clauda. Lä⁻ jwē' ja⁻ ba' ga⁻kyeē' miuh⁻ lle'. Pero he⁻ li⁻ ba' ga⁻tēēh' jnāäh' na⁻moo' he⁻ ma' kye' jnāäh' he⁻ ma' hii' ta' ka⁻luu' barco, mah' ga⁻tøøh' jnāäh' neh⁻ barco ja⁻. ¹⁷ Ma' ga⁻he' na⁻moo' ja⁻ neh⁻ barco, ga⁻ka⁻ dsa⁻ hñii' ga⁻hñuu' lä⁻ku' lä⁻jii' tuh⁻ barco mah' sa⁻ llaä'. Hi⁻ ma' hii' goo⁻ lla⁻ñu' barco nē' mi⁻sii' jee' sa⁻ juuh⁻ jmi⁻ jee' chee⁻ Sirte, he' ja⁻ ga⁻jyooy' hmiih⁻ kih' barco mah' ngoo' lä⁻ ngoo' lle' ba'. ¹⁸ Ma' ga⁻jnä' jyoh' jmi⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ tä' lle' ma' hii', he' ja⁻ ga⁻løø' dsa⁻ jwä⁻ løø' kih' cha⁻jmi⁻. ¹⁹ Hi⁻ jee' ga⁻tē' hnē' jmi⁻, he⁻ wii' ba' ga⁻jwä' jnāäh' cha⁻jmi⁻ lä⁻jē' he⁻ jmääh'y⁻ ta' kih' barco ja⁻. ²⁰ Cha⁻miih⁻ jmi⁻ ga⁻gya⁻ jni⁻, mo⁻so' ga⁻lä⁻jnä' hyoo⁻, ni⁻ nuu' mo⁻so' ga⁻lä⁻jnää'. Hi⁻ lle' lä⁻ ma⁻hii' ja⁻ba'. Mo⁻so' ma' cha⁻ o⁻jøh⁻ dsē⁻ kyaä' jnāäh' he⁻ ma' lää' jnāäh'.

²¹ Cha⁻miih⁻ jmi⁻ ma⁻lä⁻hii' mo⁻so' kih⁻ hiih⁻ jnāäh'. He' ja⁻ ga⁻noo⁻ Paa' to⁻dsaah' jee' kih' dsa⁻kyaäyh' he', ga⁻jäh'y lä⁻la⁻:

—Wa'ra' jāh' kih' ga' jmeeh' hnāh' he' juu' kin', sa' ma' hwēē' jne' ta' Creta, ni' sa' ma' jēē' jne' wii' he' dsa' ngēē' jne' la'. ²² Na' jwahn' kwa' hnāh' be'. Jēēh' ni' jāa' jne' sa' juu' jne'. Ma' la' barco la' ba' heē'. ²³ Nuu' ga' jēēn' jāa' āngel' hī' ga' cheē' Dio kyaan', he' ba' hī' jmeen' ta' he' kih'. ²⁴ Ga' jāyh': "Ta' wa' gah' Paa'. Jmee' bii' llooh' kih' rey to' nē'. He' ja' ma' kwa' Dio jwē' he' lāā' hne' kyaah' lā' jēē' hī' tāāh' neh' barco la'", siyh' jnā'. ²⁵ Kih' he' ja' na', jwēēhn' hnāh' dsa' nuuh', kwa' hnāh' be'. Jēēh' jmeen' dsoo' dsēn' kih' Dio, ma' ra' he' le' ba' lā' koo' ma' jāh' āngel' siih' jnā'. ²⁶ Pero ma' ra' he' jā' ba' barco kyaah' he' wii' koo' jee' lā' kaa' hwa' he' hā' jee' jmi' nēeh' —ga' jāh' Paa'.

²⁷ Ma' ga' dsēē' to' seman' ja', ga' ngēē' jnāāh' nē' jmi' nēeh' he' cheē' Adriático hi' ngoo' ba' barco lā' hii' lle'. Koo' lla' nuu' hwē' ja' ga' lā' liih' dsa' hī' ma' koooh' barco he' ngoo' ya' jāh' jee' la' hwa'. ²⁸ He' ja' ga' lla' dsa' he' hī' ha' koo' jiih' juuh' jmi' jee' ja'. Ma' ga' jēēy' jee' ja', juuh' gyii' gya' jiih' metro. Miih' ga' ta' cha' nē' ga' jēēy' ka' lāh'. Jee' ja' juuh' gyii' gya' jiih' metro ba'. ²⁹ Goyh' lla' nu' barco ja' kyaah' kuū'. He' ja' ga' jyooy' kye' mi' nē' hii' he' hii' ta' ka' luu' barco, he' jmee' hii' ti' barco. Peer' ma' hnøoy' wa' ra' jāh' kih' na' ga' juh' ba' ma' jnā'. ³⁰ Dsa' hī' ma' koooh' barco ja', hnøoy' ma' jñāay' neh' barco, he' ja' ga' llooy' jyooy' na' moo', ga' jmeey' lā' koh' he' jyooy' nē' hlāāh' he' hii' ta' cha' nē' barco. ³¹ He' ja' ga' jmeeh' Paa' juu' kih' juu' hløø' hi' kih' hløø' ka' lāh', ga' jāyh':

—Cher' mah' sa' ga' jā' dsa' na' neh' barco la', sa' lāāh' hnāh'.

³² He' ja' ga' hnā' hløø' he' hiih' he' kyaah' ma' jyooy' na' moo' ja'. Ga' kway' jwē' ga' toh' cha' jmi'.

³³ Ma' ngoo' ga' jnā', ga' jmee' Paa' mada' wa' kuh' dsa', ga' jāyh':

—Na' ma' tē' gya' kye' jmi' tøøh' jne' neh' barco la', jøø' jne' ha' lā' le', na' juu' jne' hoo', sa' cha' ma' kih' ni' miih'. ³⁴ He' ja' na' chuun' kyaah' hnāh' kuh' hih' hnāh' miih' mah' tēēh' hnāh' be'. Lā' jēē' jne' lla' nøø' ba' jne' llu', ni' koo' jnu' lle' jne' sa' heē'.

³⁵ Ma' ngēē' ma' jāyh' lā' ja', ga' kay' koo' he' nuuh' ga' kway' ti' hmaah' kih' Dio to' lo' nē' jee' lā' jēē' dsa' kyaayh' hi' ga' llaay' he' nuuh' ja', mah' ga' llooy' kuyh'. ³⁶ Ja' ga' ga' nøh' dsē' lā' jēē' dsa' he', ga' taayh' ga' kuyh' ka' lāh'. ³⁷ Jee' lā' jēē' jnāāh' hī' ma' tāāh' neh' barco ja' ma' tēē' to' hñā' lāā' dsē' to' lo' gyaā' dsē' gyeē' jñee' dsa'. ³⁸ Ma' la' ma' kuyh' lā' jiih' ga' kēēy', ja' ga' ga' jwāy' lā' jē' trigo kiyh' cha' jmi' mah' ma' jwāā' ga' miih' barco.

Ga' heē' go' te' barco

³⁹ Ma' ga' jnā' ni' jāa' sa' chaa' hī' ma' kyuu' heh' hwa' ja'. Ga' jēēy' koo' gooh' jmi' nēeh' he' hā' jee' hwa'. He' ja' ga' jmeey' hu' dsē' ma' tooyh' barco ta' ja', cher' mah' ga' la'. ⁴⁰ Ga' hnāy' hiih' he' ma' na' kyaā' nē' hlāāh' he' kyaah' hii' ti' barco, ga' kway' jwē' ga' toh' cha' jmi'. Ja' ga' ga' chiyh' he' kyaah' jiiyh' barco hi' ga' chooyh' hmih' kih' barco he' na' kyaā' hma' dsē' he' chih' ta' cha' nē'. Ja' ga' ngoo' barco ko' chih' ta' jee' jnā' nē' dsoo'. ⁴¹ Ga' lā' hnøø' ga' ma' lloo' barco, ga' lla' lle' jee' mi' siih' neh' jmi'. Jee' ja' ga' hoo' ta' mi' lle' barco, mah' ga' jā' koo' hweh'. Jee' na' hoo' ja' ga' jnoh' jmi' ta' ka' luu'. Kyaah' be' kih' jmi' ja' ga' heē' go' te'.

⁴² He' ja' hnøø' hløø' he' ma' jngiiyh' kih' lā' jēē' hī' āā' dsoo' hī' ma' jāāy' he' mah' sa' kyuu' nē' jmi'. ⁴³ Pero sa' ga' kwa' jwē' juu' ma' juu' dsa' he'

kih¹ he⁻ hnøøy¹ lääy¹ Paa'. He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey¹ mada⁻ to⁻ nē⁻ kih¹ hī⁻ lih⁺ gii⁺ jmi⁻ wa⁻ jwääy¹ hñiiy¹ cha⁻ jmi⁻ lä⁻ jiih¹ tēēyh¹ hwa¹ ki⁻. ⁴⁴ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ siiyh⁻ hī⁻ sa⁻ lih⁺ gii⁺ jmi⁻:

—Kye⁻ hnäh⁻ jwi¹ hma⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ he⁻ ga⁻ na⁻ he⁻ jmää¹ kyah¹ hnäh⁻ kih¹ barco na⁻, mah⁻ tēēh¹ hnäh⁻ hwa¹ ki⁻ —ga⁻ jāyh¹.

Lä⁻ ja⁻ ba⁻ ga⁻ tēēh¹ lä⁻ jēē⁻ jnääh¹ hwa¹ ki⁻.

28

Lä⁻ la⁻ ga⁻ la⁻ ma⁻ hää⁻ Paa⁻ hwa⁻ Malta

¹ Ma⁻ ga⁻ tēēh¹ jnääh¹ nē⁻ hwa¹ ja⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ lä⁻ ñē⁻ jnääh¹, hwa¹ he⁻ hä⁻ jee⁻ jmi⁻ ñeeh⁻ ja⁻, chee⁻ Malta. ² Dsa⁻ hī⁻ ma⁻ tääh¹ jee⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey¹ llu⁻ dsēy¹ kyaah¹ jnääh¹. Ma⁻ hii⁻ jma⁻ hi⁻ gyuu¹ ka⁻ läh⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻ jeeh¹ dsa⁻ he⁻ je⁻, ga⁻ tēēyh¹ jnääh¹ mah⁻ llooh¹ jnääh¹ je⁻. ³ He⁻ ja⁻ ga⁻ løø¹ Paa⁻ juuh⁻ si⁻ hma⁻ ki⁻ he⁻ ga⁻ tooyh⁻ cha⁻ je⁻. Jee⁻ ja⁻ ya⁻ hēē¹ jaa⁻ mi⁻ hī⁻ kyuu¹ kih¹ je⁻. Lä⁻ chah¹ ja⁻ ga⁻ kyaay¹ goo⁻ Paa⁻. ⁴ Ma⁻ ga⁻ jēē⁻ dsa⁻ chaa⁻ jee⁻ ja⁻, lleē⁻ mi⁻ hī⁻ goo⁻ Paa⁻, ga⁻ jāyh¹ siiyh⁻ dsa⁻ kyaayh⁻:

—Dsoo⁻ ba⁻ dsa⁻ ñuu⁻ h⁻ na⁻ ää⁻ hli⁻. Ma⁻ ke⁻ ma⁻ laay¹ kih¹ jmi⁻ ñeeh⁻, ma⁻ ra⁻ he⁻ ma⁻ nøø⁻ ba⁻ ta⁻ kiyh⁻.

⁵ Na⁻ ma⁻ hii⁻ ga⁻ kyah¹ Paa⁻ goo⁻ mah⁻ ga⁻ tah¹ mi⁻ hī⁻ he⁻ cha⁻ je⁻. Ni⁻ mi⁻ hī⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ la⁻ kiyh⁻. ⁶ Lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ hī⁻ ma⁻ tääh¹ jee⁻ ja⁻ ma⁻ jøøy⁻ gyoo⁻ goo⁻ Paa⁻ hi⁻ ma⁻ jmeey¹ hu⁻ dsē⁻ juuy⁻ na⁻ ga⁻ juh⁻. Ma⁻ ga⁻ lä⁻ hii⁻ jēēy⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ la⁻ ni⁻ mi⁻ hī⁻, ga⁻ lä⁻ sii⁻ hu⁻ dsē⁻ kih¹ dsa⁻ he⁻. Ma⁻ jāyh¹: “Go⁻ Dio ba⁻ na⁻.”

⁷ Jäh⁻ ba⁻ jee⁻ tääyh¹ ja⁻, kye⁻ koø⁻ jwi¹ hwa¹ kih¹ Publio hī⁻ ma⁻ laa⁻ ta⁻ kih¹ hwa¹ he⁻ hä⁻ jee⁻ jmi⁻ ñeeh⁻ ja⁻. Hī⁻ he⁻ ga⁻ heeh⁻ jnääh¹ llu⁻ ta⁻ ko⁻ jiih¹ ga⁻ tooh⁻ jnääh¹ hnē⁻ jmi⁻ jee⁻ ja⁻. ⁸ Jee⁻ ja⁻ ma⁻ kya⁻ jmi⁻ Publio, ma⁻ dsaah¹ llii⁻ hi⁻ ma⁻ dsaayh¹ tu⁻ kya⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ he⁻ Paa⁻ na⁻ jēēy⁻ hī⁻ dsaah¹ he⁻. Hi⁻ ga⁻ ngii⁻ Paa⁻ kih¹ Dio he⁻ hlää⁻ dsa⁻ he⁻. Ma⁻ ngēē⁻ ma⁻ ngiiy⁻ kih¹ Dio, ga⁻ kyey⁻ gooy⁻ nē⁻ kih¹ hī⁻ dsaah¹ he⁻ mah⁻ ga⁻ mi⁻ hlääy⁻. ⁹ Ma⁻ ngēē⁻ ma⁻ jä⁻ kih¹ jmi⁻ Publio he⁻, ya⁻ nää⁻ jñah⁻ dsa⁻ dsaah¹ hī⁻ chaa⁻ hwa¹ ja⁻. Lä⁻ jēē⁻ hī⁻ he⁻ ga⁻ jä⁻ kih¹. ¹⁰ Ha⁻ koh⁻ llu⁻ sa⁻ ga⁻ jmeey¹ kya⁻ jnääh¹ ta⁻ ko⁻ jiih¹ ga⁻ tooh⁻ jnääh¹ kyaah¹ dsa⁻ he⁻. Hi⁻ ma⁻ ga⁻ tē⁻ jmi⁻ ga⁻ tooh⁻ jnääh¹ neh⁻ barco, ga⁻ kwēēyh¹ jnääh¹ cha⁻ mi⁻ hī⁻ he⁻ jmee⁻ bii⁻ cha⁻ jwē⁻.

Ga⁻ lloo⁻ Paa⁻ jwi⁻ Roma

¹¹ Uu⁻ sih⁻ ga⁻ tooh⁻ jnääh¹ kih¹ dsa⁻ he⁻. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ hii⁻ koø⁻ barco he⁻ ga⁻ jä⁻ ta⁻ ko⁻ jiih¹ dsa⁻ ngēē⁻ jii⁻ gyuu¹. He⁻ ja⁻ ga⁻ tooh⁻ jnääh¹ neh⁻ barco he⁻ ja⁻ ta⁻ Alejandria. Dsoh⁻ barco ja⁻, ma⁻ chaa⁻ uu⁻ dio hī⁻ na⁻ laa⁻ kaa⁻ dsa⁻. Jaa⁻ he⁻ chee⁻ Cástor, hī⁻ jñah⁻ he⁻ chee⁻ Pólux. ¹² Ga⁻ lla⁻ nøø⁻ jnääh¹ jwi⁻ Siracusa jee⁻ hii⁻ barco. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ tooh⁻ jnääh¹ hnē⁻ jmi⁻. ¹³ Ga⁻ hwēē⁻ jnääh¹ jee⁻ ja⁻, ngoo⁻ barco lä⁻ hä⁻ hwa¹ ja⁻, lä⁻ jiih¹ ga⁻ tēē⁻ jnääh¹ jwi⁻ Regio. Jyoh⁻ ka⁻ läh⁻ jmi⁻ ma⁻ hii⁻ lle⁻ he⁻ gwa⁻ ta⁻ kye⁻. Jee⁻ ga⁻ tē⁻ to⁻ jmi⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ lla⁻ nøø⁻ jnääh¹ jwi⁻ Puteoli. ¹⁴ Jee⁻ ja⁻ ga⁻ jee⁻ jnääh¹ øøh¹ jne⁻ hī⁻ ga⁻ tēē⁻ jnääh¹ ta⁻ kih¹. Ga⁻ jä⁻ jnääh¹ kyaayh¹ koø⁻ seman⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ nøø⁻ jnääh¹ ta⁻ Roma. ¹⁵ Ma⁻ ga⁻ nuu⁻ øøh¹ jne⁻ hī⁻ ma⁻ tääh¹ Roma he⁻ ga⁻ nøø⁻ jnääh¹ ta⁻ ja⁻, ya⁻ nääy⁻ ga⁻ mi⁻ jeey⁻ jnääh¹ jwi⁻ Foro Apio hi⁻ ko⁻ llaa⁻ ya⁻ jøø⁻ jiih¹ Tres Taberna. Lä⁻ koø⁻ ma⁻ ga⁻ jēē⁻ Paa⁻ øøh¹ jne⁻ he⁻, ga⁻ kway⁻ ti⁻ hmaah¹ kih¹ Dio, ga⁻ nøø⁻ dsēy⁻ jwē⁻ te. ¹⁶ Ma⁻ ga⁻ lla⁻ nøø⁻ jnääh¹ Roma ja⁻, ga⁻ ngēē⁻ juu⁻ hløø⁻ dsa⁻ hī⁻ ma⁻ jāäy⁻ he⁻

goo⁻ hløø^ʹ kyaā¹ rey to⁻ nē^ʹ. Pero ga⁻ kway^ʹ jwē¹ kih¹ Paa^ʹ he⁻ ga⁻ gyay⁻ ta⁻ jee^ʹ jyoh^ʹ ba^ʹ kyaāh^ʹ jaa⁻ hløø^ʹ hī⁻ ma⁻ hāāy⁻.

Ga⁻ kwa⁻ Paa⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús jwī⁻ Roma

¹⁷ Ma⁻hya⁻ hnē⁻ jmi^ʹ gya¹ Paa^ʹ jee^ʹ ja⁻, ga⁻ cheey¹ juu¹ wa⁻ ya⁻ nāā⁻ lā⁻ jēē⁻ dsa⁻ kaāh¹ kyaā¹ judiu hī⁻ chaa⁻ Roma ja⁻. Ma⁻ ga⁻ ngēē⁻ lā⁻ jēē⁻ hī⁻ he⁻, ga⁻ jāh^ʹ Paa^ʹ siiyh⁻:

— Øøhn¹, sa⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ jmee¹ jnā⁻ ni⁻ miih⁻ kih¹ judiu dsa⁻ goon⁻, ni⁻ sa⁻ ma⁻ jmeen⁻ ta⁻ koo⁻ he⁻ tēē¹ jmee¹ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnān⁻. Sa⁻ cha⁻ he⁻ kih¹ ga⁻ saayh¹ jnā⁻ Jerusalén mah¹ ga⁻ ngēēy¹ jnā⁻ kih¹ dsa⁻ romano. ¹⁸ Hī⁻ ga⁻ ka¹ dsa⁻ ta⁻ he⁻ ju⁻ dsoo^ʹ kin⁻. Pero ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁻ jnøøyh¹ he⁻ kih¹ ma⁻ jngēēyh¹ jnā⁻, he⁻ ja⁻ hnøøy¹ ma⁻ lāāy¹ jnā⁻. ¹⁹ Pero sa⁻ ga⁻ tih¹ dsē¹ judiu hī⁻ ma⁻ laā¹ ta⁻ jee^ʹ ja⁻. Kih¹ he⁻ ja⁻ ba⁻ ga⁻ la⁻ bi¹ ga⁻ ngiin⁻ he⁻ mi⁻ ee⁻ rey to⁻ nē^ʹ juu¹ kin⁻. Ja⁻ he⁻ ma⁻ jan⁻ mah¹ hnān⁻ kih¹ dsa⁻ goon⁻. ²⁰ He⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻ ma⁻ tēēhn⁻ hnāh^ʹ mah¹ lā⁻ kyūun⁻ hnāh^ʹ hi⁻ mah¹ jwēēhn⁻ hnāh^ʹ ha⁻ lā⁻ la⁻ juu¹ kin⁻. Kih¹ o⁻ jøh⁻ dsē⁻ he⁻ ma⁻ cha⁻ jnān⁻ dsa⁻ Israel he⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻ chehn⁻ na⁻ llen⁻ cadēn⁻ la⁻.

²¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh^ʹ dsa⁻ kaāh^ʹ he⁻:

— Ni⁻ koo⁻ je⁻ kih¹ hī⁻ chaa⁻ judea sa⁻ ma⁻ heēh¹ jnāāh¹ he⁻ jmeeh⁻ juu¹ ha⁻ lā⁻ dsa⁻ ngēēh^ʹ hne⁻. Hī⁻ ni⁻ jaa⁻ øøh¹ jne¹ hī⁻ chaa⁻ jee⁻ oo⁻ sa⁻ ma⁻ ja⁻ hī⁻ hnā⁻ kyah¹ ni⁻ he⁻ hlēēyh⁻ wī¹ kyah¹. ²² Pero hnøø⁻ jnāāh¹ jwah¹ ha⁻ lā⁻ la⁻ juu¹ kyah¹, jēēh¹ lā⁻ kaā⁻ ba⁻ ma⁻ nūū⁻ jnāāh¹ hlēēh⁻ dsa⁻ wī¹ kih¹ hī⁻ ma⁻ taāh⁻ jwē^ʹ hmēē⁻ na⁻.

²³ He⁻ ja⁻ ga⁻ taāh⁻ dsa⁻ he⁻ juu¹ kwee⁻ koo⁻ jmi^ʹ he⁻ ya⁻ nāāy⁻ ya⁻ llay⁻ juu¹ ka⁻ lāh⁻ kyaāh^ʹ Paa^ʹ. Ma⁻ ga⁻ lloo¹ jmi^ʹ ja⁻, ya⁻ nāā⁻ jwēē⁻ dsa⁻ jee⁻ ma⁻ gya¹ Paa^ʹ. Tiuh⁻ go⁻ te⁻ ga⁻ løø¹ Paa^ʹ hlēēh⁻, lā⁻ jiih¹ ga⁻ nūū⁻, ga⁻ hlēēyh⁻ ha⁻ lā⁻ jāā⁻ Dio dsa⁻ lā⁻ hih⁻ kih¹. Ga⁻ hnooyh⁻ ha⁻ lā⁻ jee⁻ heēh⁻ dsa⁻ kih¹ Jesús. Ga⁻ hlēēyh⁻ kih¹ Jesús lā⁻ koh¹ jāh^ʹ ley kih¹ Moisé hi⁻ lā⁻ koh¹ ga⁻ jāh^ʹ hī⁻ ga⁻ ngēē⁻ juu¹ kih¹ Dio. ²⁴ Ko⁻ llaā⁻ ga⁻ heēh⁻ he⁻ ga⁻ jāh^ʹ Paa^ʹ hi⁻ ko⁻ llaā⁻ sa⁻ ga⁻ lā⁻ heē⁻. ²⁵ Sa⁻ ga⁻ hū¹ koo⁻ juu¹ kiyh¹ jee⁻ lā⁻ jēēy⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ hlēēh¹ Paa^ʹ dsa⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻ hwēēy⁻ jee⁻ ja⁻, ga⁻ siiyh⁻:

— Llu¹ go⁻ te⁻ ga⁻ hlēēh⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngi¹ lā⁻ ma⁻ ga⁻ mi⁻ jnāāy⁻ juu¹ la⁻ kih¹ Isaia hī⁻ ga⁻ ngēē⁻ juu¹ kih¹ Dio kih¹ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnān⁻. Ga⁻ jāyh⁻:

²⁶ Gwa⁻ jee⁻ jwi⁻ oo⁻, go⁻ chiuh⁻ dsa⁻ oo⁻:

Ma⁻ ke⁻ nuuh⁻ hnāh^ʹ, sa⁻ lā⁻ ngēēh⁻ hnāh^ʹ, ma⁻ ke⁻ jēēh⁻ hnāh^ʹ sa⁻ lā⁻ jnā⁻ kyah¹ hnāh^ʹ.

²⁷ Jēēh⁻ ma⁻ na⁻ jlē⁻ hūū⁻ dsē⁻ kih¹ dsa⁻ oo⁻, ma⁻ na⁻ jnē⁻ to⁻ gway⁻, ma⁻ na⁻ løø⁻ mi⁻ nēy⁻,

mah¹ sa⁻ lā⁻ jnā⁻ kiyh¹, ni⁻ sa⁻ lā⁻ nūūh⁻ kiyh¹ ni⁻ sa⁻ lā⁻ ngēēy⁻.

Lā⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ dsa⁻ jeeyh⁻ kyaāh^ʹ jnā⁻, mah¹ lāā⁻ jnih⁻.

²⁸ Hnoon¹ lā⁻ nēh⁻ hnāh^ʹ, na⁻ ta⁻ cha⁻ nē⁻ lloo⁻ juu¹ kih¹ Dio kih¹ hī⁻ sa⁻ laā⁻ judiu. Hī⁻ he⁻ ba⁻ heēh⁻ juu¹ la⁻ mah¹ lāāy⁻.

²⁹ Ma⁻ ga⁻ dsaa⁻ juu¹ he⁻ ma⁻ hlēēh⁻ Paa^ʹ, ga⁻ hwēē⁻ ba⁻ judiu jee⁻ ma⁻ tāāyh⁻ ja⁻. Peer⁻ cha⁻ miuh⁻ juu¹ ti⁻ chooy⁻ jee⁻ ga⁻ nāāy⁻ kiyh¹. ³⁰ Hne¹ hlāāh⁻ ba⁻ ga⁻ gya⁻ Paa^ʹ to¹ jī⁻ nē⁻ na⁻ hñaa⁻. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ heeyh⁻ lā⁻ jēē⁻ hī⁻ ma⁻ dsa⁻ nāā⁻ dsa⁻ jēēy⁻. ³¹ Ma⁻ cha⁻ ba⁻ jwē⁻ kiyh¹, he⁻ ma⁻ kway⁻ juu¹ ha⁻ lā⁻ jāā⁻ Dio dsa⁻ lā⁻ hih⁻ kih¹ hi⁻ ma⁻ hlēēyh⁻ dsa⁻ kih¹ Jesucristo Dsa⁻ jøøh¹ jnān⁻. Ni⁻ koo⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁻ jwiuh⁻ kiyh¹.

Romanos

Juu' la- ga'sii' Paa' kih' øøh' jne' hi- chaa- Roma

1 Jnã' Paa' jmeen- ta' kih' Jesucristo, na-hñaan' laan' apóstol, lá-ja- ma-na-llehn' kwan' ju'hmëé' kih' Dio. 2 Ga-bãäh- Dio hñii' kyaah' dsa- kyaay' hi- ga-ngëé' juu' kiyh' llo'joo' he- kway' ju'hmëé' la-. Jee' ma-na-sii- juu' ja-, la' na-jngii' go-te-. 3 Jee' na-sii- ja- jäh' ha- lá- já- jooy', he' ba' Jesucristo Dsa-jøøh' jnãn'. Ga-laay' sa'ju- kih' David ma' ga-laay' dsa- jmi-gyuu'. 4 Hi- kyaah' be' kih' jmi-llé' Na-jngii' ga-lá-jná-laay' Joó' Dio, kih' he- ga-lá-jiyh' jee' kih' hi- na-juu'. 5 Hi- ta-la- kyaah' Jesucristo ga-jmee' Dio llu' dsé' kyaah' jnãäh', ga-hñaay' jnãäh' laa' jnãäh' apóstol mah' kwa-jnãäh' juu' kiyh' lá-kaa- lá-juh' jmi-gyuu', mah' wa- lá-dsoo' dsé' dsa- kih' Jesús hi' wa' mi-teh' dsa- juu' kiyh', lá-ja- jmee' dsa- juuh- kiyh'. 6 Hi- jee' kih' lá-jëé- dsa- he' ma-laah' hnäh' kwaat-, ma-na-teeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' kyaay' Jesucristo.

7 Siin- kyah' hnäh' hi- tääh' jwii- Roma. Pero hnãä' Dio hnäh' hi- na-teeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' hi- na-jngëé'.

Ngiiñ' kih' Dio hi- laa' Tää' jnãn' hi- ngiiñ' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnãn' wa' kway' he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'.

8 To-né' kwan' tí'hmaah' kih' Dio kwaat' kyah' hnäh' lá-jëé- hnäh'. Kwan' tí'hmaah' kiyh' ta-la- kih' Jesucristo, kih' he- ma-nuu' dsa- lá-kaa- jmi-gyuu- he- ma-heeh' hnäh' kih' Jesucristo. 9 Jmeen- ta' kih' Dio, lá-kaa- tuh' dsën- kwan- ju'hmëé' kih' jooy', he-ja- Dio jmee- dsoo' kin- he- lá- ma-dsooh- ja-ba' dsën- hnäh' lá-jé- jiih- ma' chuun' kyaayh'. 10 Chuun' kyaah' Dio mah' wa' jëen' che' kway' jwé' kin- na' na-jëen- hnäh'. 11 Peer- hnoon' na-jëen- hnäh' na'kan' miih- he- llu' he- kwa- jmi-llé' kih' Dio mah' lá-cha- cha-ga'miuh- be' kyah' hnäh'. 12 Lá-ja- lá-cha- be' jnãn' kwee- lá-llu' he- ma-dsoo' hoh' hnäh' ja-ba' lá-koh' jná'.

13 Hnoon' lá-ngëéh' hnäh' øøhn', joh' jiih' sa- ga-jmeen' huud'sé- na-jëen- hnäh' pero lá-jiuh' na' sa' hii' kwa' já' kin- niin'. He- hnoon' lá-jná' ta' kin- jee' kyah' hnäh' lá-koo- ga-la' jee' kih' jee' lá-jëé- dsa- hi- sa' laa' judiu. 14 Kih' griego hi- kih' hi- tääh' jee' jyoh' uu' ga', hi' kih' hi- kyuuh- hi' kih' hi- sa' kyuuh- ka-läh' na-laan- hmooh' na'kwan' juu' kih' dsa- he'. 15 Lá-ja- ma-ra' he- hee' ba' dsën- niin' na'kwan' ju'hmëé' kyah' hnäh' hi- chaa- Roma ka-läh'.

16 Sa- cha- la-o-hih- kin- kyaah' ju'hmëé' la-. Juu' la- kye- be' kih' Dio mah' láä' lá-jëé- hi- dsoo' dsé', la' kih' judiu to-né', hi- ja-ba' lá-ja- la' kih' hi- sa- laa' judiu ka-läh'. 17 Kyaah' juu' la- dsa-lá-jná' ha- lá- jmee' Dio hwëé- dsa- lluu' cha'nëy'. La' kyaah' he- ma-dsoo' dsé- jne' hi- hnøø' lá- ma-dsoo' ja-ba' dsé- jne', lá-koo- na-sii-: "Hi- lluu' he', kyaah' he- ma-dsoo' dsëy', jmee- chaay-."

Dsëé- dsoo' dsa- jmi-gyuu'

18 Ñe' ba' jne' lá- ga-té' jee' gya' Dio gwa' he- ya-jëé' dsëy' kih' lá-jé- he- sa- hä' ta' hi- lá-jé- dso'kye- he- jmee- dsa-. Jëéh' he- hñii' ja- ha- kih' ju'dsoo'. 19 Jnã'hã' cha- he- kyaah' lá-kyuuh- dsa- kih' Dio, jëéh' ma-mi-jnãä- bih' jáä'.

20 Ma⁻ke⁻ sa⁻ tēē⁻ jne⁻ jēēn⁻ Dio pero lä⁻ ma⁻ ga⁻nøø⁻ jmi⁻gyuu⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ lii⁻ ba⁻ ha⁻ lä⁻ laay⁻. Kyaah⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻, he⁻ja⁻ jnä⁻hä⁻ ba⁻ chaa⁻ Dio hi⁻ lä⁻ja⁻ cha⁻ tää⁻ ba⁻ be⁻ kiyh⁻. He⁻ja⁻ sa⁻ le⁻ jäh⁻ dsa⁻: “Sa⁻ man⁻ che⁻ chaa⁻ Dio”. 21 Ma⁻ ñe⁻ bih⁻ chaa⁻ Dio, pero sa⁻ ga⁻jmääy⁻ jøøh⁻ lä⁻ hnøø⁻ kiyh⁻, ni⁻ sa⁻ ga⁻kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kiyh⁻. He⁻ ga⁻jmeey⁻ dsa⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻heē⁻ go⁻te⁻ huū⁻dsē⁻ kih⁻ dsa⁻, ga⁻lä⁻hweh⁻ dsēy⁻, he⁻ja⁻ ga⁻jlē⁻ go⁻te⁻ huū⁻dsē⁻ kiyh⁻. 22 He⁻ jāh⁻ bih⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ huū⁻dsē⁻ llu⁻ kiyh⁻ pero cha⁻ga⁻miih⁻ taā⁻ bih⁻. 23 Lla⁻ he⁻ ma⁻jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ Dio hi⁻ sa⁻ llaā⁻ jmi⁻ kih⁻, ga⁻jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ heeh⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻ juu⁻, kih⁻ ta⁻jah⁻, kih⁻ jah⁻ kye⁻ goo⁻ ti⁻ hi⁻ kih⁻ jah⁻ hi⁻ sēēh⁻ hñii⁻ hwa⁻.

24 He⁻ja⁻ ga⁻kwa⁻ Dio jwē⁻ ngēēy⁻ hñiiy⁻ jmeey⁻ he⁻ ga⁻jyoh⁻ he⁻ heē⁻ dsēy⁻ lä⁻juih⁻ ga⁻heey⁻ hñiiy⁻ kaayh⁻ dsa⁻kyaayh⁻. 25 Ga⁻be⁻ dsa⁻ ju⁻dsoo⁻ kih⁻ Dio mah⁻ ga⁻taayh⁻ kyaah⁻ juu⁻ ta⁻juu⁻. Ga⁻jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻ Dio, lla⁻ he⁻ ma⁻jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ hi⁻ ga⁻jmeey⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ cha⁻. Hi⁻ he⁻ he⁻ Dio hi⁻ na⁻jää⁻ lä⁻jē⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻. Wa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻.

26 He⁻ja⁻ ga⁻kwa⁻ Dio jwē⁻ ngēēy⁻ hñiiy⁻ jmeey⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ lla⁻ dsēy⁻ he⁻ la⁻ o⁻hih⁻. Lla⁻ he⁻ ma⁻jmeey⁻ dsa⁻mē⁻ lä⁻lle⁻ kih⁻, ga⁻kaayh⁻ dsa⁻mē⁻ dsa⁻kyaayh⁻. 27 Hi⁻ ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁻ dsa⁻ñuu⁻ ka⁻läh⁻. Sa⁻ ga⁻jmeey⁻ lä⁻lle⁻ kih⁻ kyaah⁻ dsa⁻mē⁻, ga⁻jmeey⁻ ga⁻ngēē⁻ jwēē⁻ he⁻ ga⁻jyoh⁻ he⁻ heē⁻ dsēy⁻, kaayh⁻ he⁻ ba⁻ dsa⁻ñuu⁻ dsa⁻kyaayh⁻. He⁻ja⁻ ba⁻ ja⁻ nē⁻ kiyh⁻ dso⁻jwi⁻ lä⁻ hnøø⁻ kiyh⁻ kyaah⁻ jwē⁻ hñii⁻ he⁻ tääy⁻ ja⁻.

28 Sa⁻ ga⁻jmää⁻ kiyh⁻ ma⁻lä⁻kyuuy⁻ Dio, he⁻ja⁻ ga⁻kwa⁻ Dio jwē⁻, he⁻ ga⁻heē⁻ go⁻te⁻ huū⁻dsē⁻ kiyh⁻ mah⁻ wa⁻ jmeey⁻ ga⁻jäh⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ sa⁻ jmää⁻ ta⁻. 29 Ma⁻ ngēē⁻ jwēē⁻ jmeey⁻ he⁻ hñii⁻, hi⁻ mē⁻ hi⁻ ñuu⁻ hi⁻ kaah⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, jmeey⁻ hñaa⁻ dsēy⁻, heē⁻ dsēy⁻ liy⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻, sa⁻ lluyy⁻ go⁻te⁻, wii⁻ dsēy⁻, jngēēy⁻ dsa⁻, hneey⁻, mi⁻gaay⁻ dsa⁻, hñaa⁻ dsēy⁻. 30 Koo⁻ he⁻ sa⁻ ti⁻ dsēy⁻ ba⁻ lä⁻jē⁻, hlēēy⁻ wii⁻ kih⁻ dsa⁻, sa⁻ hnääy⁻ Dio, sa⁻ jii⁻ kiyh⁻ he⁻ jmeey⁻ kih⁻ jñah⁻, jmääy⁻ hñiiy⁻ jøøh⁻, taayh⁻ ngēē⁻, hnooyh⁻ ga⁻ jyoh⁻ he⁻ hñii⁻, chaa⁻yh⁻ kyaah⁻ cho⁻jmiy⁻. 31 Sa⁻ hii⁻ lä⁻ngēēy⁻, sa⁻ mi⁻tey⁻ juu⁻ kiyh⁻, sa⁻ hnääy⁻ dsa⁻, sa⁻ hnøøy⁻ jēeyh⁻ juu⁻, sa⁻ lä⁻ñih⁻ dsēy⁻. 32 Hi⁻ ma⁻ke⁻ ma⁻ñe⁻ bih⁻ he⁻ lla⁻ Dio ta⁻ kih⁻ hi⁻ jmeey⁻ lä⁻ja⁻, lle⁻ kih⁻ juuy⁻, pero dsa⁻ he⁻, sa⁻ leē⁻ kiyh⁻ he⁻ jmeey⁻ lä⁻ja⁻, hnøøy⁻ mah⁻ jmeey⁻ jñah⁻ ka⁻läh⁻.

2

Kyaah⁻ ju⁻dsoo⁻ lla⁻ Dio ta⁻

1 He⁻ja⁻ sa⁻ cha⁻ le⁻ jwah⁻: “Sa⁻ dsēēn⁻ dsoo⁻”, hne⁻ hi⁻ ka⁻ kwaat⁻ kih⁻ dsa⁻kyaah⁻, wa⁻ laah⁻ he⁻ laah⁻ hne⁻. Kih⁻ he⁻ kah⁻ kwaat⁻ kih⁻ dsa⁻kyaah⁻, he⁻ bääh⁻ hñaa⁻ ba⁻ hne⁻ ja⁻. Jēēh⁻, ja⁻ba⁻ he⁻ jwah⁻ sa⁻ llu⁻, ja⁻ba⁻ he⁻ ja⁻ jmeeh⁻ hñaa⁻ ka⁻läh⁻. 2 Ñe⁻ ba⁻ jne⁻, Dio ngii⁻ kwaat⁻ kih⁻ hi⁻ jmeey⁻ lä⁻ja⁻ hi⁻ lä⁻koo⁻ la⁻ ju⁻dsoo⁻ kiyh⁻ llay⁻ ta⁻. 3 Hne⁻ hi⁻ ka⁻ kwaat⁻ kih⁻ dsa⁻kyaah⁻ mah⁻ jmeeh⁻ ba⁻ hne⁻ ka⁻läh⁻ he⁻ jwah⁻ sa⁻ llu⁻, çche⁻ laah⁻, sa⁻ ka⁻ Dio ju⁻dsoo⁻ kyah⁻? 4 Ta⁻ koo⁻ ba⁻ jmeeh⁻ lä⁻koo⁻ te⁻ he⁻ llu⁻ dsē⁻ Dio kyaah⁻ jne⁻. Ha⁻ koh⁻ sa⁻ jøh⁻ dsēy⁻ hi⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ dsēy⁻ kyaah⁻ jne⁻. çChe⁻ sa⁻ jēēh⁻ he⁻ tēēh⁻ Dio hne⁻ mah⁻ wa⁻ lä⁻dsaa⁻ miih⁻ hoh⁻, he⁻ja⁻ ba⁻ ja⁻ he⁻ llu⁻ dsēy⁻?

5 Peer⁻ chaa⁻h⁻ hne⁻, sa⁻ hii⁻ lä⁻dsaa⁻ miih⁻ hoh⁻. He⁻ hnooh⁻ he⁻ jä⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ he⁻ wii⁻ nē⁻ kyah⁻ ba⁻ ja⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻lloo⁻ jmi⁻ ya⁻ jēē⁻ dsē⁻ Dio, llay⁻ ta⁻ kyaah⁻ ju⁻dsoo⁻. 6 Ma⁻ja⁻ mi⁻hmaah⁻ Dio jñee⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻koo⁻

te⁴ he⁻ ma⁻ jmeey⁷. ⁷ Kih⁴ lä⁻ jëë⁻ hî⁻ sa⁻ tã⁻ jmeë⁻ he⁻ llu⁻, kway⁴ jwë⁴ dsa⁻ tãah⁻ tãã⁻ kyaayh⁴, lä⁻ llu⁴ he⁻ hnooyh⁻ ya⁻ jwii⁴, hi⁺ hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁴ jmää⁴ Dio jøøyh⁴, hi⁺ hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jwë⁴ jee⁴ sa⁻ juuy⁴. ⁸ Pero jä⁻ ya⁻ jëë⁻ dsë⁴ Dio wa⁻ ra⁻ ga⁻ lä⁻ lëey⁴ kyaah⁴ dsa⁻ hî⁻ chaah⁻, kih⁴ hî⁻ sa⁻ jmeë⁻ he⁻ kih⁴ ju⁻ dsoo⁴, mah⁴ jmeë⁻ gyih⁴ he⁻ kih⁴ he⁻ hliih⁴ ba⁴. ⁹ Kih⁴ lä⁻ jëë⁻ hî⁻ jmeë⁻ he⁻ hliih⁴, jä⁻ na⁻ ku⁻ na⁻ ngii⁴ he⁻ wii⁴ nē⁴ kiyh⁴, to⁻ nē⁴ jä⁻ kih⁴ hî⁻ laa⁴ judiu hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jä⁻ kih⁴ hî⁻ sa⁻ laa⁴ judiu ka⁻ läh⁴. ¹⁰ Pero lä⁻ jëë⁻ hî⁻ jmeë⁻ he⁻ llu⁻, tēëy⁴ ya⁻ jwii⁴ hi⁻ jmää⁴ Dio jøøyh⁴ hi⁻ hii⁴ ti⁴ kiyh⁴. To⁻ nē⁴ kih⁴ hî⁻ laa⁴ judiu, ja⁻ ga⁻ tēë⁴ hî⁻ sa⁻ laa⁴ judiu. ¹¹ Jëëh⁴, Dio kwee⁻ ba⁻ hnäy⁴ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻.

¹² Lä⁻ jëë⁻ hî⁻ jmeë⁻ dso⁻ kye⁻, ma⁻ ke⁻ sa⁻ na⁻ jnäy⁴ kyaah⁴ ley kih⁴ Moisé, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ juuy⁴ go⁻ te⁻, pero jä⁻ kih⁴ he⁻ sa⁻ ga⁻ mi⁻ tey⁴ ley ja⁻. Hi⁻ lä⁻ jëë⁻ hî⁻ na⁻ jnäy⁴ kyaah⁴ ley, cher⁴ mah⁴ ma⁻ jmeey⁴ dso⁻ kye⁻, ja⁻ ba⁻ ley ja⁻ ka⁴ kwaat⁻ kiyh⁴. ¹³ Ja⁻ kih⁴ he⁻ ma⁻ nuuy⁴ ley ja⁻, he⁻ ja⁻ lluu⁴ dsa⁻ cha⁻ nē⁴ Dio. Lä⁻ jëë⁻ hî⁻ mi⁻ te⁴ ley, hî⁻ he⁻ ba⁻ hwëë⁴ lluu⁴. ¹⁴ Dsa⁻ hî⁻ sa⁻ laa⁴ judiu, sa⁻ cha⁻ ley kiyh⁴, pero cher⁴ mah⁴ mi⁻ tey⁴ ley kih⁴ Moisé, ko⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ chaã⁴ bih⁴, he⁻ ba⁻ hñiiy⁴ laay⁴ lä⁻ koõ⁴ ley, ma⁻ ke⁻ sa⁻ kyuyh⁴ ley. ¹⁵ Kyaah⁴ he⁻ jmeë⁻ dsa⁻ he⁻ lä⁻ ja⁻, la⁴ lä⁻ koõ⁴ he⁻ na⁻ sii⁴ ley neh⁴ tuh⁻ dsëy⁴. He⁻ ja⁻ huu⁴ dsë⁻ kih⁴ hñii⁴ bih⁴ jmeë⁻ dsoo⁴, cher⁴ mah⁴ jmeey⁴ he⁻ llu⁻ hi⁻ cher⁴ mah⁴ jmeey⁴ he⁻ hliih⁴ hñii⁴ kiyh⁴. ¹⁶ Jmii⁴ he⁻ lla⁴ Dio ta⁻ kyaah⁴ jooy⁴ Jesucristo, lä⁻ jnä⁴ lä⁻ jë⁻ huu⁴ dsë⁻ he⁻ jmeë⁻ jne⁴ jee⁴ na⁻ hmää⁴. Lä⁻ ja⁻ la⁻ ju⁻ hmëë⁴ kih⁴ Dio he⁻ kwan⁴.

Dsa⁻ judiu kyaah⁴ ley kih⁴ Moisé

¹⁷ Na⁻ cha⁻ koõ⁴ he⁻ jwëëhn⁻ hne⁻ hî⁻ laa⁴ dsa⁻ judiu, hne⁻ hî⁻ kye⁻ o⁻ jøh⁻ dsë⁻ kih⁴ ley kih⁴ Moisé hi⁻ jmääh⁴ hñaa⁴ jøøh⁴ kih⁴ he⁻ jwah⁴ Dio kyaah⁴ hne⁻. ¹⁸ Ma⁻ ñeh⁴ ba⁻ hne⁻ ha⁻ lä⁻ hnøø⁴ Dio, hi⁻ ma⁻ mi⁻ tēëh⁴ ba⁻ hne⁻ ley, he⁻ ja⁻ ma⁻ ñeh⁴ ba⁻ hne⁻, hee⁻ ja⁻ he⁻ nää⁻ he⁻ llu⁻. ¹⁹ Hi⁻ leh⁴ jãäh⁴ dsa⁻ tuu⁴, laah⁴. Hi⁻ leh⁴ chooh⁴ je⁻ kih⁴ hî⁻ ga⁻ nää⁻ jee⁴ na⁻ hoõ⁻, laah⁴. ²⁰ Hi⁻ leh⁴ mi⁻ tēëh⁴ jñah⁴ hî⁻ sa⁻ kyuu⁴ hi⁻ laah⁴ ta⁻ jwoh⁴ kyaã⁴ chih⁻ pih⁴, laah⁴, kih⁴ he⁻ ma⁻ cha⁻ ley he⁻ la⁻ ju⁻ dsoo⁴ jmah⁴ he⁻ jmeë⁻ kyuu⁴ cha⁻ miih⁻. ²¹ Hne⁻ hî⁻ mi⁻ tēë⁴ jñah⁴, ¿he⁻ la⁻ sa⁻ mi⁻ tēëh⁴ da⁻ hne⁻ hñaa⁴ jãã⁴? Hne⁻ jwah⁴, sa⁻ llu⁻ he⁻ hëë⁴ dsa⁻, mah⁴ hëëh⁴ ba⁻ hne⁻. ²² Hi⁻ jwah⁴ sa⁻ llu⁻ kyaah⁴ jne⁴ jñah⁴ dsa⁻ më⁴, mah⁴ kyaah⁴ ba⁻ hne⁻ jñah⁴. Hne⁻ hî⁻ na⁻ høøh⁴ kih⁴ hî⁻ sa⁻ laa⁴ Dio, mah⁴ hñih⁴ ba⁻ hne⁻ kuu⁻ he⁻ cha⁻ neh⁴ gwah⁴ kiyh⁴. ²³ Peer⁻ tãah⁴ hne⁻, kih⁴ he⁻ cha⁻ ley kyah⁴. ¿Chë⁴ sa⁻ jëëh⁴ ma⁻ jmääh⁴ ta⁻ koõ⁴ Dio, kih⁴ he⁻ sa⁻ ma⁻ mi⁻ teh⁴ ley na⁻? ²⁴ Lä⁻ la⁻ na⁻ sii⁴ juu⁴ kih⁴ Dio: “Dsa⁻ hî⁻ sa⁻ laa⁴ judiu mi⁻ kwah⁴ jmi⁻ kih⁴ Dio, dsoo⁴ kyah⁴ hnäh⁴ dsa⁻ judiu.”

²⁵ Dsoo⁴ ba⁻ kyeë⁴ miih⁻ he⁻ ga⁻ wih⁴ jmi⁻ ngo⁴ kyah⁴, cher⁴ mah⁴ mi⁻ teh⁴ ley. Pero cher⁴ mah⁴ sa⁻ mi⁻ teh⁴ ley, laah⁴ lä⁻ koõ⁴ jaa⁻ wa⁻ hî⁻ cha⁻ hî⁻ dsa⁻ hî⁻ sa⁻ ga⁻ wih⁴ jmi⁻ ngo⁴ kih⁴. ²⁶ Hi⁻ lä⁻ ja⁻, jaa⁻ dsa⁻ hî⁻ sa⁻ ga⁻ wih⁴ jmi⁻ ngo⁴ kih⁴, cher⁴ mah⁴ mi⁻ tey⁴ lä⁻ jë⁻ mada⁻ lä⁻ koõ⁴ jäh⁴ ley kih⁴ Moisé, laay⁴ lä⁻ koõ⁴ jaa⁻ hî⁻ ga⁻ wih⁴ jmi⁻ ngo⁴ kih⁴. ²⁷ He⁻ ja⁻, jaa⁻ dsa⁻ hî⁻ sa⁻ ga⁻ wih⁴ jmi⁻ ngo⁴ kih⁴, cher⁴ mah⁴ mi⁻ tey⁴ ley, hî⁻ he⁻ ka⁴ ju⁻ dsoo⁴ kyah⁴, kih⁴ he⁻ sa⁻ ma⁻ mi⁻ teh⁴ ley ma⁻ ke⁻ ga⁻ wih⁴ jmi⁻ ngo⁴ kyah⁴ hi⁻ na⁻ jnääh⁴ nē⁴ ley kih⁴ Moisé.

²⁸ Sa⁻ jmää⁴ kih⁴ dsa⁻ judiu he⁻ koõ⁴ laay⁴ judiu. Hi⁻ ni⁻ sa⁻ jmää⁴ kih⁴ dsa⁻, he⁻ koõ⁴ ga⁻ wih⁴ jmi⁻ ngo⁴ kiyh⁴. ²⁹ Sa⁻ la⁻ lä⁻ ja⁻. Hî⁻ ma⁻ ra⁻ hî⁻ dsoo⁴ laa⁴ judiu, hnaayh⁴ Dio lä⁻ kaã⁴ tuh⁻ dsëy⁴. Hi⁻ ma⁻ ra⁻ hî⁻ dsoo⁴ ga⁻ wih⁴ jmi⁻ ngo⁴ kih⁴, ja⁻ ta⁻ ga⁻ wih⁴ ja⁻, Jmi⁻ lle⁴ Na⁻ jngii⁴ ba⁻ ga⁻ mi⁻ sii⁴ tuh⁻ dsëy⁴. He⁻ ja⁻ sa⁻

ja' lä' koo- la' mada- kih' ley. Kih' hi- he' ba' hlëeh' Dio llu' ma' ke- dsa- sa' jme' lä' ja-.

3

1 ¿Che' cha- he- jmää' ga' miih- kih' dsa- hi- laa' judiu, o che' jmää' ga' kiyh', he- ga' wih' jmi-ngo' kiyh'? 2 Cha' miih- ga' cha- he- jmää' ta' kiyh'. To- nê' he- kyee' kih' jee' lä' jê-, he- ma- na- hä' gooy- juu' kih' Dio. 3 Ha- ga- cher' mah' kô- llaa' dsa- he', sa- ma- dsoo' dsëy'. ¿Che' kih' he- ja-, jme' mo' so- mi- te' Dio juu' kih'? 4 Ni- miih- sa- la' lä' ja-. Juu' kih' Dio ba' la' dsoo', ma' ke- lä' jêe' dsa- ta' juu'. Lä' koo- jah' jee' na' sii-:

Kyaah' ju' dsoo' kyah' lä' jnä' he- laah' lluu'.

Hi' hne- ba' leh' wa' ra- ga' kay' ju' dsoo' kyah'.

5 Cher' mah' kyaah' he- jme' jne' he- hlih', jiih- juu', lluu' ba' Dio, la' lä' koo- he' kwan- be' kiyh' kyaah' he- hlih' he- jmeen-. He- ja- ¿che' le' jahn', jme- Dio hñaa' dsë' wa' ra- ga' cheey' he- wii' nê' jnän'? (Hlëehn' lä' koh' hlëeh' dsa- jmi- gyuu' ba'.) 6 Ni- miih- sa' le' jah' jne' lä' ja-. Cher' mah' lä' ja- la', ha- lä' le' lla' Dio ta' kih' dsa- jmi- gyuu'.

7 Ha- ga- cher' mah' ga' mi- jnäan' la' dsoo' cha- ga' miih- juu' kih' Dio kyaah' he- ta' juun' mah' lä' lii- laay' jøøh' cha- ga' miih-, ¿che' le' jwahn- he' la' kay' ju' dsoo' kin- lä' koo- jaa- hi- jme- dso' kye-? 8 ¿He- la' sa' jme' jne' cha- ga' miih- he- hlih' mah' ja' cha- ga' miih- he- llu'? Lä' ja- mi- kwah' dsa- jne', jah' kô- llaa' dsa-, jne' ba' na- kwa- jne' juu' lä' na-. Hi- hlëeh' lä' na- soøh' kiyh' dsooy' kyaah' dso' jwii'.

Ga' lä' jêe- jne' na- bäahn' cha' nê' Dio

9 Ha- lä' ja-. ¿Che' lluu' ga' jnääh' judiu lä' koh' ga' hi- sa' laa' judiu? Ni- miih- sa' la' lä' ja-. Jnä' ma' jwahn' lä' jêe' ba' jne' jøø' he- hlih' jnän' lä' kye- hi- laa' judiu kyaah' hi- sa' laa' judiu. 10 Lä' koo- jah' jee' na' sii- juu' kih' Dio: Sa' chaa- hi- lluu' chaa-, ni' wa' ra- jaa- ga'.

11 Sa' chaa- ni' jaa- hi- ngëe', sa' chaa- hi- hnaah- Dio.

12 Lä' jêe' ba' ma' kah' jwê', lä' jêe' ba' mo' so- jmää' ni' miih-.

Sa' chaa- hi- jme- he- llu', ni' wa' ra- jaa- ga' chaa-.

13 Tu' tu' luuy' la' lä' koo- to- høø- na- na',

peer' mi- gaay' dsa- kyaah' juu' kiyh',

venen kih' miih- haa' neh' to' hooy'.

14 Juu' he- hwëe- hooy', hwëe- dso' jwii' jmah', kyaah' juu' hlih' he- sa' tøøhn' ta'.

15 Peer- hñuuy', na' ba' koh' jngëeyh- dsa-.

16 Wa' he- cha- he- ba' dsa- hee' jee' ga' nääy'.

17 Sa- kyuyh- ha- lä' jwê' jee' dsa- taayh' tii'.

18 Ni- miih- sa' gayh' Dio.

19 Ma- ñe' jne' lä' jê- he- hlëeh- ley, la' kih' hi- na' jnääh' kyaah' ley mah' mo' so' cha- ga' he- mo' jah' jne'. Ga' lä' jêe' ba' dsa- jmi- gyuu' ja' na- bääh' cha' nê' Dio. 20 He- ja- ni' jaa- dsa- sa' hwëe' lluu' cha' nê' Dio kyaah' he- mi- tey' ley. Kyaah' ley ga' lä' kyuuh- jne' ha- lä' la' dso' kye-.

Kyaah' he- ma- dsoo' dsë- jne' kih' Dio lää' jne'

21 Pero na' ma- lä' jnä' ha- lä' jmää' Dio lluu' dsa-, pero ja' kyaah' ley. Ja- ba' lä' ja- jah' ley hi- ja- ba' lä' ja- ga' jah' lä' jêe- hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio

llo'joo'. ²² Dio jmaa' lluu' ga-la'jēē ba' dsa-cher'mah' ga'jmeey' dsoo' dsēy' kih' Jesucristo. Kwee- ba' laa' lā'jēē dsa- kih' Dio, ²³ jēēh' lā'jēē ba' dsa- ma'jmeey' dso'kye-, ni' kō-hi'pīh' sa' na'jnāy' ya'jwīh' kih' Dio. ²⁴ Pero Dio jmaa' lluu' dsa-, he- la'jmāy' ba', kih' he- llu' dsēy'. Ta'la' kih' Cristo Jesús ga-lāy' jne'. ²⁵ Ga'ngēē' Dio Jesús mah' tūy' jma- kiyh' mah' lā'ja- dsa-che' dso'kye- jnān' hi- ma-dsoo' dsē' kih' Jesús. Lā'jwē' ja- ga-mi'jnāā- Dio he- ga'jmeey' bih' llū' he- sa' ga'jmeey' kwaat' dso'kye- kih' dsa- hi- ma' tāāh' jāā'. Sa' ga'kay' kwaat' kih' hi- he', kih' he- jōh- dsēy'. ²⁶ Lā'ja- ma-lla' dsē' Dio jmeey' mah' mi'jnāy' jmi' na', ma'ra- he- llū' ba' he- jmeey'. Heh' lā'ja- dsa-lā'jnāā' llū' ba' Dio, hi- he' ba' hñiy' jmāy' llū' dsa- hi- ma-dsoo' dsē' kih' Jesús.

²⁷ ¿Che' le' jmāān' hñaan' kaah', kih' he- llū' jne'? Ni' miih- sa' le'. ¿Hee- juu' ja- he- dsa-jnē' jwē' jnān'? ¿Che' dsa-jnē' jwē' jnān' kyaah' juu' he- jāh', hnøø' jmeey' jne' ta' llū'? Jāh' hā'. Juu' he- jāh', hnøø' dsoo' dsē- jne' mah' hwēē' jne' llū', he- ja- ba' dsa-jnē' jwē' jnān' he- jmāān' hñaan' kaah'. ²⁸ He- ja- dsa-lā-ngēē' jne', heh' he- hwēē- dsa- llū' kyaah' he- dsoo' dsēy' kih' Jesús, ja' kyaah' he- høøy' ley.

²⁹ ¿Hi' Dio, che' laay' ma-la' kyaā' dsa- judiu ba'? ¿Che' sa' laay' kyaā' dsa- hi- sa' laa' judiu ka-lāh'? Ma'ra- ju'dsoo', laa' bih' Dio kyaā' dsa- hi- sa' laa' judiu. ³⁰ Jaa- ba' Dio laa'. Kyaah' he- ma-dsoo' dsē' dsa- jmāy' llū' hi- ga-wīh' jmi-ngo' kih', hi' jmāy' llū' hi- sa' ga-wēh' jmi-ngo' kih' ka-lāh', kyaah' he- dsoo' dsēy'. ³¹ ¿Che' jmeey' jne' sa' kyeē' ley kyaah' he- ma-dsoo' dsē- jne' kih' Jesús? Ni' miih- sa' la' lā'ja-. Cha-ga'miih- jmeen' kyeē' ba'.

4

Lā-la-ba-la' he-ga'jmeey' Abraham llo'joo'

¹ ¿Hee- le' jāh' jne' kih' Abraham dsa- ma-gyuh- jnān', ha- lā- ga'jāy' kyaah' juu' la'? ² Cher'mah' Abraham ga-laa' llū' kyaah' lā'jēē he- llū' he- ga'jmeey', le' ba' ma' jmāy' hñiy' jōh' cha'nē' Dio, pero sa' la' lā'ja-. ³ Nuū- da' hnāh' ha- lā- jāh' jee' na-si- juu' kih' Dio: "Ga'jmeey' Abraham dsoo' dsē' kih' Dio, he- ja- ga'jmeey' Dio kwaat' laay' jaa- hi- llū'."

⁴ Pero jāā- hi- jmeey' ta', sa' la' kwaat' he- la' hyoyh' jñeey'. Kih' he- āā- dsa- kiyh', he- ja- ba' ja- tēyeh' jñeey'. ⁵ Hi' jaa- hi- sa' ma'jmeey' ta' llū', cher'mah' ga'jmeey' dsoo' dsēy' kih' hi- jmāā- llū' dsa- hi- āā- dsoo', Dio jmeey' kwaat' llūy', kih' he- ma-dsoo' dsēy'. ⁶ Ja- ba' lā'ja- ga-hlēēh' David ha- lā'koq- llū' la' kih' dsa-, cher'mah' Dio jāh' laay' llū' ma'ke' sa' cha- ta' llū' he- ma'jmeey'. ⁷ Ga-jāyh':

Llū' la' kih' dsa- hi- ma-che' dso'kye- kih', hi' sa' la' kwaat' he- hñih' he- ma'jmeey'.

⁸ Llū' la' kih' dsa-ñūh- cher'mah' sa- jmeey' Dio kwaat' dso'kye- kiyh'.

⁹ He- llū' la- ¿che' ma-la' he- kih' hi- ga-wīh' jmi-ngo' kih' ba' o che' sa' la' kih' hi- sa' ga-wēh' kih' ka-lāh'? Nuū- da' ha- lā- la', na' he- ma-jāh' jne', ga'jmeey' Dio kwaat' llū' Abraham kih' he- ga-lā' dsoo' dsēy'. ¹⁰ ¿Ha- lā- ma' laa' Abraham lā- ma' ga'jmeey' Dio kwaat' llūy'? ¿Che' ma-na-wīh' jmi-ngo' kiyh' o sa' ma-na-wīh'? Sa' ma' na-wīh' jmi-ngo' kiyh' jji- ja-. ¹¹ Ga-heeh- ba' Abraham he- ga-wīh' jmi-ngo' kiyh', mada- kih' Dio. He- ja- la' lā'koq- he- taay' ñe' mah' lii' llūy' kyaah' he- ma-dsoo' dsēy' kih'

Dio. Pero ma⁻dsoo^o ba^o dsëy^o jãä^o ja⁻ga⁻uu^h jmi⁻ngo^o kiyh^o. Hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻laay^o jmi⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻dsoo^o dsë^o kih^o Dio ma⁻ke⁻ sa⁻ na⁻wih^o jmi⁻ngo^o kiyh^o. Lä⁻ja⁻ jmee^o Dio kwaat^o lluy^o ka⁻lä⁻h^o lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁻, kyaah^o he⁻ ma⁻dsoo^o dsëy^o. ¹² Hi⁻ laay^o jmi⁻ hi⁻ ga⁻wih^o jmi⁻ngo^o kih^o ka⁻lä⁻h^o, pero ja⁻ ma⁻la⁻ kih^o he⁻ ga⁻wih^o kih^o ja⁻, kih^o he⁻ ma⁻dsoo^o dsëy^o lä⁻koo⁻ ga⁻jmee^o dsoo^o dsë^o tää^o jnän^o Abraham, jãä^o ja⁻ga⁻uu^h jmi⁻ngo^o kiyh^o.

Dsa⁻lä⁻te⁻ he⁻ ga⁻bãäh⁻ Dio hñii^o, kyaah^o he⁻ ma⁻dsoo^o dsë⁻ jne^o

¹³ Ja⁻ ta⁻la⁻ kih^o he⁻ ma⁻ høø⁻ Abraham ley kih^o Moisé, la⁻ kwaat^o hyoyh⁻ kyaah^o joo^o siyh^o lä⁻ ga⁻dsa^o jmi⁻gyuu^o. Dio ga⁻bãäh⁻ hñii^o kwëëyh⁻ Abraham, kih^o he⁻ ga⁻laay^o lluy^o, lä⁻llu^o he⁻ ga⁻lä⁻dsoo^o dsëy^o ba^o. ¹⁴ Wa⁻ra⁻ jäh^o kih^o hi⁻ høø⁻ ley hyoyh⁻ heey^o ja⁻ ba^o he⁻ hyoh⁻ dsa⁻ kyaa^o Abraham, mo⁻so⁻ jmää^o ta⁻ he⁻ ma⁻dsoo^o dsë^o dsa⁻ hi⁻ jä⁻ ta⁻ koo^o he⁻ ga⁻bãäh⁻ Dio hñii^o kyaah^o Abraham, cher^o mah^o lä⁻ja⁻ la^o. ¹⁵ Kih^o he⁻ cha⁻ ley, he⁻ ja⁻ gwa⁻ ya⁻ jëë⁻ dsë^o Dio kyaah^o jne^o hi⁻ sa⁻ mi⁻te⁻ ley. Pero jee⁻ sa⁻ cha⁻ ley, sa⁻ chaa⁻ hi⁻ dsa⁻ hlää^h kih^o.

¹⁶ He⁻ ga⁻bãäh⁻ Dio hñii^o kyaah^o Abraham, la⁻ kyaah^o he⁻ ma⁻dsoo^o dsëy^o mah^o hyoyh⁻ he⁻ la⁻ hyoyh⁻ ba^o. Lä⁻jwë⁻ ja⁻ jä⁻ koo⁻ hweh⁻ hmooh⁻ he⁻ ga⁻jmee^o Dio kyaay^h, lä⁻ ma⁻ ga⁻jäh^o jmeey^o llu^o kih^o lä⁻jëë⁻ sa⁻ju⁻ kiyh^o. Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁻ kih^o hi⁻ høø⁻ ley ga⁻jäh^o lä⁻ja⁻. La⁻ kih^o lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻dsoo^o dsë^o ba^o ja⁻, lä⁻koo⁻ ga⁻lä⁻dsoo^o dsë^o hñii^o Abraham hi⁻ laa⁻ tää^o kih^o lä⁻jëë⁻ jne^o.

¹⁷ Lä⁻la⁻ na⁻si⁻ kiyh^o: “Ga⁻llaan⁻ hne⁻ mah^o leeh^o tää^o kyaa^o jwëë⁻ dsa⁻”, ga⁻jäh^o Dio. He⁻ ja⁻ laay^o tää^o jnän^o cha⁻në^o Dio. Jëë^h, ga⁻jmeey^o dsoo^o dsëy^o kih^o Dio hi⁻ mi⁻ji^h hi⁻ ma⁻na⁻ juu^o, he⁻ ba^o Dio hi⁻ hlëë^h kih^o he⁻ sa⁻ ga⁻ma⁻cha⁻, lä⁻koo⁻ he⁻ ma⁻cha⁻ ba^o.

¹⁸ He⁻ mo⁻so⁻ kye⁻ dsa⁻ o⁻jø^h dsë⁻ le^o, pero Abraham ga⁻ka⁻ ba^o o⁻jø^h dsë⁻, ga⁻lä⁻dsoo^o dsëy^o he⁻ ga⁻jäh^o Dio, he⁻ ja⁻ ga⁻laay^o tää^o kih^o jwëë⁻ dsa⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jäh^o Dio siyh^o: “Lä⁻la⁻ lä⁻jwëë⁻ dsa⁻ kyaah^o.” ¹⁹ Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻lä⁻dsoo^o dsëy^o, sa⁻ ga⁻hwaay^o. Sa⁻ ga⁻kay^o ni⁻ mi⁻ih⁻ hu^o dsë⁻ kih^o he⁻ ma⁻gyuyh⁻. Mo⁻so⁻ chaay⁻ cha⁻mi⁻ih⁻ jmi⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻laay^o. Ji⁻ ja⁻, mi⁻ih⁻ ga⁻ sa⁻ ma⁻ häay⁻ hña⁻loo⁻ ji⁻ñe⁻. Hi⁻ sa⁻ ga⁻kay^o cha⁻mi⁻ih⁻ hu^o dsë⁻ kih^o Sara dsa⁻ më⁻ kyaay^o, hi⁻ sa⁻ ma⁻ le⁻ ma⁻ kaa⁻ gyuu^o. ²⁰ Ni⁻ sa⁻ ga⁻jeh^o dsëy^o, sa⁻ ja⁻ hu^o dsë⁻ kiyh^o ma⁻ jäh^o sa⁻ le^o. Ma⁻ra⁻ he⁻ jmee^o ba^o Dio he⁻ jäh^o jmeey^o, ma⁻ laay^o. Cha⁻ga⁻mi⁻ih⁻ ga⁻lä⁻dsoo^o dsëy^o hi⁻ ga⁻kway^o ti⁻hmaah^o kih^o Dio. ²¹ Ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻jmee^o bi⁻h^o dsoo^o dsëy^o he⁻ lä⁻kë^h Dio jmi⁻ jmee^o he⁻ ga⁻bãay^h hñii^o. ²² He⁻ ga⁻lä⁻dsoo^o dsë^o Abraham lä⁻ja⁻, ga⁻jmee^o Dio kwaat^o laay^o lluy^o.

²³ Sa⁻ hlëë^h ma⁻la⁻ kih^o Abraham jee⁻ na⁻si⁻ juu^o kih^o Dio, he⁻ jäh^o: “Ga⁻laay^o kwaat^o”. ²⁴ Lä⁻kye⁻ jne⁻ laa⁻ jne⁻ kwaat^o, kih^o he⁻ ma⁻dsoo^o dsë⁻ jne⁻ kih^o Dio, hi⁻ ga⁻mi⁻ji^h Jesús Dsa⁻jøø^h jnän^o jee⁻ kih^o hi⁻ na⁻juu^o. ²⁵ Dio ga⁻ngëëy^o Jesús mah^o ga⁻juuy^o kih^o lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻bãäh⁻ jne⁻ hi⁻ ga⁻mi⁻ji^h ka⁻lä⁻h^o mah^o leë⁻ jne⁻ lluy^o cha⁻në^o Dio.

5

Na⁻ma⁻hi⁻ ti⁻ jnän^o kyaah^o Dio

¹ He⁻ ma⁻laa⁻ jne⁻ lluy^o kyaah^o he⁻ ma⁻dsoo^o dsë⁻ jne⁻, he⁻ ja⁻ hi⁻ ti⁻ jnän^o kyaah^o Dio ta⁻la⁻ kih^o Jesucristo Dsa⁻jøø^h jnän^o. ² Hi⁻ lä⁻ja⁻ ta⁻la⁻ kih^o, ma⁻cha⁻ ba^o jwë⁻ jnän^o dsa⁻toohn^o cha⁻në^o Dio. He⁻ la⁻ ma⁻hñah⁻ ba^o jne⁻ he⁻ la⁻, kih^o he⁻ ma⁻dsoo^o dsë⁻ jne⁻. Peer⁻ jëë⁻ dsë⁻ jne⁻ he⁻ cha⁻ o⁻jø^h dsë⁻

jnän` he- tēē' jne' ya`jwii' kih' Dio. ³ Hi' ja' ma`la' kih' he`ja-. Lä`kye- he- jēē' jne' wii' jmee' jēē- dsē- jne'. Jēēh', ñe' ba' jne', he- jēē' jne' wii' ja-, jmee' kwēēh' dsē- jne' cha`ga`miih-. ⁴ Hi' he- kwēēh' dsē- jne', jmee' be' dsē- jne'. Hi' kih' he- be' dsē- jne' he`ja- cha`ga`miih- o`jōh' dsē- cha- jnän'. ⁵ Heh' o`jōh' dsē- he- ma`cha- jnän', ja' he- mi`gaan' hñaan' ja-. Jēēh', Dio hnää' jne' cha`miih- ta`la' kih' Jmi`llē' Na`jngii' he- ga`tooyh- neh' tuh`dsē- jne'.

⁶ Lä`koō- ma`laa' jne' jää', sa`ma`cha- be' jnän'. Pero ma' ga`tē' hor', Cristo ga`juu' jnä' jne' hī- ää- dsoo'. ⁷ Ju'dsoo', he`lii' ba' jnäa' jaa- hī- juu' lla' jaa- hī- lluu'. Pero cher'mah' chaa' jaa- hī- llu' dsē', go' jnäa' jaa- hī- tuu- dsē' juu' lla- hī- he'. ⁸ Pero Dio ga`mi`jnää- ha- lä`koō- jiih' hnäy' jne', jēēh', ma`ke- cha`miih- ma`hlēēh' jne', ga`kwaay' Cristo ga`juu' kwaat' jnän'. ⁹ Na' he- ma`lluu' jne' kyaah' jma- kih' Cristo, ha- ga`sa`lääy' jne' kih' he- wii' he- na' ga' chee' Dio. ¹⁰ Lä`koh' sa' ma' jwah' jne' kyaah' Dio, ga`jiih' juu' jnän' kyaayh', lä`llu' he- ga`juu' jooy'. Hi' na' he- ma`jiih' juu' jnän' kyaayh', ha- ga`sa`lääy' jne' lä`llu' he- na`jiih' jooy'. ¹¹ Hi' ja' ma`la' koō- lääy' jne', jmeey' jēē- dsē- jne' tää' ta`la' kih' Jesucristo Dsa`jōøh' jnän' hī- ga`jēēh- juu' jnän' kyaah' Dio.

Adán kyaah' Cristo

¹² Ja' ba' lä`koō- ga`he' dso'kye- jmi`gyuu' la- kyaah' jaa- dsa- ba' hi' kyaah' dso'kye- ja- ga`juuy', lä`ja- ga`lä`jēē- ba' dsa- dsa`juu', kih' ga`lä`jēē- ba' ga`jmeē' dso'kye-. ¹³ Sa' ga' ma`cha- ley kih' Moisé, ma' cha- ba' dso'kye- jmi`gyuu' la-. Pero sa' la' kwaat' dso'kye- ja-, jää' sa' ga' ma`cha- ley. ¹⁴ Pero ma'ra' he- ga`juu' ba' dsa-, ga`lōø' jmi' kih' Adán, lä`ga`tē' kih' Moisé. Ga`lä`jēē- ba' dsa- dsa`juu', ma`ke- na`sii' ba' la' dso'kye- he- ga`jmeey' kyaah' he- ga`jmeē' Adán. Adán he' ma' laa' lä`koō- laa' jaa- hī- ga`hii' juu' kih' ja' jmi`gyuu' la-.

¹⁵ Pero kah' ba' la' he- la' kwa- Dio jnän' lä`koh' ga' he- hliih' he- ga`jmeē' Adán. Kyaah' dso'kye- he- ga`jmeē' Adán, ga`hee' jwēē' dsa-. Pero cha`ga`miih- ga`lä`cha- he- llu' kih' jwēē' dsa- kyaah' he- llu' dsē' Dio he- la' kway- ba' ta`la' kih' he- llu' dsē' jaa- dsa-. Hī- he' he' Jesucristo. ¹⁶ Hi- sa' jēēh' kwee- he- hliih' he- ga`jmeē' Adán kyaah' he- la' kwa- Dio. Jēēh', ja' jwiz- kwaat' kih' koō- ba' dso'kye- he- ga`jmeē' dsa- he', hi' kih' he`ja-, ga`toh' dso'jwii' nē' jnän'. Pero kwaat' kih' he- jmeē' dsa- cha`miih- dso'kye- he- ja- ba' ja- ja' he- la' kwa- Dio mah' lä`ja- lee' lluu' dsa-. ¹⁷ Kyaah' dso'kye- he- ga`jmeē' jaa- dsa- ñuuh', ga`lih' ga`hee' lä`jēē- dsa-. Pero lä`jēē- dsa- hī- heēh' he- la' kwa- Dio mah' lee' lluu', ha- ga' sa' le' dsa`taayh' llu', kih' he- na`jiiyh- cha`nē' Dio ta`la' kih' jaa- dsa- hī- chee- Jesucristo.

¹⁸ Kyaah' dso'kye- he- ga`jmeē' jaa- dsa-, ja' dso'jwii' nē' kih' lä`jēē-. Ja- ba' lä`ja-, ta`la' kih' jaa- dsa- hī- ga`jmeē' llu', ja' he- lee' lluu' lä`jēē- dsa- mah' na`jiiyh- cha`nē' Dio. ¹⁹ Kih' he- ga`lä`chaa' jaa- dsa- ñuuh', jwēē' dsa- ga`lēē' hlēēh'. Ja- ba' lä`ja- ka`läh' kih' he- ga`lä`ñuuh' jaa- dsa-, jwēē' dsa- lee' lluu'.

²⁰ Ga`nøø' ley kih' Moisé mah' lä`cha- cha`ga`miih- dso'kye-. Hi- ma' ga`lä`cha- cha`miih- dso'kye-, cha`ga`miih- ga`lä`llu' dsē' Dio kyaah' jne'. ²¹ Hi- ja- ba' lä`koō- ga`lih' dso'kye- ga`jngiih' jnän', ja- ba' lä`ja- ga`lih' Dio ga`jmää' jne' lluu' ta`la' kih' he- llu' dsēy', mah' jmeē' chaa- jne' ga`lä`jē- joh' jmi' cha- ta`la' kih' Jesucristo Dsa`jōøh' jnän'.

6

Ma' ga'saa' jne' jmī, lā' koo' he' ga' juu' jne' kyaah' Cristo

¹ ¿Ha' lā' jāh' jne' ja', che' wa' jmee' ba' jne' he' hlih' mah' lā' llu' dsē' Dio cha' ga' mīh' kyaah' jne'? ² Ni' mīh' sa' la' lā' ja'. Ma' na' juu' jne' kih' he' hlih', ha' lā' ja' dsa'tooh' ga' jne' jmeen' he' hlih'. ³ ¿Che' sa' ñeh' hnāh' he' ma' laa' jne' koo' kyaah' Cristo, he' ja' ba' ja' heh' ga'saa' jne' jmī' kwaat' kiyh'? He' ja' la' kwaat' he' ga' juu' jne' ko' jōh' kyaayh'. ⁴ Lā' ma' ga'saa' jne' jmī, lā' koo' he' ga' juu' jne' hi' ga' haa' jne' ko' jōh' kyaah' Cristo. Hi' lā' ma' ga' lā' jiih' Cristo jee' kih' hi' na' juu' kyaah' be' kih' Dio, ja' ba' lā' ja' ga' lā' chaa' jne' lā' hmēē' mah' dsa'toohn' kyaayh'.

⁵ Cher'mah' la' kwaat' kyaah' jnih' ko' jōh' lā' koo' ma' ga' juuy', ja' ba' lā' ja' lā' jiih' jne' kyaayh' lā' koo' ga' lā' jiih' hñiiy'. ⁶ Ma' ñe' ba' jne' lā' koo' ma' laa' jne' jāā', la' lā' koo' he' ga' taa' jne' kyaayh' dsoh' hma' cru' mah' ga' lāāy' jne' kih' jmi' ngo' he' ma' jōō' jnān' jwē' hlih'. Heh' lā' ja' mo' so' cha' he' kih' jmee' ga' jne' he' hlih'. ⁷ Jēēh' jāā' hi' ma' na' juu', ma' na' laay' kih' dso' kye'. ⁸ Hi' cher'mah' ga' juu' jne' kyaah' Cristo, lā' ja' ma' dsoo' dsē' jne' ma' chaa' jne' ka' lāh' kyaayh'. ⁹ Jēēh' ma' ñe' jne' he' ga' lā' jiih' Cristo jee' kih' hi' na' juu', he' ja' mo' so' cha' he' kih' juuy' ka' lāh'. Hee' ga' na' he' jmee' juuy'. ¹⁰ Jēēh', lā' ma' ga' juuy', ga' juuy' kih' dso' kye' koo' hā' ja' ba'. Ni' mīh' sa' jmee' dso' kye' hih' kiyh'. Heh' he' na' jiiyh', na' jiiyh' kih' Dio ba'. ¹¹ Ja' ba' lā' ja' hnāh', jmee' hnāh' kwaat' he' ma' na' juuh' hnāh' kih' dso' kye', hi' na' jiih' hnāh' kih' Dio ta' la' kih' Cristo Jesús Dsa' jōōh' jnān'.

¹² Mo'to' kwa' hnāh' jwē' lla' dsēē' he' hlih' né' jmi' ngo' kyah' hnāh'. Mo'to' jmeeh' hnāh' he' he' ga' ngii' jmi' ngo' kyah' hnāh'. ¹³ Ta' kwa' jwē' jmee' goo' tiih' hnāh' he' hlih'. Ngēē' hnāh' hñaa' kih' Dio, lā' koo' he' ma' lā' jiih' hnāh' jee' kih' hi' ma' na' juu'. Hi' ngēē' hnāh' na' hñaa' jmi' ngo' kyah' hnāh' kih' Dio mah' jmee' he' llu' jmah' ba'. ¹⁴ Lā' jwē' ja' mo' so' lla' dsēē' he' hlih' kyah' hnāh', jēēh' mo' so' na' jnāā' hnāh' kih' ley, na' he' ma' tāāh' hnāh' kyaah' he' llu' he' la' kwa' Dio.

Jne' hi' mi' te' kih' he' llu'

¹⁵ Ha' lā' ja', na' he' ma' tōōh' jne' kyaah' he' la' kwa' Dio hi' mo' so' na' jnāā' jne' kih' ley, ¿che' jmee' ga' jne' he' hlih'? Ni' mīh' sa' la' lā' ja'. ¹⁶ ¿Che' sa' ñeh' hnāh' ha' lā' la'? Cher'mah' ga' hnēēh' hnāh' hñaa' jmeeh' ta' kih' dsa', he' ma' na' hñuu' hnāh' mi' teh' hnāh' kiyh' ba' ja'. Lā' ja' cher'mah' jmeeh' ga' hnāh' he' hlih', lā' ma' tāāh' ja' ba' hnāh' kyaah' he' hlih' he' jmee' juu' hnāh'. Pero cher'mah' tāāh' hnāh' nūuh' hnāh' kih' Dio, leēh' hnāh' lluu'. ¹⁷ Ti'hmaah' Dio, ma' ke' ma' na' hñuu' hnāh' kyaah' dso' kye', pero na' ma' hēēh' hnāh' lā' kaa' tuh' hoh' hnāh' lā' jē' ju' dsoo' he' ma' nūuh' hnāh'. ¹⁸ Ma' na' laah' hnāh' kih' dso' kye', hi' na' ma' ngēēh' hnāh' hñaa' jmeeh' hnāh' he' llu' jmah' ba'. ¹⁹ Ma' hlēēh' hnāh' juu' kih' hi' na' hnēē' jmee' ta' hi' kih' dsa' jūuy' mah' lā' ngēē' hnāh' kwee'. Jāā' ga' ngēēh' hnāh' hñaa' kih' dso' kye', ga' jmeeh' hnāh' he' kih' he' hlih' cha' ga' mīh'. Pero na' ta' cha' né' ngēē' hnāh' hñaa' kih' Dio mah' leēh' hnāh' hi' jmee' he' llu' jmah' ba' hi' lā' ja' leēh' hnāh' na' jngēē' cha' ga' mīh'.

²⁰ Lā' koo' ma' na' hñuu' hnāh' kyaah' dso' kye', sa' ma' laah' hnāh' kwaat' kyaah' he' llu'. ²¹ ¿Hee' na' ga' lēh' hnāh' kyaah' he' hlih' he' ga' jmeeh'

hnäh? Hi na kwa o-hih kyah hnäh. He jngüih jnän ba ja. ²² Pero na he mo so na hñuuh hnäh kyaah dso kye ja, ma laah hnäh hi jmee ta he kih Dio ba. He la ba ja ya jøø kyah hnäh, he jmee na jngëeh hnäh lä jiih mo so juu hnäh. ²³ Hi jmee dso kye, juu bih. He ja na la lä koo jñeey. Pero he la kwa Dio, he ja jmee chaä jne tää ta la kih Cristo Jesús Dsa jøøh jnän.

7

Ley kih Moisé mo so jmee hih jnän

¹ Øøhn, hlëehn hnäh hi kyuuñ ley, ¿che sa ngëeh hnäh ha lä la ley? Ley ja jmee hih kih dsa, ta ko jiih chaay. ² Lä koo la kih jaä dsa mä hi na jee goo. Cha né ley, ma na laay kyaä jaä dsa ñuuh ba ta ko jiih chaä dsa ñuuh kyaay. Pero cher mah ga juu dsa ñuuh he, mo so jmee hih ley ja kiyh. ³ Lä ja, cher mah ga kaa dsa mä he jñah dsa ñuuh ta ko jiih chaä dsa ñuuh kyaay, he jmeey dso kye ba ja. Pero cher mah ga juu dsa ñuuh kyaay, mo so jmee hih ley ja kiyh. Ja ga na, le ba kaay jñah, sa cha hñih la.

⁴ Ja ba lä ja hnäh øøhn, ma na juu hnäh cha né ley kih Moisé, kih he ga juu jmi ngo kih Cristo. Lä ja cha jwë leeh hnäh kyaä jñah. Hi he he Cristo hi ga lä jiih jee kih hi na juu mah jmee jne he llu jmah cha né Dio. ⁵ Ta ko jiih ma ga nøø jne lä koo ma ngii jmi ngo jnän, lä jë he hñih he ma hee dsë jne, ga tää be kyaah ley, mah ga jøø jnän jmeen he hñih he ma jngüih jnän. ⁶ Pero na ma na laa jne, lä llu he ma na juu jne cha né ley he ma jmee hih jnän. Hi na tøøh jne kyaah mada hmëë lä koo hih jmee jmi lle kih Dio. Mo so jmee ga hih jnän lä koo na sii né ley ma gyuh.

Sa tää jne mi te jne ley

⁷ ¿Ha lä jah jne ja? ¿Che jmee hñih ley ja? Ni miuh sa la lä ja. Jnä sa ga lä kyuuñ hee ja dso kye wa ra jah kih sa cha ley. Hi ni sa ma lä kyuuñ hee ja he hee dsë dsa lä jë he ga cha wa ra jah kih sa lle né ley nuuh la: "Ta wa hee hoh leh he ga cha." ⁸ Pero dso kye ga tää be cha ga miuh ma ga nuun ha lä hlëeh nuuh ja. He ja ga lä jë go te ba ma hee dsën. Pero wa ra jah kih sa cha ley, na hmää ba dso kye ja. ⁹ Sa ga ma nuun ley ma chaä ba jnä llu laan. Pero ma ga nuun nuuh ja, ga lä jnä dso kye hi ga lä ngëen ma na bääh he ma juun ba. ¹⁰ Ja ga ga lä ngëen, heh nuuh he la kwaat jmee chaä jne, ga mi jnä he ma na bääh he ma juun. ¹¹ Jëeh, dso kye ga tää be kyaah nuuh ja, ga mi gaay jnä hi ja ba he ja ga bääh jnä he ma juun.

¹² Ma ra he na jngüi ba ley, hi lä jë nuuh he lle né ley na jngüi, llu ba la, sa cha la ni miuh. ¹³ ¿Che ja ba he llu ja, ga bääh jnä juun? Ni miuh sa la lä ja. Dso kye ba ja he ga hee jnä. Kyaah he llu ja, ga mi jnä ha lä la dso kye he kyaah ma na bääh juun. He ja kyaah nuuh ja ga lä jnä ha koo hñih sa la dso kye he kye jne.

Sa tää jne han kih he hñih he ngii jmi ngo jnän

14 Ma-ñe' ba' jne', jmi-llé' ba' la' ley, pero jná' jmi-ngo' ba' laan', ma-na-hneé' ba' jná' he- jmeen' ta' he' kih' dso'kye-. 15 Sa- ngéén' hee- na- la' kin', sa' jmeen' lá-koq- hnoon' jmeen'. He- sa' tih- dsén', he- ja- ba' jmeen'. 16 Hi' cher'mah' ga' jmeen' he- sa' hnoon' jmeen', lá'jwé' ja- jmeen' dsoo', llu' ba' ley ja-. 17 He- ja- jmee' lii-, ja' hñiin' he- jmeen' lá'ja-, dso'kye- he- kyaahn' ba' ja-, he- jmee' lá'ja-. 18 Man' kwee-, sa' jnøø' ni' miih- he- llu' ki' jná'. He- ma'jwahn' lá-na- he- hléehn' kih' jmi-ngo' kin' ba' ja-. Ma'ke- hnoo' ba' jná' jmeen' he- llu', pero sa' táän' jmeen'. 19 Jééh', sa' jmeen' he- llu' lá-koq- hnoon' jmeen'. He- hliih' he- sa' hnoon' jmeen', he- ja- ba' jmeen'. 20 Hi' cher'mah' jmeen' he- sa' hnoon' jmeen', ja' he' hñiin' he- jmeen' lá'ja-. Dso'kye- he- kyaahn' ba' ja' he- jmee' lá'ja-.

21 Lá'jé' jiih- he- hnoon' jmeen' he- llu', he- hliih' jmah' ba' jøø' kin'. Ko-na- la' ba' kin'. 22 Neh' tuh-dsén', tih- ba' dsén' ley kih' Dio. 23 Pero man', cha- ga' jyoh' he- ha' kih' he- tih- dsén'. He- ja- lla-dsée' kin' mah' jmeen' he' kih' dso'kye- he- kyaahn'.

24 Peer' jwií' jná' kih' Dio. ¿Hií- láä' jná' kih' jmi-ngo' he- jmee' juun'? 25 Ti'hmaah' kwan' kih' Dio, ma'ra' he- láäy' ba' jná' ta' la' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Lá-la- ba' la'. Neh' tuh-dsén' hnoon' jmeen' he' kih' ley kih' Dio pero jmi-ngo' kin', jmee' ga' he' kih' dso'kye- ba'.

8

Jmi-llé' Na-jngii' kwa' be' mah' leh' jne'

1 Na' na', mo'so' na' bääh' dsa' náä' cha'je- hi- táäh' kyaah' Cristo Jesús, hi- sa' ga'nää' lá' ngii' jmi-ngo' kih', ga'nää' bih' lá-koq- jáh' Jmi-llé' Na-jngii'. 2 Na' he- ma-kyaahn' Cristo Jesús, Jmi-llé' Na-jngii' he- jmee' chaa- jne', ga-lää' jne' he- ma' na-bääh' jne' kyaah' dso'kye- he- ma' jngiih' jnän'. 3 Sa' ga-jmää' ley kih' Moisé' ma' láä' jne', kih' he- sa' cha- be' kih' jmi-ngo' jnän'. He- ja- ga'chee' Dio joo', ga'kay' jmi-ngo' lá-koq- jmi-ngo' he- kye' jne' hi- ää- dsoo'. Ga'juuy' kih' he- na-bääh' jne' kyaah' dso'kye-. Lá'jwé' ja- ga'chee' Dio dso'kye- ja- kyaah' dso'jwií' he- ma' kye' jne' né' jmi-ngo' jnän'. 4 Mah' lá'ja- lá-tää- jne' jmeen' he- llu' jmah' lá- hnøø' kih' ley, cher'mah' sa' jmee- ga' jne' he' lá-koq- ngii' jmi-ngo' jnän'. Hnøø' jmee- jne' he' lá-koq- jáh' Jmi-llé' Na-jngii' ba'.

5 Dsa- hi- ga'nää' lá-koq- ngii' jmi-ngo' kih', kyeý- huu'dsë- kih' jmi-ngo'. Pero hi- ga'nää' lá-koq- jøø' Jmi-llé' Na-jngii', kyeý- huu'dsë- kih' Dio ba'.

6 Cher'mah' jmee- jne' he' kih' he- ngii' jmi-ngo' jnän', he- ja- jmee' juu' jne'. Pero cher'mah' jmee- jne' he' kih' Jmi-llé' Na-jngii', he- ja- ba' jmee' chaa- jne' hi' jmee' hii' tií' jnän'. 7 Lá-koq- la' kih' jmi-ngo' jnän' sa' jwäh' kyaah' Dio. Sa' jmee' he' lá-koq- jáh' ley kih' Dio hi- ni- lá'ja- sa' táä' høøy' wa'ra- jáh' kih' jmeey' he'. 8 Hií- ga'nää' lá-koq- ngii' jmi-ngo' kih', sa' táäy' jmeey' he- tih- dsé' Dio.

9 Pero hnäh', mo'so' táäh' hnäh' lá- hnøø' jmi-ngo'. Cher'mah' ju'dsoo' kyeý' hnäh' Jmi-llé' kih' Dio, táäh' hnäh' lá- hnøø' Jmi-llé' Na-jngii' ba'. Hi' cher'mah' chaa- hi- sa' kye' Jmi-llé' kih' Cristo, sa' laay' kyaá' Cristo. 10 Pero cher'mah' kyaah' hnäh' Cristo, lá-koq- he- ga'juu' jmi-ngo' kyah' hnäh' kwaat- kih' dso'kye-, hi' jmi-llé' kyah' hnäh' na'jiih' lá-llu' he- ma-laah' hnäh' lluu'. 11 Cher'mah' kyeý' hnäh' Jmi-llé' kih' hi- ga'chaa- Jesús jee' kih'

hi- ma-na-juu', he' ba' hi- ga-mi-jiuh' Cristo, mi-jiuyh' jmi-ngo' kyah' hnäh' he- dsa-juu', ta-la' kyaah' be' kih' Jmi-ll'e' Na-jngii' he- kye'h' hnäh'.

12 He-ja- jwëehn- hnäh' øøhn', koo- ba' la' he- ää- jmi' jmeen' pero ja' he- dsa'toohn' lä-koo- hnø' jmi-ngo' jnän'. 13 Cher'mah' tääh' hnäh' lä- hnø' jmi-ngo' kyah' hnäh', juuh' hnäh'. Pero cher'mah' kyaah' be' kih' Jmi-ll'e' Na-jngii' ga-lä-øøh' hnäh' kih' he- ngii- tuh-hoh' hnäh', chaä- ba' hnäh' tää'. 14 Lä-jëe- hi- jøø- Jmi-ll'e' Na-jngii' kih', hi- he' ba' laa' ma-ra' joo' Dio. 15 Sa- ga-hñah' jne' koo- jmi-ll'e' he- hnëe- jne' mah' dsa'tooh' jne' gah' jne' lä-koo- ma' tøøh' jne' jää'. Ga-hñah' jne' Jmi-ll'e' kih' Dio hi- ga-jmää' jne' ma-ra' joo'. He-ja- chiih' jnih': "Abba", he- hnø' jäh' Tää' kyaan'. 16 Ja' ba' Jmi-ll'e' Na-jngii' jmee' ju'dsoo' siiyh' jmi-ll'e' jnän', ma-ra' he- laa' jne' joo' Dio. 17 Hi' he- ma-laa' jne' joo', ma-laa' jne' kwaat- hñah' jne' he- kwëeh' Dio joo'. Lä-ja- ko-jøh' kyaah' Cristo hñah' jne' heen- he- ga-bääh- Dio hñii', cher'mah' heeh' jne' jëen' wii' ko-jøh' kyaayh'. Ja-ga-na', le' dsa'toohn' ko-jøh' kyaayh' ya-jwii' kih'.

Lloo- koo- jmi' tëeh' jne' ya-jwii' kih' Dio

18 Jnä' laan-, he- lli'wii' he- jëe' jne' na', ni- miih- sa- jeeh- lä-koo- le' jnän' ya-jwii' kih' Dio he- na' ga-lä-jnä'. 19 Ga-lä-jë- he- ga-jmee' Dio cha- jmi-gyuu- la-, hnø' wa-ra- jäh' kih' na' ga-jah- ba' ma-të' jmi' mi-jnää' Dio lä-jëe- hi- laa' joo'. 20 Jëeh', lä-jë- he- ga-jmee' Dio cha- jmi-gyuu- la- mo-so- jnä' lä-koo- ma' jnä' lä- ma' ga-jmee' Dio. Pero ja' he- hyoh- dsë' ja-, he- ga-jä- ta- hwa'. Lä-ja- ga-lä-hnø' hñii' hi- ga-jmee' ba'. Pero ma-ra' he- cha- ba- o-jøh- dsë- kih'. 21 Jëeh', ma-ra' he- lää' ba' lä-jë- he- ga-jmee' Dio, sa- kway' jwë' hee' ta-la' hee' lä-ja- ba'. Ma-ja- le' cha-miih- llu' kiyh' wa-ra- ga-të' jee' lääy' ko-jøh' kyaah' lä-jëe- hi- laa' joo' Dio. 22 Ma-ñe' ba' jne', lä-jë- he- ga-jmee' Dio ki-hooh- lä-jiuh' na' kih' lli'wii' he- jëey', ku-jii' kih' lä-koo- jaa- dsa-më' jee' dsa-lä-chaä- gyuu- kyaay'. 23 Hi' ja' ma-la- he- ja- ki-hooh-, ja' ba' lä-ja- jne' ka-läh'. Jëeh', ma- hñah' jne' Jmi-ll'e' Na-jngii' he- la'to- në' kih' jee' lä-jë- he- na' ga-hñah' jne'. He-ja- ku-jii' tuh-dsë- jne', jøøn' kih' Dio he- mi-jnääy' jne' he- laan' ma-ra' joo'. Ja-ga-na' lää' jmi-ngo' he- kye' jne' la-. 24 Ga-lääy' jne', he-ja- ma-cha- ba- o-jøh- dsë- jnän' he- lää' ba' jmi-ngo' jnän'. Pero wa-ra- jäh' kih' ga-tëe' jne' he- la-, mo-so' cha- he- kih' he- jøø' ga' jne'. Jëeh', he- ma-tëe' jne', zhe-la' jøø' ga' jne' tëen'? 25 Pero jne', tøøh' ba' jne' jøøn' he- sa- ga- ma-tëe' jne', he-ja- hnø' jmeen' jøh- dsë- jne'.

26 Ja' ba' lä-ja-, Jmi-ll'e' Na-jngii' kway- be' lä- ma' sa- cha- be' jnän'. Jëeh', sa- kyuuh- jne' ha- lä- chuun' kyaah' Dio, pero Jmi-ll'e' Na-jngii' cheh' në' jnän', ki-hooh- ngiiy' jnän' kyaah' juu' he- sa- këh' jne' jmi' hlëehn'. 27 Dio hi- jëe- kwee- ha- lä- la' neh- tuh-dsë- jne', hi- he' ñe- hee- na- he- ngii' Jmi-ll'e' Na-jngii', jëeh' lä- hyoh- dsë' Dio ba' ngiiy' jnän' hi- laa' kyaay'.

28 Jne' hi- hnää' Dio, ñe' jne', he- llu' jnän' ba' ja- lä-jë- he- dsa-ngëe' jne', jne' hi- na-teeh' kyaä' Dio lä-koo- huu-dsë- kiyh' he- ma-na-la- jää'. 29 Jää' ma-kyuu- Dio lä-jëe- dsa- kyaä' hi- lä-ja- ga-jmääy' kwaat- lä- ma' to-në', mah' leey' lä-koo- laa' joo'. Lä-jwë' ja-, lee' Cristo to-në' jee' kih' jwëe' dsa- kyaay'. 30 Hi- lä-jëe- hi- ga-jmääy' kwaat- lä- ma' to-në', ga-tëeyh' hi- he'. Hi- lä-jëe- hi- ga-tëeyh', ga-jmääy' lluu'. Hi- hi- ga-jmääy' lluu' he', ga-jmääy' kaa'h'.

³¹ ¿Hee- ga- na- jäh- jne- na? Cher'mah⁴ Dio kyaah' jne', ¿hi- na- hi- lla-dsëe- jne'? ³² Sa- ga- kooy' dsëy', ma-ra- he- ga-ngëe' bih' jooy' ga-juu' kwaat- jnän. Ha- ga- sa- kwëeyh' jne- lä-jë- he- jmee- bii' jnän. ³³ ¿Ha- ta- jä- hi- hnëe- hi- ma- na- lleeh' kyaa' Dio? Hñii' ba' Dio jmääy- lluu'. ³⁴ ¿Ha- ta- jä- hi- taah' jne- cha-je-? Cristo ga-juu' jnän- hi- ja- ma-la- koq- ga-juuy' ja-, ga-lä-jiyh' ka-läh'. Hi- ja- ma-la- koq- ga-lä-jiyh', na' gyay' jwoo' ra-lluu' kih' Dio ngiiy' jnän. ³⁵ ¿Ha- ta- jä- he- ha' jnän- he- hnää' Cristo jne'? ¿Che' kyaah' he- jëe' jne' wi', che' kyaah' he- la' jwëeh' jnän, he- kwa- dsa- jnän, he- sa- cha- he- kih-hihñ-, he- sa- cha- hmiih- he- kyehn', he- hi- goo- jnän, o he- juu' jne'? ³⁶ Lä-koq- na-sii- juu' kih' Dio: Kih' he- tøøh' jnääh' kyaah' hne-, he-ja- lä-jë- jmi' ba' hi- goo- juu' jnääh'. Jmee- dsa- kwaat-, laa' jnääh' lä-koq- jah' hi- jngëeyh'.

³⁷ Kih' jee- lä-jë- he- ja-, ma-ra- he- leh- ba' jne' kyaah' be' kih' Cristo hi- hnää' jne'. ³⁸ He- ja- jmeen- dsöo', ni- he- juu' jne', ni- he- cha- jmi- gyuu- la-, ni- ángele, ni- hi- laa' ta- juuh-, ni- hi- na-høø- ga- be', ni- he- cha- na', ni- he- na' ga- lä-jnä- ta- cha-në', ³⁹ ni- he- cha- gyuuh', ni- he- cha- neh- hwa', ni- he- ga- jyoh' he- ma- na- la- kih' Dio, sa- tää- jñuuh' lä-koq- te- he- hnää' Dio jne', he- ga-mi- jnäay- jnän- ta-la- kih' Cristo Jesús Dsa- jøøh' jnän.

9

Ga-jä- ta- koq- dsa- Israel- hi- ma- laa- kwaat-

¹ Jnä- hi- laa' kyaah' Cristo, ju'dsoo' na- jwëehñ- hnäh', sa- ta-juun'. Hi- jmi- lle- Na- jngii' jmee- ju'dsoo' ko-jøh' kyaah' jnä', ² he- meeh- dsën- cha-miih-. Lä-jë- jmi' ba' jii' tuh-dsën-. ³ Hnoon- jä- dso'jwi' né- kin-, hnoon- jän- ta- koq- kih' Cristo ha- ga- che- lä-ja- le- llu' kih' øøhn' hi- te- ju- kin- kyaah', ⁴ hi- laa' dsa- Israel. Dio ga- jmääy' lä-koq- jooy', hi- ga- mi- jnäay- jmëe' je- kiyh' hi- ga- jmee' Dio hmoo' kyaayh', ga-tooyh- gooy- ley kih' Moisé, hi- ga- jmeey' mada- he- jmee- dsa- he- juuh- kiyh', hi- ga- bäayh- hñiiy' ha- lä- jmeey' kyaayh'. ⁵ Dsa- Israel he- laay' sa-ju- kih' dsa- ma-kaah' kyaay' jnääh' hi- ma- chaa- llo'joo'. Hi- jee' kyaay' jnääh' ya- hëe' Cristo laay' dsa- jmi- gyuu-. Hi- he' laa' Dio, hi- jøøh' ga- kih' jee- lä-jëe-. Lä-ja- wa- hän' kiyh' ga-lä-jë- joh' jmi' cha-. Wa- la- lä-ja-.

Dio sa- dsëe- dsöo- he- ga-jä- dsa- he- ta- koq-

⁶ Ja- he- sa- ga- mi- te- Dio juu' kih' kyaah' dsa- Israel, he- ga-jäy' ta- koq-. Jëeh' ja- lä-jëe- sa-ju- kiyh' laa' ma-ra- dsa- Israel. ⁷ Ni- ja- lä-jëe- sa-ju- kih' Abraham, laa' ma-ra- jooy'. Lä-la- ba' jäh' Dio siiyh': "Ma-la- sa-ju- kih' Isaac ba' lee' dsa- kyaah'." ⁸ Lä-la- ba' hnøø' jän- juu' la-. Ja- kih' he- ga-lä- chaa' dsa- jee- kih' hi- na- hñaa' chaa-, he- ja- laay' joq' Dio. Ma-la- dsa- hi- dsa- lä- chaa- lä-koq- ga- bääh- Dio hñii' kyaah', hi- he' ba' jmääy- kwaat- laa' ma-ra- sa-ju- kiyh'. ⁹ He- la- ba' ja- he- ga- bääh- Dio hñii', ga- jäyh': "Ja- ba- jii- la- jän- jyoh' ji- ñe-, hi- lä- chaa- joq' Sara."

¹⁰ Ja- ma-la- he- ja- ga-la'. Jaa' ba- jmi- lä-uu' joq' Rebeca, hi- ga-lä- chaa-. Hi- he' he' dsa- ma-gyuh' jnän Isaac. ¹¹ Sa- ga- ma-lä- chaa' gyuu- suu' he-, hi- ni- sa- ga- ma- jmee' gyuu- suu' he- ni- he- hñiih' ni- he- llu'. Ma-ja- ba- ga- lleeh- Dio jaa- hi- ga- laa' kyaay', lä-ja- ba- ga- jä- koq- hweh-, Dio le- lleeh- hi- na- hi- hnääy'. Sa- la- kwaat- hee- na- he- jmee- dsa-, Dio ba' he' hi-

tëeh̄ dsā. ¹² Lã-la- ga-jäh' Dio siih̄ Rebeca: "Hj̄- mäh' ba' jmee' hih' kih' hj̄- jøøh'." ¹³ Juu' na- jeeh' kwee- lä-koo- na-sii- jee' la-: "Jacob ba' ga-lã-hnaā, pero Esau ga-jmãän̄ ta- koo'."

¹⁴ ¿Ha- lä- jäh' jne' ja-? ¿Che' jmee- Dio hlüh' he- jmeey- lä-na-? Ni- miih- sa- la' lä-ja-. ¹⁵ Jëeh', lä-la- ga-jäh' Dio siih̄ Moisé: "Lã-ñih' dsen̄ kih' hj̄- llã- dsen̄ hi- lä-jøh- dsen̄ kyaah' hj̄- llã- dsen̄ ka-lãh'." ¹⁶ Sa- la' kwaat- lä-hnøø' dsa-, ni- kih' he- jmee- dsa- lä-bii'. Ni- miih- sa- la' lä-ja-. Lã-ñih' dsẽ' Dio kih' dsa- hj̄- llã- dsẽy' ba'. ¹⁷ Lã-la- na-sii- juu' kih' Dio lä-koo- ma' ga-hlëeyh' kyaah' Faraón: "Ma-llaan̄ hne- jøøh' mah' jëe' dsa- ha- koh' sa' cha- be' kin- he- mi'jnään̄ nẽ' kyah', mah' lä-ja- lä-kyuu' dsa- jnã' lä-kaa' jmi-gyuu'", ga-jäh' Dio. ¹⁸ Jee' ja- dsa-lã-jnã', lä-ñih' dsẽ' Dio kih' hj̄- llã- dsẽy' hi- lä-ja- kih' hj̄- llã- dsẽy' jmeey' lä-chaayh- cha-ga-miuh̄.

¹⁹ Cher'mah' hne- jwiih' jnã': "¿He-la' ja- bãäh- Dio jne' dsoo'? Jëeh', sa- chaã- ni- jaã- hj̄- lih' ha' kih' Dio kih' he- llã- dsẽy' jmeey'." ²⁰ Pero jnã' jeehn' kyah' lä-la-: "Hne- dsa- ñuuh-, ¿hee- laah' hne- mah' tíchooh' juu' kyaah' Dio?" Sa- le' hlëeh' mi'hya- siiyh' tẽ-hya-: "¿He-la' ma-jmãäh' jnã' lä-na-?" ²¹ Cha- jwẽ' kih' tẽ-hya- jmee' lä- llã- dsẽy'. Kyaah' ja-ba' tu'jii' ja-, jmeey' mi'hya- he- la' na'hñaah' hi- jmeey' mi'hya- wa' la' cha- la'.

²² Hi- ha- lä- jäh' jne' kih' he- la-. Dio hnøøy' mi-jnãäy' lä-koo- ya-jëe' dsẽy', hi- hnøøy' nuu' dsa- ha- lä- la' be' kiyh', pero sa- jmeey' lä- chah' ja-, kwëeh̄- ba' dsẽy' cha-miuh̄ kyaah' hj̄- lle' kih' dsa- nãä' kyaah' dso'jwii'. ²³ Hi- lä-ja- ka-lãh' hnøøy' jëe' dsa- ha- koh' na'hñaah' sa- la' ya-jwii' kiyh', he- mi-jnãäy' kih' hj̄- lä-ñih' dsẽy', he' ba' hj̄- ga-mi-lluuy' lä- ma' to- nẽ' mah' tẽeyh' ya-jwii' kiyh'. ²⁴ Lã-ja-, lä-kye- jne' ma-tëeyh' na'. Hi- ja' ma-la' hj̄- laa' judiu, ja-ba' lä-ja- ma-tëeyh' hj̄- sa' laa' judiu. ²⁵ Lã-koo- ga-jäh' Osea:

Kih' dsa- hj̄- sa- laa' kyaan̄, mi-chee- jnih' "Dsa- kyaan̄".

Dsa- hj̄- sa- ma'hnaā, na' ma-hnaa' jnih'.

²⁶ Ja-ba' jee' ga-jäyh' ja- "Sa- laah' hnãh' dsa- kyaan̄",

ja-ba' jee' ja-, lloo- koo- jmi' jãyh' "Laah' hnãh' joø' Dio jiih'".

²⁷ Ja-ba' lä-ja- ga-hlëeh̄ Isaia kih' dsa- Israel: "Ma-ke- jwëe' jwërte sa'ju- kih' Israel lä-koo- mi-sii' he- cha- cha'hoo' jmi-ñeeh', pero miuh̄ go-te- ba' hj̄- läã'. ²⁸ Jëeh', ma-ra- he- jmee' ba' Dio lä-koo- ga-jãyh' le' kih' hj̄- na- bãäh' dsoo' lä-kaa' jmi-gyuu'. Chah' ba' llay' ta' kyaah' ju'dsoo' jmãh'." ²⁹ He- la- na- ga-jäh' Isaia jãã':

Wa-ra- jäh' kih' Dio, hj̄- cha- ga-lã-jẽ- be' kih', ga-heey' lä-jëe' jne' dsa- Israel, ma' le' jnãn̄- lä-koo- ga-la' kih' hj̄- ma' tääh' jwii- Sodoma kyaah' jwii- Gomorra.

³⁰ Juu' la- ma-jã' lä-la-. Dsa- hj̄- sa- laa' judiu hj̄- sa- ma' jmee- he' ma'hnaayh̄ Dio, ga-hwëey- lluy' lä-llu' he- ga-lã-dsoo' dsẽy'. ³¹ Pero dsa- judiu hj̄- ma' høø' ley ha- lä- jee' ma' hwëey- lluy', sa- ga-liyh' ma' jãy' lluy'. ³² ¿He-la' sa- ga-liyh'? Kih' he- ma' hnooyh- ha- lä- jee' ma' hwëey- lluy' kyaah' he- mi-tjey' ley. Lla- he- ma' jmeey' dsoo' dsẽy' kih' Dio, ga-tëyh' kyaah' kuu' he- jmee' dsa-tẽh' dsa-. ³³ Lã-koo- na-sii- juu' kih' Dio:

Jee' jwii- Sión la- kyen' kuu' he- jmee' dsa-tẽh' dsa-, kyen' hloo- he- jmee' täh' dsa-.

Pero hj̄- jmee- dsoo' dsẽ' kiyh', jih'koh' sa- jãy' kyaah' o-hih'.

10

Gājā' ta' koo' dsa' Israel, kih' he' sa' ga' lā' dsoo' dsēy'

¹ Øøhn¹, ma'ra' ju'dsoo', lä'kaa' tuh'dsēn' hnoon' wa' lää' dsa' Israel, lä'ja' ngiñ' kiyh' kih' Dio. ² Jnä' jmeen' ju'dsoo' kiyh', ma'ra' he' kwa' bih' be' hnaayh' Dio pero sa' ngēēy' ha' lä' hnøø' Dio. ³ Sa' ngēēy' ha' lä' jmää' Dio lluu' dsa'. Hnooyh' ha' lä' jee' hwēēy' lluu' kyaah' lä'jē' he' jmeey' hñii' bih', he' ja' sa' jmeey' he' ha' lä' jmää' Dio lluu' dsa'. ⁴ Kyaah' Cristo ga' lā' te' ley kih' Moisé mah' hwēē' lluu' dsa' hi' ma' dsoo' dsē' kiyh'.

⁵ Moisé ga' jmeeh' juu' ha' lä' jee' hwēē' lluu' dsa' kyaah' ley. Ga'jāyh' lä' la': "Cher'mah' hi' ga' mi'te' kih' ley ja', ja' ba' ley ja' jmee' chaay'." ⁶ Pero he' hwēē' dsa' lluu' kyaah' he' ma' dsoo' dsēy', lä' la' ba' ga' jāh' Moisé: "Ta' jmee' huu' dsē' lä' la': ¿Hi' na' wii' gyuuh'?" (He' la' hnøø' jāh': hnøøy' he' dsa' kyaay' Cristo.) ⁷ "Ni' ta' jmee' huu' dsē' lä' la': ¿Hi' na' jñaa' ta' neh' hwa'?" (He' la' hnøø' jāh': lä' koh' lä' ma' na' juu' ba' Cristo mah' dsa' chaayh' jee' kih' hi' na' juu'.) ⁸ ¿Hee' ga' ga' jāh' Moisé? "Jāh' go' te' ba' cha' juu' la' kyah', ma' hä' ba' hoo' hi' ma' hä' ba' neh' tuh' hoh' ka' läh'", ga' jāyh'. He' la' ba' ja' juu' he' kwa' jnääh', he' hnøø' jmeen' dsoo' dsē' jne'. ⁹ He' ja', cher'mah' hñaa' jwah': "Jesús laa' Dsa' jøøh' kyaan'", hi' cher'mah' jmeeh' dsoo' hoh', Dio ga' chaayh' jee' kih' hi' na' juu', ma' laah' ba' hne'. ¹⁰ Jēēh', kyaah' he' ma' dsoo' dsē' jne', hwēē' jne' lluu'. Hi' kyaah' he' jāh' jne', Jesús he' laa' Dsa' jøøh' kyaan', lä' jwē' ja' ma' na' laa' ba' jne' ja'. ¹¹ Jee' na' sii' juu' kih' Dio, jāh' lä' la': "Ga' lā' jēē' hi' ma' dsoo' dsē' kiyh', jih' koh' sa' jāy' kyaah' o' hih'." ¹² Kwee' ba' laa' dsa' judiu kyaah' hi' sa' laa' judiu. Jēēh', jaa' ba' Dio kyaa' jee' lä' jēē'. Ja' kyaah' hih' mi' jāāy' lä' jēē' hi' tāāh' ngii' kiyh'. ¹³ Lä' la' na' sii' ka' läh': "Lä' jēē' hi' chuū' kyaah' Dsa' jøøh' jñän', hi' he' ba' lää'."

¹⁴ ¿Ha' lä' ngii' dsa' kih' Dio cher'mah' sa' ma' dsoo' dsēy' kiyh'? ¿Hi' ha' lä' lä' dsoo' dsēy' kiyh', cher'mah' sa' ma' nuuy' juu' kiyh'? ¿Ha' lä' nuu' dsa' cher'mah' sa' chaā' hi' kwa' juu'? ¹⁵ ¿Ha' lä' kway' juu' cher'mah' sa' chaā' hi' ma' cheey'? Lä' koo' jāh' jee' na' sii': "Peer' na' hñaa' la' wa'ra' ja' jaa' hi' ngēē' ju' hmēē' he' jmee' hii' ti' kih' dsa'."

¹⁶ Pero ja' lä' jēē' israelita ma' heeh' ju' hmēē' la'. Nuu' da' lä' koo' ga' jāh' Isaia: "Hne' Dsa' jøøh' kyaan', ni' jaa' dsa' sa' ma' heeh' juu' he' ma' kwa' jnääh' la'", ga' siiyh' Dio. ¹⁷ He' ja', wa'ra' ga' nuu' jne' ju' hmēē', jmee' dsa' lä' dsoo' dsē' jne'. Hi' juu' he' nuu' jne' ja', la' juu' kih' Dio ba' ja'.

¹⁸ He' ja' ngiñ' ka' läh' juu': ¿Che' sa' ma' nuu' israelita juu' la' jāā'? ¿Ha' lä' sa' ma' nuuy'? Lä' koo' jāh' juu' kih' Dio:

Lä' kaa' jmi' gyuu' ma' lloo' juu' kiyh',

lä' ku' lä' jii' hwa' ma' nuu' dsa' juu' la'.

¹⁹ Jwahn' ka' läh': ¿Che' sa' ga' lā' ngēē' dsa' Israel? Nuu' da' hnäh'. To' nē' Moisé ga' ngēē' juu' kih' dsa' he' lä' koo' ga' jāh' Dio siiyh':

Jmeen' lä' lleeh' hnäh' kyaah' dsa' hi' sa' laa' kwaat',

llan' hñii' kyah' hnäh' kyaah' dsa' hi' sa' ngēē' ni' miih'.

²⁰ Hi' lä' ja' ka' läh' Isaia ga' tuu' dsēy' ga' juyh' kih' dsa' he', kyaah' juu' he' ga' ngēē' Dio kiyh':

Dsa' hi' sa' ma' hnaah' jnä' ga' jnäāyh' jnä',

ga' mi' jñän' hñiñ' kih' hi' sa' ma' chuū' kyaah' jñä', ga' jāh' Dio.

21 Pero kih' dsa- Israel, ga-jäyh' ka-läh': "Lä-jëe' jmi' ga-hiin' goon- né kyah' hnäh'. Peer- cháah- hnäh', sa- hii- lä-nuuh' hnäh' kin-."

11

Ma-ra he- ga-laq' ba' ko-llaq' dsa- Israel

1 ¿Ha- lä- jwahn' ja-, che' ga-bee' Dio lä-jëe- dsa- kyaq'? Ni- miih- sa- la- lä-ja-. He' ba' israelita jnä'. He' ba' sa'ju- kih' Abraham jnä', hi- laan' sa'ju- kih' Benjamín. 2 Sa- ga-bee' Dio lä-jëe- dsa- hi- ga-lleeyh- jää'. Che' sa- neh' hnäh' ha- lä- na-sii- kih' Elía, he- ga-hnëy' dsa- Israel dsa-gooy', lä-koq- ma' ga-chuuy' kyaah' Dio. 3 "Dio Dsa jøøh' kyaan-, dsa- he' ma- jngëeh- lä-jëe- dsa- hi- ma- ngëe- juu' kyah' hi- ma-heey' lä-jë- na'hyoo' kyah'. Hfiii' ba' jnä' ma- jän', hi- hnøoy' jngëeyh' jnä' ka-läh'", ga-jäh' Elía. 4 Nu- da', ha- lä- ga-jäh' Dio siiyh': "Na-hään- ga-gyii' mil dsa-nuuh- hi- laq' kyaan- hi- sa- ma- juuh' jné' cha-né Baal." 5 Ja-ba' lä-ja- na', ma- cháa- ga-miih- dsa- Israel hi- ma-na-lleeh', kih' he- llu' dsë' Dio kyaayh'. 6 Cher'mah' ma-na-lleeyh', kih' he- llu' dsë' Dio, ja- kih' he- ga-jmeey' ta' llu' ja-. Hi- wa-ra- jäh' kih' ma-na-lleeyh' kih' he- ma-jmeey' ta' llu', mo-so- la- kwaat- he- llu' dsë' Dio kyaayh'.

7 ¿Ha- ba' lä- ga-la' ja-? Sa- ga-jnøøh' dsa- Israel he- ma- hnooyh-. Lä-jëe- hi- na-lleeh' kyaq' Dio, hi- he' ba' ga-jnøøh'. Pero kih' hi- jñah' he' ga-jmee' Dio hweh- dsëy' cha-gamiih-. 8 Lä-koq- na- sii': "Dio ga-kah' ga-gwëh' huusdë- kih' dsa- he', hi- ga-jmeey' sa- jnä' mi-nëy' hi- ga-jmeey' ga-la-gwëy'. Hi- lä-ja- ga-jäy' lä-jiuh' na'." 9 Hi- ga-hlëeh' David kih' dsa- he' ka-läh':

Lä-jë- he- llu' he- ma-hñah- hnäh' wa' dsa-jiuh- lä-koq- sa-lä' hi- lä-koq- sa-hma' ka-läh'.

Mah' he- ja- jmee' tëh' hnäh', hi- ja-ba' he- ja- la- jñeeh' hnäh'.

10 Wa- tuu' mi-nëh' hnäh' mah' sa- le' jëeh' hnäh',

wa- jluu' ka-luuh' hnäh' lä- ma-na-jluu' na- kyaah' løø' he- kyeh' hnäh' na-, ga-jäh' David.

11 He-ja- jwahn': Lä- ma' ga-tëh' dsa- Israel, ¿che' lä- ga-tayh' ja-ba'? Ni- miih- sa- la' lä-ja-. Ta-la' kih' he- ga-tëyh' ja-, he-ja- ga-na' jwë' lää' dsa- hi- sa- laq' israelita mah' lä-ja- lä-hee' dsë' dsa- Israel hnaayh' Dio ka-läh' lä-hmëe'. 12 Kih' he- ga-tah' dsa- Israel dsöo', he-ja- ga-la' llu' kih' lä-jëe- dsa- jmi-gyuu-. Hi- kih' he- ga-jäy' ta' koo', he-ja- jñaah' la' kih' hi- sa- laq' judiu. Ha- ga- sa- le' llu' cha-gamiih- kih' lä-jëe- dsa- wa-ra- ga-jeeyh- ka-läh' kyaah' Dio.

13 Pero cha- he- jwëehn- hnäh' dsa- hi- sa- laq' judiu. Jëeh' na-hñaan' laan' apóstol mah' hlëëhn' dsa- hi- sa- laq' judiu, he-ja- jmeen' kyeé' ta- he- jmeen' la-. 14 Hnoon' wa-ra- jäh' kih' dsa- hi- te-ju- kin' kyaah', lä-lliyh' kyaah' hnäh', ha- ga- che- lä-ja-, lä-hee' dsëy' hnaayh- Dio ka-läh', mah' lää' ko-llaq'. 15 Kih' he- ga-jä' ta' koo' dsa- judiu, he-ja- ga-jiuh' juu' kih' dsa- jmi-gyuu- kyaah' Dio. ¿Ha- lä- le' kih' dsa- judiu, wa-ra- ga-jeeyh' kyaah' Dio ka-läh'? Le' kiyh' lä-koq- he- ma-lä-jiuyh' he- ma' na- juuy'. 16 Cher'mah' la' kwaat-, la' kih' Dio he-niuh' he- hwëe- to-në', lä-ja- la' kiyh' ka-läh' lä-jë- tu'ka' he- dsa- cháa'. Hi- cher'mah' la' kih' Dio jmoo' hma-, lä-ja- la' kiyh' sa-goh' ka-läh'.

17 Dsa- judiu he' laa' lä'koo- sa'goh' hma- olivo llu'. Lä'koo- dsa-hla' goh' hma-, lä'ja- ga-la' kih' ko-lla' dsa- judiu he'. Hi- hne- dsa- hi- sa- laa' judiu, laah' lä'koo- sa'goh' hma- olivo nuu-. Hi- ma-heh- hne- hoo' dsa- judiu he', lä'koh' he- ma-na' chuh- dsoh' hma- olivo llu'. Hi- kyaah' he- ja-, ma-tëeh' be' ma-laah' koo- ba' kyaah' hma- olivo ja-. 18 Ta- jmää- hñaa'h' joo'h' kyaah' gooh' hma- ja-. Jëeh' sa- cha- he- kih' he- jmää'h' hñaa'h' joo'h'. ¿Che' sa- ñeh', ja- he' hne- aäh' jmoo' hma- ja-? Jmoo' hma- ja- ba- aäh- hne-.

19 Ha- ga- che- ga-chiih' jnä': "Ga-hla' gooh' hma- olivo ja-, he- ja- ga-kwa' jwë' kin- he- ga-hen' hoo' dsa- judiu he'." 20 Dsoo' ba- lä'ja- ga-la'. Pero Dio ga-hwëë' dsa- he' hoo' jee' ma' tääyh', kih' he- sa- ga-jmeey' dsoo' dsëy'. Hi- hne-, llu' la' kyah', kih' he- ma-dsoo' hoh'. He- ja- ta- jmää- hñaa'h' joo'h', hnoo' wa' gah' ba'. 21 Jëeh', cher'mah' sa- ga-lä' joh' dsë' Dio kyaah' sa'goh' hma- llu' ja-, ni- lä'ja- sa- lä'joh- dsëy' kyaah' hne-.

22 Kye- da' hnäh' kwaan', cha-miih- llu' dsë' Dio hi- lä'ja- hääy' ka-läh'. Kyaah' dsa- hi- ga-hwëëy' he', ga-lä'hääy'. Pero kyaah' hne- llu' dsëy', cher'mah' sa- jmeeh- ta- koo' he- llu' dsëy' kyaah' hne-. Pero cher'mah' ga-jmeeh- ta- koo', le' kyah' lä'koo- ga-la' kih' dsa- he'. 23 Cher'mah' dsa- he' ga-jëeh' ka-läh' jmeey' dsoo' dsëy' kih' Dio, dsa-heey' ka-läh' hoo' jee' ma' tääyh'. Dio cha- cha-miih- be' kih'. Le' chaayh' ka-läh' lä'hmëë'. 24 Hne- dsa- hi- sa- laa' judiu, hi- ma-laa' kyaah' hma- olivo nuu-, ga-laah' hne- kyaah' hma- olivo llu', ma-ke- sa- lle- ma' le' lä'ja-. Ha- ga- sa- le' chuuh' ka-läh' sa'goh' hma- olivo llu' kyaah' ma-ra- chaah' kih'.

25 Joo'h', hnoon' lä'ngëeh' hnäh' juu' he- ma' na- hmää' jää' mah' sa- jmää'h' hnäh' hñaa'h' kaah'. Dsoo' ba' ga-lä' chaah' dsa- Israel pero ja- lä'jëë-. Kih' he- ja-, ga-jäy' ta- koo' lä'jiuh' dsëë' lä'jëë- hi- sa- laa' judiu heeyh- juu' kih' Dio. 26 Ma-ja- ga-lää' lä'jëë- dsa- Israel, lä'koo- na-sii- juu' kih' Dio:

Jwii- Sión ya-hëë' ja- hi- lää- dsa-,
chey' dso'kye- kih' lä'jëë- sa-ju- kih' Jacob.

27 He- la- ja- hmooh' he- ga-jmeen' kyaah' dsa- judiu,
wa-ra- ga-të' jee' chen' dso'kye- kiyh', ga-jäh' Dio.

28 Dsa- judiu he' na-hooyh' kih' ju'hmëë', he- ja- ga-la' llu' kyah' hnäh'. Pero ta-la' kih' he- ma-na- lleeh' dsa- judiu he', he- ja- lä- ma-hnäa' ba' Dio, kih' he- ga-lä' hnäy' dsa- ma-gyuh' kyaah' jnääh'. 29 Wa-ra- ga-tëeh' Dio dsa-, sa- mi-siyy' juu' kiyh'. Hi- lä'ja- wa-ra- ga-kwëëyh' dsa- he- la- kwëëyh', sa- koo' ka-läh'. 30 Jää' ba' sa- ma-nuuh' hnäh' kih' Dio, pero ma-lä' ñih' dsëy' hnäh' kih' he- ga-lä' chaah' dsa- judiu kyaayh'. 31 Ja- ba- lä'ja- na', sa- nuuh' dsa- judiu he' kih' Dio. Pero ma-ra- he- lä' ñih' ba' dsë' Dio kyaayh', lä'koo- ga-lä' ñih' dsëy' kyah' hnäh'. 32 Ga-kwa' ba' Dio jwë' he- ga-lä' chaah' ga-lä'jëë- dsa- mah' lä'ja- lä' ñih' dsëy' kih' lä'hi- në' ba'.

33 He- ba' che- kyuuh' Dio. Peer- cha- cha-miih- huusë- kiyh'. Ni- ja- sa- lloo- lä'ngëë' lä'koo- la' hih' he- jmeë- Dio, hi- ni- sa- dsëë' jne' lä'ngëë' jne' ha- lä' la' jwë' kiyh'. 34 ¿Ha- cha- hi- ngëëh' ha- lä- la' huusë- kih' Dio? ¿Ha- cha- hi- lih' kwëëyh' nuuh'? 35 ¿Ha- cha- hi- ga-kwëëh' Dio miih- he- cha- kiyh', mah' jmeey' bii' jiuh' Dio ka-läh'? 36 Jëeh', lä'jë- he- cha-, gwa' kih' Dio ba' ja-, hñii' bih' ga-jmeey', kiyh' ba' la' ga-lä'jë-. Lä'ja-, wa- jmeen' juuh' kih' Dio jnä- lä'jë- joh' jmi- cha-. Wa- la- lä'ja-.

12

Hnøø' ngëë' jne' hñaan' kih' Dio

¹ Øøhn', lä' llu' he' ga' lä' ñih' dsë' Dio jne', he' ja' na' chuun' kyaah' hnäh' ngëë' hnäh' hñaah' kih' Dio lla' he' jngëeh' hnäh' jah' në' na' hyoo'. Jëeh' he' ngëë' jne' hñaan' kiyh', he' na' ba' la' na' jngëeh' kih' Dio hi' tih' dsëy' ka' läh'. Koo' he' na' ba' lle' kih' jmeeh' hnäh' hi' jmee' jmiä' kiyh'. ² Ta' jmee' hnäh' lä' koo' jmee' dsa' jmi' gyuu'. Hnøø' lä' sëeh' hnäh', wa' lä' hmëë' huu' dsë' kyah' hnäh' mah' lä' kyuuu' hnäh' lä' jë' he' tih' dsë' Dio. Jëeh', sa' jmää' kiyh' he' la' wa' la' cha' la'. He' llu' jmah' ba' tih' dsëy'.

³ Na' hñaan' ta' la' kih' he' llu' dsë' Dio kyaah' jnä', he' ja' jwëëhn' hnäh', ta' ngëë' hnäh' jwë' lä' koo' laah' hnäh'. Jmee' hnäh' huu' dsë' lä' koo' lle' kyah' hnäh' ba' kyaah' lä' koo' te' he' ma' hñah' hnäh' kih' Dio. ⁴ Lä' koo' la' kih' jmi' ngo' jnän', cha' cha' miih' he' na' ku' na' chah' kyaah', pero sa' la' koo' ba' ta' kiyh'. ⁵ Ja' ba' lä' koo' la' jmi' ngo' jnän', lä' ja' jwëë' jne' kih' Cristo, hi' koo' ba' ma' laa' jne' jee' lä' jëë' jne' kyaayh'. He' ja' la' lä' koo' he' na' ku' na' chah' lä' jëë' jne' ko' jøh'. ⁶ Lä' jaa' lä' jaa' jne', ga' hñah' jne' ma' koo' nëe' ta' he' jmeen', kih' he' llu' dsë' Dio kyaah' jne'. He' ja', cher' mah' hi' ga' hyoh' ta' he' ngëëy' juu' kih' Dio, wa' ngëëy' lä' koh' te' he' ma' lä' dsoo' dsëy' ba'. ⁷ Hi' cher' mah' hi' ga' hyoh' ta' he' jmeey' ta' he' kih' dsa', wa' jmee' bih'. Hi' cher' mah' hi' ga' hyoh' ta' he' mi' tëëy' dsa', wa' mi' tëëy' ba'. ⁸ Hi' cher' mah' hi' ga' hyoh' ta' he' hlëëyh' dsa', wa' hlëëh' bih'. Hi' hi' ga' hyoh' ta' he' kway' he' cha' kiyh' kwëëyh' dsa' kyaayh', wa' kwa' bih' ja' kyaah' hih'. Hi' hi' ga' hyoh' ta' he' kay' në' kih' dsa' kyaayh', wa' jmee' bih' kwee'. Hi' hi' ga' hyoh' ta' he' lä' ñih' dsëy' kih' dsa', wa' jmeey' lä' kaa' tuh' dsëy'.

⁹ Jmee' hnaah' dsa' kyaah' pero ja' koo' jmeeh' ba'. Jmee' hnäh' ta' koo' he' hliih', go' taah' hnäh' koo' hweh' kyaah' he' llu' jmah' ba'. ¹⁰ Wa' hnaah' hnäh' øøh' hnäh' lä' koo' lle' kih'. Jmee' kyeë' ga' øøh' hnäh' lä' koh' ga' hñaah' hnäh'.

¹¹ Kwa' hnäh' be', ta' jmee' hnäh' jwëh' hnäh'. Jmee' hnäh' ta' he' kih' Dsa' jøøh' jnän' lä' kaa' tuh' hoh' hnäh'.

¹² Wa' jëë' hoh' hnäh' kih' he' ma' cha' o' jøh' dsë' kyah' hnäh'. Wa' jøh' hoh' hnäh' he' jëeh' hnäh' wii', ta' tu' hnäh' he' chuuh' hnäh' kyaah' Dio.

¹³ Kwa' be' kih' hi' laa' kyaa' Dio cher' mah' cha' he' jmee' bi' kiyh'. Heeh' hnäh' llu' lä' jëë' hi' tëë' cha' neh' kyah' hnäh'.

¹⁴ Chiuh' Dio, wa' mi' jaa' lä' jëë' hi' jmeeh' hnäh'. Ngii' llu' kiyh', ta' jwä' dso' jwii' në' kiyh'.

¹⁵ Wa' jëë' hoh' hnäh' kyaah' hi' jëë' dsë', hoo' hnäh' kyaah' hi' hoo'.

¹⁶ Wa' hii' koo' ba' huu' dsë' kyah' hnäh'. Ta' jmää' hnäh' hñaah' kaa', heeh' hnäh' hi' tä' ñee'. Ta' jmee' hnäh' kyuuu' cha' miih'.

¹⁷ Ta' jiih' hnäh' hliih' kih' ni' jaa' hi' jmee' he' hliih' kyah' hnäh'. Kwa' hnäh' be' ha' lä' jee' jmeeh' hnäh' he' llu' kih' lä' jëë' ba'. ¹⁸ Lä' jiih' jee' le' kwa' hnäh' be' go' taah' hnäh' llu' kyaah' lä' jëë' dsa'. ¹⁹ Øøhn' hi' hnaan', ta' tëh' hnäh' jwii' kih' dsa'. Hfii' ba' Dio ga' tëë' heeyh' wii', lä' koo' ma' na' sii': "Jnä' ba' tëehn' jwii' kiyh', jnä' ba' mi' hmaahn' kiyh'", ga' jäh' Dio. ²⁰ Lä' ja' na' sii' ka' läh': "Cher' mah' kyoh' hi' na' høøh' kyah' hnäh', kwëëyh' he' kuyh'. Hi' cher' mah' lä' kii' dsëy', kwëëyh' he' hiih'. Kyaah' he' jmeeh' hnäh' lä' ja', ja' o' hih' kih' hi' na' høøh' kyah' hnäh'." ²¹ Ta' kwa' jwë'

lla-dsëë he- hliih¹ kyah¹ hnäh¹. Jmee¹ hnäh¹ he- llu¹ jmah¹ ba, lä-jwë¹ ja- lla-dsëë hnäh¹ kih¹ he- hliih¹.

13

Hnøø¹ mi'te' jne' kih' dsa-ta'

¹ Lä-jëë¹ jne¹, jmee¹ bi¹ mi'te' jne' kih' dsa-ta'. Jëeh¹ ni¹ jaä¹ dsa-ta' sa¹ tääh¹ ta-la¹ tääh¹. Kih¹ Dio ba' ja' he- na-hñaä¹ lä-jëë¹ dsa-ta'. ² Cher'mah¹ hi¹ chaah¹ kyaah¹ dsa-ta', he- chaayh¹ kyaah¹ mada¹ he- ga'jmeë¹ Dio ba' ja-. Hi¹ hi¹ jmee¹ lä-ja-, hnooyh¹ ha- lä-jwë¹ jee' dsooy¹ kyaah¹ dso'jwii¹ ba' ja-. ³ Sa¹ tääh¹ dsa-ta' mah¹ jøøyh¹ hi¹ jmee¹ he- llu¹. Hi¹ jmee¹ he- hliih¹ ba' hi¹ goo¹ kiyh¹ kyaah¹ dsa-ta'. Cher'mah¹ sa¹ hnooh¹ hi¹ goo¹ kyah¹ kyaah¹ dsa-ta', jmee¹ he- llu¹ jmah¹ ba' mah¹ hlëëyh¹ llu¹ kyah¹. ⁴ Dsa-ta' hi¹ tääh¹ na-hñaä¹ kih' Dio, na-hñaay¹ jmeey¹ he- llu¹ kyah¹. Pero cher'mah¹ jmeeh¹ he- hliih¹, he- ja- ba' hi¹ goo¹ kyah¹. Jëeh¹ sa¹ tääh¹ dsa-ta' he- koo¹ laay¹ dsa-ta' ta' jmah¹. Na-hñaay¹ kih' Dio mah¹ llay¹ ta' lä- hnøø¹ kih' hi¹ jmee¹ he- hliih¹ ba'. ⁵ Jmee¹ bi¹ mi'te' jne' mada¹ kih' dsa-ta' mah¹ sa' jmeeyh¹ jne'. Hi¹ lä-ja- jmee¹ bi¹ mi'ten mah¹ sa' cha- he- kih' hñii¹ hñii¹ dsë¹ jnän¹.

⁶ Hi¹ lle¹ kih' mi-hmaah¹ dsa- ku'sih¹. Jëeh¹ dsa-ta' na-hñaay¹ jmeey¹ lä-koo¹ hnøø¹ Dio ba', koo¹ he- na- ba' la' ta' kiyh¹. ⁷ Hnøø¹ mi'hmaah¹ hnäh¹ lä-jë¹ he- ääh¹ hnäh¹. Cher'mah¹ koo¹ dsa- ku'sih¹, lle¹ kih' mi'hmaah¹ hnäh¹. Cher'mah¹ he- ga' ga-tëh¹ hnäh¹ mi'hmaah¹, ja- mi-hmaah¹ hnäh¹. Ja- jiih¹ hnäh¹ juu' llu¹ kyaah¹ lä-jëë¹ hi- laa¹ ta' hi¹ wa' gah¹ hnäh¹ miih¹ kyaayh¹.

⁸ Ja- mi-hmaah¹ hnäh¹ he- ääh¹ hnäh¹ kih' dsa¹. He- ää¹ jne' kih' dsa¹ dsa-llaä¹ ba'. Pero he- hnää¹ jne' dsa-kyaahn¹, jiih¹ koh¹ sa¹ ää¹ jmi¹ llaä¹. Jëeh¹, he- hnää¹ jne' dsa-kyaahn¹, he- ma- mi-te' jne' lä-koo¹ jäh¹ ley ba' ja-. ⁹ Lä-la- jäh¹ ley: "Ta¹ kaah¹ wa' hi- cha- hi-, ta¹ jngëeh¹ dsa-, ta¹ hii¹ kih' dsa¹, ta¹ bääh¹ dsa- kyaah¹ juu' ta' juu', ta¹ wa' heë¹ hoh¹ he- ga' cha-", hi- cha- ga' jyoh¹ nuuh¹ he- lle¹ në¹ ley. Pero ma-mi-teh¹ ba' hne- lä-jë¹ nuuh¹ la-, cher'mah¹ jmeeh¹ lä-koo¹ jäh¹ jee' la-: "Wa' hnaah¹ dsa-kyaah¹, lä-koo¹ hnaah¹ hñaah¹." ¹⁰ He- hnää¹ jne' dsa-kyaahn¹, sa' cha- jwë¹ jmeen¹ he- hliih¹ kiyh¹. Lä-jwë¹ ja-, dsa-lä-te¹ lä-koo¹ lle¹ në¹ ley.

¹¹ Kye¹ da' hnäh¹ kwaat¹ ha- lä- ngoo¹ la' jmi-gyuu¹. Hnøø¹ na-në¹ jne', jëeh¹ ma- ngoo¹ ya' jäh¹ he- lää¹ jne'. Miih¹ ga' hnøø¹ na', lä-koh¹ ma' ga' heeh¹ jnih¹.

¹² Ma' ngoo¹ hwë¹ ba' la-, ngoo¹ ya' jäh¹ jmi¹. Mo-so¹ wa' jmeë¹ ga' jne' he- hliih¹ lä-koo¹ tëë¹ dsa- jmee¹ ta-la¹ hwë¹. Wa' mi'lluu¹ jne' hñaan¹ lä-hnøø¹ kih' hi- tääh¹ jee' wa' je-. ¹³ Wa' jmeen¹ he- llu¹ jmah¹ ba, lä-koo¹ tëë¹ dsa- jmee¹ jmi¹. Sa¹ wa' kih' hiih¹ ga' ngëë¹ jwëë¹, ni¹ he- jmeen¹ cha' hiih¹, hi- më¹ hi- hñiih¹ sa¹ wa' jmeen¹ wa' la' cha- la', ni¹ he- ga' jyoh¹ he- la' o-hih¹, ni¹ he- hnee¹ jne', ni¹ he- wii¹ dsë¹ jne'. ¹⁴ Wa' dsa'toohn¹ koo¹ hweh¹ kyaah¹ Jesucristo Dsa-jøøh¹ jnän¹. Sa¹ wa' jmeen¹ he' kih' he- ngii¹ jmi-ngo¹ jnän¹.

14

Ta' wa' jmeen' jeh' dsë' øøh' jne'

¹ Heh¹ hnäh¹ hi¹ sa¹ beë¹ kyaah¹ he- ma-dsoo¹ dsëy¹. Ta¹ hlëëh¹ hnäh¹ kyaah¹ juu' wii¹, cher'mah¹ sa¹ ga' ma-kyuu¹ lä-koh¹ hnäh¹. ² Ko-llaä¹ laä¹ le¹ ba' kuyh¹ lä-jë¹ he- cha-. Hi¹ ko-llaä¹ hi¹ sa¹ cha- be¹ kih¹, kuyh¹ ma-la¹ mi¹ he- jngëë¹ dsa- ba'. ³ Hi¹ laä¹ le¹ ba' kuyh¹ lä-jë¹, sa¹ wa' mi-kwayh¹ kih' hi- sa¹

kuh-. Hi+ hi- sa+ kuh-, sa+ wa+ kyey+ kwaat+ kih+ hi- kuh-, jëeh+ ma+ heeh+ ba+ Dio kiyh'. 4 ¿Hee- laah+ hne-, he- kyeh+ kwaat+ kih+ hi- laa+ kyaa+ jñah'? Hñii' ba+ dsa-juu' ñe- che+ jmeey+ he- llu' o che+ jmeey+ he- hliih'. Pero ma+ ra+ he- go+ hëë+ bih+ llu', jëeh+ Dio cha+ cha+ miih+ be+ kih', sa+ kway+ jwë+ täyh'.

5 Ko-llaa+ jmee+ kyeë+ ga+ koo- jmi+ lä+ koh+ ga+ jyoh+ jmi+. Hi+ chaa+ jñah+ ka- läh', laay', kwee- ba+ la+ lä+ jë+ jmi+. Pero lä+ jaa+ lä+ jaa+ hnäh', koo- hä+ ba+ jmee+ hnäh' huu+ dsë- ha- lä+ jmeeh+ hnäh'. 6 Hi- hoo+ koo- jmi+, kih+ Dio ba+ ja- jmeey+. Hi- sa+ jmee+ he+ kih+ koo- jmi+, kih+ Dio ba+ ja- jmeey+ ka- läh'. Hi+ hi- kuh- lä+ jë+ nëë', he- jmeey+ kih+ Dio ba+ ja-, jëeh+ kway+ ti'hmaah+ kih+ Dio. Hi+ hi- sa+ kuh- lä+ jë+ nëë', lä+ ja- he- jmeey+ kih+ Dio ba+ ja-, hi+ kway+ ti'hmaah+ kih+ Dio ka- läh'. 7 Jëeh', ni+ jaa- sa+ chaa- ta- la+ chaa- hñii', hi+ ni+ jaa- sa+ juu+ ta- la+ juu+. 8 Cher+ mah+ chaa- jne', kih+ Dio ba+ ja- chaa- jne'. Hi+ cher+ mah+ ga+ juu+ jne', kih+ Dio ba+ ja- juu+ jne'. Lä+ ja- cher+ mah+ chaa- jne' o cher+ mah+ ga+ juu+ jne', laa+ jne' kyaa+ Dio ba'. 9 Kih+ he+ ja-, ga+ juu+ Cristo hi+ ga+ lä+ jiiyh+ ka- läh' mah+ leey+ juu+ hi- ma- na- juu+ hi+ leey+ juu+ hi- chaa- ka- läh'.

10 Pero hne-, ¿he- la+ kyeh+ kwaat+ kih+ øøh'? Hi+ hne- ka- läh', ¿he- la+ mi+ kwah+ øøh'? Lä+ jëë+ ba+ jne' dsa+ nøø+ cha+ nē+ Cristo mah+ kay+ ju+ dsoo' jñan'. 11 Jëeh', lä+ koo- na- sii-:

Jmeen+ dsoo', ga+ jah+ Dio, lä+ jëë+ dsa- juu+ jne' cha+ nēn+,
lä+ jëë+ dsa- jmi+ gyuu+ hä+ kih+ Dio.

12 Kyaah+ juu+ la- dsa- lä+ ngëë+ jne', lä+ jëë+ ba+ jne' ngëen+ kwaat+ jñan+ cha+ nē+ Dio.

13 He+ ja- mo+ so+ wa+ kyan+ kwaat+ kih+ dsa+ kyaahn'. Llu+ ga+ wa+ jmeen+ lä+ la- ba'. Sa+ wa+ jmeen+ tēh+ øøh+ jne' ni+ he- jmee+ jne' jeh+ dsëy'. 14 Kih+ he- kyaahn+ Jesús Dsa+ jøøh+ jñan', he+ ja- man+ kwee- ni+ koo- sa+ cha- he- soh+ ta+ la+ soh+ hñii'. Pero cher+ mah+ cha- he- laa+ dsa- soh+ kih+ hi- he- lä+ ma+ ngoo+ ja- ba+ soh'. 15 Cher+ mah+ ga+ jmeeh+ jeh+ dsë+ øøh', kih+ he- ma+ kuh+ koo- nëë+ ma+ he- sa+ kuyh-, he- mo+ so+ hnaah+ ba+ hnih+ ja-. Ta+ heë+ dsë+ øøh+ kyaah+ he- kuh-, jëeh+ Cristo ga+ juu+ kiyh'. 16 Lä+ ja- ta+ kwa+ jwë+ hlëeh+ dsa+ wi+ kih+ koo- he- jmää+ jñan'. 17 He+ ga+ nøø+ jne' kyaah+ juu+ kih+ Dio, sa+ la+ kih+ he- kih+ hih+ jne'. Pero he- jmee+ jne' he- llu', he- hii+ ti+ jñan+ kyaah+ øøh+ jne', hi+ he- jëë+ dsë+ jne' lä+ koo- kwa+ Jmi+ lle+ Na+ jngii', he- ja- ba+ kyeë+ jñan'. 18 Cher+ mah+ jmee+ ba+ jne' he- na+ jee+ hnäh+ jne' Cristo, he- na- ba+ tih+ dsë+ Dio hi+ lä+ ja- ka- läh+ tih+ dsë+ dsa-.

19 He+ ja- wa+ kwan+ be+ wa+ hnøøhn+ ha- lä+ jee+ hii+ ti+ jñan+ hi+ wa+ hnøøhn+ ha- lä+ jee+ tēë+ jne' cha+ ga+ miih+ be+ ko+ jøøh+ kyaah+ øøh+ jne'. 20 Ta+ heë+ ta+ kih+ Dio kyaah+ he- kuh- huh'. Ju+ dsoo', ga+ lä+ jë+ ba+ he- kih+ hih+ jne' na+ jngii+'. Pero la+ hliih+ cher+ mah+ ga+ jeh+ dsë+ øøh+ kyaah+ he- kuh- huh'. 21 Kih+ he+ ja-, llu+ ga+ cher+ mah+ sa+ kuh+ ngo', he- sa+ huh+ jmi+ mi+ jēh+ ma+ ää-, ni+ sa+ jmeeh+ ni+ koo- ni+ he- ga+ jyoh+, he- kyaah+ jmeeh+ tēh+ øøh+ jne'. 22 Hi+ hne-, che+ jmeeh+ dsoo' llu+ ba+ he- kuh- lä+ jë+, wa+ la+ kyah+ hñaa+ ba+ kyaah+ Dio. La+ llu+ kih+ hi+ sa+ hñii+ huu+ dsë- kih+ wa+ ra+ ga+ kuyh- lä+ jë+ he- laay+ llu'. 23 Pero cher+ mah+ hi+ jmee+ to+ dsë+ kih+ he- kuh+ hihy-, ma+ na+ bääyh+ dsoo' ba+ ja-, kih+ he- sa+ ma+ kuyh- lä+ kaa+ tuh+ dsëy'. Hi+ lä+ ja- kih+ lä+ jë+ he- jmee+ jne', cher+ mah+ sa+ la+ kyaah+ koo- ba+ huu+ dsë-, ma+ la+ dso+ kye- ba+ ja-.

15

¹ Jne' hĭ- beē' kyaah' he- ma-dsoo' dsēn-, wa' jmeen' jōh- dsē- jne' kyaah' hĭ- sa' cha- be' kih'. Sa' wa' jmeen' lā' koō- hnōō' jne' hñaan'. ² Lā' jaa- lā' jaa- jne' wa' jmeen' he- tih- dsē' dsa-kyaahn' ba' mah' wa' la' llu' kiyh' hi- lā' ja- lā' cha- cha-ga' miih- be' kiyh' cha'nē' Dio. ³ Jēēh' sa' ga' hnooh- Cristo ma' jmee' lā' tih- dsēy' hñiiy'. Lā' la- ba' na-sii- kiyh': "He' hñih' he- ma' hlēēh- dsa- kyah', ja' nē' kin'." ⁴ Lā' jē- juu' he- ma' na' sii- jāā', he- llu' jnān' ba' ja- he- na' sii- mah' mī'tēē' jne' hñaan'. Lā' ja-, kyaah' juu' kih' Dio, tēē' jne' be' hi' jmee' kwēēh- dsē- jne', hi' he- na- jmee' lā' cha- o-jōh- dsē- jnān' kyaah' Dio. ⁵ Dio ba' he' hĭ- jmee' kwēēh- dsē' dsa- hi' kway- be' ka' lāh'. He- ja- ngiin' kiyh' mah' wa' jmeey' koō- nēē' ba' huuh' dsē- kih' lā' jēē- hnāh' lā' hnōō' Cristo Jesús. ⁶ Mah' lā' ja- lā' jēē- hnāh', kyaah' koō- nēē' ba' huuh' dsē-, jmeeh' hnāh' juuh- kih' Dio, hĭ- laa' Jmii- Jesucristo Dsa-jōōh' jnān'.

⁷ Heh' lā' ja-, lle' kih' heēh' hnāh' lā' jaa- lā' jaa- oōh' jne' lā' koō- ga' heēh- Cristo jne' mah' lā' jnā' kih' jōōh' Dio. ⁸ Lā' la- jwahn-. Cristo ja' mah' ga' hnooyh- he- llu' kih' dsa' judiu. Lā' jwē' ja- ga' lā' te' juu' lā' koō- ga' bāāh- Dio hñii' kyaah' dsa- ma- kaah' jnān'. Ga' mi' jnāāy- he- ga' mi' te' Dio juu' kih'. ⁹ Hi- lā' ja- jay' kih' dsa- hĭ- sa' laa' judiu mah' jmee' dsa- he' juuh- kih' Dio, kih' he- ga' lā' nīh' dsēy' kiyh'. Lā' koō- na- sii-:

He' ja- hlēēhn' llu' hi' hān' kyah' jee' kih' dsa- hĭ- sa' laa' judiu.

¹⁰ Jyoh' ka- lāh' jee' na- sii-, hlēēh- lā' la-:

Wa' jēē- hoh' hnāh' hĭ- sa' laa' judiu kyaah' judiu hĭ- laa' kyaā' Dio.

¹¹ Hi- na' sii- ka' lāh' lā' la-:

Hā' hnāh' kih' Dio lā' jēē- hnāh' hĭ- sa' laa' judiu,
lā' jē- jee' jwii- ha- jee' tāāh' hnāh', jmee' hnāh' juuh- kiyh'.

¹² Hi- ja- ba' lā- na- jāh' Isaiā ka- lāh':

Hñāā' jaa- dsa- jee' chaah' jmoo' kih' Isai,
ya' hēē' jaa- hĭ- jmee' hih' kih' dsa- hĭ- sa' laa' judiu.
Dsa- hĭ- sa' laa' judiu, kay' o- jōh- dsē- kiyh'.

¹³ Dio ba' jmee' he- cha- o-jōh- dsē- jnān'. He- ja- ngiin' kiyh' mah' wa' jmeey' jēē- hoh' hnāh' cha' miih- hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnāh' kih' he- ma-dsoo' hoh' hnāh' kiyh', mah' lā' ja- wa' lā' cha- cha' miih- o-jōh- dsē- kyah' hnāh' ta' la' kyaah' be' kih' Jmi- lle' Na- jngii'.

Na- hñāā' Paa' kwa' ju' hmēē' kih' hĭ- sa' laa' judiu

¹⁴ Man' kwee- kyah' hnāh' oōhn', llu' hoh' hnāh' jwēte, hi' cha- cha' miih- huuh' dsē- llu' kyah' hnāh', hi' kyuuuh- hnāh' kwēēh' nuuh' dsa' kyaah' hnāh'.

¹⁵ Hnāh' oōhn', koō- jee' koō- llah' ma- tuu- dsēn- ma- siin' kyah' hnāh' lā' koō- te' lla- dsēn- mah' mi- dsoohn' hoh' hnāh' he- ma- mi- tēēh' hnāh' jāā'. Ta' la- na- hñāān' jmeen' kih' Dio, kih' he- llu' dsēy' kyaah' jnā', ¹⁶ mah' jmeen' ta' kih' Cristo jee' tāāh' dsa- hĭ- sa' laa' judiu, kwan' ju' hmēē' kih' Dio. Hi- lā' ja- ngēēn' dsa- he' kih' Dio. Hi- tih- ba' dsēy' kih' hĭ- he', jēēh' Jmi- lle' Na- jngii' ga' jmāāy' ma- na' lluyy'.

¹⁷ Kih' he- kyaahn' Cristo Jesús, he- ja- chaan- llu' kyaah' ta' he- jmeen- kih' Dio. ¹⁸ He- ja- sa' tuu- dsēn- hlēēhn' he- ga' jyoh'. Ma' la- he- ga' jmee' Cristo kyaah' jnā', he- ja- ba' mi- jnāān'. Kyaah' be' kiyh', ga' kwan' juu' kih' dsa- hĭ- sa' laa' judiu hi- cha- ga' jyoh' he- ga' jmeen', heh' he- ga' heēh- dsa- kih' Dio.

¹⁹ Kyaah' be' kih' Jmi- lle' kih' Dio ga' jmeen' ja- koō- nēē' he- juh' gaa-. Lā' ja-

ga⁻l^oø⁻ kwan⁻ juu⁻ kih⁻ Cristo jwii⁻ Jerusalén hi⁻ ngoon⁻ lä⁻ku⁻ lä⁻jii⁻ hwa⁻ ja⁻, lä⁻jiih⁻ ga⁻t^{ee}n⁻ hwa⁻ Ilirico. Lä⁻kaa⁻ jee⁻ ja⁻ ga⁻kwan⁻ ju⁻hm^{ee} kih⁻ Cristo. ²⁰Lä⁻juw^{ee} ja⁻, ga⁻kwan⁻ be⁻ ngoon⁻ na⁻kwan⁻ ju⁻hm^{ee} ta⁻ jee⁻ sa⁻ ga⁻ma⁻lloo⁻ juu⁻ kih⁻ Cristo, mah⁻ sa⁻ mi⁻kwaan⁻ ta⁻, ja⁻ba⁻ jee⁻ ma⁻l^oø⁻ jñah⁻. ²¹Ga⁻la⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻ he⁻ jäh⁻ lä⁻la⁻:

Hj⁻ sa⁻ ga⁻ma⁻nuu⁻ hii⁻ juu⁻ kiyh⁻, j^{ee}y⁻ ba⁻.
Hih⁻ dsa⁻ hj⁻ sa⁻ ga⁻ma⁻nuu⁻, lä⁻ng^{ee} bih⁻.

Ga⁻jmeeh⁻ Paa⁻juu⁻ he⁻ dsa⁻kay⁻ kuu⁻, kih⁻ øøh⁻ jne⁻ hj⁻ lla⁻kyaa⁻

²²Kih⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ sa⁻ hii⁻ kwa⁻ jä⁻ na⁻j^{ee}n⁻ hnäh⁻. Sa⁻ ma⁻ j^{ee}n⁻ go⁻te⁻. ²³Pero na⁻, mo⁻so⁻ cha⁻ jee⁻ niin⁻ hi⁻ ma⁻hya⁻ ji⁻ñe⁻ he⁻ ds^{ee}n⁻ niin⁻ na⁻j^{ee}n⁻ hnäh⁻.

²⁴He⁻ ja⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻t^{ee} jee⁻ niin⁻ ta⁻ España, jmeen⁻ hu⁻ds^{ee} dsa⁻ng^{ee}n⁻ ta⁻ na⁻. Hnoon⁻ na⁻j^{ee}n⁻ hnäh⁻ mah⁻ dsa⁻toohn⁻ miih⁻ jmi⁻ hi⁻ lä⁻jøh⁻ ds^{ee} jne⁻. Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻t^{ee} jee⁻ ya⁻h^{ee}n⁻, hnoon⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ be⁻ kin⁻ he⁻ kyaah⁻ niin⁻ ta⁻ cha⁻n^{ee}.

²⁵Pero to⁻ n^{ee} niin⁻ ta⁻ Jerusalén na⁻kwan⁻ be⁻ kih⁻ øøh⁻ jne⁻ hj⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻. ²⁶Øøh⁻ jne⁻ hj⁻ tääh⁻ Macedonia kyaah⁻ hj⁻ tääh⁻ Acaya ga⁻j^{uu}h⁻ ga⁻lääh⁻ miih⁻ kuu⁻ he⁻ ng^{ee}n⁻ kih⁻ øøh⁻ jne⁻ hj⁻ tä⁻ñ^{ee} hj⁻ tääh⁻ Jerusalén.

²⁷Lä⁻ja⁻ lla⁻ ds^{ee}y⁻ jmeey⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻t^{ee}y⁻ jmeey⁻ kih⁻ judiu⁻ he⁻. J^{ee}h⁻ lä⁻j^{ee} dsa⁻ hj⁻ sa⁻ lää⁻ judiu⁻ ga⁻hyoyh⁻ he⁻ la⁻ kwa⁻ Dio ta⁻ lä⁻ kih⁻ dsa⁻ judiu⁻. He⁻ ja⁻ lle⁻ kih⁻ hj⁻ sa⁻ lää⁻ judiu⁻, jmee⁻ be⁻ kih⁻ dsa⁻ judiu⁻ kyaah⁻ miih⁻ he⁻ cha⁻kiyh⁻ ka⁻läh⁻. ²⁸Ma⁻la⁻ ma⁻dsaa⁻ lä⁻j^{ee} he⁻ jmeen⁻ la⁻ hi⁻ ti⁻lloo⁻hn⁻ kuu⁻ he⁻ ga⁻j^{uu}h⁻ ga⁻lääh⁻ ja⁻ kw^{ee}hn⁻ hj⁻ tä⁻ñ^{ee}, ja⁻ ga⁻ dsa⁻ng^{ee}n⁻ ta⁻ na⁻ kyah⁻ hnäh⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻t^{ee} jee⁻ niin⁻ ta⁻ España. ²⁹Ma⁻ ba⁻ jnä⁻, cha⁻miih⁻ mi⁻jää⁻ Dio hnäh⁻ kyaah⁻ ju⁻hm^{ee} kih⁻ Cristo wa⁻ra⁻ ga⁻lloo⁻n⁻ ta⁻ jee⁻ tääh⁻ hnäh⁻.

³⁰Chuu⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ øøhn⁻, ta⁻ lä⁻ kih⁻ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻ hi⁻ ta⁻ lä⁻ kih⁻ he⁻ hnää⁻ jmi⁻lle⁻ jne⁻. Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ hoh⁻, kwa⁻ hnäh⁻ be⁻ kin⁻, ja⁻ ngiih⁻ hnäh⁻ kin⁻ kih⁻ Dio, ³¹mah⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ dsa⁻ng^{ee}n⁻ jee⁻ kih⁻ hj⁻ chaah⁻ hj⁻ tääh⁻ Judea. Hi⁻ ngii⁻ hnäh⁻ kin⁻ ka⁻läh⁻ kih⁻ Dio mah⁻ ya⁻ hii⁻ llu⁻ jee⁻ ti⁻lloo⁻hn⁻ kuu⁻ la⁻ kih⁻ øøh⁻ jne⁻ hj⁻ tääh⁻ Jerusalén. Hnoon⁻ wa⁻ heeh⁻ bih⁻ llu⁻. ³²Lä⁻ja⁻ ngii⁻ hnäh⁻ kin⁻ mah⁻ j^{ee} ds^{ee}n⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻t^{ee} jee⁻ lloo⁻n⁻ jee⁻ tääh⁻ hnäh⁻, hi⁻ t^{ee}h⁻ jne⁻ ko⁻jøh⁻ ds^{ee} jne⁻ jee⁻ na⁻, cher⁻mah⁻ lä⁻ja⁻ hnøø⁻ Dio.

³³Dio, hj⁻ jmee⁻ hii⁻ ti⁻ jnän⁻, wa⁻ kyaah⁻ lä⁻j^{ee} hnäh⁻. Wa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻.

16

Jee⁻ ga⁻dsaa⁻ ga⁻hih⁻ Paa⁻juu⁻

¹Jmeen⁻ juu⁻ kyah⁻ hnäh⁻ øøhn⁻, dsa⁻m^{ee} øøh⁻ jne⁻ Febe jmee⁻ bih⁻ kwee⁻ ta⁻ he⁻ hä⁻ gooy⁻ gwah⁻ jwii⁻ Cncrea. ²Heeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ hnøø⁻ Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻, lä⁻ ää⁻ jmi⁻ jmeen⁻ kih⁻ hj⁻ ma⁻na⁻ jng^{ee}. Jmee⁻ hnäh⁻ be⁻ kiyh⁻ cher⁻mah⁻ he⁻ lla⁻kyaa⁻y⁻, j^{ee}h⁻ ma⁻jmeey⁻ be⁻ kih⁻ jw^{ee} øøh⁻ jne⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁻ be⁻ kin⁻ ka⁻läh⁻.

³Jmee⁻ Dio kih⁻ Priscila kyaah⁻ Aquila, hj⁻ jmee⁻ ta⁻ kih⁻ Cristo Jesús ko⁻jøh⁻ kyaah⁻ jnä⁻. ⁴Ma⁻ke⁻ ga⁻hii⁻ goo⁻ kiyh⁻ ma⁻ juuy⁻, ga⁻nooy⁻ n^{ee} kin⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁻ jnä⁻ kwan⁻ ti⁻hmaah⁻ kiyh⁻, lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ lä⁻j^{ee} gwah⁻ jee⁻ tääh⁻ dsa⁻ hj⁻ sa⁻ lää⁻ judiu⁻ kwa⁻ ti⁻hmaah⁻ kiyh⁻. ⁵Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻, jmee⁻ hnäh⁻ Dio kih⁻ lä⁻j^{ee} øøh⁻ jne⁻ hj⁻ dsa⁻ñ^{ee} cha⁻neh⁻ kiyh⁻. Hi⁻ jmee⁻ hnäh⁻ Dio kih⁻ Epeneto hj⁻ hnaan⁻, hj⁻ he⁻ to⁻n^{ee} ga⁻heeh⁻ juu⁻ kih⁻ Cristo hwa⁻ Acaya. ⁶Jmee⁻ hnäh⁻ Dio kih⁻ María hj⁻ ga⁻jmee⁻ cha⁻miih⁻ ta⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻. ⁷Jmee⁻ hnäh⁻ Dio kih⁻ Adrónico kyaah⁻ Junia. Lä⁻uu⁻ dsa⁻goon⁻ he⁻ te⁻ju⁻ kin⁻ kyaah⁻, na⁻näy

'neh⁻ñe' ko⁻joh' kyaah' jnä'. Lä⁻jëë⁻ apóstole ga⁻lä⁻hnäy' cha⁻miih⁻ lä⁻uu⁻ dsa⁻ he', hi⁻ ga⁻heeh⁻ jää⁻ kih' Cristo lä⁻koh' jnä'.

8 Jmee' hnäh' Dio kih' Amplias hi⁻ hnaan⁻, hi⁻ hnaah⁻ Dsa⁻jøøh' jnä⁻ ko⁻joh' kyaah' jne'. 9 Jmee' hnäh' Dio kih' Urbano hi⁻ jmee⁻ ta' kih' Cristo ko⁻joh' kyaah' jnä', hi⁻ jmee' hnäh' Dio kih' Estaqui ome⁻ kyaan⁻ hi⁻ hnaan⁻.

10 Jmee' hnäh' Dio kih' Apele hi⁻ ma⁻ya⁻hëë⁻ llu' jee' jmeey⁻ ta' kih' Cristo. Jmee' hnäh' Dio kih' lä⁻jëë⁻ hi⁻ tääh' cha⁻neh⁻ kih' Aristóbulo. 11 Jmee' hnäh' Dio kih' Herodión dsa⁻ hi⁻ te⁻ju⁻ kin' kyaah'. Jmee' hnäh' Dio kih' hi⁻ tääh' cha⁻neh⁻ kih' Narciso hi⁻ jmee⁻ ko⁻joh' kyaah' Dsa⁻jøøh' jnä⁻.

12 Jmee' hnäh' Dio kih' Trifena hi⁻ kih' Trifosa hi⁻ jmee⁻ ta' kih' Dsa⁻jøøh' jnä⁻. Jmee' hnäh' Dio kih' Pérsida hi⁻ hnaan⁻ hi⁻ ga⁻jmeey⁻ cha⁻miih⁻ ta' kih' Dsa⁻jøøh' jnä⁻.

13 Jmee' hnäh' Dio kih' Rufo hi⁻ na⁻lleeh' kya⁻ Dsa⁻jøøh' jnä⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ kih' chooy' ka⁻läh'. Hi⁻ he' ga⁻jmää' jnä' lä⁻koo⁻ jooj'. 14 Jmee' hnäh' Dio kih' Asíncrito, kih' Flegonte, kih' Herma, kih' Patroba, kih' Herme, hi⁻ kih' lä⁻jëë⁻ øøh' jne' hi⁻ tääh' kyaayh'.

15 Jmee' hnäh' Dio kih' Filólogo, kih' Julia, kih' Nereo hi⁻ kih' dsa⁻më⁻ øøyh', hi⁻ lä⁻ja⁻ kih' Olimpa kyaah' lä⁻jëë⁻ hi⁻ na⁻jngëë⁻ hi⁻ tääh' kyaayh'.

16 Jmee' hnäh' Dio kih' dsa⁻kyaah' hnäh', hi⁻ ja⁻ chyh⁻ hnäh' kiyh' lä⁻hnøø⁻ Dio. Lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ gwah⁻ kih' Cristo jmee⁻ Dio kyah' hnäh'.

17 Pero chuun' kyaah' hnäh' øøhn', leeh⁻ hnäh' kyaah' hi⁻ hnøø⁻ jmee⁻ to⁻ nää', hi⁻ jmeey⁻ dsa⁻tëh' hnäh' kih' he' kway' jyoh' juu' he' sa⁻ la' lä⁻koo⁻ juu' he' ma⁻mi⁻tëh' hnäh'. Ta' jmee⁻ hnäh' ko⁻joh' kyaayh'.

18 Jëeh' dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ja⁻, sa⁻ jmeey⁻ he' kih' Jesucristo Dsa⁻jøøh' jnä⁻, hnooyh⁻ lä⁻jë⁻ he' ngii⁻ tuh⁻dsëy' ba'. Hlëëyh⁻ kyaah' juu' na⁻hnaah' ha⁻ lä⁻jee' tih' dsë⁻ dsa⁻ mah' mi⁻gaay' hi⁻ jlää'. 19 Lä⁻kaa⁻ ba⁻ ma⁻ñe⁻ dsa⁻, nuuh' ba⁻ hnäh', he⁻ja⁻ chaan⁻ llu' kyaah' hnäh'. Hnoon' kyuyh⁻ hnäh' jmeeh' hnäh' he' llu' jmah' ba', mah' sa⁻ lih⁻ he⁻ hliih' kyah' hnäh'.

20 Dio, hi⁻ jmee⁻ hi⁻ tii' jnä⁻, chah' ba' jwääy' Tana' ta⁻ hwa⁻ hu⁻ tiih' hnäh'. Wa' kwa' Jesucristo Dsa⁻jøøh' jnä⁻ lä⁻jë⁻ he' llu' kyah' hnäh'.

21 Timotä, hi⁻ jmee⁻ ta' kyaah' jnä', jmee⁻ Dio kyah' hnäh'. Hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh' Lucio, kyaah' Jason, kyaah' Sosipater, he' ba' dsa⁻ hi⁻ te⁻ju⁻ kin' kyaah'.

22 Jnä' Tercio ma⁻siin' lä⁻jë⁻ juu' he' hlëeh⁻ Paa'. Jnä' jmeen⁻ Dio kyah' hnäh'.

23 Hi⁻ Gayo jmee⁻ Dio kyah' hnäh'. Kiyh' gyan' na', hi⁻ kway⁻ cha⁻neh⁻ kiyh' jee' dsa⁻ñee⁻ lä⁻jëë⁻ øøh' jne'. Erasto hi⁻ koo⁻ ku⁻sih⁻ jee' jwii⁻ la⁻, kyaah' øøh' jne' Cuarto jmee⁻ Dio kyah' hnäh'.

24 Wa' mi⁻ jää' Jesucristo Dsa⁻jøøh' jnä⁻ lä⁻jëë⁻ hnäh'. Wa' la' lä⁻ja⁻.

25 Dio le' jmeey⁻ jäh' hnäh' koo⁻ hweh⁻ kyaah' ju⁻hmëë⁻ kih' Jesucristo he⁻ kwan⁻ la⁻. Lä⁻jë⁻ juu' la⁻ ma⁻ na⁻hmää' jää', lä⁻jiih' ma⁻ ga⁻nøø⁻ jmi⁻gyuu⁻.

26 Pero na' ma⁻lä⁻jnä' juu' la⁻ ta⁻la⁻ kyaah' he⁻ ga⁻si⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻ngëë⁻ juu' kih' Dio llo⁻joo', lä⁻koo⁻ la⁻ mada⁻ kih' Dio hi⁻ chaa⁻ lä⁻jë⁻ joh' jmi⁻cha⁻. Ga⁻mi⁻jnäy⁻ juu' la⁻ mah' lä⁻dsöö⁻ dsë⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻nuuyh⁻ kiyh'.

27 Jaa⁻ Dio ba' hi⁻ kyuu⁻ cha⁻miih⁻. Wa' la' juuh⁻ kiyh' lä⁻jë⁻ joh' jmi⁻cha⁻, ta⁻la⁻ kih' Jesucristo. Wa' la' lä⁻ja⁻.

1 Corintios

He- la- to- nē- je- he- ga- si- Paa- kih- øøh- jne- hi- chaa- Corinto

¹ Jnā' Paa' na- hñaan' laan' apóstol kyaā' Jesucristo lä- hyoh- dsē' Dio. Ko- jøh' kyaah' Sóstene øøh' jne', ² siin- kyaah' hnäh' hi- laa' gwah- kih' Dio jee' jwii- Corinto. Laah' hnäh' kyaā' Dio ta- la- kih' Cristo Jesús, ma- na- lleeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' na- jngēē'. Hi- juu' la- la- kih' lä- jēē- hi- tääh' ta- la- ta- jnø- ka- läh', lä- jēē- hi- chuū' kih' Dio ta- la- kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän'. Jēēh', jaa- ba- laa' Dsa- jøøh' jnän' kyaayh'. ³ Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täā' jnän' hi- ngiiin' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kyaah' hnäh', hi- wa' jmeey' hii' tii' kyaah' hnäh'.

Lä- jē- he- llu' he- ga- hñah' jne' kih' Cristo

⁴ Lä- jē- jiih- kwan- ti'hmaah' kih' Dio jnän' kwaat- kyaah' hnäh', jēēh' cha- miih- he- llu' ga- kwēēh' Dio hnäh' he- la- ga- kway' ba- ta- la- kih' Cristo Jesús. ⁵ Kih' he- laah' hnäh' koq- kyaah' Cristo he- ja- cha- cha- miih- he- ga- hñah' hnäh' kih' Dio. Ma- tēē- hnäh' juu' kiyh' hi- lä- ja- ma- tēē- hnäh' cha- miih- huu- dsē- llu'. ⁶ Kih' he- ma- ja- koq- hweh- juu' kih' Cristo kyaah' hnäh', ⁷ he- ja-, mo- so- cha- ga- he- ga- hnøø' hñah' hnäh' kih' Dio jēēh' ma- hñah- ba' hnäh' hi- ma- cha- o- jøh- dsē- kyaah' hnäh' he- tēēh' hnäh' ya- jwii' kiyh' wa- ra- ga- tē- jee- lä- jnää' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän'. ⁸ Hi- hñii' bih' jmeey' go- taah' hnäh' koq- hweh- lä- jiih' laa' mah' mo- so- cha- ga- he- na- bääh' hnäh' ni- miih- wa- ra- ga- tē- jee- jäh' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän'. ⁹ Ma- ra- he- mi- te- ba' Dio juu' kih'. Hi- he- ba' hi- ga- tēēh' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' ko- jøh' kyaah' Jooy' Jesucristo, Dsa- jøøh' jnän'.

Ga- laa' ma- kih- kih' øøyh- jee' jwii- Corinto

¹⁰ He- ja- chuun' kyaah' hnäh' øøhn', kyaah' hih- kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän'. Jmee- bii' hii' koq- ba- juu' kyaah' hnäh' lä- jēē- hnäh' mah' sa- leeh' hnäh' to- nää'. Koq- nēē- ba- go- taah' hnäh'. Wa- la- koq- ba- huu- dsē- kih' jee- lä- jēē- hnäh'. ¹¹ Øøhn', ga- nuun' ha- lä- tääh' hnäh', ga- jmeeh' dsa- kyaā' Cloé juu' he- cha- hñii' jee' kyaah' hnäh'. ¹² Lä- la- ba' ngoo' juu' la-. Ko- llaa' hnäh' jawh' hnäh': "Jnā' jmeen- ko- jøh' kyaah' Paa'." Hi- jñah' jäh': "Jnā' kyaahn' Apolo." Hi- jñah' jäh': "Jnā' kyaahn' Pee'." Hi- jñah' jäh': "Jnā' laan' kyaah' Cristo." ¹³ Ha- ba- lä- la' juu' ja-. ¿Che' laa' uu' uu- Cristo? ¿Che' jnā' ga- taan- dsoh' hma- cru' kwaat- kyaah' hnäh'? ¿Che' ga- saa- hnäh' jmi- lä- hih- kin' ? ¹⁴ Kwan- ti'hmaah' kih' Dio sa- ga- chaan' dsa- jmi- jee' kyaah' hnäh'. Ma- la- Crispo kyaah' Gayo ba- ga- chaan' jmi-. ¹⁵ He- ja- ni- jaa- dsa- sa- le' jäh' he- na- saah' hnäh' jmi- kyaah' hih- kin-. ¹⁶ Hi- ga- chaan' jmi- hi- chaa- kih' Estéfana ka- läh'. Pero sa- man- che' chaa- ga- jñah' hi- ga- ga- chaan' jmi-. ¹⁷ Jēēh', sa- ga- cheē' Cristo jnā' mah' chaan' dsa- jmi-. Ga- cheey' jnā' mah' kwan' ju- hmēē' kiyh' ba'. Hi- sa- hlēēhn' kyaah' juu' kaah', ha- ga- che- sa- hä- ta- he- ga- taā- Cristo dsoh' hma- cru'.

Kyaah' Cristo ga- lä- jnā- he- kyuu- Dio cha- miih-

18 Jëeh', kih' hî- dsa-kah~ jwë', ngaah' ba' la' juu' he- ga-taay' dsoh' hma-cru'. Pero jnä' jne' hî- dsa-lää', juu' la- la' be' kih' Dio ba'. 19 Lä-koq- na-sii- juu' kih' Dio:

Hëen' go-te huu-dsë- kih' hî- kyuu~ cha-miih-.

Jñuuhn' lä-jë- he- ma-mi-tëë- dsa- hî- ngëë' cha-miih-, ga-jäh' Dio.

20 ¿Na- hî- kyuu~ cha-miih-? ¿Na- hî- ma-mi-tëë- cha-miih-? ¿Na- hî- lih-ti-choo' juu' jmi-gyuu' la-? ¿Ché- sa- ga-jmee' Dio ga-jä' ta- hwa' lä-jë- he- kyuu~ dsa- jmi-gyuu'? 21 Cha-miih- huu-dsë- llu' cha- kih' Dio, he- ja- sa- ga-kway' jwë' ma-lä-kyuu' dsih' kyaah' he- kyuu~ dsa- cha-miih-. Ga-tih' dsëy' lääy' dsa- hî- jmee- dsoo' dsë' kiyh' ba', ta-la' kih' he- kwa' dsa- juu' kiyh' ma-ke- jäh' dsa-, ngaah' juu' na-. 22 Dsa- judiu hnø' jëëy' koq- he- juh-gaa-. Hi- dsa- griego hnooyh- ha- lä- jee' lä-kyuu~h- cha-ga-miih- ba'. 23 Pero jne', ga-nøø' ba' jne' kwa' jne' juu' he- ga-taa' Cristo dsoh' hma-cru'. Hi- juu' la- la' o-hih- kih' dsa- judiu, hi- kih' dsa- griego la' juu' ngaah' ba'. 24 Pero kih' hî- ga-tëeh' Dio, dsa- judiu lä-kye- griego, juu' kih' Cristo mi-jnää- ha- lä-koq- be' sa- cha- kih' Dio, hi- ha- lä-koq- sa- kyuu~h-. 25 Ma-ke- jäh' dsa-, ngaah' la' juu' kih' Dio, pero kyeë' cha-ga-miih- he- kyuu~ Dio lä-koh' ga- he- kyuu~ dsa-. Hi- ma-ke- jäh' sa- beë' juu' kih' Dio, pero cha-ga-miih- beë' ba' lä-koh' ga- juu' kih' dsa-.

26 Jëë- da' hnäh' øøhn', ha- lä- ma-tääh' hnäh' lä- ma- ga-tëeh' Dio hnäh'. Sa- jwëë' hnäh' hî- ma- kyuu~ cha-miih- lä-koq- te- he- ma-mi-tëë- dsa- jmi-gyuu'. Sa- jwëë' hnäh' hî- ma- jmee- hih-, hi- ni- sa- jwëë' hnäh' hî- ma- hii' juu' kih'. 27 Ga-lleeh- Dio hî- sa- kyuu~ ni- miih- jmi-gyuu' la- mah' lley- o-hih- kih' hî- kyuu~ cha-miih-, hi- ga-lleeyh- hî- sa- beë' jmi-gyuu' la- mah' lley- o-hih- kih' hî- beë'. 28 Lä-kye- hî- sa- lä-jëen-, lä-kye- hî- sa- täahn' ta' jmi-gyuu' la-, ga-lleeh- Dio, hi- lä-jëë- hî- sa- laa' ni- miih- ga-lleeyh- mah' jmäy' ta- koo' lä-jëë- hî- laa' kaah'. 29 Lä-ja- ni- jaa- sa- le' jmää' hñii' jøøh' cha-në' Dio. 30 Ta-la' kih' Dio ba' ja-, he- tääh' hnäh' kyaah' Cristo Jesús. Hi- kyaah' Cristo ga-jmeey' kyuu~h- jne' cha-miih-, he- ja- lluu' jne', na- jngëë' jne', hi- na-laa' jne' ta-la' kih' Cristo. 31 He- ja- lä-koq- na-sii- juu' kih' Dio: "Hî- hnøø' jmää' hñii' jøøh', wa- jmäy' hñiiy' jøøh' kih' he- laay' kyaä' Dsa-jøøh' jnan'."

2

1 Lä- ma- ñeen' na-jëen- hnäh' ga-kwan' juu' kih' Dio, pero sa- ga-hlëehn' hnäh' kyaah' juu' kaah' ni- sa- ga-jmeen' kyuu~h- cha-miih-. 2 Ga-lla' dsën- he- sa- hlëehn' kih' wa- he- cha- he- juu', ma-la' juu' kih' Jesucristo ba' ga-kwan', ha- lä- ga-taay' dsoh' hma-cru'. 3 Sa- ma- cha- be' kin- lä- ma- gyan' jee- tääh' hnäh'. Ga-lä-gohn- lä-jiih' ga-jlään'. 4 Lä- ma- ga-kwan' juu' sa- ga-hlëehn' hnäh' lä-koq- hlëeh- jaa- hî- kyuu~ cha-miih- mah' ma- jmeen' lä-ngëeh' hnäh'. Ga-lä-jnä' jëë- go-te- he- ga-hlëeh' kyaah' be' he- ga-kwa' jmi-llë' kih' Dio. 5 Lä-jwë' ja-, ja- kyaah' he- kyuu~ dsa- cha-miih- ga-jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh'. Kyaah' be' kih' Dio ba' ja-, he- ga-lä-dsoo' hoh' hnäh'.

Lä-la- ba-la' huu-dsë- llu' kih' Dio

6 Dsoo' ba' hlëeh' jne' kyaah' huu-dsë- llu' jee' kih' dsa- ma-kaah' kyaah' juu' kih' Dio. Pero ja- kyaah' huu-dsë- he- cha- jmi-gyuu' la-, ni- kih' hî- jmee-

hih' hĭ- tāäh' na' hĭ- lle' kih' hee' go-te'. ⁷ Hlëeh' jne' lä'koo- la' huu'dsë- kih' Dio he- ma' na-hmää' jāä'. Ma-ñe- ba' Dio, jāä' ja-ga' nøø' jmi-gyuu' ha- lä- jwë' tēy' jne' ya-jwih' kiyh'. ⁸ Ni- jāa- dsa-ta' hĭ- čaa- jmi-gyuu' la-, sa-ga-lä-ñe- ha- lä-la' huu'dsë- kih' Dio. Wa-ra- jāh' kih' ga-lä-ñey', sa-ma-täy' dsoh' hma-cru' Dsa-ta' hĭ- jøøh' ga' kih' jee' lä-jëë'. ⁹ Pero lä-la- ba' na-sii- juu' kih' Dio:

He- sa- ma-jëë' dsa-, he- sa- ma-nuuy', he- sa- ma-jmee' dsa- huu'dsë- kih', he- ja- ba' ma-mi-llu' Dio kih' lä-jëë' hĭ- hnää' Dsa-jøøh' jnän'.

¹⁰ Jnä' jne' ba' ga-mi-jnää' Dio ha- lä-la' huu'dsë- kiyh' ta-la' kyaah' Jmi-lle' kiyh'. Jëeh' Jmi-lle' kyuuh- ba' ga-lä-jëë'. Lä-kye- huu'dsë- kih' Dio he- sa-lä-këh' jne' jmi- lä-kyuuh- jne', hĭ- he' ba' kyuuh-.

¹¹ Sa- čaa- dsa- hĭ- ñe- ha- lä-la' kih' jñah' dsa-. Ma-la' jmi-lle' kiyh' ba- ñe-. Ja-ba' lä-ja- la' kih' Dio ka-läh'. Sa- čaa- hĭ- ñe- ha- lä-laay'. Ma-la' Jmi-lle' kiyh' hñiiy' ba- ñe-. ¹² Jne' hĭ- ma-heeh- juu' kih' Dio, sa- ga-hñah' jne' jmi-lle' he- cha- jmi-gyuu' la-. Ga-hñah' jne' Jmi-lle' he- ga-čee' Dio mah' lä-ñe' jne' ha- lä-koo- te' he- ga-kwëeh' Dio jne'. ¹³ Kih' he- na- ba' hlëeh' jne'. Pero jā- kyaah' juu' he- ma-mi-tëë' jne' kih' dsa- hĭ- kyuuh- cha-miih-. He- ma-mi-tëë' jne' kih' Jmi-lle' kih' Dio ba', he- ja- ba' hlëehn'. He- ja- kwa- jnääh' juu' he- gwa' kiyh' mah' ngëen' kih' jñah' hĭ- ma-kye- Jmi-lle' lä-na-.

¹⁴ Jaa- dsa- ta-jmah' hĭ- sa- ga- ma-heeh- kih' Dio, sa- heeyh- he- gwa' kih' Jmi-lle' kih' Dio. Juu' ngaah' ba' la' he- ja- kiyh', hi- ni- sa- lä-këyh' jmi- lä-ngëey', jëeh' kyaah' be' kih' Jmi-lle' Na-jngii' ba' lä-ngëë' jne'. ¹⁵ Pero ta- jyoh' ko-taa-, hĭ- ma-hyoh- Jmi-lle' Na-jngii', lä-këyh' jmi- kay' kwaat' kih' lä-jëë'. Pero kiyh' sa- čaa- hĭ- ka- kwaat'. ¹⁶ Lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio: "¿Hĭ- ba' kyuuh- he- huu'dsë- he- jmee' Dio? ¿Hĭ- ba' lih' kwëeyh' nuuh-?" Pero jnän', ma-cha- huu'dsë- lä-koo- la' huu'dsë- kih' Cristo.

3

Ko-jøh' ba' wa' jmeen' ta' la- lä-jëë' jne'

¹ Lä-ja- øøhn', sa- ga-la' ma' hlëehn' hnäh' lä-koh' dsa- ma-kaah' hĭ- ga-nää' lä-hnøø' Jmi-lle' Na-jngii'. Ga-hlëehn' hnäh' lä-koo- lle' kih' dsa- hĭ- ga-nää' lä-koh' ngii' jmi-ngo' kih'. Ga-hlëehn' hnäh' lä-koo- jāa- chih' pih' hĭ- na' ga-ma-løø' jwë' kih' Cristo. ² Ga-heehn' hnäh' lä-koo- wa'juh', kih' he- sa- ga- ma-lä-ngëë' hnäh' lä-koo- ngëë' dsa- ma-kaah'. Hi- lä- ma-tääh' hnäh' ja- lä-jiih' na'. ³ Hi- lä- ma-ngoø' ja-ba' ga-nää' hnäh' lä-koo- ngii' jmi-ngo' kyah' hnäh'. Čaa- ko-llaa' hnäh' hĭ- llih', hi- cha- hnii- jee' kyah' hnäh', hi- ti-chooh- hnäh' juu'. ¿Če' sa- ñeh' hnäh', jmi-ngo' kyah' hnäh' ba' na- he- jøø' he- ga-nääh' hnäh' lä-koo- dsa- wa' hĭ- cha- hĭ-? ⁴ Lä- ma- ga-jäh' hnäh': "Jnä' jmeen- ko-jøh' kyaah' Paa", mah' hĭ- jñah' ga-jäh': "Jnä' jmeen- ko-jøh' kyaah' Apolo", ¿če' sa- ñeh' hnäh', he- ga-nää' hnäh' lä-koo- ngii' jmi-ngo' kyah' hnäh' ba' ja-?

⁵ ¿Hee- ba' laa' jnä' ja-? ¿Hee- ba' laa' Apolo? Sa- cha- he- laa' jnääh' ni- miih-. He- jmee- jnääh' ta'he' kih' Dio ba' ja-. Hi- ta-la- kyaä' jnääh' ga-heeh' hnäh' kih' Dio. Lä-jaä- lä-jaä- jnääh' ga-jmee' jnääh' ta' he- ga-hñah' jnääh' kiyh'. ⁶ Jnä' ga-jngëen' mi'ju-, Apolo ga-huu' jmi-, pero Dio ba' hĭ- ga-mi-kwaa- ta' he- ga-jmee' jnääh'. ⁷ Sa- cha- he- laa' ni- miih- hĭ- jngëë- hi- hĭ- huu- jmi- he- na-jnää'. Dio ba' hĭ- jøøh', hĭ- he' ba' hĭ- jmee-

dsa-kwaã ta' kih'. ⁸ Kwee- ba' laa' hi- jngëe- kyaah' hi- huu- jmi-. Hi- Dio ba' mi-hmaah' kih' lä-jaa- lä-jaa- lä-koo- te' ta' he- jmeey-. ⁹ Jmee- jnaäh' ko-joh' ta' kih' Dio. Hi- hnäh' laah' hnäh' lä-koo- hwa' jee' jmee- jnaäh' ta' kih' Dio, hi- laah' hnäh' lä-koo- hne- juuh- kiyh'.

¹⁰ Kyaah' ta' he- hä' goon- he- la' ga-hyoh'n' kih' Dio, ga-jmeen' lä-koo- jmee- të-hyah' hi- ma-tëë- llu', ga-jmeen' ma-tii' na-hyah- kih' hne' ja-. Hi- jnaäh' ba' hi- choo' na-hyah-. Pero lä-jaa- lä-jaa- jmee- bii' jëëy' kwee- ha- lä- chooyh' na-hyah- ja-. ¹¹ Sa- chaa- ni- jaa- hi- na-ngë' jwë' jmee' jyoh' ma-tii' na-hyah-, lä-koh' he- ma-na-la-. Jesucristo ba' laa' ma-tii' na-hyah- ja-. ¹² Wa-ra- ga-choo' dsa- na-hyah- ja-, ko-llaa' kooh' ku'nøø, kuu' tøø-, kuu' he- hmooh', jw' hma-, wa'nii-, moo- kii-. ¹³ Hi- lä-jna' ha- lä- ma-jmee' lä-jaa- lä-jaa-. Jëeh' loo- koø- jmi- lä-jna' kyaah' wa'je-, ha- lä- la' ta' he- ma-jmeey'. Wa'je- ja- mi-jnaä' che' llu' ta' kiyh'. ¹⁴ Cher'mah' ga-jä' koø- hweh- ta' he- ga-chooy' në- ma-tii' na-hyah- ja-, hyoyh' jñeey'. ¹⁵ Hi- cher'mah' ga-koø' ta' he- ga-jmeey' ja-, ma-hee' ba' ta' ja-. Pero lääy' ba', le' kiyh' lä-koo- he- ga-laay' he- ma-kaay'.

¹⁶ Che' sa' ñeh' hnäh' laah' hnäh' gwah- kih' Dio hi- ja- ba' Jmi-llë' kih' Dio hää' neh- tuh-hoh' hnäh'? ¹⁷ Cher'mah' chaa- hi- ga-hee' gwah- kih' Dio, lä-ja- hee' Dio hi- he' ka-läh'. Jëeh' na-jngii' gwah- kih' Dio hi- he' ba' hnäh', laah' hnäh' gwah- kiyh'.

¹⁸ Ta- mi-gaa' hnäh' hñaah'. Cher'mah' laah' hnäh' kyuuh- hnäh' cha-miih- lä-koo- kyuuh- dsa- jmi-gyuu-, jmää' hnäh' hñaah' lä-koo- jaa- hi- too- ba' mah' lä-ja- ba' lä-kyuuh- hnäh' cha-ga-miih-. ¹⁹ Jëeh', lä-jë- he- kyuuh- dsa- jmi-gyuu-, kih' Dio sa' jmää' he- ja- ni- miih-. Lä-la- na-sii- juu' kih' Dio: "Dio ba' lla-dsëe' kih' hi- kyuuh- cha-miih-, ja- ba' kyaah' he- kyuuh- ja- jmee' täyh-." ²⁰ Hi- lä-ja- na-sii- ka-läh': "Ñe- ba' Dio sa' jmää' ni- miih- lä-jë- huüdsë- kih' hi- laa' kyuuh- cha-miih-." ²¹ Heh' lä-ja-, ni- jaa- sa- wa' jmää' hñii' jøøh' kih' he- jmeey- ko-jøø' kyaah' jaa- dsa-kyaa'yh'. Jëeh' koø- ba' laay' jee' lä-jëe-. ²² Lä-ja- Paa', kyaah' Apolo, kyaah' Pee', kyaah' kih' jmi-gyuu- la-, lä-ja- he- chaa- jne', he- juu' jne', hi- kih' lä-jë- he- cha- na' kyaah' he- na' ga-jä-, ga-lä-jë- ba' la' jnan-. ²³ Lä-ja- ka-läh' laa' jne' kyaah' Cristo, hi- Cristo laa' kyaah' Dio.

4

Lä-la-la' ta' kih' apóstol

¹ Lä-ja-, wa' jmee' dsa- kwaat- laa' jnaäh' hi- jmee' ta' he' kih' Cristo ba', na-hñaä' jnaäh' mah' mi-jnaä' jnaäh' juu' kih' Dio he- ma- na-hmää' jää'. ² Hi- kih' hi- hä' goo- koø- ta', jmee- bii' mi-tey' kyaah' ta' he- hä' gooy-. ³ Sa- cha- he- jmee' cher'mah' hnäh' o cher'mah' jñah' ka' kwaat- ha- lä- ngoon' kyaah' ta' kin-. Ni- jna', sa- kyen' kwaat- ki- hñiin-. ⁴ Ma-ke- sa- hñii- huüdsë- llu' kin-, pero ja' kyaah' he- na- hnøø' jäh- ma-jän' llu'. Dio ba' hi- ngiih' kwaat- kin-. ⁵ Lä-ja-, ta- ka- hnäh' kwaat- kih' ni- jaa-, ta'ko- jiih' sa- ga- ma-jah- Dsa-jøøh' jnan-. Hi- he' ba' mi-jnaä' lä-jë- he- hliih' he- ma' jmee' jne' jee' na-hmää', hi- mi-jnaäy' ha- lä- la' neh- tuh-dsë- jne'. Ma'ja- ba' hlëeh' Dio llu' kih' lä-jaa- lä-jaa- hi- hwëë' llu'.

⁶ He- llu' kyah' hnäh' ba' na- øøhn-, he-ja- ma-jwëehn' hnäh' ha- lä- la' kin- kyaah' Apolo he- sa- hnoon' jmää' dsa- jnaäh' kaah'. Mah' lä-ja- lä-ngëeh'

hnäh' lä'koq̄o- hnøø' jäh' juu' la-: "Ta' wa' ngēen' jwē' kih' lä'koq̄o- te' he- na-sī-." Lä'ja- ta' jmää' hnäh' jøøh' ni' jaa- mah' jñah' jmääh' hnäh' ta' koo'.
 7 ¿Hī- ba' na- hi- ga'jmää' hne- jøøh'? ¿Hee- ba' cha- kyah' he- sa' ga'kwa' Dio? Hi' cher'mah' ma-hñah' ba' hne- kih' Dio, ¿he-la' jmääh' hñaa'h' jøøh'? Lä'koq̄o- he- sa' cha- he- ma-hñah' ba' jmeeh'.

8 Ma'cha- ba' lä'jē- he- ma' hnooh- hnäh', ma'cha- ba' kuu' kyah' hnäh'. Ma'gaa' hoh' jñääh'. Jmääh' hnäh' hñaa'h' lä'koh' dsa'ta'. Llu' wa'ra- jäh' kih' ma'ra- ju'dsoo' ma'laah' hnäh' dsa'ta' mah' jmee' jñääh' hih' ko' jøh' kyaah' hnäh'.
 9 Go' laan', ga'llaa' Dio jñääh' hi- laa' apóstole ta' hwa' go-te', lä'koq̄o- he- ga'jmeey' hih' juu' jñääh'. Lä'jē- he- ga'ngēē' jñääh' ga'jmeey' ga'lä'dsaa- dsē' dsa- kyaa' jñääh', lä'kye- angele, hi' lä'jēē- dsa- jmi'gyuu- ka'läh'.
 10 He- hnää' jñääh' Cristo, he'ja- laa' jñääh' lä'koq̄o- dsa- too' ba', pero kyah' hnäh' cha- cha-miuh- hu' dsē- llu' ta' la' kih' Cristo. Sa' cha- be' kyaa' jñääh', pero kyah' hnäh' cha- cha-miuh-. Hnää' dsa- hnäh' pero jñääh' sa' taayh- ta'.
 11 Lä'jiuh' na', kyaah' jñääh', na' ki- dsē- jñääh', sa' cha- hmiuh- he- kyeh' jñääh', kwa- dsa- jwēte kyaa' jñääh', sa' cha- jee' dsátooh' jñääh'.
 12 Lä'jiuh' ga'hwaa' jñääh' ga'jmeey' jñääh' ta' mah' cha- he- jmeey' bii' kyaa' jñääh'. Pero dso'jwii' ba' kwēēh- dsa- jñääh', hi- jñääh' ngii' jñääh' he- llu' kih' hi- jwä- dso'jwii'. Jēē' jñääh' wii', pero kwēēh- ba' dsē- jñääh'.
 13 Hlēēh- dsa- wii' kyaa' jñääh', hi- ngii' jñääh' llu' kiyh' kih' Dio. Lä'jiuh' na', sa' hii- lä'jmää' jñääh' go-te' jmi'gyuu- la-, laa' jñääh' lä'koq̄o- wa'hløø- he- be- dsa-.

14 Sa' ma-siin' he- la- mah' jäh' hnäh' kyaah' o'hih-. He- juuh'n' miuh- kyah' hnäh' ba' la-, kih' he- laah' hnäh' lä'koq̄o- gyuu- kyaan' hi- hnaan-.
 15 Ma'ke' chaa' gyaan' mil dsa- hi- hlēēh- hnäh' juu' kih' Cristo, pero jaa- ba' hi- ga'hlēēh' hnäh' lä- ma' to-nē- he'ja- laan' lä'koq̄o- tää' kyaah' hnäh'. Jēēh' jñä' ba' ga'jmeen' ga'lä'chaa' hnäh' kyaah' ju'hmēē' kih' Cristo Jesús.
 16 He'ja-, chuun' kyaah' hnäh', jmee' hnäh' lä'koq̄o- jmeey' jñä'.
 17 He'ja- ba' na-, ma-cheen- Timotä dsa-jēē- hnäh'. Peer- hnaa- jnih'. Laay' lä'koq̄o- gyuu- kyaan-, mi-tey' kih' Dsa-jøøh' jñän'. Hi- na- jmee' lä'dsooh- hoh' hnäh' lä'koq̄o- mi'ten' kih' Cristo. Jēēh' jmeey' ba' jñä' lä'koq̄o- ma'hlēēh'n' dsa- lä'kaa- gwah-, wa' ha- cha- ha- jee' täayh'.

18 Ko'llaa' hnäh' ma'jmääh' hnäh' hñaa'h' kaah'. Laah' hnäh', jih'koh' sa' lloon- na'jēēn' hnäh'.
 19 Pero चाह' ba' niin' na'jēēn' hnäh' cher'mah' lä'ja- hnøø' Dio. Ma'ja- jēēn' che' cha- be' kih' hi- jmää- hñii' kaah', o che' ko'ja- hlēēh' bih'.
 20 Jēēh', he- tøøh' jne' kyaah' Dio, tøøh' jne' kyaah' be' kiyh', sa' la' kyaah' juu' he- koq̄o- hlēēh' jne'.
 21 ¿Ha- ba' lä'hnooh- hnäh'? ¿Che' na'jēēn' hnäh' kyen' koq̄o- si'hma-, o che' jmeen' hnaan- hnäh' kih' he- hwaan'?

5

Jaa' dsa-ñuuh- ga'kaa' mē'jñah'

1 Hi' juu' cha- koq̄o- he- hñih' jwēte jee' kyah' hnäh' he- sa' jmeey' dsa- hi- sa' ma-heeh- kih' Dio. Jäyh', chaa- jaa- jee' kyah' hnäh' hi- kyaah' cho'hmay- (he- hnøø' jäh': mē' jmiuy-).
 2 Ha- ba' lä'ja- he- jmääh' hnäh' hñaa'h' kaah'. Llu' ga' wa'ra- jäh' kih' ki'hooh' hnäh' mah' lleeh' hnäh' hi- jmeey' dso'kye- lä'na-, jee' kyah' hnäh'.
 3 Ma'ke' sa' gyan' kyaah' hnäh', pero ma'ra- he- hää' ba' jñä' jee' kyah' hnäh' kyaah' jmi-llē' kin-. Ma- ba' jñä', ha- lä- jmeen' kih' hi- ga'jmeey' dso'kye- na-, lä'koq̄o- he- gyan' ko'jøh' kyaah' hnäh' ba' ma-la-.

4 Ja- go-taah' hnäh' ko-jøh' kwaat~ kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', hi' jmee' hnäh' kwaat~ he- hä' jmi' le' kin' ko-jøh' kyaah' hnäh'. Ma'ja- kyaah' be' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', 5 ngëë hnäh' dsa- na- ja'goo- Tana' mah' wa' juu' jmi' ngo' kiyh'. Mah' lä' ja- lää' jmi' le' kiyh' wa'ra- ga'të' jee' jäh' Dsa-jøøh' jnän'.

6 Sa' llu' he- jmääh' hnäh' hñaa' kaah'. ¿Che' sa' ñeh' hnäh', miih- ba' levadura lee' kaah' dsa- lä' kaä- koö- nää' t'ka'? 7 Jñuuh' hnäh' levadura ma-gyuh- na- mah' leeh' hnäh' koö- nää' t'ka' hmëë' ba' he- sa' kyaah' levadura, lä'llu' he- ma-na-jngëëh' hnäh' na'. Jëëh', he- llu' jnän' he- ga-jngëëh' dsa- Cristo hi- laä' borrego mah' jnän'. 8 La' lä'koö- he- tøøh' jne' jmi' he- kyehn' borrego mah' jee' sa' le' kih'n' levadura. He- ja- wa' jñuuh' kih' he- hñih'. Mo-so' wa' jmee' ga' jne' he- ngii' jmi' ngo' jnän'. He- na- la' lä'koh' levadura ma-gyuh-. Wa' kye'n' koö- nëë' ba' huüdsë- lä' hnøø' kih' ju'dsoo'. He- na- la' lä'koö- he- kih'n' he'ñiih' he- sa' kyaah' levadura.

9 Lä' ma' ga'siin' kyah' hnäh' jää', ga'jwëëhn' hnäh', mo-to' jmee' hnäh' ko-jøh' kyaah' hi- ga'nää' kyaah' wa' hi- cha- hi-. 10 Sa' jwahn' kih' dsa- hi- sa' ma-heeh- juu' kih' Dio, hi- kaah' wa' hi- cha- hi-, hi- hnøø' lih' cha-miih- kuu', hñiy' kih' dsa-, jmääy' jøøh' dio hi- na-laä' kaah' dsa-. Cher'mah' tøøh' ba' jne' jmi' gyuu' la-, ma-ra' he- tøøh' ba' jne' jee' kih' dsa- hi- jmee' lä' na-. 11 Lä' la- ba' ga'siin' kyah' hnäh'. Mo-to' jmee' hnäh' ko-jøh' kyaah' ni' jaä- hi- jäh' laay' øøh' jne' cher'mah' kaayh- wa' hi- cha- hi-, hi' cher'mah' hnøøy' liyh' cha-miih- kuu', jmääy' jøøh' hi- na-laä' kaah' dsa-, hlëëyh' wii' kih' dsa-, laay' lla'hñih', hñiy' kih' dsa-. Ni' ta' kuh' hnäh' ko-jøh' kyaayh'. 12 Sa' ga'tëën' llan' ta' kih' hi- sa' ma-heeh- juu' kih' Dio. Pero kih' hi' jmee' ko-jøh' kyaah' jne', ¿he-la' sa' lla' jne' ta' kiyh'? 13 He- ja- lleë' hnäh' hi- hlëëh' he' jee' kyah' hnäh'. Pero Dio ba' lla' ta' kih' hi- sa' ma-heeh- juu' kiyh'.

6

Ma' hnaah- øøyh- dsa-ta' cha'në' hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio

1 Cher'mah' chaä- jaä- hi- cha- hñii- kih' kyaah' øøh', ¿che' sa' lä' hñiyh' dsooy' në'ta' cha'në' jaä- hi- sa' ma-heeh- juu' kih' Dio, lla' he- ma' dsooy' cha'në' hi- laä' kyaa' Dio? 2 ¿Che' sa' ñeh' hnäh' lloo- koö- jmi' hi- na-jngëë' ba' llay' ta' kih' dsa- jmi' gyuu'? He- ja- cher'mah' hñaa' hnäh' jwë' llah' hnäh' ta' kih' dsa- jmi' gyuu', he- la' sa' le' llah' hnäh' ta' kih' koö' mi'juu' he- sa' la' juuh'? 3 ¿Che' sa' ñeh' hnäh' lla' jne' ta' kih' ángele ka-läh'? ¿Ha- lä' ja- sa' le' lla' jne' ta' kih' hi- chaä- jmi' gyuu' la'? 4 He- ja- ga' ma-cha- koö- hñii- jee' kyah' hnäh' jmi' gyuu' la-, ¿he-la' go'tøøh' hnäh' goo- hi- sa' ma-heeh- juu' kih' Dio? 5 Hlëëhn' lä' na- mah' jä' o' hih' kyah' hnäh'. ¿Ha- lä' la' kyah' hnäh'? ¿Che' sa' chaä- ni' jaä- øøh' hnäh' hi- cha- huüdsë- llu' kih' mah' mi' eey' juu' kyah' hnäh'? 6 Lla- he- ma' jmeeh' hnäh' lä' ja-, te-jëëh' hnäh' kyaah' øøh' hnäh' mah' ga'nääh' hnäh' cha'në' hi- sa' ma-heeh- juu' kih' Dio mah' llay' ta' kyah' hnäh'.

7 Kih' he- te-jëëh' hnäh', ma-hlääh- hnäh' kyaah' dsa-kyaa' hnäh'. ¿He-la' sa' kwëëh- hoh' hnäh' cher'mah' lla-dsëëy' hnäh'? ¿He-la' sa' kwëëh- hoh' hnäh' cher'mah' jmeeyh' hnäh'? 8 Lla- he- ma' kwëëh' hoh' hnäh', lla-dsëëh' hnäh' kih' dsa-, mah' jmeeh' hi- laä' ja- ba' øøhn'.

⁹ ¿Che' sa' ñeh' hnäh', lä'jēē' hī' hñaa' dsē', sa' heyh' ya'jwii' kih' Dio? Ta' mi-gaa' hnäh' hñaa'. Hī' sa' na'jee' goo-kaayh' wa' hī' cha' hī', kyaah' hī' jmää' jøøh' dio hī' na'laa' kaaah' dsa', kyaah' hī' na'jee' goo-kaayh' hī' laa' kyaa' jñah', kyaah' dsa' ñuuu' hī' jmee' lä' jmee' dsa' mē', kyaah' dsa' ñuuu' hī' kaaah' he' ba' dsa' ñuuu' dsa' kyaayh', hī' he' sa' heh' ya'jwii' kih' Dio. ¹⁰ Lä'ja' hī' hii' kih' dsa', hī' hee' dsē' kuu', lla'hiih', hī' jwä' dso'jwii' kih' dsa' kyaah', hī' ga'nää' mi-gaa' dsa', sa' heyh' ya'jwii' kih' Dio. ¹¹ He' ja' ma' laa' ko'llaa' hnäh'. Pero na' ma' na'che' dso'kye' kyah' hnäh', ma' na'jngēeh' 'hnäh', hī' lluu' hnäh' ta'la' kih' Jesucristo Dsa'jøøh' jñän', hī' ta'la' kih' Jmi'lle' kih' Dio jñän'.

Hnøø' dsa'tooh' jne' jmeen' lä' hnøø' Dio

¹² Ga'lä'jē' ba' na'ngēn' jwē' jmeen', pero ja' lä'jē' jmää' ta'. Ga'lä'jē' ba' na'ngēn' jwē' jmeen', pero sa' jmeen' mah' sa' lla-dsēē' kin' ni' miih'. ¹³ Lä'jē' ma', la' kih' tuh' jne', lä'ja' tuh' jne', la' kih' ma'. Pero kwee' ba' hee' 'Dio lä'to'. Sa' ga'jmää' Dio jne' mah' kaaah' jne' wa' hī' cha' hī'. Ga'jmeey' jmi'ngo' he' kye' jne' mah' jmee' ta'he' kiyh'. Hī' lä'ja' ka'läh', he' llu' jñän' ba' chaa' Dio. ¹⁴ Hī' lloo' koo' jmi', Dio hī' ga'mi'jiih' Dsa'jøøh' jñän', he' ba' hī' he' mi'jiih' jne' ka'läh' kyaah' be' kiyh'.

¹⁵ ¿Che' sa' ñeh' hnäh' jmi'ngo' he' kye' jne' la' ma-la' koo' ba' kyaah' Cristo? ¿Che' jñuuu' hī' ja' hī' ma'laa' koo' kyaah' Cristo mah' kwēēh' ja' dsa' mē' hī' hnēē' hñii' kyaah' wa' hī' cha' hī'? Ni' miih' sa' sooh' lä'ja'. ¹⁶ ¿O che' sa' ñeh' hnäh' ja' hī' kyaah' dsa' mē' hī' ngē' kyaah' wa' hī' cha' hī', ma'laay' koo' jmi'ngo' kyaayh'? Jēēh', lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio: "Lä'uu' leē' ja' ba". ¹⁷ Pero hī' jmee' ko'jøh' kyaah' Dsa'jøøh' jñän', kyey' koo' ba' jmi'lle' kyaayh'.

¹⁸ Hää' hnäh' hñaa' cha' miih', ta' kaaah' wa' hī' cha' hī'. Jēēh' wa' he' cha' he' ga'jyoh' dso'kye' he' jmee' dsa', sa' hnoo' dsoo' kih' jmi'ngo' kiyh'. Pero hī' kaaah' wa' hī' cha' hī', he' jmeeyh' hñiiy' ba' ja'. ¹⁹ ¿O che' sa' ñeh' hnäh', heh' jmi'ngo' jñän' la' gwah' kih' Jmi'lle' Na'jngii'? Hī' he' hää' neh' tuh' dsē' jne' hī' ga'kwēēh' Dio jne'. Hī' sa' laa' jne' dsa'juu' jmi'ngo' jñän', Dio ba' he' hī' laa' dsa'juu'. ²⁰ Jēēh', hmoo' kyaah' ga'laa' Dio jne'. He' ja' kyaah' jmi'ngo' jñän' wa' jmeen' juu' kih' Dio, hī' lä'ja' kyaah' jmi'lle' jñän', jēēh' lä'to' he' la' la' kiyh'.

7

Hweh' la' he'jee' dsa' goo'

¹ Na' jēēh' kyah' hnäh' juu' he' ga'siih' hnäh' kin'. Llu' la' kih' dsa' cher'mah' sa' ga'jee' gooy'. ² Pero kih' he' kaaah' dsa' wa' hī' cha' hī', he'ja' jwahn', lä'jaa' dsa'ñuuu' wa' kyaay' ja' dsa' mē', hī' lä'jaa' dsa' mē', wa' kyaay' ja' dsa'ñuuu'. ³ Hii' dsa'ñuuu', hnøø' mi'tey' kyaah' dsa' mē' kyaay'. Ja' ba' lä'ja' dsa' mē' hnøø' mi'tey' kyaah' dsa'ñuuu' kyaay' ka'läh'. ⁴ Jēēh' dsa' mē' sa' laay' juu' jmi'ngo' kiyh', dsa'ñuuu' ba' laa' juu'. Lä'ja' ka'läh' dsa'ñuuu', sa' laay' juu' jmi'ngo' kiyh', mēy' ba' laa' juu'. ⁵ Lä'uu' ba', dsa' mē' dsa'ñuuu', sa' le' jäh' he' sa' hnoon' ni' miih'. Pero cher'mah' lä'uu' ga'taayh' juu' kwee' lä'øøy' miih' jmi' ta'ko'jiih'

dsa-taayh' ngiiy' kiyh' kih' Dio, llu' ba'. Hi' ga' ma-ngëë' he- ja-, wa' mi-tey' ka-läh' lä-uyy' mah' lä-ja- sa' kaaq' Tana', wa'ra- sa' ga-lä-be' dsëy'.

6 He- jwahn' lä-na-, he- kwan- jwë' ba', ja' he- jmeen- mada'. 7 Hnoo' ga' jnä' wa'ra- jäh' kih' lä-jëë' ba' dsa- kwëëh' dsë' lä-koq- jnä'. Pero lä-jaa- lä-jaa' jne' ga'hñah' jne' lä-koq- te' he- ga'kwa' Dio. Jaa- jmee- koq-, hi' jñah' jmee- jyoh'.

8 Kih' hi- sa' ga' ma-jee' goo- hi- lä-kye- kih' dsa- hñi', jwahn-, llu' la' kiyh' cher'mah' ga-jäy' hñiiy' lä-koq- jnä'. 9 Pero cher'mah' sa' ga'kwëëh' dsëy' jäy' hñiiy' lä-jiih' jmi' chaay-, wa' jeyy' gooy-. Jëeh' llu' ga' he- jeyy' gooy- lä-koh' ga' he- tu-ja- tuh-dsëy' kih' wa' hi- cha- hi-.

10 Pero kih' hi- ma-na-jee' goo-, jmeen- mada', (ja- he' hñiin- jwahn-, Dio ba' hi- jäh'), dsa-më' ta' wa' bee' dsa-nñuh- kyaq'. 11 Cher'mah' ga-beey' øøyh-, sa' wa' jeyy' gooy- kyaq' jñah', o wa' dsa-jeyyh' kyaq' dsa-nñuh- kyaq' ba'. Hi' kih' dsa-nñuh- jwahn-, sa' wa' beey' dsa-më' kyaq'.

12 Pero kih' jee' lä-jëë' ga' jñah', jnä' jwahn- (ja- he' Dio). Cher'mah' chaq- jaa- øøh' jne' hi- kyaq' dsa-më' hi- sa' ma-heeh- kih' Dio, hi' cher'mah' heeh- ba' dsa-më' gya- kyaq' øøh' jne' he', sa' wa' beey'. 13 Hi' cher'mah' chaq- jaa- dsa-më' øøh' jne' hi- kyaq' dsa-nñuh- hi- sa' ma-heeh- kih' Dio, hi' cher'mah' heeh- ba' dsa-nñuh- gya- kyaq' øøh' jne' he', sa' wa' beey'. 14 Jëeh', dsa-nñuh- hi- sa' ma-heeh- kih' Dio, ma-na-jngëëy' ta-la' kih' mëy'. Hi' ja' ba' lä-ja- dsa-më' hi- sa' ma-heeh- kih' Dio, ma-na-jngëëy' ta-la' kih' dsa-nñuh- kyaq'. Wa'ra- jäh' kih' sa-la' lä-ja-, chih- kyaq' jä' lä' ma-sah' ja-ba'. Pero ta'ko-jiih' tääyh' ko-jøh' ma-na-jngëë' bih'. 15 Pero cher'mah' hi- sa' ma-heeh- kih' Dio ga-beey' dsa-kyaqyh', wa' beey' kih'. Cher'mah' ga-la' lä-ja-, sa-la' he- wi' kih' dsa-më' dsa-nñuh- øøh' jne' he- dsa-taayh' ko-jøh'. He- hñi' ti' jnän' ba' ga-tëeh' Dio jne'. 16 Jëeh' hne- dsa-më' øøhn', sa-nëh' hne- che' lä-leh' lääh' dsa-nñuh- kyaq'. Lä-ja- hne- dsa-nñuh-, sa-nëh' che' lä-leh' lääh' dsa-më' kyaq'.

Wa' heeh' ba' jne' dsa'toohn' lä-koq- ma-tøøhn' la-

17 Lä-jaa- lä-jaa- jne', wa' dsa'toohn' kyaq' he- ga'hñah' jne' kih' Dsa-jøøh' jnän', lä-koq- ma' ga-tëeh' Dio jne'. 18 Cher'mah' ma-ngëë' ma-tuy' jmi-ngo' kyah' lä' ma' ga-tëeh' Dio hne-, ja' ba' hne- lä-na-. Pero cher'mah' sa' ga-tuy' jmi-ngo' kyah' lä' ma' ga-tëeh' Dio hne-, sa' jmee' bi' hñi' jmi-ngo' kyah'. 19 Sa' cha- he- hnøø' jäh' ni' miil- he- ga-wih' jmi-ngo' jnän', o he- sa' ga-wih'. Kih' jee' lä-jëë', hnøø' nñuh' jne' mada' kih' Dio ba'. 20 Lä-jaa- lä-jaa- wa' jäy' ba' kih' lä' ma-tääh' ja-, lä-koq- ma' ga-heeyh- kih' Dio. 21 Cher'mah' ma-na-hnëeh' jmeeh- ta' kih' dsa-, lä-koq- ma' ga-tëeyh' hne-, ta' jmee- cha-miil- hñi' dsë-. Pero cher'mah' cha- jwë' kyah' lääh' hñah', kwa' be' lää' hñah'. 22 Jëeh' jaa- hi- ma-na-hnëë' jmee- ta' kih' dsa- lä-koq- ma' ga-tëeh' Dio, ma-na-laq' bih' kih' Dio. Pero jaa- hi- sa' na-hnëë' jmee- ta' kih' dsa- lä-koq- ma' ga-tëeh' Dio, na' ma-na-hnëëy' jmeey' ta' he' kih' Cristo ba'. 23 Hmoo' kyaq' ga-laq' Dio jne', he-ja- ta- hnëë- hñah' hñah' mah' jmeeh' ta' kih' dsa- lä-jmi' lä-je-. 24 Lä-jaa- lä-jaa- hñah' øøhn', wa' tääh' hñah' kih' lä-koq- ma-tääh' hñah' na-, lä-koq- ma' ga-heeh' hñah' kih' Dio.

Nñuh' kih' dsa-më' dsa-nñuh- hi- sa-na-jee' goo-

25 Kih⁴ dsa⁻ñuu^h- hi⁻ sa⁻ ma⁻kaah⁺ dsa⁻më^ʼ hi⁺ kih⁺ dsa⁻më^ʼ hi⁻ sa⁻ ma⁻kaah⁺ dsa⁻ñuu^h- , juu^ʼ he⁻ kwan⁻ la⁻ sa⁻ la⁺ mada⁻ kih⁺ Dio. Pero sa⁻ la⁺ kyaah^ʼ juu^ʼ ta^ʼ jmah^ʼ. Jëeh^ʼ ma⁻ lä⁻ñii^h dsë^ʼ Dio kin⁻ he⁻ ja⁻ hlëehn^ʼ ju^ʼ dsoo^ʼ jmah^ʼ ba^ʼ. 26 Lä⁻ko^o- la⁺ jmi^ʼ he⁻ tøohn^ʼ na^ʼ, kih⁺ he⁻ ja⁻ laan⁺, go^ʼ llu^ʼ ga⁻ he⁻ go^ʼ taah^ʼ hnäh^ʼ lä⁻ko^o- ma⁻ tääh^ʼ hnäh^ʼ na⁻. 27 Cher^ʼ mah^ʼ chaa⁻ dsa⁻më^ʼ kyaah^ʼ, ta⁺ jmee⁻ huu^ʼ dsë⁻ beeh^ʼ hnih^ʼ. Hi⁻ cher^ʼ mah^ʼ sa⁻ chaa⁻ dsa⁻më^ʼ kyaah^ʼ, ta⁺ jmee⁻ bii^ʼ jëeh^ʼ gooh⁻. 28 Cher^ʼ mah^ʼ ga⁻ kyaah^ʼ dsa⁻më^ʼ, sa⁻ la⁺ hlih^ʼ. Lä⁻ja⁻ chih⁻ më^ʼ kwaa⁻, cher^ʼ mah^ʼ ga⁻ kyaah^ʼ dsa⁻ñuu^h- , sa⁻ jmeey⁻ hlih^ʼ. Pero kih⁺ hi⁻ dsa⁻ jëe⁻ goo⁻, jä⁺ cha⁻ miih⁻ huu^ʼ dsë⁻ në⁻ kiyh^ʼ. Hi⁻ hnoon^ʼ wa⁻ ra⁻ jäh^ʼ kih⁺ ni⁻ miih⁻ he⁻ ja⁻ sa⁻ jëeh^ʼ hnäh^ʼ.

29 Ma⁻ ngoo^ʼ ya⁻ jäh^ʼ jmi^ʼ, he⁻ ja⁻ na⁻ jwahn^ʼ øøhn^ʼ: Na⁺ ta⁻ cha⁻ në⁻, hih^ʼ hi⁻ kyaah^ʼ dsa⁻më^ʼ, lä⁻ko^o- he⁻ sa⁻ kyaah^ʼ bih^ʼ wa⁻ jmeey⁻. 30 Hih^ʼ hi⁻ ti⁻ meeh⁻ dsë^ʼ, wa⁻ gaa⁻ dsëy^ʼ. Hih^ʼ hi⁻ jëe⁻ dsë^ʼ, wa⁻ jmeey⁻ lä⁻ko^o- he⁻ sa⁻ jëe⁻ dsëy^ʼ. Hih^ʼ ga⁻ nää⁻ la⁻ løø^ʼ, wa⁻ jmeey⁻ lä⁻ko^o- he⁻ sa⁻ cha⁻ kiyh^ʼ ba^ʼ. 31 Hih^ʼ hi⁻ koo^h- jmee⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, wa⁻ jmeey⁻ lä⁻ko^o- he⁻ sa⁻ jmeey⁻ bii^ʼ kiyh^ʼ ba^ʼ. Jëeh^ʼ lä⁻ jë⁻ he⁻ jëe⁻ jne⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, he⁻ dsa⁻ ngëe⁻ ba⁻ ja⁻.

32 Hnoon^ʼ wa⁻ ra⁻ jäh^ʼ kih⁺ sa⁻ cha⁻ ba⁻ he⁻ kih⁺ kah^ʼ hnäh^ʼ huu^ʼ dsë⁻. Dsa⁻ñuu^h- hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ jëe⁻ goo⁻, hi⁻ he⁻ hnaah⁻ Dio, hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ tih^ʼ dsë^ʼ Dio ba^ʼ. 33 Pero hi⁻ kyaah^ʼ dsa⁻më^ʼ, kye⁻ gyih⁻ huu^ʼ dsë⁻ kih⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ tih^ʼ dsë^ʼ mëy^ʼ ba^ʼ. 34 Lä⁻ja⁻ ka⁻ läh^ʼ, kah^ʼ ba^ʼ la⁺ kih⁺ dsa⁻më^ʼ hi⁻ kyaah^ʼ dsa⁻ñuu^h- , hi⁻ kih⁺ chih⁻ më^ʼ kwaa⁻ hi⁻ tääh^ʼ hñii^ʼ. Chih⁻ më^ʼ kwaa⁻ he⁻, hnaah⁻ gyih^ʼ Dio, ngëey⁻ hñiiy^ʼ kyaah^ʼ jmi⁻ lle⁻ kiyh^ʼ kih^ʼ Dio. Pero hi⁻ na⁻ jëe⁻ goo⁻, kye⁻ gyih⁻ huu^ʼ dsë⁻ kih⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ tih^ʼ dsë^ʼ dsa⁻ñuu^h- kyaay^ʼ ba^ʼ. 35 He⁻ la⁻ ma⁻ jwahn^ʼ mah^ʼ jmää^ʼ ta^ʼ kyah^ʼ hnäh^ʼ. Ja⁺ he⁻ hnoon^ʼ han^ʼ kyah^ʼ hnäh^ʼ. Hnoon^ʼ go^ʼ taah^ʼ hnäh^ʼ lä⁻ko^o- lle⁻ kyah^ʼ hnäh^ʼ mah^ʼ hnaah^ʼ hnäh^ʼ Dsa⁻jøøh^ʼ jnän⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻ hoh^ʼ hnäh^ʼ.

36 Cher^ʼ mah^ʼ jaa⁻ dsa⁻ chaa⁻ chih⁻ më^ʼ kyaah^ʼ hi⁻ ma⁻ të⁻ ji⁻ ñe⁻ jëey⁻ gooy⁻, hi⁻ cher^ʼ mah^ʼ jmeey⁻ huu^ʼ dsë⁻ sa⁻ sooh⁻ jäy⁻ hñiiy^ʼ, hi⁻ laay⁻, jmee⁻ bii^ʼ jëey⁻ gooy⁻, wa⁻ jëey⁻ gooy⁻. Jëeh^ʼ lä⁻ja⁻ lä⁻ dsëy^ʼ, sa⁻ la⁺ hlih^ʼ. 37 Pero cher^ʼ mah^ʼ chaa⁻ jñah^ʼ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ ko^o- ba⁻ huu^ʼ dsë⁻, hi⁻ sa⁻ la⁺ kyaah^ʼ he⁻ wii⁻, jmeey⁻ lä⁻ko^o- hyoh⁻ dsëy^ʼ ba^ʼ, cher^ʼ mah^ʼ ma⁻ jmeey⁻ ko^o- ba⁻ huu^ʼ dsë⁻ sa⁻ kwaay⁻ chih⁻ më^ʼ kyaay⁻ jëe⁻ goo⁻, he⁻ jmeey⁻ llu^ʼ ba⁻ ja⁻. 38 Heh^ʼ lä⁻ja⁻, cher^ʼ mah^ʼ hi⁻ ga⁻ kwaa⁻ chih⁻ më^ʼ kyaah^ʼ jëe⁻ goo⁻, jmeey⁻ llu^ʼ ba⁻ ja⁻. Pero cher^ʼ mah^ʼ sa⁻ ga⁻ kwaay⁻ jëe⁻ goo⁻, llu^ʼ ga⁻ he⁻ jmeey⁻ lä⁻ja⁻.

39 Dsa⁻më^ʼ hi⁻ na⁻ jëe⁻ goo⁻, laay⁻ kyaah^ʼ jaa⁻ dsa⁻ñuu^h- lä⁻hih⁻ kih^ʼ ley, ta⁻ko⁻ jiih⁻ chaa⁻ dsa⁻ñuu^h- kyaay⁻. Pero cher^ʼ mah^ʼ ga⁻ juu⁻ dsa⁻ñuu^h- , ma⁻ cha⁻ jwë⁻ kiyh^ʼ jëey⁻ gooy⁻ ka⁻ läh^ʼ kyaah^ʼ hi⁻ tih^ʼ dsëy^ʼ, la⁻ ra⁻ laa⁻ jaa⁻ dsa⁻ñuu^h- hi⁻ ma⁻ heeh⁻ juu^ʼ kih^ʼ Dio. 40 Hi⁻ jnä⁻ laan⁺, llu^ʼ ga⁻ la⁺ kiyh^ʼ cher^ʼ mah^ʼ ga⁻ jäy⁻ hñiiy^ʼ. Pero sa⁻ la⁺ kyaah^ʼ huu^ʼ dsë⁻ ta⁻ jmah^ʼ he⁻ ma⁻ jwahn^ʼ lä⁻ na⁻, jëeh^ʼ kyaah^ʼ ba⁻ jnä⁻ jmi⁻ lle⁻ kih^ʼ Dio.

8

Ma^ʼ he⁻ kwëeh⁻ dsa⁻ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaa⁻ dsa⁻

1 Na⁺ ngëen^ʼ juu^ʼ kyah^ʼ hnäh^ʼ kih⁺ ma⁻ he⁻ kwëeh⁻ dsa⁻ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaa⁻ dsa⁻. Lä⁻ jëe⁻ ba⁻ jne⁻ kyuu^h- jne⁻ ma⁻ miih⁻. Hi⁻ ta⁻ la⁻ kih⁺ he⁻ kyuu^h- jne⁻, he⁻ ja⁻ gwa⁻ jmää^ʼ n⁻ hñaan^ʼ kaa^h. Pero he⁻ hnää^ʼ jne⁻ dsa⁻ kyaah^ʼ, he⁻

na⁻ kwa⁻ be⁻ he⁻ dsa⁻toohn⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ llu⁻ kyaah⁻ Dio. ² Hi⁻ laa⁻ kyuu⁻h⁻ cha⁻miih⁻, sa⁻ ga⁻ ma⁻kyuu⁻yh⁻ lä⁻ko⁻ te⁻lle⁻ lä⁻kyuu⁻yh⁻. ³ Pero jaa⁻ hi⁻ hnää⁻ Dio, kyuu⁻ ba⁻ Dio hi⁻ he⁻.

⁴ Kih⁻ ma⁻ he⁻ la⁻ dsa⁻ cha⁻né⁻ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaa⁻h⁻ dsa⁻, ma⁻ ñe⁻ ba⁻ jne⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ laa⁻ dio he⁻ ni⁻ miih⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Jaa⁻ ba⁻ Dio chaa⁻. Sa⁻ chaa⁻ ga⁻ ñnah⁻ Dio. ⁵ Ma⁻ ke⁻ gyuu⁻h⁻ hwa⁻ la⁻ jä⁻h⁻ dsa⁻ chaa⁻ ja⁻ hi⁻ jaa⁻ dio, (jëéh⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ chaa⁻ jwëé⁻ dio, hi⁻ lä⁻ja⁻ chaa⁻ jwëé⁻ dsa⁻kaa⁻h⁻ ka⁻lä⁻h⁻). ⁶ Pero jnä⁻ jne⁻, jaa⁻ Dio ba⁻ chaa⁻ hi⁻ laa⁻ Täa⁻ jnän⁻. Ga⁻ lä⁻ jë⁻ ba⁻ he⁻ cha⁻, hñiiy⁻ ba⁻ ga⁻jmeey⁻, hi⁻ ga⁻jmääy⁻ jne⁻ mah⁻ jmää⁻ jne⁻ kiyh⁻. Hi⁻ jaa⁻ ba⁻ Dsa⁻jøø⁻h⁻ jnän⁻ chaa⁻. Hi⁻ he⁻ he⁻ Jesucristo. Ta⁻ la⁻ kiyh⁻ ba⁻ cha⁻ ga⁻ lä⁻ jë⁻, lä⁻ ja⁻ ta⁻ la⁻ kiyh⁻ ba⁻ chaa⁻ jne⁻ ka⁻lä⁻h⁻.

⁷ Pero ja⁻ lä⁻ jëé⁻ kyuu⁻h⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ juu⁻ la⁻. Ko⁻ laa⁻ hi⁻ ma⁻ tēē⁻ jmee⁻ he⁻ kih⁻ dio hi⁻ na⁻ laa⁻, gwa⁻ hu⁻dsē⁻ kiyh⁻ kyaah⁻ dio he⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻ kuyh⁻ ma⁻ he⁻ la⁻ dsa⁻ cha⁻né⁻ hi⁻ he⁻. Kih⁻ he⁻ sa⁻ la⁻ ko⁻ ba⁻ hu⁻dsē⁻ kiyh⁻, he⁻ ja⁻ laay⁻ mi⁻sayh⁻ hñiiy⁻. ⁸ Dsoo⁻ ba⁻, ja⁻ kyaah⁻ he⁻ kih⁻ hñi⁻ jne⁻ na⁻, jmee⁻ he⁻ hnää⁻ Dio jne⁻. Ja⁻ kyaah⁻ he⁻ kih⁻ hñi⁻ jne⁻ na⁻, jmee⁻ leē⁻ jne⁻ luu⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻, ni⁻ sa⁻ jän⁻ hñiih⁻ cher⁻ mah⁻ sa⁻ ga⁻ kih⁻ lä⁻ jë⁻ nëē⁻ he⁻ cha⁻.

⁹ Ma⁻ ke⁻ na⁻ ngē⁻ jne⁻ jwē⁻ kih⁻ hñih⁻ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻, hnøø⁻ leē⁻ jne⁻ mah⁻ sa⁻ tä⁻h⁻ hi⁻ sa⁻ la⁻ ko⁻ ba⁻ hu⁻dsē⁻ kih⁻, kwaat⁻ jnän⁻. ¹⁰ Cher⁻ mah⁻ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ la⁻ ko⁻ hu⁻dsē⁻ kih⁻, ga⁻ jëēy⁻ hnäh⁻, hi⁻ ma⁻ kyuu⁻h⁻ miih⁻, tääh⁻ hnäh⁻ në⁻ mes⁻ koo⁻ jee⁻ tääh⁻ heē⁻ kih⁻ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ he⁻, goo⁻ la⁻ kiyh⁻, jä⁻ lä⁻ heē⁻ dsēy⁻ kuyh⁻ he⁻ ma⁻ lla⁻ dsa⁻ cha⁻né⁻ heē⁻ ja⁻. ¹¹ He⁻ ja⁻, dsoo⁻ kyah⁻ hnäh⁻ hi⁻ ma⁻ kyuu⁻h⁻ miih⁻, tä⁻h⁻ øø⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be⁻ kih⁻, hi⁻ kih⁻ hi⁻ he⁻ ba⁻, ga⁻ juu⁻ Cristo. ¹² Lä⁻ ja⁻, cher⁻ mah⁻ ga⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ hoh⁻ kih⁻ øø⁻ h⁻ jne⁻, hi⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ sa⁻ kyeē⁻ hu⁻dsē⁻ kih⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be⁻ kih⁻, he⁻ ma⁻ hlää⁻h⁻ hnäh⁻ kih⁻ Cristo ba⁻ ja⁻. ¹³ He⁻ ja⁻ cher⁻ mah⁻ ma⁻ he⁻ kih⁻ jne⁻, jmeen⁻ tä⁻h⁻ jaa⁻ øø⁻ hn⁻, mo⁻ so⁻ kih⁻ ga⁻ jne⁻ ka⁻ lä⁻h⁻ ngo⁻ jih⁻ koh⁻ mah⁻ sa⁻ jmeen⁻ tē⁻h⁻ øø⁻ h⁻ jne⁻.

9

Na⁻ ngē⁻ jwē⁻ apóstole hyoh⁻ miih⁻ he⁻ jmee⁻ bii⁻ kiyh⁻

¹ ¿Che⁻ sa⁻ laan⁻ apóstol laah⁻ hnäh⁻? ¿Che⁻ sa⁻ na⁻ ngē⁻ jwē⁻ jmeen⁻ lä⁻ko⁻ jmee⁻ ñnah⁻ apóstole? Jëéh⁻, ma⁻ ra⁻ he⁻ ga⁻ jëē⁻ Jesús Dsa⁻jøø⁻h⁻ jnän⁻. Hi⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻ heē⁻ hnäh⁻ juu⁻ kiyh⁻, he⁻ ja⁻ jmee⁻ lii⁻ ta⁻ he⁻ jmeen⁻ kih⁻ Dsa⁻jøø⁻h⁻ jnän⁻. ² Cher⁻ mah⁻ kih⁻ ñnah⁻, sa⁻ laan⁻ apóstol, pero kyah⁻ hnäh⁻ ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ laan⁻. Jëéh⁻, lä⁻ llu⁻ he⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ Dsa⁻jøø⁻h⁻ jnän⁻, he⁻ ja⁻ jmee⁻ lii⁻ ma⁻ ra⁻ he⁻ laan⁻ apóstol.

³ Juu⁻ la⁻ jmää⁻ lään⁻ hñiin⁻ kih⁻ hi⁻ sa⁻ taah⁻ jnä⁻ ta⁻. ⁴ ¿Che⁻ sa⁻ na⁻ ngē⁻ jnääh⁻ jwē⁻ he⁻ hñah⁻ jnääh⁻ he⁻ kih⁻ hñi⁻ jnääh⁻? ⁵ ¿Che⁻ sa⁻ na⁻ ngē⁻ jnääh⁻ jwē⁻ jää⁻ jnääh⁻ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ laa⁻ øø⁻ h⁻ jne⁻ lä⁻ko⁻ jmee⁻ ñnah⁻ apóstole, ja⁻ ba⁻ lä⁻ko⁻ jmee⁻ øø⁻ h⁻ Dsa⁻jøø⁻h⁻ jnän⁻ kyaah⁻ Pee⁻ ka⁻ lä⁻h⁻? ⁶ ¿Che⁻ ma⁻ la⁻ jnä⁻ ba⁻ kyaah⁻ Bernabé jmee⁻ bii⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ta⁻ mah⁻ jnääh⁻ jnääh⁻ he⁻ kih⁻ hñi⁻ jnääh⁻? ⁷ ¿Ha⁻ chaa⁻ hløø⁻ hi⁻ tääh⁻ jmee⁻ ta⁻ kwaat⁻ kih⁻ hñii⁻? ¿Ha⁻ chaa⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ ko⁻ hwa⁻ mah⁻ sa⁻ kuyh⁻ he⁻ jngēēy⁻? ¿Ha⁻ chaa⁻ hi⁻ hää⁻ ko⁻ nää⁻ jah⁻ mah⁻ sa⁻ hñyh⁻ juh⁻ kih⁻? ⁸ ¿Che⁻ laah⁻ hnäh⁻ hlëēhn⁻ he⁻ la⁻ lä⁻ koh⁻ hlëēh⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻? ¿Che⁻ sa⁻ na⁻ sñ⁻ lä⁻ ja⁻ né⁻ ley? ⁹ Jëéh⁻, né⁻ ley kih⁻ Moisé na⁻ sñ⁻: “Ta⁻ kñi⁻ hoo⁻ kya⁻ jee⁻ jmeey⁻ ta⁻.” He⁻ ga⁻ jäh⁻ Dio lä⁻ ja⁻, ja⁻ ma⁻ la⁻ kih⁻ kya⁻ ja⁻ ma⁻ kyeē⁻ hu⁻dsē⁻. ¹⁰ He⁻ kyeē⁻ hu⁻dsē⁻ jnä⁻ jne⁻ ba⁻

ja-, he-ja- ba-ja- na-sii- lä-ja-. Jëeh', hi- mi-llu' hwa', lä-kye- hi- mi-llu' mi-ju-, ma-ra- he-cha- o-jøh- dsë- kiyh' liyh' kih' ta- he- jmeey- ja-. ¹¹ Mi-ju- he- la' kih' Dio ga-jñee- jnääh' neh' tuh-hoh' hnäh', he-ja- ¿che' jmee- hii-cher-mah' ga-ngii- jnääh' miih- he-cha- kyah' hnäh'? ¹² Cher-mah' jñah' ba-cha- jwë' kih' hyoyh- he-cha- kyah' hnäh', cha-ga-miih- na-ngë' jnääh' jwë' hnäh' jnääh' he-ja-.

Hi-ma-ke-cha- jwë' jmee- jnääh' lä-ja-, sa- ga-chuu- jnääh' ni- miih- kyaah' hnäh'. Ga-kwëeh' ba-dsë- jnääh' mah' sa- jmee- dsa- jyoh' huü-dsë- jee- kwa- jnääh' ju-hmëë' kih' Cristo. ¹³ ¿Che' sa- ñeh' hnäh', lä-jëë- hi- jmee- ta- he- neh' gwah', kyaah' ja-ba- he- dsa- ka- dsa- neh- gwah- ja- jnä- he- kuyh-? Hi-lä-ja-, hi- jmee- ta- në' na'hyoo', kuyh- kih' he- dsa- ka- dsa- në' na'hyoo- ja-. ¹⁴ Lä-ja- ka-läh', ga-jmee- Dsa- jøøh' jñan' mada', hi- na-hñaa' kwa' ju-hmëë', ta' kih' ju-hmëë' ja-ba-wa- kuyh-.

¹⁵ Pero jnä', ni- koo- hä- sa- ma-ngiin' he- ja- kyah' hnäh', ni- sa- siin- lä-la- mah' kwëeh' jnä' miih- he-cha- kyah' hnäh'. Llu' ga- he- juun- kyohn- lä-koh' ga- he- jñuu' dsa- kin- he- chaan- llu' he- sa- koon- jñeen' he- kwan- juu'. ¹⁶ Pero sa- cha- he- kih' he- jmään- hñiin' jøøh' he- kwan- ju-hmëë' kih' Cristo. Jëeh', ma-na- hä- goon-, he-ja- jmee- bi- kin- kwan- juu- na-. Jwii- jnä' cher-mah' sa- ga-mi-ten' he- kwan- ju-hmëë' kiyh'. ¹⁷ Cher-mah' hyoh- dsën- kwan- juu- kih' Dio, hyoh- ba- jnä' jñeen'. Hi- ma-ke- sa- hyoh- dsën- jmeen- ta- la-, ma-ra- he- mi-ten' ba- ta- he- hä- goon-. ¹⁸ ¿Hee- ba- jñeen' ja-? He- chaan- llu' he- sa- koon- jñeen' he- kwan- ju-hmëë' kih' Cristo. He- ja- ba- ja- jñeen'. Kih' he-ja-, sa- ngiin' ni- miih- he-cha- kyah' hnäh' lä-koo- na-ngën' jwë' jmeen'.

¹⁹ Ni- jaa- sa- cha- hi- jmee- hih- kin-, he- jmeen- lä-ja-. Pero ma-ra- he- jmee- ba- jnä' ta- he- kih' lä-jëë- mah' lä-ja- leeh- ga- jnä' jwëë' dsa- kih' Cristo. ²⁰ He- ja- jee- kih' judiu, jmään- hñiin' lä-koo- jaa- judiu, mah' leeh- dsa- judiu. Hi- jee- kih' hi- mi- te' ley (ma-ke- sa- jmee- ley hih' kin') jmeen- lä-koo- hi- mi- te' ley ba', mah' lä-ja- leeh- dsa- hi- mi- te' ley ja-. ²¹ Hi- kih' hi- sa- kyuu- ley, lä-koo- he- sa- kyuu- ley ba' jmeen-, mah' lä-ja- leeh- dsa- hi- sa- kyuu- ley. (Pero ja- kih' he- sa- kyaah- ley kih' Dio, mi- te' ba- jnä' ley kih' Cristo.) ²² Hi- jee- kih' hi- sa- beë' huü-dsë- kih', ga-jmään- hñiin' lä-koo- he- sa- beë' huü-dsë- kin-. Hi- jee- kih' jee- lä-jëë-, kwee- ba- ga-jmeen' kyaayh', mah' lä-ja- jnøøh- ha- lä- jee- lään- ko-llaa' dsa-. ²³ Kwaat' kih' ju-hmëë' ba- jmeen- he- la-, mah' ko-jøh' ba- lä-cha- he- llu' kin- kyaah' hi- nuu- ju-hmëë' he- kwan- la-.

²⁴ Ñeh' ba- hnäh', jee- hñii- jwëë' dsa-, jaa- ba- hi- lih'. Hi- he- lle' kih' hyoh- jñee'. Lä-ja- hnøø' kwah' hnäh' be' jee- hnaah- hnäh' Dio mah' lä-ja- hñah' hnäh' koo- he- la' kwa' Dio. ²⁵ Lä-jëë- hi- hnøø' lih' jee- kooy-, mi- lluy- hñiiy' kih' lä-jë- he- jmee- jwiih' kiyh' mah' liyh' koo- coron- he- dsa- hee'. Pero jne' mi- lluy- jne' hñaan' mah' leh- jne' koo- coron- he- sa- hee' jih' koh'. ²⁶ Lä-ja- jnä' ka-läh', ngoo' ba- jnä' kwan- be' ha- jee- lihn- koo- coron-. He- ja- sa- jmeen- wa- la- cha- la-, lä-koo- jaa- hi- te- jah- jwë- në' lle'. ²⁷ Heehn- hñiin' wii' ba', ni- miih- sa- kwan- jwë' kih' jmi-ngo' jmee' hih' kin-. Lä-na- ba- jmeen-, mah' sa- jän- ta- koo' ma- la- ma-kwan' ju-hmëë' kih' jñah'.

10

Sa wa jmeen ko jøh kyaah hi jmää jøøh dio hi na laa kaah dsa

¹ Hnoon wa lä dsooh hoh hnäh øøhn, lä koo ga la kih dsa ma gyuh jnän. Ga lä jëe ba ga nää lä ngoo jni. Hi ga ngëey jee jmi ñeeh. ² Lä llü he ga ngëe dsa he ko jøh kyaah Moisé jee ma hii jni hi ta jee jmi ñeeh, he ja la lä koh he ga taayh ko jøh ga saa dsa he jmi kyaah Moisé mah leey koo kyaayh. ³ Ga lä jëe ba ga kuh he ñiih he ga chee Dio. ⁴ Ga lä jëe ba ga hih jmi he ga chee Dio. Sa ma la wa he cha he jmi gwa he ga jmee Dio ga hya dsöh mi kuu. Hi mi kuu ja, sa ma la wa he cha he mi kuu, ma laa hñii Cristo hi ma jmee ko jøh kyaayh. ⁵ Pero miih go te ba dsa he ga jmee he tih dsé Dio. He ja jwëe ga ga juu hwa kii ja.

⁶ He ga la lä ja kih dsa he, he ja kwëeh jne nuuh mah sa wa hee dsé jne jmeen he hñih lä koh ga jmee dsa he. ⁷ Ni ta wa jmään jøøh dio hi na laa kaah dsa, lä koh ga jmee dsa he. Lä koo jah jee na sñ juu kih Dio: “Ga taah lä jëe dsa ga kuh ga hih, ja ga taayh ga jmeey wa la cha la.” ⁸ Ni ta wa kaah jne wa hi cha hi, lä koo ga jmee dsa he. Jëeh kyaah koo jmi ba ga juu gyii hné mil dsa he. ⁹ Ni sa wa koo jne kyaah he jøh dsé Dsa jøøh jnän, lä koo ga jmee ko llaa dsa he mah ga jngiih miih kiyh. ¹⁰ Sa wa cha wa hää jne Dio, lä koo ga cha ga hää dsa he, mah ga jngiih ängel kiyh.

¹¹ He ga la lä ja kih dsa he, he ja kwëeh jne nuuh, hi ma na sñ jnän mah lä leeh jne hi chaa na jee ga dsaa jmi he tøøhn la. ¹² Lä ja, kih hi jmee hu dsé sa cha he kih jeh dséy, hnøø liiyh mah sa täyh. ¹³ Wa he cha he he wii he jëe jne, ja ba lä ja ma jëe jñah. Pero Dio llü dséy. Sa kway jwë ngëe jne koo he hweh ga he mo so tää jne. Wa ra ga té jee jne he wii ja, kwa ba Dio be ha lä jee lää jne hi lä ja kwëeh dsé jne.

¹⁴ He ja jwëehn hnäh øøhn hi hnaan. Hää hnäh hñaaah cha miih. Mo to jmee hnäh juuh kih dio hi na laa kaah dsa. ¹⁵ Hlëehn hnäh lä koo dsa hi kyuh. Kye da hnäh kwaat ha lä ngoo juu he hlëehn hnäh. ¹⁶ Lä ma hih jne kyaah wa kyaah he na jøø, kwa jne ti hmaah kih Dio, la kwaat hih jne jma kih Cristo ba ja, hi lä ja ma laa jne koo ba kyaayh. Hi lä ma kih jne he ñiih he ti llooh jne, he jmee jne kwaat jmi ngo kih Cristo ba ja, hi lä ja ma laa jne koo ba kyaayh ka läh. ¹⁷ Ma ke jwëe jne, koo ba laa jne jee lä jëe jne. Jëeh, koo ba la he ñiih he kih jne.

¹⁸ Jëe da hnäh ha lä ga la kih dsa Israel hi ga kuh jah hi ma dsa jää dsa né na hyoo, ga laay koo ba kyaah Dio juu na hyoo ja. ¹⁹ He jwahn lä na, ja he jwahn kye jwërte dio hi na laa kaah dsa, ni ngo he lla dsa cha né dio he, sa cha he la ni miih. ²⁰ Lä la ba jwëehn hnäh, lä koo jmee hi sa ma heeh kih Dio, wa ra ga llay miih he cha kiyh cha né dio hi na laa he, he kwëeyh hi sa llü ba ja, ja he kwëeyh Dio jnän ja. Sa hnoon jmeeh hnäh ko jøh kyaah hi sa llü. ²¹ Cher mah ga hih hnäh he kwa Dio, mo so le huh hnäh he kwa hi sa llü. Cher mah ga taah hnäh ga ku ga hih hnäh he lla Dio né na mes, mo so le kuh huh hnäh né mes kih hi sa llü ka läh. ²² Che ja

he- hnøøh' jne' ha- lä+ jee' lä+llih+ Dio he- jmee- jne' lä+ja-? ¿Che' cha- ga' be' jnän, lä'koh' ga' kiyh'?

Wa' hnøøhn' he- llu' kih' øøh' jne'

²³ Ga- lä- jē- ba' na- ngēn' jwē' jmeen', pero ja- lä- jē- jmää' ta'. Ga- lä- jē- ba' na- ngēn' jwē' jmeen', pero ja- lä- jē- kwa- be' jnän' jee' hnään+ Dio. ²⁴ Sa- wa' hnøøhn' he- llu' jnän' hñaan', wa' hnøøhn' he- llu' kih' jñah' ba'. ²⁵ Kuh' ba' hnäh' ga- lä- jē- ngo' he- hñi+ dsa- jee' jngēēyh+ jah'. Ta' ngii' hnäh' ni' miih- juu' mah' sa- jmeeh' hnäh' cha- miih- huu+dsē-. ²⁶ Jēēh', kih' ba' Dio la' jmi' gyuu+ la-, hi- lä- ja- lä- jē- he- ga' cha- nē' kih', kih' bih' la' lä- jē-. ²⁷ Cher'mah' jaa- hi- sa- ma- heeh- kih' Dio ga- tēēyh+ hnäh' mah' go'kuh' hnäh' kiyh', hi+ gwa' hoh' hnäh' go'nään' hnäh', ja- go- kuh' ba' hnäh' ga- lä- jē- he- llay'. Ta' ngii' hnäh' ni' miih- juu' mah' sa- jmeeh' hnäh' cha- miih- huu+dsē-. ²⁸ Pero cher'mah' chaa- hi- ga' jah': "Ngo' he- ma- lla' dsa- nē' na'hyoo' ba' na-", ta' kuh- hnäh' ga- ja-, mah' la' llu' kih' hi- ma- mi- jnäa- juu' ja-. Lä- ja- sa- jmeey' jyoh' huu+dsē- he- jmee' jwiih' kiyh'. Jēēh', kih' ba' Dio la' jmi' gyuu+ la- hi- lä- ja- lä- jē- he- ga' cha- nē' kih', kih' bih' la' lä- jē-. ²⁹ Ja- he- hlēēhn' kih' huu+dsē- kyah' hnäh'. He- hlēēhn' kih' huu+dsē- kih' jñah' ba' na-, mah' sa- jmeey' jyoh' huu+dsē- he- jmee' jwiih' kiyh'. ¿He- la' ha' dsa- kin- he- na- ngēn' jwē' jmeen' cher'mah' ko- ja- la' huu+dsē- kiyh'? ³⁰ Cher'mah' kwan' tihmaah' kih' Dio kih' he- kuhn+, ¿he- la' hlēēh' dsa- wii' kin' kih' he- kuhn- he- ja-? ³¹ Hi- kwee- ba' la' kih' lä- jē-, cher'mah' kuh- huh' hnäh', o he- ga' jmeeh- hnäh', jmee' hnäh' lä- jē- lä- koo- lle' kih' ba' mah' lä- ja- wa' la' juuh- kih' Dio jnän'. ³² Ta- jmee- hnäh' jeh' dsē' dsa- judiu, ni' hi- sa- laa' judiu, ni' hi- laa' kyaa' Dio ka- läh'. ³³ Jmee' hnäh' lä- koh' jmee- jnä' ba'. Jēēh' jmeen' bii' hnoohn- ha- lä- jee' tih' dsē' dsa- kyaa' lä- jē- he- jmeen-. Sa' hnoohn- he- llu' ki' hñiin+, hnoohn- he- llu' kih' ga- lä- jēē- ba' mah' lääy'.

11

Juu' kih' dsa- hi- jlē- ka'lle'

¹ Jmee' hnäh' lä- koo- jmee' jnä', jēēh' jnä' jmeen- lä- koo- ga- jmee' Cristo. ² Chaa- llu' cha- miih- lä- koo- tāäh' hnäh' øøhn', jēēh', ga- lä- jē- jiih- ba' dsa- lä- dsooh' hoh' jnä', hi' chooh' ba' hnäh' koo- hweh- juu' he- ma- hlēēhn' hnäh'. ³ Hnoon' lä- ngēēh' hnäh', Cristo laa' to- nē' kih' lä- jēē- dsa- ñuuh-, hi- lä- ja- laa' dsa- ñuuh- kih' dsa- mē', lä- ja- laa' Dio kih' Cristo ka- läh'. ⁴ La- o- hih- kih' dsa- ñuuh- cher'mah' jlē- ka'lle' wa- ra- ga- tē- jee' ngiiy' kiyh' kih' Dio o wa- ra- ga- ngēēy' juu' kih' Dio cha- nē' dsa-. ⁵ Lä- ja- ka- läh' la' o- hih- kih' dsa- mē' cher'mah' sa- na- jlē- ka'lle' wa- ra- ga- tē- jee' ngiiy' kiyh' kih' Dio o wa- ra- ga- ngēēy' juu' kih' Dio cha- nē' dsa-. Heh' lä- ja-, la' lä- koo- he- na- tii' kwah- lley. ⁶ Cher'mah' jaa- dsa- mē' sa- jlē- lle', llu' ga' wa' tiy' lley go- te-. Pero cher'mah' laay' la' o- hih- kiyh' he- tiy' lley o he- jmeey' kwah-, he- ja- wa' jlē' ba'. ⁷ Sa- sooh- kih' dsa- ñuuh- jlē' lley, jēēh' laay' heeh' kih' Dio, mah' mi- jnäay' ha- lä- koo- jøøh' laa' Dio. Pero dsa- mē' mi- jnäa- ha- lä- koo- jøøh' laa' dsa- ñuuh-. ⁸ Dsa- ñuuh- sa- ya- hēē' kih' dsa- mē', dsa- mē' ba' ya- hēē' kih' dsa- ñuuh-. ⁹ Lä- ja- ka- läh', sa- ga- jmää' Dio dsa- ñuuh- mah' le- llu' kih' dsa- mē', ga- jmääy' dsa- mē' mah' le- llu' kih' dsa- ñuuh- ba'. ¹⁰ Kih'

he-ja-, hi-kwaat- kih' angele ka-lah', jmee+ bii' jle' dsa-me' lle' mah' jmee' lii-
 chaa- hi- kye- ne' kiyh'.

11 Pero he- t00h' jne' kyaah' Dsa-j00h' jnan', ja+ ma-la+ dsa-nuuh- laa+
 kwaat-, ja-ba' la-ja- laa+ kwaat- dsa-me' ka-lah'. 12 Jeeh', la-koh' ya-hee'
 dsa-me' kih' dsa-nuuh', ja-ba' la-ja- kih' dsa-me' dsa-la' chaa- dsa-nuuh'.
 La-uu' ba' hwee- kih' Dio. 13 Kye- da' hnah' kwaat- hnaah' hnah', che' sa'
 laah' hnah' sa' jna' llu' wa-ra- ga-ngu' jaa- dsa-me' kih', kih' Dio ma' sa'
 na-jle- lley? 14 La-ko0- jmee- jne' he- t00hn' jmi-gyu- la- la-ko0- la' kih'
 dsa-nuuh-, mi-jnaa- he- la' o-hih' kiyh' he- kway- jwe' kwa- jnu- lley.
 15 Pero kih' dsa-me', kah' ba' la'. Jna' llu' kiyh' he- kway- jwe' dsa-kwa- jnu-
 lley. Jeeh', dsa-me', ga-hyoyh' jnu- lley kyoo- mah' jle' lley la- he- ma-jle'
 kyaah' hmi- h'. 16 Cher' mah' chaa- hi- hn00' ti'choo' juu' kih' juu' he- hleehn'
 la-, hn00' la-ney- ha- la' la' kya- jnaah'. Jeeh' ko0- nee' ba' he- te0- jnaah'
 jmee- jnaah' hi- la-ja- la-kaa- gwah- kih' Dio.

Mi' kwayh' ma-nuu+ kih' Dsa-j00h' jnan'

17 Pero ta' jyoh' ko-taa-, sa' chaan- llu' la-ko0- jmeeh- hnah'. Jeeh', jee'
 dsa-nee- hnah', cha-ga-mi- he- hli- jmeeh- hnah' la- he- ma' jmeeh'
 hnah' he- llu'. 18 To-ne' he- ja-, ma-nuun' kyah' hnah' he- sa' hii' ko0- ba'
 juu' kyah' hnah' jee' dsa-nee- hnah'. Hi- jee' llah' laan- dsoo' ba'. 19 Jeeh', go-
 laan- jmaa' kyah' hnah' he- taah' hnah' la-ja- mah' la-lee- hi- na- hi- hnaah-
 Dio hi- la-lee- hi- na- hi- sa- hnaah- Dio. 20 Cher' mah' la-ja- taah' hnah',
 jee' dsa-nee- hnah', ja- ma-nuu+ kih' Dsa-j00h' jnan' ja- kuh- hnah'. 21 Jeeh',
 wa-ra- ga-te' hor- kuh' hnah', la-ja- la-ja- hnah' dsa-la-ja- kuh-huh'
 hnah' he- go-kye- hnah'. Hnaah' ba' hnah' kuh-huh' la-ji- dsa-la-hee'
 hnah' mah' ko-lla- ja- kyaah' kyoo'. 22 che' sa' cha- cha'neh' kyah' hnah'
 jee' go-tah' hnah' kuh-huh' hnah'? He-la' mi-kwah' hnah' hi- la- kya- Dio,
 mah' lleh- hnah' o-hih' kih' hi- sa- kye- ni- mi- he- kuh-huh'? Hee- ba'
 na- jwe- hnah'? che' jwe- hnah' jmeeh- ba' hnah' llu'? Ni- mi- sa-
 jwe- hnah' la-ja-.

23 Jeeh', kih' Dsa-j00h' jnan' ga-hyohn' juu' la-, ja-ba' he- ma-hlee-
 hnah' ja- hwe' he- ga-ngee' Dsa-j00h' jnan' ja-, ga-kay' he-ni- h'. 24 Mah'
 ga-kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma-ngee' he- ja-, ga-la-ay' he-ni- h' ja- mah'
 ga-jayh': "Hee- la', kuh' hnah'. He- la- na- jmi-ngo' kin'. Ta-la' kyah' hnah'
 kwaan- hni- juun'. Ja- jmeeh- hnah' la-la- mah' la-dsooh- hoh' hnah' kin'."
 25 Ja-ba' la-ja- ga-jmee' kyaah' wa'kyaah', ma-ngee' ma-kuyh- ma-nuu+.
 Ga-jayh': "Wa'kyaah' la- la' hmooh' hme- he- jmeen' kyaah' jma- kin'. Ja-
 jmeeh- hnah' la-la-, ga-la-je- ji- ma' huh' hnah', mah' la-dsooh- hoh' hnah'
 kin'." 26 La-ja-, la-je- ji- ma' kuh- hnah' he-ni- h' la-, hi- ma' huh' hnah' he-
 haa' neh- wa'kyaah' la-, he- jmeeh- hnah' juu' he- ga-juu' Dsa-j00h' jnan' ba-
 na-, la- ma-ngo0' ja-ba' la-ji- jayh' ka-lah'.

27 He-ja-, cher' mah' hi- ga-kuh- he-ni- h', hi- ga-hiyh' he- haa' neh-
 wa'kyaah' kih' Dsa-j00h' jnan', hi- la- ma-ngo0' bih' jmee- he- hli- h',
 ma-na-ba-ayh' dsoo', kih' he- ni- kwayh' jmi-ngo' kyaah' jma- kih' Dsa-j00h'
 jnan'. 28 La-ja- la-ja- hnah' hn00' kah' da' hnah' kwaat- che' sa' hni-
 hu- ds- kyah' hnah', ja- ja- ga' kuh' hnah' he-ni- h' hi- huh' hnah' he- haa-
 neh- wa'kyaah'. 29 Jeeh', cher' mah' jmee' gyih' he- hli- h' mah' kuyh- he-ni- h'

hi⁻ h^{ij}h⁻ he⁻ haa⁻ neh⁻ wa⁻kyaa^h ja⁻, he⁻ ngii^y he⁻ ja⁻ he⁻ h^{li}h⁻ nē⁻ kiyh⁻ ba⁻ ja⁻. Jēh⁻ sa⁻ tooyh⁻ ta⁻ jmi⁻ngo⁻ kih⁻ Dsa-jøø^h jnān⁻. ³⁰ Kih⁻ he⁻ ja⁻, chaa⁻ jwēē⁻ jee⁻ kyah⁻ hnāh⁻ hⁱ- dsaah⁻, jwēē⁻ hⁱ- mo⁻so⁻ cha⁻ be⁻ kih⁻, lā⁻ jⁱih⁻ chaa⁻ ko⁻llaa⁻ hⁱ- ga⁻juu⁻. ³¹ Pero cher⁻mah⁻ ga⁻kye⁻ jne⁻ kwaat⁻ he⁻ hⁿⁱi⁻ h^{uu}dsē⁻ jnān⁻, jāā⁻ ja⁻ ga⁻kih⁻ hⁱhn⁻, mo⁻so⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻lla⁻ Dio ta⁻ jnān⁻. ³² Hi⁻ cher⁻mah⁻ ga⁻llay⁻ ta⁻ jnān⁻, Dio ba⁻ he⁻ hⁱ- heeh⁻ jne⁻ wii⁻, mah⁻ sa⁻ dsa⁻nøøn⁻ cha⁻je⁻ ko⁻jøh⁻ kyaah⁻ hⁱ- sa⁻ ma⁻heeh⁻ juu⁻ kiyh⁻. ³³ He⁻ ja⁻ øøhn⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻taah⁻ hnāh⁻ kuh⁻, ja⁻ jāā⁻ hnāh⁻ dsa⁻kyaa^h hnāh⁻. ³⁴ Hi⁻ cher⁻mah⁻ chaa⁻ jaa⁻ hⁱ- kyoh⁻, wa⁻lla⁻ kuyh⁻ cha⁻neh⁻ kiyh⁻, mah⁻ sa⁻ ja⁻ he⁻ wii⁻ nē⁻ kiyh⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻jmeey⁻ wa⁻la⁻ cha⁻ la⁻ jee⁻ dsa⁻ñeeh⁻ hnāh⁻. Cher⁻mah⁻ cha⁻ ga⁻jyoh⁻ juu⁻, he⁻ ja⁻ mi⁻een⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lloon⁻ na⁻jēēn⁻ hnāh⁻.

12

Lā⁻jē⁻ he⁻ ga⁻hñah⁻ jne⁻ kih⁻ Jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio

¹ Hnoon⁻ lā⁻ngēēh⁻ hnāh⁻ miih⁻ øøhn⁻, ha⁻ lā⁻ la⁻ he⁻ ma⁻hñah⁻ jne⁻ kih⁻ Jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio. ² Ñeh⁻ ba⁻ hnāh⁻ ha⁻ lā⁻ ma⁻jmeeh⁻ hnāh⁻, jāā⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻heeh⁻ hnāh⁻ kih⁻ Dio. Ma⁻ ga⁻nāā⁻ hnāh⁻ ta⁻ la⁻ ta⁻ jnø⁻, ga⁻kah⁻ hnāh⁻ jwē⁻ jee⁻ ma⁻hnaah⁻ hnāh⁻ dio kaa⁻ hⁱ- na⁻laa⁻ kaa⁻h⁻ dsa⁻. ³ He⁻ ja⁻ hnoon⁻ lā⁻ngēēh⁻ hnāh⁻ ni⁻ jaa⁻ hⁱ- hlēēh⁻ lā⁻ gwa⁻ kih⁻ Jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio sa⁻ jwäy⁻ dso⁻jwii⁻ nē⁻ kih⁻ Jesús. Lā⁻ ja⁻ ka⁻lāh⁻ sa⁻ jāyh⁻ jøøh⁻ Jesús, cher⁻mah⁻ sa⁻ kyaayh⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻.

⁴ Kah⁻ ba⁻ la⁻ he⁻ ma⁻hñah⁻ jne⁻ lā⁻jaa⁻ lā⁻jaa⁻ jne⁻ kih⁻ Dio, pero jaa⁻ ba⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ hⁱ- kwa⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ ja⁻. ⁵ Kah⁻ ba⁻ la⁻ ta⁻ he⁻ jmee⁻ jne⁻ lā⁻jaa⁻ lā⁻jaa⁻ jne⁻ jee⁻ hnāā⁻ jne⁻ Dio, pero jaa⁻ ba⁻ hⁱ- laa⁻ Dsa-jøø^h jnān⁻. ⁶ Kah⁻ ba⁻ la⁻ be⁻ he⁻ ma⁻tēē⁻ jne⁻ lā⁻jaa⁻ lā⁻jaa⁻ jne⁻, pero jaa⁻ ba⁻ Dio hⁱ- jmee⁻ lā⁻jē⁻ kih⁻ ga⁻lā⁻jēē⁻ jne⁻.

⁷ Lā⁻jaa⁻ lā⁻jaa⁻ jne⁻ ma⁻hñah⁻ jne⁻ he⁻ ga⁻kwa⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ mah⁻ lā⁻ja⁻ jā⁻ llu⁻ kih⁻ lā⁻jēē⁻. ⁸ Jaa⁻ ga⁻hyoh⁻ miih⁻ h^{uu}dsē⁻ llu⁻ he⁻ ga⁻kwa⁻ Jmi⁻lle⁻. Jñah⁻ ga⁻hyoh⁻ he⁻ jmee⁻ ky^{uu}yh⁻ cha⁻ga⁻miih⁻, he⁻ ga⁻kwa⁻ ja⁻ ba⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻. ⁹ Jñah⁻ ka⁻lāh⁻ ga⁻hyoh⁻ kih⁻ ja⁻ ba⁻ Jmi⁻lle⁻ ha⁻ lā⁻ jee⁻ lā⁻dsoo⁻ dsēy⁻ cha⁻ga⁻miih⁻. Hⁱ- jñah⁻ ga⁻hyoh⁻ ha⁻ lā⁻ jee⁻ mi⁻hlāāy⁻ hⁱ- dsaah⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ ja⁻ ba⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻. ¹⁰ Jñah⁻ ga⁻hyoh⁻ ha⁻ lā⁻ jmeey⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻. Jñah⁻ ga⁻hyoh⁻ juu⁻ he⁻ ngēēy⁻ kih⁻ dsa⁻. Jñah⁻ ga⁻hyoh⁻ mah⁻ kay⁻ kwaat⁻ che⁻ la⁻ kih⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ he⁻ hlēēh⁻ dsa⁻ o⁻ che⁻ la⁻ kih⁻ jmi⁻lle⁻ h^{li}h⁻. Jñah⁻ ga⁻hyoh⁻ hlēēy⁻ jyoh⁻ juu⁻. Jñah⁻ ka⁻lāh⁻, ga⁻hyoh⁻ be⁻ mah⁻ jⁱiy⁻ juu⁻ he⁻ hlēēh⁻ dsa⁻kyaa^h. ¹¹ Pero jaa⁻ ba⁻ Jmi⁻lle⁻ hⁱ- jmee⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ ja⁻. Hi⁻ lā⁻koo⁻ hyoh⁻ dsēy⁻ ba⁻ ti⁻llooyh⁻ kih⁻ lā⁻jaa⁻ lā⁻jaa⁻.

Jee⁻ lā⁻jēē⁻ hⁱ- laa⁻ kyaa⁻ Dio laay⁻ lā⁻koo⁻ jaa⁻ ba⁻

¹² Koo⁻ ba⁻ la⁻ jmi⁻ngo⁻ jnān⁻, hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ nēē⁻ he⁻ na⁻ku⁻ na⁻chah⁻. Ma⁻ ke⁻ cha⁻miih⁻ nēē⁻ he⁻ na⁻ku⁻ na⁻chah⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ la⁻ ba⁻koo⁻ jmi⁻ngo⁻ jee⁻ lā⁻jē⁻. Ja⁻ ba⁻ lā⁻ja⁻ Cristo ka⁻lāh⁻ kyaah⁻ jne⁻. ¹³ Jēēh⁻, kyaah⁻ jaa⁻ ba⁻ Jmi⁻lle⁻ ga⁻lēē⁻ jne⁻ koo⁻ ba⁻ kyaayh⁻, lā⁻llu⁻ he⁻ ma⁻na⁻ saa⁻ jne⁻ jmi⁻ kyaah⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ kih⁻ Dio. Lā⁻ ja⁻ kih⁻ hⁱ- laa⁻ judiu⁻ o⁻ hⁱ- sa⁻ laa⁻ judiu⁻, hi⁻ lā⁻ ja⁻ ka⁻lāh⁻ kih⁻ hⁱ- na⁻hnēē⁻ jmee⁻ ta⁻ kih⁻ dsa⁻ o⁻ cher⁻mah⁻ sa⁻ na⁻hnēēy⁻. Ga⁻ lā⁻jēē⁻ ba⁻ jne⁻ ma⁻heeh⁻ jne⁻ kih⁻ jaa⁻ ba⁻ Jmi⁻lle⁻.

14 Heh' jmi'ngo' jnän, sa' la' koo' ba' jee' lä'jē, cha-miih' jee' na'ku' na'chah'. 15 Cher'mah' ma'tiin' ga'jah': "Sa' laan' ma'gooh, he'ja' sa' na'jnään' kih' jmi'ngo' kyah'", pero ma'ke' ma'jah' lä'ja', ma'ra' he' na'jnää' ba' kih' jmi'ngo' jnän'. 16 Hi' cher'mah' lo'gwan' ga'jah': "Sa' laan' mi'nēh, he'ja' sa' na'jnään' kih' jmi'ngo' kyah'", pero ma'ke' ma'jah' lä'ja', ma'ra' he' na'jnää' ba' kih' jmi'ngo' jnän'. 17 Cher'mah' lä'kaa' jmi'ngo' jnän, la' koo' mi' mi'nē' juuh, ¿hee' kyaah' ja' nuu' jne'? Hi' cher'mah' lä'kaa' jmi'ngo' jnän, la' koo' to'gwa' juuh, ¿hee' kyaah' ja' he' taah' jne' jme'?" 18 Pero Dio ga'jme' na'ku' na'chah' jmi'ngo' jnän, lä'koo' lla'dsēy'. 19 Cher'mah' koo' nēe' ba' la' lä'kaa' jmi'ngo' jnän, mo'so' la' lä'koo' jmi'ngo' he' kye' jne'. 20 Pero ja' lä'ja' la' jmi'ngo' jnän. Na'ku' na'chah' cha-miih' nēe', hi' jee' lä'jē' koo' ba' la'. 21 Sa' le' jah' mi'nēn' siih' ma'goon': "Sa' jme' bii' hne' kin'." Ni' sa' le' jah' ka'llen' siih' ma'tiin': "Sa' jme' bii' hne' kin'." 22 Pero sa' la' lä'ja'. He' cha' kih' jmi'ngo' jnän, he' jme' jne' kwaat' sa' be' ni' miih', he' ja' jmaä' jnän' cha'ga'miih'. 23 Hi' he' cha' kih' jmi'ngo' jnän' he' jme' jne' kwaat' sa' jnä'llu', he' ja' hoo' jne' cha'ga'miih'. Hi' he' sa' sooh' jēe' dsa-, jlē' jne' llu'. 24 Pero he' jnä' llu' nē' jnän, sa' jme' bii' jlē' jne'. Ga'jme' Dio jmi'ngo' jnän' mah' hoo' cha'ga'miih' lä'jē' he' sa' be'. 25 Heh' lä'ja', jmi'ngo' jnän' sa' jme' ma' kih' kih'. Lä'jē' nēe' ba' hnäy' dsa'kyaayh'. 26 Cher'mah' jii' kih' koo' nēe', lä'ja' ga'lä'jē' ba' jii' kih'. Hi' cher'mah' ga'la' llu' kih' koo' nēe', lä'ja' la' llu' kih' ga'lä'jē' ba'.

27 Lä'ja' jne' ka-läh', laa' jne' lä'koo' jmi'ngo' kih' Cristo. Lä'jaa' lä'jaa' jne' na'ku' na'chah' jne' kyaayh'. 28 Jee' kih' hi' laa' gwah', Dio ga'hña' to'nē' hi' laa' apóstole, ja' ga' hñaay' hi' ngēe' juu' kiyh', hi' ga'hñaay' ta'jwoh', kyaah' hi' jme' he' juh' gaa', kyaah' hi' mi' hlää' dsa-, kyaah' hi' jme' be' kih' dsa-, kyaah' hi' kye' nē' kih' dsa'kyaah', hi' kyaah' hi' lih' hlēeh' jyoh' juu'. 29 ¿Che' lä'jēe' laa' apóstole? ¿Che' ga'lä'jēe' laa' hi' ngēe' juu' kih' Dio? ¿Che' ga'lä'jēe' laa' ta'jwoh'? ¿Che' ga'lä'jēe' jme' he' juh' gaa'? 30 ¿Che' ga'lä'jēe' ma'hyoh' be' mah' mi' hlääy' dsa' dsaah'? ¿Che' ga'lä'jēe' lih' hlēeh' jyoh' juu'? ¿Che' ga'lä'jēe' lih' jii' juu' he' hlēeh' dsa'kyaayh'?

31 Wa' he' hoh' hnäh' kih' ta' he' la' kwa' Jmi'llē' Na'jngii' he' llu' ga' miih'. Pero ta' jyoh' ko'taa', hlēeh'n' hnäh' ha' lä' jee' jnääh' hnäh' he' jmaä' cha'ga'miih' kyah' hnäh'.

13

He' hnää' jne' dsa'kyaahn', he' ja' ba' kye'

1 Cher'mah' ga'hlēeh'n' kyaah' wa' he' cha' he' juu' he' hlēeh' dsa-, hi' kyaah' juu' he' hlēeh' ángele ka'läh', hi' cher'mah' sa' hnaan' dsa'kyaahn', laan' lä'koo' nē' he' koo' hi' ta'jmah'. Laan' lä'koo' jwi'ñe' kih' tē'. 2 Cher'mah' ga'hyohn' cha-miih' juu' kih' Dio he' ngēen' kih' dsa-, hi' cher'mah' ga'lä'ngēen' lä'jē' juu' he' na'hmää', cher'mah' kyuh' ba' jnä' lä'jē', hi' cher'mah' ga'jmeen' dsoo' dsēn' cha-miih' lä'jiih' mi'siin' hoo' moh', pero cher'mah' sa' hnaan' dsa'kyaahn', ni' miih' sa' cha' he' laan'. 3 Cher'mah' ga'ti' ga'lloohn' ga'lä'jē' he' cha' kin' mah' äahn' dsa-tä'nēe', hi' cher'mah' ga'kwaan' hñiin' kaan', pero cher'mah' sa' hnaan' dsa'kyaahn', ni' miih' sa' jmaä' kin' lä'jē' he' ja'.

⁴ He- hnää+ jne' dsa-, he- jøh- dsen- ba' ja-, hi+ llu+ dsē- jne' ka-läh'. He- hnää+ jne' dsa-, ja- he- wii+ dsē- jne' kyaah' dsa-. He- hnää+ jne' dsa-, ja- he- jmää+ jne' hñaan' kaah', ni- he- jmeen' kyeē' jne' cha-ga'miih-. ⁵ He- hnää+ jne' dsa-, ja- he- jmeen' he- sa' lle' kih' jmeen', ja- he- hnøhn' ma-la+ he- llu' jnän' hñaan', ja- he- lä'llee+ jne' na'koh', ja- he- tøh- jne' dsen- kyaah' dsa-. ⁶ Ja- he- tih- dsē- jne' he- hlih', he- tih' dsē- jne' ju'dsoo' jmah' ba'. ⁷ He- hnää+ jne' Dio, he- lä-be' dsē- jne' kih' lä-jē+, hi' lä- ma-dsoo' ja-ba' dsē- jne' kih', hi- ngoo' ba' he- kye' jne' o-jøh- dsē-, hi' he- kwēēh' dsē- jne' ka-läh'.

⁸ He- hnää+ jne' dsa-kyaahn' sa' llaa+ jih'koh'. Pero lloo+ koo- jmi+ mo'so- jmee+ bii' mi-jnäa+ Dio juu' kih', lä-ja- ka-läh' mo'so- jmee+ bii' hyoh- dsa- hlēēh' jyoh' juu', hi- mo'so- jmee+ bii' hyoyh- he- jmeey' kyuyh- cha-ga'miih-. ⁹ Pero jmi+ he- tøhn' la-, sa' ga' ma-lä-kyuuh- jne' na-hñaa' lä-jē+ juu' na-, hi' lä-ja- ka-läh' lä-jēē+ hi- ngēē+ juu' kih' dsa-, sa' hlēēyh' na-hñaa' lä-jēē-. ¹⁰ Pero wa'ra- ga'lloo' jmi+ jmee' Dio ma-na-hñaa' go-te' lä-jē+, ma-ja- mo'so- jmee+ bii' he- ga-lä-kyuuh- jne' miih- jmi-gyuu- la-, llaa+ go-te' ba' ja-.

¹¹ Lä-koo- ma' laan' chih-, ga-hlēēhn' lä-koo- jaa- chih-, ga-jmeen' hu+ dsē- lä-koo- jaa- chih-, hi- ga-kan' kwaat- lä-koo- jaa- chih-. Pero ma' ga-lä-jøhn', mo'so- ga-jmeen' lä-jē+ he- ma' jmeen' lä-koo- ma' mahn'. ¹² Jmi+ na', sa' ma-lä- ngēē+ jne' na-hñaa' lä-jēē-, la' jnän' lä-koo- he- jēē' jne' kyaah' hu- he- sa' jēē+ ba'. Pero wa'ra- ga'lloo' jmi+ ja-, ja- ga-tēē' jne' jēēn' jēē- go-te-. Na' kyuuhn- miih- ba'. Pero wa'ra- ga'lloo' jmi+ ja-, ja- ga-lä-kyuuh- lä-jē+, ja-ba' lä-koo- kyuu+ Dio jnä'.

¹³ Hnē- nēē+ ba' he- sa' llaa+: he- ma-dsoo' dsē- jne', he- cha- o-jøh- dsē- jnän', hi- he- hnää+ jne' dsa-kyaahn'. Kih' jee' lä-jē+ he- la-, kyeē' ga' he- hnää+ jne' dsa-kyaahn'.

14

Ha- lä- la' kih' hi- hlēēh+ jyoh' juu'

¹ He-ja- go-nää' ba' hnäh' ta' cha'nē+ he- hnaah' hnäh' øøh' hnäh'. Hi- lä-ja- wa' heē' hoh' hnäh' kih' ta' he- la' kwa- Jmi-llē+ Na-jngii'. Hi' kih' jee' lä-jē+ ta' na-, wa' heē' hoh' hnäh' kih' he- ngēēh' hnäh' juu' kih' Dio. ² Jēēh', jaa- hi- hlēēh' jyoh' juu', ja- he- hlēēyh' kyaah' dsa- ja-, he- hlēēyh' kyaah' Dio ba' ja-. Hi' ma-ke+ hlēēyh' juu' kaah' he- kwa- Jmi-llē+ Na-jngii', ni' jaa- sa- ngēē+ juu' kih'. ³ Pero jaa- hi- ngēē+ juu' lä-koo- ga-hyoyh' kih' Dio, hi- he' ba' hlēēh' juu' he- jmeey- dsa-nää' dsa- ta' cha'nē+, kway+ be' kih' dsa-, hi- jmeey- dsa-nøh' dsē' dsa-. ⁴ Jaa- hi- hlēēh' juu' he- sa- ngēē+ jne', he- kway+ be' kih' hñiiy' ba' ja-. Pero jaa- hi- ngēē+ juu' lä-koo- ga-hyoyh' kih' Dio, kway+ be' kih' lä-jēē+ hi- llaa+ kyaa' Dio.

⁵ Hnoon' wa'ra- jäh' kih' lä-jēē+ ba' hnäh' hlēēh' hnäh' jyoh' juu'. Pero cha-ga'miih- hnoon' wa'ra- jäh' kih' ga-hñah' hnäh' ta' he- ngēēh' hnäh' juu' kih' Dio. Jēēh', llu' ga' he- ja-, lä'koh' ga' he- hlēēh' hnäh' jyoh' juu'. Hi- ma'ra+ he- jmää' ba' he- hlēēh' hnäh' jyoh' juu' wa'ra- jäh' kih' chaa- hi- jii' juu' ja- mah' kwa+ be' kih' hi- llaa+ kyaa' Dio. ⁶ Jēē+ da' hnäh' øøhn'. Cher'mah' ngoon' na-hlēēhn' hnäh' kyaah' jyoh' juu' he- ma-hyohn- kih' Dio, sa' jmää' he- ja- kyah' hnäh'. Llu' ga' he- hlēēhn' hnäh' he- ga-mi-jnäa- Dio kin+ ba',

hi⁺ hlëëhn⁺ hnäh⁺ he⁻ ma⁻kyuuh⁻ jne⁺, hi⁺ hlëëhn⁺ juu⁺ lä⁻koq⁻ ga⁻hyohn⁺ kih⁺ Dio, hi⁺ kyaah⁺ nuuh⁺ he⁻ ma⁻mi⁻tëë⁺ jne⁺.

7 Lä⁻ja⁻ la⁺ kih⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ sa⁺ na⁺jiih⁺. Wa⁻ra⁻ ga⁻hii⁺ luu⁺ hma⁻ta⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻hii⁺ tu⁻, cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁻hii⁺ kwee⁻, sa⁺ chaq⁻ hi⁻ ñe⁻ hee⁻ su⁻ ja⁻ hii⁺.
8 Hi⁻ cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁻hii⁺ kwee⁻ luu⁺ hoo⁺, ni⁺ jaa⁻ hløø⁻ sa⁻ mi⁻llu⁺ hñii⁺ mah⁺ dsa⁻näy⁺ jee⁺ hñii⁻. 9 Lä⁻ja⁻ la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Cher⁺mah⁺ sa⁺ jëë⁻ juu⁺ he⁻ hlëëh⁺ hnäh⁺, çha⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻ngëë⁻ dsa⁻ juu⁺ he⁻ hlëëh⁺ hnäh⁺? Koo⁻ taah⁻ miih⁻ ba⁺ ja⁻ he⁻ hlëëh⁺ hnäh⁺. 10 Joh⁺ juu⁺ sa⁺ hlëëh⁺ dsa⁻ lä⁻kaa⁻ lä⁻juh⁺ jmi⁻gyuu⁺, hi⁺ lä⁻koq⁻ lä⁻koq⁻ jwii⁻ ngëë⁻ bih⁺ juu⁺ kiyh⁺. 11 He⁻ja⁻ cher⁺mah⁺ sa⁺ ngëen⁻ juu⁺ he⁻ hlëëh⁺ dsa⁻, laan⁻ lä⁻koq⁻ jaa⁻ hi⁻ chaq⁻ uu⁻ ba⁺ kiyh⁺. Hi⁻ lä⁻ja⁻ laa⁻ hi⁻ he⁻ ki⁻ jnä⁻ ka⁻läh⁺. 12 Lä⁻ja⁻ jmee⁻ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Na⁺ he⁻ ma⁻hee⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ ta⁻ he⁻ la⁻ kwa⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻, he⁻ja⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ wa⁻ tih⁻ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ la⁻ kwa⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻ kwaq⁻ lä⁻hii⁻ nē⁻ hi⁻ laq⁻ kyaq⁻ Dio.

13 Kih⁺ he⁻ja⁻, jaa⁻ hi⁻ ma⁻hyoh⁺ hlëëh⁺ jyoh⁺ juu⁺, wa⁻ngii⁻ kiyh⁺ kih⁺ Dio mah⁺ kway⁺ be⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁺ jii⁺ juu⁺ ja⁻ kyaah⁺ dsa⁻kyaayh⁺. 14 Jëeh⁺, cher⁺mah⁺ ga⁻ngiin⁻ kin⁻ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ ngëen⁻, he⁻ ngiin⁻ kyaah⁺ jmi⁻lle⁻ kin⁻ ba⁺ ja⁻. Pero juu⁺ ja⁻, sa⁻ ngëen⁻ he⁻ hnøø⁻ jäh⁻. 15 He⁻ja⁻, çha⁻ lä⁻ jmeen⁻? Ngii⁻ ba⁺ jnä⁻ kyaah⁺ jmi⁻lle⁻ kin⁻, hi⁺ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ngëen⁻ ba⁺. Hi⁻ hñ⁻ kyaah⁺ jmi⁻lle⁻ kin⁻, hi⁺ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ hñ⁻ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ngëen⁻. 16 Jëeh⁺, cher⁺mah⁺ ga⁻häh⁺ kyaah⁺ jmi⁻lle⁻ jmah⁺ jee⁺ kwah⁻ ti⁻hmaah⁺ kih⁺ Dio, ha⁻ lä⁻ja⁻ jäh⁻ hi⁻ tääh⁻ nuu⁻: “Wa⁻la⁻lä⁻ja⁻”, cher⁺mah⁺ sa⁺ ma⁻lä⁻ngëëy⁻ hee⁻ ja⁻ he⁻ ma⁻hlëëh⁺. 17 Ma⁻ke⁻ jnaah⁺ ma⁻kwah⁺ ti⁻hmaah⁺, pero kih⁺ hi⁻ tääh⁻ nuu⁻, sa⁻ tëëy⁻ be⁻ kyaah⁺ juu⁺ ja⁻. 18 Kwan⁻ ti⁻hmaah⁺ kih⁺ Dio kih⁺ he⁻ ma⁻hyohn⁺ hlëëhn⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ jyoh⁺ juu⁺ lä⁻koh⁻ ga⁻ hnäh⁺. 19 Pero ga⁻ ma⁻ chehn⁺ jee⁺ dsa⁻ ñee⁻ øøh⁻ jne⁺, llu⁺ ga⁻ laan⁻ he⁻ hlëëhn⁺ hña⁻ mi⁻juu⁺ he⁻ lä⁻ngëë⁻ dsa⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁺ hlëëh⁺ jnih⁺, lä⁻koh⁻ ga⁻ he⁻ hlëëhn⁺ gya⁺ mil⁻mi⁻juu⁺ he⁻ sa⁻ kyuu⁻ dsa⁻.

20 Øøhn⁺, ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ hu⁺dsë⁻ lä⁻koq⁻ jaa⁻ chih⁻ hi⁻ sa⁻ ngëë⁻. Llu⁺ ba⁺ cher⁺mah⁺ laah⁺ hnäh⁺ lä⁻koq⁻ jaa⁻ chih⁻ hi⁻ sa⁻ jmee⁻ he⁻ hñii⁺. Pero hnøø⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ hu⁺dsë⁻ lä⁻koq⁻ jaa⁻ dsa⁻ ma⁻jøøh⁻ ba⁺. 21 Lä⁻la⁻ na⁻sii⁻ nē⁻ ley⁻: Kyaah⁺ jyoh⁺ juu⁺ hlëëhn⁺ dsa⁻ la⁻.

Kyaah⁺ juu⁺ he⁻ hlëëh⁺ dsa⁻ chaq⁻ uu⁻ ba⁺ hlëëh⁺ jnih⁺.

Pero ni⁺ lä⁻ja⁻, sa⁻ nuuy⁻ kin⁻, ga⁻jäh⁻ Dio.

22 Lä⁻ja⁻, hi⁻ ma⁻hyoh⁺ hlëëh⁺ jyoh⁺ juu⁺, la⁺ koq⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Dio. Sa⁻ la⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Dio. Pero ta⁺ jyoh⁺ ko⁻taa⁻, jaa⁻ hi⁻ ngëë⁻ juu⁺ he⁻ ga⁻hyoyh⁺ kih⁺ Dio, hlëëyh⁺ hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Dio ba⁺. Sa⁻ la⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Dio. 23 He⁻ja⁻ sa⁻ llu⁺ cher⁺mah⁺ lä⁻jëë⁻ hnäh⁺ hlëëh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ ngëë⁻ jne⁺ jee⁺ dsa⁻ ñee⁻ hnäh⁺. Jëeh⁺, cher⁺mah⁺ ga⁻lloo⁺ jaa⁻ hi⁻ hmëë⁻ o⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻dsoo⁻ dsë⁻ kih⁺ Dio, ma⁻ja⁻ jäh⁻, he⁻ ngaah⁺ ba⁺ hnäh⁺ na⁻. 24 Pero cher⁺mah⁺ lä⁻jëë⁻ hnäh⁺ ngëeh⁺ hnäh⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻hñah⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio hi⁺ cher⁺mah⁺ ga⁻lloo⁺ jaa⁻ hi⁻ hmëë⁻ o⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Dio jee⁺ tääh⁻ hnäh⁺, kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ngëeh⁺ hnäh⁺ ja⁻ jmee⁻ lä⁻ngëëy⁻ he⁻ ma⁻hlääh⁻, hi⁺ lä⁻liiyh⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ jmeey⁻. 25 Hi⁺ lä⁻jnä⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻hmää⁻ neh⁻ tuh⁻dsëy⁻. Ja⁻ga⁻ na⁻ juuyh⁻ jnéy⁻ mah⁺ hnaayh⁺ Dio, jäh⁻: “Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻, cheh⁺ ba⁺ Dio jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺.”

Hnøø' dsa'toohn' lä'koo' lle' kih' lä' ma' dsa-ñee' jne'

²⁶ Øøhn⁴, he- koo- juu' lle' jne' kih' jee' lä'jē- he- ma-jwēēhn⁴ hnäh'. Jee' dsa-ñeeh⁴ hnäh', chaa- hī- hä⁴, chaa- hī- mi-tēē⁴, chaa- hī- hlēēh⁴ ga' jyoh' juu', chaa- hī- ma' mi-jnäā- Dio miih⁴ kih⁴, chaa- hī- lih⁴ jii' juu' he- sa' ngēē' jne'. He- ja- jmee' hnäh' lä'jē- he- na- mah' lä'cha- cha' ga'miuh⁴ be' kyah' hnäh'. ²⁷ Wa'ra- ga'hlēēh⁴ hnäh' jyoh' juu', wa' hlēēh⁴ uu' uu- ba', pero ma' jaā- ba'. Hi' ma'ra- he- hnää' jaā- hī- lih⁴ jii' juu' ja-. ²⁸ Cher'mah' sa' chaa- hī- lih⁴ jii' juu' ja-, sa' wa' hlēēyh' hī- tāäh' neh- gwah'. Wa' hlēēyh' jee' nuuy- hñiiy' ba', hi' wa' hlēēyh' kyaah' Dio. ²⁹ Lä'ja- ka-läh' kih' hī- ngēē- juu' he- ga'hyoyh⁴ kih' Dio. Wa' hlēēh⁴ uu' uu- ba', mah' jee' lä'jēē- wa' kyey' kwaat- ha- lä- dsoo- juu' ja-. ³⁰ Cher'mah' ga'mi-jnäā- Dio miuh⁴ kih' jaā- hī- gya- nuu-, wa' jøøy' lä'jiuh' llaā- hlēēh' hī- ma-løø' to-nē' he'. ³¹ Jēēh⁴, lä'jēē- ba' hnäh' cha- jwē' kyah' hnäh' ngēēh⁴ hnäh' juu' he- ma'hñah⁴ hnäh' kih' Dio. Pero ma' jaā- ba' hnäh' ngēēh⁴ hnäh' juu' ja-, mah' lä'ja- lä'tēē- lä'jēē⁴, hi' hyoyh⁴ cha-ga'miuh⁴ be'. ³² Jmi-llē' kih' hī- ngēē- juu' nuuh' bih', sa' hlēēyh' ta'ko' jiih' hlēēh⁴ jñah' øøyh'. ³³ Jēēh' Dio, sa' laay' Dio hī- koo- jmee' tääh' miuh'. He- jmeey' hii' ti' jñan' ba'.

Lä'koo' jmee' lä'jē- gwah' jee' dsa-ñee- lä'jēē- hī- laa' kyaa' Dio, ³⁴ lä'jēē- dsa-mē' sa' wa' tooyh' miuh' jee' tääyh' neh- gwah'. Jēēh⁴, sa' cha- jwē' kiyh' hlēēyh'. Hnøø' nuuyh' kih' dsa-ñuuh⁴ ba', lä'koo- jäh' nē' ley. ³⁵ Cher'mah' he- hnøøy' lä'tēēy-, wa' ngiiy' juu' kih' dsa-ñuuh⁴ kyaay' wa'ra- ga'lla-näay' cha'neh' kiyh'. Jēēh⁴, sa' sooh' kih' dsa-mē' hlēēyh' neh- gwah'.

³⁶ Ja' ma'la' jee' kyah' hnäh' ga'lä'cha' juu' kih' Dio. Ni- sa' la' ma'la' kyah' hnäh' ka-läh'. ³⁷ Cher'mah' chaa- hī- jmee' huuh⁴ dsē- laay' jaā- hī- ngēē- juu', o cha- ga' jyoh' he- ga'hyoyh⁴ kih' Jmi-llē' Na-jngii', hī- he' tah- dsēy' la' mada' kih' Dio lä'jē- he- ma'siuh' la-. ³⁸ Kih' hī- sa' jmee' he' kih' juu' la-, ta' jmee- hnäh' he' kiyh'.

³⁹ Lä'ja- hnäh' øøhn⁴, wa' hej' hoh' hnäh' kih' ta' he- ngēēh⁴ hnäh' juu' kih' Dio. Hi' ta- ha- hnäh' kih' hī- lih⁴ hlēēh⁴ jyoh' juu'. ⁴⁰ Pero ta' jmee- hnäh' wa' la' cha- la' jee' dsa-ñeeh⁴ hnäh', jmee' hnäh' lä'koo- lle' kih' ba'.

15

Ga'lä'jiuh' Cristo ma' ga'hya- hnē- jmi' na'juuy'

¹ Na' na' mi-dsoohn' hoh' hnäh' øøhn⁴, ha- lä- la' ju'hmēē' he- ga'hlēēhn⁴ hnäh', ja-ba' he- ga'heeh⁴ hnäh' ja-. Hi' lä- ma-tāäh' ja-ba' hnäh' kyaah' juu' ja- lä'jiuh' na'. ² Kyaah' ja-ba' juu' la- ma-na-laah' hnäh' cher'mah' ga'nää' ba' hnäh' koo- hweh' kyaah' juu' he- ma'hlēēhn⁴ hnäh'. Pero cher'mah' sa' la' lä'ja-, sa' jmää' he- ma' dsoo' hoh' hnäh'.

³ To-nē' ga'hlēēhn⁴ hnäh' ja-ba' juu' he- ga'heeh⁴ hñiin⁴ he- ga'juu' Cristo kih' dso'kye- jñan' lä'koo- na-sii- juu' kih' Dio. ⁴ Ja-ga' na' ga'hāā' dsih' mah' ga'lä'jiuyh' ka-läh' ma' ga'hya- hnē- jmi', lä'koo- ma-na-sii- kiyh' jāā'. ⁵ Ga'mi-jnäāy- hñiiy' kih' Pee'. Hi' kēē- ga', ga'mi-jnäāy- hñiiy' kih' lä'jēē- gya'tuu'. ⁶ Ma' ngēē' he- ja-, ga'mi-jnäāy- hñiiy' kih' laa' ga'hñā' hñā' laa' øøh' jne' kyaah' koo- hä' ba'. Hi' jwēē' øøh' jne' he', chaa- gyih' lä'jiuh' na', ko'llaa' ba' ma-na-juu'. ⁷ Ma' ngēē' he- ja-, ga'mi-jnäāy- hñiiy' kih' Jacobo, ja-ga' ga'mi-jnäāy- hñiiy' jee' ma'tāäh' lä'jēē- apóstole.

⁸ Jee' ga⁺ dsa⁺ ja⁻, ga⁺ mi⁻ jnä^{äy}- hñiiy' ki⁺ jnä'. Jnä' hi⁻ ga⁺ la⁻ kih⁺ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁺ ga⁺ lä⁻ cha⁺ lä⁻ koo⁻ lle⁻ kih⁺. ⁹ Jëeh', män' ga⁺ jnä' lä⁻ koh' ga⁺ jee' lä⁻ jëë⁻ apóstole he'. Ni⁻ sa⁺ lle⁻ kih⁺ tëeh' dsa⁻ jnä' apóstol. Jëeh', ga⁺ jmeehn' cha⁻ miih⁻ hi⁻ laa⁺ kya⁺ Dio. ¹⁰ Pero, kih⁺ he⁻ llu⁺ dsë⁺ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁺ ja⁻ laan⁺ he⁻ jwahn⁺ laan⁺. Hi⁻ ga⁺ jmä⁺ ba⁺ he⁻ llu⁺ dsëy⁺ kya⁺ jnä' jëeh' ga⁺ jmeen⁺ cha⁻ ga⁺ miih⁻ ta⁺ lä⁻ koh' ga⁺ jee' lä⁻ jëë⁻ apóstole he'. Pero ja⁻ hñiin⁺ hi⁻ ga⁺ jmee⁺ ta⁺ ja⁻. He⁻ llu⁺ dsë⁺ Dio kya⁺ jnä' ba⁺ ja⁻, he⁻ ja⁻ ya⁻ hi⁻ llu⁺ ta⁺ he⁻ ga⁺ jmeen⁺. ¹¹ Lä⁻ ja⁻ ba⁺ la⁻ juu⁺ he⁻ kwa⁺ jnääh', kwee⁻ ba⁺ jmee⁻ cher⁺ mah⁺ jnä', o cher⁺ mah⁺ jñah⁺ kwa⁺ juu⁺ la⁻, hi⁻ juu⁺ la⁻ ba⁺ ja⁻, he⁻ ga⁺ heeh⁺ hnäh'.

Lä⁻ jiih' lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺

¹² Ga⁺ nñuuh⁻ ba⁺ hnäh' he⁻ ga⁺ kwa⁺ dsa⁻ juu⁺ he⁻ ga⁺ lä⁻ jiih' Cristo. ¿He⁻ la⁻ ja⁻ kō⁻ llaa⁺ hnäh' jwah⁺ hnäh' he⁻ sa⁺ lä⁻ jiih' dsa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺? ¹³ Jëeh', cher⁺ mah⁺ sa⁺ lä⁻ jiih' dsa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺, ni⁻ sa⁺ ga⁺ lä⁻ jiih' Cristo cher⁺ mah⁺ lä⁻ ja⁻ la⁻. ¹⁴ Hi⁻ cher⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁺ lä⁻ jiih' Cristo, sa⁺ jmä⁺ ta⁺ he⁻ kwa⁺ jnääh' juu⁺ kiyh'. Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh', he⁻ ma⁻ lä⁻ dsoo⁺ dsë⁻ jne', sa⁺ jmä⁺ ta⁺ ni⁻ miih⁻. ¹⁵ Hi⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ he⁻ ja⁻. Ga⁺ jmee⁺ jnääh' juu⁺ ta⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, jëeh' ma⁻ jmee⁺ jnääh' ju⁺ dsoo⁺ he⁻ ga⁺ mi⁻ jiiyh' Cristo. Pero sa⁺ ga⁺ lä⁻ jiih' Cristo cher⁺ mah⁺ la⁻ ju⁺ dsoo⁺ he⁻ sa⁺ lä⁻ jiih' dsa⁻. ¹⁶ Jëeh', cher⁺ mah⁺ sa⁺ lä⁻ jiih' dsa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺, ni⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁺ ga⁺ lä⁻ jiih' Cristo. ¹⁷ Wa⁻ ra⁻ jäh' kih⁺ sa⁺ ga⁺ lä⁻ jiih' Cristo, sa⁺ jmä⁺ ta⁺ he⁻ ma⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh'. Lä⁻ ma⁻ tääh' ja⁻ ba⁺ hnäh' kya⁺ dso⁺ kye⁻ kyah⁺ hnäh'. ¹⁸ Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh', ma⁻ na⁻ hee⁻ go⁻ te⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ga⁺ juu⁺ hi⁻ laa⁺ kya⁺ Cristo. ¹⁹ Wa⁻ ra⁻ jäh' kih⁺ la⁻ kih⁺ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻ ba⁺, he⁻ ma⁻ cha⁻ o⁻ jöh⁻ dsë⁻ jnän' kya⁺ h' Cristo, peer⁻ jwi⁻ jne' jee⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻.

²⁰ Pero ma⁻ ra⁻ ju⁺ dsoo⁺ he⁻ ga⁺ lä⁻ jiih' Cristo jee⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺. Laay⁺ to⁻ nē⁻ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ lä⁻ jiih' jee⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺. ²¹ Kih⁺ jaa⁻ ba⁺ dsa⁻ ja⁻ he⁻ dsa⁻ juu⁺ dsa⁻. Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh', kih⁺ jaa⁻ ba⁺ dsa⁻ ja⁻ he⁻ lä⁻ jiih' hi⁻ na⁻ juu⁺. ²² Jëeh', ja⁻ ba⁺ lä⁻ koh' dsa⁻ juu⁺ dsa⁻ kih⁺ he⁻ laay⁺ sa⁺ ju⁺ kih⁺ Adán, ja⁻ ba⁺ lä⁻ ja⁻ lä⁻ jiih' hi⁻ laa⁺ kya⁺ Cristo. ²³ Lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jiih', ga⁺ ma⁻ tē⁻ hor⁻ kiyh'. To⁻ nē⁻ ga⁺ lä⁻ jiih' Cristo hi⁻ kye⁻ nē⁻ jnän'. Ja⁻ ga⁺ lä⁻ jiih' ka⁻ läh' hi⁻ laa⁺ kyaay⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁺ tē⁻ jee⁺ jäh⁺. ²⁴ Hi⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁺ tē⁻ jee⁺ llaa⁺ go⁻ te⁻, lla⁻ dsë⁻ Cristo kih⁺ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ tääh' jmee⁺ hih⁺, hi⁻ kih⁺ hi⁻ laa⁺ ta⁺ hi⁻ kih⁺ hi⁻ bee⁻. Ma⁺ ja⁻ ga⁺ tooyh⁺ goo⁻ Dio hi⁻ laa⁺ Tä⁺ jnän' mah⁺ hñii⁺ bih⁺ jmeey⁺ hih⁺. ²⁵ Jëeh', jmee⁺ bi⁺ lla⁻ dsë⁻ Cristo kih⁺ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻ høøh' kiyh⁺ lä⁻ jiih' jäh⁺ ta⁺ hwa⁺ hu⁺ tiy⁺. ²⁶ Kih⁺ jee⁺ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻ høøh' kiyh⁺ he⁻, heey⁺ go⁻ te⁻ hi⁻ jngñih⁺ kih⁺ dsa⁻. ²⁷ Jëeh', kih⁺ Dio ma⁻ jäh⁺ ta⁺ hwa⁺ hu⁺ tiy⁺ Cristo lä⁻ jë⁻ go⁻ te⁻ he⁻ cha⁻. Lä⁻ koo⁻ ma⁺ ga⁺ jäh⁺: "Ma⁻ jäh⁺ ta⁺ hwa⁺ hu⁺ tiy⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻", ñe⁻ ba⁺ jne⁺ sa⁺ hlëeh⁺ lä⁻ kye⁻ kih⁺ hñii⁺ Dio hi⁻ ga⁺ tooh⁺ gooy⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ ja⁻. ²⁸ He⁻ ja⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁺ jäh⁺ ta⁺ hwa⁺ hu⁺ tiy⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻, ja⁻ ga⁺ na⁻ jooy⁺ ngëey⁺ hñiiy⁺ cha⁺ nē⁻ hi⁻ ga⁺ tooh⁺ gooy⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ mah⁺ lä⁻ ja⁻ jäh⁺ jøøh' Dio jee⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁻.

²⁹ Ta⁺ jyoh⁺ kō⁻ taa⁻, ¿hee⁻ ga⁺ lih⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁺ saa⁻ jmi⁻ lla⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺? Cher⁺ mah⁺ sa⁺ lä⁻ jiih' dsa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺, ¿he⁻ la⁻ ja⁻ ga⁺ saay⁺ jmi⁻ lla⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺? ³⁰ Lä⁻ ja⁻ jnääh' ka⁻ läh', ¿he⁻ la⁻ ja⁻ heeh⁺ jnääh' he⁻ hi⁻ goo⁻ kya⁺ jnääh' ga⁺ lä⁻ jë⁻ jmi⁺, cher⁺ mah⁺ sa⁺ lä⁻ jiih' dsa⁻? ³¹ Ju⁺ dsoo⁺ jwahn⁺ øøhn⁺, lä⁻ jë⁻ jmi⁺ ba⁺ hi⁺ goo⁻ juun⁺. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ la⁻ ju⁺ dsoo⁺ he⁻ chaan⁻ llu⁺ jwërte⁺ kwaat⁻ kyah⁺ hnäh' jee⁺ hnääh' jne⁺ Jesucristo Dsa⁻ jøøh' jnän'. ³² Wa⁻ ra⁻ jäh' kih⁺ laan⁺ dsa⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, ¿hee⁻ jmä⁺ kin⁺ ja⁻, he⁻ ga⁺ teen⁺

kyaah' dsa- hi- laa' lä'koo- jah' hää' hi- tääh' jwii- Éfeso? Wa'ra- jah' kih' sa- lä'jiih' dsa- hi- ma- na- juu', wa' jmee' ba' jne' lä'jē' he- tih- dsē- jne', wa' kih' hñh' llu'. Jēeh', hō' ba' juu' jne'.

³³ Pero ta- mi-gaa' hnäh' hñaa' kih' hi- hlēeh- lä'ja-. Jēeh' cher'mah' ga'jmee' jne' kō-jōh' kyaah' hi- hñaa- dsē-, dsa-hee' lä'jē- he- llu' he- tēē' jne' jmeen-. ³⁴ Jmee' hnäh' huūdsē-, mo-to- jmee' ga' hnäh' he- hliih'. Jēeh', kō' laa' hnäh' sa' jmeeh- hnäh' he' kih' Dio. He-ja- jwahn' lä'na- mah' jä- o-hih- kyah' hnäh'.

Ha- lä- la' he- lä'jiih' dsa-

³⁵ Pero jah- kō' laa' dsa-: “¿Ha- lä- la' he- lä'jiih' dsa-? ¿Ha- ba' lä'jnäy' wa'ra- ga-lä'jiiyh'?” ³⁶ Peer- taah- hne-. Sa- hya- mi'ju- he- jngēeh- cher'mah' ga-jä' lä- ma-la' ja-ba' mi'. ³⁷ He- jngēeh- ja-, sa- la' chaah' he- ja- ga' hya-. La' mi'ju- ta-jmah' ba', cher'mah' la' mi'ju- trigo, o he- ga' jyoh' mi'ju-. ³⁸ Dio kwa' chaah' lä'koo- lä- dsēy'. Lä'koo- nēē' mi'ju- hya' kyaah' chaah' lä'koo- lle' kih'. ³⁹ Hi- lä'ja- la' kih' ngo', sa- la' koo- nēē' ba' jee' lä'jē-. Kah' ba' la' jmi-ngo' kih' dsa- jmi-gyuu', hi' kah' ba' la' ngo' kih' jah'. Kah' ba' la' ka-läh' ngo' kih' jah' hi- tääh' cha'jmi-, hi- lä'ja- ka-läh' kih' jah' hi- hēē-. ⁴⁰ Hi- lä'ja- la' ka-läh' kih' hi- chaa' gyuu' kyaah' hi- chaa' hwa' la-. Kah' ba' jnäā' hi- chaa' gyuu' hi' kah' ba' laa' hi- chaa' hwa' la-. ⁴¹ Kah' ba' la' jmeē' hyoo-, hi' kah' ba' la' kih' sih-, hi- lä'ja- kih' cha'nuu' ka-läh'. Kah' ba' la' jmeē' kih' jaa- jaa-.

⁴² Ja- ba' lä'ja- la' he- lä'jiih' dsa- hi- ma- na- juu'. Hoo- dsa- jmi-ngo' he- dsa-hee', pero wa'ra- ga'lloo' jmi- lä'jiiyh' ka-läh', mo-so' hee' jih'koh'. ⁴³ Hoo- dsa- he- mo-so' tih- dsēy', pero wa'ra- ga-lä'jiih', lä'jnā' na'hñaa'. Hoo- dsa- he- ma-hwaa' go-te-, pero wa'ra- ga-tē' jee' lä'jiih', ma'kyaah' cha' miih' be'. ⁴⁴ He- hoo- dsa-, la' kih' hwa' la-. Pero he- lä'jiih', la' kyaah' jmi-llē'. Cha- jmi-ngo' he- la' kih' hwa', hi- lä'ja- cha- he- la' kyaah' jmi-llē'. ⁴⁵ Lä'ja- na-sii- juu' kih' Dio: “Dsa-ñuu- Adán hi- to-nē' he', ma' na-laa' kih' hwa' la- ba' hi- ma' jiiyh'.” Pero Adán hi- ja' jee' ga-dsaa' he', laa' kyaah' jmi-llē' mah' jmeey' chaa- dsa-. ⁴⁶ Hi- laa' kyaah' jmi-llē' sa- laay' to-nē'. Hi- ma' na-laa' kih' hwa' la- ba' ma' laay' to-nē', ja-ga' ja' hi- laa' jmi-llē'. ⁴⁷ Dsa-ñuu- hi- ma' laa' to-nē', ma' na'jnäy' kih' hwa' la-. Pero jee' ga-tē' uu' dsa-ñuu- he', laa' Dsa-jōh' jnän' hi- na'jnäy' kih' gyuu'. ⁴⁸ Ga-lä'jē- hi- na'jnäy' kih' hwa' la-, laay' kwee' kyaah' hi- ga-laa' kyaah' gwaah'. Lä'ja- ka-läh' lä'jēē' hi- na'jnäy' gyuu', leey' lä'koo- laa' hi- gya' gyuu'. ⁴⁹ Jnäā' jne' kwee- lä'koo- ma' jnäā' hi- ga-laa' kyaah' gwaah'. Ja- ba' lä'ja-, lä'koo- jnäā' hi- gya' gyuu', lä'ja- lä'jnäy' jne' ka-läh'. ⁵⁰ Lä'ja- jwēēhn- hnäh' oōhn', hi- laa' kyaah' jmi-ngo', sa- tēēy' ya-jwii' kih' Dio. Jēeh' jmi-ngo' he- dsa-hee', sa' hiih' kyaah' jyoh' jmi-ngo' he- na' ga' tēē' jne' he- sa- dsa-hee' jih'koh'.

⁵¹ Na' jwēēhn- hnäh' koo- juu' he- ma' na-hmäā'. Ja- lä'jēē- jne' juun', pero lä'jēē- jne' lä'sēē' jne'. ⁵² Ni- sa- leeh' ga' jne', kyaah' koo- hmih' ba' jne' lä'sēē' jne', wa'ra- ga-hii' jee' ga-dsaa' luu' hoo'. Jēeh', hii' luu' hoo' mah' lä'jiih' lä'jēē- hi- ma- na- juu'. Ja- jiih' mo-so' juuy' jih'koh'. Lä'jēē- ba' jne' lä'sēē' jne' ma'ja-. ⁵³ Jmi-ngo' jnän' he- dsa-hee', jmeē' bii' lä'sii' mah' mo-so' hee'. Hi' jmeē' bii' lä'sii' mah' mo-so' juu' jih'koh'. ⁵⁴ Wa'ra- ga-lii' jmi-ngo' he- dsa-hee', ja- jiih' mo-so' hee', hi- wa'ra- ga-lii' jmi-ngo' he- dsa-juu', lä'ja-

mo'so' juu' ga'. Ja' ga' na' lä'te' juu' he' na'sii' lä'la': "Ma-dsaa' go'te' ba' he' ma' jmee' dsa' juu' dsa'. ⁵⁵ Na' hma'kuu' he' ma' lle' na'kuu' he' ma' jngiih' kih' dsa'. Na' to'høø, he' ma' lla'dsëë kih' dsa'." ⁵⁶ Hma'kuu' he' jngiih' kih' dsa', la' dso'kye'. Hi' dso'kye' ja', ka' be' kih' ley mah' jmeeh' jne'. ⁵⁷ Wa' kwan' ti'hmaah' kih' Dio hi' jmee' lëh' jne' ta'la' kih' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän'.

⁵⁸ He' ja' jwëëhn' hnäh' øøhn' hi' hnaan' cha'miih-, go'taah' hnäh' koo' hweh-. Ta' jeh' hoh' hnäh' ni' miih-. Jmee' ba' hnäh' cha'ga'miih- ta' kih' Dsa'jøøh' jnän' koo' hä' koo' hä'. Jëeh', ñe' ba' jne' sa' na'hee' ta' he' jmee' jne' kiyh'.

16

Wa' choøh' jne' kuu' mah' kwëëhn' hi' tä'ñee'

¹ Kwaat' kih' he' choøh' hnäh' kuu' kih' hi' laa' kyaa' Dio, jmee' hnäh' ja' ba' lä'koo' ga'jmeen' mada' kih' ga'lä'jë' gwah' he' tøø' hwa' Galacia. ² To' në' jmi' kih' seman-, lä'jaa- lä'jaa- hnäh' høø' hnäh' kah' miih- kuu', he' lle' kih' kwëëh' hnäh' Dio ha' koh' te' he' lëh' hnäh' lä'koo' seman' mah' ma' na' jää' kuu' wa'ra' ga'lloon'. ³ Hi' wa'ra' ga'lloon' jee' tääh' hnäh', siin' koo' je' he' lla'llen' jmi' kih' hi' ma'hñaah' hnäh' mah' dsa'kay' kuu' he' ma' choøh' hnäh' kih' øøh' jne' hi' tääh' Jerusalén. ⁴ Cher'mah' ga'la' niin', dsa'nøø' jnääh' ko'jøøh' kyaayh'.

Dsoo' Paa' ta' Macedonia

⁵ Niin' jää' ta' Macedonia, ja' ga' niin' jee' tääh' hnäh', jëeh' ta' Macedonia ba' dsa'ngëen' jää'. ⁶ Hi' jëë' cher'mah' ga'jän' kyaah' hnäh' miih- jmi', o cher'mah' ga'la' jän' kyaah' hnäh' ta'ko' jiih' ngëë' jii' gyuu'. Ja' ga' kwëëh' jnä' miih- he' jmee' bii' kin' cha'jwë' ha' ta' jee' niin'. ⁷ Jëeh' sa' hnoon', koo' dsa'ngëë' ba' jnä' ta' jee' tääh' hnäh'. Cher'mah' ga'kwa' Dio jwë', hnoon' jän' miih- jmi' kyaah' hnäh'. ⁸ Pero jän' jee' jwii' Éfeso la-, lä' jiih' gooh' jmi' Pentecosté. ⁹ Jëeh' jee' la' ma' cha' jwë' kin' he' kwan' juu', hi' ta' kin' go' hii' 'llu' ma' ke' chaa' jwëë' hi' na' høøh' kin'.

¹⁰ Cher'mah' ga'lloo' Timotä, jmee' hnäh' lä' tih' dsëy', jëeh' jmee' bih' ta' kih' Dio ja' ba' lä'koo' jmee' jnä'. ¹¹ Lä'jëë' ba' wa' hnäay' mah' jäh' jëë' dsëy' ta' la' kin'. Jëeh' gyan' jää' jnih' kyaah' jñah' ga' øøh' jne'.

¹² Jee' la' jwëëhn' hnäh' ha' lä' la' kih' Apolo. Cha' miih- jiih- ga' chuun' kyaayh' mah' ma' dsooy' ma' dsa'jëëy' hnäh' kyaah' jñah' ga' øøh' jne'. Pero sa' ga'lla' dsëy' ma' dsooy' lä' chah' ja-. Dsooy' ba' lä'koo' ma' jääy'.

Ga'hii' Paa' juu' kyaah' øøyh'

¹³ Wa' na' nëh' hnäh', hnøø' lä' ma'dsoo' ja' ba' hoh' hnäh'. Wa' cha' cha' miih- be' kyah' hnäh'. Hi' ta' jeh' hoh' hnäh' ni' miih-. ¹⁴ Lä'jëë' he' jmeeh- hnäh', jmee' hnäh' lä'lle' kih' he' hnaah' hnäh' dsa'kyaah' hnäh'.

¹⁵ Øøhn', ma' ñeh' ba' hnäh' kih' Estéfana kyaah' lä'jëë' hi' chaa' kyaay'. Laay' to' në' hi' ga'heeh' ju'hmëë' hwa' Acaya. Lä'jëë' hi' he' tääh' jmeey' ta' he' kih' lä'jëë' hi' laa' kyaa' Dio. ¹⁶ Chuun' kyaah' hnäh', wa' nuuh' hnäh' kih' dsa' hi' jmee' lä'koo' hi' he'. Lä'ja' ka'läh' kih' hi' kwa' be' kih' øøh' jne' hi' kyaah' ga' jñah' øøh' jne' hi' jmee' ta' kih' Dio. ¹⁷ Peer' jëë' dsën' he' ma' ja' Estéfana, kyaah' Fortunato, kyaah' Acaico. Hi' he' na' ga'kwa' be'

kyaa' jnaah' kih' he- sa' ga-la' ma-ya-naa' hnah'. 18 Ga'jmeey' jee- dsen- cha-miih- ja-ba' la'koo- ga'jmeey' kyah' hnah'. Kih' dsa- hi- jmee' la'ja-, hn00' kwa' jne' ti'hmaah' kiyh'.

19 La'je- gwah- he- t00' hwa' Asia, jmee- Dio kyah' hnah'. Aquila kyaah' Priscila kyaah' 00h' jne' hi- dsa-nee- cha'neh- kiyh', jmeey- cha-miih- Dio kyah' hnah' la- hn00' Dsa-j00h' jnan`. 20 Ga-la'jee- 00h' jne' jmee- Dio kyah' hnah'. Ja- chuh- hnah' kih' dsa-kyaa' hnah' la- hn00' Dio.

21 Jna' Paa' kyaah' goon- hñiin-, ma- siin' miih- jee' ma-dsaa' he- la-, he- jmeen- Dio kyah' hnah'.

22 Dso'jwi' ba' kyaah' hi- sa- hnaa' Jesucristo Dsa-j00h' jnan`. Chah' ba' jah' Dsa-j00h' jnan`.

23 Wa' mi- jaa' Jesucristo Dsa-j00h' jnan` la- jee- hnah'. 24 La- jee- hnah' hnaan- ta-la- kih' Cristo Jesús. Wa' la' la'ja-.

2 Corintios

He- la- jee' ga- tē' to- je- he- ga- sū' Paa' kih' øøh' jne' hi- chaa- Corinto

¹ Jnā' Paa' laan' apóstol kyaā' Jesucristo lā- hyoh- dsē' Dio. Kyaah' Timotā øøh' jne' sūn- kyah' hnāh' hi- tāāh' gwah- kih' Dio jwii- Corinto lā- kye- kih' lā- jēē- hi- laa' kyaā' Dio hi- tāāh' lā- kaa- hwa' Acaya. ² Ngūn' kih' Dio hi- laa' Tāā' jnān' hi- ngūn' kih' Dsa- jøøh' jnān' Jesucristo, wa' kway' he- llu' kyah' hnāh', hi- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnāh'.

Kwa- ba' Dio be' jnān' lā- ma' jēē' jne' he- wii'

³ He- ba' che- lluy' Dio, Jmii- Jesucristo Dsa- jøøh' jnān', hi- laa' Tāā' jnān' hi- lā- űih' dsē' jne', hi- laay' Dio jnān' hi- jmee' dsa- nøh' dsē- jne'. ⁴ Ma' chaa- jne' lli' wii', hi- he' jñuuh- he- ti- meeh- dsē- jne'. Mah' lā- ja- ka- lāh' jne', kwan' be' kih' jñah' hi- ti- meeh- dsē' lā- koo- ma- jmee' Dio he- ma- nøh' dsē- jne'. ⁵ Jēēh', tøøh' jne' jēēn' cha- miih- lli' wii' lā- koo- ga- jēē' Cristo. Hi- ja- ba' lā- ja', ta- la- kih' Cristo, tøøh' jne' jēē- dsē- jne' cha- miih-. ⁶ He- ja- wa- ra- ga- jēē' jnāāh' lli' wii', la' llu' kyah' hnāh' mah' ja- lāāh' hnāh'. Hi- ma' jēē- dsē- jnāāh', he- ja- jmee' dsa- nøh' hoh' hnāh' hi- kwēēh' hoh' hnāh' ma' jēēh' hnāh' he- wii', ja- ba' lā- koo- wii' he- ma- jēē' jnāāh'. ⁷ Heh' o- jøh' dsē- he- cha- kyaā' jnāāh' ta- la- kyah' hnāh', sa' llaā'. Jēēh', ñe' jnāāh' lā- koo- jēē' jnāāh' wii', ja- ba' lā- ja- jēēh' hnāh' wii'. Hi- ja- ba' lā- koo- dsa- nøh' dsē- jnāāh', ja- ba' lā- ja- dsa- nøh' hoh' hnāh' ka- lāh'.

⁸ Øøhn', hnøø- jnāāh' lā- ñeh' hnāh' ha- koh' wii' sa- ga- ngēē' jnāāh' hwa' Asia. Ma' jmee- jnāāh' huū' dsē- sa' ma' lā- tāā' jnāāh'. Lā- jiih' sa' ga- lā- cha- o- jøh' dsē- he- ma' lāā' jnāāh'. ⁹ Ma' jmee- jnāāh' huū' dsē- he- ma- na- juu' ba' jnāāh' ja-. He- ja- ga- jnāā' kyaā' jnāāh' mah' sa' kye' jnāāh' o- jøh' dsē- kyaā' hñaa' jnāāh'. Mah' lā- ja- lā- cha- o- jøh' dsē- kyaā' jnāāh' kih' Dio hi- mi- jiih' hi- ma- na- juu'. ¹⁰ Hi- he' ga- lāā' jnāāh', hi- he' lāā' jnāāh', hi' kye' jnāāh' o- jøh' dsē- kiyh', lā- ma- ngoo' ja- ba' lāāy' jnāāh' ma' hii' goo- juu' jnāāh'. ¹¹ Lā- ja- jmeey' cher' mah' kwah- hnāh' be' ngii' hnāh' kyaāh' jnāāh' kiyh'. Jēēh' cher' mah' jwēē' ngii' kih' Dio ta- la- kyaā' jnāāh', lā- ja- ka- lāh' jwēē' kwa' ti' hmaah' kih' Dio ma- ngēē' ma' jmeey' he- llu' kyaā' jnāāh'.

Ga- mi' sū' Paa' huū' dsē- he- ma' dsooy' ta- jwii- Corinto

¹² He- la- ba' ja- he- tih- dsē- jnāāh', he- sa' hñii' huū' dsē- kyaā' jnāāh' lā- koo- ga- jmee' jnāāh' ta- jee' jyoh'. Kye' jnāāh' koo- nēē' ba' huū' dsē- he- gwa' kih' Dio. Sa- ga- jmee' jnāāh' lā- koo- jmee- hi- kyuuh- cha- miih-. Ga- jmee' jnāāh' lā- koo- lle' kih' ba', kih' he- llu' dsē' Dio kyaāh' jnāāh'. Lā- ja- cha- ga- miih- llu' ga- jmee' jnāāh' jee' kyah' hnāh'. ¹³ He- ma- sū' jnāāh' kyah' hnāh', la' kyaāh' koo- nēē' ba' huū' dsē-. Ha- koo- jiih' lā- ngēēh' ba' hnāh' jee' hēh' hnāh' he- ma- sū' jnāāh' la-, ko- ja- ba' la' huū' dsē- kyaā' jnāāh'. Hi- hnoon' tāh- hoh' hnāh' llu', ¹⁴ lā- koh' ma' lā- ngēēh' hnāh' miih' ha- lā- le' jnān' wa- ra- ga- tē' jee' jāh' Jesús Dsa- jøøh' jnān'. Jēēh' ja- ba' lā- koo- lā- chaa- jnāāh' llu' kwaat' kyah' hnāh', ja- ba' lā- ja- lā- chaa- hnāh' llu' kwaat' kyaā' jnāāh' jmi' ja-.

15 Ma'ra' ju'dsoo' lä'ja' le'jnän'. Ma'jmeen' huu'dsë- ma'niin'to'në'ta'jee' tääh' hnäh'. Hi' lä'ja' ka-läh'ta'la' he- ma'jahn' ma'na'jëen' hnäh' mah'të'to' jih' lä'chaah' hnäh' llu'. 16 Jee' tääh' hnäh' na- ma'niin'ta' Macedonia. Hi' Macedonia ja-, ma'jahn' ka-läh'ta'jee' tääh' hnäh'. Hi' kyaah' be'kyah' hnäh' ma'niin'ta' Judea. 17 Lä'koq- ma'ga'jmeen' huu'dsë- lä'ja-, ja' he' koon-. O çhe' laah' hnäh' ga'jmeen' huu'dsë- lä'koq- ja- hi- ta'juu' hi- jah' "jaah"- mah'ja-ga'jäh' "jah-ha"? 18 Mi-te' ba' Dio juu' kih'. Ja-ba' lä'ja- jnääh' ka-läh'. Sa' jah' jnääh' "jaah"- mah'ja-ga'jäh' jnääh' "jah-ha". 19 Hi' lä'ja- ka-läh' juu' kih' Jesucristo Joo' Dio he' ga'kwa' jnääh' jee'kyah' hnäh', kyaah' Silvano hi' kyaah' Timotä, sa' ma'la' "jaah", jah-ha", koq- "jaah"- ba' ma'la', jëeh' sa'ta'juuy'. 20 Jëeh' ga'lä'jë- he- ga'bääh- Dio hñii' jmeey'ta'la' kih' jooy', koq- "jaah"- ba'la'. Ma'ra' he- mi-tey' ba'juu' kiyh'. He-ja- ba' ja-, ta'la' kih' Cristo jah' jne' "Wa'la'lä'ja"- mah'jmeen' juuh' kih' Dio jnän'. 21 Dio ba' hi- jmee' he- tøøh' jne' koq- hweh- kyaah' Cristo hi' ga'leeyh' jne' mah'lee' jne' kyaay'. 22 Ga'tooyh' Jmi-le' Na-jngii' kiyh' neh' tuh-dsë- jne', lä'koq- he- ga'jmääh' jne' lee-. He-ja- ñe' jne' hñah' ga'jne'ta' cha'në'.

23 Ñe' ba' Dio he- sa'ga'ma'ñeen' jwii' Corinto jee' tääh' hnäh' na- kih' he- ga'lä'ñih' dsën' kyah' hnäh'. 24 Ja' he- hnøø- jnääh' jmee' jnääh' mada' kyah' hnäh' jee' hnääh' Dio. He- hnøø- jnääh' jmee' jnääh' be' kyah' hnäh' ba' ja-, mah'jëe' hoh' hnäh'. Jëeh', kih' he- ma'hëeh' hnäh' kih' Dio, he-ja- ma-tääh' hnäh' koq- hweh-.

2

1 He-ja- ga'lla' dsën' he- sa'ñeen' na'jëen' hnäh' cher'mah' koq- ka-läh' jmeen' ti-meeh- hoh' hnäh'. 2 Jëeh', cher'mah' ga'jmeen' ti-meeh- hoh' hnäh', çhi' mo' jmee' jëe- dsën' cher'mah' ga'jmeen' lä'ja-? Ma'la' hnäh' ba' hi- jmee' jëe- dsën'. 3 Kih' he-ja- ba' ma'siin' kyah' hnäh' mah' wa'ra- ga'lloon' na'jëen' hnäh', sa' jmeeh' hnäh' ti-meeh- dsën', hnäh' hi- ma'jmee' jëe- dsën'. Cha- ba'o-jøh' dsë- kin' kyaah' hnäh', he- tääh' hnäh' jëe- hoh' hnäh' lä'koq- jnä'. 4 Lä'koq- ma'ga'siin' kyah' hnäh', sa' ma'chaan' llu', ma' ti-meeh- dsën' jwërte, lä'jih' ja' hoohn'. Pero ja' he- ga'siin' mah' jmeen' ti-meeh- hoh' hnäh'. Ga'siin' mah'lä'ñeh' hnäh' he- hnaan' hnäh' cha-miuh- ba' ja-.

Hnøø' jøh- dsë- jne' kih' hi- ga'jmee' he- hñii' mah' jäh' ka-läh'

5 Hi- ga'jmee' ti-meeh- dsën', ja' ma'la' kin' ga'jmeey' lä'ja-. Ga'jmeey' kih'lä'jëe- hnäh' he- ti-meeh- hoh' hnäh' miuh-. Jwëeh' hnäh' lä'la-, mah' sa' jmeen' juuh' kih' juu' la-. 6 Ma'lee' ko-na- kih' dsa- he', lä'koq- te' he- ma'heeh' hnäh' wii'. 7 He-ja- na', llu' ga' he- jmeeh' hnäh' jøh- hoh' hnäh' kiyh', mah'jëe- dsëy', le' ga- che- ga'hëe' dsëy' kih' he- ti-meeh- dsëy' cha- miuh-. 8 He-ja- chuun' kyaah' hnäh', mi-jnääh' hnäh' kiyh' he- hnaah- hñih'. 9 Lä'ja- ka-läh' ga'siin' kyah' hnäh' jää', mah'jëen' che' nuuh' hnäh' kih'lä'jë- mada' kin'. 10 Cher'mah' jøh- hoh' hnäh' kih' dsa-kyaah' hnäh', jnä' ka-läh' jmeen' jøh- dsën' kiyh'. Heh' he- jmeen' jøh- dsën' ja- (cher'mah' cha- he' kih' jmeen' jøh- dsën') he- jmeen' lä'ja-, he- llu' kyah' hnäh' ba' ja-, cha'në' Cristo. 11 Heh'lä'ja- sa' kwan' jwë' kih' Tana'leeyh' jne'. Jëeh', kyuuuh- ba' jne' ha- lä' la' may' kiyh'.

Ga'lä'meeh- dsë' Paa' lä' ma' gay' jwii' Troa

12 Ma' ga'loon' jee' jwii' Troa, ma' kwan' ju'hmëë' kih' Cristo. Jee' ja' Dsa-jøøh' jnän' ga'nä' jwë' kin' mah' ma' jmeen' ta' kiyh'. 13 Pero sa' ga'hii' tii' neh' tuh' dsën' kih' he' sa' ga'jnääh'n' øøhn' Tito. He' ja' ga'hihn' juu' kih' dsa' he' mah' ngoon' ta' Macedonia ba'.

Ta'la' kih' Cristo leh' ba' jne'

14 Ti'hmaah' Dio hi' kwa' jwë' leh' jne' tää' kyaah' be' kih' Cristo Jesús. Lä'kaa' jee' dsa' nøø' jne', nuu' dsa' juu' kih' Dio. Lä'koø' he' kye' jne' lle' mi' jwii' he' jwä' ba' la'. 15 Ta'la' kih' Cristo laa' jne' lä'koø' lle' mi' jwii' he' soo' jee' gya' Dio. He' na' la' jmeh' he' taah' dsa' hi' dsa' lää' hi' lä'kye' hi' dsa' hee' ka' läh'. 16 Kih' hi' dsa' hee', hii' lä'koø' jaa' hlii'. Hi' kih' hi' dsa' lää', hii' mi' jwii' he' kwa' jne' juu' he' jmee' chaa' dsa'. ¿Hi' ba' tää' jmee' ta' la'? 17 Sa' jmee' jnääh' lä'koø' jmee' jwëë' hi' ga'nää' kwa' juu' kih' Dio ha' lä' jee' liyh' kuu'. Kyaah' koø' nëe' ba' huu' dsë' ga'nøø' jnääh' lä'koø' ga'chee' Dio jnääh'. Lä'ja' jmee' jnääh' cha'nëy, lä'llu' he' tøøh' jnääh' kyaah' Cristo.

3

Ga'hlëeh' Paa' kih' hmooh' hmëë'

1 Pero ta' jmee' hnäh' huu' dsë' he' hlëeh' jnääh' llu' kyaah' hña'a' jnääh'. Hi' sa' jmee' bii' kye' jnääh' koø' je' he' ngëë' juu' hee' ta' laa' jnääh' lä'koø' jmee' ko' llaa'. Ni' sa' ngii' jnääh' kwah' hnäh' koø' je' he' hlëeh' llu' kya'a' jnääh' mah' heeh' jnääh' dsa' ha' jee' tēë' jnääh'. 2 Hñaah' ba' hnäh' laah' hnäh' lä'koø' je' he' hlëeh' llu' kya'a' jnääh'. Lä'koø' he' na'sii' neh' tuh' dsë' jnääh'. He' ja' ba' jëe' dsa' hi' kay' kwaat' ha' lä' la' ta' he' ga'jmeë' jnääh' jee' kyah' hnäh'. 3 Jnä'hä' laah' hnäh' lä'koø' je' he' ga'sii' Cristo ta' la' kya'a' jnääh'. Ja' he' na'sii' kyaah' hee'. He' na'sii' kyaah' Jmi' lle' kih' Dio jiih' ba' ja'. Ni' sa' na'sii' në' mi'kuu', he' na'sii' neh' tuh' dsë' dsa' ba'.

4 Ta'la' kih' Cristo jmee' jnääh' kwaat', ma' ra' he' ga'jmää' kyah' hnäh' ta' he' ga'jmeë' jnääh'. He' ja' la' o'jøh' dsë' he' cha' kya'a' jnääh' cha'në' Dio. 5 Ja' kyaah' be' kya'a' jnääh' he' ma'ya' nøø' jnääh' jmee' jnääh' ta' la', mah' sa' jmee' jnääh' huu' dsë' he' la' ta' kya'a' hña'a' jnääh'. Sa' la' lä'ja'. Ta' he' leh' jnääh' jmeen', la' kyaah' be' kih' Dio ba' ja'. 6 Hi' he' ba' ga'hña'a' jnääh' hi' ga'jmeey' he' tē' dsëë' jnääh' mah' kwa' jnääh' juu' ha' lä' la' hmooh' hmëë'. Ja' koø' na'sii' ta'jmah', kyaah' Jmi' lle' ba' la' hmooh' hmëë'. Jëeh', në' ley kih' Moisé na' sii', ma' na' bääh' jne' he' juu' ba' jne' ja'. Pero Jmi' lle' kih' Dio jmee' chaa' jne'.

7 Ley he' ma' na'sii' në' jwi' kuu', he' taah' jne' dso'jwii', he' ja' ja' kyaah' je' tø'jlëë' ñih'. He' ja' dsa' Israel sa' ga'tääy' ma' jëey' mo'në' Moisé kih' he' beë' je' ja'. Pero ga'dsa'a' ba' he' beë' ja'. 8 Ha' ga' sa' llu' cha' ga'miih' hmooh' hmëë' he' la' jnän' ta'la' kih' Jmi' lle' kih' Dio. 9 Jëeh', cher' mah' ja' kyaah' je' tø'jlëë' ñih' juu' he' taah' jne' dso'jwii', ha' ga' koø' sa' jnaah' juu' he' jmää' jne' lluu'. 10 Heh' he' tø'jlëë' ñih' kih' hmooh' ma' gyuh' ja', ni' miih' sa' jëeh' kwee' lä'koø' jnaah' la' hmooh' hmëë'. 11 Jëeh', cher' mah' ma' la' tø'jlëë' ñih' hmooh' he' ma' ngëë' ja', ha' ga' sa' jnaah' cha' ga'miih' hmooh' he' sa' ngëë' jih' koh'.

12 Peer' jnaah' la' he' o'jøh' dsë' he' ma' cha' jnän' kyaah' hmooh' hmëë', he' ja' hlëeh' jnääh' lä'ka'a' tuh' dsë' jnääh' kih' he' na'. 13 Sa' jmee' jnääh'

'lä'koo' ga'jmeē' Moisé he' ma' jlēy' mo'nēy' kyaah' koo' jwī' hmīh' mah' sa' ma' jēē' dsa' Israel je' tō'jlēē' nīh' ja' ta'ko'jīh' ma' dsa'uu'. ¹⁴ Lā'ja' ka'lāh', hūdsē' kih' dsa' he' ma' na'jlē'. Lā'ja' la' lä'jīh' na', wa'ra' ga'hēy' jee' na' sīi' hmooh' ma'gyuh' ja'. La'kiyh'lä'koo' na'jlē' jwī' hmīh' hūdsē' kiyh', sa' kwa' jwē' lä'ngēy'. Pero kyaah' Cristo dsa'jñuh' he' na'jlē' hūdsē' kiyh'. ¹⁵ Lā'jīh' jmi' na', wa'ra' ga'hēy' he' ga'sīi' Moisé, lä' ma' na'jlē' ja' ba' hūdsē' kiyh'. ¹⁶ Pero wa'ra' ga'heeh' dsa' kih' Dsa'jōoh' jnān', dsa'jñuh' he' na'jlē' hūdsē' kiyh'. ¹⁷ Jēēh', Dsa'jōoh' jnān' laa' Jmī'le' Na'jngī'. Hi' cher'mah' Jmī'le' kih' Dsa'jōoh' jnān' kyaah' jne', ma' na'na' hūdsē' jnān' hi' ma' laa' ba' jne' cha'nē' Dio. ¹⁸ He'ja' lä'jēē' jne' ga'nōōn' na'jñih' mo'nē' jne', laa' jne' lä'koo' hu' he' jēē' jee' kih' dsa' mah' tēy' jēy' ha' koh' jōoh' sa' laa' Dsa'jōoh' jnān'. Lā'ja' Dsa'jōoh' jnān' hī' laa' jmi'le' ngoo' mi'sēy' jne' lä'jīh' leē' jne' lä'koo' laay' hūiy'.

4

¹ Kih' he' ga'lā'nīh' dsē' Dio jnāäh', he'ja' ga'hñah' jnāäh' jmeē' jnāäh' ta' la'. He'ja' sa' dsa'jeh' dsē' jnāäh'. ² Ma'jmeē' jnāäh' ta' koo' lä'jē' he' la' o'hīh' hi' lä'jē' he' jmeē' dsa' jee' na'hmäā'. Sa' hnōō' jnāäh' may' hñih' ja', nī' sa' mi'sīi' jnāäh' juu' kih' Dio. Nē' ba' Dio he' hlēēh' jnāäh' ju'dsoo' jmah' hi' lä'ja' lä'jēē' ba' ñe' kwee' ha' lä' jmeē' jnāäh'. ³ Dsoo' ba' na'hmäā' ba' la' ju'hmēē' he' kwa' jnāäh', pero ma'la' kih' hī' ma'kah' jwē' ba'. ⁴ Tana' hī' laa' dio kih' jmi'gyū' la', ga'jlēy' hūdsē' kih' dsa' hī' sa' ma'heeh' kih' Dio. Mah' lä'ja' sa' jēy' wa'je' kih' ju'hmēē' he' mi'jnāā' ha' koh' sa' jōoh' laa' Cristo hī' laa' koo' heeh' kyaah' Dio. ⁵ Sa' hlēēh' jnāäh' juu' kyaā' hñaa' jnāäh', hlēēh' jnāäh' kih' Jesucristo ba'. Jāh' jnāäh' laay' Dsa'jōoh' jnān' mah' jmeē' jnāäh' ta'he' kyah' hnāh' kwaat' kih' Jesús. ⁶ Hīh' Dio hī' ga'jāh': "Wa' lä'jnā' wa'je' jee' na' hoo'", hī' he' ga'mi'jnāā' wa'je' neh' tuh' dsē' jne'. Lā'ja' ga'na' hūdsē' jnān' mah' lä'kyūuh' jne' ha' koh' jōoh' sa' laa' Dio, lä'koo' ga'mi'jnāā' Cristo jnān'.

Chaa' jne' kyaah' he' ma'dsoo' dsē' jne' kih' Dio

⁷ Peer' jnaah' la' ta' he' jmeē' jnāäh' la', ma'ke' laa' jnāäh' lä'koo' mi'hya' he' na'la' kyaah' gwaah' mah' lä'ja' lä'jnā' kih' dsa', ta' he' jmeē' jnāäh' la' kyaah' be' he' gwa' kih' Dio, ja' he' gwa' kyaā' jnāäh'. ⁸ Na'ku' na'ngī' he' wīi' dsa'ngēē' jnāäh', pero sa' jeh' dsē' jnāäh'. Chaa' jnāäh' cha'miil' hūdsē', pero ma'ra' he' cha' ba' o'jōh' dsē' kyaā' jnāäh'. ⁹ Hēē' dsa' kyaā' jnāäh' pero Dio sa' beē' jnāäh'. Jmeeh' dsa' jnāäh', pero sa' dsa' juu' jnāäh'. ¹⁰ Lā'kaa' jee' ga'nōō' jnāäh' hīi' goo' juu' jnāäh' kwaat' kih' Jesús. Lā'jwē' ja' dsa'lā'jnā' he' cheh' Jesús kyaā' jnāäh', he'ja' ba' chaa' jnāäh'. ¹¹ Jēēh', jnāäh' hī' jīh', koo' ba' he' hīi' goo' juu' jnāäh' kwaat' kih' Jesús. Lā'ja' ba' dsa'lā'jnā' he' cheh' Jesús nē' kyaā' jnāäh' hī' sa' beē'. ¹² Heh' lä'ja', lä'jē' jmi' ba' he' chaa' juu' jnāäh' mah' hnāh', ma'jnāäh' hnāh' ha' lä'jee' lä'chaa' hnāh' tāā'.

¹³ Lā'koo' na'sīi' juu' kih' Dio: "Ga'lā'dsoo' dsēn', kih' he'ja' ba' ga'hlēēhn'." Ja'ba' lä'ja' la' hūdsē' he' kyē' jnāäh' la'. Ga'lā'dsoo' dsē' jnāäh' he'ja' ba' hlēēh' jnāäh'. ¹⁴ Jēēh' ñe' ba' jnāäh', he' ba' Dio hī' ga'mi'jīh' Jesús Dsa'jōoh' jnān', he' ba' hī' he' mi'jīh' jnāäh' ka'lāh' kyaah' Jesús hī' lä'ja' ko'jōh' lä'jēē' jne' tēy' ya'jwī' kiyh'. ¹⁵ Lā'jē' he' dsa'ngēē' jnāäh',

he- llu⁴ kyah⁴ hnäh⁷ ba' ja⁻. Mah⁴ mi- jää⁴ Dio hnäh⁷ cha- ga⁻miih⁻, hi⁻ lä- ja⁻ jwëë⁷ ga' kwa⁴ ti'hmaah⁷ kih¹ Dio hi⁻ jmääy⁷ jøøh¹ ka- läh⁷.

¹⁶ He- ja⁻ sa⁻ jeh⁻ dsë- jnääh¹. Ma⁻ke⁻ ngoo⁴ dsa- gyuh⁴ hi⁻ dsa- heë⁷ jmi- ngo⁴ kyaa⁴ jnääh¹, perota⁻ neh⁷ jee⁷ hä⁷ jmi- lle⁷ kyaa⁴ jnääh¹ dsa- lä- hmëë⁷ koo⁻ jmi⁴ koo⁻ jmi⁴. ¹⁷ Sa⁻ juuh⁻ la⁴ he- wii⁷ he- jëë⁷ jne⁷ jmi- gyuu⁴ la⁻, he- dsa- ngëë⁷ ba' ja⁻. He- ja⁻ jmää⁴ jnän¹ hi⁻ hnaah⁻ Dio mah⁴ tēë⁷ jne⁷ ya⁷ jwii⁷ he- jnä⁷ na⁷ hñaa⁴ he- sa⁻ heë⁷ jih⁷ koh⁷. ¹⁸ He- ja⁻ sa⁻ jmee⁻ jnääh¹ he⁷ kih¹ he- jnä⁷ hwa⁴ la⁻. Jmee⁻ jnääh¹ he⁷ kih¹ he- sa⁻ jnä⁷ ba'. Jëëh⁷, lä⁻ jë⁻ he- jnä⁷, he- dsa- ngëë⁷ ba' ja⁻. Pero he- sa⁻ jnä⁷, lä⁻ ma- la⁴ ja- ba⁴ lä⁻ jë⁻ joh⁷ jmi⁴ cha⁻.

5

¹ Jmi- ngo⁴ he- kye⁷ jne⁷, la⁴ lä⁻ koo⁻ hne⁷ jnän¹ ta⁷ ko⁻ jiih¹ tøøhn⁷ jmi- gyuu⁴ la⁻. Jmi- ngo⁴ la⁻ la⁴ lä⁻ koo⁻ hne⁷ he- na⁻ la⁴ kyaah⁷ loo⁷ jah⁷. He- ja⁻ ñe⁷ jne⁷, wa⁷ ra- ga⁻ heë⁷ jmi- ngo⁴ jnän¹, lä⁻ cha⁻ jyoh⁷ he- hmëë⁷ gyuu⁴ jmi- gyuu⁴ he- hñah⁻ jne⁷ kih¹ Dio he- sa⁻ la⁴ lä⁻ koo⁻ hne⁷ he- jmee⁴ dsa⁻. He- ja⁻ sa⁻ heë⁷ jih⁷ koh⁷. ² Peer⁻ ku⁷ jii¹ jnän¹ ta⁷ ko⁻ jiih¹ laa⁴ jne⁷ jmi- ngo⁴, hnøø⁻ jne⁷ wa⁷ ra- jäh⁷ kih¹ na⁴ ga- juh⁻ ba⁴ tēë⁷ jne⁷ jmi- ngo⁴ he- sa⁻ heë⁷ he- cha⁻ gyuu⁴ jmi- gyuu⁴. ³ Lä⁻ ja⁻, lä⁻ cha⁻ ba⁴ jmi- ngo⁴ jnän¹ mah⁴ sa⁻ jä⁴ jmi- lle⁷ jnän¹ ta⁷ jmah⁴. ⁴ Ta⁷ ko⁻ jiih¹ chaa⁻ jne⁷ kyaah⁷ jmi- ngo⁴ la⁻, Peer⁻ ku⁷ jii¹ jnän¹ hi⁻ ki⁷ hoo⁴ jne⁷. Ja⁻ ko⁻ ja⁻ hnøø⁻ jne⁷ ben⁷ jmi- ngo⁴ la⁻, he- hnøø⁻ jne⁷ tēë⁷ jne⁷ jmi- ngo⁴ hmëë⁷ ba'. Mah⁴ jä⁴ jmi- ngo⁴ hmëë⁷ he- cha⁻ tää⁷, lä⁻ jmi- ngo⁴ he- dsa- heë⁷. ⁵ Dio ba⁴ he⁷ hi⁻ ga⁻ jmää⁴ jne⁷ mah⁴ tēë⁷ jne⁷ he- hmëë⁷ ja⁻. Hi⁻ ga⁻ kwëëy⁴ jne⁷ jmi- lle⁷ Na⁻ jngii⁷ he⁷ jmeeh⁷ juu⁷ jnän¹ he- hñah⁻ jne⁷ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ta⁷ cha⁻ nē⁷.

⁶ Kih¹ he- ja⁻, ngoo⁴ ba' cha⁻ o⁻ jøh⁴ dsë- jnän¹. Hi⁻ ñe⁷ jne⁷, ta⁷ ko⁻ jiih¹ tøøh⁷ jne⁷ kyaah⁷ jmi- ngo⁴ la⁻, lä⁻ koo⁻ he- tøøh⁷ jne⁷ uu⁷ kih¹ Dio ba' la'. ⁷ (Jëëh⁷, kyaah⁷ he- dsoo⁴ dsë- jne⁷ he- tøøhn⁷ jwë⁷ kiyh⁴, ja⁻ kyaah⁷ he- jëë⁷ jne⁷.)

⁸ He- ja⁻ ma⁻ cha⁻ ba⁴ o⁻ jøh⁴ dsë- jnän¹. Hi⁻ hnøø⁻ ga⁻ jne⁷ lä⁻ øøn⁷ kih¹ jmi- ngo⁴ la⁻ mah⁴ dsa⁻ toohn⁷ ko⁻ jøh⁴ kyaah⁷ Dio. ⁹ He- ja⁻ wa⁷ kwan⁷ be⁷ jmeen⁷ lä⁻ tih⁻ dsë⁷ Dio, cher⁷ mah⁴ tøøhn⁷ kyaah⁷ jmi- ngo⁴ la⁻ o⁻ ma⁻ ke⁻ sa⁻ tøøhn⁷ kyaah⁷ ka- läh⁷. ¹⁰ Jëëh⁷, ga⁻ lä⁻ jëë⁻ ba⁴ jne⁷ dsa⁻ nøøn⁷ nē⁷ ta⁷ kih¹ Cristo mah⁴ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ jne⁷ tēëh⁷ jne⁷ jñeen⁷ ha⁻ koo⁻ te⁴ ta⁷ he- ma⁻ jmee⁻ jne⁷ ta⁷ ko⁻ jiih¹ ma⁻ chaa⁻ jne⁷, che⁷ he- llu⁴, o⁻ che⁷ he- hñih⁻.

Kih¹ he- ga⁻ juu⁴ Cristo ga⁻ jiih¹ juu⁷ jnän¹ kyaah⁷ Dio

¹¹ Gah⁻ ba⁴ jnääh¹ Dio, he- ja⁻ hlëëh⁷ jnääh¹ dsa⁻ lä⁻ jiih¹ lä⁻ ngëëy⁷. Ñe⁻ ba⁴ Dio ha⁻ lä⁻ la⁴ huu⁷ dsë⁻ kyaa⁴ jnääh¹. Lä⁻ ja⁻ hnoon⁷ wa⁷ ra- jäh⁷ kih¹ lä⁻ ngëëh⁷ hnäh⁷ ka- läh⁷. ¹² Ja⁻ he- hnøø⁻ jnääh¹ hlëëh⁷ jnääh¹ llu⁴ kyaa⁴ hñaa⁴ jnääh¹ cha⁻ nē⁷ hnäh⁷. He- kwa⁻ jnääh¹ jwë⁴ mah⁴ lä⁻ chaa⁻ hnäh⁷ llu⁴ kyaah⁷ ta⁷ he- jmee⁻ jnääh¹. Lä⁻ jwë⁴ ja⁻, cha⁻ he- kyaah⁷ jiih¹ hnäh⁷ juu⁷ kyaah⁷ dsa⁻ hi⁻ koo⁻ jëë⁷ ha⁻ lä⁻ tääh⁷ haa⁴ dsa⁻ lä⁻ he- ma⁻ kay⁷ kwaat⁷ hee⁻ na⁻ hnøø⁻ tuh⁻ dsë⁷ dsa⁻. ¹³ Cher⁷ mah⁴ ngaah⁷ jnääh¹, kih¹ Dio ba' ja⁻ he- jmee⁻ jnääh¹ lä⁻ ja⁻. Hi⁻ cher⁷ mah⁴ lluu⁴ jnääh¹, he- llu⁴ kyah⁷ hnäh⁷ ba' ja⁻. ¹⁴ Lä⁻ koo⁻ hnää⁴ Cristo jne⁷, lä⁻ ja⁻ jøø⁻ jnän¹ jmeen⁷ lä⁻ lle⁷ kih¹. Jëëh⁷ ma⁻ ñe⁷ ba⁴ jne⁷ he- ga⁻ juu⁴ jaa⁻ kih¹ lä⁻ jëë⁻, he- ja⁻ la⁴ kwaat⁷ ga⁻ lä⁻ jëë⁻ jne⁷ ga⁻ juu⁴. ¹⁵ Cristo ga⁻ juu⁴ kih¹ lä⁻ jëë⁻ mah⁴ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ chaa⁻, mo⁻ so⁻ jmeey⁴ lä⁻ hnøøy⁴ hñiiy⁷. Jmeey⁴ lä⁻ hnøø⁻ Cristo ba⁴, hi⁻ ga⁻ juu⁴ hi⁻ ga⁻ lä⁻ jiih¹ kih¹ ga⁻ lä⁻ jëë⁻.

¹⁶ He- ja⁻ jnääh¹, na⁴ ta⁷ cha⁻ nē⁷ mo⁻ so⁻ kye⁷ jnääh¹ kwaat⁷ kih¹ dsa⁻ lä⁻ koo⁻ tēë⁷ jmee⁻ dsa⁻ jmi- gyuu⁴. Ma⁻ ke⁻ jää⁴ sa⁻ ga⁻ jmee⁻ jnääh¹ he⁷ kih¹ Cristo, pero

na¹ mo^{so} jmee⁻ jnääh¹ lä^{ja}. ¹⁷ Heh⁴ lä^{ja}, cher^{ma}h⁴ jaa⁻ hi⁻ ma^{laa} koo⁻ kyaah⁴ Cristo, ma^{laay} jaa⁻ hi⁻ hmee⁴ ba⁴. Lä^{je} he⁻ ma^{jmeey} jää¹, ma^{ngée} ba^{ja}. na¹ ma^{laay} hmee⁴ go^{te}. ¹⁸ Lä^{je} he⁻ la⁻, gwa⁴ kih⁴ Dio hi⁻ ga^{jeeh} juu¹ jnän¹ ta^{la} kih⁴ Cristo mah⁴ sa⁴ cha⁻ ga⁴ he⁻ na^{bääh} jne⁴ kyaayh⁴. Hi⁻ ga^{tooyh} goo⁻ jnääh¹ mah⁴ hlëeh⁴ jnääh¹ dsa⁻ ha⁻ lä^{jeeyh} juu¹ kiyh⁴ kyaah⁴ Dio. ¹⁹ Ta^{la} kih⁴ Cristo, mo^{so} jmee⁻ Dio kwaat⁻ kih⁴ dso^{kye} jnän¹ heh⁴ lä^{ja} jeeyh⁴ juu¹ jnän¹ kyaayh⁴. Hi⁻ ga^{tooyh} goo⁻ jnääh¹ kwa⁴ jnääh¹ juu¹ ha⁻ lä^{jee} jeeh⁴ dsa⁻ juu¹ kih⁴ kyaah⁴ Dio. ²⁰ He⁴ ja⁻ na^{hñaa} jnääh¹ he⁻ kwa⁻ jnääh¹ juu¹ lä^{hih} kih⁴ Cristo. La¹ lä^{koo} he⁻ chuü⁴ Dio kyaah⁴ hnäh⁴ ta^{la} kya⁴ jnääh¹. He⁴ ja⁻ chuun⁴ kyaah⁴ hnäh⁴ ta^{la} kih⁴ Cristo, jeeh⁴ hnäh⁴ juu¹ kyah⁴ hnäh⁴ kyaah⁴ Dio. ²¹ Cristo hi⁻ sa⁴ cha⁻ dso^{kye} kih⁴, Dio ga^{jmeey} cha⁻ dso^{kye} kih⁴ he⁻ llu¹ jnän¹, mah⁴ ta^{la} kih⁴, lee⁴ jne⁴ lluu¹ cha^{ne} Dio.

6

¹ He⁴ ja⁻ jnääh¹ hi⁻ kwa⁻ be⁴ kyaah⁴ ta⁴ kih⁴ Dio, hlëehn⁴ hnäh⁴, ta⁴ jmee⁻ hnäh⁴ ta⁴ koo⁻ he⁻ llu¹ dsë⁴ Dio kyaah⁴ hnäh⁴. ² Jëeh⁴, lä^{koo} na^{si} juu¹ kih⁴ Dio:

Hor⁻ he⁻ jøh⁻ dsën⁴, ga⁴ nuun⁴ kyah⁴.

Jmii⁴ he⁻ ma^{lää} dsa⁻, ga^{jmeen} be⁴ kyah⁴, ga^{jäh} Dio.

He⁴ ja⁻ jwëehn⁴ hnäh⁴, na¹ ba^{ja} hor⁻ he⁻ jøh⁻ dsë⁴ Dio. Na¹ ba⁴ ma^{cha} jmii⁴, lääh⁴ hnäh⁴.

³ Ga^{nøø} jnääh¹ lä^{koo} lle⁻ kih⁴ ba⁴ mah⁴ ni⁻ jaa⁻ sa⁴ cha⁻ he⁻ kih⁴ mi^{kwayh} kih⁴ ta⁴ he⁻ jmee⁻ jnääh¹. ⁴ Wa⁴ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ dsa^{ngëe} jnääh¹, hnøø⁻ jnääh¹ mi^{jnaä} jnääh¹ kih⁴ dsa⁴, laa⁴ jnääh¹ hi⁻ jmee⁻ ta⁴ he⁴ kih⁴ Dio. Kwëeh⁻ ba⁴ dsë⁻ jnääh¹, hi⁴ ja⁴ koo⁻ nëe⁴ he⁻ wi⁴ he⁻ dsa^{ngëe} jnääh¹, la^{kyaä} jnääh¹, gwa⁴ he⁻ jmee⁻ jwi^{ih} kya⁴ jnääh¹. ⁵ Jmi⁴ baa⁻ dsa⁻ jnääh¹, taah⁻ dsa⁻ jnääh¹ neh⁴ ñe⁴, tooyh⁻ mi^{ih} kyaah⁴ jnääh¹. Peer⁻ hweh⁻ ta⁴ kya⁴ jnääh¹, cha⁻ ma⁴ sa⁴ gwii⁻ jnääh¹, ni⁻ sa⁴ cha⁻ he⁻ kih⁴ hih⁻ jnääh¹. ⁶ Ga^{nøø} jnääh¹ koo⁻ nëe⁴ ba⁴, cha⁻ ba⁴ hu^{dsë} kya⁴ jnääh¹, jøh⁻ dsë⁻ jnääh¹, llu¹ dsë⁻ jnääh¹, ga^{nøø} jnääh¹ kyaah⁴ Jmi⁴ lle⁻ Na^{jngii}, hi⁻ kyaah⁴ ju^{dsoo} hnää⁻ jnääh¹ dsa⁻. ⁷ Hlëeh⁴ jnääh¹ ju^{dsoo} jmah⁴ ba⁴. Kyaah⁴ be⁴ kih⁴ Dio ga^{nøø} jnääh¹. Jmee⁻ jnääh¹ he⁻ llu¹ jmah⁴, lä^{jwë} ja⁻ hää⁴ jnääh¹ hñaa⁴ jnääh¹ hi⁴ lëh⁴ jnääh¹ kih⁴ he⁻ hliih⁴. ⁸ Cha⁻ ma⁴ hnää⁴ dsa⁻ jnääh¹, cha⁻ ma⁴ na^{hääyh} jnääh¹. Cha⁻ ma⁴ mi^{kwayh} jnääh¹, cha⁻ ma⁴ hlëeyh⁴ llu¹ kya⁴ jnääh¹. Laa⁴ jnääh¹ kiyh⁴ lä^{koo} dsa⁻ hi⁻ ta⁴ juu¹, ma⁴ ke⁻ hlëeh⁴ jnääh¹ ju^{dsoo}. ⁹ Jmeey⁻ sa⁴ kyuyy⁴ jnääh¹, ma⁴ ke⁻ kyuyy⁴ ba⁴. Hi⁻ ma^{ngoo} ga⁴ juu¹ ba⁴ jnääh¹ kiyh⁴, pero cha⁴ ba⁴ jnääh¹. Kwa⁻ dsa⁻ kya⁴ jnääh¹ pero sa⁴ jngëeyh⁴ jnääh¹. ¹⁰ Ma⁴ ke⁻ ti⁻ meeh⁻ dsë⁻ jnääh¹, ma⁴ ra⁴ he⁻ jëe⁻ ba⁴ dsë⁻ jnääh¹. Laa⁴ jnääh¹ tä⁻ ñee⁴, pero cha⁴ mi^{ih} he⁻ llu¹ ma⁴ hyoh⁴ jwëe⁴ dsa⁻ kwaat⁻ kya⁴ jnääh¹. Lä^{koo} he⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ mi^{ih} kya⁴ jnääh¹ ba⁴ la⁴, pero ga⁴ lä^{jë} ba⁴ cha⁻ kya⁴ jnääh¹.

¹¹ Sa⁴ gah⁴ jnääh¹ ma⁴ hlëeh⁴ jnääh¹ hnäh⁴ dsa⁻ Corinto juu¹ la⁻. Lä^{kaa} tuh⁻ dsë⁻ jnääh¹ ga⁴ mi^{jnaä} jnääh¹ hñaa⁴ jnääh¹ kyah⁴ hnäh⁴. ¹² Ja⁴ kyaah⁴ hih⁴ ga⁴ lä^{hnää} jnääh¹ hnäh⁴. Pero hnäh⁴, sa⁴ ga⁴ mi^{jnaä} hnäh⁴ hñaa⁴ hnäh⁴ kya⁴ jnääh¹. ¹³ Lä^{koo} jmee⁻ jnääh¹, ja⁻ ba⁴ lä^{ja} jmee⁻ hnäh⁴. (Hlëeh⁴ hnäh⁴ lä^{koo} gyuu⁻ kyaan⁻.) Wa⁴ hnaah⁴ jnääh¹ lä^{kaa} tuh⁻ hoh⁴ hnäh⁴.

Laa⁴ jne⁴ lä^{koo} gwah⁻ kih⁴ Dio

14 Ta⁺ jmeē⁻ hnāh^ʻ ko⁻ jōh^ʻ kyaah^ʻ hī⁻ sa⁺ ma⁻ heeh⁻ kih^ʻ Dio. Jēeh^ʻ, sa⁺ jeeh^ʻ kwee⁻ he⁻ hlih^ʻ kyaah^ʻ he⁻ llu^ʻ. ḲHa⁻ lā⁻ ja⁻ jmeē^ʻ ko⁻ jōh^ʻ jee⁻ na⁻ hoo⁻ kyaah^ʻ jee⁻ jnā⁻ wa⁻ je⁻? 15 Hi⁺ sa⁻ sooh⁻ kih^ʻ hī⁻ sa⁻ llu^ʻ he⁻ jmeey^ʻ ko⁻ jōh^ʻ kyaah^ʻ Cristo. Lā⁻ ja⁻ ka⁻ lāh^ʻ kih^ʻ hī⁻ ma⁻ heeh⁻ kih^ʻ Dio kyaah^ʻ hī⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻. 16 Dio hī⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻, ni⁻ miih⁻ sa⁻ sooh⁻ jmeey^ʻ ko⁻ jōh^ʻ kyaah^ʻ gwah⁻ kih^ʻ Dio. Jēeh^ʻ, jne⁻ ba⁻ laan⁻ gwah⁻ kih^ʻ Dio jiih⁻. Juu⁻ he⁻ jwahn⁻ la⁻, la⁻ lā⁻ koq⁻ ga⁻ jāh⁻ hñii⁻ Dio:

Jān⁻ jee⁻ kiyh⁻ mah⁻ ngēn⁻ ko⁻ jōh^ʻ kyaayh⁻.
Jnā⁻ leen⁻ Dio kyaay⁻ mah⁻ lā⁻ jēey⁻ leey⁻ dsa⁻ kyaan⁻.

17 He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ Dsa⁻ jōoh⁻ jnān⁻:

Hwēē⁻ hnāh^ʻ jee⁻ kih^ʻ hī⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻ kin⁻,
wa⁻ lā⁻ ooh⁻ hnāh^ʻ kiyh⁻, ga⁻ jāh⁻ Dsa⁻ jōoh⁻ jnān⁻.
Ta⁻ koo⁻h⁻ hnāh^ʻ he⁻ sa⁻ lle⁻ kih^ʻ koo⁻h⁻ hnāh^ʻ,
lā⁻ ja⁻ ba⁻ heeh⁻ hnāh^ʻ.

18 Mah⁻ jnā⁻ leen⁻ Tāā⁻ kyaah⁻ hnāh⁻.

Hih⁻ hnāh^ʻ, leeh⁻ hnāh^ʻ gyuu⁻ mē⁻ gyuu⁻ ñuu⁻ kyaan⁻,
jāh⁻ Dio hī⁻ cha⁻ ga⁻ lā⁻ jē⁻ be⁻ kih^ʻ.

7

1 Na⁻ ma⁻ ñuu⁻ ha⁻ koh⁻ na⁻ hñaa⁻h⁻ sa⁻ la⁻ he⁻ ga⁻ jāh⁻ Dio jmeē⁻ jnān⁻. He⁻ ja⁻ jwēēhn⁻ hnāh^ʻ ooh⁻ hī⁻ hnaan⁻, hnøø⁻ ben⁻ lā⁻ jē⁻ he⁻ mi⁻ sah⁻ jne⁻ hī⁻ lā⁻ ja⁻ kih^ʻ he⁻ mi⁻ soh⁻ jmi⁻ lle⁻ jnān⁻. Hi⁻ kih^ʻ he⁻ gah⁻ jne⁻ Dio, hnøø⁻ mi⁻ lluu⁻ jne⁻ hñaa⁻ koq⁻ hā⁻ koq⁻ hā⁻ lā⁻ jiih⁻ jān⁻ na⁻ jngēēn⁻ go⁻ te⁻.

Ma⁻ hnøø⁻ Paa⁻ ma⁻ jmeē⁻ dsa⁻ Corinto he⁻ kiyh⁻

2 Jmeē⁻ hnāh^ʻ miih⁻ he⁻ kyaā⁻ jnāāh⁻. Jēēh⁻, kih^ʻ ni⁻ jaā⁻ hnāh^ʻ sa⁻ ma⁻ jmeē⁻ jnāāh⁻ he⁻ hlih^ʻ. Sa⁻ ma⁻ heē⁻ jnāāh⁻ huū⁻ dsē⁻ kih^ʻ ni⁻ jaā⁻, ni⁻ sa⁻ ma⁻ mi⁻ gaa⁻ jnāāh⁻ ni⁻ jaā⁻. 3 Sa⁻ jwahn⁻ lā⁻ ja⁻ mah⁻ bāāhn⁻ hnāh^ʻ dsoo⁻. Ga⁻ jwēēhn⁻ hnāh^ʻ jāā⁻, hnaan⁻ hnāh^ʻ. Jēēh⁻ ma⁻ lla⁻ dsē⁻ jnāāh⁻, jmeē⁻ jnāāh⁻ ko⁻ jōh^ʻ kyaah^ʻ hnāh^ʻ ma⁻ ke⁻ chaā⁻ juu⁻ jnāāh⁻. 4 Cha⁻ cha⁻ miih⁻ o⁻ jōh^ʻ dsē⁻ kin⁻ kyaah^ʻ hnāh^ʻ. Chaan⁻ llu⁻ kwaat⁻ kyah^ʻ hnāh^ʻ. He⁻ ja⁻ gwa⁻ dsa⁻ nøh⁻ dsēn⁻ cha⁻ miih⁻ hi⁻ jēē⁻ dsēn⁻ ma⁻ jēēn⁻ cha⁻ miih⁻ he⁻ wii⁻.

5 Lā⁻ ma⁻ ga⁻ tēē⁻ jnāāh⁻ Macedonia, sa⁻ ga⁻ tēēh⁻ jnāāh⁻ dsē⁻ jnāāh⁻ ni⁻ miih⁻. Ga⁻ lā⁻ jē⁻ nēē⁻ he⁻ wii⁻ ga⁻ jēē⁻ jnāāh⁻. Ga⁻ tēē⁻ dsa⁻ kyaah^ʻ jnāāh⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻ lā⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ lā⁻ gah⁻ jnāāh⁻ cha⁻ miih⁻. 6 Pero Dio hī⁻ jmeē⁻ dsa⁻ nøh⁻ dsē⁻ lā⁻ jēē⁻ hī⁻ chaā⁻ huū⁻ dsē⁻, ga⁻ jmeey⁻ ga⁻ nøh⁻ dsē⁻ jnāāh⁻ lā⁻ ma⁻ ja⁻ Tito. 7 Ja⁻ ma⁻ lā⁻ kih^ʻ he⁻ ja⁻ Tito, kih^ʻ he⁻ ga⁻ jmeēh⁻ hnāh^ʻ ga⁻ nøh⁻ dsēy⁻ ka⁻ lāh⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ ja⁻ ga⁻ nøh⁻ dsē⁻ jnāāh⁻. Ga⁻ jmeeyh⁻ juu⁻ he⁻ hnooh⁻ hnāh^ʻ jēēh⁻ jnā⁻, hi⁻ ti⁻ meeh⁻ hoh⁻ hnāh^ʻ, lle⁻ hoh⁻ jnā⁻. He⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ jēē⁻ dsēn⁻.

8 Ma⁻ ke⁻ ga⁻ jmeen⁻ meeh⁻ hoh⁻ hnāh^ʻ kyaah^ʻ je⁻ he⁻ ga⁻ sūn⁻ kyah^ʻ hnāh^ʻ, pero sa⁻ koqn⁻ dsēn⁻. Dsoo⁻ ba⁻ ga⁻ jii⁻ miih⁻ kin⁻ kih^ʻ he⁻ ga⁻ lā⁻ meeh⁻ hoh⁻ hnāh^ʻ ko⁻ hwēē⁻. 9 Pero na⁻ jēē⁻ dsēn⁻. Ja⁻ kih^ʻ he⁻ ga⁻ lā⁻ meeh⁻ hoh⁻ hnāh^ʻ. Kih^ʻ he⁻ ga⁻ lā⁻ si⁻ huū⁻ dsē⁻ kyah^ʻ hnāh^ʻ, ma⁻ ga⁻ jii⁻ kyah^ʻ hnāh^ʻ, he⁻ ja⁻ ba⁻ jmeē⁻ jēē⁻ dsēn⁻. Lā⁻ ma⁻ ga⁻ lā⁻ meeh⁻ hoh⁻ hnāh^ʻ, ga⁻ jmeeh⁻ hnāh^ʻ lā⁻ hnøø⁻ Dio. Lā⁻ ja⁻, ni⁻ koq⁻ he⁻ hlih^ʻ sa⁻ ja⁻ nē⁻ kyah^ʻ hnāh^ʻ kwaat⁻ kyaā⁻ jnāāh⁻. 10 Jēēh⁻, cher⁻ mah⁻ gwa⁻ ti⁻ meeh⁻ dsē⁻ jne⁻ lā⁻ hnøø⁻ Dio, he⁻ ja⁻ jmeē⁻ dsa⁻ lā⁻ si⁻ huū⁻ dsē⁻ jnān⁻ mah⁻ lāā⁻ jne⁻. Heh⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ laā⁻ jne⁻ sa⁻ jmeē⁻ ti⁻ meeh⁻ dsē⁻ jne⁻. Pero he⁻ ti⁻ meeh⁻ dsē⁻ jne⁻ lā⁻ koq⁻ tēē⁻ jmeē⁻ dsa⁻

jmí-gyuu⁺, kyaah⁺ he⁻ ja⁻ juu⁺ ba⁻ jne⁺ ja⁻. ¹¹Jëë da⁻ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻la⁻ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ ma⁻ ga⁻lä⁻meeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ lä⁻ hnøø⁺ Dio. Ga⁻jmää⁺ ba⁻ ta⁻ he⁻ ja⁻ kyah⁺ hnäh⁺, ja⁻ hoh⁺ hnäh⁺ ga⁻nooh⁺ hnäh⁺ në⁻ kin⁺, ja⁻ ya⁻jëë⁺ hoh⁺ hnäh⁺, ja⁻ gah⁺ hnäh⁺, hnooh⁺ hnäh⁺ ma⁻ jëëh⁺ jnä⁺, ga⁻mi⁻eeh⁺ hnäh⁺ juu⁺ lä⁻koo⁻ mada⁻ ga⁻jmeen⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Lä⁻ja⁻ ga⁻mi⁻jnääh⁺ hnäh⁺ hñaah⁺ he⁻ ma⁻mi⁻teh⁺ ba⁻ hnäh⁺ kih⁺ juu⁺ ja⁻. ¹²He⁻ja⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻sün⁺ kyah⁺ hnäh⁺ je⁻ ja⁻, ja⁻ ma⁻la⁻ kih⁺ hi⁻ hñaah⁺ dsë⁻ he⁻ ga⁻jmeen⁺ huu⁺dsë⁻, ni⁻ ja⁻ kih⁺ hi⁻ ga⁻jmeeyh⁺. He⁻hnoon⁺ lä⁻jnä⁺ kyah⁺ hnäh⁺ cha⁻në⁻ Dio he⁻ kyeh⁺ hnäh⁺ huu⁺dsë⁻ kyaa⁺ jnääh⁺ ba⁻ ja⁻. ¹³Peer⁻ ga⁻nøh⁺ dsë⁻ jnääh⁺ he⁻ ga⁻lä⁻jnä⁺ he⁻ kyeh⁺ hnäh⁺ huu⁺dsë⁻ kyaa⁺ jnääh⁺.

Hi⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ jëë⁻ dsë⁻ jnääh⁺, kih⁺ he⁻ ma⁻jëë⁻ jnääh⁺ chaq⁻ Tito llu⁺. Jëëh⁺, ga⁻lä⁻jëë⁻ ba⁻ hnäh⁺ ga⁻heeh⁺ hnäh⁺ llu⁺ hi⁻ ga⁻jmeeh⁺ hnäh⁺ jëë⁻ dsëy⁺. ¹⁴Ga⁻jmeehn⁺ juu⁺ kih⁺ Tito he⁻ chaq⁻ llu⁺ kyaah⁺ hnäh⁺. Hi⁻ sa⁻ ga⁻jan⁺ hñih⁺. Jëëh⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻jwëëhn⁺ hnäh⁺ la⁻ju⁻dsoo⁺. Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ ma⁻ ga⁻jëë⁻ Tito ha⁻ lä⁻tääh⁺ hnäh⁺, sa⁻ na⁻heë⁻ juu⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻jwi⁺ jnih⁺ he⁻ chaq⁻ jnääh⁺ llu⁺ kyaah⁺ hnäh⁺. ¹⁵Hi⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ hnäh⁺ jnääh⁺ Tito hnäh⁺ lä⁻koo⁻ ma⁻dsooh⁻ dsëy⁺ he⁻ nuuh⁺ ba⁻ hnäh⁺ kiyh⁺. Hi⁻ ga⁻heeh⁺ ba⁻ hnäh⁺ llu⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ ma⁻jøøh⁺. ¹⁶Peer⁻ jëë⁻ dsën⁻ kyaah⁺ hnäh⁺. Ga⁻lä⁻jë⁻ ba⁻ mi⁻teh⁺ hnäh⁺.

8

Ga⁻choøh⁺ dsa⁻ kuu⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ chaq⁻ Jerusalén

¹Jee⁻ la⁻ jmeeh⁺ jnääh⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeë⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ lä⁻kaa⁻ gwah⁺ he⁻ tøø⁺ hwa⁻ Macedonia kih⁺ he⁻ llu⁺ dsë⁻ Dio kyaayh⁺. ²Ma⁻ke⁻ tääyh⁺ jëëy⁻ wi⁺, pero chaay⁻ llu⁺. Ma⁻ke⁻ tääyh⁺ tä⁻ñeey⁻ pero cha⁻miih⁻ kuu⁺ ga⁻kway⁺. Ga⁻jmääy⁺ hñiyy⁺ lä⁻koo⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁺. ³Jmeen⁻ dsoo⁺ kiyh⁺, ga⁻kway⁺ kuu⁺ lä⁻koo⁻ lla⁻ dsëy⁺, lä⁻koh⁺ jñih⁺ tääy⁺. Hi⁻ ga⁻kway⁺ la⁻ ga⁻. ⁴Cha⁻miih⁻ ga⁻chuu⁺ dsa⁻ he⁻ kyaah⁺ jnääh⁺ mah⁺ kwa⁻ jnääh⁺ jwë⁺ jmeey⁺ lä⁻koo⁻ jmeë⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ choøh⁺ kuu⁺ mah⁺ jmeey⁺ be⁻ kih⁺ hi⁻ laa⁻ kyaa⁺ Dio. ⁵Cha⁻ga⁻miih⁻ ga⁻jmeey⁺ lä⁻koh⁺ ga⁻ he⁻ ma⁻ la⁻ huu⁺dsë⁻ kyaa⁺ jnääh⁺. To⁻në⁻ ga⁻ngëëy⁺ hñiyy⁺ mah⁺ jmeey⁺ lä⁻ hnøø⁺ Dio. Hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ ka⁻läh⁺. ⁶He⁻ja⁻ ga⁻chuu⁺ jnääh⁺ kyaah⁺ Tito mah⁺ mi⁻hñaay⁻ ta⁻ kiyh⁺ he⁻ juh⁺lääyh⁺ kuu⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻løøy⁺ jmeey⁺ jää⁻ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ kwa⁻ kuu⁺ lä⁻kaa⁻ tuh⁻ dsë⁻. ⁷Ma⁻hwëëh⁻ hnäh⁺ llu⁺ kyaah⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺. Ma⁻lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺, ma⁻hlëëh⁺ hnäh⁺ dsa⁻, ma⁻kyuuh⁺ hnäh⁺ llu⁺, ma⁻jmeeh⁺ hnäh⁺ ta⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻ hoh⁺ hnäh⁺, hi⁻ ma⁻lä⁻ hñaah⁺ jnääh⁺. Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺, hnøø⁺ hwëë⁻ hnäh⁺ kwee⁻ kyaah⁺ ta⁻ llu⁺ jee⁺ juh⁺lääh⁺ hnäh⁺ kuu⁺.

⁸Ja⁻ he⁻ jmeen⁻ mada⁻ kyah⁺ hnäh⁺ he⁻ jwëëhn⁺ hnäh⁺ lä⁻na⁻. He⁻ hnoon⁺ jëën⁻ che⁻ ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁺ hñaah⁺ hnäh⁺ øøh⁺ jne⁺. He⁻ja⁻ ba⁻ na⁻ ma⁻jwëëhn⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻jmeë⁻ hi⁻ tääh⁺ Macedonia. ⁹Jëëh⁺, ma⁻ñeh⁺ ba⁻ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ llu⁺ dsë⁻ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnääh⁺. Ma⁻ke⁻ hä⁻ gooy⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻, ga⁻jmääy⁺ hñiyy⁺ hi⁻ tä⁻ñeë⁻, kih⁺ he⁻ hnääy⁺ jne⁺. Lä⁻jwë⁺ ja⁻ lä⁻cha⁻ jnääh⁺ cha⁻miih⁻, kih⁺ he⁻ ga⁻jmääy⁺ hñiyy⁺ tä⁻ñeë⁻.

¹⁰He⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ he⁻ kwan⁺ nuuh⁺ la⁻. Hnäh⁺ to⁻në⁻ ga⁻lä⁻hyoh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ choøh⁺ hnäh⁺ kuu⁺ ma⁻hya⁻ koo⁻ jñi⁻ñe⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁻ he⁻ja⁻, ga⁻løøh⁺ hnäh⁺ choøh⁺ hnäh⁺ kuu⁺, jää⁻ ga⁻lä⁻koh⁺ jñah⁺ øøh⁺ jne⁺. ¹¹He⁻ja⁻ na⁻ mi⁻hñaah⁺ hnäh⁺ ta⁻ he⁻ ma⁻løøh⁺ hnäh⁺. Ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻lä⁻hyoh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺, lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺, lä⁻kaa⁻ tuh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ mi⁻hñaah⁺ hnäh⁺ ta⁻ na⁻. Ja⁻

chooh` hnäh` kuu` lä`koo` te` tääh` ba` hnäh`. ¹² Cher`mah` chaa` hi` lla` dsē` kwa, heeh` ba` Dio ha` koo` te` cha`. Jēeh` sa` ngii` Dio he` sa` cha` jnān`.

¹³ Sa` jwahn` lä`la` mah` jñah` ba` lä`cha` kih`, ta`ko` jiih` sa` cha` kyah` hnäh`. ¹⁴ Hnøø` jmeeh` hnäh` lä`koo` lle` kih`. Jmi` na` he` cha` cha` miih` kyah` hnäh`, he` ja` lee` kih` hi` lla` kyaā`. Lä`ja` ka` läh` ma` cha` cha` miih` kih` jñah`, lee` kyah` hnäh` ma` jmee` biī`. Lä`ja` ba` jā` llu` kih` lä`jēē`. ¹⁵ Lä`koo` na` sii` juu` kih` Dio: "Sa` ga` chaa` ga` kih` hi` ga` juuh` cha` miih`. Ni` sa` ga` lä`hnøø` ga` kih` hi` ga` juuh` ko` hi` pih`."

Tito kyaah` dsa` kyaah`

¹⁶ Peer` ti`hmaah` Dio hi` ga` jmee` ga` ka` Tito huus`dsē` kyah` hnäh`, ja` ba` lä`koo` kye` jnā` huus`dsē`. ¹⁷ Ga` heeh` bih` lä`koo` ga` hlēeh` jnih`. Jēeh`, hñii` bih` ma` lle` dsēy` kway` be` kyah` hnäh`. He` ja` jee` tēy` hñii` bih` dsooy` dsa` jēy` hnäh`.

¹⁸ Ko` jøh` kyaah` Tito, chee` jnääh` jaa` øøh` jne` hi` hii` juu` kih` lä`kaa` gwah` jee` jmeey` ta` kwaat` kih` ju`hmēē. ¹⁹ Ja` ma` la` he` ja`, øøh` jne` ga` hñaa`y` mah` jmeey` ko` jøh` kyaah` jnääh` jee` dsa`ka` jnääh` kuu` he` juh` lääh` øøh` jne`. Kyaah` he` ja`, jmee` jnääh` juuh` kih` Dio hi` lä`jwē` ja` lä`jnā` he` hnøø` jnääh` kwa` jnääh` be` kih` øøhn`. ²⁰ Lä`ja` jmee` jnääh`, mah` sa` chaa` hi` hlēeh` wii` kyaā` jnääh` he` juh` lääh` jnääh` cha` miih` kuu`. ²¹ Jēeh` ñe` ba` Dio he` jmee` jnääh` biī` jmee` jnääh` ta` lä`koo` lle` kih`, hi` lä`ja` hnoon` ka` dsa` jmi` gyuu` kwaat` ka` läh`.

²² Hi` chee` ga` jnääh` jñah` øøh` jne` ko` jøh` kyaayh`. Hi` he`, ja` koo` hä` ma` jēē` jnääh` jmeey` he` llu` jmah`. Hi` cha` ga` miih` jmeey`, na` he` ma` jēy` he` mi` te` hnäh`. ²³ Ta` ka` hnäh` huus`dsē`. Tito laa` dsa` kyaah` jnääh` jee` jmee` jnääh` ta` ko` jøh` mah` le` llu` kyah` hnäh`. Hi` jñah` øøh` jne` hi` jāy` na`, hä` gooy` lä`kaa` gwah`. Hi` kwaat` kih` hi` he`, lä`kaa` jee` dsa` nääy` jmee` øøh` jne` juuh` kih` Cristo. ²⁴ Ja` mi` jnää` hnäh` kiyh` ha` lä`koo` jiih` hnaah` hnäh` dsa`. Lä`ja` mi` jnää` hnäh` cha` ne` lä`jēē` øøh` jne` he` kih` ja` he` chaa` jnääh` llu` kyaah` hnäh`.

9

Hnøø` kwa` jne` kuu` lä`kaa` tuh`dsē` jne`

¹ Kih` he` chooh` jne` miih` kuu` kih` øøh` jne` hi` lla` kyaā`, sa` jmee` biī` siin` kyah` hnäh` laan`. ² Jēeh`, ma` ba` jnä` kyah` hnäh` hi` tääh` hwa` Acaya, lle` hoh` hnäh` he` juh` lääh` hnäh` kuu`. Hi` ga` hlēehn` llu` kyah` hnäh` jee` kih` øøh` jne` hi` tääh` hwa` Macedonia. Na` ma` koo` ñe` ga` jwii` jnih` he` ma` lla` hoh` hnäh` kwah` hnäh` kuu`. He` ja` jwēē` øøh` jne` he`, ga` nøh` dsēy` kih` he` llu` hoh` hnäh`. ³ Pero ma` ra` he` cheen` øøh` jne`, mah` sa` jän` hñii` kih` lä`jē` he` llu` he` ga` hlēehn` kyah` hnäh`. Hnoon` wa` ra` jāh` kih` ma` na` lluu` hnäh` jmeeh` hnäh` lä`koo` ga` jwii` jnih`. ⁴ Heh` lä`ja`, wa` ra` ga` lloon` jee` tääh` hnäh`, ko` jøh` kyaah` jñah` øøh` jne` hi` chaa` hwa` Macedonia, hnoon` ma` na` lluu` hnäh` mah` sa` jā` jnääh` o` hih` wa` ra` ga` lla` nøø` jnääh`, lä`llu` he` ma` jāh` jnääh` mi` teh` ba` hnäh`, hi` cha` ga` miih` jāh` hnäh` o` hih`, cher`mah` sa` ga` mi` teh` hnäh`. ⁵ Kih` he` ja` ba` ga` la` biī` kin` chuun` kyaah` øøh` jne` he`, mah` dsa` nääy` dsa` jēy` hnäh` to` nē, mah` kway` be` kyah` hnäh` ha` lä` jee` juh` lääh` hnäh` kuu` he`

ga⁻bāäh⁻ hnäh⁻ hñaa⁴ kwah⁻ hnäh⁻. Lā⁻jawē⁻ ja⁻ ma⁻na⁻lluu^h hnäh⁻ kwah⁻ hnäh⁻ kuu⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh⁻ hnäh⁻, ja⁻ kya⁴ah⁻ he⁻ wii⁻.

⁶ Nuu⁻ da⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ jngēē⁻ mi⁻ju⁻: Hi⁻ jngēē⁻ mi⁻h⁻, mi⁻h⁻ ba⁻ chooyh⁻. Hi⁻ jngēē⁻ cha⁻ mi⁻h⁻, lä⁻ ja⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ chooyh⁻. ⁷ Lā⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ wa⁻ kway⁻ lä⁻ ko^o te⁻ lla⁻ dsēy⁻. Pero ja⁻ kya⁴ah⁻ he⁻ meeh⁻ dsēy⁻, ni⁻ ja⁻ kya⁴ah⁻ he⁻ wii⁻. Jēē⁻, Dio hnā⁴ hi⁻ kwa⁻ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsē⁻. ⁸ Dio hi⁻ cha⁻ be⁻ kih⁻, jmeey⁻ lä⁻ cha⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ he⁻ llu⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Lā⁻ ja⁻ ni⁻ mi⁻h⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ jmeey⁻ bii⁻ kyah⁻ hnäh⁻ jih⁻ koh⁻. Lā⁻ jii⁻h⁻ cha⁴ ga⁻ kyah⁻ hnäh⁻, jmeeh⁻ hnäh⁻ ja⁻ he⁻ ko^o nēē⁻ he⁻ llu⁻ kih⁻ hi⁻ lla⁻ kya⁴. ⁹ Lā⁻ la⁻ na⁻ sii⁻ juu⁻ kih⁻ Dio:

Hi⁻ llu⁻ dsē⁻ ga⁻ ti⁻ ga⁻ lloo^h he⁻ cha⁻ kiy⁻, ga⁻ kwēēy⁻h⁻ dsa⁻ hi⁻ tā⁻ nēē⁻.

Ta⁻ llu⁻ kiy⁻ lä⁻ jnā⁻ ga⁻ lä⁻ jē⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻.

¹⁰ Dio ba⁻ he⁻ hi⁻ kwa⁻ mi⁻ ju⁻ kih⁻ hi⁻ jngēē⁻, lä⁻ ja⁻ ka⁻ lä⁻h⁻ kway⁻ he⁻ kih⁻ hi⁻h⁻ jne⁻. Hi⁻ he⁻ kwa⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeey⁻ bii⁻ kyah⁻ hnäh⁻ hi⁻ jmeey⁻ lä⁻ cha⁻ cha⁻ ga⁻ mi⁻h⁻. Mah⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ cha⁻ he⁻ kya⁴ah⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻. ¹¹ Lā⁻ llu⁻ he⁻ lä⁻ cha⁻ lä⁻ jē⁻ nēē⁻ he⁻ jmeey⁻ bii⁻ kyah⁻ hnäh⁻, lä⁻ ja⁻ lä⁻ cha⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ he⁻ kwēē⁻h⁻ hnäh⁻ hi⁻ lla⁻ kya⁴. Hi⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ ngēē⁻ jnā⁴h⁻ kuu⁻ ja⁻ kih⁻ ø^hh⁻ jne⁻ he⁻, kway⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio. ¹² Jēē⁻, wa⁻ ra⁻ ga⁻ ngēē⁻ jnā⁴h⁻ kuu⁻ he⁻ juh⁻ lä⁴h⁻ hnäh⁻ kih⁻ ø^hh⁻ jne⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ kwa⁻ be⁻ kiy⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ he⁻ ja⁻, kway⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio ka⁻ lä⁻h⁻. ¹³ Wa⁻ ra⁻ ga⁻ ngēē⁻ jnā⁴h⁻ kuu⁻ ja⁻, jmeey⁻ dsa⁻ he⁻ juh⁻ kih⁻ Dio, jēē⁻ ma⁻ mi⁻ jnā⁴h⁻ hnäh⁻ he⁻ mi⁻ te⁻ hnäh⁻ kya⁴ah⁻ ju⁻ hmēē⁻ kih⁻ Cristo. Hi⁻ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ ga⁻ kwēē⁻h⁻ hni⁻h⁻ kuu⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ kih⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ jmeey⁻ bii⁻ kih⁻. ¹⁴ Hi⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ ngēē⁻ kyah⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio, ja⁻ lla⁻ lle⁻ dsēy⁻ hnäh⁻ jēē⁻ ma⁻ lä⁻ jnā⁻ he⁻ ma⁻ mi⁻ jā⁻ Dio hnäh⁻ cha⁻ mi⁻h⁻. ¹⁵ Ti⁻hmaah⁻ kwan⁻ kih⁻ Dio, ha⁻ koh⁻ sa⁻ llu⁻ he⁻ ga⁻ kwēēy⁻h⁻ jne⁻. Hi⁻ lä⁻ kē⁻h⁻ jmi⁻ lä⁻ ngēē⁻.

10

Ga⁻ jmeey⁻ Paa⁻ dsooy⁻ he⁻ laay⁻ apóstol

¹ Jnā⁻ Paa⁻ chuun⁻ kya⁴ah⁻ hnäh⁻, hlēēhn⁻ hnäh⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ ko^o jmeey⁻ hñii⁻ Cristo hi⁻ hwa⁴ hi⁻ jø⁻h⁻ dsē⁻. Jēē⁻, jā⁻h⁻ dsa⁻ kin⁻, sa⁻ tuu⁻ dsēn⁻ hlēēhn⁻ lä⁻ ma⁻ hä⁴n⁻ jee⁻ kih⁻ dsa⁻. Mah⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lä⁻ ø^on⁻ jee⁻ kiy⁻, ja⁻ ga⁻ tuu⁻ dsēn⁻ hlēēhn⁻. ² He⁻ ja⁻ chuun⁻ kya⁴ah⁻ hnäh⁻, go⁻ ta⁴ah⁻ hnäh⁻ lä⁻ ko^o lle⁻ kih⁻, mah⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloo⁻n⁻ jee⁻ tä⁴h⁻ hnäh⁻, sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻ hlēēhn⁻ hi⁻ jā⁻h⁻, ga⁻ nøø⁻ jnā⁴h⁻ lä⁻ ko^o wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Jēē⁻, tuu⁻ ba⁻ dsēn⁻ ti⁻ choon⁻ juu⁻ kya⁴ah⁻ cher⁻ mah⁻ lä⁻ ja⁻ hnøøy⁻. ³ Dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ ba⁻ la⁴ jnā⁴h⁻, pero sa⁻ tee⁻ jnā⁴h⁻ lä⁻ ko^o tee⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻. ⁴ Sa⁻ tee⁻ jnā⁴h⁻ kya⁴ah⁻ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ kooh⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻. Tee⁻ jnā⁴h⁻ kya⁴ah⁻ be⁻ kih⁻ Dio he⁻ lih⁻ hee⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ sa⁻ lä⁻ kē⁻h⁻ jnā⁴h⁻ jmi⁻ kya⁴ah⁻. ⁵ Lā⁻ ja⁻ leh⁻ jnā⁴h⁻ kya⁴ah⁻ hi⁻ jmeey⁻ kyuu⁻h⁻ cha⁻ mi⁻h⁻. Hi⁻ leh⁻ jnā⁴h⁻ kya⁴ah⁻ hi⁻ jmā⁻ hñii⁻ ka⁴h⁻. Jēē⁻ juu⁻ he⁻ hlēēy⁻h⁻ ja⁻, jne⁻ jwē⁻ kih⁻ dsa⁻ mah⁻ sa⁻ heey⁻h⁻ kih⁻ Dio. He⁻ ja⁻ hnøø⁻h⁻ jnā⁴h⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ dsa⁻ jee⁻h⁻ dsa⁻ hi⁻ jmeey⁻ hu⁴ dsē⁻ hñii⁻ mah⁻ lä⁻ nuuy⁻h⁻ kih⁻ Cristo. ⁶ Ma⁻ lla⁻ dsē⁻ jnā⁴h⁻ heeh⁻ jnā⁴h⁻ wii⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ cha⁴ah⁻, ma⁻ la⁻ ma⁻ mi⁻ jnā⁴h⁻ hñii⁻ hñaa⁻h⁻ hnäh⁻ he⁻ nuu⁻h⁻ hnäh⁻ kih⁻ Cristo.

⁷ Ko^o kah⁻ hnäh⁻ kwaat⁻ ha⁻ lä⁻ tä⁴h⁻ haa⁻ dsa⁻. Cher⁻ mah⁻ jaa⁻ jmeey⁻ hu⁴ dsē⁻ laay⁻ kya⁴h⁻ Cristo, wa⁻ jmeey⁻ hu⁴ dsē⁻ laa⁻ jnā⁴h⁻ ka⁻ lä⁻h⁻ kya⁴h⁻ Cristo, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ko^o laay⁻ hñii⁻y⁻. ⁸ Ga⁻ hñaa⁻ Dio jnā⁻ mah⁻ kwan⁻ be⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ go⁻ ta⁴ah⁻ hnäh⁻ ko^o hweh⁻. Sa⁻ ga⁻ hñaa⁻ jnā⁻ mah⁻ heen⁻

hnäh'. Hi⁺ ma⁻ke⁺ jmeen⁺ juuh⁻ kih⁺ ta⁻ he⁻ hä⁺ goon⁺ sa⁺ la⁺ o⁻h⁺ih⁺ kin⁺ he⁻ jmeen⁻ lä⁻ja⁻. ⁹ Sa⁺ hnoon⁺ he⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ huu⁺dsē⁻ he⁻ juuhn⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ siin⁺ ko⁻lla⁻jiih⁻. ¹⁰ Jēeh⁺, lä⁻la⁻ hlēeh⁺ ko⁻lla⁻kin⁻. Hweh⁻ juu⁺ he⁻ siin⁺ kih⁺ dsa⁻. Pero ma⁺ chehn⁺ cha⁻nē⁺ dsa⁻, hwa⁺ ba⁺ jnä⁺, jäh⁺. Sa⁺ tooyh⁻ ta⁻ juu⁺ kin⁻. ¹¹ Hi⁻ hlēeh⁺ lä⁻ja⁻ kya⁺ jnääh⁺, hnø⁺ lä⁻ngēy⁺ lä⁻ko⁻la⁺ huu⁺dsē⁻ kya⁺ jnääh⁺. Jēeh⁺, ja⁻ba⁻ lä⁻ko⁻hlēeh⁺ jnääh⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ sii⁻ jnääh⁺ ma⁺ tøøh⁺ jnääh⁺ uu⁺, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ hlēeh⁺ jnääh⁺ ka⁻läh⁺ ga⁻ma⁻tøøh⁺ jnääh⁺ kyaayh⁺.

¹² Sa⁺ tuu⁻dsē⁻ jnääh⁺ jmee⁺ jnääh⁺ lä⁻ko⁻ jmee⁺ hi⁻ hlēeh⁺ llu⁺ kih⁺ hñii⁺. Sa⁺ hnø⁺ jnääh⁺ jēeh⁺ kya⁺ jnääh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁻ hi⁻ llaay⁻ hñiiy⁺ hih⁺ lä⁻ko⁻la⁺ huu⁺dsē⁻ kih⁺ hñii⁺ bih⁺. Hi⁺ hnø⁺ jēeh⁺ kwee⁻ kiyh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kyaayh⁺. He⁻ ba⁺ che⁻ taay⁻. ¹³ Pero lä⁻ko⁻ hä⁺ hih⁺ ba⁺ hlēeh⁺ jnääh⁺ kya⁺ hñaa⁺ jnääh⁺, lä⁻ko⁻ la⁺ huu⁺dsē⁻ kih⁺ Dio hi⁻ ga⁻hñaa⁺ jnääh⁺. He⁻ja⁻ ga⁻lla⁻nøø⁺ jnääh⁺ lä⁻ga⁻tē⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺. ¹⁴ Jiih⁺ jee⁺ ga⁻tøø⁺ Dio hih⁺ ba⁺ ga⁻nøø⁺ jnääh⁺. Sa⁺ ga⁻nøø⁺ jnääh⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺ wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ ga⁻chee⁺ Dio jnääh⁺. Jēeh⁺ jnääh⁺ to⁻nē⁺ na⁻kwa⁺ jnääh⁺ ju⁻hmēē⁺ kih⁺ Cristo jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺. ¹⁵ Sa⁺ jmää⁻ jnääh⁺ hñaa⁺ jnääh⁺ kaah⁺ kyaah⁺ ta⁻ kih⁺ jñah⁺. Hnø⁺ jnääh⁺ wa⁻lä⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ kih⁺ Dio ba⁺. Lä⁻jwē⁺ ja⁻ kwa⁺ ga⁻ta⁻ kya⁺ jnääh⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ jee⁺ ga⁻tooh⁻ Dio goo⁻ jnääh⁺. ¹⁶ Ja⁻ ga⁻na⁻ dsa⁻kwa⁺ jnääh⁺ ju⁻hmēē⁺ ta⁻ jee⁺ uu⁺ ga⁻. Pero sa⁺ dsa⁻tooh⁺ jnääh⁺ jee⁺ ma⁻løø⁺ jñah⁺, mah⁺ sa⁻ jmää⁻ jnääh⁺ hñaa⁺ jnääh⁺ kaah⁺ kih⁺ ta⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁺ jñah⁺.

¹⁷ Hi⁻ hnø⁺ jmää⁻ hñii⁺ jøøh⁺, wa⁺ jmääy⁻ hñiiy⁺ jøøh⁺ kih⁺ he⁻ laay⁺ kya⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jñan⁻. ¹⁸ Jēeh⁺, hi⁻ hlēeh⁺ llu⁺ kih⁺ hñii⁺, ja⁻ kyaah⁺ he⁻ ja⁻ ya⁻hēy⁺ llu⁺. Hi⁻ hlēeh⁺ Dio llu⁺ kih⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ ya⁻hēē⁺ llu⁺.

11

Paa⁺ kyaah⁺ hi⁻ jmää⁻ hñii⁺ kaah⁺

¹ Hnoon⁺ kwēeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ cher⁺ mah⁺ ga⁻hlēeh⁺ lä⁻ko⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁺ cha⁻ huu⁺dsē⁻ kih⁺. Kwēeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺, ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ hñaa⁻ hoh⁺. ² Peer⁺ kyen⁺ huu⁺dsē⁻ kyah⁺ hnäh⁺. He⁻ gwa⁺ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻, he⁻ la⁻ lä⁻ja⁻ kin⁻. Jēeh⁺, ma⁻ kwaan⁺ hnäh⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻. Hi⁻ he⁺ he⁺ Cristo. Hi⁺ hnoon⁺ mi⁻ jnään⁺ hnäh⁺ kiyh⁺ lä⁻ko⁻ jaa⁻ chih⁻ mē⁺ hi⁻ na⁻ jngēē⁺ go⁻te⁻. ³ Pero gohn⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ko⁻ ga⁻la⁺ kih⁺ Eva. Kyaah⁺ may⁺ ga⁻mi⁻goo⁻ miih⁻ kiyh⁺. Lä⁻ja⁻ hi⁻ goo⁻ mi⁻gaay⁻ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Heey⁺ huu⁺dsē⁻ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ mo⁻so⁻ nnaah⁺ hnäh⁺ Cristo lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh⁺ hnäh⁺. ⁴ Jēeh⁺, cher⁺ mah⁺ ga⁻lla⁻nää⁺ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ kwa⁺ jyoh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁺ jēeh⁺ kwee⁻ kyaah⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús he⁻ kwa⁻ jnääh⁺, lä⁻chah⁺ ja⁻ heeh⁺ hnäh⁺. Hi⁺ heeh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ jmi⁻lle⁺ he⁻ sa⁺ la⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻ jngēē⁺ he⁻ ma⁻ heeh⁺ hnäh⁺ jää⁺. Hi⁺ heeh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ ju⁻hmēē⁺, he⁻ sa⁺ jēeh⁺ kwee⁻ kyaah⁺ ju⁻hmēē⁺ he⁻ ma⁻ heeh⁺ hnäh⁺. ⁵ Go⁻laan⁺, sa⁺ kyeē⁺ ga⁻ apóstole hi⁻ jmää⁻ hñii⁺ kaah⁺ lä⁻koh⁺ ga⁻ jnä⁺. ⁶ Ma⁻ke⁺ sa⁺ hlēeh⁺ kyaah⁺ juu⁺ na⁻hñaa⁺, pero cha⁻ ba⁺ huu⁺dsē⁻ llu⁺ kin⁻. Joh⁺ jiih⁺ sa⁺ ga⁻mi⁻ jnään⁺ he⁻ ja⁻ kyah⁺ hnäh⁺.

⁷ Pero ga⁺ jmään⁺ hñiin⁻ jaa⁻ hi⁻ hwa⁺ mah⁺ leeh⁺ hnäh⁺ kaah⁺. Jēeh⁺, sa⁻ ga⁻koon⁺ jñeen⁺ ma⁺ ga⁻kwan⁺ ju⁻hmēē⁺ kih⁺ Dio jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺. ¿Che⁺ jwa⁻ ga⁻ jmeen⁺ hñiih⁺ he⁻ ga⁻ jmeen⁺ lä⁻ja⁻? ⁸ Ga⁻kan⁺ kuu⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ ta⁻ jee⁺ jyoh⁺, ga⁻koon⁺ jñeen⁺ mah⁺ jmeen⁺ ta⁻ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺. ⁹ Lä⁻ko⁻ ma⁺ gyan⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺, sa⁺ ga⁻lla⁻ kyaan⁺ hnäh⁺ ni⁻ miih⁻ jmi⁺ ma⁺ ga⁻ jmee⁺ bi⁺ kin⁻.

Qooh¹ jne¹ hi¹ ya¹ naä¹ ta¹ Macedonia ba¹ ga¹ kwa¹ be¹ kin¹ lä¹ ma¹ ga¹ lla¹ kyaan¹. Sa¹ ga¹ kwan¹ jwë¹ ma¹ kah¹ hnäh¹ huu¹ dsë¹ kin¹. Hi¹ ngoo¹ ba¹ jmeen¹ lä¹ ja¹.
 10 Kyuu^h ba¹ jnä¹ ju¹ dsoo¹ kih¹ Cristo. He¹ ja¹ man¹, ni¹ jaa¹ sa¹ ha¹ kin¹ he¹ chaan¹ llu¹ he¹ sa¹ koon¹ jfeen¹ lä¹ kaa¹ jee¹ jwi¹ he¹ na¹ hee¹ hwa¹ Acaya.
 11 He¹ la¹ jmeen¹ lä¹ ja¹, laah¹ hnäh¹? O, che¹ laah¹ hnäh¹ he¹ sa¹ hnaan¹ hnäh¹?
 Ne¹ ba¹ Dio he¹ hnaan¹ hnäh¹.

12 Hi¹ ngoo¹ ba¹ jnä¹ jmeen¹ lä¹ ja¹, mah¹ sa¹ kwan¹ jwë¹ kih¹ hi¹ hlëeh¹ llu¹ kih¹ hñii¹, hi¹ jäh¹ jmee¹ ja¹ ba¹ lä¹ koo¹ jmee¹ jnääh¹. 13 Dsa¹ he¹ jäh¹ laay¹ apóstole. Pero ta¹ juu¹ bih¹. Mi¹ gaay¹ dsa¹, jmääy¹ hñiiy¹ lä¹ koo¹ apóstole kyaa¹ Cristo.
 14 Ja¹ he¹ jmee¹ dsa¹ dsë¹ jne¹ juu¹ la¹. Jëeh¹, lä¹ kye¹ Tana¹ jmää¹ hñii¹ lä¹ koo¹ jaa¹ ángel hi¹ kye¹ jmeë¹. 15 Hi¹ lä¹ ja¹ la¹ kih¹ hi¹ jmee¹ ta¹ kiyh¹ ka¹ läh¹. Jëeh¹, ja¹ juu¹ he¹ cha¹ na¹ na¹, he¹ jmääy¹ hñiiy¹ hi¹ lluu¹. Pero wa¹ ra¹ ga¹ tē¹ jee¹ llaa¹ jmi¹ liyh¹ jñeey¹ lä¹ koo¹ te¹ ta¹ he¹ jmeey¹.

Ga¹ jmää¹ Paa¹ hñii¹ lä¹ koo¹ jaa¹ hi¹ sa¹ cha¹ huu¹ dsë¹ kih¹

16 Koo¹ ka¹ läh¹ jwëeh¹ hnäh¹: Ni¹ jaa¹ hnäh¹ ta¹ jmee¹ hnäh¹ huu¹ dsë¹ he¹ ngaahn¹. Pero cher¹ mah¹ lä¹ ja¹ laah¹ hnäh¹, kwa¹ hnäh¹ jwë¹ kin¹ hlëeh¹ hnäh¹ lä¹ koo¹ jaa¹ hi¹ sa¹ cha¹ huu¹ dsë¹ kih¹ mah¹ lä¹ ja¹ jmään¹ miih¹ hñiin¹ jöoh¹ lä¹ koo¹ jmee¹ hi¹ he¹. 17 He¹ jmään¹ hñiin¹ jöoh¹, sa¹ hlëeh¹ lä¹ koo¹ hnøø¹ Dio, he¹ hlëeh¹ lä¹ koo¹ jaa¹ hi¹ ngaah¹ ba¹. 18 Peer¹ jwëë¹ hi¹ jmää¹ hñii¹ kaah¹ lä¹ koo¹ tēë¹ jmee¹ dsa¹ jmi¹ gyuu¹, hi¹ ja¹ ba¹ lä¹ ja¹ jmee¹ jnä¹ ka¹ läh¹. 19 Ma¹ ke¹ cha¹ huu¹ dsë¹ kyah¹ hnäh¹, pero kwëeh¹ hoh¹ hnäh¹ cha¹ miih¹ kyaah¹ hi¹ ngaah¹ he¹. 20 Hi¹ lä¹ ja¹ kwëeh¹ hoh¹ hnäh¹ ma¹ jmeey¹ hi¹ kyah¹ hnäh¹, ma¹ jñuuyh¹ he¹ cha¹ kyah¹ hnäh¹, kaayh¹ hnäh¹ lä¹ tē¹ dsëy¹, jmääy¹ hñiiy¹ kaah¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹, lä¹ jiih¹ jnooy¹ mo¹ nēh¹ hnäh¹. 21 Na¹ hiihn¹ miih¹ he¹ jwëeh¹ hnäh¹ he¹ sa¹ beë¹ jnääh¹ jmee¹ jnääh¹ lä¹ koo¹ jmee¹ dsa¹ he¹.

Pero lä¹ koo¹ tuu¹ dsë¹ dsa¹ he¹ jmääy¹ hñiiy¹ kaah¹, jnä¹ ka¹ läh¹ tuu¹ dsën¹ jmeen¹ lä¹ ja¹, ma¹ ke¹ hlëeh¹ lä¹ koo¹ jaa¹ hi¹ sa¹ cha¹ huu¹ dsë¹ kih¹. 22 Hi¹ he¹ jäh¹ laay¹ dsa¹ hebreo, ja¹ ba¹ lä¹ ja¹ laa¹ jnä¹. Jäh¹ laay¹ dsa¹ Israel, ja¹ ba¹ lä¹ ja¹ jnä¹ ka¹ läh¹. Jäh¹ laay¹ sa¹ ju¹ kih¹ Abraham, ja¹ ba¹ he¹ ja¹ laa¹ jnä¹. 23 Jäh¹ jmeey¹ ta¹ he¹ kih¹ Cristo. Pero cha¹ ga¹ miih¹ jmee¹ jnä¹. Ngoo¹ ba¹ jnä¹ hlëeh¹ lä¹ koo¹ jaa¹ hi¹ ngaah¹. Cha¹ ga¹ miih¹ ta¹ he¹ ma¹ jmee¹ jnä¹, cha¹ ga¹ miih¹ jiih¹ ma¹ ñeen¹ neh¹ ñe¹ lä¹ koh¹ ga¹ dsa¹ he¹. Cha¹ ga¹ miih¹ ga¹ jmi¹ ga¹ baa¹ dsa¹ jnä¹. Joh¹ jiih¹ sa¹ ga¹ laan¹ he¹ ma¹ jngëeh¹ dsa¹ jnä¹. 24 Ja¹ koo¹ hä¹ ga¹ jmi¹ dsa¹ judiu¹ kin¹ ma¹ gyii¹ gya¹ ñu¹ si¹ hñii¹. Lä¹ jiih¹ ga¹ tē¹ hña¹ jiih¹ ga¹ jmeey¹ lä¹ ja¹ kin¹. 25 Hnë¹ jiih¹ ga¹ jmiy¹ kin¹ kyaah¹ si¹ hma¹. Koo¹ hä¹ ga¹ te¹ dsa¹ kuu¹ kin¹. Hnë¹ jiih¹ ga¹ laan¹ jee¹ ga¹ hmeh¹ barco neh¹ jmi¹. Koo¹ hä¹ ga¹ jän¹ koo¹ jmi¹ koo¹ hwë¹ jee¹ to¹ dsaah¹ jmi¹ ñeeh¹. 26 Sa¹ na¹ he¹ jiih¹ ngoon¹ hi¹ jahn¹ jee¹ uu¹. Ga¹ hii¹ goo¹ kin¹ jee¹ haan¹ cha¹ jmi¹ juuh¹, lä¹ ja¹ kyaah¹ dsa¹ hii¹ hi¹ kyaah¹ dsa¹ goon¹ hi¹ kyaah¹ hi¹ chaa¹ ta¹ jee¹ jyoh¹ ka¹ läh¹. Ga¹ hii¹ goo¹ kin¹ jee¹ jwi¹ juuh¹ hi¹ ta¹ jee¹ sa¹ chaa¹ dsa¹. Ga¹ hii¹ goo¹ kin¹ cha¹ jmi¹ ñeeh¹ hi¹ lä¹ ja¹ kyaah¹ hi¹ jäh¹ laa¹ öoh¹ jne¹. 27 Cha¹ miih¹ ta¹ ga¹ jmeen¹, ga¹ jëen¹ cha¹ miih¹ wi¹. Cha¹ hwë¹ sa¹ ma¹ gwän¹. Ga¹ lä¹ kyohn¹, ga¹ lä¹ kii¹ dsën¹. Ja¹ he¹ koo¹ hä¹ sa¹ ga¹ lä¹ cha¹ he¹ ma¹ kuhn¹. Ga¹ ngëen¹ gyuu¹ hi¹ sa¹ ga¹ lä¹ cha¹ hmih¹ ma¹ këhn¹. 28 Ja¹ ma¹ la¹ he¹ ja¹. Lä¹ jē¹ jmi¹ ba¹ kyen¹ huu¹ dsë¹ kih¹ lä¹ jē¹ gwah¹. Peer¹ wi¹ dsa¹ ngëen¹. 29 Kyaah¹ lä¹ jēë¹ hi¹ sa¹ cha¹

be' kih⁴, jnā' ka-lāh' jii' kin'. Hi' gwa' ya-jēē' dsen', wa'ra- ga'jmeē' dsa- tāh-
jaa- øøh' jne'.

³⁰ Wa'ra- jāh' kih' jmeē' bii' hlēēhn' llu' kih' hñiin', ma'ja- hlēēhn' kih' he-
mi-jnāā' he- sa' cha- be' kin'. ³¹ Dio jmi- Jesús, Dsa jøøh' jnān', hī- na-jāā-
ga-lā-jē' joh' jmi' cha-, hī- he' ñe- he- sa' hlēēhn' juu' ta'juu'. ³² Koo- hā' lā-
ma' gyan' jee' jwi- Damasco, llē'moh' kyaa' rey Areta ga'jmeē' mada' ga-høø'
dsa- lā'kaa- ho'haah' kih' chuu' jwi- he- hnøoy' ma' saayh' jnā'. ³³ Pero
neh- koo- hma-ta- ga-jñaa' dsa- jnā' ta- ho'haah' pih' he- ma' na-hē- dsoh'
na'hyah'. Lā'ja- ba' ga-laan' he- ma' saah' dsa- jnā'.

12

Ga'jēē' Paa' koo- jee' la' na'hñaa'

¹ Sa' jmāā' ta' he- jmāān' hñiin' jøøh'. Pero ma'ra' he- hlēēhn' kih' koo-
he- ga-hēē' mi-nēn' he- ga-mi-jnāā- Dsa-jøøh' jnān'. ² Kyuun' jaa- øøh' jne'
hī- ga-tēē- Dio lā- ga-tē' hnē- jwēē' kih' gyuu' jmi-gyuu' ma-hya- gya'kye'
jī- ñe-. Sa' man' ha- lā- ga-jāā' dsih', che' lā- ma' na-hñaa' o che' kyaah'
ma-la' jmi-llē' kiyh'. Hñii' ba' Dio ñe- ha- lā- ga-la'. ³ Kyuu- ba' jnā' dsa-
he'. Sa' man' ha- lā- ngooy', che' lā- ma-na-hñaa' o che' kyaah' ma-la'
jmi-llē' kiyh'. Hñii' ba' Dio ñe-. ⁴ Ga-jāā' dsih' koo- jee' jnā' na'hñaa'. Jee' ja-
ga-nuuy' ga-hlēēh' juu' he- sa' le' hlēēh' jne' hī- sa' chaa- ni' jaa- hī- na-ngē'
jwē' hlēēh'. ⁵ Kih' dsa- lā'ja-, le' ba' jmāā' jnih' jøøh', pero sa' jmāān' hñiin'
jøøh'. Kih' he- mi-jnāā' he- sa' cha- be' kin', ma-la' kih' he- na- ba' jmāān'
hñiin' jøøh'. ⁶ Cher'mah' hnoon' jmāān' hñiin' jøøh', ja- he- ngaahn' ja-, jēēh'
hlēēhn' ju'dsoo' ba'. Pero sa' jmeen' lā'ja- mah' ni' jaa- sa' jmeē' huū'dsē-,
jøøh' ga' jnā' lā'koo- jēēy' jmeen' o lā'koo- nuuy' hlēēhn'.

⁷ He- ja- ja' nē' jmi-ngo' kin' he- jmeē' jwi'h'. La' lā'koo- too' he- ja' mada'
kih' Tana' mah' heeh' jnā' wi'. He- ja- jmāā' kin' mah' sa' jmāān' hñiin' jøøh',
lā'llu' he- ga-jēēn' koo- he- la' na'hñaa' he- sa' ma-jēēn' jih'koh'. ⁸ Hnē-
jiih' ga' chuun' kyaah' Dio mah' jñuuyh' he- jmeē' jwi'h' kin'. ⁹ Pero lā-la-
ba' ga-jēēh' Dio juu' kin': "Ma-leē' ba' kyah' he- llu' dsen' kyaah' hne-
jēēh' cha-gamiih- lā'jnā' be' kin' kyaah' dsa- hī- sa' cha- be' kih'", ga-jāyh'.
He- ja- lā'kaa- tuh- dsen' jmāān' hñiin' jøøh' kih' he- sa' cha- be' kin' mah' jā'
nē' kin' be' kih' Cristo. ¹⁰ Kih' he- ja-, chaa' llū' lā' ma' sa' cha- be' kin', ma'
hlēēyh' wi' kin', ma' lla' kyaan', ma' jmeēh' dsa- jnā', ma' jēēn' wi' kwaat'
kih' Cristo. Jēēh' lā' ma' sa' beēn', ma'ja- cha- be' kin'.

Ma' kye- Paa' huū'dsē- kih' lā-jēē' øøh' jne'

¹¹ Dsēēh' hnāh' dsoo' he- ga'jmeen' lā'koo- jaa- hī- sa' cha- huū'dsē- kih',
jee' ga'jmāān' hñiin' jøøh'. Hnāh' ba' ga-tēēh' hnāh' ma' hlēēh' hnāh' llū' kin'.
Jēēh' hī- jāh' laa' apóstole kaa' sa' kyeē' ga' hī- he' lā'koh' ga' jnā', ma'ke-
sa' cha- laan' ni' miih-. ¹² Kih' he- jøh- dsen' ba' ga'jmeen' lā'jē- he- la-
Ga'jmeen' cha-miih- lii', ga'jmeen' he- juh' ga-a', ga'jmeen' he- dsaa' dsē-
dsa- jee' kyah' hnāh'. Lā'ja- ga-mi-jnāān' ma'ra- he- laan' apóstol. ¹³ Koo-
ba' he- ga'jmeen' ta'. Jēē' jyoh' jee' tāāh' øøh' jne', he- ja- sa' ga'jmeen' kyah'
hnāh'. Ga-ngiin' kiyh' he- ma' jmeē' bii' kin'. ¿Che' kih' he- ja-, laah' hnāh'
sa' taahn' hnāh' ta? Jmeē' hnāh' jøh- hoh' kih' he- sa' ga-ngiin' kyah' hnāh'
ka-lāh'.

14 Jee' la- të- hnë- jiih- he- ma- na'lluun- na'jëen- hnäh'. Ni- lä-ja- sa- ngiin- kyah' hnäh' he- jmee- bii' kin-. Sa- na'hnøøhn- he- cha- kyah' hnäh'. Hnoon' heeh' hnäh' jnä' ba'. Jëeh', ja- he' chih- hi- ga-tëë' juh'lääh' he- hnøø' kih' cho'jmii-. Cho'jmii- chih- ba- hi- ga-tëë' juh'lääh' he- hnøø' kih' chih- kyaä'. Lä-ja- la' kin- kyaah' hnäh' ka-läh'. 15 Lä-kaä- tuh-dsën- mi'llan- lä-jë- he- cha- kin- lä-jiih' kwaan- hñiin- juun- kwaat- kyah' hnäh'. Ma-ke- cha-ga'miih- hnaan- hnäh' koo- hä- koo- hä'. Pero hnäh', miih- go-te- ba- hnaah- jnä'.

16 Lä-ja- ga-la', sa- ga'llan- lleh' hnäh' kih' he- ma' jmee- bii' kin-. Pero koo-laä' dsa- jäh', kyaah' may- ba', ga'jmeen- ga-tah' hnäh' neh- sa-lä'. ¿Che' jwa- ga'jmeen- lä-ja- mah' ga-mi-gaan' hnäh'? 17 Sa- ga-mi-gaan' hnäh' lä- ma' ga-cheen- øøh' jne' jee' tääh' hnäh'. 18 Ga-chuun- kyaah' Tito mah' dsooy' jee' tääh' hnäh' hi- ga-cheen- ga-jaä- øøh' jne' kyaayh'. Hi- ni- miih- sa- ga-mi-gaa- Tito hnäh'. Jëeh', koo- nëe' ba- huudse- kye' jnääh'. Ja-ba- lä-koo- jmee- jnä', jmee- Tito ka-läh'.

19 Ta- wa-laah' hnäh' he- hnøø- jnääh' hwëë- jnääh' llu' cha-nëh' hnäh'. Ni- miih- sa- la' lä-ja-. Ñe- ba' Dio he- hlëeh' jnääh' lä-koo- lle- kih' hi- laä' kyaä' Cristo. Øøhn' hi- hnaan- cha-miih-, lä-jë- juu' he- sii- jnääh' la-, he- llu' kyah' hnäh' mah' kwa' be' kyah' hnäh' go'nääh' hnäh' ta- cha-në'. 20 Gohn- miih- wa-ra- ga-lloon' jee' tääh' hnäh', jëen- hnäh' jmeeh- hnäh' he- sa- tih- dsën-. Hi- lä-ja- hnäh' ka-läh' jëeh' hnäh' jmeen- he- sa- tih- hoh' hnäh'. Lä-ja- le' cher'mah' ga-jëen- hnäh' ti-hnee- hnäh', wii' hoh' hnäh', hää' ' hnäh', jmeeh- hnäh' jñah- nää', hlëeh' hnäh' wii' kih' dsa-, kooch' hnäh' juu' jwiï', jmää- hnäh' hñaa' kaah', jmeeh- hnäh' wa' la' cha- la'. 21 Kyen- miih- huudse- wa-ra- ga-lloon' ka-läh' jee' tääh' hnäh', ha- ga- che- ga-jmee' Dio ga-jän- o-hih- kwaat- kyah' hnäh'. Lä-jiih' ja- hoohn', cher'mah' jwëë' hnäh' tääh' hnäh' jmeeh- hnäh' dso'kye- hi- sa- ma-beh' hnäh' lä-jë- he- mi-soh' tuh-hoh' hnäh', hi- lä- ma-kaah' ba- hnäh' wa- hi- cha- hi-, hi- jmeeh- hnäh' he- la- o-hih- he- ma' jmeeh- hnäh' jää'.

13

Ga'kih' Paa' juu' kih' øøh' jne' hi- tääh' Corinto

1 Jee' la- të- hnë- jiih- he- nñn- na'jëen- hnäh'. Lä-la- na-sii- juu' kih' Dio: "Wa- he- cha- he- hñii- he- cha- kih' dsa-, lä-ee- ba' kyaah' ju'dsoo' he- jmee' uu' uu' dsa-." 2 Ga-jwëëhn' hnäh' jää', hi- na- he- ma' gyan- hu kyah' hnäh', jwëëhn- hnäh' ka-läh'. Hi- wa-ra- ga-lloon' jee' tääh' hnäh', jee' ja- të- hnë- jiih- he- jwëëhn- hnäh'. Ma-ja- mo-so- jmeen- jøh- dsën- kih' hi- tääh' jmee- wa' la' cha- la', hi- lä-ja- kih' hi- tääh' jmee- ga- lä-jiih' na'. 3 He- hnooh- hnäh' jëeh' hnäh' che- dsoo' ba- hlëehn- lä-koo- mada- kih' Cristo. Jëeh', hi- he' mi-jnää- be' kih' jee' kyah' hnäh'. Sa- laay' lä-koo- jaä- hi- sa- cha- be' kih'. 4 Ma-ke- dsoo' ga-tää- dsih' dsoh' hma-cru- lä-koo- jaä- hi- sa- cha- be' kih', pero chaä- bih' kyaah' be' kih' Dio. Ja- ba- lä-ja- jnääh' hi- laä' koo- kyaah' Cristo, ga-nøø- jnääh' lä-koo- he- sa- cha- be' kyaä' jnääh'. Pero kyaah' be' kih' Dio chaä- jnääh' ta-la- kih' Cristo mah' kwa' jnääh' be' kyah' hnäh'.

5 Kye- da- hnäh' kwaat- kyah' hñaa' hnäh', che- lä- ma-dsoo' ja-ba- hoh' hnäh' kih' Cristo. Jëe- da' kyah' hnäh' hñaa'. ¿Che' sa- ñeh' hnäh', Jesucristo hää' jee' kyah' hnäh'? Pero cher'mah' sa- la' lä-ja-, he- sa- laah' hnäh' kwaat-

ba' ja'. ⁶ Hnoon' lä' ñeh' hnäh' he' laa' jnääh' kwaat'. ⁷ Ngii' jnääh' kih' Dio mah' jmeeh' hnäh' he' llu' jmah' ba'. Sa' jwahn' lä' la' mah' jä' jnääh' llu'. He' hnøø' jnääh' go'taah' hnäh' lä' koo' lle' kih', ma' ke' ga' jä' jnääh' lä' koo' jaa' hi' sa' laa' kwaat'. ⁸ Jëeh', ni' miih' sa' le' lla' dsëe' jnääh' kih' ju'dsoo'. Jmee' jnääh' lä' hnøø' ju'dsoo' ba'. ⁹ He' ja' jëe' dsë' jnääh' lä' ma' sa' cha' be' kyaah' jnääh', mah' lä' ja' hnäh' lä' cha' be' kyah' hnäh'. Ga' nøø' jnääh' ngii' jnääh' kyah' hnäh' mah' hwëe' hnäh' llu' go'te'. ¹⁰ Kih' he' ja' ba' na', siin' lä' la' kyah' hnäh' ma' ke' gyan' hui', mah' wa' ra' ga' lloon' jee' tääh' hnäh', sa' cha' he' kih' jmeen' hään' kyaah' hnäh', kyaah' be' he' ga' hyohn' kih' Dsa' jøøh' jnän'. He' hnøøy' kwan' be' kih' dsa' ba', ja' he' heeh' jnih' wii'.

¹¹ Kyaah' jee' ga' dsaa' juu' he' siin' kyah' hnäh', jwëeh'n' näh' øøhn', wa' jëe' hoh' hnäh'. Hnøøh' hnäh' ha' lä' jee' go'taah' hnäh' llu' cha' ga' miih', wa' nøh' hoh' hnäh', wa' la' koo' nee' ba' huu' dsë' kyah' hnäh', wa' hii' ti' kyah' hnäh'. Hi' Dio hi' hnää' jne', hi' jmee' hii' ti' jnän, jäy' jee' jnän'. ¹² Jmee' hnäh' Dio kih' dsa' kyaah' hnäh' hi' ja' chuh' hnäh' kiyh' lä' hnøø' Dio. ¹³ Lä' jëe' hi' laa' kyaah' Dio jmee' Dio kyah' hnäh'.

¹⁴ Wa' mi' jää' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän' lä' jëe' hnäh'. Wa' hnää' Dio ga' lä' jëe' hnäh'. Hi' Jmi' lle' Na' jngii' wa' laa' ko' jøøh' kyaah' hnäh'. Wa' la' lä' ja'.

Gálatas Juu' la- ga-sii' Paa' kih' øøh' jne' hi- tääh' hwa' Galacia

¹ Jnã' Paa' laan' apóstol. Pero ja- he- ga-chee' dsa- jnã', ni- ja- kyaah' be' kih' dsa- na-hñaan'. Jesucristo ba' ga-chee' jnã' kyaah' Dio hi- laa' Täã' jnãn' hi- ga-mi' jih' Jesucristo jee' kih' hi- na-juu'. ² Siin- juu' la- kyaah' hnãh' øøhn' jee' dsa- ñeeh' hnãh' lä-kaa' hwa' Galacia. Hi- lä- jëe- øøh' jne' hi- tääh' kyaah' jnã', koo- nëe' ba' la' huu'dsë- kyaah' jnãäh' he- siin- la-. ³ Ngiiñ' kih' Dio hi- laa' Täã' jnãn' hi- ngiiñ' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnãn', wa' kway' he- llu' kyaah' hnãh', wa' jmeey' hii' ti' kyaah' hnãh'. ⁴ Jëeh' Jesús ga' kwaah' hñii' ga-juuy' kwaat' kih' dso'kye- jnãn' mah' lääy' jne' kih' jmi-gyuu' hliih' la-, lä-koo- hyoh- dsë' Dio jmee' jnãn', he' ba' hi- laa' Täã' jnãn'. ⁵ Lä-ja- wa' la' juuh- kiyh' ga-lä-jë- joh' jmi' cha-. Wa' la' lä-ja-.

Koo- ba' ju'hmëe' cha- he- kyaah' lää' jne'

⁶ Peer- dsaa- dsën' kih' he- ga-nuun' chah' ga-juh- ga-lä-øøh' hnãh' kih' Dio hi- ga-tëeh' hnãh' ta-la- kih' he- llu' dsë' Cristo, mah' ma-taah' hnãh' kyaah' jyoh' ju'hmëe' he- laah' hnãh' llu' ga'. ⁷ Pero sa- cha- ga- jyoh' jwë' he- kye- ju'hmëe'. He- hnøø' ko-llaa' dsa- kah'gwëh' huu'dsë- kyaah' hnãh' ba' ja-, hi- hnøøy' mi-sii' ju'hmëe' kih' Cristo. ⁸ He-ja- jwahn-, wa' tøh' dso'jwi' né' kyaah' jnãäh' cher'mah' ga-jmee' jnãäh' lä-na-, o cher'mah' ja- ángel ja' gyuuh' kwa' jyoh' juu' lä-koh' ga- he- ga-mi-tëe' jnãäh' hnãh', ja- ba-lä-ja- wa' tøh' dso'jwi' né' kiyh'. ⁹ Koo- ka-läh' jwahn-, ja- ba- he- ma-ngëe' ma-jãhn' jãä'. Cher'mah' chaa- hi- ga-jñah' hi- kwa' juu' kyaah' hnãh' he- sa- la' kwee- kyaah' he- ga-heeh' hnãh', wa' tøh' dso'jwi' né' kiyh'.

¹⁰ ¿Ha- lä- laah' hnãh'? ¿Che' he- hnoon' he- jãn' llu' kyaah' dsa- he- ma-hlëeh' lä-na-, o che' he- hnoon' he- jãn' llu' kyaah' Dio? ¿Che' laah' hnãh' he- hnooh' ha- lä- jee' tih' dsë' dsa- ki- jnã'? Jëe' da', wa-ra- jah' kih' ngoo' ba' jnã' jmeen- lä-jë- he- hnøø' dsa-, mo-so' laan' ja- hi- jmee- ta' kih' Cristo.

Dio ba' ga-lleeh- Paa' mah' leë' apóstol kyaah'

¹¹ Øøhn', hnoon' lä-ñeh' hnãh' he- la-. Ja- he- gwa' kih' dsa-, ju'hmëe' he- kwan- la-. ¹² Sa- ga-hyohn' kih' dsa- juu' la- hi- ni- sa- ga-mi-tëe- dsa- jnã'. Jesucristo ga-mi-jnã- kin- juu' la-, he-ja- ba' ja- he- kyuuhn-.

¹³ Ma-nuuh- ba' hnãh' lä-koo- ma' ngën- jãä', he- ga-jmeen' lä-koh' tëe' jmee' judiu dsa-goon-. Ha- koh' sa- ga-lä-hña- dsën' kyaah' hi- ga-heeh- kih' Joø' Dio. Ma' hnoon' ma' mi'laan' go-te- lä-jëe- hi- he'. ¹⁴ Ga-jmee' ga' jnã' cha-ga-miih- lä-koh' ga' jee' lä-jëe- judiu hi- laa' koo- ji-ñe- kyaah' jnã'. Ga-jmeen' bii' ga-høøn- lä-jë- nuuh- kih' dsa- ma-gyuh- kyaah' jnãäh'. ¹⁵ Pero sa' ga' ma-lä-chaan- ga-lleeh- Dio jnã' mah' ja- leen' kyaah' bih'. Ga-tëeyh' jnã' kih' he- llu' dsëy' kyaah' jnã'. Hi- lä-koh' ma' ga-tih' dsëy', ¹⁶ ja-ga' ga-mi-jnãäy- jooy' kin- mah' kwan' juu' kiyh' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu. Pero sa- ga-hnaahn- ni- ja- dsa- mah' ma' siiyh' jnã' ha- lä- la' juu' he- ma' kwan-. ¹⁷ Ni- sa- ngaahn' ta' Jerusalén na-jëen- hi- laa' apóstole jãä'

ga' lá-koḡ- jná'. Lá-chaḡ' ja- ngoon' ta' hwa' Arabia ba', (koḡ- hwa' kií- jee' sa' kwa- ní- miih-). Ma-ngéé' he- ja-, ngoon' ka-láh' ta' Damasco.

18 Ma-hya- hné- jí- ñe-, ja-ga' ngaahn' ta' Jerusalén na'jéén' Pee' hi- ga'ján' kyaayh' gya-hña' jmií' jee' ja-. 19 Ni- sa' ga'jeen' ga' jñah' apóstole, ma-la- Jacobo dsa-ññuh' ḡḡh' Dsa-jḡḡh' jñan' ba' ga'jeen'. 20 Jmeen- dsoo', Dio ba' ñe- sa' cha- ta-juun' he- siin- kyah' hnäh' la-.

21 Ma-ngéé' he- ja-, ñeen' ta' hwa' Siria kyaah' Cilicia. 22 Ḡḡh' jne' hí- táäh' lá-kaa- hwa' Judea, hí- dsa- ñee- kwaat' kih' Cristo sa' ma' kyuyy' jná'. 23 Koḡ- ma' nuuy' la- dsa- juu' ki' jná': "Dsa-ññuh' hí- ma' jmee' hña- dsé' kyaá' jnáäh' he', na' ngéy' kway' juu' he- ma-dsoo' dsé- jne' la-, ja-ba' juu' he- ma' hnḡy' ma' heey' jáá'."

24 He-ja- ga'jmeey' juuh- kih' Dio lá- ma' ga-nuuy' kin-.

2

Lá-jéé- apóstole ga-heḡh- bih' Paa'

1 Ma-hya- gya'kye' jí- ñe-, ja-ga' ngaahn' ka-láh' ta' Jerusalén ko-jḡh' kyaah' Bernabé hi- ma' jáän' Tito ka-láh'. 2 Ga-mi' jnáä- Dio kin- he- jmee- bií' naahn-, he-ja- ba' ngaahn' na'jmeehn- juu' ha- lá- la' ju'hméé' he- ga-kwan' ta' jee' táäh' hí- sa' laá' judiu. To-né' ga'llan' juu' kyaah' ma-la- hí- kye- né' ba', le' ga- che- sa' jmää' he- jmeen- la- hí- lá'kye- he- ga'jmeen' jáá'. 3 Pero sa' cha- ga'jäh' ní- miih-. Hi- Tito hí- ma' cheh' kyaah' jná', sa' ma' laay' judiu, dsa- griego ba' he'. Ni- lá-ja- sa' ga'jäh' jmee- bií' uuh' jmi-ngo' kiyh' lá-koḡ- tēé' jmee- dsa- judiu. 4 Sa- ga'tí' ga'choo' jnáäh' juu' he- uuh' jmi-ngo' kih' dsa- wa-ra- jäh' kih' sa' ga'taah' ko-llaá' dsa- jee' ma' tḡḡh' jnáäh', hí- jäh' laay' ḡḡh' jne'. Hí- he', koḡ- ma' kooy' juu' he- ma' kwan' he- ma' laá' jne' kih' dso'kye- ta-la- kih' Cristo Jesús. Sa' ga'lá-hnḡy' he- ma' jäh' jnáäh' mo-so- na-hñuuh' jnáäh' kyaah' ley. Jééh', ma' hnḡy' lá- ma-na- hñuuh' ja-ba' jne' kyaah' nñuh' kih' Moisé. 5 Pero ní- miih- sa' ga-kwa' jnáäh' jwé' ma' jmeey' lá-lla- dséy'. Hnḡḡ- jnáäh' wa' já' ju'hméé' kih' Jesús kyah' hnäh' lá- ma-la' ja-ba', mah' sa' dsa- hií' ju'dsoo'.

6 Hí- na'jnéä' kye- né' kih' ḡḡh' jne', ní- miih- sa' cha- jäh' he- ma-hláähñ- kyaah' juu' he- kwan-. Jná' jwahn- na'jnéäy' kyey- né', jééh' sa' ga'téén' jéén- kiyh'. Kih' koḡ- ba' laá' jne' cha'né' Dio. 7 Pero dsa- he' sa' ga'hay' kin-. Ga-heḡh- bih' he- há' goon- ta' he- kwan- ju'hméé' kih' hí- sa' laá' judiu, ja-ba' lá- há' goo- Pee' kway' ju'hméé' kih' hí- laá' judiu. 8 He' ba' Dio hí- kwa- be' kih' Pee' he- laay' apóstol mah' kway' juu' kih' judiu, he' ba' hí- he' na-, kwa- be' kin- ka-láh' he- laan' apóstol mah' kwan' juu' kih' hí- sa' laá' judiu.

9 He-ja- lá-jéé- hí- laá' kwaat' kye- né' kih' gwah-, ga'sooyh' goo- jnáäh' kyaah' Bernabé. Ma' jéey- laan' ta' ta-la- kih' he- llu' dsé' Dio kyaah' jná', he-ja- ba' ga'jmääy' jnáäh' kwaat' laá' jnáäh' ma-ra- ḡḡy-. Hí- kye- né' he' chee- Jacobo, Pee', kyaah' Jwaa-. Ga'jäh': "Llu' go'náäh' hnäh' kih' hí- sa' laá' judiu mah' lá-ja- jnáäh' dsa'nḡḡ' jnáäh' kih' hí- laá' judiu." 10 Hí- ga'jäh': "Hnḡḡ' dsooh- hoh' hnäh' jmeeh' be' kih' hí- tá- ñee'." Ko-ja- ba' jiih' ga'jäh' dsa- he'. Hi- ma-ra- he- jmee- ba' jná' be' kih' hí- tá- ñee'.

Ga'juuh' Paa' kih' Pee'

11 Ma' ga'lloo' Pee' Antioquia ga'juh'n' kiyh' to'lo' né dsa-, jëeh' lä'ja' hnøø' kiyh' kyaah' he- hliih' he- ga'jmeey' ja-. 12 Jää' sa' ga' ma-lla-nää' ko'laa' dsa' hi- ga'chee' Jacobo, ma' kuh- Pee' ko'joh' kyaah' hi- sa' laa' judiu. Pero ma' ga'lla-nää' dsa' judiu he', ga'tëe- Pee' hñii', ya'hëey' jee' kih' hi- sa' laa' judiu, kih' he- goyh' kyaah' hi- ga'lla-nää' he' hi- jäh' jmee' bii' juh' jmi-ngo' jnän'. 13 Hi' lä'ja' ga'jmeey' jñah' judiu ga'tëey- hñiiy', hi' lä'jih' Bernabé ga'tëe- hñii' ma' ga'jëey' ga'jmeey' Pee' to' dsé'. 14 Lä'koø- ma' ga'jëen- dsa' he' mo'so' jmeey' lä'koø- lle' kih' ju'dsoo' he- la' ju'hmëe', he'ja- ga'jwiin' Pee' cha'né' jee' lä'jëe- dsa-: "Hne- laah' judiu, ma-tuh' ma' jmeeh- lä'koh' ma'tëe' jne' jmeen' mah' ma-løøh' jmeeh- ko'joh' kyaah' hi- sa' laa' judiu. Pero na', ma-teeh' hñaaah' mah' jmeeh- ka-läh' lä'koh' jäh' nuuh' ma-gyuh- ja-. ¿Che' sa' ñeh' he- jmeeh- wii' kih' hi- sa' laa' judiu mi-tey' nuuh' ma-gyuh- ja-, kih' he- ma-teeh' hñaaah'?"

15 He- ga'lä'chaa' jne' laa' jne' judiu, sa' laa' jne' wa' hi- cha- hi- hi- jmee' he- hliih' lä'koø- laa' jñah' dsa-. 16 Pero na' ma-ñe' ba' jne', sa' jä' dsa- llu' cha'né' Dio kyaah' he- mi-tey' ley jnän'. Hnøø' dsoo' dsé' jne' kih' Jesucristo ba'. He'ja- lä'kye- jne' dsa' judiu ga'jmeey' jne' dsoo' mah' jmää' jne' kih' Dio kyaah' he- ma-dsoo' dsé' jne'. Pero ja' kih' he- ma-mi-te' jne' ley. Jëeh' ni' jaa- dsa- sa' ya'hëey' lluu' kih' he- høøy' nuuh' ja-.

17 He- hnøøh' jne' ha- lä' jee' hwëe' jne' lluu' ta-la' kih' Cristo, lä'ja- ma-lä' jnä' lä'kye- jne' judiu laa' jne' dsa- hi- jmee' dso'kye-. ¿Che' jwa' jahn' Cristo dsëe' dsoo' he- tøøh' jne' kyaah' dso'kye'? Ni' miih- sa-la' lä'ja-. 18 Hi' cher'mah' ga'løøh' høøh' ka-läh' ley he- ma-ben', he- ma'bääh' hñiin' dsoo' ba' ja-. 19 Jëeh', lä' ma' ga'lä'ngëen' he- ää- jmi' juun' lä'lle' ley, ga'tun' he- ma'kyen' o'joh' dsé' kih' ley. La' lä'koh' he- na-juun' kih' ley mah' jmeen' ta'he' kih' Dio ba'. 20 La' kwaat' lä'koh' he- ga'juun' ko'joh' kyaah' Cristo dsoh' hma-cru'. Mo'so' chaan- lä' hnoon' hñiin'. Cristo hi- jmee' ko'joh' kyaah' jnä', he'ja- ba' jmeey' chaan-. Hi' lä' ma-dsoo' ja' ba' dsen' kih' Joø' Dio, hi- hnää' jnä' hi' ga'ngëey' hñiiy' ga'juuy' ki' jnä'. He-ja- ba' na- chaan- na'. 21 Sa' jmeen' ta' koo' he- llu' dsé' Dio kyaah' jne'. Jëeh', cher'mah' ga'jä' dsa- llu' cha'né' Dio kyaah' he- mi-tey' ley, he- la' ga'juu' ba' Cristo.

3

Kih' he' ma-dsoo' dsé' jne' he'ja' ba' lää' jne'

1 ¿He- ba' che- taah- hnäh' dsa- chaa- Galacia! ¿Hi- ga'mi'gaa- hnäh'? Ga'hleeh'n' hnäh' na-hñaa' lä'jëe- ha- lä- ga'juu' Jesucristo dsoh' hma-cru'. 2 Koo- ga' juu' ngiin' kyah' hnäh'. ¿Ha- lä- ga'tëeh' hnäh' Jmi-llé' Na-jngii'? ¿Che' kih' he- ga'mi'teh' hnäh' ley kih' Moisé, o che' kih' he- ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' juu' he- ma-nuuh- hnäh', he'ja- ga'tëeh' hnäh' Jmi-llé' Na-jngii'? 3 Peer- taah- hnäh'. Ga'løøh' ba' hnäh' llu', kyaah' be' kih' Jmi-llé' Na-jngii'. Hi' na' na', hnooh- hnäh' go'nääh' hnäh' ta- cha'né' kyaah' be' kyah' hñaaah' hnäh'. 4 ¿Che' sa' ga'jmää' kyah' hnäh' lä'jë- he- ga'ngëeh' hnäh'? Go-laan- ga'jmää' ba'. 5 Ga'kwëeh' Dio hnäh' Jmi-llé' kiyh' hi' ngoo' ba' jmeey' cha-miuh- he- juh-gaa- jee' kyah' hnäh'. ¿He-la' jmeey' lä'ja-, che' kih' he- ga'mi'teh' hnäh' ley o che' kih' he- ma-dsoo' hoh' hnäh' juu' he- ma-nuuh- hnäh'?

⁶Lä⁻la⁻ ga⁻la⁺ kih⁺ Abraham. Ga⁻jmeey⁺ dsoo⁻ dsëy⁺ kih⁺ Dio he⁻ ja⁻ ga⁻jmeey⁺ Dio kwaat⁻ laay⁺ jaa⁻ hi⁻ lluu⁺. ⁷Heh⁺ lä⁻ja⁻, hnøø⁻ lä⁻ngëeh⁺ hnäh⁺, lä⁻jëë⁻ hi⁻ jmeey⁺ dsoo⁻ dsë⁺ kih⁺ Dio laay⁺ lä⁻koo⁻ joo⁻ Abraham. ⁸Jää⁺ ba⁺ ga⁻jäh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio ha⁻ lä⁻ jmeey⁺ ta⁻ cha⁻në, he⁻ jmeey⁺ kwaat⁻ lluu⁺ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu cher⁺mah⁺ ga⁻jmeey⁺ dsoo⁻ dsëy⁺. Jëeh⁺, llo⁻joo⁺ ba⁺ ga⁻jmeey⁺ Dio juu⁺ kih⁺ Abraham ha⁻ lä⁻ la⁺ ju⁻hmëe⁺ kiyh⁺, lä⁻ ma⁺ ga⁻siiyh⁺: “Ta⁻la⁻ kyah⁺ hne⁻ ba⁺ mi⁻jään⁻ ga⁻lä⁻jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻.” ⁹He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ jmeey⁺ dsoo⁻ dsë⁺ kih⁺ Dio ma⁻ na⁻jääy⁻ ko⁻jøh⁻ kyaah⁺ Abraham, hi⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁻ dsë⁺ jää⁺.

¹⁰Pero lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻naä⁻ høø⁻ ley kih⁺ Moisé, ma⁻cha⁻ dso⁻jwii⁻ në⁻ kiyh⁺. Lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻: “Dso⁻jwii⁻ ba⁺ kyaah⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ sa⁻ tää⁻ høø⁻ lä⁻hii⁻ në⁻ he⁻ na⁻sii⁻ ley ja⁻.” ¹¹Jëë⁻ go⁻te⁻ ba⁺ la⁺, sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu⁺ cha⁻në Dio kyaah⁺ he⁻ høøy⁻ ley. Lä⁻la⁻ ba⁺ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Pero dsa⁻ hi⁻ lluu⁺, kyaah⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁻ dsëy⁺, jmeey⁺ chaa⁻.” ¹²Ley kih⁺ Moisé sa⁻ hlëeh⁺ kih⁺ he⁻ jmeen⁺ dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻. Lä⁻la⁻ ba⁺ jäh⁺ ley ja⁻: “Cher⁺mah⁺ hi⁻ ga⁻mi⁻te⁻ kih⁺, lä⁻ ma⁻ jiiyh⁻ ja⁻ ba⁺ kyaah⁺ ley ja⁻.”

¹³Pero Cristo, kyaah⁺ jma⁻ kih⁺, ga⁻lääy⁺ jne⁻ kih⁺ dso⁻jwii⁻ he⁻ gwa⁻ ta⁻la⁻ kih⁺ ley. Ga⁻hegyh⁻ ja⁻ dso⁻jwii⁻ në⁻ kiyh⁺ he⁻ la⁺ kwaat⁻ jnän. Jëeh⁺, lä⁻la⁻ na⁻sii⁻ ley ja⁻: “Dso⁻jwii⁻ ba⁺ kyaah⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ na⁻hëë⁻ dsoh⁺ hma⁻.” ¹⁴Lä⁻ja⁻, ta⁻la⁻ kih⁺ Cristo Jesús mi⁻jää⁻ Dio lä⁻jëë⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu ja⁻ ba⁺ lä⁻koh⁺ ga⁻mi⁻jääy⁻ Abraham. Hi⁻ lä⁻ja⁻, ta⁻la⁻ kih⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻, hñah⁺ jne⁻ jmi⁻lle⁻ kih⁺ Dio he⁻ ga⁻bääh⁻ hñiiy⁺ kwëëyh⁺ jne⁻.

He⁻la⁻ hmooh⁺ he⁻ ga⁻jmeey⁺ Dio kyaah⁺ Abraham

¹⁵Jëë⁻ da⁻ hnäh⁺ øøhn⁺ ha⁻ lä⁻ jmeey⁺ jne⁻ hi⁻ laa⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻. Cher⁺mah⁺ ga⁻jmeey⁺ jne⁻ koo⁻ hmooh⁺, sa⁻ le⁻ heen⁺ hmooh⁺ ni⁻ sa⁻ le⁻ jmeen⁺ na⁻dsë⁻ ga⁻, koo⁻ hä⁻ ba⁺ ma⁻jmeen⁺ hmooh⁺. ¹⁶Hi⁻ ga⁻jmeey⁺ Dio koo⁻ hmooh⁺ kyaah⁺ Abraham, ga⁻bääh⁻ hñiiy⁺ ha⁻ lä⁻ jmeey⁺ kih⁺ Abraham hi⁻ kih⁺ sa⁻ju⁻ kiyh⁺. Pero sa⁻ ga⁻jäh⁺ Dio: “La⁻ kih⁺ lä⁻jëë⁻ sa⁻ju⁻ kyah⁺.” He⁻ ma⁻jmeey⁺ Dio hmooh⁺ kyaah⁺ jwëë⁻ dsa⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ lä⁻ja⁻ la⁺ juu⁺. Lä⁻la⁻ ba⁺ ga⁻jäh⁺: “La⁻ kih⁺ ma⁻la⁻ jaa⁻ dsa⁻ kyaah⁺ ba⁺.” He⁻ja⁻ ga⁻hlëëyh⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻ ba⁺, hi⁻ he⁻ he⁻ Cristo. ¹⁷Lä⁻la⁻ jwahn⁻. Lä⁻ ma⁺ to⁻në⁻ ga⁻jmeey⁺ Dio koo⁻ hmooh⁺ kyaah⁺ Abraham. Ma⁻hya⁻ kye⁻ hña⁻loo⁻ na⁻dsë⁻ gyii⁻gya⁻ ji⁻ñe⁻, ja⁻ga⁻ ja⁻ ley kih⁺ Moisé. Pero ley ja⁻, sa⁻ ga⁻hee⁻ hmooh⁺ he⁻ ga⁻jmeey⁺ Dio jää⁺. Sa⁻ ga⁻jmää⁻ ta⁻ he⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii⁺ kyaah⁺ Abraham, wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ lä⁻ja⁻ la⁺. ¹⁸Jëeh⁺, cher⁺mah⁺ ga⁻hyoh⁺ dsa⁻ hee⁻ ta⁻la⁻ kih⁺ he⁻ mi⁻tey⁻ ley ja⁻, mo⁻so⁻ la⁺ kwaat⁻ he⁻ ga⁻hyoyh⁺ ta⁻la⁻ kih⁺ he⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii⁺ kyaah⁺. Pero ga⁻hyoh⁺ Abraham hee⁻ la⁺ ga⁻hyoyh⁺ ba⁺, lä⁻llu⁻ he⁻ ga⁻bäh⁻ Dio hñii⁺ kyaah⁺.

¹⁹¿Hee⁻ kih⁺ jmää⁻ ley kih⁺ Moisé ja⁻? La⁺ miih⁻ he⁻ na⁻dsë⁻ ba⁺ ja⁻, kih⁺ he⁻ cha⁻ dso⁻kye⁻ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻. Hi⁻ ga⁻jäh⁺ lä⁻ja⁻ ba⁺ ley ja⁻ lä⁻jiih⁺ ja⁻ hi⁻ laa⁻ sa⁻ju⁻ kih⁺ Abraham lä⁻koh⁺ la⁺ hmooh⁺ he⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii⁺. Heh⁺ lä⁻ ma⁺ ga⁻nøø⁻ ley ja⁻, ma⁺ chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁻ ley ja⁻ kih⁺ dsa⁻kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁻ ángele ka⁻läh⁻ hi⁻ ga⁻kwa⁻ be⁻ mah⁺ ngëëy⁺ juu⁺ ja⁻. ²⁰Pero cher⁺mah⁺ jaa⁻ dsa⁻ lla⁻ dsë⁻ jmeey⁺ koo⁻ hmooh⁺ lä⁻koo⁻ la⁺ huu⁻dsë⁻ kih⁺ hñiiy⁺, sa⁻ jmeey⁺ bi⁻jñah⁺ hi⁻ kwa⁻ be⁻ cher⁺mah⁺ lä⁻ja⁻ la⁺ huu⁻dsë⁻ kiyh⁺. Hi⁻ jaa⁻ ba⁺ Dio chaa⁻, hñii⁺ bih⁺ ga⁻hlëëyh⁺ kyaah⁺ Abraham lä⁻koo⁻ ma⁺ ga⁻jmeey⁺ hmooh⁺ kyaah⁺.

²¹¿Che⁻ ha⁻ ley kih⁺ Moisé kyaah⁺ he⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii⁺ jmeey⁺? Ni⁻ miih⁻ sa⁻ la⁺ lä⁻ja⁻. Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ cha⁻ ley he⁻ kwa⁻ Dio he⁻ jmeey⁺ chaa⁻ dsa⁻, lä⁻ja⁻

ba' lluu' dsa' kyaah' ley ja-, wa' ra- jah' kih' la' ja- la'. ²² Pero ne' ley ja- na- si- la' la-. Ga' la' je- ba' dsa- na- hñuu' kyaah' dso' kye-. Mah' la' ja-, kih' he- ma' dsoo' dsē- jne' kih' Jesucristo, hñah' jne' he- ga' bāāh- Dio hñii' kway'.

²³ Jāā' sa' ma' cha- juu' he- hnøø' jmeen' dsoo' dsē- jne', ma' tøøh' jne' la' hih' kih' ley. Lā' ja- ma' tøøh' jne' lā' jiih' ga' lā' jnā' juu' he- hnøø' jmeen' dsoo' dsē- jne'. ²⁴ Ley ja- ma' hāā- jne' jāā' hi' ma' jøø' jnān' mah' tēēh' jne' kih' Cristo. Heh' lā' ja- hwēē- jne' lluu' kyaah' he- ma' dsoo' dsē- jne' kiyh'.

²⁵ Na' he- ma' dsoo' dsē- jne', mo' so- tøøh' jne' kyaah' ley he- ma' hāā- jne'.

²⁶ Ga' la' je- ba' jne' laa' jne' joo' Dio ta' la- kih' he- ma' dsoo' dsē- jne' kih' Cristo Jesús. ²⁷ Jēēh' lā' je- hi- ma- na- saā- jmi- kyaah' Jmi- lle' Na' jngñi', ma' laay' koo- kyaah' Cristo, la' lā' koo- he- ma' kyeyh' hmiih- hmēē'.

²⁸ He- ja- koo- ba' laa' lā' je- jne' cha' nē' Dio. Jee' oo- sa' chaā- hi- laa' judiu, ni' hi- laa' griego, sa' chaā- hi- na- hnēē' jmee- ta' kih' dsa- ni' hi- sa- na- hnēē', sa' chaā- dsa- mē' dsa- ñuuh-.

²⁹ Jaa- ba' laa' jne' kyaah' Cristo Jesús. ³⁰ Cher' mah' laa' jne' kyaā' Cristo, ja- ba' lā' ja- laa' jne' sa' ju- kih' Abraham. Hi' cha- ba' heē- jne' he- ga' bāāh- Dio hñii' kway'.

4

¹ Lā' la- na- jwahn-: Jaa- chih- hi- lle' kih' hyoh- he- ga' tēēy' hyoyh- kih' jmiy-, ma' ke- la' kwaat- hyoh- bih' heey-, kwee- ba' laay' kyaah' hi- na- hnēē' jmee- ta' kih' jmiy- ta' kō- jiih' māyh'.

² He- ja- ba' chaā- ta- jwōh- kyaā' chih- hi' chaā- hi- hāāy- lā' jiih' lloo- jmi- he- jah- jmiy- hyoyh' heey-.

³ Ja- ba' lā' ja- ma' laa' jne' jāā', ta' kō- jiih' sa' ga' ma' heeh' jne' kih' Cristo. Jiih' ja- ma' na- hnēē' jne' ma' jmee- jne' lā' koo- tēē' dsa- jmee- jmi- gyuu- la-.

⁴ Pero ma' ga' dsēē' jmi-, ga' chee' Dio joo' hi- ga' lā' chaā- kih' jaa- dsa- mē', hi' ga' lā' chaay- na' jnāy' kih' ley. ⁵ Jay' mah' lāāy' jne' hi- na- hñuu' lā' hih- kih' ley, mah' leē' jne' ma' ra' joo' Dio ba'.

⁶ Kih' he- laa' jne' jooy-, he- ja- ga' chee' Dio Jmi- lle' kih' gyuu- kyaay' neh- tuh- dsē- jne'. Hi' ja- ba' Jmi- lle' ja- hi- siih- Dio lā' la-: "Abba", he- hnøø' jah- tāā' kyaan-.

⁷ He- ja- mo' so- laa' jne' dsa- hi- na- hnēē', laa' jne' ma' ra' jooy' ba'. Hi' kih' he- laa' jne' jooy-, hñah- ba' jne' heēn- he- kwa' Dio ta' la- kih' Cristo.

Peer' lle' dsē' Paa' kih' dsa- chaā- Galacia

⁸ Jāā' sa' ga' ma' heeh' hnāh' kih' Dio, ma' laah' hnāh' lā' koo- dsa- hi- na- hnēē', ga' jmee' hnāh' he' kih' lā' je- dio hi- na- laa- kaah- dsa-.

⁹ Pero na' ma' kyuuh- hnāh' miih- kih' Dio. Llu' ga' he- jwahn- lā' la-, ma' kyuu- Dio hnāh'. ¿Hee- ba' la' ma' jeeh' hnāh' ta' ka' luu' mah' jmeeh- hnāh' lā' koo- tēē' dsa- jmee- jmi- gyuu- la-, jmeeh- hnāh' he' kih' juu' he- sa' kyee' ni' miih-? ¿Che' hnooh- hnāh' jāh' na- hnēēh' hnāh' ka- lāh- lā' koh' ma' tāāh' hnāh' jāā'?

¹⁰ Høøh- hnāh' jmi-, jmeeh- hnāh' lā' koo- tēē' dsa- jmee- kih' lā' jaa- sih-, hi' lā' ja- ka' lāh' he- jmee- dsa- lā' koo- j- ñe- hi' he- ga' jyoh' jmi- he- tēē' dsa- jmee-.

¹¹ He- ja- jmeen- cha- miih- huū' dsē- kyah' hnāh', le' ga- che- sa' ga' jmāā' ta' he- ga' jmeen' jee' kyah' hnāh'.

¹² Chuun' kyaah' hnāh' øøhn-, wa' la' huū' dsē- kyah' hnāh' lā' koo- la' huū' dsē- kin-. Ni' miih- he- hñih' sa' cha- he- ga' jmeeh' hnāh' kin- lā- ma' gyan' kyaah' hnāh'.

¹³ Neh' ba' hnāh', kih' he- ga' lā' dsaah' ba' jnā', he- ja- ba' ga' kwan' ju' hmēē' kyah' hnāh' lā- ma' to- nē'. ¹⁴ Ma' ke- ga' jēēh' hnāh' wii' kih' he- ma' dsaahn-, pero sa' ga' mi- kwañ- hnāh' jnā'. Ma' ra- he- ga' jmāāh' ba'

jná' he' lá'koo' jaa' ángel kyaá' Dio, hi' ga' heeh' ba' jná' lá'koo' hñii' Cristo Jesús. ¹⁵ ¿Hee- ga' la' kyah' hnäh'? ¿He- la' mo' so' jëë- hoh' hnäh'? Jná' jmeen' ju'dsoo' kyah' hnäh', llu' jwërte hoh' hnäh' kyaah' jná', lá' jiih' hnooh' hnäh' ma' lleh' hnäh' mi'nëh' mah' ma' kwëeh' jná' wa'ra' jäh' kih' ma' le' ba'. ¹⁶ ¿Che' na' háäh' hnäh' jná' kih' he' ma' hlëëhn' hnäh' ma' ra' ju'dsoo'?

¹⁷ Chaa' ko' llaa' dsa' hnooyh' ha' lá' jwë' jee' lá' jwah' hnäh' kyaayh'. Pero sa' llu' huu' dsë' kiyh'. Hnøø' jmeeh' hnäh' ta' koo' kyaá' jnääh' mah' jmeeh' hnäh' ta' he' kiyh'. ¹⁸ Llu' ba' he' hnää' dsa' hnäh' cha' miih' pero kyaah' koo' nëe' ba' huu' dsë- hi' ga' lá' jë' jmi' ba'. Ja' ma' la' ta' ko' jiih' gyan' kyaah' hnäh'. ¹⁹ Peer' hnaan' hnäh' gyuu' kyaan'. ¿He' ba' che' jii' kin' kwaat' kyah' hnäh'? Lá' koo' la' kih' jaa' dsa' më' wa'ra' ngoo' ga' lá' chaa' gyuu' kyaay', lá' ja' la' kin' he' hnoon' go' nääh' hnäh' ta' cha' në' lá' jiih' leeh' hnäh' lá' koo' laa' hñii' Cristo. ²⁰ Hnoon' wa'ra' jäh' kih' na' ga' jah' tøøh' jne' ko' jøh'. Ma' ja' le' hlëëhn' hnäh' lá' hnøø' kyah' hnäh'. Jëeh' na' sa' man' go' te' he' huu' dsë- kan' kyah' hnäh'.

Juu' na' hmää' kih' Agar kyaah' Sara

²¹ Hnäh' hi' hnøø' høø' ley kih' Moisé, ngiin' juu' kyah' hnäh'. ¿Che' sa' ma' nuuh' hnäh' lá' koo' jäh' ley ja'? ²² Né' ley ja' na' sii' lá' la': Uu' ba' joo' Abraham ma' chaa'. Jaa' joo' ga' lá' chaa' kyaah' dsa' më' hi' ma' na' hnëe' hi' jaa' joo' ga' lá' chaa' kyaah' ma' ra' mëy'. ²³ Joo' hi' ga' lá' chaa' kyaah' hi' na' hnëe' he', ga' lá' chaa' lá' koh' dsa' lá' chaa' wa' hi' cha' hi' dsa'. Pero joo' hi' ga' lá' chaa' kyaah' ma' ra' mëy', ga' lá' chaa' kih' lá' ja' ba' ga' bääh' Dio hñii' kyaah' chooy'. (Hi' na' hnëe' he' ma' chee' Agar, hi' hi' ma' laa' ma' ra' mëy' ma' chee' Sara.) ²⁴ Kyaah' juu' kih' lá' uu' dsa' më' he', le' hwëe' ga' jne' cha' ga' miih' juu'. Wa' kye' da' jne' kwaat' lá' uu' dsa' më' he' laay' lá' koh' to' hmooh' he' ga' jmeé' Dio. Koo' hmooh' ga' jmeé' Dio ta' moh' Sinai lá' ma' ga' nøø' ley kih' Moisé. Lá' jëë' dsa' hi' ma' na' jnääh' kih' hmooh' ja', hi' he' laa' hi' na' hnëe' ba'. Hi' hmooh' ja' laa' kwaat' Agar. ²⁵ Hi' Agar he' laa' kwaat' moh' Sinai he' nøø' hwa' Arabia hi' laay' lá' koh' jwii' Jerusalén he' hla' jmi' gyuu' la'. Na' hñii' jwii' ja' lá' kye' dsa' kyaay' kih' he' täayh' jmeey' ta' he' kih' ley ja'. ²⁶ Pero jwii' Jerusalén he' nøø' gyuuh', sa' na' hñii', he' ja' la' kwaat' lá' koo' Sara maa' jnan'. ²⁷ Jee' na' sii' juu' kih' Dio (jäh' lá' la' kih' lá' uu' dsa' më' he'):

Wa' chaa' hne' llu', hne' hi' sa' chaa' ni' jaa' gyuu' kyaá'.

Wa' jëë' hoh' jwërte, jmeé' cha' miih' miih',

hne' sa' ma' jëeh' wii' lá' koh' ga' jñah' dsa' më' hi' dsa' lá' chaa' joo'.

Jëeh', lá' jwëë' ga' jøøh' hne' hi' ga' jäh' hñii', lá' koh' ga' hi' chaa' dsa' nuuh' kyaá'.

²⁸ Lá' ja' øøhn', laa' jne' ja' ba' lá' koh' Isaac, jëeh' laa' jne' joo' Dio lá' llu' he' ga' bääyh' hñii' kyaah' Abraham. ²⁹ Pero lá' la' ba' ga' ngëe' lá' uu' joo' dsa' më' he'. Joo' hi' ga' lá' chaa' lá' koh' dsa' lá' chaa' wa' hi' cha' hi' dsa', ga' jmeeyh' Isaac hi' ga' lá' chaa' kyaah' be' kih' Jmi' lle' kih' Dio. Hi' lá' ja' la' lá' jiih' na', jmeeh' dsa' hi' ma' laa' kyaá' Jmi' lle' kih' Dio. ³⁰ Nuuh' da' ha' lá' jäh' juu' kih' Dio: “Bee' go' te' dsa' më' hi' na' hnëe' na' kyaah' joo'. Joo' dsa' më' hi' na' hnëe' na' sa' cha' lle' kih' hyoyh' ni' miih' lá' koh' te' hyoh' joo' më' Abraham.” ³¹ Lá' ja' øøhn', sa' laa' jne' joo' hi' na' hnëe' he', laa' jne' lá' koo' joo' më' Abraham ba'.

5

Sa' wa' jmeé' jne' ta' koo' he' ma' na' laa' jne'

¹ Ga' láä' Cristo jne' mah' dsa'toohn' na' laa' jne'. He' ja' já' hnäh' koo' hweh' lä' koh' ma' tääh' hnäh' na' ba'. Ta' kwaa' hnäh' hñaa' leeh' hnäh' ka' läh' lä' koo' jaä' hi' na' hnëé' jmeé' ta'.

² Nuü' da' hnäh', jnä' Paa' jwëëhn' hnäh'. Cher'mah' ga' wih' jmi' ngo' kyah' hnäh' sa' jmää' ni' miih' kyah' hnäh' he' ga' juu' Cristo. ³ Jwahn' ka' läh' lä' hmëé'. Ga' lä' jëé' dsa' ñuuh', cher'mah' ga' wih' jmi' ngo' kiyh', jmeé' bii' mi' tey' lä' hiü' né' he' lle' né' ley kih' Moisé. ⁴ Hnäh' hi' hnooh' ha' lä' jee' hwëëh' hnäh' lluu' kyaah' he' mi' teh' hnäh' ley, he' ma' jmeeh' hnäh' ta' koo' kih' Cristo ba' ja'. Ma' hwëëh' hnäh' jee' mi' jáä' Dio hnäh'. ⁵ Pero jnääh', jmeé' jnääh' dsoo' dsë' jnääh' kih' Cristo kyaah' be' kih' Jmi' lle', he' ja' cha' o' jøh' dsë' kyaä' jnääh' hwëë' jnääh' lluu'. ⁶ He' ma' laa' jne' koo' kyaah' Cristo Jesús, sa' cha' he' jmeé' che' ga' wih' jmi' ngo' jnän' o' sa' ga' wih'. Koo' ba' he' kyee' jee' lä' jë: he' dsoo' dsë' jne' kih' Dio, he' mi' jnää' he' hnää' jne' dsa' kyaahn'.

⁷ Ma' ga' nääh' ba' hnäh' llü' jáä'. ¿Hiü' na' ga' ha' kyah' hnäh', he' ja' mo' so' høøh' hnäh' ju' dsoo'? ⁸ Juu' he' ga' taayh' hnäh' na', sa' ja' kih' Dio hi' ga' tëeh' hnäh'. ⁹ (Hi' juu' na' la' lä' koh' levadura.) Jëeh' "miih' ba' levadura leé' kaah' dsa' lä' kaa' koo' nää' tu'ka'." ¹⁰ Kye' ba' jnä' o' jøh' dsë' kih' Dsa' jøøh' jnän', go' sa' jmeeh' ga' hnäh' jyoh' huü' dsë' lä' koh' ga' he' jmeé' jnä'. Pero dsa' hi' kah' gwëh' huü' dsë' kyah' hnäh', hi' he' mi' hmaah' kih' lä' jë' he' jmeey', sa' cha' he' jmeé' wa' he' cha' he' he' laay'.

¹¹ Øøhn', ko' llaa' dsa' jäh' kin' he' kwa' ga' jnä' juu' he' jmeé' bii' huü' jmi' ngo' kih' dsa' ñuuh'. Pero ta' juuy' ba'. Jëeh', wa' ra' jäh' kih' ga' tan' kwan' juu' he' ga' juu' Jesús dsoh' hma' cru', mo' so' cha' he' kih' tøh' wiü' kih' dsa', hi' lä' ja' mo' so' jmeeh' gyih' jnä'. ¹² He' ja' na' jwahn', lä' jëé' hi' kah' gwëh' huü' dsë' kyah' hnäh', llü' ga' hnäy' go' te' he' kyey' jay' jmi' gyuu' la'.

¹³ Ga' tëeh' Dio jne' øøhn', mah' dsa'toohn' na' laa' jne'. Pero ja' kih' he' ja' na', cha' jwë' jnän' jmeen' wa' he' cha' he' lä' hyoh' dsë' jne'. Wa' jmeen' be' kih' dsa' kyaahn' ba', kih' he' hnää' jne' øøh' jne'. ¹⁴ Jee' kih' lä' jëé' nuuh' he' ga' kwa' Moisé ya' hiü' koo' nuuh' la': "Wa' hnaah' hnäh' dsa' kyaah' hnäh' lä' koh' hnaah' hñaa'." ¹⁵ Pero cher'mah' kuh' hiü' hnäh' kih' dsa' kyaah' hnäh' kyaah' he' hlëeh' hnäh', leeh' wa' ra' ga' heeh' hnäh' lä' jëé' dsa' kyaah' hnäh'.

Sa' jwah' Jmi' lle' Na' jngü' kyaah' he' ngü' jmi' ngo' jnän'

¹⁶ He' ja' na' jwahn'. Go' taah' hnäh' lä' koo' jøø' Jmi' lle' kih' Dio kyah' hnäh', lä' ja' mo' so' jmeeh' hnäh' he' ngü' jmi' ngo' kyah' hnäh'. ¹⁷ Hnøø' jmi' ngo' jnän' lä' jë' he' sa' sooh' kih' Jmi' lle' hi' lä' jë' he' hnøø' Jmi' lle', sa' jëeh' kyaah' he' ngü' jmi' ngo' jnän'. Lä' to' ba' lla' dsëé' he' ja' sa' kwa' jwë' jmeeh' hnäh' lä' ngü' jmi' ngo' kyah' hnäh'. ¹⁸ Pero cher'mah' ga' nääh' ba' hnäh' lä' koo' jøø' Jmi' lle' kyah' hnäh', mo' so' na' hnëéh' ga' hnäh' jmeeh' hnäh' ta' he' kih' ley.

¹⁹ Jnä' hä' ba' la' lä' jë' he' hliih' he' hwëé' tuh' dsë' dsa' jmi' gyuu'. Dsa' më' dsa' ñuuh' hi' kaah' hi' sa' laa' kyaä', hi' kaah' wa' hi' cha' hi', hi' mi' sah' hñii' kyaah' he' hliih', hi' jmeé' lä' jë' he' la' o' hih'. ²⁰ Jmääy' jøøh'

dio hi- na-laa- kaah- dsa-, jmeey- ji-nah', na-hooyh', hneey-, lliyh+, lleey', teey-, hi- jmee- to+ naä', hi- hnaah- ma-la+ hi- tih- dsëy', ²¹ hi- wii' dsë', hi- jngiih+, lla'heeyh', jmeey- he- lla- dsëy' jee- të- jmi#, hi- jmee- gyih' jyoh' he- hliih'. Ma- ñeh' ba' hnäh', sa- heyh' ya'jwii' kih' Dio lä-jëë- hi- jmee- lä-ja-, ja-ba' lä-koh' ga-jwëëhn' hnäh' jää'.

²² Pero kyaah' be' kih' Jmi-llë' Na-jngii' ba' hwëë- lä-jë- he- la-: he- hnää' dsa- ooh', he- jëë- dsë' dsa-, he- hii' tii' dsëy', cha- o-jøh- dsë- kiyh', he- tih- dsëy' dsa- kyaayh', llu' dsëy', mi-tey' juu' kiyh', ²³ hwaay', hääy- hñiiy'. Ni- miih- sa- ha- ley kih' lä-jë- he- la-. ²⁴ Lä-jëë- hi- laa' kyaä' Cristo Jesús ma-bey' lä-jë- he- ngii' dsëy', lä-koo- he- ma-na-juuy' ba' la' kih' he- hliih' he- ma' hee' dsëy'. ²⁵ Na' he- jiih+ jne' kyaah' be' kih' Jmi-llë' kih' Dio, he- ja- jmee- bii' jnän' dsa'nøø' jne' ta- cha-në' lä-koo- jäh' Jmi-llë'. ²⁶ Ta- wa' jmään' hñaan' kaah', sa- wa' llaan' dsa- hñii-, sa- wa' jmeen' wii' dsë- jne' kyaah' dsa-kyaahn'.

6

Hnøø' jmee' jne' be' kih' øøh' jne'

¹ Øøhn', wa-ra- ga-tah' jaa- øøh' jne' kyaah' he- hliih', hnøø' go'chaah' hñih', hnäh' hi- tääh' lä-koo- jøø- Jmi-llë' kih'. Jmee' hnäh' hwaah' kyaayh' hi- leeh' hnäh', le' ga- che- në- ja- ga-naäh' hnäh' ka-läh'. ² Ja- kwah' hnäh' be' kih' dsa- kyaah' hnäh' ma' he- chaay-, lä-jwë' ja- mi-teh' hnäh' nuuh' kih' Cristo. ³ Cher'mah' jaa- øøh' jne' laay': "Peer+ jøøh' jnä'", mah' sa- cha- he- laay' ni- miih-, he- mi-gaay- hñii' bih' ja-. ⁴ Lä-jaa- lä-jaa- jne' hnøø' kyen' kwaat' ha- lä- ga-nøø' jne'. Cher'mah' lii' jne' jmee- jne' llu', ja-ga' sooh' jnän' chaa- jne' llu'. Pero ta' wa' jëë' jne' kih' øøh' jne', wa' jëen' jnän' hñaan' ba'. ⁵ Jëeh', lä-jaa- lä-jaa- jne', jmeen' lä-koh' te' tëë- jne' jmeen'.

⁶ Jaa- dsa- hi- ma-mi- tëë- juu' kih' Dio hnøø' jmeey' be' kih' hi- ga-kwa' juu', kway' miih- he- cha- kiyh'.

⁷ Ta- mi- gaa' hnäh' hñaa'h'. Sa- le' mi-kwah- jne' Dio. Jëeh', ja-ba' he- jñee- jne', la' kwaat' choohn' ka-läh'. ⁸ Dsa- hi- jmee- lä-jë- he- ngii' jmi-ngo' kih', hi- he' hee' ba', he- ja- ba' liyh+. Pero dsa- hi- jmee- lä- hnøø' Jmi-llë' kih' Dio, he- la- ba' liyh': he- chaay- tää' kyaah' be' kih' Jmi-llë' kih' Dio. ⁹ Sa- wa' hwaan' he- jmee' jne' he- llu'. Jëeh', lloo- koo- jmi# leh' jne' cha-ga'miih- cher'mah' sa- ga-hwaä' jne'. ¹⁰ Wa' jmee' jne' he- llu' jmah' kih' lä-jëë- dsa-, na' lä- cha- jmi#. Hi- cha-ga'miih- wa' jmeen' kih' øøh' jne' hi- ma-dsoo' dsë' kih' Dio.

Ga'hii' Paa' juu' kih' dsa- chaa- Galacia

¹¹ Jëë- da' hnäh' ha- koh' sa- kaah' hwëh' he- ma-sün' miih- kyah' hnäh' kyaah' goon- hñiin-. ¹² Lä-jëë- dsa- hi- hnooh- ha- lä- jee' jay' llu' cha-në' dsa- kyaayh', hi- he' na- jäh' jmee- bii' uu# jmi-ngo' kyah' hnäh'. Sa- tih- dsëy' juu' he- ga-juu' Cristo dsoh' hma-cru-, jëeh' sa- hnøøy' jëëy' wii' kwaat- kih' he- ja-, he- ja- ba' ja- jmeey- lä-ja- kyah' hnäh'. ¹³ Dsa- he-, ma-ke- ga-wih' jmi-ngo' kiyh', ni- lä-ja- sa- høøy' ley. He- hnøøy' uu# jmi-ngo' kyah' hnäh' mah' jmääy' hñii' kaah', kih' he- ma-laah' hnäh' dsa- kyaay'. ¹⁴ Pero jnä', ni- miih- sa- jmään- hñiin- jøøh'. Kih' he- ga-juu' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän' dsoh' hma-cru-, he- ja- ba' na- jmee- chaan- llu'. Ta- la- kih' he- ga-juu' Jesús, he- ja- lä-jë- he- cha- hwa' la- ma-na-juu' ba' ja- kin+, hi- lä-ja- mo-so-

cha⁻ ga⁻ he⁻ hee[´] dsen⁺ kih⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. ¹⁵ Sa⁺ kye[´] ni⁺ miih⁻ cher[´]mah⁺ ga⁺wih[´] jmi⁻ngo⁺ jnän⁺ o cher[´]mah⁺ sa⁺ ga⁺wih[´]. He⁻ ma⁻laa⁺ jne[´] jaa⁻ hi⁻ hmee[´] hi⁻ ga⁻jmää⁺ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁻ kye[´] jnän⁺. ¹⁶ Lä⁺jë[´] hi⁻ høø⁺ juu⁺ la⁻, wa[´] hii[´] tii[´] kiyh[´] hi⁻ wa[´] lä⁻ñih[´] dsë[´] Dio kyaayh[´]. Hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh[´] kih[´] dsa⁻ Israel, hi⁻ laa⁺ kya⁺ Dio.

¹⁷ Na⁺ ta⁺ cha[´]ñë[´], sa⁺ wa[´] jmee[´] dsa⁻ jwih[´] kin⁺. Ha⁻ koh[´] gwih[´] sa⁺ kyen[´] he⁻ ga⁻kwa[´] dsa⁻ kin⁺ he⁻ la⁺ lii⁻ jmeen⁺ ko⁻jøh[´] kyaah[´] Jesús Dsa⁻jøøh[´] jnän⁺.

¹⁸ Øøhn[´], wa[´] mi⁻jää[´] Jesucristo Dsa⁻jøøh[´] jnän⁺ hnäh[´]. Wa[´] la⁺ lä⁻ja⁻.

Efesios

Juu' la- ga'sii' Paa' kih' øøh' jne' hi- chaa- Éfeso

¹ Jnã' Paa' na-hñaan' laan' apóstol kyaã' Jesucristo, lä' hyoh- dsë' Dio. Siin- kyaah' hnäh' hi- na-jngëe' hi- tääh' jwii- Éfeso, hi- mi-teh' ba' hnäh' kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo Jesús. ² Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täã' jnän' hi- ngiiin' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kyaah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' ti' kyaah' hnäh'.

Cha-miih- ga-mi-jää' Dio jne'

³ He- ba' che- lluu' Dio, Jmii- Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Ga-mi-jääy' jne' kyaah' lä-jë' he- kwa' Jmi-llë' Na-jngii' he- cha- gyuuh', lä-llu' he- ma-laä' jne' koo- kyaah' Cristo. ⁴ Jää' ja- ga-nøø' jmi-gyuuh', ga-lleeyh- jne' mah' lee' jne' koo- kyaah' Cristo. He- lä-ja- ma-na-jngëe' jne', sa- cha- na-hee' jne' ni- miih-. Hi- kih' he- hnäy' jne' cha-miih-, ⁵ he- ja- ga-jmäy' jne' kwaat- lä- ma' to-në', lee' jne' jooy' ta-la' kih' Jesucristo. Lä-ja- ga-lä-hnøøy' hi- ga-tih' dsëy' ka-läh'. ⁶ Mah' lä-ja- kwa' jne' ti'hmaah' kiyh', kih' he- llu' dsëy' cha-miih-. Jëeh', ja' kyaah' hih' ga-mi-jääy' jne', he- la' ga-hñah' ba' jne' ja-, ta-la' kih' Jooy' hi- hnäy' cha-miih-. ⁷ Hi- ta-la' kih' jooy', ga-laä' Dio jne' kyaah' he- ga-tuu- jma- kiyh'. Mah' lä-ja- ga-chey' dso'kye- jnän' ta-la' kih' he- llu' dsëy' cha-miih- kyaah' jne'. ⁸ He- ja- ga-jmeey' ga-lä-kyuuh- jne' cha-miih- hi- ga-kway' cha-miih- huusë- llu' jnän' ka-läh'. ⁹ Dio ga-mi-jnäã- jnän' lä-koo- ga-lä-hyoh- dsëy' jmeey' he- ma' na-hmäã'. Hi- ma-na-la' ba' huusë- kiyh' jää', lä-koo- lla- dsëy' jmeey'. ¹⁰ Lä-la- la' huusë- kiyh'. Wa-ra- ga-dsëe' jmi-, Dio ba' tooh' goo- Cristo lä-jë' go-te- he- cha- gyuuh' hwa', mah' lä-ja- hñii' bih' jmeey' hih'.

¹¹ Hi- lä-ja- ka-läh' hñah' jne' heen-, lä-llu' he- ma-laä' jne' koo- kyaah' Cristo. Jëeh' lä- ma' to-në', Dio ga-lleeh- jne' mah' lee' jne' dsa- kyaay', ja- ba' lä-koo- ma-na-la' huusë- kiyh'. Hi- ma-ra- he- dsa-la' ba' lä-jë- lä- hyoh- dsëy' hñiiy'. ¹² Lä-ja- kwa' dsa- ti'hmaah' kiyh', hi- jmeey' juuh- kiyh' lä-llu' he- ma-laä' jnääh' koo- kyaayh', jnääh' hi- laä' to-në' hi- kye- o-jøh- dsë- kih' Cristo. ¹³ Hi- lä-ja- hnäh' ka-läh', lä- ma' ga-nuuh- hnäh' ju'dsoo', ja- ba' ju'hmëe' he- lää' jne', ja- ba' lä-ja- ga-heeh' hnäh' kiyh'. Ma-ja- ga-laah' hnäh' lee' kyaah' Jmi-llë' Na-jngii' he- ga-bääh- Dio hñii' kwëeh' jne'. ¹⁴ He- ja- na- ga-hñah' jne' to-në' mah' lii- la' hwëh- hmooh' he- tëe' jne' heen-, wa-ra- ga-lloo' jmi- lää' go-te- lä-jëe' hi- laä' kyaã' Dio. He-ja- kwa' jne' ti'hmaah' kih' Dio, hi- he' ba' jøøh'.

Ga-ngii' Paa' kih' Dio mah' kway' be' kih' øøh' jne'

¹⁵ He-ja- lä- ma' ga-nuun' he- ga-heeh' hnäh' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- hnaah' hnäh' lä-jëe' hi- laä' kyaay', ¹⁶ sa- ma-tun' kwan- ti'hmaah' kih' Dio kwaat' kyaah' hnäh' jee' ngiin' kiyh'. ¹⁷ Ngiiin' kih' Dio, Jmii- Dsa-jøøh' jnän' Jesucristo, he' ba' hñii' Täã' hi- jøøh', jwii- jnih' wa' kwëeyh' ' hnäh' cha-ga-miih- huusë- llu' hi- wa' mi-jnäy' kyaah' hnäh' ha- lä- jee' lä-kyuuh- hnih' cha-ga-miih-. ¹⁸ Hi- ngiin' kih' Dio, wa- nä- huusë- kyaah' hnäh' mah' lä-ngëeh' hnäh' ha- lä- la' he- jøø' jne' kiyh' ha- jee' ga-tëeh' Dio

jne'. Hnoon' lä'ngëeh' hnäh' ha' koh' na'hñaa' sa' la' hee' hi' laa' kyaay'.
 19 Hi' hnoon' lä'ngëeh' hnäh' ha' koh' sa' cha' be' kih' Dio he' jøø' jnän' hi'
 ma'dsoo' dsë' kiyh'. Jëeh', be' ja', la' ja' ba' be' kiyh' 20 he' ga'mi'jiih' Cristo
 mah' ga'llaay' jwoo' ra' luu' kiyh' jee' gyay'. 21 Laay' jøøh' ga' lä'koh' ga' jñah'
 hi' tääh' gyuu' hi' jøøh' ga' kih' jee' lä'jëe' hi' hä' goo' miih' ta' jee' oo', wa'
 hi' cha' hi' hi' laa' ta'. Hi' kih' jee' lä'jëe', sa' chaa' hi' kye' jmi' lä'koh'
 jmi' kih' Cristo. Ja' ma'la' jmi' na' laay' jøøyh', lä' ma'laay' ja' ba' jøøyh'
 lä'kye' jmi' gyuu' he' na' ga' lä'jnä'. 22 Ga'lä'jë' ba' he' cha' ga'lla' Dio hu'
 tiy'. Hi' ga'llaay' Cristo mah' kay' né' kih' jee' lä'jëe' hi' na'jnää' gwah' kiyh'
 hi' lä'ja' kay' né' kih' jee' lä'jëe' he' ga' cha'. 23 Jee' lä'jëe' dsa' kyaay', laay'
 lä'koø' jmi'ngo' kiyh'. Kyaah' gwah' ma'na'hñaa' hñiiy' hi' kyaah' hñiiy'
 ka'läh' ma'na'hñaa' lä'jëe' he' ga' cha'.

2

Kih' he' llu' dsë' Dio he' ja' ba' ga'läay' jne'

1 Jää' ba' ma' na' juu' hnäh' kwaat' kih' dso'kye' he' ma' jmeeh' hnäh',
 2 hi' ma' tääh' hnäh' lä'koø' dsa' jmi'gyuu' ta'jmah'. Ma' jmeeh' hnäh' he'
 kih' jmi'lle' hlih' hi' jmää' hñii' jøøh' jee' lle'. Hi' he' na' kwa' be' kih' hi'
 chaah' kyaah' Dio. 3 Hi' ja' ba' lä'ja' ga'jmee' jnääh' jää', ma' jmee' jnääh'
 lä'jëe' he' ngii' jmi'ngo' kyaä' jnääh', hi' ma' tøøh' jnääh' lä'hyoh' dsë' jnääh'
 'hñaa' jnääh' hi' ma' tøøh' jnääh' lä'koø' ma' la' hu' dsë' kyaä' jnääh'. Hi'
 lä'koø' ya'nøø' jnääh' jmi'gyuu' la', ma' jøø' dso'jwi' kyaä' jnääh', ja' ba'
 lä'koø' la' kih' lä'jëe' dsa' jmi'gyuu'. 4 Peer' ga'lä'hnää' Dio jne' cha' miih',
 hi' lä'ja' ga'lä'nih' dsëy' jne' ka'läh'. 5 Hi' ma'ke' ma' tøøh' jne' na'juu'
 jne' kyaah' dso'kye', pero Dio ga'jmee' chaa' jne' ko'jøh' kyaah' Cristo.
 Kih' he' llu' dsë' Dio, he' ja' ba' ma'na'laa' jne'. 6 Hi' ga'mi'jiih' Dio jne'
 ko'jøh' kyaah' Cristo Jesús hi' ga'llaay' jne' ko'jøh' kyaayh' gyuu'. 7 Lä'ja'
 ga'jmee' Dio mah' mi'jnääy' jmi'gyuu' he' na' ga' lä'jnä', ha' koh' sa' llu'
 dsëy' kyaah' jne', jëeh' cha' miih' ma'kwëeyh' jne' ko'jøh' kyaah' Cristo Jesús.
 8 La' ga'hñah' ba' jne' kih' Dio he' ma'na'laa' jne' ta'la' kih' he' ma'dsoo'
 dsë' jne' kih' Jesús. Hi' ja' he' gwa' jnän' hñaan' he' ma'dsoo' dsë' jne'. He'
 la' ga'kwa' ba' Dio ja'. 9 Hi' he' ma'na'laa' jne', ja' kih' he' ma'jmee' jne' he'
 llu'. Heh' lä'ja' ni' jaa' sa' le' jmää' hñii' jøøh'. 10 Lä'llu' he' ma'laa' jne' koø'
 kyaah' Cristo Jesús, Dio ga'jmääy' jne' lä'koø' jaa' hi' hmëe' mah' jmee' jne'
 lä'jëe' ta' he' ma'na' jää' jnän'.

11 Mi'dsooh' hoh' hnäh' ha' lä' ma'la'kyah' hnäh' jää', sa' laah' hnäh' dsa'
 judiu. He'ja' dsa' judiu ga'mi'cheey' hnäh': "Dsa' hi' sa' ga'wëh'." Hi'
 judiu ga'mi'cheey' hñiiy': "Dsa' hi' ga'wih' jmi'ngo' kih'." He' ja' jmeey'
 në' jmi'ngo' kih' dsa'ñuu' (mah' laay' lii' he' jmeey' he' kih' Dio). 12 Jää',
 sa' ma'laah' hnäh' kyaah' Cristo, sa' ma'laah' hnäh' dsa'goo' Israel, ni' sa'
 ma'la'kyah' hnäh' hmooh' he' ga'bääh' Dio hñii' kyaah' dsa' he', sa' ma'
 chaa' hnäh' kyaah' o'jøh' dsë' jmi'gyuu' la', hi' ma'na'hëe' ba' hnäh' kih'
 Dio. 13 Pero na' he' kyaah' hnäh' Cristo Jesús, mo'so' tääh' hnäh' uu' kih'
 Dio lä'koø' ma' tääh' hnäh' jää'. Lä'koø' he' tääh' hnäh' jäh' ba', lä'llu' he'
 ga'tuu' jma' Cristo dsoh' hma' cru'.

14 Hñii' ba' Cristo ga'jmee' hi' ti' jnän' kyaah' dsa'kyaahn'. Ga'jmääy' koø'
 ba'jee' lä'to' nää' dsa'. Ga'jmeey' ta'koø' he' ma'na'hääyh' dsa'kyaayh' he'

la' lä' koo' na' hyah' he' ma' jmeē' jwäh' kiyh'. ¹⁵ Lä' ma' ga' juu' jmi' ngo' kih' Cristo, ga' mi' laay' ley kih' Moisé hi' lä' jē' nah' he' ma' jmeē' bi' ma' hoo' dsa' gooy'. Lä' ja' ga' jmäy' jaa' dsa' hmēē' kyaah' lä' to' nää' dsa' hi' ma' tääh' jää'. Ga' laay' koo' nää' dsa' kyaayh' hñiiy'. Lä' ja' ba' ga' jmeey', ga' hii' ti' kih' dsa'. ¹⁶ Ga' jih' juu' he' la' jnän' kyaah' Dio, hi' lä' ja' ga' jmäy' koo' nää' ba' hi' ma' laa' to' nää'. Ma' ga' juuy' dsoh' hma' cru', ga' dsa' he' ma' cha' hñii'. ¹⁷ Ja' Cristo kway' ju' hmēē' kyah' hnäh' hi' tääh' uu', jäh' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh' hi' lä' ja' ka' läh' kyaa' jnääh' hi' tääh' jäh'. ¹⁸ Kyaah' Cristo, lä' to' nää' jne' ma' cha' jwē' jnän' he' ya' jäh' jne' jee' gya' Täa' jnän' ta' la' kih' ja' ba' Jmi' lle' Na' jngii'.

¹⁹ He' ja' mo' so' laah' hnäh' lä' koo' dsa' hi' chaq' uu', ni' mo' so' laah' hnäh' lä' koo' dsa' hi' tääh' hwa' kih' jñah'. Ma' laah' hnäh' dsa' goo' hi' na' jngēē' kyaa' Dio, hi' ma' laah' hnäh' koo' kyaah' øøh' jne' hi' ma' tääh' kyaah' Dio. ²⁰ Laah' hnäh' lä' koo' mi' kuu' he' ngoo' soo' né' ma' ti' na' hyah' he' ga' chih' apóstole kyaah' hi' ma' ngēē' juu' kih' Dio. Hi' hñii' Jesucristo laa' lä' koo' to' né' mi' kuu' he' kye' kih' ti' na' hyah' ja'. ²¹ Kyaah' Cristo na' ku' na' chah' jne', laa' jne' lä' koo' hne' he' ngoo' ga' hñaa' lä' jih' tē' koo' gwah' na' jngii' ta' la' kih' Dsa' jøøh' jnän'. ²² Hi' hnäh' ka' läh', na' ku' na' chah' hnäh' kyaayh', lä' ja' laah' hnäh' lä' koo' hne' jee' gya' Dio ta' la' kih' Jmi' lle' kiyh'.

3

Paa' ba' na' hñaa' kway' ju' hmēē' kih' hi' sa' laa' judiu

¹ Kih' he' ja', jnä' Paa' hään' neh' ñe' kwaat' kih' Cristo Jesús lä' llu' he' ga' kwan' juu' kiyh' kyah' hnäh' hi' sa' laa' judiu. ² Ma' ñeh' ba' hnäh' laan', ha' lä' la' ta' he' hä' goon'. He' llu' dsē' Dio kyaah' jnä', he' ja' ga' hñaa' jnä' mah' kwan' juu' kiyh' kyah' hnäh'. ³ Ga' mi' jnäy' kin' juu' kiyh', he' ma' na' hmää' jää', ja' ba' lä' koo' juu' he' ma' siin' miih' kyah' hnäh'. ⁴ Wa' ra' ga' heh' hnäh' juu' la', lä' ngēēh' hnäh' kwee' lä' koh' ga' lä' ngēēn' kih' Cristo he' ma' na' hmää' jää'. ⁵ Sa' ga' mi' jnäa' Dio juu' la' kih' hi' ma' tääh' llo' joo', pero na' ga' mi' jnäy' kyaah' Jmi' lle' kiyh' mah' lä' ngēē' lä' jēē' apóstole kyaay' kyaah' lä' jēē' hi' ngēē' juu' kiyh'. ⁶ He' la' na' juu' he' ma' na' hmää': Ta' la' kih' ju' hmēē' kih' Cristo, hi' sa' laa' judiu leq' koo' nää' ba' kyaah' hi' laa' judiu. Ko' jøh' ba' hyooh' he' kwa' Dio, hi' ko' jøh' ba' tēy' he' ga' bääh' Dio hñii' kwa' ta' la' kih' Cristo.

⁷ Kih' he' llu' dsē' Dio, he' la' ga' hyoh' ba' jnä' be' kiyh' he' na' hñaan' jmeen' ta' kwan' juu' la'. ⁸ Ma' ke' mäh' ga' jnä' kih' jee' lä' jēē' dsa' hi' laa' kyaa' Dio, he' la' ga' kwa' ba' Dio ta' la' he' kwan' ju' hmēē' kih' hi' sa' laa' judiu, jwii' jnih', cha' miih' mi' jää' Dio jne' ta' la' kih' Cristo. Ni' sa' lä' kēh' jne' jmi' lä' ngēē' jne' ha' koh' mi' jää' jne'. ⁹ Jēē' go' te' jwii' lä' jēē' dsa', ha' lä' la' he' mi' jää' Dio jne', jēēh' lä' jih' ma' ga' nøø' jmi' gyuu' sa' ma' kyuu' dsa' ha' lä' la' huu' dsē' kih' Dio, hi' ga' jmeey' ga' lä' jēē' he' cha'. ¹⁰ Lä' koo' jmeey' Dio jmi' na', he' kyah' jay' jne' hi' laa' gwah' kiyh', lä' jwē' ja' mi' jnäy' kih' lä' jēē' hi' hä' goo' ta' gyuu' jmi' gyuu' ha' koh' huu' dsē' llu' sa' cha' kiyh'. ¹¹ Jmeey' ja' ba' lä' koh' ga' lla' dsēy' jmeey' lä' ma' to' né' ta' la' kih' Cristo Jesús Dsa' jøøh' jnän'. ¹² He' ma' laa' jne' koo' kyaah' Jesús, hi' he' ma' dsoo' dsē' jne' kiyh', he' ja' ma' cha' jwē' jnän' he' ya' jäh' jne' kih'

Dio, jëeh' ma' cha' ba' o' jòh' dsë' jnän' kyaayh'. ¹³ He' ja' jwëëhn' hnäh', ta' jeh' hoh' hnäh' kih' he' jëën' wii' lä' llu' he' kwan' juu' kiyh'. He' llu' kyah' hnäh' ba' na'.

¹⁴ He' ja' juuhn' jnën' cha' në' Täa' kyaa' Jesucristo Dsa' jòh' jnän', mah' chuun' kyaayh'. ¹⁵ Kih' hi' he' na', na' jnäa' lä' jëë' hi' tääh' gyuu' lä' kye' hi' tääh' hwa' la'. ¹⁶ Jih' koh' sa' lla' he' cha' ya' jwi' kih' Dio he' kwëëyh' jne', he' ja' ngiin' kiyh' kyah' hnäh', wa' kway' be' kih' jmi' lle' kyah' hnäh' kyaah' Jmi' lle' Na' jngii' kiyh'. ¹⁷ Hi' ngiin' kih' Dio kyah' hnäh', wa' hää' täa' Cristo neh' tuh' hoh' hnäh' kyaah' he' dsoo' hoh' hnäh'. Hi' lä' kaa' tuh' hoh' hnäh' kye' hnäh' ya' jøø' he' hnäy' hnäh'. ¹⁸ Mah' lä' ngëëh' hnäh' kyaah' lä' jëë' øøh' jne' ha' lä' cha' miuh' hnäa' Cristo jne'. Ma' ra' ju' dsoo' jwahn', ja' kyaah' hih' hnäy' jne'. ¹⁹ Sa' lä' këh' jne' jmi' lä' ngëë' jne' ha' koh' sa' hnäy' jne' pero ngiin' kih' Dio kyah' hnäh' mah' lä' ngëëh' hnäh' cha' ga' miuh', mah' lä' ja' wa' cha' kyah' hnäh' lä' jë' go' te' he' kwa' Dio.

²⁰ Ti' hmaah' Dio hi' lih' jmee' lä' jë' go' te'. Hi' cha' ga' miuh' jmeey' lä' koh' ga' he' ngii' jne' kiyh'. Ni' sa' lloo' huu' dsë' jnän' ha' koh' be' sa' kway' jnän'. ²¹ Lä' ja' wa' la' juuh' kiyh' ga' lä' jë' joh' jmi' cha', ta' la' kih' gwah' hi' ta' la' kih' Cristo Jesús. Wa' la' lä' ja'.

4

Jmi' lle' Na' jngii' jmee' he' laa' jne' koo' ba' jee' lä' jëë'

¹ Jnä' hään' neh' ñe' kwaat' kih' Dsa' jòh' jnän', he' ja' chuun' kyaah' hnäh', go' taah' hnäh' kwee' lä' koo' lle' kih' jmeeh' hnäh', na' he' ma' tëeh' Dio hnäh' mah' leeh' hnäh' kyaay'. ² Ta' jmää' hnäh' hñaah' kaah', jmee' hnäh' hwaah' ba'. Jmee' hnäh' jòh' hoh' hi' hnøø' kwëëh' hoh' hnäh' kyaah' dsa' kyaah' hnäh' lä' llu' he' hnaah' hnih'. ³ Kwa' hnäh' be' wa' la' koo' nëë' ba' huu' dsë' kyah' hnäh' lä' jëë' hnäh', kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii', hi' ta' la' kih' he' ma' hii' ti' kyah' hnäh'. ⁴ Koo' ba' laa' jne' lä' jëë' jne' kih' Dio, koo' ba' Jmi' lle' Na' jngii', hi' ja' ba' lä' ja' ga' tëeh' Dio jne' mah' lä' cha' koo' ba' o' jòh' dsë' jnän'. ⁵ Jaa' ba' Dsa' jòh' jnän', koo' ba' he' dsoo' dsë' jne', koo' ba' he' saa' jne' jmi', ⁶ jaa' ba' Dio chaa', hi' laa' Täa' kyaa' lä' jëë'. Hi' he' na' kye' në' kih' jee' lä' jëë', hi' he' hi' kyah' ja' lä' jëë' dsa', hi' hääy' jee' kih' lä' jëë'.

⁷ Lä' jaa' lä' jaa' jne' ma' hñah' jne' he' la' ga' kwa' Cristo, lä' hyoh' dsëy' hñiiy'. ⁸ He' ja' cha' jee' na' sii' juu' kih' Dio he' jäh' lä' la':

Lä' ma' ga' sayh' ta' gyuu', ga' tëëy' lä' jëë' hi' ga' lëëyh' jee' hñii', mah' dsa' kyaay' ga' kwëëyh' he' cha' kiyh'.

⁹ Heh' he' ga' sah' Cristo ta' gyuu', he' ja' hnøø' jäh', jää' ga' ga' jñaa'y' ta' hwa' ga' miuh' kih' hwa' la'. ¹⁰ Hi' ga' jñaa' he', he' ba' hi' he' ga' sah' ta' gyuu' lä' ga' tih' jee' ga' dsa' go' te' mah' leey' jòh' kih' lä' jë' ba'. ¹¹ Hi' he' ga' kwa' ta' kih' dsa' kyaay'. Ga' hñaa'y' ko' llaa' dsa' mah' leey' apóstole, hi' ko' llaa' ga' hñaa'y' ngëë' juu' kiyh', hi' ko' llaa' ga' hñaa'y' mah' dsa' nääy' jee' jyoh' dsa' kay' ju' hmëë'. Hi' ko' llaa' ga' hñaa'y' hi' hää' dsa' kyaay' hi' leey' ta' jwoh'. ¹² Ga' tooyh' gooy' ta' ja' mah' mi' tëëy' dsa' kyaay' Dio ha' lä' jmeey' ta' he' kih' dsa' kyaayh'. Lä' jwë' ja' ga' nää' bih' ta' cha' në' lä' jëë' hi' laa' kyaay' Cristo, ¹³ lä' jiih' lloo' jmi' le' koo' ba' huu' dsë' kih' jee' lä' jëë'

jne' hi- ma-dsoo' dsē' kiyh'. Ma'ja- ga-lā-kyuu+ jne' ha-lā- laa' Joo' Dio. Ja-ga- na-lee' jne' lā-koq- jaa- dsa- ma-jøøh' lā-koh' laa' hñii' Cristo.

14 Lā-ja- mo-so- lee' jne' lā-koq- jaa- chih- hi- sa- kwa- ta- mi-gaay- kyaah' wa-he- cha- he- juu' he- nuuy-. Goo- la- jnān- dsa- nāā- dsa- hi- lih- mi-gaa- jne' taayh- jne' jwē' hliih', kih' he- kyuyh- cha-miih- may-. 15 Lla- he- ja-, hnøø' dsa-tooh' jne' kyaah' ju'dsoo' jmah' ba- hi- hnāā- jne' øøh' jne'. Lā-ja- ba- dsa-nøø' jne- ta- cha-nē- kyaah' lā-jē- he- jmee- jne' lā-jiih' lee' jne' lā-koq- laa' hñii' Cristo, hi- kye- nē- jnān-. 16 Lā-jēē- jne' na- ku- na- chah' jne' kyaah' Cristo kih' he- laa' jne' koq- ba' kyaayh'. Hi- ngoo' ba- lā-ja-, kwa- jne' be' kih' lā-jaa- lā-jaa- øøh' jne' lā-koh' la' ta- he- ma-hñah- jne' jmeen'. Lā-ja-, ga-lā-jēē- jne' tēē' jne' be' mah' dsa-nøø' jne- ta- cha-nē- kyaah' he- hnāā- jne' øøhn'.

Ta-la' kih' Cristo ma-laqa' jne' lā-koq- jaa- hi- hmēē' ba'

17 He-ja- jwēēhn- hnāh' juu' la- hi- kih' he- kyaahn' Cristo, jmee- bii' jwahn-. Mo-to- jmee- hnāh' lā-koq- tāāh' lā-jēē- hi- sa- ma-heēh- kih' Dio. Sa- jmāā- ni- miih- lā-koq- la- hūū- dsē- kiyh'. 18 Lā-koh' he- na- jlē- hūū- dsē- kiyh', uu' go-te- ba- tāāyh' kih' Dio. Hweh- dsēy' he- ja- sa- ngēēy' ni- koq- ni- jyoh-. 19 Sa- liiyh- he- jmeey' he- ja- ga- ngēēy' hñiiy' jmeey' lā-jē- he- ngii- jmi- ngo' kiyh', lā-jiih' heē' dsēy' jmeey' he- ga- jyoh' he- hliih' cha- ga- miih-. 20 Pero sa- ga-lā-tēēh- hnāh' lā- na- kih' Cristo. 21 Ūa' ma- nuuh- ba' hnāh' ha- lā- juu' he- ga- kway'? Ma- lā-tēēh- ba' hnāh' lā-koq- la- ju'dsoo' kih' Jesús. 22 Hnøø' tuh' hnāh' jwē' hliih' jee' ma- tāāh' hnāh' jāā'. He- heē- jne' ba' jwē' ja-, mi-gaa' jne' kyaah' lā-jē- he- heē' dsē- jne'. 23 Hi- hnøø' lā-sii' hūū- dsē- kyah' hnāh', wa' la' koq- ba' hūū- dsē- he- hmēē' go-te-. 24 Hnøø' lā-sēēh' hnāh' go-te-, wa' laah' hnāh' lā-koq- jaa- hi- hmēē' ba' lā-koq- laa' hñii' Dio. Lā-ja- hnøø' lluyh' hnāh' hi- na- jngēēh' hnāh' lā- hnøø' kih' ju'dsoo'.

25 He-ja- jwahn-, sa- wa' ta- juuyh' hnāh', hlēēh' hnāh' øøh' hnāh' kyaah' ju'dsoo' ba'. Jēēh' ma-laqa' jne' jaa- ba- jee' lā-jēē- jne'.

26 Wa-ra- ga-lā-llee' hnāh', ta- kwa- hnāh' jwē' le' juuh-. Mi-llaqa' hnāh' juu' na-, na' sa- ga- ma-dsaā' jmiū'. 27 Lā-ja- ta- kwa- hnāh' jwē' kaah' hi- sa- lluy' hnāh'.

28 Hi- hii- kih' dsa-, mo-so- wa' jmeey' gyih'. Hnøø' jmeey' ta- lā-lle' kiyh' mah' lā-cha- kiyh' he- kyaah' jmeey' be' kih' hi- lla-kyaa'.

29 Ta- wa- hwēē- hoo' hnāh' juu' he- toh- wii'. Lla' hnāh' juu' he- kwa- be' kih' dsa- ba', mah' ja- tøh' llu' kih' lā-jēē- hi- nuu-. 30 Ta- jmee- hnāh' meeh- dsē' Jmi- lle' Na- jngii' kih' Dio. Jēēh' hi- he- na- ga- jmeey' lee' hnāh' mah' lā-ja- lāāh' hnāh' wa- ra- ga- lloo' jmiū'.

31 Che' lā-jē- he- hā- tuh- hoh' hnāh', he- llee' hnāh', he- ya- jēē' hoh' hnāh', he- tooh' hnāh' miih', he- hlēēh' hnāh' wii' kih' dsa-, he- hñaa- hoh' hnāh' kyaah' dsa-. 32 Jmee' hnāh' llu' hoh' hnāh', wa' lā- nūh' hoh' hnāh', kii' hnāh' hoh' kyaah' dsa- kyaah' hnāh', ja- ba- lā-koq- ga- koq' Dio dsē' kyaah' jne- ta- la- kih' Cristo.

5

Lā-jēē- hi- tāāh' jee' jnā' wa- je-, mo-so- cha- he- kih' dsa- taayh' jee' na- hoo-

1 Ja- jmeeh- hnāh' ja- ba- lā-koq- jmee- hñii' Dio, lā-llu' he- laah' hnāh' joooy' hi- hnāy' cha-miih-. 2 Go-taah' hnāh' hnaah- hnāh' dsa-, ja- ba- lā-koq-

hnää' Cristo jne', hi- ga-ngëëh' hñii' ga'juu' kwaat- jnän'. He- ga-kwaay' hñiiy' ja-, la'lä-koq- he- ga-kwëëyh' Dio jmi- mi-jwi- he- ga'tih' dsëy'.

³Dsa-më' dsa-nñuuh-, ta' kaah' hnäh' wa' hi- cha- hi-. Ni' ta' jmee- hnäh' he- ga'jyoh' he- hee' hoh' hnäh', ni' sa' wa' hnooh' hnäh' leh' hnäh' lä-jë' he- ga' cha-. Jëeh' hi- na-jngëë' kyaä' Dio sa' lle' kih' jmee' lä-ja-. ⁴Ni' ta' hlëeh' hnäh' juu' hñih', ni' ta' hlëeh' hnäh' wa' la' cha-la', ni' ta' jmee- hnäh' lëë' he- sa' jmaa' ta'. Jëeh', lä-jë' he- na- sa' soq- jnän'. Hnøø' kwa' jne' ti'hmaah' kih' Dio ba'. ⁵Ma- ñeh' ba' hnäh' sa' heh' ni' jaa- dsa- jee' gya' Cristo kyaah' Dio hi- kaah' wa' hi- cha- hi-, hi- jmee- he- ga'jyoh' he- hee' dsëy', ni' hi- hnøø' lih' lä-jë' he- ga' cha-, jëeh' lä-koq- he- ja- ba' laa' dio kyaay' he- jmeey- lä-ja-. ⁶Ta' kwa- hnäh' jwë' mi-gaa- dsa- hnäh' kyaah' lä-jë' juu' he- sa' jmaa' ta'. Kih' he- hñih' na- gwa' ya-jëë' dsë' Dio kyaah' hi- chaah-. ⁷He- ja- ta' jmee- hnäh' ko-joh' kyaah' hi- jmee- lä-ja-.

⁸Jää' ma' tääh' hnäh' jee' na-hoo-, pero na' ma-tääh' hnäh' jee' jnä' wa'je- kih' Dsa-jøøh' jnän'. He-ja- hnøø' go'taah' hnäh' lä'lle' kih' hi- na-jnää' kih' wa'je-. ⁹Jëeh', he- tøøh' jne' lä' jøø' jmi- lle' Na-jngii', he- ja- na- jmee- llu' dsë- jne', jmee' he- dsa'tooh' kwee- hi- jmee- hlëeh' jne' ju'dsoo' jmah'. ¹⁰Hnøø' jmeeh' hnäh' lä-jë' he- tih' dsë' Dsa-jøøh' jnän'. ¹¹Ta' jmee- hnäh' lä- jmee- hi- tääh' jee' na-hoo-. Ni' miuh- sa' jmaa' lä-jë' he- jmeey- ja-. Hnøø' mi-jnääh' hnäh' kiyh', kih' he- tääh' jwë' hñih'. ¹²Jëeh' la' o-hih- lä-jë' he- jmee- dsa- jee' na-hmää, lä-jiih' gwa' lä-heeh' jne' hlëeh' lä-koh' jmeey-. ¹³Lä-jë' he- dsa-lä-jnä' kyaah' wa'je-, jee' ja- dsa-jñih'. Jëeh' wa'je- mi-jnää' lä-jë-. ¹⁴He-ja- ga-jäh' lä-la-:

Hne- hi- na-gwii-, ñe' hñaa'h.

Chaah' hñaa'h' jee' kih' hi- na-juu',

Cristo choo' wa'je- kyah'.

¹⁵Leeh' hnäh', ha- lä- jmeeh- hnäh'. Ta' wa' taah- hnäh'. Hnøø' go'taah' hnäh' kyaah' cha-miuh- huu'dsë- llu' ba'. ¹⁶Kye- da' hnäh' kwaat-, na' lä-cha- jmi-. Jëeh', lä-jë' jmi' ba' cha- he- hñih'. ¹⁷Ta' wa' taah- hnäh', hnøø' lä-ngëëh' hnäh' ha- lä- hnøø' Dsa-jøøh' jnän'. ¹⁸Ta' mi-hee' hnäh' hñaa'h' kyaah' jmi' mi-jëh' ma-ää-. He- jää- jne' jmeen' wa' he- cha- he- ba' ja-. Wa' na' kah' tuh' hoh' hnäh' kyaah' jmi- lle' Na-jngii' ba'. ¹⁹Ja- hlëeh' hnäh' dsa-kyaah' hnäh' kyaah' salmo, kyaah' su' kih' Dio, kyaah' lä-jë' su' he- kwa' jmi- lle'. Ja- häh- hnäh' kih' Dsa-jøøh' jnän' hi- ja- kwah- hnäh' ti'hmaah' kiyh' lä-kaa- tuh' hoh' hnäh'. ²⁰Lä-jë' jiih-, kih' lä-jë' ba', ja- kwah- hnäh' ti'hmaah' kih' Dio hi- laa' Tää' jnän', ta' la' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

Jmee' bi' jmee' jne' he' kih' dsa'

²¹Ja- jmeeh- hnäh' he' kih' dsa-kyaah' hnäh' lä-llu' he- gah- hnäh' Dio.

²²Hnäh' dsa-më' hi- chaa- dsa-nñuuh- kyaä', ja- jmeeh- hnäh' he' kih' dsa-nñuuh- kyaah' hnäh', lä-koq- jmeeh- hnäh' kih' Dsa-jøøh' jnän'. ²³Jëeh', dsa-nñuuh- ba' kye- në' kih' dsa-më' kyaä', ja-ba' lä-koq- kye- Cristo në' kih' dsa- kyaay' hi- ga-lääy', hi- laa' kwaat- gwah' kiyh'. ²⁴He-ja-, ja- ba' lä-koq- ga-tëë' gwah' jmeey' he' kih' Cristo, ja- ba' lä-ja- ka-läh', ga-tëë' jmee' dsa-më' he' kih' dsa-nñuuh- kyaä'.

²⁵Hnäh' dsa-nñuuh- hi- chaa- dsa-më' kyaä', ja- jmeeh- hnäh' hñaa'h' hnäh' dsa-më' kyaah' hnäh', ja-ba' lä-koq- hnää' Cristo gwah' kih', lä-jiih'

gaⁿgēey⁴ hñiiy⁴ gaⁿjuuy⁴ kwaat⁴ kih⁴ gwah⁴. 26 Lāⁿjwē⁴ jaⁿ gaⁿjā⁴ naⁿjngü⁴ gwah⁴, gaⁿgyiy⁴ heⁿ maⁿ soh⁴ kyaah⁴ jmi⁴ hi⁴ kyaah⁴ juu⁴ kih⁴ Dio. 27 Mah⁴ waⁿra⁴ gaⁿlloo⁴ jmi⁴ jaⁿ, kih⁴ hñii⁴ bih⁴ mi⁴jnäy⁴ gwah⁴ heⁿ la⁴ naⁿhñaa⁴, heⁿ sa⁴ soh⁴, ni⁴ sa⁴ jnä⁴ ma⁴ gyuh⁴, ni⁴ he⁴ ga⁴jyoh⁴ he⁴ la⁴ lä⁴ja⁴. Naⁿjngü⁴ go⁴te⁴ ba⁴ gwah⁴ ja⁴, mo⁴so⁴ cha⁴ ga⁴dso⁴kye⁴ kih⁴. 28 Ja⁴ba⁴ lä⁴ja⁴ dsa⁴ñuuh⁴ hi⁴ chaa⁴ dsa⁴mē⁴ kyaa⁴, jmee⁴ bii⁴ lä⁴hnäy⁴ mēy⁴, ja⁴ba⁴ lä⁴koo⁴ hnäy⁴ hñiiy⁴. He⁴ hnäy⁴ mēy⁴, he⁴ hnäy⁴ hñii⁴ bih⁴ ja⁴. 29 Sa⁴ chaa⁴ ni⁴ jaa⁴ hi⁴ sa⁴ hnää⁴ hñii⁴, lä⁴jēē⁴ ba⁴ hää⁴ hñii⁴. Hi⁴ ja⁴ba⁴ lä⁴ja⁴ hoo⁴ Cristo gwah⁴ kih⁴. 30 Jēēh⁴ na⁴ku⁴ na⁴chah⁴ jne⁴ kyaayh⁴, laa⁴ jne⁴ lä⁴koo⁴ jmi⁴ngo⁴ kiyh⁴, lä⁴llu⁴ he⁴ ma⁴laa⁴ jne⁴ koo⁴ ba⁴ kyaayh⁴. 31 Kih⁴ he⁴ja⁴ ba⁴ bee⁴ dsa⁴ñuuh⁴ cho⁴jmiiy⁴ mah⁴ dsa⁴gyay⁴ kyaah⁴ mēy⁴, leey⁴ jaa⁴ ba⁴ jee⁴ lä⁴uuy⁴. 32 Juuh⁴ la⁴ juu⁴ he⁴ na⁴hmää⁴ la⁴. Però ja⁴ he⁴ hlēēhn⁴ kih⁴ dsa⁴ jmi⁴gyuu⁴, he⁴ hlēēhn⁴ kih⁴ Cristo kyaah⁴ gwah⁴ kiyh⁴ ba⁴. 33 He⁴ja⁴ jwahn⁴, jmee⁴ bii⁴ kih⁴ lä⁴jaa⁴ lä⁴jaa⁴ dsa⁴ñuuh⁴ lä⁴hnäy⁴ dsa⁴mē⁴ kyaay⁴ hi⁴ lä⁴ja⁴ dsa⁴mē⁴ hi⁴ chaa⁴ dsa⁴ñuuh⁴ kyaa⁴, hnø⁴ jmeey⁴ he⁴ kih⁴ dsa⁴ñuuh⁴ kyaay⁴.

6

1 Hnäh⁴ hi⁴ laa⁴ chih⁴, wa⁴ nuuh⁴ hnäh⁴ kih⁴ maa⁴ kyaah⁴ tää⁴ kyaah⁴. Lä⁴ja⁴ ba⁴ sooh⁴ kyah⁴ hnäh⁴, hi⁴ laa⁴ kyaa⁴ Dsa⁴jōøh⁴ jnän⁴. 2 He⁴ la⁴ to⁴nē⁴ mada⁴ he⁴ ja⁴ ko⁴jōh⁴ kyaah⁴ he⁴ la⁴ kwa⁴ Dio kih⁴ hi⁴ mi⁴te⁴: “Wa⁴ nuuh⁴ kih⁴ maa⁴ kyaah⁴ tää⁴ kyaah⁴, 3 mah⁴ chaa⁴ hne⁴ llu⁴ hi⁴ lä⁴ ma⁴ngoo⁴ ja⁴ba⁴ chaa⁴ jmi⁴gyuu⁴ la⁴.”

4 Hnäh⁴ hi⁴ chaa⁴ joo⁴, ta⁴ ta⁴ ta⁴ haah⁴ hnäh⁴ gyuu⁴ kyaah⁴ gaⁿgēē⁴ jwēē⁴, ha⁴ ga⁴ che⁴ ga⁴ya⁴ jēē⁴ dsēy⁴. Jee⁴ dsa⁴kwaay⁴, hnø⁴ kwēēh⁴ hnäh⁴ nuuh⁴ lä⁴lle⁴ kih⁴ mah⁴ lä⁴tēēy⁴ jmeey⁴ lä⁴ hnø⁴ Dsa⁴jōøh⁴ jnän⁴.

5 Hih⁴ hnäh⁴ hi⁴ jmee⁴ ta⁴ kih⁴ dsa⁴, ja⁴ jmee⁴ hnäh⁴ he⁴ kih⁴ dsa⁴juu⁴ ta⁴. Ta⁴ jmee⁴ hnäh⁴ chaa⁴ hnäh⁴ kyaayh⁴, ni⁴ ta⁴ mi⁴gaa⁴ hnih⁴, hnø⁴ gah⁴ hnih⁴ ba⁴. Jmee⁴ hnäh⁴ kwaat⁴ lä⁴koo⁴ he⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴ ta⁴ kih⁴ Cristo. 6 Lä⁴kaa⁴ tuh⁴ hoh⁴ hnäh⁴ jmee⁴ hnäh⁴ he⁴ kih⁴ dsa⁴juu⁴ ta⁴ lä⁴koo⁴ hnø⁴ Dio. Hi⁴ ja⁴ ma⁴la⁴ ta⁴ko⁴jih⁴ tääy⁴ jēēy⁴, lä⁴koo⁴ jmee⁴ hi⁴ hnø⁴ jā⁴ llu⁴ kyaah⁴ dsa⁴. Jmee⁴ da⁴ hnäh⁴ huusdse⁴, la⁴ lä⁴koo⁴ he⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴ ta⁴ kih⁴ Cristo ba⁴. 7 Kyaah⁴ koo⁴ nēē⁴ ba⁴ huusdse⁴ jmee⁴ hnäh⁴ ta⁴ kiyh⁴, lä⁴koo⁴ he⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴ ta⁴ kih⁴ Dsa⁴jōøh⁴ jnän⁴, ja⁴ kih⁴ dsa⁴ jmi⁴gyuu⁴. 8 Jēēh⁴ ñeh⁴ ba⁴ hnäh⁴, mi⁴hmaah⁴ ba⁴ Dio kih⁴ lä⁴jēē⁴ dsa⁴ ha⁴ koh⁴ te⁴ ta⁴ llu⁴ he⁴ ma⁴jmeey⁴. Sa⁴ cha⁴ he⁴ jmee⁴ che⁴ jmeey⁴ ta⁴ kih⁴ dsa⁴ o che⁴ la⁴ ta⁴ kih⁴ hñiiy⁴.

9 Ja⁴ba⁴ lä⁴ja⁴ jmee⁴ hnäh⁴ kyaah⁴ hi⁴ jmee⁴ ta⁴ kyah⁴ hnäh⁴. Ta⁴ ta⁴ ta⁴ haah⁴ hnih⁴. Ñeh⁴ ba⁴ hnäh⁴, he⁴ ba⁴ hi⁴ gya⁴ gyuu⁴ laa⁴ juu⁴ hi⁴ jmee⁴ ta⁴ kyah⁴ hnäh⁴ hi⁴ laay⁴ juu⁴ hnäh⁴ ka⁴läh⁴. Jēēh⁴, koo⁴ ba⁴ laa⁴ dsa⁴ cha⁴nēy⁴.

Cha⁴ba⁴he⁴kyaah⁴teēn⁴kyaah⁴hi⁴sa⁴llu⁴

10 Ta⁴jyoh⁴ ko⁴taa⁴, jwēēhn⁴ hnäh⁴ øøhn⁴, kwa⁴ hnäh⁴ be⁴ kih⁴ he⁴ ma⁴laah⁴ hnäh⁴ koo⁴ kyaah⁴ Cristo. Jēēh⁴ cha⁴miih⁴ be⁴ cha⁴ kiyh⁴. 11 Jmää⁴h⁴ hnäh⁴ ta⁴ lä⁴jē⁴ he⁴ kwa⁴ Dio he⁴ kyaah⁴ lääh⁴ hnäh⁴ hñaa⁴. Lä⁴ja⁴ ba⁴ tääh⁴ hnäh⁴ teēh⁴ kyaah⁴ lä⁴jē⁴ may⁴ kih⁴ hi⁴ sa⁴llu⁴. 12 Sa⁴ la⁴ juu⁴ teē⁴ jne⁴ kyaah⁴ dsa⁴ jmi⁴gyuu⁴, la⁴ juu⁴ kyaah⁴ lä⁴jē⁴ jmi⁴lle⁴ hliih⁴ hi⁴ kye⁴ na⁴ku⁴ na⁴ngii⁴ ta⁴ jmi⁴gyuu⁴ hliih⁴ la⁴. Chaa⁴ hi⁴ mah⁴, lä⁴ ga⁴tē⁴ hi⁴ jōøh⁴. Lä⁴kye⁴ jmi⁴lle⁴ hliih⁴ hi⁴ ga⁴nää⁴ gyuu⁴ teē⁴ jne⁴ kyaah⁴ ka⁴läh⁴. 13 He⁴ja⁴ jmee⁴ bii⁴ jmää⁴h⁴ hnäh⁴ ta⁴ lä⁴jē⁴ he⁴ kwa⁴ Dio, mah⁴ teēh⁴ hnäh⁴ kyaah⁴ hi⁴ he⁴. Lä⁴jē⁴ he⁴ kwēēh⁴ Dio hnäh⁴ la⁴

lä⁺koõ⁻ he⁻ choõh⁻ hløø^ʹ hĭ⁻ tääh^ʹ jee^ʹ hnii⁻ mah^ʹ lääh^ʹ hnäh^ʹ hñaa^ʹ wa^ʹra⁻ ga⁻lloo^ʹ jmii^ʹ hñih^ʹ ja⁻. Hi⁺ ma⁻la⁺ ma⁻teeh^ʹ hnäh^ʹ, ma⁻lëh⁻ hnäh^ʹ kih^ʹ lä⁺jë⁻.
 14 He⁻ja⁻ go⁻taah^ʹ hnäh^ʹ koõ⁻ hweh⁻ kyaah^ʹ ju^ʹdsoo^ʹ. He⁻ja⁻ na⁻ la⁺lä⁺koõ⁻ loo⁻ he⁻ na⁻hñuu⁻ tuh⁻ hløø^ʹ. Hi⁺ lä⁺ja⁻ hnøø^ʹ jmeeh^ʹ hnäh^ʹ he⁻llu^ʹ jmah^ʹ mah^ʹlä⁺ja⁻ lääh^ʹ hnäh^ʹ hñaa^ʹ, lä⁺jmeë⁻ hløø^ʹ hĭ⁻ tääh^ʹ jee^ʹ hnii⁻ na⁻lää⁻ bih^ʹ ñe^ʹ. 15 Hi⁺ hnøø^ʹ ma⁻na⁻lluuh⁻ hnäh^ʹ tää^ʹ kwah^ʹ hnäh^ʹ ju^ʹhmëë⁻ he⁻jmeë⁻ hii^ʹ tiĭ^ʹ jnän^ʹ. He⁻ja⁻ na⁻ la⁺lä⁺koõ⁻ he⁻hä^ʹ miĭ⁻ tiĭ^ʹ jne^ʹ. 16 Hi⁺ jee^ʹ lä⁺jë⁻, hnøø^ʹ dsoo^ʹ hoh^ʹ hnäh^ʹ kih^ʹ Dio mah^ʹ leh⁻ hnäh^ʹ kih^ʹ hĭ⁻sa⁻llu^ʹ wa^ʹra⁻ ga⁻jmeey^ʹ jwiĭh^ʹ kyah^ʹ hnäh^ʹ. He⁻ja⁻ na⁻ la⁺lä⁺koõ⁻ he⁻jmeë⁻ hløø^ʹ hĭ⁻ hñ⁻ ñe^ʹ he⁻lääy⁻ hñiiy^ʹ kih^ʹlä⁺jë⁻ flech⁻ he⁻na⁻hĭh⁻ je⁻he⁻te⁻dsa⁻jee^ʹcha⁻hnii⁻. 17 Hi⁺ dsooh⁻ hoh^ʹ hnäh^ʹ ma⁻lää⁻ba^ʹ Dio hnäh^ʹ. Lä⁺ja⁻ laah^ʹ hnäh^ʹ lä⁺koõ⁻ laa^ʹ hløø^ʹ hĭ⁻ hä^ʹ mi^ʹkyaah^ʹlle^ʹ. Hi⁺ choõh⁻ hnäh^ʹ ñe^ʹtuuh⁻ juu^ʹh⁻ kih^ʹ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii^ʹ. He⁻ja⁻ na⁻ la⁺juu^ʹ kih^ʹ Dio. 18 Lä⁺jë⁻ jiih⁻ hnøø^ʹ chuuh⁻ hnäh^ʹ kyaah^ʹ Dio, ngii^ʹ hnäh^ʹ kiyh^ʹ lä⁺ hnøø^ʹ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii^ʹ. Wa^ʹ na⁻neh^ʹ hnäh^ʹ, ta^ʹ tu^ʹ hnäh^ʹ he⁻ngii^ʹ hnäh^ʹ kih^ʹlä⁺jëë⁻ hĭ⁻ laa^ʹ kyaa^ʹ Dio.

19 Hi⁺ ngii^ʹ hnäh^ʹ kin⁻ mah^ʹ kway^ʹ juu^ʹ he⁻hlëehn⁻ hi⁻ ni⁻ sa⁻jä⁻ lä⁻gohn⁻ wa^ʹra⁻ ga⁻te⁻jee^ʹkwan⁻ju^ʹhmëë⁻ kih^ʹ Jesús he⁻ma⁻na⁻hmää^ʹ. 20 Ga⁻cheë⁻ Dio jnä^ʹ mah^ʹ kwan⁻juu^ʹ kiyh^ʹ. He⁻ja⁻ ba⁻ na⁻hään⁻ neh⁻ñe^ʹ. He⁻ja⁻ ngii^ʹ hnäh^ʹ kin⁻ mah^ʹ ja⁻ tuu⁻ dsën⁻ hlëehn⁻ lä⁺koõ⁻ lle⁻ kih^ʹ.

21 Tiquico laa^ʹ jaä⁻ øøh⁻ jne^ʹ hĭ⁻ hnaan⁻ cha⁻miĭh⁻. Lä⁺ma⁻jmeey⁻ ja⁻ba^ʹ ta^ʹ kih^ʹ Dsa⁻jøøh⁻ jnän^ʹ. Hĭ⁻ he⁻jmeë⁻ juu^ʹ kyah^ʹ hnäh^ʹ ha⁻ lä⁺ la^ʹ kin⁻ hi⁻ ha⁻ lä⁻ ngën⁻ kyaah^ʹ ta^ʹ kin⁻. 22 Kih^ʹ he⁻ja⁻ ba⁻ na⁻, cheë⁻ jnih⁻ ta⁺ na⁻ kyah^ʹ hnäh^ʹ mah^ʹ lä⁺ ñeh⁻ hnäh^ʹ ha⁻ lä⁻ dsa⁻ngëë⁻ jnääh⁻ hi⁻ lä⁺ja⁻ kway^ʹ be^ʹ kyah^ʹ hnäh^ʹ.

23 Ngii^ʹ kih^ʹ Dio hĭ⁻ laa^ʹ Tää⁻ jnän^ʹ hi⁻ ngii^ʹ kih^ʹ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁻ jnän^ʹ, wa^ʹ jmeey^ʹ hii^ʹ tiĭ^ʹ dsë⁻ lä⁺jëë⁻ øøh⁻ jne^ʹ hĭ⁻ tääh^ʹ jee^ʹ na⁻, wa^ʹ jmeey^ʹ hnääy^ʹ øøyh⁻ hi⁻ wa^ʹ jmeey^ʹ dsoo^ʹ dsëy⁻ kih^ʹ Dio. 24 Wa^ʹ mi⁻jää⁻ Dio lä⁺jëë⁻ hĭ⁻ sa⁻hwaa⁻ he⁻ hnääy^ʹ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁻ jnän^ʹ. Wa^ʹ la^ʹ lä⁺ja⁻.

Filipenses

Juu' la- ga^s si' Paa' kih' øøh' jne' hi- chaa- Filipo

¹ Jnã Paa' kyaah' Timotã jmee' jnããh' ta' kih' Jesucristo, sün' kyah' hnãh' hi- na' jngëe' hi- tããh' jwii- Filipo, kih' he- ma- laah' hnãh' koo- kyaah' Jesús. Hi- sün' he- la- lã- kye- kih' hi- kye- nã' hi' kyaah' lã- jëe- hi- na- hñaã' kwa- be' jee' na-. ² Ngün' kih' Dio hi- laa' Tãã jnãn' hi- ngün' kih' Jesucristo dsa' jøøh' jnãn', wa' kway' lã- jë- he- llu' kyah' hnãh', hi- wa' jmeey' hi' ti' kyah' hnãh'.

Ga' kwa' Paa' ti' hmaah' kih' Dio

³ Kwan- ti' hmaah' kih' Dio kyaan-, koo- hã- koo- hã- lã- ma' dsooh- dsën- hnãh'. ⁴ Lã- jë- jiih- lã- ma' hlëeh'n' kyaah' Dio, chaa- ba' jnã' llu' jee' ngün' kih' lã- jëe- hnãh', ⁵ jëeh' lã- ma' ga- løøh' hnãh' kwah- hnãh' be' kin- jee' kwan- ju' hmëe' lã- jiih' na' sa- ma- hwaah' hnãh'. ⁶ Ma- ba' jnã' lã- koo- jmee- Dio kyah' hnãh'. Hñii' bih' ga- løøy' jãäy- hnãh' hi- lã- ja- ngoo' ba' jãäy- hnãh' lã- jiih' hñaã- ta' he- jmeey' kih' lã- jaa- lã- jaa- hnãh' wa- ra- ga- tã- jee' jãh' Jesucristo. ⁷ Soøh- he- kan- o- jøh- dsë- lã- ja- kyah' hnãh', jëeh', hnaan- hnãh' cha- ga- miih-. Ma- ke- hãän' neh- ñe' o chehn' nã- ta' mah' noon- nã' kih' ju' hmëe', ma- ra- he- mi- jãä' ba' Dio jne- ko- jøh'. ⁸ Ñe- ba' Dio he- hnaan- hnãh' cha- miih-, ja- ba' lã- koo- hnãã' Jesucristo hnãh'.

⁹ Lã- la- ngün' kih' Dio kyah' hnãh'. Hnoon' hnaah- hnãh' øøh' hnãh' cha- ga- miih-, hi- hnoon' lã- cha- ga- huu' dsë- llu' kyah' hnãh' hi- hnoon' lã- ngëeh' hnãh' cha- ga- miih-. ¹⁰ Ma- ja- ba' lã- ñeh' hnãh' hee- na- he- llu' ga' kyah' hnãh' kih' jee' lã- jë-. Lã- jwë' ja- leeh' hnãh' na' jngëe', mo- so- cha- ga- he- na- bããh' hnãh' ni- miih- wa- ra- ga- tã- jee' jãh' Cristo. ¹¹ He- lã- ja-, lã- cha- na- ku' na- ngii' ta' llu' he- jmeeh' hnãh', ta- la- kih' Jesucristo mah' wa- la' jua- kih' Dio hi- lã- ja- hã- dsa- cha- miih- kiyh'.

Ga' jmeeh' Paa' juu' ha- lã- la' kih' hñiiy'

¹² Hnoon' lã- ñeh' hnãh' øøhn', kwaat- kih' lã- jë- wi' he- ga- ngëen', ga- jñee' cha- ga- miih- ju' hmëe'. ¹³ Lã- ja- lã- jëe- hløø- hi- tããh' nã- ta- la- ma- ñe- bih' hãän' neh- ñe' kwaat- kih' Cristo. Hi- ga- lã- jëe- ba' hi- tããh' jee' la- ma- nuu- bih'. ¹⁴ Jwëe' øøh' jne' ga- tãëy' be' ta- la- kih' Dsa- jøøh' jnãn', lã- llu' he- ga- nuuy' he- hãän' neh- ñe'. He- ja- tuu- dsëy' cha- ga- miih- hlëëy' dsa- juu' kih' Dio, mo- so- goyh' na'.

¹⁵ Ma- ra- ju' dsoo', wi' dsë' ko- llaa' dsa- hi- ga- nãã' kwa- juu' kih' Cristo, hi- hnøøy' llay' hñii-. Pero hi- jñah' hi- kwa- juu', koo- nëe' ba' la' huu' dsë- kiyh'. ¹⁶ Hiih' koo- nãã' dsa- he', kwa- juu' kih' Cristo, pero ta' juu' bih'. He- hnooyh- hñii- ba' ja-. Hi- hnooh- gyih' ha- lã- jee' lã- wi' kin- he- hãän' neh- ñe' la-, huu' dsë- kih' bih' ja-. ¹⁷ Pero hi- jñah' he', kwa- juu' kih' Cristo kih' he- hnãäy' dsa-. Ma- ñe- bih' hãän' neh- ñe' mah' noon- nã' kih' ju' hmëe'. ¹⁸ Pero sa- cha- he- jmee', cher' mah' llu' huu' dsë- kiyh' o cher' mah' sa- llu'. He- kwa- dsa- juu' kih' Cristo, he- ja- ba' jmee- chaa- llu'.

Hi- lã- ma- ngoo' ja- ba' chaa- llu', ¹⁹ jëeh' ma- ba' jnã' lã- jë- ba' ya- hi' llu'. Lãã' ba' jnã' kyaah' he- ngiih' hnãh' kin- kih' Dio hi- kyaah' be' kih' Jmi- lle' kih' Jesucristo. ²⁰ Ma- cha- ba' o- jøh- dsë- kin- hi- sa- jãn' kyaah' o- hih'.

Ma⁺ra⁺ he⁻ jmee⁺ dsa⁻ j^{uuh}- kih⁺ Cristo ta⁻la⁺ kih⁺ jnā⁺. Sa⁺ cha⁻ he⁻ jmee⁺ cher⁺mah⁺ cha⁺a⁻ ga⁺ jnā⁺ o ma⁻na⁻juun⁺. ²¹ Cher⁺mah⁺ cha⁺a⁻ ga⁺ jnā⁺, Cristo ba⁺ kya⁺ah⁺ jnā⁺. Hi⁺ cher⁺mah⁺ ga⁻juun⁺, ma⁻lih⁻ ba⁺ jnā⁺ ja⁻. ²² Cher⁺mah⁺ ngoo⁺ ga⁺ cha⁺an⁻ jmi⁺ gyuu⁺ la⁻, lä⁻cha⁻ cha⁺ga⁺miih⁻ ta⁻llu⁺ he⁻ jmeen⁺. Sa⁺ man⁻ he⁻ koo⁻ jee⁺ lä⁻to⁺ he⁻llu⁺ ga⁺. ²³ Koo⁻ jee⁺ ba⁺ hää⁺n⁺ kih⁺ he⁻ ja⁻. Hnoo⁺ ga⁺ jnā⁺ he⁻ juun⁺ ba⁺ mah⁺ na⁺gyan⁺ kya⁺ah⁺ Cristo. Cha⁻ga⁺miih⁻ llu⁺ he⁻ ja⁻ kin⁻. ²⁴ Pero lä⁻jmää⁺ ga⁺ kyah⁺ hnäh⁺, cher⁺mah⁺ cha⁺a⁻ ga⁺ jnā⁺ jmi⁺ gyuu⁺ la⁻. ²⁵ Lä⁻la⁻ gwa⁺ huu⁺dsē⁻ kin⁻, man⁻ he⁻ cha⁺a⁻ ga⁺ jnā⁺ miih⁻ jmi⁺, he⁻ gyan⁺ kya⁺ah⁺ hnäh⁺ jmi⁺ gyuu⁺ la⁻. Lä⁻ja⁻ go⁻nää⁺ hnäh⁺ ta⁻cha⁻nē⁺ he⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ cha⁻ga⁺miih⁻ hi⁺ ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ jēē⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kya⁺ah⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺. ²⁶ He⁻ja⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lloon⁺ ka⁻lä⁺h⁺ jee⁺ tä⁺ah⁺ hnäh⁺, lä⁻cha⁺ah⁻ hnäh⁺ llu⁺ cha⁻ga⁺miih⁻ ta⁻la⁺ kih⁺ Cristo, wa⁻ra⁻ ga⁻jēē⁺ jnā⁺.

²⁷ Kih⁺ jee⁺ lä⁻jē⁺, jmee⁺ bi⁺ go⁺ta⁺ah⁺ hnäh⁺ kwee⁻ lä⁻hnø⁺ kih⁺ ju⁺hmēē⁺ kih⁺ Cristo. Cher⁺mah⁺ ngoon⁺ na⁺jēē⁺ hnäh⁺, o cher⁺mah⁺ sa⁻ngoon⁺, pero ma⁻ra⁻ he⁻ hnoon⁺ tēē⁺hn⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ che⁺ lä⁻ ma⁻tā⁺ah⁺ ba⁺ hnäh⁺ koo⁻ hweh⁻ kya⁺ah⁺ koo⁻ nēē⁺ ba⁺ huu⁺dsē⁻, hi⁺ hnoon⁺ nuun⁻ ka⁻lä⁺h⁺ che⁺ lä⁻ ma⁻kwa⁺h⁺ ba⁺ hnäh⁺ be⁺ ko⁻jø⁺h⁺ jee⁺ jfēeh⁺ hnäh⁺ ju⁺hmēē⁺ he⁻ jmee⁻ jne⁺ dsoo⁺. ²⁸ Ta⁻ wa⁻gah⁺ hnäh⁺ ni⁻ miih⁻ kih⁺ hi⁻ na⁻høø⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Lä⁻jwē⁺ ja⁻ lä⁻jnā⁺ he⁻lloo⁻ koo⁻ jmi⁺ heey⁺. Pero kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻jnā⁺, ma⁻ra⁻ he⁻ lä⁻ä⁺ ba⁺ hnäh⁺. Dio ba⁺ he⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ja⁻. ²⁹ Jēē⁺ ta⁻la⁻ kih⁺ Cristo, he⁻ ga⁻na⁻ jwē⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kiyh⁺. Hi⁺ ja⁻ ma⁻la⁻ he⁻ ja⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ jēē⁺ hnäh⁺ he⁻ wii⁻ kwa⁺at⁺ kiyh⁺ ka⁻lä⁺h⁺. ³⁰ He⁻ja⁻ jēē⁺ hnäh⁺ wii⁻, ja⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ wii⁻ ga⁻jēē⁺ lä⁻ ma⁻gyan⁺ kya⁺ah⁺ hnäh⁺. Hi⁺ na⁺ nuuh⁻ hnäh⁺ he⁻ ngoo⁺ ba⁺ jēē⁻ wii⁻.

2

Cristo ga⁻jmää⁺ hñii⁺ mäh⁺ go⁻te⁻

¹ Cher⁺mah⁺ ju⁺dsoo⁺ ma⁻hñah⁺ hnäh⁺ miih⁻ be⁺ kih⁺ Cristo lä⁻llu⁺ he⁻ ma⁻la⁺ah⁺ hnäh⁺ koo⁻ kya⁺ayh⁺, hi⁺ cher⁺mah⁺ jēē⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ hnä⁺äy⁺ hnäh⁺, hi⁺ cher⁺mah⁺ tih⁻ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ kyeh⁺ hnäh⁺ jmi⁺-lle⁺ Na⁻jngii⁺, hi⁺ cher⁺mah⁺ ga⁻lä⁻nii⁺ hoh⁺ hnäh⁺ hi⁺ jø⁺h⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kya⁺ah⁺ øø⁺h⁺ jne⁺, ² cher⁺mah⁺ lä⁻ja⁻ la⁻ kyah⁺ hnäh⁺ øø⁺hn⁺, ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ jēē⁻ dsē⁻ go⁻te⁻. Hnoon⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ koo⁻ nēē⁺ ba⁺ huu⁺dsē⁻ jee⁺ lä⁻jēē⁻ hnäh⁺, hi⁺ lä⁻hii⁺ nē⁺ ba⁺ wa⁻ hnaah⁻ hnäh⁺ dsa⁻kya⁺ah⁺ hnäh⁺, hi⁺ wa⁻ la⁻ koo⁻ ba⁺ huu⁺dsē⁻ kyah⁺ hnäh⁺ jee⁺ hnaah⁻ hnäh⁺ Dio. ³ Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁺ lä⁻ tih⁻ hoh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺h⁺, ni⁻ ta⁻ jmää⁺ hnäh⁺ hñaa⁺h⁺ ka⁺ah⁺. Lla⁻ he⁻ ja⁻, jmää⁺ hnäh⁺ hñaa⁺h⁺ lä⁻koo⁻ ja⁻ hi⁻ mäh⁺ ba⁺. Jmee⁻ hnäh⁺ kwa⁺at⁺ kyēē⁺ ga⁺ øø⁺h⁺ hnäh⁺ lä⁻kø⁺h⁺ ga⁺ hñaa⁺h⁺ hnäh⁺. ⁴ Lä⁻ja⁻ hnøø⁺h⁺ hnäh⁺ he⁻ llu⁺ kih⁺ dsa⁻kya⁺ah⁺ hnäh⁺, ja⁻ ma⁻la⁻ kyah⁺ hñaa⁺h⁺ hnäh⁺.

⁵ Wa⁻ la⁻ huu⁺dsē⁻ kyah⁺ hnäh⁺, ja⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ la⁻ huu⁺dsē⁻ kih⁺ Cristo Jesús. ⁶ Kwee⁻ go⁻te⁻ ba⁺ la⁺ay⁺ kya⁺ah⁺ Dio, pero sa⁻ ga⁻jmeey⁺ bi⁺ ma⁻ leey⁺ kwee⁻ kya⁺ayh⁺. ⁷ Ga⁻jmääy⁺ hñiiy⁺ mäh⁺, jay⁺ lä⁻koo⁻ ja⁻ moz⁻ ba⁺. Ga⁻lä⁻cha⁺ay⁺ lä⁻koo⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻ dsa⁻ jmi⁺ gyuu⁺. ⁸ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ngēy⁺ la⁺ay⁺ dsa⁻, ga⁻jmääy⁺ hñiiy⁺ mäh⁺ go⁻te⁻, lä⁻jii⁺h⁺ ga⁺ heeyh⁺ juuy⁺, ma⁻ke⁻ la⁺ o⁻hii⁻ he⁻ ga⁻juuy⁺ dso⁺h⁺ hma⁻cru⁻. ⁹ He⁻ja⁻ ga⁻cha⁺ah⁺ Dio ta⁻ gyuu⁺h⁺, ga⁻lla⁺ay⁺ jøøy⁺h⁺ go⁻te⁻. Hi⁺ ga⁻kweēy⁺h⁺ koo⁻ jmi⁺ he⁻ llu⁺ ga⁻lä⁻kø⁺h⁺ ga⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁻jēē⁻. ¹⁰ Mah⁺ ga⁻lä⁻jēē⁻ ba⁺ dsa⁻ juuh⁺ jnē⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻nuuy⁺ jmi⁺ kih⁺ Jesús. Lä⁻ja⁻ jmee⁻ hi⁻ tä⁺ah⁺ gyuu⁺h⁺ kya⁺ah⁺ hi⁻ tä⁺ah⁺ hwa⁺, lä⁻kye⁻ hi⁻ tä⁺ah⁺ neh⁻ hwa⁺ ka⁻lä⁺h⁺. ¹¹ Hi⁺

ga⁻lä⁻jēē⁻ ba⁻ jāh⁻: “Jesucristo ba⁻ laa⁻ Dsa⁻jōōh⁻ jnān⁻”, lä⁻ja⁻ jmeey⁻ juu⁻ kih⁻ Dio hi⁻ laa⁻ Tää⁻ jnān⁻.

Laa⁻ jne⁻ lä⁻koo⁻ wa⁻je⁻ he⁻ choo⁻ kih⁻ dsa⁻

¹² Jōōh⁻ hi⁻ hnaan⁻, chaan⁻ llu⁻ kyaah⁻ hnāh⁻, jēēh⁻ ga⁻ jmeeh⁻ ba⁻ hnāh⁻ he⁻ kin⁻ lä⁻ ma⁻ tōōhn⁻ ko⁻ jōh⁻ jee⁻ na⁻. Hi⁻ na⁻ he⁻ gyan⁻ lä⁻ ga⁻ tē⁻ la⁻, he⁻ ja⁻ na⁻ jwēēhn⁻ hnāh⁻, jmee⁻ hnāh⁻ he⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ koh⁻ lle⁻ kyah⁻ hnāh⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻ laah⁻ hnāh⁻. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ hnōō⁻ wa⁻ gah⁻ hnih⁻. ¹³ Dio ba⁻ jmee⁻ jā⁻ tuh⁻ hoh⁻ hnāh⁻ jmeeh⁻ hnāh⁻ lä⁻ hnōōy⁻ hñiiy⁻ hi⁻ kway⁻ be⁻ kyah⁻ hnāh⁻ mah⁻ kwēēh⁻ hoh⁻ hnāh⁻ jmeeh⁻ he⁻ jāyh⁻.

¹⁴ Ta⁻ ti⁻ choo⁻ hnāh⁻ juu⁻. Jā⁻ mi⁻ teh⁻ hnāh⁻ to⁻ kē⁻ ba⁻ kih⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnāh⁻. ¹⁵ Mah⁻ leēh⁻ hnāh⁻ na⁻ jngēē⁻ hi⁻ mo⁻ so⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ na⁻ bāāh⁻ hnāh⁻ ni⁻ miih⁻. Leēh⁻ hnāh⁻ jōō⁻ Dio hi⁻ mo⁻ so⁻ cha⁻ dso⁻ kye⁻ kih⁻ jee⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ na⁻ heē⁻ dsē⁻. Jee⁻ kih⁻ hi⁻ hñaa⁻ dsē⁻ he⁻, leēh⁻ hnāh⁻ lä⁻ koo⁻ cha⁻ hñuu⁻ hi⁻ chaa⁻ gyuu⁻ hi⁻ choo⁻ wa⁻ je⁻ lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻, ¹⁶ lä⁻ llu⁻ he⁻ kwah⁻ hnāh⁻ juu⁻ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ chaan⁻ llu⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jāh⁻ Cristo. Jēēh⁻ ma⁻ jā⁻ lä⁻ jnā⁻ he⁻ jmāā⁻ ba⁻ ta⁻ kin⁻, jā⁻ koo⁻ ga⁻ jmeen⁻ ta⁻ ta⁻ jmāh⁻. ¹⁷ Hi⁻ cher⁻ mah⁻ ga⁻ jngēēh⁻ dsa⁻ kin⁻, sa⁻ cha⁻ he⁻ jmee⁻. Jēēh⁻ ma⁻ ngēē⁻ ba⁻ ma⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnāh⁻ kih⁻ Dio hi⁻ ga⁻ ngēēh⁻ hnāh⁻ hñaa⁻ mah⁻ jmeeh⁻ hnāh⁻ ta⁻ he⁻ kiyh⁻. Hi⁻ cher⁻ mah⁻ ga⁻ juun⁻ jee⁻ kwan⁻ be⁻ kyah⁻ hnāh⁻, jā⁻ ga⁻ ma⁻ hñaa⁻ he⁻ kwēēhn⁻ Dio. Heh⁻ lä⁻ ja⁻ chaa⁻ ba⁻ jnā⁻ llu⁻, hi⁻ jēē⁻ ba⁻ dsēn⁻ kwaat⁻ kyah⁻ hnāh⁻. ¹⁸ Hi⁻ lä⁻ ja⁻ hnoon⁻ jmeeh⁻ hnāh⁻ ka⁻ läh⁻, wa⁻ chaa⁻ hnāh⁻ llu⁻, wa⁻ jēē⁻ hoh⁻ hnāh⁻ ko⁻ jōh⁻ kyaah⁻ jnā⁻.

Timotä kyaah⁻ Epafrodito

¹⁹ Wa⁻ jēēn⁻ ha⁻ lä⁻ jāh⁻ Jesús Dsa⁻ jōōh⁻ jnān⁻, na⁻ ga⁻ hnoon⁻ cheēn⁻ Timotä dsa⁻ jēēy⁻ hnāh⁻, mah⁻ lä⁻ chaan⁻ llu⁻ ka⁻ läh⁻ lä⁻ hmēē⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tēēhn⁻ juu⁻ kyah⁻ hnāh⁻. ²⁰ Sa⁻ chaa⁻ ga⁻ jñah⁻ hi⁻ kye⁻ koo⁻ ba⁻ huu⁻ dsē⁻ lä⁻ koo⁻ jnā⁻. Jaa⁻ hi⁻ he⁻ ba⁻ lle⁻ dsē⁻ hnāh⁻ cha⁻ miih⁻. ²¹ Lä⁻ jēē⁻ ga⁻ jñah⁻ hnooyh⁻ ma⁻ la⁻ he⁻ hnōōy⁻ hñii⁻ bih⁻, sa⁻ hnooyh⁻ he⁻ hnōō⁻ Cristo Jesús. ²² Ma⁻ ñeh⁻ ba⁻ hnāh⁻ ma⁻ ya⁻ hēē⁻ Timotä llu⁻ kyaah⁻ ta⁻ kih⁻. Lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ kwa⁻ be⁻ kih⁻ jmii⁻, lä⁻ ja⁻ jmeey⁻ kyaah⁻ jnā⁻ jee⁻ kwa⁻ jnāāh⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús. ²³ He⁻ ja⁻ to⁻ chah⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lä⁻ man⁻ ha⁻ lä⁻ jā⁻ juu⁻ kin⁻, jā⁻ ga⁻ cheēn⁻ Timotä kyah⁻ hnāh⁻, laan⁻. ²⁴ Kyen⁻ o⁻ jōh⁻ dsē⁻ kih⁻ Dsa⁻ jōōh⁻ jnān⁻, chah⁻ ba⁻ nñn⁻ ka⁻ läh⁻ jee⁻ täāh⁻ hnāh⁻.

²⁵ Hi⁻ jmee⁻ bii⁻ cheēn⁻ oōh⁻ jne⁻ Epafrodito kyah⁻ hnāh⁻ ka⁻ läh⁻. He⁻ ba⁻ hi⁻ na⁻ ga⁻ cheēh⁻ hnāh⁻ mah⁻ jmeey⁻ be⁻ kin⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁻ jnāāh⁻ ta⁻ ko⁻ jōh⁻ kyaayh⁻. Peer⁻ ga⁻ kwa⁻ jnāāh⁻ be⁻ lä⁻ jiih⁻ jee⁻ le⁻. ²⁶ Pero hnōō⁻ gyih⁻ dsa⁻ jēēy⁻ hnāh⁻, jēēh⁻ jmeey⁻ cha⁻ miih⁻ huu⁻ dsē⁻ kyah⁻ hnāh⁻, kih⁻ he⁻ ma⁻ nñuu⁻ hnāh⁻ dsaayh⁻. ²⁷ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ ba⁻ dsaayh⁻, miih⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻ juuy⁻. Pero ga⁻ lä⁻ ñih⁻ dsē⁻ Dio kiyh⁻. Hi⁻ jā⁻ ma⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ ñih⁻ dsēy⁻. Ga⁻ lä⁻ ñih⁻ dsēy⁻ ki⁻ jnā⁻ ka⁻ läh⁻ jee⁻ ma⁻ hlaay⁻. Meeh⁻ dsēn⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ wa⁻ ra⁻ jāh⁻ kih⁻ ga⁻ juuy⁻. ²⁸ He⁻ ja⁻ jmee⁻ bii⁻ kin⁻ cheē⁻ jnih⁻ ka⁻ läh⁻ dsa⁻ jēēy⁻ hnāh⁻. Hi⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ jēēh⁻ hnih⁻, lä⁻ chaa⁻ hnāh⁻ llu⁻. Hi⁻ jnā⁻ ka⁻ läh⁻ mo⁻ so⁻ lä⁻ meeh⁻ dsēn⁻. ²⁹ Heēh⁻ hnāh⁻ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ hoh⁻ hnāh⁻ lä⁻ hnōō⁻ Dsa⁻ jōōh⁻ jnān⁻. Hi⁻ wa⁻ lä⁻ hnaah⁻ hnāh⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ oōh⁻ jne⁻ he⁻. ³⁰ Miih⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻ juuy⁻ jee⁻ jmeey⁻ ta⁻ kih⁻ Cristo. Ga⁻ hñi⁻ goo⁻ kiyh⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ be⁻ kin⁻ lla⁻ hnāh⁻ kih⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻ la⁻ he⁻ ma⁻ jmeeh⁻ hnāh⁻ hñaa⁻ hnāh⁻.

3

Ga'jmee' Paa' ta' koo' lä'koo'-ma' laay' jää'

1 He-ja- 00hn¹, wa' jëë- hoh' hnäh' ta'la' kih' Dsa-j00h' jnän'. Sa- dsa-lä-dsëh' dsën- he- siin- ka-läh', ja-ba' he- ma-siin' jää', jëeh' he- llu' kyah' hnäh' ba' ja-. 2 Leëh' hnäh' kyaah' hi- jmee- he- hlih', hi- jmee- lä'koo'- dsii- hää', jäyh', jmee- bi' uu' jmi-ngo' kih' dsa-nuuh-. 3 Jne' ba' he' hi- ma-laa' kwaat' hi- ga-wih' jmi-ngo' kih', jne' ba' he' hi- jmee- ta'he' kih' Dio kyaah' koo- nëe' ba' huud'së-. Jne' ba' he' hi- chaa- llu' kih' he- ma-laa' jne' koo' kyaah' Cristo Jesús. 4 He-la' kye' ga' jne' o-j0h- dsë- jnän' hñaan' hi- laa' jmi-ngo'? 4 Le' ba' kan- o-j0h- dsë- kih' hñiin' wa'ra- jäh' kih' hnoon'. Hi- cher'mah' chaa- hi- kye- o-j0h- dsë- kih' ta' he- ma-jmeey', jnä' ba' cha- kin- cha' ga'miuh' lä'koh' ga' kih' hi- he'. 5 Jëeh', ma' ga' hyan' jñaa' jmiä', ga' wih' jmi-ngo' kin-. Hi' laan' sa'ju- kih' Israel, hi' laan' ja-ba' sa'ju- kih' Benjamín jooy'. Hi' laan' ma'ra' dsa- hebreo, jëeh' hebreo ba' ma' laa' maa' kyaan- tää' kyaan-. Hi' ma' laan' jaa- fariseo hi- ma' h00- ley kih' Moisé. 6 He-ja- ga-kwaan- hñiin' he- ma-jmeehn' dsa- kyaa' Dio. Ma' mi'ten' ley mah' ma' jän' llu' kyaah' Dio, ni' miuh- sa' ma' na-bäähn' dsoo' ma' laan-.

7 Pero lä'jë- he- ma' kyen' o-j0h- dsë- kih' ja-, ga'jmeen' kwaat- mo'so- jmää' he- ja- kin-, mah' ngoon' kyaah' Cristo ba'. 8 Hi' ja- ma-la' he- ja-, ga-lä'jë- ba' he- cha-, ga'jmeen' kwaat- sa' jmää' ni' miuh-. Pero he- kyuun- Cristo Jesús Dsa-j00h' jnän', he- ja- ba' kyeë' cha' ga'miuh' kin-. He-ja- ga'jmeen' ta' koo' lä'jë- go-te- ba', kih' he- hnaa' jnih'. Ga'jmeen' kwaat- lä' lä'koo- hl00- jmah' ba', mah' ngoon' kyaah' Cristo. 9 Hnoon' jän' go-te- ko-j0h' kyaayh'. Mo'so- hnoohn- ha- lä- jee' jän' llu' kyaah' he- h00n- ley ma' gyuh-. He- jmeen- dsoo' dsën' kih' Cristo, he- ja- ba' jän' llu'. He- ja- ja' ta-la' kih' Dio, lä'llu' he- jmee' jne' dsoo' dsë- jne' kiyh'. 10 Hi' hnoon' lä' kyuun- Cristo cha- ga'miuh-, hnoon' ngën' kyaah' lä'jë- be' kiyh', ja-ba' be' he- kyaah' ga-lä'jiyh' ja-. Hi' hnoon' jëen- wii' lä'koo- ga-jëe' Cristo, lä'jiuh' le' kin- lä'koo- ga-la' kiyh' he- ga'juuy' kwaat' kih' dso'kye' jnän', 11 mah' lä'ja- tëen' jmeen' ma'ra' he- llu' jmah' lä'koo- jaa- hi- ma-lä-jiuh' jee' kih' hi- ma-na'juu'.

Ga'kwa' Paa' be' lä'jiuh' jee' le'

12 Ja' he- jwahn- he- ma-la' ga-juh-, ni' he- ma-laan' lluu' go-te-. Pero ngoo' ba' jnä' ta' cha'në' kwan' be', ha- ga- che- lloo' koo- jmi' leen' lä'koo- hyoh- dsë' Cristo Jesús hi- ga-tëeh' jnä'. 13 00hn', sa' ga' ma-tëen' he- ja-. Pero he- jmeen- lä-la-. mo'so- mi-dsoohn- dsën' lä'jë- he- ma-ngëë', mah' kwan' be' lä'jiuh' tëen' he- cha- ta' cha'në' ga'. 14 Ngoo' ba' jnä' ta' cha'në' kwan' be' lä'jiuh' tëen' he- lle' kih' hyohn- he- cha- gyuuh'. Kih' he- ja- ba' ga-tëeh' Dio jnä' ta-la' kih' Cristo Jesús.

15 Lä-jëë- jne' hi- ma-tääh' koo- hweh-, hn00' dsa'toohn' kyaah' koo- ba' huud'së', ja-ba' lä'koo- huud'së- he- jmeen-. Hi' cher'mah' chaa- ko-laa' hnäh' hi- sa-la' lä'ja- huud'së- kih', Dio ba' jmee' lä-ngëey' ha- lä-la'. 16 Pero hn00' dsa'tooh' jne' koo- hweh- kyaah' juu' he- ma-mi-tëë' jne'.

17 00hn', jmee' hnäh' ja-ba' lä'koo- jmee' jnä'. Hi' kye- hnäh' në' jmee' hnäh' ja-ba' lä'koo- jmee' dsa-kyaah' jnääh'. 18 Ja' koo- hä' ma-jwëehn' hnäh', jwëë' dsa- ga-nää' jwë' hlih'. Hi' koo- ka-läh' jwëëhn- hnäh', lä-

ma-ga-nää' ba' dsa-jmee' ta' koo' juu' he- ga'juu' Cristo dsoh' hma-cru'. He-ja-meeh-dsën', lä'jiih'tuu-jmii'-mi'nën' kih' he-jmeey-lä-ja'. ¹⁹Kyaah' dso'jwii' ba' dsa-nääy'. He- kuh'hiih' bih'läa' dio kyaay'. Tih-dsëy' lä-jë' he-la' o'hiih'. Kyey' huu'dsë- kih' ma-la' he-cha-jmi-gyuu' la-ba'. ²⁰ Pero jnä' jne', gyuu'h' ba' na'jnää' jne' jee' ya-hëë' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi-jøøh' lää' jne'. ²¹ Cha-be' kiyh' he-kyaah' le' jmeey' hiih' kih' ga-lä-jë' he-cha'. Hi-kyaah' ja-ba' be' ja-mi-siiy' jmi-ngo' he-kye' jne' jmi-gyuu' la-mah' lee' jne' jøøh' lä-koo' laay' hñiiy'.

4

Wa' chaq-jne' llu' ga-lä-jë' jmi' ta-la' kih' Dsa-jøøh' jnän'

¹ Peer-hnaan' hnäh' øøhn', hnoon' na'jëën' hnäh' hi-jmee' jëë-dsën'. Jëeh' he-ga-heeh' hnäh' kih' Jesús, he-ja-ba' la-lä-koo' jñeen'. He-ja-jwëëhn' hnäh', øøhn' hi-hnaan', ja-go-taah' hnäh' koo-hweh' lä-llu' he-ma-laah' hnäh' koo-kyaah' Dsa-jøøh' jnän'.

² Chuun' cha-miih' kyaah' Evodia hi-kyaah' Síntique ka-läh', wa-hii' koo-ba-dsëy' lä-hnøø' Dsa-jøøh' jnän'. ³ Hi-ngiin' kyah' hne- hi-jmee' ta' ko-jøh' kyaah' jnä', mah' kwah' be' kih' lä-uü' øøh' jne' he'. Jëeh', cha-cha-miih'-ta' he-ga-jmee' dsa-më' he' ko-jøh' kyaah' jnä' jee' ga'kwa' jnääh' ju'hmëë'. Hi-lä-ja-ga-jmee' ka-läh' Clemente kyaah' lä-jëë' ga' jñah' hi-kwa' be' kin'. Lä-jëë' hi-he' na-sii' jmi-kih' në' je-jee' na-sii' jmi-kih' lä-jëë' hi-na'jnää' kih' Dio.

⁴ Wa' chaah' hnäh' llu' ga-lä-jë' jmi' ta-la' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Jwahn' ka-läh': Wa' chaah' hnäh' llu'. ⁵ Mi-jnääh' hnäh' kih' lä-jëë' dsa-he-llu' hoh' hnäh', jëeh' ngoo' ga-lloo' jmi' jäh' Jesús. ⁶ Ni-miih'-ta' kwëeh' hnäh' hñaa'h' huu'dsë'. Hnøø' ngii' hnäh' kyah' hnäh' kih' Dio ba'. Hlëëh' hnäh' Dio ha-lä' hnooh' hnäh', chuü' hnäh' kyaayh' cher'mah' ha-lä' la' kyah' hnäh' hi' kwa' hnäh' ti'hmaah' kiyh'. ⁷ Hi-Dio jmee' hii' tii' kyah' hnäh' hi' ni-sa' lä-ngëeh' hnäh' ha-koh' jiih' jmeey'. Kyaah' lä-ja', mo-so' jeh' hoh' hnäh' hi' jä' koo-hweh' huu'dsë' kyah' hnäh', ta-la' kih' he-ma-laah' hnäh' koo-kyaah' Cristo Jesús.

⁸ Ta' jyoh' ko-taa' jwëëhn' hnäh' øøhn', kye' hnäh' huu'dsë- kih' he-la-ba': kih' he-la' dsoo', kih' lä-jë' he-jmääh', lä-jë' he-llu', lä-jë' he-na-jngii', lä-jë' he-tih' dsë-jne', lä-jë' he-hii' juu' kih'. Kye' hnäh' huu'dsë- kih' lä-jë' he-la' he-ga-tëë' jne' jmeen' juuh' kih'. ⁹ Ja-høøh' hnäh' he-ma-heehn' hnäh', he-ma-mi-tëëh' hnäh' kin', he-ma-nuu'h' hnäh' kin', hi' he-ma-jëeh' hnäh' jmeen'. Hñii' Dio hi-jmee' hii' tii' jnän', hi-he' na-kyaah' hnäh'.

Ga-tih' dsë' Paa' kih' he-ga-hyoyh' kuu'

¹⁰ Peer-jëë-dsën' ta-la' kih' Dsa-jøøh' jnän', na' he-ma-kwah' hnäh' be' kin' ka-läh' lä'hmëë'. Ma-ba' jnä' he-ma-le' hoh' jnä', pero he-sa' ga'kwa' jä' ba' kyah' hnäh' he-ma-jmeeh' hnäh' be' kin'. ¹¹ Ja' kih' he-lla-kyaan' he-ma-jwëëhn' hnäh' lä-na'. Ma-lä-tëën' kwan' be' kih' hñiin'. Chaq-ba' jnä' llu' kih' wa' he-cha' he-he-dsa-ngëën'. ¹² Ma' kyuu'h' ba' jnä' hee' ja' he-tä-ñeen' hi-lä-koo' ma' cha-cha-miih' kin'. Ma-lä-tëën' kwan' be' kih' hñiin' he-chaan' llu' kih' wa' he-cha' he-he-dsa-ngëën', lä' ma' kyohn' hi-lä-koo' ma' na'kën'. Kwee' ba' jmee' lä' ma' dsa' chaq' kin', o' lä-koo-

ma' sa' cha' go'te. ¹³ Kih' ga'lä'jē' ba' lihn' lla'dsēen' kyaah' be' kih' Cristo hi' ngē' kyaah' jnä'.

¹⁴ Pero ma'ra' he' ga'jmeeh' ba' hnäh' llu', ga'kwah' hnäh' he' hnoon' lä' ma' ga'jēen' wii'. ¹⁵ Neh' ba' hnäh' ha' lä' ga'la'lä' ma' to'nē', lä' ma' ya'hēen' hwa' Macedonia ma' na'kwan' ju'hmēē'. Ni' koo' gwah' sa' ga'jmeey' be' kin', ma'la' hnäh' ba' ga'jmeeh' hnäh' ko'joh' kyaah' jnä', cha' he' ga'kwah' hnäh' hi' cha' he' ga'hñah' hnäh' ka'läh'. ¹⁶ Ja' koo' hä' ga'cheeh' hnäh' lä'jē' he' ma'jmeē' bii' kin' lä' ma' gyan' jwii' Tesalónica. ¹⁷ Hi' ja' he' koo' jøøn' he' hyohn' kyah' hnäh'. He' hnoohn' ha' lä' jee' lä'jnä' cha'gamiih' ta' llu' kyah' hnäh' cha'nē' Dio. ¹⁸ Ma'ngēē' ma'hyohn' ha' koh' te' he' lle' kih' hyohn', lä'jiih' ma'ngēē' ga', na' he' ma'tēēhn' kuu' he' ma'cheeh' hnäh' kyaah' Epafrodito. He' na' hii' mi'jwii' kih' Dio, he' na' ba' heeyh', hi' he' na' ba'tih' dsēy'. ¹⁹ Dio kyaan' kwa'ka'läh' he' jmeē' bii' kyah' hnäh', jēēh' cha' ba'lä'jē' gyūh' he' sa' lla' jih'koh' he' hñah' jne' kih' Cristo Jesús. ²⁰ Lä'jē' joh' jmi' cha' wa' la' jūh' kih' Dio hi' laa' Täā' jnän'. Wa' la' lä'ja'.

²¹ Jmeē' Dio kih' lä'jēē' hi' na'jngēē' hi' laa' koo' kyaah' Cristo Jesús. Hi' lä'jēē' øøh' jne' hi' tääh' kyaah' jnä' la', jmeey' Dio kyah' hnäh'.

²² Hi' ga'lä'jēē' ba' dsa' hi' na'jngēē' jmeē' Dio kyah' hnäh' ka'läh'. Hi' cha'gamiih' lle' dsēy' hnäh' lä'jēē' hi' tääh' cha'neh' kih' César.

²³ Wa' mi'jäā' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän' lä'jēē' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.

Colosenses

Juu' la- ga- sii' Paa' kih' ooh' jne' hi- chaa- Colosas

1 Jna' Paa' laan' apóstol kyaq' Jesucristo lä- hyoh- dsé' Dio. Kyaah' Timotä ooh' jne' sin- kyah' hnäh', 2 hi- tääh' jwi- Colosas. Laah' hnäh' na- jngéé' hi- mi-teh' ba' hnäh', kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo. He- ja- ngün' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngün' kih' Jesucristo Dsa-jöoh' jnän', wa' kway' lä-jé- he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hi' ti' kyah' hnäh'.

Ga'kwa' Paa' ti'hmaah' kih' Dio

3 Lä-jé- jiih- ma' ngii' jnääh' kyah' hnäh', kwa- jnääh' ti'hmaah' kih' Dio, jmi- Dsa-jöoh' jnän' Jesucristo. 4 Jééh' ma-tééh' jnääh' juu' he- ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' Cristo Jesús hi- hnaah- hnäh' lä-jéé- hi- na- jngéé'. 5 Jmeeh- hnäh' lä- ja-, jééh' ma- cha- ba' o-jöh- dsé- kyah' hnäh' he- hñah- hnäh' heeh- he- hoo- Dio gyuu' jmi-gyuu'. Ga-nuu- ba' hnäh' ha- lä- la- he- o-jöh- dsé- la- lä- ma' ga-heeh' hnäh' ju'dsoo', ja- ba' ju'hméé' kih' Cristo. 6 Ga-lloo' juu' na- lä- ga-té' jee' tääh' hnäh', ja- ba' lä- koo- ngoo' lä- kaa- lä- juh' jmi-gyuu'. Hi- lä- kaa- jee' dsa-kway' juu' na-, le' llu' kih' dsa- hi- lä- ja- ngoo' ba' ta- cha-né', ja- ba' lä- koo- ga-la' kyah' hnäh' lä- ma' to-né' ga-nuu- hnäh' hi- ga-lä- ngééh' hnäh' ha- koh' sa- llu' dsé' Dio kyaah' jne'. 7 Ga-lä-tééh' ba' hnäh' juu' na-, lä- ma' ga-hlééh' Epafra hnäh', ooh' jne' hi- hnää- jnääh', hi- jmee- ta' ko-jöh' kyaah' jnääh' hi- mi-te' bih' lä-jé- ta' kih' Cristo, jee' kyah' hnäh' ka-läh'. 8 Hi- he' ga-jmeeh' juu' kyaq' jnääh' he- tääh' hnäh' hnaah- hnäh' ooh' kyaah' be' kih' jmi- lle' Na- jngii'.

Ga-ngü' Paa' kih' Dio mah' kway' be' kih' ooh' jne'

9 He- ja- lä- ma' ga-tééh' jnääh' juu' kyah' hnäh' sa- ma-tu' jnääh' ngii' jnääh' kih' Dio mah' wa' kwéeyh' hnäh' huü-dsé- llu' he- ja- gyuu', lä-jwé- ja- lä- ñeh' hnäh' kwee- ha- lä- hnöy' hñiiy'. 10 Lä- ja- ngii' jnääh' kyah' hnäh' mah' go-taah' hnäh' lä- koo- lle' kih' hi- laa' kyaq' Dsa-jöoh' jnän', hi- jmeeh' hnäh' tää' ba' lä-jé- he- tih- dséy'. Ma' ja- ga' jmeeh' hnäh' lä-jé- he- llu' jmah' hi- lä- kyuu- hnäh' Dio cha-ga-miih- koo- hä- koo- hä'. 11 Hi- wa' tééh' hnäh' be' kih' Dsa-jöoh' jnän' hi- cha- ga-lä-jé- be' kih' mah' kwééh' hoh' hnäh' kih' lä-jé- he- dsa- ngééh' hnäh' hi- lä-jöh- hoh' hnäh' cha-ga-miih- kyaah' dsa-. 12 Hi- wa' jéé- hoh' hnäh' kwa' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ga-mi-llu' jne' mah' hñah- jne' heen- jee' oo' ya- jwi- jee' jnä' wa- je- ko-jöh' kyaah' jee' lä-jéé- hi- na- jngéé'. 13 Jééh', ga-lääh' jne' he- ma- töoh- jee' na- hoo- jee' ma' jmee- hi- sa- llu' hih' jnän' hi- ga-taayh- jne' goo- Jooy' hi- hnäy' cha-miih- mah' hi- he' ba' jää' jne' lä- hih- kiyh'. 14 Ga-lääh' jne' ta-la- kih' Jooy' hi- ga-tuu- jma- kih'. Kyaah' he- ja- ga' koo' dséy' kih' dso'kye- jnän'.

Ja- Cristo ba' laa' jöoh' kih' jee' lä-jéé'

15 Cristo laa' koo- heeh- kyaah' Dio hi- sa- téé' jne' jéén'. Jää' ba' ma- chaay-, he- ja- laay' to-né' kih' he- ja- ga' ga-noo'. 16 Ta-la' kih' Cristo ga-jmee' Dio ga-lä-jé- go-te- he- cha-. Ga-jmeey' lä-jé- he- cha- gyuu' hwa', lä-jé- he- jnä' kyaah' he- sa- jnä'. Ga-jmääh' lä-jéé- nëé' dsa-ta- hi- mah', hi- kaah'. Ko-jöh'

kyaah' Jooy', ga'jmeey' ga'lä'jē' ba' he' cha' hi' ga'lä'jē' ba' la' kih' Jooy' ka-läh'. ¹⁷ Ma'gya' bih' jāā', ja'ga' ga'la' lä'jē' he' cha' hi' kyaah' be' kiyh' ngoo' ba' na'jnā' ga'lä'jē' he' ga'jmeey'. ¹⁸ Hi' he' na' kye' nē' kih' gwah'. Hñii' bih' laay' to'nē' jee' kih' jee' lä'jēē', hi' hñii' bih' hi' ga'lä'jiih' to'nē' jee' kih' hi' na'juu', mah' lä'ja' leey' jøøh' kih' jee' lä'jēē'. ¹⁹ Jēēh', ga'tih' ba' dsē' Dio he' laa' Cristo kwee' lä'koo' laay' hñiiy'. ²⁰ Hi' ga'tih' ba' dsēy' he' ga'jēeyh' juu' he' ma' cha' gyuu'h hwa'. Ga'mi'laay' go'te' he' ma' āā' jne' kiyh', ta'la' kih' Cristo hi' ga'tuu' jma' kih' dsoh' hma' cru' mah' lä'ja' hii' ti' jnān' kyaah' Dio.

²¹ Jāā' ma' laah' hnäh' lä'koo' dsa' chaq' uu', sa' ma' jwah' hnäh' kyaah' Dio. Jēēh', huusdsē' hliih' jmah' ba' ma' kye'h hnäh', hi' he' hliih' jmah' ba' ma' jmeeh' hnäh'. Pero na' ma' jēeh' bih' juu' kyah' hnäh', ²² ta'la' kyaah' jmi'ngo' kih' Jesús. Ga'juuy' mah' mi'jnāy' hnäh' na'jngēēh' hnäh' cha'nēy, mo'so' cha' dso'kye' kyah' hnäh' hi' mo'so' cha' ga' he' na'baäh' hnäh' ni' miih'. ²³ Pero hnøø' lä' ma' dsoo' na' ba' hoh' hnäh' kih' Jesús hi' ta' wa' gaa' hoh' hnäh' o'jøh' dsē' he' kye'h hnäh' kih' ju'hmēē' he' ma' nuuh' hnäh', ja' ba' ju'hmēē' kih' Jesús he' kwa' dsa' lä'kaa' lä'juh' jmi'gyuu'. Hi' lä'ja' jnā' ka-läh' na'hñaan' kwan' ju'hmēē' na'.

Ga'kwa' Paa' juu' he' ma' na' hmää' jāā'

²⁴ Chaa' ba' jnā' llu' kih' he' jēēn' wii' kyah' hnäh'. Hi' ngoo' ba' jnā' jēēn' wii' kyaah' jmi'ngo' kin' mah' lä'ja' hñaa' ha' koh' wii' he' jēē' Cristo kih' hi' laa' kyaay', jne' hi' laa' gwah' kiyh'. ²⁵ Hi' ga'hñaa' Dio jnā' mah' kwan' be' kih' gwah'. Ga'jmeey' mada' he' mi'jnān' na'hñaa' lä'jēē' juu' kiyh' jee' kyah' hnäh'. ²⁶ Ma' na' hmää' ba' juu' ja' llo'joo'. Pero na' ma' mi'jnāy' juu' ja' kih' hi' na'jngēē' kyaay'. ²⁷ Kih' hi' he' ba' ga'tih' dsē' Dio mi'jnāy' juu' he' ma' na' hmää'. Peer' jnaah' la' juu' ja' kih' lä'jēē' dsa' hi' sa' laa' judiu, he' jāh' lä'la': Cristo jmeē' ko'jøh' kyaah' jne'. He' ja' na' kye' jne' o'jøh' dsē' dsa'tooh' jne' ya' jwii' kiyh'.

²⁸ He' ja' na' kwa' jnāäh' juu' la' kih' lä'jēē' dsa'. Hlēēh' jnāäh' hi' mi'tēē' jnāäh' dsa', kyaah' cha' miih' huusdsē' llu', mah' ngēē' jnih' kih' Dio lä'jaa' lä'jaay', lluyy' go'te', laay' koo' ba' kyaah' Cristo Jesús. ²⁹ He' ja' kwan' be' jmeen' ta' la', kyaah' be' he' kwa' Cristo. Ha' koh' be' sa' cha' kih' hi' kyah'jā' jnā'.

2

¹ Hnoon' lä'ñeh' hnäh' he' jmeen' ta' la', lä'jiih' jee' le', he' llu' kyah' hnäh', hi' kih' lä'jēē' hi' tääh' Laodicea ka-läh' hi' lä'ja' kih' lä'jēē' hi' sa' ga' ma'jēē' jnā'. ² Lä'ja' jmeen' mah' wa' cha' cha'ga'miih' be' kih' lä'jēē', hi' hnoon' wa' hnäy' øøyh' mah' wa' le' koo' ba' huusdsē' kih' jee' lä'jēē'. Hi' hnoon' wa' lä'ngēēy' na'hñaa' lä'jēē' mah' kwa' jwē' lä'kyuyh' he' ma' na' hmää' kih' Dio, hi' he' he' Cristo. ³ Jaa' hñii' bih' cha' huusdsē' llu' kiyh'. Jaa' hñii' bih' ngēēy' ga'lä'jē' go'te'. He' ja' ba' kyeē' jnān' cha'ga'miih' pero na' hmää' ba' he' ja' ta'ko'jiih' sa' ga' ma' heeh' jnih'. ⁴ Ma'jwēēhn' hnäh' lä'ja' mah' ni' jaa' sa' mi'gaa' hnäh' kyaah' juu' na'hñaa' ha' lä' jee' leeyh' hnäh'. ⁵ Ma'ke' sa' gyan' kyaah' hnäh' ko'jøh', ma'ra' he' lle' ba' dsēn' hnäh'. Peer' chaan' llu' kih' he' ma'nuun' tääh' hnäh' kwee' kyaah' koo' nēē' ba' huusdsē', hi' lä'ja' ngoo' ba' dsoo' hoh' hnäh' kih' Cristo.

Juu' kih' Cristo ba' jmää' jnän'

⁶ Heh' lä' ja-, ja-ba' lä' koq- ga-heeh' hnäh' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', ja-ba' lä' ja- go-nää' hnäh' kyaayh' ta' cha'né. ⁷ Hnøø' jäh' hnäh' koq- hweh' kyaayh'. Lä' jwè' ja-, leeh' hnäh' lä' koh' chaah' hma- he- ma- choqh- jmoo'. Lä' ja- lä' cha- be' kyah' hnäh' go'nääh' hnäh' ta' cha'né' lä' koh' ga' mi' tēē- dsa- hnäh'. Hi' hnøø' kwah' hnäh' cha-miih' ti'hmaah' kih' Dio.

⁸ Leeh' hnäh' mah' ni' jaa- sa' mi' gaa- hnäh' kyaah' juu' kaah' lä' koq- gwa' huu' dsē- kih' dsa-. Sa' jmää' ta' juu' he- ma- tēē' dsa- hlēeh' kih' he- cha- jmi-gyuu' la-. Sa' gwa' kih' Cristo juu' ja-.

⁹ Jēeh', ja-ba' lä' koq- laa' hñii' Dio, ja-ba' lä' ja- laa' Cristo hi- ga-lēē' ngo'.

¹⁰ Hi' lä' jē- go-te' he- cha- kih' Dio, la' kyah' hnäh' ka-läh' kih' he- ma- laah' hnäh' koq- kyaah' Cristo hi- kye- né' kih' jee' lä' jēē- hi- laa' ta' juuh- hi- chaq- gyuuh'. ¹¹ Hi' kih' he- ma- laah' hnäh' koq- kyaayh', he- ja- la' lä' koq- he- ga-wih' jmi-ngo' kyah' hnäh'. Pero sa' la' lä' koq- tēē' dsa- jmee'. Cristo ba' ga' jñuuh' he- hliih' he- ma' hä' tuh-hoh' hnäh', he- ja- ma- laah' hnäh' kwaat' lä' koq- he- ga-wih' jmi-ngo' kyah' hnäh' lä' hnøøy' hñiiy'. ¹² Hi' lä- ma' ga' saah- hnäh' jmi-, lä' koq- he- ga-haah' hnäh' kyaayh' hi- ga-lä' jiih' hnäh' ka-läh' kyaayh', lä' llu' he- ma- dsoo' hoh' hnäh' cha- ba' be' kih' Dio he- kyaah' ga' mi' jiiyh' Cristo jee' kih' hi- na- juu'. ¹³ Hi' lä' koq- ma' tääh' hnäh' na- juuh' hnäh' kwaat' kih' dso'kye- hi' sa' ma' na' wih' jmi-ngo' kyah' hnäh', Dio ga' mi' jiih' hnäh' ko- jøh' kyaah' Cristo. Ga' kooy' dsēy' kih' lä' jē- dso'kye- jnän'. ¹⁴ Ga' mi' laay- go-te' lä' jē- he- ma' hñii' jnän', he- ga- hlääh- jne' kih' ley. Joh' dsoo' sa' ma' bääh- jne'. Pero Dio ga' jmee' ta' kooh' he- ja-, lä' koq- he- ga' hooy' dsoh' hma-cru' ba'. ¹⁵ Hi' ga' jmää' Dio ta' kooh' lä' jēē- hi- laa' ta' juuh- hi- chaq- gyuuh', ga' mi' kwayh' kih' hi- he' cha'né' lä' jēē-. Ga' liyh' ga' lla- dsēy' kyaah' he- ga' juu' Cristo dsoh' hma-cru'.

Mo' so' jmää' jnän' nuuh' ma' gyuh'

¹⁶ Kih' he- ja- ba' na-, ni' jaa- sa' wa' kye- kwaat' ha- lä' kuh-huh' hnäh' ni' kih' he- sa' jmeeh- hnäh' jmi' he- tēēy' jmeey' o sa' jmeeh- hnäh' juuh- kih' lä' ma' heeh' sih- o kih' jmi' he- teeh- dsa- dsē'. ¹⁷ Lä' jē- he- ma- gyuh- ja-, koq- ga' mi' jnää- miih- ha- lä' la' kih' ju' dsoo' he- ja- ga' ja'. Pero Cristo ba' he' hi- laa' ma' ra' ju' dsoo' ja-. ¹⁸ Hi' leh- ba' hnäh' jñeeh' cher'mah' mi-teh' hnäh' kih' Cristo. He- ja- ta' kwa- hnäh' jwè' kih' ni' jaa- hi- jñuuh' he- ja- kyah' hnäh'. Dsa- he', jmää- hñii' hwaq' pero he- jmee' bih' ja- hi' jmeey' juuh- kih' ängele ka-läh'. Hi' jäh' cha- he- ma- jēy- he- gwa' gyuuh'. Hi' jmääy- hñiiy' jøøyh' kyaah' huu' dsē- kih' dsa- ta' jmah' ba'. ¹⁹ Hi- he', sa- laa' koq- kyaah' Cristo hi- kye- né' jnän'. Pero lä' jaa- lä' jaa- jne' na- ku- na- chah' jne' kyaah' Cristo, laa' jne' lä' koq- jaa- dsa- ba'. Lä' jwè' ja-, tēē' jne' be' he- kwa- Dio mah' dsa'nøø' jne' ta' cha'né'.

²⁰ He- ma- laah' hnäh' koq- kyaah' Cristo, he- ja- la' lä' koq- he- ga' juuh' hnäh' ko- jøh' kyaayh' mah' mo' so' na' jnää' hnäh' kih' nuuh' ma- gyuh- he' cha- jmi-gyuu' la-. He- ja- mo' so' cha- he- kih' he- jmeeh' hnäh' he' kih' nuuh' ja-, ²¹ lä' koq- jäh' dsa-: "Ta' kooh' he- na-, ta' kuh' he- na-, ta' soqh' he- na-." ²² He- lla- ba' lä' jē- he- ja- jee' koo' jmee' jne'. Hi' lä' jē- nuuh' ja-, he- ga' lla' dsa- jmi-gyuu' ba' ja- lä' koq- la' huu' dsē- kiyh'. ²³ Heh' nuuh' ja-, dsoo' ba' mi- jnää' lä' koq- he- kye- huu' dsē- llu'. Jēeh' kyaah' he- ja-, jmee- dsa- lä' koq- he- hnaayh- Dio, hi' jmääy- hñii' hwaq' hi- heeyh' hñiiy' wih'

ka-läh'. Pero ni⁺ miih⁻ sa⁺ jmää⁺ jnän⁻ n^{uu}h⁻ ja⁻ mah⁺ lää⁺ jne⁺ kih⁺ he⁻ hee⁻ dsē⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän⁻.

3

¹ Lā⁻llu⁺ he⁻ ma⁻ lä⁻ jⁱⁱh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ Cristo, he⁻ ja⁻ kye⁻ hnäh⁺ h^{uu}dsē⁻ kih⁺ he⁻ cha⁻ jee⁺ oo⁺ ya⁺ jwii⁺, jee⁺ gya⁺ Cristo jwoo⁺ ra⁻ lluu⁺ kih⁺ Dio. ² Wa⁺ lle⁺ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ cha⁻ gy^{uu}h⁺ ba⁺, mo⁺ to⁺ hnooh⁻ ga⁺ hnäh⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻gy^{uu} la⁻. ³ Jēeh⁺, ma⁻ na⁻ juu⁺ ba⁺ hnäh⁺ kih⁺ jmi⁻gy^{uu} la⁻ hi⁻ chaa⁻ ba⁺ hnäh⁺ ko⁻ jōh⁺ kyaah⁺ Cristo jee⁺ gya⁺ Dio ma⁺ ke⁻ na⁻ hmää⁺ he⁻ ja⁻ jnän⁻ jmi⁺ na⁺. ⁴ Pero wa⁺ ra⁻ ga⁺ lä⁻ jnää⁺ Cristo hi⁻ jmee⁻ chaa⁻ jne⁺, ma⁺ ja⁻ lä⁻ jnää⁺ jne⁺ tō⁻ jlēē⁻ nih⁺ ko⁻ jōh⁺ kyaayh⁺.

Wa⁺ ben⁺ lä⁻ jē⁺ he⁻ hlih⁺ mah⁺ dsa⁻ nōōn⁺ kyaah⁺ he⁻ llu⁺ ba⁺

⁵ He⁻ ja⁻ tu⁺ hnäh⁺ lä⁻ jē⁺ he⁻ hlih⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ jmi⁻gy^{uu} la⁻. Hnäh⁺ dsa⁻ mē⁺ dsa⁻ n^{uu}h⁻ ta⁺ kaah⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, ta⁺ mi⁻ sah⁺ hnäh⁺ hñaah⁺, ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ he⁻ ngii⁺ jmi⁻ngo⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ ni⁻ he⁻ ga⁺ jyoh⁺ he⁻ hee⁻ hoh⁺ hnäh⁺. Ta⁺ hnooh⁻ hnäh⁺ leh⁺ hnäh⁺ lä⁻ jē⁺ he⁻ ga⁺ cha⁻. Jēeh⁺ lä⁻ koō⁻ he⁻ ja⁻ ba⁺ laa⁺ dio kyaah⁺ hnäh⁺ cher⁺ mah⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻ ja⁻. ⁶ Kih⁺ he⁻ hlih⁺ na⁻ gwa⁺ ya⁻ jēē⁻ dsē⁺ Dio kyaah⁺ hi⁻ chaa⁻. ⁷ Lä⁻ jē⁺ he⁻ na⁻ ga⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻ koh⁺ ma⁺ tääh⁺ hnäh⁺ jāā⁺. ⁸ Pero na⁺ mo⁺ to⁺ jmee⁻ hnäh⁺ lä⁻ jē⁺ he⁻ la⁻: he⁻ ya⁻ jēē⁻ hoh⁺ hnäh⁺, he⁻ lleē⁻ hnäh⁺, he⁻ hñaā⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ dsa⁻, he⁻ hlēēh⁺ hnäh⁺ wii⁺ kih⁺ dsa⁻, he⁻ hlēēh⁺ hnäh⁺ juu⁺ hlih⁺. ⁹ Ta⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺, jēeh⁺ ma⁻ jñuu⁺ hnäh⁺ kih⁺ lä⁻ jē⁺ he⁻ ma⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ jāā⁺. ¹⁰ Hi⁻ ga⁺ lōoh⁺ hnäh⁺ jmeeh⁻ he⁻ llu⁺ ba⁺. He⁻ ja⁻ la⁻ lä⁻ koō⁻ he⁻ ma⁺ kye⁺h⁺ hnäh⁺ hmii⁻ hmēē⁻. Hi⁻ ngoo⁺ dsa⁻ lä⁻ hmēē⁻ hnäh⁺ koō⁻ jmi⁺ koō⁻ jmi⁺ kih⁺ he⁻ mi⁻ tēē⁻ hnäh⁺ cha⁻ ga⁺ miih⁻ mah⁺ leē⁺ hnäh⁺ lä⁻ koō⁻ laa⁺ hi⁻ ga⁺ jmää⁺ jne⁺. ¹¹ Hih⁺ hi⁻ laa⁺ koō⁻ kyaah⁺ Cristo sa⁺ cha⁻ he⁻ jmee⁺ cher⁺ mah⁺ laay⁺ judiu, o sa⁺ laay⁺ judiu, cher⁺ mah⁺ ga⁺ wih⁺ jmi⁻ngo⁺ kiyh⁺ o sa⁺ ga⁺ wih⁺, cher⁺ mah⁺ laay⁺ jāā⁺ hi⁻ sa⁺ ky^{uu}h⁻ o jaa⁺ hi⁻ chaa⁻ uu⁺, cher⁺ mah⁺ na⁻ hnēēy⁻ jmeey⁺ ta⁺ kih⁺ dsa⁻ o cher⁺ mah⁺ sa⁺ na⁻ hnēēy⁻. Koō⁻ ba⁺ he⁻ kyeē⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁻ jē⁺. Cristo ba⁺ he⁻ hi⁻ jōōh⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁻ jēē⁻, hi⁻ he⁻ ba⁺ hi⁻ cheh⁺ kyaah⁺ jne⁺.

¹² He⁻ ja⁻ go⁻ taah⁺ hnäh⁺ lä⁻ koō⁻ lle⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻ lleē⁺h⁺ kyaā⁺ Dio. Jēeh⁺ ma⁻ na⁻ jngēē⁻ jne⁺ hi⁻ hnääy⁺ jne⁺ cha⁻ miih⁻. He⁻ ja⁻ wa⁺ lä⁻ nih⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺, wa⁺ llu⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kyaayh⁺, ta⁺ jmää⁺ hnäh⁺ hñaah⁺ kaah⁺, jmee⁻ hnäh⁺ hwaah⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kyaah⁺, hi⁻ jmee⁻ hnäh⁺ jōh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kyaayh⁺. ¹³ Kwēēh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺. Cher⁺ mah⁺ chaa⁻ jāā⁺ hi⁻ ga⁺ hlāā⁻h⁺ kyah⁺ hnäh⁺, ki⁺ hnäh⁺ hoh⁺ kiyh⁺. Hi⁻ jmee⁻ hnäh⁺ jōh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaah⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁻ koō⁻ ga⁺ jmee⁻ Jesús jōh⁻ dsē⁺ kyaah⁺ jne⁺. ¹⁴ Koō⁻ ba⁺ he⁻ kyeē⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁻ jē⁺. He⁻ hnaah⁻ hnäh⁺ oōh⁺ hnäh⁺. Jēeh⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁺ oōhn⁺ lä⁻ täā⁺ jne⁺ jmeen⁻ lä⁻ jē⁺ he⁻ lle⁺ kih⁺.

¹⁵ Kwa⁺ hnäh⁺ jwē⁺ jmee⁺ Dio hii⁺ ti⁺ jee⁺ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ hnäh⁺. Jēeh⁺ ga⁺ tēēy⁺h⁺ hnäh⁺ mah⁺ go⁻ taah⁺ hnäh⁺ hi⁻ ti⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ lu⁺ he⁻ laah⁺ hnäh⁺ koō⁻ ba⁺ jee⁺ lä⁻ jēē⁻ hnäh⁺. Hi⁻ hnōō⁺ kwah⁺ hnäh⁺ ti⁺hmaah⁺ kih⁺ Dio. ¹⁶ Wa⁺ jā⁺ juu⁺ kih⁺ Cristo na⁻ hñaā⁻ lä⁻ jēē⁻ kyaah⁺ hnäh⁺. Hi⁻ kyaah⁺ cha⁻ miih⁻ h^{uu}dsē⁻ llu⁺, mi⁻ tēē⁻ hnäh⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hi⁻ hlēēh⁺ hnih⁺ ka⁻ läh⁺. Hi⁻ kwa⁺ hnäh⁺ ti⁺hmaah⁺ kih⁺ Dsa⁻ jōōh⁺ jnän⁻ jee⁺ häh⁻ hnäh⁺ kiyh⁺ kyaah⁺ salmo, kyaah⁺ himno, kyaah⁺ su⁻ he⁻ kwa⁺ jmi⁻lle⁻. ¹⁷ Hi⁻ ga⁺ lä⁻ jē⁺ ba⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺, cher⁺ mah⁺ la⁻

kyaaḥ' juu', cher'mah' jmeeh- hnäh' ta', ja- jmeeh- hnäh' lä-hih' kih' Jesús Dsa-jøḥ' jnän' hi' kwa' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio, ta-la' kiyh'.

Hnøø' dsa'tooh' jne' kwee- kyaah' øḥ' jne'

¹⁸ Hnäh' dsa- mē' hī- chaa- dsa- ñuuḥ- kyaa', jmeeh- hnäh' he' kiyh', lä-koḡ- hnøø' Dsa-jøḥ' jnän'.

¹⁹ Hnäh' dsa- ñuuḥ- hī- chaa- dsa- mē' kyaa', wa' lä- hnaah- hnäh' dsa- mē' kyaaḥ' hnäh', ta- jmeeyh'.

²⁰ Hnäh' hī- laa' chih-, hnøø' nuuh' hnäh' mada- kih' maa- täa- kyaaḥ' hnäh', jēeh' lä- ja- ba' tih- dsē' Dsa-jøḥ' jnän'.

²¹ Hnäh' hī- laa' cho'jmii- chih-, ta- jmeeh- hnäh' chih- kyaaḥ' ga- ngēē' jwēē' mah' sa- lä- meeh- dsēy'.

²² Hnäh' hī- tääh' jmeē' ta' kih' dsa-, nuu- hnäh' lä- jē- mada- he- jmeey- kyah' hnäh'. Hi' ja- ma- la- ta' ko- jiih' tääyh' jēēy-, lä-koḡ- jmeē- hī- hnøø' ja' llu' kyaaḥ' dsa-. Hnøø' kyeḥ' hnäh' koḡ- nēē' ba' huudse- hi- hnøø' gah- hnäh' Dio. ²³ Ga- lä- jē- ba' he- jmeeh- hnäh', jmeē' hnäh' lä- kaa- tuh- hoh' hnäh'. Lä-koḡ- he- jmeeh- hnäh' ta' kih' Dsa-jøḥ' jnän', ja- ma- la- kih' dsa- ta' jmah'. ²⁴ Ma- ñeh' ba' hnäh' he- hñah- hnäh' heḥh- hnäh' kih' Cristo Dsa-jøḥ' jnän'. Jēeh' hī- he' mi- hmaah' kyah' hnäh' lä- llu' he- jmeeh- hnäh' ta' he' kiyh'. ²⁵ Hi' kih' hī- jmeē- ga' he- hliih', hyoyh- ka- läh- lä-koḡ- te' he- hliih' he- jmeey- ja-. Jēeh' sa- jēē- Dio hee- laa' dsa-.

4

¹ Cher'mah' tääh' hī- jmeē- ta' kyah' hnäh', jmeē' hnäh' kiyh' lä-koḡ- lle' kih', ta- jmeeyh'. Jēeh', ma- ñeh' ba' hnäh', ja- ba' lä- ja- chaa- dsa- juu- hnäh' hī- gya' gyuuḥ' jmi- gyuu'.

² Ta- hwaā' hnäh' ngii' hnäh' kih' Dio. Ngii' hnäh' kiyh' täā' hi' kwa' hnäh' ti'hmaah' kiyh'. ³ Ngii' hnäh' kyaa' jnääh' mah' nä' Dsa-jøḥ' jnän' jwē' kwa' jnääh' juu' kiyh'. Mah' mi' jnääh' jnääh' juu' kih' Cristo he- ma' na- hmää' jää'. Jēeh' kwaat' kih' juu' na- hään' neh' ñe' la-. ⁴ Ngii' hnäh' kih' Dio mah' kwan' juu' na- hñaa' lä- jēē- lä-koḡ- lle' kih'.

⁵ Hnøø' cha- huudse- llu' kyah' hnäh' lä- ma' tääh' hnäh' kyaaḥ' hī- sa- ma- heḥh- juu' kih' Jesús. Hlēēh' hñih' na' lä- cha- jmi'. ⁶ Jee' llah- hnäh' juu' kyaaḥ', hlēēh' hñih' kyaaḥ' juu' llu' jmah' ba' hi' kyaaḥ' juu' he- toh- llu' kiyh'. Hi' hnøø' kyuuḥ- hnäh' ha- lä- jēeh' hnäh' juu' kih' lä- jaa' lä- jaa'.

Ga-hih' Paa' juu' kih' dsa- kyaaḥ'

⁷ Øḥ' jne' Tíquico hī- hnää' jne', dsoo' dsa- jmeē' juu' kyah' hnäh' ha- lä- la' kin-. Ma- ra' he- mi- te' bih' kyaaḥ' ta' kiyh' he- jmeey- ta' kih' Dsa-jøḥ' jnän' ko- jøḥ' kyaaḥ' jnä'. ⁸ He- ja- cheē- jñih' jee' tääh' hnäh' mah' nuuh' hnäh' ha- lä- tøḥ' jnääh' jee' la-, he- lä- ja- jēē' hoh' hnäh'. ⁹ Dsooy' kyaaḥ' Onésimo, øḥn' hī- hnää' jne', hī- mi- te' kyaaḥ' ta' kiyh'. Hi' laay' dsa- gooh' hnäh'. Lä- uu' hī- he' ngēē' juu' kyah' hnäh' lä- jē- ha- lä- la' jee' la-.

¹⁰ Aristarco hī- häā' neh' ñe' ko- jøḥ' kyaaḥ' jnä' jee' la-, jmeey- Dio kyah' hnäh' hi- lä- ja- ka- läh' Marco hī- laa' jaa- ba' ma- hyaa' ta- gyuuḥ' kyaaḥ' kyaaḥ' Bernabé. Ma- jwēēhn' hnäh' jää' ha- lä- jmeeh' hnäh' wa- ra- ga- lloo' Marco. He- ja- cher'mah' ga- llooy' jee' na-, ja- heḥh' hñih' llu'. ¹¹ Hi' lä- ja- Jesús hī- cheē- Justo, jmeē- Dio kyah' hnäh'. Lä- jēē- hī- he' laa' judiu. Sa-

chaā ga' jñah' judiu jee' kih' lä' jëë' hî' kwa' be' kin' jwë' jee' chaā jne' kih' Dio. Ta' la' kih' hî' he', jmee' jëë' dsën'.

¹² Epaфра hî' laa' dsa' gooh' hnäh' jmee' Dio kyah' hnäh'. Hi' jmeey' ta' he' kih' Cristo ka' läh'. Lä' jë' jiih' kway' be' ngiiy' kyah' hnäh' mah' wa' cha' be' kyah' hnäh' tää' hi' mah' ma' nalluuh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä' jë' he' tih' dsë' Dio. ¹³ Jmeen' ju'dsoo' kiyh', he' lle' dsëy' hnäh' cha' miih' hi' lä' kye' kih' øøh' jne' hî' tääh' Laodicea, kyaah' hî' tääh' Hierápoli. ¹⁴ Të'më' hî' chee' Luca hî' hnää' jne', jmeey' Dio kyah' hnäh' hi' lä' ja' jmee' Dema ka' läh'.

¹⁵ Hi' jmee' hnäh' Dio kih' øøh' jne' hî' tääh' Laodicea hi' kih' Ninfa ka' läh', kyaah' lä' jëë' øøh' jne' hî' dsa' ñee' cha' neh' kiyh'. ¹⁶ Ma' ngëë' ma' heh' hnäh' juu' he' ma' siin' kyah' hnäh' la', ta' jmee' hnäh' hñaa' hoh', ja' cheeh' ka' läh' juu' la' kih' øøh' jne' hî' tääh' Laodicea mah' hëy' ka' läh' jee' oo'. Hi' lä' ja' hëh' hnäh' he' ma' siin' kiyh' wa' ra' ga' cheeyh' ta' kyah' hnäh'. ¹⁷ Hi' chiih' Arquipo wa' kway' be' mi' tey' ta' he' ma' na' hñaa' jmeey' kih' Dsa' jøøh' jnän'.

¹⁸ Jnä' Paa' ma' siin' miih' jee' ga' dsaa' juu' la' kyaah' goon'. Dsooh' hoh' hnäh' jnä' hääñ' neh' ñe'. Wa' mi' jää' Dio lä' jëë' hnäh'. Wa' la' lä' ja'.

1 Tesalonicenses

He la to nē je he ga sū Paa'kih' 00h' jne' hi' chaq- Tesalónica

1 Jnā' Paa' kyaah' Silvano kyaah' Timotā siin' kih' gwah' jwii' Tesalónica, hnāh' hi' tāäh' kyaah' Tää' jnān' hi' kyaah' Jesucristo Dsa-j00h' jnān'. Ngiih' kiyh' wa' kway' he' llu' kyah' hnāh' hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnāh'.

Ga'kwa' Paa' ti'hmaah' kih' Dio

2 Dsooh' ba' dsē jnāäh' kyah' hnāh' lä'jē jiih' wa'ra' ga'ngii' jnāäh' kih' Dio, he'ja' kwa' jnāäh' ti'hmaah' kiyh'. 3 Sa' dsa-gaa' dsē jnāäh' kwa' jnāäh' ti'hmaah' kih' Dio hi' laa' Tää' jnān'. Ja' koo' nēē' ta' llu' ma'jmeeh' hnāh' kih' he' ma'dsoo' hoh' hnāh' kiyh', hi' mi'teh' ba' hnāh' ta' kyah' hnāh' kih' he' hnaah' hnih' cha-miih'. Hi' kwēēh' ba' hoh' hnāh' kih' he' kye'h hnāh' o'j0h' dsē kih' Jesucristo Dsa-j00h' jnān'. 4 Jēēh', laah' hnāh' 00hn' hi' hnāäh' Dio cha' miih' hi' nē' ba' jnāäh' he' ga'lleeh' Dio hnāh'. 5 Lä' ma' ga'ngēē' jnāäh' ju'hmēē' kyah' hnāh', ja' kyaah' ma'la' juu' ta'jmah'. Ja' kyaah' cha-miih' be' kih' Jmi'le' Na'jngii' ba' ja'. Sa' cha' ma'kye' jnāäh' jyoh' huūdsē'. Juu' na' la' ma'ra' ju'dsoo' jmah' ba'. Hi' ma'neh' ba' hnāh' ha' lä' ga'jmeē' jnāäh' jee' tāäh' hnāh', kih' he' hnāäh' jnāäh' hnāh'.

6 He'ja' ga'jmeeh' hnāh' ja' ba' lä'koo' jmeē' jnāäh' hi' lä'koo' ga'jmeē' Dsa-j00h' jnān'. Jēēh', ma' ga'heeh' hnāh' juu' kiyh', chaq- ba' hnāh' llu' ga'jmeē' Jmi'le' Na'jngii', ma'ke' ga'jēēh' hnāh' cha-miih' he' wii'. 7 Heh' he' jmeeh' hnāh' lä'ja', ga'nuu' 00h' jne' hi' tāäh' hwa' Macedonia hi' hwa' Acaya. He'ja' ja' dsēy' ga'jmeey' ja' ba' lä'koo' jmeeh' hnāh'. 8 Kwaat' kyah' hnāh' ga'lloo' juu' kih' Dsa-j00h' jnān' lä'kaa' hwa' Macedonia hi' Acaya. Hi' ga'lā'cha' juu' he' ma'dsoo' hoh' hnāh' kih' Dio lä'kaa' jee' jyoh' jwii'. He'ja' mo'so' jmeē' ga' bii' jmeeh' jnāäh' juu' kiyh' ha' lä' ga'jmeeh' hnāh'. 9 Lä'jēē' ba' dsa' hlēēh' ha' lä' ga'heeh' hnāh' jnāäh' lä' ma' ga'la'n00' jnāäh' jee' tāäh' hnāh', hi' ha' lä' ga'beeh' hnāh' dio hi' na'laa' kaah' dsa' hi' ha' lä' jmeeh' hnāh' ta'he' kih' hi' laa' ma'ra' Dio jiih'. 10 Hi' hlēēyh' he' lle' hoh' hnāh' he' jāh' jooy' ka'lāh' gyuu' jmi'gyuu'. Jēēh' Dio ga'mi'jiih' Jesús jee' kih' hi' na'juu' mah' jooy' he' lääh' jne' kih' li'wii' he' na' ga'jä'.

2

Ha' lä' ga'jmeē' Paa' jwii' Tesalónica

1 00hn', ma'neh' ba' hnāh', sa' na'heē' ta' he' ga'jmeē' jnāäh' lä' ma' na'n00' jnāäh' jee' tāäh' hnāh'. 2 Hi' ma'neh' ba' hnāh' ha' lä' ga'lā'hāäh' dsa' jnāäh', ga'kwa' dsa' kyaah' jnāäh' jwii' Filipino. Pero Dio kyaah' jnāäh' he'ja' ga'tuu' dsē jnāäh' ga'kwa' jnāäh' ju'hmēē' kiyh' jee' jwii' kyah' hnāh' ma'ke' ga'tēē' ga'jēē' dsa' kyaah' jnāäh'. 3 Sa' na'heē' juu' he' ga'kwa' jnāäh', ni' ja' kyaah' huūdsē' hliih'. Hi' ni' sa' ga'mi'gaan' hnāh'. 4 Ga'jēē' ba' Dio jnāäh' jnāäh' jmeē' jnāäh' ta' kiyh', he'ja' hlēēh' jnāäh' lä'koo' lle' kyaah' jnāäh' hi' na'hāā' kwa' ju'hmēē' kiyh'. Hi' ja' he' hn00h' jnāäh' ha' lä' jee' ti'h' dsē' dsa' kyaah' jnāäh' kyaah' juu' he' kwa' jnāäh'. He' hn00h' jnāäh' ha' lä' jee' ti'h' dsē' Dio hi' kyuu' ha' lä' la' huūdsē' jnān'. 5 Nēh' ba' hnāh'

sa⁺ ga⁻ hlēēh⁺ jnāäh⁺ kyaah⁺ juu⁺ na⁻ hñaa⁺ lä⁻ jwē⁺ jee⁺ ga⁻ lēēhn⁺ hnäh⁺ ni⁻ sa⁻ ga⁻ hnøøh⁺ jnāäh⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁺ ma⁻ leh⁺ jnāäh⁺ kuu⁺. Dio ba⁻ ñe⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺. ⁶ Sa⁻ hnøøh⁺ jnāäh⁺ jmää⁺ dsa⁻ jnāäh⁺ kaa⁺h. Sa⁻ hnøø⁻ jnāäh⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁻ ja⁻ ni⁻ he⁻ jmee⁺ jñah⁺. Kih⁺ he⁻ laa⁺ jnāäh⁺ apóstole kyaa⁺ Cristo, cha⁻ ba⁻ jwē⁺ kyaa⁺ jnāäh⁺ he⁻ ma⁻ jmee⁺ jnāäh⁺ mada⁻ kyah⁺ hnäh⁺ wa⁻ra⁻ jā⁺ kih⁺ lä⁻ ja⁻ hnøø⁻ jnāäh⁺. ⁷ Pero ga⁻ jmee⁺ jnāäh⁺ jøh⁻ dsē⁻ jnāäh⁺ ba⁻, lä⁻ koo⁻ jøh⁻ dsē⁻ jaa⁻ dsa⁻ mē⁻ jee⁺ mi⁻ kwaay⁺ gyuu⁻ kyaay⁺. ⁸ Ga⁻ lä⁻ hnāa⁻ jnāäh⁺ hnäh⁺ cha⁻ miih⁻. He⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ jmää⁺ kyaa⁺ jnāäh⁺ koo⁻ ma⁻ dsa⁻ ka⁻ jnāäh⁺ ju⁻ hmēē⁺ kih⁺ Dio ta⁻ jmah⁺. Ga⁻ lla⁻ dsē⁻ jnāäh⁺ ga⁻ jmee⁺ jnāäh⁺ be⁻ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ jiih⁺ ma⁻ ngēē⁺ jnāäh⁺ hñaa⁺ jnāäh⁺ juu⁺ jnāäh⁺ kwaat⁻ kyah⁺ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ hnāa⁻ jnāäh⁺ hnäh⁺ cha⁻ miih⁻. ⁹ Øøhn⁺, ¿Che⁻ sa⁻ dsooh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻ jmee⁺ jnāäh⁺ ta⁻, mah⁺ ga⁻ lä⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ kih⁺ jnāäh⁺? Lä⁻ jmii⁻ lä⁻ hwē⁺ ga⁻ jmee⁺ jnāäh⁺ ta⁻, jēē⁺ sa⁻ hnøø⁻ jnāäh⁺ ma⁻ lla⁻ kyaan⁻ hnäh⁺ jmii⁻ ta⁻ ko⁻ jiih⁺ ga⁻ kwa⁻ jnāäh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio.

¹⁰ Ma⁻ ñeh⁺ ba⁻ hnäh⁺ hi⁻ ñe⁻ ba⁻ Dio ha⁻ lä⁻ ga⁻ jmee⁺ jnāäh⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ kih⁺ Jesús. Ma⁻ laa⁺ jnāäh⁺ hi⁻ na⁻ jngēē⁺. Ga⁻ jmee⁺ jnāäh⁺ he⁻ llu⁻ jmah⁺ ba⁻. Sa⁻ cha⁻ he⁻ na⁻ bää⁺h jnāäh⁺ ni⁻ miih⁻. ¹¹ Ma⁻ ñeh⁺ ba⁻ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻ jmee⁺ jnāäh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ hnäh⁺. Ga⁻ kwa⁻ jnāäh⁺ be⁻ kyah⁺ hnäh⁺, ga⁻ chaah⁺ jnāäh⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ jmee⁺ jaa⁻ dsa⁻ kyaah⁺ gyuu⁻ kyaay⁺. ¹² Hi⁻ ga⁻ hlēēh⁺ jnāäh⁺ hnäh⁺ mah⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁻ hnøø⁻ Dio hi⁻ ga⁻ tēēh⁺ hnäh⁺ mah⁺ lä⁻ jnāäh⁺ hnäh⁺ ya⁻ jwii⁺ jee⁺ jmeey⁺ hih⁺.

¹³ He⁻ ja⁻ sa⁻ hwa⁺ jnāäh⁺ kwa⁻ jnāäh⁺ ti⁻ hmaah⁺ kih⁺ Dio. Jēē⁺, ga⁻ heeh⁻ hnäh⁺ juu⁺ kiyh⁺ he⁻ ga⁻ kwa⁻ jnāäh⁺. Ga⁻ lä⁻ ngēēh⁺ hnäh⁺ sa⁻ la⁻ juu⁺ kih⁺ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻ dsa⁻. La⁻ ma⁻ ra⁻ juu⁺ kih⁺ Dio ba⁻, ja⁻ ba⁻ juu⁺ he⁻ jøø⁻ kyah⁺ hnäh⁺, hi⁻ ma⁻ heeh⁻ kih⁺ Jesús. ¹⁴ Øøhn⁺ hi⁻ tääh⁺ Tesalónica na⁻, kwee⁻ ba⁻ ga⁻ la⁻ kyah⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ lä⁻ jē⁻ gwah⁻ kih⁺ Dio he⁻ tøø⁻ hwa⁻ Judea. He⁻ ba⁻ dsa⁻ gooh⁺ hnäh⁺ ga⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ la⁻ kih⁺ øø⁻ h⁺ jne⁻ hi⁻ tääh⁺ Judea. Judiu dsa⁻ gooy⁺ ga⁻ jmeeh⁻ dsih⁺ kih⁺ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsēy⁺ kih⁺ Cristo Jesús. ¹⁵ Ja⁻ ba⁻ dsa⁻ gooy⁺ he⁻ ga⁻ jngēēh⁺ kih⁺ Jesús Dsa⁻ jøø⁻ h⁺ jnän⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ jngēēyh⁺ hi⁻ ma⁻ ngēē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio jāā⁺. Hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ hñaa⁻ dsēy⁺ kyaa⁺ jnāäh⁺ ka⁻ lä⁻h. Jmeey⁺ he⁻ sa⁻ tih⁻ dsē⁻ Dio hi⁻ lla⁻ dsēy⁺ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻. ¹⁶ Ngoo⁺ ba⁻ hay⁺ kyaa⁺ jnāäh⁺ he⁻ hlēēh⁺ jnāäh⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu mah⁺ läāy⁺. Lä⁻ jwē⁺ ja⁻, mo⁻ so⁻ kyaah⁺ hih⁺ dso⁻ kye⁻ kiyh⁺, he⁻ ja⁻ jā⁻ dso⁻ jwii⁺ né⁻ kiyh⁺ cha⁻ miih⁻ ngēē⁺.

Hnøø⁺ Paa⁻ dsa⁻ jēē⁻ øø⁻ h⁺ jne⁻ hi⁻ cha⁻ Tesalónica

¹⁷ Hnäh⁺ øøhn⁺, ma⁻ lä⁻ hii⁻ miih⁻ jmii⁻ he⁻ sa⁻ jēēn⁺ hnäh⁺. Pero sa⁻ ma⁻ gaa⁻ dsē⁻ jnāäh⁺. Ma⁻ ra⁻ he⁻ lle⁻ dsē⁻ jnāäh⁺ dsa⁻ jēē⁻ jnāäh⁺ hnäh⁺. ¹⁸ He⁻ ja⁻ hnøø⁻ jnāäh⁺ ma⁻ dsa⁻ jēē⁻ jnāäh⁺ hnäh⁺. Jnā⁺ Paa⁻ jmeen⁻ dsoo⁻, ja⁻ he⁻ koo⁻ hä⁻ ga⁻ jmeen⁻ hu⁻ dsē⁻ ma⁻ dsa⁻ nøø⁻ jnāäh⁺. Pero sa⁻ ga⁻ la⁻, jmee⁺ Tana⁺ jwii⁺ kyaa⁺ jnāäh⁺. ¹⁹ Hnäh⁺ ba⁻ hi⁻ kye⁻ jnāäh⁺ o⁻ jøh⁻ dsē⁻ kih⁺, hnäh⁺ ba⁻ hi⁻ jmee⁺ cha⁻ jnāäh⁺ llu⁺. Hnäh⁺ ba⁻ hi⁻ jmee⁺ lii⁻ jmää⁺ ta⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁺ jnāäh⁺. He⁻ ja⁻ hnøø⁻ jnāäh⁺ jēē⁻ jnāäh⁺ hnäh⁺ tääh⁺ hnäh⁺ cha⁻ né⁻ Jesucristo wa⁻ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁺ jāy⁺ ka⁻ lä⁻h. ²⁰ He⁻ ba⁻ che⁻ llu⁺ kyaa⁺ jnāäh⁺ kwaat⁻ kyah⁺ hnäh⁺ he⁻ ja⁻ cha⁻ ba⁻ jnāäh⁺ llu⁺!

3

1 Sa⁻ lä⁻ be⁻ dsē⁻ jnääh¹, he⁻ ja⁻ jmee⁻ jnääh¹ huu⁻ dsē⁻ jää¹ jnääh¹ jwii⁻ Atena la⁻, 2 mah¹ chee¹ jnääh¹ Timotä ØØh¹ jne¹ dsa⁻ jēē⁻ hnäh¹. ØØh¹ jne¹ he⁻, jmee⁻ ta¹ kih¹ Dio ko⁻ jØh¹ kyaah¹ jnääh¹, kway⁻ ju⁻ hmēē⁻ kih¹ Cristo. Hī⁻ he⁻ kwa⁻ be⁻ kyah¹ hnäh¹ mah¹ go⁻ taah¹ hnäh¹ koq⁻ hweh⁻ jwē⁻ kih¹ Dio he⁻ tääh¹ hnäh¹ na⁻. 3 Mah¹ lä⁻ ja⁻, ni⁻ jaa⁻ hnäh¹ sa⁻ jeh¹ hoh¹ hnäh¹ kih¹ he⁻ jēēh¹ hnäh¹ he⁻ wii⁻. Ma⁻ ñeh¹ ba⁻ hnäh¹ lä⁻ na⁻ lle⁻ kih¹ le⁻ jnan⁻. 4 Jēēh¹, lä⁻ ma⁻ tøøh¹ jnääh¹ kyaah¹ hnäh¹, ga⁻ jäh¹ jnääh¹ dsa⁻ ngēē⁻ jne¹ cha⁻ miih⁻ he⁻ wii⁻ hi⁻ na⁻ ma⁻ jēēh¹ ba⁻ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ la¹ he⁻ ja⁻. 5 He⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ ga⁻ lä⁻ be⁻ dsēn⁻. Cha⁻h¹ ba⁻ ga⁻ cheen⁻ Timotä mah¹ dsa⁻ jēēy⁻ che⁻ lä⁻ ma⁻ dsoo⁻ ja⁻ ba⁻ hoh¹ hnäh¹. Jmeen⁻ huu⁻ dsē⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ jmee⁻ hī⁻ sa⁻ llu⁻ jwii⁻h¹ kyah¹ hnäh¹ hi⁻ hee⁻ ta¹ kya⁻ jnääh¹.

6 Pero lä⁻ ma⁻ jah¹ Timotä jee⁻ tøøh¹ jnääh¹ la⁻, ga⁻ jmeeyh¹ juu¹, lä⁻ ma⁻ dsoo⁻ ja⁻ ba⁻ hoh¹ hnäh¹ hi⁻ hnaah⁻ hnäh¹ dsa⁻ kyaah¹. Hi⁻ jäh¹, dsooh⁻ hoh¹ hnäh¹ kya⁻ jnääh¹ cha⁻ miih⁻, hi⁻ nnooh⁻ hnäh¹ jēēh¹ jnääh¹ ka⁻ läh⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koq⁻ hnøø⁻ jnääh¹ jēē⁻ jnääh¹ hnäh¹. 7 ØØhn¹, ma⁻ ke⁻ dsa⁻ ngēē⁻ jnääh¹ na⁻ ku⁻ na⁻ ngii⁻ he⁻ wii⁻ jee⁻ la⁻, pero cha⁻ miih⁻ ga⁻ nøh¹ dsē⁻ jnääh¹ ma⁻ ga⁻ nuu⁻ jnääh¹ jmeeh⁻ ba⁻ hnäh¹ dsoo⁻ hoh¹ hnäh¹ kih¹ Dio. 8 Na⁻ ba⁻ ra⁻ si⁻ cha⁻ jnääh¹ llu¹, kih¹ he⁻ ga⁻ nuu⁻ jnääh¹ tääh¹ ba⁻ hnäh¹ koq⁻ hweh⁻ jwē⁻ kih¹ Dsa⁻ jØØh¹ jnan⁻. 9 Joh¹ ti⁻ hmaah¹ sa⁻ kwa⁻ jnääh¹ kih¹ Dio kwaat¹ kyah¹ hnäh¹. Jēēh¹, cha⁻ miih⁻ jēē⁻ dsē⁻ jnääh¹ cha⁻ nē⁻ Dio ta⁻ la⁻ kyah¹ hnäh¹. 10 Tøøh¹ ba⁻ jnääh¹ ngii⁻ jnääh¹ kih¹ Dio lä⁻ jmi⁻ lä⁻ hwē⁻ mah¹ lä⁻ cha⁻ jwē⁻ dsa⁻ jēē⁻ jnääh¹ hnäh¹ ka⁻ läh⁻. Mah¹ kwa⁻ jnääh¹ be⁻ tēēh¹ hnäh¹ he⁻ ga⁻ hnøø¹ kyah¹ hnäh¹ jee⁻ tääh¹ hnäh¹ jwē⁻ kih¹ Dio.

11 Ngii⁻ jnääh¹ kih¹ Täa⁻ jnan⁻ hi⁻ kih¹ Jesucristo Dsa⁻ jØØh¹ jnan⁻ mah¹ kway⁻ jwē⁻ dsa⁻ jēē⁻ jnääh¹ hnäh¹ ka⁻ läh⁻. 12 Hi⁻ ngiin⁻ kih¹ Dio wa⁻ lä⁻ hnaah⁻ hnäh¹ cha⁻ ga⁻ miih⁻ dsa⁻ kyaah¹ hnäh¹ hi⁻ wa⁻ lä⁻ hnaah⁻ lä⁻ na⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ koq⁻ hnää⁻ jnääh¹ hnäh¹. 13 Hi⁻ ngiin⁻ kih¹ Dio mah¹ go⁻ taah¹ hnäh¹ koq⁻ hweh⁻ hi⁻ na⁻ jngēēh¹ hnäh¹ go⁻ te⁻ mah¹ mo⁻ so⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ na⁻ bääh¹ hnäh¹ ni⁻ miih⁻ cha⁻ nē⁻ Täa⁻ jnan⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jäh¹ Jesús Dsa⁻ jØØh¹ jnan⁻ kyaah¹ lä⁻ jēē⁻ hī⁻ llu⁻ jwii⁻ kyaay¹.

4

Wa⁻ jmeen⁻ lä⁻ ti⁻h⁻ dsē⁻ Dio

1 ØØhn¹, hlēēhn¹ hnäh¹ lä⁻ hnøø¹ Jesús Dsa⁻ jØØh¹ jnan⁻. Ta⁻ jmee⁻ hnäh¹ hñaa⁻ hoh¹, go⁻ nää⁻ ba⁻ hnäh¹ lä⁻ koq⁻ ga⁻ lä⁻ tēēh¹ hnäh¹ kya⁻ jnääh¹. Jēēh¹, lä⁻ ja⁻ lle⁻ kyah¹ hnäh¹ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ti⁻h⁻ dsē⁻ Dio ka⁻ läh⁻. Hi⁻ jmee⁻ bii⁻ jmeeh¹ hnäh¹ he⁻ llu¹ cha⁻ ga⁻ miih⁻ koq⁻ hä⁻ koq⁻ hä⁻. 2 Ma⁻ ñeh¹ ba⁻ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ la¹ nuu⁻ he⁻ ga⁻ hñah¹ hnäh¹ kya⁻ jnääh¹ mada⁻ kih¹ Jesús Dsa⁻ jØØh¹ jnan⁻. 3 He⁻ tøøh¹ jne¹ na⁻ jngēēn⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ hnøø¹ Dio. Hnäh¹ dsa⁻ mē⁻ dsa⁻ ñuu⁻ ta¹ kaah¹ hnäh¹ wa⁻ hī⁻ cha⁻ hī⁻. 4 Go⁻ taah¹ hnäh¹ llu¹ kyaah¹ dsa⁻ mē⁻ kyaah¹ hnäh¹. Hnøø¹ na⁻ jngēēh¹ hnäh¹ kyaay¹ lä⁻ koq⁻ lle⁻ kih¹. 5 Ta⁻ jmee⁻ hnäh¹ he⁻ ngii⁻ jmi⁻ ngo⁻ kyah¹ hnäh¹ lä⁻ jmee⁻ dsa⁻ hī⁻ sa⁻ laa¹ judiu⁻ hī⁻ sa⁻ ma⁻ heēh⁻ kih¹ Dio. 6 Ni⁻ jaa⁻ hnäh¹ ta⁻ mi⁻ kwah¹ kih¹ ØØh¹ hnäh¹, ni⁻ ta⁻ mi⁻ gaa¹ hnäh¹ ni⁻ jaa⁻. Ma⁻ jmee⁻ ba⁻ jnääh¹ juu¹ kyah¹ hnäh¹, Dsa⁻ jØØh¹ jnan⁻ tēēh¹ jwii⁻ kih¹ lä⁻ jēē⁻ hī⁻ jmee⁻ ta¹ hñih¹ ja⁻. 7 Jēēh¹, sa⁻ ga⁻ tēēh¹ Dio jne¹ mah¹ jmeen⁻ wa⁻ la⁻ cha⁻ la¹. Ga⁻ tēēyh¹ jne¹ mah¹ dsa⁻ toohn⁻ na⁻ jngēēn⁻ ba⁻. 8 Hī⁻ sa⁻ jmee⁻ he⁻ juu¹

la⁻, ja⁺ kih⁺ dsa⁻ ja⁻ he⁻ jmeey⁺ chaayh⁻. He⁻ jmeey⁺ chaayh⁻ kyaah⁺ Dio ba⁺ ja⁻, he⁻ ba⁺ Dio hi⁻ ga⁻ kwëeh⁺ jne⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁺.

⁹He⁻ hnää⁻ jne⁻ dsa⁻kyaahn⁺, sa⁻ jmee⁺ bii⁺ sii⁺ jnääh⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Jëéh⁺, Dio ma⁻ mi⁻tëë⁻ hnäh⁺ he⁻ hnaah⁺ hnäh⁺ dsa⁻kyaah⁺. ¹⁰Ma⁻ ba⁺ jnä⁺, hnaah⁺ ba⁺ hnäh⁺ lä⁺ jëë⁻ øøh⁺ jne⁻ hi⁻ tääh⁺ lä⁺ kaa⁻ hwa⁺ Macedonia. Pero chuun⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ øøhn⁺, mah⁺ wa⁺ hnaah⁺ hnih⁺ cha⁻ga⁻miih⁻.

¹¹Kwa⁺ hnäh⁺ be⁺ hii⁺ ti⁺ kyah⁺ hnäh⁺, ta⁻ wa⁺ hnee⁻ hnäh⁺. Ta⁻ jëë⁺ hnäh⁺ he⁻ jmee⁺ jñah⁺. Ta⁻ wa⁺ jwëh⁺ hnäh⁺, ja⁻ jmeeh⁻ ba⁺ hnäh⁺ ta⁻ lä⁺ koo⁻ mada⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁺ jnääh⁺ kyah⁺ hnäh⁺. ¹²Lä⁻ jwë⁺ ja⁻, hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio hlëëyh⁺ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ lä⁺ ja⁻ lä⁺ cha⁻ ba⁺ lä⁺ jë⁻ he⁻ jmee⁺ bii⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

Ha⁻ lä⁺ le⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jee⁺ jäh⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻

¹³Øøhn⁺, hnøø⁻ jnääh⁺ lä⁺ngëëh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ le⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺. Sa⁻ hnøø⁻ jnääh⁺ lä⁺ meeh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ lä⁺ koo⁻ la⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ cha⁻ o⁻jøh⁺ dsë⁻ kih⁺. ¹⁴Dsoo⁺ ba⁺ dsë⁻ jne⁻ he⁻ ga⁻ juu⁺ Jesús hi⁻ ga⁻ lä⁺ jiiyh⁺ ka⁻ läh⁺. Hi⁻ jmee⁺ jne⁻ dsoo⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻ mi⁻ jiih⁺ Dio ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ Jesús ga⁻ lä⁺ jëë⁻ hi⁻ na⁻ juu⁺ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ kiyh⁺.

¹⁵He⁻ ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺ lä⁺ koo⁻ ga⁻ jäh⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻. Jne⁻ hi⁻ chaa⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jmi⁺ jäh⁺, sa⁻ lä⁺ jää⁺ jne⁻ kih⁺ øøh⁺ jne⁻ hi⁻ na⁻ juu⁺. ¹⁶Ki⁻ gaa⁻ lä⁺ nuuh⁺ jmee⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻ mada⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jee⁺ jñaa⁺ gyuu⁺, hi⁻ lä⁺ nuuh⁺ hlëëh⁺ ángel hi⁻ jøøh⁺ ga⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁺ jëë⁻, hi⁻ lä⁺ nuuh⁺ hii⁺ luu⁺ hoo⁺ kih⁺ Dio. Ma⁻ ja⁻ lä⁺ jiih⁺ to⁻ né⁻ lä⁺ jëë⁻ hi⁻ na⁻ juu⁺ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ kih⁺ Jesús. ¹⁷Hi⁻ lä⁺ jëë⁻ jne⁻ hi⁻ chaa⁻ jmi⁺ ja⁻, chaayh⁻ jne⁻ jee⁺ jni⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺ mah⁺ jee⁺ jne⁻ Jesús jwë⁺ né⁻ lle⁻. Ja⁻ ga⁻ na⁻ dsa⁻ tooh⁺ jne⁻ kyaah⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻ lä⁺ jë⁻ joh⁺ jmi⁺ cha⁻. ¹⁸He⁻ ja⁻ jmee⁺ hnäh⁺ jëë⁻ dsë⁻ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ juu⁺ la⁻.

5

¹Øøhn⁺ sa⁻ jmee⁺ bii⁺ sii⁺ jnääh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hee⁻ ji⁻ ñe⁻ o⁻ hee⁻ jmi⁺ lä⁺ te⁺ juu⁺ la⁻. ²Ma⁻ ñeh⁺ ba⁺ hnäh⁺ kwee⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻ lloo⁺ jmi⁺ jäh⁺ Jesús, jäh⁺ jmi⁺ he⁻ sa⁻ liih⁺ dsa⁻, lä⁺ koo⁻ jmee⁺ dsa⁻ hii⁻ ta⁻ la⁻ hwë⁺. ³Lä⁻ koo⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ jäh⁺ dsa⁻: “Ma⁻ tøøh⁺ ba⁺ jne⁻ llu⁺, mo⁻ so⁻ hii⁺ goo⁻ jnän⁻”, lä⁺ chah⁺ ja⁻, ni⁻ sa⁻ liih⁺ gyih⁺, jä⁻ he⁻ wii⁺ né⁻ kiyh⁺, lä⁺ koo⁻ jmee⁺ kih⁺ dsa⁻ më⁺ jee⁺ dsa⁻ lä⁺ chaa⁻ gyuu⁻ kyaay⁺. Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ lää⁺ kih⁺ he⁻ ja⁻. ⁴Pero hnäh⁺ øøhn⁺, mo⁻ so⁻ tääh⁺ hnäh⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ wa⁺ la⁻ cha⁻ la⁻. He⁻ ja⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jee⁺ jäh⁺, sa⁻ jøøh⁺ hnäh⁺ lä⁺ koo⁻ dsa⁻ jøøh⁺ dsa⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ lloo⁺ jaa⁻ dsa⁻ hii⁻ kiyh⁺. ⁵Lä⁺ jëë⁻ ba⁺ hnäh⁺ ma⁻ na⁻ jnää⁺ hnäh⁺ jee⁺ jnä⁺ wa⁺ je⁻ hi⁻ lä⁺ ja⁻ kih⁺ jmi⁺ ka⁻ läh⁺. Mo⁻ so⁻ na⁻ jnää⁺ hnäh⁺ kih⁺ hwë⁺, ni⁻ kih⁺ jee⁺ na⁻ hoo⁻. ⁶He⁻ ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺, sa⁻ wa⁺ jmeen⁺ lä⁺ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ liih⁺ he⁻ jmee⁺. Hnøø⁻ na⁻ né⁻ jne⁻ hi⁻ wa⁺ hää⁺ jne⁻ hñaan⁺. ⁷Hi⁻ gwii⁺, hwë⁺ ba⁺ gwii⁺. Hi⁻ hee⁻, ko⁻ ja⁻ lla⁻ heeh⁻ bih⁺. ⁸Pero jne⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ jnää⁺ kih⁺ jmi⁺, wa⁺ leeh⁺ jne⁻. Wa⁺ lä⁺ dsoo⁺ dsë⁻ jne⁻ kih⁺ Dio, wa⁺ hnää⁺ jne⁻ øøh⁺ jne⁻. Lä⁺ jwë⁺ ja⁻ hää⁺ jne⁻ hñaan⁺ lä⁺ koo⁻ jmee⁺ hløø⁻ hi⁻ na⁻ lää⁻ ñe⁻. Hi⁻ wa⁺ kyen⁺ o⁻ jøh⁺ dsë⁻ he⁻ lää⁺ jne⁻. Lä⁺ jwë⁺ ja⁻ hää⁺ jne⁻ hñaan⁺ lä⁺ koo⁻ jmee⁺ hløø⁻ hi⁻ há⁻ mi⁻ kyaah⁺ lle⁻. ⁹Jëéh⁺, ga⁻ jmää⁺ Dio jne⁻ mah⁺ lää⁺ jne⁻ ta⁻ la⁻ kih⁺ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻, sa⁻ ga⁻ jmää⁺ jne⁻ mah⁺ jëën⁺ he⁻ lli⁻ wii⁺ he⁻ na⁺ ga⁻ jä⁻. ¹⁰Hi⁻ he⁻ ga⁻ juu⁺ jnä⁺ jne⁻ mah⁺ chaa⁻ jne⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaayh⁺, kwee⁻ ba⁺ la⁻ che⁻ chaa⁻ jne⁻ o⁻ na⁻ juu⁺ jne⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jmi⁺ jäh⁺. ¹¹Kih⁺ he⁻ ja⁻,

ja kwah hnäh be' kih' dsa kyaah mah' dsa nääy ta' cha'né, ja ba' lä' koh' tääh hnäh jmeeh hnäh'.

¹² Chuuj jnääh kyaah hnäh øøhn', ja jmeeh hnäh he' kih' hij kwah be' kyah hnäh hi' lä' ja kih' hij jää hnäh kwaat kih' Dsa jøøh' jnän hi' kih' hij hlëëh hnäh ka' läh'. ¹³ Wa hnaah hnih' cha' miih ta' lä' kih' ta' he' jmeey'. Hi' wa hii' tii' kyah hnäh kyaah dsa kyaah hnäh'.

¹⁴ Hi' chuuj kyaah hnäh øøhn', hlëëh hnäh hij sa' hnøø' jmeey' ta'. Kwa' hnäh be' kih' hij sa' lä' kaa' dsé, hi' lä' ja kih' hij sa' beey' huud'sé kih'. Jmeey' hnäh jøh' hoh' kyaah' lä' jëë'. ¹⁵ Leeh' hnäh', ni' jaa' hnäh' ta' jiih' hliih' kih' hij jmeey' he' hliih'. Lä' jëë' jiih' jmeey' hnäh' he' llu' jmah' ba' kih' øøh' hnäh' hi' kih' lä' jëë' dsa jmi' gyuu'.

¹⁶ Wa jëë' hoh' hnäh' lä' jëë' jmi' ba'. ¹⁷ Ngii' hnäh' tää' kih' Dio. ¹⁸ Kwa' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio kih' lä' jëë'. He' la' na' hnøø' Dio jmeeh' hnäh' lä' llu' he' ma' laah' hnäh' koq' kyaah' Cristo Jesús.

¹⁹ Ta' ha' hnäh' kih' jmi' lle' Na' jngii'. ²⁰ Ta' jmeey' hnäh' ta' koo' juu' he' kwa' hij ngëë' juu' kih' Dio. ²¹ Kyé' da' hnäh' kwaat' kih' lä' jëë' he' hlëëyh'. Mah' go' taah' hnäh' koq' hweh' kyaah' ma' la' he' llu' jmah' ba'. ²² Be' hnäh' ta' koo' lä' jëë' nëë' he' hliih'.

²³ Dio ba' he' hij jmeey' hii' tii' tuh' dsé' jne'. He' ja' ngiin' kiyh' mah' wa' jmeey' na' jngëë' hnäh' go' te'. Wa' hääy' hnäh'. Wa' høøy' jmi' lle' kyah' hnäh', wa' høøy' lä' jëë' huud'sé kyah' hnäh', wa' høøy' jmi' ngo' kyah' hnäh' mah' mo' so' cha' ga' he' na' bääh' hnäh' ni' miih' wa' ra' ga' tē' jee' jāh' Jesucristo Dsa jøøh' jnän'. ²⁴ Ma' ra' he' mi' te' ba' hij ga' tēeh' hnäh'. He' ga' jāyh' jmeey', ma' ra' he' jmeey' bih'.

²⁵ Øøhn', ngii' hnäh' kih' Dio mah' kway' be' kyaah' jnääh'.

²⁶ Jmeey' hnäh' Dio kih' lä' jëë' øøh' hnäh', ja' chüh' hnäh' kiyh' lä' hnøø' Dio.

²⁷ Kyaah' mada' kih' Dsa jøøh' jnän', jwëëhn' hnäh', ja' hëh' hnäh' he' ma' sijn' la' cha'né' jee' lä' jëë' øøh' jne'.

²⁸ Wa' mi' jāä' Jesucristo Dsa jøøh' jnän' lä' jëë' hnäh'. Wa' la' lä' ja'.

2 Tesalonicenses

He- la- jee' ga- te' to' je- he- ga- sii' Paa' kih' ooh' jne' hi- chaa- Tesalónica

¹ Jnäh' Paa' kyaah' Silvano kyaah' Timotä siin' kih' gwah' jwii' Tesalónica, hnäh' hi- tääh' kyaah' Jesucristo Dsa- jööh' jnän' kyaah' Dio hi- laa' Täa' jnän'.
² Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngiiin' kih' Jesucristo Dsa- jööh' jnän', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh', hi- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Dio lla' ta' kih' hi- jmeeh' ooh' jne' wa' ra- ga- te' jee' jäh' Dsa- jööh' jnän'

³ Ööhn', hnøø' kwa- jnääh' ti' hmaah' kih' Dio lä- jē- jmi' kwaat' kyah' hnäh', lä- lle' kih', lä- llu' he- ngoo' ba' dsoo' hoh' hnäh' kiyh', hi- ngoo' ba' hnaah' hnäh' dsa- kyaah'.
⁴ Tih' ba' dsē- jnääh' lä- koo- jmeeh- hnäh', he- ja- ga- hlēeh' jnääh' llu' kyah' hnäh' lä- koo- lä- koo- gwah' kih' Dio. Jmeeh- jnääh' juu' ha- lä- jöh- hoh' hnäh' kyaah' lä- jē- wii' he- dsa- ngēē' hnäh'. Hi- ha- lä- dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio hi- kwēeh- ba' hoh' hnäh' ma' chaa- hnäh' lli' wii'.
⁵ Heh' lä- ja- , mi- jnääh' ma' ra- he- lla- Dio ta' lä- koo- lle' kih', he- ja- na- na- ngē' hnäh' jwē' go' taah' hnäh' ya- jwii' kiyh', kih' he- jēeh' hnäh' wii' na'.

⁶ Jēeh', Dio jmee' lä- koo- lle' kih', he- mi- hmaayh' kih' hi- jmeeh- hnäh' na'.
⁷ Hi- hnäh' hi- dsa- ngēē' wii' na', hñah' ba' hnäh' jee' tee' hnäh' hoh' kō- jöh' kyaah' jnääh' wa' ra- ga- te' jee' lä- jnäh' Jesús jñaa' gyuu' kyaah' ángele kyaay' hi- cha- be' kih'.
⁸ Jäyh' jee' wa' je- jih' gyeh', ma' ja- heeyh' wii' lä- jēē- hi- sa- ga- heeh- kih' Dio, hi- lä- kye- hi- sa- ga- lä- hnøø' ju' hmēē' kih' Jesucristo Dsa- jööh' jnän'.
⁹ Hi- he' na- , jēē' wii' he- sa- llaa- jih' koh' jih' lih', uu' go- te' ba' dsa- taayh' kih' Dsa- jööh' jnän', jee' mo- so- tēyē' jēyē' jee' jnäh' na' hñaa' kyaah' be' kiyh',
¹⁰ wa' ra- ga- te' jmi' jäh' Jesús. Ma' ja- dsa- taah' lä- jēē- hi- laa' kyaay', jmeey' juuh- kiyh'. Peer- jēē' dsah' lä- jēē- hi- ma- heeh-. Hi- lä- kye- hnäh' jēeh' hñih', jēeh' ma- lä- dsoo' ba' hoh' hnäh' juu' he- ma- kwa- jnääh'.

¹¹ He- ja- ngii' jnääh' kyah' hnäh' lä- jē- jmi' mah' jmää' Dio hnäh' lluu' lä- lle' kyah' hnäh' hi- na- teeh' kyaay'. Hi- ngii' jnääh' kiyh' mah' kway' be' kyah' hnäh' jmeeh' hnäh' lä- jē- ta' llu' he- hyoh- hoh' hnäh' jmeeh', lä- llu' he- ma- dsoo' hoh' hnäh'.
¹² Ma' ja- jmee' dsa- juuh' kih' Jesucristo kwaat' kyah' hnäh' hi- ja- ba' lä- ja- le' kyah' hnäh' kō- jöh' kyaayh', kih' he- llu' dsē' Dio jnän', hi- kih' he- llu' dsē' Jesucristo Dsa- jööh' jnän'.

2

Ha- lä- le' wa' ra- ga- te' jee' jäh' Dsa- jööh' jnän'

¹ Na' hlēeh' ga' jnääh' miih- kih' ha- lä- le' wa' ra- ga- te' jee' jäh' Jesucristo Dsa- jööh' jnän' hi- ha- lä- jēē- jnih' mah' jmeen' kō- jöh' kyaayh'. Ööhn', chuun' kyaah' hnäh',
² ta- hee- hnäh' ga- juh- huud- dsē- kyah' hnäh'. Ta- jeh- hoh' hnäh' cher' mah' ga- nuuh- hnäh' jäh' dsa- ma- jah' Jesús. Ma' ke- he- ga' jäh' ma- hlēeh' jmi- lle' kih' Dio, ma' ke- he- ga' jäh' ma- ya- ka- dsa- juu' kyaah' jnääh' o- ma- tēyēh' juu' kyaah' jnääh', ta' jmee- hnäh' he' go- te'.
³ Ta- kwa- hnäh' jwē' he- ga' mi- gaa- dsa- hnäh'. Sa- jäh' Jesús jää' sa- ga- ma- lloo' jmi' jmee' dsa- na- høø' kih' Dio lä- kaa- jmi- gyuu' hi- lä- jnääh' dsa- hlēeh'

hi- ma-na-hee- go-te-. ⁴Hi- he- lä-hnøø-lla-dsëey- kih- Dio hi- kih- lä-jë- he- jmee- dsa- juuh- kih-. Jmääy- hñiiy- jøøh- kih- jee- lä-jë- , lä- jiih- gyay- neh- gwah- kih- Dio, jmääy- hñiiy- lä-koø- Dio.

⁵¿Che- sa- dsooh- hoh- hnäh- he- ga-jwëehn- hnäh- he- la-, lä- ma- gyan- kyaah- hnäh- jee- na-? ⁶Ma- ñeh- ba- hnäh- hee- na- he- sa- kwa- jwë- lä-jnä- dsa- hlëeh- he- jää- sa- ga- ma- tē- jmi- kiyh-. ⁷Sa- cha- hi- ñe- kwee-, ha- lä- ma-løø- jmee- ta- hi- hlëeh- he-, pero ma-ra- he- jmee- bih- ta- to-kē-. Koo- jøøy- lloo- jmi- jñuuh- he- jmee- jwiih- kiyh-. ⁸Ja- ga- na- lä- cha- jwë- ngëy- jnä-hä-. Pero wa-ra- ga-tē- jee- jäh- Jesús, kyaah- lle- he- hä- hooy- ba- jngëeyh- 'dsa- hlëeh- he-. Mi- llaay- go-te- kyaah- jmëe- kiyh- wa-ra- jayh-. ⁹Kyaah- cha-miih- be- kih- Tana-, jmee- dsa- hlëeh- he- ta-. Jmeey- hi- goo- jmi-gyuu- hi- jmeey- he- juh-gaa-. Pero kyaah- juu- ta- juu- jmah- ba- jmeey- lä-jë- he- ja-. ¹⁰Ja- he- koo- nëe- he- hliih- jmeey-. Kyaah- he- ja-, mi- gaay- dsa- hi- ma-tääh- hee- go-te-, kih- he- sa- ga-lä-hnøøy- ma- nuuy- ju-dsoo- mah- ma- lääy-. ¹¹He- ja- kwa- Dio jwë- lä-gaa- dsa- he- cha-ga-miih- kyaah- juu- ja- mah- jmee- gyih- he- kih- juu- ta- juu- ba-. ¹²Heh- lä- ja-, ja- dso- jwii- në- kih- lä-jë- hi- sa- heeh- kih- ju-dsoo-, kih- he- hnøø- gyih- he- hliih-.

Ga-lleeh- Dio jne- mah- lä- jne-

¹³Dsa- jøøh- jnän- hnäy- hnäh- øøhn-, he- ja- jmee- bii- kwa- jnääh- tä- ti-hmaah- kih- Dio kwaat- kyah- hnäh-. Jëeh- Dio ga-lleeh- hnäh- lä- ma- to- në- mah- lääh- hnäh-, lä- llu- he- ga- mi- lluy- hnäh- ta- la- kih- Jmi- lle- Na- jngii- 'hi- lä- llu- he- ma- dsoo- hoh- hnäh- kih- ju-dsoo-. ¹⁴Ga-tëeh- Dio hnäh- kyaah- ju- hmëe- he- ga- kwa- jnääh- mah- tēeh- hnäh- ya- jwii- kih- Jesucristo Dsa- jøøh- jnän-. ¹⁵Lä- ja- øøhn-, go- taah- hnäh- koo- hweh-. Ta- wa- gaa- hoh- hnäh- lä-jë- he- ga- lä- tēeh- hnäh- kyaah- juu- he- ga- hlëeh- hi- kyaah- lä-jë- he- ga- sii- jnääh- kyah- hnäh-.

¹⁶Ngii- jnääh- kih- Jesús Dsa- jøøh- jnän- hi- ngiin- kih- Dio hi- laa- Tä- jnän- hi- hnä- jne-, hi- ga- jmee- jëe- dsë- jne- he- sa- lla- jih-koh-, hi- ga- jmee- cha- o- jøh- dsë- jnän- ta- la- kih- he- llu- dsëy-. ¹⁷Ngii- kiyh- mah- wa- jmeey- jëe- hoh- hnäh- hi- wa- kway- be- kyah- hnäh- mah- ya- hii- llu- lä-jë- he- hlëeh- hnäh- hi- lä-jë- he- jmeeh- hnäh-.

3

Ga-jäh- Paa- siih- øøh- jne- ngii- hnäh- kyaa- jnääh-

¹Øøhn- ta- jyoh- ko-taa-, ngii- hnäh- kyaa- jnääh- mah- lloo- chah- juu- kih- Dsa- jøøh- jnän- lä- kaa- jmi- gyuu- hi- lä- ja- wa- tøyh- ta- juu- ja- lä- koo- ga- jmeeh- hnäh-. ²Ngii- hnäh- kyaa- jnääh- mah- sa- cha- he- dsa- ngëe- jnääh- jee- kih- dsa- hñaa- dsë-. Jëeh- ja- lä- jëe- dsa- lä- dsoo- dsë- juu- la-. ³Pero mi- te- ba- Dsa- jøøh- jnän- juu- kih-, ma- ra- he- hä- bih- hnäh- mah- sa- cha- he- dsa- ngëeh- hnäh-. ⁴Kye- jnääh- o- jøh- dsë- kih- Dsa- jøøh- jnän-, he- jmeeh- ba- hnäh- lä-jë- he- ma- jäh- jnääh- hi- ngoo- ba- jmeeh- hnäh- lä- ja-. ⁵Dsa- jøøh- jnän-, hi- he- ba- jää- hnäh- mah- lä- hnaah- hnäh- øøh- hnäh- lä- koo- hnä- Dio jne- hi- lä- ja- jääy- hnäh- mah- kwëeh- hoh- hnäh- lä- ga- kwëeh- dsë- Cristo.

Jmee- bii- jmee- jne- ta-

⁶ Jmee⁻ jnääh¹ mada⁻ kyah¹ hnäh¹ lä⁻hih⁺ kih¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän¹. Ta⁺ jmee⁻ hnäh¹ kō⁻jøh¹ kyaah¹ ni⁺ jaä⁻ øøh¹ jne¹ hi⁻ jmee⁺ wa¹ la¹ cha⁻ la¹, hi⁻ sa⁺ jmee⁻ he¹ lä⁻jē⁺ juu¹ he⁻ ma⁻kwa¹ jnääh¹. ⁷ Ma⁻ñeh¹ ba¹ hnäh¹ he⁻ lle⁻ kyah¹ hnäh¹ jmeeh¹ hnäh¹ lä⁻kōō⁻ jmee⁻ jnääh¹. Sa⁺ ga⁻jmeē¹ jnääh¹ wa¹ la¹ cha⁻ la¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹. ⁸ Sa⁺ ga⁻kih¹ jnääh¹ la¹ ga⁻kih¹ jnääh¹ kih¹ ni⁺ jaä⁻ dsa⁻. Sa⁺ ga⁻teēh¹ jnääh¹ dsē⁻ jnääh¹ ma¹ ga⁻jmeē¹ jnääh¹ ta¹ lä⁻jmii¹ lä⁻hwē¹. Jēēh¹ ni⁺ jaä⁻ hnäh¹ sa⁺ ma¹ hnøø⁻ jnääh¹ ma¹ lla¹kyaa⁻ jnääh¹ jmi¹. ⁹ Ja⁺ he⁻ sa⁺ na⁻ngē¹ jnääh¹ jwē¹ he⁻ ma¹ ngii¹ jnääh¹ kyah¹ hnäh¹. Pero lla⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻jmeē¹ jnääh¹ ta¹ mah¹ jmeeh¹ hnäh¹ ja⁻ba¹ lä⁻kōō⁻ ga⁻jmeē¹ jnääh¹. ¹⁰ Lä⁻ ma¹ ga⁻tooh¹ jnääh¹ kyaah¹ hnäh¹ ga⁻jmeē¹ jnääh¹ mada⁻: Cher¹mah¹ hi⁻ sa⁺ hnøø¹ jmee⁺ ta¹, lä⁻ja⁻ sa⁺ wa¹ kuyh¹.

¹¹ Jēēh¹ ma⁻nūu¹ jnääh¹, kō⁻llaa¹ dsa⁻kyaah¹ hnäh¹ jmee⁺ wa¹ la¹ cha⁻ la¹. Ni⁺ miih⁻ ta⁺ sa⁺ jmeey⁺. Kōō⁻ dsa⁻jēēy⁺ he⁻ jmee⁺ dsa⁻ ba¹. ¹² Kih¹ hi⁻ he¹ na⁻ hlēēh¹ jnääh¹ hi⁻ jmee⁻ jnääh¹ mada⁻, lä⁻hih⁺ kih¹ Jesucristo Dsa⁻jøøh¹ jnän¹. Ta⁺ wa¹ tääyh¹ ta¹ la¹ ta¹ jnø⁺, wa¹ jmeey⁺ ta¹ mah¹ lä⁻cha⁻ he⁻ kuyh¹.

¹³ Hi⁺ hnäh¹ øøhn¹, jmee⁺ ba¹ hnäh¹ he⁻ llu¹, ta⁺ ta¹ hnäh¹. ¹⁴ Cher¹mah¹ chaa⁻ kō⁻llaa¹ hi⁻ sa⁺ nūuh¹ kih¹ juu¹ he⁻ na⁻si¹ la⁻, kye⁻ da¹ hnäh¹ kwaaat¹ kih¹ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ja⁻ hi⁻ mo⁻to⁺ jmee⁻ hnäh¹ kō⁻jøh¹ kyaayh¹ mah¹ wa¹ jä⁻ o⁻hih⁺ kiyh¹. ¹⁵ Pero ta⁺ jmee⁻ hnäh¹ na⁻hääh¹ hnih¹, hlēēyh¹ lä⁻lle⁻ kih¹ ta¹ la¹ kih¹ he⁻ lāa¹ øøh¹ ba¹.

¹⁶ He¹ ba¹ Dio hi⁻ jmee⁻ hii¹ tii¹ jnän¹, wa¹ jmeey⁺ hii¹ tii¹ kyah¹ hnäh¹ lä⁻jē⁺ jmi¹ wa¹ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ chaa⁻ hnäh¹. Dio kyaah¹ hnäh¹.

¹⁷ Jnä¹ Paa¹ ma⁻siin¹ miih⁻ jee¹ ga⁻dsaa¹ juu¹ la⁻ kyaah¹ goon⁺. Lä⁻ja⁻ jmeen⁺ kyaah¹ lä⁻jē⁺ je⁻ he⁻ siin⁺ mah¹ la¹ dsoo¹ jnä¹ he¹ hi⁻ cheē⁺ je⁻ ja⁻. ¹⁸ Wa¹ mi⁻jää¹ Jesucristo Dsa⁻jøøh¹ jnän¹ lä⁻jēē⁺ hnäh¹. Wa¹ la¹ lä⁻ja⁻.

1 Timoteo

He- la- to- nē- je- he- ga- si- Paa- kih- Timotä

1 Jnä Paa laan' apostol kyaa' Jesucristo lä-hih' kih' Dio hi- lää- jne' hi- lä-hih' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- kyen' o-jøh' dsē- kih'. 2 Siin' kyah' Timotä, hne- hi- laa' lä-koo- gyuu- kyaan- lä-llu' he- jään- hne- jwē' kih' Dio. Ngün' kih' Dio hi- laa' Tää' jnän' hi- kih' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnän' wa' kway' lä-jē- he- llu' kyah', wa' lä-nih' dsēy' hne-, hi- wa' jmeey' hii' ti' kyah'.

Ga-jmee' Paa mada' kih' Timotä mah' hlēy' dsa- hi- kwa- juu' ta- juu'

3 Jää' sa- ga- ma- ngoon- ta- hwa' Macedonia, ga-jwēhn' hne- he- jäh' jwi- Éfeso na- mah' hah' kih' kō-llaq' hi- mi-gaa' dsa- kyaah' juu' ta- juu'. 4 Ni- ta- kwa- jwē' jmeey' he' kih' lä-jē- juu' ma-gyuh- kiyh', ni- he- jmeey' juu' ha- lä- ma' laa' ma-hyaa' ta-gyuu' jnän'. Sa- cha- jee' laa- juu' ja-. Koo- llay- hni- ba' ja-. Sa- dsoo' ta- cha-nē- juu' kih' Dio kyaah' juu' ja-. He- dsoo' dsē- jne' kih' Dio, he- ja- ba' jmää' kih' dsa-. He- ja- jwahn' ka- läh', ja- jäh- Éfeso na- mah' jmeeh' he- ga-jwēhn' hne- jää'.

5 He- hnoon' lä-hnäa' dsa- øøh' kyaah' koo- nēē' ba' huusē-, he- ja- ba' ma-jmeen' mada- lä-na-. Peer' cher-mah' hni- huusē- kiyh' hi- cher-mah' koo- jäh' bih' he- ma-dsoo' dsēy' kih' Dio, sa- jmää' kiyh' he- jäh' hnäy' øøyh'. 6 Kih' he- ga-jmee' kō-llaq' dsa- ta- koo' he- hnäy' øøyh', he- ja- ga-näy' kyaah' juu' he- sa- jmää' ta'. 7 Hnøøy' jmääy' hniy' jaa- hi- kyuu- ley kih' Dio, pero ni- he- hlēy' sa- ngēy', ma-ke- kway- juu' lä-kaa- tuh-dsēy'.

8 Pero ma-nē' ba' jne', llu' ba' ley kih' Dio wa-ra- jäh' kih' ngēē' jne' hee- kih' jmää' ley ja-. 9 Nē' ba' jne' sa- ga-kwa' Dio ley kih' hi- jmee- he- llu'. La' kih' hi- ma-hlääh-, kih' hi- chaah-, kih' hi- na-hee- dsē', kih' hi- jmee- dso'kye-, kih' hi- sa- kyaah' Dio, kih' hi- sa- cha- nuuh- kih', kih' hi- jngēē- cho'jmi-, kih' hi- jngēē- dsa-kyaah', kih' hi- he- ba' hnøø' ley ja-. 10 Kih' dsa-mē' dsa-nuu- hi- kaah- wa- hi- cha- hi-, kih' dsa-mē' o dsa-nuu- hi- kaah- ja- ba' dsa-kyaah', kih' hi- hēē- dsa- mah' hnēy-, kih' hi- ta- juu', kih' hi- jmee- ju'dsoo' kih' juu' ta- juu', hi- la' kih' hi- hnøø' la-dsēē' kih' ju'dsoo' he- kwa- jnääh' la-, 11 lä-koo' lle- ju'hmēē' he- na-hñaan' kwan-. He- ba' che- na-hñaah' la' ju'hmēē' kih' Dio hi- laa' Tää' jnän'.

Cha-miuh- ga-lä-nih' dsē' Dio kih' Paa'

12 Kwan' ti'hmaah' kih' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnän' hi- kwa- be' kin-. Jēēh', ga-jmääy' jnä' kwaat- he- mi'ten' kiyh', he- ja- ga-hñaay' jnä' mah' jmeen' ta' kiyh'. 13 Jää' sa- ga- ma-tēy' jnä' ga-mi'kwah' jnih'. Ga-ngen' jmeen- hña- dsēn' kih' dsa- kyaay', ma- hään' jwēerte. Pero ga-lä-nih' dsē' Dio jnä', jēēh' sa- ma' man- hee- ja- ma- jmeen-, hi- sa- ma' heen' kih' ju'dsoo'. 14 Ha- koh' sa- llu' dsē' Dsa-jøøh' jnän' kyaah' jnä'. Ga-jmeey' ga-lä-dsoo' dsēn' kiyh' hi- ga-jmeey' he- ga-lä-hnaan' dsa- ta-la' kih' Cristo Jesús.

15 Juu' he- jwahn' la-, la' dsoo' hi- hnøø' heeh' ga-lä-jēē- dsa-. Ja' Cristo Jesús jmi-gyuu- la- mah' lääy' dsa- hi- jmee- he- hnih'. Hi- jnä' laan' to-nē' kih' jee' lä-jēē- hi- jmee- lä-ja-. 16 Kih' he-ja- ba' na-, ga-lä-nih' dsē' Dio

jnā', mah' mi-jnāā' Cristo Jesús ta-la' ki' jnā' ha- lä'koo- jøh- dsëy'. Jëeh', cha-ga'miuh- he- hlih' ga-jmeen' lä'koh' ga' he- jmee' jñah'. Lä'jwë' ja-, ka' kwaat' hi- na' ga' heeh' kih' Jesús, ha- koh' sa- lä'jøh- dsë' Jesús kyaayh', mah' jmeey' chaay- lä'jë' joh' jmii' cha-. ¹⁷ Lä'ja- wa' la' juuh- kih' Dio hi- wa' laay' jøøyh'. Sa' chaa- ga' jñah' Dsa-ta' hi- jøøh' ga', hi- sa' juu' jih'koh', hi- ni' sa- tēë' jne' jëë' jnih', jaa- hñii' bih' laay' Dio hi- kyuuh-. Wa' la' lä'ja-.

¹⁸ Timotä, gyuu- kyaan-, kwëehn- hne- nuuh- la-, ja-ba' lä'koo- juu' he- ga-mi-jnāā- Dio kih' hi- ga-hlëeh' kyah' jää'. Ja- mi-dsooh- hoh' lä'koo- ga-jäh' hi- he' mah' tēëh' be' jmeeh' ta' lä'jih' jee' le'. ¹⁹ Hnøø' lä' ma-dsoo' ja-ba' hoh', hi- lä- ma-jmeeh- ja-ba' he- llu' jmah' mah' sa- hñii' huuh-dsë- kyah'. Ko-llaa' dsa- sa- ga-jmeey' he' lä'koo- ya-näay' kyaah' huuh-dsë- kiyh', he-ja- ga-heey' hñiiy', mo-so' ga-näay' ta- cha'në'. ²⁰ Uu' hi- ga-jmee' lä'ja- cheë- Himeneo kyaah' Leja'. Hi- he' ga-ngëen' kih' Tana' mah' lä'ja- mi-tëëy- sa' mi-kwayh' Dio.

2

Ha- lä' chuuy' jne' kyaah' Dio kih' lä'jëë' dsa-

¹ Chuun' kyaah' hne- to-në', wa' ngii' jne' kih' Dio mah' wa' le' llu' kih' lä'jëë-. Wa' hlëeh' jne' Dio lä'jë- he- lla- dsë- jne' hi- wa' chiihn' Dio lä'jë- he- chaa- jne', hi- wa' kwan' ti'hmaah' kiyh'. ² Lä'ja- hnøø' ngii' jne' kih' lä'jëë- hi- kye- ta' hi- lä'kye- dsa-ta' mäh' mah' kway' jwë' dsa'toohn' llu' hii' tiij' jnän'. Hi- lä'ja- cha- jwë' hnäähn' Dio, hi' jmeen' lä'koo- lle' kih'. ³ He- la- ba' ja- he- llu' he- tih- dsë' Dio hi- lää- jne'. ⁴ Dio hnøø' he- lää' lä'jëë- dsa- hi- hnøøy' lä-ngëë' dsa- ha- lä- la' ju'dsoo'. ⁵ Jëeh', jaa- ba' Dio laa' hi- lä'ja- jaa- ba' dsa-nuuh- chaa- hi- mi-ee- juu' kih' dsa- kyaah' Dio. Dsa-nuuh- he- cheë- Jesucristo. ⁶ Ga-ngëëy' hñiiy' he- ga-juuy', mah' lääy' lä'jëë- dsa-. He- la- ga-mi-jnāā- Dio ma' ga'lloo' jmii' ja-. ⁷ He-ja- ga-hñaa'y' jnä' laan' apóstol mah' kwan' juu' kiyh'. Ñe- ba' Cristo, hlëeh' ju'dsoo', sa- ta- juun'. Na- hñaan' mi-tëën' dsa- hi- sa- laa' judiu, hee- ja- he- dsoo' dsë' jne' hi- hee- ja- ju'dsoo'.

⁸ He-ja- hnoon' lä'jëë- dsa-nuuh- hi- chaa- lä'kaa- jmi-gyuu- chuuy' kyaah' Dio. Hi- wa'ra- ga-hlëëyh' kyaah' Dio chooy' gooy- ta' gyuuh', hnøø' na-jngëëy', sa- lleey', hi- sa- hneey-.

⁹ Lä'ja- jwahn- ka-läh' kih' dsa-më', wa' kyeyh' hmiih- kyaah' koo- nëë' ba' huuh-dsë- lä'koo- lle' kih' hi- hnaah- Dio. Hi- wa'ra- ga-jñaa'y' ley- sa- llu' jmeey' jih'gyeh' na-beh' kyaah' ñe' nøø' o kuuy' he- hmooh', ni- he- këyh' hmiih- hmooh'. ¹⁰ Lla- he- ja-, wa' jmääy' hñiiy' na'hñaa'h' kyaah' lä'jë- ta' llu', lä'koo- lle' kih' dsa-më' hi- hnaah- Dio.

¹¹ Hi- sa- soqh- kih' dsa-më' he- tooyh' miuh' jee' kwa- dsa- juu', hnøø' nuuyh' kih' juu' he- nuuy-. ¹² Sa- kwan' jwë' kih' dsa-më' he- mi-tëëy- dsa-nuuh-, ni- sa- le' kay' në' kih' dsa-nuuh-. Hnøø' dsa-taayh' to-kë' ba'. ¹³ Jëeh', Dio ga-jmää' Adán to-në'. Këë- ga' jmäay' Eva. ¹⁴ Hi- ja- kih' Adán ga-mi-goo- hi-sa-llu'. Kih' dsa-më' ba' ga-mi-gooy-. Kih' he-ja- ba' ga-lä'cha- dso'kye- kiyh'. ¹⁵ He-ja- ga-jäh' Dio kih' dsa-më', jëëy' wii' jee' lä'chaa- gyuu- kyaay', pero lää' bih' cher'mah' ngoo' ba' dsoo' dsëy' kih' Dio hi- lä'ja- hnøø' hnääy' dsa-, hnøø' na-jngëëy', hi- hnøø' dsa-taayh' lä'koo- lle' kih'.

3

Ha-lä-hnøø' jmee' hi-kye-në kih' øøh' jne'

1 Jwahn' dsoo', cher'mah' chaä- hi- hnøø' ka' në kih' øøh', ta' llu' ba' ja- hnooyh-. 2 Pero hi- hä' goo- ta' ja-, jmee' bi' laay' jaa- hi- sa- na-bääh' ni- miih- dsoo', jaa- dsa-nuuh- hi- kyaah' jaa- ba' dsa-më', jaa- hi- ngë- koo- nëe' ba', jaa- hi- hää- hñii', jaa- hi- hä' ta' kih', jaa- hi- kwa- jee' jä' dsa- hi- go- nää', jaa- hi- lih- mi-tëë- dsa-. 3 Sa- le' ka' në', jaa- dsa- lla'hñih-. Hnää' jaa- hi- sa- hnee-, jaa- hi- jøh- dsë' hi- sa- ti- choo' juu', jaa- hi- sa- hee' dsë' kuu', 4 jaa- hi- lih- lla' ta' cha'neh- kih', jaa- hi- lih- kwëeh' nuuh' joo' mah' sa- jiiyh' juu' kyaayh'. 5 Cher'mah' chaä- jaa- hi- sa- lih- lla' ta' cha'neh- kih', çha- ba' lä- ja-, kay' në' kih' gwah- kih' Dio? 6 Jaa- øøh' jne' hi- hmëë', sa- le' kay' në', wa- ra- ja' huudse- kiyh' jmääy' hñiiy' jøøyh', hi- ja- dso' jwi' në' kiyh' lä- koh' ga- la' kih' hi- sa- llu'. 7 Hi- jee' kih' hi- sa- ma- heeh-, hnøø' hii' juu' kiyh' he- jmeey- he- llu' jmah' ba', mah' sa- hlëeh' dsa- hñih' kiyh' hi- lä- ja- sa- mi- goo- hi- sa- llu' kiyh'.

Ha-lä-hnøø' jmee' dsa-na-lleeh' kyaa' Dio hi- kwa' juu' kiyh'

8 Hi- lä- ja- ka- läh' kih' lä- jëë- hi- jmee' be' kih' hi- kye- në', hnää' jaa- hi- hä' ta' kih', hi- mi- te' juu' kih', hi- sa- hñh-, hi- hi- sa- hee' dsë' kuu'. 9 Hi- hnää' jaa- hi- na- jngii' huudse- kih', hi- chooh- koo- hweh- juu' he- ma- dsoo' dsë- jne', he- ma- lä- jnä' jnän' na-. 10 He- ja-, jaa' ga' hnøø' kye' jne' kwaat- che' jmääy' jmeey' ta' ja-. Ja- ga' na-, le' jmeey' be' kih' hi- kye- në', cher'mah' sa- cha- he- na- bääyh'.

11 Ja- ba' lä- ja- kih' dsa- më', hnøø' jaa- hi- hä' ta' kih', hi- sa- koo- juu' jwi', hi- ngë- koo- nëe' ba', hi- jaa- hi- mi- te' juu' kih'.

12 Hi- jmee' be' kih' hi- kye- në', wa' laay' dsa- nuuh- kyaa' jaa- ba' dsa- më', hi- wa' liyh- llay' ta' cha'neh- kiyh', hi- wa' kwëeyh' nuuh' jooy'. 13 Lä- jëë- hi- ya- hëë' llu' kyaah' ta' ja-, dsa- hä' ta' kiyh' jee' kih' dsa- kyaayh' hi- cha- ga' miih- lä- cha- be' kiyh' hlëëyh' dsa- ha- lä- la' he- ma- dsoo' dsë- jne' kih' Cristo Jesús.

Jnaah' la' juu' he- ma- lä- jnä' jnän'

14 Hnoon' nñn' na- jëën- hne- chaah' la-, pero ma- ra- he- sñh- ba' jnä' kyah', 15 le' ga- che- sa- ngoon' chaah'. Lä- ja- lä- neh- ha- lä- kah' në' kih' dsa- hi- ma- heeh- hi- laa' gwah- kih' Dio jñih- hi- tääh- në' kih' ju' dsoo', hi- chooyh- koo- hweh- juu' ja-, laay' lä- koh' ma- tññ' na' nyah-. 16 Ma- ra- ju' dsoo', sa- lä- kēh' jne' jmi' lä- ngëen- ha- lä- la' jwë' kih' Dio. Pero kyaah' he- na- sñh- jee' la- lä- ngëë' ba' jne' miih-:

Ga- mi- jnää' Dio hñii' jmi- gyuu' la-, laay' lä- koo- jaa- dsa-.

Hi- he' ya- hëë' lluu' ta- la' kih' Jmi- lle' Na- jngii'.

Lä- jëë- ángele ga- jëëy'.

Hi- ga- kwa' dsa- juu' kiyh' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu.

Ga- lä- dsoo' dsë' dsa- kiyh', jmi- gyuu' la-,

hi- ga- heeh- Dio ka- läh' gyuu' ya- jwi'.

4

Lloo- koo- jmi' jmee' dsa- ta- koo' ju' dsoo'

¹ Na-hñaa' lä-jëë- ga-mi-jnää- Jmi-lle' Na-jngü', ha-lä-le' wa-ra- ga-të' jee' llaa' jmi'. Ko-llaa' dsa- lä-øø' kih' he- ma-dsoo' dsë- jne', nuuy' juu' ta-juu' he- kwa' jmi-lle' hliih'. ² JHe- ba' che- ta-juu' hi- kwa' juu' lä-ja-! Mo-so- liiyh- he- jmeey', jlë- go-te- huu' dsë- kiyh'. ³ Mo-so- kway' jwë' jëë' goo- dsa-, ni- sa- kway' jwë' kuh'hih' dsa- lä-jë- he- cha-. Pero Dio ga-lla' lä-jë- he- cha- mah' kuh'hih' hi- kwa' ti'hmaah' kiyh', hi- laa' kyaay' hi- kyuuh- ha- lä- la' ju'dsoo'. ⁴ Jëeh', llu' ba' lä-jë- he- ga-lla' Dio he- kih-hihn-. Sa- cha- he- kih- jähn' sa- llu', hnøø' kwan' ti'hmaah' kih' bih'. ⁵ Kyaah' juu' kih' Dio hi- kyaah' he- ngü' dsa- kiyh', jmee- na- jngü' lä-jë- he- kuh'hih- dsa-.

Ha- lä- hnøø' jmee' hi- hä- goo- ta' kih' Cristo

⁶ Cher'mah' mi-tëeh' øøh' juu' la-, ya-hëeh' ba' hne- llu' kyaah' ta' kih' Jesucristo, hne- hi- tëë- be' kyaah' juu' he- ma-dsoo' dsë- jne', ja- ba' ju'dsoo' he- ma-heeh' na-. ⁷ Mo-to- taah- hñaa' kyaah' juu' ma-gyuh-, kyaah' juu' he- sa- jmää' ta'. Jmee' bii' hnääh' Dio ba'. ⁸ Llu' ba' miih- he- koo'hlii' jne'. Pero cha-ga'miih- llu' he- hnääh' jne' Dio. Jëeh' he- ja- la' ya-jøø' jnäñ- jmi-gyuu' la- hi- lä-ja- ka-läh' jmi-gyuu' he- na' ga-lä-jnä'. ⁹ Juu' la-, la' dsoo' hi- jmee' bii' heeh- lä-jëë- dsa-. ¹⁰ He- ja- ba' kwa- jne' be' lä-jiih' jee' le', kih' he- kye' jne' o-jøh- dsë- kih' Dio jiih-, hi- lää- lä-jëë- dsa-. Pero lä-jëë- hi- ma-heeh- kiyh', hi- he' ba' lää'.

¹¹ Ja- mi-tëeh' dsa- juu' la-, hi- jwiuh' hnih' jmee- bii' mi-tey'. ¹² Ni- jaä-, ta' wa' mi-kwah' hne- kih' he- mäh'. Jlë' jwë' kiyh'. Jmee' ba' hne- kwee- mah' ka' në' hi- ma-heeh' juu' kih' Dio lä-koø- jmeeh- hñaa'h: ha- lä- hlëeh', ha- lä- jmeeh-, ha- lä- hnaah- dsa-kyaah', ha- lä- ma-dsoo' hoh' kih' Dio hi- ha- lä- ngëh- kyaah' koø- nëi' ba' huu' dsë-. ¹³ Ta-ko-jiih' sa- ga- ma-lloon', ja- hëh- ba' hne- juu' kih' Dio, ja- hlëeh' dsa- kyaah' juu' na-, hi- ja- mi-tëeh' dsa- ka-läh'. ¹⁴ Ta- ya-tu' ta' he- ga-hñah' kih' Dio lä- ma- ga-kye- dsa-gyuuh' goo- në' kyah'. Ga-ngëey' juu' he- ga-mi-jnää- Dio kiyh', ga-hlëeyh' kih' ta' he- ma-hñah' kih' Dio.

¹⁵ He-ja- ta' hwaä' jee' jmeeh- ta' ja-. Jmee' ba' hne- he' mah' lii- ga'llooh' ba' hne- ta' cha'në'. ¹⁶ Hää' hñaa'h' hi- leeh' wa-ra- ga-mi-siuh' juu' na-. Ja- mi-teh' ba' hne-. Cher'mah' ga'llooh' ba' hne- jmeeh- lä-na-, lääh- hñaa'h' hi- lääh- lä-jëë- hi- nuu- juu' he- kwah-.

5

Ha- lä- dsa'toohñ- kyaah' hi- ma-heeh- juu' kih' Dio

¹ Ta- hlëeh' dsa-nñuh- ma-gyuh- wa' la' cha- la', hlëeyh' kyaah' juu' llu' ba' lä-koñ' jaä- tää' kyaah'. Hi- lä-ja- kih' hi- kwaä-, hlëeyh' lä-koñ' dsa-nñuh- øøh' ba'. ² Lä-ja- kih' hi- laa' dsa- ma-hyaa', hlëeyh' lä-koñ' maa' kyaah'. Hi- kih' hi- laa' dsa-më' kwaä-, hlëeyh' lä-koñ' dsa-më' øøh' ba'. Wa- na-jngü' go-te- huu' dsë- kyah' kyaayh'.

³ Cher'mah' dsoo' chaa- dsa-më' hi- hñü', kwa' be' kiyh'. ⁴ Pero cher'mah' chaa- dsa- hñü' hi- chaa- joø', chaa- gyuu' llooy', hi- he' ba' ga-tëë' jmee' be' kiyh' to-në', lä-koø- lle' kih' hi- hnaah- Dio, lä-llu' he- ga-mi-kwaa- cho'jmiiy-. He- ja- ba' llu' hi- tih- dsë' Dio. ⁵ Cher'mah' chaa- jaä- ma-ra- hi- dsoo' hñü', hi- ma-jä' hñü' go-te-, hi- he' ba' kye- o-jøh- dsë- kih' Dio, hlëeyh' kyaah' Dio, hi- ngüy' kiyh' lä-jmü' lä-hwë'. ⁶ Pero dsa-më' hñü' hi-

jmeē⁺ lā⁻ ngi⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺, na⁻juuy⁺ jee⁺ ka⁻ Dio ma⁺ke⁺ jiiyh⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻.
 7 Kwa⁺ ba⁺ hne⁻ juu⁺ la⁻, mah⁺ ni⁺ jaa⁻ sa⁺ wa⁺ jā⁻ na⁻bāāh⁻ dsoo⁺. 8 Cher⁺ mah⁺
 chaā⁻ hi⁻ sa⁺ jmeē⁺ he⁻ kih⁺ hi⁻ chaā⁻ kyaay⁺, he⁻ ma⁺ bey⁺ he⁻ ma⁺ dsoo⁺ dsēy⁺
 ba⁺ jā⁻. Hi⁻ jmeey⁺ hliih⁺ cha⁻ ga⁺ miih⁻ cher⁺ mah⁺ sa⁺ hāāy⁺ hi⁻ tāāh⁺ cha⁻ neh⁻
 kiyh⁺. Hlēēh⁺ gyih⁺ lā⁻ koh⁺ ga⁺ hi⁻ sa⁺ ma⁺ heeh⁻ go⁻ te⁻.

9 Cher⁺ mah⁺ chaā⁻ dsa⁻ mē⁺ hni⁺, hi⁻ hāā⁻ la⁻ ga⁺ to⁻ lo⁻ gya⁺ dsē⁺ gya⁺ ji⁻ nē⁻,
 hi⁻ he⁻ ba⁺ cha⁻ jwē⁺ lla⁻ lleē⁺ je⁻ mah⁺ hyoyh⁺ he⁻ jmeē⁺ bi⁺ kiyh⁺, cher⁺ mah⁺
 ma⁺ laay⁺ mē⁺ jaa⁻ ba⁺ dsa⁻ nūuh⁻. 10 Jmeē⁺ bi⁺ jaa⁻ dsa⁻ mē⁺ hi⁻ hii⁺ juu⁺ jmeē⁺
 he⁻ llu⁺ jmah⁺, hi⁻ ga⁺ mi⁺ kwaā⁻ joo⁺, hi⁻ ga⁺ kwa⁺ jee⁺ ga⁺ jā⁻ dsa⁻, hi⁻ ga⁺ jmāā⁺
 hñi⁺ hwaā⁺ mah⁺ ga⁺ jmeey⁺ ta⁺ he⁺ kih⁺ hi⁻ laā⁺ kyaā⁺ Dio, hi⁻ ga⁺ jmeē⁺ be⁺ kih⁺
 hi⁻ jēē⁻ wi⁺, hi⁻ ma⁺ tēē⁺ jmeē⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺.

11 Pero dsa⁻ hni⁺ hi⁻ kwaā⁻, sa⁺ cha⁻ jwē⁺ kiyh⁺ lla⁻ lleey⁺ je⁻, wa⁺ ra⁻ ja⁻
 dsēy⁺ kaay⁺ jñah⁺ dsa⁻ nūuh⁻ hi⁻ sa⁺ lā⁻ tāāy⁻ mi⁻ tey⁺ ta⁺ kih⁺ Cristo. 12 Jee⁺ ja⁻
 ma⁺ na⁻ bāāyh⁺, kih⁺ he⁻ ma⁺ hlāāyh⁺ kyaah⁺ hmooh⁺ he⁻ ga⁺ jmeey⁺ to⁻ nē⁻.
 13 Hi⁻ jā⁻ ma⁺ la⁻ he⁻ ja⁻ jmeey⁺, lā⁻ jwēēyh⁺ hi⁻ lā⁻ tēēy⁻ ngēy⁺ lā⁻ joh⁺ hne⁺ chih⁺.
 Hi⁻ kooyh⁺ juu⁺ jwi⁺, hi⁻ taayh⁺ hñi⁺ jee⁺ sa⁺ ga⁺ tēēy⁻ jēēy⁺, hi⁻ llay⁺ juu⁺ he⁻
 sa⁺ ga⁺ tēēy⁻ hlēēyh⁺. 14 Dsa⁻ mē⁺ hni⁺ hi⁻ kwaā⁻, hnoo⁺ ga⁺ jnā⁻ he⁻ kaay⁺
 dsa⁻ nūuh⁻, mah⁺ lā⁻ chaā⁻ jooy⁺ hi⁻ jmeey⁺ ta⁺ he⁺ cha⁻ neh⁻ kiyh⁺. Hi⁻ hnoo⁺
 liiyh⁺ kih⁺ lā⁻ jē⁻ he⁻ jmeey⁺. Lā⁻ jā⁻ jlē⁺ jwē⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻ hōoh⁺ hi⁻ hlēēh⁺ wi⁺
 kiyh⁺. 15 Chaā⁻ ko⁻ llaā⁺ dsa⁻ mē⁺ hni⁺ ma⁻ tūy⁺ juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ jmeey⁺ lā⁻
 jōō⁻ Tana⁺ kiyh⁺.

16 Cher⁺ mah⁺ cha⁻ neh⁻ kih⁺ oōh⁺ jne⁺ hi⁻ mē⁺ hi⁻ nūuh⁻ chaā⁻ jaa⁻ dsa⁻ mē⁺
 hni⁺, wa⁺ hnōō⁺ bih⁺ lā⁻ jē⁻ he⁻ jmeē⁺ bi⁺ kiyh⁺ mah⁺ sa⁺ jmeē⁺ hii⁻ kih⁺ gwah⁺.
 Jā⁻ ga⁺ na⁻ lā⁻ tāā⁻ gwah⁺ kwa⁺ be⁺ kih⁺ dsa⁻ hni⁺ hi⁻ sa⁺ chaā⁻ kyaā⁺ go⁻ te⁻.

17 Dsa⁻ gyuu⁺ hi⁻ tāāh⁺ ta⁺ jāā⁻ gwah⁺, lle⁻ kih⁺ hyoyh⁺ to⁻ jaa⁻. Pero jmeē⁺ bi⁺
 hyoh⁺ to⁻ nē⁻ hi⁻ kwa⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, hi⁻ lā⁻ jā⁻ hi⁻ mi⁻ tēē⁻ dsa⁻. 18 Lā⁻ jā⁻ na⁻ sū⁻
 juu⁺ kih⁺ Dio: “Sa⁺ llu⁺ na⁻ hñūū⁺ hoo⁺ kya⁺ jee⁺ pe⁻ jleeyh⁺ kyah⁺ kih⁺ mi⁻ trigo.”
 Hi⁻ lā⁻ jā⁻ na⁻ sū⁻ ka⁻ lāh⁻: “Hi⁻ jmeē⁺ ta⁺, lle⁻ kih⁺ tēēyh⁺ jñey⁺.”

19 Ta⁺ jmeē⁺ he⁻ juu⁺ kih⁺ hi⁻ bāāh⁻ dsoo⁺ dsa⁻ gyuu⁺ kyaā⁺ gwah⁺ cher⁺ mah⁺
 sa⁺ chaā⁻ uu⁺ uu⁺ hi⁻ jmeē⁺ ju⁻ dsoo⁺. 20 Cher⁺ mah⁺ ngoo⁺ bih⁺ jmeey⁺ he⁻ hliih⁺,
 hlēēyh⁺ to⁻ lo⁻ nē⁻ jee⁺ lā⁻ jēē⁻, mah⁺ lā⁻ jā⁻ hñi⁺ goo⁻ kih⁺ lā⁻ jēē⁻. 21 Jmeen⁺ mada⁻
 kyah⁺, ñe⁻ ba⁺ Dio, ñe⁻ ba⁺ Jesucristo Dsa⁻ jōōh⁺ jnān⁺ hi⁻ ñe⁻ āngele hi⁻ na⁻ lleeh⁺
 kyaay⁺. Jwēēhn⁻ hne⁻ hōō⁺ lā⁻ jē⁻ juu⁺ la⁻. Jmeē⁺ kwee⁻ lā⁻ hii⁺ nē⁻, ta⁺ wa⁺
 hnaah⁺ ma⁺ la⁻ uu⁺ uu⁺ ba⁺. 22 Ta⁺ hñāā⁺ tā⁺ be⁺ hi⁻ ka⁺ nē⁺ kih⁺ oōh⁺ jne⁺ mah⁺
 kye⁺h⁺ gooh⁺ nē⁺ kiyh⁺ mah⁺ sa⁺ dsa⁻ bāāh⁻ dso⁻ kye⁻ kiyh⁺. Hāā⁺ hñāah⁺, wa⁺
 na⁻ jngēēh⁺ kih⁺ lā⁻ jē⁻ he⁻ hliih⁺.

23 Na⁺ ta⁺ cha⁻ nē⁻ mo⁻ to⁻ huh⁺ jmi⁻ dsē⁻ jmah⁺, hih⁺ miih⁻ jmāh⁺ mi⁻ jēh⁺
 ma⁻ āā⁻ kih⁺ he⁻ dsaah⁺ tuh⁻ hi⁻ kih⁺ he⁻ dsa⁻ lā⁻ dsaah⁺ ko⁻ lla⁻ jiih⁻.

24 He⁻ hliih⁺ he⁻ jmeē⁺ ko⁻ llaā⁺ dsa⁻ lā⁻ jnā⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ jāā⁺ jā⁻ ga⁺ lla⁻ Dio
 ta⁺. Pero he⁻ hliih⁺ he⁻ jmeē⁺ jñah⁺, lā⁻ jnā⁺ wa⁺ ra⁻ ga⁺ tē⁻ jee⁺ lla⁻ Dio ta⁺. 25 Hi⁻
 lā⁻ jā⁻, dsa⁻ lā⁻ jnā⁺ ta⁺ llu⁺. Pero cher⁺ mah⁺ cha⁻ ta⁺ llu⁺ he⁻ sa⁺ na⁻ jnā⁺, ma⁺ ra⁻
 he⁻ lā⁻ jnā⁺ ba⁺ kēē⁻.

6

1 Hih⁺ hi⁻ jmeē⁺ ta⁺ kih⁺ dsa⁺, hnōō⁺ cha⁻ nūuh⁻ kiyh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ jūuy⁺ mah⁺
 sa⁺ hlēēh⁺ dsa⁻ wi⁺ kih⁺ Dio, hi⁻ ni⁺ sa⁺ hlēēyh⁺ wi⁺ kih⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ mi⁻ tēē⁺
 jne⁺. 2 Hi⁻ cher⁺ mah⁺ chaā⁻ oōh⁺ jne⁺ hi⁻ laā⁺ jūy⁺ ta⁺, sa⁺ cha⁻ jwē⁺ jnān⁺ jmeen⁺

wa' la' cha' la' kih' he' laay' ooh' jne'. La'llu' he' hnää' jnih', hnøø' jmeen' he' llu' jmah' kyaayh' ta' la' kih' he' laay' ooh' jne' hi' jä' llu' kyaah' ta' kiyh'. He' ja' mi-tëë' dsa' juu' la', hi' hlëëyh' ka-läh'.

Hi' goo-jnän' kyaah' kuu'

³ Cher'mah' chaä' jaä' hi' mi-tëë' dsa' jyoh' juu' he' sa' jeeh' kwee' kyaah' ju'dsoo' kih' Jesucristo Dsa' jöoh' jnän', hi' sa' jeeh' kwee' kyaah' juu' he' ma' heeh' jne', ⁴ he' jmäy' hñiiy' jöoh' ba' ja', hee' na' kyuyh', he' sa' tuy' ti' chooy' juu' ja', koo' llay' hñii' ba'. Jee' ja' hwëë' hi' wii' dsë', hi' hnoo' hñii', hi' hlëëh' wii' kih' dsa', hi' hi' sa' cha' o'joh' dsë' kih'. ⁵ Hi' lä'ja' hwëë' hi' chaah' hi' na' hee' go-te' huü' dsë' kih', hi' mo'so' cha' ju'dsoo' kih'. Hi' he' laä', lä' chay' cha' miih' kuu', kih' he' hnaayh' Dio. Ta' jmee' k'o'joh' kyaah' dsa' he'. ⁶ Jnaah' la' jnän' he' hnääh' jne' Dio, pero hnøø' heeh' ba' jne' ha' koh' te' he' cha' jnän'. ⁷ Ni' miih' sa' cha' he' kyë' jne' ma' ya'nøø' jne' jmi-gyuu' la'. Hi' lä'ja' sa' cha' he' kii' jne' wa'ra' ga'nøø' jne' ka-läh'. ⁸ Cher'mah' cha' he' kih' hih' jne' hi' cha' ba' hmiih' kyeh' jne', kyaah' he' ja' ba', wa' chaä' jne' llu'. ⁹ Hi' hnøø' lä' cha' cha' miih' kuu', gwa' dsëy' jmeey' he' hliih' kyaah' he' jøø' kiyh'. Dsa-lä' ngaayh' kyaah' lä' jë' he' hee' dsëy', koo' hnoo' dsoo' ba' ja'. Kyaah' he' ja', dsooy' ta' hwa' mah' heey' go-te'. ¹⁰ Kih' he' hee' dsë' dsa' kuu', he' ja' ba' hya' lä' jë' nëë' he' hliih'. Kih' he' hnøøy' liyh' cha' ga' miih' kuu', lä' ja' k'o' llaä' dsa' ma' be' he' ma' dsoo' dsëy' kih' Dio, he' ja' ma' ja' cha' miih' wii' në' kiyh'.

Wa' kwan' be' kyaah' juu' he' ma' heeh' jne'

¹¹ Pero hne' dsa' ñuuh' kyaä' Dio, ni' miih' ta' jmee' lä' koo' jmee' dsa' he'. Jmee' he' llu' jmah' ba', hnääh' Dio, wa' lä' dsoo' hoh' kiyh', wa' hnaah' dsa', wa' joh' hoh' kyaah' dsa', hi' jmää' hñaa' hwaah' ba'. ¹² Jwërte kwa' be' hnääh' Dio, lä'llu' he' ma' dsoo' hoh'. Jëëh' ga' llee'h' Dio hne' mah' jmeey' lä' chaah' tää'. He' ja' kwa' ba' hne' be' kyaah' juu' ja'. Jëëh' ga' mi' jnääh' ba' hne' juu' he' ma' dsoo' hoh' jee' kih' jwëë' dsa'. ¹³ Jmeen' mada' kyah', mi-te' lä' jë' he' ma' jwëëhn' hne'. Ñe' ba' Dio hi' jmee' chaä' ga' lä' jëë' hi' ñe' ba' Jesucristo hi' ga' mi' jnääh' juu' kih' cha' nê' Poncio Pilato, ga' jäh' ha' lä' la' ju'dsoo'. ¹⁴ Jmee' ba' hne' lä' jë' mada' he' ma' jmeen' kyah' mah' sa' hlääh' hne' hi' sa' na' bääh' ni' koo' wa'ra' ga'të' jee' jäh' Jesucristo Dsa' jöoh' jnän'. ¹⁵ Dio hi' lluy' mi' jnääh' Jesús wa'ra' ga' lloo' jmi'. Jaa' Dio ba' hi' lla' ta'. Hi' he' he' Rey hi' kye' nê' kih' jee' lä' jëë' Rey, hi' jaa' hñii' bih' laay' jöoh' kih' jee' lä' jëë' Dsa' kaah'. ¹⁶ Jaa' hñii' bih' sa' juuy' jih' koh', hñii' bih' gyay' jee' jnä' wa' je', ni' jaa' sa' t'ë' dsëë' jee' gyay'. Ni' jaa' dsa' jmi' gyuu' sa' ma' jëëy', ni' sa' t'ëëy' jëëy'. Wa' la' juu' kiyh' hi' cha' cha' miih' be' kih' lä' jë' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä' ja'.

¹⁷ Hlëëh' hi' cha' cha' miih' kuu' jmi-gyuu' la', ta' wa' jmäy' hñiiy' kaayh'. Ta' wa' kyey' o'joh' dsë' kyaah' kuu' kiyh'. Lla' ba' kuu' na'. Hnøø' kay' o'joh' dsë' kih' Dio ba', hi' kwa' cha' miih' lä' jë' he' hnøø' jnän' mah' kyen' ya'jøø'. ¹⁸ Chiuh' hi' cha' kuu', wa' jmeey' he' llu' ba'. Lla' he' ma' lä' chay' kuu', wa' jmeey' cha' miih' be' kih' hi' lla' kyaä', sa' wa' chaayh'. ¹⁹ Lä' ja' ba' lä' cha' cha' miih' kiyh' he' mo'so' lla' nê' jmi-gyuu' he' na' ga' jä'. Hi' lä' ja' t'ëëy' chaay' tää'.

²⁰ Timotä, jā mī-teh`lä`jä` mada` nuuh` kih` Dio. Ta` taah` hñaaah` jee` cha` juu' he` sa` jmaa' ta' hi` lä`jä` juu' he` kwa` hi` jäh` ma` mi-tëë` cha` miih`.

²¹ Heh` lä` ja` ma` kah` ko` llaa` jwé', ma` jmeey' ta` koo' juu' kih` Dio he` jmee` jne' dsoo'.

Wa' mi-jää' Dio hne`. Wa' la' lä`ja`.

2 Timoteo

He-la-jee' ga-të' to' je-he-ga-sii' Paa' kih' Timotä

¹ Jnä' Paa' laan' apóstol kyaä' Jesucristo lä' hyoh- dsë' Dio. Ga-cheey' jnä' mah' kwan' juu' kiyh' lä' koo- ga-bäayh- hñiiy' jmeey' chaa- jne' ta-la' kih' Cristo Jesús. ² Jee' la- siin' kyah' Timotä lä' koh' jaä- gyuu- hi- hnaan'. Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngiin' kih' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kyah', wa' lä- ñih' dsëy' hne-, wa' jmeey' hi' ti' kyah'.

Paa' ga-hlëeh' Timotä mah' mi-tey' ta' he-hä' gooy'

³ Kwan' ti'hmaah' kih' Dio. Jmee' ba' jnä' ta' he' kiyh' ja- ba' lä' koh' ga' jmee' dsa- ma-kaah' kyaan'. He- ja- sa' hñii' huudse' kin'. Hi' dsooh' ba' dsën' hne- lä' jmi' lä' hwë' lä' ma' hlëehn' kyaah' Dio kyaan'. ⁴ Dsooh- dsën' he- ga-lä' meeh' hoh'. He- ja- hnoon' niin' na' jëen' hne-, ja- ga' na' chaa- llu'. ⁵ Ma' ba' jnä', ja' koo- jwah' ba' hne- he- ma- dsoo' hoh' kih' Dio. Lä' ma' to- në' ga-lä' dsoo' dsë' ma- hyaa' kyaah' Loida kyaah' maa' kyaah' Eunice, hi' jmeen' dsoo', ja- ba' lä' ja- ma- dsoo' hoh' hne- ka' läh'.

⁶ He- ja- jwëehn' hne-, kwa' ba' hne- be' kyaah' ta' he- ga' kwëeh' Dio hne- lä' ma' ga' kyan' goon' në' kyah'. ⁷ Jëeh', sa' ga' kwa' Dio Jmi' lle' kih' mah' jmeen' gah' jne'. Ga' kway' mah' kwa' be' jnän', mah' lä' hnää' jne' dsa- kyaah', hi' mah' hään' hñaan'. ⁸ He- ja- jwëehn' hne-, ta' jmee- na' heeh'. Kwa' ba' hne' juu' kih' Dsa' jøøh' jnän'. Ni' ta' jmee- na' heeh' ki' jnä' he- hään' neh' ñe' kwaan' kih' Jesús. Heeh' ba' hne- jëeh' wi' kwaan' kih' ju' hmëe' lä' koh' jëen' la-. Dio ba' kwa' be' kyah'. ⁹ Hi- he' ga' lää' jne' hi' ga' tëeyh' jne' mah' leç' jne' na' jngëe'. Ja' ta' la' kih' he- ma' jmeen' he- llu' ga' tëeyh' jne'. Jää' ba' ma' lla' dsë' Dio jmeey' lä' ja-, he- ja- ba' ga' tëeyh' jne'. Hi' lä' ma' ga' heeh' jne' kih' Cristo, ga' hñah' jne' he- la' kwa' Dio he- ma- na- la' juu' jää' ja- ga' nøø' jmi' gyuu'. ¹⁰ Hi' na' ma' mi- jnää' Dio lä' jë' he- ja-, lä' llu' he- ja' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän' hi- ga' lää' jne'. Ma' ke' ga' juuy', sa' ga' lih' he- ja- kyaayh'. Ma' ra' he- ga' lä' jiih' bih'. Hi' kyaah' ju' hmëe' kiyh' ga' mi' jnäay- ha- lä' lä' chaa- dsa- tää', lä' ja- mo- so' juuy' jih' koh'.

¹¹ Hi' jnä' na- hñaan' kwan' juu' la-, laan' apóstol, hi' laan' ta- jwoh' kyaä' hi- sa' laa' judiu. ¹² Kih' he- ja- ba' na-, jëen' wi'. Pero sa' gwa' na- hiihn', kyuu' ba' jnä' hi- kih' ma- dsoo' dsën'. He- ja- jmeen' dsoo', hi- he' cha- be' kih' høøy' lä' jë' he- ga' toohn' gooy' lä' jiih' loo' jmi'.

¹³ Wa' ja' koo- hweh- kyah' lä' jë' ju' dsoo' he- ma' jwëeh' hne-. Wa' dsoo' hoh' tää', wa' hnaah' dsa-. He- na- ba' cha- jnän', kih' he- ma' laa' jne' koo- kyaah' Cristo Jesús. ¹⁴ Kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii' he- kyaah' jne', høø' juu' llu' he- ma' hñah'.

¹⁵ Ma' neh' ba' hne-, lä' jëe' hi- chaa- hwa' Asia ma- bee' jnä'. Lä' ja- ga' jmee' Figelo kyaah' Hermógene. ¹⁶ Wa' lä' ñih' dsë' Dio lä' jëe' hi- chaa- kyaä' Onesíforo. Joh' jiih' sa' ga' jmeey' be' kin', sa' ga' lä' hiiyh' kih' he- hään' neh' ñe'. ¹⁷ Lä' chah' ma' ga' lloo' Onesíforo jwii' Roma, ga' hnaayh- jnä' lä' bii' lä' jaa', lä' jiih' ga' jnäayh- jnä'. ¹⁸ Wa' lä' ñih' dsë' Dsa' jøøh' jnän' kiyh' wa' ra-

ga⁻tē⁻ jee⁻ llaq⁺ jmi⁺. Hne⁻ ñeh⁻ kwee⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ jnän⁻ lä⁻ ma⁻ tøøhn⁻ jwi⁺ Éfeso.

2

Hnøø⁻ ma⁻ na⁻ lluu⁻ jne⁻ mah⁻ lä⁻ ja⁻ leē⁻ jne⁻ lä⁻ koo⁻ jaq⁻ hløø⁻ kyaq⁻ Jesucristo

¹ Jwēēhn⁻ hne⁻ gyū⁻ kyaan⁺, kwa⁻ ba⁻ hne⁻ be⁻ kyaah⁻ he⁻ la⁻ hñah⁻ jne⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻ Cristo Jesús. ² Ga⁻ lä⁻ tēēh⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻ kwan⁻ to⁻ lo⁻ nē⁻ jwēē⁻ dsa⁻. He⁻ ja⁻ jwēēhn⁻ hne⁻, tøøh⁻ goo⁻ jñah⁻ hi⁻ laah⁻ jmää⁻ mi⁻ tēē⁻ dsa⁻ juu⁻ ja⁻.

³ Kwēēh⁻ hoh⁻ ma⁻ jēēh⁻ wi⁺. Mah⁻ lä⁻ ja⁻ leēh⁻ lä⁻ koh⁻ jaq⁻ hløø⁻ lluu⁻ kyaq⁻ Jesucristo. ⁴ Ni⁻ jaq⁻ hløø⁻ sa⁻ jāāy⁻ jmeey⁻ jyoh⁻ ta⁻, ga⁻ tēēy⁻ jmeey⁻ lä⁻ jē⁻ mada⁻ kih⁻ juu⁻ bih⁻ mah⁻ tih⁻ dsē⁻ juu⁻ hi⁻ ga⁻ kwēēyh⁻ ta⁻ ja⁻. ⁵ Hi⁻ lä⁻ ja⁻ hi⁻ koo⁻, ni⁻ koo⁻ sa⁻ liyh⁻ cher⁻ mah⁻ sa⁻ ga⁻ kooy⁻ lä⁻ lle⁻ kiyh⁻. ⁶ Jaa⁻ hi⁻ jmeē⁻ ta⁻ hwa⁻ kih⁻, lle⁻ kih⁻ tēēy⁻ to⁻ nē⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jēē⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ sooh⁻ ta⁻ ja⁻. ⁷ Jmeē⁻ da⁻ huū⁻ dsē⁻ hee⁻ hnøø⁻ jāh⁻ he⁻ ma⁻ jwēēhn⁻ hne⁻. Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ ba⁻ kwa⁻ be⁻ kyah⁻ mah⁻ lä⁻ ngēēh⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ja⁻.

⁸ Wa⁻ dsooh⁻ hoh⁻ kih⁻ Jesucristo, hi⁻ laa⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁻ David hi⁻ ga⁻ lä⁻ jiih⁻ jee⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻, lä⁻ koo⁻ la⁻ ju⁻ hmēē⁻ he⁻ kwan⁻. ⁹ Kih⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻, jēēn⁻ wi⁺, he⁻ na⁻ hñuuh⁻ kyaah⁻ caden⁻ lä⁻ koh⁻ jaq⁻ hi⁻ āā⁻ dsoo⁻. Pero ni⁻ miih⁻ sa⁻ le⁻ jmeey⁻ lä⁻ ja⁻ kih⁻ juu⁻ kih⁻ Dio. ¹⁰ He⁻ ja⁻ kwēēh⁻ ba⁻ dsēn⁻ jēēn⁻ wi⁺ mah⁻ wa⁻ la⁻ llu⁻ kih⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ na⁻ lleēh⁻ kyaq⁻ Dio. Mah⁻ lä⁻ ja⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁺ läāy⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻ Cristo Jesús mah⁻ dsa⁻ nāāy⁻ ya⁻ jwi⁺ jee⁻ sa⁻ heē⁻ jih⁻ koh⁻.

¹¹ Juu⁻ la⁻ la⁻ ju⁻ dsoo⁻:

Cher⁻ mah⁻ ga⁻ juu⁻ jne⁻ kyaah⁻ Jesús, lä⁻ ja⁻ jmeey⁻ chaq⁻ jne⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaayh⁻.
¹² Cher⁻ mah⁻ ga⁻ lä⁻ be⁻ dsē⁻ jne⁻ jēēn⁻ wi⁺, lä⁻ ja⁻ cha⁻ jwē⁻ jnän⁻ jmeen⁻ hih⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaayh⁻.

Cher⁻ mah⁻ ga⁻ jāh⁻ jne⁻ sa⁻ kyuu⁻ jnih⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jāyh⁻ sa⁻ kyuyy⁻ jne⁻.

¹³ Cher⁻ mah⁻ sa⁻ ga⁻ mi⁻ ten⁻ juu⁻ jnän⁻, pero ma⁻ ra⁻ he⁻ mi⁻ te⁻ bih⁻ juu⁻ kiyh⁻, jēēh⁻ sa⁻ le⁻ hijy⁻ juu⁻ kiyh⁻.

Jaa⁻ hi⁻ ma⁻ ya⁻ hēē⁻ llu⁻ kyaah⁻ ta⁻ kih⁻ Dio

¹⁴ Mi⁻ dsooh⁻ dsē⁻ øøh⁻ jne⁻ kyaah⁻ juu⁻ la⁻. Ja⁻ jwi⁺yh⁻, ñe⁻ ba⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻, sa⁻ llu⁻ he⁻ ti⁻ choo⁻ jne⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ jmää⁻ ta⁻. Koo⁻ heē⁻ dsē⁻ dsa⁻ hi⁻ nuu⁻ ba⁻ ja⁻. ¹⁵ Kwa⁻ be⁻ mah⁻ ya⁻ hēēh⁻ llu⁻ cha⁻ nē⁻ Dio mah⁻ sa⁻ jāh⁻ o⁻ hih⁻ kyaah⁻ ta⁻ he⁻ mi⁻ tēēh⁻ dsa⁻ ju⁻ dsoo⁻ lä⁻ koo⁻ lle⁻ kih⁻. ¹⁶ Ta⁻ kwaq⁻ hñaa⁻ kyaah⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ jmää⁻ ta⁻. Kyaah⁻ juu⁻ ja⁻ dsa⁻ nāā⁻ dsa⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ kyaah⁻ he⁻ hliih⁻. ¹⁷ Juu⁻ ja⁻ kuh⁻ gi⁻ kih⁻ dsa⁻ lä⁻ koh⁻ kuh⁻ gi⁻ nē⁻ dsoo⁻ jee⁻ ja⁻. Lä⁻ ja⁻ ga⁻ la⁻ kih⁻ Himeneo kyaah⁻ Fileto. ¹⁸ Hi⁻ he⁻ ga⁻ kah⁻ jwē⁻ kih⁻ ju⁻ dsoo⁻, jāyh⁻ ma⁻ ngēē⁻ ba⁻ he⁻ dsa⁻ lä⁻ jiih⁻ dsa⁻. Kyaah⁻ juu⁻ ja⁻, ga⁻ heey⁻ dsē⁻ ko⁻ llaq⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsē⁻. ¹⁹ Pero juu⁻ kih⁻ Dio jā⁻ koo⁻ hweh⁻, lä⁻ koh⁻ ma⁻ ti⁻ na⁻ hyah⁻ he⁻ na⁻ ssi⁻ nē⁻ kih⁻: “Kyuu⁻ ba⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ laa⁻ kyaay⁻.” Hi⁻: “Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ ngii⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻ Cristo, wa⁻ lä⁻ øøy⁻ kih⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ hliih⁻.”

²⁰ Jēē⁻ da⁻. Koo⁻ hne⁻ juuh⁻ jee⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ nēē⁻ goo⁻ ti⁻ dsa⁻, cha⁻ he⁻ la⁻ kyaah⁻ ñe⁻ hmooh⁻, hi⁻ cha⁻ he⁻ la⁻ kyaah⁻ hma⁻, hi⁻ cha⁻ he⁻ la⁻ kyaah⁻ gwaah⁻. Lä⁻ jē⁻ he⁻ hmooh⁻ jmääy⁻ ta⁻ lä⁻ ma⁻ tē⁻ jmi⁺. Hi⁻ he⁻ sa⁻ hmooh⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ jmääy⁻ ta⁻ koo⁻ kyoo⁻ ba⁻. ²¹ Hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ la⁻ kih⁻ dsa⁻ kyaq⁻ Dio ka⁻ läh⁻. Cher⁻ mah⁻ ko⁻ llaq⁻ hi⁻ ma⁻ lä⁻ øø⁻ kih⁻ he⁻ hliih⁻, hi⁻ he⁻ laq⁻ lä⁻ koo⁻ ñe

'he- hmooh', he- na-jngii' he- jmää' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Lä-ja- ma-na'lluu' bih' jmeey' lä-jë- ta'llu'.

²² Be' go-te- lä-jë- he- hee' dsë' chih- kwaä-. Hi' gwa- ba' hne- ta- cha'në' ko-jøøh' kyaah' lä-jëë- hi- ngii' kih' Dsa-jøøh' jnän' kyaah' koø- nëë' ba' huu'dsë-. Ja- jmeeh- he- llu' jmah' ba', hi' hnøø' lä- ma-dsoo' ja- ba' hoh' kih' Dio, wa' hnaah- dsa-kyaah' hi' wa' hii' tii' kyah'. ²³ Jmeë' ta- koo' juu' he- ti-choo' dsa-, juu' he- sa- jmää' ta'. Ma-ñeh' ba' hne-, koø- lla- hni- ba' juu' ja-. ²⁴ Jaa- hi- jmeë- ta'he' kih' Dsa-jøøh' jnän', sa- hnøø' hneey- kyaah' dsa-. Hnøø' llu' dsëy' kyaah' lä-jëë- ba'. Hnøø' liyh' mi-tëëy- dsa-, hnøø' jøh- dsëy' kyaah' dsa-. ²⁵ Hi- hnøø' jmääy' hñiiy' hwaä' wa'ra- ga-të' jee' hlëëyh' hi- chaah-, ha- ga- che- ga-kwa' Dio jwë' dsa-jeeh- hi- he' kyaayh' mah' lä-kyuyh- ju'dsoo'. ²⁶ Lä-ja- ba' lää' hi- tääh' goo- hi-sa'llu', hi- jmeë- lä- hyoh- dsëy'.

3

Ha- lä- tääh' dsa- wa'ra- ga-të' jee' llaä' jmi'

¹ Hnøø' lä-ñeh' he- la- ka-läh', ja- he- wi' wa'ra- ga-të' jee' llaä' jmi'. ² Ma-ja- dsa-taah' dsa- lä- hyoh- dsë' hñii', lä-hee' dsëy' kuu', jmääy' hñiiy' kaah', lä-taayh', mi-kwayh' Dio, lä-chaayh- kih' cho'jmiiy-, sa- jiiyh' ni-koø- juu' llu', lä-hlëëyh' go-te-. ³ Ni- sa- lä-jøh- dsëy', ni- sa- lä-hnøøy' jeeyh- juu' kyaah' dsa-, kooyh' juu' jwi', sa- lä-täy' hääy' hñiiy', lä-hñaa- dsëy' ga-ngëë' jwëë', jmeey' na-høøyh' kih' he- llu'. ⁴ Jmi' ja-, lä-tuu- dsëy' hnëëy' dsa-kyaayh', ngaayh' kyaah' lä-jë- he- jmeey', jmääy' hñiiy' lluu', hnooyh- ga- he- tih- dsëy' lä-køh' ga- he- hnaayh' Dio. ⁵ Jmeey' lä-koø- hi- hnaah- Dio, pero kyaah' lä-jë- he- jmeey' ja-, lä-jnä' sa- kyey- ni- miih- be' kih' Dio. He-ja- ta- jmeë- ko-jøøh' kyaayh'.

⁶ Dsa- he' dsa-taayh' cha'neh- kih' dsa-më' hi- sa- cha- be' kih', mi-gaay' dsa-më' hi- tëë' jmeë' he- hñiih', lä-koø- jøø- he- hee' dsë' jmi-ngo' kiyh'. ⁷ Täayh' mi-tëëy' hñiiy', pero jih'koh' sa- lä-këyh' jmi' lä-ngëëy' ha- lä- la' ju'dsoo'. ⁸ Hi- ja- ba' lä-koø- ga-jmeë' Jane kyaah' Jambre, hi- ga-ha' kih' Moisé, lä-ja- jmeë- dsa-ñuuh- he', hay- kih' ju'dsoo'. Ma-na-hee' go-te- huu'dsë- kiyh', mo-so- laay' kwaat- kyaah' hi- ma-dsoo' dsë'. ⁹ Pero sa- dsa-näay' ta- cha'në' kyaah' juu' kiyh'. Jëeh', lä-jnää' kih' lä-jëë-, he- laay' dsa- too-, lä-køh' ga-la' kih' dsa- hi- ga-ha' kih' Moisé.

Jee' ga-dsaä' juu' la- kwa' ga-Paa' nuuh' kih' Timotä

¹⁰ Pero ma-kyuuh' ba' hne- juu' he- ma-nuuh- kin-, ha- lä- jmeen-, ha- lä- la' huu'dsë- kin-, he- ma-dsoo' dsën-, he- jøh- dsën-, he- hnaan- dsa-, hi- he- kwëëh- dsën-. ¹¹ Ma-ñeh' ba' hne- ha- lä- ga-jmeeh- dsa- jnä', hi' ha- lä- ga-jëën' wi' jee' jwi- Antioquia, Iconio, Listra. Ga-jëën' wi' jwërte. Pero Dsa-jøøh' jnän' ga-lää' jnä' kih' lä-jë- he- ja-. ¹² Hi- lä-jëë- hi- hnøø' dsa-taah' lä-kaa- tuh-dsë' kyaah' Cristo Jesús, ma-ra- he- jee' bih' wi'. ¹³ Pero dsa-hñaa- dsë' he', kyaah' hi- ta-juu', jmeë- gyih' cha-ga'miih- he- hñiih' koø- hä- koø- hä, mi-gaay' dsa- hi- mi-goo' dsa- kiyh'.

¹⁴ Pero gwa' ba' hne- ta- cha'në' kyaah' he- ma-mi-tëëh', ma-ñeh' ba' hne- ha- lä- la' he- ma-heeh'. Jëeh', kyuuuh' ba' hne- hii- na- hi- ga-mi-tëë- hne-. ¹⁵ Lä-jiih' ma-mäh' ma-kyuuh- ba' hne- juu' kih' Dio lä-koø- na-sii-. Juu' ja-

ga⁻mi⁻tēē⁻ hne⁻ lä⁻jwē⁻ jee⁻ lääh⁻, lä⁻llu⁻ he⁻ ma⁻dsoo⁻ hoh⁻ kih⁻ Cristo Jesús.
 16 Dio ba⁻ ga⁻kwa⁻ huu⁻dsē⁻ llu⁻ kih⁻ hi⁻ ga⁻si⁻ lä⁻jē⁻ juu⁻ ja⁻ he⁻ jmää⁻ mi⁻tēē⁻
 jne⁻ dsa⁻, he⁻ mi⁻jnää⁻ he⁻ dsa⁻ hlāäh⁻ jne⁻, jmää⁻ he⁻ hlēēh⁻ jne⁻ dsa⁻, hi⁻ he⁻
 mi⁻tēē⁻ jnih⁻ jmeey⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻. 17 Lä⁻ja⁻ ba⁻ hwēē⁻ llu⁻ hi⁻ hnaah⁻ Dio,
 ja⁻ga⁻ na⁻ ma⁻na⁻lluuy⁻ go⁻te⁻ jmeey⁻ lä⁻jē⁻ nēē⁻ he⁻ llu⁻.

4

1 Chuun⁻ kyaah⁻ hne⁻. Ñe⁻ ba⁻ Dio hi⁻ lä⁻ja⁻ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻ hi⁻
 jāh⁻lla⁻ ta⁻ kih⁻ hi⁻ jiih⁻ hi⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻lä⁻jnāy⁻ jmeey⁻ hih⁻ kih⁻
 dsa⁻. 2 He⁻ja⁻ kwa⁻ ba⁻ hne⁻ juu⁻ ja⁻. Kwa⁻ ba⁻ hne⁻ jā⁻ma⁻ke⁻ sa⁻ la⁻ hor⁻ kih⁻.
 Hlēēh⁻ hi⁻ dsa⁻hlāäh⁻, juuh⁻ kiyh⁻ kyaah⁻ juu⁻ ja⁻, kwēēyh⁻ nuuh⁻. Hi⁻ hnøø⁻
 jøh⁻ hoh⁻ kyaayh⁻ jee⁻ mi⁻tēēh⁻ hnih⁻. 3 Lloo⁻ koø⁻ jmi⁻ mo⁻so⁻ lä⁻hnøø⁻ dsa⁻
 nuu⁻ ju⁻dsoo⁻ he⁻ ma⁻mi⁻tēē⁻ jne⁻. He⁻ja⁻ hnaayh⁻ jwēē⁻ ta⁻jwoh⁻ hi⁻ kwa⁻
 juu⁻ lä⁻koø⁻ tih⁻ dsē⁻ dsa⁻ nuu⁻. 4 Dsa⁻ he⁻ na⁻, be⁻ ju⁻dsoo⁻ mah⁻ jmee⁻ gyih⁻
 he⁻ kih⁻ juu⁻ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻. 5 Pero hne⁻ hää⁻ hñaah⁻, kwēēh⁻ hoh⁻ kih⁻ lä⁻jē⁻
 he⁻ wi⁻ he⁻ jā⁻ nē⁻ kyah⁻, kwa⁻ ju⁻hmēē⁻ la⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻nuu⁻, mi⁻te⁻
 lä⁻jē⁻ ta⁻ he⁻ ga⁻tēēh⁻ jmeeh⁻.

6 Ma⁻ngoo⁻ ya⁻ jāh⁻ he⁻ naahn⁻, jēēh⁻ ma⁻lloo⁻ jmi⁻ he⁻ jngēēh⁻ dsa⁻ jnä⁻.
 7 Ma⁻kwan⁻ cha⁻ miih⁻ be⁻ kyaah⁻ ta⁻ la⁻. Ma⁻lih⁻ ba⁻ jnä⁻ kyaah⁻ ta⁻ he⁻ hä⁻
 goon⁻. Lä⁻ ma⁻dsoo⁻ ja⁻ba⁻ dsēn⁻ kih⁻ Dio. 8 He⁻ja⁻ ma⁻na⁻la⁻ juu⁻ hyohn⁻
 koø⁻ coron ma⁻ja⁻, ja⁻ga⁻ na⁻ ya⁻hēēn⁻ lluy⁻. Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻, dsa⁻ta⁻ lluy⁻,
 kway⁻ he⁻ ga⁻tēēn⁻ hyohn⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁻ jnä⁻ hyohn⁻, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ hyoh⁻
 lä⁻jēē⁻ hi⁻ lle⁻ dsē⁻ he⁻ jāh⁻ Jesucristo.

Ga⁻jäh⁻ Paa⁻ ha⁻ lä⁻ jmee⁻ Timotä

9 Jmee⁻ bii⁻ ya⁻ jēē⁻ jnä⁻ chah⁻. 10 Ma⁻bee⁻ Dema jnä⁻, mah⁻ hnooh⁻ gyih⁻ he⁻
 cha⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻. Ma⁻ngooy⁻ jwi⁻ Tesalónica. Crescente ma⁻ngoo⁻ ta⁻ hwa⁻
 Galacia, Tito ma⁻ngoo⁻ ta⁻ hwa⁻ Dalmacia. 11 Jaa⁻ Luca ga⁻ gya⁻ kyaah⁻ jnä⁻.
 Ja⁻ jāäh⁻ Marco ta⁻ la⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ ñeeh⁻. Hi⁻ na⁻ jmää⁻ kin⁻ kyaah⁻ ta⁻ la⁻.
 12 Ma⁻cheen⁻ Tiquico ta⁻ jwi⁻ Éfeso. 13 Wa⁻ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ ñeeh⁻, ja⁻ kah⁻ ko⁻lla⁻
 hmih⁻ lloo⁻ kin⁻ he⁻ ga⁻kyen⁻ kih⁻ Carpo jee⁻ jwi⁻ Troa. Hi⁻ dsooh⁻ hoh⁻ kah⁻
 lä⁻jē⁻ mo⁻je⁻ na⁻gyee⁻ kin⁻, hi⁻ he⁻ jmee⁻ ga⁻ bii⁻ kin⁻ loo⁻ jah⁻ jee⁻ siin⁻.

14 Leja⁻ tē⁻ ñe⁻ he⁻, ga⁻ jmee⁻ cha⁻ miih⁻ hliih⁻ kin⁻. Dio mi⁻hmaah⁻ ha⁻ koh⁻
 te⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ kin⁻. 15 Hää⁻ hñaah⁻ kyaayh⁻. Peer⁻ hnøøy⁻ lla⁻ dsēy⁻ kih⁻ juu⁻
 he⁻ kwa⁻ jne⁻.

16 To⁻ nē⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻ lloon⁻ nē⁻ ta⁻ jee⁻ ma⁻ lään⁻ hñiin⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻ jmee⁻ be⁻
 kin⁻, lä⁻ jēē⁻ ba⁻ ga⁻ bee⁻ jnä⁻. Sa⁻ wa⁻ jmee⁻ Dio kwaat⁻ kih⁻ he⁻ ja⁻. 17 Pero Dio
 cheh⁻ kyaah⁻ jnä⁻, ga⁻ kway⁻ be⁻ kin⁻, lä⁻ jiih⁻ ga⁻ hña⁻ ga⁻ kwan⁻ juu⁻ kiyh⁻ mah⁻
 wa⁻ nuu⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ kway⁻ be⁻ kin⁻ ga⁻ lääy⁻ jnä⁻
 he⁻ ma⁻ kuh⁻ hyah⁻ jnä⁻. 18 Hi⁻ lä⁻ ja⁻ lää⁻ Dio jnä⁻ kih⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ hliih⁻, tēēy⁻
 jnä⁻ ya⁻ jwi⁻ kiyh⁻. Lä⁻ ja⁻ wa⁻ la⁻ juuh⁻ kiyh⁻ ga⁻ lä⁻ jē⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻. Wa⁻ la⁻
 lä⁻ ja⁻.

19 Jmee⁻ Dio kih⁻ Prisca hi⁻ kih⁻ Aquila. Hi⁻ jmee⁻ Dio kih⁻ hi⁻ chaa⁻ cha⁻ neh⁻
 kih⁻ Onesíforo. 20 Erasto ga⁻ jā⁻ jwi⁻ Corinto, Tróximo ga⁻ lään⁻ jwi⁻ Mileto
 kih⁻ he⁻ dsaayh⁻. 21 Ja⁻ jmeeh⁻ bii⁻ ñeeh⁻ to⁻ chah⁻ la⁻, na⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ ja⁻ jii⁻
 gyuu⁻. Eubulo jmee⁻ Dio kyah⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁻ Pudente, kyaah⁻ Lino, kyaah⁻
 Claudia, hi⁻ lä⁻ jēē⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ tääh⁻ jee⁻ la⁻ ka⁻ läh⁻.

²² Wa' hää' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän` tuh`hoh', wa' mi`jää' Dio hne`. Wa' la' lä`jä`.

Tito

Juu' la- ga' sii' Paa' kih' Tito

1 Jnã Paa' jmeen' ta' kih' Dio, hi' laan' apóstol kyaã' Jesucristo he' ja' jmeen' juu' kih' hi' na' lleeh' kyaã' Dio, mah' lä' dsoo' dsëy' kiyh' hi' lä' jwë' ja' lä' ngëëy' ha' lä' la' ju' dsoo' he' tøøh' jne'. 2 He' ja' kye' jne' o' jøh' dsë' he' chaã' jne' täã' lä' jë' joh' jmi' cha', lä' koo' ga' bääh' Dio hñii' ja' ga' llay' jmi' gyuu'. Hi' sa' ta' juuy'. 3 Lä' ma' ga' lloo' jmi', ga' mi' jnäã' juu' kiyh' he' na' hñaan' kwan' lä' koo' mada' ga' jmee' Dio hi' läã' jne'. 4 Siin' kyah' Tito, hne' laah' lä' koh' gyuu' kyaan' ta' la' kih' he' ma' dsoo' hoh' kih' Dio ko' jøh' kyaah' jnä'. Ngün' kih' Dio hi' laa' Täã' jnän' hi' ngün' kih' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän', hi' ga' läã' jne', wa' kway' he' llu' kyah', wa' lä' ñih' dsëy' hne', hi' wa' jmeey' hi' ti' kyah'.

Ha' lä' hnøø' kih' hi' kye' në' kih' øøh' jne'

5 Ga' laan' hne' Creta (hwa' he' hä' jee' jmi' ñeeh') mah' mi' hñaa' ta' he' ga' hnøø' le'. Hi' lä' kaa' jwii' jee' gooh', ja' hñaa' dsa' gyuu' kyaã' lä' koo' lä' koo' gwah', lä' koh' mada' ga' jmeen' kyah'. 6 Hnää' jaa' hi' sa' na' bääh' ni' miih' dsoo', jaa' dsa' ñuu' hi' kyaah' jaa' ba' dsa' më', hi' hnøø' ma' dsoo' dsë' chih' kyaay', hi' jaa' hi' sa' hi' juu' kih' chih' kyaã' he' jmeey' wa' he' cha' he' hi' ni' sa' chaayh'. 7 Jmee' bii' kih' dsa' gyuu' he' sa' na' bääy' go' te' lä' llu' he' hä' gooy' ta' kih' Dio. Hnää' jaa' hi' sa' jmää' hñii' jøøh', jaa' hi' sa' lä' lle' chah', jaa' hi' sa' hñi', jaa' hi' sa' hnee', jaa' hi' sa' hee' dsë' kuu'. 8 Hnää' jaa' hi' kwa' jee' jä' dsa' hi' go' nää', jaa' hi' hnooh' ma' la' he' llu' ba', jaa' hi' ngë' koo' nëe', jaa' hi' jmee' he' llu' jmah', jaa' hi' na' jngëe', jaa' hi' lih' häã' hñii'. 9 Hnää' jaa' hi' chooh' koo' hweh' ju' dsoo' he' ma' mi' tēē' jne', mah' lä' ja' hlēēy' jñah' dsa' kyaah' ja' ba' juu' la'. Hi' lä' ja' ba' liyh' lä' dsëy' kih' hi' hlēēh' wii' kih' ju' dsoo'.

Ta' jwoh' hi' kwa' juu' ta' juu'

10 Peer' chaã' jwëë' hi' chaah', hlēēy' juu' he' sa' jmää' ta', mi' gaay' dsa'. Hi' jee' kih' lä' jëë' hi' he', jwëë' hi' jäh', jmee' bii' uu' jmi' ngo' kih' dsa' ñuu' h'. 11 Jmee' bii' jnë' jwë' kiyh' mah' mo' so' hlēēh' gyih' juu' he' sa' jmää' ta'. Kyaah' juu' kiyh' ga' nääy' lä' joh' hne' chih' heey' dsë' lä' jah' hi' tääh' cha' neh', mi' tēēy' dsa' he' sa' lle' kih', lä' jwë' jee' liyh' kuu'.

12 He' ba' dsa' hi' ngëë' juu' kih' dsa' gooy' jäh' lä' la': "Jne' hi' tøøhn' hwa' Creta la', peer' ta' juu' jne'. Ma' ra' jah' hlēēh' laa' jne', jwëh' jne', jlaa' jne'", ga' jäh'. 13 Ma' ra' ju' dsoo' na' lä' ja' laa' dsa' he'. He' ja' jwëëh' hne', hweh' juu' kiyh' mah' dsa' taayh' na' jngëe' kyaah' ju' dsoo' ba'. 14 Ta' wa' jmeey' he' juu' ma' gyuh' kih' dsa' judiu, ni' sa' wa' jmeey' he' uu' he' kwa' dsa' hi' ma' be' ju' dsoo'.

15 Lä' jë' ba' he' cha', llu' ba' la' kih' hi' lluu'. Pero kih' hi' na' hee' dsë' kyaah' hi' sa' ma' dsoo' dsë' kih' Dio, ni' koo' sa' llu' kiyh'. Ma' na' hee' go' te' lley', hi' lä' kye' hu' dsë' kiyh' na' hee'. 16 Jäh' kyuu' Dio, pero kyaah' he' jmeey' ja', sa' dsoo' juu' kiyh'. Peer' sa' lä' jëë' jne' lä' koo' jmee' dsa' he', peer' chaayh', mo' so' jmääy' jmeey' ni' koo' ta' llu'.

2

Ha- lä- hnøø' jmee' dsa- lä- jiih' jäh' Jesús

¹ Pero hne-, hlëëh' ba' hne- lä- kōh' la' ju' dsoo' he- ma- mi- tēē' jne'. ² Lā- jēē- dsa- gyuuh' hnøø' ngēy' koo- nēē' ba', hnää' jaa- hī- hä' ta' kih', jaa- hī- hää- hñii', jaa- hī- ma' kyuuh' he- ma' dsoo' dsē- jne', jaa- hī- hnää' dsa-, jaa- hī- kwēeh- dsē' ma' cha- he- wii'. ³ Ja- ba' lä- ja- lä- jēē- dsa- ma- hyaa', hnøø' cha- nuuh' kiyh'. Sa- wa' kooyh- juu' jwii', sa- wa' hīyh' jmih' mi' jēh' ma- ää-, hi' hnøø' mi- tēēy' dsa- he- llu' jmah' ba'. ⁴ Hnøø' mi- tēēy' dsa- mē' kwaa- ha- lä- jmeey' mah' lä- hnäy' dsa- ñuuh' kyaay' hi- lä- ja- lä- hnäy' gyuu- kyaay'. ⁵ Hnøø' häy' hñiiy', hnøø' ngēy' koo- nēē' ba', hnøø' høoy' cha' neh' kiyh', hnøø' llu' dsēy', hnøø' hwaay' kyaah' dsa- ñuuh- kyaay', mah' ni- jaa- sa- wa' mi- kwah' juu' kih' Dio.

⁶ Ja- ba' lä- ja- hnøø' hlëëh' dsa- ñuuh- kwaa- mah' häy' hñiiy'. ⁷ Hne- to- nē', jmeē' he- llu' jmah' ba' mah' lä- tēē- dsa- jmeē- lä- koo- jmeeh-. Ja- jmeeh- hne- ka- läh' ja- ba' lä- koo- mi- tēēh' dsa-, ta- wa' ta- juuh' kih' dsa-. ⁸ Hlëëh' dsa- juu' na- jngii' he- sa- toh- wii' mah' lä- jēē- hī- na- høøh' jä- o- hih' kih', lä- ja- mo- so- cha- he- kih' hlëëyh' wii' kyah' hnäh'.

⁹ Chiih' hī- jmeē' ta' kih' dsa-, wa' jmeey' lä- tih- dsē' juuy' ba', sa- wa' jiiyh' juu' kyaayh'. ¹⁰ Chiyyh' sa- llu' hēyēy' dsa- juu' ta'. Wa' mi- jnäy- he- laay' jaa- hī- mi- te' kih' lä- jē- ba'. Lā- ja- jēē' dsa-, jnaah' llu' juu' kih' Dio hī- lää- jne'.

¹¹ Jēēh', na' ma- lä- jnä' kih' lä- jēē- dsa- ha- lä- koo- llu' dsē' Dio kyaayh' mah' lä- ja- lääy'. ¹² Ju' hmēē' he- mi- tēē- jne', sa- kwa- jwē' jmeen' he- hñih', ni' he- jmeen' he- hēē' dsē' jmi- ngo' jnän'. Lā- ja- mi- tēē- jne' ngēn' koo- nēē' ba', jmeen' he- llu' jmah', hi' he- hnäähn' Dio ta' kō- jiih' tōøh' jne' jmi- gyuu- la-. ¹³ Hi- ga- nøø' ba' jne' jøøn' lä- jiih' lä- jnäy' Jesucristo hī- laa' Dio jøøh' jnän' hī- lää- jne'. Peer- jnaah' le' jmi' ja-, he- ja- jmeē- chaa- jne' llu' ta' kō- jiih' tōøhn' jøøn' he- lä- te' juu' ja-. ¹⁴ Hī- he' na- ga- ngēē' hñii' ta- lä- jnä' jne' mah' lääy' jne' kih' lä- jē- he- hñih' hi- lä- ja- jmäy' jne' na- jngēē' go- te-, mah' leē' jne' koo- nää' dsa- kyaay' hī- hēē' dsē' jmeē' he- llu' jmah' ba'.

¹⁵ Mi- tēē' dsa- juu' la-, hlëëh' dsa-, juuh' kiyh' lä- koo- mada- nuuh-, mah' ni- jaa- sa- wa' mi- kwah' hne-.

3

¹ Mi- dsooh- dsēy', wa' jmeey' he' hī- wa' nuuyh' mada- he- jmeē- lä- jēē- dsa- ta', hi- wa' lla- dsēy' jmeey' he- llu' jmah' ba'. ² Sa- wa' hlëëyh' wii' kih' dsa-, sa- wa' llay- hñii-. Wa' llu' dsēy' kyaah' dsa-, wa' jmäy' hñiiy' hwaay' kyaah' lä- jēē- ba'.

³ Jēēh', lä- kye- jne' ma' taa- jne' jää', ma' chaa- jne', sa- nuuh' jne', ma' na- hēē' jne' kih' Dio, ma' laa' jne' kyaay' lä- jē- he- ma' hēē' dsē- jne', ma' tih- dsē- jne' na- ku- na- ngii' he- hñih', ma' hñaa- dsē- jne', ma' wii' dsē- jne', ma' na- høøh' dsa- jnän' hi- ma' na- hääh' jne' dsa-. ⁴ Lā- koo- ma' tōøh' jne' lä- ja-, Dio jnän', hī- lää- jne', ga' mi- jnäy- ha- lä- llu' dsēy' kyaah' jne', hi- ha- lä- koo- hnäy' jne'. ⁵ He' ja- ga- lääy' jne' pero ja- ta- lä- kih' he- ma- jmeē' jne' he- llu'. Ga- lääy' jne' kih' he- ga- lä- ñih' dsēy' jne' ba', hi- ga- jmeey' ga- lä- chaa- jne'. He- ja- la- lä- kōh' he- ga- gyēy- jne'. Ga- laa' jne' hmēē' ta- lä- kih' jmi- lle' Na- jngii'. ⁶ Ja- kyaah' hih- ga- cheē' Dio jmi- lle' kiyh' nē'

jnän` ta`la` kih` Jesucristo hi` lää` jne'. ⁷ Kih` he` llu` dsëy` ga`jmäy` jne` lluu`
' lä`ja` hñah` jne` heen` he` tøøh` jne` jøøñ` jee` mo`so` juu` jne` jìh`koh`.

⁸ Juu` he` ma`jwahn` la`, la` ju`dsoo`. Hnoon` jmeeh` bii` kwah` juu` la`.
Hlëëh` hi` ma`lä`dsoo` dsë` kih` Dio mah` wa` ngëëy` hñiiy` jmeey` he` llu`
jmah` ba`. He` la` ba` lluu` hi` jmää` kih` lä`jëë`. ⁹ Ta` kwaä` hñaa` kyaah` juu`
he` sa` jmää` ta` hi` ni` kyaah` juu` ha` lä` ma` laä` ma`hyaä` ta`gyuuh` jnän`.
Ta` taah` hñaa` jee` tääh` dsa` hi` ti` choo` juu` hi` hi` te`jëë` kwaat` kih` ley`
kih` Moisé. Jëëh` juu` ja` sa` jmää` ni` miih`, ni` sa` kye` ya`jøø`.

¹⁰ Cher`mah` jee` kyah` hnäh`, chaa` jaa` hi` hnøø` jmee` to` nää`, hlëëyh`
koo` hä` to` hä`. Hi` cher`mah` sa` ga`jmeey` he` juu` kyah`, llëey` go`te`
ba`. ¹¹ Ma` ñeh` ba` hne`, hi` jmee` lä`ja`, he` ma`kayh` jwë` ba` ja`. Ja`ba`
dso`kye` he` jmeey` ja`, bääh` dsoo`.

Ga`hih` Paa`juu` kih` Tito

¹² Wa`ra` ga`të` jee` cheen` Artema o` Tiquico ta` kyah`, ja` go`jëëh` jnä` chah`
ta` jwü` Nicópoli. Jee` ja` jmeen` hu`dsë` dsa` ngëën` jii` gyuu`. ¹³ Wa`ra`
ga`lloo` Zena hi` cheh` né, kyaah` Apolo ta` na`, ja` jmeeh` be` kiyh` lä`jiih`
jee` le`. Ja` kwëëyh` lä`jë` he` jmee` bii` cha`jwë` jee` dsa`näy`. ¹⁴ Wa` lä`tëë`
lä`jëë` øøh` jne` jmeey` ta` lluu` jmah` ba` mah` lä`cha` he` kyaah` jmeey` be` lä`
ma` chaa` hi` lla`kyaä`. Mah` sa` dsa`taayh` lä`koo` hi` sa` ma`jmeey` ta`.

¹⁵ Lä`jëë` hi` tääh` kyaah` jnä` jee` la` jmeey` Dio kyah`. Hi` jmee` Dio
kih` lä`jëë` hi` hnää` jne`, lä`lluu` he` ma`dsoo` dsëy` ko`joh` kyaah` jne`. Wa`
mi`jää` Dio lä`jëë` hnäh`. Wa` la` lä`ja`.

Filemón Juu' la- ga' sii' Paa' kih' Filemón

1 Jnǎ' Paa' hǎǎn' neh' ñe' kwaat' kih' Jesucristo. Siin' juu' la- kō-jōh' kyaah' øøh' jne' Timotǎ. Siin' kyaah' Filemón, hnaan' hne- kih' he- jmee- jne' kōo- ba' ta'. 2 Ja- ba' lǎ- ja- siin' kih' dsa- mē' øøh' jne' Apia kyaah' Arquipo ka- lǎh', he' ba' hī- jmee- ta' he- jmee- jne'. Hi- lǎ- ja- kih' lǎ- jēē- øøh' jne' hī- dsa- ñee- cha'neh- kyaah'. 3 Ngiiin' kih' Dio hī- laǎ' Tǎǎ' jnǎn' hi- ngiiin' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnǎn', wa' kway' he- llu' kih' lǎ- jēē- hnǎh' hi- wa' jmeey' hi' tii' kyaah'.

Ga' kwa' Paa' ti' hmaah' kih' Dio

4 Lǎ- jē- jiih' wa' ra- ga' ngiiin' kin' kih' Dio kyaan', dsooh- ba' dsen' hne-. Kwan' ti' hmaah' kiyh' ta- lǎ- kyaah', 5 kih' he- ga' nuun' kyaah' ha- lǎ- hnaah' Jesús Dsa-jøøh' jnǎn' hi- ga' nuun' ha- lǎ- ma- dsoo' hoh' kiyh', hi- he- hnaah' lǎ- jēē- hī- laǎ' kyaah' Dio. 6 Hi- ngiiin' kih' Dio mah' jwih' jñah' ha- lǎ- la' he- ma- dsoo' hoh' hi- ngiiin' kiyh' mah' lǎ- ngēēh' ha- lǎ- ma- mi- jǎǎ' Dio jne' ta- lǎ- kih' Cristo Jesús. 7 Peer' chaǎ- jnǎǎh' llu' he- ma- nnuu' jnǎǎh' ha- lǎ- hnaah' dsa-, he- ja- ma- nōh' dsē- jnǎǎh'. Jēēh' ta- lǎ- kyaah' hne- øøhn', ma- tēē' be' lǎ- jēē- hī- laǎ' kyaah' Dio.

Paa' ga' chee' Onésimo ka- lǎh' kih' Filemón

8 Ta- lǎ- kih' Cristo cha- jwē' kin' jmeen' hih' kyaah' mah' jmeeh' lǎ- lle' kih'. 9 Pero llu' ga' laǎn- hlēēhn' hne- kyaah' juu' llu' ba', kih' he- hnaan' hne-. Jnǎ' Paa', ma' gyuh- ba' jnǎ' hi- lǎ- ma- hǎǎ' ba' jnǎ' neh' ñe' kwaat' kih' Jesucristo, he- ja- chuun' kyaah' hne-. 10 Ta' jmee- hñaa- hoh', ja- kwah- be' kih' Onésimo, jēēh' laay' lǎ- kōh' jaa- gyuu- kyaan' kih' he- ga- heeyh' juu' kih' Dio jee' hǎǎn' neh' ñe' la-.

11 Jǎǎ' sa' ga' ma- heeyh- kih' Dio sa' ga' jmǎǎy' ma' jmeey' ta' kyaah', pero na' jmǎǎy' kin' hi- jmǎǎy' kyaah' ka- lǎh'. 12 Na' cheeh' jnih' ka- lǎh' kyaah'. Heeyh' lǎ- kōh' he- heeh' jnǎ' ba'. 13 Hnoon' jǎy' kyaah' jnǎ' ta- kō- jiih' hǎǎn' neh' ñe' kwaat' kih' ju' hmēē' mah' jmeey' be' kin' llah' hne-. 14 Pero sa' hnoon' jmeen' bi' cher' mah' sa' lla' hoh', mah' sa' wa' la' lǎ- kōo- he- wi' he- ngiiin' kyaah'. Wa' la' lǎ- kōo- hnooh- hñaa'. 15 Go- laǎn', ga- lǎ- øøy' kyaah' kō- hwēē', mah' lǎ- ja- heeh' hnih' ka- lǎh', he- jǎy' kyaah' hne- go- te-. 16 Na', mo- so- laay' wa' hī- cha- hī- hī- jmee- ta' kih' dsa-. Na' ga' laay' ma- ra- øøh' jne' hī- hnaan' cha- miih-. Ha- ga' sa' lǎ- hnaah- hnih', lǎ- llu' he- ma- laay' dsa- kyaah' jne' hi- ma- laay' kyaah' Dio ka- lǎh'.

17 Lǎ- ja-, cher' mah' laǎ' jnǎ' ome' kyaah', heeh' Onésimo lǎ- kōh' he- ma- heeh' jnǎ' ba'. 18 Cher' mah' cha- he- ma- jmeey' kyaah' o cher' mah' äǎy- miih- kyaah', jmee' kwaat' lǎ- kōo- jnǎ' ba' äǎn' kyaah'. 19 Jnǎ' Paa' siin' kyaah' kyaah' goon-, jnǎ' jwahn' mi' hmaahn' kyaah', kih' he- sa' hnoon' jwēēhn' hne- he- äǎh- kin' lǎ- llu' he- ga- laah'. 20 Lǎ- ja- øøhn', jmee' jēē- dsen', jmee' nōh' dsen', lǎ- hnøø' Dsa-jøøh' jnǎn'.

21 Jmeen' dsoo', nuuh' ba' hne- he- ma- siin' la-. Man' jmeeh' ga' hne- cha- ga' miih- lǎ- kōh' ga' he- ma- jwahn' la-. 22 Hi- ja- ba' lǎ- ja-, mi' llu' ha-

jee' jän`. Cha- ba' o-jøh` dsë- kin`, nuu- ba' Dio lä`jë` he- ngih' hnäh', kwa' bih' jwë' niin` na'jëën` hnäh'.

²³ Epafra jmee` Dio kyah'. Hi- la- na-, hää' neh`ñe' kyaah' jnä' jee' la- kwaat` kih' Cristo Jesús. ²⁴ Hi- lä`ja- jmee` Dio kyah' Marco, Aristarco, Dema, kyaah' Luca. Lä`jëë` hi- he' jmee` ta' kih' Dio kō-jøh' kyaah' jnä'.

²⁵ Jesucristo Dsa-jøøh' jnän` wa' mi-jøøy' jmi`lle' kyah' hnäh'. Wa' la' lä`ja-.

Hebreos

He-la-je-he-ga'lloo'kih'dsa-hebreo

Jøøh' ga' Joo' Dio lä'koh' ga' lä'jēē' ángel

¹ Joh' jiih' sa' ga'hlēeh' Dio kyaah' dsa' ma'gyuh' jnän' llo'joo'. Ga'cheey' hi' ga'ngēē' juu' kiyh', kih' dsa' ma'gyuh' jnän'. Ko'llaa' hi' ga'ngēē' juu' he' ga'hyoh' juu' kiyh' jee' ma' kēy' hi' jñah' ko'llaa' ga'hēē' mi' nē' he' ga'mi'jnää' Dio kiyh'. Ja' koō' nēē' ga'jmeē' Dio ha' lä' jee' ga'hlēeyh' kyaah' hi' ma'ngēē' juu' kiyh'. ² Pero jee' ma'dsaa' jmi' la', ga'hlēeh' Dio jne' ta'la' kyaah' Joo' ba', hi' ga'tooyh' goo' ga'lä'jē' he' cha', hi' he' ba' hi' kyaayh' ga'jmeey' gyuah' hwa'ka'läh'. ³ Hi' he' mi'jnää' na'hñaa'lä'jēē' ha'lä'koō' jøøh' laa' Dio, kih' he' laay' koō' heeh' kyaah' Dio. Hi' kyaah' juu' kiyh' he' beē', høø' ga'lä'jē' go'te' he' cha'. Hi' ma'ngēē' ma'chey' dso'kye' jnän', ja' ga'gyay' jwoo' ra'lluu' kih' Dio Jøøh' hi' gya' gyuah'.

⁴ Jaa' hi' he' ba' ya'hēē' jøøh' ga'lä'koh' ga'lä'jēē' ángele. Jēēh', ga'hyoyh' koō' jmi' he' kyeē' ga'lä'koh' ga' he' ga'hyoh' ángele. ⁵ Jēēh' ni' jaa' ángel jih'koh' sa' ga'jäh' Dio siyh':

Hne' laah' gyuu' kyaan'.

Na' ma'laan' Täa' kyaah'.

Ja' ba' lä'ja', sa' ga'siiyh' ni' jaa' ángel lä'la':

Jnä' leen' Täa' kyaah'.

Hne' leeh' gyuu' kyaan'.

⁶ Koō' ka'läh', lä' ma' ga'cheey' jmi'gyuu' la', Joo' hi' laa' to'nē', ga'jäyh':

Lä'jēē' hnäh' ángele kyaa' Dio, jmeē' hnäh' juuh' kiyh'.

⁷ Pero lä'la' ba' ga'hlēeyh' kih' lä'jēē' ángele:

Dio chee' ángele kyaa', laa' lä'koō' lle'.

Ángele hi' jmeē' ta'he' kiyh', laa' lä'koō' je' he' hēē'.

⁸ Pero lä'la' ba' ga'siiyh' Joo':

Hne' Dio, jmeeh' hih' ga'lä'jē' joh' jmi' cha'.

Kyaah' ju'dsoo' jmah' ba' jmeeh' hih'.

⁹ He' llu' jmah' ba' hnooh', hne' sa' hnooh' go'te' he' hliih'.

He' ja' hñii' Dio, hi' laa' Dio kyaah', hi' he' ga'hñaa' hne'.

Lä'ja' ga'jmeey' jēē' hoh' cha'ga'miuh' lä'koh' ga'lä'jēē' dsa'kyaah'.

¹⁰ Hi' ga'jäyh' ka'läh' lä'la':

Hne' Dsa'jøøh', lä' ma' to'nē' ga'llah' jmi'gyuu' la',

Hñaa' ba' hne' ga'jmeeh' gyuah' jmi'gyuu'.

¹¹ Lä'jē' he' ja' la' ba', pero hne' lä' ma' chaah' na' ba'.

Dsa'gyuh' ba' gyuah' hwa', lä'koō' dsa'gyuh' sa'hmiuh'.

¹² Lä'koō' bää' dsa' sa'hmiuh', lä'ja' bääh' ga'lä'jē' he' ja', hi' dsa'lä'sii' ka'läh'.

Pero hne', lä' ma' laah' na' ba', jih'koh' sa'gyuh'.

¹³ Juu' lä'la', jih'koh' sa' ga'jäh' Dio siih' jaa' ángel. Joo' bih' ga'hlēeyh' lä'la', lä' ma' ga'jäyh':

Na' hne' jwoo' ra'lluu' kin' la',

lä'jiih' lloo' jmi' laan' huuh' tiuh' lä'jēē' hi' na'høøh' kyah'.

14 ¿Ja' jee' lä'jēē' ángele, koo' ga'nää' mada' ba', laay' jmi'lle' hi' ga'chee' Dio mah' jmeey' ta'he' kih' lä'jēē' hi' laa' kwaan' lää'?

2

Ta' wa' gaa' dsē' jne' juu' he' lää' jne'

1 He'ja' jmeē' bii' jmeen' cha' ga'miih' he' kih' juu' he' ma' nūn' mah' sa' wa' lä'øø' jne' kih' jwē' llu' he' ma' tøøhn'. 2 Jēēh', ley he' ga'ngēē' ángele kih' Moisé, ma' la' koo' hmooh' hweh'. He'ja' lä'jēē' hi' ma' dsa-hlääh' kih' hmooh' ja', hi' lä'jēē' hi' ma' chaah', ga'jēēy' wii' lä'koo' lle' kiyh'. 3 ¿Ha-lä'ja' tēēh' jne', cher'mah' sa' ga'jmeē' jne' he' kih' juu' he' lää' jne' he' kyeē' ga' lä'koo' ley ja'? He' ba' hñii' Dsa'jøøh' jnän' ga'kwa' juu' la' to'nē' ha-lä' jee' lää' jne'. Ma'ngēē' he' ja', lä'jēē' hi' ma'nuu' kiyh', ma'jmeey' dsoo' kih' juu' la' jee' jnän'. 4 Hi' ga'jmeē' Dio dsoo' juu' kih' dsa' he' jee' ga'näay' kway' juu', jēēh' Dio hi' kyaayh' ga'jmeē' cha'miih' he' juh' gaa', hi' ga'jmeey' na'ku' na'ngii' he' jmeē' jēē' dsa' dsa'. Hi' ga'kwēēyh' jmeey' na'ku' na'ngii' ta' kyaah' be' kih' Jmi'lle' Na' jngii', lä'koo' hyoh' dsēy'.

Jesucristo ga'laa' kwee' kyaah' jne'

5 Sa' ga'kwa' Dio jwē' kih' ángele jmeē' hih' kih' jmi'gyūū' he' na' ga'jä', he' ma'løø' jne' hlēēhn' miih' kih'. 6 Cha' jee' na'sii' kih' hi' ga'hlēēh' lä'la': ¿Hee' laa' dsa' jmi'gyūū' mah' lä' ma'dsooh' ba' hoh' kiyh'?

¿Hee' laa' dsa' hi' laa' jmi'ngo' mah' lä' ma'jmāäh' ba' hñih' he'?

7 Miih' jmi' ba' ga'jmāäh' hñih' mäh' ga' miih' lä'koh' ga'jee' lä'jēē' ángele. Ja'ga' ga'laayh' høøy' hi' ga'jmāäh' hñih' jøøh' mah' lä'ja' lä'gah' dsih'. Hi' ga'tøøh' gooy' ga'lä'jē' ba' he' cha'.

8 Ga'lä'jē' he' cha' ga'llah' ta' hwa' hūū' tiiy' mah' jmeey' hih' kih', lä'ja' na'sii' juu' kih' Dio.

Kyaah' he' ga'tooh' Dio gooy' ga'lä'jē' he' cha', he'ja' ni' miih' sa' ga'jä' he' sa' le' jmeey' hih' kih'. Pero na' ga'juh' sa' ga' ma'jnä' he' jmeey' hih'.

9 Pero ñe' ba' jne' kih' hi' ga'jä' mäh' ga' miih' lä'koh' ga'jee' lä'jēē' ángele. Ga'llaa' Dio høøy', hi' ga'jmāäy' jøøh' mah' lä'gah' dsih' lä'llu' he' ga'juuy'. Hi' kih' he' llu' dsē' Dio, he'ja' ba' ja', ga'ngēēy' Jesús he' ga'juuy' he' llu' kih' ga'lä'jēē' ba'.

10 Ga'lä'jē' ba' he' cha' na'la' kih' Dio hi' la' kiyh' ka'läh'. Hi' ga'lä'hñøøy' tēēy' jwēē' jooy' ya'jwii' kiyh'. He'ja' soøh' ba' kih' Dio, he' ga'mi'lluuy' go'te' Jesús hi' lää' jne', ta'la' kih' he' ga'jēēy' wii'. 11 Jne' hi' na'jngēē', hi' lä'ja' Jesús hi' jmāä' jne' na'jngēē', lä'jēē' jne' laa' kyaa' Tää'. Kih' he'ja', sa'la' o' hih' kih' Jesús tēēyh' jne' øøyh'. 12 He'ja' ga'jah' Jesús siiyh' Dio: Hlēēhn' kyah' cha'nē' lä'jēē' øøhn'.

Jee' dsa'ñee' lä'jēē' øøhn', jee' ja' hñän' kyah'.

13 Hi' ja'ba' lä'ja' ga'jäyh':

Kye' ba' jnä' o'jøø' dsē' kiyh'.

Hi' koo' ka'läh' ga'jäyh':

Hii' jnä' la' kyaah' jooy' hi' ga'kwēēyh' jnä'.

14 Kih' he' kye' jmi'ngo' lä'jēē' jooy' he', lä'ja' ka'läh' hñiiy' ma' kyey' jmi'ngo' hi' ga'juuy'. He' lä'ja', ga'liyh' ga'lla'dsēēy' kih' hi'sa'llu' hi' jngiih' kih' dsa'. 15 Mah' lä'ja' lääy' hi' tääh' goh' juu' lä'jiih' jmi' chaah'.

16 Dsoo' ba' sa' jay' mah' kway' be' kih' ángele. Jay' mah' kway' be' kih' lá' jēē' hī' laa' sa' ju' kih' Abraham ba'. 17 Kih' he' ja' ba' ja', he' ga' la' bii' kiyh' ga' lēēy' jmi' ngo', ja' ba' lá' koo' laa' jne'. Lá' ja' ga' laay' ja' jmi' dsa' jøøh' hī' jøh' dsē', hī' mi' te' kih' Dio mah' lá' ja' chey' dso' kye' kih' lá' jēē' dsa'. 18 Kih' he' ga' jēēy' wii' lá' koo' ma' ga' ka' dsa' dsēy', he' ja' ba' ja' kyuyh' kway' be' kih' hī' gwa' hu' dsē' hliih' kih'.

3

Jesús ba' laa' jøøh' lá' koh' ga' Moisé

1 Lá' jēē' hnäh' øøhn' hī' na' jngēē', lá' jēē' hī' na' jnä' gyuyh' ya' jwii' kih' Dio, jmee' da' hnäh' miih' hu' dsē' ha' lá' koo' laa' Cristo Jesús. Hī' he' to' nē' ga' kwa' juu' he' ma' heeh' jne' la' hī' laay' jmi' dsa' jøøh' jnän' ka' läh'. 2 Hī' he' ga' mi' teh' kih' hī' ga' hñay', ja' ba' lá' koo' ga' mi' te' Moisé lá' ma' kyey' nē' kih' dsa' hī' laa' kya' Dio. 3 Pero lle' jmeen' juuh' kih' Jesús lá' koh' ga' kih' Moisé, ja' ba' lá' koo' la' kih' ja' hī' jmee' koo' hne'. Kyeē' ga' hī' ga' jmee' hne' lá' koh' ga' hñii' hne'. 4 Jēēh' ga' lá' jē' hne', cha' ba' hī' ga' jmee'. Pero Dio ba' hī' ga' jmee' ga' lá' jē' go' te' he' cha'. 5 Lá' ja' Moisé, koo' ga' jmeey' ta' he' kih' Dio ba'. Dsoo' ba', ga' mi' teyh' lá' ma' kyey' nē' kih' dsa' kya' Dio. Ga' jäh' ha' lá' la' juu' he' lá' cha' kēē', ma' ngēē' ma' juuy'. 6 Pero Cristo ba' laa' jøøh' lá' koh' ga' Moisé, kih' he' laay' Joø' Dio hī' kye' nē' kih' dsa' kyaay'. Hī' laa' jne' dsa' kya' Dio, cher' mah' tøøh' jne' koo' hweh' kyaah' o' jøh' dsē' jøøn' kih' Dio lá' jiih' laa' jmi' gyuyh'.

Ha' lá' teeh' dsa' dsē' kyaah' Dio

7 Wa' nuu' jne' lá' koo' jäh' jmi' lle' Na' jngii' kih' Dio: Cher' mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh', 8 ta' jmee' hnäh' hweh' tuh' hoh' hnäh', lá' koo' ga' jmee' dsa' hī' sa' ga' hii' ma' nuu' lá' ma' ga' kay' dsēn' jee' oo' hwa' kii'. 9 Jee' ja' dsa' ma' gyuh' kyaah' hnäh' ga' kooy' kyaah' jnä', ma' jēēy' he' ga' na' ma' jmeen' kyaayh'. Ma' ke' ga' jēēy' lá' jē' he' juh' ga' he' ga' jmeen' kiyh' to' loo' ji' nē'. 10 Kih' he' ja', ga' lá' lleen' kyaah' dsa' he', mah' ga' jwii' jnih': "Hu' dsē' kyah' hnäh' hä' tää' ta' jee' jyoh'. Sa' hnooh' hnäh' lá' kyuyh' hnäh' hee' ja' he' llu'." 11 He' ja' ga' tään' hñiin' ma' ga' ya' jēē' dsēn' kyaah' dsa' he': "Sa' heh' dsa' he' jee' teehn' dsēn'", ga' jäh' Dio. 12 Leeh' hnäh' øøhn', ni' ja' hnäh' ta' wa' hñaa' hoh' hnäh' he' sa' heeh' hnäh' kih' Dio jiih' mah' sa' wa' lá' øø' hnäh' kiyh'. 13 Lla' he' ja', kwa' hnäh' be' kih' dsa' kyaah' hnäh' koo' jmi' koo' jmi', na' lá' cha' jmi'. Mah' sa' leh' he' hliih' hnäh' he' mi' goo' kyah' hnäh'. 14 Jēēh' ma' laa' jne' koo' kyaah' Cristo cher' mah' lá' ma' kyen' ja' ba' o' jøh' dsē' kiyh' lá' jiih' laa' jmi' gyuyh', ja' ba' lá' koo' ga' jmee' jne' lá' ma' to' nē'. 15 Lá' la' hnøø' jnä', lá' koo' jäh' juu' la': Cher' mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh', ta' jmee' hnäh' hweh' tuh' hoh' hnäh', lá' koo' ga' jmee' dsa' hī' sa' ga' hii' ma' nuu'.

¹⁶ ¿Hij- na- hi- ga- jmee' hweh- dsé', ma- ngéé' ma- nuuy' juu' kih' Dio? ¿Ja' he' dsa- hi- ga- hwéé' Moisé hwa' Egipto? ¹⁷ ¿Hij- na- hi- ga- ya- jéé' dsé' Dio kyaah' to'loo' ji- ñe-? ¿Ja' he' dsa- hi- ga- jmee' dso'kye- hi- ga- saa' na- juu' jee' la' hwa' kii' ja-? ¹⁸ ¿Hij- ba' kyaah' na- he' ga- bāäh- Dio hñii', he' sa- heyh' jee' teeh- Dio dsé'? ¿Ja' he' dsa- hi- sa- ga- jmee' he' juu' kiyh'? ¹⁹ He- ga- la' lä- ja-, jmee' dsa- lä- ngéé' jne', sa- ga- la' ma' dsa- taayh' jee' ma' teeyh- dséy', kih' he- sa- ma' heey' juu' kih' Dio.

4

¹ He- ja- ta'ko- jiih' cha- jwé' jnän' heh' jne' jee' teeyh- dséy' lä- koq- ga- bāäh- hñiiy', hnøø' leeh' hnäh', le' ga- che- ko-llaa' hnäh' sa- ga- heh' hnäh' jee' ja-. ² Jëéh', jnä' jne' ka- läh' ma- kway' ba' ju'hméé' lä- koq- juu' he- ga- hyoh' dsa- he'. Pero sa- ga- jmää' ta' ni' müih- kiyh' lä- ma' ga- nuuy' juu' ja-. Koq- ga- nuuy' ba', sa- ga- lä- heey'. ³ Wa' dsa' toohn' jee' teeh' jne' dsen- hi- ma- dsoo' dsé', lä- koq- ga- jäh':

He- ja- ga- tään' hñiin' ma' ga- ya- jéé' dsen' kyaah' dsa- he':

“Sa- heyh' jee' teeh' dsen’”, ga- jäh' Dio.

Hi- ma- la- ma- jmee' Dio jmi- gyuu', ma- na- hñaa' ba' ta' kiyh'. ⁴ Jëéh' jee' llah', na- sii- juu' kiyh', hlëéh' kih' gyii' jmi':

Hi- ga- teeh- Dio dsé' ma' ga- la' ta' kiyh' jee' ga- té' gyii' jmi'.

⁵ Hi- koq- ka- läh' na- sii-:

Sa- heyh' jee' teehn' dsen'.

⁶ He- lä- ja-, ñe' jne' hnøø' ga' dsa- taah' ko-llaa' jee' ja-. Hi- lä- jéé' hi- ga- nuu' lä- ma' to- né', sa- ga- taayh', kih' he- sa- ga- jmeey' he' juu' kih' Dio. ⁷ Ma- ngéé' cha- müih- ji- ñe-, koq- ka- läh' ga- tøø' Dio hih' koq- jmi' mah' jmee' dsa- he' kiyh'. Ga- ngéé' David juu' kih' dsa-, lä- koq- ga- jäh' Dio:

Cher' mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh',

ta' jmee- hnäh' hweh- tuh- hoh' hnäh'.

⁸ Ni- sa- ga- taah' dsa- hwa' kih' lä- koq- ma' gya' Josué. Jëéh', wa- ra- jäh' kih' ga- kwa' Josué jee' ma' teeh- dsa- dsé', sa- ma' hlëéh' ga' Dio lä- hméé' kih' jyoh' jmi'. ⁹ He- ja- jne' hi- laa' jwi- kih' Dio, ma- cha- ba' jnän' jee' teeh' jne' dsen-. ¹⁰ Jëéh', hi- ma- he- teeh- dsé' kyaah' Dio, lä- ja- teeyh- dséy' kih' ta' he- ma- jmeey', lä- koq- teeh- Dio dsé' kih' ta' he- ga- jmeey'. ¹¹ Wa' jmeen' bi' dsa' toohn' jee' teeh' jne' dsen-, mah' ni- ja- sa- wa' täh- lä- koq- ga- tah' hi- sa- ga- jmee' he' juu' kih' Dio jää'.

¹² Jëéh', juu' kih' Dio na- jiih' hi- cha- be' kih'. He- dsoo- ñiih' ga' lä- koh' ga' ñe' tuuh' he- na- jni' lä- to' jwoo'. Dsa- he' lä- ga- té' neh' tuh- dsé- jne' jee' hä- jmi- lle', jñih- huü' dsé- he- kyé' jne' hi- jñih- he- hee' dsé- jne'. ¹³ Ni- koq- he- na- la' kih' Dio sa- le' dsa- hmää' cha- nëy'. Ga- lä- jé- ba' na- jnä' kih' hi- tée- jne' dsa- ngéén' kwaat' jnän'.

Jesús laa' jaa- jmi- dsa- hi- jøøh' ga'

¹⁴ Jesús, Joø' Dio, laay' jnän' jaa- jmi- dsa- hi- jøøh' ga' hi- gya' ya- jwi'. He- ja- jmee- bi' jnän' dsa' toohn' koq- hweh- jwé' he- ma- tøøhn'. ¹⁵ Jëéh', jmi- dsa- jøøh' hi- cheh' né' jnän' kyuuh' bih' jmeey' jøøh- dséy' ma' sa- cha- be' jnän'. Jëéh', ja- ba' lä- koq- ka- dsé- jne', ja- ba' lä- ja- ga- ka' dséy' kyaah' na- ku' na- ngii' he- cha- jmi- gyuu' la-. Pero ni- lä- ja- sa- ga- jmeey' ni- koq- he- hñih'. ¹⁶ He- ja- kyaah' o- jøøh- dsé- he- ma- cha- jnän' kyaah' jmi- dsa- he',

sa⁺ wa⁺ gah⁺ jne⁺ ya⁺nøøⁿ kih⁺ Dio hi⁺ llu⁺ dsé⁺ mah⁺ lá⁺ja⁻ lá⁻ñih⁺ dsëy⁺ jne⁺, hi⁺ kway⁺ be⁺ jnän⁺ wa⁺ra⁻ ga⁻të⁺ jee⁺ lla⁻kyaa⁺ jne⁺.

5

¹ Lá⁻jëë⁺ jmi⁻dsa⁻ kaah⁺ ma⁺ laa⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ ba⁺. Ma⁺ na⁻hñaa⁺ ga⁻kay⁺ në⁺ kih⁺ dsa⁻ mah⁺ ga⁻jmeey⁺ ta⁺he⁺ kih⁺ Dio lla⁻ dsa⁻ he⁺. Hi⁺ ma⁺ heeyh⁻ lá⁻jë⁻ he⁻ ma⁺ kwëeh⁻ dsa⁻ Dio hi⁻ ma⁺ jëëy⁺ jah⁺ në⁺ na⁺hyoo⁺ kwaat⁻ kih⁺ dso⁺kye⁻ kih⁺ dsa⁻. ² Kyuu^h bih⁺ jmeey⁺ jøh⁻ dsëy⁺ kyaah⁺ hi⁻ sa⁻ kyuu^h hi⁻ kyaah⁺ hi⁻ ga⁻nää⁺ na⁻hëë⁺, jëeh⁺ ñe⁻ bih⁺, ja⁺ he⁻ koo⁻ nëë⁺ he⁻ jmee⁺ jwii^h kih⁺ hñiiy⁺. ³ Kih⁺ he⁻ sa⁻ ma⁺ cha⁻ be⁺ kiyh⁺, ma⁺ la⁺ bii⁺ jëëy⁺ jah⁺ kwaat⁻ kih⁺ dso⁺kye⁻ kiyh⁺ hi⁻ lá⁻ja⁻ kih⁺ dso⁺kye⁻ kih⁺ dsa⁻.

⁴ Ni⁺ jaa⁻ sa⁻ ma⁺ le⁺ ma⁺ hñaa⁺ hñii⁺ kih⁺ ta⁺ llu⁺ ja⁻. Ma⁻ la⁺ hi⁻ ma⁺ na⁻teeh⁺ kya⁺ Dio ba⁺ hi⁻ ma⁺ jmee⁺ ta⁺ ja⁻, lá⁻ koo⁻ ma⁺ na⁻teeh⁺ Aarón. ⁵ Lá⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ Cristo, sa⁺ ga⁻hñaa⁺ hñiiy⁺ jmi⁻dsa⁻ jøøh⁺. Dio ba⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻kwëëyh⁺ ta⁺ llu⁺, lá⁻ ma⁺ ga⁻jäyh⁺:

Hne⁻ laah⁺ gyuu⁻ kyaan⁺.

Na⁺ ma⁻laan⁺ Täa⁺ kyaah⁺.

⁶ Lá⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ na⁻sii⁻ jee⁺ jyoh⁺:

Hne⁻ laah⁺ jmi⁻dsa⁻ ga⁻lá⁻jë⁻ joh⁺ jmi⁺ cha⁻,

lá⁻ koo⁻ laa⁺ Melquisedec.

⁷ Lá⁻ koo⁻ ma⁺ gya⁺ Cristo jmi⁻gyuu⁻ la⁻, ga⁻ngiiy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio kyaah⁺ be⁺, lá⁻ jiih⁺ ga⁻tuu⁻ jmi⁺ mi⁻nëy⁺, ga⁻chuuy⁺ kyaah⁺ hi⁻ na⁺këh⁺ jmi⁺ ma⁺ lääy⁺ kih⁺ he⁻ ma⁺ juuy⁺. Hi⁺ ga⁻nuu⁺ ba⁺ Täa⁺ kiyh⁺, jëeh⁺ ga⁻heeh⁻ bih⁺ le⁺ kiyh⁺ lá⁻ koo⁻ hyoh⁻ dsé⁺ Täa⁺. ⁸ Ma⁺ ke⁻ laay⁺ Joø⁺ Dio, kyaah⁺ he⁻ wii⁺ he⁻ ga⁻ngëëy⁺ ja⁻, ga⁻lá⁻kyuu^{yh} he⁻ jmeey⁺ nuuyh⁺ kih⁺ Dio. ⁹ He⁻ lá⁻ja⁻, ga⁻laay⁺ lluu⁺ ga⁺, ga⁻jäy⁺ laay⁺ juu⁺ hi⁻ lää⁻ go⁻te⁺ lá⁻jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ nuuh⁺ kiyh⁺. ¹⁰ Hi⁻ na⁻hñaa⁺ kih⁺ Dio he⁻ laay⁺ jmi⁻dsa⁻ jøøh⁺ lá⁻ koo⁻ ga⁻laa⁺ Melquisedec.

Goo⁻ la⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁺ heeh⁻ mah⁺ bëy⁺ Dio

¹¹ Cha⁻ cha⁻ ga⁻miih⁻ he⁻ hnoon⁺ jwëëhn⁻ hnäh⁺ kih⁺ juu⁺ la⁻, pero jwëëh⁻ kin⁺ jmeen⁻ lá⁻ngëëh⁻ hnäh⁺, jëeh⁺ ta⁺ hwa⁺ go⁻te⁺ dsa⁻ lá⁻ngëë⁻ hnäh⁺. ¹² Ngoo⁺ ga⁻lá⁻ hii⁺ cha⁻miih⁻ jmi⁺ he⁻ tääh⁺ hnäh⁺ mi⁻tëeh⁺ hnäh⁺. Ma⁻të⁺ jee⁺ leeh⁺ hnäh⁺ ta⁺ jwøh⁺. Pero hnoø⁺ ga⁻ lá⁻tëëh⁻ hnäh⁺ kwee⁻ ha⁻ lá⁻ la⁺ juu⁺ kih⁺ Dio he⁻ ga⁻mi⁻tëë⁺ jne⁺ to⁻në⁺. Lá⁻ ma⁻laah⁺ ba⁺ hnäh⁺ lá⁻ koo⁻ jaa⁻ gyuu⁻ hi⁻ hii⁺ wa⁺juh⁺, hi⁻ sa⁻ ma⁻lih⁻ kuh⁻ ma⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ ma⁻kaah⁺. ¹³ Lá⁻jëë⁺ hi⁻ sa⁻ hii⁺ lá⁻ngëë⁻, sa⁺ liyh⁺ kay⁺ kwaat⁻ hee⁻ ja⁻ he⁻ llu⁺, jëeh⁺ laay⁺ lá⁻ koo⁻ jaa⁻ gyuu⁻ hi⁻ hii⁺ wa⁺juh⁺. ¹⁴ Pero juu⁺ he⁻ la⁺ lá⁻ koo⁻ ma⁺, la⁺ kih⁺ dsa⁻ ma⁻kaah⁺ ba⁺ ja⁻. La⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻kyuu^h ka⁻ kwaat⁻ hee⁻ na⁻ he⁻ llu⁺ hi⁻ hee⁻ na⁻ he⁻ hliih⁺. Jëeh⁺, lá⁻ja⁻ ma⁻lá⁻tëëy⁻ jmeey⁺.

6

¹ He⁻ja⁻ ga⁻nøø⁺ ba⁺ jne⁺ ta⁺ cha⁺në⁺ lá⁻ jiih⁺ tëë⁺ jne⁺ leë⁺ jne⁺ dsa⁻ hi⁻ kyuu^h. Mo⁻so⁻ hlëeh⁺ ga⁺ jne⁺ he⁻ ma⁻mi⁻tëë⁺ jne⁺ to⁻në⁺ kih⁺ Cristo. Sa⁻ løøⁿ ka⁻läh⁺ hlëëhn⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻nuun⁺ to⁻në⁺:

He⁻ hnoø⁺ ben⁺ jwë⁺ hliih⁺ mah⁺ dsa⁻ jeeh⁻ jne⁺ kih⁺ Dio,
he⁻ heeh⁺ jne⁺ kih⁺ Dio,

² he⁻ saa⁺ jne⁺ jmi⁻,

he⁻ kye⁺ jne⁺ goon⁻ në⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺,

he- lä-jiih' dsa- hi- na-juu',

hi- kih' he- mo-so- lää' dsa- wa-ra- ga-tē' jee' la' Dio ta'.

³ He- la- ba' jmeen', ga-nøø' ba' jne' ta' cha-nē' cher'mah' ga-kwa' Dio jwē'.

⁴ Pero jne' hi- ga-na' huudse' kih', hi- ga-jēē' jne' ha- lä- la' he- la' kwa- Dio, hi- ga-hñah' jne' Jmi-llē' Na-jngii', ⁵ hi- ga-jēē' jne' llu' ba' juu' kih' Dio hi- ga-lāngēē' jne' miih- kih' he- juh-gaa- he- na' ga- ja'. ⁶ Pero cher'mah' ga-tah' jne', mo-so- le' dsa-jēeh' jne' ka-läh'. Jēēh' he- jmee' jne' lä-ja-, he- tää' jne' joo' Dio dsöh' hma-cru- ka-läh' ba' ja-, mah' llē' jne' o-hih- kiyh' cha-nē' lä-jēē'. ⁷ Lä-koo- la' kih' hwa' he- hih' jmi-jma' he- hla- ko-lla-jiih-. Cher'mah' ga-kwa' cha-miuh- mi' he- kuh- dsa- hi- jmee' ta' jee' ja-, mi-jøø' Dio cha-ga-miuh- hwa' ja-. ⁸ Pero hwa' he- dsa-hya- too' kyaah' nuu- hñih', sa-jmää' ni- miuh-. Jä- dso'jwii' nē' kih' hwa' ja-. Hi- kyaah' jee' laä', koo-go-te'.

O-jøh' dsē- he- kye' jne' kwa- be' jnän'

⁹ Øøhn' hi- hnaan-, ma-ke- ma-hlēēhn' hnäh' lä-na-, ma-ra- he- jmee' jnääh' dsoo', hwēē' hnäh' llu', lä-llē' kih' hi- ma-na-laä'. ¹⁰ Jēēh', Dio jmee' he- llu' jmah' ba', jih'koh' sa- gaa' dsēy' ta' he- ma-jmeeh' hnäh'. Ma- mi-jnääh' ba' hnäh' kiyh', he- hnaah' hnih' lä- ma' ga-jmeeh' hnäh' be' kih' hi- na-jngēē' kyaay' hi- lä- ma-jmeeh- ja- ba' hnäh' lä-jiih' na'. ¹¹ He- hnøø- jnääh' go-nääh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä-ja-, lä-jiih' jee' laä' jmi-gyuu- mah' tēē' hnäh' o-jøh' dsē- he- kye' hnäh'. ¹² Sa- hnøø- jnääh' jmeeh' hnäh' jwēh' hnäh'. Wa- lä-dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio ba' hi- wa- kwēēh' hoh' hnäh' lä-koo- jmee' lä-jēē' hi- hyoh' he- ga-bääh- Dio hñii' kway'.

¹³ Lä-koo- ma' ga-bääh- Dio hñii' mi-jääy' Abraham, ga-tääy- hñiiy', jēēh' sa- chaä- jñah' hi- jøøh' ga- lä-koh' hñiiy' hi- ma-tääy'. ¹⁴ Ga-jäyh': "Jwahn' dsoo', mi-jään' hne- cha-miuh-. Jmeen' lä-jwēē' jwēte sa-ju- kyaah'." ¹⁵ Lä-ja- ga-kwēēh' dsē' Abraham ma' jøøy' lä-jiih' ga-tēēy' he- ga-bääh- Dio hñii' kyaayh'. ¹⁶ Dsoo' ba', tää- dsa- kih' jñah' hi- jøøh' ga- lä-koh' hñiiy'. Lä-ja- jä- hwēh- juu' kiyh'. Mo-so- cha- he- kih' he- ti-chooy- juu'. ¹⁷ He-ja- lä-koo- ma' ga-bääh- Dio hñii' mi-jääy' dsa- kyaay', ga-tääy- hñiiy' mah' jä' koo- hwēh- juu' ja-. Lä-ja- ga-mi-jnääy- kih' hi- mi-jääy' he', he- sa- le' lä-sii' ni- miuh- juu' kiyh'. ¹⁸ Cha- to' juu'. Ga-bääyh- hñiiy' hi- ga-tääy- hñiiy'. Ni- miuh- sa- le' lä-sii' juu' na-, jēēh' sa- le' juu' Dio. Kih' he-ja-, kwa- be' jnän' jwēte, jne' hi- chooh- koo- hwēh- juu' he- cha- o-jøh' dsē- jnän' kyaayh', lä-koo- ga-bääh- Dio hñii'. ¹⁹ He- o-jøh' dsē- he- kye' jne' la-, jmee' sa- jeh- dsē- jne', lä-koo- jmee' ñe' hlääh' he- jwä- dsa- cha-jmii- he- kyaah' hñi- tii' barco. Ma-ra- he- lää' ba' jne', jēēh', ta- ka-luu' sa-hmiih- he- hii' neh' gwah' ba' cha- he- jøø' jne'. ²⁰ Jesús ga-he' to-nē' jee' ja- mah' ga-näy' jwē' jnän', laay' jmi-dsa- jøøh' kih' ga-lä-jē' joh' jmi' cha-, lä-koo- Melquisedec.

7

Jesús laä' jaa- jmi-dsa- lä-koo- Melquisedec

¹ Melquisedec he', ma' laä' dsa-ta' jøøh' kih' jwii- Salem hi- ma' laay' jmi-dsa- kyaä' Dio hi- gya' gyuuah'. Hi- he' ngoo' ga-mi-jee' Abraham hi- jah' ma' ga-liyh' ga-tēēy' kyaah' jñah' dsa-ta'. Jee' ja- ga-mi-jääy'. ² Hi- lä-chañ' ja- ga-ngēē' Abraham gya' kih' lä-koo- hña-loo' he- ga-liyh' jee' hñii-. Jmii-

Melquisedec, hnø¹ jāh “dsa-ta jøøh¹ hī-lla⁺ kwee-ta”. Hī⁺ jāh⁺ dsa⁻ kiyh⁺ ka-lāh⁺ “dsa-ta jøøh¹ kyaā⁺ jwii⁻ Salem”, he⁻ hnø¹ jāh⁺ “dsa-ta jøøh¹ hī-jmee⁺ hii⁺ tii⁺ kih⁺ dsa⁻”. ³ Hī⁻ he⁺ sa⁻ chaā⁻ cho⁺jmii⁻, ni⁻ sa⁻ chaā⁻ hī⁻ ñe⁻ ha⁻ ta⁻ ya⁻ hēy⁺, sa⁻ cha⁻ juu⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ lā⁻ chaay⁻ he⁻ ga⁻ juuy⁻. He⁻ lā⁻ ja⁻, laay⁺ kwee⁻ lā⁻ koo⁻ laā⁺ Joō⁺ Dio ba⁻. Laay⁺ jmi⁻ dsa⁻ ga⁻ lā⁻ jē⁻ joh⁺ jmi⁺ cha⁻.

⁴ Jmee⁺ da⁻ huū⁺ dsē⁻ ha⁻ koo⁻ sa⁻ jøøh¹ Melquisedec he⁻. Lā⁻ kye⁻ Abraham dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnān⁻ ga⁻ kwēy⁺h⁺ gya⁺ kih⁺ lā⁻ koo⁻ hña⁻ loo⁻ he⁻ ga⁻ liyh⁺ jee⁻ hni⁻. ⁵ Lā⁻ jēē⁻ jmi⁻ dsa⁻ hī⁻ ma⁻ laā⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁺ Levi, ga⁻ jmeey⁻ lā⁻ koo⁻ lle⁻ ley, ga⁻ koo⁻y⁻ ma⁻ gya⁺ kih⁺ lā⁻ koo⁻ hña⁻ loo⁻ he⁻ ma⁻ kwa⁻ dsa⁻, ma⁻ ke⁻ he⁻ ba⁻ øy⁺h⁺ hī⁻ laā⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁺ Abraham. ⁶ Pero Melquisedec he⁻, hī⁻ sa⁻ ma⁻ laā⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁺ Levi, ga⁻ koo⁻y⁻ kih⁺ Abraham gya⁺ kih⁺ lā⁻ koo⁻ hña⁻ loo⁻ mah⁺ ga⁻ mi⁻ jāāy⁻ Abraham hī⁻ ga⁻ jmee⁻ Dio hmooh⁺ kyaah⁺. ⁷ Ni⁻ jāā⁻ sa⁻ le⁻ ti⁻ choo⁻ ni⁻ mi⁻h⁻ juu⁻ kih⁺ he⁻ la⁻. Jøøh¹ ga⁻ hī⁻ mi⁻ jøø⁻, lā⁻ koh⁺ ga⁻ hī⁻ ma⁻ na⁻ jāā⁻. ⁸ Ta⁻ kō⁻ taa⁻, jmi⁻ dsa⁻ hī⁻ ma⁻ laā⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁺ Levi hī⁻ ma⁻ koo⁻ gya⁺ kih⁺ lā⁻ koo⁻ hña⁻ loo⁻, ga⁻ juuy⁻ ba⁻. Pero ta⁻ jyoh⁺ kō⁻ taa⁻, Melquisedec, hī⁻ ga⁻ koo⁻ gya⁺ kih⁺ lā⁻ koo⁻ hña⁻ loo⁻, cha⁻ juu⁻ chaā⁻ bih⁻. ⁹ Lā⁻ jēē⁻ jmi⁻ dsa⁻ hī⁻ ma⁻ laā⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁺ Levi ga⁻ koo⁻y⁻ gya⁺ kih⁺ lā⁻ koo⁻ hña⁻ loo⁻. Ja⁻ ba⁻ lā⁻ ja⁻, le⁻ jāhn⁺, lā⁻ kye⁻ jmi⁻ dsa⁻ he⁻ ga⁻ kwēy⁺h⁺ Melquisedec, gya⁺ kih⁺ lā⁻ koo⁻ hña⁻ loo⁻. ¹⁰ Jēēh⁺, lā⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ mi⁻ jee⁻ Melquisedec Abraham, la⁻ lā⁻ koo⁻ he⁻ ga⁻ kwa⁻ Levi gya⁺ kih⁺ lā⁻ koo⁻ hña⁻ loo⁻, heh⁺ he⁻ ga⁻ kwa⁻ Abraham ta⁻ gyuu⁺h⁺ kyaay⁺ ja⁻, ma⁻ ke⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ chaay⁻.

¹¹ Dsa⁻ Israel ga⁻ hyoyh⁺ ley ja⁻, ta⁻ la⁻ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ levita hī⁻ ma⁻ laā⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁺ Aarón. Hī⁻ wa⁻ ra⁻ jāh⁺ kih⁺ ga⁻ lih⁺ jmi⁻ dsa⁻ he⁻ ga⁻ jmāāy⁻ lluu⁺ hī⁻ ma⁻ høø⁻ ley ja⁻, sa⁻ cha⁻ ma⁻ jmee⁻ bii⁻ ma⁻ ya⁻ hēē⁻ jñah⁺ jmi⁻ dsa⁻ lā⁻ koo⁻ Melquisedec. Ma⁻ leē⁻ ba⁻ kyaah⁺ jmi⁻ dsa⁻ hī⁻ ma⁻ laā⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁺ Aarón wa⁻ ra⁻ jāh⁺ kih⁺ ga⁻ liyh⁺. ¹² Pero na⁻ he⁻ ga⁻ lā⁻ jnāā⁻ jñah⁺ jmi⁻ dsa⁻ hī⁻ sa⁻ laā⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁺ Aarón, he⁻ ja⁻ ga⁻ la⁻ bii⁻ ga⁻ lā⁻ jnā⁻ jyoh⁺ ley. ¹³ He⁻ jwahn⁺ ga⁻ lā⁻ jnāā⁻ jñah⁺ jmi⁻ dsa⁻, he⁻ hlēēhn⁺ kih⁺ Jesús hī⁻ na⁻ jnāā⁻ kih⁺ jñah⁺ nāā⁻ dsa⁻ Israel. Pero jee⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁻, sa⁻ ga⁻ ma⁻ ya⁻ hēē⁻ ni⁻ jāā⁻ jmi⁻ dsa⁻ hī⁻ jmee⁻ ta⁻ jee⁻ la⁻ na⁻ hyoo⁻. ¹⁴ Jēēh⁺, ñe⁻ ba⁻ jne⁻, Jesús Dsa⁻ jøøh¹ jnān⁻ laā⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁺ Judá ba⁻. Hī⁻ ni⁻ mi⁻h⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ jāh⁺ Moisé kih⁺ Judá, lā⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ hlēēy⁺h⁺ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻.

¹⁵ Na⁻ hñaā⁻ lā⁻ jēē⁻ na⁻ jnā⁻ he⁻ ga⁻ hñaā⁻ jñah⁺ jmi⁻ dsa⁻, jēēh⁺ laay⁺ jāā⁻ jmi⁻ dsa⁻ lā⁻ koo⁻ Melquisedec. ¹⁶ Na⁻ hñaay⁻ laay⁺ jmi⁻ dsa⁻, pero ja⁻ kih⁺ he⁻ laay⁺ sa⁻ ju⁻ kih⁺ Levi lā⁻ koh⁺ ma⁻ jmee⁻ hih⁻ ley ja⁻. Laay⁺ jmi⁻ dsa⁻ ta⁻ la⁻ kih⁺ he⁻ cha⁻ be⁻ kiyh⁺ tāā⁻, jēēh⁺ sa⁻ juuy⁻ jih⁺ koh⁺ jih⁺ lih⁺. ¹⁷ Lā⁻ la⁻ na⁻ sii⁻ kiyh⁺: Hne⁻ laāh⁺ jmi⁻ dsa⁻ ga⁻ lā⁻ jē⁻ joh⁺ jmi⁺ cha⁻. Hne⁻ laāh⁺ jmi⁻ dsa⁻ lā⁻ koo⁻ Melquisedec.

¹⁸ He⁻ ja⁻ ma⁻ jā⁻ ta⁻ koo⁻ ley ma⁻ gyuh⁻, kih⁺ he⁻ sa⁻ cha⁻ be⁻ kih⁺, hī⁻ sa⁻ jmāā⁻ ta⁻ ka⁻ lāh⁺. ¹⁹ Jēēh⁺, ni⁻ koo⁻ sa⁻ ga⁻ jā⁻ llu⁺ kyaah⁺ ley kih⁺ Moisé. Lla⁻ he⁻ ja⁻, ma⁻ cha⁻ koo⁻ o⁻ jøh⁺ dsē⁻ he⁻ llu⁺ ga⁻, lā⁻ jwē⁻ jee⁻ le⁻ ya⁻ nøø⁻ jne⁻ kih⁺ Dio.

²⁰ He⁻ llu⁺ ja⁻, sa⁻ ja⁻ ta⁻ jmah⁺. Ja⁻ kyaah⁺ he⁻ ga⁻ tāā⁻ Dio hñii⁺ ba⁻. ²¹ Sa⁻ ga⁻ tāā⁻ Dio hñii⁺ lā⁻ ma⁻ ga⁻ hñaā⁻ jmi⁻ dsa⁻ kih⁺ ley ja⁻. Pero kyaah⁺ he⁻ ga⁻ tāāy⁻ hñiiy⁻, ga⁻ laā⁻ Jesús jāā⁻ jmi⁻ dsa⁻. Ga⁻ siiy⁻h⁻ lā⁻ la⁻: Ga⁻ tāā⁻ Dio hñii⁺, hī⁻ ni⁻ mi⁻h⁻ sa⁻ mi⁻ siiy⁻ huū⁺ dsē⁻ kiyh⁺: “Hne⁻ laāh⁺ jāā⁻ jmi⁻ dsa⁻ ga⁻ lā⁻ jē⁻ joh⁺ jmi⁺ cha⁻, lā⁻ koo⁻ Melquisedec.”

22 Lãˆlluˆ heˆ gaˆ hñaaˆyˆ Jesús kyaahˆ juuˆ jaˆ, heˆ jaˆ ñeˆ jneˆ, lluˆ gaˆ hmoohˆ kiyhˆ lãˆkohˆ gaˆ ley maˆ gyuhˆ jaˆ.

23 Gaˆ lãˆchaaˆ jwëëˆ jmiˆ dsaˆ kihˆ ley maˆ gyuhˆ jaˆ. Jëehˆ, saˆ gaˆ laˆ maˆ dsaˆ naãˆ gyihˆ taˆ chaˆ nêˆ kyaahˆ taˆ kiyhˆ, kihˆ heˆ maˆ dsaˆ juuyˆ. 24 Pero lãˆ maˆ chaaˆ naˆ baˆ Jesús, hiˆ lãˆ maˆ laayˆ jaˆ baˆ jmiˆ dsaˆ lãˆ jêˆ johˆ jmiˆ chaˆ. Niˆ jaaˆ saˆ kaˆ nêˆ kiyhˆ. 25 Heˆ jaˆ leˆ baˆ lãayˆ goˆ teˆ lãˆ jêëˆ hiˆ goˆ naãˆ kihˆ Dio taˆ laˆ kiyhˆ. Jëehˆ gyayˆ tããˆ, ngiiyˆ kihˆ dsaˆ kyaayˆ.

26 Jaaˆ jmiˆ dsaˆ jøøhˆ heˆ baˆ hiˆ jmeeˆ biˆ jnãnˆ, hiˆ naˆ jngëëˆ, hiˆ saˆ äãˆ niˆ miihˆ, hiˆ saˆ sahˆ, hiˆ saˆ jmeeˆ heˆ hliihˆ lãˆ jmeeˆ dsaˆ, gyayˆ laayˆ jøøhˆ gaˆ lãˆkohˆ jñahˆ hiˆ tããhˆ gyuuˆhˆ jmiˆ gyuuˆ. 27 Kiyhˆ, saˆ chaˆ heˆ jmeeˆ biˆ kooˆ jmiˆ kooˆ jmiˆ, jmeeyˆ lãˆ kooˆ gaˆ jmeeˆ jmiˆ dsaˆ heˆ. Toˆ nêˆ maˆ jngëëyhˆ jahˆ kihˆ dsoˆkyeˆ kiyhˆ hñiiyˆ, jaˆ gaˆ maˆ jngëëyhˆ jahˆ kihˆ dsoˆkyeˆ kihˆ dsaˆ. Pero Jesús, kooˆ häˆ jaˆ baˆ gaˆ ngëëyˆ hñiiyˆ juuyˆ. 28 Ley jaˆ gaˆ hñaaˆ jmiˆ dsaˆ kaahˆ hiˆ laaˆ dsaˆ ñuuˆhˆ hiˆ saˆ chaˆ beˆ kihˆ. Pero këëˆ gaˆ kihˆ ley, kyaahˆ heˆ gaˆ tããˆ Dio hñiiˆ gaˆ hñaaˆyˆ Jooyˆ laaˆ jmiˆ dsaˆ jøøhˆ hiˆ yaˆ hëëˆ lluuˆ goˆ teˆ gaˆ lãˆ jêˆ johˆ jmiˆ chaˆ.

8

Gaˆ jmeeˆ Jesús kooˆ hmoohˆ heˆ lluˆ gaˆ

1 Heˆ laˆ baˆ heˆ kyeëˆ gaˆ kihˆ lãˆ jêˆ juuˆ heˆ tøøhnˆ hlëëhnˆ laˆ. Maˆ chaaˆ baˆ jaaˆ jmiˆ dsaˆ jøøhˆ jnãnˆ hiˆ gaˆ gyaˆ jwooˆ raˆ lluuˆ jeeˆ gyaˆ hiˆ jøøhˆ gyuuˆhˆ jmiˆ gyuuˆ. 2 Naˆ hñaaˆyˆ jmeeyˆ taˆ heˆ jeeˆ chihˆ gwahˆ heˆ gaˆ jmeeˆ Dio, jaˆ gwahˆ heˆ gaˆ jmeeˆ dsaˆ jmiˆ gyuuˆ.

3 Lãˆ jêëˆ jmiˆ dsaˆ kaahˆ naˆ hñaaˆyˆ ngëëyˆ chaˆ nêˆ Dio lãˆ jêˆ heˆ kwëëhˆ dsaˆ Dio hiˆ jêyˆ lãˆ jêˆ heˆ kwëëhˆ dsaˆ Dio. Lãˆ jaˆ kaˆ lähˆ, gaˆ jmeeˆ biˆ kihˆ Jesús gaˆ kwëëyhˆ Dio lãˆ llêˆ kiyhˆ, lãˆ lluˆ heˆ laayˆ jmiˆ dsaˆ. 4 Waˆ raˆ jãhˆ kihˆ gyaˆ gyihˆ hwaˆ laˆ, niˆ lãˆ jaˆ saˆ laayˆ jmiˆ dsaˆ. Jëehˆ, lãˆ maˆ tããhˆ jaˆ baˆ jmiˆ dsaˆ hiˆ ngëëˆ heˆ kwaˆ dsaˆ lãˆ hihˆ kihˆ ley. 5 Gwahˆ jeeˆ jmeeˆ taˆ heˆ jmiˆ dsaˆ heˆ, laˆ lãˆ kooˆ gwahˆ heˆ chihˆ gyuuˆhˆ jmiˆ gyuuˆ. Heˆ jaˆ baˆ naˆ, gaˆ hlëëhˆ Dio kyaahˆ Moisé lãˆ kooˆ maˆ gaˆ løøyˆ jmeeyˆ gwahˆ kyaahˆ looˆ jahˆ jaˆ, gaˆ jãyhˆ: “Jëëˆ daˆ kweeˆ, mahˆ jmeehˆ jaˆ baˆ lãˆ kooˆ laˆ gwahˆ heˆ gaˆ heehnˆ hneˆ gyuuˆhˆ llêˆ mohˆ jaˆ.” 6 Pero lluuˆ gaˆ taˆ heˆ gaˆ hyohˆ Jesús, jaˆ baˆ lãˆ kooˆ lluuˆ hmoohˆ heˆ gaˆ jmeeyˆ jaˆ. Jëehˆ, lluuˆ chaˆ gaˆ miihˆ heˆ gaˆ bããhˆ Dio hñiiˆ kwëëyhˆ jneˆ kyaahˆ hmoohˆ jaˆ, lãˆ kohˆ gaˆ hmoohˆ maˆ gyuhˆ.

7 Waˆ raˆ jãhˆ kihˆ gaˆ jmaaˆ toˆ nêˆ hmoohˆ jaˆ, saˆ maˆ jmeeˆ biˆ jeeˆ gaˆ têˆ toˆ hmoohˆ. 8 Pero gaˆ jêëˆ Dio heˆ maˆ chaˆ dsoˆkyeˆ kihˆ dsaˆ heˆ, heˆ jaˆ gaˆ jãyhˆ: Llooˆ jmiˆ, gaˆ jãhˆ Dsaˆ jøøhˆ jnãnˆ, jmeenˆ kooˆ hmoohˆ hmëëˆ kyaahˆ dsaˆ Israel, hiˆ lãˆ jaˆ kaˆ lähˆ kyaahˆ dsaˆ Judá.

9 Pero saˆ laˆ lãˆ kooˆ hmoohˆ heˆ gaˆ jmeenˆ kyaahˆ dsaˆ maˆ gyuhˆ kyaayˆ, lãˆ kooˆ maˆ ñeenˆ naˆ hwëëˆ jnihˆ hwaˆ Egipto.

Jëehˆ, saˆ gaˆ miˆ teyˆ kyaahˆ hmoohˆ heˆ gaˆ jmeenˆ kyaayhˆ,

heˆ jaˆ gaˆ jñuuhnˆ kiyhˆ, gaˆ jãhˆ Dio.

10 Heˆ jaˆ, lãˆ laˆ baˆ laˆ hmoohˆ heˆ jmeenˆ kyaayhˆ,

waˆ raˆ gaˆ dsëëˆ jmiˆ jaˆ, gaˆ jãhˆ Dsaˆ jøøhˆ jnãnˆ:

Toohnˆ lleyˆ lãˆ jêˆ ley kinˆ.

Siin` neh` tuh` dsëy` juu` kin`.

Ma`ja` leen` Dio kyaay`,
hi` lä`jëë` hi` he` lee` dsa` kyaan`.

¹¹ Ma`ja`, mo`so` kwa` dsa` juu` kih` dsa`-goo`.

Ni` jaa` mo`so` siih` øøh`:

“Wa` lä`kyuu`h` Dsa`jøøh` jnän`.”

Jëeh`, lä`jøh` lä`mäh` ba` lä`kyuu` jnä`.

¹² Jëeh`, koon` dsën` kih` ga`lä`jë` he` hlih` he` ma`jmeey`.

Jih`koh` jih`lih`, mo`so` lä`dsooh` dsën` lä`jë` dso`kye` kiyh`, ga`jah` Dio.

¹³ He` ga`hlëeh` Dio kih` hmooh` hmëë` ja`, ga`jmeey` ma`gyuh` ba` hmooh` to`në` ja`. Hi` lä`jë` he` ngoo` dsa` gyuh`, lloo` jmi` ääh` go`te`.

9

Gwah` he` chih` hwa` la`jee` ma`jmeë` jmi`dsa` ta`he` kih` Dio

¹ Hmooh` he` ma` la` to`në` ja`, ma`jmeë` hih` ha` lä` ga`hnaah` dsa` Dio, hi` ha` lä` ga`jmeë` dsa` koo` gwah` kyaah` loo` jah`. ² Gwah` ja`, ma` la` to`jée`. Jee` to`në` ja`, ma` cheë` Jee` Na`jngüi`. Jee` ja` ma` chih` candelero, kyaah` koo` mes` jee` ma` hla` he`ñiih` he` na`jøø`. Hi` ma` hii` koo` sa`hmiih` ho`haah`. ³ Ta` ka`luu` llah` jee` ma` hii` jee` ga`të` to` sa`hmiih` cheë` Jee` Na`jngüi` Go`te`. ⁴ Jee` ja` ma` chih` koo` na`hyoo` he` ma` la` kyaah` ku`nøø` jee` ma` koo` wa`chu`. Hi` ma` chih` koo` goo` he` na`løø` kyaah` ku`nøø`. Goo` ja` ma` cheë` goo` kih` hmooh`. Neh` goo` ja` ma` hä` koo` mi`hya` jee` ma` tääh` miih` maná. Hi` ma` hä` si`hma` kih` Aarón` he` ga`hyo` sa`jih` koo` hä, hi` ma` tääh` jwi` kuu` jma` jee` na`sii` hmooh` ka`läh`. ⁵ Në` kih` wa`goo` ja`, ma` na`läa` uu` querubine hi` ma` tääh` høø` jee` na`jngüi` go`te`. Ma` na`niih` sa`kyooy` ma` dsa`jlë` hoo` wa`goo` ja`. Pero` na` ga`juh` sa` le` kwan` cha`ga`miih` juu` kih` lä`jë` he` ja`.

⁶ Ma` la` ba` ma` chih` lä`jë` he` ja`, ma` dsa`taah` jmi`dsa` ko`lla` jiih` to`në` llah` kih` gwah` ja`, mah` ma`jmeey` ta`he` kih` Dio. ⁷ Pero` jee` ga`të` to`llah` ja`, ma` la` jmi`dsa`jøøh` ba` ma` dsa`he` jee` ja`, koo` hä` ba` lä`koo` ji`ñe`. Hi` sa` ma` dsa`hey` ta`jmah`. Ma`jmeë` bii` kiyh` ma` dsa`hey` kyaah` jma` kih` jah` mah` dsa`che` dso`kye` kiyh`, hi` lä`ja` ka`läh` kih` dsa`kyaay` hi` sa` liih` ma` dsa`hlääh` kyaah` dso`kye`. ⁸ Kih` he` ma` dsa`he` jmi`dsa` koo` hä` ba` lä`koo` ji`ñe` Jee` Na`jngüi` Go`te, he` ja` Jmi`lle` Na`jngüi` ga`jmeë` lä`ngëen` he` sa` ma` cha` jwe` jnän` ma` dsa`toohn` jee` ja`, ta`ko` jiih` chih` llah` to`në` ja`. ⁹ Lä`jë` he` ma`jmeey` neh` gwah` ja`, jmää` jnän` hi` tääh` na`. He` ja` jmeë` dsa` lä`ngëe` jne` he` ma` kwëeh` dsa` he` Dio kyaah` he` ma` jëy` në` na`hyoo`, sa` le` ma` gyiyh` tuh`dsë` dsa` hi` ma` kwa` he` ja`. ¹⁰ Jëeh`, lä`jë` juu` ja`, koo` hlëeh` kih` he` kih`hij` jne`, hi` ha` lä` gyih` ta`ko` he` koooh` jmeë` jne`. He` koo` jmeë` hih` kih` jmi`ngo` jnän` ba` ja`, jmi`llë` jiih` sa` ga` lloo` jmi` mi`si` Dio lä`jë`.

Ga`jmeë` Cristo koo` hmooh` hmëë` kyaah` jma` kiyh`

¹¹ Pero` na` he` ma` ja` Cristo, laay` jmi`dsa`jøøh` jnän` hi` kwa` lä`jë` he` llu` he` na` ga` ja`. Hi` ga`llooy` neh` gwah` he` juuh` ga` he` llu` go`te`. Sa` la` gwah` kih` jmi`gyuu` la` ni` ja` he` dsa` hi` ga`jmeë` gwah` ja`. ¹² Hi` lä` ma` ga`llooy` jee` ja`, sa` ma` kyey` jma` kih` chivo dso`, ni` kih` kya` mäh`. Ma` kyey` jma` kih` hñiiy` ba` hi` koo` hä` ja` ba` ga`hey` Jee` Na`jngüi` Go`te`.

Lä`ja` ga`liyh⁴ ga`lääy⁴ jne` lä`jē` joh⁴ jmi⁴ cha⁻. ¹³ Lä`hīh⁴ kih⁴ hmooh⁴ to`nē` ja⁻, kyaah⁴ jma⁻ kih⁴ kya` dso⁴ hi⁻ kyaah⁴ jma⁻ kih⁴ chivo dso⁴ hi⁻ kyaah⁴ tu`jwa⁻ kih⁴ kya` mē⁴ mäh⁴ ma` huuy⁻ nē` kih⁴ dsa⁻. Lä`jē` he` ja⁻, koq⁻ ma` dsa` jñi⁴ jmi` ngo⁴ kih⁴ dsa⁻ hi⁻ ma` dsa` hlāäh⁴ cha`nē` ley ja⁻. ¹⁴ Ha` ga` sa` kyee⁴ jma⁻ kih⁴ Cristo. Ga`ngēey⁴ hñi⁴ ga`juuy⁴ kyaah⁴ be⁴ kih⁴ Jmi`lle⁴ he` cha` tää⁴. Cristo hi⁻ sa` ää⁻ ni⁻ miih⁻, ga`kwaay⁴ hñi⁴ kih⁴ Dio mah⁴ jñi⁴ neh⁴ tuh` dsē` jne` kih⁴ he` hliih⁴ he` jngi⁴h` jnän⁻. Lä`ja` ma` na` lluy⁴ jne` mah⁴ jmeen⁴ ta` he` kih⁴ Dio jiih⁻.

¹⁵ Kih⁴ he`ja⁻, Cristo he⁴ hi⁻ ga`jmeē⁴ koq⁻ hmooh⁴ hmēē⁴. Ga`juuy⁴ mah⁴ ga`chey⁴ lä`jē` he` ma` hlāäh⁴ jne` cha`nē` hmooh⁴ to`nē` ja⁻. Heh⁴ lä`ja⁻, lä`jēē⁴ hi⁻ na`teeh⁴, hyoyh⁴ heey⁴ he` ga`bāäh⁴ Dio hñi⁴ kwa⁴ he` sa` hee⁴ jih⁴ koh⁴.

¹⁶ Cher`mah⁴ ga`jmeē⁴ dsa⁻ koq⁻ hmooh⁴ he` jāh⁴, hi⁻ na` tēē⁴ he` cha` kiyh⁴, sa` jmää⁴ hmooh⁴ ja⁻, ta`ko`-jiih⁴ sa` ma` juu⁴ hi⁻ ga`jmeē⁴ hmooh⁴ ja⁻. ¹⁷ Ma`ngēē⁴ ma`juu⁴ dsa⁻ hi⁻ ga`jmeē⁴ hmooh⁴ ja⁻, ja`ga` lōø⁴ jmeē⁴ ta` hmooh⁴ ja⁻. Sa` jmää⁴ ta, ta`ko`-jiih⁴ chaay⁻. ¹⁸ Ja`ba` lä`ja⁻ ga`la⁴ kih⁴ hmooh⁴ to`nē` ja⁻, ga`lōø⁴ jmeē⁴ ta` kyaah⁴ he` ga`tuu⁴ jma⁻. ¹⁹ Jēēh⁴, ma`ngēē⁴ ma`jmeeh⁴ Moisé juu⁴ kih⁴ dsa⁻ he` lä`hi⁴ nē` lä`koq⁻ na`si⁴ ley, ja`ga` ga`kay⁴ jma⁻ kih⁴ kya` mäh⁴, jma⁻ kih⁴ chivo dso⁴, mah⁴ ga`kaayh⁻ kyaah⁴ jmi⁴. Ga`kay⁴ miih⁴ jñu⁻ kih⁴ borrego he` ma`na` hee⁴ hee⁴ gyuu⁴ kyaah⁴ sa`goh⁴ hisopo. Ga`mi`gyuyh⁴ he`ja` mah⁴ ga`huuy⁴ nē` jee⁴ na`si⁴ juu⁴ ja⁻, hi⁻ lä`kye⁻ nē` kih⁴ dsa⁻. ²⁰ Ga`jäyh⁴: “Kyaah⁴ jma⁻ la` lōø⁴ jmeē⁴ ta` lä`koq⁻ hmooh⁴ he` ga`jmeē⁴ Dio kyaah⁴ hnäh⁴.” ²¹ Hi⁻ ja⁻ ma`la` jee⁴ ja⁻. Lä`kye⁻ kih⁴ gwah⁴ ga`jñeey⁴ jma⁻ ja⁻, hi⁻ lä`kye⁻ kih⁴ kyah`wi⁴ he` ma` jmääh⁴ jmi` dsa⁻ ta` jee⁴ ja⁻. ²² Lä`koh⁴ he` ma` dsa` jñi⁴ lä`jē` ba` kyaah⁴ jma⁻, lä`koq⁻ lle` ley ja⁻. Wa`ra` jāh⁴ kih⁴ sa` ga`tuu⁴ jma⁻, sa` ma` dsa` che⁴ dso`kye⁻ kih⁴ dsa⁻.

Kyaah⁴ jma⁻ kih⁴ Cristo dsa`che` dso`kye⁻ jnän⁻

²³ Ga`la⁴ bi⁴ he` ga`jngi⁴ gwah⁴ kih⁴ dsa⁻ he` la⁴ lä`koq⁻ gwah⁴ he` ga`jēē⁴ Moisé gyuu⁴ jmi` gyuu⁴. Pero hnøø⁴ kwēēh⁴ dsa⁻ Dio he` llu⁴ ga, mah⁴ jñi⁴ gwah⁴ he` chih⁴ gyuu⁴ jmi` gyuu⁴. ²⁴ He`ja⁻ sa` ga`he⁴ Cristo gwah⁴ he` ga`jmeē⁴ dsa⁻, he` la⁴ lä`koq⁻ he` chih⁴ gyuu⁴. Ga`hey⁴ ma`ra` gwah⁴ he` chih⁴ gyuu⁴ jmi` gyuu⁴ ba, mah⁴ nooy⁴ nē` jnän⁻ cha`nē` Dio. ²⁵ Pero sa` ñeey⁴ ko`lla` jiih⁴ na`kay⁴ jma⁻ kiyh⁴, lä`koq⁻ ma` jmeē⁴ jmi` dsa` jøøh⁴ he⁴, ma` dsooy⁴ lä`jē` ji`ñē⁻, ma` dsa` kay⁴ jma⁻ kih⁴ jñah⁴ jee⁴ ma` jāh⁴ dsa⁻ kih⁴ Jee` Na` jngi⁴ Go`te. ²⁶ Joh⁴ jiih⁴ sa` ma` jmeē⁴ bi⁴ ma` jēē⁴ Cristo wi⁴ lä`jiih⁴ ma` ga`nøø⁴ jmi` gyuu⁴ wa`ra` jāh⁴ kih⁴ lä`ja⁻ la⁴. Pero na` jee⁴ ngoo⁴ ga`dsaa⁴ jmi⁴ he` tōøh⁴ jne` la⁻, ga`ngēey⁴ hñi⁴ ga`juuy⁴ koq⁻ hä` ja`ba` mah⁴ mi` llay⁴ go`te` lä`jē` dso`kye⁻. ²⁷ Lä`koq⁻ lle` kih⁴ dsa⁻ jmi` gyuu⁴ la⁻, koq⁻ hä` ba` dsa`juuy⁴. Ma`ngēē⁴ he` ja⁻, ja`ga` lla` Dio ta` kiyh⁴. ²⁸ Ja`ba` lä`ja⁻ la⁴ kih⁴ Cristo. Koq⁻ hä` ja`ba` ga`kwaä⁴ Dio ga`juuy⁴ mah⁴ ga`chey⁴ lä`jē` dso`kye⁻ kih⁴ jwēē⁴. Ja`ga` lä`jnäy⁴ ka`läh⁴ jee⁴ tē` to` jiih⁴, pero ja⁻ kih⁴ dso`kye⁻ ja` jāyh⁴. Jāyh⁴ lääy⁴ lä`jēē⁴ hi⁻ tääh⁴ jāy⁴ ya`teey⁻.

10

¹ Jēēh⁴ ley kih⁴ Moisé koq⁻ ga`mi`jnää⁻ miih⁻ kih⁴ he` llu⁴ he` ja`ga` ja⁴. Sa` ma`la` koq⁻ heh⁻ lä`koq⁻ la⁴ he` cha` gyuu⁴. Kih⁴ he`ja⁻, jih⁴ koh⁴ sa` ga`jmää⁴ ma` hwēē⁴ dsa⁻ he` lluy⁴ kyaah⁴ he` ma` jēēy⁴ jah⁴, he` ma` jmeey⁴ lä`jē` ji`ñē⁻

he- ma' hnaayh- Dio. ² Wa'ra- jah' kih' ga'hwëëy- lluu', ga'tuy' kih', he- ma' kwëëyh- Dio. Jëéh', wa'ra- jah' kih' ga'jmää' he- ja- ga'jäy' na-jngëëy', mo'so- ma' jmee' gyih' huu'dsë- he- cha- dso'kye- kiyh'. ³ Pero he- jëë- dsa- jah' lä-jë- jü- ñe-, koo- jmee' mi-dsooh- dsëy' he- cha- dso'kye- kiyh' ba- ja-. ⁴ Jëéh', jma- kih' kya' dso', hi- jma- kih' chivo dso', sa' jmää' mah' che' dso'kye- kih' dsa'.

⁵ He-ja- ma' ja' Cristo jmi-gyuu- la-, ga'jäyh' süyh- Dio:

Sa- ga-tih' hoh' he- kaa- jah' ni- he- ga'jyoh' he- kwëëh- dsa- hne-.

Ga'jmeeh' ga'laan' jmi-ngo' ba'.

⁶ Sa- ga-tih' hoh' he- kaa- jah' ni- he- ga'jyoh' he- kwëëh- dsa- hne- kwaat- kih' dso'kye-.

⁷ He-ja- ga'jwahn': "Hi- jnä' la-, ma-jan- mah' jmeen- lä- hnooh- hñaah', hne- Dio kyaan'.

Jmee' ba' jnä' lä-koo- ma-na-sii- kin'."

⁸ To-në-jee- na-sii- kih' juu' la-, jäh' lä-la-: "He- kaa- jah', hi- he- ga'jyoh' he- kwëëh- dsa- hne- kwaat- kih' dso'kye-, sa' ga'hiih' ma' heeh' ni- sa' ga'tih' hoh'." Ma' kwa- dsa- he- ja-, lä-hih' kih' ley ba' ja-. ⁹ Ja- ga'jäyh': "Hi- jnä' la- Dio kyaan', ma-jan- mah' jmeen- lä- hnooh- hñaah'." Juu' ja-, jmee' ta- koo' ley ma-gyuh- he- la- to-në-, mah' jä' jee' ga-të' to' hmooh'. ¹⁰ Ga'heeh- Jesús ga'jmeey' lä- hyoh- dsë' Dio, he- ja- ba' ja-, ga'laa' jne' na-jngëë', lä-llu' he- ga-ngëëy' hñiiy' ga'juuy' kyaah' koo- hä' ja' ba'.

¹¹ Lä-ja-, lä-jë- jmi' ba' ma' cheh' jmi-dsa- he' jmeey' ta' he'. Ko-lla- jiih- ba' jëëy' jah' në' na'hyoo'. Koo- ba' he- ja- jmah', la' ta' kiyh', he- sa' jmää' jih'koh' che' dso'kye- kih' dsa'. ¹² Pero Cristo ga'kwaay' hñiiy' ga'juuy' kih' dso'kye- jnän' koo- hä' ja' ba', ja- ga' ga'gyay' jwoo' ra- lluu' kih' Dio. ¹³ Jee' ja- jøøy' lä-jiih' llaa' Dio ta' hwa' huu' tüy' lä-jëë- hi- na-høøh' kiyh'. ¹⁴ Jëéh' kyaah' koo- hä' ba' ga'kwaay' hñiiy' ga'juuy', lä-ja- ga'jmääy' lluu' lä-jë- joh' jmi' cha-, lä-jëë- hi- na-jngëë' kyaay'. ¹⁵ Jmi-llë' Na-jngii' jmeey' ju'dsoo' kih' juu' ja-. Jëéh', ma- ngëë' ma' jäh' lä-la-:

¹⁶ Lä-la- ba' la' hmooh' he- jmeen' kyaayh', wa'ra- ga-dsëë' jmi' ja-, ga'jäh' Dsa-jøøh' jnän'.

Toohn' lley' lä-jë- ley kin'.

Siin' neh' tuh- dsëy' ka-läh'.

¹⁷ Ja- ga'jäyh' ka-läh':

Jih'koh' jih'lih', mo'so- lä-dsooh- dsën- lä-jë- dso'kye- kiyh'.

¹⁸ He- ma-na-che' dso'kye- jnän', mo'so- jmee' bi- he- ga' kwëëhn' Dio kwaat- kih' dso'kye-.

Jmee' bi' hnään' Dio

¹⁹ Lä-ja- hnäh' øøhn', ta-la- kih' he- ga-tuu- jma- kih' Jesucristo, ma-na-na' jwë' jnän' dsa'toohn' Jee' Na-jngii' Go-te-. ²⁰ Wa' dsa'toohn' jwë' hmëë' he- jmee' chaa- jne', he- ga-näy' jnän' lä- ma' ga'hey' ta- ka'luu' hmiih- he- ma' hii' jee' ga-të' to' llah'. Hmiih- ja- la' kwaat- jmi-ngo' kiyh'. ²¹ Chaa- ja- jmi- dsa- jøøh' hi- cheh' në' jnän', jne' hi- laa' kyaay' Dio. ²² He-ja- lä-kaa- tuh- dsë- jne' wa' hnään' Dio. Jëéh', ma- ñe' ba' jne' he- ma' heeh' jne' kih' Dio. Ma-na-jngii' neh' tuh- dsë- jne' he-ja- mo'so- cha- ga' he- mo' hñii- jnän', hi- ma-na-jngii' jmi-ngo' jnän' kyaah' jmi- jëë-. ²³ Wa' chooh' jne' koo- hweh- he- o-jøh- dsë- he- kye' jne'. Ni- miuh- sa- wa' jeh' dsë- jne',

jëeh', mi-te' ba' Dio lä'koo- ga-bääh' hñiiy'. ²⁴ Wa' hnøhn' ha- lä' jmeen' mah' jä' dsé' øøh' jne' lä'hñäy' cha-ga'miih- dsa-kyaa'yh' hi' lä'ja- jmeey' cha-ga'miih- he- llu'. ²⁵ Sa' wa' tun' he- dsa'nee' jne', lä'koo- tēē' ko' llaa'. Wa' hlēhn' dsa-kyaa'hñ'. Hi' cha-ga'miih- wa' kwan' be' kih' øøh' jne', na' he- jēē' jne' ma-ngoo' ya-jäh' jmiif'.

²⁶ Jëeh', cher'mah' ga'jmeē' ga' jne' dso'kye- he- ñe' jne' sa- sooh- jmeen- hi' ma-ngēē' ba' ma-kyuu'h- jne' ju'dsoo', hee- ga' ja- mo' kwēēh' jne' Dio kwaat- kih' dso'kye-. ²⁷ Kih' hī- he', jā- ga' koo- he- jmee' goo- jwēte jnān-, he- lla' Dio ta' kyaah' je- he- jēēy' go-te' lä'jēē' hī- na' høøh' kiyh'. ²⁸ Kih' hī- sa- ga'tooh- ta' ley kih' Moisé, cher'mah' ma' chaā- uu' uu- hī- ma' hñii' kih' hī- he', sa' ga'lā'ñih' dsēy' ga'jngēēy'. ²⁹ Ha- koh' wii' sa' hnøø' kih' dsa- hī- mi-kwah' joo' Dio hi' kih' hī- sa' tooh- ta' jma- kiyh' he- kyaah' ga'la' hmoo'h- he- ga'jmäy' jne' na' jngēē'. Hi' lä'ja- hnøø' kih' hī- sa' tooh- ta' kih' jmi-llē' hī- hnäa' jne'. ³⁰ Jëeh', kyuu' ba' jne' hī- ga'jäh' lä'la-: "Jnä' ba' tēēhn' jwii', jnä' ba' mi'hmaahn' kiyh'." Koo- ka' läh' na-sii-: "Dsa-jøøh' jnān' ngiiyh' kwaat- kih' dsa' kyaay'." ³¹ He- ba' che- goo- la' jnān' wa'ra- ga'jaa' jne' kih' Dio jiih'.

³² Mi-dsooh' da' hoh' hnäh' ha- lä' ga'la' jää', lä'koo- ma' ga'na' huudse- kyah' hnäh'. Ga'lä'be' ba' hoh' hnäh' ma'ke- cha-miih- ngēē' he- wii' ja' né' kyah' hnäh'. ³³ Ga'ta' ga'haah- dsa- hnäh' hi' ga'jmeeyh' hnäh' to'lo' né' dsa-. Hi' ja' ma'la- he- ja-. Ga'jmeeh' hnäh' ko-jøh' kyaah' hī- ma' jēē- wii' ka-läh'. ³⁴ Ga'lā'ñih' hoh' hnäh' kih' hī- ma' tääh' neh' ñe'. Hi' ga'lā' chaah' hnäh' llu' lä' ma' ga'jñuu'h' dsa-, he- ma' cha- kyah' hnäh'. Jëeh', ma-ñeh' ba' hnäh', cha- kyah' hnäh' gyuu'h' jmi-gyuu- he- llu' ga' he- sa' heē' jih' koh'.

³⁵ Ta' wa' gaa' hoh' hnäh' kih' o-jøh- dsē- he- ma' cha- kyah' hnäh'. Jëeh', kyaah' he- ja-, hñah' hnäh' cha-miih- jñeeh' hnäh'. ³⁶ Hnøø' kwēēh' hoh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä' hyoh- dsē' Dio, mah' hñah' hnäh' he- ga'bääh' hñiiy'. ³⁷ Lä'koo- jäh' jee' na-sii- juu' kih' Dio: Miih- ga' jmeē'.

Hī- nøø' juu' jäh', ma'ra- he- jäh' bih', mo'so- lä'hēēy'.

³⁸ Pero dsa- hī- lluu', kyaah' he- ma-dsoo' dsēy', jmeē' chaay'.

Hi' cher'mah' ga'jēēy' ta' ka'luuy', sa' chaan- llu' kyaayh', ga'jäh' Dio.

³⁹ Pero jne', sa' laa' jne' lä'koo- hī- dsa-jēēh' ta' ka'luu' hī- dsa'hēē' go-te'. Jëeh', ma-dsoo' ba' dsē- jne' kih' Jesús, he- ja- lää' ba' jne'.

11

He- ja- he- jmeē- jne' dsoo' dsē- jne'

¹ He- ma-dsoo' dsē- jne' hnøø' jäh': sa- na-heē', ñe' ba' jne' he- tēē' jne' he- jøøn' hñah' jne' kih' Dio. Hi' hnøø' jäh' ka-läh': jmeē- ba' jne' dsoo', cha- ba' he- ja- ma'ke- sa' tēē' jne' jēēn'. ² Dsa- ma' chaā- llo'joo', kyaah' he- ga'lā-dsoo' dsēy', ga'hlēēh' dsa- llu' kiyh'.

³ Heh' he- ma-dsoo' dsē- jne', he- ja- ba' ga'lā-ngēē' jne', ga'la' lä'jē- he- cha- gyuu'h' hwa' kyaah' koo- ga'hlēēh' Dio. He- lä'ja-, ga'jmeē' Dio lä'jē- he- jnä', ja-ba' kyaah' he- sa' tēē' jne' jēēn'. ⁴ Kih' he- ga'lā-dsoo' dsē' Abel, ga'kwēēy' Dio he- llu' cha-ga'miih- lä'koh' ga'he- ga'kwa' Caín. Kih' he- ja-, ga'hii' juu' kiyh', ya'hēēy' lluu'. Ga'heēh- ba' Dio he- ga'kway'. Hi' ma'ke-

ma-na-juu' Abel, la' ma-ngoo' ja-ba' cha- juu' kiyh' la'-llu' he- ma-dsoo' dsëy'.

5 Kih' he- ga-lä-dsoo' dsë' Enoc, ga-tëe- Dio la' ma-jiiyh' ja- mah' sa' ma-juuy'. Ma' ga-hnaah- dsih', mo-so' ga-jnäayh'. Jëeh', ga-tëe- ba' Dio la' ma-jiiyh' ja-. Hi- jãä' sa' ga- ma- ngaayh-, ga-hii' juu' kiyh' he- ga-jmeey' he- tih- dsë' Dio. 6 Pero cher' mah' sa' ga-jmee' jne' dsoo' dsën- kih' Dio, ni- miih- sa' lä-këh' jne' jmi' jmeen' he- tih' dsëy'. Jëeh', lä-jëë- hi- ya- nää' kih' Dio, hnøø' dsoo' dsëy' he- chaa- ba' Dio hi- jmee' bii' dsoo' dsë- jne' he- mi-hnaayh' kih' lä-jëë- hi- hnaayh-.

7 Ga-lä-dsoo' ba' dsë' Noé lä-koo- ma' ga-jäh' Dio siyh-, jä- lä-jë- he- sa- ga- ma-jëey-. Kih' he- gayh- Dio, ga-jmeey' koo- barco jee' ga-laa' lä-jëë- hi- chaa- kyaay'. Hi- kih' he- ga-lä-dsoo' dsëy', ga-jmeey' ga-jä' dso'jwii' në' kih' dsa- jmi-gyuu-. Hi- ga-jmää' Dio kwaat- ya-hëey' lluu' kih' he- ga-lä-dsoo' dsëy'.

8 Kih' he- ga-lä-dsoo' dsë' Abraham, lä-koo- ma' ga-tëe' Dio kiyh', ga-hëeyh- ba' dsooy' ta- jee' la' kwaat- hyoyh- he- la' hëey-. Hi- ni- sa- ñey- ha- ta- ma' dsooy', ma' ya-hëey' jee' ma' gyay' ja-. 9 Kih' he- ma' dsoo' dsë' Abraham, ga-hëeh- bih' he- ga-gyay- hwa' jee' ga-bääh- Dio hñii', laay' lä-koo- jaa- dsa- chaa- uu' hi- ga-gya- hwa' kih' dsa-. Sa-hmiih- ba' ga-hiiy' jee' ga-gyay-. Ja-ba' lä-ja- ga-gya- Isaac kyaah' Jacob ka-läh', hi- ga-tëe' hëe' ko-jöh' kyaah' Abraham lä-koo- ga-bääh- Dio hñii'. 10 Ga-kwëeh' ba' dsë' Abraham, kih' he- ma' jøøy- tëey' koo- jwii- he- chih' koo- hwëh- he- ga-jmee' Dio lä-hyoh- dsë'.

11 Kih' he- ma' dsoo' dsë' Sara, ga-hyoyh' be' he- ga-kaay' gyuu-, ma-ke- sa- ma' le' ma' kaay'. Hi- ga-lä-chaa- ba' gyuu- kyaay' ma-ke- ma-gyuyh-. Jëeh' ga-jmeey' dsoo' he- mi-te' Dio juu' he- ga-bäayh- hñiiy'. 12 He- lä-ja-, kih' jaa- ba' dsa-ñuuh- he', ma-ke- ma-ya-jäh- llaa' jmi' kiyh', këë- ga- ga-lä-jwëë' jwërte dsa- kyaay', lä-koo- jwëë' nuu' hi- hëe- gyuuh' hi- lä-koo- mi-sii' he- cha- cha-hoo' jmi-ñeeh-, he- sa- tää' jne' hen'.

13 Lä-jëë- dsa- he', lä- ma-dsoo' ja-ba' dsëy' lä-jiih' ga-juuy'. Sa- ga-hyoyh' he- ga-tøø' Dio hih' ma' kwëeyh'. Pero ga-jmee' bih' dsoo', ma-ra- he- tëey' ba'. La' lä-koo- he- ga-jëey' uu' jee' ma-täayh' ja-, hi- la' lä-koo- he- ga-jmeey' Dio kih' ba'. Ga-jmääy' hñiiy' lä-koo- dsa- chaa- uu', hi- tääh' ko- hwëe' ba' jmi-gyuu- la-. 14 Lä-jëë- hi- hlëeh- lä-ja-, dsa-lä-ngëe' jne' kiyh', he- hnooyh- høøy' jee' dsa-taayh' tää'. 15 Wa-ra- jäh' kih' ma- hlëeh- dsa- he' kih' hwa' jee' ga-hwëey- ja-, ma' jä' ba' kiyh' ma' dsa-näay' ka-läh' jee' ga-hwëey- ja-. 16 Pero dsa- he', ma- hëe' dsëy' koo- hwa' he- llu' cha- ga-miih- he- hla-gyuuh'. Kih' he- ja-, sa- la' o-hih- kih' Dio he- jäh', laay' Dio kyaä' dsa- he'. Jëeh', ma-na-la- ba' koo- jwii- he- ga-jmeey' kih' dsa- he'.

17 Kih' he- ma' dsoo' dsë' Abraham, lä-koo- ma' ga-jmee' Dio mada- kiyh' he- ma- jngëeyh' Isaac, ga-hëeh- bih' kwaay' gyuu- koo- mëe' kyaay', ma-ke- ga-bääh- Dio hñii' he- jmeey' lluu' kih' Abraham ta-la- kih' gyuu- he'. 18 Jëeh' ma- ngëe' ba' ma-jäh' Dio siyh-: "Ta-la' kih' Isaac ba' hwëë- hi- lee' dsa- kyaah'." 19 Ma' jmee- Abraham huud-së- he- cha- ba' be' kih' Dio, he- mi-jiiyh' dsa- jee' kih' hi- na-juu'. Kih' Abraham, la' lä-koo- he- ga-juu' jooy' mah' ga-lä-jiiyh' ka-läh'.

²⁰ Kih⁴ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ Isaac, ga⁻mi⁻jääy⁴ Jacob kyaah⁴ Esaü, ga⁻jäh⁴ süyh⁴ ha⁻ lä⁻ jmee⁴ Dio kiyh⁴ ta⁻ cha⁻né.

²¹ Kih⁴ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ Jacob, lä⁻koo⁻ ma⁻ ngoo⁴ ga⁻juuy⁴, ga⁻mi⁻jääy⁴ ma⁻ jaa⁻ ma⁻ jaa⁻ joo⁴ José, hi⁻ ga⁻jmeey⁷ juuh⁻ kih⁴ Dio na⁻huuy⁻ hma⁻ hu⁻ kiyh⁴.

²² Kih⁴ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ José, lä⁻koo⁻ ma⁻ ngoo⁴ ga⁻juuy⁴, ga⁻hlëeyh⁷ kih⁴ he⁻ hwëë⁻ dsa⁻ Israel hwa⁴ Egipto, hi⁻ ga⁻jmeey⁷ mada⁻ ha⁻ ta⁻ dsa⁻ hoo⁻ dsa⁻ jmi⁻ngo⁴ kiyh⁴.

²³ Kih⁴ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ cho⁻jmi⁻ Moisé, he⁻ ja⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻lä⁻ chaay⁴, ga⁻hmääy⁴ lä⁻jiuh⁴ ga⁻të⁻ uu⁻ sih⁻, kih⁴ he⁻ ga⁻jëey⁴ laa⁴ na⁻hñaah⁴ gyuu⁻ ñuu⁻ he⁻. Sa⁻ ga⁻lä⁻goyh⁴ kyaah⁴ mada⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁷ rey he⁻ ma⁻ juu⁴ lä⁻jëë⁻ gyuu⁻ ñuu⁻.

²⁴ Kih⁴ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ Moisé, he⁻ ja⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻lä⁻jøøyh⁴, ga⁻jmeey⁷ sa⁻kyeë⁻ he⁻ ma⁻ tëeyh⁴ joo⁴ jö⁻mi⁻ Faraón. ²⁵ Ga⁻lä⁻hnøøy⁴ ga⁻ he⁻ ga⁻jëey⁴ wi⁻ kō⁻joh⁴ kyaah⁴ dsa⁻ kya⁴ Dio, lä⁻koh⁴ ga⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻ chaay⁴ llu⁴ miuh⁻ jmi⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ ma⁻ jmeey⁷ dso⁻kye⁻. ²⁶ Ga⁻jmeey⁷ hu⁻dsë⁻ llu⁴ ga⁻ he⁻ jëey⁴ wi⁻ kwaat⁻ kih⁴ Cristo lä⁻koh⁴ ga⁻ he⁻ chaay⁴ llu⁴ kyaah⁴ lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻ Egipto. Jëeh⁴ ma⁻ jøøy⁻ heey⁻ he⁻ nøø⁴ juu⁴ hyoyh⁻.

²⁷ Kih⁴ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsëy⁴, ya⁻hëey⁴ hwa⁴ Egipto. Sa⁻ ga⁻lä⁻goyh⁴ ma⁻ke⁻ ga⁻ya⁻ jëë⁻ dsë⁻ rey kyaayh⁴. Ga⁻kwëeh⁴ ba⁻ dsë⁻ Moisé, jëeh⁴ la⁴ kiyh⁴ lä⁻koo⁻ he⁻ ma⁻ jëë⁻ bih⁴ Dio hi⁻ sa⁻ tëë⁻ jne⁻ jëën⁻. ²⁸ Kih⁴ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ Moisé, ga⁻jmeey⁷ jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh⁴ hi⁻ ga⁻jmeey⁷ mada⁻ he⁻ chu⁻h⁴ dsa⁻ jma⁻ ho⁻haah⁴ kih⁴, mah⁴ ni⁻ jaa⁻ gyuu⁻ ñuu⁻ hi⁻ laa⁴ to⁻në⁻ kya⁴ dsa⁻ Israel sa⁻ juu⁴, wa⁻ra⁻ ja⁻ ángel jngih⁴ kih⁴ gyuu⁻ ñuu⁻ hi⁻ laa⁴ to⁻në⁻ kya⁴ dsa⁻ Egipto.

²⁹ Kih⁴ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ dsa⁻ kya⁴ Dio, ga⁻ngëey⁷ jmi⁻ ñeeh⁻ gyuu⁻ lä⁻koo⁻ he⁻ ga⁻näay⁴ hwa⁴ ki⁻ ba⁻. Cha⁻h⁴ ba⁻ ga⁻lä⁻hnøøy⁴ dsa⁻ Egipto ma⁻ ngëë⁻ lä⁻ja⁻, pero ga⁻hmäyh⁴ cha⁻jmi⁻ ja⁻.

³⁰ Kih⁴ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ dsa⁻ Israel, ga⁻hla⁴ na⁻hyah⁻ kih⁴ jee⁻ jwi⁻ Jericó, koo⁻ ga⁻jëey⁴ lä⁻ku⁻ lä⁻ji⁻ kih⁴ na⁻hyah⁻ ja⁻ gyii⁻ jmi⁻ ba⁻.

³¹ Kih⁴ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ Rahab, dsa⁻më⁻ hi⁻ ma⁻ hnëë⁻ hñii⁻ kyaah⁴ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, he⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻juuy⁴ lä⁻ ma⁻ ga⁻juu⁴ dsa⁻ gooy⁴ hi⁻ chaah⁻. Jëeh⁴, ga⁻heeyh⁻ ba⁻ llu⁴ hi⁻ ga⁻taah⁻ koo⁴ juu⁴ ha⁻ lä⁻ la⁻ jee⁻ jwi⁻ ja⁻.

³² ¿Hee⁻ ga⁻ jwahn⁻? Hnøø⁴ kwa⁻ jä⁻ kin⁻ mah⁻ hlëehn⁻ kih⁴ Gedeón kih⁴ Barac, kih⁴ Sansón, kih⁴ Jefté, kih⁴ David, kih⁴ Samuel, hi⁻ kih⁴ ga⁻ jñah⁴ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ ngëë⁻ juu⁴ kih⁴ Dio llo⁻joo⁻. ³³ Kih⁴ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ hi⁻ he⁻, ja⁻ koo⁻ hä⁻ ga⁻liyh⁴ ga⁻tëey⁴ kyaah⁴ rey, ga⁻llay⁴ kwee⁻ ta⁻ kih⁴ dsa⁻, ga⁻hyoyh⁴ he⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii⁻ kyaayh⁴, ga⁻laay⁴ he⁻ ma⁻ kuh⁻ hyah⁻. ³⁴ Ga⁻laay⁴ he⁻ ma⁻ kaay⁴, ga⁻laay⁴ he⁻ ma⁻ juuy⁴ kyaah⁴ ñe⁻tuuh⁻, ma⁻ke⁻ sa⁻ cha⁻ be⁻ kiyh⁴ ga⁻tëey⁴ be⁻, ga⁻lä⁻bëey⁴ jwërte⁻ jee⁻ cha⁻ hñii⁻, ga⁻hëey⁴ go⁻te⁻ kih⁴ hløø⁻ hi⁻ ya⁻ nää⁻ uu⁻. ³⁵ Ma⁻ cha⁻ dsa⁻ më⁻ hi⁻ ga⁻juu⁴ dsa⁻ dsaah⁻ kya⁴ mah⁴ ga⁻lä⁻jiuyh⁴ ka⁻läh⁻. Hi⁻ jñah⁴ kō⁻lla⁻, ga⁻heeh⁻ bih⁴ he⁻ ga⁻heeh⁴ dsih⁴ wi⁻. Sa⁻ ga⁻lä⁻hnøøy⁴ ma⁻ lääy⁴ jëeh⁴, ma⁻kyey⁻ o⁻joh⁻ dsë⁻ he⁻ lä⁻jiuyh⁴ jee⁻ llu⁴ ga⁻. ³⁶ Kō⁻lla⁻ ga⁻ mi⁻ kwah⁻ dsih⁻, ga⁻jmi⁻ ga⁻baa⁻ dsih⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ he⁻ ja⁻. Ga⁻hñuu⁻ dsih⁻ kyaah⁻ caden⁻ mah⁻ ga⁻taah⁻ dsih⁻ neh⁻ ñe⁻. ³⁷ Kō⁻lla⁻ ga⁻juu⁴ kyaah⁴ ku⁻y⁻, jñah⁴ ga⁻jmääy⁴ to⁻ hnoo⁻, hi⁻ jñah⁴ ga⁻juu⁴ kyaah⁴ ñe⁻tuuh⁻. Hi⁻ kō⁻lla⁻ ma⁻ ga⁻nää⁻ ta⁻ la⁻ ta⁻ jnø⁻, ma⁻ na⁻ lääy⁴ loo⁻ borrego kyaah⁴ loo⁻ chivo

ka-läh', ma' tä-ñeey'. Sa' ma' chaay-llu', ma' ta' ma' haah-dsih'. ³⁸ Jee' kih' dsa-jmi-gyuu' sa' sooh' he- tääh' hi- lluu' he'. He-ja- ga-näay' lä'koq- he- na-heey' lä'kaa- hwa' kii', lä'kaa- neh- nuu', ma' na-hmäayh' neh- too- kuu', hi- lä'kaa- jee' hē- too- moh'.

³⁹ Lä-jēē- dsa- he', sa' ga-hyoyh' he- ga-bääh- Dio hñii' kyaayh', ma'ke- ga-hii' juu' kiyh' lä'llu' he- ga-lä-dsoo' dsēy'. ⁴⁰ Jēēh', ma-llā' dsē' Dio he- hñah' jne' ko-jøh' he- llu' cha-gamiih- kyaah' dsa- he' hi- lä-ja- hwēē' jne' llu' ko-jøh' kyaayh'.

12

Wa'jmeen' hññ' dsē- ha- lä- ga'kwēēh' dsē' Jesús

¹ Jwēē' jwēte dsa- hi- ga-lä-dsoo' dsē' jāā'. Hi- he' laa' lä'koq- jniif' he- hii' lä'ku' lä'jii' jnän', hi- jmee' dsoo' ha- lä- ga-la' kiyh'. Lä-ja- hnøø' jmeen' ta' koo' lä-jē' he- jmee' jwiih' jnän' kyaah' dso'kye- he- jmee' dsa-täh' jne'. Hi- hnøø' kwēēh' dsē- jne' dsa-nøøn' ta' cha-nē' jwē' he- tøøhn' la'. ² Wa'jmeen' miih- hññ' dsē- kih' Jesús hi- ga-nä' jwē' ha- lä- jee' lää' jne' hi- lloo- koq- jmiif' he- lääy' jne' go-te'. Kih' he- ñey- jēē' ba' dsēy' ta' cha-nē', he-ja- ga-heeh- bih' ga-jēey' wii' dsoh' hma-cru'. Sa' ga-jmeey' he' he- la' o-hih'. Ja-ga' ga-gyay- jwoo' ra- lluu' kih' Dio.

³ Jmee' da' hnäh' hññ' dsē- kiyh', ha- koh' wii' sa' ga-jēey' kih' dsa- hñaa- dsē' hi- ga-lä-hnee' kyaayh'. Lä-ja- ta' hwaä' hnäh' ni' sa' wa' jeh' hoh' hnäh'. ⁴ Jēēh', jee' kwah- hnäh' be' mah' sa' täh' hnäh' kyaah' dso'kye-, sa' ga' ma-tuuh' hnäh' jma' kyah' hnäh'. ⁵ Che' ma-gaa' hoh' hnäh' nuuh' kih' Dio, he- hlēēyh' hnäh' lä'koq- jooy', heh' he- ga-jayh':

Gyuu- kyaan', ta' jwah' sa' llu' wa'ra- ga-heeyh' hne- wii'.

Ta' jeh' hoh' wa'ra- ga-juyh' kyah'.

⁶ Jēēh', Dsa-jøøh' jnän', heeyh- wii' hi- hnäy' ba'.

Kway- kih' lä-jēē- hi- tēeyh' jooy'.

⁷ Wa'kwēēh' hoh' hnäh' he- heeyh' hnäh' wii'. He- jmäy- hnäh' lä'koq- jooy' ba' ja-. ¿Che' jwa' chaä- jaä- chih- hi- sa' heeh- Tää' kyaay' wii'? ⁸ Ga-lä-jēē- ba' jne' heeh- Dio wii'. Pero cher'mah' sa' ga-heeh' Dio hnäh' wii', sa' laah' hnäh' jooy'. Laah' hnäh' lä'koh' hi- sa' chaä- juu' ba'. ⁹ Ta' jyoh' ko-taa-, tää' jnän' hi- chaä- hwa' la- ga-heeyh' jne' wii' lä- ma' mäh' jne' mah' ga-lä-hnää- jniif'. ¿He' la' sa' jmeen' cha- ga-miih- he' kih' Tää' hi- laa' juu' jmi- lle' jnän', mah' lä-ja- chaä- jne' tää' ba? ¹⁰ Tää' jnän' hi- chaä- hwa' la-, ga-heeyh' jne' wii' miih- jmiif' jmi-gyuu- la-, lä'koq- la' hññ' dsē- kiyh'. Pero ta' jyoh' ko-taa-, hi- gya' gyuuh' heeyh' jne' wii' kih' he- llu' jnän' ba' mah' hwēē' jne' na-jngēē' lä'koq- laay' hñiiy'. ¹¹ Dsoo' ba, sa' tih- dsē- jne' to- chah' wa'ra- ga-heeyh' jne' wii'. Koq- dsa-lä- meeh- dsēn- ba' ja-. Pero ma-ngēē' ma-heeyh' jne' wii', lä-tēē- jne' jmeen' he- llu' jmah' hi' jmee' hii' tii' jnän' ka-läh'.

Goo- la' wa'ra- sa' ga-jmee' jne' he' he- jäh' Dio

¹² He-ja- kwa' hnäh' be', hnäh' hi- sa' cha- be' kih'. ¹³ Kwa' hnäh' be' go-nää' hnäh' ko-dsoo' mah' tēē' be' hi- sa' bee' hi- lä-ja- mo-so' kayh' jwē'.

¹⁴ Hnøøh' hnäh' ha- lä- jee' hii' tii' kyah' hnäh' kyaah' lä-jēē- dsa-, hi- ha- lä- jee' leeh' hnäh' na-jngēē' cha-gamiih-. Jēēh', hi- sa' na-jngēē', sa' dsa-tayh' ya-jwii' kih' Dio. ¹⁵ Leeh' hnäh' ha- ga- che- ga-jñuuh' hnäh' kih'

he- la' kwa⁺ Dio jnän[.] Goo⁻ wa'ra⁻ ga⁻lä⁻wi⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ dsa⁻. Hi⁻ kyaah⁺ he⁻ hlih⁺ ja⁻ hee⁻ jwee⁺ dsa⁻. ¹⁶ Ni⁺ jaa⁻ hnäh⁺ dsa⁻ me⁻ dsa⁻ nua⁺h⁻, ta⁻ kaa⁺h⁻ hnäh⁺ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁺ ta⁻ koo⁻ he⁻ la' kwa⁻ Dio, lä⁻ koo⁻ ga⁻ jmee⁻ Esaú. Ma⁻ na⁻ la⁻ juu⁺ hyo⁺h⁻ heey⁻, kih⁺ he⁻ laay⁺ gyuu⁺ to⁻ nē⁻. Pero ga⁻ hni⁺y⁻ he⁻ ja⁻, koo⁻ ga⁻ tēey⁻ koo⁻ wi⁺ ma⁻ ba⁻. ¹⁷ Ma⁻ neh⁺ ba⁻ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻ la⁻ kiy⁺ ta⁻ cha⁻ nē⁻. Ma⁻ chuuy⁺ kyaah⁺ jmi⁺y⁻ mah⁺ ma⁻ mi⁻ jāy⁺, mah⁺ ma⁻ kwēey⁺h⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ la⁻ heey⁻. Pero sa⁻ ga⁻ hyo⁺h⁻. Ma⁻ ke⁻ ga⁻ hooy⁺h⁻ cha⁻ mi⁺h⁻, mo⁻ so⁻ ga⁻ lä⁻ si⁺ juu⁺ kih⁺ jmi⁺y⁻.

¹⁸ Jēē⁻ da⁻ hnäh⁺, sa⁻ ga⁻ lla⁻ nāā⁺h⁻ hnäh⁺ moh⁺ Sina⁺i he⁻ sa⁻ ma⁻ le⁻ dsa⁻ nāā⁺ dsa⁻ chuh⁺ kih⁺, lä⁻ koo⁻ ga⁻ la⁻ kih⁺ dsa⁻ Israel llo⁺ joo⁺. Peer⁻ ga⁻ hya⁻ je⁻ gyuu⁺h⁻ moh⁺ ja⁻, ga⁻ la⁻ na⁻ hoo⁻ lä⁻h⁻, ga⁻ hii⁺ goo⁻, ja⁻ koo⁻ lle⁻ tā⁻. ¹⁹ Jee⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ nua⁺h⁻ hii⁺ luu⁺ hoo⁻, ga⁻ lä⁻ nua⁺h⁻ hlēē⁻ Dio. Lä⁻ ma⁻ ga⁻ nuu⁺ hi⁻ ma⁻ tāā⁺h⁻ jee⁻ ja⁻, ga⁻ chuuy⁺ cha⁻ mi⁺h⁻ mah⁺ mo⁻ so⁻ hlēē⁻h⁻ gyih⁺ kyaay⁺h⁻. ²⁰ Jēē⁻h⁻, sa⁻ ga⁻ lä⁻ be⁻ dsēy⁺ ma⁻ nuuy⁺ mada⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁻: “Cher⁺ mah⁺ cha⁻ hi⁻ ga⁻ hee⁻ nē⁻ moh⁺ la⁻, ma⁻ ke⁻ jaa⁻ jah⁻, jmee⁻ bii⁺ juuy⁺ kyaah⁺ ku⁺ o juuy⁺ kyaah⁺ nē⁻ chuuy⁺h⁻.” ²¹ Kih⁺ he⁻ la⁻ goo⁻ ngēē⁻ he⁻ ga⁻ jēē⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ lä⁻ ga⁻ tē⁻ Moisé ga⁻ jā⁻h⁻: “Peer⁻ gohn⁻, lä⁻ jii⁺h⁻ jlāā⁻h⁻.”

²² La⁻ lä⁻ koo⁻ he⁻ ma⁻ lla⁻ nāā⁺h⁻ hnäh⁺ moh⁺ Sion ba⁻ ja⁻, jee⁻ jwi⁻ kih⁺ Dio jii⁺h⁻, jwi⁻ Jerusalén he⁻ hla⁻ gyuu⁺h⁻ jmi⁻ gyuu⁺, jee⁻ tāā⁺h⁻ cha⁻ mi⁺h⁻ mil āngele hi⁻ jmee⁻ jmi⁻ kih⁺ Dio. ²³ Hi⁻ ma⁻ ku⁺h⁻ hnäh⁺ ko⁻ jōh⁺ kyaah⁺ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ kih⁺ Dio to⁻ nē⁻ hi⁻ na⁻ si⁺ jmi⁻ kih⁺ gyuu⁺h⁻ jmi⁻ gyuu⁺. Ma⁻ lla⁻ nāā⁺h⁻ hnäh⁺ kih⁺ Dio hi⁻ lla⁻ ta⁻ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻, ja⁻ ba⁻ jee⁻ tāā⁺h⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ lluu⁺, hi⁻ laa⁻ jmi⁻ lle⁻ hi⁻ ga⁻ jmāā⁺ Dio lluu⁺ go⁻ te⁻. ²⁴ Ma⁻ lla⁻ nāā⁺h⁻ hnäh⁺ kih⁺ Jesús hi⁻ ga⁻ jmee⁻ koo⁻ hmoo⁺h⁻ hmēē⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ma⁻ lla⁻ nāā⁺h⁻ hnäh⁺ kih⁺ jma⁻ he⁻ ga⁻ tuu⁻ kwaat⁻ jnän[.] Jma⁻ ja⁻ ngi⁺ llu⁺ jnän[.] Sa⁻ hni⁺ kih⁺ dsa⁻ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ jma⁻ he⁻ ga⁻ tuu⁻ kih⁺ Abel.

²⁵ He⁻ ja⁻ leeh⁻ hnäh⁺ wa'ra⁻ ga⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ chaah⁻ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ hlēē⁻h⁻ hnäh⁺. Jēē⁻h⁻, hi⁻ sa⁻ ga⁻ hii⁺ ma⁻ nuu⁺, lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ hlēē⁻h⁻ Dio kyaay⁺h⁻ gyuu⁺h⁻ moh⁺ he⁻ chih⁺ hwa⁺ la⁻, sa⁻ ga⁻ laa⁻ hi⁻ he⁻. ¿Ha⁻ ba⁻ lä⁻ läā⁻ jne⁻ ja⁻, cher⁺ mah⁺ sa⁻ ga⁻ jmeen⁻ he⁻ kih⁺ hi⁻ hlēē⁻h⁻ jne⁻ lä⁻ ga⁻ tē⁻ gyuu⁺h⁻ jmi⁻ gyuu⁺? ²⁶ Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ hlēēy⁺h⁻ kyaah⁺ dsa⁻ he⁻, lä⁻ kye⁻ hwa⁺ ga⁻ jeh⁺. Pero koo⁻ ka⁻ lä⁻h⁻ ga⁻ jāy⁺h⁻: “Koo⁻ ga⁻ koo⁻ hä⁻ jmeen⁻ jeh⁺ hwa⁺ la⁻, lä⁻ kye⁻ gyuu⁺h⁻ jmi⁻ gyuu⁺ ka⁻ lä⁻h⁻.” ²⁷ Kyaah⁺ he⁻ ga⁻ jāy⁺h⁻: “Koo⁻ ga⁻ koo⁻ hä⁻”, dsa⁻ lä⁻ ngēē⁻ jne⁻, āā⁺h⁻ go⁻ te⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ le⁻ sa⁻ jeh⁺. He⁻ ja⁻ hnø⁺ jā⁻h⁻, lä⁻ jē⁻ he⁻ na⁻ la⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ Dio. Ja⁻ ga⁻ na⁻, jā⁻ koo⁻ hweh⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ sa⁻ le⁻ sa⁻ jeh⁺. ²⁸ He⁻ ja⁻ wa⁻ kwan⁺ ti⁺hmaah⁺ kih⁺ Dio, kih⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ jnāā⁺ jne⁻ ya⁻ jwi⁻ kih⁺ jee⁻ sa⁻ le⁻ sa⁻ jeh⁺ ni⁻ mi⁺ih⁻. Wa⁻ jmeen⁻ ta⁻ he⁻ kih⁺, wa⁻ gah⁻ jni⁺h⁻, wa⁻ nua⁺h⁻ jne⁻ kih⁺, lä⁻ ja⁻ ba⁻ ti⁺h⁻ dsēy⁺. ²⁹ Jēē⁻h⁻ Dio jnän[.] laa⁻ je⁻ he⁻ mi⁻ llaa⁻ lä⁻ jē⁻ go⁻ te⁻.

13

Ha⁻ lä⁻ hnø⁺ jmeen⁻ mah⁺ ti⁺h⁻ dsē⁻ Dio

¹ Ta⁻ tu⁻ hnäh⁺ he⁻ hnaah⁻ hnäh⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ lle⁻ jnän[.] lä⁻ llu⁺ he⁻ laa⁻ jne⁻ øøhn⁻. ² Ta⁻ wa⁻ gaa⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kwah⁺ jee⁻ jā⁻ hi⁻ go⁻ nāā⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Jēē⁻h⁻, ko⁻ llaa⁻ ga⁻ kwa⁺ bi⁺h⁻ jee⁻ ga⁻ jā⁻ dsa⁻, ni⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ nēy⁻ koh⁺ koh⁺, āngele ba⁻ he⁻ hi⁻ ga⁻ jā⁻ kih⁺.

³ Mi-dsooh' hoh' hnäh' kih' dsa- hi- tääh' neh' ñe', jmee' hnäh' kwaat' lä-koq- he- tääh' hnäh' ko-jøh' kyaayh'. Lä-ja- ka- läh' kih' hi- jëe' wii', jmee' hnäh' kwaat' lä-koq- he- jëeh' hnäh' wii' ko-jøh' kyaayh'.

⁴ Llu' ba' he' jee' dsa- goo-. Pero hnøø' go'taah' hnäh' lä-ll'e kih'. Jëeh', Dio lla' ta' kih' hi- sa- na- jee' goo- mah' kaayh' wa' hi- cha- hi- hi- lä-ja- kih' hi- na- jee' goo- mah' kaayh' hi- laa' kyaä' jñah'.

⁵ Ta' wa' hee' hoh' hnäh' kuu'. Wa' chaah- hnäh' llu' kyaah' he- cha- kyah' hnäh' ba'. Jëeh' ga'jäh' Dio: "Jih'koh' jih'lih' sa- been' hne-, ni- sa- jmään' hne- ta- koo'." ⁶ Kih' he' ja-, jahn' lä-kaa- tuh' dsë' jne':

Dsa-jøøh' kyaan- ba' kwa- be' kin-, ni- miih- mo'so' gohn-.

¿Hee- na- le' jmee' dsa- kin-?

⁷ Mi-dsooh' hoh' hnäh' ha- lä- ga'jmeë' hi- ma' jøø' kyah' hnäh', hi- ga-hlëeh' hnäh' juu' kih' Dio. Jëe' da' hnäh' ha- lä- ga-hwëëy- kyaah' ta' kiyh'. Wa' lä-dsoo' hoh' hnäh', ja-ba' lä-koq- ga-lä-dsoo' dsë' hi- he'.

⁸ Jesucristo, lä- ma' laay' ja-ba' lloo', na', lä-ja- ga-lä-jë- joh' jmi' cha-. ⁹ Ta- kwa- jwë' mi-gaa' dsa- hnäh' kyaah' he- ga' jyoh' nuuh' he- sa- la' kwee- kyaah' he- ma- mi-tëë' jne'. Llu' ga' he- tëë' jne' be' kyaah' he- la' kwa' Dio ba', ja- kyaah' he- kih-hih' jne'. Jëeh', jih'koh' sa- ga-ka' ya'jøø' hi- ma' hlëeh' kih' he- kuh-hih' dsa-.

¹⁰ Chaa- ba' jaä- hi- ga'juu' jnän', pero jmi-dsa- hi- tääh' jmee' ta' he' neh' gwah- lä-hih' kih' hmoooh' ma-gyuh- ja-, sa- na-ngëy' jwë' jmeey' ko-jøh' kyaah' hi- ga'juu' jnän'. ¹¹ Jmi-dsa- kaah' he', ma' dsa-taayh' jee' jäh' dsa- kih' Jee' Na' jngii' Go-te' kyaah' jma- kih' jah' hi- ma' kwëëh- dsa- Dio kwaat' kih' dso'kye-. Ja-ga' ma' dsa-jey- hnoo' kih' jah' he', uu' ga' kih' jee' jwii- ja-. ¹² Ja-ba' lä-ja-, ga'juu' Jesús chuuh' jwii- ja-, mah' jmääy' dsa- na-jngëe' kyaah' jma- kiyh'. ¹³ Lä-ja- wa' jmeen' ko-jøh' kyaah' Jesús, ma-ke' dsa-, sa' tooyh- ta' jnän'. Wa' hlëeh' bih' lä-koq- hnøøy' hlëëyh', ja-ba' lä-koq- ga-hlëëyh' kih' Jesús. ¹⁴ Jëeh', jee' jwii- he- tøøhn' la-, dsa-ngëe' ba'. Pero jne', hnøøh' jne' koq- jwii- he- na' ga' lä-jnä'.

¹⁵ He-ja- sa- wa' tun' hän' kih' Dio ta-la' kih' Jesús. Wa' jmeen' juuh- kiyh'. He- ja- ba' lle' kih' kwëeh' hnih'. ¹⁶ Ta- wa' gaa' hoh' hnäh' jmeeh' he- llu' jmah' ba', hi' kwëeh' hi- lla-kyaa' miih- he- cha- kyah' hnäh'. He- ja- ba' tih' dsë' Dio jmeen'.

¹⁷ Wa' nuuh- hnäh' kih' hi- jää- hnäh' hi- wa' hwaah' hnäh' kyaayh'. Jëeh', hi- he- na-dsë- lley' hnäh', he- ñey- lloo- koq- jmi' ngëëy' kwaat' kih' ta' he- jmeey'. Lä- he- ma' jmeeh- hnäh' ti-meeh- dsëy', jmee' hnäh' jëë- dsëy' ba'. Jëeh', cher' mah' sa- ga'jmeeh' hnäh' lä-ll'e kih', sa- cha- ya'jøø' kah' hnäh'.

¹⁸ Ngii' hnäh' kyaä' jnääh' kih' Dio. Kih' he- lii' jnääh', sa' hni' huusë- kyaä' jnääh'. Lä-ja- hnøø- jnääh' dsa'nøø' jnääh' kwee- kyaah' lä-jë- he- jmee' jnääh'. ¹⁹ Peer- chuun' kyaah' hnäh' he- ngiih' hnäh' kin- kih' Dio mah' kway' jwë' llaahn- to- chah' la- jee' tääh' hnäh'.

Ga'hiyh' juu' kyaah' øøyh'

²⁰ Dio ba' he' hi- jmee' hii' ti' tuh' dsë- jne'. Hi- he' ga-mi' jih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- hää- kwee- lä-jëë- hi- laa' kyaä' Dio. Jëeh' kyaah' jma- kiyh' he- ga-tuu- ja-, ga'jmeey' koq- hmoooh' hmëe' he- sa' hee' jih'koh'.

²¹ Ngii'n' kiyh' he- jmääy' hnäh' lluu' mah' jmeeh' hnäh' lä-jë- ta' llu' lä- hyoh-

dsëy' hi' jääy' hnäh' lä' tih' dsëy' ta'la' kih' Jesucristo. Wa' la' juuh' kiyh' ga'lä'jē' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä'ja'.

²² Øøhn', chuun' kyaah' hnäh', jmee' hnäh' jøh' hoh' hnäh' kyaah' juu' he' ma'hlëëhn' hnäh' la'. Sa' cha' cha'miih' juu' he' ma'siin' kyah' hnäh'.

²³ Hnoon' lä'ñeh' hnäh', ma'laa' ba' Timotä øøh' jne' he' ma'häay' neh'ñe'. Cher'mah' jäyh' to'chah' la', niin' kyaayh' na'jēen' hnäh'.

²⁴ Jmee' hnäh' Dio kih' lä'jēē' hi' jää' hnäh' kyaah' lä'jēē' ga' hi' na'jngēē'. Lä'jēē' hi' tääh' hwa' Italia la', jmeey' Dio kyah' hnäh' ka'läh'.

²⁵ Wa' mi'jää' Dio lä'jēē' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.

Santiago

Juu' la- ga- sîi' Satia~ kih' judiu dsa-gooy'

¹ Jnã' Satia~, jmeen+ ta'he' kih' Dio kyaah' Jesucristo Dsa-jøøh' jnãn'. Jee' la- ma-siin' kyah' hnäh' lä-jëë' gya-to' nää' dsa' judiu hî- na-saa- na-jñee' lä-kaa- jmi-gyuu+. Jmeen+ Dio kyah' hnäh'.

Huu'dsë-llu' he-kwa' Dio

² Øøhn', hnøø' wa' chaah- hnäh' llu' wa'ra- ga-ngëeh' hnäh' wa' he- cha- he- he- wii'. ³ Ma-ñeh' ba' hnäh' lä- ma' jëeh' hnäh' he- wii', jee' ja- dsa-lä-jnä' che' lä- ma-dsoo' ja-ba' hoh' hnäh' hi- lä-jwë' ja-, lä-tëeh- hnäh' kwëeh' hoh' hnäh'. ⁴ Pero hnøø' kwëeh' hoh' hnäh' cha-ga'miih- lä-jiih' hwëë- hnäh' llu', lä-koø' jaa- hî- ma-ää- huu'dsë- kih'. Ja- jiuh' mo-so' cha- ga- he- mo- jmee+ bii' kyoø' hnäh'.

⁵ Cher'mah' chaä- ko'llaa' jee' kyah' hnäh' hî- sa' ga' ma-ngëë' llu', wa' ngii' kih' Dio, hî- he' ba' jmee' lä-ngëëy'. Jëeh' ma'ra- he- kwa+ ba' Dio cha-miih- huu'dsë- llu' kih' lä-jëë- hî- ngii+, hi- sa' dsa-lä-lleey' kyaah' ni' jaa- hî- ngii+. ⁶ Wa'ra- ga-ngiih' hnäh' kiyh', hnøø' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh', ta' wa' jeh' hoh' hnäh' ni- miih-. Jëeh', jaa- hî- jmee+ to' dsë', laay' lä-koø- la' kih' jmi-ñeeh' wa'ra- ga-hlüh' kyaah' lle', be- ta' la- ta' jnø+. ⁷ Jaa- dsa- hî- jmee+ lä-ja-, he-la' mo- jøø' gyih' he- hyoyh' kih' Dsa-jøøh' jnãn'. ⁸ Dsa- hî- jmee+ to' dsë', sa' jmääy' ngëy' koø- nëe'.

⁹ Jaa- øøh' jne' hî- tä- ñee', wa' jëë- ba' dsëy'. Jëeh', kih' Dio ma-laay' lä-koø- jaa- hî- jøøh'. ¹⁰ Pero dsa- hî- cha- kuu', hnøø' jëë- dsëy', cher'mah' Dio ga-jmeey' ga-jäy' ta' hwa'. Jëeh', dsa- he' ääh' lä-koø- dsa-ääh' wa'le' he- cha- në- nuu-. ¹¹ Wa'ra- ga-hya- hyoo- lii' jwërte, hëh' lii' chaah' le' ja-, he-ja- dsa-lä-ki- chaah' hi- dsa-tøh- mi'le', mo-so' jnä' na'hñaah'. Ja- ba' lä-ja- la' kih' hî- cha- kuu', koø- dsa-uü- bih' jee' jmeey+ ta' kiyh'.

Llu' la' kih' hî- kwëeh- dsë' ma-jëëy- he- wii'

¹² Llu' la' kih' hî- ga- lä-be' dsë' wa'ra- ja' he- hliih' ka' dsëy'. Jëeh' cher'mah' ya-hëëy' lluu', lä-koø- jñeey' hyoyh' jee' chaay- tää'. He- ja- la' lä-koø- coron he- ga-bääh- Dio hñii' kwëëyh' dsa- hî- hnaayh-.

¹³ Cher'mah' gwa' dsë' dsa- jmee+ he- hliih', ni- miih- sa- soøh- he- jäyh- Dio ka' dsëy'. Jëeh' sa' gwa' dsë' Dio jmee+ he- hliih', hi- ni- sa- kay- dsë' dsa- mah' jëëy' che' jmee+ dsa- he- hliih'. ¹⁴ Kih' he- heë' dsë' lä-ja- lä-ja- he- hliih', he-ja- gwa' dsëy' jmeey' he- hliih', mi-goo' kiyh', hi- jøø' kiyh' jwë' hliih'. ¹⁵ Hi- ma-ngëë' ma-hääy' jwë' he- heë' dsëy', ma-na'jnääy' kyaah' dso'kye-. Ma- la- ma-heey' hñiiy' kyaah' dso'kye-, ja- jiuh' juuy' go-te-.

¹⁶ Øøhn' hî- hnaan-, ta- mi-gaa' hnäh' hñaah'. ¹⁷ Lä-jë- he- llu' he- ga-hñah' jne' la-, lä-jë- he- jnaah' la', he- la- na- ja' gyuuh' jmi-gyuu+, he- la' ga-kwa' ba' Dio. Hî- he' na- ga-jmää' lä-jëë- hî- choo' je- gyuuh' jmi-gyuu+. Pero Dio sa' dsa-lä-sëëy' lä-koø- la' kih' hî- hëë- gyuuh' he- dsa-lä-sii' heeh' kih'. ¹⁸ Lä- hyoh- dsëy', ga-jmeey' ga-lä-chaä- jne' lä-hmëë' ta-la' kih' ju'dsoo' he- ga-kwëëyh' jne' mah' lee' jne' ma'ra- hî- kyaay' jee' kih' lä-jëë- hî- ga-jmääy'.

19 He-ja- jwahn' øøhn' hī- hnaan'. Hnøø' nuuh' da' hnäh' jää' ha- lä' la' juu' kih' dsa-. Ta' jiih' hnäh' चाह'. Ta' mi-llee' hnäh' hñaah' na'koh'. 20 Heh' dsa-lä-llee' jne', jne' jwë' jnän' he- jmeen' he- llu'. 21 He-ja- jwahn', mo'to' jmee- ga' hnäh' he- hlih', mo'to' bääh' ga' hnäh' hñaah' dso'kye- he- cha-cha-miih- na'. Jmääh' hnäh' hñaah' hwaah', heeh' hnäh' juu' he- ma-na- jnääh' tuh-hoh' hnäh'. Jëeh' juu' na- lääh' hnäh'.

Hnøø' jmeen' ta'he' kih' juu' he- ma-nuu' jne'

22 Ja- jmeeh- hnäh' he' kih' juu' na-, ja- koo- nuuh- ba' hnäh'. He- mi-gaah' hnäh' hñaah' ba' ja-, cher'mah' sa- ga' jmeeh' hnäh' he'. 23 Cher'mah' sa- ga' jmee' dsa- he' wa'ra- ga' nuuy' juu' na-, hī- he' laa' lä' koo- jaa- hī- jëe- hñii' kyaah' hu-. 24 Jëeh', ma-la' ma-jëey' hñii' mah' go-hëey' hi' lä' चाह' ja- dsa- gaa' dsëy' ha- lä' laay'. 25 Pero cher'mah' jaa- dsa- ga' nuu' kwee- lä' koo- jäh' ley he- llu' go-te' he- kyaah' dsa- lääh' jne', hi' cher'mah' dsa- he' ngoo' bih' jmeey' he' kih' juu' na-, kih' hī- he' mi-jøø' ba' Diolä' jë- he- jmeey'. Jëeh', ja- koo- nuu- bih' mah' dsa- gaa' dsëy' ka-läh', ma'ra' he- jmee' bih' he' kih' juu' na-.

26 Cher'mah' jaa- dsa- laay', hnaayh- Dio mah' hlëeh- bih' wa' la' cha- la', he- mi-gaay' hñii' bih' ja-, sa' jmää' go-te' he- jäh' hnaayh- Dio. 27 Pero cha'në' Dio hī- laa' Tääh' jnän', jaa- dsa- hī- ma-ra' he- dsoo' hnaayh- Dio, hnøø' kway' be' kih' chih- hñii' hī- jëe- wii' hi' lä' ja- kih' dsa-më' hñii' ka-läh', hi' hnøø' hääh' hñii' mah' sa' wa' lä' sayh' kyaah' he- hlih' he- cha-jmi-gyuu' la-.

2

Sa' wa' jëe' jne' he- laa' dsa-

1 Øøhn', he- ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' Jesucristo Dsa jøøh' jnän' hī- lluy' go-te', jmee- bii' jmeeh' hnäh' kwee- lä' hii' në' kyaah' dsa-. 2 Cher'mah' ga'lloo' jaa- dsa- jee' dsa- ñeeh' hnäh', hī- he' na- kye' hmiih- llu' hi' hä' aniy' hmooh' gooy- ka-läh'. Hi- wa'ra- ga'lloo' jaa- hī- tä- ñee' hī- sih' hñii' hñiih- kih'. 3 Hi- cher'mah' jmääh' hnäh' jøøh' hī- jnaah' hmiih- kih' he', mah' jwiih' hñii': "Na' jee' llu' la-", mah' hī- tä- ñee' he', jwiih': "Jmääh' lä' ma-cheh' na- o jee' la- ya-na' hñii' tii' la-." 4 Jee' ja- dsa-lä-jnääh' hnäh' he- sa' jmeeh- hnäh' kwee- lä' hii' në' kyaah' dsa-. He- jmeeh- hnäh' lä' ja-, jmääh' hnäh' hñaah' jwëe' hī- kye- hñii' dsë- hlih' jmah' ba'.

5 Nuu- da' hnäh' øøhn' hī- hnaan': ¿Che' sa' ga'llee' Dio hī- tä- ñee' jmi-gyuu' la-, mah' lä-dsoo' dsëy' kiyh'? Hī- he' laa' lä' koh' hī- cha- kuu' kih', hi- hyoyh' heey' ya-jwii' kih' Dio lä' koo- ga-bääh- Dio hñii' kih' lä' jëe- hī- hnaayh-. 6 Pero mi-kwah' hnäh' kih' hī- tä- ñee', mah' hñaah' hnäh' hī- cha- kuu'. ¿Ja' dsa- cha- kuu' na- hī- tääh' jmeeh- hnäh'? ¿Ja' hī- he' na-, dsa-jää' hnäh' në'ta'? 7 ¿Ja' dsa- cha- kuu' na-, hī- mi-kwah' jmi- kih' Cristo he- la' na'hñaah' jnän', hi' ja- ba' kyaah' jmi- kih' Cristo ga-mi-cheey- hnäh'?

8 He- jmeeh- hnäh' llu' ba' ja-, cher'mah' ju'dsoo' ga-mi-teh' hnäh' ley juuh-, lä' koo- na-sii- juu' kih' Dio: "Wa' hñaah' dsa-kyaah', ja- ba' lä' koo- hñaah' hñaah'." 9 Pero cher'mah' sa- ga' jmeeh' hnäh' kwee- lä' hii' në' kyaah' dsa-, he- jmeeh- hnäh' dso'kye- ba' ja-. Ja- ba' ley ja-, hñii' kyah' hnäh' he- na-bääh' hnäh' dsoo'. 10 Jaa- dsa- hī- høø' lä' jëe- he- lle' ley kih' Moisé,

cher mah' ga hlääyh' kyaah' koq' mi'juu' ba, ma na baäyh' lä'jé. ¹¹ He' ba' hi ga jah': "Hne hi na jee' goo, ta kaa' hi laa' kya' jnah", he' ba' hi he' ga jah' ka lah': "Ta jngëeh' dsa." He ja, cher mah' sa kaa' hi laa' kya' jnah, pero jngëeh' dsa, ma ra he ma na baäh' ba hne cha'né ley.

¹² He ja hnø' hlëeh' hnäh' hi hnø' jmeeh' hnäh' lä'koq' lle kyah' hnäh' ba, jëeh' lloo koq' jmi, ley ja ngi' kwaat' jnan, ja ba ley he kyaah' dsa lää' jne'. ¹³ Kih' hi sa lä' nih' dsé dsa kyaah', ja ba lä' ja sa lä' nih' dsé Dio kyaayh' ka lah' wa ra ga té' jee' llay' ta. Pero cher mah' ga lä' nih' dsé jne' kih' dsa kyaah' jne', hwëë' jne' lu' wa ra ga té' jee' ngi' kwaat' jnan.

Ta' llu' jnan' kyaah' he ma dsoo' dsé jne'

¹⁴ Øhn', hee jmaa' kih' ja' hi jah' ma dsoo' ba dséy' kih' Dio mah' ni koq' he lu' sa jmeey'. ¿Che' lääy' kyaah' he koq' jäh'y: "Ma dsoo' ba dsën"? ¹⁵ Cher mah' chaa' ja' øh' jne', dsa mé' dsa nih' hi sa cha hmih' he këyh' hi sa cha he kuh' h' y' koq' jmi koq' jmi, ¹⁶ hi cher mah' ja' hnäh' ga chi' h' hni': "Jwërte kwa' be, gwaah' ba hne lu', ja mi llaah' h' aah', ja kuh' ba hne lu'." Pero ¿hee jmaa' he ga jah' lä' na, cher mah' sa ga kwëeh' hni' he jmeé' bi' kiyh'? ¹⁷ Ja ba lä' ja la' kih' hi jah' ma dsoo' dséy' kih' Dio. Cher mah' sa cha ni mi' h' he lu' ma jmeey', sa jmaa' he jäh'y: "Ma dsoo' ba dsën." Juu' ta jmah' ba ja'.

¹⁸ Pero cher mah' ja' ga jah': "Hne jmeeh' ta llu', jnä' ma dsoo' dsën", lä' la' jwi' nih' ka lah': "Mi jnä' kin' he ma dsoo' hoh', hne hi sa ma jmeé' ni mi' h' ta llu', mah' jnä' mi jnä' kya' he ma dsoo' dsën kyaah' ta llu' he jmeen'." ¹⁹ Hne jmeeh' dsoo', ja' ba Dio chaa'. Jmeeh' ba hne lu'. Hi lä' ja jah' hi sa llu' ka lah', mah' jlä' bi' kih' he goyh'. ²⁰ Peer' taah' hne. ¿He la' sa hi' lä' ngëeh' mi' h'? Sa jmaa' he jah' jne' ma dsoo' ba dsën kih' Dio mah' sa na jnä' ta jnan'. ²¹ ¿Ja' ga jmeé' Dio kwaat' lluy' Abraham dsa ma gyuh' jnan' ta la' kih' ta llu' he ga jmeey', he ga ngëëy' Isaac joo'y' kih' Dio mah' ma juuy' né na hyoo'? ²² ¿Che' sa ngëëh' ha lä' la'? Ga lä' dsoo' dsé' Abraham kih' Dio, he ja' ba ga jmeey' lä' koq' ga jah' Dio. Hi kyaah' he ga jmeé' Abraham ja, ga lä' jnä' ma ra he ga lä' dsoo' ba dséy' kih' Dio. ²³ Lä' ja ga lä' te' lä' koq' na si' juu' kih' Dio he jah' lä' la': "Ga lä' dsoo' dsé' Abraham kih' Dio, he ja' ga jmeé' Dio kwaat' lluy'." Hi ga lä' chey' ome' kya' Dio. ²⁴ Lä' ja dsa lä' ngëé' jne', jmeé' Dio kwaat' lluy' dsa, kyaah' he jmeey' ta llu', ja ma la' kyaah' he ma dsoo' dséy'.

²⁵ Ja ba lä' ja ga la' kih' Rahab, ja' dsa mé' hi ma hnëë' h' i' kyaah' wa hi cha hi'. Ga jmeé' Dio kwaat' lluy' kih' he ga kway' jee' ga ja' hi ga lä' naä' koq' juu' hi ga chey' ta jyoh' jwé' lä' llu' jee' ga laay'. ²⁶ Jmi ngo' he mo so' kyaah' jmi lle', na juu' ba ja'. Ja ba lä' ja la' jnan'. Sa jmaa' he ma dsoo' dsé jne' kih' Dio, cher mah' sa na jnä' ta llu' he jmeé' jne'.

3

Hnø' leeh' jne' ha lä' hlëeh' jne'

¹ Sa wa chaa' jwëë' ta jwöh' jee' tääh' hnäh' øhn'. Ma neh' ba hnäh', hweh' ga mi' h' ngi' Dio kwaat' jnan' hi laa' ta jwöh'. ² Lä' jëë' ba jne', joh'

jiih~ sa⁺ dsa~hlääh⁺ jne'. Pero jaa~ hi~ sa⁺ dsa~hlääh⁺ kyaah' juu' he~ hlëeyh⁺, hi~ he' laa' jaa~ dsa~ñuu^h lluu' go~te~. Liyh⁺ hääy' hñiiy' kih' lä~jë⁺ ba', sa⁺ kway⁺ jwë' jøø' he~ hliih' kiyh'.

³ Wa'ra~ ga~tøøh' jne' fren~ hoo' kya'jiih', hwaä' bih' kyaah' jne'. Ma~ke~ jøøyh', kyaah' koo~ he~ pih' ba' tää~ jää' jne' ha~ ta~ jee' hnøø' jne'. ⁴ Lä~ja~ la' ka~läh' kyaah' barco. Ma~ke~ he~ ga' juuh~ ngëë' barco hi~ ma~ke~ sëéh~ lle' tã' kih', pero kyaah' koo~ jwä' hma~ pih' ba' koooh' dsa~, le' dsa~nääy' ha~ ta~ jee' hnøøy'. ⁵ Hi~ lä~ja~ la' ka~läh' kyaah' lä'siih' jne'. Koo~ he~ pih' ba', pero ha~ koh' dsoo' sa~hnoo~. Kyaah' koo~ je~ pih' ba' lee~ sooh' lä~jiih' koo' koo~ moh' juuh~. ⁶ Hi~ lä'siih' jne' la' lä~koo~ je~. Joh' nëë' he~ hliih' sa' gwa' kih'. He~ na~ hee~ lä~kaa~ jmi~ngo' jnän' lä~jë⁺ jmi⁺ ba'. Lä'siih' jne' na~, tēē~ be' kih' cha'je~.

⁷ Lih' ba' dsa~ mi~hwaä' lä~jëë~ nëë' jah' laa' hi~ chaä~ hwa' la~, liyh⁺ mi~hwaäy' ta', miuh~, hi' jah' hi~ chaä~ jmi~ñeeh' ka~läh'. ⁸ Pero sa' chaä~ ni' jaa~ hi~ lih' ha' kih' lä'siih' jne'. Sa' cha~ he~ lla~dsëë' kih' he~ hliih' na~. Lä~koo~ he~ na~kah' venen he~ jngiih' kih' dsa' ba' la' lä'siih' jne'.

⁹ Kyaah' lä'siih' jne' hlëéh' jne' llu' kih' Dio hi~ laa' Tää' jnän', hi' ja~ba' kyaah' lä'siih' jne', jwä' jne' dso'jwii' kih' dsa~, hi~ laa' lä~koo~ heeh' kih' Dio. ¹⁰ Koo~ ba' hoo' jne' jee' hwëë~ juu' llu' hi' jee' hwëë~ juu' hliih'. Ni' miuh~ sa' sooh~ lä~na~, øøhn'. ¹¹ Ha~ lä~ja~, koo~ jmi~too' hya' jmi~ øø' hi' ja~ba' he~ ja' hya' jmi~ llih' ka~läh'. ¹² Øøhn', ha~ lä~ja~ koo~ chaah' higo hi' mi'olivo o wii' jëh' 'hi' mi'higo. Ja~ba' lä~ja~ la' kih' jee' hya' jmi~, sa' hwëë~ jmi~ ñii' ko'joh' kyaah' jmi~ øø'.

Kih' Dio ba' ja~, he~ gwa' huüdsë~ llu'

¹³ Cher'mah' chaä~ jaa~ hnäh' hi~ cha~ huüdsë~ llu' kih', hi~ kyuu^h cha~miuh~, hi~ he' hnøø' mi~jnää~ he~ kyuu^h ja~, kyaah' ta' llu' he~ jmeey'. Hi~ hnøø' jmääy' hñii' jaa~ hi~ hwaä', lä~lle' kih' jaa~ hi~ kyuu^h. ¹⁴ Pero cher'mah' wii' hoh' hnäh' hi' jmeeh~ hnäh' lä~ti^h hoh' hnäh' hñaa^h, sa' cha~ he~ kih' he~ jmää~ hnäh' hñaa^h kaah'. He~ ta~juu' ba' hnäh' ja~. ¹⁵ Ja~ he~ ja' gyuu^h huüdsë~ na~. Huüdsë~ cha~ hwa' la' ba' na~, he~ gwa' kyaah' jmi~ngo' kyah' hnäh' ba' na~. La' kih' hi~ sa~llu' ba' huüdsë~ na~. ¹⁶ Jëéh', he~ wii' hoh' hnäh' kyaah' dsa~kyaah' hnäh' hi' hnooh~ hnäh' he~ ti^h hoh' hnäh' hñaa^h, he~ ja~ jmeë~, he~ tääh' hnäh' wa' la' cha~ la~, jmeeh~ hnäh' lä~jë⁺ nëë' he~ hliih'.

¹⁷ Pero huüdsë~ he~ ja' gyuu^h, he~ ja~ba' na~jngii'. He~ ja~ba' jmeë~ hiir' tiir' kih' dsa~, jmeë~ hwaä' dsa~, nuuh' dsa~, dsa~lä~ñih' dsëy' cha~miuh~ hi' jmeey' he~ llu' jmah' ba'. Kyaah' huüdsë~ llu' ja~, jmeë~ dsa~kwee~ lä~hiir' në' kyaah' dsa~ hi' ja~ koo~ ta~juuy'. ¹⁸ Dsa~ hi~ ga~nää' koo~ nëë' ba', jmeey' hiir' tiir' kih' dsa~, hi' lä~ja~ lä~jwëë' dsa~ hi~ jmeë~ he~ llu' jmah' ba'.

4

Sa' wa' hnøøh' jne' he~ cha~ jmi~gyuu~ la'

¹ ¿Ha~ ta' gwa' he~ te~jëéh' hnäh'? Kih' he~ hee' hoh' hnäh' he~ ga' cha~, he~ ja~ba' na' jmeë~ jwiih' kyah' hnäh'. ² Cha~ he~ hnooh~ hnäh' pero sa' tēéh' hnäh'. Jngëéh' hnäh' dsa~ hi' jmeeh~ hnäh' biir' leh' hnäh' he~ cha~ kiyh' pero sa' tēéh' hnäh'. Ti~chooh~ hnäh' juu', hi' ti~hnee~ hnäh'. Sa' ma~hñah~ hnäh' he~ hnooh~ hnäh', jëéh' sa' ma~ngiih' hnäh' kih' Dio. ³ Hi' wa'ra~ ga~ngiih'

hnäh' kih' Dio, sa' hñah' hnäh'. Jëeh' sa' ngiih' hnäh' kyaah' huu' dsë-llu', koo' hnooh' hnäh' lä' tih' hoh' hnäh' hñah' ba'.

⁴ Hnäh' dsa' më' dsa' ñuuh', ¿he' la' ma' lä' ðð' hnäh' kih' Dio? ¿Che' sa' ñeh' hnäh' mo'so' jwah' hnäh' kyaah', cher'mah' hnooh' ga' hnäh' he' cha' jmi' gyuu' la'? Jëeh', hi' hnooh' ga' he' cha' jmi' gyuu' la', mo'so' jwah' kyaah' Dio. ⁵ ¿Che' laah' hnäh', koo' ta' jäh' ba' juu' kih' Dio he' lle' lä' la': "Jmi' lle' Na' jngii' kih' Dio he' kyaah' jne', hnäy' jne' cha' miih', sa' hnooh' kyé' jne' jyoh' jwë'?" ⁶ Pero cha' miih' jmee' Dio llu' dsë' kyaah' jne'. He' ja' jäh' juu' kiyh' lä' la': "Dio jne' jwë' kih' hi' jmää' hñii' jððh', pero llu' ba' dsëy' kyaah' hi' hwaä'."

⁷ Wa' nuuh' hnäh' kih' Dio. Ta' kwa' jwë' kih' hi' sa' llu' kaayh' hnäh', lä' ja' ba' lä' ððy' kyah' hnäh'. ⁸ Ya' nää' hnäh' kih' Dio hi' Dio mi' jäh' kyah' hnäh'. Hnäh' hi' jmee' dso' kye', hnøø' na' jngëë' hnäh'. Hi' hnäh' hi' jmee' to' dsë', wa' la' koo' ba' huu' dsë' kyah' hnäh'. ⁹ Ki' hoo' hnäh' lä' jiih' chaah' hoh' hnäh'. Lla' he' ngiih' hnäh', hnøø' hoo' hnäh' ba'. Lla' he' chaä' hnäh' llu', wa' ti' meeh' hoh' hnäh'. ¹⁰ Wa' hwaah' hnäh' kih' Dsa' jððh' jnän', mah' jmäy' hnäh' kaah'.

Sa' wa' kyen' kwaat' kih' ððh' jne'

¹¹ Øðhn', ta' cha' hää' hnäh' dsa' kyaah' hnäh'. Hi' cha' hää' ððh', o kay' kwaat' kiyh', hi' he' cha' hää' ley, hi' kay' kwaat' kih' ley. He' ja' cher'mah' kah' hnäh' kwaat' kih' ley, he' jmääh' hñah' jwëë' ba' ja', lla' he' ma' høøh' hnäh' ley. ¹² Jaa' ba' hi' ga' llä' ley, jaa' ba' hi' na' ngë' jwë' läy' dsa' hi' na' ngëy' jwë' heey' dsa'. Pero hnäh', hee' laah' hnäh' mah' kah' hnäh' kwaat' kih' jñah'.

Sa' chaq' hi' ñe' ha' lä' chaq' jne' hø'

¹³ Nuu' da' hnäh' hi' jäh': "Na' o hø' dsa' nøø' jnääh' dsa' jmee' jnääh' ta' jee' jyoh' jwii'. Jee' oo' jä' jnääh' koo' ñe', jmee' jnääh' miih' ta' hñii' mah' leh' jnääh' cha' miih' kuu'", jwah' hnäh'. ¹⁴ Pero sa' ñeh' hnäh' hee' na' le' kyah' hnäh' hø', che' chaq' juuh' hnäh'. ¿Che' sa' kyé' hnäh' kwaat' he' laah' hnäh' lä' koo' jmi' hmoo' he' gwa' ko' hwëë' mah' dsa' ääh' ka' läh'? ¹⁵ Lla' he' ma' jwah' hnäh' lä' ja', jwah' hnäh' lä' la' ba': "Cher'mah' jäh' Dio chaq' ga' jne', jmee' ba' jne' hee' ga' hnøø' le'." ¹⁶ Pero kyaah' he' hlëeh' hnäh', he' jmääh' hnäh' hñah' kaah' ba' na'. Lä' jë' juu' taah' lä' na', la' hñiih'. ¹⁷ Hi' lih' jmee' he' llu', mah' sa' jmeey', he' jmeey' dso' kye' ba' ja'.

5

Dsa' cha' kuu' hi' hñaa' dsë' jëëy' wii' ba'

¹ Nuu' da' hnäh' dsa' cha' kuu'. Ki' hoo' hnäh' jwërte. Na' ga' ja' cha' miih' wii' né' kyah' hnäh'. ² Ngoo' ga' heë' lä' jë' he' hmooh' he' cha' kyah' hnäh'. Ma' jwë' jah' sa' hñiih' kyah' hnäh'. ³ Lä' jë' kuu' kyah' hnäh' ma' hya' tu' juuh'. Lä' jë' he' na' hñii' kyah' hnäh' lä' jiih' mi' lläa' hnäh', lä' koo' he' kaah' hnäh' kyaah' jë' ba'. Peer' ma' lla' mah' kuu' kyah' hnäh' jee' ma' dsaa' jmi' la'. ⁴ Jñee' dsa' hi' ma' jmee' ta' jee' nuu' kyah' hnäh' ki' hoo' jwërte, hñiiy' kyah' hnäh' kih' Dio. He' ga' juu' hnäh' kiyh', he' sa' ga' mi' hmaah' hnäh' jñeey'. Peer' ki' hoo' dsa' hi' ga' chooh' ta' kyah' hnäh' he' ja' ma' nuu' Dio hi' laa' juu' lä' jëë' hi' tääh' gyuuh'. ⁵ Peer' jnaah'

dsa-ngëeh' hnäh' hwa' la-, ma-lëh- hnäh' ga-lä-jë- ba' he- ma-hee' hoh' hnäh'. Ma-gyaah' hnäh' lä-koq- jah' hi- ngoo' ga-lloo' jmi' jngëeh' dsa-.
 6 Kih' hi- sa- ää- ni- miih- ma-bääh' hnäh' dsoo' hi- ma-jngëeh' hnih'. Sa- ga-hnooyh- ha- lä- jee' ma-läy' hñiy'.

Hnøø' jøh- dsë- jne' lä-jiih' jäh' Dsa-jøøh' jnän'

7 He-ja- jwëëhn' hnäh' øøhn', wa' jøh- hoh' hnäh' lä-jiih' lloo- jmi' jäh' Dsa-jøøh' jnän'. Jëë da' hnäh' lä-koq- la' kih' hi- jmee- ta', jøøy' jma' he- lä-gyah' jee' nuu- kiyh', ja-ga' chooyh' ta' he- kyey- o-jøh- dsë' kih'. 8 Ja-ba' lä-ja- hnøø' jmeeh' hnäh'. Wa' jøh- hoh' hnäh', go-taah' hnäh' koq- hweh-, ta- hwaä' hnäh', jëeh' ngoo' ya-jäh- jmi' jäh' Dsa-jøøh' jnän'. 9 Ta- hnoo- hnäh' juu' kih' dsa-kyaa'h' hnäh' mah' sa- ka' Dio ju'dsoo' kyah' hnäh'. Hii- jwëë' ma-cheh' chuh- ho'haah'.

10 Øøhn', mi-dsooh' da' hoh' hnäh' ha- lä-koq- wii' ga-jëë' lä-jëë- hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio, lä- ma' ga-hlëëyh' dsa- mada- kih' Dio. Hi- ma' cha- ba' o-jøh- dsë- kih' dsa- he'. Ja-ba' lä-ja- jmee' hnäh' ka-läh'. 11 Ha- koh' llu' sa- la' kih' dsa- hi- kwëeh' dsë'. Ma-nuuh- ba' hnäh', ha- lä- ga-kwëeh' dsë' Job lä-koq- ma' ga-jëëy' wii' hi- ma-nëh' ba' hnäh' ha- lä- ga-jmee' Dio kyaayh' ma-ngëë' ma-jëëy' wii'. Peer- cha-miuh- dsa-lä-nih' dsë' Dio jnä' jne' hi' koqy' dsëy' ka-läh'.

12 Øøhn', jee' lä-jë- he- hnoon' jwëëhn' hnäh', ta- tää' hnäh' gyuah', ni- ta- tää' hnäh' hwa', ni- he- ga' jyoh', ta- tää' hnäh'. Cher'mah' jwah' hnäh' "Jaah-", koq- "Jaah-" ba' jwah' hnäh'. Hi- cher'mah' jwah' hnäh' "Jah-ha'", koq- "Jah-ha'" ba' jwah' hnäh' mah' sa- ka' Dio ju'dsoo' kyah' hnäh'.

Ha- lä- hnøø' jmeen' ma-chaq- hi- dsaah'

13 Cher'mah' chaq- jaq- hi- jëë- wii' jee' kyah' hnäh', wa' ngiiy' kiyh' kih' Dio. Cher'mah' chaq- jaq- hi- jëë- dsë', wa' häy' kih' Dio. 14 Hi- cher'mah' chaq- jaq- hi- dsaah' jee' kyah' hnäh', hnøø' tëëyh' dsa-gyua'h' kyaä' gwah' mah' taayh- aceit lä-koq- hih- he- ga-jmee' Dsa-jøøh' jnän' hi- ngiiy' kih' Dio mah' mi-hlääy' hi- dsaah' he'. 15 Hnøø' dsoo' dsëy' jee' ngiiy' kih' hi- dsaah', lä-ja- jä' ba' kiyh'. Dio ba' chaayh-. Hi- cher'mah' ma-jmeey' he- hñih', koq- ba' Dio dsë' kiyh'. 16 Mi-jnää' kih' dsa-kyaa'h' hnäh', cher'mah' he- ma-hlääh- kyaah' hnih'. Hi- ngii' hnäh' kih' dsa-kyaa'h' hnäh' kih' Dio mah' jä' kyah' hnäh'. He- ngii' jaq- hi- lluu' kyeë', hi- kye- cha-miuh- be'. 17 Elia ma' laq- jaq- dsa- lä- jne'. Hi- he' ga-ngii' kih' Dio lä-kaq- tuh- dsë', mah' sa- wa' jä- jma'. Hi- hnë- ji- ñe- na- dsë- jñee' sih-, sa- ja' ni- miuh- jma'. 18 Ma-ngëë' he- ja-, koq- ka-läh' ga-ngiiy' kih' Dio he- jä- jma', hi- ja' jma', hi- koq- ka-läh' ga-løø' ga-kwa' mi'hma-.

19 Øøhn', cher'mah' chaq- jaq- hnäh' hi- ma-lä-øø' kih' ju'dsoo', hi- lä-ja- chaq- jñah' hi- jmee' ya-näy' ka-läh', 20 hnøø' lä-ngëëh' hnäh' he- la-. Cher'mah' ga-lëh' hnäh' chaah' jaq- hi- ma-lä-øø', ma-lääh' hnäh' jaq- hi- ma-hii' goo- juu', hi- lä-ja- ma-che' cha-miuh- dso'kye-.

1 Pedro

He-la-to-nē-je-he-ga-sii' Pee'

Ga-chee' Pee' koq-je kih' dsa-gooy' hi-ma-tāäh' 𐌸𐌹

¹ Jnā' Pee' laan' apóstol kyaā' Jesucristo, siin' kyah' hnäh' hi- ga-hwëë- jwii' kih'. Hnäh' hi- tāäh' hwa' Ponto, Galacia, Capadocia, Asia hi- Bitinia. ² Dio hi- laa' Tää' jnän' ga-lleeyh- hnäh' lä-koh' huu' dsë- ma-na-la' kiyh' jāä', hi- kyaah' Jmi- lle' kiyh' ga-mi-lluuy' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' he' kih' Jesucristo, hi- lä-ja- ma-na-jngëeh' hnäh' kyaah' jma- kiyh'. Wa' mi- jāä' Dio hnäh' cha-ga'miuh- hi- lä-ja- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Ma-na-laa' jne' kwaqt- tēē' jne' ya' jwii'

³ He- ba' che- lluy' Dio Jmii' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Ha- koh' sa- ga-lä-nih' dsëy' jne', he-ja- na- ga' jmeey' ga-lä-chaä' jne' lä-hmëë' ta-la' kih' he- ga-lä-jiih' Jesucristo jee' kih' hi- na-juuy'. He-ja- kye' jne' o-jøh' dsë- he- tēē' jne' jee' tāäh' hi- na-jiih'. ⁴ Hi- lä-ja- hñah' jne' heen- he- høø' Dio gyuuh', he- sa' hee' jih' koh', he- sa' lä-soh' hi- ni' sa' lä-sii'. ⁵ Kih' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Dio, he-ja- hääy- jne' kyaah' be' kiyh' lä-jiih' lääy' jne' go-te- lä-koq- ma-na-la' juu' mi-jnäy' jnän' wa-ra- ga-tē' jee' llaä' jmi-gyuu'.
⁶ He-ja- jēē- dsë- jne', ma-ke- ko-hwëë' ba' jēē' jne' na-ku' na-ngii' he- wii' cher' mah' lä-ja- jmee' bi' he- dsa-ngëē' jne'. ⁷ Mah' lä-jnä', che' lä- ma-dsoo' ja' ba' dsë- jne' kih' Dio. He- dsoo' dsë- jne', kyeē' cha-ga'miuh- lä-koh' ga-ku'nøø'. Jēēh' ku'nøø' ja-, koq- dsa-llaa' ba'. Hi- hnøø' koo' kyaah' je-, ja-ga-lä-jnä' ma-ra- he- llu' ba'. Ja- ba' lä-ja- jne', kyaah' he- jēē' jne' he- wii', lä-jnä' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Dio mah' lä-ja- hlëeyh' llu' hi- jmeey' juuh- jnän' hi- jmäy' jne' kwaqt- lä-koq- hi- kaah' wa-ra- ga-tē' jee' lä-jnää' Jesucristo.

⁸ Hnaah- ba' hnäh' Jesucristo ma-ke- sa- ma-jēēh' hnih'. Hi- ma-ra- he- dsoo' ba' hoh' hnäh' kiyh', ma-ke- sa- jēēh' hnäh'. He-ja- ba' jēē- hoh' hnäh' cha-miuh-, lä-jiih' mo-so- lä-këh' hnäh' jmi' hlëeh' hnäh' lä-koh' te' he- jēē- hoh' hnäh'. ⁹ Jēēh', ma-na-laah' hnäh' na'. He- na- ba' hnooh' hnäh' he-ja- ma-lä-dsoo' hoh' hnäh'.

¹⁰ Lä-jēē- hi- ga-ngëē' juu' kih' Dio llo'joo', ga-hlëeh' kih' ha-lä- mi-jää' Dio jne'. Ga-kway' be' ma' hnøøy' ma' lä-ngëëy' ha-lä- jwë' jee' lää' Dio jne' lä-koq- ma-jwahn' la-. ¹¹ Hi- Jmi- lle' kih' Cristo ga' jmee' juu' kih' dsa- he', ha-lä- jēē' Cristo wii' hi- ha-lä- leey' jøøh' ma-ngëē' ma-jēēy' wii'. Hi- ga-kwa' dsa- he' be' ma' hnøøy' lä-ngëëy' hii- dsa- ma' leē' Cristo hi- hee- jmi' ma' le' lä-ja-. ¹² Pero Dio ga-mi-jnää- kih' dsa- he', ja- kih' jmi' ja- heh' juu' he- ga-kway' ja-, la-jnä' jne' ba' ja-. Juu' ja- ma-nuu' jne' na'. Jēēh', kyaah' be' kih' Jmi- lle' Na-jngii' he- ja' gyuuh', ga-kwa' dsa- ju' hmëë' la-. Hi- lä-kye- angele ka-läh' ma' hnøø' ma' lä-ngëëy' ha-lä- la' juu' la-.

Dio hnøø' leē' jne' na-jngëē'

¹³ Kih' he-ja- na-, jwëēhn- hnäh', wa' jñiih' huu' dsë- kyah' hnäh' mah' hää' hnäh' hñaa'. Lä-kaa- tuh- hoh' hnäh' jøø' hnäh' heeh' he- la- kwa' Dio wa-ra- ga-tē' jee' lä-jnää' Jesucristo. ¹⁴ Wa' laa' jne' lä-koq- jaa- gyuu- hi- nuuh' kih' jmi'. Mo-so- wa' jmee' ga' jne' lä-koq- ma' jmee- jne' jāä' he- sa- ma-kyuuh-

jne' juu' kih' Dio. ¹⁵Ja' ba' lä'koh' na' jngëe' Dio hi' ga'leeh' jne', ja' ba' lä'ja' hnøø' dsa'toohn' na' jngëe' jne' kyaah' lä'jê' he' jmeen'. ¹⁶Lä'la' na' sii' juu' kih' Dio: "Wa' laah' hnäh' na' jngëe' lä'koø' na' jngëe' jnä'."

¹⁷Jwah' hnäh' Tää' kih' Dio hi' ngiih' kwaat' kih' lä' hii' nê' ha' lä' tääh' haä' dsa'. He' ja' hnøø' gah' hnih' ta'ko' jiih' chaah' hnäh' jmi' gyuu' la'. ¹⁸Jëeh', ma' neh' ba' hnäh' joh' sa' ga'keë' he' ga'lää' Dio jne' kih' lä'jê' he' hliih' he' ga'lä'tëë' jne' kih' dsa' ma' gyuuuh' jnän'. Sa' ga'lä'hmaah' kyaah' he' dsa' heë', lä' la' kuu' tøø' ku'nøø'. ¹⁹Ga'lä'hmaah' kyaah' jma' kih' Cristo he' hmooh' jwërte, laay' lä'koø' jaa' borrego mah' hi' lluu' go'te hi' kwëeh' dsa' Dio. ²⁰Jää' ja' ga'nøø' jmi' gyuu' la', ma' na' la' juu' chee' Dio joo'. Hi' na' jee' ngoo' ga' dsaä' jmi' gyuu', ma' mi' jnää' bih' jnän' ta' la' kih' he' hnäy' jne'. ²¹Ta' la' kih' Cristo ma' lä' dsoo' dsë' jne' kih' Dio hi' ga' mi' jiiyh' jee' kih' hi' na' juu' hi' ga'jmäy' jøøh'. He' ja' kih' Dio ba' he' ma' lä' dsoo' dsë' jne' hi' kih' hñii' bih' he' ma' cha' o'joh' dsë' jnän'.

²²Na' ma' na' jngëe' jne' kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii', lä'llu' he' ga'jmeë' jne' he' kih' juu' dsoo' mah' lä'ja' lä'hnää' jne' øøh' jne', pero ja' kyaah' juu' ta'jmah'. He' ja' wa' lä'hnää' jne' øøhn' lä'kaa' tuh' dsë' jne' hi' kyaah' lä'jê' be' jnän'. ²³Jëeh', he' ga'lä'chaa' jne' ka'läh' lä'hmeë', sa' la' kyaah' jmi' ngo' he' dsa' heë'. Chaa' jne' kyaah' juu' kih' Dio he' na' jiih' ba'. He' ja' sa' heë' jih'koh' jih'lih'. ²⁴Jëeh' (lä'la' na' sii' juu' kih' Dio): Lä'jêë' dsa' laä' lä'koø' wa'nuu'.

Lä'jê' he' jnä' na'hñaa' kih' dsa', la' lä'koø' wa'le' kih' wa'nuu' ba'. Dsa'lä'ki' wa'nuu', hi' wa'le' kih' dsa'tøh'.

²⁵Pero juu' kih' Dio, lä' ma' cha' ja' ba', sa' laä' jih'koh'.

He' la' ja' juu' he' ga'nua' hnäh' lä'koø' ma' ga'kwa' dsa' ju'hmeë' kih' Cristo.

2

¹He' ja' be' hnäh' lä'jê' he' hliih', ta' jmeë' hnäh' juu' ta'juu', ta' wa' ta'juuh' hnäh' he' jmääh' hnäh' hñaa' lä'koø' jaa' hi' mi'te' mah' sa' mi'teyh', ta' wa' wii' hoh' hnäh', ta' koooh' hnäh' juu' jwii'. ²Lä' jmeë' jaa' gyuu' sêh' hi' tuh' ko'lla' jiih', lä'ja' wa' lä'heë' hoh' hnäh' wa'juh' he' la' koø' nêë' ba' he' gwa' gyuuuh'. He' la' na' la' juu' he' sa' jwëeh' he' jmeë' dsa'nøø' jne' ta' cha'nê' lä'jwë' jee' lää' jne'. ³Jëeh', ma' kyuuuh' ba' hnäh' ha' koh' sa' llu' dsë' Dsa' jøøh' jnän'.

Cristo laä' lä'koø' mi'kuu' he' na'jiih'

⁴He' ja' ya'nääh' hnäh' chuh' kih' Cristo hi' laä' lä'koh' kuu' he' na'jiih' he' sa' ga'tih' dsë' dsa' jää', pero kih' Dio, laay' lä'koh' mi'kuu' he' na'lliuh' hi' hmooh' jwërte ka'läh'. ⁵Hi' ja' ba' lä'ja' laah' hnäh' lä'koh' kuu' he' na'jiih', he' kyaah' jmeë' Dio hne' kiyh' hi' leeh' hnäh' lä'koø' jmi' dsa' hi' na' jngëe' go'te mah' kwëeh' hnäh' Dio lä'jê' he' ngiiy'. Lä'ja' ba' tuh' dsë' Dio jmeeh' hnäh' ta' la' kih' Jesucristo. ⁶Kih' he' ja' ba' hlëeh' lä'la' jee' na' sii' juu' kih' Dio:

Jnä' Dio llaan' jwii' Sión jaa' hi' laä' lä'koø' kuu' he' kye' dsa' to'nê' kih' koø' hne' juuh'.

La' koø' mi'kuu' na'lliuh' he' hmooh' jwërte.

Hi' dsoo' dsë' kiyh', jih'koh' sa' jây' kyaah' o'hih'.

⁷ Kuu' ja' hmooh' jwërte kyah' hnäh' hi' ma' dsoo' dsë'. Pero kih' hi' sa' dsoo' dsë' kih' Dio, na' säh' lä' la' :

Ja' ba' kuu' he' sa' ga' tih' dsë' tē' hyah',
he' ja' ba' ga' jā' lä' koo' mi' kuu' he' kye' dsa' to' nē' kih' koo' hne' juuh' .

⁸ Hi' lä' la' na' säh' ka' läh' :

La' koo' mi' kuu' he' dsa' tēh' dsa' hi' lä' koo' hloo' he' jmee' dsa' täh' dsa' .
Dsa' he' dsa' tēh', kih' he' sa' hii' heeyh' juu' kih' Dio, ko' ja' lle' kih' bih' ja' .

⁹ Pero jne' ma' laa' jne' koo' nää' dsa' hi' na' lleeh' ba', hi' ma' laa' jne' lä' koo' jmi' dsa' kyaa' dsa' ta' jōh', ma' laa' jne' koo' nää' dsa' hi' na' jngëe'. Hi' ja' ba' lä' ja' ma' laa' jne' koo' jwi' kih' Dio mah' kwa' jne' juu' ha' lä' la' he' juh' ga' he' jmeey' . Jëeh', ga' hwëy' jne' jee' na' hoo' mah' dsa' tooh' jne' kyaayh' jee' jnä' wa' je' jih' gyeh'. ¹⁰ Jää' sa' cha' ma' laa' jne' kih' Dio, pero na' ma' laa' jne' dsa' kyaay'. Sa' chaa' hi' ga' lä' ñih' dsë' jne' jää', pero na' ma' lä' ñih' dsë' Dio jne' .

Jmee' bi' mi' te' jne' kih' Dio

¹¹ Peer' hnaan' hnäh' oōhn'. Jwi' hnäh' hi' ga' hwëe' jwi' kih' mah' ga' nääh' hnäh' jee' jyoh' jwi' . Lä' koh' he' mo' so' na' jnääh' hnäh' kih' jmi' gyuh' ba' la'. He' ja' chuun' kyaah' hnäh', mo' to' jmee' hnäh' he' ngii' jmi' ngo' kyah' hnäh' he' jmee' dsa' hee' tuh' hoh' hnäh'. ¹² Go' taah' hnäh' lä' koo' lle' kyah' hnäh', jee' kih' dsa' hi' sa' ma' heeh' kih' Dio mah' lä' ja' jmeey' juuh' kih' Dio wa' ra' ga' tē' jee' jāyh'. Jëeh' ma' ja' jëe' dsa' he', he' llu' ba' ta' kyah' hnäh' ma' ke' na' hlëyeh' wi' kyah' hnäh', jāyh' he' hliih' ba' na' jmeeh' hnäh' .

¹³ Kwaat' kih' Dsa' jōh' jnän', wa' nuuh' hnäh' kih' lä' jëe' dsa' hi' laa' ta' jmi' gyuh' la' . Lä' ja' wa' nuuh' hnäh' kih' dsa' ta' jōh' hi' jmee' hih' kih' lä' jëe' . ¹⁴ Hi' lä' ja' wa' nuuh' hnäh' kih' lä' jëe' lle' moh' hi' na' hña' kyaay' hi' la' ta' kih' hi' jmee' he' hliih' hi' hlëyeh' llu' kih' hi' jmee' he' llu' jmah' ba'. ¹⁵ Jëeh', Dio hnø' jmeeh' hnäh' he' llu' jmah' ba' mah' sa' cha' he' kih' hlëeh' wi' hi' sa' ngëe' hi' sa' cha' hu' dsë' llu' kih'. ¹⁶ Go' taah' hnäh' lä' koo' jaa' hi' na' laa' ba', jëeh' mo' so' cha' he' hñi' kyah' hnäh'. Pero ta' jmee' hnäh' hu' dsë' cha' jwë' jmeeh' hnäh' wa' la' cha' la', kih' he' ma' na' laah' hnäh'. Jmee' hnäh' lä' koo' jmee' hi' tääh' tää' jmee' ta' he' kih' Dio ba'. ¹⁷ Wa' jiih' jne' juu' llu' kih' lä' jëe' dsa' . Wa' hnää' jne' oōh' jne', wa' gah' jne' Dio, hi' wa' mi' te' jne' kih' dsa' ta' jōh' hi' chaa' hwa' la' .

¹⁸ Hnäh' hi' jmee' ta' kih' dsa', wa' nuuh' hnäh' kih' juu' ta' hi' wa' gah' hñih'. Ja' ma' la' kih' hi' jmee' llu' hi' jōh' dsë', lä' ja' jmeeh' hnäh' kih' juu' ta' hi' sa' jōh' dsë' kyaah' dsa' . ¹⁹ Jaa' dsa' hi' jëe' wi', ma' ke' sa' cha' he' kih' jmeeh' dsih', cher' mah' heeh' bih' he' jëey' wi', lä' ja' ba' tih' dsë' Dio. Jëeh', ga' jmeey' lä' koo' lle' kih' mah' sa' cha' he' kih' he' hñi' hu' dsë' kiyh'. ²⁰ Ha' jmäa' he' be' hoh' hnäh' he' jëeh' hnäh' wi' cher' mah' jmeeh' ga' hnäh' he' hliih'. Pero cher' mah' ga' lä' be' hoh' hnäh' he' jëeh' hnäh' wi' kih' he' jmeeh' hnäh' he' llu', he' na' ba' tih' dsë' Dio. ²¹ Kih' he' ja' ba' ga' lleeh' Dio jne'. Jëeh', Cristo ga' jëey' wi' kwaat' jnän'. Hñiiy' ga' jmeey' to' nē' mah' jmee' jne' lä' ja' . ²² Cristo, sa' ga' jmee' ni' miih' dso' kye', ni' sa' ga' mi' gaay' ni' jaa' dsa' . ²³ Ma' ga' hlëeh' dsa' hliih' kiyh', sa' ga' jiiyh' juu' kyaah' dso' jwi'. Hi' ma' ga' heeh' dsih' wi', sa' ga' ta' ga' haayh' dsa' . Ga' tooyh' goo' Dio ba' hi' la' ta' kyaah' juu' dsoo'. ²⁴ Cristo

ga⁺ko^o la⁺jē⁺ dso⁺kye⁻ jnān⁻ nē⁺ kiyh⁺ lā⁺ko^o ma⁺ ga⁺ta⁺ay⁺ dsoh⁺ hma⁻cru⁻. Lā⁺ja⁻ ma⁻na⁻juu⁺ jne⁺ kih⁺ dso⁺kye⁻ mah⁺ jmee⁺ jne⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba⁺. Ga⁺jā⁺ jnān⁻, lā⁺llu⁺ he⁻ ga⁺la⁺ dsoo⁺ kiyh⁺. ²⁵Ma⁺ la⁺a⁺ jne⁺ lā⁺ko^o jā⁺ borrego hī⁻ ga⁺kah⁺ jwē⁺, pero na⁺ ma⁺ jēh⁻ jne⁺ kih⁺ Cristo hī⁻ hā⁺a⁺ jne⁺ hī⁻ jø⁺ jnān⁻.

3

Nuu^h kih⁺ hī⁻ na⁻jē⁻ goo⁻

¹Hi⁺ ja⁻ba⁻lā⁺ja⁻ hnāh⁺ dsa⁻mē⁺ hī⁻ cha⁺a⁺ dsa⁻nū^hh⁻ kya⁺a⁺, wa⁺ nuu^h hnāh⁺ kiyh⁺. Hi⁺ cher⁺mah⁺ dsa⁻nū^hh⁻ kya⁺ah⁺ sa⁺ ma⁻he⁺eyh⁻ kih⁺ Dio, sa⁺ jwē⁺h⁺ kiyh⁺ he⁺eyh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Sa⁺ hnø⁺ cha⁻miih⁻ juu⁺, wa⁺ra⁺ ga⁺jē⁺y⁺ he⁻ hwa⁺ah⁺ hnāh⁺ kya⁺ayh⁺. ²Lee⁺ ko^o jē⁺y⁺ ba⁺ he⁻ jmee⁺ hnāh⁺ llu⁺ hī⁻ gah⁺ hnih⁺ ka⁻lāh⁺. ³Ta⁺ jmā⁺ hnāh⁺ hñ⁺aah⁺ kya⁺ah⁺ he⁻ na⁻li⁺ cha⁻miih⁻ leh⁺, tää⁺h⁺ cha⁻miih⁻ caden⁻ luuh⁺, kye⁺h⁺ hnāh⁺ hm⁺i⁺h⁻ hmooh⁺ mah⁺ jē⁺e⁺ dsa⁻kyah⁺ hnāh⁺. ⁴Wa⁺ la⁺ah⁺ hnāh⁺ na⁺hñ⁺aah⁺ ta⁺ neh⁺ tuh⁻hoh⁺ hnāh⁺ ba⁺, kya⁺ah⁺ he⁻ hwa⁺ah⁺ hnāh⁺ hī⁻ tää⁺h⁺ hnāh⁺ to⁺ kē⁺. Heh⁺ na⁺hñ⁺aah⁺ lā⁺ja⁻, sa⁺ lā⁺si⁺ jh⁺koh⁺ hī⁻ kye⁺e⁺ cha⁻miih⁻ kih⁺ Dio. ⁵Lā⁺ja⁻ ma⁺ la⁺a⁺ na⁺hñ⁺aah⁺ dsa⁻mē⁺ hī⁻ na⁻jngē⁺e⁺ hī⁻ ma⁺ cha⁺a⁺ llo⁺joo⁺. Ma⁺ kyey⁻ o⁻jø⁺h⁻ dsē⁻ kih⁺ Dio hī⁻ ma⁺ nu⁺ayh⁺ kih⁺ dsa⁻nū^hh⁻ kya⁺ay⁺. ⁶Lā⁺ja⁻ ma⁺ la⁺a⁺ Sara, ma⁺ nu⁺ayh⁺ kih⁺ Abraham, ga⁺jmā⁺y⁺ jø⁺h⁺. Hi⁺ lā⁺ja⁻ hnāh⁺ dsa⁻mē⁺, le⁺h⁺ hnāh⁺ lā⁺ko^o ma⁺ la⁺a⁺ Sara cher⁺mah⁺ jmee⁺ hnāh⁺ he⁻ llu⁺ hī⁻ ni⁻ sa⁺ gah⁺ hnāh⁺ ni⁻ miih⁻.

⁷Hi⁺ ja⁻ba⁻lā⁺ja⁻ hnāh⁺ dsa⁻nū^hh⁻ hī⁻ cha⁺a⁺ dsa⁻mē⁺ kya⁺a⁺, go⁻ta⁺ah⁺ hnāh⁺ llu⁺ kya⁺ayh⁺ lā⁺ hnø⁺ kih⁺ dsa⁻mē⁺. Jē⁺h⁺, sa⁺ cha⁻ be⁺ kiyh⁺ lā⁺koh⁺ hnāh⁺. Pero Dio ba⁺ jmee⁻ he⁻ cha⁺a⁺ dsa⁻mē⁺ dsa⁻nū^hh⁻, he⁻ ja⁻ kwee⁻ ba⁺ na⁺jnā⁺ hnāh⁺ cha⁺nē⁺y⁺. Lā⁺ja⁻ hnāh⁺ dsa⁻nū^hh⁻, go⁻ta⁺ah⁺ hnāh⁺ llu⁺ kya⁺ayh⁺, mah⁺ nuu⁺ Dio jee⁺ ngi⁺h⁺ hnāh⁺ kyah⁺.

Hnø⁺ he⁺h⁺ jne⁺ he⁻ jē⁻n⁺ wii⁺

⁸Koo⁺ ka⁻lāh⁺ jwē⁺h⁺n⁻ hnāh⁺, wa⁺ la⁺ ko^o nē⁺ ba⁺ hu⁺ dsē⁻ kyah⁺ hnāh⁺ jee⁻ lā⁺jē⁺ hnāh⁺, wa⁺ jø⁺h⁻ hoh⁺ hnāh⁺, wa⁺ hnaah⁺ hnāh⁺ dsa⁻kya⁺ah⁺ hnāh⁺ lā⁺ko^o jā⁺ ø⁺h⁺ hnāh⁺. Wa⁺ lā⁺nih⁺ hoh⁺ hnāh⁺ hī⁻ jmee⁺ hwa⁺ah⁺ hnāh⁺. ⁹Ta⁺ jii⁺ hli⁺h⁻ kih⁺ hī⁻ jmee⁻ he⁻ hli⁺h⁻, ni⁻ ta⁺ hlē⁺h⁺ wii⁺ kih⁺ hī⁻ hlē⁺h⁺ wii⁺ kyah⁺ hnāh⁺, ngi⁺ hnāh⁺ he⁻ llu⁺ kiyh⁺ ba⁺. Kih⁺ he⁻ ja⁻ ba⁺ ga⁺tē⁺h⁺ Dio jne⁺ mah⁺ mi⁻jā⁺y⁺ jne⁺.

¹⁰Jē⁺h⁺ lā⁺la⁻ na⁻si⁺ juu⁺ kih⁺ Dio:

Hī⁻ hnø⁺ lā⁺cha⁺a⁺ llu⁺ jmi⁻gy⁺h⁺ la⁻,
hī⁻ hnø⁺y⁺ dsa⁻ngē⁺y⁺ llu⁺ ta⁺ko⁻jii⁺ cha⁺ay⁻,
wa⁺ hø⁺y⁺ hooy⁺ mah⁺ sa⁺ hwē⁺e⁺ juu⁺ hli⁺h⁻,
hī⁻ ta⁺ wa⁺ hlē⁺y⁺h⁺ juu⁺ ta⁻juu⁺.

¹¹Wa⁺ lā⁺ø⁺y⁺ kih⁺ he⁻ hli⁺h⁻ mah⁺ wa⁺ jmeey⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba⁺.

Wa⁺ hnø⁺y⁺h⁻ ha⁻lā⁻ jee⁺ hii⁺ ti⁺ dsē⁺y⁺,
lā⁺ja⁻ wa⁺ jmeey⁺ lā⁺jē⁺ jmi⁺.

¹²Hā⁺a⁺ ba⁺ Dio lā⁺jē⁺ hī⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁺,

hī⁻ nuu⁻ bih⁺ kih⁺ lā⁺jē⁺ he⁻ ngi⁺y⁺.

Pero ya⁻ jē⁺e⁺ dsē⁺y⁺ kya⁺ah⁺ hī⁻ jmee⁻ dso⁺kye⁻.

¹³Hī⁻ na⁻ hī⁻ jmee⁻ he⁻ hli⁺h⁻ kyah⁺ hnāh⁺ cher⁺mah⁺ jmee⁺ hnāh⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba⁺? ¹⁴Pero llu⁺ la⁺ kyah⁺ hnāh⁺ ma⁺ke⁺ jē⁺h⁺ hnāh⁺ he⁻ wii⁺, kwa⁺at⁺ kih⁺ he⁻ llu⁺ he⁻ jmee⁺ hnāh⁺. Ta⁺ jø⁺h⁺ hnāh⁺ hñ⁺aah⁺ kih⁺ ni⁻ jā⁺, ni⁻ ta⁺ wa⁺ gah⁺ hnāh⁺. ¹⁵Wa⁺ gah⁺ hnāh⁺ Dio ba⁺. Hnā⁺h⁺ hnāh⁺ Dio lā⁺kā⁺ tuh⁻hoh⁺ hnāh⁺.

Hnøø¹ wa' na'llu juu' kyah¹ hnäh' tää' mah' cha' he' jwiih' lä'jaa' lä'jaa' dsa' hi' ngii' juu' ha-lä' la' o-jøh' dsē' he' cha' kyah' hnäh'. Lä'ja' wa' hwaah' hnäh' kyaayh', hi' jiih' hnäh' juu' llu' kiyh'. ¹⁶ Hää' hnäh' hñaaah' mah' sa' hñii' huusdē' kyah' hnäh', hi' lä'ja' jä' o' hih' hi' hlēeh' wii' kyah' hnäh' kih' he' ga'nääh' hnäh' jmeeh' hnäh' he' llu' lä' hnøø¹ Cristo. ¹⁷ Hi' cher'mah' hnøø¹ Dio jēē' jne' he' wii' lä' ma' jmee' jne' he' llu', llu' ga' lä'ja', lä'koh' ga' he' jēē' jne' he' wii' lä' ma' jmee' jne' dso'kye'.

¹⁸ Lä'ja' ga'la' kih' Cristo ka-läh'. Koo' hä' ja'ba' ga' juuy' kih' dso'kye' jnän'. Hi' lluu' he' ga'juuy' kwaan' jnän' hi' jmee' dso'kye' mah' lä'ja' tēēy' jne' kih' Dio. La' juu' dsoo' ga'juu' jmi'ngo' kiyh' pero ga' lä' jiiyh' laay' jmi'le'. ¹⁹ Lä'ja' ñeey' laay' jmi'le', na'kway' juu' kih' jmi'le' hi' tääh' na'jnēē', ²⁰ hi' sa' ga'jmeē' he' kih' Dio lo'joo'. Ma' jøh' dsē' Dio kyaayh', sa' ga'cheey' chah' he' wii' nē' kiyh' ta'ko' jiih' ma' jmee' Noé barco. Miih' go'te' ba' ga'laa' kyaah' barco ma' ja' jmi'. He'lii' ba' ga'tē' jñaa' dsa' jee' lä'jēē'. ²¹ He' ga'la' lä'ja' kyaah' jmi'ja', la'lä'koo' he' ga'saa' jne' jmi' he' kyaah' ma'laa' jne' na'. Pero he' saa' jne' jmi', sa' dsa'jñee' jne' kyaah' he' ja'. He' na' koo' jiih' juu' ba' he' mo'so' hñii' huusdē' jnän' kih' Dio ta'la' kih' he' ga'lä' jiih' Jesucristo. ²² Hi' ngaayh' gyuah', na'gyay' jwoo' ra'lluu' kih' Dio. Hi' lä'jēē' ángele hi' lä'kye' lä'jēē' hi' cha' be' kih' gyuah' nuuh' kiyh'.

4

Wa' jmeen' lä'jē' ta' he' ma'hñah' jne' kih' Dio

¹ Lä' ma' kye' Cristo jmi'ngo' lä'koh' kye' jne', ga'jēēy' wii' kwaan' jnän'. He'ja' wa' la' koo' nēē' ba' huusdē' jnän' kyaayh'. Wa' heeh' jne' jēē' jne' he' wii'. Jēēh' jaa' hi' ma'jēē' wii' mo'so' cha' he' kih' jmee' gyih' dso'kye'. ² He'ja' ta'ko' jiih' chaay', mo'so' jmee' gyih' he' ngii' jmi'ngo' kiyh'. Hnøø¹ jmeey' lä' tih' dsē' Dio ba'. ³ Ma'lee' ba' lä'koo' te' he' ma'jmeeh' hnäh' jää', lä' ma' jmeeh' hnäh' lä'jē' he' la' o' hih' hi' he' ga' jyoh' he' ngii' jmi'ngo' kyah' hnäh'. Ga'lä' heeh' hnäh', ja' kyaah' hih' ga'kuh' hnäh' lä' ma' cha' jmi' hi' ga'jmeeh' hnäh' juuh' kih' dio hi' na'laa' kaa' dsa' he' sa' lä'jēē' Dio go'te'. Ma' jmeeh' hnäh' lä'koh' jmee' lä'jēē' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio. ⁴ He'ja' dsaa' dsē' dsa' he' na', he' mo'so' jmeeh' hnäh' ko'jøh' kyaayh' jee' ga'nääy' jmeey' na'ku' na'ngii' he' hñiih' ja'. He'ja' na' hlēēyh' wii' kyah' hnäh'. ⁵ Pero dsa' he' ngēēy' kwaan' kiyh' cha'ne' hi' gya' ma'na'lluu' llay' ta' kih' lä'jēē' hi' na'jiih', hi' lä'ja' kih' hi' na'juu'. ⁶ Kih' he' ja', ga'kwa' dsa' ju'hmēē' kih' hi' ma'na'juu'. Jēēh', ma'ke' ga'juuy' lä'koo' lle' kih' dsa'juu' dsa' jmi'gyuu', pero na'jiih' jmi'le' kiyh' jee' ka' Dio.

⁷ Ngoo' ya'jäh' llaa' jmi'gyuu'. He'ja' mi'leeh' hnäh' hi' chuuy' hnäh' ko'lla' jiih' kyaah' Dio. ⁸ He' kyeē' ga' kih' jee' lä'jē', wa' hnaah' hnäh' øøh' hnäh'. Jēēh', kyaah' he' hnää' jne' øøh' jne', dsa'jnē' jwē' kih' cha' miih' dso'kye'. ⁹ Lä'kaa' tuh'hoh' hnäh', heeh' øøh' jne' hi' dsa'nää' cha'neh' kyah' hnäh'. ¹⁰ Na'sii' ba' ta' he' la' kwa' Dio jmeen' mah' jmee' jne' ta'he' kih' dsa' kyaahn'. Hi' lä'jaa' lä'jaa' jne' hnøø' mi'ten' kyaah' ta' he' ma'hñah' jne' mah' jmää' jnän' he' llu' dsē' Dio kyaah' jne'. Ja' koo' nēē' he' llu' he' kwēēyh' dsa' kyaay'. ¹¹ Cher'mah' hi' hlēēh' dsa', wa' hlēēyh' lä'koo' jaa' hi' ngēē' juu' kih' Dio ba'. Cher'mah' hi' kwa' be' kih' dsa', wa' kway' kyaah' be' kih' Dio. Lä'ja' lä'jē' he' jmee' jne', hnøø¹ jmeen' kyaah' be' kih' Dio mah'

jmees⁴ dsa⁻ j^{uu}h⁻ kiyh⁴ ta⁻ la⁻ kih⁴ Jesucristo. Lã⁻ ja⁻ j^mään⁻ j^oøh⁴ Dio jnän⁻ hⁱ-
cha⁻ be⁻ kih⁴ ga⁻ lä⁻ j^e joh⁴ j^mi⁴ cha⁻. Wa⁴ la⁴ lä⁻ ja⁻.

Jëe' jne' wii' kih' he' laq' jne' kyaa' Cristo

¹² Øøhn⁴ hⁱ- hnaan⁻, wa⁴ ra⁻ ga⁻ ngëeh⁻ hnäh⁴ cha⁻ miih⁻ he⁻ wii⁴, ta⁻ jmees⁻
dsaa⁻ hoh⁴ hnäh⁴. Ta⁻ wa⁴ laah⁴ hnäh⁴: “Sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁴ jëen⁻ koø⁻ na⁻
jiih⁴ he⁻ wii⁴.” Jëeh⁴ he⁻ na⁻, mi⁻ jnää⁻ che⁻ lä⁻ ma⁻ dsoo⁻ ja⁻ ba⁻ hoh⁴ hnäh⁴.
¹³ Wa⁴ chaah⁻ hnäh⁴ llu⁴ ba⁻, jëeh⁴ lä⁻ kye⁻ hnäh⁴ ma⁻ jëeh⁻ hnäh⁴ he⁻ wii⁴
ko⁻ jøh⁴ kyaa⁴ Cristo. Mah⁴ lä⁻ ja⁻ lä⁻ chaah⁻ hnäh⁴ llu⁴ jwërte wa⁴ ra⁻ ga⁻ t^e
jee⁻ lä⁻ jnäy⁻ ha⁻ koh⁴ jøøh⁴ laay⁴. ¹⁴ Llu⁴ la⁴ kyah⁴ hnäh⁴ cher⁴ mah⁴ hlëeh⁻
dsa⁻ wii⁴ kyah⁴ hnäh⁴ kwaat⁻ kih⁴ Cristo. Jëeh⁴ J^mi⁻ lle⁻ kih⁴ Dio he⁻ jnaah⁴
jwërte, cheh⁴ tää⁻ kyaa⁴ hnäh⁴. Dsoo⁻ ba⁻ mi⁻ kwah⁴ dsa⁻ J^mi⁻ lle⁻ kih⁴ Dio
pero hnäh⁴ jmeeh⁻ hnäh⁴ j^{uu}h⁻ kiyh⁴. ¹⁵ Pero jyoh⁴ juu⁴ ba⁻ ja⁻ cher⁴ mah⁴ jëeh⁴
hnäh⁴ he⁻ wii⁴ kih⁴ he⁻ ma⁻ jngëeh⁻ hnäh⁴ dsa⁻, o cher⁴ mah⁴ ma⁻ hiih⁴ hnäh⁴
kih⁴ dsa⁻, cher⁴ mah⁴ ma⁻ jmeeh⁻ hnäh⁴ he⁻ hliih⁴, cher⁴ mah⁴ ma⁻ taah⁴ hnäh⁴
jee⁻ sa⁻ ga⁻ t^eeh⁻ hnäh⁴. ¹⁶ Pero cher⁴ mah⁴ jëeh⁴ hnäh⁴ he⁻ wii⁴ kih⁴ he⁻ laah⁴
hnäh⁴ dsa⁻ kyaa⁴ Cristo sa⁻ la⁻ o⁻ hih⁻. Kwa⁴ hnäh⁴ ti⁻ hmaah⁴ kih⁴ Dio ba⁻ kih⁴
he⁻ jëeh⁴ hnäh⁴ he⁻ wii⁴.

¹⁷ Ma⁻ dsëe⁻ j^mi⁻ he⁻ ngiih⁴ Dio kwaat⁻ kih⁴ dsa⁻ kyaa⁴. Cher⁴ mah⁴ ma⁻ løø⁻
ngiih⁴ kwaat⁻ jnän⁻, ha⁻ ga⁻ koh⁴ sa⁻ jmeey⁴ kih⁴ hⁱ- sa⁻ ma⁻ heeh⁻ ju⁴ hmëe⁻
kiyh⁴. ¹⁸ Cher⁴ mah⁴ he⁻ hii⁴ ba⁻ dsa⁻ lää⁻ hⁱ- lluu⁴, ha⁻ ba⁻ lä⁻ j^e kih⁴ hⁱ- sa⁻
ma⁻ heeh⁻ juu⁴ kih⁴ Dio hⁱ- tääh⁴ jmees⁻ wa⁴ la⁴ cha⁻ la⁻. ¹⁹ He⁻ ja⁻ ma⁻ jëe⁻ jne⁻
he⁻ wii⁴ lä⁻ hnøø⁻ Dio, ma⁻ nøø⁻ jne⁻ jmeen⁻ he⁻ llu⁴ jmah⁴ ba⁻ hi⁻ wa⁴ tøøhn⁴ goo⁻
Dio lä⁻ j^e he⁻ cha⁻ jne⁻. Jëeh⁴ hⁱ- he⁻ ga⁻ jmää⁻ jne⁻ hi⁻ mi⁻ te⁻ bih⁴ juu⁴ kiyh⁴.

5

Nuu⁴ kih' dsa⁻ hⁱ- kye⁻ n^e

¹ Na⁴ hlëehn⁻ lä⁻ jëe⁻ hnäh⁴ dsa⁻ gyuu⁴ kyaa⁴ gwah⁻ lä⁻ kaa⁻ jee⁻ tääh⁴ hnäh⁴.
Jëe⁻ da⁻, koø⁻ ba⁻ la⁻ ta⁻ kin⁻ kyaa⁴ ta⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁴. Hi⁻ jmeen⁻ juu⁴ dsoo⁻
kih⁴ he⁻ wii⁴ he⁻ ga⁻ ngëe⁻ Cristo, hi⁻ lä⁻ ja⁻ t^eeh⁻ ja⁻ y⁴ jwii⁴ kiyh⁴ he⁻ na⁻ ga⁻
lä⁻ jnä⁻. He⁻ ja⁻ chuun⁻ kyaa⁴ hnäh⁴. ² Hää⁻ hnäh⁴ lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ kyaa⁴ Dio hⁱ-
nøø⁻ goo⁻ hnäh⁴. Jmees⁻ hnäh⁴ ta⁻ lä⁻ koh⁴ lla⁻ hoh⁴ hnäh⁴ ba⁻, ja⁻ kyaa⁴ he⁻ wii⁴,
ni⁻ ja⁻ kih⁴ he⁻ hee⁻ hoh⁴ hnäh⁴ kuu⁴, hi⁻ jmees⁻ hnäh⁴ lä⁻ kaa⁻ tuh⁴ hoh⁴ hnäh⁴.
³ Ta⁻ wa⁴ hnooh⁻ hnäh⁴ he⁻ jmees⁻ dsa⁻ hⁱ- hääh⁻ hnäh⁴ ta⁻ he⁻ kyah⁴ hnäh⁴.
Jmees⁻ da⁻ hnäh⁴ ta⁻ he⁻ kih⁴ dsa⁻ jää⁻, mah⁴ lä⁻ kyuu⁴ jmeey⁴ ja⁻ ba⁻ lä⁻ koø⁻
jmeeh⁻ hnäh⁴. ⁴ Mah⁴ lä⁻ ja⁻, wa⁴ ra⁻ jah⁴ hⁱ- laa⁻ to⁻ n^e kih⁴ jee⁻ lä⁻ jëe⁻ jne⁻ hⁱ-
hä⁻ goo⁻ ta⁻ la⁻, hñah⁴ jne⁻ koø⁻ coron he⁻ jnaah⁴ jwërte he⁻ sa⁻ hee⁻ jih⁴ koh⁴.

⁵ Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ hnäh⁴ chih⁻ kwa⁻, wa⁴ nuu⁴ hnäh⁴ kih⁴ dsa⁻ gyuu⁴. Hi⁻ jmees⁻
hnäh⁴ hwaah⁴ hnäh⁴ kyaa⁴ dsa⁻ kyaa⁴ hnäh⁴. Jëeh⁴:

Dio jne⁻ jwë⁻ kih⁴ hⁱ- jmää⁻ hñii⁻ kaa⁴,

pero llu⁴ dsëe⁻ kyaa⁴ hⁱ- jmää⁻ hñii⁻ hwa⁴.

⁶ He⁻ ja⁻ jwëeh⁻ hnäh⁴, jmää⁻ hnäh⁴ hñaa⁴ hwaah⁴ kyaa⁴ Dio hⁱ- cha⁻
cha⁻ miih⁻ be⁻ kih⁴ mah⁴ jmää⁻ hnäh⁴ kaa⁴ wa⁴ ra⁻ ga⁻ dsëe⁻ j^mi⁻ ja⁻. ⁷ Tøøh⁴
hnäh⁴ goo⁻ Dio lä⁻ j^e hu⁴ dsëe⁻ he⁻ cha⁻ hnäh⁴, jëeh⁴ hñii⁻ bih⁴ hää⁻ hnäh⁴.

⁸ Leeh⁴ hnäh⁴, mi⁻ jnøø⁻ hnäh⁴ mi⁻ n^eh⁻. Jëeh⁴ hⁱ- sa⁻ llu⁴ hñaa⁻ dsëe⁻ kyaa⁴
jne⁻. Tää⁻ sa⁻ jää⁻ ngëy⁻, hnaayh⁻ hⁱ- saayh⁴. Laay⁴ lä⁻ koh⁴ jaa⁻ hyah⁻ hää⁻ jee⁻
hnooyh⁻ he⁻ kuyh⁻. ⁹ He⁻ ja⁻ go⁻ taah⁴ hnäh⁴ koø⁻ hweh⁻ kyaa⁴ he⁻ ma⁻ dsoo⁻

hoh' hnäh', lä'jä- ta' kwa- hnäh' jwē' kaayh' hnäh'. Ma-ñeh' ba' hnäh', ja-ba' lä-na- dsa-ngēē' lä-jēē' øøh' jne' hī- tääh' lä-kaa- jmi-gyuu'.

¹⁰ He' ba' Dio hī- kwa- lä-jēē' he- llu' jnän' ga-tēēyh' jne' ta-la- kih' Jesucristo mah' tēēh' jne' ya' jwii' kiyh' he- sa' llaa' jih'koh'. Hi- ma-ngēē' ma-jēē' jne' he- wii' miih- jmi', Dio jmää' jne' lluu' go-te', jmeey' jä' jne' koo- hweh-, hi- jmeey' lä-cha- be' jnän', mah' mo-so- cha- ga' he- le' jnän'. ¹¹ Lä'jä- wa' jmään' Dio jnän' jøøh' hī- cha- be' kih' lä-jēē' joh' jmi' cha-. Wa' la' lä'jä-.

Ga'jmeē' Pee' Dio kih' dsa-jee' ga-dsaa' juu' la-

¹² Ma-siin' miih- juu' la- kyaah' Silvano hī- laa' jaa- øøh' jne' hī- mi-te' juu' kih'. Ma-kwan' miih- nuuh- la- kyah' hnäh' hi- jmeen- dsoo', he- la- ja-, he- la' kwa- Dio. He-ja- go-taah' hnäh' koo- hweh- kyaah' he- ja-.

¹³ Øøh' jne' hī- tääh' jwii- Babilonia hī- na-lleeh' ko-jøh' kyaah' hnäh', jmeey- Dio kyah' hnäh', lä'jä- Marco gyuu- kyaan- ka-läh'. ¹⁴ Jmeē' hnäh' Dio kih' dsa-kyaah' hnäh' hi- ja- chuh- hnäh' kiyh' lä-llu' he- hnaah- hnäh'.

Wa' hii' tii' kih' lä-jēē' hnäh' hī- laa' koo- ba' kyaah' Cristo. Wa' la' lä'jä-.

2 Pedro

He la jee ga tē to je he ga si Pee

Gasii Pee kih' dsa gooy'

¹ Jnā Simón Pee' jmeen' ta' kih' Jesucristo laan' apóstol kyaay', siin' kyah' hnāh' hī' ma-dsoo' dsē' kō-jōh' kyaah' jnā'. Peer' jnaah' la' jnān' he' ma-dsoo' dsē' jne' ta' la' kih' he' lluu' Jesucristo hī' lāā' jne'. Hī' he' he' Dio jnān'. ² Ta' la' kih' he' kyūuh' hnāh' Dio hi' kyūuh' hnāh' Jesucristo Dsa jōoh' jnān', wa' mi' jāā' Dio hnāh' cha' miuh' hi' wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnāh'.

Ha' lā' jmee' jne' hī' ma-dsoo' dsē' kih' Dio

³ Kyaah' be' kih' Dio ba' cha' lā' jē' he' jmee' chaā' jne' mah' jmee' jne' lā' hnōy' hīi'. Ga' hñah' jne' he' la', kyaah' he' ma' kyūuh' jniuh'. Hī' he' ga' tēeh' jne' ta' la' kih' he' laay' jōoh' hi' liyh' jmeey' he' juh' gaa'. ⁴ Hi' lā' ja' ga' hñah' jne' he' juh' gaa' he' ga' jāyh' jmeey' jnān'. Peer' jnaah' la' jnān' he' ma' kyūuh' jne' juu' kiyh'. Jēeh' ta' la' kih' juu' na' ma' tōoh' jne' jee' leē' jne' lā' kōo' lāā' hīi' Dio hi' lāāy' jne' kih' he' hliih' he' cha' jmi' gyūū' la' he' ngii' jmi' ngo' jnān'.

⁵ He' ja' lā' llū' he' ma' dsoo' hoh' hnāh', kwa' hnāh' be' jmee' hnāh' lā' kōo' lle' kih' ba'. Hi' ja' ma' la' he' jmeeh' hnāh' lā' lle' kih', hnō' lā' kyūuh' hnāh' cha' ga' miuh'. ⁶ Hi' ja' ma' la' he' kyūuh' hnāh', hnō' hāh' hnāh' hñah'. Hi' ja' ma' la' he' hāh' hnāh' hñah', hnō' jōh' hoh' hnāh'. Hi' ja' ma' la' he' jōh' hoh' hnāh', hnō' hnaah' hnāh' Dio. ⁷ Hi' ja' ma' la' he' hnaah' hnāh' Dio, hnō' jmeeh' hnāh' he' llū' kih' dsa' kyaah' hnāh'. Hi' ja' ma' la' he' ja', hnō' hnaah' dsa' kyaah' ba'. ⁸ Cher' mah' jmeeh' hnāh' lā' jē' he' ja', hi' ngoo' ba' jmeeh' hnāh' cha' ga' miuh' lā' ja', ma' ja' ba' lā' jnā' ta' kyah' hnāh'. Hi' ja' kōo' jwah' hnāh': "Kyūu' ba' jnāh' Jesucristo Dsa jōoh' jnān'." ⁹ Pero hī' sa' jmee' lā' ja', sa' jnā' kiyh', laay' lā' kōo' jaā' hī' tūū'. Ma' gaa' dsēy' ha' lā' ga' che' lā' jē' he' hliih' he' ga' jmeey' jāā'.

¹⁰ Lā' ja' oohn', mi' jnāā' hnāh' he' na' lleeh' hnāh' hi' mi' jnāā' hnāh' he' laah' hnāh' hī' ga' tēeh' Dio. Cher' mah' jmeeh' hnāh' lā' jē' he' ja', sa' tāh' hnāh' jih' kōh', ¹¹ hi' ni' kōo' sa' cha' he' ha' kyah' hnāh', na' na' ba' jwē' kyah' hnāh' go' taah' hnāh' tāā' ya' jwi' kih' Jesucristo, Dsa jōoh' jnān' hī' lāā' jne'.

¹² He' ja' ngoo' ba' jnā' mi' dsoohn' hoh' hnāh' kih' juu' la' ma' ke' ma' kyūuh' hnāh' hi' tāāh' hnāh' kōo' hwēh' kyaah' ju' dsoo' la'. ¹³ Pero llū' ga' laan' he' kwan' nuuh' la' kyah' hnāh' ta' kō' jiih' chaan'. ¹⁴ Jēeh', ma' ba' jnā', chah' ba' ya' hēēn' jmi' gyūū' la', lā' ja' ga' mi' jnāā' Jesucristo kin'. ¹⁵ He' ja' kwan' be' lā' jiih' jee' le', hlēēhn' hnāh' juu' la' mah' lā' dsooh' hoh' hnāh' ga' ma' juun'.

Gasii Pee' ha' kōh' sa' juuh' be' he' ga' mi' jnāā' Cristo

¹⁶ Lā' ma' ga' kwa' jnāāh' juu' kyah' hnāh' sa' ga' hlēēhn' juu' ta' jmah' he' gwa' kyaah' may'. Ga' jmee' jnāāh' dsoo' ha' lā' lā' jnā' be' kih' Jesucristo Dsa jōoh' jnān' wa' ra' ga' tē' jee' jāyh'. Jēeh' kyaah' mi' nē' jnāāh' ga' jēē' jnāāh' kōo' hā', ha' lā' tō' jlēē' ga' jmāāy' hīi'. ¹⁷ Ga' jēē' jnāāh' ga' jmāā' Dio jōoyh'

hi⁴ ga⁴ jmeey⁴ juuh⁴ kiyh⁴. Jee⁴ ja⁴ ga⁴ nuu⁴ jnaäh⁴ ha⁴ lä⁴ na⁴ hñaah⁴ ga⁴ hlëeh⁴ Dio kiyh⁴, ga⁴ jäyh⁴: “Hi⁴ la⁴ na⁴ gyuu⁴ kyaan⁴ hi⁴ hnaan⁴, peer⁴ chaan⁴ llu⁴ kyaayh⁴.” ¹⁸ He⁴ ba⁴ jnaäh⁴ ga⁴ nuu⁴ jnaäh⁴ he⁴ ga⁴ hlëeh⁴ gyuu⁴ ba⁴ ja⁴, lä⁴ ma⁴ tøøh⁴ jnaäh⁴ ko⁴ jøh⁴ kyaah⁴ Jesús gyuu⁴ moh⁴ he⁴ na⁴ jngii⁴ ja⁴.

¹⁹ He⁴ ja⁴ cha⁴ ga⁴ miih⁴ heeh⁴ jnaäh⁴ juu⁴ kih⁴ hi⁴ ma⁴ ngëe⁴ juu⁴ kih⁴ Dio llo⁴ joo⁴. Hi⁴ cher⁴ mah⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴ he⁴ kih⁴ juu⁴ ja⁴, jmeeh⁴ ba⁴ hnäh⁴ llu⁴. Juu⁴ ja⁴ la⁴ lä⁴ koo⁴ wa⁴ je⁴ he⁴ kwa⁴ jmëe⁴ jee⁴ na⁴ hoo⁴, he⁴ na⁴ hih⁴ lä⁴ jiih⁴ jnä⁴, lä⁴ jiih⁴ hñaä⁴ nuu⁴ høø⁴ chooy⁴ wa⁴ je⁴ lä⁴ ga⁴ tē⁴ neh⁴ tuh⁴ hoh⁴ hnäh⁴.

²⁰ Kih⁴ jee⁴ lä⁴ jē⁴ he⁴ jwahn⁴ la⁴ hnoon⁴ täh⁴ hoh⁴ hnäh⁴ kih⁴ he⁴ la⁴. Ni⁴ jaa⁴ sa⁴ lä⁴ këh⁴ jmi⁴ kih⁴ hñii⁴ he⁴ jiiy⁴ juu⁴ he⁴ ga⁴ sii⁴ lä⁴ jēe⁴ hi⁴ ma⁴ ngëe⁴ juu⁴ kih⁴ Dio. ²¹ Jëeh⁴ ni⁴ jaa⁴ hi⁴ ma⁴ ngëe⁴ juu⁴ kih⁴ Dio, sa⁴ ga⁴ hlëeh⁴ lä⁴ koo⁴ la⁴ huu⁴ dsē⁴ kih⁴ hñiiy⁴. Ga⁴ hlëeyh⁴ lä⁴ koo⁴ la⁴ huu⁴ dsē⁴ kih⁴ Dio ba⁴, ta⁴ la⁴ kih⁴ jmi⁴ lle⁴ Na⁴ jngii⁴ hi⁴ ma⁴ jøø⁴ kiyh⁴.

2

Dsa⁴ hi⁴ kwa⁴ juu⁴ ta⁴ juu⁴ (Judas 4-13)

¹ Ma⁴ chaä⁴ ba⁴ dsa⁴ llo⁴ joo⁴ hi⁴ ma⁴ jäh⁴ ngëey⁴ juu⁴ kih⁴ Dio jee⁴ kih⁴ dsa⁴ ma⁴ gyuh⁴ jnän⁴ pero juu⁴ kih⁴ dsa⁴ he⁴ ma⁴ la⁴ juu⁴ ta⁴ juu⁴ ba⁴. Hi⁴ ja⁴ ba⁴ lä⁴ ja⁴ hwëe⁴ ta⁴ jwoh⁴ hi⁴ kwa⁴ juu⁴ ta⁴ juu⁴ jee⁴ kyah⁴ hnäh⁴ na⁴. Jwë⁴ na⁴ hmää⁴ ba⁴ mi⁴ gaay⁴ hnäh⁴, hi⁴ heey⁴ hnäh⁴ kyaah⁴ he⁴ mi⁴ siiy⁴ juu⁴ kih⁴ Dio, lä⁴ jiih⁴ jmäy⁴ ta⁴ koo⁴ Dsa⁴ jøøh⁴ jnän⁴ hi⁴ ga⁴ lääy⁴. He⁴ jmeey⁴ lä⁴ ja⁴, ngiiy⁴ jä⁴ na⁴ ba⁴ koh⁴ dso⁴ jwi⁴ nē⁴ kiyh⁴. ² Jwëe⁴ dsa⁴ jmee⁴ ko⁴ jøh⁴ kyaayh⁴ kyaah⁴ jwë⁴ hlih⁴ kiyh⁴. Hi⁴ kwaat⁴ kih⁴ dsa⁴ he⁴, mi⁴ kwa⁴ dsa⁴ kih⁴ ju⁴ dsoo⁴. ³ Kih⁴ he⁴ hee⁴ dsēy⁴ kuu⁴, saayh⁴ hnäh⁴ kyaah⁴ juu⁴ he⁴ gwa⁴ tuh⁴ dsēy⁴ hñiiy⁴. Ko⁴ ja⁴ ma⁴ na⁴ hee⁴ ba⁴ dsa⁴ he⁴ llo⁴ joo⁴. Mo⁴ so⁴ cha⁴ jee⁴ mo⁴ lääy⁴.

⁴ Lä⁴ ja⁴ lä⁴ jēe⁴ ángele hi⁴ ga⁴ jmee⁴ he⁴ hlih⁴, sa⁴ ga⁴ lä⁴ jøh⁴ dsē⁴ Dio kyaayh⁴, ga⁴ jwäy⁴ cha⁴ je⁴, ga⁴ hñiiy⁴ jee⁴ na⁴ hoo⁴ jee⁴ sa⁴ jnä⁴ sa⁴ nuuh⁴. Jee⁴ ja⁴ täayh⁴ lä⁴ jiih⁴ dsēe⁴ jmi⁴ he⁴ llay⁴ ta⁴ kiyh⁴. ⁵ Hi⁴ lä⁴ ja⁴ kih⁴ dsa⁴ jmi⁴ gyuu⁴ hi⁴ ma⁴ chaä⁴ llo⁴ joo⁴, sa⁴ ga⁴ kooy⁴ dsēy⁴ kiyh⁴, ga⁴ jngëeyh⁴ hi⁴ hñaä⁴ dsē⁴ he⁴ kyaah⁴ jmi⁴. ⁶ Jii⁴ ja⁴ ga⁴ laä⁴ ma⁴ la⁴ Noé ba⁴ kyaah⁴ gye⁴ hi⁴ ma⁴ chaä⁴ kiyh⁴. Hi⁴ he⁴ ga⁴ kwa⁴ juu⁴ ha⁴ lä⁴ dsa⁴ täah⁴ dsa⁴ kyaah⁴ he⁴ llu⁴ jmah⁴. ⁷ Hi⁴ lä⁴ ja⁴ ga⁴ hee⁴ Dio jwi⁴ Sodoma kyaah⁴ Gomorra, ga⁴ jēey⁴ lä⁴ jiih⁴ ga⁴ lii⁴ ta⁴ jwa⁴. Lä⁴ ja⁴ ga⁴ la⁴ mah⁴ lä⁴ ñe⁴ dsa⁴ hi⁴ chaä⁴ na⁴ ha⁴ lä⁴ le⁴ kih⁴ hi⁴ sa⁴ gah⁴ Dio. ⁸ Jaa⁴ Lot ba⁴ ga⁴ lääy⁴, hi⁴ ma⁴ laä⁴ jaa⁴ dsa⁴ lluu⁴. Peer⁴ ma⁴ meeh⁴ dsēy⁴ ma⁴ jēey⁴ ha⁴ lä⁴ ma⁴ tääh⁴ dsa⁴ hlëeh⁴ he⁴ jmeey⁴ lä⁴ jē⁴ he⁴ la⁴ o⁴ hih⁴. ⁹ Hi⁴ dsa⁴ ñuu⁴ lluu⁴ he⁴, lä⁴ koo⁴ ma⁴ gyay⁴ koo⁴ jmi⁴, koo⁴ jmi⁴ kyaah⁴ dsa⁴ hlëeh⁴ he⁴, ma⁴ jii⁴ lä⁴ ga⁴ tē⁴ neh⁴ tuh⁴ dsēy⁴, lä⁴ ma⁴ nuuy⁴ hi⁴ ma⁴ jēey⁴ he⁴ ma⁴ jmee⁴ dsa⁴ he⁴ wa⁴ la⁴ cha⁴ la⁴. ¹⁰ He⁴ ja⁴ ma⁴ ñe⁴ ba⁴ jne⁴, Dio lih⁴ lää⁴ lä⁴ jēe⁴ hi⁴ hnaayh⁴ ma⁴ jēey⁴ wi⁴, hi⁴ hi⁴ hñaä⁴ dsē⁴ he⁴, lä⁴ ma⁴ tääh⁴ ja⁴ ba⁴, lä⁴ jiih⁴ lloo⁴ jmi⁴ lla⁴ Dio ta⁴ kiyh⁴ mah⁴ heeyh⁴ wi⁴.

¹¹ Hi⁴ cha⁴ ga⁴ miih⁴ wi⁴ chee⁴ Dio kih⁴ hi⁴ ga⁴ nää⁴ lä⁴ hnoø⁴ jmi⁴ ngo⁴ kih⁴, hi⁴ ga⁴ nää⁴ hnooh⁴ he⁴ ga⁴ jyoh⁴ he⁴ hee⁴ dsēy⁴, sa⁴ hnoøy⁴ jmeey⁴ lä⁴ koo⁴ la⁴ mada⁴ kih⁴ Dio, ni⁴ miih⁴ sa⁴ goyh⁴, jmäy⁴ hñiiy⁴ jøøh⁴, hi⁴ sa⁴ goyh⁴ hlëeyh⁴ wi⁴ kih⁴ hi⁴ kaah⁴ hi⁴ tääh⁴ gyuu⁴. ¹² Lä⁴ jēe⁴ ángele hi⁴ tääh⁴ gyuu⁴, bee⁴ ga⁴ lä⁴ koh⁴ ga⁴ jmi⁴ lle⁴ hlëeh⁴ he⁴, pero ni⁴ lä⁴ ja⁴ sa⁴ tuu⁴ dsēy⁴ jwäy⁴ dso⁴ jwi⁴ nē⁴ kih⁴ hi⁴ hlëeh⁴ he⁴ cha⁴ nē⁴ Dio.

12 Pero dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁴ he⁷, hlëëyh⁺ wii⁷ kih⁴ lä⁻jë⁺ he⁻ sa⁺ ngëëy⁷, jmeey⁻ lä⁻koo⁻ jah⁻ nuu⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ jää⁷ jngëëh⁴ dsa⁻. Lä⁻ja⁻ le⁷ kih⁴ dsa⁻ he⁷, lä⁻koo⁻ jah⁻ ba⁷ heëy⁷ go⁻ te⁻. 13 Jee⁷ ja⁻ hyoyh⁺ jñeey⁻ lä⁻koo⁻ te⁻ ta⁷ hliih¹ he⁻ ma⁷ jmeey⁻. Chaay⁷ llu⁷ jwërte⁷ laay⁷, jmeey⁻ lä⁻jë⁺ he⁻ tih⁻ dsëy⁻ hñiyy⁷. Peer⁻ hlëëh¹ dsa⁻ he⁷, dsa⁻ taayh⁷ lä⁻kyë⁻ jee⁷ jmeeh⁻ hnäh⁷ jmi⁷, kuyh⁷ kō⁻ jōh⁷ kyaah⁷ hnäh⁷, hnooh⁷ gyih⁷ ma⁻ la⁻ he⁻ heë⁷ dsëy¹.

14 Sa⁻ le⁷ jëëy⁷ jaa⁻ dsa⁻ mē⁷, ma⁻ ra⁻ he⁻ heë⁷ ba⁷ dsëy¹. Sa⁻ dsa⁻ lä⁻ dsëh⁻ dsëy⁻ jmeey⁻ he⁻ hliih¹. Mi⁻ gaay⁷ dsa⁻ kyaah⁷ hnäh⁷ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be⁷ kih¹. Peer⁻ hñiyy⁷ ha⁻ lä⁻ jee⁷ liyh⁷ lä⁻jë⁺ he⁻ heë⁷ dsëy¹, jëëh⁷ ma⁻ hääy⁷ kyaah⁷ dso⁷ jwii⁷.

15 Ma⁻ jmeey⁻ ta⁻ koo⁷ kih⁴ jwë⁷ llu⁷, ma⁻ kayh⁻ jwë¹. Ga⁻ nääy⁷ jmeey⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻ jmeey⁻ Balaam, joo⁷ Beor hi⁻ ga⁻ hnooh⁻ ha⁻ lä⁻ ma⁻ lä⁻ chay⁻ kuu⁷ kyaah⁷ he⁻ hliih¹ he⁻ ma⁷ jmeey⁻. 16 Pero burra hi⁻ ma⁷ dsëë⁻ Balaam he⁻ ga⁻ hlëëh¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻ dsa⁻. Ga⁻ jaa⁷ kiyh⁴, kih⁴ he⁻ ma⁷ jmeey⁻ huu⁷ dsë⁻ hliih¹ ja⁻, mah⁷ sa⁻ ma⁷ dsooy⁻ ta⁻ cha⁻ nē⁻ kyaah⁷ huu⁷ dsë⁻ ngaah⁷ kiyh¹.

17 Lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁴ he⁷, laa⁷ lä⁻koo⁻ jmi⁻ too⁻ he⁻ sa⁺ haa⁷ jmi⁻, hi⁻ laay⁷ lä⁻koo⁻ jni⁷ he⁻ go⁻ kyë⁻ lle⁷ wa⁻ ha⁻ cha⁻ ha⁻. Ma⁻ na⁻ heëy⁷ go⁻ te⁻. Ma⁻ la⁻ juu⁷ dsa⁻ nääy⁷ jee⁷ na⁻ hoo⁻ läh⁻ lä⁻jë⁺ joh⁷ jmi⁷ cha⁻. 18 Hlëëyh⁺ juu⁷ kaah⁷ jmah¹ he⁻ sa⁻ tōøhn⁷ ta⁻, hi⁻ kyaah⁷ lä⁻jë⁺ he⁻ ngii⁷ jmi⁻ ngo⁻ ja⁻, mi⁻ gaay⁷ øøh⁷ jne⁷ hi⁻ hmëë⁷ ma⁻ laa⁷ kih⁴ he⁻ hliih¹. 19 Hi⁻ he⁷ jäh⁷ lä⁻ la⁻: “Ma⁻ na⁻ laa⁷ ba⁷ jne⁷. He⁻ ja⁻ cha⁻ jwë⁷ jnän⁷ jmeen⁷ lä⁻jë⁺ he⁻ la⁻ dsë⁻ jne⁷.” Pero ni⁻ sa⁻ ñey⁻ he⁻ sa⁻ na⁻ laay⁷. Na⁻ hnëëy⁷ jmeey⁻ he⁻ hliih¹ jmah¹ ba⁷. Jëëh⁷, cher⁷ mah⁷ ga⁻ tah⁷ dsa⁻ kyaah⁷ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ jøø⁷ kiyh⁴, ma⁻ laay⁷ kyaah⁷ he⁻ ja⁻. 20 Cher⁷ mah⁷ ga⁻ laa⁷ jaa⁻ dsa⁻ kih⁴ he⁻ hliih¹ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, ta⁻ la⁻ kih⁴ he⁻ ga⁻ lä⁻ kyuu⁷ Dsa⁻ jøøh⁷ jnän⁷ hi⁻ lää⁷ jne⁷, hi⁻ cher⁷ mah⁷ ga⁻ jeeyh⁷ ka⁻ läh⁷ ta⁻ ka⁻ luuy⁷, hi⁻ ga⁻ lih⁷ he⁻ hliih¹ ja⁻ kiyh⁴, cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ hlëëyh⁺, lä⁻ koo⁻ ma⁻ laay⁷ jää⁷. 21 Llu⁷ ga⁻ la⁻ kih⁴ dsa⁻ he⁷ wa⁻ ra⁻ jäh⁷ kih⁴ sa⁻ ga⁻ lä⁻ kyuu⁷ go⁻ te⁻ jwë⁷ llu⁷. Jwii⁷, kih⁴ he⁻ ga⁻ lä⁻ kyuu⁷ ba⁷ mah⁷ ga⁻ jmeey⁻ ta⁻ koo⁷ mada⁻ he⁻ na⁻ jngëi⁷ he⁻ ga⁻ hyoyh⁺ kih⁴ Dio. 22 He⁻ lä⁻ ja⁻, jeeh⁷ kwee⁻ lä⁻ koo⁻ dsoo⁻ juu⁷ he⁻ hlëëh¹ dsa⁻: “Sa⁻ dsii⁻ hi⁻ ñu⁻, koo⁻ ka⁻ läh⁻ kuyh⁻ ta⁻ ñu⁻ kiyh⁷”, hi⁻ “cha⁻ ñe⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ jngëë⁷, koo⁻ ka⁻ läh⁻ looyh⁻ jmi⁻ jii⁻.”

3

Lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ jäh⁷ Jesús ka⁻ läh⁷

1 Peer⁻ hnaan⁻ hnäh⁷ øøhn⁷, jee⁷ la⁻ ma⁻ tē⁷ to⁷ mo⁷ je⁻ he⁻ sün⁻ kyah⁷ hnäh⁷. Lä⁻ to⁷ na⁻ hlëëh¹ koo⁻ ba⁷ juu⁷, hlëëhn⁷ hnäh⁷ mah⁷ kah⁷ hnäh⁷ koo⁻ nēë⁷ ba⁷ huu⁷ dsë⁻. 2 Hnoon⁷ lä⁻ dsooh⁻ hoh⁷ hnäh⁷ kih⁴ lä⁻jë⁺ he⁻ ga⁻ sii⁷ hi⁻ na⁻ jngëë⁷ hi⁻ ma⁷ ngëë⁻ juu⁷ kih⁴ Dio llo⁷ joo⁷. Hi⁻ hnoon⁷ lä⁻ dsooh⁻ hoh⁷ hnäh⁷ mada⁻ kih⁴ Dsa⁻ jøøh⁷ jnän⁷ hi⁻ lää⁷ jne⁷. Jëëh⁷ jnääh⁷ hi⁻ laa⁷ apóstole, kwa⁻ jnääh⁷ juu⁷ kiyh⁴ jee⁷ kyah⁷ hnäh⁷.

3 Wa⁻ lä⁻ dsoo⁻ hoh⁷ hnäh⁷ to⁻ nē⁻ he⁻ jwahn⁻ la⁻. Wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁷ jee⁷ laa⁷ jmi⁷, ya⁻ nää⁷ dsa⁻ hi⁻ mi⁻ kwah⁷ kih⁴ lä⁻jë⁺ ba⁷, hi⁻ joh⁷ he⁻ hliih¹ sa⁻ jmeey⁻ lä⁻koo⁻ ngii⁷ jmi⁻ ngo⁻ kiyh⁴. 4 Jäyh⁷ lä⁻ la⁻: “¿He⁻ la⁻ sa⁻ ma⁻ jah⁻ Cristo lä⁻koo⁻ ga⁻ bääyh⁻ hñiyy⁷ ma⁷ jäh⁷? Lä⁻ jiih⁷ jmi⁻ ga⁻ juu⁻ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁷, lä⁻ ma⁻ ngoo⁻ ja⁻ ba⁷ hii⁷ ti⁷ jmi⁻ gyuu⁻ lä⁻ jiih⁷ na⁷. Sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ sii⁷ lä⁻ jiih⁷ ma⁷ ga⁻ nøø⁷ jmi⁻ gyuu⁻”, jäh⁷ dsa⁻ he⁷. 5 Sa⁻ hnøøy⁷ nuuy⁷ ha⁻ lä⁻ ga⁻ nøø⁷ jmi⁻ gyuu⁻. Jëëh⁷, kyaah⁷ koo⁻ ga⁻ hlëëh¹ ba⁷ Dio, ga⁻ la⁻ gyuu⁷ hwa⁷ lä⁻ ma⁻ to⁻ nē⁻. Hwa⁷ ya⁻ hii⁷ neh⁻ jmi⁻, hi⁻ jmi⁻ ja⁻ ga⁻ nøø⁷ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁻ kih⁴. 6 Ja⁻ ba⁷

kyaah' jmi' ja-, ga'hee' Dio jmi-gyuu' he- ma' n00' jaa', la'koo- ma' chaa- Noe. ⁷ Hi' kyaah' he- ga'hlëeh' Dio, ma-na-la' juu' koo' kyaah' je- gyuu' hwa' he- jna' na'. Koo- j00y- ba' ha- la' lloo- jmi' jmeey' jwiz- mah' mi' llaay- la' jee' hi- hnaa- dsë', ja' ga' heey' la' jë' go-te-.

⁸ Pero hnäh' hi- hnaan-, ta' wa' gaa' hoh' hnäh' he- la-. Koo- jmi' jna' jne', kih' Dio la' koo- mil ji- ñe-. Hi' koo- mil ji- ñe-, la' kih' Dio la' koo- koo- jmi' ba'. ⁹ Ja' he- dsa- lä- hëë' Dio mi- tey' he- ga' bääyh- hñiiy' jmeey', la' koo- laa' ko- llaa' dsa-. He- joh- dsëy' kyaah' jne' ba' ja-, sa' hn00y' hee' ni' jaa-, he- hn00y' lä- dsaa- dsë' lä- jee' ba' mah' ya- naäy' ka- läh' kih' Dio.

¹⁰ Wa'ra- ga' dsëë' jmi' kih' Dsa- j00h' jnan-, koo- jmi' he- sa- j00- dsa- ba' jäh', la' koo- jmee' jaa- dsa- hii-. Jmi' ja-, hii' goo- ääh' go-te- gyuu' jmi- gyuu', koo' kyaah' je-. Lä' ja- koo' hwa' la' kyaah' lä' jë' he- cha- në' kih'.

¹¹ Kih' he- ma- ñe' jne' he- hee' lä' jë' go-te' he- cha- gyuu' hwa', he- ja- jmee' bii' dsa'toohn- na- jngëe' jne' jee' hnään- Dio. ¹² Hn00' dsa'toohn' kyaah' o- j0h- dsë- lä' jiih' lloo- jmi' ja-. Wa' kwan' be' hnaa- ta' jnan' mah' wa' lä-te' ga- juh-. Jmi' ja- hee' gyuu' jmi- gyuu', koo' kyaah' je-. Hi' lä- jë' go-te' he- ga' cha- joo' kyaah' je-. ¹³ Pero jne' t00hn' j00n' koo- gyuu' hwa' he- hmëë' he- ga- bääh- Dio hñii' kwa'. Jee' ja- lä- cha- he- llu' jmah' ba'.

¹⁴ He- ja- jwahn- 00hn' hi- hnaan-, ta' ko- jiih' t00h' jne' j00n' he- lä-te' he- ja-, wa' kwan' be' mah' jeey' jne' t00hn' na- jngëen' hi- ni- miih- sa- cha- he- na- bääh' jne' hi- hii' ti' jnan' wa'ra- ga- tē' jee' jäh'. ¹⁵ Hn00' täh- dsë- jne' kih' juu' la-. Cher' mah' sa- jäh' chah', he- hn00y' läay- lä- jee' ba' ja-. Kih' he- ja- ba' na-, he- joh- dsë' Dio kyaah' jne'. Ja- ba' lä- ja- ga- sii' 00h' jne' Paa' hi- hnää- jne' lä' koo- la' huu' dsë- he- ga- hyoyh' kih' Dio. ¹⁶ Lä- jë- mo- je- kiyh' he- ga- siiy', hlëëyh- ja- ba' lä' koo- hlëeh' jna' kih' he- la-. Hi' jee' llah' na- sii- jwëëh' he- sa- lä- ngëe' jne'. He- ja- ko- llaa' dsa- hi- sa- ngëe' hi- sa- la' koo- ba' huu' dsë- kih', mi- siiy' juu' he- ga- sii' Paa'. Hi' lä- ja- mi- siiy' ka- läh' ta- jee' jyoh' jee' na- sii- juu' kih' Dio, lä- jwë' ja- heey' hñiiy' go-te-.

¹⁷ Hnäh' 00hn' hi- hnaan-, ma- ngëe' ma- nuuh- ba' hnäh' juu' la-, he- ja- hää- hnäh' hnaah' kih' hi- ta- juu' he' mah' sa' kah' hnäh' jyoh' jwë' hi' lä- ja- sa- täh- hnäh', na' he- ma- tääh' hnäh' koo- hweh-. ¹⁸ Wa' lä- kyuuh- hnäh' cha- ga- miih- Jesucristo Dsa- j00h' jnan' hi- lää- jne'. Lä- ja- go- naä' ba' hnäh' ta- cha- në' kyaah' he- llu' he- la' kwa- Jesús. Lä- ja- wa' jmeen' juuh' kiyh' jmi' na' hi' lä- ja- ka- läh' lä- jë' joh' jmi' cha-. Wa' la' lä- ja-.

1 Juan

He⁻ la⁻ to⁻ nē⁻ je⁻ he⁻ ga⁻ sū⁻ Jwaa⁻

Juu' he⁻ jmee⁻ chaa⁻ jne⁻

1 Jee' la⁻ sū⁻ jnāäh' kyah' hnäh' juu' kih' hī⁻ chaa⁻ jāä' ga' kih' jmi⁻gyuu⁻. Ga⁻nūu' jnāäh' juu' he⁻ ga⁻kway', kyaah' mi⁻nē' jnāäh' ga⁻jēē' jnāäh' kiyh'. Ga⁻jēē' jnāäh' hī⁻ ga⁻chu' ga⁻bēē' jnāäh'. Hī⁻ he' he' laa' juu' hī⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻ he⁻ ja⁻ kwa⁻ jnāäh' juu' kiyh'. 2 Hī⁻ na⁻jiih' he' ga⁻lä⁻ jnāäy' lä⁻ ma' jay' jmi⁻gyuu⁻ la⁻. ga⁻jēē' jnāäh', hī⁻ jmee⁻ jnāäh' ju'dsoo' kiyh'. He⁻ ja⁻ hlēēh' jnāäh' hnäh' kih' hī⁻ na⁻jiih' tää'. Hī⁻ he' ma⁻ chaa⁻ kyaah' Tää' jāä', hī⁻ he' ba' hī⁻ he' ga⁻lä⁻ jnāäy' jee' kyaah' jnāäh'. 3 Lä⁻jē⁻ he⁻ ma⁻ jēē' jnāäh' hī⁻ he⁻ ma⁻nūu' jnāäh', juu' ja⁻ ba⁻ kwa⁻ jnāäh' mah' lä⁻ ja⁻ kyah' hnäh' lä⁻ cha⁻ koo⁻ ba⁻ hūu⁻ dsē⁻ kyaah' jnāäh', lä⁻ koh' hii' koo⁻ ba⁻ hūu⁻ dsē⁻ kyaah' jnāäh' kyaah' Dio hī⁻ kyaah' jooy' Jesucristo. 4 Lä⁻jē⁻ he⁻ la⁻ sū⁻ jnāäh' kyah' hnäh' mah' jēē⁻ hoh' hnäh' go⁻te⁻.

Dio laa⁻ wa⁻je⁻

5 He⁻ la⁻ na⁻ juu' he⁻ ma⁻nūu' jnāäh' kiyh', ja⁻ ba⁻ juu' la⁻ kwa⁻ jnāäh' kyah' hnäh' ka⁻ läh'. Dio he' hī⁻ laa⁻ wa⁻je⁻, ni⁻ miih⁻ he⁻ hliih⁻ sa⁻ cha⁻ kiyh'. 6 Cher'mah' jāh' jne', hii' koo⁻ ba⁻ hūu⁻ dsē⁻ jnān' kyaah' jnih' mah' jmee⁻ ga' jne' he⁻ hliih', he⁻ ta⁻ juu' ba' jne' ja⁻, jēēh' sa⁻ mi⁻te' jne' lä⁻ koo⁻ lle⁻ ju'dsoo'. 7 Pero cher'mah' mi⁻te' jne' lä⁻ koo⁻ lle⁻ kih' hī⁻ hää' jee' wa⁻je⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ hää' hñii' Dio jee' wa⁻je⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ dsoo' hii' koo⁻ ba⁻ hūu⁻ dsē⁻ jnān' kyaah' øøh' jne'. Hī⁻ kyaah' jma⁻ kih' Jesucristo Joo' Dio gyih⁻ lä⁻ jē⁻ dso'kye⁻ jnān'. 8 Cher'mah' jāh' jne' sa⁻ cha⁻ dso'kye⁻ jnān', he⁻ mi⁻gaä' jne' hñaa' ba' jne' ja⁻, sa⁻ cha⁻ ju'dsoo' cha⁻ jnān'. 9 Pero cher'mah' ga⁻mi⁻ jnāä' jne' dso'kye⁻ jnān', lluu' ba' Dio, hī⁻ lä⁻ ma⁻ koo⁻ ja⁻ ba⁻ dsē⁻ kih' dso'kye⁻ jnān', hī⁻ chey' go⁻te⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ hliih' he⁻ dsa⁻ hlāäh' jne'. 10 Cher'mah' ga⁻ jāh' jne' sa⁻ cha⁻ dso'kye⁻ jnān', he⁻ jmää' jne' Dio he⁻ ta⁻ juuy' ba'. Sa⁻ hä' juu' kiyh' neh⁻ tuh⁻ dsē⁻ jne' cher'mah' lä⁻ ja⁻ la⁻.

2

Jesús cheh' nē' jnān' ngū⁻ jnān' kih' Dio

1 Hnäh' gyuu⁻ pih' kyaan⁻, ma⁻ siin⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ la⁻ mah' mo⁻ so⁻ jmeeh' ga' hnäh' dso'kye⁻. Pero cher'mah' chaa⁻ hī⁻ ma⁻ jmee⁻ dso'kye⁻, chaa⁻ jaa⁻ hī⁻ cheh' nē' jnān' ngū⁻ kih' Tää', hī⁻ he' he' Jesucristo, hī⁻ lluu' go⁻te⁻. 2 Hī⁻ he' ga⁻ ngēē' hñii' mah' ga⁻ juuy', ga⁻ mi⁻hmaayh' dso'kye⁻ jnān'. Pero ja⁻ ma⁻ lä⁻ dso'kye⁻ jnān' ga⁻ mi⁻hmaayh', lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh' ga⁻ mi⁻hmaayh' dso'kye⁻ kih' ga⁻ lä⁻ jēē' dsa⁻ hī⁻ tääh' jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

3 Cher'mah' ga⁻ høø' jne' nūuh⁻ kih' Dio, ma⁻ ñe' jne' he⁻ ma⁻ kyuu⁻ ba' jnih' ja⁻. 4 Pero hī⁻ jāh': "Kyuu⁻ ba' jnä' Dio", mah' sa⁻ høøy⁻ nūuh⁻ kiyh', he⁻ ta⁻ juuy' ba' ja⁻. Sa⁻ la⁻ dsoo' juu' kiyh'. 5 Pero hī⁻ høø' juu' kih' Dio, hī⁻ he' ba' hnāä' Dio lä⁻ koo⁻ te⁻ lle⁻ kih'. He⁻ lä⁻ ja⁻, ñe' jne' he⁻ laa⁻ jne' koo⁻ kyaayh'. 6 Hī⁻ jāh' laa⁻ koo⁻ kyaah' Dio, hī⁻ he' ää⁻ jmi⁻ jmeey' lä⁻ koo⁻ ga⁻ jmee' Jesús ba'.

Nuuḥ' hmëë' he- ga'kwa' Jesús

⁷ Jā' he- hmëë' nuuḥ' la- he- siin' kyah' hnäh' øøhn'. Nuuḥ' ma-gyuh- he- ma-kyuuh- hnäh' lä' ma' to-në' ba' la-. Nuuḥ' ma-gyuh- la-, la' juu' he- ga'nuuḥ- hnäh' lä' ma' to-në'. ⁸ Pero ma'ra' he- hmëë' ba' nuuḥ' la- he- siin' kyah' hnäh'. Jëeh', ma'ra' he- ga-lä-hnäa' ba' Cristo jne' hi' lä'jä' ma-lä-hnaah' hnäh' øøh' hnäh'. Jëeh', dsa-ngëë' ba' he- na-hoo- ja-, hi' ngoo' dsa-lä-jnä' hñii' wa'je' he- jmee' hnää' dsa-.

⁹ Hī- jāh' hää' jee' jnä' wa'je' mah' na-hääyh' øøyh', lä' ma-hää' bih' jee' na-hoo-. ¹⁰ Hī- hnää' øøh', hī- he' hää' tää' jee' jnä' wa'je-. Sa' cha- he' jmee' tēyh'. ¹¹ Pero hī- na-høøh' kih' øøh', lä' ma-hää' bih' jee' na-hoo-. Jëeh' he- hñih' jmah' ba' jmeey'. Hi' ni' sa' ñey- ha- ta- dsooy', jëeh' sa' jnä' mi'ney' he- ngëy' jee' na-hoo-.

¹² Gyuu- pih', siin' kyah' hnäh', jëeh' ma-na-che' dso'kye- kyah' hnäh' ta-la- kih' Jesús. ¹³ Hnäh' dsa- ma-kaah', siin' kyah' hnäh', jëeh' ma-lä-kyuuh' ba' hnäh' hī- ma-chaa- jää' ga' kih' jmi-gyuu-. Hi' siin' kyah' hnäh' chih- kwaq-, jëeh' ma-lëh- hnäh' kih' hī- hlëëh'.

Siin' kyah' hnäh' gyuu- pih', jëeh' ma-lä-kyuuh' ba' hnäh' Tää'. ¹⁴ Siin' kyah' hnäh' dsa- ma-kaah', jëeh' ma-lä-kyuuh' ba' hnäh' hī- ma-chaa- jää' ga' kih' jmi-gyuu-. Siin' ka-läh' kyah' hnäh' chih- kwaq-, jëeh' cha- be' kyah' hnäh', hi' ma-jä' koo- hweh- juu' kih' Dio neh' tuh-hoh' hnäh', hi' ma-lëh- hnäh' kih' hī- hlëëh'.

¹⁵ Ta' wa' hee' hoh' hnäh' he- cha- jmi-gyuu- la-, ni' he- ga' jyoh' he- cha- në' kih'. Hī- hee' dsë' he- cha- jmi-gyuu- la-, sa' hnääy' Tää'. ¹⁶ Jëeh', lä' jë- he- hñih' he- cha- jmi-gyuu- la-, sa' gwa- kih' Dio. Kih' jmi-gyuu- la' ba' ja- he- hee' dsë' jmi-ngo', hi' he- hee' dsëy' lä' jë- he- jëey-, hi' he- jmääy' hñiiy' jøøh'. ¹⁷ Dsa-llaq- ba' he- cha- jmi-gyuu- la- kyaah' he- hee' dsë' dsa-. Pero hī- jmee' lä- hnøø' Dio, lä' ma-chaay- ja' ba'.

Ju'dsoo' hi' juu' ta'juu'

¹⁸ Gyuu- kyaan', ngoo' ga'dsaa' jmi' he- tøøhn' la-. Ma-nuuḥ- ba' hnäh' kih' jaa- hī- jä- hī- na-høøh' kih' Cristo. Hi' lä'ja- la', jwëë' dsa- kyaay' ma-chaa- na'. Kih' he-ja- ba' na-, ñe' jnääh' ngoo' ga'dsaa' jmi' he- tøøhn' la-. ¹⁹ Hī- he- ga-hwëë- jee' kyaa' jnääh', pero sa' ma-laay' kyaa' jnääh'. Wa'ra- jāh' kih' ma-laay' kyaa' jnääh', ma' jāy' koo- hweh- kyaah' jnääh'. He- ga-hwëëy- jee' kyaa' jnääh' ga-lä' jnä', ja' lä' jëey- laay' kyaa' jnääh'.

²⁰ Pero ma-hñah- ba' hnäh' jmi-llë' Na-jngii' he- ga'kwëëh' Cristo hnäh'. He-ja- ma-kyuuh' ba' hnäh' ha- lä' la' ju'dsoo'. ²¹ Jā' kih' he- sa' kyuuḥ- hnäh' ju'dsoo' he- siin' juu' la- kyah' hnäh'. Siin' he- la- kih' he- ma-kyuuḥ- ba' hnäh'. Jëeh' ma-ñeh' ba' hnäh' ni' koo- juu' ta-juu' sa- go-hii' jee' kih' ju'dsoo'.

²² ¿Hī- na- hī- ta-juu'? Hī- jāh' kih' Jesús sa' laay' Cristo, hī- he' ba' hī- ta-juu'. Hī- na-høøh' kih' Cristo, jāyh' sa' chaq- Dio hi' ni' sa' chaq- joooy' ka-läh'. ²³ Lä' jëë- hī- jāh' sa' laa' Jesús joo' Dio, hī- he' sa' laa' kyaa' Tää'. Pero hī- mi-jnääh' hñii' he- laay' kyaa' joo' Dio, laay' kyaa' Tää' ka-läh'.

²⁴ Wa' jā' koo- hweh- kyaah' hnäh' he- ga-nuuḥ- hnäh' lä' ma' to-në'. Jëeh', cher'mah' ga'jä' koo- hweh- kyaah' hnäh' he- ga-nuuḥ- hnäh' lä' ma' to-në', lä'ja- tääh' hnäh' tää' kyaah' joooy' hi' kyaah' Tää' ka-läh'. ²⁵ He- la- ja-, he- ga-bääh- Jesucristo hñii' kyaah' jne': he- ga'jmeey' chaq- jne' tää'.

²⁶ Siin' he- la- kyah' hnäh' mah' lä' ñeh' hnäh' kih' hi- hnøø' mi- gaa' hnäh'.
²⁷ Pero Jmi- lle' Na- jngii' he- ma- hñah' hnäh' kih' Cristo, ma- ja' ja- ba' kyaah' hnäh'. Mo- so' jmee' bii' hi- mi- tēē' hnäh'. Jmi- lle' Na- jngii' ba' mi- tēē' hnäh' ga- lä' jē'. Hi- hlēēyh' ju' dsoo' jmah' ba', ja' juu' ta- juu'. Ja- go- taah' hnäh' koo- hweh- kyaah' Cristo, ja- ba' lä' koo- ma- mi- tēē' Jmi- lle' Na- jngii' hnäh'.
²⁸ Gyuu- kyaan', na' na' go- taah' hnäh' koo- hweh- kyaah' Cristo. Lä- ja- lä- cha- o- jōh' dsē- jnän' wa- ra- ga- tē' jee' lä- jnääy', hi- lä- ja- sa- jän' kyaah' o- hih' wa- ra- ga- tē' jee' jäh'.
²⁹ Ma- ñeh' ba' hnäh', lluu' ba' Jesús. Lä- ja- hnøø' lä- ngēeh' hnäh' ka- läh', lä- jēē' hi- jmee' he- llu' laay' kyaa' Dio.

3

Hi- laa' joo' Dio

¹ Jēē' da' hnäh' ha- koh' sa' hnää' Täa' jne', lä' jiih' ma- mi- cheey' jne' jooy'. He- ja- , dsa' jmi- gyuu' sa' kyuu' jne', jēēh' sa' ga- lä' kyuyy' hñii' Dio. ² Øøhn' hi- hnaan', na' ma- laa' jne' joo' Dio. Sa' ga' ma- ñe' jne' ha- lä' lee' jne'. Pero ñe' ba' jne', wa- ra- ga- tē' jee' lä- jnää' Jesucristo, lee' jne' lä' koo- laay' hñiiy', jēēh' ma' ja- jēē' jnih' na- hñaa' lä' jēē- lä' koo- laay' hñiiy'. ³ Hi- ga- lä' jēē' hi- cha- o- jōh' dsē- kih' he- leey' kwee- kyaayh', hi- he' na-, ngoo' mi- lluyy' hñiiy' cha- ga' miih- lä' jiih' leey' na- jngēēy' lä' koo- na- jngēē' hñii' Jesús.

⁴ Lä- jēē' hi- jmee' dso' kye-, hlääyh- cha' nē' ley kih' Dio. Jēēh' hi- jmee' dso' kye- na-, sa' mi- tey' kih' ley. ⁵ Ma- ñeh' ba' hnäh', ja' Jesús mah' jñuuyh' dso' kye- jnän'. Hi- he' ni' miih- dso' kye- sa' ga- lä' cha' kiyh'. ⁶ Lä- jēē' hi- tääh' kyaayh', sa' jmeey' dso' kye-. Pero lä- jēē' hi- jmee' dso' kye-, sa' ga' ma- jēēy' ni' sa' ga' ma' lä' kyuyy'. ⁷ Gyuu- kyaan', ta' kwa- hnäh' jwē' kih' ni' jaa' mah' mi- gaay' hnäh'. Hi- jmee' ma' la' he- llu' jmah', hi- he' ba' lluy', lä- koo- lluy' hñii' Cristo. ⁸ Pero hi- ga- nää' jmee' dso' kye-, laa' kyaa' hi- sa- lluy', jēēh' hi- sa- lluy' ga- løø' jmee' he- hñiih' lä- ma' to- nē'. He- ja- ja' Joo' Dio mah' heey' ta' kih' hi- sa' lluy'.

⁹ Lä- jēē' hi- laa' kyaa' Dio sa' jmeey' dso' kye-, jēēh' lä- ma- laay' ja- ba' sa- ju- kih' Dio. Sa' le' jmeey' dso' kye-, kih' he- laay' kyaa' Dio. ¹⁰ Jee' la- dsa- lä- jnä' hii- laa' joo' Dio hi- hii- laa' joo' hi- sa- lluy'. Ga- lä' jēē' hi- sa' jmee' he- llu', hi- sa- hnääy' øøyh', sa- laay' kyaa' Dio.

Wa' hnää' jne' lä- jaa- lä- jaa- dsa- kyaahn'

¹¹ Juu' la-, he- ga- nuuh' hnäh' lä- ma' to- nē': Wa' hnää' jne' lä- jaa- lä- jaa- dsa- kyaahn'. ¹² Ta' jmee- hnäh' lä- koo- ga- jmee' Cain' hi- ma' laa' kyaa' hi- sa- lluy' mah' ga- jngēēyh' øøyh'. ¿Hee' kih' ja- he- ga- jngēēyh' øøyh'? Ga- jngēēyh', kih' lä- jē' he- ma' jmeey' ma' la' ta' hñiih' ba', hi' ta' kih' øøyh' ma' la' ta' lluy' jmah'.

¹³ Hnäh' øøhn', ta' jmee- hnäh' dsaa- hoh' cher' mah' na- høøh' dsa- kyah' hnäh'. ¹⁴ Kih' he- hnää' jne' øøh' jne', he- ja- ma- ñe' jne' ma- tēēh' jne' jee' chaa- jne' tää' lla- he- ma' juu' jne'. Pero hi- sa' hnää' øøh', lä- ma- na- juuy' ja- ba'. ¹⁵ Lä- jēē' hi- na- hääh' øøh', laay' lä- koo- jaa- hi- jngēēh' dsa-. Ma- ñeh' ba' hnäh', ni' jaa- hi- jngēēh' dsa-, sa- na' jnääy' kih' Dio. ¹⁶ Ma- ñe' ba' jne' hee- ja- he- hnää' jne' øøhn'. Jēēh', Jesucristo ga- ngēē' hñii' ga' juu' jnä' jne'. Ja- ba' lä- ja- jne' ka- läh', ää- jmi' kwaay' jne' hñaan' mah' juu' jne' kih' øøhn'. ¹⁷ Hi- ma- cha- kih' jmi- gyuu' la-, mah' sa' kway' ni' miih- lä- ma' lla- kyaa' øøyh', ha- lä- ja- jäh' hnää' bih' Dio mah' sa- hnääy' øøyh'. ¹⁸ Gyuu-

kyaan⁺, sa⁺ jmaa⁺ jnan⁺ he⁻ hnaa⁺ jne⁺ dsa⁻ kyaahn⁺ kyaah⁺ juu⁺ ta⁺ jmah⁺. Hnøø⁺ kwan⁺ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsē⁻ jne⁺ he⁻ jmee⁺ bii⁺ kiyh⁺, ja⁺ koq⁻ jmeen⁺ ba⁺.

¹⁹ Heh⁺ lä⁻ ja⁻ ñe⁺ jne⁺ he⁻ tøøhn⁺ kyaah⁺ ju⁺ dsoo⁺ hi⁻ mo⁻ so⁻ hni⁻ ga⁺ hu⁺ dsē⁻ jnan⁺ cha⁻ ñe⁺ Dio. ²⁰ Pero cher⁺ mah⁺ hni⁻ ga⁺ hu⁺ dsē⁻ jnan⁺, ha⁻ ga⁺ sa⁺ ñe⁻ Dio hi⁻ jēē⁺ jne⁺. Ga⁻ lä⁻ jēē⁺ go⁻ te⁻ ba⁺ ñey⁻. ²¹ Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, cher⁺ mah⁺ ma⁻ na⁻ jngii⁺ hu⁺ dsē⁻ jnan⁺, ma⁻ cha⁻ ba⁺ o⁻ jøh⁺ dsē⁻ jnan⁺ kyaah⁺ Dio. ²² Hi⁻ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ ngiin⁺ kih⁺ Dio, hñah⁺ ba⁺ jne⁺, jēēh⁺ høø⁻ ba⁺ jne⁺ nuuh⁺ kiyh⁺ hi⁻ jmee⁺ ba⁺ jne⁺ lä⁻ jēē⁺ he⁻ tih⁻ dsēy⁺. ²³ He⁻ la⁻ ja⁻ nuuh⁺ kiyh⁺: He⁻ jmeen⁺ dsoo⁺ dsē⁻ jne⁺ kih⁺ jooy⁺ Jesucristo, hi⁻ he⁻ hnaa⁺ jne⁺ dsa⁻ kyaahn⁺ lä⁻ koq⁻ mada⁻ he⁻ ga⁺ jmeey⁺ jnan⁺. ²⁴ Hi⁻ høø⁻ lä⁻ jēē⁺ mada⁻ kiyh⁺, chaa⁻ bih⁺ kyaah⁺ Dio, hi⁻ Dio kyaayh⁺ ka⁻ läh⁺. Ta⁻ la⁻ kih⁺ jmi⁻ lle⁻ he⁻ ga⁻ kwēēyh⁺ jne⁺, he⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻ ñe⁺ jne⁺ Dio kyaah⁺ jne⁺.

4

Beē⁺ ga⁺ jmi⁻ lle⁻ kih⁺ Dio lä⁻ koh⁺ ga⁺ jmi⁻ lle⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁺

¹ Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, ta⁺ wa⁺ heeh⁺ hnäh⁺ kih⁺ lä⁻ jēē⁺ hi⁻ jäh⁺ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ kih⁺ Dio. Kye⁻ da⁻ hnäh⁺ kwaat⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁻ che⁺ laay⁺ kyaa⁺ Dio o sa⁻ laay⁺. Jēēh⁺ jwēē⁺ hi⁻ ta⁺ juu⁺ ga⁻ naa⁻ lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ jmäy⁺ hñi⁻ y⁻ lä⁻ koh⁺ hi⁻ ngēē⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. ² Lä⁻ la⁻ ba⁻ lä⁻ kyuu⁺ hnih⁺, hi⁻ na⁻ hi⁻ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ kih⁺ Dio. Lä⁻ jēē⁺ hi⁻ jäh⁺ ja⁺ Jesucristo, laa⁺ jmi⁻ ngo⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ kih⁺ Dio. ³ Hi⁻ lä⁻ jēē⁺ hi⁻ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ hi⁻ jäh⁺ sa⁺ ga⁻ laa⁺ Jesucristo jmi⁻ ngo⁺, hi⁻ he⁻ sa⁻ laa⁺ kyaa⁺ Dio. Jmi⁻ lle⁻ hi⁻ na⁻ høøh⁺ kih⁺ Cristo ba⁺ he⁻. Ma⁻ nuuh⁺ ba⁺ hnäh⁺, ja⁺ jmi⁻ lle⁻ kih⁺ hi⁻ na⁻ høøh⁺ he⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ ba⁺ jmi⁻ gyuu⁺ jmi⁻ na⁺.

⁴ Gyuu⁺ kyaan⁺, ma⁻ laah⁺ hnäh⁺ kyaa⁺ Dio, hi⁻ ma⁻ lēh⁺ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ ta⁻ juu⁺ he⁻. Jēēh⁺ beē⁺ ga⁺ jmi⁻ lle⁻ kih⁺ Dio hi⁻ jää⁺ hnäh⁺, lä⁻ koh⁺ ga⁺ hi⁻ jää⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺. ⁵ Dsa⁻ he⁻ laa⁺ kyaa⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ ba⁺, he⁻ ja⁻ hlēēyh⁺ juu⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, hi⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ ba⁺ nuu⁻ kiyh⁺. ⁶ Pero jne⁺ laa⁺ jne⁺ kyaa⁺ Dio. Hi⁻ kyuu⁺ Dio, hi⁻ he⁻ nuu⁻ jnan⁺. Pero hi⁻ sa⁻ kyuu⁺ Dio, sa⁻ jmeey⁺ he⁻ jnan⁺. Lä⁻ ja⁻ ba⁻ jmee⁺ lii⁻ hee⁻ na⁻ jmi⁻ lle⁻ he⁻ la⁻ kih⁺ ju⁺ dsoo⁺, hi⁻ hee⁻ na⁻ jmi⁻ lle⁻ he⁻ la⁻ juu⁺ ta⁺ juu⁺.

He⁻ ba⁻ che⁻ hnää⁺ Dio jne⁺

⁷ Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, wa⁺ hnaa⁺ jne⁺ dsa⁻ kyaahn⁺. Jēēh⁺, he⁻ hnaa⁺ jne⁺ øøhn⁺ gwa⁻ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻. Ga⁻ lä⁻ jēē⁺ hi⁻ hnaa⁺ dsa⁻ kyaah⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ laa⁺ kyaa⁺ Dio, hi⁻ he⁻ ba⁺ kyuu⁺ Dio. ⁸ Hi⁻ sa⁻ hnaa⁺ dsa⁻ kyaah⁺, sa⁺ ga⁺ ma⁻ kyuu⁺ Dio. Jēēh⁺, Dio hnaa⁺ bih⁺ dsa⁻. ⁹ Kyaah⁺ lä⁻ la⁻ ga⁻ mi⁻ jnaa⁻ Dio ha⁻ koh⁺ sa⁻ hnaa⁺ jne⁺. Ga⁻ cheey⁺ jooy⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ hi⁻ laa⁺ gyuu⁺ koq⁻ mēē⁺ kyaay⁺. Mah⁺ jmeey⁺ chaa⁻ jne⁺ ta⁻ la⁻ kih⁺ jooy⁺ ba⁺. ¹⁰ Ha⁻ gwa⁻ he⁻ hnaa⁺ jne⁺ Dio. Sa⁻ ja⁻ jnan⁺ he⁻ hnaa⁺ jne⁺ Dio. Dio ba⁺ he⁻ hi⁻ ga⁻ lä⁻ hnaa⁺ jne⁺ to⁻ nē⁺ he⁻ ja⁻ ga⁻ cheey⁺ jooy⁺ mah⁺ ga⁺ juuy⁺ lla⁻ jne⁺ lä⁻ jwē⁺ jee⁺ ga⁻ lä⁻ hmaah⁺ dso⁻ kye⁻ jnan⁺.

¹¹ Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, cher⁺ mah⁺ Dio ma⁻ lä⁻ hnaa⁺ jne⁺ cha⁻ miuh⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ää⁻ jmi⁻ lä⁻ hnaa⁺ jne⁺ dsa⁻ kyaahn⁺. ¹² Jih⁺ koh⁺ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ma⁻ jēē⁻ Dio. Pero cher⁺ mah⁺ hnaa⁺ jne⁺ dsa⁻ kyaahn⁺, Dio ba⁺ kyaah⁺ jne⁺. Hi⁻ he⁻ jmeen⁺ lä⁻ ja⁻ ma⁻ na⁻ hñaa⁺ he⁻ hnaa⁺ jne⁺ Dio. ¹³ Kih⁺ he⁻ ga⁻ kwēēh⁺ Dio jne⁺ jmi⁻ lle⁻ kiyh⁺, he⁻ ja⁻ ñe⁺ jne⁺ chaa⁻ jne⁺ kyaah⁺ Dio, hi⁻ Dio kyaah⁺ jne⁺. ¹⁴ Ma⁻ jēē⁻ jnääh⁺ hi⁻ jmee⁺ jnääh⁺ ju⁺ dsoo⁺, Täa⁺ he⁻ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jooy⁺ mah⁺ lääy⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺.

15 Ga⁻lä⁻jëë⁻ hi⁻ jäh[✓], Jesús he[✓] laa⁴ Joq[✓] Dio, chaay⁻ kyaah[✓] Dio, hi⁻ Dio kyaayh[✓] ka⁻läh[✓].

16 Ma⁻lä⁻kyuuh⁻ jnääh[✓] hi⁻ ma⁻jmee[✓] jnääh[✓] dsoo[✓] he⁻ hnää⁴ Dio jne[✓]. Jëeh[✓], Dio hnää⁴ bih⁻ dsa⁻. Hi⁻ hi⁻ tääh[✓] koq⁻ hweh⁻ he⁻ hnäy⁴ dsa⁻kyayh[✓], chaay⁻ kyaah[✓] Dio, hi⁻ Dio kyaayh[✓] ka⁻läh[✓]. 17 He⁻ja⁻, cher[✓]mah[✓] hnää⁴ jne[✓] dsa⁻kyaaahn[✓], ma⁻na⁻hñaa⁴ ba[✓] he⁻ hnää⁴ jne[✓] Dio mah⁴ lä⁻ja⁻ ma⁻cha⁻ ba⁻o⁻joh⁻ dsë⁻ jnän⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të[✓] jee[✓]lla⁴ Diota[✓]. Jëeh[✓]lä⁻koq⁻ laa⁴ hñii[✓] Dio, ja⁻ba⁻lä⁻ja⁻ laa⁴ jne[✓] jmi⁻gyuu⁻ la⁻. 18 Hi⁻ hnää⁴ dsa⁻kyaaah[✓], sa⁻cha⁻ mo⁻ goyh⁻. Hi⁻ dsoo[✓] hnää⁴ dsa⁻kyaaah[✓], jmeey⁻ ta⁻ koo[✓] ba[✓] he⁻ goyh⁻. Pero hi⁻ goh⁻, jëey[✓] wü[✓] ba[✓] laay⁻, he⁻ja⁻ goyh⁻. Lä⁻ja⁻ cher[✓]mah[✓] hi⁻ goh⁻, he⁻ sa⁻na⁻hñaa⁴ he⁻ hnäy⁴ Dio ba⁻ja⁻.

19 Hnää⁴ jne[✓] Dio, jëeh[✓] hñii[✓] bih⁴ ga⁻lä⁻hnäy⁴ jne[✓] to⁻në⁻. 20 Cher[✓]mah[✓] hi⁻ jäh[✓]: “Jnä[✓] hnaan[✓] Dio”, mah⁴ na⁻hääy[✓] øy[✓], hi⁻ ta⁻juu⁻ ba[✓] he⁻. Jëeh[✓], hi⁻ jëë⁻ øoh⁻ mah⁴ sa⁻ hnäy⁴, zha⁻ lä⁻ja⁻ hnäy⁴ Dio hi⁻ sa⁻ ma⁻jëey[✓] jih[✓]koh[✓]? 21 Ga⁻hñah⁴ jne[✓] nuuh⁻ la⁻ kiyh⁴: Cher[✓]mah[✓] hi⁻ hnää⁴ Dio, wa⁻ hnäy⁴ øy[✓] ka⁻läh[✓].

5

Wa⁻lla⁻dsëë⁻ jne[✓] kih[✓] he⁻ hliih[✓]

1 Ga⁻lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻dsoo[✓] dsë⁴, Jesús he[✓] laa⁴ Cristo, hi⁻ he⁻ ba[✓] laa⁴ kyaa⁴ Dio. Cher[✓]mah[✓] hnää⁴ jne[✓] jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ cha⁻ chih⁻ kyaa⁴, lä⁻ja⁻ ka⁻läh[✓] hnää⁴ jne[✓] chih⁻ kyaay⁻. 2 Cher[✓]mah[✓] hnää⁴ jne[✓] Dio hi⁻ jmee[✓] jne[✓] lä⁻jë⁻ mada⁻ kiyh⁴, ñe⁻ jne[✓] hnää⁴ ba[✓] jne[✓] ka⁻läh[✓] lä⁻jëë⁻ jooy⁻. 3 Lä⁻la⁻ ba[✓] la⁻ he⁻ hnää⁴ jne[✓] Dio, hnø⁴ høøn⁴ lä⁻jë⁻ mada⁻ he⁻ jmeey⁻. Hi⁻ lä⁻jë⁻ mada⁻ kiyh⁴ sa⁻ jwëeh⁻ go⁻te⁻. 4 Jëeh[✓], lä⁻jëë⁻ hi⁻ laa⁴ kyaa⁴ Diolla⁻dsëë⁻ kih[✓] he⁻ hliih[✓] he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Kyaah[✓] he⁻ ma⁻dsoo[✓] dsë⁻ jne[✓] kih[✓] Dio, he⁻ja⁻ ba[✓] ma⁻lla⁻dsëë⁻ jne[✓] kih[✓] he⁻ hliih[✓] he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. 5 Hi⁻ ma⁻dsoo[✓] dsë⁴, Jesús he[✓] laa⁴ Joq[✓] Dio, hi⁻ he⁻ ba[✓] hi⁻lla⁻dsëë⁻ kih[✓] he⁻ hliih[✓] he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

Cha⁻ba⁻ he⁻ jmee[✓] ju⁻dsoo[✓] kih[✓] Joq[✓] Dio

6 Kyaah[✓] jmi⁻ hi⁻ kyaah[✓] jma⁻ ja⁴ Jesucristo jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Ja⁻ ma⁻la⁻ koq⁻ ga⁻saay⁻ jmi⁻, ga⁻tuy⁻ jma⁻ kiyh⁴ dsoh[✓] hma⁻ cru⁻. Hi⁻ ja⁻ ba[✓] jmi⁻lle[✓] kih[✓] Dio jmee⁻ ju⁻dsoo[✓] he⁻ jay⁴, jëeh[✓] jmi⁻lle[✓] kih[✓] Dio la⁻ ju⁻dsoo[✓] jmah⁴ ba[✓]. 7 Uu⁻ laa⁴ hi⁻ jmee⁻ ju⁻dsoo[✓] gyuu⁴ jmi⁻gyuu⁻. Täa⁻ he⁻ jaa⁻, hi⁻ laa⁴ juu⁴ he⁻ jee⁻ ga⁻të[✓] uu⁴, hi⁻ jmi⁻lle[✓] Na⁻ jngii[✓] ka⁻läh[✓]. Koq⁻ ba[✓] juu⁴ hii[✓] kih⁴ jee⁻ lä⁻jëë⁻ uu⁻ hi⁻ he⁻. 8 Hi⁻ cha⁻ hnë⁻ nëë⁻ he⁻ jmee⁻ ju⁻dsoo[✓] hwa⁴ la⁻. Jmi⁻lle[✓] kih⁴ Dio he⁻, jmi⁻ja⁻, hi⁻ jma⁻ ka⁻läh[✓]. Lä⁻jë⁻ hnë⁻ nëë⁻ he⁻ ja⁻, hii[✓] koq⁻ ba[✓] juu⁴ kiyh⁴. 9 Heeh[✓] ba[✓] jne[✓] ju⁻dsoo[✓] he⁻ kwa⁻ dsa⁻, ha⁻ ga⁻ sa⁻ kyeë⁻ ju⁻dsoo[✓] he⁻ ga⁻ jmee⁻ Dio kih⁴ joq⁻. 10 Hi⁻ jmee⁻ dsoo[✓] dsë⁻ kih⁴ Joq[✓] Dio, kyeey⁻ ju⁻dsoo[✓] la⁻ neh⁻ tuh⁻dsëy⁴. Hi⁻ sa⁻ jmee⁻ dsoo[✓] dsë⁻ kiyh⁴, jmääy⁻ Dio jaa⁻ hi⁻ ta⁻juu⁴, jëeh[✓] sa⁻ ma⁻ heeyh⁻ ju⁻dsoo[✓] he⁻ ga⁻ jmee⁻ Dio kih⁴ Joq[✓]. 11 He⁻ la⁻ ja⁻ ju⁻dsoo[✓] he⁻ ga⁻ kway⁻: Ta⁻ la⁻ kih⁴ Jooy⁻ hi⁻ na⁻ jiih[✓], ga⁻ jmeey⁻ cha⁻ jne[✓] tää[✓]. 12 Hi⁻ ma⁻ heeh⁻ kih⁴ Jooy⁻, lä⁻ ma⁻ chaay⁻ ja⁻ ba[✓]. Pero hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻ kih⁴ Jooy⁻, sa⁻ na⁻ jnäy[✓] kih⁴ Dio.

Nuu[✓] kih[✓] Jwaa⁻ jee⁻ ga⁻ dsaa⁻ juu⁴ kiyh⁴

13 Siin⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ la⁻ kyah⁴ hnäh[✓] hi⁻ ma⁻ heeh⁻ kih⁴ Joq[✓] Dio, mah⁴ lä⁻ ñeh[✓] hnäh[✓] he⁻ ma⁻ chaah⁻ ba[✓] hnäh[✓] tää[✓], hi⁻ mah⁴ jmeeh⁻ hnäh[✓] dsoo[✓] kih⁴ Joq[✓] Dio.

14 He⁻ la⁻ ja⁻ o⁻ jøh⁺ dsë⁻ he⁻ ma⁻ cha⁻ jnän⁻ kyaayh⁺. Cher'mah⁺ ga⁺ ngün⁺ he⁻ hnøø⁺ jne⁺ kiyh⁺ lä⁺ hyoh⁻ dsëy⁺, nuuy⁺ ba⁺. 15 Hi⁺ cher'mah⁺ ñe⁺ jne⁺ nuuy⁺ ba⁺ jnän⁺, lä⁺ ja⁻ ñe⁺ jne⁺ ka⁻ läh⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ ngün⁺ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ lla⁻ kyaä⁺ jne⁺ kiyh⁺, ma⁻ hñah⁻ ba⁺ jne⁺ ja⁻ lä⁺ jë⁻ he⁻ ma⁻ ngün⁺ ja⁻.

16 Cher'mah⁺ jaä⁻ hnäh⁺ ga⁺ jëëh⁺ jaä⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ jmee⁺ dso'kye⁻ he⁻ sa⁻ jngiih⁺ kiyh⁺, ja⁻ ngiih⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio, hi⁻ Dio jmee⁺ ba⁺ jøh⁻ dsë⁺ kiyh⁺. He⁻ la⁻ ja⁻, hlëëhn⁺ kih⁺ hi⁻ jmee⁺ dso'kye⁻ he⁻ sa⁻ jngiih⁺. Jëëh⁺, cha⁻ ba⁺ dso'kye⁻ he⁻ jngiih⁺ kih⁺ dsa⁻. Hi⁻ kih⁺ hi⁻ ma⁻ jmee⁺ dso'kye⁻ ja⁻, sa⁻ cha⁻ jwahn⁻ ngii⁺ kiyh⁺. 17 Lä⁺ jë⁻ he⁻ hliih⁺ he⁻ jmee⁻ jne⁺, la⁺ dso'kye⁻. Pero cha⁻ ba⁺ dso'kye⁻ he⁻ sa⁻ jngiih⁺ jnän⁻.

18 Ma⁻ ñe⁺ jne⁺ ga⁻ lä⁺ jëë⁻ hi⁻ laä⁺ kyaä⁺ Dio mo⁻ so⁻ jmeey⁺ dso'kye⁻, jëëh⁺ Joö⁺ Dio ba⁺ hää⁻ jne⁺. Sa⁻ kway⁺ jwë⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁺ mah⁺ kaayh⁺ jne⁺. 19 Ma⁻ ñe⁺ ba⁺ jne⁺ he⁻ ma⁻ laä⁺ jne⁺ kyaä⁺ Dio, hi⁻ hi⁻ sa⁻ llu⁺ ba⁺ jmee⁺ hih⁺ lä⁺ kaa⁻ lä⁺ juh⁺ jmi⁻ gyuu⁺. 20 Hi⁻ ma⁻ ñe⁺ ba⁺ jne⁺, ja⁺ ba⁺ Joö⁺ Dio. Ga⁻ jmeey⁺ ga⁻ lä⁺ ngëë⁺ jne⁺ mah⁺ lä⁺ kyuu⁺ jnih⁺. Hi⁻ he⁺ he⁺ laä⁺ juu⁺ dsoo⁺. Hi⁻ ma⁻ tøøh⁺ ba⁺ jne⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ hi⁻ laä⁺ juu⁺ dsoo⁺. Hi⁻ he⁺ he⁺ Jesucristo Joö⁺ Dio. Hi⁻ he⁺ he⁺ hi⁻ dsoo⁺ laä⁺ Dio, hi⁻ jmee⁺ chaä⁻ jne⁺ tää⁺.

21 Gyuu⁻ kyaan⁺, hää⁻ hnäh⁺ hñah⁺ kih⁺ dio hi⁻ na⁻ laä⁻ kaah⁻ dsa⁻. Wa⁻ la⁻ lä⁺ ja⁻.

2 Juan

He- la- jee' ga-tē' to' je- he- ga-sii' Jwaa'

Hee- ja- ju'dsoo' hi- hee- ja- he- hnää' jne' dsa- kyaahn'

¹ Jnä' dsa- ma-gyuh- kyaah' hnäh' siin' juu' la- kih' dsa-mē' hi- na-lleeh' kyaa' Dio kyaah' kih' lä-jēē' jooy' hi- hnaan' lä-kaa- tuh-dsēn'. Jā- ma-la- jnä' hnaan' hnäh', lä-ja- ka-läh', lä-jēē' hi- ma-lä-kyuuh- ju'dsoo' hnäy' hnäh'. ² Hnaan' hnäh' kih' he- tōōh' jne' kyaah' ju'dsoo' hi- lä- ma-tōōhn' ja-ba' kyaah' ju'dsoo' la- lä-jē' joh' jmi' cha-. ³ Ngün' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngün' kih' Jesucristo jooy', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh', wa' lä-ñih' dsēy' hnäh', hi- wa' jmeey' hii' tii' tuh-hoh' hnäh', lä-koō- la' ju'dsoo' kiyh' hi- lä-koō- jiih' hnäy' hnäh'.

⁴ Peer' chaan' cha- miih- llu' kih' he- ma-jeen' ko-lla' gyuu- kyaah' hi- ga-nää' lä-koō- hnø' ju'dsoo' hi- lä-koō- nuuh- he- ma-hñah' jne' kih' Täa'. ⁵ Sa- la' nuuh' hmēē' he- siin' kyah' la-. Jā- ba' nuuh' he- ga-hñah' jne' lä- ma-to-nē' ba' la-. He-ja- hne- dsa-mē', chuun' kyaah' hne- na', wa' lä-hnää' jne' dsa- kyaahn'. ⁶ He- la- ba' ja-, he- hnää' jne' dsa- kyaahn', he- jmeen' lä-koō- jāh' nuuh' kih' Dio ba'. He- la- ja- nuuh' he- ga-nuuh- hnäh' lä- ma-to-nē': he- go'taah' hnäh' hnaah' hnäh' dsa- kyaah' hnäh'.

Dsa- hi- ta- juu'

⁷ Jēēh', ga-nää' jwēē' hi- ta- juu' lä-kaa- jmi-gyuu', hi- sa- jmee' dsoo' ja' Jesucristo jmi-gyuu' la-, laa' jmi-ngo'. Hi- jmee' lä-ja-, hi- he' he' hi- ta- juu', hi- na-hōy' kih' Cristo. ⁸ Lēēh' hnäh' mah' sa- heē' ta' kyah' hnäh' he- ma-na'llu'. Lä-ja- ba' leh' hnäh' na'tee' jñee' hnäh'. ⁹ Wa' hi- cha- hi-, hi- dsa- kah- jwē' cher'mah' ga-tay' nuuh' kih' Cristo, sa- laay' kyaa' Dio. Pero hi- hōō' koō- hweh- nuuh' kih' Cristo, hi- he' ba' laa' kyaah' Dio hi- laay' kyaah' Jooy' ka-läh'. ¹⁰ Cher'mah' jāa- hi- ga-llōo' kyah' hnäh' hi- sa- kye- nuuh' kih' Cristo lä-koō- hlēēhn' la-, ta- heeh' hnäh' cha'neh' kyah' hnäh', ni- ta- jmee- hnäh' Dio kiyh'. ¹¹ Jēēh', hi- jmee' Dio kiyh', he- jmeey' ko-jōh' kyaah' ta' hliih' he- jmee' dsa- he'.

¹² Cha- cha-ga-miuh- juu' he- hnoon' jwēēhn' hnäh', pero mo-so' ma-sii' ga' jnä', kih' he- hnoon' niin' na-jēēn' hnäh' mah' llan' juu' ko-jōh' hi- lä-ja- jēē- dsē- jne' go-te'.

¹³ Joō' dsa-mē' tōōh' hnäh' hi- na-lleeh' kyaa' Dio, jmeey' Dio kyah' hnäh'. Wa' la- lä-ja-.

3 Juan

He- la- jee' ga-tē' hnē- je- he- ga-sii' Jwaa'

Ga-hii' juu' kih' Gayo he- ga-ngēy' llu'

¹ Jnā' dsa- gyuuḥ' kyaah' hnāh', siin' juu' la- kih' ome- kyaan', Gayo, hi- hnaan- lā-kaa- tuh- dsēn'.

² Øøhn' hi- hnaan', ngiin' kih' Dio mah' wa' dsa-ngēeh' llu' kih' ga-lā-jē' ba'. Lā-koh' lluuḥ' hne- kih' Dio, ja-ba' lā-ja- wa' chaah- hne- llu'. ³ Ga-jēē' dsēn' cha-miih- ma' ya-nāā' ko-llaa' øøḥ' jne'. Ga-jmeeyh' juu' lā- ma-hāāḥ' ba' hne- koo- hweh- kyaah' ju'dsoo'. ⁴ Sa- cha- ga' jyoh' he- jmee' jēē- dsēn' lā-koh' ga' he- la-, he- nuun' tāāḥ' ba' gyuuḥ- kyaan- lā-koo- la' ju'dsoo'.

⁵ Øøhn' hi- hnaan', jmeeh- ba' hne- llu' lā-koo- hā' ma' jmeeh- be' kih' øøḥ' jne'. Hi' cha-ga'miih- llu' jmeeh- kih' hi- go-nāā' ta' jee' jyoh'. ⁶ Hi- he' ga'kwa' juu' neh' gwah- ha- lā- koh' hnaah' hnih'. Ja- jmeeh- llu' hoh' kwēyḥ' he- jmee' bi' kiyh' cha'jwē' jee' ga-nāāy', jēēḥ' lā-ja- lle' kih' hi- jmee- ta' he' kih' Dio. ⁷ Hi- he' na-nāā' llu' dsē' kwaat' kih' Jesús. Sa- ga-heeyh- ni- miih- he- ma' kwa- dsa- hi- sa' ga' ma-heeh- juu' kih' Dio. ⁸ Äā- jmi' jmeen' be' kih' hi' dsa- hi- ga-nāā' kwa- ju'dsoo'. Jēēḥ', he- jmee' jne' lā-ja-, jmee' jne' ko-jøḥ' kyaayḥ' ba' ja-.

Ga-jmee' Diótrefe he- hliih'

⁹ Ga-siin' kih' gwah', pero Diótrefe sa- hnøoy' jmee- jnāāḥ' mada- kiyh', jēēḥ' hñii' bih' hnøoy' jmeey' hih'. ¹⁰ He- ja- wa'ra- ga-tē' jee' niin' jee' ja-, mi-liihn' dsēy' he- ngēy' kooyh- juu' jwii' mah' jmeey' juu' ta- juu' kyaā' jnāāḥ'. Hi' sa- lēē' kiyh' he- jmeey- lā-ja-. Lā-kye- øøḥ' jne' hi- dsa-nāā' jee' ja- sa- heeyh-. Hi' lā-ja- hay' kih' hi- hnøø' heeh- øøḥ' jne', lā-jiih' lleey- neh' gwah' go-te'.

Ga-hii' juu' kih' Demetrio he- ga-jmeey' he- llu'

¹¹ Øøhn' hi- hnaan', ta' jmee- lā-koo- jmee' hi- ga-nāā' jwē' hliih'. Jmee' he- llu' jmah' ba'. Jēēḥ' hi- jmee' he- llu', lāā' kyaā' Dio. Pero hi- jmee' he- hliih', sa' ga' ma-heeyh- kih' Dio.

¹² Ga-lā-jēē- ba' hlēēḥ- llu' kih' Demetrio. Lā-kye- ju'dsoo' hlēēḥ- llu' kiyh'. Ja-ba' lā-ja- jnāāḥ' jmee- jnāāḥ' ju'dsoo' kiyh' ka-lāḥ'. Hi' neh' hnāḥ' hlēēḥ' jnāāḥ' ju'dsoo' jmah' ba'.

¹³ Cha- cha-ga'miih- he- hnoon' jwēēhn- hne-, pero mo-so' ma-siin' ga' jnā'. ¹⁴ To- chah' la- hnoon' na-jēēn' hne- mah' llan' juu' ko-jøḥ'.

¹⁵ Wa' hii' ti' tuh' hoh'. Ome' jnān' jmee' Dio kyah'. Jmee' Dio kih' lā-jaa- lā-jaa- ome- jnān' hi- tāāḥ' jee' na-.

Judas

He-la-na-je-he-ga-sii' Juda

¹ Jnã' Juda jmeen⁺ ta' kih' Jesucristo hi⁻ laan⁺ øøh⁻ Jacobo, siin⁺ kyah⁺ hnãh⁺ hi⁻ na-teeh⁺ kyaah⁺ Dio hi⁻ laa⁺ Täã' jnãn⁺, hnãh⁺ hi⁻ na-jngëë', hi⁻ lä' ja⁻ häã⁻ ba' Jesucristo hnãh⁺. ² Wa' lä' ñih⁻ dsë' Dio hnãh⁺ cha⁻ ga'miih⁻, hi⁻ wa' jmeey⁺ hi⁻ ti' kyah⁺ hnãh⁺, hi⁻ lä' ja⁻ wa' hnãy⁺ hnãh⁺ cha⁻ ga'miih⁻.

Dio lla' ta' kih' hi- hñaa- dsë'

(2 Pedro 2:1-17)

³ Hnãh⁺ øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, ma' hnoon⁺ ma' siin⁺ kyah⁺ hnãh⁺ ha⁻ lä⁻ ga'lää⁻ Dio jne'. Pero na⁺ ba' laan⁺, jmee⁺ bii' kin⁺ siin⁺ jyoh⁺ juu' kyah⁺ hnãh⁺. He-ja⁻ chuun⁺ kyaah⁺ hnãh⁺, ni⁻ ko⁻ hi' pih⁺ ta' kwa⁻ hnãh⁺ jwë' mi⁻ sii' dsa⁻ juu' he⁻ ma⁻ dsoo' dsë⁻ jne' la⁻. Jëeh⁺, koq⁻ hä⁻ ba' ma' ga' kwa⁻ Dio juu' la⁻ kih⁺ lä' jëë⁻ hi⁻ na-jngëë'. ⁴ Ko⁻ llaa⁺ hi⁻ ma' taah⁺ jee' kyah⁺ hnãh⁺ jmääy⁺ hñiiy⁺ lä' koq⁻ jaa⁻ øøh⁻ jne'. Pero ko⁻ ja⁻ ma⁻ na⁻ hee⁻ ba' hi⁻ hñaa⁻ dsë' he' ja' jmi⁻ gyuu⁺. Lä⁻ koq⁻ he⁻ tih⁻ dsëy⁺ juu' he⁻ llu⁺ dsë' Dio kyaah⁺ jne', he⁻ ja⁻ jäh⁺ na⁻ na' jwë' jnãn⁺ jmeen⁺ lä' jë⁻ he⁻ lla⁻ dsë⁻ jne'. Ni⁻ sa⁻ tooyh⁻ ta' kih' Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnãn⁺ hi⁻ laa⁺ jaa⁻ ba', hi⁻ jmee⁺ hih⁺ kih⁺ lä' jëë⁻.

⁵ Ma⁻ ke⁻ ma⁻ ñeh⁻ ba' hnãh⁺ he⁻ la⁻, hnoon⁺ mi⁻ dsoohn⁻ hoh⁺ hnãh⁺ lä' koq⁻ ga⁻ jmee⁺ Dio llo⁺ joo⁺, lä⁻ ma' ga' hwëëy⁺ dsa⁻ kyaay⁺ hi⁻ ma' tääh⁺ hwa⁺ Egipto. Ma⁻ ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ga' jngëëh⁺ Dio lä' jëë⁻ hi⁻ sa⁻ ga' lä' dsoo' dsë' kiyh⁺. ⁶ Hi⁻ lä' ja⁻ ko⁻ llaa⁺ ángele ga' bey⁺ høøy⁺, kih⁺ he⁻ sa⁻ ga' tih⁻ dsëy⁺ ta' he⁻ ma' hä⁻ gooy⁻. He-ja⁻ ga⁻ jmee⁺ Dio tääh⁺ na⁻ jneëy⁺ jee' na⁻ hoq⁻ jee⁻ sa⁻ hwëëy⁺ jih⁺ koh⁺, lä' jiih⁺ lloo⁺ jmi⁺ lla' Dio ta' kiyh⁺. ⁷ Hi⁻ lä' ja⁻ ga' heeh⁺ Dio wii⁺ hi⁻ ma' tääh⁺ jwii⁺ Sodoma, hi⁻ ma' tääh⁺ jwii⁺ Gomorra hi⁻ hi⁻ ma' tääh⁺ jyoh⁺ jwii⁺ he⁻ ma' tääh⁺ lä' kaa⁻ jäh⁺ ja⁻, kih⁺ he⁻ ga' kaa⁻ yh⁺ wa' hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ ga⁻ kaa⁻ yh⁺ he⁻ ba' dsa⁻ ñuu⁻ dsa⁻ kyaay⁺. Lä' ja⁻ ga⁻ la⁺ kih⁺ dsa⁻ he' mah⁺ lä' ngëë⁺ jne' ha⁻ lä' koq⁻ wii⁺ sa⁻ jëë⁺ dsa⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁺ jee' lla' Dio ta', kaa⁻ y⁺ kyaah⁺ je⁻ he⁻ sa⁻ uu⁺ jih⁺ koh⁺.

⁸ Ja⁻ ba' lä' ja⁻ jmee⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ taah⁺ jee' kyah⁺ hnãh⁺, laay⁺ lä' koq⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ huu⁻ dsë⁻ kih⁺, ma⁻ mi⁻ sayh⁺ hñiiy⁺, sa⁻ hnøøy⁺ jmee⁺ Dio hih⁺ kiyh⁺, hi⁻ hlëëyh⁺ wii⁺ kih⁺ jmi⁺ lle⁺ hi⁻ cha⁻ be⁺ kih⁺. ⁹ Pero ángel jøøh⁻ hi⁻ chee⁻ Migye⁺ sa⁻ ga' tuu⁻ dsëy⁺ ma' jwääy⁺ dso⁺ jwii⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁺, ma' ga⁻ ti⁻ ga⁻ choo⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁺ juu' kyaay⁺. Ma⁻ teey⁺ kwaan⁺ kih⁺ hi⁻ kih⁺ ma' ja' hlii⁺ Moisé. He-ja⁻ ga⁻ siiyh⁺ lä' la⁻ ba': "Dsa⁻ jøøh⁻ jnãn⁺ wa' juu⁺ kyah⁺." ¹⁰ Pero dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁻ he', hlëëyh⁺ wii⁺ kih⁺ lä' jë⁻ he⁻ sa⁻ ngëëy⁺. Hi⁻ dsa⁻ gaay⁺ kyaah⁺ he⁻ sa⁻ jwëëh⁺ lä' ngëë⁺ jne'. Jëeh⁺, ma⁻ ñe⁻ ba' jne' lä' koq⁻ lle⁺ jnãn⁺ hi⁻ lä' kye⁻ jah⁺ ma⁻ ñe⁻ bih⁺ ka⁻ läh⁺. Pero dsa⁻ he', heey⁺ hñiiy⁺ kyaah⁺ lä' jë⁻ he⁻ hee⁻ dsëy⁺. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ jmeey⁺ huu⁻ dsë⁻.

¹¹ Peer⁺ jwii⁺ dsa⁻ he', he⁻ jmeey⁺ lä' koq⁻ ga⁻ jmee⁺ Caín. Hi⁻ hnøøy⁺ liyh⁺ cha⁻ miih⁻ kuu⁺, he⁻ ja⁻ dsa⁻ kayh⁺ jwë⁺ lä' koq⁻ ga⁻ kah⁻ Balaam. Hi⁻ le⁺ kiyh⁺ lä' koq⁻ ga⁻ la⁺ kih⁺ Coré hi⁻ ga⁻ juu⁺ kih⁺ he⁻ ga⁻ jmeey⁺ chaayh⁺ kyaah⁺ Dio. ¹² La⁺ o⁻ hih⁺ kyah⁺ hnãh⁺ lä' koq⁻ jmee⁺ dsa⁻ he', ma' dsa⁻ taayh⁺ jee' kyah⁺ hnãh⁺ lä⁻ ma' jmeeh⁻ hnãh⁺ jmi⁺ kuh⁻ huh⁻ hnãh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hnãh⁺. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ lä⁻ hiiyh⁺ dsa⁻ taayh⁺ kuh⁻ hiiyh⁺ jee' kyah⁺ hnãh⁺, hnooyh⁻ lä' jë⁻

he- ga- tih- dsëy- hñiiy- ba'. Laay- lä-koq- jni- he- sa- kyaah- jma', he- go- kye- lle- ta- la- ta- jn- . Laay- lä-koq- hma- he- sa- hñ- mi- jii- kih', he- ma- cheeh- lä-kye- jmoo- kih'. Lä-koq- he- na- juu- to- jiih- ba' laay'. ¹³ Lä-koq- jmi- ñeeh- jee- cha- hlih- soo- tu- joo- kih', lä-ja- laa- hi- he- kyaah- lä-je- he- hlih- he- jmeey- ja-. Laay- lä-koq- nuu- hi- ma- kah- jwë- kih'. Ma- na- laay- kwaat- dsa- näay- tää- jee- na- hoo- läh- .

¹⁴ Enoc, hi- ma- laa- jee- ga- te- gye- sa- ju- kih' Adán, ga- hlëeyh- kih' dsa- he', ga- ngëey- juu- ha- lä- le- ta- cha- né, ga- jäh': "Hi- Dsa- jøøh- jnän- ma- ja- kyaah- cha- mi- mil- hi- na- jngëe- kyaay', ¹⁵ mah- jmeey- jwiz- kih' lä- jë- dsa-. Ma- ja- llay- ta- kih' lä- jë- hi- hñaa- dsë- he- kwaat- kih' dso- kye- he- ga- jmeey- jee- tääyh- jwë- hlih- ja-, hi- kwaat- kih' lä- jë- wii- he- ga- hlëeyh- kih' Dio", ga- jäh- Enoc. ¹⁶ Dsa- he- koq- ti- chooy- juu', sa- tih- dsëy- ni- koq- ni- he- ga- jyoh- he- llu', ga- näay- hnooyh- lä- jë- he- he- dsëy- ba'. Hi- hlëeyh- juu- kaah- jmah- hi- hlëeyh- juu- jmä- øø- ha- lä- jee- liyh- kuu'.

Hnø- mi- te- jne- lä-koq- lle- kih'

¹⁷ Hnäh- øøhn- hi- hnaan-, mi- dsooh- hoh- hnäh- lä- jë- juu- he- ma- nuun- jää- he- ga- kwa- ap- stole kya- Jesucristo Dsa- jøøh- jnän-, ¹⁸ ga- jäh- siiyh- hnäh': "Wa- ra- ga- te- jee- llaa- jmi-, ya- nää- dsa- hi- mi- kwah- lä- jë- he- llu', hi- ga- nää- lä-koq- ngii- he- hlih- he- hä- tuh- dsëy'." ¹⁹ Hi- he', koq- llaay- dsa- hñii- mah- jmeey- to- nää', hnooh- gyih- he- ngii- jmi- ngo- kiyh', sa- kyey- jmi- lle- Na- jngii'.

²⁰ Øøhn- hi- hnaan-, go- nää- ba- hnäh- ta- cha- né- kyaah- he- ma- dsoo- hoh- hnäh'. He- na- ba- he- na- jngii- go- te-. Hi- lä- ja- ngii- hnäh- kyah- kyaah- be- kih' jmi- lle- Na- jngii'. ²¹ Go- taah- hnäh- koq- hweh- kyaah- he- hnää- Dio- hnäh'. Kwëeh- hoh- hnäh- lä- jiih- tää- Jesucristo Dsa- jøøh- jnän- kyah- hnäh- mah- lä- ja- jmee- chaa- hnäh- kyaayh- lä- jë- joh- jmi- cha-, jëeh- lä- ñih- dsëy- kyah- hnäh'.

²² Hlëeh- hnäh- hi- jmee- to- dsë', mah- lä- ngëey- hee- ja- he- llu'. ²³ Chaah- hnäh- hi- ma- hii- goo- kih- dsoo- cha- je- hi- wa- lä- ñih- hoh- hnäh- kih- jñah'. Pero- leeh- hnäh- wa- ra- ga- jmeeh- hnäh- ko- jøh- kyaayh'. Jëeh-, lä- koq- he- sah- ba- laay- kyaah- he- hlih- he- jmeey- ja- .

²⁴ Jaa- Dio- ba- hi- cha- be- kih'. Hñii- bih- liyh- hääy- hnäh- mah- sa- täh- hnäh'. Heh- lä- ja- ngëey- hnäh- ya- jwi- kiyh', na- jngëeh- hnäh- hi- cha- mi- jë- hoh- hnäh'. ²⁵ Jaa- hñiiy- ba- cha- cha- mi- hu- dsë- llu- kiyh', hi- läay- jne'. He- ja- wa- jmeen- juuh- kih' Dio- hi- gya- jøøh'. Jaa- hñii- bih- jmeey- hih- hi- cha- cha- mi- be- kiyh'. Lä- ja- laay- na- hi- lä- ja- laay- ga- lä- jë- joh- jmi- cha-. Wa- la- lä- ja- .

Apocalipsis

Juu' he- ga- mi- jnää- ángel kih' Jwaa-

¹ Jee' la- na- sii- he- ga- mi- jnää- Jesucristo, ja- ba' he- ga- hyoyh' kih' Dio mah' mi- jnää- kih' dsa- kyaay' lá-jé- he- nøø' juu' le' चाह'. Ga- cheey' ángel kyaay' mah' ngëy' juu' la- ki- jnä, Jwaa- hi- jmee- ta- he' kiyh'. ² Jnä- ga- jmeen' dsoo' juu' kih' Dio, hi- ga- jmeen' dsoo' kih' lá-jé- juu' he- ga- kwa' Jesucristo, ja- ba' lá- koo- ga- jëen'.

³ La- llu' kih' hi- he- hi- kih' hi- nuu- lá-jé- he- na' ga' le' lá- koo- jáh' juu' la-. Hi- la- llu' kih' hi- jmee- he' lá- koo- na- sii- juu' la-, jëeh' ma- ngoo' ya- jáh' le' he- ja-.

Ga- sii' Jwaa- kih' lá-jé- gyii' gwah-

⁴ Jnä- Jwaa- siin- kih' lá-jé- gyii' gwah- he- tøø' hwa' Asia. Ngiiin' kih' Dio wa- kway' lá-jé- he- llu' kyah' hnäh' hi- wa- jmeey' hi- ti- kyah' hnäh'. Hi- he' he' laa' na', hi- he' he' ma' laa' jáä', hi- he' he' hi- na' ga' jáh'. Hi- lá- ja- ngiin' kih' lá-jé- gye' jmi- lle' hi- táäh' cha- né' Dio. ⁵ Hi- lá- ja- ngiin' kih' Jesucristo hi- mi- te' juu' kih'. Hi- he' to- né' ga- lá- jiih' jee' kih' hi- ma- na- juu' hi- jøøh' ga' kih' jee' lá-jé- rey hi- cha- hwa' la-.

Hi- he' hnäh' jne', hi- ga- chey' dso' kye- jnän' kyaah' jma- kiyh'. ⁶ Hi- ga- jmäy' jne' lá- koo- rey, hi- lá- koo- jmi- dsa- mah' jmeen' ta- he' kih' Dio hi- laa' jmi- y-. Wa- jmeen' juuh- kiyh' hi- wa- laay' dsa- ta- lá-jé- joh' jmi- cha-. Wa' la' lá- ja-.

⁷ Miih- ga- jmee-, jáyh' jee' jni- . Ga- lá-jé- ba' jëy' wa- ra- ga- té' jee' jáyh', lá- kye- hi- ga- jmäy- dsoo'. Lá-jé- néé' dsa- hi- cha- hwa' la- ki- hooh' wa- ra- ga- jëy' jah' Jesús. Wa' la' lá- ja-.

⁸ "Jnä- he' laan' lá- koo- hwéh' A kyaah' hwéh' Zeta, jnä- he' ma- laan' jáä' ja- ga- nøø' jmi- gyuu-, hi- lá- jiih' hee' jmi- gyuu- lá- ma- laan' ja- ba-", ga- jáh' Dsa- jøøh' jnän'. Hi- he' laa' na', hi- he' ma' laa' jáä', hi- ja- ba' hi- he' jáh' ka- läh', hi- cha- mi- h- be' kih'.

Ga- hëe' mi- né' Jwaa- jmëe' kih' Dsa- jøøh' jnän'

⁹ Jnä- Jwaa- øøh' hnäh', jëen- wii- koo- jøh' kyaah' hnäh', jee' hnäh- jne' Dio ko- jøh', hi- kwëeh- ba' dsë- jne' kyaah' be' he- kwa' Jesucristo. Ma' gyan' hwa' he- chee- Patmo, he- há- jee' jmi- ñeeh-. Jee' ja- ga- chee' dsa- jnä- kih' he- sa- ga- lá- hnøøy' juu' kih' Dio, hi- lá- ja- sa- ga- lá- hnøøy' he- ma' kwan- juu' kih' Jesucristo. ¹⁰ Ma' ga- té' jmi- he- táäh' dsa- kwa- ti- hmaah' kih' Dsa- jøøh' jnän', ma' kye- cha- miih- jmi- lle' Na- jngii-, ma' ga- nuun' ta- ka- luun- koo- ki- gaa- he- nuuh' lá- koo- luu' hoo', ¹¹ he- ga- jáh'.

—Jnä- he' laan' lá- koo- hwéh' A kyaah' hwéh' Zeta. Jnä- he' ma- laan' jáä' ja- ga- nøø' jmi- gyuu-, lá- jiih' hee' jmi- gyuu- lá- ma- laan' ja- ba'. Sii' né- mo- je- lá- koo- te' he- jëeh' la-, chee- kih' lá-jé- gyii' gwah- he- tøø' hwa' Asia. Chee- kih' jwi- Éfeso, kih' Esmirna, kih' Pérgamo, kih' Tiatira, kih' Sardis, kih' Filadelfia hi- kih' Laodicea.

¹² Ga- jëhn- hñiin- mah' jëen- hi- he' ma' hlëeh- kyaah' jnä-. Lá- koo- ma' ga- jëhn- hñiin- ga- jëen- gyii- candelero he- na- la- kyaah' ku- nøø-.

13 To⁴ dsaah¹ jee¹ kih¹ candelero ja⁻, ga² jëën⁺ jaa⁻ hi⁻ laa⁴ lä⁴ koh¹ ma¹ laa⁴ Hi⁻ ga² lëë¹ ngo¹, ma¹ kyeyh¹ koo⁻ hmiih⁻ kyoo⁻ he⁻ të⁻ lä⁴ ga² tē¹ hwa¹, hi¹ ma¹ na¹ hñuu⁻ mo⁻ dsëy¹ kyaah¹ hmiih⁻ he⁻ ma¹ na¹ la¹ kyaah¹ ku¹ nøø¹. 14 Peer⁻ ma¹ tø¹ jlëë¹ lley¹ lä⁴ koo⁻ tøø⁻ jñu¹ borrego, hi¹ lä⁴ koo⁻ tøø⁻ tu¹ hmoo⁻. Mi¹ 'nëy¹ ma¹ la¹ lä⁴ koo⁻ jee¹ hya⁻ je⁻. 15 Ma⁻ tiy¹ ma¹ la¹ lä⁴ koo⁻ la¹ ñe¹ nøø¹ he⁻ jih¹ lä⁴ koo⁻ ma¹ koo⁻ neh⁻ hwi¹. Lle¹ kiyh¹ ma¹ nuuh¹ lä⁴ koo⁻ jee¹ jyoo¹ jmi⁻. 16 Ma¹ chaayh¹ kyaah¹ gooy⁻ ra¹ lluu¹ gyeë¹ nuu¹ hi¹ neh⁻ to¹ hooy¹ ma¹ go¹ hii¹ koo⁻ ñe¹ tuuh¹ chuu¹ he⁻ na¹ jniü¹ lä⁴ to¹ jwoo¹. Mo⁻ nëy¹ ma¹ la¹ lä⁴ koo⁻ jmëë¹ hyoo⁻ he⁻ jëë⁻ ñih¹.

17 Ma¹ ga² jëë⁻ jnih¹, ga² tahn¹ lä⁴ koo⁻ he⁻ na¹ juun¹ huü¹ tiy¹. Ja⁻ ga² ga² kyey⁻ gooy⁻ ra¹ lluu¹ nē¹ kin⁺ mah¹ ga² siyh⁺ jnä¹:

—Ta⁺ wa¹ gah¹, jnä¹ he¹ ma¹ laan¹ jää¹ ja⁻ ga² nøø¹ jmi⁻ gyuu⁺, lä⁴ jiih¹ heë¹ jmi⁻ gyuu⁺, lä⁴ ma¹ laan¹ ja⁻ ba¹. 18 Jnä¹ he¹ na¹ jiihn¹. Jnä¹ he¹ ga² juun¹, pero hii⁻ jnä¹ la¹ na¹ jiihn¹ ka⁻ läh¹ lä⁴ jē⁻ joh¹ jmi⁻ cha¹. Wa¹ la¹ lä⁴ ja⁻. Jnä¹ ba¹ jmeen¹ hih¹ juu¹ dsa⁻, hi¹ jnä¹ ba¹ jmeen¹ hih¹ cher¹ mah¹ dsa⁻ nääy¹ cha¹ je⁻. 19 Si¹ lä⁴ jē⁻ he⁻ ma¹ jëeh¹, lä⁴ jē⁻ he⁻ jëeh¹ na¹ hi¹ lä⁴ jē⁻ he⁻ na¹ ga² le⁻. 20 Jee¹ la¹ mi¹ jnään¹ he⁻ hnøø¹ jäh¹ kih¹ lä⁴ jëë⁻ gyeë¹ nuu¹ hi⁻ ma¹ jëeh¹ hi⁻ tääh¹ goon¹ ra¹ lluu¹ he¹ hi⁻ lä⁴ jē⁻ gyii¹ candelero he⁻ na¹ la¹ kyaah¹ ku¹ nøø¹. Lä⁴ jëë⁻ gyeë¹ nuu¹ laa⁴ lä⁴ koo⁻ ángele kyaä¹ lä⁴ jē⁻ gyii¹ gwah⁺, hi⁻ lä⁴ jē⁻ gyii¹ candelero he⁻ ma¹ jëeh¹ ja⁻, la¹ lä⁴ koo⁻ lä⁴ jē⁻ gyii¹ gwah⁺.

2

Juu¹ la⁻ ga² chee¹ Jwaq¹ kih¹ gwah⁺ jwii⁻ Éfeso

1 Si¹ kih¹ ángel hi⁻ na¹ hñaa¹ gwah⁺ jwii⁻ Éfeso: “Jäh¹ hi⁻ chaah¹ gyeë¹ nuu¹ kyaah¹ gooy⁻ ra¹ lluu¹ he¹, hi⁻ ngē⁻ jee¹ kih¹ gyii¹ candelero he⁻ na¹ la¹ kyaah¹ ku¹ nøø¹: 2 Ma⁻ ba¹ jnä¹ lä⁴ jē⁻ he⁻ jmeeh⁻. Sa⁻ dsa⁻ hwaah¹ kyaah¹ ta¹ kyah¹ hi⁻ joh¹ ba¹ hoh¹. Hi¹ sa⁻ kwëeh⁻ hoh¹ kyaah¹ hi⁻ hlëeh¹ hi⁻ ma¹ jëeh¹ ba¹ hi⁻ jmää⁻ hñii¹ lä⁴ koo⁻ apóstole hi⁻ sa⁻ laay¹. Juu¹ ta⁻ juu¹ ba¹ ma¹ jnääh⁻ kiyh¹. 3 Ma⁻ jëeh¹ cha⁻ miih⁻ wi¹ kwaat⁻ kin⁺ hi⁻ ma¹ kwëeh¹ ba¹ hoh¹, sa⁻ cha⁻ ma¹ hwaah¹. 4 Pero cha⁻ koo⁻ he⁻ ma¹ hläh¹ kyaah¹ jnä¹, mo⁻ so⁻ hnaah¹ jnä¹ lä⁴ koo⁻ ma¹ hnaah¹ jnä¹ lä⁴ ma¹ to⁻ nē⁻. 5 Mi⁻ dsooh¹ da¹ hoh¹ lä⁴ koo⁻ ma¹ hnaah¹ jnä¹ lä⁴ ma¹ to⁻ nē⁻. Wa¹ lä⁴ dsaä¹ hoh¹ ka⁻ läh¹ mah¹ jmee¹ lä⁴ jē⁻ he⁻ llu¹ lä⁴ koo⁻ ma¹ jmeeh⁻ jää¹. Cher¹ mah¹ sa⁻ jmeeh¹ lä⁴ ja⁻, cha¹ ba¹ jän⁻ mah¹ jñuuh¹ candelero kyah¹ cher¹ mah¹ sa⁻ ga² jëeh¹ kyaah¹ Dio ka⁻ läh¹. 6 Pero cha⁻ ba¹ koo⁻ he⁻ llu¹ he⁻ ma¹ jëen¹ kyah¹. Sa⁻ tih⁻ hoh¹ he⁻ jmee¹ lä⁴ jëë⁻ nicolaita, ja⁻ ba¹ lä⁴ ja⁻ sa⁻ tih⁻ dsën⁻ ka⁻ läh¹. 7 Hi⁻ hnøø¹ heeh¹ juu¹ la⁻, wa¹ heeyh¹ he⁻ hlëeh¹ jmi⁻ lle¹ Na¹ jngii¹ kih¹ lä⁴ jē⁻ gwah⁺. Hi⁻ ga² lih¹ mi⁻ te¹, kwan¹ kuyh¹ kih¹ chaah¹ hma⁻ he⁻ jmee¹ chaä¹ dsa⁻, he⁻ chih¹ to¹ dsaah¹ ya¹ jwii⁻ kih¹ Dio.”

Juu¹ la⁻ ga² chee¹ Jwaq¹ kih¹ gwah⁺ jwii⁻ Esmirna

8 Hi⁻ si¹ kih¹ ángel hi⁻ na¹ hñaa¹ gwah⁺ jwii⁻ Esmirna: “Hi⁻ ma¹ laa⁴ jää¹ ja⁻ ga² nøø¹ jmi⁻ gyuu⁺, lä⁴ jiih¹ heë¹ jmi⁻ gyuu⁺ lä⁴ ma¹ laay¹ ja⁻ ba¹, hi⁻ hi⁻ ga² juu¹ hi⁻ ga² lä⁴ jiiyh¹ ka⁻ läh¹, jäh¹ lä⁴ la⁻: 9 Ma⁻ ba¹ jnä¹ lä⁴ jē⁻ he⁻ jmeeh⁻. Jëeh¹ ba¹ hne⁻ wi¹ hi⁻ tä⁻ ñee⁻ hne⁻ pero cha⁻ cha⁻ miih⁻ kyah¹ gyuu¹ jmi⁻ gyuu⁺. Ma⁻ ba¹ jnä¹ kih¹ hi⁻ hlëeh¹ wi¹ kyah¹. He⁻ koo⁻ jäh¹ bih¹ laay¹ judiu. Pero laay¹ dsa⁻ kyaä¹ Tana¹ ba¹. 10 Ni⁻ miih⁻ ta⁻ wa¹ gah¹ kih¹ he⁻ na¹ ga² dsa⁻ ngëeh⁻. Hii¹ hi⁻ sa⁻ llü¹ la⁻ taayh¹ ko⁻ llaä¹ hnäh¹ neh⁻ ñe¹ mah¹ jëëy¹ che¹ kwëeh¹ hoh¹

hnäh'. Heeyh' hnäh' wii' lä' jih' tē' gya' jmi'. Kwēeh' hoh' lä' jih' juuh'. Hii' jnä' kwēehn' hne' koo' coron he' kyaah' jmeē' chaah'. ¹¹ Hi' hnøø' heeh' juu' la', wa' heeyh' he' hlēeh' Jmi' lle' Na' jngii' kih' lä' jē' gwah'. Hi' ga' lih' mi' te', sa' cha' he' le' kiyh' jee' tē' to' jih' juu' dsa'."

Juu' la' ga' chee' Jwaa' kih' gwah' jwi' Pérgamo

¹² Hi' sii' kih' ángel hi' na' hñaa' gwah' jwi' Pérgamo: "Hi' chooh' ñe' tuuh' chuuh' he' na' jniū' lä' to' jwoo', jäyh' lä' la': ¹³ Ma' ba' jnä' lä' jē' he' jmeeh' hi' ha' chaah'. La' høø' hi' sa' llū' ba' jee' na'. Pero ma' ra' he' chooh' ba' hne' koo' hweh' juu' kin'. Hi' lä' ma' dsoo' ja' ba' hoh' kin' ka' läh', ma' ke' ñeh' ba' ha' lä' ga' la' kih' Antipa hi' ma' mi' teh' kyaah' juu' kin'. Ga' jngiih' dsa' kiyh' jee' kyah' hnäh' na' jee' hää' hi' sa' llū'. ¹⁴ Pero cha' ga' jyoh' he' kyaah' ga' hlääh' hne'. Jēeh', tääh' ga' jee' kyah' hnäh' hi' kye' nuuh' kih' Balaam. Hi' he' ga' taah' juu' Balac ha' lä' ga' jmeey' he' ga' tah' dsa' Israel kyaah' koo' ga' kuyh' he' lla' dsa' cha' nē' dio hi' na' laa' kaah' dsa', hi' kyaah' he' ga' kaayh' wa' hi' cha' hi'. ¹⁵ Ja' ba' lä' ja' tääh' jee' kyah' hnäh' hi' kye' nuuh' kih' dsa' nicolaita, he' ja' sa' tih' dsen'. ¹⁶ He' ja' jeeh' hñaa' kyaah' Dio. Pero cher' mah' sa' ga' heeh' he' jwahn' la', cha' ba' jän' kyah' mah' teēn' kyaah' dsa' he' kyaah' ñe' tuuh' he' hä' hoon'. ¹⁷ Hi' hnøø' heeh' juu' la', wa' heeyh' he' hlēeh' Jmi' lle' Na' jngii' kih' lä' jē' gwah'. Kih' hi' ga' lih' mi' te', kwan' kuyh' maná he' na' hmää', hi' kwēeh' jnih' koo' mii' mi' kuu' tøø'. Nē' mi' kuu' ja', na' sii' koo' jmi' hmēē', he' ni' ja' sa' kyuuh'." Ma' la' hñii' hi' hyoh' ba' lä' kyuuh'."

Juu' la' ga' chee' Jwaa' kih' gwah' jwi' Tiatira

¹⁸ Hi' sii' kih' ángel hi' na' hñaa' kih' gwah' jwi' Tiatira: "Joo' Dio hi'hya' je' mi' nē', hi' la' ma' tiiy' lä' koo' ñe' nøø' he' jih' gyeh', hi' he' jäh' lä' la': ¹⁹ Ma' ba' jnä' lä' jē' he' jmeeh', hñaah' ba' hne' dsa', mi' teh' ba' hne' ta' kyah', hi' jøh' ba' hoh'. Cha' ga' miih' ta' llū' jmeeh' na' lä' koh' ga' he' ma' jmeeh' jää'. ²⁰ Pero cha' ga' jyoh' he' kyaah' ga' hlääh' hne'. Kwah' jwē' kih' dsa' mē' hi' chee' Jezabel hi' jäh' ngēē' juu' kih' Dio kih' dsa'. Kyaah' nuuh' kiyh' mi' gaay' hi' nuuh' kin' mah' kaayh' wa' hi' cha' hi', hi' kuyh' he' lla' dsa' cha' nē' dio hi' na' laa' kaah' dsa'. ²¹ Ma' jøøñ' mah' jēēn' che' lä' dsaa' dsēy', pero sa' hii' tuiy' he' kaayh' wa' hi' cha' hi'. ²² Na' na', jee' hääy' jwē' hliih', kyaah' jnih' nē' jii' mah' heeh' jnih' cha' miih' wii' ko' jøh' kyaah' hi' kaayh' cher' mah' sa' ga' lä' dsaa' dsēy' kih' lä' jē' ta' hliih' he' jmeey'. ²³ Jmääñ' jooy' dsoo' lä' jih' juuy'. Lä' ja' lä' jē' gwah' lä' ñe' kin', jnä' ba' kyuuhn' hu' dsē' kiyh', hi' kyuuhn' neh' tuh' dsēy' ka' läh'. Jnä' ba' kwēehn' hnäh' lä' jaa' lä' jaa' hnäh', lä' koo' te' he' jmeeh' hnäh'. ²⁴ Pero jnä' hlēehn' hnäh' kyaah' lä' jēē' ga' hi' tääh' jwi' Tiatira, hnäh' hi' sa' tääh' kyaah' nuuh' na', hnäh' hi' sa' kyuuh' he' jäyh' he' na' hmää' ñiih' ga' kih' Tana'. Jwēēhn' hnäh', mo' so' cha' ga' he' hnøø' kyah' hnäh'. ²⁵ Chooh' hnäh' koo' hweh' lä' jē' nuuh' he' ma' hñah' hnäh', lä' jih' lloo' jmi' jähñ'. ²⁶ Kih' hi' ga' lih' mi' te' lä' jē' mada' kin' lä' jih' llaa' jmi' gyuu', jnä' kwan' jwē' jmeey' hih' kih' dsa' hi' tääh' lä' kaa' hwa'. ²⁷ Jmeey' hih' lä' koo' jmeey' hih' jaa' hi' chooh' hma' hiih' he' la' ñe'. Wa' ra' ga' tē' jee' jmeey' hih' kih' dsa', lä' koo' he' jøøy' koo' mi'hya' ba' le' kih' dsa'. Jēeh' hyoyh' cha' miih' be', ja' ba' lä' koo' be' he' ma' hyohn' kih' Täa' kyaan'. ²⁸ Hi' kwēeh' jnih'

nuu⁷ hø⁷ ka-läh⁷. ²⁹ Hi⁷ hnøø⁷ heeh⁷ juu⁷ la⁷ wa⁷ heeyh⁷ he⁷ hlëeh⁷ Jm⁷-lle⁷ Na⁷-jngii⁷ kih⁷ lä⁷-jē⁷ gwah⁷.”

3

Juu⁷ la⁷ ga⁷-chee⁷ Jwaa⁷ kih⁷ gwah⁷ jwii⁷ Sardis

¹ Si⁷ kih⁷ ángel hi⁷ na⁷-hñaá⁷ gwah⁷ jwii⁷ Sardis: “Hi⁷ jáá⁷ gyeē⁷ jmi⁷-lle⁷ kih⁷ Dio hi⁷ jááy⁷ gyeē⁷ nuu⁷, hi⁷ he⁷ jáh⁷ lá⁷-la⁷: Ma⁷ ba⁷ jná⁷ lá⁷-jē⁷ he⁷ jmeeh⁷. Cha⁷ juu⁷ na⁷ jiih⁷ hne⁷, pero hi⁷ na⁷-juu⁷ ba⁷ hne⁷. ² Ná⁷ mí⁷nēh⁷, ja⁷ kwah⁷ be⁷ kyaah⁷ ta⁷ he⁷ há⁷ gooh⁷, na⁷ sa⁷ ga⁷ ma⁷-ääh⁷ ta⁷ kyah⁷. Jëēh⁷ ma⁷-jëēn⁷ sa⁷ ma⁷-já⁷ llu⁷ ta⁷ kyah⁷ lá⁷-koo⁷ hnøø⁷ Dio. ³ Mí⁷-dsooh⁷ hoh⁷ ja⁷, hee⁷ na⁷ ma⁷-heeh⁷ hi⁷ hee⁷ na⁷ ma⁷-nuuh⁷. Høø⁷ he⁷ na⁷, hi⁷ jeeh⁷ hñaah⁷ ka-läh⁷ kih⁷ Dio. Cher⁷mah⁷ sa⁷ høøh⁷ he⁷ na⁷, jmeeh⁷ wa⁷ la⁷ cha⁷-la⁷, jáhn⁷ kyah⁷ lá⁷-koo⁷ jaa⁷ hi⁷ hii⁷ ba⁷. Jëēh⁷ hor⁷ he⁷ sa⁷ leeh⁷ jáhn⁷ kyah⁷. ⁴ Tää⁷h⁷ ga⁷ miih⁷ dsa⁷ kyaah⁷ hne⁷ jee⁷ jwii⁷ Sardis na⁷, hi⁷ sa⁷ ma⁷ mí⁷ soh⁷ sa⁷ hmiih⁷ kih⁷. Hi⁷ he⁷ na⁷ ngē⁷ kyaah⁷ jná⁷ kye⁷h⁷ hmiih⁷ tō⁷-jlēē⁷, jëēh⁷ lá⁷-ja⁷ lle⁷ le⁷ kiyh⁷. ⁵ Hi⁷ ga⁷ lih⁷ mi⁷-te⁷, hi⁷ he⁷ kēh⁷ hmiih⁷ tō⁷-jlēē⁷. Sa⁷ chen⁷ jmi⁷-kiyh⁷ he⁷ na⁷-si⁷ nē⁷ je⁷ jee⁷ na⁷-si⁷ jmi⁷ kih⁷ lá⁷-jēē⁷ hi⁷ na⁷-jñää⁷ kih⁷ Dio. Hi⁷ mí⁷ jñään⁷ cha⁷ nē⁷ Tää⁷ kyaan⁷ hi⁷ cha⁷ nē⁷ ángele kyaay⁷ he⁷ kyuu⁷ jnih⁷. ⁶ Hi⁷ hnøø⁷ heeh⁷ juu⁷ la⁷, wa⁷ heeyh⁷ he⁷ hlëeh⁷ Jm⁷-lle⁷ Na⁷-jngii⁷ kih⁷ lá⁷-jē⁷ gwah⁷.”

Juu⁷ la⁷ ga⁷-chee⁷ Jwaa⁷ kih⁷ gwah⁷ jwii⁷ Filadelfia

⁷ Si⁷ kih⁷ ángel hi⁷ na⁷-hñaá⁷ gwah⁷ jwii⁷ Filadelfia: “He⁷ la⁷ jáh⁷ hi⁷ na⁷-jngēē⁷, hi⁷ jmee⁷ ju⁷-dsoo⁷, hi⁷ chooh⁷ jo⁷ ñe⁷ kih⁷ David. Jee⁷ näy⁷ ni⁷ jaa⁷ sa⁷ jne⁷, jee⁷ jney⁷ ni⁷ jaa⁷ sa⁷ ná⁷: ⁸ Ma⁷ ba⁷ jná⁷ lá⁷-jē⁷ he⁷ jmeeh⁷. Na⁷ ma⁷ na⁷ na⁷ jwē⁷ kyah⁷ he⁷ ma⁷-nän⁷, he⁷ ni⁷ jaa⁷ sa⁷ le⁷ ha⁷ kyah⁷. Ma⁷ ke⁷ miih⁷ ga⁷ be⁷ cha⁷ kyah⁷, ma⁷ høøh⁷ ba⁷ hne⁷ juu⁷ kin⁷. Ni⁷ koo⁷ há⁷ sa⁷ ma⁷-já⁷h⁷ sa⁷ kyuuh⁷ jná⁷. ⁹ Lá⁷-la⁷ jmeen⁷ kih⁷ hi⁷ laa⁷ kyaa⁷ Tana⁷ hi⁷ koo⁷ já⁷h⁷ laay⁷ judiu. Peer⁷ ta⁷ juuy⁷ ba⁷ ja⁷. He⁷ ja⁷ jmeen⁷ ya⁷ nááy⁷ ya⁷ juyh⁷ jñey⁷ huuh⁷ tiih⁷, hi⁷ jmeen⁷ mi⁷-jñääy⁷ he⁷ ma⁷-lá⁷-hnaan⁷ hne⁷. ¹⁰ Ma⁷ kwëēh⁷ ba⁷ hoh⁷ kyaah⁷ mada⁷ he⁷ ga⁷ jmeen⁷ kyah⁷. He⁷ ja⁷ háän⁷ hne⁷ kih⁷ he⁷ wii⁷ he⁷ na⁷ ga⁷ já⁷ lá⁷-kaa⁷ jmi⁷-gyuu⁷ wa⁷ ra⁷ ga⁷-tē⁷ jee⁷ jēē⁷ Dio che⁷ lá⁷-dsaa⁷ dsē⁷ dsa⁷ hi⁷ tää⁷h⁷ lá⁷-kaa⁷ hwa⁷ kyaah⁷ he⁷ wii⁷ ja⁷. ¹¹ Chah⁷ ba⁷ jáhn⁷. Chooh⁷ koo⁷ hweh⁷ nuuh⁷ he⁷ ma⁷-hñah⁷ mah⁷ ni⁷ jaa⁷ sa⁷ jñuu⁷h⁷ coron kyah⁷. ¹² Kih⁷ hi⁷ ga⁷ lih⁷ mi⁷-te⁷, jmää⁷ jnih⁷ lá⁷-koo⁷ hma⁷-dsē⁷ kih⁷ gwah⁷ he⁷ la⁷ kih⁷ Dio kyaan⁷, jih⁷ koh⁷ sa⁷ ya⁷ hëēy⁷ jee⁷ ja⁷. Nē⁷ kiyh⁷ siin⁷ jmi⁷ kih⁷ Dio kyaan⁷ kyaah⁷ jmi⁷ kih⁷ jee⁷ jwii⁷ kih⁷ Dio kyaan⁷ ka-läh⁷ he⁷ chee⁷ Jerusalén hmēē⁷ he⁷ jyoo⁷ gyuu⁷h⁷ jmi⁷ gyuu⁷ kih⁷ Dio kyaan⁷, hi⁷ siin⁷ nē⁷ kiyh⁷ jmi⁷ hmēē⁷ kin⁷. ¹³ Hi⁷ hnøø⁷ heeh⁷ juu⁷ la⁷, wa⁷ heeyh⁷ he⁷ hlëeh⁷ Jm⁷-lle⁷ Na⁷-jngii⁷ kih⁷ lá⁷-jē⁷ gwah⁷.”

Juu⁷ la⁷ ga⁷-chee⁷ Jwaa⁷ kih⁷ gwah⁷ jwii⁷ Laodicea

¹⁴ Si⁷ kih⁷ ángel hi⁷ na⁷-hñaá⁷ gwah⁷ jwii⁷ Laodicea: “Hi⁷ la⁷ hi⁷ laa⁷ dsoo⁷ hi⁷ mi⁷-te⁷ juu⁷ kih⁷, he⁷ ba⁷ hñiiy⁷ kway⁷ ju⁷-dsoo⁷. Hi⁷ he⁷ laa⁷ to⁷-nē⁷ kih⁷ jee⁷ lá⁷-jē⁷ he⁷ ga⁷ jmee⁷ Dio. Jáyh⁷ lá⁷-la⁷: ¹⁵ Ma⁷ ba⁷ jná⁷ lá⁷-jē⁷ he⁷ jmeeh⁷, ni⁷ sa⁷ gyuh⁷ ni⁷ sa⁷ llaah⁷ hne⁷. Llu⁷ ba⁷ wa⁷ ra⁷ já⁷h⁷ kih⁷ gyuh⁷ o llaah⁷. ¹⁶ Kih⁷ he⁷ sa⁷ gyuh⁷ ni⁷ sa⁷ llaah⁷, he⁷ ja⁷ ñun⁷ hne⁷ ta⁷ wa⁷ hoon⁷, kih⁷ ko⁷ hi⁷ pih⁷ ba⁷ llaah⁷ hne⁷. ¹⁷ Jëēh⁷ hne⁷ jwah⁷: Jná⁷ chan⁷ kuu⁷, hi⁷ ma⁷-llaan⁷ hñiin⁷ llu⁷, mo⁷-so⁷ cha⁷ he⁷ ga⁷ jmee⁷ bii⁷ kin⁷. Sa⁷ ñeh⁷ he⁷ llaah⁷ jaa⁷ hi⁷ na⁷-hëē⁷, hi⁷ mo⁷-so⁷ jmää⁷ ta⁷, hi⁷ tá⁷-ñee⁷, hi⁷ tuu⁷ hi⁷ jaa⁷ hi⁷ kwah⁷. ¹⁸ Jná⁷ kwan⁷ nuuh⁷

kyah⁴, ki⁴ jnä⁴ lä⁴ ku'nøø⁴ he⁴ ma⁴ na'llu⁴ kyaah⁴ je⁴, mah⁴ lä⁴ cha⁴ cha⁴ miih⁴ kyah⁴. Hi⁴ lä⁴ hmiih⁴ tøø⁴ he⁴ kēh⁴ mah⁴ sa⁴ jēē⁴ dsa⁴ la⁴ o⁴ hih⁴ he⁴ kwah⁴. Hi⁴ tøøh⁴ mē⁴ mi'nēh⁴ mah⁴ lä⁴ jnä⁴ llu⁴. ¹⁹ Jnä⁴ juuh⁴ kiyh⁴ mah⁴ heehn⁴ wii⁴ lä⁴ jēē⁴ hi⁴ hnaan⁴. He⁴ ja⁴ wa⁴ jēē⁴ hoh⁴ he⁴ hāh⁴ jwē⁴ kih⁴ Dio, chaah⁴ hāah⁴. ²⁰ Hi⁴ jnä⁴ chehn⁴ ho⁴ haah⁴ tēēn⁴. Cher⁴ mah⁴ cha⁴ hi⁴ nuu⁴ juu⁴ kin⁴ mah⁴ näy⁴ ho⁴ haah⁴, dsa⁴ hen⁴ jmeen⁴ ma⁴ nuu⁴ kyaayh⁴, hi⁴ hñiiy⁴ kyaah⁴ jnä⁴ ka⁴ läh⁴. ²¹ Hi⁴ ga⁴ lih⁴ mi⁴ te⁴, kwan⁴ gyay⁴ kyaah⁴ jnä⁴ jee⁴ jmeen⁴ hih⁴, ja⁴ ba⁴ lä⁴ koo⁴ ga⁴ lih⁴ ga⁴ mi⁴ ten⁴, he⁴ ja⁴ ga⁴ gyan⁴ koo⁴ kih⁴ Tää⁴ kyaan⁴. ²² Hi⁴ hnøø⁴ heeh⁴ juu⁴ la⁴, wa⁴ heeyh⁴ he⁴ hlēēh⁴ jmi⁴ lle⁴ Na⁴ jngi⁴ kih⁴ lä⁴ jē⁴ gwah⁴.”

4

Dsa⁴ kaah⁴ he⁴ ga⁴ jmää⁴ jøøh⁴ Dio

¹ Ma⁴ ngēē⁴ he⁴ ja⁴, ga⁴ jēēn⁴ koo⁴ ho⁴ haah⁴ na⁴ na⁴ gyuu⁴ jmi⁴ gyuu⁴. Hi⁴ ja⁴ ba⁴ lle⁴ he⁴ ga⁴ nuun⁴ lä⁴ ma⁴ to⁴ nē⁴, he⁴ nuuh⁴ lä⁴ koo⁴ hi⁴ luu⁴ hoo⁴, ga⁴ hlēēh⁴ kyaah⁴ jnä⁴, ga⁴ jāh⁴:

—Wii⁴ ta⁴ lä⁴ mah⁴ heehn⁴ hne⁴ hee⁴ na⁴ le⁴ ta⁴ cha⁴ nē⁴ ga⁴ —ga⁴ siiy⁴ jnä⁴.

² Lä⁴ chah⁴ ja⁴ ma⁴ cheh⁴ jmi⁴ lle⁴ kin⁴ gyuu⁴. Jee⁴ ja⁴ ga⁴ jēēn⁴ koo⁴ hma⁴ sii⁴ hi⁴ nē⁴ hma⁴ sii⁴ ma⁴ gya⁴ jā⁴ hi⁴ laa⁴ jøøh⁴. ³ Hi⁴ ma⁴ gya⁴ jee⁴ ja⁴, ma⁴ jnäāy⁴ lä⁴ koo⁴ mi⁴ kuu⁴ he⁴ chee⁴ jaspe kyaah⁴ cornalina. Ma⁴ jnä⁴ lä⁴ ku⁴ lä⁴ jii⁴ jee⁴ ma⁴ gyay⁴ ja⁴, jā⁴ mi⁴ ku⁴ he⁴ jnä⁴ jih⁴ gyeh⁴ lä⁴ koo⁴ jnä⁴ jih⁴ gyeh⁴ esmeralda.

⁴ Hi⁴ lä⁴ ku⁴ lä⁴ jii⁴ kih⁴ hma⁴ sii⁴ ma⁴ tøø⁴ ga⁴ jyoh⁴ gyii⁴ kyē⁴ hma⁴ sii⁴. Nē⁴ hma⁴ sii⁴ ja⁴, ma⁴ tāāh⁴ gyii⁴ kyēē⁴ dsa⁴ gyuu⁴ hi⁴ ma⁴ kyeh⁴ hmiih⁴ tøø⁴ hi⁴ ma⁴ lley⁴ coron he⁴ la⁴ kyaah⁴ ku'nøø⁴. ⁵ Jee⁴ ma⁴ chih⁴ hma⁴ sii⁴ juuh⁴ ja⁴, ma⁴ jmee⁴ je⁴ ñih⁴ hi⁴ ma⁴ ni⁴ hi⁴ ma⁴ nuuh⁴ ma⁴ hlēēh⁴ dsa⁴. Hi⁴ ma⁴ na⁴ hih⁴ gyii⁴ mi⁴ sē⁴ he⁴ ma⁴ koo⁴ cha⁴ nē⁴ hma⁴ sii⁴ ja⁴. He⁴ ja⁴ ma⁴ la⁴ lä⁴ jē⁴ gyii⁴ jmi⁴ lle⁴ kih⁴ Dio.

⁶ Cha⁴ nēy⁴ jee⁴ ma⁴ gyay⁴ ja⁴, ma⁴ na⁴ jaa⁴ he⁴ la⁴ lä⁴ koo⁴ hu⁴ he⁴ jēē⁴, he⁴ juuh⁴ lä⁴ koo⁴ jmi⁴ ñeeh⁴.

Koo⁴ kih⁴ hma⁴ sii⁴ he⁴ ma⁴ chih⁴ to⁴ dsaah⁴ kih⁴ jee⁴ lä⁴ jē⁴ hma⁴ sii⁴ he⁴ ma⁴ tøø⁴ lä⁴ ku⁴ lä⁴ jii⁴ ja⁴, ma⁴ tāāh⁴ kyēē⁴ jah⁴ hi⁴ ma⁴ choo⁴ mi⁴ nē⁴ ta⁴ ka⁴ luuy⁴ hi⁴ ta⁴ cha⁴ nēy⁴. ⁷ Hi⁴ to⁴ nē⁴ jah⁴ he⁴ ma⁴ laa⁴ lä⁴ koo⁴ jā⁴ león. Jee⁴ ga⁴ tē⁴ uu⁴ jah⁴ he⁴ ma⁴ laa⁴ lä⁴ koo⁴ jā⁴ kya⁴ mäh⁴. Jee⁴ ga⁴ tē⁴ uu⁴ jah⁴ he⁴ ma⁴ la⁴ mo⁴ nēy⁴, lä⁴ la⁴ mo⁴ nē⁴ jā⁴ dsa⁴ ñuu⁴. Hi⁴ jee⁴ ga⁴ tē⁴ kyēē⁴ jah⁴ he⁴ ma⁴ laa⁴ lä⁴ koo⁴ jā⁴ mi⁴ hi⁴ hēē⁴. ⁸ Lä⁴ jēē⁴ kyēē⁴ jah⁴ he⁴ ma⁴ choo⁴ jii⁴ sa⁴ kyooy⁴. Lä⁴ ku⁴ lä⁴ jii⁴ ma⁴ choo⁴ cha⁴ miuh⁴ mi⁴ nēy⁴. Lä⁴ jmi⁴ lä⁴ hwē⁴ sa⁴ ma⁴ tøy⁴ ma⁴ jāyh⁴:

Na⁴ jngēē⁴, na⁴ jngēē⁴ laa⁴ Dio Dsa⁴ jøøh⁴ jnän⁴ hi⁴ cha⁴ ga⁴ lä⁴ jē⁴ be⁴ kih⁴.

Hi⁴ na⁴ ma⁴ laa⁴, hi⁴ na⁴ laa⁴ na⁴, hi⁴ ja⁴ ba⁴ hi⁴ na⁴ laa⁴ ka⁴ läh⁴.

⁹ Lä⁴ jēē⁴ jah⁴ he⁴ ma⁴ jmääy⁴ jøøh⁴ hi⁴ gya⁴ nē⁴ hma⁴ sii⁴ he⁴, hi⁴ cha⁴ lä⁴ jē⁴ joh⁴ jmi⁴ cha⁴. Ma⁴ hnäāy⁴ cha⁴ miuh⁴ hi⁴ ma⁴ kway⁴ ti⁴ hmaah⁴ kiyh⁴. Koo⁴ hä⁴ koo⁴ hä⁴ he⁴ ma⁴ jmeey⁴ lä⁴ ja⁴, ¹⁰ lä⁴ jēē⁴ gyii⁴ kyēē⁴ dsa⁴ gyuu⁴ ma⁴ juuh⁴ jnē⁴ cha⁴ nē⁴ hi⁴ gya⁴ jmee⁴ hih⁴ he⁴, jmeey⁴ juuh⁴ kih⁴ hi⁴ cha⁴ lä⁴ jē⁴ joh⁴ jmi⁴ cha⁴. Ma⁴ jwäy⁴ coron kiyh⁴ cha⁴ nēy⁴, ma⁴ jāyh⁴:

¹¹ Hne⁴ Dio, Dsa⁴ jøøh⁴ kya⁴ jnääh⁴,

jaa⁴ hne⁴ ba⁴ hi⁴ jmää⁴ jnääh⁴ jøøh⁴.

Kyah⁴ hne⁴ ba⁴ jmee⁴ jnääh⁴ juuh⁴,

kyah⁴ ba⁴ la⁴ ga⁴ lä⁴ jē⁴ be⁴.

Jēēh⁴, hne⁴ ba⁴ ga⁴ jmeeh⁴ lä⁴ jē⁴ he⁴ cha⁴.

Lä⁻ hyoh⁻ hoh[˘] hñaa^h ga⁻jmeeh[˘], he⁻ja⁻ ba⁻ cha⁻.

5

Jee' la⁻ hlëeh⁺ kih' koo⁻ je⁻ he⁻ na⁻ bää⁻ he⁻ ma⁻ chooh⁻ Borrego mäh[˘]

¹ Hi⁻ ma⁻ gya⁻ jmee⁻ hih[˘] he[˘], ga⁻jëen[˘] ma⁻ chooyh⁻ kyaah[˘] gooy⁻ ra⁻llu^u koo⁻ je⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ ta⁻ neh[˘], hi⁻ na⁻ sii⁻ ta⁻ ka⁻luu⁻ ka⁻ läh[˘], na⁻gyoh[˘] gyii[˘] jiih⁻.

² Hi⁻ ga⁻jëen[˘] jaa⁻ ángel bee[˘] hi⁻ ma⁻ hlëeh⁺ kyaah[˘] be[˘], ga⁻jäyh[˘]:

—¿Hi⁻ na⁻ hi⁻ na⁻ngé[˘] jwé[˘] jii[˘] lä⁻jé⁻ he⁻ na⁻gyoh[˘] gyii[˘] jiih⁻ ja⁻ mah[˘] niyh[˘]?
³ Pero sa⁻ ga⁻jnää[˘] ni⁻ jaa⁻ hi⁻ lih⁻ ma⁻ jii[˘] je⁻ ja⁻ mah[˘] ma⁻ hëy[˘], ni⁻gyuuh[˘] jmi⁻gyuuh[˘], ni⁻ hwa[˘] la⁻, ni⁻ neh⁻ hwa[˘] ka⁻ läh[˘]. ⁴ Peer⁻ ga⁻hoooh⁻ cha⁻ miih⁻, kih[˘] he⁻ sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ na⁻ngé[˘] jwé[˘] ma⁻ niyh[˘] je⁻ ja⁻ mah[˘] ma⁻ hëy[˘].

⁵ Pero jaa⁻ jee⁻ lä⁻jéé⁻ dsa⁻gyuuh[˘] he[˘] ga⁻siyh[˘] jnä⁻:

—Mo⁻to⁻ hoo^h cha⁻ miih⁻. Hi⁻ León la⁻ hi⁻ na⁻jnää[˘] kih[˘] Judá, ja⁻ba⁻ sa⁻ju⁻ kih[˘] David, hi⁻ la⁻ ba⁻ ga⁻lih[˘], he[˘] ja⁻ na⁻ngé[˘] jwé[˘] jiiy[˘] lä⁻jé⁻ gyii[˘] he⁻ na⁻gyoh[˘] ja⁻ mah[˘] niyh[˘]—ga⁻jäh[˘] dsa⁻gyuuh[˘] siih[˘] jnä⁻.

⁶ Hi⁻ ga⁻jéé⁻ jnih[˘], laay[˘] lä⁻koo⁻ jaa⁻ borrego mäh[˘] hi⁻ ma⁻ cheh[˘] koo[˘] kih[˘] hi⁻ ma⁻ gya⁻ jmee⁻ hih[˘], to⁻dsaah[˘] kih[˘] kyeé[˘] jah[˘] he[˘], hi⁻ ja⁻ba⁻ jee⁻ kih[˘] lä⁻jéé⁻ dsa⁻gyuuh[˘] he[˘]. Borrego he⁻ ma⁻ jnäá[˘] lä⁻koo⁻ borrego hi⁻ ma⁻jngëéh⁻ dsa⁻ né⁻ na⁻hyoo[˘], ma⁻ lle⁻ gyii[˘] jøø⁻ lley[˘], hi⁻ ma⁻ choo[˘] gyii[˘] mi⁻nëy[˘]. He⁻ ja⁻ la⁻ gyii[˘] jmi⁻lle⁻ kih[˘] Dio he⁻ ga⁻cheey[˘] lä⁻kaa⁻ hwa[˘]. ⁷ Borrego mäh[˘] he⁻ ngooy[˘] mah[˘] ga⁻kay[˘] je⁻ he⁻ ma⁻ hä⁻ ja⁻goo⁻ ra⁻llu^u kih[˘] hi⁻ jmee⁻ hih[˘] he[˘]. ⁸ Lä⁻ ma⁻ ga⁻sooyh[˘] je⁻ ja⁻, lä⁻jéé⁻ kyeé[˘] jah[˘] he[˘] hi⁻ lä⁻jéé⁻ gyii[˘]kyeé[˘] dsa⁻gyuuh[˘] ka⁻läh[˘] ga⁻juuh[˘] jné⁻ cha⁻nëy[˘]. Lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ ma⁻ chooh⁻ ma⁻ koo⁻ tu⁻ he⁻ choo[˘] cha⁻miih⁻ síñe[˘], hi⁻ ma⁻ chooyh⁻ ka⁻läh[˘] ma⁻ koo⁻ kyaah[˘] he⁻ na⁻la⁻ kyaah[˘] ku⁻nøø⁻ he⁻ na⁻ka⁻h[˘] kyaah[˘] chu⁻. Chu⁻ ja⁻ la⁻ kwaat[˘] juu⁻ kih[˘] hi⁻ na⁻jngëéh⁻ hi⁻ tääh[˘] ngii[˘] kih[˘] kih[˘] Dio. ⁹ Ga⁻lä⁻jéé⁻ ba⁻ hi⁻ he⁻ ma⁻ hä⁻ koo⁻ su⁻ hmëé[˘], ma⁻ jäyh[˘]:

Jaa⁻ hne⁻ ba⁻ na⁻ngéh[˘] jwé[˘] sooh[˘] je⁻ na⁻, mah[˘] jiih[˘] lä⁻jé⁻ gyii[˘] he⁻ na⁻gyoh[˘] ja⁻.

Jëéh[˘] ga⁻jngëéh⁻ dsa⁻ hne⁻, ga⁻lääh⁻ jnääh[˘] kyaah[˘] jma⁻ kyah[˘] mah[˘] ga⁻ngëéh⁻ jnääh[˘] kih[˘] Dio.

Ga⁻lääh⁻ ga⁻lä⁻jéé⁻ nëé⁻ dsa⁻ hi⁻ hlëeh⁺ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ juu[˘], hi⁻ tääh[˘] lä⁻kaa⁻ jwii[˘], hi⁻ lä⁻kaa⁻ hwa[˘] jee⁻ tääh[˘] dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ hih[˘].

¹⁰ Ga⁻hñaa^h jnääh[˘] dsa⁻ ta⁻ kaa^h, ga⁻hñaa^h jnääh[˘] jmi⁻dsa⁻ mah[˘] jmee⁻ jnääh[˘] ta⁻he[˘] kih[˘] Dio jnän[˘],

hi⁻ lä⁻ja⁻ jmee⁻ jnääh[˘] hih[˘] kih[˘] dsa⁻ hi⁻ tääh[˘] lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuuh[˘].

¹¹ Chah[˘] ba⁻ ga⁻jëen[˘] ka⁻läh[˘], ga⁻nuun[˘] ma⁻ hlëeh[˘] jwëé[˘] ángele lä⁻ku⁻ lä⁻jii[˘] kih[˘] hi⁻ ma⁻ jmee⁻ hih[˘] jee⁻ ja⁻, kyaah[˘] jah[˘] he[˘], hi⁻ kyaah[˘] dsa⁻gyuuh[˘] he[˘]. Joh[˘] millón sa⁻ tēē[˘] hi⁻ ma⁻ tääh[˘] jee⁻ ja⁻. ¹² Lä⁻jéé⁻ hi⁻ he⁻ ma⁻ hlëeh[˘] ki⁻gaa⁻, ma⁻ jäyh[˘]:

Borrego mäh[˘] hi⁻ ga⁻jngiih[˘] dsa⁻ kih[˘],

hi⁻ na⁻ ba⁻ na⁻ngé[˘] jwé[˘] he⁻ cha⁻ lä⁻jé⁻ be⁻ kih[˘], he⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ kiyh[˘],

he⁻ kyuyh[˘] ga⁻lä⁻jé⁻ ba⁻, he⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ kiyh[˘],

he⁻ lä⁻gah[˘] jnih[˘], he⁻ jmeen[˘] juuh[˘] kiyh[˘], hi⁻ he⁻ hä⁻ jne[˘] kiyh[˘].

¹³ Koo⁻ ka⁻läh[˘] ga⁻nuun[˘] kih[˘] ga⁻lä⁻jéé⁻ hi⁻ tääh[˘] gyuuh[˘] hi⁻ ga⁻jmäá[˘] Dio, lä⁻kye⁻ hi⁻ ga⁻jmäáy[˘] hi⁻ tääh[˘] hwa[˘] la⁻, hi⁻ neh⁻ ga⁻kih[˘] hwa[˘] la⁻ hi⁻ lä⁻jéé⁻ hi⁻ tääh[˘] neh⁻ jmi⁻ñeeh⁻ hi⁻ lä⁻jé⁻ he⁻ ga⁻cha⁻ né⁻ kih[˘]. Lä⁻jéé⁻ hi⁻ he⁻ ma⁻ jäh[˘]:

Wa hān kih hī gya jmee hih nē hma sī, wa hān kih Borrego māh, wa gah jnih, wa jmeen juh kiyh hi wa cha cha miih be kiyh ga lājē joh jmi cha.
 14 Lājē kyee jah he ma jah:

—Wa la lājā.

Hi lājē gyii kyee dsa gyuh he ga juuh jney, ga jyooy ley lā ga tē hwa mah ga jmeey juh kih Dio.

6

Lājē gyii he na gyoh ja

1 Ga jii Borrego māh ko jwēē he na gyoh ja, ga jēēn. Ja ga ga nuun ga hlēēh jaa kih jee lājē kyee jah he. Lē kiyh ma nuuh lā ko kii hii nih, ga jāyh:

—Nā mah jēē.

2 Ma ga jēēn, ga jēēn jaa kya juh tāā. Hi ma dsēē kya juh he ma chooh ko hma he tey flecha. Ga hyoyh ko coron hi ya hēy ma nalluy mah liyh jee hnii.

3 Lā ma ga jii jee ga tē tō jwēē he na gyoh ja, ga nuun ga hlēēh jee ga tē uu jah he, ga jāyh:

—Nā mah jēē.

4 Ya hēē jnah kya juh gyuu jih. Hi ma dsēē kya juh he ga hyoyh ko nē tuuh juh. Lājā ga hyoyh be mah jnuuyh he hii ti kih dsa jmi gyuh. Llay hnii mah jngēēh dsa dsa kyaah.

5 Lā ma ga jii jee ga tē hnē jwēē he na gyoh ja, ga nuun kih jee ga tē uu jah he, ga jāyh:

—Nā mah jēē.

Hi ga jēēn jaa kya juh lāh. Hi ma dsēē kya juh lāh he ma chooh ko kyaah hih. 6 Ja ga ga nuun ga hlēēh tō dsaah jee kih lājē kyee jah he, ma jāyh:

—Tō nē mi trigo la kih ko jmi ta. Hi jii nē mi cebada la kih ko jmi ta. Pero ta hē naa ni jih mi jēh ma āā.

7 Lā ma ga jii jee ga tē kyē he na gyoh ja, ga nuun kih jee ga tē kyē jah he, ga jāyh:

—Nā mah jēē.

8 Ma ga jēēn, ga jēēn jaa kya juh nāā. Hi ma dsēē kya juh he ma chee Hi Na juu, jāh kaah kiyh ma jāh cha je. Ga hyoyh be kih ko kih kih jmi gyuh mah jngēēh dsa kyaah nē tuuh, kyaah kyoo, kyaah dsoo, hi kyaah jah hāā hi chaa hwa la.

9 Ma ga jii jee ga tē hā he na gyoh ja, ga jēēn ta hwa kih na hyoo lājē dsa hi ga juu kwaat kih juu kih Dio hi kwaat kih he ga mi tey kway ju dsoo. 10 Hi he ma hlēēh kii:

—Hne Dio hi na jngēē hi lā ju dsoo, lih ba llah ta mah teej jwi kih dsa hi tāāh hwa, hi ga tuu jma kya jnāāh?

11 Lājā lājā ga hyoh hmih tō, hi ga la mada kiyh mah tey dsēy ko ga ko hwēē lājē dsēē ooyh, hi jmee jā ba ta ja hi lle kih juu jā ba lā ko ga juuy hiiy.

12 Hi⁺ ga⁻ jëen⁺ ma⁺ ga⁻ näy⁺ jee⁺ ga⁻ tē⁺ jñii⁺ he⁻ na⁻ gyoh⁺ ja⁻. Ga⁻ jeh⁺ wii⁺ jwërte hwa⁺, ga⁻ lä⁻ läh⁻ nē⁺ hyoo⁻, lä⁻ koo⁻ läh⁻ hmäh⁻ he⁻ kēh⁻ dsa⁻ hi⁻ ti⁻ meeh⁻ dsē⁺ lä⁺ ma⁺ dsa⁻ juu⁺ hi⁻ chaa⁻ kiyh⁺. Hi⁻ nē⁺ sih⁻ ko⁻ lla⁻ ga⁻ lä⁻ gyuu⁺ jma⁻. 13 Ga⁻ hlaa⁺ nuu⁺ hi⁻ ma⁺ hēē⁺ gyuu⁺ h⁺ lä⁻ ga⁻ tē⁺ hwa⁺, lä⁻ koo⁻ hla⁻ mi⁺ higo gyuu⁺ h⁺ hma⁻ kih⁺, wa⁻ ra⁻ ga⁻ jmeē⁺ lle⁺ tā⁺. 14 Gyuu⁺ h⁺ jmi⁻ gyuu⁺ ga⁻ ääh⁺ go⁻ te⁻ lä⁻ koo⁻ mo⁻ je⁻ he⁻ dsa⁻ gyee⁺ kih⁺ hñii⁺. Ga⁻ lä⁻ jē⁻ moh⁺ kyaah⁺ lä⁻ jē⁻ hwa⁺ he⁻ tääh⁺ jee⁺ jmi⁻ ñeeh⁺ ga⁻ lä⁻ sii⁺ hθ0⁺. 15 Lä⁻ jēē⁻ rey hi⁻ chaa⁻ hwa⁺, dsa⁻ kaa⁺ h⁺, dsa⁻ cha⁻ kuu⁺, juu⁺ hlø0⁺, hi⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ beē⁺ ga⁻, lä⁻ jēē⁻ hi⁻ na⁻ hnēē⁺ jmeē⁺ ta⁺, hi⁻ hi⁻ sa⁻ na⁻ hnēē⁺ ga⁻ hmääyh⁺ neh⁺ too⁻ kuu⁺ hi⁻ neh⁺ kuu⁺ hloo⁻. 16 Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻ jāh⁺ siiyh⁻ moh⁺, ga⁻ siiyh⁻ hloo⁻ ka⁻ läh⁺:

—Wa⁻ hla⁻ hnäh⁺ nē⁺ kyaa⁺ jnääh⁺, hmää⁺ jnääh⁺ kih⁺ hi⁻ gya⁺ jmeē⁺ hih⁻ oo⁻, hmää⁺ jnääh⁺ kih⁺ Borrego mäh⁺ hi⁻ hää⁺ oo⁻ mah⁺ sa⁻ jēēy⁺ jnääh⁺. 17 Jēeh⁺ ma⁻ dsēē⁺ jmi⁻ juu⁺ he⁻ ya⁻ jēē⁻ dsēy⁺. ¿Hi⁻ ba⁻ tää⁺ tee⁺ kyaayh⁺? —ga⁻ jāyh⁺.

7

Hñä⁻ laa⁻ na⁻ dsē⁻ to⁻ laa⁻ kyeē⁺ mil tē⁻ hi⁻ laa⁻ lee⁻ jee⁺ jwii⁻ Israel

1 Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ jëen⁺ kyeē⁺ ángele hi⁻ ma⁺ cheh⁺ lä⁻ jē⁻ kye⁺ sa⁻ kiieh⁺ kih⁺ hwa⁺. Sa⁻ ma⁺ kway⁺ jwē⁺ ma⁺ dsa⁻ ngēē⁺ lle⁺ nē⁺ hwa⁺, ni⁻ nē⁺ jmi⁻ ñeeh⁺, ni⁻ jee⁺ cha⁻ chaa⁺ hma⁻. 2 Hi⁻ ga⁻ jëen⁺ jñah⁺ ángel hi⁻ ja⁻ ta⁻ jee⁺ hya⁻ hyoo⁻, hi⁻ ma⁺ chooh⁺ sello kih⁺ Dio hi⁻ na⁻ jiih⁺. Ga⁻ tēēy⁺ koo⁻ ki⁻ gaa⁻ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ kyeē⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ he⁻ hi⁻ ga⁻ hyoh⁺ be⁺ mah⁺ jmeey⁺ dsoo⁺ kih⁺ hwa⁺ hi⁻ kih⁺ jmi⁻ ñeeh⁺ ka⁻ läh⁺. 3 Ga⁻ jāyh⁺:

—Ta⁻ jmeē⁺ dsoo⁺ kih⁺ hwa⁺ ni⁻ kih⁺ jmi⁻ ñeeh⁺, ni⁻ kih⁺ ni⁻ koo⁻ chaa⁺ hma⁻ ta⁻ ko⁻ jiih⁺ sa⁻ ga⁻ ma⁻ la⁻ lii⁻ mo⁻ kye⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ jmeē⁺ ta⁻ he⁻ kih⁺ Dio jñän⁺.

4 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ nuun⁺ ma⁻ tē⁻ hñä⁻ laa⁻ na⁻ dsē⁻ to⁻ laa⁻ kyeē⁺ mil dsa⁻ hi⁻ ma⁻ laa⁻ lee⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁻ jēē⁻ nää⁺ dsa⁻ kyaa⁺ Israel. 5 Dsa⁻ kyaa⁺ Judá, tee⁺ gya⁻ to⁻ mil hi⁻ ma⁻ laa⁻ lee⁻, hi⁻ kyaa⁺ Rubén, tee⁺ gya⁻ to⁻ mil, hi⁻ kyaa⁺ Gad, tee⁺ gya⁻ to⁻ mil, 6 hi⁻ kyaa⁺ Aser, tee⁺ gya⁻ to⁻ mil, hi⁻ kyaa⁺ Neftalí, tee⁺ gya⁻ to⁻ mil, hi⁻ kyaa⁺ Manasé, tee⁺ gya⁻ to⁻ mil, 7 hi⁻ kyaa⁺ Simeón, tee⁺ gya⁻ to⁻ mil, hi⁻ kyaa⁺ Leví, tee⁺ gya⁻ to⁻ mil, hi⁻ kyaa⁺ Isacar, tee⁺ gya⁻ to⁻ mil, 8 hi⁻ kyaa⁺ Zabulón, tee⁺ gya⁻ to⁻ mil, hi⁻ kyaa⁺ José, tee⁺ gya⁻ to⁻ mil, hi⁻ kyaa⁺ Benjamín, tee⁺ gya⁻ to⁻ mil.

Jwēē⁺ jwërte dsa⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁺ h⁺ hmäh⁻ tø0⁻ jmah⁺

9 Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ jëen⁺ jwēē⁺ jwërte dsa⁻ hi⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ tää⁺ hēēy⁺. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻ kaa⁻ hwa⁺, lä⁻ jēē⁻ nää⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺, dsa⁻ hi⁻ hlēēh⁻ lä⁻ koo⁻ lä⁻ koo⁻ juu⁺ kih⁺, ma⁺ tääh⁺ cha⁻ nē⁺ hi⁻ gya⁺ jmeē⁺ hih⁻ he⁻, hi⁻ cha⁻ nē⁺ Borrego mäh⁺. Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ he⁻ ma⁺ kye⁺ h⁺ hmäh⁻ tø0⁻ hi⁻ ma⁺ chooyh⁺ gooh⁺ hma⁻ su⁻. 10 Ga⁻ lä⁻ jēē⁻ ma⁺ hlēēh⁻ ki⁻ gaa⁻, ma⁺ jāh⁺: “Dio jñän⁺ hi⁻ gya⁺ jmeē⁺ hih⁻ na⁻, kyaah⁺ Borrego mäh⁺ kyaay⁺, hi⁻ na⁻ ma⁻ lää⁻ jne⁻.” 11 Lä⁻ jēē⁻ ángele hi⁻ ma⁺ tääh⁺ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁺ kih⁺ hi⁻ gya⁺ jmeē⁺ hih⁻ he⁻, kyaah⁺ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ gyuu⁺ h⁺, kyaah⁺ lä⁻ jēē⁻ kyeē⁺ jah⁺ he⁻, ga⁻ juuyh⁺ jñēy⁺ cha⁻ nē⁺ hi⁻ jø0⁺ h⁺, lä⁻ jiih⁺ ga⁻ jyooy⁺ lley⁺ lä⁻ ga⁻ tē⁺ hwa⁺, ga⁻ jmeey⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. 12 Ga⁻ jāyh⁺:

Wa⁻ la⁻ lä⁻ ja⁻, wa⁻ hän⁺ kiyh⁺, laay⁺ jø0⁺ h⁺, kyuu⁺ h⁺ cha⁻ miih⁻, wa⁻ kwan⁺ ti⁻ hmaah⁺ kiyh⁺, wa⁻ gah⁻ jnih⁺, cha⁻ be⁺ kiyh⁺ hi⁻ beey⁺. Kih⁺ Dio jñän⁺ wa⁻ la⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ jē⁻ joh⁺ jmi⁻ cha⁻.

13 Jaa⁻ jee⁺ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ gyuu⁺ h⁺ he⁻ ga⁻ ngii⁺ juu⁺ kin⁺, ga⁻ jāyh⁺:

¿Hij̄ na- hi- kyeh' hm̄ih- t̄ōo- hi- tāāh' la-, ha- ta- ma-ya- nāāy'?

14—Hne- Dsa-j̄ōo'h kyaan+, ñeh' ba' hne- —ga-jwii' jnih'.

Mah' ga-siiyh+ jnā':

—Hij̄ na- na- hi- ga-hwēē- jee' ga-jēē' dsa- wii' jwēte. Ga-giyih' sa-hm̄ih- kiyh', ga-jmeey' t̄ō-jlēē- kyaah' jma- kih' Borrego mäh'. 15 He- ja- ba' na- tāāyh' cha'nē' Dio jee' jmee' hih-. Lā-jm̄i' lā-hwē' jmeey' jm̄i' jee' chih' gwah' kiyh'. Hi- hi- gya' nē' hma-sii- hi- jmee' hih' he', jmeey' cha- hih' kih' lā-jēē- hi- tāāh' cha'nēy'. 16 Ja- jiih' mo'so- jā- lā-kyoyh-, ni- he- jā- lā-kij- dsēy'. Mo'so- hēyh' hyoo-, ni- mo'so- lla' llii' kiyh'. 17 Jēēh' Borrego mäh' hi- gya' t̄o'dsaah' jee' chih' hma-sii- na-, hi- na- jāāy' ha- jee' kuyh-, hi' jāāy' ha- jee' hla- jm̄i- he- jmee' chaā- dsa-. Ma-ja- mi-kih' Dio jm̄i- he- tuu- m̄i'nēy'.

8

Ga-jiiy' jee' ga-tē' gyii' he- na-gyoh' ja-

1 Ma' ga-jiiy' jee' ga-tē' gyii' he- na-gyoh' ja-, ga-kē' ti'sih' go-te' gyuuh' jmi-gyuu-, ya-jāh- koō- jwoo' hor-. 2 Ga-jēēn+ gyeē' Ángele hij̄ ma' tāāh' cha'nē' Dio. Ga-hyoyh' gyii' luu' hoo'. 3 Ja-ga' ja' jñah' ga' ángel, ga-nooy' cha'nē' na'hyoo'. Ma' chooyh- ñe' he- koo- wa'chu- he- na-la' kyaah' ku'n̄ōo'. Ga-hyoyh' cha-miuh- wa'chu- mah' ga-jēy' nē' na'hyoo' he- la' kyaah' ku'n̄ōo' he- chih' cha'nē' jee' gya' hi- jmee' hih-. Kyaah' he- ja-, kwa- be' kih' juu' he- ngii- lā-jēē- hij̄ na-jngēē'. 4 Lā- ma-chooh- ja- ángel ñe' chu-, ga-soo- ñe' chu- cha'nē' Dio ko-j̄ōh' kyaah' jwoh' kih' hij̄ na-jngēē'. 5 Ma-ngēē' he- ja-, ga-kay' ñe' jee' ma' koo- wa'chu-, mah' ga-kay' je- he- na-cha' kih' na'hyoo' ja-, ga-jwāy' ta' hwa'. Kyaah' he- ja- ga-nii-, ga-jmee' goo-, ga-jmee' je' ñih' hi' ga-jeh' wii' jwēte hwa'.

Ga-juu' gyeē' Ángele luu' hoo' kih'

6 Hi- lā-jēē- Ángele hij̄ ma' chooh- lā-jē- gyii' luu' hoo' ga-lla-lley' hooy' mah' juuy'.

7 Ma' ga-juu' to-nē' ángel luu' hoo' ja-, ga-saa' ga-jaa' mi'dsē' kyaah' je- ta' hwa', na-kaah- na-gwēēh- kyaah' jma-. La' ga-koō- kiih' kih' chaah' hma- ga-koo' hi- ga-koo' lā-jē- nuu- eeh-.

8 Ma' ga-juu' jee' ga-tē' uu' ángel luu' hoo' ja-, lā-koō- moh' juuh- la' je- he- ga-hla' nē' jmi-ñeeh-. La' ga-koō- kiih' kih' jmi-ñeeh' ga-lii' jma-. 9 La' ga-koō- kiih' kih' hij̄ chaā- cha'jmi-ñeeh- ga-juu', hi' ja-ba' lā-ja- la' ga-koō- kiih' kih' lā-jē- barco ga-heē' go-te'.

10 Ma' ga-juu' jee' ga-tē' uu' ángel luu' hoo' kih', ga-tah' gyuuh' jaā- nuu' j̄ōo'h' na-cha' je-, hij̄ lāā' lā-koō- hma- lle' je-. Ga-tayh' nē' kih' la' ga-koō- kiih' jmi-juuh' hi' ga-lloo' lā- ga-tē' jee'hya- jm̄i- gwa-. 11 Nuuh' he' cheē- Llih'. La' ga-koō- kiih' kih' jm̄i- ga-lā-llih'. Jwēē' dsa- ga-juu' kih' he- ga-hiyh' jm̄i-llih' ja-.

12 Ma' ga-juu' jee' ga-tē' kyeē' ángel he', ga-heē' la' ga-koō- kiih' kih' hyoo-, ja-ba' ko-ja- ga-heē' nē' sih-, hi' la' ga-koō- kiih' kih' nuu' ga-heē' ka-lāh'. He-ja- ga-la' na-hoo- la' ga-koō- kiih' kih' lā-koō- lā-koō-. Kih' he-ja-, lā-jm̄i' lā-hwē' mo'so- ga-lā-jnā' la' ga-koō- kiih' kih' jmi-gyuu+. 13 Hi- ga-jēēn', mah' ga-nuun' hēē- jaā- ángel t̄o'dsaah' kih' gyuuh' jmi-gyuu+, ma- hlēēyh' kyaah' be', ma' jāyh'.

—Jwiī, jwiī, jwiī dsā h̄ī tāäh̄ hwā lā. Jëeh̄ tāäh̄ gā uū ángele h̄ī jā gā juū luū hoō kih̄.

9

¹ Mā gā juū jeē gā tē̄ hñaā ángelluū hoō, gā jëen̄ jā nuū gā tah̄ gyuūh̄ jmī gyuū lá̄ gā tē̄ hwā. Gā hyoyh̄ jō ñē kih̄ toō ñiih̄ hē dsoō lá̄ gā tē̄ chājē. ² Mā gā nāȳ toō ñiih̄ jā, gā soō chā miih̄ ñē, lá̄ koō ñē kih̄ koō hwiī juūh̄. Gā kah̄ ñē kyaah̄ llē mah̄ gā jlē̄ nē̄ hyoō, hē gā jmeeȳ ñē hē gā soō neh̄ toō ñiih̄ jā. ³ Jeē ñē jā gā hwēē̄ iih̄ h̄ī gā sā gā jñeē tā nē̄ hwā. Gā hyoyh̄ bē jmeeȳ dsoō lá̄ koō jmeeȳ chā hnē h̄ī chāā hwā lā. ⁴ Gā lā madā kiyh̄, mah̄ sā jmeeȳ dsoō kih̄ nuū hē dsā hyā hwā, nī koō gā hē eeh̄, nī kih̄ nī koō chaah̄ hmā. Mā lá̄ kih̄ dsā h̄ī sā lá̄ liī mō kyē kaah̄ Dio, kih̄ h̄ī hē bā jmeeȳ dsoō. ⁵ Pero sā gā hyoyh̄ jwē̄ mah̄ jngēēyh̄, koō heeyh̄ wiī bā koō hñaā sih̄. Jeē jmeeȳ dsoō iih̄ hē, jëē̄ dsā wiī lá̄ koō jëē̄ dsā wiī jeē jmeeȳ dsoō chā hnē h̄ī chāā jmī gyuū lā. ⁶ Jmiī jā hnoōh̄ dsā hā lá̄ jeē juuȳ pero mō sō jnøoyh̄ hē kyaah̄ juuȳ. Mā kē lá̄ hnøoȳ jngēēyh̄ hñiiȳ, mō sō juuȳ.

⁷ Iih̄ hē mā jnāā̄ lá̄ jnāā̄ kyā jiih̄ h̄ī mā nā lluū dsā nāā̄ jeē hñiī. Kā lleȳ mā choō hē lā lá̄ koō coron hē nā lā kyaah̄ kū nøø̄. Mō nēȳ mā jnā̄ lá̄ koō mō nē̄ dsā. ⁸ Jñū lleȳ mā jnā̄ lá̄ koō jñū llē dsā mē̄. Chā jaȳ mā jnā̄ lá̄ koō chā jā león. ⁹ Nā lāāȳ kyaah̄ ñē jmah̄, hī sā kyooȳ mā nuūh̄ lá̄ koō jeē ngē̄ chā miih̄ carret hē cheeh̄ kyā jiih̄ h̄ī hlij̄ jeē gā nāā̄ jeē hñiī. ¹⁰ Nā kuuȳ mā choō hmā kuū lá̄ choō nā kuuȳ chā hnē. Kyaah̄ nā kuuȳ jā, gā jmeeȳ dsoō kih̄ dsā lá̄ jiih̄ gā tē̄ hñaā sih̄. ¹¹ Dsā jøø̄h̄ kyaā̄ iih̄ hē mā laā̄ ángel kyaā̄ toō ñiih̄ jā. Kyaah̄ juū hebreo cheeȳ Abadón, hī kyaah̄ juū griego cheeȳ Apolión. (Jmiī kiyh̄ hnøø̄ jäh̄: h̄ī hē dsā.)

¹² Gā ngēē̄ tō nē̄ hē wiī jā. Hī gā jā̄ gā tō hē wiī hē jā gā gā jëen̄.

¹³ Mā gā juū jeē gā tē̄ jñeē ángelluū hoō kih̄, gā nuun̄ gā hlēēh̄ jeē kih̄ lá̄ jē̄ kyē jøø̄ kih̄ nā hyoō hē nā lā kyaah̄ kū nøø̄ hē mā chih̄ chā nē̄ Dio. ¹⁴ Gā hlēēyh̄ jeē gā tē̄ jñeē ángel h̄ī mā choōh̄ luū hoō hē, gā siiyh̄: —Cheeh̄ lá̄ jēē̄ kyeē̄ ángele h̄ī nā hñuūh̄ chā jmī juūh̄ hē cheē̄ Eufrate.

¹⁵ Hī gā cheeyh̄ lá̄ jēē̄ kyeē̄ ángele hē h̄ī mā nā lluū kih̄ hor̄ jā, jmī jā, sih̄ jā, jī ñē jā mah̄ jngēēyh̄ lā gā koō kiih̄ kih̄ dsā jmī gyuūh̄. ¹⁶ Gā tēēn̄ gā nuun̄ mā teē tō hñaā laā̄ millón hløø̄ h̄ī mā dsēē̄ kyā jiih̄.

¹⁷ Lá̄ lā gā lá̄ jnā̄ kin̄ mā gā jëen̄ kyā jiih̄ hē. Lá̄ jēē̄ h̄ī mā dsēēȳ hē, mā nā løø̄ mō dsēȳ ñē gyuū, kyaah̄ hē eeh̄, hī hē nøø̄ kā lāh̄. Llē kyā jiih̄ hē mā jnā̄ lá̄ koō llē león. Hī mā hwēē̄ tō hooȳ jē, ñē, hī azufre. ¹⁸ Gā tē̄ lā gā koō kiih̄ kih̄ dsā h̄ī gā juuȳ kih̄ lá̄ jē̄ hnē̄ nēē̄ hē wiī hē mā hwēē̄ hoō kyā jiih̄ hē, hē mā lá̄ jē, ñē, hī azufre. ¹⁹ Jëeh̄, mā kyē chā miih̄ bē hoō kyā jiih̄ hē kyaah̄ kuuȳ kā lāh̄. Kuuȳ jā mā lá̄ lá̄ laā̄ miih̄. Mā llē lleȳ hē kyaah̄ mā jmeeȳ dsoō.

²⁰ Dsā h̄ī sā gā juuȳ kyaah̄ hē wiī jā, nī lá̄ jā sā gā lá̄ dsaā dsēȳ hē mā jmeeȳ juūh̄ kih̄ hē nā lā kyaah̄ gooȳ. Sā gā tūȳ hē mā jmāāȳ jøø̄h̄ lá̄ jēē̄ jmī llē hlēēh̄, hī kih̄ lá̄ jē̄ heeh̄ hē nā lā kyaah̄ kū nøø̄, kyaah̄ kuū tøø̄, kyaah̄ ñē hweh̄, kyaah̄ kuuȳ, hī kyaah̄ hmā kā lāh̄.

Lä⁺ jē⁺ hēh⁺ ja⁻ sa⁺ jēē⁻, sa⁺ nuu⁻, hi⁺ ni⁺ sa⁺ ngē⁺. ²¹ Hi⁺ ni⁺ sa⁺ ga⁺ lä⁺ dsa⁻ dsēy⁺ he⁻ ma⁺ jngēēyh⁺ dsa⁻, he⁻ ma⁺ jmeey⁺ ji⁻ nah⁺, he⁻ ma⁺ kaayh⁻ wa⁺ hī⁻ cha⁻ hī⁻, hi⁻ he⁻ ma⁺ hēyē⁻.

10

Jaa⁻ ángel kyaah⁺ koo⁻ libro pih⁺

¹ Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺ jēēn⁻ jñah⁺ ángel hī⁻ beē⁺ jwē⁺te hī⁻ ga⁺ jñaa⁺ gyuu^h jmi⁻ gyuu⁺ na⁻ lää⁻ jñii⁺, ma⁺ jñää⁺ miih⁻ ku⁺ gyuu^h lley⁺. Mo⁻ nēy⁺ ma⁺ jñä⁺ lä⁺ jñä⁺ hyoo⁻, hi⁻ lä⁺ kyoo⁻ tūy⁺ ma⁺ la⁺ lä⁺ koo⁻ je⁻ he⁻ chih⁺ ko⁻ dsoo⁺. ² Ma⁺ há⁺ ja⁺ gooy⁻ koo⁻ je⁻ pih⁺ na⁻ na⁺. Mah⁺ ga⁺ chiyh⁺ tūy⁺ ra⁻ lluu⁺ nē⁺ jmi⁻ ñeeh⁻, hi⁻ tūy⁺ ra⁻ kēh⁺ ga⁺ chiyh⁺ hwa⁺ ki⁺. ³ Jā⁻ ga⁺ ga⁺ hlēēyh⁺ koo⁻ kī⁻ gaa⁻ lä⁺ koo⁻ kī⁻ gaa⁻ hoo⁻ león⁺ ma⁺ mi⁻ gaay⁺. Lä⁺ ma⁺ ga⁺ hlēēyh⁺ ja⁻, ga⁺ ngēēh⁻ kiyh⁺ gyeē⁺ ñih⁺. ⁴ Ma⁺ ga⁺ ngēēh⁻ lä⁺ jēē⁻ gyeē⁺ ñih⁺ he⁺, ngoo⁺ ga⁺ jñä⁺ ma⁺ siin⁺, ma⁺ ga⁺ nuun⁺ ga⁺ hlēēh⁻ gyuu^h, ga⁺ siih⁺ jñä⁺:

—Hmä⁺ lä⁺ jē⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ hlēēh⁻ ñih⁺ na⁻, to⁺ ya⁺ si⁻.

⁵ Hih⁺ ángel hī⁻ ga⁺ jēēn⁻ hī⁻ chih⁺ koo⁻ tū⁺ nē⁺ jmi⁻ ñeeh⁻ kyaah⁺ koo⁻ tūy⁺ hwa⁺ ki⁺ he⁺, ga⁺ chooy⁺ gooy⁻ ta⁺ gyuu^h. ⁶ Mah⁺ ga⁺ tääy⁻ hī⁻ chaa⁻ ga⁺ lä⁺ jē⁺ joh⁺ jmi⁻ cha⁺, he⁺ ba⁺ hī⁻ ga⁺ jmee⁺ gyuu^h jmi⁻ gyuu⁺ kyaah⁺ lä⁺ jē⁺ he⁻ jñä⁺ nē⁺ kih⁺, he⁺ ba⁺ hī⁻ ga⁺ jmee⁺ hwa⁺, kyaah⁺ lä⁺ jē⁺ he⁻ ga⁺ cha⁻ nē⁺ kih⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ hī⁻ ga⁺ jmee⁺ jmi⁻ ñeeh⁻ kyaah⁺ lä⁺ jē⁺ he⁻ ga⁺ cha⁻ kih⁺. Ga⁺ tääy⁻ hī⁻ he⁺ ga⁺ jāyh⁺:

—Mo⁻ so⁻ lä⁺ hī⁺ ga⁺ cha⁻ miih⁻ jmi⁺. ⁷ Jää⁺ ja⁻ ga⁺ juu⁺ jee⁺ ga⁺ tē⁺ gyeē⁺ ángel he⁺ luu⁺ hoo⁺ kih⁺, lä⁺ jē⁺ he⁻ na⁻ hmää⁺ kih⁺ Dio⁺ lä⁺ te⁺ lä⁺ koo⁻ ga⁺ jāh⁺ Dio⁺ siih⁺ dsa⁻ hī⁻ ga⁺ ngēē⁺ juu⁺ hī⁻ ma⁺ jmee⁺ ta⁺ he⁺ kiyh⁺ llo⁺ joo⁺—ga⁺ jāh⁺ ángel he⁺.

⁸ Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁺ nuun⁺ ga⁺ hlēēh⁻ gyuu^h jmi⁻ gyuu⁺ kyaah⁺ jñä⁺, ga⁺ jāh⁺:

—Gwa⁻ go⁻ kyē⁻ je⁻ pih⁺ na⁻ na⁺ he⁻ há⁺ ja⁺ goo⁻ ángel hī⁻ chih⁺ tū⁺ nē⁺ jmi⁻ ñeeh⁻ kyaah⁺ nē⁺ hwa⁺ oo⁺.

⁹ He⁻ ja⁻ ñeen⁺ jee⁺ ma⁺ cheh⁺ ángel mah⁺ ga⁺ ngiin⁺ je⁻ pih⁺ ja⁻. Mah⁺ ga⁺ siyh⁺ jñä⁺:

—Hee⁻ la⁻, kuh⁺. He⁻ la⁻ jmee⁺ lä⁺ llih⁺ tu⁻ jlah⁺, pero neh⁻ to⁻ hoo⁺ lä⁺ øø⁺, lä⁺ koo⁻ øø⁺ jmi⁺ tah⁺.

¹⁰ Jā⁻ ga⁺ ga⁺ kan⁺ je⁻ pih⁺ he⁻ ma⁺ chooh⁻ ángel mah⁺ ga⁺ kuhn⁺. Ga⁺ lä⁺ øø⁺ neh⁻ to⁻ hoon⁻ lä⁺ koo⁻ øø⁺ jmi⁺ tah⁺. Ma⁻ la⁻ ma⁻ kuhn⁺ ga⁺ lä⁺ llih⁺ tu⁻ jlan⁺. ¹¹ Jā⁻ ga⁺ ga⁺ siyh⁺ jñä⁺ ka⁻ läh⁺:

—Jmee⁺ bii⁺ mī⁺ jñāh⁺ juu⁺ kin⁺ ka⁻ läh⁺ kih⁺ cha⁻ miih⁻ jee⁺ jwii⁻, hi⁻ lä⁺ kaa⁻ hwa⁺ jee⁺ tääh⁺ dsa⁻ hī⁻ jmee⁺ hih⁻, hi⁻ kih⁺ hī⁻ hlēēh⁻ lä⁺ koo⁻ lä⁺ koo⁻ juu⁺, hi⁻ kih⁺ lä⁺ jēē⁻ dsa⁻ ta⁺ kaa⁺.

11

Lä⁻ uu⁺ dsa⁻ hī⁻ kwa⁺ ju⁻ dsoo⁺ kih⁺ Dio

¹ Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺ hyohn⁺ koo⁻ hma⁻ he⁻ lla⁺ hih⁻ he⁻ la⁺ lä⁺ koo⁻ si⁺hma⁻ tah⁻, ma⁺ ga⁺ siyh⁺ jñä⁺:

—Noo⁻, mah⁺ lla⁺ hih⁻ gwah⁻ kih⁺ Dio, kyaah⁺ na⁺ hyoo⁺, mah⁺ hēē⁺ jah⁺ tee⁺ hī⁻ tääh⁺ jmee⁺ juuh⁻ kih⁺ Dio. ² Wa⁺ jā⁺ ba⁺ kih⁺ ho⁺hne⁺ kih⁺ gwah⁻ na⁻, sa⁺ lla⁺ hih⁻. Jēēh⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ la⁻ hēē⁻ hī⁻ sa⁺ laa⁺ judiu⁺ ba⁺ na⁻, ma⁺ jmeey⁺ he⁻ lla⁺ dsēy⁺ jee⁺ jwii⁻ na⁻ jngii⁺ to⁺ laa⁺ uu⁺ sih⁻. ³ Cheen⁺ uu⁺ dsa⁻ hī⁻ dsa⁻ kwa⁺ ju⁻ dsoo⁺ kin⁺. Kyeyh⁺ hmiih⁻ he⁻ kēh⁻ dsa⁻ ma⁺ ti⁻ meeh⁻ dsē⁺. Ngēēy⁺ juu⁺ kin⁺ kih⁺ dsa⁻ koo⁻ mil⁺ dsē⁻ to⁺ hña⁻ loo⁺ na⁻ dsē⁻ to⁺ lo⁻ gya⁺ dsē⁻ gya⁺ jmi⁺—ga⁺ siyh⁺ jñä⁺.

4 Lã-uu' hi- kwa' ju'dsoo' kih' Dio he', laa' kwaat- lä'koo- to' chaah' hma- olivo, hi- laay' kwaat- lä'koo- to' candelero he- na'jnää' cha'né' Dio juu' hwa'. 5 Cher'mah' chaa- hi- hnøø' jmääyh- dsoo', kyaah' je- he- hwëë- neh- to' hooy' jëëy' go-te' hi- na' høøh' kiyh'. Lã'ja- jmee- bi' juu' wa' hi- cha- hi-, hi- hnøø' jmääyh- dsoo'. 6 Lã-uu' dsa- he' na-ngëy' jwë' he- jmeey' sa- jä- jma' ta'ko- jiih' ngëëy' juu' kih' Dio. Lã'ja- na-ngëy' jwë' jmeey' kih' jmi- he- lii- jma-. Hi- na-ngëy' jwë' heeyh' dsa- lii' wii', lä' joh' jiih- hnøø' bih'.

7 Ma-la- ma-dsëë' jmi' kway' juu' kih' Dio, ya- hëë' jah' hlëëh' neh- too- ñiih' kih' cha'je- mah' teey' kyaah' dsa- he', lä' jiih' lä'liy- jngëëyh'. 8 Ga' ma-na-juuy', jäy' cha'jwë' jee' jnä'hä' kih' jwii- juuh-, ja-ba' jee' jwii- jee' ga-tääy- dsøh' hma-cru- Dsa-jøøh' jnän'. Hi- chaa- jee' ja-, kwee- hñaa- dsëy' lä'koo- dsa- hi- ma' chaa- jwii' Sodoma kyaah' Egipto, he' ja- kih' jee' jwii- ja-, le' jahn' chee- Sodoma hi' Egipto ka-läh'. 9 Hnë- jmi' dsa-hnoo', ga-lä'jëë- ba' dsa- dsa-taah' jëëy' hi- na-juu' he', dsa- hi- chaa- lä'jë- jee' jwii-, lä'jëë- nää' dsa-, dsa- hi- hlëëh- lä'koo- lä'koo- juu', hi- lä'kaa- hwa' jee' tääh' dsa- hi- jmee' hih'. Sa- kway' jwë' haa' hi- na-juu' he'. 10 Ga-lä'jëë- ba' dsa- jmi- gyuu' lä' chaay- llu' wa'ra- ga'jëëy' na-juu' dsa- he'. Dsa-taayh' jëë- dsëy' jwërte, hi- kwëëyh' dsa' kyaayh' miih- he- cha- kih' lä'jaa- lä'jaay-, jëëh' lä'uu' hi- ma' ngëë- juu' kih' Dio he' ma' heeyh- wii' lä'jëë- hi- chaa- hwa' la-.

11 Ga' ma-të' hnë- jmi' dsa-hnoo' ja-, jmi-llë' na'jiih- he- ja' kih' Dio ga-tooh' tuh-dsëy' mah' ga-nooy- lä'hmëë'. Ga-lä'goo- jwërte dsë' dsa- hi- ma' tääh' jëë- jee' ja-. 12 Ga-lä'nuuh' ga-hlëëh' gyuuuh', ga-jäh':

—Wii' hnäh' jee' la-.

Mah' ga'sayh' ta' gyuuuh' jee' jni' lä- ma-jëë- ja- lä'jëë- hi- ma' na-høøh' kiyh'. 13 Hor- ja- ga-jeh' wii' jwërte hwa'. Hi' kih' hña-loo' hne-, ga-hla' ma' gya' jee' lä'kaa- jee' jwii- juuh- ja-. Hi' ga-juu' gyeë' mil dsa- ma' ga-jeh' hwa'. Hi- ga' chaa' he', kyaah' he- goyh- ja-, ga'jmääy' jøøh' Dio hi- gya' gyuuuh' jmi- gyuu-.

14 Ga-ngëë' to' he- wii' ja-. Hi' ga-jä' ga'koo- he- wii' he- ja-ga' ga-jëën'.

Ga'juuy' jee' ga-të' gyii' luu' hoo'

15 Ma' ga-të' gyeë' ängel ga'juu' luu' hoo' kih', ga-lä'nuuh' gyuuuh' ga-tooh' ki-gaa- miih', ma' jäh':

Na' ma-të' jee' jmee' Dio hih' kih' lä'kaa- jmi-gyuu- ko-jøøh' kyaah' Cristo kyaay'.

Hi- he' ba' jmee' hih' ga-lä'jë- joh' jmi' cha-.

16 Lä'jëë- gyii'kyëë' dsa-gyuuuh' hi- ma' tääh' në' hma-sii- cha'né' Dio, ga-taayh' ga-juuyh' jnëy', ga'jyooy' lley- lä- ga-të' hwa' mah' ga'jmeey' juuh- kih' Dio. 17 Mah' ma' jäh':

Kwa- jnääh' ti'hmaah' kyah' hne- Dio hi- cha- ga-lä'jë- be' kih', hne- he' hi- laa', hne- he' hi- ma' laa', hi- hne- he' hi- llaah- ka-läh'.

Ma- mi-jnääh' hñaah' kyaah' be' kyah' mah' løøh' jmeeh' hih'.

18 Ga-lä'jëë- hi- tääh' lä'kaa- hwa' ma-lä'lleë' jwërte,

ma-të' jee' teeh' jwii- kih' hi- he'.

Ma-të' jmi' llah' ta' kih' hi- na-juu',

mah' kwëëh' hee- lä'jëë- hi- ga-ngëë' juu' hi- ga-jmee' ta'he' kyah',

hi- lä'ja- lä'jëë- hi- na-jngëë' hi- lä'jëë- ga' hi- gah- hne-, lä'jøh' lä'mäh'.

Hi⁺ ma⁻ tē⁺ jmi⁺ jngēēh⁺ lā⁻ jēē⁻ hī⁻ hee⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻.

¹⁹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ na⁺ gwah⁺ kih⁺ Dio gyuu^h jmi⁻ gyuu⁺, hi⁺ neh⁺ gwah⁺ ja⁻, ga⁻ lā⁻ jnā⁺ goo⁺ he⁻ tāāh⁺ kuū⁺ na⁻ sii⁻ hmooh⁺ to⁻ nē⁻. Peer⁺ ga⁻ jmeē⁺ je⁻ űih⁺, ga⁻ tooh⁺ miih⁺, ga⁻ hī⁺ űih⁺, ga⁻ jeh⁺ wī⁺ jwē⁺te hwa⁺, mah⁺ ga⁻ hla⁺ mi⁺ dsē⁻ kah⁺ gaa⁻.

12

Dsa⁻ mē⁺ hī⁻ Dragón

¹ Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ lā⁻ jnā⁺ gyuu^h jmi⁻ gyuu⁺ koo⁻ he⁻ juh⁺ gaa⁻. Ga⁻ lā⁻ jnāā⁺ jaa⁻ dsa⁻ mē⁺ hī⁻ ma⁻ na⁻ lāā⁻ hyoo⁻, hi⁺ ma⁻ hee⁺ sih⁻ huū⁺ tiy⁺, hi⁺ ma⁻ lley⁺ koo⁻ coron he⁻ ma⁻ chaa⁺ gya⁺ tuū⁺ nuū⁺. ² Dsa⁻ mē⁺ he⁻ ma⁻ kyaā⁻ gyuu⁻, ma⁻ hooy⁺ kih⁺ he⁻ jēēy⁻ wī⁺ he⁻ lā⁻ chaa⁺ gyuu⁻ kyaay⁺. ³ Hi⁻ ga⁻ lā⁻ jnā⁺ ga⁻ jyoh⁺ he⁻ juh⁺ gaa⁻ gyuu^h jmi⁻ gyuu⁺. Ga⁻ lā⁻ jnāā⁺ jaa⁻ dragón gyuu⁺ hī⁻ jōh⁺ gaa⁻. Ma⁻ la⁺ gyi⁺ lley⁻, ma⁻ choo⁺ lley⁺ gya⁺ jōō⁺, hi⁺ ma⁻ lley⁺ gyi⁺ coron ka⁻ lāh⁻. ⁴ Kyaah⁺ kuuy⁺ ja⁻, ga⁻ sēēy⁻ la⁻ ga⁻ koo⁻ kiih⁺ kih⁺ nuū⁺ hī⁻ hēē⁻ gyuu^h jmi⁻ gyuu⁺ mah⁺ ga⁻ saa⁺ ga⁻ jaa⁺ ta⁺ hwa⁺. Dragón he⁻ ga⁻ noo⁻ cha⁻ nē⁻ dsa⁻ mē⁺ hī⁻ ngoo⁺ ga⁻ lā⁻ chaa⁺ gyuu⁻ kyaā⁻ mah⁺ ma⁻ kuyh⁻ gyuu⁻ he⁻ lā⁻ koo⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lā⁻ chaa⁺. ⁵ Kih⁺ dsa⁻ mē⁺ he⁻ ga⁻ lā⁻ chaa⁺ jaa⁻ gyuu⁻ űuu^h hī⁻ jmeē⁺ hih⁺ kih⁺ ga⁻ lā⁻ kaa⁻ hwa⁺ kyaah⁺ koo⁻ hma⁻ hīh⁻ he⁻ la⁻ űē⁻. Pero na⁺ ba⁺ koh⁺ ga⁻ tēēy⁻ gyuu⁻ he⁻ cha⁻ nē⁻ Dio jee⁺ gyay⁺ jmeey⁺ hih⁺. ⁶ Hi⁻ dsa⁻ mē⁺ he⁻, ga⁻ kyuu⁺ lā⁻ ga⁻ tē⁺ hwa⁺ kii⁺ jee⁺ ga⁻ mi⁻ llu⁺ Dio kiyh⁺, mah⁺ hāāy⁺ jee⁺ ja⁻ koo⁻ mil dsē⁻ to⁺ hña⁻ loo⁻ na⁻ dsē⁻ to⁺ lo⁺ gya⁺ dsē⁻ gya⁺ jmi⁺.

⁷ Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ lā⁻ cha⁺ koo⁻ hñi⁺ juuh⁺ gyuu^h jmi⁻ gyuu⁺. Migye⁺ kyaah⁺ ángele kyaay⁺ ma⁻ tee⁻ kyaah⁺ Dragón. Hi⁻ Dragón he⁻ kyaah⁺ ángele kyaay⁺ ma⁻ tee⁻ ka⁻ lāh⁻ kyaah⁺ Migye⁺, ⁸ pero sa⁻ ga⁻ liyh⁺. Mo⁻ so⁻ ga⁻ lā⁻ cha⁺ ga⁻ hooy⁺ gyuu^h jmi⁻ gyuu⁺. ⁹ Lā⁻ ja⁻ Dragón jōōh⁺ he⁻ ga⁻ llee⁻ dsih⁺ ta⁺ ka⁻ hne⁻. Hī⁻ he⁻ laa⁺ miih⁺ chaa⁺ llo⁺ joo⁺ hī⁻ chee⁻ hī⁻ sa⁻ llu⁺, hi⁺ chee⁻ bih⁺ Tana⁺ ka⁻ lāh⁻. Hī⁻ he⁻ mi⁻ gaa⁻ dsa⁻ lā⁻ kaa⁻ lā⁻ juh⁺ jmi⁻ gyuu⁺. Ga⁻ jwāā⁺ dsih⁺ lā⁻ ga⁻ tē⁺ hwa⁺ ko⁻ jōh⁺ kyaah⁺ ángele kyaay⁺.

¹⁰ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ nuun⁺ ga⁻ hlēēh⁺ ki⁻ gaa⁻ ka⁻ lāh⁻ gyuu^h he⁻ ma⁻ jāh⁺:

—Na⁻ ma⁻ tē⁺ jee⁺ lāā⁺ dsa⁻, ma⁻ lā⁻ jnā⁺ be⁺ kih⁺ Dio, ma⁻ lōō⁺ jmeē⁺ hih⁺ Dio jnān⁺, hi⁺ ma⁻ tē⁺ jee⁺ lla⁺ Cristo kyaay⁺ ta⁺. Jēēh⁺, ma⁻ llee⁻ ta⁺ ka⁻ hne⁻ hī⁻ ma⁻ hñi⁺ kih⁺ lā⁻ jēē⁻ oōh⁺ jne⁺. Lā⁻ jmi⁺ lā⁻ hwē⁺ ma⁻ hñiy⁺ cha⁻ nē⁻ Dio jnān⁺. ¹¹ Pero oōh⁺ jne⁺ ga⁻ lih⁺ bih⁺ kyaay^h, kyaah⁺ jma⁻ kih⁺ Borrego mäh⁺, hi⁺ kyaah⁺ ju⁻ dsoo⁺ he⁻ ga⁻ jmeey⁺ kih⁺ Cristo. Sa⁻ ga⁻ jmeey⁺ he⁻ che⁻ chaa⁻ juuy⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. ¹² Wa⁻ jēē⁻ hoh⁺ hnāh⁺ hī⁻ tāāh⁺ gyuu^h jmi⁻ gyuu⁺. Pero jwī⁻ hī⁻ tāāh⁺ hwa⁺ la⁻ kyaah⁺ hī⁻ tāāh⁺ neh⁺ jmi⁻ űeeh⁻ ka⁻ lāh⁻. Jēēh⁺ hī⁻ sa⁻ llu⁺ ma⁻ űey⁻ ba⁺, jā⁻ ko⁻ hī⁻ pih⁺ ga⁻ jmi⁺ kiyh⁺, he⁻ ja⁻ hāāy⁺ jwē⁺te ma⁻ jñaa⁺ jee⁺ kyah⁺ hnāh⁺.

¹³ Ma⁻ ga⁻ jēē⁻ Dragón he⁻, he⁻ ga⁻ jwāā⁺ dsih⁺ ta⁺ hwa⁺, ngooy⁺ mah⁺ jmeey⁺ hñaa⁻ dsēy⁺ kih⁺ dsa⁻ mē⁺ hī⁻ ga⁻ lā⁻ chaa⁺ gyuu⁻ űuu^h kih⁺ he⁻. ¹⁴ Pero ga⁻ hyoh⁺ dsa⁻ mē⁺ he⁻ to⁺ sa⁻ kyoo⁻ cha⁻ mi⁻ jōōh⁺ mah⁺ ja⁻ le⁻ hēēy⁺ űū⁺ kih⁺ miih⁺ hlēēh⁺ he⁻ ta⁺ hwa⁺ kii⁺, jee⁺ hāā⁺ dsih⁺ koo⁻ ji⁻ űē⁻, jyoh⁺ ga⁻ to⁺ ji⁻ űē⁻, na⁻ dsē⁻ jñee⁺ sih⁻. ¹⁵ Miih⁻ he⁻, jee⁺ jmi⁺ koo⁻ jmi⁻ juuh⁺ kyaah⁺ hooy⁺ ta⁺ jee⁺ ngoo⁻ dsa⁻ mē⁺ he⁻ mah⁺ ma⁻ āāy⁺ kyaah⁺ jmi⁺ ja⁻. ¹⁶ Pero hwa⁺ ga⁻ kwa⁺ be⁺ kih⁺ dsa⁻ mē⁺ he⁻. Ga⁻ na⁺ hwa⁺, mah⁺ ga⁻ hoo⁺ jmi⁺ he⁻ ga⁻ hwēē⁻ to⁻ hoo⁻ Dragón. ¹⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ ya⁻ jēē⁻ dsē⁻ jwē⁺te dragón kyaah⁺ dsa⁻ mē⁺ he⁻. Mah⁺ ngooy⁺ na⁻ jmeey⁺ hñi⁻

kyaah' hi- laa' sa'ju- kih' dsa- me' he', hi- hoo' mada- kih' Dio ja- ba' hi- jmee' ju' dsoo' kih' Jesucristo.

13

Lä'uu' jah' laa' na'hoo' he'

¹ Jnä' ga' noon' ne' mi'sii' he- cha- cha' hoo' jmi- ñeeh'. Jee' ja- ga' jëen' jaa- jah' hi- laa' na'hoo', ya' hëë' cha' jmi- ñeeh' ma' lle' gyii' lley, hi' ma' choo' gya' joo'. Né' joo' kiyh' ma' choo' gya' coron. Hi' ma' na- sii' lä' jë- ka' lley' koo- juu' he- mi- kwah' kih' Dio. ² Jah' hi- ga' jëen' he', ma' laa' lä' koo- hyah-. Ma' tiy' ma' la' lä' la' tii' oso. Mo' hooy' ma' la' lä' la' hoo' león. Dragón he', ga' kwëeyh' be', hi' ga' llaay' hoooy' mah' jmeey' hih' llay-, mah' leey' dsa- ta' joo'. ³ Ga' jëen' koo- lley' ma' la' dsoo' he- ma' jngiih' kiyh'. Pero dsoo' he- ma' jngiih' kiyh' ja-, ga' jä' ba'. Peer- ga' lä' dsa- dsë' lä' jë- dsa- jmi- gyuu-, he- ja- ga' jmeey' ko' jöh' kyaah' jah' hi- laa' na'hoo' he'. ⁴ Hi' ga' jmää' dsa- joo' Dragón hi- ga' llaa' joo' jah' hi- laa' na'hoo' he'. Ja- ba' lä' ja- ga' jmääy' joo' jah' laa' na'hoo' he' ka- läh-, mah' ma' jäh' kiyh':

—Sa' chaa- ga' jñah' hi- laa' lä' koo- jah' na-. ¿Hi- na- hi- lih' tee' kyaayh'?

⁵ Ga' kway' jwë' kih' mah' hlëeyh' juu' taah' hi' hlëeh' bih' juu' he- mi- kwah' kih' Dio. Ga' llaay' mah' leey' dsa- ta' to' laa' uu' sih-. ⁶ Lä' ja- ga' looy' mi- kwayh' kih' Dio. Ga' mi- kwayh' jmi- kiyh', lä' kye- kih' gwah' kiyh', hi' lä' ja- kih' hi- tääh' gyuu' jmi- gyuu' ka- läh-. ⁷ Hi' ga' hyoyh' jwë' jmeey' hni- kyaah' lä' jë- hi- na' jngëe' lä' jiih' leeyh-. Hi' ga' hyoyh' jwë' jmeey' hih' kih' lä' jë- naä' dsa-, lä' jë- jee' jwii-, dsa- hi- hlëeh' lä' koo- lä' koo- juu', hi' lä' kaa- hwa' jee' tääh' dsa- jmee' hih' ma' ki' kih'. ⁸ Lä' jë- dsa- jmi- gyuu' hi- ga' jmää' joo' jah' laa' na'hoo' he', sa' ma' na- sii' jmi- kiyh' né' je- kih' Borrego mah' hi- laa' kwaat' ga' juu' né' na' hoooy' lä' ma' huu' jmi- gyuu-. Né' je- kiyh' ja-, na- sii' jmi- kih' lä' jë- hi- na' jnaä' kih' Dio.

⁹ Cher' mah' chaa- hi- hnoo' heeh' juu' la-, wa' heeyh-. ¹⁰ Hi- lle' kih' dsoo' neh' ñe', jaa' dsih' neh' ñe'. Hi- lle' kih' juu' kyaah' ñe' tuuh', kyaah' ñe' tuuh- jngëeh' dsih'. Hor' ja- hnoo' kwëeh' dsë' hi- na' jngëe' kya- Dio hi- hnoo' lä- ma' dsoo' ja- ba' dsëy'.

¹¹ Ma' ngëe' he- ja-, ga' jëen' jñah' jah' laa' na'hoo' hi- ya' hëë' neh' hwa'. Ma' lley' to' joo' he- la' lä' la' kih' jaa- borrego mah', hi' ma' hlëeyh' lä' hlëeh' jaa- dragón. ¹² Ma' kye- lä' jë- be' kih' to- né' jah' he', mah' to- lo' néy' ga' looy' jmeey' hih' kih' hi- tääh' lä' kaa- hwa' mah' wa' jmeey' juuh' kih' to- né' jah' he', hi- ga' jä' kih' kyaah' dsoo' he- ma' juuy' ja-. ¹³ Hi' lä' ja- ma' jmeey' cha- miih- he- juh- gaa- ka- läh-, lä' jiih' ga' jmeey' ga' jyooy' je- gyuu' jmi- gyuu- lä' ga' tē' hwa', lä' ma' jë- ja- dsa-. ¹⁴ Mi' gaay' hi- tääh' lä' kaa- hwa' kyaah' lä' jë- he' juh' gaa- he- ga' hyoyh' jwë' jmeey' cha' né' jah' to- né' he'. Ga' jmeey' mada' kih' hi- tääh' lä' kaa- hwa' he- jmeey' heeh' kih' jah' hi- ga' jä' kih' hi- ma' la' dsoo' kih' kyaah' ñe' tuuh-. ¹⁵ Ga' hyoyh' jwë' he- jmeey' jiih' heeh' kih' jah' he' mah' hlëeh'. Hi' mah' ga' jmeey' mada' jngiih' kih' lä' jë- dsa- hi- sa' jmee' juuh- kih' heeh' ja-. ¹⁶ Ga' jmeey' hih' kih' ga' lä' jë- dsa-, lä' jöh' lä' mah', hi- cha- kuu', hi- ta' ñee', hi- na' hnëe' jmee' ta', hi' hi- sa- na- hnëe' ka- läh-, mah' jmeey' lii- gooy- ra- lluu' o cha' kye'. ¹⁷ Lä' ja- ni- jaa- sa- lä' cha- jwë' kih' la' gyih' loo', ni- sa- lä' cha- jwë' hniy' gyih' he- cha- kiyh' cher' mah' sa' laay' lii- kyaah' jmi- kih' jah' he' o kyaah' hwëh' lä' koo-

cheeˉ jahˉ heˉ. ¹⁸ Jeeˉ laˉ hnøˉ⁴ chaˉ huˉ⁴dsëˉ lluˉ. Hiˉ ngëëˉ, heˉ daˉ hwëhˉ kihˉ jahˉ heˉ, jëëhˉ laˉ hwëhˉ kihˉ dsaˉ ñuuˉhˉ baˉ jaˉ. Hwëhˉ kihˉ jahˉ heˉ teˉ jñiiˉ hñaˉ looˉ naˉ dsëˉ toˉ loˉ gyaˉ naˉ dsëˉ gyaˉ jñiiˉ.

14

Kooˉ suˉ hmëëˉ gaˉ häˉ läˉ jëëˉ hñaˉ laaˉ naˉ dsëˉ toˉ laaˉ kyeëˉ mil dsaˉ

¹ Maˉ ngëëˉ heˉ jaˉ, gaˉ jëëˉnˉ Borrego mähˉ chehˉ nëˉ mohˉ Sión kyaahˉ hñaˉ laaˉ naˉ dsëˉ toˉ laaˉ kyeëˉ mil dsaˉ hiˉ maˉ naˉ siiˉ jmiˉ kihˉ Borrego mähˉ chaˉ kyeëˉ, hiˉ maˉ naˉ siiˉ jmiˉ kihˉ Jmiiyˉ kaˉ lähˉ. ² Jaˉ gaˉ gaˉ nuunˉ gaˉ hlëëhˉ gyuuˉhˉ gaˉ hiiˉ gooˉ läˉ hiiˉ jeeˉ jyooˉ chaˉ miˉhˉ jmiˉ. Hiˉ gaˉ hiiˉ läˉ kooˉ hiiˉ jeeˉ hiiˉ ñihˉ kjiˉ gaaˉ, hiˉ gaˉ hiiˉ läˉ hiiˉ jeeˉ täähˉ dsaˉ kooˉhˉ tuˉ heˉ chooˉ chaˉ miˉhˉ siˉ ñeˉ. ³ Läˉ jëëˉ hiˉ heˉ maˉ häˉ kooˉ suˉ hmëëˉ chaˉ nëˉ hiˉ maˉ gyaˉ jmeeˉ hihˉ nëˉ hmaˉ siiˉ, hiˉ chaˉ nëˉ läˉ jëëˉ kyeëˉ jahˉ hiˉ maˉ täähˉ heˉ, hiˉ chaˉ nëˉ läˉ jëëˉ dsaˉ gyuuˉhˉ kaˉ lähˉ. Niˉ jaaˉ saˉ lihˉ maˉ häˉ suˉ jaˉ. Maˉ laˉ hñaˉ laaˉ naˉ dsëˉ toˉ laaˉ kyeëˉ mil baˉ maˉ lihˉ maˉ häˉ, dsaˉ hiˉ gaˉ laaˉ Dio kyaahˉ jmaˉ kihˉ jeeˉ kihˉ dsaˉ hiˉ chaaˉ hwaˉ. ⁴ Läˉ jëëˉ hiˉ laˉ saˉ gaˉ miˉ sahˉ hñiiyˉ kyaahˉ dsaˉ mëˉ, jëëhˉ gaˉ hääyˉ hñiiyˉ. Hiˉ heˉ jmeeˉ koˉ jøhˉ kyaahˉ Borrego mähˉ waˉ haˉ chaˉ haˉ jeeˉ dsooyˉ. Hiˉ heˉ naˉ gaˉ lääyˉ jeeˉ kihˉ dsaˉ, laayˉ kooˉ nääˉ hiˉ maˉ jäˉ lluˉ kihˉ Dio hiˉ läˉ jaˉ kihˉ Borrego mähˉ. ⁵ Niˉ miˉhˉ saˉ gaˉ hwëëˉ juuˉ taˉ juuˉ hooyˉ, naˉ jngëëˉ goˉ teˉ laayˉ chaˉ nëˉ Dio.

Juuˉ heˉ gaˉ kwaˉ uuˉ ángele

⁶ Hiˉ gaˉ jëëˉnˉ jñahˉ ángel hiˉ maˉ hëëˉ toˉ dsaahˉ gyuuˉhˉ jmiˉ gyuuˉ hiˉ maˉ kyeˉ juˉ hmëëˉ heˉ saˉ ngëëˉ jihˉ kohˉ. Maˉ hlëëyhˉ läˉ jëëˉ dsaˉ hiˉ chaaˉ läˉ kaaˉ hwaˉ jeeˉ jmeeyˉ hihˉ, läˉ jëëˉ nääˉ dsaˉ hiˉ hlëëhˉ läˉ kooˉ läˉ kooˉ juuˉ, hiˉ läˉ jëëˉ hiˉ chaaˉ läˉ kooˉ läˉ kooˉ jeeˉ jwiˉ. ⁷ Gaˉ hlëëhˉ ángel heˉ kyaahˉ läˉ jëˉ beˉ kihˉ:
 —Waˉ gahˉ hnähˉ Dio, jmeeˉ hnähˉ juuˉhˉ kiyhˉ. Jëëhˉ, maˉ tēˉ horˉ llayˉ taˉ. Kwaˉ hnähˉ tiˉhmaahˉ kihˉ hiˉ gaˉ jmeeˉ gyuuˉhˉ jmiˉ gyuuˉ, hiˉ gaˉ jmeeˉ hwaˉ, hiˉ gaˉ jmeeˉ jmiˉ ñeehˉ, hiˉ hiˉ gaˉ jmeeˉ läˉ kaaˉ jeeˉ hyaˉ jmiˉ gwaˉ.

⁸ Jñahˉ kaˉ lähˉ ángel gaˉ llaˉ lleˉ kaahˉ kiyhˉ, maˉ jähˉ:

—Maˉ heëˉ, maˉ heëˉ goˉ teˉ Babilonia jwiˉ juuˉhˉ hiˉ gaˉ heëˉ dsaˉ läˉ kaaˉ jmiˉ gyuuˉ kyaahˉ läˉ jëˉ waˉ heˉ chaˉ heˉ heˉ hliˉhˉ maˉ jmeeyˉ. Laˉ läˉ kooˉ heˉ gaˉ kwëëyhˉ dsaˉ jmiˉ lliiˉ hääˉ.

⁹ Jeeˉ gaˉ tēˉ uuˉ ángel hiˉ maˉ lleëˉ kaahˉ heˉ, maˉ hlëëyhˉ kyaahˉ läˉ jëˉ beˉ kiyhˉ:

—Cherˉmahˉ hiˉ gaˉ jmääˉ jøhˉ jahˉ hiˉ laaˉ naˉ høøˉ heˉ kyaahˉ heëhˉ kiyhˉ, hiˉ cherˉmahˉ gaˉ jmeeyˉ liiˉ chaˉ kyeëˉ oˉ maˉ gooyˉ, ¹⁰ jaˉ baˉ läˉ jaˉ leˉ kihˉ dsaˉ heˉ. Leˉ kiyhˉ läˉ kooˉ heˉ hiiyˉ jmiˉ lliiˉ hääˉ, waˉ raˉ gaˉ yaˉ jëëˉ dsëˉ Dio kyaahˉ. Jaˉ kyaahˉ hihˉ jaˉ yaˉ jëëˉ dsëˉ Dio. Jmeeyˉ kaayˉ kyaahˉ jeˉ, kyaahˉ azufre chaˉ nëˉ läˉ jëëˉ ángele hiˉ naˉ jngëëˉ hiˉ chaˉ nëˉ Borrego mähˉ kaˉ lähˉ. ¹¹ Jeeˉ täähˉ kaayˉ jaˉ, sooˉ ñeˉ gaˉ läˉ jëˉ johˉ jmiˉ chaˉ. Läˉ jëëˉ hiˉ maˉ jmääˉ jøøhˉ jahˉ heˉ kyaahˉ heëhˉ kiyhˉ, hiˉ hiˉ heëhˉ leëˉ liiˉ kyaahˉ jmiˉ kiyhˉ, niˉ jmiˉ niˉ hwëˉ saˉ leˉ teëyhˉ dsëyˉ. ¹² Horˉ jaˉ hnøøˉ kwëëhˉ dsëˉ läˉ jëëˉ hiˉ naˉ jngëëˉ, läˉ jëëˉ hiˉ nuuˉhˉ kihˉ Dio hiˉ läˉ jëëˉ hiˉ jmeeˉ dsooˉ dsëˉ kihˉ Jesús.

¹³ Jaˉ gaˉ gaˉ nuunˉ kaˉ lähˉ gaˉ hlëëhˉ gyuuˉhˉ jmiˉ gyuuˉ maˉ jähˉ:

—Sií he la: “Na ta cha né, llu la kih hí juu jee jmeey kō jōh kyaah Dsa jōh jnān.”

—Jaah, lä ja le —jäh Jmi lle Na jngii!—. Hí he teeh dsé, jēeh ja jiih llaa he ma jēey wii, hí lä jnā ba lä jē he llu he ga jmeey.

Lloo koo jmi jōh Dio lä jē dsa

¹⁴ Ja ga ga jēen koo jni tōō. Jee jni ja, ma gya jaa hí llaa lä llaa Hí ga lēē ngo. Ma lley koo coron he la kyaah ku nōō, hí ma chooyh koo ñe tuuh hlāäh he hme. ¹⁵ Neh gwah kih Dio ya hēē jñah ángel hí hlēeh kyaah lä jē be kih, ga siiyh hí gya jee jni:

—Kye ñe tuuh hlāh kyah mah chooh ta kyah. Jēeh ma jwii ba mi, ma tē hor jee juuh.

¹⁶ He ja hí ma gya jee jni he ga jyooy ñe tuuh hlāäh kiyh lá ga tē hwa, mah ga teeyh lä jē mi kih hwa ja.

¹⁷ Neh gwah he la gyuu jmi gyuu, ya hēē jñah ángel hí ma chooh koo ñe tuuh hlāh he hme. ¹⁸ Jee chih na hyoo ya hēē jñah ángel hí ma na ngē jwē jmeē hih kih je. Kyaah be ga hlēeyh hí ma chooh ñe tuuh hlāh hme ja, ga siiyh:

—Kyaah ñe tuuh hlāh kyah na, hnā lä jē sa mah kih mi jēh he cha hwa na, jēeh ma jwii ba.

¹⁹ He ja ga jyooy ángel he ñe tuuh hlāh kih lá ga tē hwa mah ga hnāy sa mah kih mi jēh he cha hwa la, ga tooyh neh koo jee jleeyh kyaah ma tiy. He la la kwaat he wii he na ga chee Dio nē kih dsa. ²⁰ Hí ga jleeyh kyaah ma tiy mi jēh jee ma tääh he ma hla ta chuuh jwii. Hí jee ga jleeh mi jēh ja, ga hwēē jmi gyuu lä koo jma he ga lloo lá ga tē fren kih kya jiih, ga ngēē la ga hnē hña loo kilómetro.

15

Gyee ángele kyaah gyii lli wii

¹ Ga jēen jyoh ka lāh koo he juh gaa gyuu jmi gyuu lä jiih ga lä dsa dsēn. Ga jēen gyee ángele hí ma kye gyii nēē he wii he ja kyaah jee llaa go te. Jēeh kyaah he ja, llaa he ya jēē dsé Dio. ² Hí ga jēen ka lāh he ma na jaa he la lä koo hu he jēē, he juuh lä koo jmi ñeeh, na kaah kyaah je. Nē ja ma tääh hí ga lih ga tee kyaah jah hí llaa na hōō he kyaah heeh kiyh, lä jēē hí sa ga kwaā hñii ma lee li ni sa ga kay hwēh lä chee jah he. Ma chooyh tu he choo cha miih sí ñe he ga hyoyh kih Dio. ³ Ma häy su he ma hä Moisé hí ma jmeē ta he kih Dio, hí ma häy su he ma hä Borrego mäh, ma jäh:

Peer juh gaa la lä jē he ma jmeeh,

hne Dio hí llaa jōh hí cha ga lä jē be kih.

Dsoo ba, llu la jwē kyah, hne Dsa ta jōh kyaā hí na jngēē.

⁴ Lä jēē ba dsa gah hne Dio.

Lä jēē ba dsa jmeē juuh jmi kyah.

Ja hne ba hí na jngēē.

He ja ga lä jēē hí cha hwa, ya nāy mah jmeey juuh kyah.

Jēeh, ma lä jnā ba he ma lōōh llah ta.

⁵Ma-ngëë he- ja-, ga-jëen na-na' gwah he- chih' gyuuh, ja-ba' gwah he- ga-mi-jnää- Dio kih' Moisé. ⁶Neh- gwah ja- ga-hwëë- gyeë' ángele hi- ma' kye- lä-jë- gyii' nëe' he- wii'. Ma' kyeyh' hmiih- he- chee- lino he- na-jngüi', he- la' jih'gyeh'. Hi' na-hñuu mo-dsäy' kyaah' hmiih- he- ma' na-la' kyaah' ku'nøø. ⁷Jaa- jee' lä-jëe- kyeë' jah' he- ga-kwëeh' lä-jëe- gyeë' ángele he- ma' koo- kyaah' he- la' kyaah' ku'nøø he- na-kah' lä-jë- he- wii' he- na' ga' chee- ' Dio hi- chaq- ga-lä-jë- joh' jmi' cha-. ⁸Ga-kah' neh- gwah- cha-miih- ñe', kih' he- laa' jøøh' Dio hi- cha- cha-miih- be' kih'. Ni' jaa- sa- ma-le' ma' dsa-taah' neh- gwah ja-, ta'ko- jiih' sa- ga' ma-lä-te' lä-jë- gyii' he- wii' he- kye- lä-jëe- gyeë' ángele he-.

16

Wa'kyaah' he- kyaah' he- ga-heeyh' dsa- wii'

¹Ja' ga' ga-nuun' ga-hlëeh' ki-gaa- neh- gwah ja-, ga-siiyh' lä-jëe- gyeë' ángele he':

—Go-nää' hnäh' mah' go-jää' he- lli'wii' he- haa' neh- lä-jë- gyii' kyaah' he- na' ga' chee' Dio lä-kaa- hwa'.

²Ñee' to- nê' ángel he' na'jää' he- ma' haa' neh- kyaah' kiyh' ta- jee' tääh' dsa-. Lä'chah' ja-, ga-toh' koo- dsoo' he- ku'jii' he- la' na'høø', nê' kih' hi- laa' lli- kih' jah' laa' na'høø' he', hi- nê' kih' hi- ma' jmee' juuh- kih' ja-ba' heeh' kih' jah' he'.

³Jee' ga-të' uu' ángel ga-jää' he- ma' haa' neh- kyaah' kiyh' ta- nê' jmi-ñeeh-, hi' ga-lii' jma- lä' la' jma- kih' hi- na' juu'. Kyaah' he- ja- ga' juu' lä' hii' nê' hi- chaa- cha'jmi-ñeeh-.

⁴Jee' ga-të' uu' ángel ga-jää' he- ma' haa' neh- kyaah' kiyh' ta- nê' jmi-juuh- kyaah' lä-kaa- jee' hya' jmi- gwa- pih'. Lä'kye- he- ja- ga-lii' jma- ka-läh'.

⁵Lä'chah' ja- ga-nuun' ga-hlëeh' ángel hi- laa' juu' jmi-, ga-jäyh':

—Jnaah' lluu' laah' hne-, Dsa-jøøh' kyaan-. Hne- laah', hi' ma' laah', hi- na-jngëeh', jëeh' ma-llah' ba' hne- ta' kih' dsa-. ⁶Kih' he- ga-tuyy' jma- hi- na-jngëe' kyaah' hi- kih' hi- ga-ngëe' juu' kyah', he-ja- hne- kwëeyh' hiih' jma- ka-läh', he- teeh' jwi- kiyh'.

⁷Lä'ja- ga-nuun' kih' jñah' hi- ga-hlëeh' jee' chih' na'hyoo', ga-jäyh':

—Dsoo' ba', hne- Dio Dsa-jøøh' kyaan- hi- cha- ga-lä-jë- be' kih'. Hne- ba' ma-llah' ta' kyaah' ju'dsoo' lä'koo- lle' kih'.

⁸Jee' ga-të' kyeë' ángel he' ga-jää' he- ma' haa' neh- kyaah' kiyh' ta- nê' hyoo-. Lä'ja- ga-lä'cha- be' kih' hyoo- mah' jmee' kaa- dsa- kyaah' je-.

⁹Ga-lä-llii' hyoo- lä'jiih' ga-kaa- dsa-. Ni' lä'ja- sa- ga-lä-dsaa- dsëy' mah' ma' jmeey' juuh- kih' Dio. Lla- he- ja-, ga-mi-kwah' bih' kih' Dio hi- lih' chee' lä-jë- he- wii' ja-.

¹⁰Jee' ga-të' hñaa' ángel ga-jää' kyaah' kiyh' ta- nê' jee' gya' jmee' hih' jah' laa' na'høø' he'. Hi' lä-kaa- hwa' jee' ma' jmeey' hih' ga-la' na-hoo-, lä'jiih' ga-jñaa' dsa- na'siih', kih' he- ma' jëey- wii'. ¹¹Koo- ka-läh' ga-mi-kwayh' kih' Dio hi- gya' gyuu' jmi- gyuu- kih' he- ma' jëey- wii' hi' kih' dsoo' he- la' na'høø' ja-. Pero ni' lä'ja- sa- ga-lä-dsaa- dsëy' he- ma' jmeey' he- hliih'.

¹²Jee' ga-të' jñee' ángel ga-jää' he- ma' haa' neh- kyaah' kiyh' ta- nê' jmi-juuh- he- chee- Eufrate. Jmi- ja- ga-lä-kih' mah' ga-jä- ma-na'llu- jwë' jee' ngë- lä-jëe- rey hi- ya-nää' ta- jee' hya- hyoo-. ¹³Hi' ga-jëen- uu- jmi-llë'

hlëéh' hì- jnää' lä' jnää' jeh' wëh'. Ya' hëé' neh' to' hoo' Dragón, hi' ya' hëé' neh' to' hoo' jah' hì- laa' na' hoo' he' hi' ya' hëé' neh' to' hoo' jah' hì- ma' ngëé' juu' ta' juu'. ¹⁴ Hì- he' laa' dsa' hlëéh' hì- jmee' ja' he' koo' nëé' mah' jëé' dsa' dsa'. Dsa' nääy' cha' né' lä' jëé' rey lä' kaa' lä' juh' jmi' gyuu', mah' dsa' joo' yh' dsa' dsa' nääy' dsa' jmeey' hni' wa' ra' ga' tē' jmi' juuh' jmi' goo' kih' Dio hì- cha' ga' lä' jē' be' kih'. ¹⁵ "Hii' jnā' ngaahn' na', lä' koo' jaa' hì- hii'. Llu' la' kih' hì- na' nē', hì- hää' hñii', hì- jmee' ta' llu'. Hì- he' sa' jā' o' hih'", ga' jāh' Dio.

¹⁶ Hi' he' ba' jah' he' ga' jmee' ga' kuh' lä' jëé' rey, koo' jee' chee' kyaah' juu' hebreo Armagedón.

¹⁷ Jee' ga' tē' gyeé' ángel ga' jāá' he' ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta' nē' llé'. Ga' lä' nuuh' ga' hlëéh' koo' kī' gaa' jee' chih' gwah' gyuu' jmi' gyuu' jee' gya' Dio jmee' hih', ma' jāh': "Ma' la' ba'." ¹⁸ Lā' chah' ja' ga' jmee' je' ñih', ga' hlëéh', ga' hii' ñih', hi' ga' jeh' wii' jwërte hwa', he' sa' ma' jeh' ni' koo' hä' kō' ja' jiih', ta' kō' jiih' tääh' dsa' jmi' gyuu' la'. ¹⁹ Jee' jwii' juuh' Babilonia ga' la' hnē' nää', hi' jyoh' ga' jee' jwii' kaah' ga' sa' ga' hla' go' te'. Ma' ra' he' ga' teeh' ba' Dio jwii' kih' jwii' juuh' ja', ga' cheey' nē' kih' lä' jē' go' te' he' ya' jëé' dsëy' kyaah'. ²⁰ Ga' lä' jē' hwa' he' tääh' jee' jmi' ñeeh' ga' ääh' hoo' kih'. Lā' ja' ka' läh' ga' ääh' lä' jē' moh'. ²¹ Hi' ga' sqa' nē' kih' dsa' mi' dsē' kaah' he' hii' ma' to' loo' kil. Hi' lä' jëé' dsa' cha' ga' miuh' ga' mi' kwayh' kih' Dio ma' ga' jëéy' he' wii' ja'. Jëéh', koo' he' ja' ba' ma' la' juuh' ga' kih' jee' lä' jē'.

17

Heeh' Dio wii' Babilonia

¹ Ma' ngëé' he' ja', ja' jaa' jee' lä' jëé' gyeé' ángel hì- ma' chooh' lä' jē' gyii' kyaah' mah' ga' hlëéyh' kyaah' jnā', ga' jāyh':

—Ñā' ta' la' mah' heehn' hne' ha' lä' la' he' wii' he' heeh' Dio hyaa' hì- ma' kyaah' wa' hì- cha' hì-, hì- gya' joo' h' nē' kih' cha' miih' jmi'. ² Dsa' mē' he' ga' jmee' wa' la' cha' la' kyaah' lä' jëé' rey hì- chaa' hwa' la'. Hi' lä' jëé' dsa' hì- tääh' hwa' la' ga' hëé' go' te' huuh' dsē' kiyh' kyaah' lä' jē' he' hliih' he' ga' jmeey' kyaah' dsa' mē' he'. La' lä' koo' he' ga' kwëéyh' jmi' llii' he' hää' jwërte.

³ He' ja' ga' jāá' jmi' llé' jnā' koo' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miuh'. Jee' ja' ga' jëén' jaa' dsa' mē' hì- ma' dsëé' jaa' jah' gyuu'. Lā' kaa' nē' kih' jah' he' na' sii' jmi' he' mi' kwah' kih' Dio, hi' ma' lle' gyii' lley' kyaah' gya' joo'.

⁴ Dsa' mē' he' ma' kyeh' hmiuh' hee' gyuu' hi' gyuu' läh', he' na' lii' kyaah' ku' nōo', hi' kyaah' ku' he' la' na' hñaa'. Ma' chooyh' koo' kyaah' he' na' la' kyaah' ku' nōo' jee' ma' na' kah' kyaah' lä' jē' he' la' o' hih' he' ma' jmeey'.

⁵ Ma' na' sii' cha' kyey', koo' jmi' he' sa' lä' ngëé' jne', he' ma' jāh': "Jwii' juuh' Babilonia. Choo' dsa' mē' hì- kaa' wa' hì- cha' hì-. Choo' lä' jē' he' jmee' na' hää' dsē' jne'." ⁶ Ga' lä' liihn' he' ma' hëé' dsa' mē' he' kyaah' jma' kih' hì- na' jngëé', hi' kyaah' jma' kih' hì- ga' juu' kwaat' kih' Jesús. Ma' ga' jëén' dsa' mē' he' ga' lä' dsaa' dsën' jwërte. ⁷ Mah' ga' jāh' ángel he' siih' jnā':

—¿He' la' dsaa' hoh'? Jnā' mi' jnään' kyah' he' sa' lä' ngëéh' hne' kih' dsa' mē' na', hi' lä' ja' kih' jah' laa' na' hoo' hì- jāáy' na', hì- lle' gyii' lle'

kyaah' gya' jøø'. ⁸Jah' hi- ma-jëeh' na-, ma' laa' hi+ na' mo'so' laay'. Hi- na- na- ya-hëë' neh+ too- ñiih' kih' cha'je-, jãä' ja-ga' dsooy' gyi'jwii'. Lã-jëë- hi-tãäh' hwa' la- hi- sa- na-sii- jmi- kih' në' je- jee' na- sii- jmi- kih' lã-jëë- hi-na'jnãä' kih' Dio lã-jiih' ma' ga-nøø' jmi-gyuu', lã-jëë- hi- he' lã-dsaa- dsëy' wa-ra-ga-jëëy' jah' he', hi- ma' laa', hi+ na' mo'so' laay', hi- hi- na' ga' lã-jnãä' ka-läh'.

⁹He' jwahn- la-, la' kih' hi- cha- huu'dsë- llu' kih'. Lã-jë- gyii' lle' jah' he', la' kwaan- gyii' moh' jee' gya' dsa-më' he'. ¹⁰Hi' la' kwaan- laa' gyeë' rey ka-läh'. Hñaa' rey he' mo'so' laay' ta'. Chaa- ga' jaa-, hi' chaa- ga' jñah' hi- sa' ga' ma-ja-. Ga' ma-ja- hi- he', jmee- bii' kiyh' mi-heey- ko-hwëë' ba'. ¹¹Jah' hi- ma' laa' he', hi- na' mo'so' laay', hi- he' laa' jee' ga-të' jñaa' rey ka-läh'. Hi' laay' jaa- kih' jee' lã-jëë- gyeë' rey he' hi- dsoo' gyi'jwii'.

¹²Lã-jë- gya' jøø' he- ma-jëeh' ja-, la' kwaan- gyaä' rey hi- sa' ga' ma-løø' jmee' hih-. Koo- hor- ba-hyoyh' jwë' leey' reymah' jmeey' ko-jøh' kyaah' jah' laa' na'høø' he'. ¹³Ga-lã-jëë- gyaä' rey he' dsa-taayh' juu' kwee-, mah' tooyh- goo- jah' hi- laa' na'høø' he' he- jmeey' hih' kih' dsa- jmi-gyuu'. ¹⁴Hi' lã-ja-teey' kyaah' Borrego mäh'. Pero Borrego mäh' he' liyh' ba' wa-ra-ga-teey' kyaah'. Jëeh', hi- he' he' Rey hi- kye- në' kih' jee' lã-jëë- Rey, hi' laay' jøøh' kih' jee' lã-jëë- Dsa-kaah'. Hi' lã-jëë- hi- tãäh' kyaayh', ma-na-teeh' kyaay', ma-na-lee'h', ja' ba' hi- mi-teh' kiyh'.

¹⁵Hi' ga-jäh' ángel säyh' jnã' ka-läh':

—Lã-jë- jmi- he- ma-jëeh' jee' ma' gya' hyaa' hi- kaah- wa' hi- cha- hi-, la' kwaan- lã-jë- jee' jwii-, lã-jëë- dsa-, lã-kaa- hwa' jee' tãäh' dsa- jmee' hih-, hi' lã-jëë- dsa- hi- hlëeh- lã-koo- juu'. ¹⁶Hih' jah' hi- laa' na'høø' he' kyaah' lã-jë- gya' jøø' kih', jmeey' na'høøh' kih' hyaa' hlëeh' he'. Ja- jiih' beey' kyaah' o-hih- kih', jngiiyh' kih', hi' jëy' kyaah' je-. ¹⁷Jëeh' Dio ba' hi-ga-tooh- huu'dsë- neh+ tuh-dsë' lã-jëë- rey he' mah' jmeey' lã-hnøø' Dio he-dsa-taayh' juu' kwee- mah' llaay' jøøh' jah' hi- laa' na'høø' he', lã-jiih' lã-te' lã-koo- jäh' juu' kih' Dio. ¹⁸Hi' dsa-më' hi- ma-jëeh' na-, la' kwaan- koo-jwii- juuh- he- jmee' hih- kih' lã-jëë- rey hi- chaa- hwa' la-.

18

Ga'heë' jwii- Babilonia

¹Ma-ngëë' he- ja-, ga-jëën- jñah' ángel hi- ga-jñaa' gyuu' jmi-gyuu' kyaah' cha-miih- be'. Hi' hwa' la- ga-lã-jnã' jëë- go-te' kyaah' jmëë' kiyh'.

²Ga-hlëëyh' kyaah' lã-jë- be' kiyh', ga-jäyh':

Ma-jã' ta- hwa', ma-jã' ta- hwa' Babilonia jwii- juuh-.

Ma-lii' cha'neh- kih' lã-jëë- hi-sa-llu'.

La' høø' lã-jëë- jmi-llë' hliih',

hi' la' sii- kih' lã-jëë- ta' hi- laa' na'høø' hi- sa- lã-jëë' jne'.

³Jëeh', ga-lã-jëë- dsa- hi- chaa- hwa' la-, ga-heë' go-te' huu'dsë- kih' kyaah' lã-jë- he- la' o-hih- he- ma' jmeey' jee' jã-.

La' lã-koo- he- ga-hiih' jmi-llii' he- hãä' go-te' ba'.

Lã-jëë- rey hi- chaa- hwa' la- ga-jmee' wa' la' cha- la' kyaayh'.

Dsa- hi- ma-nøø' hmooh' kih', hi- ma-tãäh' lã-kaa- jmi-gyuu' ga-lã-chay-kuu',

kih' he- ma-hniy' he- ma' cha- ga-ngëë' jwëë' kih' dsa-më' he', ga-jäh' ángel.

4 Ja-ga ga-nuun' jyoh' juu' gyuuh' jmi-gyuu' he- ma' jah':

Hnah' hi- laa' dsa- kyaan', hwëë- hnäh' jee' kih' dsa- he'
mah' sa- kwah' dso'kye- kiyh' kyah' hnäh',
mah' sa- tëëh' hnäh' he- wi' he- ja- në' kiyh'.

5 Jëeh', he- ma-ngëë' jwëë' dso'kye- kiyh', ma-lloo' lä- ga-të' gyuuh'
jmi-gyuu'.

Na' ma-të' hor- koo' Dio jwi' kwaan' kih' he- hlih' he- ma' jmee' dsa- he'.

6 Kwëëyh' kiyh' lä-koh' te' he- ga-kwëëyh' jñah'.

Mi-hmaah' to' juh' kiyh', lä-koh' te' he- ga-jmeey'.

Ga-kwëëyh' jñah' ga-hih' jmi- hää'.

Kwëëyh' kiyh' na' hih' to' juh' ko-ja-.

7 Lä-koh' te' ma-jmäy' hñiyy' jøøh', lä-koh' te' he- llu' he- ma' chaay-, ko-ja-
he- wi' kwëëyh' ka-läh'.

Jëeh', ma' jmeey' hu' dsë':

“Laan' jøøh' lä-koo' hi- jmee' hih', cha- ba' dsa-ñuuh- kyaan', sa' cha-
he- kih' he- jëen' wi'.”

8 He-ja- kyaah' koo- jmi' ba', joh' he- wi' sa' ja- në' kiyh', ja- jngih' kiyh', ja-
hooyh', ja- kyoyh'.

Hi' kaay' kyaah' je-, jëeh' Dio Dsa- jøøh' jnän', hi- cha- cha-miuh- be' kih',
llay' ta' kih' jwi- ja-.

9 Lä-jëë' rey hi- tääh' hwa' hi- ga-jmee' wa' la' cha- la' kyaah' dsa-më' he'
hi' ma' chaay- llu' kyaayh', hi- he' kih' hoo' kiyh' wa-ra- ga-jëë' hwëë- ñe'
jee' kaay-. 10 U' ba' dsa-taayh', kih' he- lä-goyh' jëë' he- wi' he- ja- në' kih'
jwi- ja-, jäh':

—He- ba' che- jwi-, jwi-, Babilonia jwi- juuh- na-, he- ma' jmee' hih'.
Jëeh', kyaah' koo- hor- ba', ma-ja- jwiz- kyah'.

11 Dsa- hi- ma' nøø' hmooh' kih' lä-kaa- hwa', kih' hoo' kih' jee' jwi- ja-.
Jëeh', mo-so' cha- hi- la' løø' kiyh'. 12 Løø' kih' ku'nøø', kuu' tøø', lä-jë- nëë'
kuu' hmooh', hmiuh- lino, hmiuh- gyuu', hmiuh- ceda, hmiuh- gyuu' läh-, hma-
he- hii- mi-jwi-, lä-jë- ga' he- jnä' na'hñaa' he- na-la' kyaah' ja' elefante,
kyaah' hma- he- hmooh', kyaah' ñe' nøø' kyaah' wa' he- cha- he- ñe', hi'
kyaah' kuu' jih'. 13 Løø' kih' kyah' hma-, ki-ma', jmi- mi-jwi-, wa' chu-,
mirra, naa' mi-jwi-, jmi' mi-jëh' ma-ä-ä-, naa' he- kuh- dsa-, harin llu',
kyaah' mi'trigo, loo-, borrego, kya'jih', carret. Hi' ma' hnëëy' lä-jëë' hi-
na-hnëë' jmee' ta' ma-ke' laay' dsa- jmi-gyuu'. 14 Ma' jäh' siyh' jwi- ja-:

—Lä-jë- he- ma' hee' hoh', ma-jä' ta' koo' ba' ja-. Lä-jë- he- jmäøø' kyah'
ma-dsa' go-te-. Jih'koh' mo-so' tëëh'.

15 Lä-jëë- hi- ma' hñi' he- ja-, ga-lä-chay- cha-miuh- kuu' lä-koo- ma'
hñiyy' kih' jwi- oo-. U' ba' dsa-taayh', kih' he- lä-goyh' jëë' he- wi' he-
ja- në' kih' jwi- ja- mah' kih' hoo' hñi', 16 jäh':

—He- ba' che- jwi-, jwi-, Babilonia jwi- juuh- jee' ma' tääh' dsa- hi- ma'
këh- hmiuh- lino na-kaah- gyuu' läh-, ma' na-lëëy' kyaah' ku'nøø' hi' kyaah'
lä-jë- kuu' he- jnä' na'hñaa'. 17 Jëeh', kyaah' koo- hor- ba' ma' dsa-lä-jë- kuu'
he- ma' chay-.

Hi' ga-lä-jëë- juu' barco, hi' lä-jëë- ga' hi- ma' ga-nää' neh-, kyaah' hi- ma'
kooh- barco, hi' lä-jëë- hi- ma' jmee' ta' cha-jmi-ñeeh' ga-taah' uu' ba', 18 jëëy-

lä³ko³ ma³ hwëë³ ñe³ ma³ koo³ jee³ jwii³ ja³. Ga³taayh³ ga³tooyh³ miih³, ma³ jäh³:

—Sa³ cha³ ga³ jyoh³ jwii³ he³ la³ lä³ko³ jwii³ juuh³ na³.

19 Lä³jëë³ hi³ he³ ga³ka³ hløø³ mah³ ga³huuy³ lley³ hi³ ga³ki³ ga³hooyh³, ma³ jäh³:

—He³ ba³ che³ jwii³, jwii³, jwii³ juuh³ na³. Ga³lä³jëë³ ba³ hi³ na³høø³ barco cha³mi³ ñeeh³ ma³lä³chay³ kuu³ kyaayh³, kih³ he³ cha³ cha³miih³ kuu³ kih³ jwii³ na³. Kyaah³ ko³ hor³ ba³ ma³ hee³ go³ te³.

20 Lä³jëë³ hnäh³ hi³ tääh³ gyuu³h³ jmi³gyuu³, wa³ chaah³ hnäh³ llu³. Lä³ja³ ka³läh³ hnäh³ hi³ na³jngëë³, hnäh³ apóstole, hi³ hnäh³ hi³ ga³ngëë³ juu³ kih³ dsa³. Jëeh³ ma³ teeh³ Dio jwii³ kih³ jwii³ na³ hi³ ga³jmeeh³ hnäh³.

21 Ma³ngëë³ he³ ja³, ja³ ángel hi³ cha³ cha³miih³ be³ kih³ ga³kay³ ko³ mi³kuu³ juuh³, lä³ko³ juuh³ cha³too³ kih³ molii³, ga³jwäy³ cha³mi³ ñeeh³ mah³ ga³jäh³:

—Ja³ba³ lä³na³, wii³ hla³ Babilonia jwii³ juuh³, jih³koh³ mo³so³ lä³jnä³ ka³läh³. 22 Mo³so³ lä³nuuh³ hi³ tu³ he³ choo³ cha³miih³ si³ñe³, ni³ jñah³ ga³të³, ni³ hi³ juu³ luu³ hma³ta³, ni³ hi³ juu³ luu³ hoo³ mo³so³ lä³chaa³ jee³ na³ kyah³. Ni³ hi³ ga³hi³ jmee³ wa³ he³ che³ he³ta³ mo³so³ lä³chaa³. Ni³ molii³ mo³so³ hi³ ka³läh³. 23 Ni³ mo³so³ lä³jnä³ je³ kih³ mi³së³ jee³ na³ kyah³, ni³ mo³so³ lä³nuuh³ miih³ kih³ jmi³ jee³ dsa³ jee³ goo³ dsa³ jee³ na³ kyah³. Jëeh³, lä³jëë³ hi³ ma³ dsa³lla³ hmooh³ jee³ na³ kyah³ ma³lä³kaah³ kih³ jmi³gyuu³. Hi³ kyaah³ ji³nah³ kyah³ ga³lä³gaa³ lä³jëë³ hi³ chaa³ lä³kaa³ hwa³.

24 Jee³ jwii³ na³ na³bääh³ jma³ kih³ lä³jëë³ hi³ ga³ngëë³ juu³ kih³ Dio kyaah³ lä³jëë³ hi³ na³jngëë³, hi³ kih³ lä³jëë³ ga³jñah³ hi³ ga³juu³ lä³kaa³ hwa³.

19

1 Ma³ngëë³ he³ ja³, ga³nuun³ ga³hlëeh³ jwëë³ dsa³ gyuu³h³ jmi³gyuu³, ma³ jäh³:

iAleluya! Dio, Dsa³jøøh³ jnän³ hi³ lä³ä³ jne³; wa³ gah³ jnih³, wa³ jmeen³ juuh³ kiyh³, hi³ cha³ cha³miih³ be³ kih³.

2 Jëeh³ ma³llay³ ta³ kyaah³ ju³dsoo³, lä³ko³ lle³ kih³ jmeey³.

Ma³llay³ ta³ kih³ hyaa³ hlëëh³ he³, hi³ ga³hee³ lä³jëë³ hi³ chaa³ hwa³ la³ kyaah³ lä³jë³ he³ la³ o³hiih³ he³ ma³ jmeey³.

Ma³teeyh³ ba³ jwii³ kih³ hyaa³ he³, hi³ ga³tuu³ jma³ kih³ hi³ ma³ jmee³ ta³he³ kih³ Dio.

3 Ko³ ka³läh³ ga³jäh³:

—iAleluya! Ñe³ he³ hwëë³ jee³ kaay³, soo³ ga³lä³jë³ joh³ jmi³ cha³.

4 Hi³ lä³jëë³ gyii³kyee³ dsa³gyuu³h³ kyaah³ kyee³ jah³ he³, ga³juuh³ jnëy³, ga³jyooy³ mo³ñey³ lä³ ga³të³ hwa³ mah³ ga³jmeey³ juuh³ kih³ Dio hi³ gya³ jmee³ hih³, ga³jäh³:

—Wa³ la³ lä³ja³. iAleluya!

5 Lä³ ga³të³ jee³ gya³ Dio jmee³ hih³ ga³lä³nuuh³ ko³ juu³ he³ jäh³:

Kwa³ hnäh³ ti³hmaah³ kih³ Dio jnän³ lä³jëë³ hnäh³ hi³ jmee³ ta³he³ kiyh³, lä³jëë³ hnäh³ hi³ gayh³, lä³jøh³ lä³mäh³.

Lä³cha³ jmi³ wa³ra³ ga³jëë³ goo³ Borrego mäh³

6 Ja³ ga³ ga³nuun³ lä³ko³ he³ ga³hlëeh³ jwëë³ dsa³, ga³hi³ goo³ lä³ko³ hi³ jee³ jyoo³ cha³miih³ jmi³, lä³ko³ hi³ jee³ nii³, ma³ jäh³:

¡Aleluya, jëéh' Dio Dsa-jøøh' jnän' hī- cha- ga-lä-jë+ be' kih', ma-løø' jmee+ hih'!

7 Wa' chaä- jne' llu', wa' jëë- dsë- jne', wa' jmeen' juuh- kiyh'.

Jëéh' ma-të' jee' jee' goo- Borrego mäh', ma-na'lluu' ba' mëy'.

8 Ma-na-ngëy' jwë' këyh' hmüih- lino he- na-jngüi' he- la' jih'gyeh'.

Jëéh' hmüih- lino ja-, la' kwaat- ta' llu' he- ga'jmeë' lä-jëë- hī- na-jngëë'.

9 Ja-ga' ga-jäh' ángel he', süih- jnä':

—Lä-la- süi': "Llu' la' kih' hī- na-teeh' jmee' ma-nuu+ jee' jee' goo- Borrego mäh'."

Mah' ga-jäyh' ka-läh':

—He- la- ba' ja-, juu' he- la' ju'dsoo' kih' Dio.

10 He-ja- ga-juuhn' jnën' huü' tüi' ángel he' mah' ga'jmää- jnih' jøøh'. Pero ga-süyh' jnä':

—Ta+ jmee- lä-na-. Jëéh' kwee- ba' laan' kyaah' hne- jee' jmeen- ta'he' kih' Dio kyaah' øøh' hne- hī- tääh' choøh' koo- hweh- juu' kih' Jesús. Jmee' juuh- kih' Dio ba'.

Jëéh', hī- kwa+ juu' kih' Jesús, hī- he' ba' hī- ngëë- juu' kih' Dio.

Hī- dsëë- kya'juh' tää-

11 Ja-ga' ga-jëën+ gyuuh' jmi-gyuu+ na-na', ga-jëën+ jaä- kya'juh' tää-. Hī- ma' dsëëy' he', cheey-: Hī- Mi-te' Juu', hi' cheey-: Ju'dsoo' Jmah'. Jëéh', kyaah' ju'dsoo' teey' kyaah' dsa-, hi' lä-ja- llay- ta' ka-läh'. 12 Mi-nëy' ma' la' lä-koo- jee'hya- je-, ma'lley' cha-müih- coron. Ma' na-süi- koo- jmiü' he- ni- jaä- sa' ma-ngëë', jaä- hñii' bih' ma' ngëëy'. 13 Ma' kyeyh' koo- hmüih- he- ma' na-heë- kyaah' jma-. Jmiü- kiyh' ma' cheë-: juu' kih' Dio. 14 Lä-jëë- hløø' hī- tääh' gyuuh' hī- ma' chaä' kaah' kih' hī- dsëë- kya'juh' tää-, ma' kyeyh' hmüih- lino jnaah' jwërte, tøø- hi' na-jngüi'. 15 Ma' go-hüi' hooy' koo- ñe'tuuh' chüuh- he- jmee' dsoo' kih' lä-jëë- hī- chaä- hwa' la-, hi' jmeey' hih' kiyh' kyaah' hma-hüih- he- la' ñe'. Hī- he' jleeh' mi'jeh' jee' tääh' mah' hwëë- jmiü' kih'. He- la- la' kwaat- he- wiü' he- na' ga' cheë- Dio hī- cha- ga-lä-jë+ be' kih'. 16 Në' hmüih- kiyh' hi' ta' koo- jwoo' sa'kyey' na-süi- hwëh' he- jäh' lä-la-: "Hī- la- he' Rey hī- kye- në' kih' jee' lä-jëë- Rey, hi' laay' jøøh' kih' jee' lä-jëë- Dsa-kaah'."

17 Mah' ga-jëën+ jaä- ángel hī- cheh' në' hyoo-, kyaah' lä-jë+ be' kih' ga-hlëëyh' lä-jëë- ta' hī- hëë+, ga-süyh':

—Ya-nää' hnäh' mah' go'taah' hnäh' ko-jøh' jee' kwa' Dio he- kuh' hnäh' koo- ma-nuu+ juuh-. 18 Kuh' hnäh' ngo' kih' rey, ngo' kih' juu' hløø', ngo' kih' hī- cha- cha-müih- be' kih', ngo' kih' kya'juh' lä-kye- kih' hī- wüüy-, ngo' kih' hī- na-hnëë' jmee' ta' hi' kih' hī- sa' na-hnëë', lä-jøh' lä-mäh' —ga-jäh' ángel he'.

19 Hī- ga-jëën+ jah' hī- laä' na'høø' he', kyaah' lä-jëë- rey hī- tääh' hwa' la- kyaah' hløø' kyaay', hī- ga'kuh' mah' jmeey' hnii- kyaah' hī- dsëë- kya'juh' tää- hi' kyaah' hløø' kyaay' ka-läh'. 20 Jee' ja- ga-saayh' jah' hī- laä' na'høø' he' kyaah' hī- ga-ngëë' juu' ta' juu' kiyh'. Hī- hī- ga-ngëë' juu' ta' juu' he', ga'jmeey' cha-müih- he- juh' gaa- cha'në' jah' hī- laä' na'høø' he'. Lä-jwë' ja-, ga-mi-gaay- lä-jëë- hī- ga-kwaa' hñii' ga-laä' lii- kih' jah' hī- laä' na'høø' he'. Hī- ga-mi-gaay- lä-jëë- hī- ga'jmeë' juuh- kih' heeh' kiyh' ka-läh'. Lä- ma-jiüyh' ja- lä-üüy' ga-jwää' dsih' cha'je- juuh- kih' gyi'jwiü' jee' koo- kyaah'

azufre. ²¹ Hi⁻ lä⁻ jëë⁺ ga⁻ jñah⁺ dsa⁻ ga⁻ juu⁺ kyaah⁺ ñe⁻ tuuh⁺ chëëh⁻ he⁻ ma⁻ go⁻ hii⁺ hoo⁻ hi⁻ ma⁻ dsëë⁻ kya⁻ jiih⁺ he⁻. Lä⁻ jëë⁺ ta⁺ ga⁻ kuh⁻ ngo⁺ kiyh⁺ lä⁻ jiih⁺ ga⁻ këë⁺.

20

Koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻

¹ Ga⁻ jëën⁺ jaä⁻ ángel hi⁻ ga⁻ jñaa⁺ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺, hi⁻ ma⁻ chooh⁻ jo⁻ ñe⁻ kih⁺ too⁻ ñiih⁺ kih⁺ cha⁻ je⁻, hi⁻ ma⁻ chooyh⁻ koo⁻ caden⁻ juuh⁻. ² Ga⁻ saayh⁺ Dragón, miih⁻ hi⁻ ma⁻ chaä⁻ llo⁻ joo⁻ he⁻, ja⁻ ba⁻ hi⁻ chee⁻ hi⁻ sa⁻ llu⁺, hi⁻ chee⁻ bih⁺ Tana⁻ ka⁻ läh⁺. Ga⁻ hñuuh⁻ dsih⁺ koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻. ³ Ga⁻ jwää⁺ dsih⁺ neh⁻ too⁻ ñiih⁺ kih⁺ cha⁻ je⁻, mah⁺ ga⁻ jney⁺ kwee⁻ ho⁻ haah⁺ ja⁻. Mah⁺ lä⁻ ja⁻, sa⁻ ya⁻ hëëy⁺ mi⁻ gaa⁻ gyih⁺ dsa⁻ hi⁻ chaä⁻ lä⁻ kaa⁻ hwa⁻ lä⁻ jiih⁺ dsëë⁻ koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻. Ga⁻ ma⁻ ngëë⁻ koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻, jmee⁻ bii⁺ cheeyh⁻ miih⁻ jmi⁺.

⁴ Hi⁻ ga⁻ jëën⁺ cha⁻ miih⁻ hma⁻ sii⁻, jee⁻ ma⁻ tääh⁺ hi⁻ na⁻ ngé⁻ jwé⁺ lla⁺ ta⁺, he⁻ ba⁻ hi⁻ ga⁻ ku⁻ dsa⁻ lle⁻ kwaat⁻ kih⁺ he⁻ ma⁻ jmeey⁻ ju⁻ dsoo⁻ kih⁺ Jesús hi⁻ kwaat⁻ kih⁺ juu⁺ kih⁺ Dio ka⁻ läh⁺. Sa⁻ ga⁻ jmääy⁺ jòoh⁺ jah⁺ hi⁻ laä⁺ na⁻ hoo⁻ he⁻ ni⁻ heeh⁻ kiyh⁺. Ni⁻ sa⁻ ga⁻ kway⁺ ma⁻ le⁻ lii⁻ cha⁻ kyey⁺, ni⁻ ma⁻ gooy⁻. Hi⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ jiih⁺ ka⁻ läh⁺ mah⁺ ga⁻ jmeey⁻ hih⁻ kyaah⁺ Cristo koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻. ⁵ He⁻ la⁻ ja⁻ to⁻ né⁻ he⁻ lä⁻ jiih⁺ dsa⁻. Pero jee⁻ lä⁻ jëë⁺ ga⁻ jñah⁺ hi⁻ ga⁻ juu⁺ hi⁻ sa⁻ laä⁺ kwaat⁻, sa⁻ lä⁻ jiih⁺ ko⁻ jòh⁺ kyaayh⁺. Ga⁻ ma⁻ dsëë⁻ koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻, ja⁻ ga⁻ lä⁻ jiih⁺. ⁶ Lu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ tée⁻ lä⁻ jiih⁺ to⁻ né⁻, hi⁻ he⁻ na⁻ jngëé⁻. Leey⁺ jmi⁻ dsa⁻ kyaä⁺ Dio ba⁻, hi⁻ kyaä⁺ Cristo ka⁻ läh⁺, hi⁻ jmeey⁻ hih⁻ ko⁻ jòh⁺ kyaayh⁺ koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻. Hi⁻ he⁻ mo⁻ so⁻ juuy⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ juu⁺ dsa⁻ jee⁻ ga⁻ tē⁻ to⁻ jiih⁺.

Dsoo⁻ hi⁻ sa⁻ llu⁺ cha⁻ je⁻ juuh⁻

⁷ Wa⁻ ra⁻ ga⁻ dsëë⁻ koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻, lää⁺ Tana⁻ jee⁻ na⁻ jñeé⁻. ⁸ Mah⁺ dsooy⁻ mi⁻ gaay⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ lä⁻ jē⁻ kyē⁺ kiuh⁺ jmi⁻ gyuu⁺, mi⁻ gooy⁻ kih⁺ Gog kyaah⁺ Magog, jòyoh⁺ jwëë⁻ dsa⁻, lä⁻ koo⁻ mi⁻ sii⁻ he⁻ cha⁻ cha⁻ hoo⁻ jmi⁻ ñeeh⁻, mah⁺ dsa⁻ naäy⁺ jee⁻ hni⁻. ⁹ Lä⁻ kaa⁻ lä⁻ juh⁺ jmi⁻ gyuu⁺ ga⁻ hwëëy⁻, ga⁻ naäy⁺ ta⁺ jee⁻ jwii⁻ na⁻ jngii⁺ kih⁺ Dio he⁻ tih⁻ dsëy⁻ cha⁻ miih⁻. Ga⁻ taayh⁻ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁺ kih⁺ jee⁻ jwii⁻ ja⁻ mah⁺ teey⁺ kyaah⁺. Hi⁻ ga⁻ jyoo⁻ Dio je⁻ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺ mah⁺ ga⁻ jëëy⁻ go⁻ te⁻. ¹⁰ Hi⁻ sa⁻ llu⁺ hi⁻ ma⁻ mi⁻ gaa⁻ dsa⁻ ga⁻ jwää⁺ dsih⁺ cha⁻ je⁻ juuh⁻ jee⁻ koo⁻ kyaah⁺ azufre, jee⁻ hää⁺ jah⁺ laä⁺ na⁻ hoo⁻ he⁻ kyaah⁺ hi⁻ ga⁻ jmee⁻ juu⁺ ta⁻ juu⁺. Jee⁻ ja⁻ jëëy⁻ wii⁺ lä⁻ jmi⁺ lä⁻ hwë⁻ ga⁻ lä⁻ jē⁻ joh⁺ jmi⁺ cha⁻.

Wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio jwiz⁻

¹¹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jëën⁺ koo⁻ hma⁻ sii⁻ juuh⁻ tòò⁻, hi⁻ ga⁻ jëën⁺ hi⁻ ma⁻ gya⁻ nē⁻ kih⁺. Ga⁻ ääh⁺ go⁻ te⁻ gyuu⁺ hwa⁺ cha⁻ nēy⁺, mo⁻ so⁻ ga⁻ lä⁻ lii⁻ go⁻ te⁻ ha⁻ jee⁻ ma⁻ la⁺. ¹² Hi⁻ ga⁻ jëën⁺ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ ga⁻ juu⁺, lä⁻ jòh⁺ lä⁻ mäh⁺ tääh⁺ cha⁻ nē⁻ Dio. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ na⁻ je⁻, hi⁻ ga⁻ na⁻ ga⁻ jyoh⁺ je⁻ jee⁻ na⁻ sii⁻ jmi⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ na⁻ jñää⁺ kih⁺ Dio. Ga⁻ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺, ga⁻ nòò⁻ ta⁺ kiyh⁺ lä⁻ koo⁻ te⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ kiyh⁺ nē⁻ je⁻ jee⁻ lle⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻. ¹³ Lä⁻ jëë⁺ hi⁻ ga⁻ juu⁺ cha⁻ jmi⁻ ñeeh⁻ ga⁻ hwëëy⁻ ga⁻ taayh⁻ cha⁻ nē⁻ Dio. Hi⁻ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺ tääh⁺ cha⁻ je⁻ ga⁻ hwëëy⁻ ga⁻ taayh⁻ cha⁻ nē⁻ Dio. Lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ ga⁻ nòò⁻ ta⁺ kiyh⁺ lä⁻ koo⁻ te⁻ he⁻ ga⁻ taayh⁻. ¹⁴ Ga⁻ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺ hi⁻ tääh⁺ cha⁻ je⁻ ga⁻ jwää⁺ dsih⁺ cha⁻ je⁻ juuh⁻. He⁻ ja⁻ la⁺ jee⁻ ga⁻ tē⁻ to⁻ jiih⁺ he⁻ juu⁺ dsa⁻. ¹⁵ Hi⁻ sa⁻ ga⁻ jñò⁻ jmi⁺ kih⁺ nē⁻ je⁻ jee⁻ na⁻ sii⁻ jmi⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ na⁻ jñää⁺ kih⁺ Dio, ga⁻ jwää⁺ dsih⁺ cha⁻ je⁻ juuh⁻.

21

Gyuuḥ' jmi-gyuuḥ' hmēē' kyaah' hwa' hmēē'

¹ Ga-jēēn' koo- gyuuḥ' jmi-gyuuḥ' hmēē', hi ga-jēēn' koo- hwa' hmēē', jēēh' gyuuḥ' jmi-gyuuḥ' hi hwa' he- ma' la' to- nē' ma-ngēē' ba' ja-. Hi jmi-ñeeh' mo-so- cha- ga'. ² Jnā' Jwaā' ga-jēēn' koo- jwii- na-jngii' he- chee- Jerusalén hmēē' he- ga-jyoo' gyuuḥ' jmi-gyuuḥ' kih' Dio, lä-koo- jaā- dsa-mē' hi- ma-na'lluu' kih' dsa-ñuuḥ- kyaā'. ³ Ja-ga' ga-nuun' koo- juu' ga-hlēēh' kii- he- ja' gyuuḥ' jmi-gyuuḥ' he- ma' jāh':

—Hee' la- hne' kih' Dio he- chih' jee' kih' dsa' jee' gyay' ko-jōh' kyaayh'. Dsa- he' lee' jwii- kiyh'. Hi Dio gya' ko-jōh' kyaayh' hi- ja-ba' hñii' Dio lee' Dio kyaay'. ⁴ Jee' ja- mi-kih' Dio jmi- he- tuu- mi-nē' dsa-, jee' ja- mo-so- juuy' jih'koh', ni mo-so' ki'hooyh', ni mo-so' cha- ga' jee' mo' jii' kiyh', jēēh' ma-ngēē' ba' lä-jē' he- to-nē' —ga-jāyh'.

⁵ Hi- ma' gya' jmee' hih' he' ga-jāh':

—Jnā' jmeen' hmēē' lä-jē' go-te' he- cha-.

Koo- ka-lāh' ga-siiyh' jnā':

—Sii' he- la-. Jēēh' juu' la- sa- na-hee-, la' ju'dsoo' jmah'.

⁶ Hi- ga-jāyh':

—Ma- la' ba'. Jnā' he' laan' lä-koo- hwēh' A kyaah' hwēh' Zeta, jnā' he' ma-laan' jāā' ja-ga' nōø' jmi-gyuuḥ', hi- lä-jiih' hee' jmi-gyuuḥ' lä- ma-laan' ja-ba'. Hi- lä-kii- dsē', jnā' kwan' hiyh' jmi- he- la- cha- ba' he- jmee' chaay- tāā'. ⁷ Hi- ga-lih' mi-te', hyoyh' lä-jē' he- la-. Jnā' leen' Dio kyaay', hi- hi- he' lee' gyuuḥ- kyaan-. ⁸ Pero lä-jēē' hi- goh', kyaah' hi- sa' jmee' dsoo', hi- jmee' he- sa- lä-jēē' jne', hi- jngēēh' dsa-, hi- mē' hi- ñuuḥ- hi- kaaḥ- wa- hi- cha- hi-, hi- jmee' ji- nah', hi- jmee' juuh- kih' dio hi- na-laa' kaaḥ- dsa-, kyaah' lä-jēē' hi- ta-juu', hi- he' dsa-nāā' cha-je- juuh-, jee' koo' kyaah' azufre, jee' ga-tē' to' jiih- juu' dsa- —ga-jāh' Dio.

Jee' jwii' Jerusalén hmēē'

⁹ Ja-ga' jay' jee' ma' chehn' ja-, jaā- jee' lä-jēē- ángel hi- ma' chooh- gyii' kyaah' jee' ma' haa' lä-jē' gyii' he- wii' he- ja' jee' llaā' go-te-. Ga-siiyh' jnā':

—Ñā- jee' la-, mah' häähn' hne- dsa-mē' hi- la' hmooh' lee' mē' Borrego mäh' —ga-jāh' ángel.

¹⁰ Mah' ga-jōø' kih' jmi- lle' kin- jee' ma' chih' koo- moh' juuh- ñii', mah' ga-heeyh' jnā' Jerusalén koo- jwii- juuh- he- na-jngii' he- ga-jyoo' gyuuḥ' jmi-gyuuḥ' he- ja' kih' Dio. ¹¹ Ma' jnā' jēē- ñih' kyaah' jmēē' kih' Dio. La' jih'gyeh' lä-koo- mi'kuu' he- la' na'hñaaḥ' jwēerte, lä- la' koo- mi'kuu' jasje, he- jēē- lä-koo- wa-hu-. ¹² Na-jnē- lä-ku' lä-jii' jee' jwii- ja- kyaah' na-hyah- juuh- hi- ñii' choo' gya-to' ho'haah'. Lä-koo- ho'haah' ja- ma' cheh' jaā- ángel, hi- nē' ho'haah' ja- ma' na-sii- jmi- ma' kih-kih' kih' lä-jēē' gya-tuu' nāā' dsa- Israel. ¹³ Ta- jwoo' ta-la- ga-hya- hyoo- ma' lle- hnē- wa'haah', ta- jwoo' ta- kye' ma' lle- hnē- wa'haah' ka-lāh', ja-ba' lä-ja- jwoo' ta- ñii', hnē- wa'haah', hi- ta- jwoo' ta-la- ga-dsa' hyoo- ja-ba' hnē-. ¹⁴ Jee' ma- chooh- na-hyah- ñii' ja-, ma' la' kyaah' gya-to' tií. Nē' kih' na- sii- jmi- kih' lä-jēē' gya-tuu' apóstole kyaā' Borrego mäh'.

¹⁵ Hi- ma' hlēēh' kyaah' jnā' he', ma' chooh- koo- sí'hma-tah- he- lla- hih' he- na-la' kyaah' ku'nōø', kyaah' he- kay' hih' jee' jwii- ja- kyaah' wa'haah'

kih', hi⁺ kyaah' na'hyah⁻ kih'. ¹⁶ Jee' jwii⁻ ja⁻ ma' la' kye' kyeeh', kwee⁻ ba' la' la⁻ kyoo⁻ la⁻ hu'. Hi⁺ ángel he' ga⁻kay' hih⁺ jee' jwii⁻ ja⁻ kyaah' si'hma⁻ kiyh'. Ga⁻tē to' mil na⁻dsē⁻ to' hña⁻loo' kilómetro la⁻ kyoo⁻, hi⁺ ja⁻ba' ko⁻ja⁻ te' la⁻ hu' hi⁻ la⁻ ñii' ka⁻läh'. ¹⁷ Ja⁻ ga' ga⁻kay' hih⁺ na'hyah⁻ kih' jee' jwii⁻, ga⁻tē hña⁻loo' na⁻dsē⁻ to'loo' kye' lēē⁻, ja⁻ba' la⁻koq⁻ la' hih⁺ he⁻ kooh⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻.

¹⁸ Na'hyah⁻ ja⁻ ma' la' kyaah' ku⁻ jaspe. Pero jee' jwii⁻ ja⁻ ma' la' kyaah' ku⁻nø⁻ jmah', ma' jnä⁻ jēē⁻ go⁻te⁻ la⁻koq⁻ wa⁻hu⁻ he⁻ na⁻jngii'. ¹⁹ Tii' na'hyah⁻ kih' jee' jwii⁻ ja⁻, ma' na⁻lii' kyaah' lä⁻jē⁻ ku⁻ he⁻ la' na'hñaah'. To⁻nē⁻ tii' na'hyah⁻ ma' la' kyaah' jaspe, jee' ga⁻tē⁻ to' ma' la' kyaah' zafiro, jee' ga⁻tē⁻ hnē⁻ ma' la' kyaah' ágata, jee' ga⁻tē⁻ kye' kyaah' esmeralda, ²⁰ jee' ga⁻tē⁻ hña⁻ ma' la' kyaah' ónice, jee' ga⁻tē⁻ jñii' kyaah' cornalina, jee' ga⁻tē⁻ gyii' kyaah' crisólito, jee' ga⁻tē⁻ jña⁻ kyaah' berilo, jee' ga⁻tē⁻ ñu⁻ kyaah' topacio, jee' ga⁻tē⁻ gya⁻ kyaah' crisopraso, jee' ga⁻tē⁻ gya⁻koq⁻ kyaah' jacinto, hi⁺ jee' ga⁻tē⁻ gya⁻to⁻ kyaah' amatista. ²¹ Gya⁻to⁻ wa⁻haah' ja⁻, ma' la' gya⁻to⁻ perla. Lä⁻koq⁻ lä⁻koq⁻ gya⁻to⁻ wa⁻haah' ja⁻, ma' la' koq⁻ perla ba'. Hi⁺ jwii' kih' jee' jwii⁻ ja⁻, ma' la' kyaah' ku⁻nø⁻ jmah', ma' jnä⁻ jēē⁻ go⁻te⁻ la⁻koq⁻ wa⁻hu⁻ he⁻ na⁻jngii'.

²² Sa⁻ ga⁻jēē⁻ gwah⁻ jee' jwii⁻ ja⁻, jēē⁻ Dio hi⁻ laa⁻ Dsa⁻jøøh' jnän⁻ hi⁻ cha⁻ ga⁻lä⁻jē⁻ be' kih', kyaah' Borrego mäh', hi⁻ he' ba' laa⁻ gwah⁻ jee' ja⁻. ²³ Jee' jwii⁻ ja⁻ mo⁻so⁻ jmee⁻ bii' jmēē⁻ kih' hyoo⁻, ni⁻ jmēē⁻ kih' sih⁻, jēē⁻ kyaah' ma⁻la⁻ jmēē⁻ kih' Dio ba' jnä⁻, hi⁻ Borrego mäh' ba' hi⁻ choo⁻ wa⁻je⁻ kih' jee' jwii⁻ ja⁻. ²⁴ Lä⁻jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻taah' lä⁻kaa⁻ hwa⁻ja⁻ ngēy⁻ jee' jnä⁻ wa⁻je⁻. Hi⁻ lä⁻jēē⁻ rey hi⁻ tääh' jmi⁻gyuu⁻ dsa⁻kay⁻ jee' jwii⁻ ja⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ cha⁻ kiyh'. ²⁵ Sa⁻ jne' jih⁻koh⁻ wa⁻haah' kih'. Jee' ja⁻ le' jmi⁻ ba' jēē⁻ mo⁻so⁻ lä⁻cha⁻ hwē'. ²⁶ Lä⁻jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻taah' hwa⁻ja⁻, dsa⁻näy⁻ dsa⁻kay⁻ jee' ja⁻ lä⁻jē⁻ nēē⁻ he⁻ cha⁻ kiyh'. ²⁷ Jee' ja⁻ mo⁻so⁻ dsa⁻taah' ni⁻ ja⁻ hi⁻ jmee⁻ wa⁻la⁻ cha⁻ la', ni⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ sa⁻ lä⁻jēē⁻ jne', ni⁻ hi⁻ jmee⁻ juu⁻ ta⁻juu'. Jee' ja⁻ dsa⁻taah' ma⁻la⁻ hi⁻ na⁻sii⁻ jmi⁻ kih' nē⁻ je⁻ kih' Borrego mäh' jee' na⁻sii⁻ jmi⁻ kih' lä⁻jēē⁻ hi⁻ na⁻jnä⁻ kih' Dio.

22

¹ Ma⁻ngēē⁻ he⁻ ja⁻, hih' ángel he' na⁻heeyh' jnä⁻ koq⁻ jmi⁻juuh⁻, he⁻ jmee⁻ cha⁻ dsa⁻. Jmi⁻ ja⁻ jēē⁻ lä⁻ jēē⁻ wa⁻hu⁻, he⁻ hya⁻ jee' gya' Dio kyaah' Borrego mäh'. ² Hi⁻ dsa⁻ngēē⁻ to⁻dsaah' cha⁻jwē⁻ kih' jee' jwii⁻ ja⁻. Lä⁻koq⁻ lä⁻koq⁻ jwoo⁻ kih' jmi⁻ ja⁻, ma' tøø⁻ hma⁻ he⁻ jmee⁻ cha⁻ dsa⁻, he⁻ hii⁻ gya⁻to⁻ nēē⁻ mii⁻, ma' koq⁻ nēē⁻ lä⁻ja⁻ sih⁻. Kyaah' moo⁻ kih' hma⁻ ja⁻, dsa⁻hlää⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ cha⁻ jee' ja⁻. ³ Jee' ja⁻ mo⁻so⁻ lä⁻cha⁻ ga⁻lli⁻wii⁻. Dio kyaah' Borrego mäh' dsa⁻taayh⁻ ko⁻jøh' kyaayh⁻ hi⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ nuuh⁻ kiyh' jmee⁻ ta⁻he'. ⁴ Ma⁻ja⁻ jēēy⁻ Dio. Hi⁻ jmi⁻ kiyh' na⁻sii⁻ cha⁻kyey'. ⁵ Jee' ja⁻ mo⁻so⁻ lä⁻cha⁻ ga⁻hwē'. Mo⁻so⁻ jmee⁻ bii⁻ na⁻hii⁻ je⁻, ni⁻ jmēē⁻ kih' hyoo⁻, jēē⁻ Dio Dsa⁻jøøh' jnän⁻ choo⁻ wa⁻je⁻ kih'. Jee' ja⁻ dsa⁻taayh⁻ ko⁻jøh' kyaayh⁻ mah' jmee⁻ hih' ga⁻lä⁻jē⁻ joh' jmi⁻ cha⁻.

Ma⁻ya⁻jäh⁻ jäh⁻ Jesucristo

⁶ Mah' ga⁻jäh⁻ ángel he' siih⁻ jnä⁻:

—Juu' la⁻ sa⁻ na⁻hee⁻, la' ju⁻dsoo⁻ go⁻te⁻. He' ba' Dio Dsa⁻jøøh' jnän⁻, hi⁻ ga⁻jøø⁻ kih' lä⁻jēē⁻ hi⁻ ma⁻ngēē⁻ juu' kiyh', ma⁻cheey' ángel kyaay' mah'

mi-jnääy' kih' lä-jëë' hi- jmee' ta'he' kihy', lä-jë' he- jmee' bi' le' to- chah' la- —ga-jäh' ángel.

7—Hi- jnä' jäh'n' to- chah' la-. Llu' la' kih' hi- høø' juu' he- hlëëh' kih' he- na' ga' le' ta' cha'në' he- na- sii- la- —ga-jäh' Jesús.

8 Jnä' Jwaä' ma-nuun' hi' ma-jëën' lä-jë' he- la-. Ma-ngëë' ma-nuun' hi' ma-jëën', ga-juuhn' jnën' huü' tií' ángel mah' ga-jmää' jnih' jøøh', hi- ma-mi-jnää' lä-jë' he- la- kin'. 9 Pero ángel he' ga-siih' jnä':

—Jëë' da', ta' jmee' lä-na', jëëh' kwee' ba' laan' kyaah' hne- jee' jmeen- ta'he' kih' Dio kyaah' øøh' hne- hi- ngëë' juu' kih' Dio, hi' kyaah' lä-jëë' ga- hi- høø' juu' he- na- sii- jee' la-. Jmee' juuh' kih' Dio ba'.

10 Hi- ga-siiyh' jnä' ka-läh':

—Ta' hmä' lä-jë' juu' he- hlëëh' kih' he- na' ga' le' ta' ha'në' he- na- sii- jee' la-, jëëh' ma-ngoo' ya-jäh' he- lä-te' juu' la-. 11 Hi- hñaä- dsë', wa' jmee' bih' hñaä- dsëy'. Hih' hi- jmee' wa' la' cha- la', wa' jmee' bih' kihy'. Hi- jmee' he- llu', wa' jmee' bih', hih' hi- na- jngëë', wa' na- jngëë' bih'.

12 —Hi- jnä' jäh'n' to- chah' la-. Kyen he- kwëëhn' he- ga-tëë' hyoh' lä-jää- lä-jää- ha- koo' te' ta' he- ma- jmeey'. 13 Jnä' he' laan' lä-koo' hwëh' A kyaah' hwëh' Zeta, jnä' he' ma-laan' jää' ja-ga' nøø' jmi-gyuu', hi- lä-ja-, ma-ke- ma-dsaa' jmi-gyuu' lä- ma-laan' ja-ba' —ga-jäh' Jesús.

14 Llu' la' kih' hi- gyih' sa-hmiih' kih' mah' hyoyh' jwë' kuyh' mi' kih' hma- he- jmee' chaa' dsa-, hi' lä-ja- hyoyh' jwë' dsa-taayh' ta' ho'haah' kih' jwi- ja-. 15 Pero ga-lä-jëë' dsii- jä' ta' ka'hne', kyaah' hi- jmee' ji-nah', hi- më' hi- ñuuh' hi- kaaah' wa' hi- cha- hi-, hi- jngëëh' dsa-, hi- jmee' juuh' kih' dio hi- na- laa' kaaah' dsa-, kyaah' hi- tih' dsë' jmee' juu' ta-juu'.

16 —Jnä' Jesús ma-cheen' ángel kyaan' mah' mi-jnääy' lä-jë' he- la- kih' lä-kaa- gwah'. Jnä' laan' sa-ju' kih' David, jnä' laan' nuu' hø' hi- kwa' je- jih'gyeh' —ga-jäyh'.

17 Jmi- lle' Na- jngii' kyaah' më' Borrego mäh' jäyh':

—Ñä-.

Hi- ga-nuu', wa' jäh':

—Ñä-.

Hi- lä-kij- dsë', wa' jäy-. Hi- hnøø' hih', wa' hiih' jmi- he- jmee' chaa- dsa-, he- la' cha- go-te'.

18 Jnä' jmeen' dsoo' kih' lä-jëë' hi- nuu- juu' he- hlëëh' kih' he- na' ga' le' ta' cha'në', he- na- sii- jee' la-. Cher'mah' hi- ga-jmee' na-dsë' ga-juu' lä-koo- lle' jee' la-, tëëy' lä-jë' he- wi' he- na' ga' chee' Dio lä-koo- na- sii- jee' la-.

19 Hi- cher'mah' hi- ga-jñuuh' juu' he- hlëëh' kih' he- na' ga' le' ta' cha'në', he- na- sii- jee' la-, lä-ja- jñuuh' Dio ka-läh' he- la' heey' he- na- sii- jee' la-. Jñuuyh' kih' chaah' hma- he- jmee' chaa- dsa-, hi' lä-ja- ka-läh' jñuuyh' kih' jee' jwi- na- jngii'.

20 Hi- jmee' ju-dsoo' kih' lä-jë' he- la- jäyh':

—Dsoo' ba', jäh'n' to- chah' la-.

Wa' la' lä-ja-, nee', ñah' Jesús Dsa-jøøh' kyaan'.

21 Lä-jë' he- llu' he- la' kwa' Jesús Dsa-jøøh' jnän', wa' la' kyaah' lä-jëë' hnäh'. Wa' la' lä-ja-.